SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Instytut Pamięci Narodowej
Komisji Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu
sygn. BIK-041-1(38)/24

Druk nr 1223

Warszawa, 22 kwietnia 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

stosownie do art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (t.j. Dz. U. 2023 poz. 102) w załączeniu przekazuję

- **Informację o działalności Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r.,**

która zgodnie z ustawowym obowiązkiem, została zatwierdzona przez Kolegium IPN uchwałą nr 2/25 z dnia 25 marca 2025 r.

Z poważaniem

(-) dr Karol Nawrocki

Uchwała Nr 2/25

Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

z dnia 25 marca 2025 r.

w sprawie Informacji o działalności Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w okresie 1 stycznia 2024 r. – 31 grudnia 2024 r.

Na podstawie art. 23 ust. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 102) uchwala się, co następuje:

§ 1

Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu zatwierdza przedłożoną Informację o działalności Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w okresie 1 stycznia 2024 r. – 31 grudnia 2024 r.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Kolegium Instytut Pamięci Narodowej
Wojciech Polak
prof. dr hab. Wojciech Polak

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ – KOMISJA ŚCIGANIA ZBRODNI PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU

oraz

MUZEUM ŻOŁNIERZY WYKLĘTYCH I WIĘŹNIÓW POLITYCZNYCH PRL

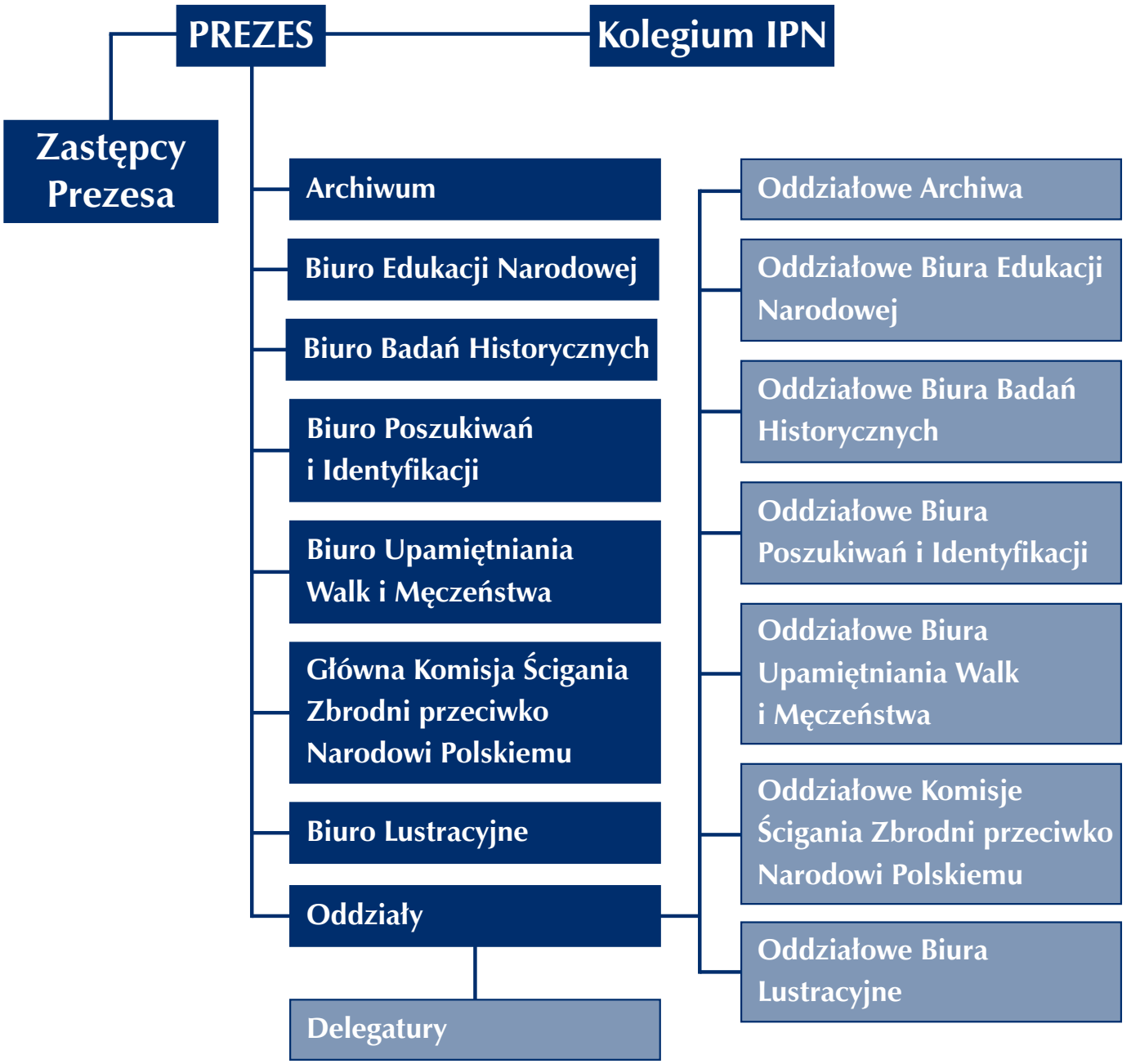
(w organizacji)

INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI 1 STYCZNIA 2024 r. – 31 GRUDNIA 2024 r.

I

Warszawa 2025

Struktura IPN

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ – KOMISJA ŚCIGANIA ZBRODNI PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU

oraz

MUZEUM ŻOŁNIERZY WYKLĘTYCH I WIĘŹNIÓW POLITYCZNYCH PRL

(w organizacji)

INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI 1 STYCZNIA 2024 r. – 31 GRUDNIA 2024 r.

I

Warszawa 2025

Spis treści

Wstęp **9**

Informacja o działalności Kolegium IPN **37**

Część I. Współpraca z podmiotami zewnętrznymi i komunikacja medialna

1. Współpraca krajowa **47**
1.1. Współpraca z instytucjami państwowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi. 47
1.2. Współpraca ze szkołami wyższymi, środowiskami studenckimi oraz uniwersytetami 146

2. Współpraca międzynarodowa **159**
2.1. Współpraca bilateralna 159
2.2. Współpraca z Polonią i organizacjami polonijnymi 167
2.2.1. Zagraniczne Przystanki Historia 170
2.2.2. Pozostała współpraca z organizacjami polonijnymi 173
2.3. Inne działania międzynarodowe 177
2.4. Dyfamacje. 182

3. Informacja i Komunikacja Społeczna **185**
3.1. Patronaty 185
3.2. Współpraca z mediami 206
3.2.1. Audycje radiowe 206
3.2.2. Audycje telewizyjne 229
3.2.3. Dodatki prasowe 241
3.2.4. Projekt „Opowiadamy Polskę światu” 244
3.2.5. Konferencje prasowe. 244
3.3. Media społecznościowe 247
3.4. Historia w Internecie 266
3.4.1. Portale 266
3.4.2. Inna działalność internetowa. 274

4. Wydarzenia **305**
4.1. Regionalne Kongresy Pamięci Narodowej. 305
4.2. Uroczystości rocznicowe 315
4.3. Nagrody, konkursy 356
4.4. Inne wydarzenia (koncerty, spektakle, pokazy filmowe) 362

5. Nowe technologie w edukacji historycznej **387**
Multimedia 387

Część II. Działalność ustawowa poszczególnych pionów IPN

1. Działalność archiwalna **395**
1.1. Zasób 396
1.1.1. Stan zasobu 396
1.1.2. Zabezpieczenie i przechowywanie zasobu 399
1.2. Opracowanie zasobu. 402
1.2.1. Cyfrowe Archiwum. 402
1.2.2. Inwentarz archiwalny 403
1.2.3. Opracowanie dokumentacji audiowizualnej 403

1.3. Digitalizacja zasobu . . . 403
1.3.1. Reprografia . . . 405
1.4. Udostępnianie zasobu . . . 406
1.4.1. Udostępnianie dokumentów i informacji o zasobie podmiotom zewnętrznym . . . 407
1.4.2. Centrum Informacji o Ofiarach II Wojny Światowej . . . 410
1.4.3. Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945 . . . 410
1.4.4. Wnioski służbowe . . . 411
1.4.5. Kwerendy i sprawdzenia w zasobie ewidencyjnym . . . 412
1.4.6. Praca czytelni . . . 413
1.5. Działalność naukowa i popularyzatorska . . . 414
1.5.1. Publikacje . . . 414
1.5.2. Działalność naukowa, popularyzatorska i edukacyjna . . . 414

2. Działalność popularyzatorska i edukacyjna . . . 417
2.1. Kształcenie nauczycieli – seminaria i szkolenia . . . 417
2.2. Konkursy i projekty . . . 422
2.2.1. Ogólnopolskie projekty i konkursy własne . . . 422
2.2.2. Regionalne projekty i konkursy własne . . . 426
2.2.3. Projekty i konkursy we współpracy . . . 430
2.3. Lekcje i warsztaty . . . 437
2.4. Wyjazdy edukacyjne, rajdy i gry miejskie . . . 477
2.4.1. Spacery edukacyjne . . . 478
2.4.2. Gry miejskie . . . 479
2.4.3. Rajdy . . . 480
2.4.4. Inne . . . 482
2.5. Materiały edukacyjne . . . 485
2.5.1. Teki edukacyjne i materiały dla nauczycieli . . . 485
2.5.2. Infografiki . . . 485
2.5.3. Gry edukacyjne . . . 486
2.5.4. Komiksy i publikacje popularnonaukowe . . . 487
2.6. Wystawy i ich ekspozycje . . . 488
2.6.1. Wystawy w kraju . . . 488
2.6.2. Wystawy za granicą . . . 489
2.6.3. Wystawy elementarne . . . 490
2.7. Projekty multimedialne . . . 491
2.7.1. Notacje . . . 491
2.8. Inne działania popularyzujące wiedzę . . . 491
2.9. Kluby Historyczne im. gen. Stefana Roweckiego „Grota” . . . 502
2.10. Krajowe Centra Edukacyjne IPN i Przystanki Historia . . . 502

3. Badania naukowe . . . 515
3.1. Projekty badawcze . . . 515
3.1.1. Centralne Projekty Badawcze . . . 515
3.1.2. Oddziałowe Projekty Badawcze . . . 528
3.2. Badania nad terrorem okupacyjnym . . . 532
3.3. Konferencje naukowe i popularnonaukowe, sympozja, debaty historyczne . . . 532
3.4. Letnia Szkoła Historii Najnowszej IPN . . . 536
3.5. Ekspertyzy i opinie, recenzje, konsultacje . . . 536
3.6. Uzyskane stopnie naukowe . . . 537

4. Budżet . . . 539
4.1. Budżet w układzie klasyfikacji budżetowej . . . 539
4.1.1. Wykonanie dochodów budżetowych . . . 539
4.1.2. Wykonanie wydatków budżetowych . . . 541
4.2. Budżet Instytutu w układzie zadaniowym . . . 559
4.3. Zatrudnienie . . . 562

5. Poszukiwania i identyfikacja . . . 565
5.1. Badania historyczne . . . 565
5.1.1. Badania historyczne dotyczące miejsc pochówku w Polsce . . . 565
5.1.2. Badania historyczne dotyczące miejsc pochówku poza granicą Polski . . . 571
5.2. Poszukiwania . . . 572
5.2.1. Poszukiwania w Polsce . . . 572
4.2.2. Poszukiwania za granicą . . . 577
5.3. Identyfikacja . . . 578

5.4. Organizacja prac poszukiwawczych . . . 580
5.5. Działalność edukacyjna i informacyjna . . . 582
5.5.1. Strona internetowa . . . 582
5.5.2. Projekt „Łączka i inne miejsca poszukiwań” . . . 583
5.5.3. Media społecznościowe . . . 583

6. Upamiętnianie walk i męczeństwa . . . 585
6.1. Budowa i remonty upamiętnień . . . 586
6.1.1. Wykonanie nowych upamiętnień . . . 586
6.1.2. Remonty upamiętnień . . . 587
6.2. Groby wojenne – budowa i remonty, ekshumacje . . . 588
6.2.1. Wykonywanie nowych nagrobków . . . 589
6.2.2 Remonty grobów wojennych . . . 589
6.2.3 Ekshumacje . . . 590
6.3. Groby weteranów walk o Wolność i Niepodległość Polski . . . 590
6.3.1. Ewidencja grobów weteranów . . . 590
6.3.2. Realizacja wniosków o udzielenie dotacji celowych i świadczeń pieniężnych . . . 592
6.3.3. Budowa i remonty grobów weteranów . . . 592
6.4. Opiniowanie upamiętnień i nazw . . . 594
6.4.1. Realizacja ustawy o IPN-KŚZpNP . . . 596
6.4.2. Realizacja ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. 2018, poz. 1103) . . . 596

7. Ściganie zbrodni . . . 599
7.1. Stan zatrudnienia prokuratorów w Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu . . . 602
7.2. Działalność śledcza Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w liczbach . . . 603
7.3. Działalność Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w sprawach o unieważnienie orzeczeń w trybie wskazanym w art. 45b ustawy o IPN-KŚZpNP . . . 611
7.4. Udział prokuratorów Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w postępowaniach sądowych w związku z realizacją zadań ustawowych . . . 614
7.5. Nadzór służbowy nad działalnością Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu . . . 624
7.6. Wybrane postępowania Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu prowadzone w 2024 r. obrazujące pracę prokuratorów . . . 627

8. Lustracja . . . 641
8.1. Ewidencja oświadczeń lustracyjnych i publikacja informacji . . . 642
8.1.1. Przyjmowanie oświadczeń lustracyjnych oraz informacji o ich uprzednim złożeniu (SEiS) . . . 642
8.1.2. Przygotowanie i publikowanie informacji o osobach pełniących funkcje publiczne wymienionych w art. 22 ust. 1 ustawy lustracyjnej (SUiP) . . . 644
8.2. Przygotowywanie i publikowanie katalogów w Biuletynie Informacji Publicznej IPN . . . 648
8.3. Przygotowywanie postępowań lustracyjnych . . . 651
8.3.1. Sprawy zainicjowane zgodnie z treścią art. 52a pkt 2 i 3 ustawy o IPN . . . 651
8.3.2. Wydział Przygotowywania i Nadzoru nad Postępowaniami Lustracyjnymi Biura Lustracyjnego . . . 657
8.4. Działania analityczno-studyjne . . . 658

9. Wydawnictwo IPN . . . 661
9.1. Książki . . . 661
9.2. Periodyki . . . 668
9.2.2. Periodyki naukowe . . . 668
9.2.3. Periodyki popularnonaukowe . . . 670
9.3. Promocja, popularyzacja, dystrybucja i sprzedaż . . . 673

Wykaz skrótów . . . 681

II

Aneks

Załącznik nr 1: Wydawnictwa IPN . . . 7
Załącznik nr 2: Publikacje pracowników IPN. . . . 23
Załącznik nr 3: Wystawy IPN . . . 85
Załącznik nr 4: Wykaz konferencji oraz sesji naukowych i popularnonaukowych . . . 95
Załącznik nr 5: Wykaz wystąpień pracowników IPN podczas międzynarodowych konferencji i sympozjów organizowanych oraz współorganizowanych przez instytucje zagraniczne (w tym online) . . . 103
Załącznik nr 6: Wykaz notacji zrealizowanych przez IPN w 2024 r. . . . 109
Załącznik nr 7: Reprezentowanie IPN przez pracowników podczas uroczystości i wydarzeń krajowych oraz zagranicznych 119
Załącznik nr 8: Uroczystości upamiętniające wydarzenia i postacie związane z walką i męczeństwem organizowane lub współfinansowane przez pion upamiętniania walk i męczeństwa . . . 141
Załącznik nr 9: Groby weteranów wykonane i poddane renowacji z urzędu z funduszy pionu upamiętniania walk i męczeństwa IPN; informacje o uroczystościach pogrzebowych oraz prezentacji grobów. . . . 155
Załącznik nr 10: Groby wojenne wykonane i poddane renowacji z funduszy pionu upamiętniania walk i męczeństwa IPN; informacje o uroczystościach pogrzebowych oraz prezentacji grobów . . . 161
Załącznik nr 11: Upamiętnienia, których wykonanie lub renowacja były finansowane lub współfinansowane przez pion upamiętniania walk i męczeństwa IPN; informacje o odsłonięciu albo prezentacji upamiętnień . . . 165
Załącznik nr 12: Wykaz spotkań poświęconych publikacjom (z informacją o transmisji dyskusji o książkach) i filmom . . . 179
Załącznik nr 13: Nagrody i wyróżnienia. . . . 195

Mapa oddziałów i delegatur IPN oraz Centrów Edukacyjnych i Przystanków Historia . . . 201

Adresy biur, oddziałów i delegatur IPN . . . 202

Krajowe Centra Edukacyjne i Przystanki Historia . . . 203

Izby Pamięci IPN. . . . 204

Zagraniczne Przystanki Historia . . . 204

Wydawnictwa IPN w 2024 r. . . . 205

Fotografie dokumentujące wybrane wydarzenia z działalności IPN w 2024 r. . . . 213

Sprawozdanie z działalności Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) w 2024 r.

Wstęp . . . 363

1. Informacja o działalności Rady Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) . . . 365

2. Dział Zbiorów . . . 366
2.1. Pozyskiwanie zbiorów . . . 366
2.2. Zakupy . . . 367
2.3. Ewidencja w systemie MONA . . . 368
2.4. Opieka nad zbiorami w pomieszczeniach magazynowych . . . 368
2.5. Konserwacja . . . 369
2.6. Książki, broszury i druki drugiego obiegu . . . 370
2.7. Digitalizacja . . . 370
2.8. Współpraca z innymi działami . . . 370
2.9. Inne prace . . . 371

3. Dział Naukowy . . . 371
3.1. Seminaria, konferencje naukowe, wykłady, spotkania oraz promocje książek . . . 372
3.2. Recenzje, ekspertyzy i opinie pracowników Działu Naukowego: . . . 375
3.3. Biblioteka . . . 375

4. Dział Edukacyjny 375
4.1. Działania edukacyjne i popularyzatorskie 375
4.2. Uroczystości rocznicowe i wydarzenia kulturalne 377
4.3. Notacje historyczne 378
4.4. Wolontariat 378
4.5. Współpraca z instytucjami zewnętrznymi 378

5. Dział Obsługi Ekspozycji 378
5.1. Oprowadzanie zwiedzających 379
5.2. Zwiedzanie 379

6. Wieloosobowe Stanowisko ds. Organizacji Przedsięwzięć Kulturalnych (WOPK) 382
6.1. Wydarzenia zrealizowane przez WOPK 382

7. Dział Promocji i Wydarzeń Kulturalnych. 382
7.1. Zadania 383
7.2. Działania w zakresie promocji Muzeum 383
7.3. Analiza strony internetowej oraz mediów społecznościowych Muzeum: 384
7.4. Organizacja wydarzeń 385
7.5. Patronaty honorowe 387
7.6. Pozostałe działania 388

8. Dział Księgowy. 388
8.1. Informacja o wykorzystaniu dotacji podmiotowej za 2024 r. 389
8.2. Informacja o wykorzystaniu dotacji celowej w 2024 r. 391
8.3. Informacja o wykorzystaniu rezerwy MF w 2024 r. 392
8.4. Zatrudnienie 392

9. Dział Inwestycji 392

10. Dział Zamówień Publicznych 394

11. Archiwum Zakładowe. 396

12. Dział Administracyjny 398

13. Wieloosobowe Stanowisko ds. Sprzedaży 398

14. Samodzielne Stanowisko ds. Ochrony 399

15. Dział Wystaw 399
15.1. Praca nad scenariuszem wystawy stałej 399
15.2. Organizacja wizyt i konsultacji merytorycznych na terenie Muzeum oraz wizyt studyjnych poza nim 401
15.3. Praca nad wystawami czasowymi 401
15.4. Zrealizowane wystawy czasowe 401
15.5. Udział pracowników Działu Wystaw w prelekcjach, seminariach i konferencjach naukowych 402

16. Rzecznik Prasowy 402

17. Dział Prawny 403

18. Wieloosobowe Stanowisko ds. Redakcji Biuletynu „Rakowiecka 37” 404
18.1. Redakcja biuletynu „Rakowiecka 37” 404
18.2. Wydarzenia, prelekcje i działania promocyjne. 404
18.3. Współpraca z organizacjami społecznymi 406

19. Publikacje pracowników. 407

20. Fotografie dokumentujące wybrane wydarzenia z działalności Muzeum 409

Wstęp

19 stycznia 2024 r. minęło ćwierć wieku od wejścia w życie Ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Późniejsze nowelizacje tego aktu prawnego nigdy nie dotyczyły preambuły. Niezmienna pozostaje więc zdefiniowana w niej misja IPN, rozumiana przede wszystkim jako „zachowanie pamięci" o losach Polaków w czasie II wojny światowej i latach zniewolenia komunistycznego, ściganie „zbrodni przeciwko pokojowi, ludzkości i zbrodni wojennych", a także zadośćuczynienie ich ofiarom.

Ustawodawca początkowo powierzył Instytutowi Pamięci Narodowej funkcje śledcze, archiwalne, edukacyjne i badawcze. Z czasem dodał do nich kolejne: lustracyjne, memoratywne i poszukiwawcze. Te i inne zadania realizuje obecnie kilkanaście biur merytorycznych IPN (w tym wymienione w ustawie: Główna Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Archiwum, Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa, Biuro Poszukiwań i Identyfikacji, Biuro Edukacji Narodowej, Biuro Badań Historycznych, Biuro Lustracyjne) wraz z biurami pomocniczymi. Stabilna od lat jest struktura terytorialna Instytutu. Składają się na nią Centrala, 11 oddziałów i 7 delegatur.

W 2024 r. do nowych siedzib przeniosły się Oddział IPN w Krakowie oraz delegatury w Opolu, Kielcach i Koszalinie. Działalność zainaugurowały Przystanek Historia im. ppłk. Wacława Lipińskiego w Łodzi i przede wszystkim warszawski Centralny Przystanek Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego. W tej ostatniej lokalizacji powstała m.in. strefa nowych technologii z kapsułami gamingowymi ORB X.

Dobry wgląd w to, czym zajmuje się IPN w połowie trzeciej dekady XXI w., dały w roku sprawozdawczym dwa regionalne Kongresy Pamięci Narodowej: Wielkopolski, zrealizowany 18 i 19 czerwca w Poznań Congress Center na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich, oraz Pomorski, który odbył się 20 i 21 listopada w gdańskim centrum AmberExpo. Każdy z kongresów zgromadził ponad 5 tys. osób – w większości dzieci i młodzieży. Goście mogli się zapoznać z najróżniejszymi sferami aktywności Instytutu: od tradycyjnych prac naukowych po wykorzystanie w powierzonych zadaniach nowych technologii.

Skuteczna realizacja misji IPN wymaga umiejętności dialogu zarówno ze środowiskami akademickimi, pasjonatami historii, jak i z osobami, które dopiero trzeba zainteresować dziejami najnowszymi. Dotarciu do młodego pokolenia z opowieścią o losach Polski i Polaków w XX w. służą takie projekty jak „Mobilne skrzynie z immersyjną edukacją historyczną" czy „Cyfrowi bohaterowie". Równocześnie Instytut wychodzi z ofertą do seniorów. 1 października rok akademicki 2024/2025 zainaugurował Instytut Trzeciego Wieku – inicjatywa Biura Edukacji Narodowej IPN skierowana do wszystkich zainteresowanych osób z Warszawy i Mazowsza, które ukończyły 55. rok życia.

Ubiegły rok był czasem wielu ważnych rocznic. Instytut Pamięci Narodowej włączył się m.in. w obchody 80. rocznicy bitwy o Monte Cassino (maj) i wybuchu powstania warszawskiego (sierpień), 85. rocznicy niemieckiej i sowieckiej napaści na Polskę (wrzesień) oraz 40. rocznicy męczeńskiej śmierci ks. Jerzego Popiełuszki (październik).

Ważnym wydarzeniem w 2024 r. był też państwowy pogrzeb ponad 700 ofiar zbrodni niemieckich z okresu II wojny światowej, zorganizowany 2 września w Chojnicach. Szczątki pomordowanych zostały odnalezione w wyniku prac ekshumacyjnych prowadzonych przez IPN w pobliskiej Dolinie Śmierci.

Wiele ofiar zbrodni niemieckich do dziś pozostaje anonimowych lub szerzej nieznanych. By zapewnić im należną pamięć, Instytut zainicjował 31 października ogólnopolską kampanię informacyjną na temat programu „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945" i bazy straty.pl.

Równie istotne pozostaje rozliczenie – także sądowe – zbrodni komunistycznych. Wymierny efekt przyniosło śledztwo w sprawie okoliczności śmierci Czesława Kukuczki, śmiertelnie postrzelonego w 1974 r. przez oficera Ministerstwa Bezpieczeństwa Państwowego NRD podczas próby przedostania się do Berlina Zachodniego. Na wniosek prok. Artura Orłowskiego z OKŚZpNP-IPN w Poznaniu wystawiono list gończy za podejrzanym Manfredem Naumannem, a Sąd Okręgowy w Poznaniu w lipcu 2021 r. sporządził europejski nakaz aresztowania. Strona niemiecka nie wydała wprawdzie Naumanna Polsce, stanął on jednak przed Sądem Krajowym w Berlinie, został uznany za winnego morderstwa i 14 października 2024 r. skazany na karę 10 lat więzienia (wyrok nie jest prawomocny).

W ramach dekomunizacji przestrzeni publicznej 22 lipca w Nowogardzie został zdemontowany kolejny sowiecki obiekt propagandowy – tzw. pomnik braterstwa broni, znany ostatnio pod nazwą „Kombatantom Rzeczypospolitej Polskiej".

Z kolei 1 października 2024 r. w Belwederze ogłoszono nazwiska 17 osób – ofiar totalitaryzmów, których szczątki zostały odnalezione i zidentyfikowane w ramach prac Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN prowadzonych m.in. w Starym Grodkowie (ofiary operacji „Lawina"), na terenie cmentarza św. Wojciecha w Łodzi (ofiara zbrodni dokonanej w niemieckim obozie dla dzieci i młodzieży przy ul. Przemysłowej) oraz na terenie cmentarza Bródnowskiego w Warszawie (ofiara zamordowana na terenie Więzienia Karno-Śledczego Warszawa III, tzw. Toledo).

W okresie sprawozdawczym IPN kontynuował także projekty zainaugurowane z powodzeniem w poprzednich latach, w tym „Archiwum Pełne Pamięci" (APP), „Archiwum zbrodni" i „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności". Wystawa związana z ostatnim z tych projektów została zaprezentowana m.in. w Instytucie Matiasa Romero w Meksyku, w parku Cinquantenaire w Brukseli, w Maczek Memorial Breda w Holandii, w Palazzo Sangallo we włoskim Loreto i w parlamencie brytyjskim w Londynie. W Brukseli była również pokazywana wystawa IPN „Samarytanie z Markowej. Ulmowie – Polacy zamordowani przez Niemców za pomoc Żydom", a w Bari – ekspozycja „Zbrodnia katyńska 1940 r. Eksterminacja polskich elit".

Nie tylko w ten sposób Instytut Pamięci Narodowej dociera do międzynarodowej opinii publicznej. W roku 2024 nadal był realizowany projekt „Opowiadamy Polskę światu", prowadzony przez Instytut Nowych Mediów przy wsparciu IPN i innych instytucji. Dzięki temu artykuły prezesa IPN dr. Karola Nawrockiego *Katyńska blizna* i *Polska kotwica wolności* mogli przeczytać chociażby czytelnicy francuskiego „L'Opinion".

Instytut stale współpracuje z mediami i jest w nich obecny. W 2024 r. zamieścił w prasie ogólnopolskiej i regionalnej kilkadziesiąt dodatków historycznych. We współpracy z Telewizją Republika powstało 20 audycji telewizyjnych z cyklu „Republika Historii". Przygotowano ponadto 10 audycji radiowych i videocastów z cyklu „Przystanek Historia w Radiu Warszawa". Artykuły i wypowiedzi prezesa IPN, rzecznika prasowego i innych pracowników Instytutu były publikowane w mediach polskich i zagranicznych – poza wspomnianym „L'Opinion" także m.in. na łamach dziennika „The Washington Post" czy tygodnika „Der Spiegel". Portal popularnonaukowy przystanekhistoria.pl, zarejestrowany jako tytuł prasowy, odwiedzało codziennie ponad 9 tys. unikalnych użytkowników.

Archiwum IPN

22 maja w warszawskim kinie Atlantic odbyła się premiera zrealizowanego w studiu Picaresque Maciej Pawlicki filmu dokumentalnego *Którzy ogień podsycą...* w reżyserii Tomasza Łysiaka. Obraz powstał z inicjatywy IPN jako hołd dla działaczy opozycji antykomunistycznej oraz w celu przypomnienia osób, które przyczyniły się do ustanowienia odznaczenia Krzyż Wolności i Solidarności. Wśród gości pokazu znaleźli się przedstawiciele środowisk kombatanckich, instytucji państwowych zaangażowanych w honorowanie działaczy opozycji, instytucji kultury podtrzymujących pamięć o wolnościowych dążeniach Polaków, a także młodzież szkolna. Po projekcji odbyła się dyskusja o historii

i znaczeniu Krzyża Wolności i Solidarności z udziałem: działaczki opozycji antykomunistycznej Ireny Zofii Romaszewskiej, inicjatora ustanowienia KWiS Tadeusza Wojciecha Drwala, reżysera Tomasza Łysiaka i dyrektor AIPN Marzeny Kruk.

11 czerwca w Centrum Edukacyjnym IPN Przystanek Historia im. Janusza Kurtyki przy ul. Marszałkowskiej 21/25 w Warszawie odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa „Archiwa aparatu bezpieczeństwa PRL – struktury, organizacja, działalność" zorganizowana przez AIPN. Celem obrad było uzupełnienie luk badawczych, które dotyczą różnych aspektów organizacji i funkcjonowania archiwów UB/SB, MO, WOP, więziennictwa, a także wojskowych organów represji w latach 1944–1990. Przedmiotem dyskusji były również zarządzanie archiwaliami tych instytucji po 1989 r. oraz stan ich zachowania. Na obrady, otwarte przez zastępcę prezesa IPN dr. hab. Karola Polejowskiego, złożyło się 15 referatów. W jednym z paneli wzięli udział badacze zagraniczni: dr Andriy Kohut (Służba Bezpieczeństwa Ukrainy), dr Cseh Gergő Bendegúz (ÁBTL) oraz Sebastian Nagel (Stasi-Unterlagen-Archiv im Bundesarchiv).

AIPN prowadzi program dokumentacyjny „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945", którego częścią jest ogólnodostępna internetowa baza danych straty.pl. Rezultaty dotychczasowych prac podsumowano 6 września na konferencji prasowej w Centralnym Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie z udziałem prezesa IPN dr. Karola Nawrockiego oraz dyrektor AIPN Marzeny Kruk. W bazie straty.pl zgromadzono dotąd informacje na temat 5,6 mln ofiar i osób poddanych represjom, z czego 5 mln udało się ustalić z imienia i nazwiska. Scalono 480 tys. rekordów oraz wprowadzono 945 tys. nowych. Podczas konferencji prasowej na Westerplatte 31 października prezes IPN oraz dyrektor AIPN zainaugurowali ogólnopolską kampanię informacyjną pod hasłem „Pamięć przetrwa dzięki Tobie". W ramach akcji na ulicach polskich miast pojawili się wolontariusze rozdający materiały informacyjne oraz formularze zgłoszeniowe do bazy. Celem tej nowej odsłony projektu jest pozyskanie osób, które pomogą udokumentować represje i dzięki którym będzie można wpisać kolejne nazwiska do bazy straty.pl, by współtworzyć w ten sposób wirtualny pomnik ofiar II wojny światowej.

Archiwum IPN kontynuuje projekt „Archiwum Pełne Pamięci", pozyskując nowe archiwalia oraz popularyzując wiedzę o zgromadzonych zbiorach. W ramach tej inicjatywy na szczególną uwagę zasługuje przygotowana przez AIPN wystawa „Droga i dziedzictwo. Dzieje rodziny Moszoro / Camino y Legado. Historia de la Familia Moszoro'', która powstała na bazie kolekcji pamiątek rodzinnych i dokumentów przekazanych do zasobu IPN przez Bartłomieja Stanisława Moszorę, konsula honorowego RP w Rosario w Argentynie. Ekspozycja, której głównymi bohaterami są rodzice darczyńcy, Kazimierz Moszoro i jego żona, Ludmiła z Dąbrowskich, to hołd złożony wszystkim polskim rodzinom zmuszonym w wyniku II wojny światowej do życia na emigracji. Uroczyste otwarcie wystawy odbyło się 4 września z udziałem Alicii Irene Falkowski, ambasador Argentyny w Polsce, przedstawicieli rodziny Moszoro, dr. Tadeusza Skoczka, dyrektora Muzeum Niepodległości w Warszawie, prezesa IPN dr. Karola Nawrockiego i jego zastępcy dr. Mateusza Szpytmy oraz dyrektor AIPN Marzeny Kruk. Do wydarzeń towarzyszących wystawie należały spotkanie z braćmi Moszoro (30 września), debata historyczna „O Wolną i Niepodległą!'' (14 listopada), dyskusja „Drogi do zachowania polskiego dziedzictwa na emigracji'' (11 grudnia), a także warsztaty archiwalne dla dzieci, młodzieży i seniorów. Do połowy grudnia wystawę obejrzały 5074 osoby. Ekspozycję, którą honorowym patronatem objęła Ambasada Argentyny w Polsce, można oglądać do 31 marca 2025 r.

Biuro Badań Historycznych

6 i 7 maja w Centrum Olimpijskim w Warszawie odbyła się konferencja naukowa „Od Paryża do Paryża. Polski sport olimpijski na tle dziejów najnowszych", zorganizowana we współpracy z Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie oraz Polskim Komitetem Olimpijskim. Wygłoszono ponad 40 referatów naukowych, pokazano 2 filmy dokumentalne, przeprowadzono też 2 panele eksperckie z udziałem dziennikarzy, historyków, byłych olimpijczyków i trenerów. W jednym z nich udział wziął dyrektor BBH. Z kolei pracownicy Biura wygłosili referaty *Smutni panowie na olimpijskim szlaku. Działania aparatu bezpieczeństwa PRL w związku z igrzyskami olimpijskimi* i *Mecz Polska–Węgry 27 sierpnia 1939 r. w świetle węgierskiej prasy.*

5 czerwca w Centrum Bankowo-Finansowym w Warszawie odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa „Czas przełomu. Polityka Stanów Zjednoczonych wobec transformacji w Polsce", przygotowana z okazji 35. rocznicy kontraktowych wyborów parlamentarnych 4 czerwca 1989 r. oraz setnej rocznicy urodzin prezydenta USA George'a H.W. Busha. W konferencji wzięli udział wybitni specjaliści zajmujący się historią stosunków polsko-amerykańskich: Daniel Lawton, zastępca szefa misji w Ambasadzie USA w Warszawie; prof. Jim Mazurkiewicz, reprezentujący Texas A&M; prof. Thomas Simons, w latach 1986–1989 zastępca asystenta Sekretarza Stanu, a w latach 1990–1993 ambasador USA w Polsce; prof. Robert Hutchings, w latach 1979–1983 zastępca dyrektora Radia Wolna Europa w Monachium, a w latach 1989–1992 dyrektor ds. europejskich w Radzie Bezpieczeństwa Narodowego. Zaproszeni goście zaprezentowali wyniki badań dotyczących relacji polsko-amerykańskich na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX w. Dyskutowali na tematy związane ze wsparciem USA dla Solidarności, z polityką Białego Domu wobec stanu wojennego i reżimu Wojciecha Jaruzelskiego oraz miejscem Polski w zimnowojennym starciu Wschodu z Zachodem. Poruszali także zagadnienia relacji Stanów Zjednoczonych z pierwszym niekomunistycznym rządem Tadeusza Mazowieckiego, wsparcia rynkowych reform gospodarczych oraz rozpoczęcia rozmów na temat przystąpienia Polski do NATO.

28 sierpnia w Halle nad Soławą została otwarta międzynarodowa wielojęzyczna wystawa objazdowa „Sąd Wojenny Rzeszy 1936–1945. Narodowosocjalistyczne sądownictwo wojskowe i zwalczanie ruchu oporu w Europie", przygotowana we współpracy z Gedenkstätte Roter Ochse Halle (Saale), poświęcona losom ofiar Sądu Wojennego Rzeszy w latach 1939–1945 i ich upamiętnieniu. Celem wystawy jest porównawcze przedstawienie walk z totalitaryzmem narodowosocjalistycznym toczonych przez ruchy oporu w różnych krajach okupowanych przez Niemcy (przy uwzględnieniu niemieckich organizacji antyhitlerowskich), a także ukazanie zbrodniczych działań podejmowanych przez Sąd Wojenny Rzeszy.

W dniach 14–16 października w Centralnym Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa „Need to Know XIII: Intelligence in Central and Eastern Europe (Intermarium) and the Soviet (Russian) Factor", zorganizowana we współpracy z International Intelligence History Association (Odense/Flensburg, Dania/Niemcy) – najstarszym i największym europejskim stowarzyszeniem naukowym zajmującym się historią wywiadu, obchodzącym 30. rocznicę powstania, a także ze stałymi partnerami w międzynarodowym projekcie IPN „Need to Know" poświęconym historii wywiadu w okresie II wojny światowej i zimnej wojny: International Centre for Defence and Security (Tallin, Estonia), Center for Cold War Studies of the University of Southern Denmark (Odense, Dania), King's College London (Londyn, Wielka Brytania) i Ludwig Boltzmann Institute (Graz, Austria). Głównym tematem konferencji była relacja między historycznymi działaniami wywiadu sowieckiego/rosyjskiego a ich współczesnością, naznaczoną agresją rosyjską na Ukrainę.

Biuro Edukacji Narodowej

Z okazji 80. rocznicy zbrodni w Markowej Biuro Edukacji Narodowej IPN przygotowało film animowany *Co widziały drzewa* – pierwszą w historii produkcję animowaną o błogosławionej rodzinie Ulmów skierowaną do dzieci. Na podstawie filmu powstała książka o tym samym tytule przeznaczona dla tego samego odbiorcy. Z kolei zrealizowana przez BEN wystawa „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" odwiedziła w 2024 r. blisko 100 miejsc w Polsce, Niemczech, Holandii i we Francji.

Z okazji 40. rocznicy obrony krzyża w Zespole Szkół Rolniczych w Miętnem powstały film dokumentalny *Pod tym znakiem zwyciężysz* oraz zatytułowana tak samo wystawa, której uroczysty wernisaż odbył się 12 czerwca w Sejmie RP. Ważnym wydarzeniem była również ogólnopolska konferencja „Odwaga młodzieży i nauczycieli oraz duchowieństwa w obronie krzyża w Miętnem", zorganizowana 20 czerwca w Senacie RP. Spotkanie zakończył premierowy pokaz filmu.

Rok 2024 był również rokiem Wincentego Witosa, którego 150. rocznicę urodzin uczczono licznymi inicjatywami. Biuro Edukacji Narodowej przygotowało film promujący pięciotomową serię IPN „Wincenty Witos. Dzieła wybrane" oraz film edukacyjny *Cud jedności* ukazujący życie i działalność polityczną trzykrotnego premiera RP. Powstała także wystawa „Wincenty Witos – a Polska winna trwać wiecznie" przybliżająca dorobek tego wybitnego polityka.

W ramach obchodów 45. rocznicy pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do ojczyzny zorganizowano wystawę „Gaude Mater Polonia. Jan Paweł II w Ojczyźnie. 2–10 czerwca 1979", która w ciągu 7 dni odwiedziła 5 miast związanych z trasą wizyty papieskiej. Z kolei film *Dziewięć dni, które zmieniły Polskę* przedstawił to wydarzenie z perspektywy dziecka – pozwoliło to oddać panujące wówczas emocje i pokazać wpływ pielgrzymki na społeczeństwo.

W związku z 80. rocznicą powstania warszawskiego przygotowano wystawę „Cudzoziemcy w Powstaniu Warszawskim", prezentowaną na dziedzińcu Zamku Królewskiego w Warszawie. Ekspozycja ukazywała losy ochotników z różnych krajów, którzy wsparli Polaków w walce o wolność.

43. rocznica wprowadzenia w PRL stanu wojennego została upamiętniona uroczystościami pod Krzyżem Papieskim na pl. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Warszawie. Towarzyszył im wernisaż wystawy „Solidarni z Polakami" pokazującej gesty solidarności z Polską na całym świecie. Wydarzenie odbyło się pod Patronatem Honorowym Prezydenta RP Andrzeja Dudy.

Biuro zorganizowało także wiele konkursów edukacyjnych. W ramach ogólnopolskiego konkursu plastycznego „Bohater na 100" uczniowie projektowali banknot z wizerunkiem lokalnego bohatera. Na konkurs napłynęło blisko 1500 prac. Turniej Debat Historycznych popularyzował historię Polski w formie debat oksfordzkich. Z kolei podczas gali „Ambasador Polskiej Historii" wyróżniono osoby i organizacje spoza Polski za zasługi w propagowaniu historii polskiej.

Biuro Edukacji Narodowej prowadzi również portal „Opowiedziane", który umożliwia zapoznanie się z historią mówioną na podstawie relacji świadków. W 2024 r. portal oferował 247 nagrań i 455 godzin relacji, a jego playlisty na YouTubie wygenerowały ponad 1,4 mln wyświetleń. Portal odwiedziło ponad 156 tys. unikalnych użytkowników w ciągu roku, co dowodzi jego rosnącej popularności wśród badaczy, nauczycieli i pasjonatów historii.

Biuro Lustracyjne

W roku sprawozdawczym Biuro Lustracyjne kontynuowało analizę oświadczeń lustracyjnych złożonych przez osoby urodzone przed 1 sierpnia 1972 r., pełniące najważniejsze funkcje publiczne w państwie lub kandydujące na te stanowiska, oraz zbierało informacje niezbędne do właściwej oceny tychże oświadczeń. W zasobie BL jest obecnie ponad 537 tys. oświadczeń lustracyjnych, z czego dotychczas objęto sprawdzeniem ponad 177 tys.

W 2024 r. zainicjowano procedury weryfikujące prawdziwość oświadczeń lustracyjnych w 14 919 sprawach. Łącznie w tym czasie zweryfikowano 14 976 oświadczeń lustracyjnych, przy czym prokuratorzy pionu lustracyjnego skierowali 188 wniosków o wszczęcie postępowania lustracyjnego z uwagi na uzasadnioną wątpliwość co do prawdziwości badanego oświadczenia i przedstawili 11 stanowisk w tzw. postępowaniach autolustracyjnych. W 219 sprawach zapadły prawomocne orzeczenia sądowe, w tym 169 orzeczeń uznających, że kwestionowane oświadczenia lustracyjne są niegodne z prawdą.

Od dnia wejścia w życie ustawy lustracyjnej z 2006 r. zapadło już łącznie 2018 prawomocnych orzeczeń sądowych uznających, że analizowane oświadczenia lustracyjne były niezgodne z prawdą odnośnie do pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa komunistycznego bądź współpracy z nimi.

W 2024 r. kontynuowano przyjmowanie i rejestrację wpływających oświadczeń lustracyjnych oraz prowadzono korespondencję w tym zakresie z organami zobowiązanymi do ich przekazania do BL. Do biura wpłynęło 52 808 nowych oświadczeń (mowa o oświadczeniach wprowadzonych do aplikacji ABeL, którym nadano numer).

Pion lustracyjny opracowuje także i publikuje katalogi zawierające dane osobowe: 1) pracowników, funkcjonariuszy i żołnierzy organów bezpieczeństwa państwa; 2) osób rozpracowywanych przez organy bezpieczeństwa PRL i 3) osób zajmujących kierownicze stanowiska partyjne i państwowe w PRL. W roku sprawozdawczym w trzech katalogach tematycznych opublikowano informacje dotyczące 6755 nowych osób. Ponadto w wykazie osób pełniących najważniejsze funkcje publiczne zamieszczono dane dotyczące 1697 nieuwzględnionych dotychczas osób. Powyższe katalogi i wykaz są publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej IPN na stronie internetowej https://katalog.bip.ipn.gov.pl.

Biuro Nowych Technologii

W dniach 24–26 stycznia na targach edukacyjno-technologicznych Bett w Londynie odbyła się światowa premiera gry *Lotnicy – wojna w przestworzach*. Jest to edukacyjna gra przygodowa dostępna na PC i VR, zawierająca elementy zręcznościowe i zagadki logiczne. Fabuła jest oparta na prawdziwych wydarzeniach i postaciach polskich lotników odbywających służbę w powietrzu w czasie II wojny światowej, w tym Jana Zumbacha, Jadwigi Piłsudskiej i Anny Leskiej.

19 lutego, podczas konferencji prasowej w Oddziale IPN w Gdańsku BNT zaprezentowało projekt mobilnych skrzyń z immersyjną edukacją historyczną. Zestawy te pozwalają na prowadzenie immersyjnych lekcji historii z wykorzystaniem materiałów przygotowanych przez IPN. W skład każdej z 10 skrzyń wchodzą komputer gamingowy, ekran, gogle do wirtualnej rzeczywistości (VR) oraz akcesoria niezbędne do ich obsługi. Wspomniany sprzęt umożliwia i ułatwia zapoznanie się z wgranymi do niego immersyjnymi projektami edukacyjnymi stworzonymi przez BNT IPN, takimi jak: *Gra szyfrów*, *Lotnicy – wojna w przestworzach*, *WARSAW RISING – miasto bohaterów*, *Świadectwo poMOCY* oraz *Szybowcowa '87*. Konferencja zainaugurowała ogólnopolską trasę mobilnych skrzyń z zestawami do immersyjnej edukacji historycznej IPN – inicjatywę mająca zapewnić w placówkach oświatowych szeroką dostępność projektów Instytutu wykorzystujących nowe technologie.

Od 2 października do 4 listopada w Muzeum Gier Komputerowych (Computerspielmuseum) w Berlinie była pokazywana wystawa prezentująca wszystkie gry edukacyjne BNT IPN. Odwiedziło ją niemal 16,5 tys. osób.

Biuro Poszukiwań i Identyfikacji

W 2024 r. w pionie poszukiwań i identyfikacji zarejestrowano 298 nowych spraw badawczo-historycznych, których celem jest ustalenie okoliczności śmierci ofiar zbrodni przeciwko narodowi polskiemu i wytypowanie miejsc ich pochówku w celu przeprowadzenia prac poszukiwawczych. Kontynuowano również kwerendy rozpoczęte w latach ubiegłych. Badania historyczne są prowadzone przez Wydział Analiz Historycznych oraz Wydział Kresowy w Centrali IPN, a także przez pracowników pionu poszukiwań i identyfikacji w oddziałach i delegaturach. Znaczącą część badań historyczno-archiwalnych stanowią badania genealogiczne związane z poszukiwaniem krewnych zmarłych ofiar represji totalitarnych w celu pozyskania materiału DNA do badań porównawczych. W Wydziale Analiz Historycznych kontynuowano prace związane z tworzeniem bazy nieupamiętnionych miejsc pochówku obywateli polskich zmarłych na obszarze byłego ZSRS. Do końca 2024 r. w bazie znalazło się ponad 10 tys. rekordów.

W roku sprawozdawczym BPiI przeprowadziło prace poszukiwawcze (a także nadzory archeologiczne i pobrania materiału kostnego) w 44 lokalizacjach w Polsce i na Litwie oraz 46 wizji lokalnych. Łącznie podjęto szczątki co najmniej 93 osób. Należy tu wyróżnić m.in.: kontynuację prac poszukiwawczych na cmentarzu rzymskokatolickim w Łodzi przy ul. Kurczaki, gdzie grzebano szczątki ofiar niemieckiego obozu dla dzieci i młodzieży przy ul. Przemysłowej; kolejny etap prac poszukiwawczych w miejscowości Muczne w Bieszczadach, gdzie poszukiwano szczątków Polaków zamordowanych w 1944 r. przez członków UPA; poszukiwania szczątków żołnierzy podziemia niepodległościowego – ofiar Władysława Rypińskiego „Rypy", działającego na północnym Mazowszu; oraz kontynuację prac poszukiwawczych na terenie dawnego Więzienia Karno-Śledczego Warszawa III, tzw. Toledo.

W maju 2024 r. BPiI prowadziło drugi etap badań archeologicznych grobów żołnierzy AK pochowanych w Kalwarii Wileńskiej. Ekshumowano szczątki 15 żołnierzy poległych w lipcu 1944 r. pod Krawczunami. Łącznie podczas dwóch etapów prac odnaleziono w trzech grobach szczątki 24 osób. Z kwerendy wynika, że w 1979 r. przeprowadzono częściową ekshumację szczątków polskich żołnierzy i przeniesiono je do wspólnego grobu na pobliskim cmentarzu w Kalwarii Wileńskiej. Potwierdziły to również wyniki badań archeologicznych i ekshumacji. Część z odkrytych szczątków była niekompletna w 50–90 proc., a w grobach ujawniono ślady pracy sprzętu ciężkiego. W kolejnym etapie będą prowadzone ekshumacje z grobu na cmentarzu. Celami prac są złożenie rozdzielonych szczątków w jednym miejscu, przywrócenie stanu pierwotnego miejsca pochówku, identyfikacja pochowanych żołnierzy oraz ustalenie całkowitej liczy osób pochowanych w 1944 r.

3 września 2024 r. w kościele pw. św. Apostołów Szymona i Judy Tadeusza w Marcinkańcach (Litwa) odbyły się uroczystości pogrzebowe żołnierza Wojska Polskiego. Szczątki żołnierza odnalazł zespół BPiI we wrześniu 2023 r. w pobliżu wsi Narulańce.

14 września 2024 r. BPiI zorganizowało w miejscowości Powiewiórka (Litwa) pogrzeb Napoleona Ciukszy „Waligóry", żołnierza 5. Wileńskiej Brygady AK, którego szczątki zostały odnalezione we wrześniu 2022 r. w okolicach nieistniejącej dziś miejscowości Cypliszki (Litwa).

W październiku 2024 r. ukraiński partner BPiI (Przedsiębiorstwo Specjalistyczne „Wołyńskie Starożytności" sp. z o.o., Łuck) złożył do Wydziału Architektury i Urbanistyki Lwowskiej Obwodowej Administracji Wojskowej wniosek o prowadzenie prac poszukiwawczych grobów ofiar zbrodni wołyńskiej zamordowanych 28 lutego 1944 r. w nieistniejącej obecnie miejscowości Huta Pieniacka (rejon brodzki, obwód lwowski, Ukraina).

Regularnie zlecane badania profilowań DNA materiału porównawczego (od rodzin) oraz kostnego (od ofiar) prowadzą do systematycznego zwiększania zasobów Bazy Materiału Genetycznego IPN oraz systemu analizy porównawczej CODIS. Do 31 grudnia 2024 r. w BMG zarejestrowano łącznie 4750 prób materiału biologicznego (w tym 2325 prób pozyskanych z ekshumowanych szczątków). Tylko w 2024 r. w systemie CODIS pracownicy BPiI zarejestrowali 706 profili genetycznych. Wykorzystanie zasobów tej bazy oraz wsparcie systemu CODIS bezpośrednio wpływają na liczbę uzyskiwanych identyfikacji.

Zwieńczeniem prac zespołu dr. hab. Krzysztofa Szwagrzyka jest uroczyste ogłoszenie nazwisk zidentyfikowanych osób. 1 października 2024 r. w Belwederze odbyła się uroczystość wręczenia not identyfikacyjnych rodzinom ofiar. Do publicznej wiadomości podano nazwiska 17 zidentyfikowanych ofiar totalitaryzmów.

W ramach projektu edukacyjnego „Łączka i inne miejsca poszukiwań" (realizowanego wspólnie z BEN i BPH) zespół BPiI pragnie rozbudzić w młodych Polakach zainteresowanie historią Polski XX w. przez kształtowanie postawy empatii wobec ofiar systemów totalitarnych i wspieranie przywiązania do małych ojczyzn. Uczestnicy projektu biorą udział w spotkaniach z archeologami, antropologami, archiwistami i historykami; poznają zarówno miejsca poszukiwań, jak i warsztat pracy specjalistów. W 2024 r. została zakończona VII edycja projektu, w której wystartowały łącznie 332 osoby w 62 zespołach. Jesienią 2024 r. zainaugurowano VIII edycję, do której udział zgłosiło 257 uczniów w 47 zespołach. Projekt jest objęty Patronatem Narodowym Prezydenta RP Andrzeja Dudy.

Biuro Prezesa

W Międzynarodowym Dniu Wolontariusza, 5 grudnia, został uruchomiony Centralny Program Wolontariatu w IPN. Zróżnicowana oferta działań jest skierowana do osób pragnących pomóc w realizacji misji Instytutu, a jednocześnie chcących podnieść swoje kwalifikacje i zdobyć nowe kompetencje. Wolontariat odzwierciedla bogatą działalność IPN na wielu polach – od badań naukowych i prowadzenia archiwum po popularyzację, edukację oraz pracę wydawniczą. Centralny Program Wolontariatu obejmuje obszar działania Centrali IPN, a osobom spoza Warszawy oferuje możliwość współpracy w formie zdalnej. Oferta jest skierowana do osób pełnoletnich. Do końca 2024 r. do IPN wpłynęło 87 zgłoszeń kandydatów na wolontariuszy.

Biuro Przystanków Historia

Najważniejszym osiągnięciem Biura Przystanków Historia w 2024 r. było dotarcie do wielu tysięcy odbiorców w Polsce z czołowymi projektami rozpoczętymi jeszcze w roku 2022: spektaklem *Historia misia Wojtka* (skierowanym do dzieci w wieku przedszkolnym, przybliżającym losy niedźwiedzia Wojtka – żołnierza 2. Korpusu Polskiego; przedstawienie trwa ok. 40 min) oraz warsztatami *#Drużyna Inki* (projektem skierowanym do uczniów szkół podstawowych i średnich dotyczącym losów niezłomnej sanitariuszki Danuty Siedzikówny „Inki"; uczestnicy mogą przejść teoretyczne i praktyczne szkolenie z pierwszej pomocy przedmedycznej).

We współpracy z Biurem Poszukiwań i Identyfikacji oraz Biurem Edukacji Narodowej została zrealizowana VII edycja projektu „Łączka i inne miejsca poszukiwań".

Z kolei we współpracy z Ministerstwem Edukacji i Nauki został zorganizowany ogólnopolski konkurs „Sprawiedliwi z Markowej". Projekt był skierowany do nauczycieli szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Zadaniem uczestników było przygotowanie scenariusza 45-minutowej lekcji i poprowadzenie zajęć dla uczniów swojej szkoły. Celem konkursu było rozszerzenie warsztatu pracy nauczycieli o kreatywne i innowacyjne metody nauczania historii. Przedmiotem zajęć jest opowieść o pomocy udzielanej Żydom przez Polaków w czasie II wojny światowej i o relacjach polsko-żydowskich w czasie okupacji niemieckiej. Lekcje przyczynią się także do poszerzenia wiedzy uczniów o Holokauście.

Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa

W roku sprawozdawczym BUWiM kontynuowało zadania związane z opieką nad miejscami pamięci w Polsce i poza granicami kraju. Do ewidencji grobów weteranów wprowadzono 2600 obiektów, ponadto udzielono wsparcia finansowego w formie świadczeń pieniężnych i dotacji celowych na opiekę i utrzymanie 103 grobów weteranów. Jednocześnie biuro prowadziło działania z urzędu. Wyremontowano mogiły weteranów, m.in. Kazimierza Porębskiego, wiceadmirała polskiej Marynarki Wojennej i uczestnika wojny polsko-bolszewickiej, pochowanego na Starych Powązkach, oraz spoczywającej na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach Janiny Lenczewskiej-Samotyi, żołnierza Batalionu „Parasol", łączniczki w plutonie 226 zgrupowania „Żywiciel" na Żoliborzu podczas powstania warszawskiego, więźniarki niemieckiego obozu KL Ravensbrück.

Na cmentarzu ofiar zbrodni hitlerowskich w Chojnicach przeprowadzono prace ziemne związane z przygotowaniem zbiorowej mogiły, w której 2 września w 188 trumnach zostały pochowane szczątki ponad 700 ofiar zbrodni niemieckich, ekshumowanych w chojnickiej Dolinie Śmierci.

Ponadto w 2024 r. wykonano i odsłonięto liczne pomniki i tablice upamiętniające osoby i wydarzenia ważne dla historii polskiej. W Zielonej Górze przygotowano pomnik Ofiar Zbrodni Wołyńskiej, a w Górze Kalwarii, Łowiczu i Żyrardowie – upamiętnienia polskich współobywateli pochodzenia żydowskiego zamordowanych przez Niemców podczas II wojny światowej w latach 1940–1943. 22 września na cmentarzu polonijnym przy Narodowym Sanktuarium Matki Bożej Częstochowskiej w Doylestown w USA odsłonięto pomnik poświęcony Bohaterom Walki o Niepodległość po 1944–45 roku i Solidarności, a w Mareth w Tunezji 28 października przed budynkiem Muzeum Wojny odsłonięto tablicę upamiętniającą działania podczas II wojny światowej polskich pilotów z grupy „Cyrk Skalskiego".

W roku sprawozdawczym prowadzono również ekshumacje szczątków poległych żołnierzy i cywilnych ofiar zbrodni popełnionych przez Niemców w czasie II wojny światowej. Z kolei 12 i 13 kwietnia z mogiły indywidualnej przy kościele Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Płokach ekshumowano szczątki ks. Michała Rapacza, ofiary zbrodni komunistycznej z 1946 r., a w pobliskim lesie przeprowadzono prace remontowe upamiętnienia znajdującego się w miejscu śmierci bohatera.

Biuro Współpracy Międzynarodowej

Flagowym przedsięwzięciem BWM jest rozpisany na lata 2021–2025 międzynarodowy projekt memoratywno-edukacyjny „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności", ukazujący wysiłek Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie i tułaczkę polskiej ludności cywilnej w czasie II wojny światowej. Istotną częścią tego przedsięwzięcia jest wystawa pokazywana w różnych krajach w wersji dostosowanej do odbiorców lokalnych. Inauguracja projektu odbyła się 18 marca 2022 r. na Zamku Królewskim w Warszawie. W 2024 r. wystawę prezentowano m.in. we Włoszech, w USA i Wielkiej Brytanii, a w wersji immersyjnej na Pomorskim Kongresie Pamięci Narodowej w Gdańsku.

Biuro Współpracy Międzynarodowej kontynuuje międzynarodowy projekt edukacyjny na kanwie wystawy rzeźb „Obraz Treblinki w oczach Samuela Willenberga". W 2024 r. na podstawie eksponatów opracowano wersję wystawy w formie plansz, które można dowolnie łączyć z wybranymi rzeźbami. Powstała ona z myślą o szkołach i mniejszych ośrodkach. Plansze dostępne w językach polskim i angielskim, przeznaczone do samodzielnego wydruku, mogą posłużyć także do poprowadzenia lekcji lub zajęć dla młodzieży.

Szerokie kontakty zagraniczne BWM owocują stałą i aktywną współpracą z takimi organizacjami jak instytucje skupione w ramach Platformy Europejskiej Pamięci i Sumienia, Victims of Communism Memorial Foundation czy Kongres Polonii Amerykańskiej.

Biuro organizuje też liczne wizyty studyjne dla dziennikarzy, badaczy, prawników, prokuratorów, parlamentarzystów i obrońców praw człowieka z innych państw. W 2024 r. w IPN gościli przedstawiciele m.in. środowisk żydowskich z USA, pracownicy naukowi z Francji, nauczyciele z Austrii oraz grupy biorącej udział w projekcie PEACE LINE młodzieży z całej Europy, a ponadto historycy z Korei Południowej czy Delegacja Stowarzyszenia Rezydentów Wysp Kurylskich z Japonii.

Biuro Wydarzeń Kulturalnych

W 2024 r. Biuro Wydarzeń Kulturalnych zorganizowało 154 wydarzenia o charakterze artystycznym: koncerty, spektakle, pokazy filmów, warsztaty wokalne i historyczne oraz wiele innych działań realizowanych w Polsce i za granicą. Wśród realizowanych projektów znalazły się m.in. spektakle *Przez ścianę* i *Trzy razy On* oraz Festiwal „Sztuka Źle Obecna".

Przez ścianę to sztuka teatralna w reżyserii Leszka Zdunia, inspirowana losem Wiesławy Pajdak i Jerzego Śmiechowskiego. Jesienią 1947 r. zostali oni – jako podejrzani o udział w konspiracji i szpiegostwo – osadzeni w więzieniu przy ul. Rakowieckiej w Warszawie. Nawiązali ze sobą kontakt przez cienką ścianę, która dzieliła ich cele. Alfabetem Morse'a wystukiwali do siebie wiadomości. Po kilku miesiącach, wciąż porozumiewając się alfabetem Morse'a, Jerzy oświadczył się Wiesi, a ona przyjęła oświadczyny. Zanim jednak mogli się spotkać, minęło niemal 6 lat. Pierwszy raz zobaczyli się podczas swojego ślubu w Zakładzie Karnym w Grudziądzu. Kilka tygodni później Wiesława na mocy amnestii opuściła więzienie. Państwo Śmiechowscy przeżyli wspólnie 55 lat. *Przez ścianę* to historia heroicznej walki o drugiego człowieka podjętej w warunkach upodlenia. To rzecz o miłości, która potrafi wszystko znieść. To także opowieść o pięknych ludziach, którzy nie pozwolili zdeptać swojej godności. Spektakl *Przez ścianę* został dotychczas wystawiony 51 razy i obejrzało go niemal 6 tys. widzów.

Trzy razy On to widowisko poświęcone Wincentemu Witosowi i jego zasługom dla Polski odradzającej się po zaborach. Tytuł nawiązuje do funkcji premiera, trzykrotnie pełnionej przez Witosa. Sztuka pokazuje jego niezłomny charakter i poczucie odpowiedzialności za sprawy narodu. Spektakl w 2024 r. został wystawiony pięciokrotnie i obejrzało go niemal 2 tys. widzów.

Festiwal „Sztuka Źle Obecna" powstał z myślą o tym, by wydobyć z archiwów polskie dziedzictwo artystyczne trudnych lat powojennych. Wydarzenie jest poświęcone twórcom wykluczonym i cenzurowanym przez władze komunistyczne w Polsce. Mowa tu o artystach, którzy z przyczyn politycznych zdecydowali się na emigrację, a także tych próbujących – mimo trudności ideologicznych – tworzyć nieskrępowaną sztukę w ojczyźnie. Koncerty festiwalowe odbyły się w maju i czerwcu w sześciu miastach: we Wrocławiu, w Warszawie, Poznaniu, Słupsku, Lublinie i Olsztynie. Festiwal przyciągnął ponad tysiąc widzów.

Główna Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Jednym z bezspornych osiągnięć pionu śledczego IPN są działania prokuratorów Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu podjęte w ramach projektu „Archiwum zbrodni", odnoszące się do popełnionych w okresie obowiązywania w Polsce stanu wojennego przestępstw, których sprawcy nie zostali dotąd pociągnięci do odpowiedzialności karnej. Działania te zaowocowały wszczęciem 18 śledztw w sprawach zbrodni komunistycznych popełnionych w latach osiemdziesiątych XX w. oraz skierowaniem dwóch aktów oskarżenia dotyczących tej grupy postępowań. Jeszcze pod koniec 2023 r. skierowano akt oskarżenia przeciwko trzem byłym funkcjonariuszom ZOMO biorącym udział w pobiciu osoby zatrzymanej w związku z udziałem 15 września 1982 r. w demonstracji ulicznej na pl. Zwycięstwa w Szczecinie. W 2024 r. akt oskarżenia skierowano zaś przeciwko 27 byłym funkcjonariuszom Służby Więziennej, którzy 14 sierpnia 1982 r. w Kwidzynie wzięli udział w pobiciu ponad stu osób internowanych w tamtejszym Ośrodku Odosobnienia oraz fizycznie i psychicznie znęcali się nad nimi.

Łącznie praca pionu śledczego IPN zaowocowała w 2024 r. skierowaniem do sądów 20 aktów oskarżenia, z czego 14 spraw dotyczyło tzw. zbrodni sądowych popełnionych w okresie stanu wojennego, a pozostałe – innych zbrodni, takich jak wydanie 13 grudnia 1981 r. w Warszawie decyzji o internowaniu na podstawie nigdy niewprowadzonych w życie i nieobowiązujących przepisów art. 42 dekretu o „ochronie bezpieczeństwa Państwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego"; stosowanie przemocy fizycznej przez funkcjonariuszy MO w czasie stanu wojennego; uchylanie się od przekazania IPN dokumentów archiwalnych; publiczne i wbrew faktom zaprzeczanie zbrodniom nazistowskim oraz złożenie fałszywych zeznań przez funkcjonariusza Komendy Miejskiej MO w Lublinie, czym doprowadził on do zatrzymania, a następnie skazania Henryka M. na karę trzech lat pozbawienia wolności.

W dalszym ciągu prokuratorzy pionu ścigania IPN prowadzą postępowania zmierzające do wyjaśnienia okoliczności popełnienia nierozliczonych do tej pory zbrodni okupanta niemieckiego na obywatelach polskich w okresie II wojny światowej. Dzięki nowatorskiemu wykorzystaniu postępów nauki i współdziałaniu z pracownikami naukowymi dwóch uniwersytetów (Łódzkiego i Rzeszowskiego), doprowadzono do odnalezienia w chojnickiej Dolinie Śmierci ukrytych zbiorowych mogił, w których Niemcy pogrzebali ponad 700 osób; mimo upływu czasu zdołano ustalić dane ponad 120 z nich. Opracowana na potrzeby tego postępowania metodologia badawcza pozwala na przeprowadzenie analogicznych czynności w kilku innych wytypowanych już miejscach na Pomorzu Gdańskim. W tych lokalizacjach mogą się bowiem znajdować kolejne zbiorowe mogiły ofiar zbrodni pomorskiej.

Działania podejmowane przez prokuratorów pionu śledczego doprowadziły także do podjęcia (umarzanego wcześniej przez prokuraturę berlińską) prowadzonego przez niemieckie organy ścigania śledztwa, które w 2024 r. doprowadziło do skazania przez Sąd Krajowy w Berlinie Manfreda Naumanna – byłego oficera operacyjnego służby bezpieczeństwa NRD, uznanego za winnego zamordowania 29 marca 1974 r. na przejściu granicznym między NRD a Berlinem Zachodnim obywatela polskiego Czesława Kukuczki. Śledztwo prowadzone przez prokuratorów KŚZpNP bezspornie wykazało, że służba bezpieczeństwa NRD zastawiła na Kukuczkę pułapkę, a ofiara zmarła w wyniku postrzału w plecy oddanego w sytuacji, gdy pokrzywdzony nie stanowił żadnego zagrożenia.

Wydawnictwo

W 2024 r. Wydawnictwo IPN – wiodący wydawca książek historycznych na rynku polskim – opublikowało 162 prace, wśród których znalazło się kilkanaście poświęconych okrągłym rocznicom historycznym obchodzonym w minionym roku: 80. rocznicy bitwy pod Monte Cassino, 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego, 40. rocznicy uprowadzenia i męczeńskiej śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki. Nie zabrakło również publikacji poświęconych ustanowionym przez Sejm RP patronom roku 2024: Wincentemu Witosowi, abp. Antoniemu Baraniakowi i rodzinie Ulmów.

Wysiłki Wydawnictwa IPN są dostrzegane i doceniane nie tylko przez czytelników, lecz także przez ekspertów. Dowodem na to są laury w konkursach branżowych: 9 nagród głównych, 13 wyróżnień i 11 nominacji. Wydawnictwo IPN już drugi raz przyznało nagrody w autorskim konkursie na Najlepszą Książkę Roku – Sygnety Wydawnictwa IPN.

Mijający rok to czas wzmożonej aktywności dystrybucyjnej – tradycyjnej i online, uwzględniającej aktualne trendy rynkowe i potrzeby grupy docelowej. W 2024 r. IPN sprzedał prawie 110 tys. egzemplarzy publikacji o łącznej wartości 1 710 528,23 zł. Wychodząc naprzeciw zmieniającym się trendom w czytelnictwie, uruchomiono sprzedaż publikacji w e-formatach (.epub i .mobi) na czytniki i inne urządzenia mobilne. Pod koniec roku sprawozdawczego w ofercie było 30 tytułów, głównie nowości i bestsellery. Liczba księgarni firmowych wzbogaciła się o 3 nowe punkty: nowoczesną księgarnię w Centralnym Przystanku Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego przy ul. Marszałkowskiej 107 w Warszawie (tym samym stolica zyskała już trzeci punkt sprzedaży publikacji IPN), równie nowoczesną księgarnię w Centrum Edukacyjnym IPN przy al. marsz. Józefa Piłsudskiego 5 w Łodzi oraz księgarnię w nowej lokalizacji Oddziału IPN w Krakowie przy ul. Czarneckiego 3. Dzięki temu Wydawnictwo IPN dysponuje własną siecią sprzedaży w 14 lokalizacjach (stan na koniec 2024 r.). Działania dystrybucyjne intensywnie wspierała mobilna księgarnia IPN, czyli zakupiony w 2023 r. książkobus –

przejechał on ponad 10 tys. km. Zorganizowano spotkania autorów i czytelników (targi, kiermasze, spotkania autorskie) w różnych formach, w tym takich jak podcast „Ekspres Czytelniczy". Najważniejszym autorskim wydarzeniem popularyzującym działalność wydawniczą były III Dni Wydawnictwa IPN. Wydawnictwo IPN uczestniczyło także w randze współorganizatora – wraz z Kancelarią Prezydenta RP i Narodowym Centrum Kultury – w XIII edycji Narodowego Czytania. Przy tej okazji eksponowano popularnonaukową serię wydawniczą „Literatura i Pamięć", wydawaną pod patronatem honorowym Prezydenta RP Andrzeja Dudy. Wydawnictwo IPN było obecne także na Międzynarodowych Targach Książki we Frankfurcie nad Menem.

W ramach realizowania ustawowej misji edukacyjnej Wydawnictwo IPN wspiera biblioteki szkolne oraz organizowane przez podmioty zewnętrzne w kraju i za granicą działania związane z edukacją historyczną. W 2024 r. przekazano w ramach nieodpłatnej dystrybucji ponad 200 tys. publikacji książkowych i materiałów edukacyjnych.

ODDZIAŁ IPN BIAŁYSTOK

13 lutego w związku z inauguracją obchodów 80. rocznicy akcji „Burza", operacji „Ostra Brama" i powstania warszawskiego w siedzibie OIPN w Białymstoku odbyła się konferencja prasowa dr. hab. Karola Polejowskiego, zastępcy prezesa Instytutu. W spotkaniu wzięli udział kombatanci: mjr Czesław Chociej, prezes okręgu białostockiego Światowego Związku Żołnierzy AK, i kpt. Jan Bielenia, weteran Armii Krajowej Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość". Doktor Konrad Graczyk, zastępca dyrektora BBH IPN, podsumował dorobek Instytutu w zakresie badań nad dziejami Armii Krajowej. Ostatnim punktem programu była prezentacja kolekcji archiwalnej Zdzisława Gwozdka dotyczącej AK na Białostocczyźnie. Kolekcja, o której opowiedział dr Marek Jedynak, dyrektor OIPN w Białymstoku, zawiera ok. 28 m.b. materiałów. To m.in. niepublikowane wspomnienia i opracowania, maszynopisy prac magisterskich, kopie zbiorów prywatnych oraz korespondencja z weteranami AK. Po konferencji weterani AK oraz przedstawiciele IPN złożyli kwiaty przed pomnikiem Okręgu Białostockiego Armii Krajowej w Białymstoku.

Białostockie Biuro Upamiętnienia Walk i Męczeństwa 10 marca zorganizowało w Tryczówce uroczystość poświęconą płk. Janowi Kamieńskiemu, weteranowi walk o wolność i niepodległość Polski. W kościele pw. Niepokalanego Poczęcia NMP została odprawiona msza św. w intencji ojczyzny pod przewodnictwem Jego Ekscelencji ks. abp. Józefa Guzdka, metropolity białostockiego. Wcześniej rodzina Jana Kamieńskiego otrzymała potwierdzenie pośmiertnego awansu weterana na stopień pułkownika. Po zakończeniu liturgii uczestnicy zebrali się przed Miejscem Pamięci i Chwały. Odsłonięto i poświęcono tablicę upamiętniającą płk. Jana Kamieńskiego. W wydarzeniu wzięli udział przedstawiciele władz szczebla krajowego i samorządowego, służby mundurowe (wśród nich żołnierze JW GROM), reprezentujący prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr Marek Jedynak, dyrektor OIPN w Białymstoku, harcerze z 66 Białostockiej Drużyny „Las" im. płk. Jana Kamieńskiego oraz społeczność lokalna. Obchodom towarzyszyła wojskowa asysta honorowa żołnierzy 18 Białostockiego Pułku Rozpoznawczego im. gen. Nikodema Sulika. Uroczystość została zorganizowana dzięki współpracy OIPN w Białymstoku z parafią rzymskokatolicką pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Tryczówce, reprezentowaną przez księdza proboszcza Rafała Arciszewskiego. Miejsce Pamięci i Chwały przy kościele parafialnym ufundował Tomasz Gładczuk, tablica memoratywna została sfinansowana przez IPN, a fundusze na orła wieńczącego upamiętnienie zostały zebrane dzięki składkom społeczności lokalnej.

27 marca w Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku w ramach Przystanku Historia Białystok odbyła się promocja publikacji OIPN *Nie tylko Ulmowie. Historie o Polakach ratujących Żydów na Podlasiu* autorstwa Pawła Kornackiego, pracownika OBBH.

26 kwietnia w miejscowości Olendy (gm. Rudka) OBUWiM upamiętniło bohaterski bunt sprzed 70 lat przeciwko kolektywizacji wsi. Dzięki staraniom OIPN odsłonięto tablicę upamiętniającą kwietniowe wydarzenia z 1954 r., kiedy to mieszkańcy Olend stanęli w obronie swojej ziemi i wolności.

10 maja odbyły się uroczyste obchody 80. rocznicy walk o Monte Cassino. Z tej okazji poświęcono wyremontowany grób gen. bryg. Nikodema Sulika oraz odsłonięto tablicę z krótką informacją o jego życiu.

8 lipca, w 80. rocznicę operacji „Ostra Brama", odbyły się uroczystości na cmentarzu Na Rossie w Wilnie. Hołd bohaterom oddano przy Mauzoleum „Matka i Serca Syna". Delegacja IPN złożyła wieńce w kaplicy na cmentarzu, upamiętniając tym samym powstańców styczniowych, oraz przy grobie Sergiusza Kościałkowskiego „Fakira", żołnierza konspiracji niepodległościowej w czasach II wojny światowej. Na zakończenie uroczystości została otwarta wystawa plenerowa „Przed Warszawą było Wilno. Okręg Armii Krajowej »Wiano« w walce z totalitaryzmami", przygotowana przez Michała Ostapiuka, pracownika OBBH.

20 lipca, w 79. rocznicę obławy augustowskiej, odbyła się VII edycja Rajdu Rowerowego Śladami Ofiar Obławy Augustowskiej z Lipca 1945 r. Inicjatywa miała na celu upamiętnienie tragicznych wydarzeń sprzed lat i propagowanie wiedzy na ten temat.

27 września, z okazji 85. rocznicy utworzenia Polskiego Państwa Podziemnego, odbyło się uroczyste odsłonięcie i poświęcenie wyremontowanego staraniem OIPN pomnika Armii Krajowej w Dąbrowie Białostockiej.

Na przełomie października i listopada trwały prace poszukiwawcze na terenie cmentarza wojskowego przy ul. 11 listopada w Białymstoku, podczas których ujawniono ponad 20 jam grobowych. Podjęto wówczas i przekazano do dalszych badań szczątki 9 osób.

10 listopada w Polskim Domu Kultury na Węgrzech została otwarta ekspozycja „Dekalog Księdza Jerzego. Wystawa o bł. ks. Jerzym Popiełuszce" autorstwa Urszuli Gierasimiuk i Pawła Kęski. Delegacja OIPN, zaproszona przez Polski Dom Kultury oraz Parafię Personalną, miała zaszczyt uczestniczyć w tym wyjątkowym wydarzeniu, upamiętniającym życie ks. Jerzego Popiełuszki i głoszone przez tego kapłana wartości.

26 listopada odbyła się gala finałowa XI edycji Ogólnopolskiego Konkursu „Audycja Historyczna Roku". To wyjątkowe wydarzenie zgromadziło dziennikarzy, radiowców oraz przedstawicieli świata mediów. Spotkanie stało się okazją do uświetnienia najlepszych reportaży historycznych, które zachwyciły zarówno profesjonalizmem, jak i pasją ich twórców. Podczas ceremonii ogłoszono laureatów konkursu, a zwycięzcom wręczono nagrody oraz dyplomy, doceniając w ten sposób ich wkład w kształtowanie świadomości historycznej i promowanie wiedzy o przeszłości. Wręczone zostały nagrody: Grand Prix Prezesa IPN, Nagroda im. Prezydenta Ryszarda Kaczorowskiego, Nagroda Dyrektora Oddziału IPN w Białymstoku oraz wyróżnienia specjalne.

Delegatura IPN w Olsztynie

W ramach działalności edukacyjnej pracownicy DIPN prowadzili zajęcia dla nauczycieli i uczniów (również w ramach ogólnopolskiego konkursu „Silni Polską!"), liczne konkursy, Turniej Debat Historycznych oraz Olimpiadę Gier Planszowych. Przy okazji różnych uroczystości prezentowali wystawy tematyczne i wystawiali Mobilne Centrum Edukacyjne, w którym prezentowali ofertę IPN. Edukatorzy odwiedzili 34 placówki. Dodatkowo prowadzili lekcje online – każda z nich gromadziła 700–800 uczniów z województwa warmińsko-mazurskiego. Organizowane były spotkania w ramach Przystanków Historia, a także promocje wydanych przez IPN pozycji naukowych. Pion naukowy zorganizował 27 i 29 listopada ogólnopolską konferencję naukową „Wojny komunistów w XX wieku. Od ideologii do zbrojnej konfrontacji". Z kolei w ramach działań upamiętniających odsłonięto dwa obeliski: jeden we współpracy ze Strażą Graniczą – poświęcony Korpusowi Ochrony Pogranicza, drugi zaś we współpracy z Gminą Gietrzwałd – poświęcony Warmiakom.

Delegatura podejmowała współpracę z licznymi podmiotami: instytucjami państwowymi i samorządowymi, placówkami edukacyjnymi, służbami, stowarzyszeniami, fundacjami, a także z osobami prywatnymi. Pozwoliło to zorganizować m.in. koncerty, przedstawienia teatralne, akcje honorowego krwiodawstwa, wykłady czy pikniki rodzinne. Krzyżami Wolności i Solidarności uhonorowano 13 opozycjonistów z lat 1976–1989. Ponadto nagrodą „Praesentes Prioribus" DIPN w Olsztynie wyróżniła (już trzeci raz) osoby i instytucje z regionu zaangażowane w promowanie historii Polski.

Inicjatywy naukowo-edukacyjne organizowane przez DIPN w Olsztynie były relacjonowane w największych mediach regionalnych, takich jak TVP3 Olsztyn, Polskie Radio Olsztyn czy Gazeta Ol-

sztyńska. Pracownicy Delegatury byli zapraszani jako eksperci do programów o tematyce historycznej, a we współpracy z Polskim Radiem Olsztyn były (i są) realizowane audycje cykliczne: „Historyczny Leksykon IPN" (41 premierowych audycji w 2024 r.) oraz „Bliżej Dziejów" (18 premier).

Kierownictwo Delegatury w 2024 r. współpracowało również – wraz z Centralą IPN oraz OIPN w Białymstoku – z wykonawcą prac budowlanych nowej siedziby DIPN przy ul. Okrzei 19 w Olsztynie. Przejęcie i otwarcie budynku są planowane na połowę 2025 r.

ODDZIAŁ IPN GDAŃSK

15 stycznia 2024 r. w Gdańsku, z udziałem prezesa IPN dr. Karola Nawrockiego, odsłonięto obelisk upamiętniający Kasę Wzajemnej Pomocy – poprzedniczki Bractwa Oblatów św. Brygidy, organizacji założonej przez stoczniowców w celu niesienia pomocy rodzinom osób internowanych i aresztowanych w czasie stanu wojennego. Wydarzenie zgromadziło wielu członków Kasy Wzajemnej Pomocy i bardzo szerokim echem odbiło się w mediach lokalnych.

26 stycznia w Skórczu odbyła się promocja książki *Las Zajączek 1939–1945. Niemiecka zbrodnia na Pomorzu Gdańskim z lat II wojny światowej*, której autorem jest dr Mateusz Kubicki, pracownik Oddziałowego Biura Badań Historycznych IPN. Promocja publikacji cieszyła się bardzo dużym zainteresowaniem społeczności lokalnej. W wydarzeniu wzięło udział ponad 140 osób.

12 lutego na budynku OIPN w Gdańsku odsłonięto tablicę upamiętniającą Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego. W uroczystości wzięli udział prezes IPN dr Karol Nawrocki, a także posłowie, senatorowie, samorządowcy, kombatanci i mieszkańcy Trójmiasta.

27 marca w Gdańsku odbył się wernisaż wystawy „Miasto ruin – miasto nadziei. Gdańsk zniszczony – Gdańsk odrodzony", przygotowanej przez OIPN w Gdańsku, wykonanej w technice lentikularnej, dającej efekt 3D. Archiwalne fotografie zniszczonego Gdańska z 1945 r. zestawiono z obecnym wyglądem miasta.

23 maja w Chojnicach odbyła się konferencja prasowa na temat prac prowadzonych w tamtejszej Dolinie Śmierci, w której IPN odkrył masowe mogiły Polaków. Prace poszukiwawcze prokuratorów IPN oraz biegłych doprowadziły do odnalezienia dwóch masowych mogił, w których odkryto szczątki co najmniej 100 osób.

28 sierpnia w Gdańsku odbyły się uroczystości upamiętniające 78. rocznicę śmierci Danuty Siedzikówny „Inki" i Feliksa Selmanowicza „Zagończyka". W wydarzeniu uczestniczyło ponad 400 osób, w tym prezes IPN dr Karol Nawrocki oraz jego zastępca dr hab. Karol Polejowski.

W dniach 20–21 listopada w centrum wystawienniczym AmberExpo w Gdańsku odbył się Pomorski Kongres Pamięci Narodowej – największe tego typu wydarzenie w regionie. Ogromną większość spośród ponad 5 tys. gości kongresu stanowiła młodzież szkolna. Uczestnicy mieli okazję zapoznać się z dorobkiem IPN.

Delegatura IPN w Bydgoszczy

7 lutego w Inowrocławiu odbyły się ogólnopolskie obchody 40. rocznicy śmierci Piotra Bartoszczego. W mszy św. uczestniczyli dyrektor OIPN w Gdańsku dr Marek Szymaniak, naczelnik bydgoskiej DIPN Edyta Cisewska oraz przedstawiciele władz samorządowych, organizacji i związków. Obchody zakończyła dyskusja „Petrus znaczy skała. Pamięć o Piotrze Bartoszcze jako element współczesnego dyskursu o przeszłości", zorganizowana w Muzeum Jana Kasprowicza w Inowrocławiu z udziałem pracowników IPN.

26 lutego w centrum Bydgoszczy została odsłonięta tablica poświęcona prezydentowi miasta Leonowi Barciszewskiemu i jego synowi Januszowi, ufundowana przez DIPN. Barciszewscy zostali zamordowani przez Niemców w pierwszych tygodniach II wojny światowej.

1 i 3 marca 2024 r. w Bydgoszczy odbyły się oficjalne uroczystości Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, współorganizowane przez wojewodę kujawsko-pomorskiego Michała Sztybla, marszałka województwa kujawsko-pomorskiego Piotra Całbeckiego, szefa Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych, dowódcę Garnizonu Bydgoszcz gen. dyw. Artura Kępczyńskiego i naczelnik DIPN Edytę

Cisewską. Wydarzeniom towarzyszyła wystawa „Ocaleni z niepamięci. Żołnierze podziemia antykomunistycznego z bydgoskiej »Łączki«", przygotowana przez IPN i prezentowana przed Kujawsko-Pomorskim Urzędem Wojewódzkim w Bydgoszczy.

14 kwietnia bydgoska Rodzina Katyńska zorganizowała w kościele pw. Świętych Polskich Braci Męczenników przy ul. ks. Popiełuszki w Bydgoszczy uroczystości poświęcone zbrodni sowieckiej z 1940 r. W intencji ofiar została odprawiona msza św., a okolicznościową mowę wygłosił m.in. dyrektor OIPN w Gdańsku dr Marek Szymaniak.

11 maja na cmentarzu wojennym w Smukale odbyły się uroczystości upamiętniające ofiary tamtejszego niemieckiego obozu wysiedleńczego z okresu II wojny światowej, zorganizowane przez IPN wspólnie z Kujawsko-Pomorskim Urzędem Wojewódzkim.

Delegatura była zaangażowana także w działania upamiętniające 80. rocznicę wybuchu powstania warszawskiego. 11 czerwca Referat Edukacji Narodowej przygotował seminarium dla nauczycieli „Walka o Warszawę '44". Trzy dni później pracownicy DIPN wzięli udział w uroczystej gali Wojewódzkiego Konkursu Wiedzy o Powstaniu Warszawskim dla uczniów klas V–VIII szkół podstawowych. 2 sierpnia odbył się Bieg Pamięci Powstańców Warszawskich w Myślęcinku, zorganizowany wspólnie z 8 Kujawsko-Pomorską Brygadą Obrony Terytorialnej im. gen. bryg. Elżbiety Zawackiej „Zo". Z kolei na platformie Kahoot! przeprowadzono internetowy konkurs wiedzy o powstaniu. Ponadto naczelnik DIPN reprezentowała IPN na miejskich obchodach 1 sierpnia na skwerze Inwalidów Wojennych w Bydgoszczy.

DIPN przygotowała również wiele wydarzeń związanych z dwiema innymi ważnymi rocznicami: 40. rocznicą męczeńskiej śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki oraz 85. rocznicą wybuchu II wojny światowej.

W ramach obchodów śmierci ks. Jerzego DIPN podjęła współpracę z przewodniczącymi NSZZ „Solidarność" regionów Bydgoskiego, Elbląskiego, Gdańskiego, Słupskiego i Toruńsko-Włocławskiego. Dzięki zawartemu porozumieniu w województwie kujawsko-pomorskim odbyły się wernisaże wystawy „Zdawało się im, że go unicestwili, a to on przeszedł do wieczności" (Włocławek, Toruń, Górsk, Bydgoszcz, Tuchola, Rypin, Września), wykłady i prelekcje, promocje książek oraz spotkania autorskie z Jakubem Gołębiewskim, Witoldem Bagieńskim, Franciszkiem Dąbrowskim i Tomaszem Wiścickim.

W związku z rocznicą wybuchu II wojny światowej w DIPN zorganizowano dwa wydarzenia: 4 września odbyła się sesja naukowa „Historiograficzne dziedzictwo i badawcza kontynuacja. Okupacja niemiecka na Pomorzu Gdańskim (1939–1945) w badaniach prof. Włodzimierza Jastrzębskiego, prof. Jana Szilinga i dr Barbary Bojarskiej", w której wzięli udział pracownicy DIPN oraz naukowcy z UMK i UKW. Ponadto w Narodowym Dniu Pamięci Ofiar Niemieckiej Zbrodni Pomorskiej 1939 r. w delegaturze zorganizowano dyskusję na temat książki dr. Tomasza Cerana *Zbrodnia pomorska 1939. Początek ludobójstwa niemieckiego w okupowanej Polsce*. Publikacja, wydana w serii wydawniczej DIPN w Bydgoszczy, otrzymała wyróżnienie Nagrody KLIO w kategorii „Monografia naukowa", wręczone podczas XXX Targów Książki Historycznej w Warszawie.

W roku sprawozdawczym działalność popularyzatorska i naukowa DIPN przejawiała się także w organizowaniu spotkań autorskich w ramach cyklu „Czwartki z historią najnowszą". Oprócz tego nawiązano współpracę z wieloma szkołami podstawowymi, instytucjami państwowymi i stowarzyszeniami.

ODDZIAŁ IPN KATOWICE

18 stycznia na trasie z Oświęcimia do Gliwic odbył się V Bieg Pamięci ze Światłem Pokoju, upamiętniający marsz śmierci – masową ewakuację więźniów i jeńców KL Auschwitz do obozów w głębi Rzeszy. Organizatorami biegu były Zespół Szkół Technicznych nr 2 im. Mariana Batki z Chorzowa i OIPN w Katowicach. Ponad stu uczniów z kilkunastu szkół z Chorzowa, Oświęcimia, Lędzin, Bierunia, Tychów, Mikołowa, Borowej Wsi, Przyszowic i Gliwic upamiętniło ofiary marszu śmierci pędzonego z Oświęcimia do Gliwic. Wczesnym rankiem uczestnicy oddali hołd ofiarom pod „ścianą śmierci" przy Bloku 11, a następnie spod przyobozowej mogiły ostatnich ofiar KL Auschwitz wyruszyli biegiem sztafetowym ze światłem pokoju na trakt oświęcimsko-gliwicki. W czasie biegu połączono symbolicznym światłem miejsca pamięci związane z marszem śmierci. Bieg pamięci odbył się przy

współudziale władz lokalnych i społeczności powiatów oświęcimskiego, bieruńsko-lędzińskiego, Bierunia, Tychów, Mikołowa, Borowej Wsi, Przyszowic oraz Gliwic. W uroczystościach inaugurujących bieg wzięli udział prezes IPN dr Karol Nawrocki, starosta bieruńsko-lędziński Bernard Bednorz, wiceprezydent Urzędu Miasta w Oświęcimiu Krzysztof Kania, zastępca dyrektora Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu Andrzej Kacorzyk, dyrektor OIPN w Katowicach dr Andrzej Sznajder, dyrektor Zespołu Szkół Technicznych nr 2 w Chorzowie Harald Kajzer oraz naczelnik OBEN w Katowicach Ryszard Mozgol.

17 kwietnia w Rudzie Śląskiej, w Śląskim Teatrze Impresaryjnym im. Henryka Bisty, odbyła się gala finałowa X ogólnopolskiego konkursu „W kręgu poezji i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück". Organizatorami wydarzenia były IPN, Miasto Ruda Śląska oraz Stowarzyszenie „Rodzina Więźniarek Niemieckiego Obozu Koncentracyjnego Ravensbrück". Konkurs został objęty honorowym patronatem Małżonki Prezydenta RP Agaty Kornhauser-Dudy. Gośćmi gali finałowej byli m.in.: Irena Cyrankiewicz, Krystyna Paradyż, Zdzisława Włodarczyk – byłe więźniarki obozów koncentracyjnych, córki prof. Wandy Półtawskiej: Anna Dadak i Katarzyna Zaleska z rodzinami, rodziny więźniarek KL Ravensbrück, m.in. Michał Neumann (syn Marii Hiszpańskiej-Neumann) wraz z małżonką, Jadwiga Hucz, Teresa Kurcyusz-Furmanik, Arkadiusz Szlachetko oraz prezydent Rudy Śląskiej Michał Pierończyk. Podczas gali wystąpiło 27 osób wyłonionych w półfinałach, które odbyły się w marcu w 14 miastach w całej Polsce – w oddziałach i delegaturach IPN. Zaprezentowały one poezję oraz prozę opartą na wspomnieniach i twórczości więźniarek niemieckiego obozu koncentracyjnego dla kobiet Ravensbrück. W dniach 24–27 maja 2024 r. uczestnicy gali finałowej wraz z opiekunami odwiedzili Miejsce Pamięci i Przestrogi Ravensbrück w Niemczech.

OBUWiM w Katowicach kontynuowało akcję poszukiwania i oznaczania grobów powstańców śląskich znakiem pamięci „Tobie Polsko". Akcja poszukiwania grobów powstańczych trwa od 2019 r. Jej rezultatem jest odnalezienie 390 grobów weteranów powstań śląskich. W ślad za tym od 5 lipca 2021 r., tj. od dnia setnej rocznicy zakończenia III powstania śląskiego, trwa akcja oznaczania grobów powstańczych znakiem pamięci „Tobie Polsko", wzorowanym na sztandarze powstańczym „Tobie Polsko" z 1920 r. W 2024 r. odbyło się 26 uroczystości oznaczania grobów, w trakcie których oznaczono 29 grobów powstańców śląskich w 24 miejscowościach (24 groby w województwie śląskim, 2 w województwie wielkopolskim, po jednym w województwach: łódzkim, małopolskim i kujawsko-pomorskim). Do tej pory w latach 2021–2024 oznaczono 122 groby.

20 czerwca z okazji Narodowego Dnia Pamięci Powstań Śląskich w sali koncertowej Zespołu Państwowych Szkół Muzycznych im. Wojciecha Kilara w Katowicach odbyła się Muzyczna Lekcja Historii – „Tryptyk Śląski" Wojciecha Ciuraja. Podczas koncertu zostały zagrane utwory artysty inspirowane powstaniami śląskimi. Wykonaniom towarzyszyła prezentacja multimedialna z materiałami pochodzącymi z Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach. Występ artystów poprzedziła prelekcja dr Angeliki Blindy na temat wydarzeń, które rozegrały się na Górnym Śląsku w latach 1919–1922.

15 października na Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie odbyła się sesja popularnonaukowa „Z tej śmierci wyrosło dobro – 40. rocznica zamordowania bł. Jerzego Popiełuszki" („Da questa morte nacque del bene – 40° anniversario dell'omicidio del beato Jerzy Popiełuszko"). Jej współorganizatorami były OIPN, Instytut Gość Media oraz Ośrodek Dokumentacji i Studium Pontyfikatu Jana Pawła II w Rzymie. Jej celem było dotarcie do środowisk naukowych we Włoszech z wynikami polskich badań na temat ks. Jerzego Popiełuszki – jego biografii, okoliczności śmierci – i z uniwersalnym przesłaniem zawartym w jego homiliach oraz innych wystąpieniach publicznych. Konferencję otworzył Adam Kwiatkowski – ambasador RP przy Stolicy Apostolskiej. Prelegentami byli dr Ewa Czaczkowska (UKSW), Jakub Gołębiewski (IPN), dr Andrzej Grajewski („Gość Niedzielny") i dr Massimiliano Signifredi (Università degli Studi Roma Tre). Konferencja odbiła się szerokim echem w mediach watykańskich i włoskich.

10 grudnia, podczas gali w Panteonie Górnośląskim zostały wręczone nagrody „Świadek Historii" – wyróżnienie honorowe przyznawane instytucjom, organizacjom i osobom fizycznym szczególnie zasłużonym dla upamiętniania historii narodu polskiego oraz wspierającym pion edukacyjny IPN

w realizacji działań statutowych o charakterze edukacyjnym, naukowym i wydawniczym w poszczególnych regionach kraju. Laureatami tegorocznej, trzeciej już edycji nagrody zostali: Tomasz Borówka, Anna Dziadek, Maria Lorens, Krzysztof Toboła oraz organizacje: Ogólnopolskie Stowarzyszenie Rodzina Policyjna 1939 z siedzibą w Katowicach i Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Śląski. Uroczysta gala odbyła się z udziałem zastępcy prezesa IPN dr. hab. Krzysztofa Szwagrzyka.

ODDZIAŁ IPN KRAKÓW

14 lutego w Krakowie odbyła się premiera gry planszowej IPN *Cichociemni. Spadochroniarze AK* popularyzującej cichociemnych – wyszkolonych na Zachodzie żołnierzy Polskiego Państwa Podziemnego, którzy w czasie II wojny światowej byli zrzucani ze spadochronami do okupowanego kraju. Misje realizowane przez graczy są wzorowane na prawdziwych akcjach, które przygotowywali, nadzorowali lub realizowali cichociemni. Zadania w grze wybierano w taki sposób, by zobrazować szeroki zakres działań podziemnego wojska polskiego wobec okupantów niemieckiego i sowieckiego. Autorami gry są Łukasz Płatek i Piotr Żyłko.

10 marca w Tokarni został uroczyście odsłonięty pomnik Katarzyny Filipek (1897–1944) – Sprawiedliwej wśród Narodów Świata. Została ona zamordowana przez Niemców za udzielenie 6 Żydom schronienia w swoim gospodarstwie. Upamiętnienie było współfinansowane przez IPN.

OA IPN pozyskało unikatowe dokumenty 116 Pułku Piechoty AK, wchodzącego w skład 106 Dywizji Piechoty. Archiwalia zostały odnalezione w Olkuszu podczas remontu domu, gdzie w czasie wojny okresowo stacjonowali oficerowi pułku piechoty ziemi olkusko-wolbromskiej. Oryginalne dokumenty Armii Krajowej, w tym rozkazy dowódcy 106 DP AK gen. Bolesława Nieczui-Ostrowskiego, pochodzą z okresu od lipca 1944 do stycznia 1945 r. Ich uroczyste przekazanie do AIPN odbyło się 11 kwietnia 2024 r. w Centrum Edukacyjnym „Przystanek Historia" IPN w Krakowie.

25 maja, w 76. rocznicę śmierci rtm. Witolda Pileckiego, zamordowanego z wyroku sądu komunistycznego w więzieniu na warszawskim Mokotowie, w całym kraju zapłonęły znicze pamięci. Tę realizowaną od kilku lat akcję ogólnopolską koordynował OIPN. W Krakowie o 21.30 – w godzinę śmierci bohatera – pod jego popiersiem w parku Jordana odbyła się uroczystość patriotyczna.

15 czerwca w Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w krakowskich Łagiewnikach odbyły się uroczystości beatyfikacyjne ks. Michała Rapacza, zamordowanego w 1946 r. przez bojówkę komunistyczną. Mszy św. przewodniczył kard. Marcello Semeraro, prefekt Dykasterii Spraw Kanonizacyjnych. Instytut Pamięci Narodowej przygotował w związku z tym wydarzeniem broszurę biograficzną autorstwa dr hab. Łucji Marek i dr. Macieja Korkucia. W przededniu uroczystości beatyfikacyjnych w świątyni została otwarta wystawa biograficzna przygotowana przez BEN, którą można było oglądać przez miesiąc.

31 lipca, w przeddzień 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego, na cmentarzu Rakowickim w Krakowie odbyła się uroczystość poświęcenia nowych nagrobków dwóch powstańców: Czesława Ostrowskiego i Zbigniewa Stefana Michnowicza. Remont obu grobów sfinansował IPN. Działania były realizowane w ramach troski o miejsca pochówków weteranów walk o niepodległość Polski, szczególnie warszawiaków, którzy trafiali do Krakowa pod koniec powstania oraz po jego zakończeniu.

28 września OIPN włączył się w XXIII Podgórskie Dni Otwartych Drzwi, organizowane od wielu lat przez Stowarzyszenie Podgórze. Możliwe było zwiedzanie odrestaurowanego gmachu dawnego C.K. Sądu Powiatowego dla miasta Podgórza, a później aresztu, w którym od lata 2024 r. mieści się siedziba OIPN. Z możliwości odwiedzenia budynku skorzystało ponad 200 osób. Zwiedzaniu towarzyszyły miniwykłady dotyczące IPN, prac konserwatorskich w budynku oraz historii miejsca. Ponadto pod rozstawionym przed budynkiem namiotem na gości czekały wystawa plenerowa „Wrzesień '39. Polska wobec niemieckiej i sowieckiej agresji" oraz warsztaty dla dzieci „Symbol Polski Walczącej".

14 listopada w klasztorze oo. Kapucynów przy ul. Loretańskiej w Krakowie OIPN we współpracy z Prowincją Krakowską Kapucynów zorganizował konferencję naukową ukazującą działania komunistycznego aparatu represji wobec kapucynów w komunistycznej Polsce. Nakreślono historię działań operacyjnych, represji i prześladowania zakonników, a także zjawiska kolaboracji niektórych z nich z komunistycznym aparatem bezpieczeństwa.

W 85. rocznicę uwięzienia krakowskich wykładowców uniwersyteckich, zatrzymanych przez Niemców w czasie Sonderaktion Krakau, OIPN zorganizował w dniach 27–29 listopada wyprawę edukacyjną. Kilkadziesiąt osób – w tym wykładowcy i studenci UJ, AGH, Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II, Uniwersytetu Ignatianum, a także uczniowie szkół średnich oraz harcerze z Małopolski – odwiedziło miejsca związane z pamięcią o męczeństwie polskich uczonych. Kulminacją wyprawy było odwiedzenie muzeum – miejsca pamięci – byłego niemieckiego obozu KL Sachsenhausen. Młodzież wysłuchała tam wykładów, odbyła spacer edukacyjny oraz zapaliła znicze w miejscu dawnych baraków nr 45 i 46, gdzie trafili krakowscy naukowcy uwięzieni przez Niemców.

Delegatura IPN w Kielcach

7 czerwca przy al. Na Stadion 1 została otwarta nowa siedziba DIPN w Kielcach. W wydarzeniu uczestniczyli prezes IPN dr Karol Nawrocki, przedstawiciele władz państwowych i samorządowych, członkowie NSZZ „Solidarność", służb mundurowych i darczyńcy. Podczas uroczystości do zasobu archiwalnego DIPN została przekazana spuścizna po Wandzie Madejczyk oraz zaprezentowano wystawę o projekcie „Archiwum Pełne Pamięci".

Ważnym przedsięwzięciem realizowanym w 2024 r. był ogólnopolski projekt straty.pl. Pracownicy WA DIPN wprowadzili do bazy straty.pl wszystkie wytypowane jednostki z własnego zasobu archiwalnego. Przejrzano 7979 jednostek archiwalnych i wprowadzono do bazy ok. 80 tys. rekordów. W kolejnym etapie wprowadzono dane z 343 jednostek archiwalnych przydzielonych z OA IPN w Katowicach.

18 października 2024 r. działacze opozycji antykomunistycznej z województwa świętokrzyskiego otrzymali Krzyże Wolności i Solidarności. W imieniu Prezydenta RP odznaczenia wręczył zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma.

W roku sprawozdawczym DIPN pierwszy raz zorganizowała uroczystości pogrzebowe ofiar zbrodni komunistycznej Ryszarda Chrzanowskiego i Tomasza Piątka, których szczątki odnaleziono w ramach prac poszukiwawczych prowadzonych przez IPN. Ponadto zorganizowano uroczyste poświęcenie grobu rodziny Derlatków – cywilnych ofiar zbrodni niemieckich. Grób został odrestaurowany przez OBUWiM w Krakowie.

W minionym roku DIPN była organizatorem narodowych dni pamięci w województwie świętokrzyskim – m.in. 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego (1 sierpnia). W ramach uroczystości w kościele garnizonowym pw. Najświętszej Marii Panny Królowej Polski w Kielcach została odprawiona msza św. w intencji poległych za wolność. Po modlitwie uczestnicy przemaszerowali na skwer Harcerski im. Szarych Szeregów, przed pomnik Harcerzy Poległych za Ojczyznę, gdzie o godz. 17.00, gdy w całym mieść rozległ się dźwięk syren alarmowych, rozpoczęła się oficjalna część obchodów.

9 października odbyła się VII konferencja naukowa „Wieś polska podczas II wojny światowej. Rodzina. Wojna. Pamięć". Wygłoszono 12 referatów, które zawierały nowe ustalenia na temat wojennych dziejów wsi polskich. Wynikami badań dzielili się historycy pracujący zarówno w IPN, jak i w innych placówkach naukowych w Polsce.

W ramach serii świętokrzyskiej „Dzienniki, Wspomnienia, Pamiętniki, Listy" została wydana publikacja *Władysław Zwiejski, Moje wspomnienia* (Kielce–Warszawa 2024). Wstęp i opracowanie przygotowała dr Marzena Grosicka.

Przez cały rok był realizowany projekt edukacyjny „Z Kielecczyzny na Westerplatte". Nagrano cykl audycji radiowych „Z Kielecczyzny na Westerplatte śladami bohaterów Września 1939 roku", składający się z 8 podcastów trwających od 5 do 7 minut. Pomysłodawcą cyklu, autorem scenariusza oraz lektorem wszystkich odcinków był Jakub Mularczyk. Od marca do grudnia 2024 r. przygotowano ponadto 13 wykładów wygłoszonych dla blisko tysiąca osób w różnych miejscowościach województwa świętokrzyskiego: Starachowicach, Mniowie, Kielcach, Piekoszowie, Sandomierzu, Podzamczu Chęcińskim, Goleniowie, Staszowie, Busku-Zdroju.

W 2024 r. rozpoczęto realizację projektu „Silni Polską!". To ogólnopolska inicjatywa edukacyjna połączona z konkursem. Jej celem jest rozbudzenie w młodzieży pasji do najnowszej historii Polski oraz budowanie dumy z dziedzictwa narodowego. Uczniowie z różnych stron kraju, w tym ze Świętokrzy-

skiego, poznają kluczowe wydarzenia i postaci z historii. W kolejnych etapach angażują się w działania na rzecz popularyzacji tej wiedzy w społecznościach lokalnych. Projekt ma na celu nie tylko przekazywać wiedzę, lecz również inspirować do głębszego zrozumienia i odkrywania własnych korzeni.

ODDZIAŁ IPN LUBLIN

1 marca na pl. Litewskim w Lublinie odbyła się prezentacja wystawy elementarnej „Podziemie niepodległościowe na Lubelszczyźnie po 1944 r.". Ekspozycja przybliża najważniejsze fakty z historii dramatycznych zmagań polskiego podziemia na Lubelszczyźnie z okupantem komunistycznym po 1944 r. O wystawie opowiedzieli dyrektor OIPN dr Robert Derewenda oraz autor ekspozycji Grzegorz Makus, pracownik OIPN. Następnie młodzież wzięła udział w działaniach edukacyjnych przygotowanych przez OIPN. Uczniów przywitał ówczesny p.o. zastępca dyrektora OIPN w Lublinie dr Rafał Leśkiewicz, który przybliżył sylwetki Żołnierzy Niezłomnych.

7 marca odbyła się konferencja popularnonaukowa „Żołnierze Niezłomni – historia i przywracanie pamięci" poświęcona mjr. CC Hieronimowi Dekutowskiemu „Zaporze" – cichociemnemu, legendarnemu dowódcy oddziałów partyzanckich AK, DSZ i WiN na Lubelszczyźnie – oraz jego żołnierzom. Konferencję zorganizowano w ramach obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, w 75. rocznicę śmierci mjr. „Zapory" i jego towarzyszy, zamordowanych 7 marca 1949 r. w więzieniu przy ul. Rakowieckiej w Warszawie. Na początku wyświetlono etiudę filmową z serii „Żołnierze Niezłomni. Żołnierze Wyklęci", prezentującą sylwetkę mjr. Dekutowskiego. Następnie pracownicy OIPN wygłosili referaty na temat działalności tego słynnego dowódcy. Omówiono aresztowania mjr. „Zapory" i jego towarzyszy, a także przebieg okrutnego śledztwa, które doprowadziło do skazania mjr. Dekutowskiego na siedmiokrotną karę śmierci. Na zakończenie przedstawiono historię poszukiwań szczątków dowódcy oraz miejsc pochówków jego żołnierzy i współpracowników.

29 maja w siedzibie OIPN zorganizowano trzecią edycję projektu edukacyjnego „IPN młodych", skierowanego głównie do młodzieży. Na wydarzenie złożyły się warsztaty, takie jak „Poszukiwacze historii" i tworzenie animacji poklatkowej z wykorzystaniem klocków COBI, a także prezentacje wystaw, stoisk edukacyjnych, gry miejskie oraz *escape room*. Projekt połączył edukację historyczną z atrakcyjną formą zabawy. Pozwoliło to zaangażować młodych uczestników w odkrywanie polskiego dziedzictwa narodowego.

17 lipca w Muzeum – Zamku Tarnowskich w Tarnobrzegu odbyła się promocja 2. tomu *Dokumentów zbrodni wołyńskiej*. Publikacja zawiera bezcenne źródła historyczne, w tym zeznania świadków zbrodni popełnionych na Wołyniu. Dokumenty pochodzą ze zbioru odnalezionego trzy lata temu w Tarnobrzegu. Zapisane w nich świadectwa, często opatrzone podpisami naocznych świadków, stanowią wyjątkowy dowód zbrodni nacjonalistów ukraińskich na Polakach. Źródło to nie tylko umożliwia precyzyjniejsze oszacowanie skali ludobójstwa, lecz także przywraca kolejnym pokoleniom pamięć o ofiarach – w wielu przypadkach z imienia i nazwiska.

Delegatura IPN w Radomiu

10 stycznia zainaugurował działalność Instytut Trzeciego Wieku, powstały dzięki współpracy trzech podmiotów: IPN, Muzeum im. Jacka Malczewskiego oraz Radomskiego Klubu Środowisk Twórczych i Galerii „Łaźnia". Na pierwsze spotkanie przyjechał Michał Rybak, który był pomysłodawcą i założycielem pierwszego Instytutu Trzeciego Wieku w Warszawie. Spotkania seniorów odbywają się regularnie co dwa tygodnie (najczęściej w 1. i 3. środę miesiąca). Uczestnicy wysłuchują referatów i prelekcji, zwiedzają wystawy i Muzeum im. Jacka Malczewskiego.

24 kwietnia w Kamienicy Deskurów w Radomiu została otwarta wystawa „Najważniejsza była dla nich Polska… 72 pułk piechoty im. płk. Dionizego Czachowskiego" przedstawiająca historię pułku stacjonującego przed wojną w radomskim garnizonie. Autor ekspozycji, dr hab. Sebastian Piątkowski, na 24 planszach przekazał najistotniejsze wydarzenia z historii pułku, okraszone wieloma barwnymi ilustracjami i zdjęciami. W związku z wystawą DIPN przygotowała repliki odznaki 72 pp w wersjach dużej i małej.

ODDZIAŁ IPN ŁÓDŹ

19 stycznia, w związku z 79. rocznicą ostatniego rozkazu gen. Leopolda Okulickiego „Niedźwiadka" o rozwiązaniu Armii Krajowej, odbyła się w Łodzi prezentacja komiksu IPN *Operacja „Freston". Spóźniona aliancka misja*. Narracja jest zbudowana wokół postaci kpt. CC Antoniego Pospieszalskiego, cichociemnego uczestniczącego pod przybranym nazwiskiem w brytyjskiej misji obserwacyjnej „Freston", pierwszej i jedynej alianckiej misji wojskowej skierowanej do Armii Krajowej w Polsce okupowanej przez Niemców. Bohaterami drugiego planu są żołnierze AK, którzy przyjmowali i ochraniali misję, oraz dowódca AK gen. Leopold Okulicki. Pozostająca w tle geopolityka jest w tej opowieści zagadnieniem kluczowym, pozwalającym unaocznić młodemu odbiorcy tragiczną sytuację Polski po 1945 r. Na temat kontekstu historycznego, w który wpisują się losy kpt. Pospieszalskiego i misja „Freston", rozmawiali podczas spotkania zorganizowanego w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi: red. Jan Pospieszalski, bratanek głównego bohatera opowieści, Marzena Kumosińska, pracownik OBEN, oraz dr Tomasz Toborek, naczelnik OBBH, recenzent wydawnictwa. Obecni byli także Mateusz Pospieszalski (inny bratanek kpt. Pospieszalskiego), a także reprezentujący kolejne pokolenie Barbara, Franciszek i Łukasz Pospieszalscy. Członkowie muzycznej rodziny zaprezentowali krótki recital.

Z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych (1 marca) OIPN wydał dodatek do „Dziennika Łódzkiego" *Jeden z wyklętych. Stanisław Sojczyński „Warszyc" 1910–1947* oraz zaprezentował komiks *Warszyc*.

Na cmentarzu św. Wojciecha w Łodzi zespół OBPiI przeprowadził kolejny etap prac poszukiwawczych, których celem jest odnalezienie szczątków dzieci – ofiar niemieckiego obozu przy ul. Przemysłowej w Łodzi. Dotychczas przebadano cztery z ośmiu zaplanowanych lokalizacji – potencjalnych miejsc pochówku dzieci. Odnaleziono i podjęto szczątki 4 osób. Wstępna ocena antropologiczna pozwala stwierdzić, że należą one do nastoletnich chłopców.

11 marca na Rynku Manufaktury w Łodzi została otwarta wystawa IPN „Stanisława Leszczyńska", upamiętniająca położną z Auschwitz, która za wszelką cenę starała się ocalić dzieci przychodzące na świat w tym obozie. Na pięciu postumentach umieszczono 15 tablic przedstawiających zdjęcia i dokumenty pochodzące z archiwum rodzinnego, udostępnione przez Marię Stachurską, Archiwum Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu, Archiwum Archidiecezjalnego w Łodzi, Narodowego Archiwum Cyfrowego oraz domeny publicznej. Prezentacja ekspozycji wpisała się w zorganizowane przez archidiecezję łódzką uroczyste zakończenie procesu beatyfikacyjnego Sługi Bożej Stanisławy Leszczyńskiej.

W dniach 28–29 maja odbyła się w Łodzi ogólnopolska konferencja naukowa „*Summum ius, summa iniuria*. Rola sądownictwa specjalnego w procesie utrwalania władzy komunistycznej w Polsce w latach 1944–1956", przygotowana przez OBBH. Miała ona na celu ukazanie roli sądownictwa specjalnego, wzorowanego na modelu sowieckim, w procesie instalowania i umacniania władzy komunistycznej w Polsce.

W 2024 r. OIPN zorganizował również regionalny konkurs historyczno-fotograficzny „Przypomnijmy powstańców warszawskich". Nagrodą dla najlepszych było uczestnictwo w organizowanym przez IPN obozie w Bieszczadach. Inicjatywa ta nie tylko przyczyniła się do popularyzacji wiedzy o powstaniu warszawskim, lecz także zaangażowała młodzież w aktywną i kreatywną formę upamiętnienia tego wydarzenia.

18 maja OIPN włączył się w akcję Noc Muzeów. Osoby odwiedzające łódzką siedzibę IPN miały okazję zapoznać się z historią i działalnością Instytutu oraz zobaczyć wiele wystaw dotyczących m.in. oporu przeciwko reżimom totalitarnym w Polsce. Dużym zainteresowaniem zwiedzających cieszyły się puzzle edukacyjne OIPN „*First to Fight*. Polacy na frontach II wojny światowej". Noc Muzeów przyciągnęła liczne grono uczestników, co potwierdza rosnące zainteresowanie historią najnowszą w regionie.

Ważnym przedsięwzięciem badawczym realizowanym przez OIPN było zakończenie czwartego etapu prac poszukiwawczych na terenie dawnego poligonu wojskowego Brus. Celem tych działań było odnalezienie miejsc pochówku ofiar terroru niemieckiego i komunistycznego. Prace, które trwały czte-

ry tygodnie, obejmowały przebadanie blisko 35 arów terenu, na którym natrafiono na szczątki co najmniej 3 osób. To działania kluczowe dla wyjaśnienia tragicznych losów ofiar represji oraz przywracania im należnej pamięci.

10 września zainaugurował działalność Przystanek Historia im. ppłk. Wacława Lipińskiego w Łodzi. To wyjątkowe miejsce, gdzie tradycyjne formy edukacji, takie jak książki, spotkania i dyskusje, łączą się z nowoczesnymi technologiami, w tym grami komputerowymi, rzeczywistością wirtualną oraz komiksami. Przystanek Historia, usytuowany przy al. marsz. Józefa Piłsudskiego 5, jest przestrzenią, w której osoby w różnym wieku mogą zgłębiać wiedzę historyczną, rozwijając swoje zainteresowania w sposób interaktywny. W uroczystości otwarcia uczestniczyli m.in. prezes IPN dr Karol Nawrocki oraz krewni ppłk. Wacława Lipińskiego, w tym wnuczka prof. dr hab. n. med. Maria Respondek-Liberska z mężem prof. Pawłem Liberskim oraz wnuk brata Maciej Nęciński. Podczas tego wydarzenia uroczyście wręczono nagrody IPN „Świadek Historii" w ramach IX łódzkiej edycji. Nagrody, które są wyrazem uznania za działalność na rzecz upowszechniania wiedzy o historii Polski, trafiły do Regionalnego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego ERSKA w Bełchatowie, Ogólnokrajowego Związku Byłych Żołnierzy Konspiracyjnego Wojska Polskiego oraz Muzeum Miasta Zgierza.

24 października w nowo otwartym Przystanku Historia im. ppłk. Wacława Lipińskiego odbyło się spotkanie zatytułowane „Robotnicza Łódź a duszpasterz robotników. Życie i śmierć ks. Jerzego Popiełuszki", zorganizowane z okazji 40. rocznicy śmierci kapłana. W roli prelegentów wystąpili: dr. hab. Krzysztof Lesiakowski, profesor Uniwersytetu Łódzkiego, oraz dr Witold Bagieński i dr Franciszek Dąbrowski z Centrali IPN. Dyskusję poprowadziła dr Ewelina Ślązak z Oddziału IPN w Łodzi. Wydarzenie było ważnym punktem w kalendarzu łódzkich obchodów upamiętniających postać ks. Jerzego Popiełuszki i wzbudziło duże zainteresowanie łodzian.

18 października w kaplicy cmentarza Komunalnego w Płocku odbyły się uroczystości pogrzebowe Stanisława Samca „Paska" (1925–1952), Żołnierza Wyklętego, którego szczątki ekshumował IPN. Wydarzenie zgromadziło przedstawicieli rodziny, duchowieństwa, Wojska Polskiego, instytucji państwowych i samorządowych oraz środowisk patriotycznych i kombatanckich.

6 grudnia w Przystanku Historia im. ppłk. Wacława Lipińskiego w Łodzi odbyło się spotkanie związane z 35. rocznicą wyborów kontraktowych z 4 czerwca 1989 r. „Rok 1989: Łódź na rozdrożu – przemysłowe miasto w cieniu transformacji ustrojowej". Uczestnikami dyskusji byli dr Jerzy Kropiwnicki – pierwszy wiceprzewodniczący Zarządu Regionalnego NSZZ „Solidarność" Ziemi Łódzkiej – oraz dr Sebastian Pilarski, dyrektor BBH. Wśród licznych gości, aktywnie biorących udział w debacie, był wiceprezes IPN dr hab. Karol Polejowski.

ODDZIAŁ IPN POZNAŃ

16 lutego, w 105. rocznicę podpisania rozejmu w Trewirze, który zakończył zwycięskie zmagania powstańców wielkopolskich, ppor. Marian Bąk, ppor. Wincenty Jurdziński, st. szer. Władysław Nowacki wraz z żoną Teodozją Nowacką, ułan Wawrzyniec Rembikowski, Stanisław Ruks, a także ppor. Marcin Weychan wraz z żoną Bronisławą Weychan spoczęli w kolumbarium w kwaterze powstańczej na Junikowie. W uroczystości uczestniczyli organizatorzy wydarzenia: zastępca prezydenta Poznania Mariusz Wiśniewski, dyrektor OIPN dr hab. Rafał Reczek, prezes zarządu Oddziału Wielkopolska Stowarzyszenia Odra–Niemen Emil Majchrzak, twórca projektu Cyfrowe Lapidarium Poznania Paweł Skrzypalik i prezes zarządu Oddziału Wielkopolskiego Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918–1919 Wawrzyniec Wierzejewski.

11 kwietnia w Muzeum Broni Pancernej w Poznaniu odbyła się uroczystość odsłonięcia pomnika poświęconego 25 oficerom broni pancernych, którzy wiosną 1940 r. jako jeńcy wojenni zostali zamordowani przez oprawców z NKWD. Pomnik powstał z inicjatywy Muzeum Broni Pancernej (oddziału Muzeum Wojska Polskiego) oraz OIPN. Przy upamiętnieniu, wykonanym według projektu prof. Konstancji Pleskaczyńskiej, współpracowały także Oddział Regionalny Agencji Mienia Wojskowego oraz Centrum Szkolenia Wojsk Lądowych im. Hetmana Polnego Koronnego Stefana Czarnieckiego. Uroczystości towarzyszył przelot pary samolotów F-16. Wydarzenie uświetniła też wojskowa asysta honorowa.

Pod hasłem „Historia mówi przez pokolenia" 18 i 19 czerwca na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich odbył się Wielkopolski Kongres Pamięci Narodowej, zorganizowany przez OIPN. Wydarzenie zostało objęte patronatem honorowym Prezydenta RP Andrzeja Dudy. W ramach kongresu odbyły się debaty historyczne i warsztaty, działały strefy edukacyjna i nowych technologii, były pokazywane filmy i wystawy multimedialne. Wielkopolski Kongres Pamięci Narodowej był opowieścią o najnowszej historii Polski przemawiającą do każdego pokolenia: zarówno do osób starszych, dobrze pamiętających trudny wiek XX, jak i do młodzieży, uczącej się poprzez nowe technologie, multimedia i zabawę.

24 sierpnia na pl. Słowiańskim w Zielonej Górze prezes IPN dr Karol Nawrocki odsłonił monument poświęcony ofiarom ludobójstwa wołyńskiego. Inicjatorem powstania upamiętnienia był Komitet Budowy Pomnika Ofiar Zbrodni Wołyńskiej, reprezentujący lokalne środowiska kresowe. Ideę powstania pomnika poparł w 2021 r. IPN i trzy lata później sfinansował monument.

5 listopada, w 85. rocznicę pierwszych wysiedleń niemieckich z 1939 r., u zbiegu ulic Powstańców Wielkopolskich i Towarowej w Poznaniu został odsłonięty pomnik Wypędzonych Wielkopolan autorstwa Karola Badyny. Podczas uroczystości głos zabrali: Aleksandra Wendland ze Stowarzyszenia Wspólnota Polaków Wypędzonych i Poszkodowanych przez Niemców 1939–1945, prezydent Poznania Jacek Jaśkowiak i dyrektor OIPN dr hab. Rafał Reczek. Uroczystego odsłonięcia dokonali: Aleksandra Bendkowska, reprezentująca Stowarzyszenie Społeczny Komitet Budowy Pomnika Wypędzonych w Poznaniu; prezydent Jacek Jaśkowiak, dyrektor BUWiM Adam Siwek oraz rzeźbiarz Karol Badyna. Instytut Pamięci Narodowej współorganizował uroczystości, a wcześniej współfinansował prace przy upamiętnieniu. Wydarzeniami towarzyszącymi odsłonięciu pomnika były VI Wielkopolskie Forum Pamięci Narodowej „Wielkopolanie Wypędzeni" i ogólnopolska konferencja naukowa „Eksterminacja obywateli polskich na terenie Wartheland w latach 1939–1945".

ODDZIAŁ IPN RZESZÓW

Oddział włączył się, już szesnasty raz, w uroczystości związane z Międzynarodowym Dniem Pamięci o Ofiarach Holokaustu na Podkarpaciu (15–27 stycznia). Obchody były organizowane w kilkunastu miastach i mniejszych miejscowościach regionu, m.in. w Rzeszowie, Krośnie, Korczynie, Przemyślu, Lubaczowie, Jarosławiu, Leżajsku, Kołaczycach, Mielcu, Dukli i Sanoku. Odbywały się modlitwy na kirkutach za ofiary żydowskie, prelekcje, wykłady, sesje naukowe poświęcone stosunkom polsko-żydowskim, kulturze i Zagładzie. Prezentowane były filmy i wystawy okolicznościowe. Podejmowane inicjatywy cieszyły się dużym zainteresowaniem, także za granicą. Świadczy o tym liczba potomków ocalałych z Holokaustu i ich rodzin, którzy przybyli na Podkarpacie z zagranicy, aby uczestniczyć w obchodach. Uroczystości odbywały się pod patronatem marszałka województwa podkarpackiego Władysława Ortyla. Organizatorami były OIPN i Uniwersytet Rzeszowski, a współorganizatorem podkarpacki kurator oświaty.

Uroczystości Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych w Rzeszowie (1 marca) rozpoczęła uroczysta msza św. w kościele farnym pw. św. Wojciecha i Stanisława. Po jej zakończeniu przy pomniku Pamięci Żołnierzy Wyklętych wystawiono posterunek honorowy oraz wartę honorową żołnierzy 3 Podkarpackiej Brygady Obrony Terytorialnej i 21 Brygady Strzelców Podhalańskich. Głos zabrali przedstawiciele władz parlamentarnych i samorządowych oraz IPN. Złożono też wieńce i wiązanki kwiatów oraz zapalono znicze.

24 maja w Nowej Dębie odbyły się uroczystości pogrzebowe Eugeniusza Lisa „Bystrego", żołnierza podziemia antykomunistycznego, rozstrzelanego w 1949 r. Jego szczątki IPN ekshumował w 2020 r. z bezimiennego grobu na cmentarzu rzymskokatolickim przy ul. Unickiej w Lublinie. Uroczystości pogrzebowe w Nowej Dębie miały charakter państwowy. Rozpoczęły się mszą św. żałobną odprawioną na cmentarzu komunalnym, a następnie szczątki Eugeniusz Lisa złożono w grobie obok jego żony Anieli Lis. W uroczystościach wzięli udział licznie zgromadzona rodzina, przedstawiciele władz parlamentarnych i samorządowych, służb mundurowych oraz wielu instytucji naukowych, kombatanci, strzelcy, harcerze i mieszkańcy miasta.

OIPN był organizatorem bądź współorganizatorem wydarzeń wpisujących się w obchody 81. rocznicy zbrodni wołyńskiej i Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II RP (10 maja – 27 sierpnia). Odbyły się konferencje popularnonaukowe, prelekcje i wykłady poświęcone zbrodniom dokonanym przez nacjonalistów ukraińskich, modlitwy za pomordowanych, a także akcja „Zapal Znicz Pamięci". 14 lipca w Domostawie został odsłonięty pomnik Rzeź Wołyńska autorstwa wybitnego artysty polonijnego Andrzeja Pityńskiego (IPN sfinansował tablicę informacyjną). Ta i inne podejmowane inicjatywy cieszyły się dużym zainteresowaniem. Pracownicy IPN reprezentowali ponadto Instytut na uroczystościach organizowanych przez jednostki samorządowe: w Cieszanowie, Lutowiskach i Domostawie.

10 i 11 października w Muzeum – Zamku w Łańcucie odbyła się konferencja naukowa „Arystokracja i ziemiaństwo w II Rzeczypospolitej oraz wobec wyzwań II wojny światowej", współorganizowana przez IPN. Poruszono zagadnienia polityczne, gospodarcze, społeczne i kulturalne. Referaty wygłosili również pracownicy OBBH: *Renegaci? Osoby o szlacheckich korzeniach w szeregach ugrupowań komunistycznych II RP*; *Wojenne losy Marii ze Zdziechowskich i Jana Sapiehów*; *Na rozdartej ziemi. Losy arystokracji i ziemiaństwa województwa lwowskiego podczas II wojny światowej – zarys problematyki*.

17 i 18 października w Zarzeczu odbył się Ogólnopolski Zjazd Szkół im. Wincentego Witosa, zorganizowany przez OIPN oraz Zespół Szkół im. Wincentego Witosa w Zarzeczu. W zjeździe wzięli udział dyrektorzy i nauczyciele reprezentujący 14 szkół. Wydarzeniu towarzyszyły konferencja popularnonaukowa i debata na temat roli patrona szkoły. Zostało zaprezentowane widowisko *Trzy razy On*. Zorganizowano też zwiedzanie Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej oraz miejscowego skansenu.

ODDZIAŁ IPN SZCZECIN

13 lutego, w 82. rocznicę przemianowania Związku Walki Zbrojnej na Armię Krajową, na cmentarzu Centralnym w Szczecinie odbyła się uroczystość przy pomniku „Na Chwałę Armii Krajowej". Uczestniczyli w niej kombatanci AK, przedstawiciele służb mundurowych, władz wojewódzkich i samorządowych, duchowieństwa oraz młodzież szkolna. Delegacje złożyły kwiaty pod pomnikiem AK, pododdział reprezentacyjny 12 Szczecińskiej Dywizji Zmechanizowanej oddał salwę honorową, odczytano apel poległych. Organizatorami obchodów były Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Okręg w Szczecinie i OIPN.

1 marca, z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, w Koszalinie odsłonięto tablicę upamiętniającą ofiary reżimu komunistycznego. Uroczystość odbyła się przed budynkiem przy ul. Jedności 5, w którym mieścił się Powiatowy Urząd Bezpieczeństwa Publicznego (w piwnicach były więzione osoby uznane za wrogów władzy komunistycznej). W wydarzeniu wzięli udział przedstawiciele władz lokalnych, urzędów państwowych, organizacji kombatanckich, duchowieństwo, służby mundurowe i licznie przybyli mieszkańcy Koszalina. Tablicę odsłonili wspólnie prezes IPN dr Karol Nawrocki, zastępca prezydenta Koszalina Wojciech Kasprzyk i Stanisław Marciniuk, który w budynku przy ul. Jedności 5 przeszedł śledztwo prowadzone przez bezpiekę koszalińską. Wojskową asystę honorową wystawił 8 Koszaliński Pułk Przeciwlotniczy. Po odczytaniu apelu poległych żołnierze salwą honorową oddali hołd Niezłomnym. Ponadto uczestnicy uroczystości złożyli kwiaty pod pomnikiem rtm. Witolda Pileckiego.

12 kwietnia pod Krzyżem Katyńskim na cmentarzu Centralnym w Szczecinie odbyły się uroczystości Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej. Wzięli w nich udział m.in. członkowie Stowarzyszenia „Katyń" w Szczecinie, szef Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych Lech Parell, wojewoda zachodniopomorski Adam Rudawski, dyrektor OIPN Krzysztof Męciński, a także przedstawiciele służb mundurowych, organizacji kombatanckich i patriotycznych, uczniowie i nauczyciele. Asystę honorową oraz orkiestrę podczas uroczystości wystawiła 12 Szczecińska Dywizja Zmechanizowana. Delegacje złożyły kwiaty pod pomnikiem Krzyż Katyński, a minister Lech Parell wręczył członkom Stowarzyszenia „Katyń" w Szczecinie medale „Pro Patria". Organizatorem uroczystości był OIPN we współpracy ze Stowarzyszeniem „Katyń" w Szczecinie.

2 maja, z okazji obchodów Dnia Flagi Rzeczypospolitej Polskiej, w ramach współpracy między OIPN a Polskim Kontyngentem Wojskowym w Iraku oraz Polską Grupą Zbrojeniową na terenie bazy Al Asad zorganizowano Bieg Flagi, w którym na dystansie 5 km pobiegli żołnierze siedmiu państw koalicyjnych. Odegrano hymn Polski, a na maszt została podniesiona biało-czerwona flaga. Wydarzenie cieszyło się dużym zainteresowaniem.

15 maja na pl. Zgody w Szczecinie odbył się wernisaż wystawy „Bitwa o Monte Cassino 1944", której tematem przewodnim są losy 2 Korpusu Polskiego dowodzonego przez gen. Władysława Andersa. Wystawa została przygotowana przez pracowników OBEN we współpracy m.in. z prof. Bogusławem Polakiem oraz prof. Michałem Polakiem z Wydziału Humanistycznego Politechniki Koszalińskiej. Na otwarcie przybyli, w białych koszulach z czerwonymi makami, uczniowie IX Liceum Ogólnokształcącego im. Bohaterów Monte Cassino w Szczecinie, a także przedstawiciele środowiska naukowego, m.in. Uniwersytetu w Białymstoku, Instytutu im. gen. Stefana „Grota" Roweckiego w Lesznie, Uniwersytetu im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie i Wydziału Humanistycznego Politechniki Koszalińskiej.

24 maja, w przededniu 76. rocznicy wykonania wyroku na rtm. Witoldzie Pileckim, na ścianie Technikum Ekonomicznego jego imienia w Szczecinie została odsłonięta tablica upamiętniająca patrona, ufundowana przez OIPN. W uroczystości uczestniczyli m.in. dyrektor OIPN Krzysztof Męciński, biskup pomocniczy Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej Henryk Wejman, zastępca prezydenta Szczecina Lidia Rogaś, przedstawiciele jednostek wojskowych i służb mundurowych, organizacji społecznych i kombatanckich oraz społeczność Technikum Ekonomicznego im. rtm. Witolda Pileckiego w Szczecinie.

29 czerwca OIPN zorganizował we współpracy z 8 Flotyllą Obrony Wybrzeża w Świnoujściu wernisaż wystawy „Admirał Józef Unrug. Dowódca i wychowawca", przygotowanej przez szczeciński pion edukacyjny w związku z setną rocznicą urodzin dowódcy Floty Polskiej Marynarki Wojennej. Wystawę zaprezentowano na pokładzie okrętu transportowo-minowego 8 Flotylli Obrony Wybrzeża, zacumowanego przy Nabrzeżu Władysława IV w Świnoujściu.

1 sierpnia, z okazji 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego, we współpracy ze Stowarzyszeniem Projekt Koszalin w Koszalinie, Prezydentem Miasta Koszalina, Muzeum Oręża Polskiego w Kołobrzegu, przy udziale profesjonalnych grup rekonstruktorów, odbyła się w Koszalinie wyjątkowa inscenizacja historyczna upamiętniającą bohaterów powstania warszawskiego. W godzinę „W" przy pomniku Marszałka Józefa Piłsudskiego odbył się uroczysty apel poległych z udziałem wojska, a po nim rozpoczął się spektakularny pokaz rekonstrukcyjny o życiu w okupowanej stolicy, łapankach, terrorze niemieckim oraz wybuchu i przebiegu powstania warszawskiego. OIPN był współorganizatorem tego wydarzenia, na które przybyło ponad 2 tys. mieszkańców Koszalina i turystów. Przygotowano także strefę edukacyjną z grami i okolicznościowymi pamiątkami. Każdy zainteresowany mógł zagrać w grę *Polskie Państwo Podziemne*, a także w *Godzinę W*. Uczestnicy otrzymali pamiątkową torbę z wizerunkiem powstańca warszawskiego, a najmłodsi – z symbolem kotwicy powstańczej.

22 sierpnia w Kosinie, na ścianie budynku widocznego z drogi do Pyrzyc, został zaprezentowany mural autorstwa Krzysztofa Zielonki ukazujący kpt. Władysława Sierkę (1900–1945), jeńca Oflagu II C Woldenberg. Rodzina oficera, przedstawiciele władz lokalnych, samorządowcy, radni, nauczyciele, młodzież szkolna i mieszkańcy Kosina zebrali się najpierw na cmentarzu, na którym znajduje się grób kpt. Sierki. W odsłonięciu muralu uczestniczyły wnuczki oficera – Katarzyna Brylska i Joanna Chmara, a także dyrektor OIPN Krzysztof Męciński i inicjator upamiętnienia Jarosław Smyka.

29 sierpnia przy kościele parafialnym w Wisełce została odsłonięta tablica upamiętniająca jednego z obrońców Westerplatte – ppor. Konstantego Żurawskiego. W uroczystości wzięli udział m.in. dyrektor OIPN Krzysztof Męciński, burmistrz Wolina Ewa Grzybowska oraz Cecylia Żurawska – bratanica upamiętnionego oficera.

17 września na murze szczecińskiej placówki Straży Granicznej odsłonięto tablicę upamiętniającą setną rocznicę powstania Korpusu Ochrony Pogranicza. Uczestnicy uroczystości zapoznali się z wystawą „Korpus Ochrony Pogranicza 1924–1939", przygotowaną przez OIPN w Białymstoku, a Straż Graniczna zaprezentowała pamiątki związane z KOP.

19 września w Krzepocinie odsłonięto tablicę upamiętniającą Józefa Bosia „Lota" – ostatniego żołnierza podziemia niepodległościowego na Pomorzu Zachodnim. W uroczystości wziął udział Stanisław Boś – bratanek „Lota".

2 października, w ramach obchodów 80. rocznicy akcji „Burza", w Centrum Edukacyjnym IPN Przystanek Historia w Szczecinie zorganizowano we współpracy ze Światowym Związkiem Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Szczecin uroczystość wręczenia odznaczeń i pamiątkowych banknotów dla żołnierzy Armii Krajowej i uczestników powstania warszawskiego, którzy powojenne życie związali ze Szczecinem. Następnie odbył się wernisaż wystawy elementarnej „39/45" autorstwa Macieja Frycza z OBEN. Wystawa w sposób innowacyjny przedstawia z perspektywy Polski przebieg działań w czasie II wojny światowej. W wydarzeniu wzięli udział m.in. dyrektor szczecińskiego Oddziału Okręgowego NBP Marta Matraszek, prezes ŚZŻAK w Szczecinie Jolanta Szyłkowska, prezes Związku Sybiraków Oddział w Szczecinie Zofia Wojewnik, zastępca dowódcy 14 Zachodniopomorskiej Brygady Obrony Terytorialnej ppłk Rafał Gułajewski oraz uczniowie Zespołu Szkół im. Armii Krajowej w Szczecinie.

18 października w siedzibie Radia Szczecin – w Studio S-1 im. prof. Jana Szyrockiego, w ramach trwającego wówczas Szczecin Film Festival, odbył się premierowy pokaz filmu dokumentalnego Moniki Mazanek-Wilczyńskiej *Monte Cassino. Pamięć o bitwie*, którego producentem jest OIPN. W wydarzeniu wzięła udział licznie zgromadzona młodzież szczecińskich szkół średnich. Po pokazie filmu dyrektor OIPN Krzysztof Męciński zaprezentował prywatną kolekcję mundurów żołnierzy gen. Andersa.

21 października w sanktuarium bł. prymasa kard. Stefana Wyszyńskiego w Kobylance został zaprezentowany witraż z postacią abp. Antoniego Baraniaka – kapłana torturowanego przez komunistyczne służby bezpieczeństwa. Wykonanie witraża współfinansował OIPN.

22 października przy Szkole Podstawowej nr 10 w Szczecinie (ul. Kazimierza Królewicza) został zasadzony dąb pamięci poświęcony mjr. Władysławowi Kluczowi, zamordowanemu przez Sowietów w Katyniu. W uroczystości wzięli udział: krewna oficera – Teresa Kopeć, dyrektor OIPN Krzysztof Męciński, dyrektor Szkoły Podstawowej nr 10 Hanna Guzik, pełnomocnik wojewody ds. kombatantów i osób represjonowanych Ireneusz Konopa, przedstawiciele wojska i służb mundurowych i organizacji kombatanckich (wśród nich Stowarzyszenia „Katyń") oraz młodzież szkolna. Po uroczystości uczniowie zaprezentowali w sali gimnastycznej program historyczny poświęcony mjr. Kluczowi i innym zamordowanym w Katyniu, a koncert pieśni patriotycznych dał Szczeciński Chór Chłopięcy „Słowiki".

8 listopada, we współpracy z Archiwum Państwowym w Szczecinie i szczecińskim Zespołem Szkół Salezjańskich, OIPN zorganizował kolejne patriotyczne spotkanie okolicznościowe z cyklu zaduszek patriotycznych „Wspomnij Bohatera", zainagurowane uroczystą mszą św. odprawioną w kościele rektoralnym pw. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych przy Zespole Szkół Salezjańskich w intencji tych, którzy zginęli za ojczyznę. We mszy św., którą odprawili ks. Waldemar Szczurowski i dyrektor Zespołu Szkół Salezjańskich ks. Mateusz Macinkiewicz, wzięli udział działacze opozycji antykomunistycznej, w tym Leszek Duklanowski, oraz przedstawiciele Archiwum Państwowego, 14 Zachodniopomorskiej Brygady Obrony Terytorialnej i OIPN, a także licznie młodzież szkolna. Po nabożeństwie uczestnicy zaduszek patriotycznych udali się na cmentarz Centralny, złożyli kwiaty i zapalili znicze przy pomniku Armii Krajowej, następnie zaś na grobie gen. Aleksandra Litwinowicza, żołnierza Legionów Polskich, w II RP współtwórcy Centralnego Okręgu Przemysłowego, a po wojnie mieszkańca Szczecina.

16 i 17 grudnia odbyły się w Szczecinie obchody 54. rocznicy rewolty grudniowej. Pierwszego dnia na cmentarzu Centralnym, przy pomniku i grobach ofiar zebrali się ich bliscy, przedstawiciele opozycji antykomunistycznej i Stowarzyszenia Grudzień '70 – Styczeń '71. Modlitwę za ofiary Grudnia '70 odmówił wikariusz biskupi ks. prałat Aleksander Ziejewski. OIPN zaprezentował nowy nagrobek Juliana Święcickiego, uczestnika i jednej z ofiar rewolty grudniowej. Z kolei 17 grudnia w południe pod bramą Stoczni Szczecińskiej spotkali się, by złożyć hołd zabitym: rodziny ofiar, członkowie opozycji antykomunistycznej, parlamentarzyści, przedstawiciele rządu, władz wojewódzkich i miejskich, NSZZ „Solidarność", organizacji patriotycznych, wojska i służb mundurowych oraz mieszkańcy miasta. Minister Beata Kempa odczytała list Prezydenta RP Andrzeja Dudy. Delegacje, wśród nich dyrektor OIPN

Krzysztof Męciński ze współpracownikami, złożyły kwiaty pod pomnikiem upamiętniającym ofiary Grudnia ’70, przy bramie Stoczni Szczecińskiej. Następnie uczestnicy uroczystości wyruszyli na pl. Solidarności tą samą drogą, którą 54 lata temu przeszli uczestnicy protestu. Marsz poprowadzili harcerze, którzy nieśli krzyże z nazwiskami szesnastu ofiar Grudnia ’70 w Szczecinie. Delegacje złożyły kwiaty przy pomniku zwanym Aniołem Wolności – w miejscu masakry robotników. Po uroczystości dyrektor OIPN Krzysztof Męciński oddał hołd ofiarom tamtych wydarzeń, składając kwiaty pod tablicą z nazwiskami zabitych.

ODDZIAŁ IPN WARSZAWA

1 marca na warszawskiej Pradze, w tym w Izbie Pamięci Strzelecka 8, kolejny raz odbyły się uroczystości Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych. Szlakiem miejsc kaźni Żołnierzy Wyklętych przeszedł marsz, organizowany wspólnie z dzielnicą Praga-Północ i Towarzystwem Miłośników Polskiej Tradycji i Kultury. Pracownicy Izby Pamięci Strzelecka 8 złożyli kwiaty i zapalili znicze pod tablicami upamiętniającymi żołnierzy podziemia niepodległościowego uwięzionych i pomordowanych w praskich katowniach. Główne uroczystości odbyły się pod pomnikiem Ku Czci Pomordowanych w Praskich Więzieniach w latach 1944–1956. W Izbie Pamięci Strzelecka 8 dr Wojciech Muszyński wygłosił wykład o płk. Bronisławie Banasiku (1894–1979), ostatnim Komendancie Głównym Narodowego Zjednoczenia Wojskowego (1946–1948). Uczestnicy otrzymali przypinkę-ryngraf z kartą zawierającą krótki życiorys płk. Banasika. Oddział IPN w Warszawie wydał też broszurę poświęconą tej postaci. Tego dnia w Izbie Pamięci Strzelecka 8 została ponadto odprawiona uroczysta msza św. w intencji osób zamordowanych i zadręczonych w praskich katowniach. Po niej odbyła się projekcja filmu *Sumienie Hioba. Rzecz o ks. Bolesławie Stefańskim* w reżyserii Piotra Zarębskiego według scenariusza Tomasza Plaskoty. Zainteresowani mieli okazję zwiedzić zabytkowe piwnice dawnego aresztu NKWD i WUBP w Warszawie.

Innym przedsięwzięciem związanym z Narodowym Dniem Pamięci Żołnierzy Wyklętych był projekt edukacyjny dla uczniów z Warszawy i Mazowsza „Młodzież wyklęta. Młodzieżowa konspiracja niepodległościowa w latach 1944–56”. W ramach projektu zostało przeprowadzonych wiele zajęć; uczestniczyło w nich ponad 700 osób. Spotkania odbywały się w Muzeum Historycznym w Przasnyszu, Mazowieckim Centrum Neuropsychiatrii w Józefowie, Szkole Podstawowej w Broku, Bibliotece Publicznej Dzielnicy Wola, Bibliotece Publicznej Dzielnicy Żoliborz, Bibliotece Publicznej w Grodzisku Mazowieckim, a także w Zespole Szkół Zawodowych nr 2 im. 5 Pułku Ułanów Zasławskich w Ostrołęce. Autorem projektu jest Marcin Łaszczyński z OBEN. Warsztaty miały przybliżyć uczniom historię ich rówieśników, którym przyszło żyć w latach 1944–1956, czyli w okresie najkrwawszego terroru komunistycznego w Polsce. W zajęciach zostały wykorzystane fragmenty filmów dokumentalnych oraz bogata dokumentacja fotograficzna, głównie z archiwów IPN.

W ramach obchodów 80. rocznicy bitwy o Monte Cassino odbyły się uroczystości na cmentarzach. Oznaczono nowy grób plut. Bronisława Królikowskiego oraz złożono kwiaty na grobach innych weteranów bitwy: Stefana Szymańskiego i Tadeusza Lachmana. Zorganizowano również działania promocyjne, takie jak publikacja okolicznościowych plakatów, konkursy w mediach społecznościowych z możliwością wygrania specjalnie przygotowanych na tę rocznicę koszulek oraz dystrybucja ulotek, breloczków, broszur i pocztówek. Ponadto IPN przeprowadził warsztaty z autorami komiksu *Monte Cassino 1944. Bitwa dziesięciu armii* oraz specjalne zajęcia dla uczniów szkół podstawowych. W mediach społecznościowych opublikowano pięć krótkich animacji przybliżających historię bitwy oraz losy żołnierzy gen. Władysława Andersa. Ważnym punktem obchodów było odsłonięcie tablicy upamiętniającej żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych. Zorganizowano również debatę z udziałem ekspertów poświęconą powojennym losom żołnierzy 2 Korpusu Polskiego. Podczas spotkania zaprezentowano publikację przygotowaną przez IPN.

Inicjatywy OIPN związane z 80. rocznicą wybuchu powstania warszawskiego także obejmowały uroczystości upamiętniające, działania edukacyjne, naukowe i promocyjne. 26 lipca na skwerze Hoovera w Warszawie została otwarta wystawa „Bohaterki wśród bohaterów”, prezentująca niezwykłe historie kobiet walczących o wolność podczas powstania warszawskiego. Dyrektor OIPN dr Tomasz

Łabuszewski powitał licznie zgromadzonych gości i podkreślił znaczenie upamiętnienia bohaterskich kobiet. Przemówienie wygłosił doradca prezesa IPN Jan Józef Kasprzyk. Ważnym momentem były wystąpienia przedstawicieli rodzin bohaterek zaprezentowanych na wystawie. Swoją wiedzą, wspomnieniami i uczuciami podzielili się Aleksandra Viets, córka Marii Przytuły, oraz Andrzej Rejman, syn Julii Doktorowicz-Hrebnickiej. Zwieńczeniem wernisażu był koncert uliczny pieśni powstańczych w wykonaniu kapeli Ferajna z Hoovera. Ekspozycji towarzyszyły spoty edukacyjne w językach polskim i angielskim prezentowane w mediach społecznościowych, dzięki czemu przekaz historyczny dotarł do szerokiego grona odbiorców w całej Polsce i na świecie. Zorganizowane zostały także inne działania promocyjne, takie jak konkursy w mediach społecznościowych z możliwością wygrania rocznicowych koszulek oraz dystrybucja ulotek, przypinek i folderów.

W dniach 2–3 października odbyła się w Warszawie międzynarodowa konferencja naukowa „Rachunki za powstanie warszawskie (1944–2024). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość", zorganizowana przez OBBH. Wydarzenie zgromadziło badaczy z różnych dziedzin, którzy omawiali kluczowe kwestie związane z powstaniem warszawskim, jego przebiegiem oraz rozliczeniami na płaszczyźnie historycznej i prawnej. Podjęto tematykę odpowiedzialności za powstanie, uwzględniając różne perspektywy: niemieckie zbrodnie wojenne, działania Związku Sowieckiego oraz decyzje dowódców polskich. Szczególną uwagę poświęcono złożonym kwestiom prawnym oraz międzynarodowym aspektom tych wydarzeń. Uczestnicy podkreślali znaczenie refleksji nad konsekwencjami decyzji strategicznych oraz dylematami moralnymi, które towarzyszyły powstaniu.

OIPN włączył się w ogólnopolską kampanię społeczną straty.pl, poświęconą dokumentowaniu ofiar represji niemieckich z czasów II wojny światowej. Projekt ma na celu nie tylko uzupełnianie istniejącej bazy danych, lecz przede wszystkim zaangażowanie społeczności lokalnych oraz pobudzenie pamięci zbiorowej, tak aby dotrzeć do osób, które mogą podzielić się wiedzą, relacjami i archiwaliami. Aby osiągnąć ten cel, OIPN podjął wiele działań informacyjnych, edukacyjnych i promujących ideę straty.pl. Przygotowano serię krótkich spotów historycznych, dostępnych na kanale YouTube Oddziału oraz w mediach społecznościowych, w których eksperci – w tym dr Tomasz Łabuszewski – omawiali skalę oraz problem niezidentyfikowanych ofiar i zachęcali do zgłaszania nieznanych dotychczas nazwisk. Równolegle przeprowadzono kampanię reklamową w warszawskich autobusach i tramwajach, by zwrócić uwagę pasażerów na możliwość przekazywania informacji do bazy. Na Mazowszu rozesłano pisma do wszystkich powiatów i gmin, jak również do lokalnych mediów, prosząc o wsparcie i rozpowszechnianie wiadomości o projekcie, tak aby dotrzeć do możliwie najszerszego grona odbiorców. Ważną częścią inicjatywy były też symboliczne gesty pamięci, takie jak spotkania na cmentarzach (m.in. w Ożarowie Mazowieckim, Otwocku, Ołtarzewie i na warszawskich Powązkach), podczas których upamiętniano poległych żołnierzy, a także rozmowy z uczniami, harcerzami i samorządami lokalnymi.

ODDZIAŁ IPN WROCŁAW

19 stycznia na wrocławskim Rynku została otwarta wystawa „Burgweide – niemiecki obóz przejściowy i obóz pracy. Miejsce, ludzie, pamięć". Współorganizatorem wydarzenia było Towarzystwo Miłośników Wrocławia. Wśród zaproszonych gości znaleźli się członkowie Towarzystwa, a przede wszystkim byli polscy robotnicy przymusowi zrzeszeni w Klubie Ludzi ze Znakiem „P" oraz Stowarzyszeniu Polaków Represjonowanych przez III Rzeszę. Wystawie towarzyszyły ekspozycja oryginalnych, nigdy wcześniej nieprzedstawianych dokumentów, rękopisów, wspomnień oraz artefaktów, odnalezionych podczas badań archeologicznych przeprowadzonych kilka lat temu na terenie poobozowym, oraz spotkanie z autorką wystawy, Kamillą Jasińską, prezentującą swoją publikację na temat obozu Burgweide.

W dniach 21–22 marca w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego odbyła się międzynarodowa konferencja „Kochanek literackiej muzy. Interdyscyplinarne studia nad życiem i twórczością Sergiusza Piaseckiego". Towarzyszyła jej wystawa „Siedem twarzy Sergiusza Piaseckiego", przygotowana przez zastępcę dyrektora OIPN Marcina Marczaka oraz dr. hab. Tomasza Balbusa, naczelnika OA IPN. Wydarzenie cieszyło się wielkim zainteresowaniem ze strony rodzimego i zagranicznego środowiska naukowego.

25 maja w Dolnośląskim Centrum Filmowym odbyła się premiera filmu *Ta nasza młodość... Strajki studenckie '88 '89*. Dokument, wyreżyserowany przez Alicję Grzymalską, przenosi widzów w atmosferę końca lat osiemdziesiątych XX w. To opowieść nie tylko o strajkach we Wrocławiu, lecz także o działalności Niezależnego Zrzeszenia Studentów. Po projekcji odbyła się dyskusja z udziałem świadków historii: Roberta Gonery, Bartłomieja Kędzierskiego, Joanny Metzger, Pawła Skrzywanka i Igora Wójcika, którą poprowadził dyrektor OIPN dr hab. Kamil Dworaczek. Wśród publiczności zasiedli liczni bohaterowie strajków, którzy film przyjęli niezwykle entuzjastycznie. Partnerami uroczystości były Ośrodek Kultury i Sztuki we Wrocławiu (OKiS) oraz Niezależne Zrzeszenie Studentów.

Nawiązaniem do filmu była premiera aplikacji „Spacer edukacyjny śladami wrocławskiego NZS". W wydarzeniu tym wzięli udział uczniowie z VII LO im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego we Wrocławiu. Spotkanie z młodzieżą poprowadził dyrektor OIPN dr hab. Kamil Dworaczek. Projekt jest skierowany głównie do młodzieży ze szkół ponadpodstawowych, mieszkańców Wrocławia, turystów oraz przewodników. Aplikacja powstała przy użyciu platformy Action Track i pozwala na samodzielne zwiedzanie miejsc związanych z historią NZS. Do uczestnictwa w spacerze niezbędne są smartfon, dostęp do internetu, aplikacja Action Track i włączona lokalizacja. Po zeskanowaniu kodu QR oraz zaakceptowaniu regulaminu uczestnicy są prowadzeni przez aplikację i czerpią z niej podstawową wiedzę. Każdy użytkownik może się zapoznać z archiwalnymi zdjęciami i dokumentami z lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku.

Kolejnym ważnym wydarzeniem dla OIPN były Dni Wydawnictwa IPN, które odbyły się 10 sierpnia na pl. Solnym we Wrocławiu, tuż przy siedzibie księgarni IPN. Tematem przewodnim festynu inaugurującego to wydarzenie było powstanie warszawskie. Przez cały dzień z głośników rozbrzmiewały piosenki powstańcze. W programie nie zabrakło pokazu rekonstrukcji historycznych. Goście mogli także zwiedzać wystawę prezentującą koloryzowane zdjęcia Warszawy z 1944 r. Na starszych miłośników historii czekało stoisko z książkami Wydawnictwa IPN w bardzo atrakcyjnych cenach, na młodszych – gry i zabawy, puzzle oraz kolorowanki. Na jednym ze stoisk każdy chętny mógł otrzymać płócienną torbę z nadrukiem. Tuż obok stanęła strefa bookcrossingu – miejsce wymiany używanych książek. Piknik odwiedzili też żołnierze 16 Dolnośląskiej Brygady Wojsk Obrony Terytorialnej im. ppłk. Ludwika Marszałka „Zbroi" oraz mundurowi z Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu. Szkolenie i pokaz pierwszej pomocy medycznej przygotowali z kolei ratownicy z Pogotowia Ratunkowego we Wrocławiu. W tym samym czasie w księgarni IPN odbyły się spotkania autorskie z pracownikami OBBH – autorami najnowszych publikacji wydanych przez Instytut. Doktor hab. Daniel Koreś mówił o książce *W cieniu wyroku na miasto. Pułkownik dyplomowany Józef Szostak „Filip" (1897–1984). Biografia szefa Oddziału III i szefa operacji KG AK*. Księgarnię odwiedził też dr Krzysztof Łagojda z publikacją *Cztery filary stalinizacji. Ziemia kłodzka w czasach systemu totalitarnego 1948–1956*. Rozmowy prowadził ks. dr Adam Szpotański, historyk wrocławskiego IPN.

11 września w Miejskim Centrum Wspierania Inicjatyw w Świdnicy zainaugurował działalność Przystanek Historia – kolejna placówka edukacyjna IPN. Nową siedzibę, już czwartą na Dolnym Śląsku i Opolszczyźnie, otworzył prezes IPN dr Karol Nawrocki wraz z prezydent Świdnicy Beatą Moskal-Słaniewską. W dalszej części wydarzenia zaprezentowano dolnośląską premierę spektaklu *Historia Wiktorii i Franka*. Teatrzyk przenosi widzów do burzliwych czasów strajków sierpniowych 1980 r. i powstawania Solidarności. Dodatkową atrakcją była możliwość skorzystania z aplikacji „Szybowcowa '87", która za pomocą gogli VR przenosi użytkowników do końcówki lat osiemdziesiątych XX w. Młodzież, która wzięła udział w otwarciu świdnickiego Przystanku Historia, mogła za pomocą nowoczesnej technologii wejść do mieszkania w peerelowskim bloku, wirtualnie wydrukować bibułę Solidarności Walczącej, włączyć radio „Julia" i posłuchać autentycznych nagrań zaszyfrowanych rozmów między funkcjonariuszami Służby Bezpieczeństwa.

Na osiedlu Rakowiec, u zbiegu ulic Rakowieckiej i Na Niskich Łąkach, 25 listopada został odsłonięty pomnik warszawskiej ludności cywilnej deportowanej do wojennego Wrocławia w czasie i po upadku powstania 1944 r. Monument powstał na osiedlu, gdzie pod koniec wojny w dwóch niemieckich obozach pracy byli osadzeni cywile z Warszawy. Symbolikę pomnika i jego poszczególnych elementów

przybliżyła uczestnikom uroczystości Kamilla Jasińska z OBEN – inicjatorka wzniesienia monumentu i współautorka jego koncepcji. Wydarzenie przyciągnęło nie tylko mieszkańców osiedla, lecz również m.in. władze miasta i Martina Kremera, konsula generalnego Niemiec we Wrocławiu.

Delegatura w Opolu

1 marca w Starym Grodkowie odbyły się obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych. Na Polanie Śmierci jak co roku oddano hołd tym, którzy oddali życie za wolną Polskę. Na uroczystości złożyły się wspólna modlitwa, przemówienie zastępcy prezesa IPN dr. hab. Krzysztofa Szwagrzyka, Apel Pamięci, salwa honorowa, złożenie wieńców i zniczy pod pomnikiem (a także na symbolicznej mogile w Malerzowicach Wielkich) oraz otwarcie wystawy wraz z prelekcją prof. Szwagrzyka. Wydarzenie zostało zorganizowane przez DIPN we współpracy ze Stowarzyszeniem Miłośników Historii i Wojskowości im. rtm. W. Pileckiego „Kryptonim T-IV".

W dniach 1–3 marca odbył się rajd pojazdów historycznych „Śladami Żołnierzy Niezłomnych na ziemiach zachodnich", zorganizowany przez Delegaturę IPN i opolskie Stowarzyszenie „Pancerny Skorpion". W rajdzie wzięło udział 12 pojazdów zabytkowych z II wojny światowej. Stukilometrowa trasa biegła z Lasowic Wielkich do miejscowości Bodzanowice k. Olesna, gdzie 21 lipca 1946 r. kilkuosobowy patrol dywersyjny kpr. Adama Wiktora „Wichury", należący do oddziału partyzanckiego Konspiracyjnego Wojska Polskiego por. Alfonsa Olejnika „Babinicza", bez walki rozbroił posterunek Milicji Obywatelskiej. Po rajdzie w Szkole Podstawowej w Lasowicach Wielkich dr Ksawery Jasiak z DIPN wygłosił prelekcję na temat historii Konspiracyjnego Wojska Polskiego. Odbył się też pokaz filmów dokumentalnych o Żołnierzach Wyklętych.

Informacja o działalności Kolegium IPN

Kolegium IPN to organ, którego kompetencje określają Ustawa z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz.U. 2023, poz. 102), Ustawa z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (Dz.U. 2018, poz. 2337) oraz Ustawa z dnia 22 listopada 2018 r. o grobach weteranów walk o Wolność i Niepodległość Polski (Dz.U. 2018 poz. 2529). Kolegium jest organem opiniodawczo-doradczym prezesa IPN w sprawach objętych zakresem działania Instytutu oraz wykonuje zadania i posiada kompetencje przewidziane w ustawie o IPN, a w szczególności: przyjmuje roczne sprawozdanie prezesa z działalności IPN, zatwierdza informację o działalności Instytutu Pamięci Narodowej oraz o działalności Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, którą prezes składa Sejmowi i Senatowi RP, wyraża opinię o przedstawianych przez prezesa kandydatach na stanowiska kierownicze w Instytucie, opiniuje i rekomenduje kierunki działalności i programy badawcze, zatwierdza zasady ewidencjonowania, przechowywania, opracowywania, zabezpieczania, udostępniania i publikowania dokumentów. Ponadto zajmuje stanowisko w sprawach ważnych dla Instytutu oraz ogłasza i przeprowadza konkurs na stanowisko prezesa IPN, a następnie wnioskuje o powołanie wybranej osoby przez parlament. Kadencja Kolegium IPN trwa 7 lat.

W 2024 r. Kolegium IPN kontynuowało swoją działalność w składzie: prof. Jan Draus, dr Bartosz Machalica, prof. Grzegorz Motyka, prof. Andrzej Nowak, prof. Wojciech Polak, prof. Mieczysław Ryba, Bronisław Wildstein, prof. Tadeusz Wolsza, Krzysztof Wyszkowski. Pracami Kolegium kierował prof. Tadeusz Wolsza, a następnie w wyniku wyborów 21 maja przewodniczącym został prof. Wojciech Polak, którego kadencja rozpoczęła się 6 lipca. Kolegium odbyło 12 posiedzeń, w których poza jego członkami uczestniczyli: prezes IPN dr Karol Nawrocki bądź delegowani przez niego przedstawiciele, którzy informowali o bieżących sprawach związanych z działalnością Instytutu oraz odpowiadali na pytania i interpelacje wpływające do Kolegium lub wniesione przez jego członków. Ponadto w posiedzeniach brali udział goście zewnętrzni – dyrektorzy i wicedyrektorzy poszczególnych pionów Instytutu oraz pracownicy merytoryczni.

Działalność Kolegium określa regulamin, zgodnie z którym posiedzenia odbywają się nie rzadziej niż raz w miesiącu i przebiegają wedle następującego porządku:

- informacja prezesa Instytutu (lub osoby przez niego wskazanej) na temat bieżących spraw Instytutu. Pytania i interpelacje członków Kolegium w sprawach związanych z działalnością Instytutu.
- omawianie problemów z zakresu działalności Instytutu (pionów, komórek organizacyjnych czy agend) zgodnie harmonogramem ustalonym z wcześniej przez Kolegium. Podstawą dyskusji są informacje pisemne przygotowane przez osoby wskazane przez prezesa oraz ich prezentacja ustna. W tej części posiedzenia uczestniczą obok prezesa wskazane przez niego osoby. Zgodnie z wymogami ustawy lub w wypadku spraw szczególnie ważnych Kolegium – po dyskusji, która odbywa się w gronie jego członków – podejmuje „uchwałę" lub przyjmuje „stanowisko", które wyraża jego opinię.
- sprawy porządkowe oraz omawianie bieżących kwestii, które wpłynęły do Kolegium lub zostały wniesione przez jego członków.

Realizując zadania ustawowe związane z utrwalaniem pamięci o bohaterach narodowych i upowszechnianiem wiedzy o najnowszej historii Polski, IPN przyznaje nagrody, w których jury zasiada

przewodniczący Kolegium jako wiceprzewodniczący kapituły nagród „Kustosz Pamięci Narodowej" i „Ambasador Polskiej Historii". W roku sprawozdawczym osobiście uczestniczył w spotkaniach tych gremiów bądź delegował upoważnioną przez siebie osobę. Ponadto profesorowie Draus, Polak i Wolsza zasiadają w jury Konkursu im. Władysława Pobóg-Malinowskiego „Najlepszy Debiut Historyczny Roku", w którym nagradzane są niepublikowane prace magisterskie i doktorskie poświęcone historii Polski i Polaków w XX w. W roku sprawozdawczym po raz drugi odbył się konkurs „Sygnety Wydawnictwa IPN", którego celem jest m.in. upowszechnianie wiedzy o najnowszej historii Polski oraz popularyzacja książek historycznych wydawanych przez Wydawnictwo IPN. W jury tego konkursu zasiada m.in. prof. Jan Draus.

Podczas posiedzenia 31 stycznia omówiono realizację planu wydawniczego w 2023 r., a także planów przygotowanych na rok 2024 oraz projekt sprawozdania z działalności Kolegium IPN za rok 2023. Ponadto Kolegium przyjęło Sprawozdanie z działalności Instytutu za 2023 r. złożone przez dr. Karola Nawrockiego, prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, zgodnie z art. 24a ustawy o IPN.

20 lutego omówiono planowane działania Instytutu Pamięci Narodowej związane z ważnymi rocznicami przypadającymi w 2024 r. Ponadto Kolegium podjęło oświadczenie w sprawie planowanych zmian programów szkolnych i list lektur:

> Ministerstwo Edukacji Narodowej przedstawiło propozycję zredukowanych list lektur obowiązkowych dla szkół podstawowych, liceów i techników i szkół branżowych, które mają być wprowadzone od roku szkolnego 2024/2025. Proponuje się usunięcie z dotychczasowych list wielu dzieł, których znajomość jest niezbędna dla kształtowania polskiej tożsamości i dumy narodowej u młodego człowieka, dla wyrabiania zamiłowania do kultury ojczystej, a także formowania światłego Polaka – obywatela Rzeczypospolitej. Budzi to nasz ogromny niepokój.
>
> Jesteśmy także zaniepokojeni ministerialnymi planami znacznego ograniczenia szkolnych podstaw programowych z przedmiotu historia oraz zamiarem likwidacji przedmiotu historia i teraźniejszość (HiT). Nauczanie historii ma wypełniać zadania wpisane wprost do obowiązującej Konstytucji RP: zachować „wdzięczność naszym przodkom za ich pracę, za walkę o niepodległość okupioną ogromnymi ofiarami" i „przekazać przyszłym pokoleniom wszystko, co cenne z ponad tysiącletniego dorobku". Nauczanie historii jest także ważnym elementem wychowania patriotycznego. Ograniczanie trudnego do zastąpienia zadania szkoły w tym zakresie traktujemy jako zamach na Konstytucję i na fundamentalny w każdym państwie obowiązek promowania postaw odpowiedzialności za dobro wspólne. Apelujemy o zaniechanie wprowadzania takich reform, które mogą drastycznie zdeformować działania wychowawcze i edukacyjne w polskich szkołach.

19 marca Kolegium zatwierdziło Informację o działalności Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) za rok 2023, podejmując uchwałę nr 5/24. Ponadto wysłuchano informacji dyrektora Oddziału IPN w Białymstoku dr. Marka Jedynaka na temat kierowanego przez niego oddziału oraz sprawozdania Łukasza Witka, dyrektora Biura Przystanków Historia.

16 kwietnia Kolegium omówiło Centralne Projekty Badawcze: „Uchodźstwo, emigracja niepodległościowa 1939–1990" oraz „Podziemie niepodległościowe 1944–1956 i ofiary represji zamordowane za działalność na rzecz niepodległego państwa polskiego".

21 maja omówiono Centralne Projekty Badawcze: „Polacy w Rosji i Związku Sowieckim oraz w województwach wschodnich II RP (Kresy utracone)" oraz „Ruch komunistyczny i aparat władzy 1917–1990". Ponadto wysłuchano informacji Krzysztofa Męcińskiego, dyrektora OIPN Szczecin, na temat funkcjonowania oddziału oraz najbliższych planów.

18 czerwca, podczas posiedzenia omówiono regionalne projekty badawcze: „Metodologiczne i teoretyczne problemy badania najnowszej historii Polski" oraz „Wielkopolska w latach 1945–1989". Ponadto członkowie Kolegium wzięli udział w Wielkopolskim Kongresie Pamięci Narodowej w Poznaniu.

16 lipca Kolegium spotkało się z redaktorami naczelnymi czasopism IPN: „Pamięć i Sprawiedliwość", „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989", „Polish-Jewish Studies", „Przegląd Archiwal-

ny Instytutu Pamięci Narodowej", „Komunizm. System – Ludzie – Dokumentacja", „Institute of National Remembrance Review", „Biuletyn IPN", „Czasypismo", oraz portalu „Przystanek Historia").

27 sierpnia omówiono kolejne centralne projekty badawcze IPN: „»Solidarność« i opór społeczny 1956–1989" – koordynator dr hab. Cecylia Kuta, oraz „Struktury i metody działania aparatu bezpieczeństwa w Polsce 1944–1989/90" – koordynator dr hab. Filip Musiał.

16 września kontynuowano omawianie centralnych projektów badawczych IPN: „II wojna światowa i okupacje ziem polskich 1939–1944/45" – koordynator dr Konrad Graczyk, „Dzieje Żydów w Polsce i stosunki polsko-żydowskie w latach 1917–1990" – koordynator dr Tomasz Domański, „Władze komunistyczne wobec Kościołów i związków wyznaniowych w Polsce 1944–1989" – koordynator dr hab. Rafał Łatka; „Twórcy, dziennikarze i naukowcy wobec władz komunistycznych" – koordynator dr hab. Sebastian Ligarski.

22 października Kolegium omówiło działalność Centralnego Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego oraz Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji).

26 listopada omówiono plany w zakresie edukacji, upamiętnień, działalności naukowej oraz wydawniczej Instytutu Pamięci Narodowej na 2025 r., w tym m.in. związane z ważnymi rocznicami. Ponadto przyjęto stanowisko – apel do Rządu Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie Muzeum Polskiego w Rapperswilu w Szwajcarii:

> Muzeum Polskie w Rapperswilu ma długą i dramatyczną historię. Pomimo katastrof dziejowych posiada ono przebogate zbiory o ogromnej wartości artystycznej oraz naukowej i jest znakomitym ambasadorem tradycji i kultury polskiej za granicą. W lipcu 2022 r. Rzeczpospolita Polska, działając za pośrednictwem Instytutu Pileckiego, pozyskała dla Muzeum nową siedzibę – Hotel Schwanen. Ostatnio jednak Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego zrezygnowało z inicjatywy współprowadzenia Muzeum Polskiego w Rapperswilu, a minister Hanna Wróblewska wycofała się z listu intencyjnego, który w 2022 r. podpisał ówczesny szef resortu kultury prof. Piotr Gliński. Zagraża to istnieniu Muzeum i bezpieczeństwu jego zbiorów.

Apelujemy do rządu Rzeczypospolitej Polskiej o podjęcie działań w celu odrodzenia Muzeum w nowej siedzibie i przeniesienia tam wszystkich bezcennych zbiorów. Placówka muzealna w Rapperswilu jest częścią naszego dziedzictwa narodowego, a jej likwidacja oznaczałaby wielki cios dla kultury polskiej.

W związku z ogłoszeniem 24 listopada startu prezesa IPN dr. Karola Nawrockiego w wyborach prezydenckich podczas posiedzenia Kolegium omówiono zasady udziału prezesa IPN w kampanii wyborczej oraz formy aktywności w okresie poprzedzającym rozpoczęcie kampanii wyborczej. Członkowie Kolegium postulowali wprowadzenie zasad rozdzielających informowanie o aktywności Karola Nawrockiego jako prezesa IPN od jego aktywności politycznej oraz niekorzystanie z zasobów organizacyjnych IPN podczas aktywności politycznych. Prezes IPN złożył deklarację skorzystania z urlopu w całym okresie kampanii wyborczej.

10 grudnia Kolegium wysłuchało informacji na temat realizacji za ostatnie lata zadań wynikających z ustawy z 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów.

Kolegium podjęło w trakcie posiedzeń pięć uchwał w sprawie zgłoszonych przez prezesa kandydatów na stanowiska kierownicze wymienione w statucie IPN w związku z realizacją art. 23 ust. 2 pkt 2 ustawy o IPN. Natomiast w związku z art. 3 pkt 12 ustawy o grobach weteranów walk o Wolność i Niepodległość Polski wpłynęło 10 odwołań od decyzji prezesa odmawiającej uznania grobu za grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski, uznając, że prezes słusznie odmówił wpisu mogił do ewidencji (6 wniosków), uznając mogiłę za grób weterana (3 wnioski), 1 wniosek pozostał do rozpatrzenia.

Należy dodać, że członkowie Kolegium uczestniczyli nie tylko w posiedzeniach, lecz także w uroczystościach i przedsięwzięciach organizowanych lub współorganizowanych przez Instytut, związanych z jego ustawowymi celami oraz misją.

Profesor Tadeusz Wolsza wygłosił inauguracyjną prelekcję *Geneza i realizacja kłamstwa katyńskiego* w ramach cyklu wykładów otwartych w Akademii Piotrkowskiej w Piotrkowie Trybunalskim

(23 stycznia). Wziął udział w obchodach Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie. W uroczystościach tych wzięli udział przedstawiciele władz państwowych i organizacji kombatanckich. Instytut Pamięci Narodowej reprezentowali: prezes – dr Karol Nawrocki i jego zastępcy – dr hab. Karol Polejowski i dr Mateusz Szpytma (1 marca). Profesor wziął udział w dyskusji „Zbrodnia katyńska. Wołanie o prawdę i sprawiedliwość" w Centralnym Przystanku Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie (11 kwietnia), w której uczestniczyli dr hab. Sławomir Cenckiewicz (doradca prezesa IPN), dr hab. Sławomir Kalbarczyk (Biuro Badań Historycznych IPN), prok. Małgorzata Kuźniar-Plota (Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie), Thomas Urban (badacz niezależny) oraz prowadzący dr hab. Witold Wasilewski (Archiwum IPN). Razem z Krzysztofem Wyszkowskim prof. Wolsza wziął udział w uroczystej gali wręczenia nagród „Sygnety Wydawnictwa IPN" w konkursie na Najlepszą Książkę roku 2023 (20 marca) oraz w gali wręczenia nagród w Konkursie im. Władysława Pobóg-Malinowskiego na „Najlepszy Debiut Historyczny Roku w zakresie historii najnowszej" (14 marca). Profesor Wolsza wziął udział w dyskusji „Zbrodnia katyńska. Wołanie o prawdę i sprawiedliwość" w Centralnym Przystanku Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie (11 kwietnia). Wygłosił referat *Mjr Mieczysław Młotek i jego sportowcy (Węgry, Bliski Wschód, Włochy, Wielka Brytania – 1940–1946)* podczas V ogólnopolskiej konferencji naukowej „Społeczeństwo w wojsku, wojsko w społeczeństwie w XIX–XX wieku. Relacje i procesy w ujęciu interdyscyplinarnym" w Dęblinie (13–14 czerwca). Wziął udział także w konferencji zorganizowanej przez Instytut Pamięci Narodowej oraz Zarząd Główny Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, będącej częścią obchodów 80. rocznicy akcji „Burza". Moderował dyskusję z udziałem dr. Kazimierza Krajewskiego – historyka, prezesa Okręgu Wileńsko-Nowogródzkiego ŚZŻAK, dr. hab. Waldemara Grabowskiego – historyka, pracownika Biura Badań Historycznych IPN, dr. Marka Jedynaka, dyrektora OIPN Białystok, oraz prof. Janusza Odziemkowskiego, historyka, profesora nauk humanistycznych, wykładowcy akademickiego (27 czerwca). Wziął udział także w Belwederze w Warszawie w uroczystości wręczenia not identyfikacyjnych rodzinom zidentyfikowanych ofiar terroru komunistycznego i niemieckiego (1 października). Profesor Tadeusz Wolsza napisał artykuły *Kompetentna i wyczerpująca monografia na temat dziejów Kościoła katolickiego i katolików w dramatycznych, totalitarnych czasach (w związku z książką Pawła Skibińskiego)* do czasopisma „Pamięć i Sprawiedliwość" 2024, nr 1, oraz *Józef Mackiewicz i jego świadectwa dotyczące zbrodni katyńskiej. Wątek emigracyjny* do książki pod redakcją Małgorzaty Misiak *Sam jeden i inni. Wrocławskie odczytania twórczości Józefa Mackiewicza*. Został odznaczony przez prezydenta RP Andrzeja Dudę Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski za służbę państwu i społeczeństwu oraz Srebrnym Krzyżem Zasługi za zasługi w dokumentowaniu prawdy o najnowszej historii Polski (za udział w pracach nad *Raportem o stratach wojennych*). Ponadto otrzymał tytuł członka honorowego Stowarzyszenia Pamięć Kapelanów Katyńskich (13 kwietnia). Był recenzentem w przewodzie doktorskim Krzysztofa Łagojdy *Cztery filary stalinizacji. Ziemia kłodzka w czasach systemu totalitarnego 1948–1956*.

Profesor Wojciech Polak uczestniczył w obchodach Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych zorganizowanych przez Garnizon Toruński i Urząd Miasta Toruń pod pomnikiem Żołnierzy Wyklętych w Toruniu (1 marca). Podczas II Kongresu Kultury Chrześcijańskiej w Drohiczynie przybliżył zagadnienie „Polska przedmurzem chrześcijaństwa – zawsze wierna Kościołowi" (12 kwietnia). Z okazji 10-lecia kanonizacji Jana Pawła II w Krakowie razem z prof. Andrzejem Nowakiem wziął udział w uroczystym spotkaniu i wygłosił wykład *Naród w nauczaniu św. Jana Pawła II*, a prof. Nowak – *Papieska wizja Polski* (27 kwietnia). Wspólnie z prof. Mieczysławem Rybą uczestniczyli w programie „Rozmowy Niedokończone" TV Trwam i Radia Maryja, podczas którego przybliżyli znaczenie pielgrzymek św. Jana Pawła II do Polski (9 czerwca). W Centrum Edukacji Młodzieży im. ks. Jerzego Popiełuszki w Górsku prof. Polak wziął udział w sympozjum naukowym „Kościół katolicki w Polsce w latach 1944–1990 w czterdziestą rocznicę śmierci bł. księdza Jerzego Popiełuszki" (22 maja). Na antenie Radia Maryja przypomniał temat sowieckiej napaści na Polskę 17 września 1939 r. i pakt Ribbentrop–Mołotow, który przed wybuchem II wojny światowej zawarły III Rzesza

i ZSRS (17 września). Wygłosił wykład na zebraniu Klubu Spotkanie i Dialog we Wrocławiu, w nawiązaniu do 40. rocznicy męczeńskiej śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki o wątpliwościach dotyczących okoliczności śmierci duchownego (2 października). Wygłosił wykład *Wojenne dzieje Olgi Chreptowiczowej-Butieniewej – rosyjskiej arystokratki, polskiej obywatelki, sanitariuszki armii Władysława Andersa* podczas ogólnopolskiej konferencji „Arystokracja i ziemiaństwo w II Rzeczypospolitej oraz wobec wyzwań II wojny światowej" w Łańcucie, zorganizowanej przez OIPN Rzeszów we współpracy z Muzeum-Zamek w Łańcucie oraz Towarzystwem Przyjaciół Nauk im. Kazimierza Marii Osińskiego w Przemyślu. Konferencji przysłuchiwał się m.in. prof. Jan Draus (10–11 października). Wziął udział w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Prawdziwa wolność jest pierwszą cechą człowieczeństwa" zorganizowanej przez Kujawsko-Pomorski Urząd Marszałkowski i Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu. Poprowadził panel „Ks. Jerzy Popiełuszko – niezłomny kapelan »Solidarności«, męczennik i błogosławiony Kościoła" z udziałem dr hab. Łucji Marek, ks. dr. Adama Jeszka, dr. Jana Wółkowskiego, dr hab. Cecylii Kuty oraz dr. Krzysztofa Osińskiego (17 października). Poprowadził panel „Księża niezłomni wobec komunistycznego reżimu" z udziałem ks. prof. dr. hab. Józefa Mareckiego, prof. dr. hab. Waldemara Rozynkowskiego, dr. Pawła Fornala, dr hab. Elżbiety Wojcieszyk (18 października). Podczas sesji „Machina komunistycznych represji" wygłosił referat *Prześladowania Kościoła katolickiego w Toruniu w latach osiemdziesiątych XX wieku* (18 października). Wziął udział w sympozjum naukowym „Znaczenie powstania styczniowego dla Polski i Litwy" na Uniwersytecie Wileńskim (25 października). Ponadto wygłosił referat *Powstanie styczniowe w zarysie* podczas sympozjum: „Depozyt historii i szkoła stylu istnienia – Anielskie Twarze Wileńszczyzny" w Centrum Kształcenia Rodziny w Nowej Wilejce na Litwie (26 października). Podczas X Dnia Patrioty organizowanego przez wydawnictwo „Biały Kruk" prof. Polak wygłosił wykład *Dlaczego polityka historyczna jest konieczna*, a prof. Nowak – *Patriotyzm wczoraj i dziś* (8 grudnia). Profesor Polak znalazł się wśród laureatów Kongresu bł. ks. Jerzego Popiełuszki – otrzymał nagrodę w kategorii „Promocja kultu". W roku sprawozdawczym był autorem książki *Blask Rzeczypospolitej od X do XXI wieku*, w której we wstępie napisał: „Historia Polski jest wspaniała, barwna, pouczająca; warto ją poznawać, warto przekazywać wiedzę o niej naszym dzieciom. Niewątpliwie epokowym dziełem na tym polu są wielotomowe *Dzieje Polski* prof. Andrzeja Nowaka, od kilku lat sukcesywnie wydawane także przez Białego Kruka – niech ta książka będzie rodzajem zachęty do pogłębiania wiedzy o naszej Ojczyźnie". W warszawskim Stowarzyszeniu Wolnego Słowa odbyło się spotkanie autorskie (19 marca), a promocja książki odbyła się w siedzibie Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich w Warszawie (26 marca). Był także współautorem książki *Polskość to normalność, wolność i solidarność. Szkice z historii najnowszej* (Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2024). W jej wstępie napisano: „Niniejsza książka stanowi zbiór szkiców z najnowszej historii Polski, będących w dużej mierze opowieścią o trudnej walce kolejnych pokoleń Polaków o wolność i możliwość normalnego życia. Dotyczą one spraw i osób, które najczęściej nie utrwaliły się w powszechnej pamięci zbiorowej bądź odchodzą z niej w ciche zapomnienie, a poszczególne artykuły, stanowiące rozdziały niniejszego tomu, były publikowane w ostatnich latach w periodykach i wydawnictwach naukowych". Ponadto był autorem książki *Opresja. Ilustrowana historia PRL* ukazującej szeroką panoramę społeczeństwa żyjącego w PRL. Książka prof. Polaka, prof. Sylwii Galij-Skarbińskiej i ks. Michała Damazyna *Najmłodsi bohaterowie. Historia polskich dzieci X-XXI w. Opowieści o walce i cierpieniu* otrzymała Nagrodę Stowarzyszenia Wydawców Katolickich FENIKS w kategorii „Książka dla dzieci i młodzieży". W roku sprawozdawczym prof. Polak publikował wiele artykułów w „Naszym Dzienniku".

Profesor Mieczysław Ryba w roku sprawozdawczym za swoją działalność naukową decyzją prezydenta RP Andrzeja Dudy otrzymał tytuł profesora nauk humanistycznych w dyscyplinie historia. Profesor Ryba wziął udział w ogólnopolskiej konferencji współorganizowanej przez OIPN Lublin „Błogosławiony Jerzy Popiełuszko – niezłomny duchowny, kapelan i męczennik", która odbyła się na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Uczestniczył w panelu „Aktualność przesłania błogosławionego Jerzego Popiełuszki" (10 października). W Centrum Spotkania Kultur w Lublinie wziął obejrzał widowisko muzyczne *Nauka o miłości, odwadze i Krzyżu* upamiętniające 40. rocznicę

obrony krzyża w Zespole Szkół Rolniczych w Miętnem. Wydarzenie to zostało objęte patronatem honorowym OIPN w Lublinie (22 października). Podczas sympozjum naukowego poświęconego jubileuszowi 100-lecia autokefalii Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego w gmachu dawnej Akademii Zamojskiej wygłosił prelekcję *Państwo Polskie wobec autokefalii w okresie międzywojennym* (19 października).

Profesor Andrzej Nowak wygłosił wykład okolicznościowy podczas uroczystej inauguracji Centralnego Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie (6 maja). Razem z prof. Mirosławem Szumiłą wziął udział w debacie „Zmiany w podstawie programowej nauczania zaproponowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej", którą poprowadził redaktor Krzysztof Ziemiec w Centralnym Przystanku Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie (7 maja). Został laureatem przyznawanej przez miesięcznik „Nowe Państwo" Nagrody im. św. Grzegorza I Wielkiego. Wygłosił wykład *Patriotyzm polski i modernizacja* w ramach Wszechnicy PAU w Gliwicach (25 kwietnia). Wziął udział w dyskusji „Historia alternatywna – narzędzie historyka czy historyczna manipulacja?", którą poprowadził red. Tomasz Kołodziejczak w Muzeum Powstania Warszawskiego (7 maja). Uczestniczył w międzynarodowej konferencji naukowej „Religie i ideologie w rosyjskiej przestrzeni imperialnej (1689–2024)" zorganizowanej przez Instytut Historii PAN oraz Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie (26–27 września). Wygłosił wykład w Klubie Ronina na temat historii i przesłania Ronina oraz otrzymał statuetkę Człowieka Klubu Ronina (8 października). Wygłosił wykład *Papieska wizja Polski i Europy* w ramach obchodów Dnia Papieskiego, które odbyły się w Sanktuarium św. Jana Pawła II Wielkiego w Krakowie (20 października). Wziął udział w audycji *Polen und Russland – im Schatten des imperialen Nachbarn* emitowanej przez niemieckie radio publiczne, podczas której mówił o rosyjskiej brutalności i polskim dążeniu do niepodległości (26 lutego). W roku sprawozdawczym ukazała się książka prof. Nowaka *Naród niepokonany. Przełomowe momenty polskiej historii*, w której napisał: „Odpowiedzią na poczucie beznadziejności musi być najpierw odwaga: odwaga czynu, powstania, walki. Taka, na jaką zdobyli się na przykład konfederaci barscy i kolejni ich naśladowcy, powstańcy Kościuszki, podchorążowie listopada roku 1830, powstańcy stycznia roku 1863, aż do tych dzielnych ludzi, którzy rzucili wyzwanie sowieckiemu molochowi i z natchnieniem św. Jana Pawła II uruchomili solidarnościową lawinę". Razem z Piotrem Legutką uczestniczył w spotkaniu autorskim w Centrum Prasowym Foksal w Warszawie wokół ich najnowszej książki *W potrzasku historii i geografii* (26 listopada). Profesor Nowak był autorem artykułów do miesięcznika „Wszystko co najważniejsze": *Opozycja polityczna w Rosji a kwestia imperializmu* (nr 61); *Lekcja polskiego* (nr 62); *Nie przegraliśmy tej wojny. Mamy powody do dumy, nie do kompleksów* (nr 65); *Polityka historyczna – ale jaka?* (nr 67); *Srebrne orły niepodległości na tysiąclecie Królestwa Polskiego* (nr 68). Wspólnie z Polską Fundacją Humanistyczną im. Wincentego Kadłubka otrzymał Nagrodę Stowarzyszenia Wydawców Katolickich FENIKS w kategorii „Feniks Specjalny – Promotor Polskości" za publikację *The History of Poland, vol. I–V* oraz *Die Geschichte Polens*. W październiku 2024 r. dołączył do popularnego projektu Kanał Zero dostępnego na platformie YouTube, gdzie rozpoczął swój autorski cykl historyczny, proponując jego tytuł „Zero kompleksów, czyli rozmowy o historii".

Profesor Jan Draus wziął udział w prezentacji publikacji *Historyk i świadek historii. Księga dedykowana Profesorowi Janowi Drausowi*, która odbyła się w Muzeum Regionalnym im. Adama Fastnachta w Brzozowie. W spotkaniu wzięli udział przyjaciele profesora, działacze opozycji demokratycznej z lat osiemdziesiątych, pracownicy OIPN Rzeszów oraz zaprzyjaźnieni bywalcy muzeum (15 września). Wziął udział w uroczystościach w Przemyślu upamiętniających mjr Alicję Wnorowską, podczas których odsłonięto pamiątkową tablicę ufundowaną przez IPN. Odbyła się także sesja popularnonaukowa, podczas której wygłosił referat *Wolność krzyżami się mierzy. Pokolenia niezłomnych Rzeczypospolitej* (20 października). Reprezentował Kolegium IPN na uroczystościach pogrzebowych rzeźbiarza, kawalera Orderu Orła Białego Andrzeja Pityńskiego w Ulanowie (26 października). W 2024 r. został uhonorowany statuetką Orła „Wprost" w kategorii „Nauka".

Doktor Bartosz Machalica uczestniczył w uroczystościach rodzinnych w 9. rocznicę śmierci premiera i marszałka sejmu II i IV kadencji Józefa Oleksego (9 stycznia). Złożył kwiaty pod pomnikiem

Ignacego Daszyńskiego w Warszawie (1 maja). W 119. rocznicę stracenia Stefana Okrzei wziął udział w uroczystościach upamiętniających na stokach Cytadeli Warszawskiej. Uroczystość zorganizowała Polska Partia Socjalistyczna (21 lipca). W Pawilonie X Cytadeli Warszawskiej wziął udział w spotkaniu poświęconym 120. rocznicy rewolucji 1905 r. Spotkanie zorganizował zastępca Szefa Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych, Michał Syska a gospodarzem wydarzenia było Muzeum Niepodległości w Warszawie (9 października). W 106. rocznicę powstania Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej wspólnie z parlamentarzystami Klubu Lewicy złożył wieniec pod pomnikiem Ignacego Daszyńskiego w Warszawie (7 listopada). Złożył kwiaty pod Bramą Straceń Cytadeli Warszawskiej, na placu Grzybowskim pod monumentem upamiętniającym członków PPS poległych w 1904 r. i pod pomnikiem Ignacego Daszyńskiego (11 listopada). W 120. rocznicę rozbicia demonstracji robotniczej przez wojsko carskie uczestniczył w uroczystościach pod monumentem na placu Grzybowskim w Warszawie upamiętniających ofiary tych wydarzeń. Uroczystości zorganizowała Rada Naczelna PPS (13 listopada). Ponadto wziął udział w uroczystościach w Teatrze Polskim w Warszawie z okazji 40-lecia działalności Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych (25 listopada).

Profesor Grzegorz Motyka uczestniczył jako słuchacz w konferencji naukowej „Pogromy ludności żydowskiej w różnych częściach Polski (1945–1946). Podobieństwa i różnice" w Centrum Edukacyjnym IPN „Przystanek Historia" w Kielcach (2 lipca). Jako autor książki *Akcja „Wisła" '47. Komunistyczna czystka etniczna* został laureatem Nagrody Historycznej Warszawy im. Kazimierza Moczarskiego oraz Nagrody im. Jerzego Giedroycia. O swojej książce powiedział: „Chciałem w tej książce pokazać akcję »Wisła«, o której bardzo wiele pisano już wcześniej, od innej strony. Do tej pory koncentrowano uwagę głównie na działaniach militarnych, a ja chciałem pokazać przede wszystkim cierpienia ludności cywilnej". Od 2024 r. prof. Motyka jest dyrektorem Wojskowego Biura Historycznego. W roku sprawozdawczym jako historyk specjalizujący się w tematyce stosunków polsko-ukraińskich stale wypowiadał się w mediach m.in. na temat podziałów związanych z rzezią wołyńską, w sprawie ekshumacji i pochówków polskich obywateli na Ukrainie, jak również na temat Akcji „Wisła" jako zbrodni przeciwko ludzkości.

Pan Bronisław Wildstein wygłosił wykład *Non possumus. Czy już teraz? Czy już teraz władza przekracza granice, które zagrażałyby wolności Kościoła?* podczas Pielgrzymki Czytelników, Pracowników i Współpracowników Tygodnika Katolickiego „Niedziela" na Jasną Górę (14 września). Wziął udział w debacie „Wymiar sprawiedliwości w latach transformacji" w Centralnym Przystanku Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie wraz z historykami dr. Grzegorzem Majchrzakiem i dr. Tomaszem Kozłowskim z IPN, redaktorem Tomaszem Pietrygą, autorem książki *Trzecia władza*, i redaktorem Krzysztofem Świątkiem (24 października). Uczestniczył w spotkaniu „Milicja kontra pisarze. Teczka Rymkiewicza" wraz z dr hab. Cecylią Kutą (historykiem i badaczką archiwów IPN, specjalizująca się w dziejach PRL), Krzysztofem Masłoniem (dziennikarzem i krytykiem literackim, znawcą polskiej literatury współczesnej), dr. hab. Wawrzyńcem Rymkiewiczem (badaczem i opiekunem spuścizny Jarosława Marka Rymkiewicza) oraz Łukaszem Sobolewskim (29 października). W 2024 r. wydał dwa nowe dramaty *Adwent* i *Cyrograf*. W księgarni Państwowego Instytutu Wydawniczego w Warszawie zaprezentowano książkę Bronisława Wildsteina zatytułowaną *Komedianci. Adwent. Cyrograf* (17 kwietnia). Podczas Festiwalu NNW odbyła się premiera filmu produkcji polsko-włosko-albańskiej na podstawie książki *Dom wybranych*, według scenariusza Bronisława Wildsteina, w reżyserii Wojciecha Nowaka (7 października). W miesięczniku „Biuletyn IPN" 2024, nr 11 ukazała się rozmowa z Bronisławem Wildsteinem *Będę komiwojażerem polskiej sprawy. Relacja Bronisława Wildsteina*, na podstawie zrealizowanych z nim notacji w ramach projektu Archiwum Historii Mówionej, która jest dostępna na portalu internetowym „Opowiedziane".

Pan Krzysztof Wyszkowski w związku z 40. rocznicą męczeńskiej śmierci błogosławionego kapelana Solidarności uczestniczył w spotkaniu otwartym „Skutki uprowadzenia ks. Jerzego Popiełuszki", które odbyło się w Centralnym Przystanku Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie. O tajemnicach wokół śmierci ks. Jerzego z Krzysztofem Wyszkowskim i Pawłem Suchtą roz-

mawiał redaktor Rafał Dudkiewicz (8 października). Jako słuchacz pan Wyszkowski uczestniczył w spotkaniu „Dziedzictwo Anny Walentynowicz", z udziałem prof. Sławomira Cenckiewicza i dyrektora gdańskiego oddziału IPN dr. Marka Szymaniaka, zorganizowanym w Gdańsku-Wrzeszczu (27 marca). Na cmentarzu żydowskim w Warszawie pan Wyszkowski złożył kwiaty na grobie Michała Landego, ucznia polskiego narodowości żydowskiej, uczestnika manifestacji patriotycznej 8 kwietnia 1861 r. na placu Zamkowym w Warszawie, zastrzelonego przez wojska rosyjskie (8 kwietnia). Wziął udział w uroczystej gali XXIII edycji nagrody Instytutu Pamięci Narodowej „Kustosz Pamięci Narodowej", która odbyła się na Zamku Królewskim w Warszawie (10 czerwca). Jako słuchacz wziął udział w spotkaniu poświęconym życiu i twórczości Sergiusza Piaseckiego w Centralnym Przystanku Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie. W dyskusji wzięli udział m.in. Władysław Tomaszewicz – syn Sergiusza Piaseckiego, Ewa Tomaszewicz – wnuczka, oraz prof. Sławomir Cenckiewicz (3 lipca). Pan Krzysztof Wyszkowski uczestniczył w obchodach upamiętniających obywateli II RP zamordowanych przez nacjonalistów ukraińskich na terenie województw południowo-wschodnich w latach 1942–1947. Uroczystości odbyły się przy Pomniku Ofiar Ludobójstwa na Skwerze Wołyńskim w Warszawie (11 lipca). W ramach obchodów Narodowego Święta Niepodległości wziął udział w premierze filmu dokumentalnego *Trzy śmierci Meriana Coopera*, zaprezentowanego w ramach projektu IPN „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" w kinie Kultura w Warszawie (8 listopada). Wziął udział w III Kongresie bł. ks. Jerzego Popiełuszki, w debacie „Solidarność pokazała, że naród zjednoczony z Bogiem i braćmi zdolny jest wiele dokonać", która odbyła się w Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji Włocławskiej we Włocławku. Znalazł się wśród laureatów Kongresu, otrzymując nagrodę w kategorii „Ideały Sierpnia '80" (16 października). Uczestniczył w spotkaniu „Niewyjaśnione zagadki porwania i zamordowania bł. ks. Jerzego Popiełuszki" z cyklu „Tajemnice bezpieki", które odbyło się w Centralnym Przystanku Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie. Gośćmi Piotra Woyciechowskiego byli dr hab. Patryk Pleskot, naczelnik w oddziałowym Biurze Badań Historycznych w Warszawie, oraz Justyna Błażejowska, prezes Fundacji Archiwum Jana Olszewskiego (21 listopada). Pan Wyszkowski wziął udział w uroczystej gali wręczenia nagród IPN „Semper Fidelis" na Zamku Królewskim w Warszawie – przyznawanej za prowadzenie działalności na rzecz upamiętniania dziedzictwa Kresów Wschodnich (2 grudnia).

CZĘŚĆ I

WSPÓŁPRACA Z PODMIOTAMI ZEWNĘTRZNYMI I KOMUNIKACJA MEDIALNA

1. Współpraca krajowa

1.1. Współpraca z instytucjami państwowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi

CENTRALA

Biuro Prezesa

- Grupa Historyczna „Zgrupowanie Radosław":
  - XVII Katyński Marsz Cieni – marsz jest hołdem dla prawie 22 tys. obywateli polskich zamordowanych przez Sowietów w 1940 r. w Katyniu i innych miejscach kaźni na Wschodzie. Cykliczne wydarzenie jest organizowane przez Grupę Historyczną „Zgrupowanie Radosław" i IPN – 14 kwietnia;
  - obchody 80. rocznicy zakończenia walk powstańczych w Warszawie prowadzonych w ramach akcji „Burza" – 1 października;
- Instytut Józefa Piłsudskiego / Upamiętnienie ppłk. Wacława Lipińskiego – odsłonięcie tablicy oraz dyskusja w Centralnym Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego – 28 maja.
- Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej:
  - panel dyskusyjny z udziałem historyków w 80. rocznicę akcji „Burza" w Centralnym Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego – 27 czerwca;
  - wsparcie finansowe przy wydawaniu „Biuletynu Informacyjnego" Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej (cały rok).
- Instytut Historyczny Nurtu Niepodległościowego im. Andrzeja Ostoja Owsianego / Współpraca przy organizacji obchodów 80. rocznicy męczeńskiej śmierci bł. ks. Józefa Stanka – 23 września.
- Muzeum Dulag 121 / Współorganizacja obchodów Dnia Pamięci Więźniów Obozu Dulag 121 i Niosących Im Pomoc – 28 września.
- Fundacja Sensoria, Fundacja Pokolenie Kolumbów / BohaterON – Instytut Pamięci Narodowej wsparł organizację szkolenia dla 40 nauczycieli w ramach projektu BohaterON – 3–5 października.
- Stowarzyszenie Scena Kultury / XVI Międzynarodowy Festiwal Filmowy „Niepokorni–Niezłomni – Wykleci" – IPN jako partner instytucjonalny zaangażował się w organizację wydarzeń festiwalowych, dyskusji, debat i warsztatów, w których brali udział: prezes IPN dr Karol Nawrocki, zastępca prezesa IPN dr hab. Krzysztof Szwagrzyk oraz pracownicy – 4–7 października. Odpowiedzialne: Biuro Prezesa, OBBH Warszawa.

Archiwum IPN

- Szkoła Podstawowa nr 319 im. Marii Kann w Warszawie / Lekcja archiwalna – uczniowie klasy II uczestniczyli w lekcji archiwalnej „Archiwum – miejsce, gdzie mieszkają dokumenty", odwiedzili magazyny archiwalne oraz pracownie digitalizacji i konserwacji dokumentów – 11 stycznia.
- Fundacja im. Janusza Kurtyki / Konkurs o Nagrodę im. Janusza Kurtyki na książkę przeznaczoną do publikacji za granicą – pracownik AIPN jako członek Rady Programowej Fundacji uczestniczył w pracach jury VIII edycji konkursu „Zanurzeni w przeszłości? Czynniki historyczne formujące współczesnych Polaków" – 25 stycznia.

- Mazowieckie Kuratorium Oświaty / Konkurs „Przeciw władzy. Opozycja w PRL w latach 70. i 80." – pracownik AIPN był przewodniczącym komisji konkursowej oraz autorem programu merytorycznego i zadań konkursu dla uczniów klas IV–VIII w województwie mazowieckim – 7 lutego – 30 kwietnia.
- CX LO im. Roberta Schumana w Warszawie / Wykład i zwiedzanie archiwum – tematem zajęć była II wojna światowa – 9 lutego.
- Służba Kontrwywiadu Wojskowego / Prezentacja modułu multimedialnego Cyfrowego Archiwum dla pracowników SKW – 20 lutego.
- Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej / Warsztaty dla nauczycieli „Z miłości bliźniego – rzecz o Rodzinie Ulmów" – w siedzibie Muzeum pracownicy AIPN przeprowadzili warsztaty archiwalne dla nauczycieli z Podkarpacia i słuchaczy Akademii Zamojskiej. Uczestnicy zajęć zwiedzili przygotowaną przez AIPN wystawę „»Błogosławieni Sprawiedliwi, albowiem…«. Opowieść o Rodzinie Ulmów" oraz stałą ekspozycję Muzeum – 22 lutego (27 lutego i 5 marca zajęcia w trybie zdalnym).
- Szkoła Podstawowa nr 314 im. Przyjaciół Ziemi w Warszawie / Lekcja archiwalna – uczniowie klasy III uczestniczyli w lekcji archiwalnej „Archiwum – miejsce, gdzie mieszkają dokumenty", odwiedzili magazyny archiwalne oraz pracownie digitalizacji i konserwacji dokumentów – 27 lutego.
- Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli:
  - warsztaty archiwalne „Powstanie warszawskie w dokumentach z Archiwum IPN" – AIPN przygotowało warsztaty w związku z 80. rocznicą powstania warszawskiego. W dwóch edycjach odbyło się łącznie sześć spotkań (w trybie stacjonarnym w siedzibie AIPN lub online) poświęconych tematom: „Powstanie warszawskie w fotografii", „Powstanie warszawskie w niemieckich materiałach propagandowych" i „Powstanie warszawskie w relacjach uczestników" – 13 marca, 26 marca, 24 kwietnia, 30 września, 15 października i 7 listopada.
  - warsztaty dla nauczycieli – Archiwum IPN przygotowało dwa spotkania: „Dokumenty źródłowe i artefakty historyczne w edukacji szkolnej" (w siedzibie MSCDN) oraz „Widzę Cię, słyszę Cię… Formy kontroli i inwigilacji społeczeństwa przez służby specjalne PRL" (w trybie online) – 20 listopada, 12 grudnia.
- Szkoła Policealna Centrum Nauki i Biznesu Żak w Puławach / Wizyta studyjna – odwiedziny grupy uczniów kierunku technik archiwista – 23 marca.
- NSZZ „Solidarność" Region Mazowsze, Sekcja Oświaty i Wychowania / Konkurs historyczny „Katyń – Prawda i Pamięć" – udział pracownika AIPN w jury konkursu dla młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, organizowanego przez Komisję Międzyzakładową nr 450 Pracowników Oświaty i Wychowania Mokotowa, Ursynowa i Wilanowa NSZZ „Solidarność" – 9 kwietnia.
- Zespół Szkół Specjalnych im. ks. Jana Twardowskiego w Pruszkowie / Warsztaty archiwalne „63 dni w kadrze" – zajęcia połączone ze zwiedzaniem AIPN zrealizowano w ramach projektu edukacyjnego AIPN związanego z rocznicą wybuchu powstania warszawskiego – 12 kwietnia.
- Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Augustówce / Warsztaty archiwalne „63 dni w kadrze" – zajęcia połączone ze zwiedzaniem AIPN zrealizowano w ramach projektu edukacyjnego AIPN związanego z rocznicą wybuchu powstania warszawskiego – 12 kwietnia.
- Centrum Dialogu Kulturowego „Dom Wesołka" w Makowie Mazowieckim / Prelekcja – pracownicy AIPN opowiedzieli o losach mieszkańców Makowa Mazowieckiego podczas II wojny światowej oraz omówili projekty AIPN: „Archiwum Pełne Pamięci" i „Centrum Informacji o Ofiarach II Wojny Światowej" – 10 maja.
- Wojskowe Biuro Historyczne w Warszawie:
  - prezentacja systemu Cyfrowe Archiwum – delegacja z WBH z Patrycją Kaczmarską, kierownikiem Centralnego Archiwum Wojskowego, odwiedziła AIPN w Warszawie. Celem spotkania była prezentacja systemu Cyfrowe Archiwum oraz wymiana doświadczeń w zakresie pracy nad elektronicznymi systemami zarządzania dokumentacją – 13 maja.
  - digitalizacja dokumentów dotyczących Układu Warszawskiego – w ramach współpracy pracownicy AIPN w 2024 r. zeskanowali 13 j.a., złożonych z 1307 kopii cyfrowych.

- Szkoła Podstawowa nr 112 Przymierza Rodzin im. św. Jana Pawła II w Warszawie / Lekcja archiwalna – zajęciom pod hasłem „Miś Wojtek w Archiwum IPN" towarzyszyło zwiedzanie pracowni i magazynów archiwalnych oraz prezentacja fotografii z zasobu IPN, a także filmu animowanego *Co by było, gdyby zwierzęta mówiły – Niedźwiadek Wojtek* – 14 maja.
- Specjalna Szkoła Przysposobienia do Pracy nr 1 w Warszawie / Lekcja archiwalna – uczniowie uczestniczyli w lekcji archiwalnej „Archiwum – miejsce, gdzie mieszkają dokumenty", odwiedzili magazyny archiwalne oraz pracownie – 17 maja.
- Szkoła Podstawowa im. Stanisława Moniuszki w Łajskach / Lekcja archiwalna – zajęciom pod hasłem „Miś Wojtek w Archiwum IPN" towarzyszyło zwiedzanie pracowni i magazynów archiwalnych oraz prezentacja fotografii z zasobu IPN, a także filmu animowanego *Co by było, gdyby zwierzęta mówiły – Niedźwiadek Wojtek* – 23 maja.
- Stowarzyszenie Odnowy Chrześcijańskiej „Pamięć i Tożsamość" w Działdowie / Konferencja historyczna w 83. rocznicę śmierci abp. Antoniego Juliana Nowowiejskiego i bp. Leona Wetmańskiego – przedstawiciele AIPN zaprezentowali na konferencji w Działdowie referat poświęcony duchowieństwu płockiemu – ofiarom obozu w Soldau (Działdowie). IPN objął patronat nad wydarzeniem – 28 maja.
- Muzeum Armii Krajowej im. gen. Emila Fieldorfa „Nila" w Krakowie / Wystawa „Poeci podziemia. Słowo i czyn" – współpraca w ramach użyczenia dokumentu Witolda Pileckiego, wierszowanego listu do płk. Józefa Różańskiego. Archiwum przygotowało opinię konserwatorską, dokonało konserwacji dokumentu i wykonało jego kopię – 5 czerwca – 2 października.
- Archiwum Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, Polskie Towarzystwo Archiwalne / XIV Warszawski Piknik Archiwalny – podczas imprezy odbywającej się w Pałacu Staszica w Warszawie pod hasłem „Najcenniejsze dokumenty archiwalne" Archiwum IPN przygotowało stoisko informacyjno-promocyjne – 8 czerwca.
- Urząd Dzielnicy Warszawa-Targówek m.st. Warszawy, Towarzystwo Przyjaciół Wilna i Ziemi Wileńskiej (oddział w Warszawie) / Piknik Edukacyjny „Ostra Brama '44" – wydarzenie zorganizowało Archiwum we współpracy z Wydawnictwem IPN na pl. Trynopolskim na osiedlu Wilno (Targówek) w 80. rocznicę rozpoczęcia operacji wojskowej „Ostra Brama" – 6 lipca.
- 9. Brygada Wsparcia Dowodzenia Dowództwa Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych im. gen. dyw. Wiktora Thommée / Lekcja dla dzieci kolonijnych – Archiwum IPN odwiedziły dzieci uczestniczące w półkoloniach zorganizowanych przez 9. Brygadę. Uczniowie wzięli udział w lekcji archiwalnej pt. „Archiwum – miejsce, gdzie mieszkają dokumenty", zwiedzili magazyn archiwalny oraz pracownie digitalizacji i konserwacji. Uczniom zaprezentowano przykładowe dokumenty z zasobu IPN – 27 sierpnia.
- Muzeum Niepodległości w Warszawie:
  - wystawa „Droga i dziedzictwo. Dzieje rodziny Moszoro / Camino y Legado. Historia de la Familia Moszoro" – ekspozycja przygotowana przez Archiwum IPN; wydarzenia towarzyszące: spotkanie otwarte z braćmi Bartłomiejem Moszoro i ks. Stefanem Moszoro-Dąbrowskim, zajęcia dla słuchaczy Instytutu Trzeciego Wieku, debata historyczna *O Wolną i Niepodległą!*, dyskusja *Drogi do zachowania polskiego dziedzictwa na emigracji* – 4 i 30 września, 14 października, 14 listopada, 11 grudnia.
  - lekcje archiwalne „Droga przez kontynenty w poszukiwaniu wolności" zorganizowane w ramach projektu edukacyjnego towarzyszącego wystawie „Droga i dziedzictwo. Dzieje rodziny Moszoro / Camino y Legado. Historia de la Familia Moszoro", zwiedzanie wystawy. W zajęciach wzięli udział uczniowie Zespołu Szkół Specjalnych im. ks. Jana Twardowskiego w Grójcu i Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Asnyka w Łodzi – 6 i 7 listopada.
- Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli, Archiwum Państwowe w Warszawie, Wydział Historii Uniwersytetu Warszawskiego, Archiwum Główne Akt Dawnych, Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych / VIII Ogólnopolska Konferencja Archiwistów i Historyków „Educare necesse est…" – konferencja odbyła się pod hasłem „Życie codzienne w dokumencie,

historiografii i dydaktyce od średniowiecza do końca XX w." w ramach Warszawskiego Festiwalu Nauki. Podczas obrad zaprezentowano 33 komunikaty i referaty. Uczestnicy mogli też wziąć udział m.in. w zwiedzaniu Strefy Nowych Technologii w Centralnym Przystanku Historia IPN i Archiwum Głównego Akt Dawnych – 24–25 września.

- Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, Salezjanie – Inspektoria Polska, Stowarzyszenie Archiwistów Kościelnych / Ogólnopolska konferencja naukowa „Materiały do życia i działalności abp. Antoniego Baraniaka w archiwach kościelnych i państwowych" – konferencja współorganizowana przez Archiwum IPN odbyła się w siedzibie Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL. Przygotowano ekspozycję dokumentów i artefaktów ze zbiorów IPN oraz Archiwum Salezjanów w Pile – 27 września.
- Muzeum Diecezjalne w Łomży / Cykl spotkań „Jesień kulturalna w Muzeum Diecezjalnym w Łomży" – wykład archiwistki AIPN *Przywracanie pamięci o ofiarach zbrodni niemieckich na Mazowszu w czasie II wojny światowej* – 4 października.
- Światowa Rada Badań nad Polonią, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Światowe Stowarzyszenie Republika Polonia, Koalicja Polonii Amerykańskiej i Kongres Polonii Amerykańskiej / Międzynarodowa konferencja naukowa „Rola polskich weteranów II wojny światowej w budowie polonijnych środowisk emigracyjnych oraz opozycji antykomunistycznej w kraju" – referat archiwistki AIPN *Weterani II wojny światowej i ich wkład w kształtowanie narracji historycznej o Polsce i popularyzację historii Polski w kraju emigracji* – 14 października.
- Gimnazjum w Nauen k. Berlina, CV Liceum Ogólnokształcące im. Zbigniewa Herberta w Warszawie / Warsztaty archiwalne dla uczniów uczestniczących w projekcie Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży – „Zachować Pamięć"; zwiedzanie magazynu akt z okresu II wojny światowej – 15 października.
- Szkoła Azymut Fundacji Sternik w Pruszkowie / Lekcja archiwalna dla uczniów klasy VIII „Obraz II wojny światowej w archiwaliach ze zbiorów IPN"; prezentacja magazynów archiwalnych – 17 października.
- CLVIII Liceum Ogólnokształcące im. Księżnej Izabeli Czartoryskiej w Warszawie / Warsztaty archiwalne „63 dni w kadrze. Powstanie warszawskie w fotografii"; prezentacja oryginalnych dokumentów i artefaktów związanych z powstaniem – 18, 21, 23, 24 i 31 października.
- Szkoła Podstawowa nr 10 im. Marii Konopnickiej w Pruszkowie / Warsztaty genealogiczne dla uczniów klasy V; zwiedzanie magazynu archiwalnego i pracowni digitalizacji oraz lekcja archiwalna „Wojenne dzieciństwo Basi", prezentacja magazynu archiwalnego i kartotecznego – 22 i 29 października, 19 listopada.
- Szkoła Podstawowa nr 1 w Konstancinie-Jeziornie / Lekcja archiwalna dla uczniów klas III i IV szkół podstawowych pod hasłem „Miś Wojtek w Archiwum IPN", zwiedzanie pracowni digitalizacji i magazynu archiwalnego oraz prezentacja fotografii z zasobu IPN, a także filmu animowanego *Co by było, gdyby zwierzęta mówiły – Niedźwiadek Wojtek* – 25 października.
- Szkoła Podstawowa nr 109 im. Batalionów Chłopskich w Warszawie / Lekcja „Archiwum, miejsce w którym mieszkają dokumenty", zwiedzanie magazynu archiwalnego i pracowni digitalizacji – 5 listopada.
- Filmoteka Narodowa – Instytut Audiowizualny i Narodowe Centrum Kultury / Kongres Kultury w Warszawie – udział archiwisty AIPN w debacie *Sezamie otwórz się! Przyszłość polskich archiwów audiowizualnych* – 9 listopada.
- Szkoła Podstawowa nr 7 im. Królowej Jadwigi w Wołominie / Lekcja archiwalna dla uczniów klas III i IV szkół podstawowych pod hasłem „Miś Wojtek w Archiwum IPN", zwiedzanie pracowni digitalizacji i magazynu archiwalnego – 14 listopada.
- Publiczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. Tadeusza Kościuszki w Pułtusku / Lekcja archiwalna dla uczniów klasy VIII „Obraz II wojny światowej w archiwaliach ze zbiorów IPN", prezentacja magazynu archiwalnego – 18 listopada.
- Zespół Szkół Specjalnych nr 38 w Warszawie / Lekcja „Archiwum, miejsce w którym mieszkają dokumenty", zwiedzanie magazynu archiwalnego i pracowni digitalizacji. W trakcie zajęć zaprezen-

towano postać Emila Barchańskiego, ucznia XI Liceum im. Mikołaja Reja w Warszawie, zaangażowanego w działalność opozycyjną – 25 listopada.
- Szkoła Podstawowa nr 1 w Kobyłce / Lekcja archiwalna „Wojenne dzieciństwo Basi" w oparciu o fragmenty *Pamiętnika Basi*, prezentacja magazynów archiwalnych – 26 listopada.
- Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 2 w Piotrkowie Trybunalskim / Warsztaty archiwalne „63 dni w kadrze. Powstanie warszawskie w fotografii", prezentacja oryginalnych dokumentów i artefaktów związanych z powstaniem – 2 grudnia.
- Ministerstwo Sprawiedliwości, Muzeum II Wojny Światowej, Muzeum Powstania Warszawskiego, Centrum Myśli Jana Pawła II, Fundacja Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich / Projekty wystawiennicze, badawcze, edukacyjne – na potrzeby przedsięwzięć realizowanych przez wymienione instytucje AIPN przeprowadziło kwerendy i udostępniło cyfrowe kopie 171 j.a.
- Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi / W ramach porozumienia ze Zgromadzeniem uporządkowano i zewidencjonowano 213 j.a. (4,3 m.b.), wytypowano też materiały, które w postaci kopii cyfrowych zostaną włączone do zasobu IPN.

Biuro Badań Historycznych
- I Liceum Ogólnokształcące w Busku-Zdroju / Wykład pracownika BBH *Działalność konspiracyjna na terenie Buska-Zdroju* skierowany do ponad 100 uczniów – 23 lutego.
- Muzeum Kaszubskie w Kartuzach / Prelekcja pracownika BBH na temat zbrodni pomorskiej 1939 r. ze szczególnym uwzględnieniem powiatu kartuskiego – 29 lutego.
- Gmina Wejherowo / XII Dni Piaśnickie Gminy Wejherowo – przygotowanie przez pracownika BBH pytań do półfinału i finału olimpiady wiedzy o martyrologii Piaśnicy i zbrodni niemieckich na Pomorzu oraz pełnienie funkcji członka komisji konkursowej olimpiady – 11 kwietnia.
- Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie, Polski Komitet Olimpijski / Współpraca przy organizacji konferencji „Od Paryża do Paryża. Polski sport olimpijski na tle dziejów najnowszych". Panel ekspercki z udziałem dyrektora BBH *Niektórzy ludzie uważają, że piłka nożna jest sprawą życia i śmierci. Jestem rozczarowany takim podejściem. Mogę zapewnić, że to coś o wiele ważniejszego. Fenomen piłki nożnej w Polsce*; referaty pracowników BBH *Smutni panowie na olimpijskim szlaku. Działania aparatu bezpieczeństwa PRL w związku z igrzyskami olimpijskimi* i *Mecz Polska–Węgry 27.08.1939 r. w świetle węgierskiej prasy* – 6–7 maja.
- Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Parafia w Oleszkach / Wygłoszenie prelekcji *Zbrodnie niemieckie w Lesie Wełeckim koło Buska-Zdroju* podczas uroczystości 80. rocznicy największej egzekucji w Lesie Wełeckim – 21 lipca.
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie / Współpraca przy organizacji sesji popularnonaukowej poświęconej 80. rocznicy utworzenia Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych – 9 sierpnia.
- I Liceum Ogólnokształcące w Busku-Zdroju / Wykład pracownika BBH *Działalność konspiracyjna na terenie Obwodu ZWZ/AK Busko* w ramach projektu „Róża czerwona, biało kwitnie bez… Pamięci młodzieży, absolwentów Gimnazjum im. Józefa Piłsudskiego w Busku-Zdroju, zaangażowanych w walkę o niepodległą Polskę w czasie II wojny światowej" – 22 września.
- The Polish Institute for Evidence Based Medicine / Współpraca przy organizacji piątej edycji Międzynarodowej Konferencji „Medical Review Auschwitz: Medicine Behind the Barbed Wire", poświęconej kwestiom medycznym w obozach koncentracyjnych. Ostatniego dnia odbyły się warsztaty „Criminal medical experiments at Ravensbrück Concentration Camp: Course, consequences and treatment attempts", które poprowadzili m.in. pracownicy IPN – 23–25 września.
- Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie oddział Muzeum Wsi Kieleckiej, Instytut Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach / Referat pracownika BBH *Ratownicy. Losy rodzin pomagających Żydom w powiecie biłgorajskim w okresie okupacji niemieckiej* podczas konferencji naukowej „Wieś polska podczas II wojny światowej. Rodzina. Wojna. Pamięć" – 9 października.

- Paczkowski Uniwersytet Trzeciego Wieku / Wykład pracownika BBH *Okrągły stół i koniec PRL* wygłoszony podczas spotkania w ramach projektu „Skrzydła młodości dla wolności" – 15 października.
- Fundacja Archiwum Jana Olszewskiego / Referat pracownika BBH *Przebieg porwania i zabójstwa bł. ks. Jerzego Popiełuszki* wygłoszony podczas spotkania zorganizowanego przez Fundację Archiwum Jana Olszewskiego w związku z 40. rocznicą porwania i zabójstwa bł. ks. Jerzego Popiełuszki – 22 października.
- Oddział Fabryka Emalia Oskara Schindlera, Filia Apteka pod Orłem / Udział pracownika BBH w spotkaniu „Jak upamiętnić zbrodnie? Jak mówić o zbrodniach?" – 12 grudnia.

Biuro Edukacji Narodowej

- Świątynia Opatrzności Bożej / Przygotowanie i realizacja warsztatów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w ramach „Zimy w mieście" – w trakcie zajęć zaprezentowano sylwetki prezydentów rządu RP na uchodźstwie. Warsztaty przeprowadzono w Izbie Pamięci Prezydentów RP na Uchodźstwie. Uczestniczyły dzieci i młodzież w wieku 4–17 lat z Warszawy – styczeń.
- Gminne Centrum Kultury w Wierzchosławicach / Współpraca w ramach organizacji pokazu spotu edukacyjnego przygotowanego przez BEN *Cud jedności* w ramach uroczystości związanych ze 150. rocznicą urodzin Wincentego Witosa – 21 stycznia.
- Polska Akademia Umiejętności w Krakowie / Wygłoszenie przez pracownika BEN wykładu (stacjonarnie i w wersji online) *Biografie inteligencji polskiej w ZSRS w okresie 1945–1991– fenomen trwania i problemy badawcze* – 24 stycznia.
- Parafia Katedralna pw. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty w Toruniu / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 16–18 lutego.
- Bazylika konkatedralna pw. Świętej Trójcy w Chełmży / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 18–19 lutego.
- Bazylika kolegiacka św. Mikołaja Biskupa w Grudziądzu / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 19–20 lutego.
- Parafia pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Brodnicy / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 20–21 lutego.
- Parafia pw. św. Tomasza Apostoła w Nowym Mieście Lubawskim / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 21–23 lutego.
- Parafia pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Działdowie / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 23–24 lutego.
- Sanktuarium Matki Bożej Żuromińskiej w Żurominie / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 24 lutego.
- Parafia pw. św. Józefa w Ciechanowie / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 27 lutego.
- Parafia pw. św. Stanisława Kostki w Przasnyszu / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 28 lutego.
- Burmistrz Ciechanowca, Burmistrz Kocka, Muzeum Dom Rodziny Pileckich w Ostrowi Mazowieckiej, Prezydent Miasta Płocka, Kancelaria Prezydenta RP / Rozpoczęcie współpracy w ramach projektu IPN „Victoria 1920" – marzec, kwiecień.

- Sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia w Czerwińsku nad Wisłą / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 1 marca.
- Bazylika katedralna Wniebowzięcia NMP w Płocku / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 2 marca.
- Parafia pw. św. Andrzeja Apostoła w Łęczycy / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 2 marca.
- Parafia pw. św. Wawrzyńca w Kutnie / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 3 marca.
- Parafia pw. św. Wawrzyńca w Sochaczewie / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 4 marca.
- Parafia pw. Matki Bożej Pocieszenia w Żyrardowie / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 5 marca.
- Parafia pw. św. Jakuba w Skierniewicach / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 6 marca.
- Parafia pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Rawie Mazowieckiej / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 7 marca.
- Parafia Katedralna pw. Wniebowzięcia NMP i św. Mikołaja w Łowiczu / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 8 marca.
- Bazylika archikatedralna pw. św. Stanisława Kostki w Łodzi / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 9 marca.
- Parafia pw. Zesłania Ducha Świętego w Łodzi / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 10 marca.
- Parafia pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej Męczennicy w Zgierzu / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 11 marca.
- Parafia pw. Trójcy Przenajświętszej w Pabianicach / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 12 marca.
- Parafia pw. Miłosierdzia Bożego w Bełchatowie / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 13 marca.
- Parafia pw. NMP Królowej Polski w Tomaszowie Mazowieckim / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 14 marca.
- Fundacja Obowiązek Polski w Białymstoku / Warsztaty edukacyjne o Romanie Dmowskim przeprowadzono w ramach gali finałowej XII edycji Konkursu Wiedzy Patriotycznej o Romanie Dmowskim. Celem warsztatów było przybliżenie postaci Romana Dmowskiego, jednego z Ojców Niepodległości, i wskazanie jego zasług dla odzyskania przez Polskę niepodległości i ostatecznego ukształtowania granic Rzeczypospolitej. Podczas warsztatów zorganizowanych w auli Urzędu Marszałkowskiego w Białymstoku młodzież wysłuchała kilku wystąpień przygotowanych przez pracowników IPN – 14 marca.

- Parafia pw. św. Jakuba Apostoła w Piotrkowie Trybunalskim / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 15 marca.
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie / Prezentacja wystawy „Tu rodziła się Solidarność" – 15 marca – 30 kwietnia.
- Muzeum Treblinka. Niemiecki nazistowski obóz zagłady i obóz pracy (1941–1944) / Współpraca z Muzeum w zakresie nagrania materiału ilustracyjnego do krótkometrażowego filmu *Schron* przygotowanego przez BEN – 19 marca.
- Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej / Współpraca, w ramach której film animowany BEN *Co widziały drzewa* objęto patronatem Komitetu Obchodów Towarzyszących Beatyfikacji Rodziny Ulmów. Została udzielona również licencja na wyświetlenie filmu na kanale YouTube Prezydenta RP – 23 marca.
- Zespół Szkół im. Stanisława Staszica w Miętnem / Współpraca ze szkołą w ramach przygotowywanego przez BEN filmu dokumentalnego na temat obrony krzyży przez uczniów szkoły w 1984 r. – kwiecień.
- Biblioteka Publiczna w Dzielnicy Wilanów m.st. Warszawy / Prezentacja wystawy „»Żegota«. Rada Pomocy Żydom" – kwiecień.
- Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 6–7 kwietnia.
- Sanktuarium Matki Bożej Pani Myślenickiej w Myślenicach / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 7–8 kwietnia.
- NSZZ „Solidarność" / Udzielenie licencji na pokaz filmów produkcji IPN *Katyń – historia wciąż żywa* oraz *20–40–20* podczas konferencji dla młodzieży poświęconej zbrodni katyńskiej – 8 kwietnia.
- Parafia pw. św. Jadwigi Królowej w Nowym Targu / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 8–9 kwietnia.
- Sanktuarium Najświętszej Rodziny w Zakopanem / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 9–10 kwietnia.
- Sanktuarium Matki Bożej Opiekunki i Królowej Rodzin w Makowie Podhalańskim / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 10–11 kwietnia.
- Bazylika Ofiarowania NMP w Wadowicach / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 11–12 kwietnia.
- Sanktuarium św. Jana Pawła II Wielkiego w Krakowie / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z ogólnokrajową peregrynacją relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 12–13 kwietnia.
- Polskie Towarzystwo Historyczne / Ogólnopolska Olimpiada Historyczna, edycja w roku szkolnym 2023/2024 – BEN w ramach umowy partnerskiej między PTH a IPN przekazał nagrody dla laureatów i finalistów eliminacji centralnych odbywających się w Gdańsku – 13 kwietnia.
- Muzeum Historii Polski / Stoisko promujące gry edukacyjne IPN podczas konwentu historycznych gier planszowych „Zagrajmy w historię: 966–2024" – 13–14 kwietnia.
- Ministerstwo Edukacji Narodowej / Seminarium online dla nauczycieli przygotowujące ich do udziału w Marszu Żywych – 24 kwietnia.
- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi / Współpraca w zakresie działań edukacyjnych dla uczniów i nauczycieli szkół rolniczych prowadzonych i nadzorowanych przez MRiRW – do końca 2024 r.

- Centrum Opatrzności Bożej / Zajęcia na temat Błogosławionej Rodziny Ulmów w ramach Święta Dziękczynienia organizowanego przez Centrum Opatrzności Bożej. W trakcie zajęć wyświetlono animowany film edukacyjny *Co widziały drzewa* dotyczący historii życia Błogosławionej Rodziny Ulmów, wyprodukowany przez BEN. Po projekcji edukatorzy BEN przeprowadzili z dziećmi zajęcia na temat wartości, jakimi kierowali się Józef i Wiktoria Ulmowie – 2 czerwca.
- Stowarzyszenie SAMI SWOI Niepełnosprawni w Mosinie / „Marsz po Niepodległą – wojenne drogi do Polski" – projekt zgłoszony w Programie Dotacyjnym Niepodległa 2024. W ramach projektu 1 sierpnia odbył się przemarsz ulicami Warszawy, śladami Mariana Dobrowolskiego w 80. rocznicę wybuchu powstania warszawskiego; 2 sierpnia – spacer edukacyjny po Cmentarzu Wojskowym na Powązkach i wernisaż wystawy „Cudzoziemcy w powstaniu warszawskim" – 1–2 sierpnia.
- 18. Stołeczna Brygada Obrony Terytorialnej / Współpraca przy otwarciu wystawy „Cudzoziemcy w powstaniu warszawskim"; spacer edukacyjny śladami powstania. Na zakończenie wyświetlono film *Wiara '44* w CPH im. Lecha Kaczyńskiego w Warszawie – 2 sierpnia.
- Parafia pw. św. Stanisława Kostki w Warszawie – Muzeum ks. Jerzego Popiełuszki / Szkoła Letnia Księdza Jerzego Popiełuszki 2024 – temat główny tegorocznego zjazdu: „Człowiek wobec systemu zła. Ludzi zdobywa się otwartym sercem". Celem współpracy było zorganizowanie i przeprowadzenie Ogólnopolskiej Szkoły Letniej Księdza Jerzego Popiełuszki 2024. Projekt był skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych w wieku 16–19 lat oraz nauczycieli historii, religii, etyki, języka polskiego, HiT-u, WoS-u, wychowawców klas. W trakcie Szkoły Letniej przewidziano m.in. warsztaty notacyjno-filmowe, spotkania ze świadkami historii czy wyjazd do miejsc pamięci historycznej – 13–18 sierpnia.
- Archidiecezja Lubelska / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" podczas peregrynacji relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów w parafii pw. św. Jana Chrzciciela i św. Bartłomieja w Kazimierzu Dolnym, sanktuarium św. Anny w Lubartowie, parafii pw. św. Barbary w Łęcznej, parafii pw. Chrystusa Odkupiciela w Świdniku, sanktuarium Świętej Rodziny w Lublinie, parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Kraśniku, sanktuarium Matki Bożej Chełmskiej w Chełmie – 1–7 września.
- Diecezja Zamojsko-Lubaczowska / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" podczas peregrynacji relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów w Hrubieszowie, w parafii pw. Matki Bożej Królowej Polski w Zamościu, sanktuarium Matki Bożej w Krasnobrodzie, sanktuarium Matki Bożej Szkaplerznej w Nabróżu, sanktuarium Matki Bożej Łukawieckiej w Łukawcu, sanktuarium Matki Bożej Łaskawej w Lubaczowie – 7–14 września.
- Diecezja Rzeszowska / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" podczas peregrynacji relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów w bazylice Narodzenia NMP w Gorlicach, sanktuarium Matki Bożej Saletyńskiej w Dębowcu, parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Strzyżowie, parafii pw. Przemienienia Pańskiego w Ropczycach, parafii pw. Wszystkich Świętych w Kolbuszowej, parafii pw. Matki Bożej Różańcowej w Rzeszowie oraz w parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Rzeszowie – 14–21 września.
- Błędowa Zgłobieńska / Pokaz filmu animowanego *Co widziały drzewa* z okazji nadania niepublicznej szkole imienia Błogosławionej Rodziny Ulmów – 20 września.
- Stowarzyszenie Odra-Niemen w Poznaniu / Pokaz filmu *Stanisław Helski. Dlatego* i spotkanie, którego gościem był Łukasz Sołtysik z OBBH IPN we Wrocławiu – 21 września.
- Samorządowe Centrum Kultury Bibliotek w Radomyślu Wielkim / Prezentacja wystawy „Podeptane konwencje. Zbrodnie Wehrmachtu na żołnierzach Wojska Polskiego w trakcie walk i po zakończeniu kampanii polskiej 1939 r." – 1 października – 5 listopada.
- Parafia pw. św. Marii Magdaleny w Warszawie / Prezentacja wystawy „Zdawałoby się im, że go unicestwili, a to on przeszedł do nieśmiertelności" – 10–11 października.
- Muzeum Domu Rodziny Pileckich w Ostrowi Mazowieckiej / Prezentacja wystawy „Zdawałoby się im, że go unicestwili, a to on przeszedł do nieśmiertelności" – 10–31 października.

- Zespół Szkół im. Wincentego Witosa i Gmina Zarzecze / Prezentacja wystawy „Wincenty Witos – »a Polska winna trwać wiecznie«" oraz premiera filmu o Wincentym Witosie *Cud jedności* podczas ogólnopolskiego zjazdu szkół imienia Wincentego Witosa w Zarzeczu (woj. podkarpackie) – 17–18 października.
- Urząd Miasta i Gminy Nowa Dęba / Prezentacja wystawy „Podeptane konwencje. Zbrodnie Wehrmachtu na żołnierzach Wojska Polskiego w trakcie walk i po zakończeniu kampanii polskiej 1939 r." – 30 października – 31 grudnia.
- Zespół Szkół im. I. Mościckiego w Zielonce / Prezentacja wystawy „Zdawałoby się im, że go unicestwili, a to on przeszedł do nieśmiertelności" – 1 listopada – 21 grudnia.
- Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna w Lublińcu / Prezentacja wystawy „Podeptane konwencje. Zbrodnie Wehrmachtu na żołnierzach Wojska Polskiego w trakcie walk i po zakończeniu kampanii polskiej 1939 r." – 5 listopada – 31 grudnia.
- Centrum Kultury w Łomiankach / Prezentacja wystaw „Zbrodnie na Polakach 1939–1945" oraz „Polacy w bitwie o Wielką Brytanię" podczas spotkania patriotycznego – 9 listopada.
- Legia Fight Club / Prezentacja wystawy „Ojcowie Niepodległości" podczas Warsaw Boxing Cup – Gala Niepodległościowa – 10 listopada.
- Parafia pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Józefowie / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" podczas pikniku patriotycznego – 10 listopada.
- Narodowe Święto Niepodległości na placu im. Władysława Biegańskiego w Częstochowie / Pokaz animacji *Niezwyciężeni*, *Niezwyciężeni. Czas próby*, *Gra o niepodległość* oraz siedmiu animacji z cyklu „Bohaterowie Niepodległej" – 11 listopada.
- Narodowe Święto Niepodległości w Szkole Podstawowej w Olszewie-Borkach / Emisja filmu animowanego *Niezwyciężeni. Czas próby* podczas przedstawienia w ramach obchodów Narodowego Święta Niepodległości – 11 listopada.
- Stowarzyszenie Pomocy Niesłyszącym MIG-iem w Białymstoku / Pokaz filmu animowanego *Światło wolności* w ramach przedstawienia teatralnego *Dekada 80* – 20 listopada.
- IV Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Staszica w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 4 w Białej Podlaskiej / Przedstawienie o stanie wojennym z fragmentami filmu animowanego *Światło wolności* – 13 grudnia.
- Telewizja Republika S.A. / Udzielenie licencji do 31.12.2026 r. na 25 filmów: *Zapora*; *Paszporty Paragwaju*; *Pogrom czy mord. Kielce 4.07.1946*; *Niezwyciężeni. Czas próby*; *Czarny sufit*; *Matusia*; *Fort*; *W imię prawdy. Tajny Instytut Katyński*; *Wybraniec bogów*; *Marsz cieni*; *204020*; *Katyń – historia wciąż żywa*; *Niezwyciężeni*, *Gra o niepodległość*; *Listy śmierci. Akcja Inteligencja*; *Miś Wojtek*; *Baśka Murmańska*; *Kasztanka*; *Nie pamiętam*; *Stanisław Helski. Dlatego*; *Wiara'44*; *Pod tym znakiem zwyciężysz*; *Schron*; *Co widziały drzewa*; *Dziewięć dni, które zmieniły Polskę*.
- Fundacja Lux Veritatis / Udzielenie licencji do 31.12.2026 r. na emisję filmu *Pod tym znakiem zwyciężysz*.
- Kuria Diecezjalna Siedlecka / Podpisanie porozumienia dotyczącego organizacji pokazów filmu *Pod tym znakiem zwyciężysz*.

Biuro Poszukiwań i Identyfikacji

- Wojskowe Biuro Historyczne / Kwerendy archiwalne – udostępnianie zdjęć lotniczych planowanych obszarów prac. Kwerendy dotyczące strat osobowych w Wojsku Polskim w latach 1920–1945.
- Biuro Informacji i Poszukiwań Polskiego Czerwonego Krzyża / Kwerendy archiwalne – wsparcie w gromadzeniu dokumentacji dotyczącej typowania miejsc poszukiwań pod kątem danych z wcześniejszych ekshumacji.
- Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Warszawie / Kwerendy archiwalne – wsparcie w czasie nadzoru archeologicznego na terenie wybranych kwater Cmentarza Wojskowego przy ul. Powązkowskiej w Warszawie.

- Polska Akademia Nauk / Udział pracownika BPiI jako członka w pracach Komisji Badań nad Historią Syberii IHN PAN.
- 2. Regionalna Baza Logistyczna Wojska Polskiego w Rembertowie (Jednostka Wojskowa 4226) / Wsparcie w organizacji prac poszukiwawczych na terenie Jednostki Wojskowej 4226 w Rembertowie.
- Stowarzyszenie Parafiada im. św. Józefa Kalasancjusza w Warszawie / Recenzja prac – ocena prac konkursowych w ramach Ogólnopolskiego Konkursu Historycznego dla młodzieży „Katyń 2024".
- Stowarzyszenie Odra-Niemen / Prace poszukiwawcze na Litwie – prowadzenie prac poszukiwawczych i rekonesansowych w Republice Litewskiej. Zbieranie informacji i relacji o miejscach pochówków na dawnych Kresach Rzeczypospolitej.
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL / Udostępnienie eksponatów pochodzących z prac poszukiwawczych.
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce / Udostępnienie eksponatów pochodzących z prac poszukiwawczych.

Centralny Przystanek Historia

- 9. Brygada Wsparcia Dowodzenia Dowództwa Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych im. gen. dyw. Wiktora Thommée / Dzieci uczestniczące w półkoloniach zorganizowanych przez 9. Brygadę wzięły udział w warsztatach edukacyjnych *Co by było, gdyby zwierzęta mówiły? Szeregowy Wojtek Miś* – 27 sierpnia.

Biuro Przystanków Historia

- Organizacja Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą / Konferencja metodyczna „Nauczyciel polonijny u źródła" – pracownicy BPH zaprezentowali działalność Biura, zapoznali uczestników z głównymi projektami, przedstawili możliwości współpracy – 9 stycznia.
- Muzeum Dom Rodziny Pileckich / Finał konkursu „Witold Pilecki – mój bohater" – uczniowie mieli za zadanie przybliżyć postać rotmistrza Witolda Pileckiego. Wzięli udział w warsztatach, lekcji muzealnej i grze terenowej – 16 stycznia.
- Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej / Debata poświęcona drugiemu wydaniu książki Stanisława Pietrasa *POZ. Polska Organizacja Zbrojna Siew – Racławice – POZ – AK* – 21 stycznia.
- Centrum Szkolenia Wojsk Lądowych w Poznaniu / Wystawa „Poeci pokolenia Kolumbów – brylanty, którymi strzelano do wroga. Powstanie warszawskie 1944. Bitwa o Polskę" – 21 lutego – 20 marca.
- Oddział Warszawski Polskiego Towarzystwa Ziemiańskiego / Spotkania popularyzujące historię i tradycję ziemian polskich – 22 lutego, 17 kwietnia.
- Honorowy Konsul Czeczeńskiej Republiki Iczkerii w Polsce Adam Borowski / Konferencja naukowa „Czeczeni – historia ludobójstwa" – zorganizowana w 80. rocznicę deportacji narodu czeczeńskiego – 23–25 lutego.
- Zakład Poprawczy i Schronisko dla Nieletnich w Konstantynowie Łódzkim / Prelekcja na temat żołnierzy niezłomnych – uczestnicy zapoznali się z historiami żołnierzy wyklętych, wypełnili karty pracy i rozwiązali zadanie z mapą taktyczną bitwy w Lesie Stockim – 8 marca.
- Fundacja Sztuk Krytycznych / „Rodzinny Piknik Historyczny im. Rotmistrza Witolda Pileckiego" oraz koncert *Ruiny i zgliszcza* – uczestnicy pikniku wzięli udział w koncercie poświęconym bohaterom polskim z okresu II wojny światowej i podziemia niepodległościowego – 9 marca.
- Instytut Historyczny NN im. Andrzeja Ostoja Owsianego / Spotkanie pożegnalne byłej Rady do Spraw Opozycji Antykomunistycznej działającej przy UdSKiOR – 13 marca.
- Ministerstwo Edukacji i Nauki / Wyjazd laureatów konkursu „Sprawiedliwi z Markowej" – wyjazd nagrodzonych nauczycieli do Markowej, Łańcuta, Lublina i Kozłówki – 15–17 marca.
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL / Finał konkursu „Żołnierze Niezłomni. Nigdy się nie poddamy" – uczniowie, laureaci konkursu zwiedzili Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL oraz wzięli udział w warsztacie – 26 kwietnia.

- Muzeum Dom Rodziny Pileckich / VIII Święto Rotmistrza Pileckiego połączone z kolejną edycją Nocy Muzeów. BPH IPN prezentowało stoisko z materiałami edukacyjnymi oraz grami i łamigłówkami dla dzieci i młodzieży – 18 maja.
- Zakład Poprawczy i Schronisko dla Nieletnich w Konstantynowie Łódzkim / Prelekcja na temat powstania warszawskiego – uczestnicy wysłuchali wykładu, wypełnili karty pracy i poznali gry edukacyjne w wirtualnej rzeczywistości – 21 czerwca / *Teddy – Żołnierz – Bohater – Mistrz* – prelekcja poświęcona postaci wybitnego pięściarza Tadeusza „Teddy'ego" Pietrzykowskiego połączona z treningiem bokserskim przeprowadzonym przez mistrza Polski w boksie – Kacpra Meynę – 30 października.
- Akcja promocyjna Strefy Nowych Technologii oraz Centralnego Przystanku Historia IPN w szkołach i placówkach oświatowych w Warszawie i okolicach. Wizyty w około 50 szkołach, bibliotekach, domach kultury z ofertą edukacyjną i plakatami reklamowymi (16, 21, 28 maja), rozesłanie wiadomości z ofertą edukacyjną BPH IPN do około 850 placówek (lipiec–sierpień).
- Szkoła Podstawowa im. Władysława Jagiełły w Zwoleniu / Terenowy Przystanek Historia. Przeprowadzenie lekcji o Misiu Wojtku z cyklu „Co by było, gdyby zwierzęta mówiły" i pokaz spektaklu *Historia Misia Wojtka* – 9–10 września.
- Szkoła Mistrzostwa Sportowego Gedania w Gdańsku / Lekcja „Walka o piłkarski prymat w demoludach na przykładzie reprezentacji Polski z NRD i ZSRR w latach 1949–1989 – 27 września.
- Urząd Dzielnicy Gdańsk-Siedlce / Koncert *Wieczór Niepodległości* stanowiący część obchodów Marszu Niepodległości w Gdańsku. Uczestnicy wydarzenia wysłuchali polskich pieśni patriotycznych i zatańczyli poloneza – 11 listopada.
- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Sobieszynie / Lekcje „Polak Mały" dla najmłodszych uczniów, którzy poznali polskie symbole narodowe – 20 grudnia.

Biuro Wydarzeń Kulturalnych

- Bazylika pw. św. Jakuba Apostoła i św. Agnieszki, Dziewicy i Męczennicy w Nysie / *Kolęda przetrwania* – koncert kolęd i pastorałek, przede wszystkim patriotycznych, które przywracają pamięć o trudnych momentach w historii Polski, kiedy naród musiał walczyć o przetrwanie, zarówno fizyczne, jak i kulturowe. Teksty kolęd powstawały w miejscach niekojarzących się z radosnym obchodzeniem świąt – w bombardowanych miastach, niemieckich obozach koncentracyjnych czy łagrach sowieckich – 6 stycznia.
- Sanktuarium pw. św. Antoniego Padewskiego w Ostrołęce / *Kolęda przetrwania* – 13 stycznia.
- Parafia pw. św. Wojciecha BM w Szczepankowie / *Kolęda przetrwania* – 14 stycznia.
- Katedra św. Michała Archanioła w Łomży / *Kolęda przetrwania* – 14 stycznia.
- Katedra Zmartwychwstania Pańskiego i św. Tomasza Apostoła w Zamościu / *Kolęda przetrwania* – 19 stycznia.
- Parafia pw. Matki Bożej Saletyńskiej w Gdańsku-Sobieszewie / *Kolęda nadziei* – finał warsztatów historyczno-muzycznych – koncert zakończył warsztaty historyczno-muzyczne. Oprócz popularnych kolęd i pastorałek wykonano również kolędy, które powstały w trudnych dla Polski momentach historycznych. Są one pięknym świadectwem ducha polskiego, którego niełatwo zgasić, a który był zdolny przezwyciężyć własną niemoc i plany okupanta – 20 stycznia.
- Parafia pw. św. Kazimierza w Kartuzach / *Kolęda nadziei* – koncert, podczas którego oprócz popularnych kolęd i pastorałek wykonano kolędy obozowe i okupacyjne (np. *Kolęda katyńska*, *Kolęda zła* czy *Kolęda warszawskich powstańców* do kompozycji Krzysztofa Falkowskiego) – 21 stycznia.
- Parafia pw. Chrystusa Króla Wszechświata w Borowie / *Kolęda nadziei* – finał warsztatów historyczno-muzycznych – koncert zakończył warsztaty historyczno-muzyczne z Szymonem Chylińskim, Izabelą Bliźniewską i Jolantą Karge-Kus; zaśpiewały i zagrały dzieci ze szkół pomorskich. Podczas warsztatów dzieci poznały nowe teksty kolęd, ćwiczyły emisję głosu oraz wysłuchały wykładu dr Agnieszki Pragi (BWK), jak Polacy przeżywali święta Bożego Narodzenia pod okupacją niemiec-

ką. Przy okazji uczestnicy wykonali inspirowane pocztówkami przedwojennymi kartki świąteczne, które następnie wysłano do powstańców warszawskich – 26 stycznia.

- Dom Kultury w Żelistrzewie / *Kolęda nadziei* – koncert, podczas którego wybrzmiały nie tylko tradycyjne kolędy polskie, lecz także kilka zapomnianych, które powstały podczas II wojny światowej: w obozach koncentracyjnych czy łagrach sowieckich. Zespół przygotował też utwory w języku kaszubskim – 26 stycznia.
- Klasztor Salezjanów w Lutomiersku / *Kolęda nadziei* – koncert – 27 stycznia.
- Miejski Dom Kultury w Mławie / *Tych lat nie odda nikt* – dwa koncerty w ramach cyklu „Artyści Andersa", prezentujące twórczość legendarnych kompozytorów i autorów tekstów: Jerzego Petersburskiego, Mariana Hemara, Henryka Warsa i Alfreda Schutza. Była to niezwykła okazja poznania muzyki z okresu międzywojennego, wojennego i powojennego, stanowiącej tło ważnych dla Polski wydarzeń. Nowe i ciekawe aranżacje przygotowano specjalnie na potrzeby projektu „Artyści Andersa" – 11 lutego.
- Sanktuarium św. Jana Pawła II w Krośnie, Fundacja Klasyki Polskiej / *Byśmy byli jedno* – widowisko o historii Kościoła katolickiego w Polsce w czasach komunizmu. Narracja dotyczy działalności trzech czołowych postaci XX w. – ks. Stefana Wyszyńskiego, Karola Wojtyły oraz Franciszka Blachnickiego – 18 lutego.
- Klub Wojskowy 8. Koszalińskiego Pułku Przeciwlotniczego / *Mocny człowiek* – pokaz filmu niemego z muzyką na żywo (akompaniament Orkiestry Ludwika Sarskiego) to wydarzenie IPN w ramach projektu kulturalno-memoratywnego „Kultura (nie)ocalona" – 23 lutego.
- Centrum Kultury „Spichlerz" w Żukowie, Tango Milonga Media Art Jerzy Petersburski Jr / *Czerwone maki na Monte Cassino* – spektakl muzyczny realizowany w ramach cyklu „Artyści Andersa". Celem było upamiętnienie artystów, którzy wraz z armią generała przemierzali szlak, oraz przedstawienie trudnej historii walki o niepodległość Polski. Spektakl był kierowany do dzieci i młodzieży szkolnej – 27 lutego.
- Dom Technika NOT w Gdańsku, Fundacja Kultura.Teraz! / *Czyste serce* – dwa spektakle słowno-muzyczne o Łukaszu Cieplińskim – patriocie, żołnierzu niezłomnym zamordowanym w Polsce Ludowej w latach 50. Spektakl był kierowany do młodzieży szkolnej. Celem było upamiętnienie Łukasza Cieplińskiego oraz krzewienie postaw patriotycznych w związku z Narodowym Dniem Pamięci Żołnierzy Wyklętych – 1 marca.
- Kliszczackie Centrum Kultury w Tokarni / *Sprawiedliwi* – autorskie widowisko poświęcone pamięci Polaków ratujących Żydów podczas II wojny światowej. Spektakl odbył się w ramach uroczystości związanych z odsłonięciem pomnika uhonorowanej odznaczeniem Sprawiedliwa wśród Narodów Świata Katarzyny Filipek, torturowanej i zamordowanej przez gestapo za ukrywanie żydowskiej rodziny Steinbergów – 8, 9 marca.
- Caritas Archidiecezji Lubelskiej / *I zawsze zwycięstwo musiało ich być…* – widowisko o mjr. Hieronimie Dekutowskim – żołnierzu wyklętym, który został zamordowany 7 marca 1949 r. Historii towarzyszy oprawa muzyczna, są wyświetlane fragmenty filmu *Zapora* (reż. K. Starczewski) oraz pokazywane materiały archiwalne – 10 marca.
- Kościół pw. św. Stanisława BM w Gdańsku, Fundacja Dary Kultury / *Ewangelia według Romana Brandstaettera* – koncert był hołdem złożonym Janowi Pawłowi II w uznaniu jego zasług i upamiętnieniem roli, jaką odegrał w procesie upadku reżimu komunistycznego. Wydarzenie pozwoliło godnie wspomnieć jednego z najwybitniejszych Polaków w historii – 17 marca.
- Kościół pw. Świętej Trójcy w Gdańsku, Fundacja Klasyki Polskiej / *Byśmy byli jedno* – koncert na rozpoczęcie dwudniowej konferencji „Antidotum" ku pamięci Sługi Bożego ks. Franciszka Blachnickiego. Wydarzenie jest pierwszą częścią zaplanowanego cyklu o duchownych, którzy mieli wpływ na historię Polski – 22 marca.
- Kościół pw. Nawiedzenia NMP w Warszawie, Fundacja Dary Kultury / *Ewangelia według Romana Brandstaettera* – koncert – 24 marca.
- Kościół pw. św. Urszuli Ledóchowskiej w Gdańsku / *W hołdzie JP II* – koncert był hołdem złożonym Janowi Pawłowi II w uznaniu jego zasług i upamiętnieniem roli, jaką odegrał w procesie upadku reżimu komunistycznego – 27 marca.

- Kościół pw. Najświętszego Zbawiciela w Szczecinie / *Byśmy byli jedno* – koncert – 7 kwietnia.
- Gminny Ośrodek Kultury w Niedzicy / *Zupa rybna w Odessie* – monodram przedstawiający historię losów wojennych najsłynniejszego emisariusza polskiego – Jana Karskiego – 10 kwietnia.
- Miejski Ośrodek Kultury w Słubicach, Fundacja im. Romana Kołakowskiego / *Moje serce zostało we Lwowie, czyli Marian Hemar w Radiu Wolna Europa* – spektakl muzyczny o niezwykle barwnym i ciekawym okresie życia Mariana Hemara, czyli o jego pracy w Radiu Wolna Europa – 18 kwietnia.
- Miejski Dom Kultury w Bielsku-Białej / *Zupa rybna w Odessie* – monodram – 22 kwietnia.
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych w Warszawie, Fundacja Artbene / *Przez ścianę* (premiera) – autorska sztuka teatralna Leszka Zdunia, inspirowana losem Wiesławy Pajdak i Jerzego Śmiechowskiego – 24 kwietnia.
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych w Warszawie, Fundacja Artbene / *Przez ścianę* – sztuka teatralna – 25 kwietnia.
- Miejski Dom Kultury w Mławie, Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów w Polsce / *Polska Parada. Naszą bronią jest piosenka* (prapremiera) – spektakl muzyczny, w którym przypomniano legendarnych kompozytorów, autorów tekstów, piosenkarki i piosenkarzy z Polish Parade. Fabułę tworzą piosenki Feliksa Konarskiego oraz Mariana Hemara. Całość opracował, połączył krótkimi scenkami i wyreżyserował Kuba Kornacki, który przygotował również kilka kompozycji do tekstów „Ref-Rena" – 25 kwietnia.
- Parafia pw. św. Teresy od Dzieciątka Jezus i św. Jana Bosko w Łodzi / *Byśmy byli jedno* – koncert – 27 kwietnia.
- Narodowe Forum Muzyki we Wrocławiu / Festiwal „Sztuka Źle Obecna" (inauguracja) – festiwal powstał z myślą o tym, by wydobyć z archiwów powojenne utwory polskie. Wydarzenie jest poświęcone twórcom wykluczonym i cenzurowanym przez władze komunistyczne w Polsce. Do tego grona zalicza się zarówno artystów, którzy zdecydowali się na emigrację w ramach protestu wobec władz komunistycznych, jak i tych, którzy próbowali mimo trudności ideologicznych tworzyć nieskrępowaną sztukę w kraju – 17 maja.
- Parafia pw. św. Michała Archanioła w Sępopolu / *Totus Tuus* – koncert prezentujący sylwetkę papieża Polaka. Na tle melodii chorału gregoriańskiego oraz pieśni maryjnych wybrzmiały wspomnienia bliskich Karola Wojtyły – 19 maja.
- Parafia pw. św. Jana Chrzciciela w Sierakowicach, Stowarzyszenie „Discantus" / *80. rocznica bitwy o Monte Cassino* – koncert upamiętniający 80. rocznicę bitwy – 17 maja.
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych w Warszawie, Fundacja Artbene / *Przez ścianę* – sztuka teatralna – 20 maja.
- Bazylika katedralna pw. Narodzenia NMP w Sandomierzu / *Byśmy byli jedno* – koncert – 24 maja.
- Klub Jassmine w Warszawie / Festiwal „Sztuka Źle Obecna" – koncert *Jazz – muzyka wolnych ludzi* – 27 maja.
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce, Tango Milonga Media Art Jerzy Petersburski Jr / *Czerwone maki na Monte Cassino* – spektakl muzyczny – 29 maja.
- Klub Blue Note w Poznaniu / Festiwal „Sztuka Źle Obecna" – koncert *Jazz – muzyka wolnych ludzi* – 2 czerwca.
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych w Warszawie, Fundacja Artbene / *Przez ścianę* – sztuka teatralna – 11, 12, 13 czerwca.
- Polska Filharmonia „Sinfonia Baltica" w Słupsku / Festiwal „Sztuka Źle Obecna" – recital pieśni Eugeniusza Morawskiego – 14 czerwca.
- Filharmonia Lubelska / Festiwal „Sztuka Źle Obecna" – koncert kameralny *Muzyka i słowa nie krępują się…* – 22 czerwca.
- Filharmonia Warmińsko-Mazurska w Olsztynie / Festiwal „Sztuka Źle Obecna" – recital pieśni Eugeniusza Morawskiego – 23 czerwca.
- Żuławski Ośrodek Kultury w Nowym Dworze Gdańskim, Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów w Polsce / *Polska Parada. Naszą bronią jest piosenka* – spektakl muzyczny – 25 czerwca.

- Ośrodek Kultury i Sportu w Żukowie, Fundacja im. Romana Kołakowskiego / *Moje serce zostało we Lwowie, czyli Marian Hemar w Radiu Wolna Europa* – spektakl muzyczny – 30 czerwca.
- Dom Harcerza w Gdańsku, Fundacja im. Romana Kołakowskiego / *Moje serce zostało we Lwowie, czyli Marian Hemar w Radiu Wolna Europa* – spektakl muzyczny – 18 lipca.
- Raciborskie Centrum Kultury / *Zupa rybna w Odessie* – monodram – 20 lipca.
- Bazylika pw. NMP Królowej Polski w Gdyni / *Powstać by żyć* – koncert poświęcony mało znanym epizodom z powstania warszawskiego z udziałem powstańczych małżeństw. Podczas heroicznych sześćdziesięciu trzech dni zawarto 256 małżeństw. Śluby były krótkie, a przyjęcia weselne niejednokrotnie przerywała walka – 28 lipca.
- Kościół pw. św. Stanisława BM parafii św. Wojciecha w Warszawie / *Kolumbowie wszech czasów* – koncert z okazji 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego. W musicalu przedstawiono historie m.in. takich artystów i twórców jak: Krzysztof Kamil Baczyński, Tadeusz Gajcy, Wacław Zdziarski, Stanisław Ryszard Dobrowolski, Kornel Makuszyński, Jan Brzechwa, Henryk Jerzy Chmielewski, Jan Ekier, Janusz Kozłowski, Hanna Brzezińska, Krystyna Krahelska, Seweryn Kruszyński, Mieczysław Fogg, Leon Schiller, Mira Zimińska – 1 sierpnia.
- Narodowe Sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej w Zakopanem / *Totus Tuus* – koncert – 11 sierpnia.
- Marszałek Województwa Mazowieckiego, Teatr Dramatyczny w Płocku / *Trzy razy on. Rzecz o Wincentym Witosie* (premiera) – spektakl przedstawiający sylwetkę Wincentego Witosa i jego zasług dla odradzającej się po zaborach Polski. Tytuł nawiązuje do trzykrotnego kierowania przez Witosa Radą Ministrów – 17 sierpnia.
- Fundacja Dziedzictwo Europy / *Szpik egzystencji* – widowisko słowno-muzyczne upamiętniające postać Mariana Czuchnowskiego podczas Festiwalu Kresy-Bezkresy – 18 sierpnia.
- Miejski Dom Kultury w Mławie, Fundacja Artbene / *Przez ścianę* – dwa spektakle – 1 września.
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, Fundacja Artbene / *Przez ścianę* – dwa spektakle – 7 września.
- Muzeum Pomnik Historii Wzgórze Katedralne we Fromborku, bazylika archikatedralna pw. Wniebowzięcia NMP we Fromborku / *Byśmy byli jedno* – koncert – 7 września.
- Urząd Miejski w Suchowoli / *Psalmy Pokoju i Pojednania* – koncert w Okopach (gm. Suchowola) w ramach obchodów 77. rocznicy urodzin bł. ks. Jerzego Popiełuszki. Celem wydarzenia było upamiętnienie postaci ks. Jerzego z okazji 40. rocznicy jego męczeńskiej śmierci z rąk oprawców komunistycznych – 7 września.
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, Fundacja Artbene / *Przez ścianę* – cztery spektakle – 12, 13 września.
- Fundacja im. Romana Kołakowskiego / *Moje serce zostało we Lwowie, czyli Marian Hemar w Radiu Wolna Europa* – spektakl muzyczny w Pułtusku – 14 września.
- Orkiestra Ludwika Sarskiego / *Mocny człowiek* – występ na Festiwalu ArteFonie w Wejherowie. Pokaz filmu z akompaniamentem Orkiestry Ludwika Sarskiego w ramach projektu kulturalno-memoratywnego „Kultura (nie)ocalona" – 14 września.
- Miejski Dom Kultury w Radomsku / *Zupa rybna w Odessie* – spektakl – 17 września.
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL / Koncert fortepianowy upamiętniający rocznicę zamordowania Heleny Żurowskiej, polskiej patriotki, żołnierza Armii Krajowej, kurierki, po 1945 r. więzionej przez komunistów, niesprawiedliwie osądzonej i skazanej na śmierć – 21 września.
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, Fundacja Artbene / *Przez ścianę* – sześć spektakli – 23–25 września.
- Muzeum Pamięci i Tożsamości w Toruniu, Fundacja Artbene / *Przez ścianę* – dwa spektakle – 28 września.
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce, Fundacja Artbene / *Przez ścianę* – siedem spektakli – 2–4 października.
- Katolicki Dom Kultury w Sandomierzu, Fundacja Artbene / *Przez ścianę* – spektakl – 13 października.

- Miejski Ośrodek Kultury im. Oskara Kolberga w Przeworsku / *Trzy razy on. Rzecz o Wincentym Witosie* – spektakl – 17 października.
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL / Koncert w ramach cyklu „Kultura (nie)ocalona" upamiętniający 40. rocznicę porwania i męczeńskiej śmierci ks. Jerzego Popiełuszki, a zarazem z okazji Narodowego Dnia Pamięci Duchownych Niezłomnych – 19 października.
- Bazylika Niepokalanej Wszechpośredniczki Łask w Niepokalanowie / *Most do Ojczyzny* – koncert w wykonaniu Orkiestry Reprezentacyjnej Sił Powietrznych z okazji Narodowego Dnia Pamięci Duchownych Niezłomnych – 20 października.
- Samorządowy Ośrodek Kultury w Nowej Dębie, Fundacja Dot-Arte / *Sprawiedliwi* – widowisko autorskie poświęcone pamięci Polaków ratujących Żydów podczas II wojny światowej – 20 października.
- Polski Salon Artystyczny w San Diego (USA) / *Zupa rybna w Odessie* – spektakl w wykonaniu Sebastiana Rysia – 20 października.
- Miejski Dom Kultury w Łańcucie, Fundacja Dot-Arte / *Sprawiedliwi* – widowisko – 21 października.
- Vertigo Jazz Club we Wrocławiu, Tomasz Chyła Quintet / *Jazzowe dziedzictwo polskich mistrzów* – koncert upamiętniający cztery niezwykle ważne postaci jazzu polskiego – Zbigniewa Namysłowskiego, Zbigniewa Seiferta, Andrzeja Trzaskowskiego i Krzysztofa Komedy – 21 października.
- Wyższe Seminarium Duchowne w Tarnowie / *Trzy razy on. Rzecz o Wincentym Witosie* – spektakl – 26 października.
- Towarzystwo Miłośników Wiedzy w Yucapaia (USA) / *Zupa rybna w Odessie* – spektakl w wykonaniu Sebastiana Rysia – 26 października.
- Illusion Magic Theatre w Santa Monica (USA) / *Zupa rybna w Odessie* – spektakl w wykonaniu Sebastiana Rysia – 3 listopada.
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, Fundacja Artbene / *Przez ścianę* – dwa spektakle – 8 listopada.
- Miejskie Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Raciążu, Orkiestra Ludwika Sarskiego / *Mocny człowiek* – występ w ramach Festiwalu ArteFonie. Pokaz filmu z akompaniamentem Orkiestry Ludwika Sarskiego w ramach projektu kulturalno-memoratywnego „Kultura (nie)ocalona" – 9 listopada.
- Bazylika pw. św. Brygidy w Gdańsku / *Od Niepodległości do Wolności* – koncert z okazji Narodowego Święta Niepodległości – 11 listopada.
- Centrum Kultury w Sierakowicach, Stowarzyszenie Discantus / Koncert dla Niepodległej w wykonaniu chóru kameralnego Discantus – 11 listopada.
- Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach, Emet Records / *Tryptyk Śląski* – koncert w Domu Kultury w Żorach miał na celu upamiętnienie niezwykle ważnych dla Polski wydarzeń z lat 1919–1921 i bohaterów związanych z powstaniami śląskimi. Występ zorganizowany dla uczniów szkół ponadpodstawowych poprzedziła prelekcja historyka, a podczas koncertu była wyświetlana prezentacja przygotowana na podstawie materiałów pochodzących z Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach – 13 listopada.
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, Fundacja Artbene / *Przez ścianę* – cztery spektakle – 14, 15 listopada.
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL / Koncert fortepianowy w wykonaniu Joanny Różewskiej-Kulasińskiej w ramach cyklu „Kultura (nie)ocalona" poświęcony Lidii Lwow-Eberle – 16 listopada.
- Centrum Kultury „Feniks" w Rydułtowach / *Zupa rybna w Odessie* – spektakl w wykonaniu Sebastiana Rysia – 17 listopada.
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, Fundacja Artbene / *Przez ścianę* – sześć spektakli – 18–20 listopada.
- Miejskie Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Raciążu, Fundacja Artbene / *Przez ścianę* – dwa spektakle – 21 listopada.

- Kartuskie Centrum Kultury, Fundacja Artbene / *Przez ścianę* – dwa spektakle – 24 listopada.
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce, Fundacja im. Romana Kołakowskiego / *Moje serce zostało we Lwowie, czyli Marian Hemar w Radiu Wolna Europa* – spektakl muzyczny – 1 grudnia.
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL / *Egzamin dojrzałości* – koncert z okazji 43. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Wydarzenie było poświęcone historii Emila Barchańskiego, najmłodszej ofiary stanu wojennego w Polsce – 13 grudnia.
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL / *Wyśpiewać nadzieję* – koncert upamiętniający tradycje bożonarodzeniowe w różnych regionach Polski, a także utraconą kulturę i dziedzictwo na skutek przesiedleń w latach 1944–1959. Koncert zarejestrowano – emisja na IPNtv (8 stycznia 2025 r.) – 16 grudnia.
- Opera na Zamku w Szczecinie / *Trzy razy on. Rzecz o Wincentym Witosie* – spektakl – 18 grudnia.
- Parafia pw. Zwiastowania NMP w Chojnicach / *Kolęda obozowa* – koncert w wykonaniu Chóru Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego im. Tadeusza Tylewskiego pod batutą Błażeja Połoma, Bałtyckiej Filharmonii Młodych, Marii Malinowskiej (sopran), Aleksandry Szymczewskiej (fortepian). Oprócz tradycyjnych kolęd polskich zaprezentowano również te, które powstawały w obozach koncentracyjnych i łagrach sowieckich – 21 grudnia.
- Urząd Gminy w Regułach / *Lulajże, Jezuniu, na polskiej ziemi* – koncert kolęd tradycyjnych i patriotycznych (obozowych, łagrowych) w wykonaniu Orkiestry Ludwika Sarskiego i Józefa Pawłowskiego – 21 grudnia.
- Żuławski Ośrodek Kultury w Nowym Dworze Gdańskim / *Lulajże, Jezuniu, na polskiej ziemi* – koncert kolęd tradycyjnych i patriotycznych (obozowych, łagrowych) w wykonaniu Orkiestry Ludwika Sarskiego i Józefa Pawłowskiego – 22 grudnia.
- Teatr Muzyczny w Poznaniu / *Kolęda obozowa* – koncert kolęd tradycyjnych i patriotycznych (obozowych, łagrowych) w wykonaniu Warszawskiej Orkiestry Sentymentalnej – 22 grudnia.
- Parafia pw. św. Trójcy w Rypinie / *Kolęda obozowa* – koncert kolęd tradycyjnych i patriotycznych (obozowych, łagrowych) w wykonaniu Warszawskiej Orkiestry Sentymentalnej – 28 grudnia.
- Parafia pw. Matki Bożej Saletyńskiej w Gdańsku-Sobieszewie / *Kolęda obozowa* – koncert kolęd tradycyjnych i patriotycznych (obozowych, łagrowych) w kościele Saletynów w Gdańsku-Sobieszewie w wykonaniu Chóru Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego im. Tadeusza Tylewskiego pod batutą Błażeja Połoma, Bałtyckiej Filharmonii Młodych, Marii Malinowskiej (sopran), Aleksandry Szymczewskiej (fortepian) – 28 grudnia.
- Parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Gdańsku / *Kolęda na inny czas* – koncert kolęd tradycyjnych i patriotycznych (obozowych, łagrowych) w wykonaniu duetu gitarowego Gitarte i duetu wokalnego Tatiana Szczepankiewicz i Sara Leszczyńska – 28 grudnia.
- Parafia pw. Biskupa Józefa Sebastiana Pelczara w Gdyni / *Kolęda na inny czas* – koncert kolęd tradycyjnych i patriotycznych (obozowych, łagrowych) w wykonaniu duetu gitarowego Gitarte i duetu wokalnego Tatiana Szczepankiewicz i Sara Leszczyńska – 29 grudnia.
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce / *Kolęda miłości* – koncert kolęd tradycyjnych i patriotycznych (obozowych, łagrowych) w wykonaniu Zagan Acoustic oraz Agnieszki Brenzak i Patrycji Kunert – 29 grudnia.
- Parafia pw. św. Michała Archanioła w Sępopolu/ *Kolęda obozowa* – koncert kolęd tradycyjnych i patriotycznych (obozowych, łagrowych) w wykonaniu Warszawskiej Orkiestry Sentymentalnej – 29 grudnia.
- Parafia pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Lutomiersku / *Kolęda na inny czas* – koncert kolęd tradycyjnych i patriotycznych (obozowych, łagrowych) w wykonaniu kapeli ludowej Lipka z Zaolzia – 29 grudnia.
- Centrum Kultury i Inicjatyw Obywatelskich w Podkowie Leśnej / *Kolęda nadziei* – koncert kolęd tradycyjnych i patriotycznych (obozowych, łagrowych) w wykonaniu Basi Pospieszalskiej i Michała Bąka – 29 grudnia.
- Parafia św. Jana Chrzciciela w Sierakowicach / *Kolęda na inny czas* – koncert kolęd tradycyjnych i patriotycznych (obozowych, łagrowych) w wykonaniu Chóru Kameralnego Discantus – 29 grudnia.

- Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL / *Kolęda obozowa* – dwa koncerty kolęd tradycyjnych i patriotycznych (obozowych, łagrowych) w wykonaniu Warszawskiej Orkiestry Sentymentalnej – 30 grudnia.
- Parafia pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Gdańsku / *Kolęda serca* – koncert kolęd tradycyjnych i patriotycznych (obozowych, łagrowych) w wykonaniu rodziny Pospieszalskich – 30 grudnia.

Biuro Nowych Technologii

- Związek Cyfrowa Polska / We wrześniu 2023 r. powołano Komitet ds. Metawersum z udziałem przedstawicieli firm technologicznych, świata nauki oraz instytucji publicznych – inicjatorem jego powstania jest Meta, właściciel Facebooka. Od początku w składzie Komitetu znajduje się dyrektor BNT. Komitet pracuje nad wypracowaniem koncepcji współpracy pomiędzy firmami, przedstawicielami uczelni i organizacjami pozarządowymi zaangażowanymi w rozwój metawersum, wykorzystującymi nową technologię, a także analizującymi jej potencjał. Specjaliści zajmują się budowaniem strategii rozwoju metawersum oraz regulacji prawnych m.in. w obszarach biznesu, edukacji, badań i wsparcia sektorów kreatywnych, czego przykładem jest opublikowany w maju 2024 r. raport, *Metawersum. Nowa era cyfrowego rozwoju Polski*, podsumowujący najważniejsze wnioski i będący wzorem strategii rozwoju metawersum w Polsce – cały rok.
- Regionalne Centrum Rozwoju Parzęczew / Konferencja „EduMeet – Edukacja bliżej regionu" w Parzęczewie – prezentacja gier, sztucznej inteligencji oraz technologii VR; poruszono kwestie związane z cyberzagrożeniami i higieną cyfrową; prezentacja „Immersyjna Edukacja"; przedstawienie wyników działań BNT oraz raportu *Immersyjna edukacja historyczna – w stronę nowych ścieżek edukacyjnych*; przedstawienie oferty BNT. W spotkaniu wzięło udział około 1000 osób – 25–26 kwietnia.

Wydawnictwo IPN

- Gmina Wierzchosławice / Uroczystości z okazji 150. rocznicy urodzin Wincentego Witosa i zainaugurowanie Roku Wincentego Witosa – w programie prezentacja 5 tomów *Dzieł wybranych* Wincentego Witosa i sprzedaż publikacji IPN – 21 stycznia.
- Łabiszyński Dom Kultury / X Łabiszyńskie Spotkania z Historią – sprzedaż publikacji IPN w trakcie imprezy – 1 czerwca.
- Kancelaria Prezydenta RP, Narodowe Centrum Kultury / Narodowe Czytanie – w trakcie wydarzenia w Warszawie można było odwiedzić mobilną księgarnię IPN oraz wziąć udział w konkursach i zabawach przygotowanych specjalnie na tę okazję – 7 września.
- Polskie Towarzystwo Historyczne, Uniwersytet w Białymstoku / Powszechny Zjazd Historyków – udział mobilnej księgarni w wydarzeniu, sprzedaż i prezentacja oferty Wydawnictwa IPN – 17–20 września.

ODDZIAŁ IPN BIAŁYSTOK

- Miejski Ośrodek Doskonalenia Metodycznego:
  - współorganizacja warsztatów dla nauczycieli „Samarytanie z Markowej – rodzina Ulmów. Historia najnowsza w pakietach IPN" – 10 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - współorganizacja warsztatów dla nauczycieli „Wybitni polscy naukowcy" – przedstawienie wkładu naukowców polskich w rozwój techniki wojskowej oraz prezentacja materiałów „Giganci nauki" – 19 lutego. Odpowiedzialne: OBEN;
  - współorganizacja warsztatów dla nauczycieli „Operacja »Ostra Brama«" – 4 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Siemiatycki Ośrodek Kultury:
  - pokaz filmu *Śladami powstania styczniowego na Podlasiu* i spotkanie z reż. Lidią Trojanowską – 19 stycznia, 6 lutego. Odpowiedzialne: OBEN;
  - współpraca przy organizacji Przystanku Historia; wykład pracownika OBBH *Komenda Powiatu Narodowego Zjednoczenia Wojskowego „Burza" – działalność antykomunistycznej konspira-*

cji zbrojnej ruchu narodowego na terenie powiatów: bielskiego, hajnowskiego i siemiatyckiego (1945–1956) – 7 marca. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH;
  - pokaz filmu dokumentalnego *Mulier fortis. Kobieta mężna* o Zofii Kossak-Szatkowskiej (*primo voto* Szczuckiej); spotkanie z pracownikami OIPN Katowice – 25 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - spotkanie z cyklu Przystanek Historia – wykład pracownika OBBH *Ancona – Monte Cassino – Bolonia. Z dziejów 2. Korpusu Polskiego we Włoszech* w związku z 80. rocznicą zwycięskiej bitwy o Monte Cassino – 28 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Wojskowe Centrum Rekrutacji w Białymstoku / Zajęcia warsztatowe w ramach współorganizowanego projektu „Zostań żołnierzem RP"; przeprowadzono cykl zajęć w lutym i marcu. Odpowiedzialne: OBEN.
- Centrum Edukacji Nauczycieli w Łomży:
  - współorganizacja warsztatów dla nauczycieli „Władze komunistyczne wobec Kościoła katolickiego" – 6 lutego. Odpowiedzialne: OBEN;
  - współorganizacja warsztatów dla nauczycieli „Gry edukacyjne IPN jako narzędzie wspierające proces uczenia się" – 9 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - współorganizacja warsztatów dla nauczycieli „Przymusowe roboty w III Rzeszy" – 3 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Centrum Kultury Gminy Łomża:
  - współpraca przy organizacji Przystanku Historia Łomża; wykład pracownika OBEN *Repatriacja polskich sierot z ZSRS w 1946 r.* – 8 lutego. Odpowiedzialne: OBEN;
  - współpraca przy organizacji Przystanku Historia Łomża; wykład naczelnika OBBH *W akcji. Żołnierze podziemia antykomunistycznego na ziemi łomżyńskiej* – 4 marca. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH;
  - współpraca przy organizacji Przystanku Historia Łomża; wykład pracownika OBEN *Zbrodnia katyńska 1940. Zagłada polskich elit* – 12 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Publiczna Biblioteka Miejska w Hajnówce:
  - współpraca przy organizacji Przystanku Historia Hajnówka; wykład pracownika OBEN *Deportacje obywateli polskich w głąb ZSRS w latach 1940–1941* – 9 lutego. Odpowiedzialne: OBEN;
  - współpraca przy organizacji Przystanku Historia Hajnówka; wykład pracownika OBEN *Zbrodnia katyńska 1940. Zagłada polskich elit* – 17 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie „Olmonty" / Wykład *Odzyskanie niepodległości przez Białystok* – 10 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie Pasjonatów Historii Ziemi Podlaskiej oraz Kolekcjonerów Militariów „Grupa Wschód" / Współorganizacja obchodów 84. rocznicy masowych deportacji Polaków na Syberię w Brańsku i Niewodnicy Kościelnej połączonych z rekonstrukcją historyczną „Wywózki". Pracownik OBEN wygłosił wykład, a w czasie rekonstrukcji pełnił funkcję narratora, komentował poszczególne sceny i przybliżał tło historyczne przedstawianych wydarzeń – 11 lutego, 18 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku:
  - spotkanie z cyklu Przystanek Historia Białystok; wykład pracownika OBEN *Powroty polskich dzieci sierot z ZSRS do Polski w 1946 r.* – 27 lutego. Odpowiedzialne: OBEN;
  - spotkanie z cyklu Przystanek Historia Białystok; promocja publikacji *Nie tylko Ulmowie. Historie o Polakach ratujących Żydów na Podlasiu* – 27 marca. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH;
  - spotkanie z cyklu Przystanek Historia Białystok; promocja publikacji *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989* – 15 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - spotkanie z cyklu Przystanek Historia Białystok; spotkanie z pracownikami Wydziału Kresowego BPiI i Wydawnictwa IPN *Archiwum dr. Jana Robla – nowe ustalenia* – 23 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - spotkanie z cyklu Przystanek Historia Białystok; wykład pracownika OBEN *„Kresowy Generał" i „Tata Ryś" – szkic biograficzny generała brygady Nikodema Sulika* w związku z 80. rocznicą zwycięskiej bitwy o Monte Cassino – 28 maja. Odpowiedzialne: OBEN;

  - spotkanie z cyklu Przystanek Historia Białystok z pracownikiem BPiI oraz dr. Łukaszem Szleszkowskim (Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu) *Polskie syberyjskie szlaki. Represje i walka o przetrwanie na Wschodzie* – 29 października. Odpowiedzialne: OBEN;
  - spotkanie z cyklu Przystanek Historia Białystok; promocja książki *Los człowieka*, t. 1: *Znad Berezyny nad La Platę (1900–1955)* – 19 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Hufiec ZHP w Białymstoku / Organizacja Nocnego Marszu „Wilcze Tropy" oraz historycznej gry miejskiej. OIPN zapewnił pomoc merytoryczną na punktach gry miejskiej oraz przekazał nagrody dla najlepszych zespołów – 1 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Centrum Kultury i Rekreacji w Supraślu / Bieg „Tropem Wilczym" – stoisko edukacyjne, organizacja gier i zagadek historycznych dla dzieci i młodzieży – 3 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Oratorium Salezjańskie przy parafii pw. św. Jana Bosko w Ełku:
  - pokaz filmu *Śladami powstania styczniowego na Podlasiu* połączony z dyskusją oraz spotkaniem z reż. Lidią Trojanowską – 8 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - spotkanie z cyklu Przystanek Historia; wykład *Od śniegów Sybiru po Monte Cassino – historia bohatera spod Monte Cassino* – 14 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Okręgowe w Suwałkach:
  - współpraca przy organizacji Przystanku Historia Suwałki; wykład pracownika OBBH *„Burza" i „Ostra Brama". Powstańcze operacje Armii Krajowej na terytoriach północno-wschodnich II Rzeczypospolitej (od Wileńszczyzny do Suwalszczyzny)* – 12 marca. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH.
  - współpraca przy organizacji Przystanku Historia Suwałki; promocja publikacji *W hołdzie Niepodległej. Młodzieżowe marsze niepodległości w Suwałkach 1918–2021* – 20 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - spotkanie z cyklu Przystanek Historia Suwałki; wykład pracownika OBBH *O Suwałkach w Paryżu. Spór o przynależność państwową południowej Suwalszczyzny w 1919 r.* – 11 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH;
  - spotkanie z cyklu Przystanek Historia Suwałki; wykład pracownika OBEN *Operacja niemeńska 20–28 września 1920 – decydujące zwycięstwo wojny z bolszewikami* – 15 października. Odpowiedzialne: OBEN;
  - spotkanie z cyklu Przystanek Historia Suwałki; wykład pracownika Muzeum Okręgowego w Suwałkach dr. Krzysztofa Skłodowskiego *Polska Organizacja Wojskowa na Suwalszczyźnie 1916–1919* – 10 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Powiatowy Dom Kultury w Sokółce:
  - współpraca przy organizacji Przystanku Historia Sokółka; wykład pracownika Wydziału Kresowego BPiI *80. rocznica operacji „Ostra Brama". Poszukiwania żołnierzy Armii Krajowej poległych pod Krawczunami* – 12 marca. Odpowiedzialne: OBEN, BPiI;
  - współpraca przy organizacji Przystanku Historia Sokółka; wykład pracownika OBBH *Niepodległa Sokółka 1919 r.* – 23 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH.
- Archiwum i Muzeum Archidiecezjalne w Białymstoku:
  - spotkanie w ramach Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych; wykład pracownika OBBH na temat żołnierzy wyklętych – 13 marca. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH;
  - spotkanie z cyklu Przystanek Historia Białystok; dyskusja panelowa *Wybory 4 czerwca 1989 r. w Polsce Północno-Wschodniej* z udziałem: dr. Marka Kietlińskiego (Archiwum Państwowe w Białymstoku), dr. Jarosława Schabieńskiego (Centrum Edukacji Nauczycieli w Suwałkach), dr. hab. Krzysztofa Sychowicza (OBBH Białystok) – 4 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH.
- Centrum Kształcenia Zawodowego w Wysokiem Mazowieckiem / Współorganizacja X Regionalnej Olimpiady Historycznej Wiedzy o Armii Krajowej pod hasłem „Rok 1944". W finale wzięło udział 25 uczniów – 14 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Centrum Edukacji Nauczycieli w Suwałkach:

  – współorganizacja warsztatów dla nauczycieli „Operacja niemeńska 1920 – decydujące zwycięstwo wojny z bolszewikami" – 21 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  – współorganizacja warsztatów dla nauczycieli „Szyfry wojny polsko-bolszewickiej 1919–1920" – 5 listopada. Odpowiedzialne: OBEN;
  – współorganizacja konferencji naukowej w Zespole Szkół nr 6 w Suwałkach z wykładem naczelnika OBBH dla młodzieży szkół suwalskich na temat stanu wojennego – 10 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH.
- Fundacja Projekty Edukacyjne / Wsparcie przy organizacji etapu regionalnego Turnieju Debat Historycznych IPN. W ramach współpracy Fundacja zorganizowała szkolenie techniczne z zakresu debaty oksfordzkiej, a także pomogła w przeprowadzeniu finału – 22 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Fundacja w Dobrym Tonie w Białymstoku:
  – pokaz filmu *Matusia* w ramach projektu „Pamięć w Dobrym Tonie. Środowe spotkania filmowe z IPN i Fundacją w Dobrym Tonie" – 27 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  – pokaz filmu *Mulier fortis. Kobieta mężna* w ramach projektu „Pamięć w Dobrym Tonie. Środowe spotkania filmowe z IPN i Fundacją w Dobrym Tonie" – 24 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  – pokaz filmu *Katyń. Ostatni świadek* w ramach projektu „Pamięć w Dobrym Tonie. Środowe spotkania filmowe z IPN i Fundacją w Dobrym Tonie" – 29 maja. Odpowiedzialne: OBEN;
  – pokaz filmu *Kryptonim „Klasztor". Dopaść Pileckiego* w ramach projektu „Pamięć w Dobrym Tonie. Środowe spotkania filmowe z IPN i Fundacją w Dobrym Tonie" – 25 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN;
  – wydarzenie słowno-muzyczne *Kobiety '44. Prawdziwe historie kobiet w powstańczej Warszawie* – 8 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  – pokaz filmu *Duśka* w ramach projektu „Pamięć w Dobrym Tonie. Środowe spotkania filmowe z IPN i Fundacją w Dobrym Tonie" – 25 września. Odpowiedzialne: OBEN;
  – pokaz filmu *Żeby nie było śladów* w ramach projektu „Pamięć w Dobrym Tonie. Środowe spotkania filmowe z IPN i Fundacją w Dobrym Tonie" – 23 października. Odpowiedzialne: OBEN;
  – pokaz filmu *Prorok w dżinsach* oraz warsztaty edukacyjne na temat życia i działalności bł. ks. Jerzego Popiełuszki, Zespół Szkół w Sokółce – 23 października. Odpowiedzialne: OBEN;
  – pokaz filmu *Prorok w dżinsach* oraz warsztaty edukacyjne na temat życia i działalności bł. ks. Jerzego Popiełuszki, kino TON w Białymstoku – 12 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Przyrody – Dwór Lutosławskich w Drozdowie / Piknik patriotyczny „Majówka u Lutosławskich" – stoisko historyczno-edukacyjne – 5 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Parafie diecezji łomżyńskiej, warmińskiej, ełckiej, drohiczyńskiej oraz parafie archidiecezji białostockiej / W wybranych parafiach zaprezentowano wystawa „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w czasie peregrynacji relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów – 8 maja – 22 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Gmina Dąbrowa Białostocka / Uroczystość poświęcenia odremontowanego grobu gen. bryg. Nikodema Sulika w Kamiennej Starej; przygotowanie przez pracownika OBEN tekstu na tablicę oraz korekta treści zamieszczonych na płycie nagrobnej – 10 maja. Odpowiedzialne: OBEN, OBUWiM.
- 1. Podlaska Brygada Obrony Terytorialnej im. gen. bryg. Władysława Liniarskiego „Mścisława" / Spotkanie z okazji święta brygady poświęcone historii WOT i 1. PBOT oraz jej patronowi – 21 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Powiatowy Dom Kultury w Sokółce, Starostwo Powiatowe w Sokółce:
  – spotkanie z cyklu Przystanek Historia; wykład pracownika OBBH i OBL *Granica północno-wschodniej Polski w latach 1944–1948 na terenie Sokólszczyzny* – 23 maja. Odpowiedzialne: OBEN;
  – spotkanie z cyklu Przystanek Historia; wykład Stanisława Płużańskiego i pokaz filmu *Kryptonim „Klasztor". Dopaść Pileckiego* – 25 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN;
  – spotkanie z cyklu Przystanek Historia; wykład pracownika OBEN *Przymusowe roboty w III Rzeszy* – 23 października. Odpowiedzialne: OBEN;

  - spotkanie z cyklu Przystanek Historia; wykład pracownika OBEN *Operacja niemeńska 1920 – decydująca bitwa wojny polsko-bolszewickiej* – 24 października. Odpowiedzialne: OBEN;
  - spotkanie z cyklu Przystanek Historia; wykład pracownika OBBH *Bić bolszewika! Polsko-niemiecka „współpraca" w zwalczaniu sowieckiej partyzantki. Wileńszczyzna 1944* – 25 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Centrum Opatrzności Bożej – Wotum Narodu / XVII Święto Dziękczynienia w Warszawie – stoisko historyczno-edukacyjne z materiałami na temat postaci bł. ks. Jerzego Popiełuszki – 2 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Centrum Edukacji Nauczycieli w Białymstoku / Akcja „Rozczytane Podlaskie" – udział pracownika OBEN w IV edycji akcji, która odbyła się w związku z XXIII Ogólnopolskim Tygodniem Czytania Dzieciom – 4 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Podlaski Oddział Straży Granicznej im. gen. dyw. Henryka Minkiewicza, Stowarzyszenie Rodzina Katyńska w Białymstoku, 1. Podlaska Brygada Obrony Terytorialnej, Nadleśnictwo Suwałki, Gmina Wiżajny, Gmina Rutka-Tartak, Grupa Rekonstrukcyjna Centralnej Szkoły Podoficerskiej KOP w Osowcu / Patrol Szlakiem Służb Granicznych „Stulecie wierności Rzeczypospolitej" na trasie Rutka-Tartak – Wiżajny, strefa edukacyjno-historyczna w Wiżajnach – 28-kilometrowy rajd pieszy oraz strefa ze stoiskami edukacyjnymi i promocyjnymi organizatorów i partnerów wydarzenia z okazji obchodów 100. rocznicy utworzenia Korpusu Ochrony Pogranicza – 8 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- 18. Białostocki Pułk Rozpoznawczy / Współorganizacja obchodów święta pułkowego połączonych z 80. rocznicą bitwy o Monte Cassino – otwarcie elementarnej wystawy biograficznej o gen. bryg. Nikodemie Suliku (patronie jednostki), przygotowanie stoiska edukacyjnego i udział w uroczystościach – 14 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Centrum Kultury Gminy Łomża, Ośrodek Szkolenia Poligonowego GROM w Czerwonym Borze / Organizacja spotkania edukacyjnego z wykorzystaniem skrzyń immersyjnych BNT opartych na technologii VR – 17–18 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Gmina Goniądz / Uroczystość odsłonięcia muralu przedstawiającego mjr. Mieczysława Potockiego – wystąpienie pracownika OBEN z referatem na temat bohatera – 4 lipca. Odpowiedzialne: OBUWiM, OBEN.
- Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Litewskiej z siedzibą w Wilnie / Uroczystości 80. rocznicy operacji „Ostra Brama" – polowa msza święta przy kaplicy w Skorbucianach w intencji żołnierzy z Okręgów Wileńskiego i Nowogródzkiego AK poległych w walce o Wilno; uroczystość złożenia wieńców przy pomniku w Boguszach upamiętniającym aresztowanie oficerów sztabu Okręgu Wileńskiego AK przez NKWD; konferencja naukowa „Przed Warszawą było Wilno" w Domu Kultury Polskiej w Wilnie; uroczysta msza św. w kościele pw. św. Teresy w Wilnie w intencji poległych i zmarłych żołnierzy z Okręgów Wileńskiego i Nowogródzkiego AK oraz Apel Pamięci na cmentarzu na Rossie; uroczystość odsłonięcia odrestaurowanego pomnika nagrobnego żołnierza AK Michała Półtoraka ps. „Grot" na cmentarzu w Kalwarii Wileńskiej; ceremonia złożenia kwiatów w kwaterze poległych żołnierzy AK na cmentarzu w Kolonii Wileńskiej – 6–8 lipca. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH, OBUWiM, dyrektor OIPN.
- Stowarzyszenie Woda Las / II Bieg Pamięci Ofiar Obławy Augustowskiej w Mikaszówce – współorganizacja biegu w związku z 79. rocznicą obławy augustowskiej – 6 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Urząd Gminy Giby, Gminny Ośrodek Kultury w Gibach, parafia pw. św. Anny w Gibach / Obchody 79. rocznicy obławy augustowskiej – współorganizacja obchodów, w ramach których odbyła się wieczornica (plenerowy pokaz filmu *Obława* w reż. Beaty Hyży-Czołpińskiej), VII Rajd Rowerowy Śladami Ofiar Obławy Augustowskiej z lipca 1945 r., msza św. w kościele pw. św. Anny i marsz na Gibiańską Golgotę – 19–21 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie Historyczne im. Danuty Siedzikówny „Inki" / Wydarzenie słowno-muzyczne *Kobiety '44. Prawdziwe historie kobiet w powstańczej Warszawie* – 8 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.

- Starostwo Powiatowe w Sejnach, Burmistrz Miasta Sejny, Muzeum Kresów Wschodnich Obojga Narodów / Obchody 105. rocznicy powstania sejneńskiego – wystąpienie pracownika OBEN na konferencji naukowej „Wierni Macierzy" z referatem *Podpułkownik dyplomowany Adam Rudnicki (1897–1964) i jego wspomnienia o powstaniu sejneńskim z sierpnia 1919 r.*, oprowadzanie po wystawie o powstaniu sejneńskim oraz udział w uroczystościach – 23–24 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Parafia pw. Najświętszego Serca Jezusa w Białymstoku / Festyn rodzinny dla mieszkańców osiedla Wygoda – stoisko historyczno-edukacyjne – 1 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Koło Rodzin i Przyjaciół Żołnierzy 42. Pułku Piechoty / Akcja „Pamiętajmy o żołnierzach broniących Westerplatte" pod patronatem ks. abp. Józefa Guzdka; złożono kwiaty na grobach westerplatczyków białostockich – 1 września. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Białostockie Centrum Edukacji – Miejski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Białymstoku:
  - współorganizacja warsztatów dla nauczycieli „Represje niemieckie w Bezirk Bialystok w latach 1941–1944" – 2 września. Odpowiedzialne: OBEN;
  - współorganizacja warsztatów dla nauczycieli „Materiały edukacyjne IPN – jak uczyć/uczyć się o historii najnowszej" – 25 października. Odpowiedzialne: OBEN;
  - współorganizacja warsztatów dla nauczycieli „Kultura niezależna w PRL" – 11 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Gmina Suchowola, Fundacja im. ks. Jerzego Popiełuszki „Dobro" / Cykl wydarzeń w ramach 77. rocznicy urodzin bł. ks. Jerzego Popiełuszki: finał Ogólnopolskiego Konkursu Wokalno-Poetyckiego „Piosenką zło zwyciężaj", złożenie kwiatów pod pomnikiem bł. ks. Jerzego Popiełuszki w Suchowoli, uroczysta polowa msza św. w Okopach – 7 września. Odpowiedzialne: OBEN, dyrektor OIPN.
- Polskie Towarzystwo Historyczne / XXI Powszechny Zjazd Historyków Polskich w Białymstoku – w ramach wydarzenia odbyły się: panel dyskusyjny IPN *Relacje polsko-żydowskie w latach 1939–1945*; Targi Książki Historycznej (obecne stoisko Wydawnictwa IPN); otwarcie wystawy „Podeptane konwencje. Zbrodnie Wehrmachtu na żołnierzach Wojska Polskiego w trakcie walk i po zakończeniu kampanii polskiej 1939 r." autorstwa dr. Tomasza Sudoła; trzy warsztaty dla nauczycieli „Szyfry wojny polsko-bolszewickiej" oraz „Multihistoria" – 17–20 września. Odpowiedzialne: OBBH, OBEN, dyrektor OIPN.
- Związek Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych Okręgu Białystok / Współorganizacja wydarzenia „Dzień Pamięci o Żołnierzach Podziemia Niepodległościowego 1939–1956" w Świętej Wodzie w Wasilkowie – uroczyste otwarcie wystaw stałych „Przed Warszawą było Wilno" i „Cichociemni" – 21 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Biblioteka Publiczna Gminy Kuźnica / Wygłoszenie referatu przez pracownika OBL *Kształtowanie się polskiej granicy wschodniej po II wojnie światowej na terenie Sokólszczyzny 1944–1948* – 25 września. Odpowiedzialne: OBBH, OBL.
- Wojskowe Centrum Rekrutacji w Białymstoku, 18. Białostocki Pułk Rozpoznawczy / Współpraca przy organizacji warsztatów edukacyjnych dla pocztów sztandarowych szkół, stowarzyszeń i organizacji kombatanckich w ramach projektu edukacyjnego „Sztandar – znak szczególnego znaczenia" – 25 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Fundacja Instytut Suwerennej:
  - Zjazd Edukatorów Podlaskiego Międzynarodowego Domu Spotkań w Tykocinie; pracownicy OBEN przeprowadzili warsztaty „Wykorzystanie materiałów i gier edukacyjnych IPN na zajęciach z młodzieżą szkolną. Prezentacja oferty edukacyjnej Oddziału IPN w Białymstoku" – 12 października. Odpowiedzialne: OBEN;
  - Zjazd Kresowych NGO w Tykocinie; odbyły się wykłady pracowników OBEN *Operacja niemeńska 20–28 IX 1920 – decydująca bitwa z bolszewikami (Kresy Wschodnie, traktat ryski)* oraz *Deportacje obywateli Polski w głąb ZSRS w latach 1940–1941* – 18 października. Odpowiedzialne: OBEN;

  - Zjazd Kresowej Młodzieży Szkolnej w Tykocinie; pracownik OBEN wygłosił prelekcję *Zbrodnia katyńska 1940. Zagłada polskich elit* i przeprowadził warsztaty – 31 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Klub Inteligencji Katolickiej w Białymstoku / Spektakl słowno-muzyczny *Rozżarzone węgle miłości* w Centrum Wystawienniczo-Konferencyjnym Archidiecezji Białostockiej z okazji 40. rocznicy męczeńskiej śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki – 8 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Podlaski Urząd Wojewódzki / Organizacja uroczystej gali w auli Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego przy podsumowaniu konkursu „Historia najnowsza Polski w poezji dzieci i młodzieży" – 24 października. Odpowiedzialne: OA.
- Suwalski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli / Współorganizacja warsztatów online dla nauczycieli wychowania przedszkolnego „Oferta edukacyjna IPN skierowana do najmłodszych uczestników edukacji" – 6 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum w Tykocinie – Oddział Muzeum Podlaskiego w Białymstoku / Wygłoszenie prelekcji *Odzyskanie przez Polskę niepodległości i postać Jana Zimnocha* – 8 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.
- Hajnowski Dom Kultury / Koncert z okazji 80. rocznicy akcji „Burza" podsumowujący obchody regionalne; promocja teledysku *Kartka z tamtych dni* – 10 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie Pamięci Ofiar Zbrodni Niemieckich w Grabówce / Współorganizacja wydarzeń rocznicowych w Grabówce. Przyznanie honorowego członkostwa pracownikowi OA Karolowi Usakiewiczowi – 26 listopada. Odpowiedzialne: OA.
- Kuratorium Oświaty w Białymstoku / Współorganizacja Ogólnopolskiej Olimpiady Przedmiotowej „Losy żołnierza i dzieje oręża polskiego w latach 1921–1956"; pracownik OBEN wziął udział w pracach komisji konkursowej – 28 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- BohaterON – włącz historię / Współorganizacja cyklu zajęć edukacyjnych prowadzonych na podstawie scenariusza „Bombka z Memmingen" – 29 listopada, 5 grudnia, 9 grudnia, 11 grudnia, 13 grudnia, 16 grudnia, 18 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- 18. Łomżyński Pułk Logistyczny / Współorganizacja konkursu plastycznego „Wojsko na ziemi łomżyńskiej" wraz z warsztatami edukacyjnymi na temat polskiego wywiadu radiowego w okresie wojny polsko-bolszewickiej – 9 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Region Podlaski NSZZ „Solidarność", Klub Więzionych, Internowanych i Represjonowanych, Miasto Łapy / Współorganizacja w Białymstoku i Łapach obchodów 43. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego: koncert piosenek Jacka Kaczmarskiego w wykonaniu Zbigniewa Bibera w Studio Rembrandt Polskiego Radia Białystok, msza św. w intencji Ojczyzny oraz za żyjących i zmarłych pracowników Zakładów Naprawczych Taboru Kolejowego Łapy, odsłonięcie pomnika Krzyż „Solidarności" przy dawnych ZNTK w Łapach, msza św. w intencji Ojczyzny w kościele pw. św. Rocha w Białymstoku, złożenie kwiatów – 12–13 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN, OBUWiM.
- Muzeum Północno-Mazowieckie w Łomży / Udział naczelnika OBBH w pracach Rady Muzeum w 2024 r. Odpowiedzialne: OBBH.
- Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi / Udział naczelnika OBBH w pracach Rady Muzeum w 2024 r. Odpowiedzialne: OBBH.

Delegatura IPN w Olsztynie

- Kuratorium Oświaty w Olsztynie / Projekt edukacyjny „Przez historię z Niezwyciężonymi" – kolejna edycja zajęć edukacyjnych online dla uczniów szkół podstawowych (klasy V–VIII) i ponadpodstawowych z województwa warmińsko-mazurskiego. Tematyka obejmowała najważniejsze zagadnienia z historii Polski w XX w. Lekcje były poprzedzone fragmentem animacji IPN *Niezwyciężeni*. Odbyły się zajęcia na temat: Czerwca '56; Października '56; Milenium Chrztu Polski i Tysiąclecia Państwa Polskiego; Marca '68; Grudnia '70; Czerwca '76; wyboru papieża Polaka i pierwszej pielgrzymki do Polski; powstania Solidarności; stanu wojennego oraz upadku komunizmu – 1 stycznia – 30 kwietnia.
- Oddział Klubu HDK Legion – Leśnik / Akcja poboru krwi przy okazji rocznicy powstania wielkopolskiego, Narodowego Dnia Żołnierzy Wyklętych, powstania kościuszkowskiego, bitwy o Monte

Cassino, powstania warszawskiego, Święta Policji, wybuchu II wojny światowej, Armii Krajowej, powstania listopadowego, stanu wojennego – Delegatura wspiera każdą akcję m.in. przez udostępnianie materiałów edukacyjnych, np. broszur o bohaterach narodowych – 18 stycznia, 1 marca, 28 kwietnia, 28 maja, 11 lipca, 10 sierpnia, 27 września, 7 listopada, 3, 13 i 20 grudnia.

- Archiwum Państwowe w Olszynie / Panel dyskusyjny dotyczący planów i przygotowań do powstania powszechnego KG ZWZ/AK i sztabu Naczelnego Wodza – poruszona tematyka dotyczyła także akcji „Burza", jej założeń, realizacji oraz konsekwencji. W rozmowie udział wzięli naczelnik i pracownik Delegatury – 14 lutego.
- Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Olsztynie / IX edycja Turnieju Debat Historycznych IPN, eliminacje regionalne – w turnieju udział wzięły cztery drużyny – 25 kwietnia.
- Gmina Olsztynek / Prezentacja wystawy „Zbrodnia katyńska 1940. Zagłada polskich elit" oraz warsztaty edukacyjne „Śledztwo katyńskie" – wydarzenie odbyło się w lokalnej wieży ciśnień; udział wzięli uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 1 im. Noblistów Polskich w Olsztynku oraz Szkoły Podstawowej nr 2 im. rtm. Witolda Pileckiego w Olsztynku – 26 kwietnia.
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Biesalu / Majowy Piknik Patriotyczny – uczniowie wzięli udział w grze terenowej dotyczącej symboli narodowych oraz ich szkoły, w turnieju gier planszowych, konkursie plastycznym, zajęciach edukacyjnych ze „Zwierzęcą Brygadą", konkursie historycznym oraz rajdzie rowerowym trasą edukacyjno-historyczną – 24 maja.
- Fundacja Przyszłość dla Dzieci / Piknik charytatywny – pracownicy Delegatury prowadzili gry i konkursy dla najmłodszych. Podczas wydarzenia wykorzystano kolorowanki dla dzieci, gry „Miś Wojtek" oraz „Zwierzęca Brygada" – 9 czerwca.
- Dom Kultury w Rucianem-Nidzie / Organizacja Klubu Miłośników KLIO w Rucianem-Nidzie – spotkania cykliczne. Dotychczas poruszone tematy: *Akcja „Burza" 1944* – 29 lipca; *Idee Solidarności* – 23 sierpnia; *Polskie drogi do niepodległości* – 28 listopada.
- 16. Pomorska Dywizja Zmechanizowana / Piknik z okazji Wojewódzkich Obchodów Święta Wojska Polskiego na pl. Solidarności w Olsztynie – pracownicy DIPN przygotowali stoisko edukacyjne z materiałami wydanymi przez IPN, kolorowankami oraz grami dla dzieci – 16 sierpnia.
- Starostwo Powiatowe w Piszu / Zawody kajakarskie „Pisą na szlaku Wańkowicza" – zawody zorganizowane w celu uczczenia Melchiora Wańkowicza i jego książki *Na tropach Smętka*, powstałej po wizycie autora na Warmii i Mazurach w 1935 r. Obszerne fragmenty dotyczą Pisza. W 2024 r. był Rok Wańkowicza. DIPN w Olsztynie włączyła się w organizację wydarzenia, ufundowała część nagród dla zwycięzców, a pracownik Delegatury wygłosił krótką prelekcję, w której udział wzięło około 100 osób – 21 września.
- Stadnina Koni w Kierzbuniu / Udział w pikniku zorganizowanym przy okazji Rajdu Konnego im. Łupaszki. Pracownicy Delegatury przygotowali stoisko edukacyjne z materiałami wydanymi przez IPN, kolorowankami oraz grami dla dzieci – 22 września.
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Gietrzwałdzie / Spektakl słowno-muzyczny *Wehikuł czasu* w wykonaniu młodzieży szkół podstawowych z Gietrzwałdu i Biesala, wokalistów z pracowni piosenki Centrum Kulturalno-Bibliotecznego w Gietrzwałdzie, perkusistów z Planety U w Unieszewie oraz Chóru „Misericordia Dei" z parafii Miłosierdzia Bożego w Olsztynie – 11 listopada.

ODDZIAŁ IPN GDAŃSK

- Klub Historyczny im. „Grota" Ziemi Chojnickiej / Prelekcja z elementami pogadanki *„To nie na darmo…". Grudzień '70* dla uczniów II LO w Chojnicach – 18 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Urząd Gminy w Cedrach Wielkich, Żuławski Ośrodek Kultury i Sportu w Cedrach Wielkich, Szkoła Podstawowa im. Obrońców Ziem Polskich w Wocławach / Prelekcja pracownika OBBH *Pomorscy duchowni rzymskokatoliccy w obliczu dwóch totalitaryzmów* – 24 stycznia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Gmina Miejska Skórcz, Ośrodek Kultury w Skórczu / Współpraca przy promocji książki Mateusza Kubickiego *Las Zajączek 1939–1945. Niemiecka zbrodnia na Pomorzu Gdańskim z lat II wojny światowej* – 26 stycznia. Odpowiedzialne: OBBH.

- Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku / Wprowadzenie historyczne przed projekcją filmu Jerzego Passendorfera *Zamach*; wydarzenie w ramach obchodów 80. rocznicy wykonania wyroku na Franzu Kutscherze – 1 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- Klub Marynarki Wojennej „Riwiera" w Gdyni, Oblackie Centrum Kultury i Edukacji w Gdańsku / Organizacja i prowadzenie dyskusji *Po Wołyniu była Małopolska Wschodnia… W 80. rocznicę zagłady Huty Pieniackiej* z udziałem pracowników OBBH Gdańsk i Rzeszów – 28 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- Urząd Gminy w Cedrach Wielkich, Żuławski Ośrodek Kultury i Sportu w Cedrach Wielkich / Współpraca przy obchodach Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych – pracownik OBBH wygłosił wykład *Żołnierze wyklęci w powojennej Polsce* – 1 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Fundacja Pomorskich Kresowian, Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku / Prelekcja pracownika OBBH *5. Wileńska Brygada AK na Pomorzu* – 1 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- X Liceum Ogólnokształcące w Gdańsku / Prelekcja pracownika OBBH *5. Wileńska Brygada AK na Pomorzu* – 1 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Gdański Region NSZZ „Solidarność" / Podpisanie porozumienia o współpracy przy realizacji cyklu wydarzeń w związku z przypadającą w 2024 r. 40. rocznicą śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki – organizacja wystawy, koncertu oraz debat tematycznych związanych z postacią ks. Popiełuszki – 5 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa w Kaliskach / Prelekcja pracownika OBBH *5. Wileńska Brygada AK na Pomorzu* – 6 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku, Muzeum Stutthof w Sztutowie / Dyskusja wokół książki *Polska Walcząca na Pomorzu. Struktury i ludzie konspiracji* – wydarzenie odbyło się w Gdańsku – 7 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Stowarzyszenie Brzostek Top Team / Podpisanie porozumienia o współpracy – realizacja wspólnych wydarzeń zwiększających świadomość historyczną – 15 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Towarzystwo Przyjaciół Sopotu / Promocja książki *Wojna oczami nastolatki. Wspomnienia Agaty Zofii Prabuckiej z lat 1939–1945* – 16 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Sołectwo Wysoka / Promocja książki *Wojna oczami nastolatki. Wspomnienia Agaty Zofii Prabuckiej z lat 1939–1945* – 17 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Biblioteka Społeczna Stowarzyszenia „Przyjazne Pomorze" / Promocja książki *Wojna oczami nastolatki. Wspomnienia Agaty Zofii Prabuckiej z lat 1939–1945* – 19 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Towarzystwo Upiększania Miasta Kartuz / X Kartuskie Obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych – wykład pracowników OBBH – 21 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Urząd Gminy w Cedrach Wielkich, Żuławski Ośrodek Kultury i Sportu w Cedrach Wielkich, Dyskusyjny Klub Filmu i Książki Historycznej / VI Żuławskie Dni Żołnierzy Wyklętych – prelekcja pracownika OBBH *Żołnierze wyklęci na Pomorzu* – 22 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Dom Pojednania i Spotkań im. św. Maksymiliana Marii Kolbego w Gdańsku, Oblackie Centrum Edukacji i Kultury / Prelekcja *Antidotum – rzecz o księdzu Blachnickim* i udział pracownika OBBH w dyskusji – 23 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Oblackie Centrum Edukacji i Kultury w Gdańsku:
  - *O prymasie Stefanie Wyszyńskim, diecezji gdańskiej i komunistach* – spotkanie z dyskusją na temat prymasa Stefana Wyszyńskiego – 10 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH;
  - promocja książki *Polityka na ambonie. Środowisko księży patriotów w województwie gdańskim w latach 1950–1956* – 10 maja. Odpowiedzialne: OBBH, OBEN.
- Wojska Obrony Terytorialnej / Objazd śladami miejsc pamięci w Gdańsku w ramach Programu Narodowego Przysposobienia Obronnego – w wydarzeniu wzięli udział przedstawiciele Wojsk Obrony Terytorialnej, PKP, Lasów Państwowych, Wód Polskich, NIK, ARiMR i Gaz System – 17 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Areszt Śledczy w Gdańsku / Wizyta studyjna pracowników OBEN w Areszcie Śledczym w Gdańsku mająca na celu przybliżenie historii obiektu – 22 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.

- Stowarzyszenie Odnowy Chrześcijańskiej „Pamięć i Tożsamość”:
  – obchody Dnia Książki – zorganizowano akcję „Uwalniamy książki – dzielimy się wiedzą” – OBEN przekazał ponad 50 różnych tytułów: czasopism, broszur, książek naukowych do bezpłatnej dystrybucji na terenie powiatu działdowskiego za pośrednictwem Stowarzyszenia Odnowy Chrześcijańskiej „Pamięć i Tożsamość” – 23 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  – rozmowa pracownika OBBH z Andrzejem Ruteckim na temat duchownych niezłomnych – 10 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Synagoga w Cieszanowie / Sesja popularnonaukowa w 80. rocznicę zbrodni OUN i UPA na polskich mieszkańcach Cieszanowa / Prezentacja książki *Ocaleni z ludobójstwa. Wspomnienia Polaków z Wołynia* – 10 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Areszt Śledczy w Gdańsku / Wizyta studyjna pracowników OIPN Gdańsk w Areszcie Śledczym w Gdańsku mająca na celu przybliżenie historii obiektu – 16 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Instytut Kultury Miejskiej / Promocja Nocy Muzeów – 18 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Dyskusyjny Klub Filmu i Książki Historycznej, Gmina Cedry Wielkie / Prelekcja *Monte Cassino 1944 r.*, spotkanie z cyklu „Dyskusja w podcieniu” – 23 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- PTTK Oddział w Malborku / Współorganizacja VII Historycznego Rajdu Rowerowego IPN „Śladami osadników z Wołynia na Żuławach Wiślanych” z Malborka do Żelichowa – 25 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Klub Marynarki Wojennej, Muzeum Marynarki Wojennej „Riwiera” / Festyn z okazji Dnia Dziecka – 1 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie Godność / Wykład dr. Arkadiusza Kazańskiego na temat wyborów czerwcowych 1989 r. Gdańsk – 4 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Morski Kościół Misyjny Niepokalanego Serca Maryi Dom Zakonny Braci Mniejszych Franciszkanów w Gdańsku-Nowym Porcie / Współorganizacja rodzinnego pikniku historycznego – 9 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Morski Oddział Straży Granicznej / Promocja i współorganizacja festynu edukacyjnego – 11 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Koło Emerytów Komisji Międzyzakładowej NSZZ „Solidarność” Pracowników Oświaty i Wychowania w Gdańsku / Prelekcje pracownika OBBH i asystenta prasowego – 12 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Kolegium do spraw Dziedzictwa Kulturowo-Historycznego przy Marszałku Województwa Pomorskiego / Organizacja spotkania w siedzibie OIPN Gdańsk, wykład pracownika OBBH na temat niszczenia akt przez Służbę Bezpieczeństwa – 25 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Yacht Club Rewa / III Regaty Żeglarskie im. gen. Mariusza Zaruskiego – prezentacja postaci Mariusza Zaruskiego dokonana przez pracownika OBEN – 29 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Gdański Zespół Schronisk i Sportu Szkolnego / „Wakacyjne miasteczko” dla dzieci z trójmiejskich szkół podstawowych – uczestników półkolonii – malowanie toreb z polskimi symbolami narodowymi: Kotwicą oraz emblematem PSZ, wyjaśnienie kontekstu historycznego – 1–5 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 10 im. E. Kwiatkowskiego w Gdańsku / Współorganizacja i promocja „Historii na wakacjach” – lekcje dla młodzieży – 1–5 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Biblioteka Miejska w Kościerzynie / Współorganizacja i promocja XXIV Targów Książki „Costerina” – 6 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Miasto Gdynia / Plener Literacki w Gdyni – współorganizacja i promocja wydarzenia – 19–21 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- 7. Pomorska Brygada Obrony Wybrzeża w Słupsku / Współpraca przy powstaniu i odsłonięciu pomnika gen. bryg. Stanisława „Grzmota” Skotnickiego – popiersie uroczyście odsłonięto na placu apelowym 7. Pomorskiej Brygady Obrony Wybrzeża – 26 lipca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- NSZZ „Solidarność” Region Elbląski:
  – 42. rocznica pobicia internowanych w Ośrodku Odosobnienia w Kwidzynie – złożenie kwiatów pod tablicą przy zakładzie karnym, prezentacja publikacji Piotra Kardeli *Proces elbląski 1983* – 13 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH;

  - otwarcie wystawy „Zdawało się im, że go unicestwili, a to on przeszedł do nieśmiertelności” – Kwidzyn – 10 września; Elbląg – 24 września. Odpowiedzialne: OBBH;
  - spotkanie dotyczące postaci bł. ks. Jerzego Popiełuszki – 29 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- NSZZ „Solidarność” Region Gdański, parafia pw. św. Franciszka z Asyżu w Gdańsku / Dyskusja na temat bł. ks. Jerzego Popiełuszki. Rozmowę z ks. dr. hab. Jarosławem Wąsowiczem i Andrzejem Adamczykiem poprowadził pracownik OBBH Gdańsk – 17 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Morski Oddział Straży Granicznej w Gdańsku, Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku / Konferencja popularnonaukowa „100-lecie Korpusu Ochrony Pogranicza” – referat pracownika OBBH *Wschodnia tarcza II Rzeczpospolitej – Korpus Ochrony Pogranicza 1924–1939* – 5 września. Odpowiedzialne: OBBH.
- Stowarzyszenie Civitas Christiana, Archiwum Archidiecezji Gdańskiej, Miasto Kościerzyna, Gmina Kościerzyna, NSSZ „Solidarność” Region Gdański, Muzeum Ziemi Kościerskiej, Kościerski Dom Kultury / Współpraca przy organizacji sesji naukowej w Kościerzynie „Zapomniani bohaterowie Sierpnia ’80” – 25 września. Odpowiedzialne: OBBH.
- Parafia św. Rocha w Osieku / III Sympozjum Naukowe „Kociewie w latach 1939–1956” – referaty pracowników OBBH – 28 września. Odpowiedzialne: OBBH.
- Stowarzyszenie Osób Internowanych „Chełminiacy 1982”, Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” w Bydgoszczy / Współpraca w zakresie upowszechniania wiedzy na temat Wojskowych Obozów Internowania – luty, listopad, grudzień. Odpowiedzialna: OKŚZpNP.
- Muzeum Historyczno-Etnograficzne im. Juliana Rydzkowskiego w Chojnicach:
  - wykład prokuratora OKŚZpNP *Powrót do Doliny Śmierci – badania archeologiczne w 2023 r.* – 25 stycznia. Odpowiedzialna: OKŚZpNP;
  - wykład prokuratora OKŚZpNP *Archeologia masowych zbrodni – podsumowanie prac w chojnickiej Dolinie Śmierci* – 17 października. Odpowiedzialna: OKŚZpNP.
- Technikum nr 1 w Chojnicach / Wykład prokuratora OKŚZpNP *Archeologia masowych zbrodni – podsumowanie prac w chojnickiej Dolinie Śmierci* – 25 stycznia. Odpowiedzialna: OKŚZpNP.
- 5 chojnickich szkół (podstawowe, technika i liceum) / Pięć wykładów prokuratora OKŚZpNP na temat badań realizowanych w ramach projektu „Chojnice” – 13–14 czerwca. Odpowiedzialna: OKŚZpNP.
- 34. Batalion Obrony Radiotechnicznej w Nieżychowicach / Udział prokuratora OKŚZpNP w spotkaniu terenowym w Dolinie Śmierci w Chojnicach i wykład dla żołnierzy 34. Batalionu Obrony Radiotechnicznej w Nieżychowicach na temat badań naukowych przeprowadzonych na tym terenie – 17 października. Odpowiedzialna: OKŚZpNP.
- Zespół Szkół Specjalnych w Chojnicach / Wykład prokuratora OKŚZpNP na temat badań naukowych oraz śledztwa prokuratorskiego związanych z masowymi zbrodniami w Dolinie Śmierci – 17 października. Odpowiedzialna: OKŚZpNP.
- Technikum Mundurowe w Chojnicach / Wykład prokuratora OKŚZpNP *Archeologia masowych zbrodni – podsumowanie prac w chojnickiej Dolinie Śmierci* – 18 października. Odpowiedzialna: OKŚZpNP.
- Starogardzkie Centrum Kultury / Promocja książki Mateusza Kubickiego *Okupacja niemiecka w powiecie starogardzkim 1939–1945* – 25 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Urząd Gminy Iłowo-Osada / Współfinansowanie pomnika Marszałka Józefa Piłsudskiego oraz tablicy – replika zniszczonego przez Niemców pomnika i tablicy informacyjnej przy pomniku. Uroczyste odsłonięcie – 11 listopada. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Muzeum Stutthof w Sztutowie / Konferencja naukowa w Gdańsku „Akcja »T-4« i inne formy niemieckiej eksterminacji bezpośredniej na Pomorzu w latach II wojny światowej” – 20 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.
- Stowarzyszenie Rodzina Ponarska, Urząd Marszałkowski w Gdańsku / Konferencja w Gdańsku w 30-lecie powstania Stowarzyszenia Rodzina Ponarska i w 83. rocznicę zbrodni ponarskiej (1941–1944) – prelekcja pracownika OBBH – 27 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.

Delegatura IPN w Bydgoszczy

- Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Świeciu / Prelekcja dla uczniów klas II i III LO oraz IV TL *Polskie podziemie niepodległościowe 1944–1963* – 9 stycznia.
- Zakład Karny w Potulicach:
  - „Lekcja historii dla osadzonych" – projekt realizowany przez REN przy współpracy z Zakładem Karnym w Potulicach. Cykliczne spotkania z pokazem filmu na temat najnowszej historii Polski. W 2024 r. odbyły się cztery spotkania: *Straż przednia wyzwolenia Polski – cichociemni żołnierze AK*, *Akcje zbrojne ZWZ/AK w latach 1939–1945*, *Polskie Podziemie Niepodległościowe 1944–1956*, *Zbrodnia katyńska 1940* – 19 stycznia, 22 lutego, 29 marca, 26 kwietnia;
  - wykład pracownika DIPN dla osadzonych *Monte Cassino 1944* – 12 lipca;
  - wizyta delegacji IPN wraz z prezesem Karolem Nawrockim i dyrektorem OIPN Gdańsk w ramach zajęć edukacyjnych prowadzonych przez pracowników DIPN Bydgoszcz – 18 października.
- Młyny Rothera w Bydgoszczy:
  - Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu – wykład pracowniczki DIPN na temat bydgoskich ofiar Zagłady, więźniarek żydowskich z Litwy, Węgier i Czechosłowacji zmarłych w działających w regionie od 1944 r. podobozach KL Stutthof – 25 stycznia;
  - piknik na Wyspie Młyńskiej w Bydgoszczy z okazji urodzin Mariana Rejewskiego – 17 sierpnia.
- III Liceum Ogólnokształcące im. Marii Konopnickiej we Włocławku / Projekt „Wspólna przeszłość kluczem do przyszłości" – wystąpienia pracowników DIPN *Czy wybuch powstania warszawskiego był słuszną decyzją? – spór o powstanie w 80. rocznicę jego wybuchu* oraz *Czy Polacy potrafią korzystać z demokracji? – 25. rocznica pierwszych wolnych wyborów w Polsce* – 25 stycznia.
- Uczniowie szkół województwa kujawsko-pomorskiego / Olimpiada Gier Planszowych IPN w siedzibie DIPN – rozegrano turnieje gier wydanych przez IPN: „ZnajZnak", „Miś Wojtek", „Bitwa Warszawska", „ORP Orzeł", „Gwiaździsta Eskadra", „Niepodległa" – 25 stycznia.
- Komenda Wojewódzka Policji w Bydgoszczy / Projekt edukacyjny REN dla klas policyjnych „Na tropach historii" – cykl prelekcji wraz prezentacją materiałów archiwalnych i wystaw dotyczących najnowszej historii Polski – 26 stycznia.
- Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury w Bydgoszczy / Wykład pracowniczki DIPN na temat *Polska dyplomacja wobec „kwestii żydowskiej" w latach 1932–1939* – 22 lutego.
- Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy, Urząd Marszałkowski w Toruniu, Inspektorat Wsparcia Sił Zbrojnych, Dowództwo Garnizonu Bydgoszcz / Organizacja uroczystości Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych – 1, 3 marca.
- Hufiec ZHP Bydgoszcz-Miasto / Bieg Tropem Wilczym – wsparcie biegu na trasie 1963 m i 5 km – 3 marca.
- Szkoły województwa kujawsko-pomorskiego:
  - „Historia przez pokolenia. Żołnierze naszej wolności" – cykl zajęć poświęconych historii polskiego antykomunistycznego podziemia niepodległościowego po II wojnie światowej; zajęcia odbyły się w następujących miejscowościach: Tłuchowo, Bydgoszcz – 29 lutego; Czernikowo – 1 marca; Bydgoszcz, Złotów, Sypniewo – 4 marca; Kazanice – 5 marca; Więcbork, Chełmno – 7 marca; Bydgoszcz – 15 marca;
  - konkurs recytatorski „W kręgu poezji i prozy lagrowej więźniarek obozu KL Ravensbrück" – w półfinale X edycji ogólnopolskiego konkursu recytatorskiego wzięło udział trzynastu uczniów z województwa kujawsko-pomorskiego – 21 marca;
  - IX Kujawsko-Pomorski Turniej Debat Historycznych – szkolenie, eliminacje oraz turniej finałowy, w którym uczestniczyły trzy drużyny – 5 kwietnia, 30 kwietnia.
- Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy, Urząd Marszałkowski w Toruniu, Urząd Miasta Bydgoszczy, Zarząd Regionu Bydgoskiego NSZZ „Solidarność" / Organizacja uroczystości 43. rocznicy wydarzeń bydgoskiego marca 1981 r. – 19 marca.
- Stowarzyszenie Rozwoju Solca Kujawskiego, Szkoła Podstawowa nr 4 w Solcu Kujawskim / Upamiętnienie Johna Damskiego – w czasie uroczystości odsłonięcia tablicy pracownik DIPN wygłosił

prelekcję na temat Johna Damskiego i Polaków ratujących Żydów; zaprezentowano wystawę o Polakach ratujących Żydów – 21 marca.
- Zespół Szkół Budowlanych w Bydgoszczy / Wykład pracownika DIPN na temat zbrodni katyńskiej – 11 kwietnia.
- Zespół Szkół w Jabłonowie Pomorskim / Warsztaty „Śledztwo katyńskie" dla uczniów przeprowadzone przez pracownika DIPN – 11 kwietnia.
- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Chełmnie / Warsztaty „Śledztwo katyńskie" dla uczniów przeprowadzone przez pracownika DIPN – 12 kwietnia.
- Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Służewie / Gminne obchody Dnia Pamięci Zbrodni Katyńskiej – prelekcja pracownika DIPN na temat zbrodni katyńskiej, wernisaż wystawy „Zbrodnia katyńska 1940. Zagłada polskich elit" – 15 kwietnia.
- Urząd Marszałkowski w Toruniu, Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie, Społeczny Komitet „Solidarni-Wieś Pamięta" / Obchody 43. rocznicy podpisania porozumienia bydgoskiego w 1981 r. – 17 kwietnia.
- Muzeum Historyczno-Etnograficzne w Chojnicach / Wykład pracownika DIPN na temat zbrodni pomorskiej 1939, warsztatu historyka, specyfiki badań nad zbrodniami niemieckimi w regionie – 18 kwietnia.
- Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy, Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy, Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej, Szkoła Podstawowa nr 57 / Wojewódzki Konkurs Wiedzy o Powstaniu Warszawskim – 18 kwietnia.
- Szkoła Techniczna im. Dywizjonu 303 Bydgoskiego Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Chojnicach / Pracownik DIPN wygłosił dwa wykłady dla uczniów klas I i II na temat działalności Armii Krajowej w czasie II wojny światowej – 18 kwietnia.
- Przewodniczący Regionów NSZZ „Solidarność": Zbigniew Koban (Region Elbląski), Krzysztof Dośla (Region Gdański), Sebastian Gawronek (Region Bydgoski), Tomasz Jeziorek (Region Toruńsko-Włocławski), Dariusz Piankowski (Region Słupski):
  – spotkanie robocze kierownictwa OIPN Gdańsk i DIPN Bydgoszcz z przewodniczącymi Regionów NSZZ „Solidarność" w siedzibie Delegatury na temat porozumienia w sprawie współorganizowania uroczystości związanych z 40. rocznicą męczeńskiej śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki – 24 kwietnia;
  – podpisanie porozumienie między IPN a Regionami NSZZ „Solidarność" o współpracy przy upamiętnianiu bł. ks. Jerzego Popiełuszki w 40. rocznicę męczeńskiej śmierci – 17 maja.
- Przedszkole nr 59 w Bydgoszczy / Zajęcia dla przedszkolaków na temat polskich symboli narodowych oraz zwiedzanie archiwum – 7 maja.
- Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Bydgoszczy / Wykład pracownika RBH DIPN Bydgoszcz w ramach Tygodnia Bibliotek na temat dzieci i młodzieży na Pomorzu i Kujawach po II wojnie światowej – 9 maja.
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Samsiecznie / Gminny konkurs „Ojcowie niepodległości", w jury zasiadał pracownik DIPN – 9 maja.
- Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy / Współpraca przy obchodach Dnia Pamięci Ofiar Niemieckiego Obozu Wysiedleńczego w Smukale – uroczystości na cmentarzu wojennym w Smukale – 11 maja.
- Harcerze z województwa kujawsko-pomorskiego / Pracownik REN w siedzibie DIPN wygłosił wykład dla harcerzy *Monte Cassino 1944* – 11 maja.
- Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. Janusza Korczaka w Pile / W siedzibie DIPN odbyło się przedstawienie o Misiu Wojtku dla dzieci ze szkoły podstawowej – 13 maja.
- Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Inowrocławiu / Wykład pracownika AIPN w Bydgoszczy na temat *Okupowany Inowrocław w dokumentach Komisji Badania Zbrodni Niemieckich/Hitlerowskich w Bydgoszczy* podczas zebrania Polskiego Towarzystwa Historycznego Oddział w Inowrocławiu – 24 maja.

- Zespół Szkół Centrum Kształcenia Zawodowego im. Ignacego Łyskowskiego w Grubnie / Pracownik DIPN wygłosił wykład na temat wyborów czerwcowych z 1989 r. – 27 maja.
- Łabiszyńskie Spotkania z Historią / Pracownicy DIPN byli obecni ze stoiskiem edukacyjnym oraz prowadzili sprzedaż książek Wydawnictwa IPN – 1–2 czerwca.
- Szkoła Podstawowa im. Dywizjonu 303 w Małkach / Pracownik DIPN wygłosił wykład na temat Dywizjonu 303 – 4 czerwca.
- Kujawsko-Pomorski Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2 w Bydgoszczy / W ramach projektu „Źródła mówią" w DIPN przygotowano zajęcia dla uczniów – 6 czerwca.
- Kujawsko-Pomorskie Centrum Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy / Konferencja dla młodzieży „Z bezkresów syberyjskich do Ojczyzny – losy polskich uchodźców i żołnierzy Armii Polskiej na Wschodzie" – 7 czerwca.
- Zespół Szkół nr 1 im. Bartłomieja z Bydgoszczy / Warsztaty „Młodzi Młodym" zorganizowane w siedzibie DIPN – finał projektu uczniowskiego „Smuga pamięci" – 7 czerwca.
- Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Mariana Rejewskiego w Bydgoszczy / Pracownicy biblioteki zwiedzili magazyny archiwalne DIPN oraz zapoznali się ze specyfiką pracy archiwum – 26 czerwca.
- Fundacja 77 / Współorganizacja warsztatów historycznych dla dzieci w wieku 7–11 lat – uczestników oprowadzono po magazynach archiwalnych DIPN, zaprezentowano najciekawsze eksponaty z zasobu, zorganizowano warsztaty z użyciem sitodruku oraz archiwalno-genealogiczne; przedstawiono także dokumenty z zasobu DIPN dotyczące postaci Mariana Rejewskiego – 22–26 lipca.
- Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Młodzieży, Stowarzyszenie Bydgoscy Patrioci / Młodzież z Wileńszczyzny, przebywająca na wakacjach w Bydgoszczy, uczestniczyła w grze edukacyjnej „Bydgoskie ścieżki pamięci" i zwiedziła archiwum. Goście otrzymali wydawnictwa oraz gry edukacyjne IPN – 30–31 lipca.
- 8. Kujawsko-Pomorska Brygada Obrony Terytorialnej im. gen. bryg. Elżbiety Zawackiej ps. „Zo" / Bieg Pamięci Powstańców Warszawskich w Myślęcinku – współpraca przy organizacji wydarzenia – 2 sierpnia.
- Muzeum Księdza Jerzego Popiełuszki w Warszawie / Wizyta w siedzibie DIPN uczestników Ogólnopolskiej Szkoły Letniej ks. Jerzego Popiełuszki, organizowanej przez Muzeum Księdza Jerzego Popiełuszki w Warszawie; partnerem przedsięwzięcia jest IPN. Zaprezentowano zasób archiwalny związany z kapelanem „Solidarności"; odbyto też pielgrzymkę szlakiem męczeństwa kapłana (Bydgoszcz, Górsk, Toruń i Włocławek) – 16 sierpnia.
- IX Międzynarodowy Festiwal Szachowy im. Lecha Kaczyńskiego w Bydgoszczy / W ramach festiwalu odbył się Dzień Pamięci Prezydenta Lecha Kaczyńskiego – 27 sierpnia.
- Team Run Nakło nad Notecią / Bieg przełajowy pamięci Batalionu Obrony Narodowej „Nakło" – 31 sierpnia.
- VIII Liceum Ogólnokształcące im. dr. Emila Warmińskiego w Bydgoszczy / Prezentacja wystawy „Powstanie Warszawskie 1944. Bitwa o Polskę" – 1 września.
- Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Zarząd Regionu Bydgoskiego NSZZ „Solidarność" / Obchody 44. rocznicy podpisania porozumień sierpniowych i powstania NSZZ „Solidarność" – 5 września. Odpowiedzialne: DIPN Bydgoszcz, dyrektor OIPN Gdańsk.
- Urząd Gminy Gruta / Inscenizacja bitwy nad Osą – w Annowie, gdzie inscenizowano bitwę, DIPN przygotowała swoją grę edukacyjną oraz stoisko z materiałami edukacyjnymi dotyczącymi polskich symboli narodowych – 8 września.
- Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce / W Potulicach pracownik DIPN wziął udział w uroczystościach upamiętniających zmarłych w tamtejszym obozie podczas II wojny światowej i w latach 1945–1950 oraz wygłosił wykład na temat funkcjonowania obu obozów – 14 września.
- Starostwo Powiatowe w Rypinie / Spotkanie dyrektora OIPN Gdańsk ze starostą rypińskim Jarosławem Sochackim w siedzibie DIPN dotyczące współpracy międzyinstytucjonalnej – 23 września.

- Akademickie Liceum Ogólnokształcące w Bydgoszczy / Uroczyste przekazanie opieki nad grobem śp. ppor. Napoleona Malickiego Akademickiemu Liceum Ogólnokształcącemu w Bydgoszczy – 4 października.
- Zespół Szkół Zawodowych w Koronowie, Kujawsko-Pomorski Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2 w Bydgoszczy / Spotkanie uczniów z Karoliną Maczek-Skillen, wnuczką gen. Stanisława Maczka – 7 października.
- Regiony NSZZ „Solidarność" w Elblągu, Gdańsku, Słupsku, Bydgoszczy i Toruniu-Włocławku / Konkurs „Nie można nie walczyć o wolność i prawdę – bł. ks. Jerzy Popiełuszko" – w siedzibie DIPN odbyła się uroczysta gala konkursu; uczniowie przygotowali krótkie materiały filmowe poświęcone aktualności przekazu bł. ks. Jerzego – 11 października.
- Centrum Edukacyjno-Formacyjne Diecezji Bydgoskiej, Region Bydgoski NSZZ „Solidarność" / III Kongres bł. ks. Jerzego Popiełuszki / W ramach Kongresu zorganizowano konferencje, spotkania i debaty – 15 października.
- Zarząd Regionu Bydgoskiego NSZZ „Solidarność" / Promocja książki Ewy K. Czaczkowskiej i Tomasza Wiścickiego *Błogosławiony ks. Jerzy Popiełuszko. Biografia* w Bibliotece Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy – 16 października. Odpowiedzialne: DIPN Bydgoszcz, dyrektor OIPN Gdańsk.
- Parafia pw. Świętych Polskich Braci Męczenników w Bydgoszczy / Uroczyste otwarcie wystawy autorstwa dr Katarzyny Maniewskiej „Zdawałoby się im, że go unicestwili, a to on przeszedł do nieśmiertelności". Przez cały dzień przy kościele trwała akcja „Historia na fali krótkiej", podczas której krótkofalowcy polscy i amerykańscy upamiętniali postać bł. ks. Jerzego Popiełuszki w 40. rocznicę jego porwania i męczeńskiej śmierci – 19 października.
- Muzeum Ziemi Krajeńskiej w Nakle / Promocja książki dr. Tomasza Cerana *Zbrodnia pomorska 1939. Początek ludobójstwa niemieckiego w okupowanej Polsce* – 21 października.
- Przedszkole „Kolorowe kredki" w Bydgoszczy / Zajęcia dla dzieci z cyklu „Polskie symbole narodowe" – wizyta przedszkolaków w siedzibie DIPN Bydgoszcz – 22 października.
- Urząd Miasta Włocławek / Otwarcie wystawy „Zdawało się im, że go unicestwili, a to on przeszedł do nieśmiertelności" na pl. Wolności we Włocławku – 23 października.
- Filia 11. Miejskiej Biblioteki Publicznej we Włocławku / Promocja albumu Jakuba Gołębiewskiego *Ksiądz Jerzy Popiełuszko. Historia życia*. W spotkaniu wziął udział ks. Jan Sikorski, ważna postać warszawskiej Solidarności – 23 października.
- Zespół Szkół nr 32 w Bydgoszczy / Wizyty uczniów w siedzibie DIPN Bydgoszcz – 24 października, 12 listopada, 15 listopada.
- Przedszkole nr 24 w Bydgoszczy / Zajęcia dla przedszkolaków w ramach Narodowego Święta Niepodległości w siedzibie DIPN Bydgoszcz – 29 października.
- Przedszkole nr 59 w Bydgoszczy / Zajęcia dla przedszkolaków w ramach Narodowego Święta Niepodległości w siedzibie DIPN Bydgoszcz – 4 listopada.
- Stowarzyszenie Osób Internowanych „Chełminiacy 1982" / Obchody 42. rocznicy utworzenia Wojskowych Obozów Internowania przez władze komunistyczne PRL – uroczystości odbyły się na skrzyżowaniu ulic Sułkowskiego i Dwernickiego w Bydgoszczy, przy obelisku upamiętniającym osoby internowane w obozach – 5 listopada. Odpowiedzialne: DIPN Bydgoszcz, OIPN Gdańsk.
- Urząd Miejski w Koronowie / Obchody Narodowego Święta Niepodległości w Koronowie – DIPN przygotowała stoiska z materiałami edukacyjnymi i wydawniczymi – 11 listopada.
- Muzeum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu / Promocja albumu Jakuba Gołębiewskiego *Ksiądz Jerzy Popiełuszko. Historia życia* – 19 listopada.
- Szkoła Podstawowa nr 35 im. Jarosława Dąbrowskiego w Bydgoszczy / Uczniowie wzięli udział w projekcie edukacyjnym „Źródła mówią" – 25, 26, 29 listopada.
- Biblioteka Miejska w Świeciu / Dyskusja na temat albumu Jakuba Gołębiewskiego *Ksiądz Jerzy Popiełuszko. Historia życia* – 28 listopada.
- Starostwo Powiatowe w Rypinie / Promocja albumu Jakuba Gołębiewskiego *Ksiądz Jerzy Popiełuszko. Historia życia* – 9 grudnia.

ODDZIAŁ IPN KATOWICE

- Stowarzyszenie „Pamięć Jastrzębska", Stowarzyszenie „Porozumienie Katowickie 1980", Stowarzyszenie Represjonowanych w Stanie Wojennym Regionu Śląsko-Dąbrowskiego, Stowarzyszenie Pokolenie, Stowarzyszenie „Chwała Bohaterom – Pamięć i Rekonstrukcja", NSZZ „Solidarność" Komisja Międzyzakładowa KWK „Halemba-Wirek", Śląskie Centrum Wolności i Solidarności / Typowanie i opracowywanie nazwisk osób przedstawianych do odznaczenia Krzyżem Wolności i Solidarności – całoroczna współpraca z wymienionymi organizacjami dotyczyła wniosków o przyznanie odznaczenia KWiS. Odpowiedzialny: OIPN.
- Muzeum w Gliwicach:
  – „CzasyPismo. O historii Górnego Śląska" / Kontynuacja współpracy rozpoczętej w 2012 r. związanej z wydawaniem półrocznika popularyzującego badania historyczne nad XX-wiecznymi dziejami Górnego Śląska i obszarów sąsiednich. Odpowiedzialne: OBBH;
  – udział w panelu dyskusyjnym *Ksiądz Melchior Opolski: Chroń się złego, a czyń dobrze. Kazania proboszcza z Przyszowic (1796/1797)* – 23 maja. Odpowiedzialne: OBBH;
  – udział w konferencji naukowej „Aby podnieść z gruzów Polskę. Reemigranci z Zachodu i południowo-wschodniej Europy na Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim po zakończeniu II wojny światowej" – referat *Zdzisław Grudzień – casus kariery partyjnej reemigranta z Francji* – 29–30 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Libiąskie Centrum Kultury / Międzynarodowy Dzień Ofiar Holokaustu – w ramach obchodów zaprezentowano wystawę „77", prace z kolekcji oświęcimskiej Libiąskiego Centrum Kultury; wykłady związane z tematyką wystawy wygłosili historycy spoza IPN: *KL Auschwitz-Birkenau – ikonografia tragedii* oraz *Prawne i badawcze wyzwania archeologii żydowskiej* – 2 stycznia – 15 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- I Liceum Ogólnokształcące w Mysłowicach / Projekt „Co kryją archiwa" – lekcja archiwalna w siedzibie OIPN dla uczniów I LO w Mysłowicach – 10 stycznia. Odpowiedzialne: OA, OBEN.
- Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli i Informacji Pedagogicznej „WOM" w Rybniku:
  – wykład edukacyjny dla nauczycieli na temat żołnierzy wyklętych – 11 stycznia. Odpowiedzialne: OA;
  – szkolenie dla nauczycieli z terenu Rybnika i okolic „Podziemie niepodległościowe po 1944/45 – wybrane aspekty edukacyjne" – 11 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Miasta Mysłowice / Inauguracja wystawy „Stanisław Maczek 1892–1994" – wernisaż wystawy i wykład *Odyseja Czarnych Diabłów. Udział 1 Dywizji Pancernej gen. Stanisława Maczka w walkach na Zachodzie Europy* – 11 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Polskie Towarzystwo Historyczne / L Olimpiada Historyczna – w ramach etapu okręgowego pracownik OBEN wygłosił wykład *Zapomniane ogniwo. Konspiracja młodzieżowa na ziemiach polskich w latach 1944–1956* – 13 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Biblioteka Uniwersytetu Bielsko-Bialskiego w Bielsku-Białej / Prelekcja *Wydawnictwa drugiego obiegu w PRL w latach 1976–1989 na przykładzie prasy bezdebitowej środowisk młodzieżowych oraz Regionu Podbeskidzie* – wykład podczas prezentacji wydawnictw drugiego obiegu w PRL pt. *Papierowa amunicja* – 16 stycznia. Odpowiedzialne: OA.
- Muzeum Ziemi Leżajskiej / XVI Obchody Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holocaustu na Podkarpaciu – wykład *Polacy represjonowani za pomoc Żydom na terenie okupowanej przez Niemców Polski* – 17 stycznia. Odpowiedzialne: OBBH.
- VII Liceum Ogólnokształcące w Katowicach / Projekt „Co kryją archiwa" – lekcja archiwalna w siedzibie OIPN dla uczniów VII LO w Katowicach – 18 stycznia. Odpowiedzialne: OA, OBEN.
- Areszt Śledczy w Katowicach / „»Porzućcie nadzieję, którzy tu wchodzicie…«. Areszt Śledczy w Katowicach w dwóch systemach totalitarnych" – cykl warsztatów dla uczniów szkół ponadpodstawowych i studentów prowadzonych na terenie Aresztu Śledczego w Katowicach, połączonych ze zwiedzaniem historycznych miejsc obiektu – 18 stycznia, 15 lutego, 21 marca, 18 kwietnia, 16 maja, 17 października, 21 listopada, 12 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.

- Zespół Szkół Technicznych nr 2 im. Mariana Batki w Chorzowie, Komenda Wojewódzka Policji w Katowicach, gminy: Bieruń, Mikołów, Mokre, Borowa Wieś, Przyszowice, Gliwice / V Bieg Pamięci ze Światłem Pokoju – Oświęcim–Gliwice w 79. rocznicę Marszu Śmierci – projekt edukacyjno-sportowy upamiętniający akcję ewakuacyjną obozu KL Auschwitz-Birkenau przeprowadzoną w styczniu 1945 r. – 18 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zarząd Regionu Podbeskidzie NSZZ „Solidarność" w Bielsku-Białej:
  – finał XIII Podbeskidzkiego Konkursu Historycznego „Solidarni" – konkurs skierowany do uczniów szkół z terenu Podbeskidzia; młodzież rozwiązywała test dotyczący wydarzeń z lat 1976–1989, w tym także dziejów podbeskidzkiej Solidarności – 23 stycznia. Odpowiedzialne: OA, OBEN;
  – eliminacje szkolne do XIV Podbeskidzkiego Konkursu Historycznego „Solidarni" – wzięło udział 18 drużyn ze szkół ponadpodstawowych z powiatów bielskiego, żywieckiego i cieszyńskiego oraz Bielska-Białej – 13 grudnia. Odpowiedzialne: OA.
- Muzeum Miasta Jaworzna:
  – „Z historią na Ty" – comiesięczne spotkania z mieszkańcami Jaworzna na temat najnowszej historii Polski. Pracownik OBEN wygłosił wykłady: *Czołgi na Rynku! Styczeń 1945 r. w Jaworznie*; *Obóz śmierci Neu-Dachs 1943–1945*; *Centralny Obóz Pracy Jaworzno 1945–1949*; *Więzienie dla Młodocianych Więźniów Politycznych*; *Wrzesień 1939 r. i okupacja niemiecka w Jaworznie*; *Jeden z nielicznych – Karol Pniak*; *Polskie dzieci wojny. Ofiary niemieckich akcji represyjnych przeciw polskiej ludności cywilnej*; *Akcja rozbicia XX Batalionu Szturmowego Armii Krajowej w latach 1943–1944.* Pracownik OBEN oprowadził uczestników spotkania po „obozie dwóch totalitaryzmów". Odwiedzono teren, gdzie w latach 1943–1945, znajdował się niemiecki obóz Neu-Dachs, w latach 1945–1950 Centralny Obóz Pracy, a w okresie 1951–1956 Centralne Więzienie dla Młodocianych Więźniów Politycznych. Wskazano granice obozu, zachowane budynki oraz ich pierwotne, obozowe funkcje oraz lokalizację obozowego cmentarza z okresu funkcjonowania COP – 24 stycznia, 28 lutego, 28 marca, 24 kwietnia, 13 maja, 11 września, 25 września, 23 października, 27 listopada. Odpowiedzialne: OBEN;
  – „Śladami niemieckich umocnień linii B2 z lat 1944–1945" – rajd rowerowy zorganizowany wzdłuż rzeki Przemszy. Pracownik OBEN opracował i zweryfikował w terenie trasę, był przewodnikiem merytorycznym na cmentarzu żydowskim w Jaworznie, w bunkrach linii B2 – 26 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum w Tarnowskich Górach:
  – spotkanie dla młodzieży „Tragedia Górnośląska 1945 r." – wygłoszono prelekcję na temat wydarzeń rozgrywających się od stycznia 1945 r. głównie na obszarze Górnego Śląska – 24 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN;
  – 84. rocznica zbrodni katyńskiej – w ramach współpracy pracownik OBEN wygłosił wykład – 16 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Jaworznie / Wykład *Czołgi na Rynku! Styczeń 1945 r. w Jaworznie* – 25 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Gmina Wyznaniowa Żydowska w Katowicach / Obchody Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu – uroczystość przy pomniku upamiętniającym ofiary terroru hitlerowskiego z lat 1939–1945. Współorganizacja polegała na rozesłaniu drogą elektroniczną zaproszeń do uczestników wydarzenia, przygotowaniu scenariusza oraz prowadzeniu uroczystości – 26 stycznia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Korpus Kadetów w Częstochowie, Zespół Szkół Technicznych w Częstochowie / Zimowy rajd „Szlakiem wrześniowych walk II batalionu 74. Górnośląskiego Pułku Piechoty" – rajd pieszy na trasie Częstochowa–Dębowiec–Poraj zorganizowany dla młodzieży szkół ponadpodstawowych, zwłaszcza szkół mundurowych – pracownik OBEN wygłosił wykład na temat historii boju pod Dębowcem oraz tragicznych wydarzeń, jakie rozegrały się po ustaniu walk – 9 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Śląskie w Katowicach, Instytut Śląski w Opolu / IX Turniej Debat Historycznych IPN – etap regionalny konkursu ogólnopolskiego – 13–14 lutego, 12 marca, 23 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.

- Urząd Miasta Częstochowy / Konferencja inaugurująca projekt „Częstochowianie na frontach II wojny światowej w 1944 roku" – wykład *Losy żołnierzy 7. Dywizji Piechoty w czasie II wojny światowej* – 15 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- Wspólnota Śląska „Ciosek", Stowarzyszenie Przyjaciół Leszczyn „Dzwon", Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Górnictwa Koło Terenowe Dębieńsko / Konferencja edukacyjna „Wokół Tragedii Górnośląskiej 1945 r." – wykład na temat Tragedii Górnośląskiej, dyskusja na temat wydarzeń z 1945 r. i działań, które mają upowszechnić tę wiedzę – 18 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- Silesia Film, Śląskie Centrum Wolności i Solidarności w Katowicach / Projekt „Historia na ekranie" – edukacyjny projekt filmowy; przed projekcją filmu *Obywatel Jones* wygłoszono prelekcję *„Niewiedza" Zachodu. Zbrodnie komunistyczne w ZSRR w okresie rządów Stalina* – 20 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- Kino Kosmos w Katowicach:
  – wykład pracownika OBBH *Jeden naród, dwa państwa. Niemcy 1949–1990* wygłoszony przed filmem *Fritzi – przyjaźń bez granic* – 22 lutego. Odpowiedzialne: OBBH;
  – wykład pracownika OBBH *Szmul Zygielbojm* – 19 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Poseł do Parlamentu Europejskiego Jadwiga Wiśniewska / IX Wojewódzki Konkurs „Żołnierze Wyklęci. Niezłomni Bohaterowie" – konkurs na najlepszą pracę na temat poszczególnych postaci bądź wydarzeń dotyczących historii żołnierzy wyklętych – 27 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- Parafia pw. św. Józefa w Rybniku-Kłokocinie / Projekt „Co kryją archiwa" – zajęcia archiwalne w siedzibie OIPN dla grupy zainteresowanych osób – 28 lutego. Odpowiedzialne: OA, OBEN.
- Parafia pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Katowicach / Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych – poświęcenie grobów, w których spoczęły szczątki pięciu żołnierzy drugiej konspiracji, okolicznościowy koncert pieśni patriotycznych, msza św., Apel Pamięci – 1 marca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM" w Bielsku-Białej / Szkolenie „Podziemie niepodległościowe po 1944/45 – wybrane aspekty edukacyjne" – szkolenie dla nauczycieli z powiatów bielskiego i żywieckiego – 7 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zespół Szkół Katolickiego Stowarzyszenia Wychowawców w Libiążu / Projekt „Co kryją archiwa" – lekcja archiwalna w siedzibie OIPN dla uczniów ZSKSW – 14 marca. Odpowiedzialne: OA, OBEN.
- Miejska Biblioteka Publiczna w Katowicach, Filia nr 14 / Wykład *Czy mógłbym powiedzieć: jestem Żydem, ale na drugim, nie na pierwszym miejscu? Samoidentyfikacja narodowa żydowskich mieszkańców Zagłębia Dąbrowskiego i Górnego Śląska przed i w okresie II wojny światowej* w ramach seminarium dla nauczycieli i edukatorów w związku z obchodami Dni Kultury Żydowskiej – 15 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Starostwo Powiatowe w Lędzinach, Biblioteka Powiatowa w Lędzinach / Cykl spotkań „Ocalić od zapomnienia" – wykład na temat działalności Tajnego Harcerstwa Krajowego na tle młodzieżowej konspiracji antykomunistycznej z przełomu lat czterdziestych i pięćdziesiątych XX w. Po wykładzie wprowadzającym odbyła się dyskusja z członkami Tajnego Harcerstwa Krajowego – 15 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Młodzieżowy Dom Kultury nr 2 w Bytomiu, Uczniowski Klub Sportowy KARB przy MDK 2 w Bytomiu / Współpraca przy organizacji XIX Międzynarodowego Festiwalu Modelarskiego Bytom 2024 – festiwal bytomski jest jedną z największych imprez modelarskich w Polsce i Europie Środkowej. W każdej edycji MFM kilkuset modelarzy prezentuje ponad tysiąc modeli w określonych skalach. Już po raz ósmy OIPN Katowice przyznał nagrody specjalne w kategorii „Wojsko Polskie 1918–1945" – 16–17 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Panteon Górnośląski w Katowicach:
  – konkurs historyczny „Zmierz się z legendą Sławika" – udział pracownika OBBH w roli prelegenta oraz jurora konkursu – 20 marca, 11 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH;
  – współorganizacja i udział w konferencji naukowej „Człowieczeństwo, braterstwo, poświęcenie. Pomoc Żydom w okresie II wojny światowej"; wygłoszenie referatów: *Henryk Sławik (1894–*

1944). Górnośląski Sprawiedliwy wśród Narodów Świata oraz *Represje za pomoc Żydom w okresie II wojny światowej* – 24–25 września. Odpowiedzialne: OBBH.

- Szkoła Podstawowa nr 1 w Radlinie / Projekt „Co kryją archiwa" – lekcja archiwalna w siedzibie OIPN – 21 marca. Odpowiedzialne: OA, OBEN.
- Zespół Szkół Technicznych nr 2 im. Mariana Batko w Chorzowie, Chorzowskie Centrum Kultury / „Generacja »Z« opowiada historię" – projekt historyczno-medialny, którego celem jest propagowanie wiedzy i upamiętnienie osób odznaczonych tytułem Sprawiedliwego wśród Narodów Świata – 25 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Okręgowy Inspektorat Pracy w Katowicach, Muzeum Śląskie w Katowicach / Konkurs wiedzy o prawie pracy, bhp i działalności Państwowej Inspekcji Pracy oraz zagadnieniach dotyczących historii udziału Polskich Sił Zbrojnych w walce z Niemcami hitlerowskimi w latach 1940–1945 – szósta edycja konkursu – 26 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Młodzieżowy Dom Kultury nr 1 im. Artystów Rodu Kossaków w Tychach, Urząd Miasta Tychy, Międzynarodowe Centrum Edukacji o Auschwitz i Holokauście w Państwowym Muzeum Auschwitz-Birkenau / XXVI Międzynarodowy Konkurs Plastyczny „Ludzie ludziom zgotowali ten los" im. Augusta Kowalczyka – celem konkursu jest zachęcenie uczniów odwiedzających obóz koncentracyjny i zagłady Auschwitz-Birkenau do wyrażania osobistych refleksji – 26 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- V Liceum Ogólnokształcące im. Andrzeja Struga w Gliwicach / Wykład *Polacy z pomocą Żydom w okresie II wojny światowej* – 10 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Parafia wojskowa pw. św. Kazimierza Królewicza w Katowicach / 84. rocznica zbrodni katyńskiej – organizacja uroczystości (msza św., Apel Pamięci) – 10 kwietnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Muzeum Saturn w Czeladzi / Współpraca przy promocji książki *Nie damy się wysiedlić. Bojowniczki i bojownicy żydowskiego ruchu oporu w Będzinie i Sosnowcu* red. Karolina Jakoweńko – 11 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Urząd Miasta Ruda Śląska, Stowarzyszenie Rodzina Więźniarek Niemieckiego Obozu Koncentracyjnego Ravensbrück / Gala finałowa X Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego „W kręgu poezji i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück" – 17 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa nr 13 w Jaworznie, Urząd Miejski w Jaworznie / VIII Wojewódzki Konkurs Pocztów Sztandarowych oraz Wiedzy o Polskich Symbolach i Barwach Narodowych – 17 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- NSZZ „Solidarność" Regionu Podbeskidzie / Wyjazd edukacyjny dla młodzieży licealnej do Włocławka i Gdańska; prelekcja o bł. ks. Jerzym Popiełuszce – 17–19 kwietnia. Odpowiedzialne: OA.
- Technikum Górnośląskiego Centrum Edukacyjnego w Gliwicach / Projekt „Co kryją archiwa" – lekcja archiwalna dla uczniów TGCE – 18 kwietnia. Odpowiedzialne: OA, OBEN.
- Zarząd Regionu Śląsko-Dąbrowskiego NSZZ „Solidarność" w Katowicach / Uroczystość odsłonięcia tablicy memoratywnej poświęconej mecenasowi Jerzemu Kurcyuszowi, panel dyskusyjny – 18 kwietnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Muzeum Historii Katowic / 80. rocznica bitwy pod Falaise – w ramach współpracy pracownik OBEN wygłosił wykład – 19 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Śląskie Centrum Wolności i Solidarności, Polskie Radio Katowice / VIII Ogólnopolski Festiwal Piosenki o Wolności – współorganizacja wydarzenia artystycznego – 20 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich Oddział w Katowicach:
  - obchody 35-lecia istnienia Towarzystwa – współpraca przy organizacji wydarzeń; msza św., złożenie kwiatów pod pomnikiem Orląt i Kadetów Lwowskich, uroczystość jubileuszowa – 28 kwietnia, koncert okolicznościowy – 30 kwietnia. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  - obchody Dnia Kadeta – wydarzenie zorganizowane przy tablicy umieszczonej na skwerze Kadetów Lwowskich w Katowicach – 21 maja. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  - obchody 81. rocznicy zbrodni wołyńskiej – złożenie kwiatów pod tablicą memoratywną na cmentarzu przy ul. H. Sienkiewicza w Katowicach poświęconą pamięci Polaków zamordowanych na Kresach Wschodnich w latach 1939–1947 – 11 lipca. Odpowiedzialne: OBUWiM.

- Poczta Polska / Znaczek pocztowy „1. Dywizja Pancerna – Odyseja Wolności (2024; nr kat.: 5375)" – współpraca przy edycji pierwszego znaczka z serii poświęconego powstaniu 1. Dywizji Pancernej w Wielkiej Brytanii w 1942 r. – 30 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Centrum Kultury „Zamek w Toszku" / Udział w dyskusji w związku z promocją nowego numeru „Rocznika Toszeckiego" – 10 maja. Odpowiedzialne: OBBH.
- Bytomskie Centrum Kultury / Udział w panelach *Co tak naprawdę stało się w 1945 roku?* oraz *Czy Śląsk był skolonizowany? Bytom w PRL* w trakcie Aglo Festiwal – 11 maja. Odpowiedzialne: OBBH.
- Polskie Towarzystwo Historyczne, Muzeum Historii Katowic / *Odyseja „Czarnych Diabłów". Udział 1. Dywizji Pancernej im. gen. Stanisława Maczka w walkach na Zachodzie* – wykład otwarty dla członków PTH w Katowicach wygłoszony w 80. rocznicę walk 1. Dywizji Pancernej w Europie Zachodniej – 14 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Gminne Centrum Kultury w Białej / Udział w konferencji naukowej „Praeteritum – futuri – od Kunstkammer do Heimatmuseum. Przyczynek do dziejów ziemi prudnickiej", wygłoszenie referatu *Między Cieszynem a Gliwicami. Początki muzealnictwa na Górnym Śląsku* – 15 maja. Odpowiedzialne: OBBH.
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 5 w Częstochowie, Urząd Miasta Częstochowy / „Zdobywamy Złotą Górę w 80. rocznicę bitwy o Monte Cassino" – projekt edukacyjno-historyczny skierowany do uczniów częstochowskich szkół specjalnych i integracyjnych. Pracownik OBEN w trakcie zabawy edukacyjnej zaprezentował uzbrojenie i wyposażenie żołnierza polskiego z 1939 r. oraz opowiedział o losach żołnierzy związanych z Częstochową w czasie II wojny światowej. Zorganizowano też wizytę studyjną podopiecznych SOSW w Przystanku Historia w Częstochowie – 17 maja, 18 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Wojewódzkie Centrum Rekrutacyjne w Katowicach / „Immersyjne lekcje historii – Lotnicy wojna w przestworzach" – multimedialny projekt edukacyjny IPN. W ramach współpracy przedstawiciele WCR w Katowicach opowiadali uczestnikom zajęć o perspektywach i szansach związanych z zawodową służbą wojskową – 20–21 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Instytut Śląski w Opolu / IV Turniej Debat Oksfordzkich o Puchar Marszałka Województwa Opolskiego – zorganizowany z okazji 20. rocznicy wejścia Polski do Unii Europejskiej; pracownik OBEN Katowice wziął udział w roli sędziego – 21 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Urząd Miasta Częstochowy, Zespół Szkół Technicznych w Częstochowie, Zespół Szkół im. Jana Kochanowskiego w Częstochowie / „Śladami II wojny światowej Częstochowa–Mokra" – rajd rowerowy zorganizowany w ramach projektu edukacyjnego „Częstochowianie na frontach II wojny światowej w 1944 roku". Pracownik OBEN wygłosił prelekcje tematycznie związane z miejscami pamięci odwiedzanymi przez uczestników rajdu – 29 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Śląski Urząd Wojewódzki / Spotkanie Dam i Kawalerów Krzyża Wolności i Solidarności w ŚUW z okazji kolejnej rocznicy wyborów 4 czerwca 1989 r. – 5 czerwca. Odpowiedzialne: OA.
- Zespół Szkół im. Tadeusza Kościuszki w Żarkach / Lekcja archiwalna dla uczniów ZS w Żarkach w ramach projektu „Co kryją archiwa" – 6 czerwca. Odpowiedzialne: OA, OBEN.
- Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM" w Rybniku / „Polskie Siły Zbrojne w walce na froncie zachodnim w czasie II wojny światowej" – szkolenie dla nauczycieli z terenu Rybnika i okolic. Pracownicy OBEN wygłosili wykłady związane z tematyką szkolenia – 7 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Kancelaria Prezydenta RP, Zespół Protokolarny Prezydenta / „W kręgu poezji i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück" – spotkanie w Pałacu Prezydenckim w Warszawie finalistów, ich opiekunów i organizatorów z Pierwszą Damą RP, honorową patronką konkursu – 13 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Parafia wojskowa pw. św. Kazimierza Królewicza w Katowicach / Obchody Narodowego Dnia Pamięci Powstań Śląskich – msza św., odsłonięcie tablicy memoratywnej – 20 czerwca. Odpowiedzialne: OBUWiM.

- Komenda Wojewódzka Policji w Katowicach, Szkoła Policji w Katowicach, Ogólnopolskie Stowarzyszenie „Rodzina Policyjna 1939 r." z siedzibą w Katowicach / „Katyń. Fakty – opinie – kłamstwa" – warsztaty historyczno-edukacyjne dla słuchaczy Szkoły Policji w Katowicach poświęcone zbrodni w Twerze dokonanej na funkcjonariuszach policji w ramach zbrodni katyńskiej. Pracownicy OBEN zaznajomili zebranych z podstawowymi informacjami dotyczącymi losów polskich jeńców wojennych w ZSRS w 1940 r. oraz zaprezentowali projekt edukacyjny „Śledztwo katyńskie" – 27 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Fundacja Da Moc, Katowicka Spółdzielnia Mieszkaniowa / „Przy muzyce o historii" – wydarzenie edukacyjno-kulturalne mające na celu promowanie przez muzykę, prelekcje oraz zabawy interaktywne wiedzy o ważnych postaciach, wydarzeniach i miejscach Górnego Śląska. W ramach współpracy wygłoszono prelekcję poświęconą Karolowi Miarce – 2 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Klub Patriotyczny w Mielcu / *Uwarunkowania międzynarodowe sprawy górnośląskiej w latach 1918–1922* – wykład wygłoszony z okazji Narodowego Dnia Pamięci o Powstaniach Śląskich – 15 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Galeria Historii Miasta – Miejski Ośrodek Kultury w Jastrzębiu-Zdroju / Wykład *Henryk Sławik 1894–1944. Górnośląski Sprawiedliwy wśród Narodów Świata* wygłoszony w trakcie 7. edycji Przystanku Muzeum – 16 lipca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Pałac w Miechowicach / Udział w panelu dyskusyjnym *Wokół Tragedii Górnośląskiej* – 12 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Beskidzkie Stowarzyszenie Maczkowców z Bielska-Białej, Wojskowe Centrum Rekrutacji w Bielsku-Białej, Urząd Gminy Porąbka, Gminny Ośrodek Kultury w Porąbce / „Historie frontowe 1944 – Porąbka 2024" – piknik drugowojennych grup rekonstrukcyjnych; celem było przybliżenie realiów historycznych tamtego okresu oraz zapoznanie z wyposażeniem i umundurowaniem z czasów II wojny światowej. W ramach współpracy OBEN zaprezentowało przygotowane materiały edukacyjne – 24 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Urząd Miasta Częstochowy, Zespół Szkół Technicznych w Częstochowie, Zespół Szkół im. Jana Kochanowskiego w Częstochowie, Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. Stefana Żeromskiego w Częstochowie, Zespół Szkół Samochodowych w Częstochowie / IV Marsz Klas Mundurowych Szlakiem 7. Dywizji Piechoty – marsz upamiętniający wybuch II wojny światowej zorganizowany pod opieką merytoryczną pracowników OBEN Katowice – 3 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Urząd Gminy Milówka / 81. rocznica zbrodni popełnionej przez okupanta niemieckiego na dziesięciu mieszkańcach Kamesznicy należących do oddziału partyzanckiego oraz sprzyjających działaniom partyzantów. Pracownik OBUWiM prowadził uroczystość oraz nakreślił kontekst historyczny wydarzeń rocznicowych – 5 września. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Śląskie Centrum Wolności i Solidarności w Katowicach / Udział pracownika OBBH w spotkaniu pt. *Kopalnia Wujek i Katowice z lat 40. XX wieku* – wygłoszenie referatu *Oheim-Grube w filmie Reichswerke „Hermann Göring" z 1943 roku* – 5 września. Odpowiedzialne: OBBH.
- Muzeum Regionalne im. Zygmunta Krasińskiego w Złotym Potoku, Stowarzyszenie Historyczne Reduta Częstochowa, Gmina Janów / Współpraca przy organizacji IV Święta Pułkowego 7. Pułku Artylerii Lekkiej i III Zjazdu Rodzin Żołnierzy 7. Dywizji Piechoty zorganizowanych w 85. rocznicę wybuchu II wojny światowej – 8 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Związek Sybiraków Oddział w Katowicach / Światowy Dzień Sybiraka – współorganizacja wydarzenia upamiętniającego Polaków zesłanych na Syberię, inne tereny Rosji i Związku Sowieckiego – 17 września. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Kuratorium Oświaty w Katowicach / Udział w konferencji naukowo-dydaktycznej „80. rocznica Tragedii Górnośląskiej" – wygłoszenie referatów: *Armia Czerwona na Górnym Śląsku w 1945 roku* oraz *Tragedia Górnośląska – kłopoty z definicją spornego pojęcia*, prezentacja materiałów edukacyjnych i popularnonaukowych na temat Tragedii Górnośląskiej dostępnych w ofercie OIPN – 25 września. Odpowiedzialne: OBBH, OBEN.

- Boguszowickie Stowarzyszenie Kulturalne „Ślady" / XXIV Rajd Historyczno-Turystyczny IPN Pamięci 1. Samodzielnej Brygady Spadochronowej w operacji „Market Garden" – 25–27 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- III Liceum Ogólnokształcące w Pszczynie / Lekcja archiwalna dla uczniów w ramach projektu „Co kryją archiwa" – 26 września. Odpowiedzialne: OA, OBEN.
- Instytut Nauk Prawnych Uniwersytetu Zielonogórskiego / Międzynarodowa konferencja naukowa „Communist Crimes in Court", podczas której pracownik OBEN wygłosił wykład *Investigative Torture and Judicial Crimes. Selected Criminological and Legal Issues Regarding the Paradox of Criminal Application of Criminal Law in the Communist People's Republic of Poland in the years 1944–1956* – 26–27 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Urząd Miasta Częstochowy, VIII Liceum Ogólnokształcące Samorządowe im. gen. Józefa Sowińskiego, Zespół Szkół Technicznych, Zespół Szkół im. J. Kochanowskiego, Szkoła Podstawowa nr 2 im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, Szkoła Podstawowa nr 22 im. Gabriela Narutowicza, Szkoła Podstawowa nr 48 im. Armii Krajowej / „Częstochowianie na frontach II wojny światowej w roku 1944" – projekt edukacyjny realizowany z okazji 80. rocznicy akcji „Burza", powstania warszawskiego i bitwy pod Monte Cassino. W bieżącym okresie sprawozdawczym odbyło się uroczyste podsumowanie projektu w sali sesyjnej Urzędu Miasta – 8 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Miasta Jaworzna, Gmina Miasta Jaworzna / Uroczystość odsłonięcia wyremontowanego nagrobka ppłk. pil. Karola Pniaka – pracownik OBEN poprowadził uroczystość i zaprezentował biogram ppłk. pil. Karola Pniaka – 8 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Biblioteka Główna w Jaworznie / Oprowadzanie kuratorskie po wystawie „Leopold Tyrmand – o stylu bycia »w kontrze«" – 17 października. Odpowiedzialne: OA.
- Diecezja Gliwicka / Udział w konferencji naukowej „Święci Eucharystią" w ramach Kongresu Eucharystycznego Diecezji Gliwickiej – wygłoszenie wykładów *Świątobliwy ksiądz dr Antoni Korczok* oraz *Męczeństwo ks. Johannesa Frenzla* – 19 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Towarzystwo Ochrony Praw i Godności Dziecka „Wyspa" z Chorzowa:
  - XVI edycja akcji medialno-edukacyjnej IPN „Zapal znicz pamięci" – młodzież z pracownikami OBEN Katowice odbyła spacer historyczny, m.in. odwiedzono miejsca martyrologii obrońców miasta. Kulminacyjnym momentem było zapalenie zniczy przy pomniku Harcerzy Września – 22 października. Odpowiedzialne: OBEN;
  - projekt „Pogranicze w ogniu. Śladami pamięci i ofiar II wojny światowej na Górnym Śląsku" – inicjatywa edukacyjna mająca na celu przybliżenie młodemu pokoleniu trudnej historii regionu, z naciskiem na wydarzenia z okresu II wojny światowej. Projekt jest wspierany przez Polsko-Niemiecką Współpracę Młodzieży w ramach programu „Zachować pamięć". Młodzież wraz z pracownikami OBEN Katowice odwiedziła teren byłego obozu Zgoda w Świętochłowicach – 23 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- II Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Żeromskiego w Dąbrowie Górniczej / Lekcja archiwalna dla uczniów w ramach projektu „Co kryją archiwa" – 24 października. Odpowiedzialne: OA, OBEN.
- Archiwum Archidiecezji Częstochowskiej / Udział w konferencji naukowej „Działalność bp. Zdzisława Golińskiego w latach 1951–1963" – wygłoszenie referatu *Poświęcenie przez bp. Zdzisława Golińskiego katedry w Katowicach w 1955 r.* – 26 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Narodowy Bank Polski Oddział Okręgowy w Katowicach, Urząd Miasta Czechowice-Dziedzice / W Centrum Edukacji Ekologicznej w Czechowicach-Dziedzicach odbyła się promocja monety poświęconej Henrykowi Flamemu „Bartkowi" wydanej w serii „Wyklęci przez komunistów żołnierze niezłomni" – dyrektor OIPN zaprezentował biogram Henryka Flamego „Bartka" oraz zagadnienie dotyczące żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych w czasach powojennych – 19 listopada. Odpowiedzialne: dyrektor OIPN.
- Narodowy Bank Polski Oddział Okręgowy w Katowicach, Sołectwo Kamesznica / Promocja monety poświęconej Henrykowi Flamemu „Bartkowi" wydanej w serii „Wyklęci przez komunistów żołnie-

rze niezłomni" – pracownik OBEN zaprezentował biogram Henryka Flamego „Bartka" – 21 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Technikum nr 5 z Zespołu Szkół Techniczno-Branżowych w Jastrzębiu-Zdroju / Lekcja archiwalna dla uczniów w ramach projektu „Co kryją archiwa" – 29 listopada. Odpowiedzialne: OA, OBEN.
- Lelowskie Towarzystwo Historyczno-Kulturalne im. Walentego Zwierkowskiego, Gmina Lelów, Uniwersytet Łódzki, Gminny Ośrodek Kultury w Lelowie / „Doświadczenie wojny na ziemi lelowskiej" – ogólnopolska interdyscyplinarna konferencja naukowa, w trakcie której pracownik OBEN wygłosił wykład – 30 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Miasta Jaworzna, Gmina Miasta Jaworzna, Stowarzyszenie Pamięci Armii Krajowej Oddział Jaworzno / Dzień Pamięci Żołnierzy Armii Krajowej – uroczystości miejskie w Atelier Kultury w Jaworznie, spotkanie ze świadkiem historii Józefą Posch-Kotyrbą, prezentacja filmu dokumentalnego *Kinderlager Pogrzebin* w reż. Krzysztofa Korwin-Piotrowskiego. Pracownik OBEN moderował spotkanie ze świadkiem historii oraz przygotował i zaprezentował wstęp merytoryczny do filmu – 2 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Technikum z Zespołu Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich w Tarnowskich Górach / Lekcja archiwalna dla uczniów w ramach projektu „Co kryją archiwa" – 13 grudnia. Odpowiedzialne: OA, OBEN.
- Stowarzyszenie „Podbeskidzie Wspólna Pamięć", Związek Harcerstwa Rzeczpospolitej, Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność" / VII edycja Gry Miejskiej Tropami Solidarności – w rozgrywkach wzięło udział 17 zespołów złożonych z uczniów bielskich szkół ponadpodstawowych – 14 grudnia. Współodpowiedzialne: OA.

ODDZIAŁ IPN KRAKÓW
- Centrum Historii Zajezdnia, Wrocławskie Towarzystwo Polsko-Węgierskie, Instytut Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka, Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Udział pracownika OBBH w panelu dyskusyjnym po filmie dokumentalnym *Kurierskim szlakiem. Azymut Węgry* poświęconym Wacławowi Felczakowi – 11 stycznia. Odpowiedzialne: OBBH Kraków, OBBH Wrocław.
- Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu / Udział pracownika OBBH w posiedzeniach Rady Muzeum – 15 stycznia, 4 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Stowarzyszenie „Instytut Świętej Królowej Jadwigi" w Krakowie / Udział w spotkaniu, omówienie współpracy bieżącej – 15 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Gminny Ośrodek Kultury w Spytkowicach / Wykład pracownika OBBH *Miś Wojtek i inne zwierzęta towarzyszące polskim żołnierzom podczas II wojny światowej* dla dzieci oraz studentów Uniwersytetu Dziecięcego – 15 stycznia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Gminne Centrum Kultury w Wierzchosławicach:
  - prezentacja wystawy „Wincenty Witos" i „Polski gen wolności. 150 lat walk o niepodległość", 15 stycznia – 20 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - współorganizacja Zaduszek Witosowych w Wierzchosławicach – prezentacja wystawy „Wincenty Witos" i spotu o Witosie – 27 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Urząd Gminy w Wierzchosławicach, Gminne Centrum Kultury w Wierzchosławicach, Muzeum Okręgowe w Tarnowie Oddział Dom Wincentego Witosa w Wierzchosławicach / Współpraca przy organizacji obchodów 150. rocznicy urodzin Wincentego Witosa, prezentacja wystawy elementarnej i publikacji Wydawnictwa IPN – 23 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH.
- Szkoła Podstawowa nr 159 w Krakowie / Wykład pracownika OBBH *Czy Kraków został wyzwolony 18 stycznia 1945 r.?* – 31 stycznia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie:
  - współpraca przy organizacji w Krakowie 84. rocznicy pierwszej masowej deportacji obywateli polskich w głąb ZSRS – 10 lutego. Odpowiedzialne: OBEN;
  - współpraca przy organizacji w Krakowie obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych – 1 marca. Odpowiedzialne: OBEN;

  - współpraca przy organizacji w Miechowie i Siedliskach obchodów Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką – 22 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - współpraca przy organizacji w Krakowie obchodów 79. rocznicy śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojnego" – 21 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - współpraca przy organizacji w Krakowie uroczystości z okazji Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych i Obozów Zagłady – 14 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - współpraca przy organizacji w Krakowie uroczystości z okazji Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez nacjonalistów ukraińskich na obywatelach II RP – 11 lipca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - współpraca przy organizacji w Liszkach uroczystości z okazji Dnia Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej – 12 lipca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - współpraca przy organizacji uroczystości w 85. rocznicę wybuchu II wojny światowej – 1 września. Odpowiedzialne: OBEN;
  - współpraca przy organizacji uroczystości w 85. rocznicę agresji sowieckiej na II Rzeczpospolitą – 17 września. Odpowiedzialne: OBEN;
  - współpraca przy organizacji uroczystości w 85. rocznicę powstania Polskiego Państwa Podziemnego – 27 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie, 6. Brygada Powietrznodesantowa w Krakowie, Zarząd Okręgu Małopolska Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej:
  - przygotowanie, organizacja i koordynacja uroczystości w 82. rocznicę przekształcenia ZWZ w AK – 14 lutego. Odpowiedzialne: OBEN;
  - przygotowanie, organizacja i koordynacja uroczystości w 80. rocznicę wybuchu powstania warszawskiego – 1 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Urząd Miasta i Gminy w Miechowie / Organizacja quizu edukacyjnego „Bitwa Miechowska" na bazie aplikacji ActionTrack dla uczniów szkół miechowskich – 16 lutego. Odpowiedzialne: OBEN;
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL:
  - udział pracownika OBBH w dyskusji wokół książki Bogusława Wójcika *„Być pomocnikiem partii". Towarzystwo Krzewienia Kultury Świeckiej w służbie PZPR i ideologii marksistowsko-leninowskiej (1969–1990)* – 20 lutego. Odpowiedzialne: OBBH;
  - wykład pracownika OBBH *Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość" – między cywilną a zbrojną konspiracją* podczas sesji „Zrzeszenie »Wolność i Niezawisłość« w sprawie Niepodległej. 75. rocznica śmierci mjr. Hieronima Dekutowskiego »Zapory«" w ramach cyklu „Z Rakowieckiej… Seminaria naukowe z najnowszej historii Polski" – 7 marca. Odpowiedzialne: OBBH;
  - współorganizacja prelekcji *Nie bądź za cwany, w ząbek czesany…, czyli Warszawa czasów okupacji niemieckiej 1939–1944* dla uczniów szkół krakowskich – 12 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - wykład pracownika muzeum *Biuro Fałszerstw Związku Jaszczurczego* dla uczniów szkół krakowskich – 27 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Niepodległości w Myślenicach:
  - wykład pracownika OBBH *Historia braci Ralskich – myślenicki wątek działalności WiN na tle dziejów antykomunistycznej konspiracji z lat 1945–1951* – 22 lutego. Odpowiedzialne: OBBH;
  - prezentacja wystawy „Sztuka okopowa" – 20 czerwca – 31 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - wykład pracownika WSdsPiI *Prawdziwy bilans „Burzy". Akcje zbrojne małopolskiej AK a źródła niemieckie* – 24 października. Odpowiedzialne: WSdsPiI.
- 11. Małopolska Brygada Obrony Terytorialnej:
  - udział w uroczystej przysiędze żołnierzy 11. MBOT; wystawienie stoiska promocyjnego IPN w Myślenicach – 25 lutego; w Trzebini – 20 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - wystawienie stoisk edukacyjnych IPN podczas uroczystych przysiąg żołnierzy 11. MBOT w Limanowej i Gorlicach – 25 maja, 7 lipca. Odpowiedzialne: OBEN;

  - prezentacja stoiska edukacyjnego i wydawniczego IPN podczas przysięgi żołnierzy OT w Kętach – 21 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa nr 26 im. Andrzeja Struga w Krakowie / Lekcja archiwalna – prezentacja magazynów archiwalnych oraz pokaz archiwaliów – 27 lutego. Odpowiedzialne: OA.
- Rada i Zarząd Dzielnicy VII Zwierzyniec w Krakowie / Współpraca przy upamiętnieniu Antoniego Grzybka, ofiary pacyfikacji niemieckiej Woli Justowskiej, luty–marzec. Odpowiedzialne: WSdsPiI, OBUWiM.
- 22. Wojskowy Ośrodek Kartograficzny / Prelekcja pracownika OKŚZpNP o płk. Łukaszu Ciepliński podczas obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych; otwarcie wystawy biograficznej „Łukasz Ciepliński" w Komorowie i Ostrowi Mazowieckiej – 1 marca. Odpowiedzialne: OKŚZpNP.
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Kazimierza Brodzińskiego w Bochni / Wykłady z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych – 1 marca. Odpowiedzialne: WSdsPiI.
- Zespół Szkół nr 1 im. Stanisława. Staszica w Bochni / Wykłady z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych – 1 marca. Odpowiedzialne: WSdsPiI.
- Stowarzyszenie Olkuszbiega, IV LO w Olkuszu, MOK Olkusz, Nadleśnictwo Olkusz / Organizacja VII Biegu Tropem Wilczym w Rabsztynie – 3 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie „Passionart", Filharmonia Krakowska / Współorganizacja XIII koncertu w hołdzie żołnierzom wyklętym w Filharmonii Krakowskiej – 3 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zespół Państwowych Szkół Muzycznych w Gorlicach, Gorlickie Centrum Kultury, Karpacki Oddział Straży Granicznej w Nowym Sączu / Współpraca przy organizacji IX Gorlickiego Konkursu Pieśni Patriotycznej – laureaci wystąpili na koncercie podczas obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych – 3 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Biblioteka Publiczna w Tymbarku / Wykład pracownika OBBH *Zapomniana historia żołnierzy wyklętych* – 4 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Szkoła Podstawowa nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi im. Szarych Szeregów w Chrzanowie / Wykład dr. Romana Gieronia dla uczniów klas VII i VIII poświęcony historii polskiego podziemia niepodległościowego – 4 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Siedliskach / VI Pieszy Rajd Tropem Wilczym Pamięci Żołnierzy Wyklętych – prelekcja na temat podziemia antykomunistycznego – 5 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Orkiestra Reprezentacyjna Straży Granicznej / Wydanie płyty *Niezłomni* zawierającej 11 utworów – 7 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Palace Filia Muzeum Tatrzańskiego w Zakopanem:
  - wykład pracownika WSdsPiI *Nie tylko „katownia Podhala". Komisariat niemieckiej policji granicznej w Zakopanem w latach 1939–1945* inaugurujący otwarcie wystawy stałej w Muzeum Palace – 8 marca. Odpowiedzialne: WSdsPiI;
  - współpraca przy tworzeniu wystawy stałej – 8 marca. Odpowiedzialne: WSdsPiI, OBUWiM.
- Kino IKM w Gdańsku / Udział pracownika WSdsPiI w dyskusji *Goralenvolk a kaszubski dziadek z Wermachtu – spotkanie wokół wojennej historii znad morza i gór* – 12 marca. Odpowiedzialne: WSdsPiI.
- Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 11 w Krakowie / Prelekcja i zajęcia dla uczniów klasy VIII poświęcone problematyce Holocaustu – 13 marca. Odpowiedzialne: OA.
- Polska Akademia Nauk / Udział pracowników OBBH w posiedzeniu Komisji Historycznej PAN, Cieszyn – 14 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Krakowska Szkoła Mówców / Małopolski Turniej Debat Historycznych – udział pracownika OBBH w pracach jury – 14 marca. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH.
- Kuratorium Oświaty w Krakowie / Gala małopolskiego konkursu literacko-dokumentalnego „Młody Dokumentalista 2023/2024" pod hasłem „… bo ratujemy życie" z okazji beatyfikacji rodziny Ulmów oraz w związku z ustanowieniem roku 2024 Rokiem Rodziny Ulmów – 20 marca. Odpowiedzialne: OBEN.

- Muzeum Ziemi Sądeckiej / Organizacja konkursu historycznego „Epizody Niepodległości: Sądeccy żołnierze i oficerowie w służbie Polsce w latach 1914–1945 i ich losy" – 22 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Polska Press Oddział w Krakowie, Instytut Dziedzictwa Niematerialnego Ludów Karpackich / Współpraca przy konferencji popularnonaukowej „Górale i niepodległość" w Ludźmierzu – referaty pracowników OBBH *Podhale w wojskowych i cywilnych strukturach łączności Polskiego Państwa Podziemnego* oraz *Podhalańskie podziemie niepodległościowe w walce z niemieckimi konfidentami i kolaborantami* – 22 marca. Odpowiedzialne: OBBH, WSdsPiI.
- Szkoła Podstawowa w Kwilczu / Prelekcja pracownika OKŚZpNP o płk. Łukaszu Cieplińskim podczas dnia patrona szkoły, otwarcie wystawy biograficznej „Płk Łukasz Ciepliński" – 22 marca. Odpowiedzialne: OKŚZpNP.
- Stowarzyszenie „Rodzina Więźniarek Niemieckiego Obozu Koncentracyjnego Ravensbrück" w Krakowie:
  – współorganizacja małopolskiego finału konkursu recytatorskiego „FKL Ravensbrück. Historia i piętno" – 23 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  – współorganizacja warsztatów edukacyjnych „FKL Ravensbrück. Historia i piętno" – 4 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Urząd Gminy Ochotnica Dolna / Udział w spotkaniu w Wiejskim Ośrodku Kultury w Tylmanowej poświęconym publikacjom historycznym o regionie wydanym przez gminę – 23 marca. Odpowiedzialne: WSdsPiI.
- I Liceum Ogólnokształcące im. Króla Kazimierza Wielkiego w Olkuszu / Współorganizacja XXI Powiatowego Konkursu Historyczno-Literackiego „Chcieliśmy być wolni i wolność sobie zawdzięczać" – przekazanie nagród rzeczowych oraz publikacji IPN – 2 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zespół Szkół Techniczno-Ekonomicznych w Skawinie / Współorganizacja mistrzostw historycznych gier planszowych IPN – 2 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie, Instytut Archeologii UJ, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Krakowie / Wizja lokalna w lesie Chyszówki koło Miechowa, w miejscu domniemanej zbiorowej mogiły ofiar egzekucji (1942 r.) – 5 kwietnia. Odpowiedzialne: WSdsPiI.
- Urząd Gminy w Sułkowicach / Opracowanie przez pracownika OBBH informacji na temat zbrodni popełnionej przez Niemców na mieszkańcach Jawornika pod Sułkowicami 4–5 kwietnia 1944 r. – 5 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Sądecka Biblioteka Publiczna, Sądecki Sztetl / Wykład pracownika OBBH *Mieszkańcy przedwojennego województwa krakowskiego niosący pomoc Żydom w czasie II wojny światowej* w ramach wydarzenia „Jeśli ktoś ratuje jedno życie" realizowanego podczas obchodów Roku Rodziny Ulmów – 11 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Muzeum Miejskie w Wadowicach / Wykład pracownika OBBH na temat zbrodni katyńskiej w trakcie wernisażu wystawy „Katyńczycy w zbiorach Stanisława Kuliga" – 12 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych, Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie, Stowarzyszenie „Rodzina Więźniarek Niemieckiego Obozu Koncentracyjnego Ravensbrück" w Krakowie / Współorganizacja wyprawy edukacyjno-memoratywnej do dawnego niemieckiego obozu koncentracyjnego Ravensbrück, organizowanej pod patronatem prezesa Karola Nawrockiego – udział w obchodach 79. rocznicy oswobodzenia obozu – 12–15 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Katolickie Liceum Montessori im. Sprawiedliwych wśród Narodów Świata / Wykład pracownika WSdsPiI dla młodzieży licealnej na temat pracy Biura Poszukiwań i Identyfikacji – 18 kwietnia. Odpowiedzialne: WSdsPiI.
- Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Sierczy / Lekcja archiwalna – prezentacja specyfiki funkcjonowania archiwum, pokaz archiwaliów – 18 kwietnia. Odpowiedzialne: OA.
- Polskie Towarzystwo Ziemiańskie Oddział Kraków, Fundacja im. Zofii i Jana Włodków / Udział pracownika OBBH w pracach jury ogólnopolskiego konkursu „Wyrok na ziemiaństwo – 80 lat od

komunistycznej reformy rolnej"; organizacja w Goszycach finału konkursu – 20 kwietnia, 7 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH, OBEN.

- 26. Podhalańska Drużyna Harcerska ZHP Hufca Podhalańskiego / Wsparcie merytoryczne dla organizatorów I Harcerskiego Biegu im. Kurierów Tatrzańskich; przekazanie uczestnikom publikacji IPN – 22 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa im. 600-lecia UJ w Luborzycy / Wykład pracownika OBBH *Artur Schroeder – obrońca Lwowa i Polski*, udział w uroczystości 90. rocznicy śmierci Artura Schroedera – 23 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Chorągiew Krakowska Związku Harcerstwa Polskiego / Współorganizacja konkursu „Tak jak ptaki na wolności – harcerze w obliczu II wojny światowej" – 24 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Polskie Towarzystwo Historii Mówionej / Prezentacja notacji Marii Orkisz przez pracownika OBBH w ramach Seminarium Historii Mówionej PTHM – 24 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli – ODN w Krakowie:
  - seminarium online dla nauczycieli „Akcja »Burza« – 80. rocznica największej akcji bojowej Armii Krajowej" – 25 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN, WSdsPiI;
  - wykład *Bł. ks. Jerzy Popiełuszko – duszpasterz ludzi pracy i kapelan Solidarności. W 40. rocznicę śmierci* w ramach cyklu zajęć seminaryjnych dla nauczycieli „Spotkania z historią najnowszą" – 10 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- 9. Podgórska Drużyna Harcerska „Silva" 9. Podgórskiego Szczepu „Uroczysko" im. mjr. Ludwika Jędrzejczyka Związku Harcerstwa Polskiego w Krakowie / Prelekcja i zajęcia poświęcone historii Polski w okresie II wojny światowej, ze szczególnym uwzględnieniem powstania warszawskiego – 25 kwietnia. Odpowiedzialne: OA.
- Muzeum Armii Krajowej im. gen. Emila Fieldorfa „Nila":
  - udostępnienie dokumentów – przekazanie kopii wykorzystanych podczas wystawy plenerowej „Łęg 8.05.44", towarzyszącej obchodom rocznicy śmierci trzech cichociemnych – 8 maja. Odpowiedzialne: OA;
  - udostępnienie dokumentów – przekazanie kopii z zasobów archiwalnych IPN na potrzeby wystawy czasowej „Poeci Podziemia. Słowo i czyn" – 5 czerwca – 2 października. Odpowiedzialne: OA;
  - udział w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Na pomoc płonącej Warszawie", zorganizowanej w 80. rocznicę powstania warszawskiego – 24 października. Odpowiedzialne: OBBH;
  - organizacja warsztatów w ramach ogólnopolskiego projektu IPN „Silni Polską" i zwiedzanie wystawy stałej muzeum przez uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych z Krakowa, Nowego Targu, Chabówki, Jordanowa, Kasiny Wielkiej, Olkusza, Ciężkowic, Gorlic, Grybowa, Bystrej, Bydlina, Sułoszowej, Wieliczki, Brzeska, Skawiny, Trzebini i Miechowa – 11–19 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Kuria Metropolitalna Archidiecezji Krakowskiej / Współpraca organizacyjno-merytoryczna w zakresie przygotowania broszury poświęconej ks. Michałowi Rapaczowi; udział pracowników OBBH i OBUWiM w dyskusji *Ks. Michał Rapacz. Kapłan, męczennik, ofiara komunizmu* – 10 maja. Odpowiedzialne: OBBH.
- Stowarzyszenie „Częstochowa – Nasza Przyszłość" / Odpowiedź na pytania dotyczące działalności Zgrupowania Partyzanckiego „Błyskawica" Józefa Kurasia „Ognia" – 15 maja. Odpowiedzialne: OBBH.
- Stowarzyszenie „Moc Radości" w Jodłówce / Współorganizacja konkursu historycznego poświęconego rtm. Witoldowi Pileckiemu dla uczniów Publicznej Szkoły Podstawowej im. rtm. Witolda Pileckiego w Jodłówce – 22 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Kuratorium Oświaty w Krakowie, Urząd Marszałkowski w Krakowie, Fundacja Centrum Dokumentacji Czynu Niepodległościowego / Współorganizacja finału konkursu „Akcja »Burza«. Armia Krajowa w walce o niepodległość przeciw dwóm totalitaryzmom" dla uczniów szkół podstawowych województwa małopolskiego – 24 maja. Odpowiedzialne: OBEN.

- Stowarzyszenie Archiwistów Polskich / Referat pracownika OA *Protokoły sekcji zwłok z Archiwum Zakładu Medycyny Sądowej UJ jako źródło do badań historycznych* podczas VI Krajowego Sympozjum Archiwalnego „Archiwa rodzinne i społeczne" w Lublinie – 24–25 maja. Odpowiedzialne: OA.
- Fabryka Emalia Oskara Schindlera, Oddział Muzeum Krakowa / Przekazanie kopii z zasobów archiwalnych IPN na potrzeby wystawy czasowej „Spirala zbrodni. Krakowianie na afiszach śmierci" – 25 maja – 1 czerwca. Odpowiedzialne: OA.
- Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych, Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół – Świat Pracy" w Tarnowie / Prace w jury i udział w gali finałowej XXI Przeglądu Pieśni i Poezji Patriotycznej „Dla Ciebie Polsko" w Tarnowie – 28 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Region Małopolski NSZZ „Solidarność" / Wystawienie stoiska edukacyjnego podczas Dnia Dziecka z Solidarnością w Centrum Aktywnego Wypoczynku Borek – 1 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie Sieć Solidarności / Udział w uroczystości wręczenia medali „Dziękujemy za Wolność" – 2 czerwca. Odpowiedzialny: OIPN.
- Bazylika i klasztor św. Franciszka w Krakowie / Współorganizacja prezentacji wystawy IPN „Gaude Mater Polonia. Jan Paweł II w Ojczyźnie. 2–10 czerwca 1979" w Krakowie i Nowym Targu – 7–9 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Krakowa:
  - udział pracownika OBBH w panelu dyskusyjnym dotyczącym wyborów czerwcowych 1989 r. – 4 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH;
  - organizacja gry miejskiej „Powstańczy quest" podczas Dni Pamięci Ofiar Gestapo – 16 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Krakowie – ODN w Oświęcimiu:
  - współorganizacja konferencji dla nauczycieli „Muzea bez granic: innowacje w edukacji na styku kultur" – 5 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - seminarium online dla nauczycieli z cyklu „Spotkania z historią najnowszą" – 26 września. Odpowiedzialne: OBEN;
  - seminarium online dla nauczycieli „Roman Dmowski i ruch narodowy. W 160. rocznicę urodzin jednego z twórców niepodległej Polski" – 24 października. Odpowiedzialne: OBEN;
  - wykład online „Błogosławiony ksiądz Jerzy Popiełuszko – duszpasterz ludzi pracy i kapelan Solidarności" – 10 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Ośrodek Konferencyjno-Wystawienniczy Kasztel w Szymbarku / Referat pracownika na sesji historycznej „Rok 1944" – 6 czerwca. Odpowiedzialne: WSdsPiI.
- Społeczny Komitet Upamiętnienia 40. rocznicy Porwania i Męczeńskiej Śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki / Udział pracownika OBBH w ogólnopolskiej konferencji „Zło dobrem zwyciężaj". Księdza Jerzego Popiełuszki koncepcja przemiany człowieka i świata" w Warszawie – 10 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Fundacja Wacława Felczaka na Węgrzech / Współorganizacja pokazu filmu *Ostatni marszałek* w Krakowie – 12 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH.
- Muzeum Krakowa, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie / Uczestnictwo pracownika OBBH w jury konkursowym oraz debacie „Rok 1989" – 12 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Gminne Centrum Kultury i Czytelnictwa w Radłowie / Udział pracownika OBBH w konferencji naukowej „Dakotą do wolności. 80. rocznica operacji Most III" – 13 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Nowym Targu / Przekazanie katalogów wystawy „Przerwana historia. Losy krakowskich Żydów w czasie II wojny światowej" oraz egzemplarzy mapy *Getto żydowskie w Krakowie* – 13 czerwca. Odpowiedzialne: OA.
- Urząd Miejski w Grybowie, Urząd Gminy Grybów, Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu / Współorganizacja XIV Rajdu Szlakami Żołnierzy 1. Pułku Strzelców Podhalańskich Armii Krajowej – 14 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Region Małopolski NSZZ „Solidarność", Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli – ODN w Oświęcimiu, Regionalny Ośrodek Kultury Doliny Karpia w Zatorze / Udział w jury i gali finało-

wej projektu edukacyjnego „Historia Solidarności w Małopolsce” – 17 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.

- Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich Oddział w Tarnowie / Współorganizacja w Tarnowie uroczystości w 81. rocznicę krwawej niedzieli na Wołyniu (Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II RP) – 11 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie Szarych Szeregów, Urząd Miasta Krakowa, Jednostka Wojskowa Komandosów z Lublińca / Współorganizacja w Krakowie uroczystości upamiętniających 80. rocznicę akcji specjalnej „Koppe” – 13 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Urząd Gminy w Kluczach, Pustynne Centrum Informacji, Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kluczach / Współorganizacja wydarzenia plenerowego „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności – Tobruk 1941” – 13–14 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Urząd Gminy w Słopnicach, Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznych 1. Pułku Strzelców Podhalańskich AK, Aeroklub Podhalański w Nowym Sączu, Stowarzyszenie Seniorów Lotnictwa Rzeczypospolitej / Współorganizacja wydarzenia plenerowego w 80. rocznicę zrzutów alianckich dla AK – 14 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Urząd Gminy Radłów, Światowy Związek Żołnierzy AK w Tarnowie, sanktuarium bł. Karoliny Kózkówny w Zabawie / Współorganizacja uroczystości upamiętniających 80. rocznicę akcji „Most II” i „Most III” w Wale-Rudzie – Zabawie – 28 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie Historyczno-Eksploracyjne „Bojowe Schrony Proszowice”:
  - współorganizacja „Rajdu rowerowego z historią w tle” z okazji 80. rocznicy powstania Rzeczypospolitej Partyzanckiej 1944 – 4 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - współorganizacja „Rajdu rowerowego z historią w tle” w Proszowicach i Biskupcach Radłowskich z okazji 85. rocznicy bitwy proszowickiej i bitwy radłowskiej z września 1939 r. – 8 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Kuria Diecezji Bielsko-Żywieckiej w Bielsku-Białej / Udział pracownika OBBH w uroczystości upamiętniającej 80. rocznicę męczeńskiej śmierci o. Maksymiliana Marii Kolbego w KL Auschwitz – 14 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Starostwo Powiatowe w Olkuszu / Współorganizacja uroczystości z okazji 104. rocznicy Bitwy Warszawskiej oraz Święta Wojska Polskiego – 15 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie Samorządów Powiatu Dąbrowskiego / Udział naczelnik OBBH w obchodach 104. rocznicy Bitwy Warszawskiej i Święta Wojska Polskiego w Dąbrowie Tarnowskiej – 15 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Urząd Miasta i Gminy w Skale / Współorganizacja uroczystości upamiętniającej ofiary pacyfikacji wsi Barbarka, Minoga, Ściborzyce, Iwanowice – 15 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie / Współorganizacja Święta Lotnictwa Polskiego – 25 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zespół Historia Rabki / Udział pracownika OBBH w „Spacerze pamięci” w Rabce-Zdroju; krótka wypowiedź na temat przebiegu akcji Reinhardt w dystrykcie krakowskim – 25 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Fundacja Rozwoju Sportu i Promocji Obronności „Murawa” / Współorganizacja XIII Nocnego Marszu „Śladami generała Nila – od zmierzchu do świtu” – 30–31 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Regionalne w Miechowie, Stowarzyszenie Miłośników Historii i Militariów „Salamandra”, Stowarzyszenie Rodzin Tobruckich / Współorganizacja wydarzenia plenerowego Miechowskie Spotkania z Historią – 30–31 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Urząd Gminy Łabowa, Fundacja „Osądź mnie Boże”, Jan Klimczak / Organizacja uroczystości patriotycznych w Hali Łabowskiej upamiętniających ks. Władysława Gurgacza – 7 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Parafia pw. Przenajświętszej Trójcy w Bieńkówce / Współorganizacja pikniku patriotycznego w Bieńkówce – 8 września. Odpowiedzialne: OBEN.

- Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość" Obszar Południowy, Muzeum Archeologiczne w Krakowie / Współorganizacja uroczystości przy tablicy pamięci działaczy WiN i PSL na ul. Senackiej w 77. rocznicę wydania przez komunistyczny sąd wyroków w procesie krakowskim – 10 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Polskie Towarzystwo Ziemiańskie Zarząd Główny:
  – wykład *Przebieg i skutki przeprowadzenia reformy rolnej PKWN w latach 1944–1945* podczas konferencji naukowej „80. rocznica ogłoszenia reformy rolnej PKWN" w Warszawie – 11 września. Odpowiedzialne: OBBH;
  – wykład *Relacje dwór–wieś w momencie zagrożenia zewnętrznego podczas okupacji niemieckiej w latach 1939–1945* w trakcie seminarium historycznego „Pytania o historyczną rolę ziemiaństwa w Polsce" w IH PAN w Warszawie – 17 września. Odpowiedzialne: OBBH.
- Muzeum Niepodległości w Warszawie / Wykład *Przebieg i skutki przeprowadzenia reformy rolnej PKWN w latach 1944–1945* w trakcie konferencji naukowej „80. rocznica ogłoszenia reformy rolnej PKWN" – 11 września. Odpowiedzialne: OBBH.
- Fundacja Pełna Życia, Fort Sztuki – Fort 52 1/2S Sidzina / Współorganizacja pikniku w ramach Dni Twierdzy Kraków, prezentacja stoiska edukacyjnego z publikacjami oraz grami IPN – 14 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie Nowotarska Grupa Mieszkańców „Pamięć" / Organizacja pikniku patriotycznego w Ostrowsku koło Nowego Targu. Na górze Wicha nad Ostrowskiem odprawiono mszę św. i odsłonięto pomnik żołnierzy Zgrupowania Partyzanckiego „Błyskawica", dowodzonego przez mjr. Józefa Kurasia „Orła", „Ognia" – 15 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Krakowskie Towarzystwo Strzeleckie / Wykład pracownika OBBH *Polskie Państwo Podziemne 1939–1945 – codzienność konspiratora/konspiratorki* – 21 września. Odpowiedzialne: OBBH.
- Towarzystwo Lekarskie Krakowskie, Polski Instytut Evidence Based Medicine, Medycyna Praktyczna / Międzynarodowa konferencja „Medical Review Auschwitz: Medicine Behind the Barbed Wire" („Przegląd Medyczny Auschwitz: Medycyna za drutem kolczastym") – uczestnictwo w komisji konkursowej przyznającej stypendia rezydentom i badaczom (medykom) z zagranicy (m.in. USA, Izrael) na udział w międzynarodowej konferencji „Medical Review Auschwitz: Medycyna za drutem kolczastym" zorganizowanej w Krakowie – 23–25 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Klub Garnizonowy 16. Batalionu Powietrznodesantowego w Krakowie / Organizacja warsztatów „Mieliśmy iść do szkoły. Wrzesień 1939" dla grupy przedszkolaków – 26 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Fundacja Pola Chwały, Urząd Miasta i Gminy w Niepołomicach, Małopolskie Centrum Dźwięku i Słowa / Współorganizacja dwudniowego plenerowego wydarzenia historycznego „Pola Chwały" – stoisko edukacyjne z grami planszowymi oraz mobilna księgarnia z publikacjami IPN – 27–29 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie Podgorze.pl / Oprowadzanie po nowej siedzibie OIPN Kraków w ramach XXIII Podgórskich Dni Otwartych Drzwi – 28 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Gminny Ośrodek Kultury w Łapszach Niżnych z siedzibą w Niedzicy / Udział w dyskusji (w ramach projektu „Spiszak w Powstaniu Warszawskim") poświęconej życiu bł. ks. Józefa Stanka, pallotyna, żołnierza AK, w 80. rocznicę męczeńskiej śmierci – 28 września. Odpowiedzialne: OBBH.
- Ludiversum – Centrum Gier Planszowych w Katowicach / „Planszówki w Spodku" – prezentacja gier IPN podczas dwudniowego wydarzenia; wystawienie stoiska Wydawnictwa IPN – 28–29 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa im. ks. Jana Sczechowicza w Orawce / Referat pracownika OBBH na temat orawskich szlaków łączności Polskiego Państwa Podziemnego wygłoszony podczas święta patrona szkoły i obchodów 100-lecia urodzin Anny Przemyskiej – 7 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Stowarzyszenie Kultury Pamięci Vestigia Memoriae, Muzeum Krakowa / Prowadzenie panelu dyskusyjnego *Adolf Karl Landl. Austriacki żandarm na posterunku w dystrykcie radomskim, z polskimi partyzantami i w powojennej Austrii* (*Adolf Karl Landl. Ein österreichischer Gendarm auf Posten*

im Distrikt Radom bei den polnischen Partisanen und in Nachkriegsösterreich) – 8 października. Odpowiedzialne: OBBH.

- Muzeum-Zamek w Łańcucie / Udział w konferencji naukowej „Arystokracja i ziemiaństwo w II Rzeczypospolitej oraz wobec wyzwań II wojny światowej" – 11 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Podhalańska Grupa Rekonstrukcji Historycznej „Błyskawica", Stowarzyszenie Nowotarska Grupa Mieszkańców „Pamięć", Fundacja Podhalański Instytut Nauk Społecznych z siedzibą w Spytkowicach / Organizacja XIX Rajdu Szlakami Żołnierzy Wyklętych mjr. Józefa Kurasia „Ognia" w Rabie Wyżnej – 11–13 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Zamoyskich w Kozłówce / Udział w konferencji naukowej „Losy rodzin i siedzib ziemiańskich z perspektywy roku 1944" – 18 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Muzeum Krakowa Oddział Ulica Pomorska, Rada Dzielnicy V Krowodrza w Krakowie / Udział w dyskusji *Niemiecki terror w Krakowie na tle egzekucji przy ul. Mazowieckiej i Prądnickiej* – 21 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Światowy Związek Żołnierzy AK – Koło Tarnów, Starosta Tarnowski, Wójt Gminy Rzepiennik Strzyżewski, Parafia pw. Wniebowzięcia NMP w Rzepienniku Biskupim / Organizacja uroczystości upamiętniającej walki oddziału „Regina II" z 1. Batalionu „Barbara" 16. pp AK w Rzepienniku Strzyżewskim, gra terenowa dla Hufca ZHP w Tarnowie – 21 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Targi w Krakowie, Expo Kraków / Współpraca przy przygotowaniu stoiska Wydawnictwa IPN podczas 27. Międzynarodowych Targów Książki w Krakowie – 24–27 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Archiwum Archidiecezji Częstochowskiej, Archiwum Kurii Metropolitalnej w Częstochowie / Udział w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Działalność bp. Zdzisława Golińskiego w latach 1951–1963" – 25 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Towarzystwo Przyjaciół Muzeum Wincentego Witosa w Wierzchosławicach, Stowarzyszenie Lokalnie i Globalnie, Wyższe Seminarium Duchowne w Tarnowie / Współorganizacja spektakli *Trzy razy on. Rzecz o Wincentym Witosie* wystawionych w sali Wyższego Seminarium Duchownego w Tarnowie – 26 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Region Małopolski NSZZ „Solidarność" Oddział nr 6 w Nowym Targu, Urząd Miasta Nowy Targ, Miejskie Centrum Kultury w Nowym Targu / Organizacja uroczystości w Nowym Targu związanych z 40. rocznicą śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki – 27 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół" – Macierz Lwów, XLIV Liceum Ogólnokształcące w Krakowie / Bieg Orląt Obrońców Lwowa – 1918 dla uczniów szkół krakowskich w parku Jordana – 29 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie Passionart / Współorganizacja przesłuchań eliminacyjnych w ramach IX Festiwalu Piosenki Niezłomnej i Niepodległej im. Henryka Rasiewicza „Kima" – 6 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie „Załęże – Nasz Dom", Urząd Miasta i Gminy Wolbrom / Organizacja lekcji na temat bitwy o Załęże 17–18 listopada 1914 r. – 11 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie, Konsul Generalny Węgier w Krakowie / Prezentacja wystawy „Rozmówki polsko-węgierskie" i dyskusja wokół książki *Polsko-węgierskie mosty przyjaźni. Biografie* – 13 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość" Obszar Południowy, XXV Liceum Ogólnokształcące w Krakowie, 11. Małopolska Brygada Obrony Terytorialnej / Współorganizacja uroczystości na cmentarzu Rakowickim w 77. rocznicę zamordowania w więzieniu przy ul. Montelupich ppłk. Alojzego Kaczmarczyka, kpt. Józefa Ostafina i mjr. Waleriana Tumanowicza, członków II Zarządu Głównego Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość" – 13 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Urząd Gminy w Kluczach, Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Bydlinie / Współorganizacja uroczystości i inscenizacji historycznej upamiętniającej 110. rocznicę bitwy pod Krzywopłotami – 16 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.

- Centrum Paderewskiego w Kąśnej Dolnej, Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. Ignacego Jana Paderewskiego w Ciężkowicach, Powiat Tarnowski / Współpraca przy organizacji finału III Ogólnopolskiego Konkursu Historycznego „Ojcowie Niepodległości… o szablę Józefa Piłsudskiego" – 17 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum i Centrum Ruchu Harcerskiego w Krakowie / Wernisaż współtworzonej przez OIPN Kraków wystawy „Sztuka okopowa – z kolekcji Wiktora Szymborskiego" – 17 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Fundacja Szwadrony Kultury / Współorganizacja XI Krakowskich Zaduszek za Żołnierzy Wyklętych – Niezłomnych w Krakowie – 24 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie Ne Cedat Academia / Współorganizacja 25. wyprawy akademickiej „Śladami Sonderaktion Krakau", mającej na celu upamiętnienie ofiar akcji antypolskiej przeprowadzonej przez Niemców w listopadzie 1939 r. przeciwko naukowcom uczelni krakowskich (trasa: Kraków–Wrocław–Sachsenhausen–Berlin–Kraków) – 27–29 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Region Toruńsko-Włocławski NSZZ „Solidarność" / Prezentacja wystawy „Symbol niezłomnej wsi – Piotr Bartoszcze" i dyskusja o działalności bohatera oraz rolniczej Solidarności – 5 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Regionalna Rada Nauczycieli w Zakopanem, Urząd Miasta Zakopane / Organizacja spotkania edukacyjnego w Zakopanem poświęconego operacji polskiej NKWD – 7 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznych 1. Pułku Strzelców Podhalańskich Armii Krajowej, Urząd Miasta i Gminy w Limanowej / Współorganizacja obchodów 110. rocznicy bitwy limanowskiej, stoczonej 2–12 grudnia 1914 r. – 7–8 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Piwnicznej-Zdroju / Wprowadzenie i udział w dyskusji po filmie dokumentalnym *Kurierskim szlakiem. Azymut Węgry* – 26 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- IV Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Krakowie / Wykład pracownika OBBH *Stan wojenny w Polsce: przyczyny, przebieg, skutki* – 12 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Polskie Towarzystwo Historyczne / Udział pracownika OBBH w obradach komisji VI Olimpiady Historycznej dla Szkół Podstawowych – 13 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Fundacja im. Zofii i Jana Włodków, Polskie Towarzystwo Ziemiańskie Oddział Kraków / Współorganizacja inauguracji projektu edukacyjnego „Działalność ziemiaństwa w okresie międzywojennym. Trzeba ujrzeć i zdobyć swoje miejsce…" edycja na rok szkolny 2024/2025 – 17 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Fundacja im. Janusza Kurtyki / Udział pracownika OBBH w pracach Rady Programowej Fundacji im. Janusza Kurtyki. Odpowiedzialne: OBBH.
- Fundacja Sądecka / Cykl comiesięcznych wykładów pracowników IPN w Domu Spotkań z Historią w Żmiącej. Odpowiedzialne: OBBH.
- Gminna Biblioteka Publiczna w Spytkowicach / Współpraca pracownika OBBH w ramach Rady Naukowej „Rocznika Spytkowickiego" (członek Rady). Odpowiedzialne: OBBH.
- Instytut Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka / Udział pracownika OBBH w pracach Rady Instytutu (sekretarz Rady). Odpowiedzialne: OBBH.
- Komisja Biograficzna Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie / Udział pracownika OBBH w pracach Komisji. Odpowiedzialne: OBBH.
- Komisja Wschodniosłowiańska Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie / Udział pracownika OBBH w pracach Komisji. Odpowiedzialne: OBBH.
- Parafia pw. św. Katarzyny w Spytkowicach / Udział pracownika OBBH w pracach i posiedzeniach redakcji kwartalnika „Sapientia" (członek redakcji). Odpowiedzialne: OBBH.
- Stowarzyszenie „Wspólnota i Pamięć" / Współpraca merytoryczna pracownika OBBH przy realizacji filmu dokumentalnego o ks. Tadeuszu Isakowiczu-Zaleskim. Odpowiedzialne: OBBH.

- Świecki Instytut Karmelitański „Elianum" / Współpraca stała pracownika OBBH jako konsultanta w pracach naukowo-badawczych Instytutu. Odpowiedzialne: OBBH.
- Zakon Braci Mniejszych Kapucynów – Prowincja Krakowska / Współpraca koordynowana przez pracownika OBBH przy realizacji projektu naukowego dotyczącego inwigilacji kapucynów. Odpowiedzialne: OBBH.

Delegatura IPN w Kielcach

- Firma Kater Investment Kielce / Współpraca dotycząca zabezpieczenia substancji zabytkowej podczas rozbiórki dawnych siedzib Gestapo i Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Kielcach przy ul. Paderewskiego 10–12 – styczeń–kwiecień.
- Liceum Ogólnokształcące im. św. Jadwigi Królowej w Kielcach:
  - wykład na temat pomocy świadczonej Żydom przez Polaków w czasie II wojny światowej na przykładzie rodziny Ulmów – 4 stycznia;
  - wyjazd edukacyjny do Muzeum Księdza Jerzego Popiełuszki w Warszawie w dniu imienin duchownego – złożenie kwiatów przy jego grobie, zwiedzanie muzeum; prelekcja o historii NSZZ „Solidarność" i represji komunistycznych władz wobec opozycji i Kościoła katolickiego w latach osiemdziesiątych XX w. – 23 kwietnia;
  - wykład *Sylwetki nauczycieli z „Nazaretu" – ks. Tomasz Wróbel i Eugenia Praussowa* – 1 czerwca.
- Wojewódzki Dom Kultury im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Kielcach, Kino Fenomen:
  - VIII edycja Kieleckiego Przeglądu Filmów Fabularnych „Historia w filmie" – organizacja comiesięcznych pokazów filmowych poprzedzonych prelekcją historyczną, zakończonych dyskusją z udziałem widzów – 23 stycznia, 20 lutego, 12 marca;
  - cykl 6 wystaw „Ojcowie Niepodległości" prezentowanych w Wojewódzkim Domu Kultury w Kielcach – ekspozycje połączone z wykładami upowszechniającymi sylwetki wybitnych Polaków zasłużonych dla niepodległości – 4 marca, 15 kwietnia;
  - IX edycja Kieleckiego Przeglądu Filmów Fabularnych „Historia w filmie" – pokaz filmu *Orzeł. Ostatni patrol* i prelekcja Marka Jończyka *ORP Orzeł* – 17 września; pokaz filmu *Popiełuszko. Wolność jest w nas* i prelekcja Marka Jończyka *Błogosławiony ks. Jerzy Popiełuszko – kapłan niezłomny* – 15 października; pokaz filmu *Geniusze* i prelekcja Marka Jończyka *Stanisław Ulam – wybitny polski naukowiec* – 12 listopada; pokaz filmu *Figurant* i prelekcja Marka Jończyka *Metody działań operacyjnych SB przeciwko działaczom opozycji demokratycznej w PRL* – 10 grudnia.
- Buskie Samorządowe Centrum Kultury / Wystawa elementarna „Eugeniusz Bodo" – 6 lutego.
- Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Kielce, Urząd Miasta Kielce, Centrum Przygotowań do Misji Zagranicznych, Kuratorium Oświaty w Kielcach, Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach / Współorganizacja uroczystości wojewódzkich w 82. rocznicę przekształcenia Związku Walki Zbrojnej na Armię Krajową – wystawa, projekcja filmu i quiz wiedzy – 14 lutego.
- Stowarzyszenie Miłośników Wsi Tarczek, Radio Kielce / Wykład o Polakach ratujących Żydów w czasie II wojny światowej dla mieszkańców wsi – 18 lutego.
- Zespół Szkół Przemysłu Spożywczego w Kielcach / Prelekcja i warsztaty historyczne *Sen o Szpadzie. Marzenie o Wolnej i Niepodległej. Z grypsów por. Franciszka Jaskulskiego „Zagończyka"* dla dwóch grup młodzieży szkolnej – 26 lutego.
- Fundacja „Solidarna Wieś" – Kapituła Nagrody im. ks. bp. Romana Andrzejewskiego, Episkopat Polski / Uroczystość wręczenia Nagrody im. ks. bp. Romana Andrzejewskiego za 2023 r. Zespołowi Szkół nr 3 im. Stanisława Staszica we Włoszczowie – laudacja na cześć młodzieży szkoły włoszczowskiej, która w grudniu 1984 r. przeprowadziła strajk w obronie krzyży – 29 lutego.
- Urząd Miejski w Starachowicach / Wykład historyka Delegatury i pokaz multimedialny „Żołnierze wyklęci na Kielecczyźnie" w ramach obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych – 29 lutego.
- Muzeum Historii Polski w Warszawie / Współpraca dotycząca zabezpieczenia substancji zabytkowej podczas rozbiórki dawnych siedzib Gestapo i Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego

w Kielcach przy ul. Paderewskiego 10–12; dopełnienie formalności dotyczących przejęcia przez Muzeum artefaktów (drzwi do cel, kraty z okien) – marzec–kwiecień.

- Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach, Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, Parafia Wojskowo-Cywilna pw. NMP Królowej Polski w Kielcach, Urząd Miasta Kielce / Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych – uroczystości wojewódzkie w Kielcach – 1 marca.
- Szkoła Podstawowa im. Gustawa Kwiecińskiego w Osinach / Prelekcja *Gen. bryg. Antoni Heda-Szary (1916–2008) i rozbicie więzienia w Kielcach 4/5 sierpnia 1945 r.* z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych – 1 marca.
- Zespół Szkół Mechanicznych w Kielcach / Referat *Żołnierze wyklęci Kielecczyzny* podczas otwarcia II Biegu Pamięci Żołnierzy Wyklętych „Tropem Wilczym ” – 1 marca.
- Wojewódzki Dom Kultury w Kielcach / Cykl wystaw „Ojcowie Niepodległości” prezentujący sylwetki wybitnych Polaków zasłużonych dla sprawy odzyskania przez Polskę niepodległości – 4 marca – 24 listopada.
- Kuria Diecezjalna w Kielcach, Parafia Katedralna pw. Wniebowzięcia NMP w Kielcach, Parafia pw. Narodzenia NMP w Piekoszowie, Parafia pw. Wniebowzięcia NMP we Włoszczowie, Parafia pw. św. Józefa Robotnika w Kielcach, Parafia pw. św. Brata Alberta w Busku Zdroju, Parafia pw. Grobu Bożego w Miechowie, Parafia pw. Matki Bożej Różańcowej w Smardzowicach / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej” podczas peregrynacji relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów na terenie diecezji kieleckiej – 16–23 marca.
- Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach, Teatr Lalki i Aktora „Kubuś” w Kielcach / Etap regionalny X ogólnopolskiego konkursu recytatorskiego „W kręgu poezji i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück” – 22 marca.
- Stowarzyszenie „Kielecka Rodzina Katyńska”, Kuratorium Oświaty w Kielcach, Wojewoda Świętokrzyski, Marszałek Województwa Świętokrzyskiego, Prezydent Miasta Kielce, Starosta Powiatu Kieleckiego, Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach, Centrum Przygotowań do Misji Zagranicznych w Kielcach, Karpacki Oddział Straży Granicznej, Wojewódzki Sztab Wojskowy w Kielcach, 10. Świętokrzyska Brygada Obrony Terytorialnej, Kielecki Ochotniczy Szwadron Kawalerii im. 13. Pułku Ułanów Wileńskich, Świętokrzyska Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy, Areszt Śledczy w Kielcach, Wojskowe Centrum Rekrutacji w Kielcach, Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznej 4. Pułku Piechoty Legionów w Kielcach, Świętokrzyskie Stowarzyszenie Rodzina Policyjna 1939 r. w Kielcach / Współorganizacja uroczystości w 84. rocznicę zbrodni katyńskiej – IX Kielecki Marsz Katyński – 12 kwietnia.
- Muzeum Wsi Kieleckiej. Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie:
  - konferencja naukowa „Straty obiektów sakralnych diecezji sandomierskiej w czasie II wojny światowej” w Wyższym Seminarium Duchownym w Sandomierzu – referat *Kielecczyzna w czasie II wojny światowej – rys historyczny* – 13 kwietnia;
  - współorganizacja I studenckiej konferencji „Wieś polska podczas II wojny światowej” z udziałem studentów z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach – 22 maja.
- Stowarzyszenie Absolwentów I Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Żeromskiego w Kielcach / Inauguracja obchodów jubileuszu 300-lecia szkoły – spotkanie przy płycie nagrobnej budowniczego liceum – ks. Andrzeja Karasia; prelekcja na temat okoliczności założenia szkoły i jej znaczenia dla miasta wygłoszona przez historyka DIPN Kielce, absolwenta najstarszej szkoły w Kielcach – 25 kwietnia.
- Region Świętokrzyski NSZZ „Solidarność”, Kuratorium Oświaty w Kielcach / Współpraca w ramach XX Wojewódzkiego Konkursu Wiedzy o NSZZ „Solidarność” – fundacja nagród dla laureatów konkursu, prelekcja na temat udziału młodzieży w działaniach opozycyjnych lat osiemdziesiątych XX w. – 26 kwietnia.
- Szkoła Podstawowa w Potoku Wielkim / Uroczyste zasadzenie Dębu Pamięci poświęconego ofierze zbrodni katyńskiej Zygmuntowi Żuchowskiemu; prelekcja *Zygmunt Żuchowski – ofiara zbrodni katyńskiej* – 26 kwietnia.

- Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach, Wojewódzki Dom Kultury w Kielcach / Obchody Narodowego Dnia Zwycięstwa – współorganizacja uroczystości patriotycznych w 79. rocznicę zakończenia II wojny światowej – 8 maja.
- Diecezjalny Instytut Akcji Katolickiej w Kielcach, Kino Moskwa w Kielcach / Przed pokazem filmu *Przysięga Ireny* wykład na temat Polaków ratujących Żydów w czasie II wojny światowej – 9 maja.
- Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznej 4. Pułku Piechoty Legionów w Kielcach / Marsz Mulników por. Stanisława Wrońskiego i piknik, popularyzacja wiedzy o wkładzie kielczan w zdobycie klasztoru na Monte Cassino, konkursy wiedzy historycznej dla najmłodszych, fundacja nagród – 11 maja.
- Szkoła Podstawowa w Rakowie k. Jędrzejowa / Uroczyste zasadzenie Dębu Pamięci poświęconego ofierze zbrodni katyńskiej – post. PP Władysławowi Gawłowskiemu, prelekcja historyczna *Władysław Gawłowski – ofiara zbrodni katyńskiej* – 22 maja.
- Szkoła Podstawowa w Skroniowie k. Jędrzejowa / Uroczystość posadzenia Dębów Pamięci poświęconych ofiarom zbrodni katyńskiej – por. Stanisławowi Wielińskiemu i asp. PP Józefowi Malmurowi, prelekcja historyczna *Stanisław Wieliński i Józef Malmur – ofiary zbrodni katyńskiej* – 27 maja.
- Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec im. Stanisława Staszica w Starachowicach / 66. Harcerski Rajd Świętokrzyski, fundacja nagród dla uczestników rajdu – 2 czerwca.
- Zespół Szkół Ekonomicznych im. Jana Pawła II w Staszowie / Współorganizacja obchodów rocznicy zbrodni katyńskiej, wykład historyczny i pokaz multimedialny *Katyńska zbrodnia ludobójstwa* – 3 czerwca.
- Szkoła Podstawowa w Jasionnie k. Jędrzejowa / Uroczyste zasadzenie Dębu Pamięci poświęconego ofierze zbrodni katyńskiej – post. PP Wincentemu Chatysowi, prelekcja historyczna *Wincenty Chatys – ofiara zbrodni katyńskiej* – 5 czerwca.
- Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie / Partner ogólnopolskiego konkursu „Paryż ’24. Polski wkład w historię igrzysk olimpijskich” – organizacja gali wręczenia nagród w siedzibie Muzeum; udział dyrekcji Muzeum oraz promocja wydarzenia – 13 czerwca.
- Polski Komitet Olimpijski / Honorowy patronat nad ogólnopolskim konkursem „Paryż ’24. Polski wkład w historię igrzysk olimpijskich” oraz organizacja gali finałowej w siedzibie PKO – 13 czerwca.
- Konsulat Generalny Węgier w Krakowie / Pokaz filmu dokumentalnego *Ostatni marszałek* – o drodze życiowej Béli Vargi (1903–1995) – 13 czerwca.
- Stowarzyszenie Pamięci Narodowej „Czwartak” / Współorganizacja obchodów 80. rocznicy udanego zamachu na szefa konfidentów Gestapo w okupowanych Kielcach Franza Wittka, prelekcja – 15 czerwca.
- Środowisko Świętokrzyskich Zgrupowań Partyzanckich Armii Krajowej „Ponury” – „Nurt” / Uroczystości patriotyczne na Wykusie upamiętniające partyzantów działających w czasie II wojny światowej na Kielecczyźnie, elementarne wystawy biograficzne „Eugeniusz Kaszyński »Nurt«” oraz „Jan Piwnik »Ponury«” – 15–16 czerwca.
- Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II Wojny Światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej / Wizyta studyjna w muzeum dla świętokrzyskich nauczycieli historii, zwiedzanie wystawy z przewodnikiem, wykłady i warsztaty – 18 czerwca.
- Stowarzyszenie „Kielecka Rodzina Katyńska”:
  - cykl spotkań poświęconych ofiarom zbrodni katyńskiej: kpt. Stanisławowi Malickiemu (prowadzenie: Jan Nowak), kpt. Wacławowi Krukowi (prowadzenie: Anna Łakomiec) oraz post. PP Józefowi Malmurowi (prowadzenie: Jolanta Felis) – 13 czerwca, 2 lipca, 10 lipca;
  - współpraca przy przejmowaniu materiałów archiwalnych dotyczących ofiar zbrodni katyńskiej z Kielecczyzny oraz przy opiniowaniu wniosków związanych z upamiętnieniami tych osób.
- Urząd Miasta i Gminy Końskie / Konsultacja historyczna dotycząca tablicy upamiętniającej żołnierzy AK – braci Bernarda Wiechuły „Marudy” i Ludwika Wiechuły „Jelenia” – 8 lipca.
- Klasztor Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej w Nowej Słupi / Wystawa „Siedem twarzy Sergiusza Piaseckiego”, prelekcja, zwiedzanie pomieszczeń dawnego więzienia – 17 lipca.

- Kieleckie Centrum Kultury / Premierowy pokaz musicalu *Kolumbowie wszech czasów* z udziałem dzieci i młodzieży z okazji obchodów 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego – 31 lipca.
- Stowarzyszenie „Marsz Szlakiem Pierwszej Kompanii Kadrowej" / LIX Marsz Szlakiem Pierwszej Kompanii Kadrowej, wystawa „Pierwsza Kompania Kadrowa" – 12 sierpnia.
- Klub Gazety Polskiej, Centrum Organizacji Pozarządowych w Kielcach / Wykład otwarty *Żołnierze wyklęci na Kielecczyźnie 1944–1956* – 29 sierpnia.
- 10. Świętokrzyska Brygada Obrony Terytorialnej im. mjr. Eugeniusza Gedymina Kaszyńskiego ps. „Nurt" / Ogólnopolska akcja „Pamiętamy o żołnierzach broniących Westerplatte" – zapalanie zniczy na grobach obrońców Westerplatte, którzy spoczywają na cmentarzach na terenie województwa świętokrzyskiego – 1 września.
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Skłodowskiej-Curie w Ujeździe / Współpraca przy otwarciu wystawy biograficznej patronki szkoły – 2 września.
- Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji w Kielcach / Autobus z wizerunkiem por. Leona Pająka, konkurs – współpraca przy popularyzacji wiedzy o udziale żołnierzy z ziemi kieleckiej w obronie Westerplatte – 3 września – 11 listopada.
- Społeczny Komitet „Pamiętamy o Westerplatczykach" / Współorganizacja uroczystości upamiętniających żołnierzy z Kielecczyzny, którzy w pierwszych dniach II wojny światowej bronili Wojskowej Składnicy Tranzytowej – 6 września.
- Archiwum Państwowe w Kielcach / Współorganizacja I Świętokrzyskiego Rajdu Archiwistów im. św. Hieronima i konferencji szkoleniowej „Od dokumentu tradycyjnego do pliku cyfrowego. Dziedzictwo i współczesne wyzwania archiwistyki", prelekcja prof. dr. hab. Adama Massalskiego *Wspomnienie o profesorze Kazimierzu Konarskim – synu ziemi świętokrzyskiej, wybitnym współtwórcy teorii polskiej archiwistyki* – 6–8 września.
- Stowarzyszenie Pamięci NSZ Ziemi Włoszczowskiej, Stowarzyszenie „Lokalni Patrioci" / Współpraca przy organizacji uroczystości z okazji 80. rocznicy bitwy pod Rząbcem, stoisko edukacyjne – 7 września.
- Urząd Gminy w Zagnańsku, Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej w Kajetanowie, Parafia pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Wiśniówce / Obchody 85. rocznicy wybuchu II wojny światowej i bitwy pod Kajetanowem, prelekcja *Bitwa pod Kajetanowem w dn. 5–7 września 1939 r. i jej dowódcy* – 8 września.
- Starostwo Powiatowe w Pińczowie, Powiatowy Ośrodek Kultury, Sportu, Turystyki i Rekreacji w Pińczowie / Współpraca przy organizacji stanowiska edukacyjnego Mobilny Przystanek Historia Przyszłości –12–14 września.
- Starostwo Powiatowe we Włoszczowie, Zespół Szkół nr 2 im. Hetmana Stefana Czarnieckiego we Włoszczowie / Stanowisko edukacyjne Mobilny Przystanek Historia Przyszłości – 15–17 września.
- Polskie Towarzystwo Historyczne, Uniwersytet w Białymstoku / Udział pracownika RBH w panelu dyskusyjnym *Relacje polsko-żydowskie w latach 1939–1945* podczas XXI Powszechnego Zjazdu Historyków w Białymstoku – 17 września.
- Buskie Samorządowe Centrum Kultury, Parafia pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Oleszkach, Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Buskie Stowarzyszenie Kulturalne / Konferencja popularnonaukowa „Represje niemieckie i sowieckie wobec mieszkańców Kreis Busko w latach 1939–1945" – 20 września.
- Muzeum Wsi Kieleckiej. Park Etnograficzny w Tokarni / Wystąpienie prof. dr. hab. Adama Massalskiego i prof. dr hab. Ewy Kuli *Szkolnictwo żydowskie między Wisłą a Pilicą w XIX i XX w.* podczas konferencji naukowej „Żydzi wiejscy i małomiasteczkowi w obrazie wiosek i sztetli przełomu XIX i XX wieku" – 23 września.
- Zespół Placówek Integracyjnych w Kowali / Spotkanie integracyjno-patriotyczne uczniów szkół noszących imię gen. Antoniego Hedy-Szarego (szkoły w Kowali, Radoszycach, Kunowie i Zaborowicach) – 26 września.

- Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach, Świętokrzyski Kurator Oświaty / V konkurs recytatorski „»…gdy nad głowami świszczą kule…« poezja i proza okresu II wojny światowej" – Teatr wsparł pracę jury konkursowego i współfinansował nagrody dla laureatów; kieleckie Kuratorium objęło patronat honorowy nad konkursem artystycznym dla dzieci i młodzieży – 27 września.
- Szkoła Podstawowa nr 10 z Oddziałami Integracyjnymi w Starachowicach / Prelekcja i pokaz multimedialny *Powstanie i działalność Polskiego Państwa Podziemnego i Szarych Szeregów* – 27 września.
- Powiatowa Biblioteka Publiczna w Pińczowie / 28. Pińczowskie Spotkania Historyczne – udział pracownika RBH w sesji naukowej, wykład *Pińczów w czasach okupacji niemieckiej i republiki Pińczowskiej* – 30 września.
- Miejska Biblioteka Publiczna w Sandomierzu / Wykład otwarty *Śladami zbrodni. Przewodnik po miejscach represji komunistycznych na Kielecczyźnie* – 7 października.
- Parafia pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Kielcach / Wyprawa edukacyjna do Krzyża Biskupiego w Sosnowicy k. Zagnańska w 80. rocznicę upadku powstania warszawskiego i akcji „Burza" na Kielecczyźnie, prelekcja *Kielecki Korpus Armii Krajowej i akcja »Burza« na Kielecczyźnie* – 13 października.
- Urząd Gminy w Górnie, Gminny Ośrodek Kultury w Krajnie / Pokaz filmu *Popiełuszko. Wolność jest w nas* reż. Rafał Wieczyński i prelekcja pracownika RBH *Bł. ks. Jerzy Popiełuszko – kapłan, patriota, męczennik* – 19 października.
- Urząd Gminy w Zagnańsku, Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej w Kajetanowie / „Zaduszki Kajetanowskie" – wycieczka edukacyjna poświęcona wojnie obronnej 1939 r. na Kielecczyźnie, prelekcja *Bitwa pod Kajetanowem – walki Grupy Wojska Polskiego „Kielce" w dn. 5–7 września 1939 r. w rejonie Kajetanów, Barcza, Wiśniówka i Zagnańsk* – 20 października.
- Szkoła Podstawowa nr 5 w Jędrzejowie / Uroczyste zasadzenie Dębu Pamięci poświęconego ofierze zbrodni katyńskiej por. Kazimierzowi Julianowi Szczecińskiemu – 25 października.
- Fundacja im. Stefana Artwińskiego w Kielcach, Urząd Miasta Kielce / Obchody 85. rocznicy śmierci ostatniego przedwojennego prezydenta Kielc Stefana Artwińskiego, panel dyskusyjny *Prezydent, aptekarz, społecznik*; udział w oficjalnych uroczystościach na cmentarzu Partyzanckim w Kielcach – zapalenie zniczy na grobie Stefana Artwińskiego – 28–29 października.
- Stowarzyszenie Działaczy Opozycji Antykomunistycznej „Wolni i Solidarni 1980–1989", Parafia pw. św. Michała Archanioła w Ostrowcu Świętokrzyskim / Współpraca przy organizacji spotkania upamiętniającego bł. ks. Jerzego Popiełuszkę, dyskusja, wystawa IPN – 4 listopada.
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Witolda Gombrowicza w Kielcach / Współorganizacja spotkania „Nie zginie Polska, nie zginie…" poświęconego 106. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości – 8 listopada.
- Ośrodek Myśli Patriotycznej i Obywatelskiej w Kielcach / „Przerwane życiorysy…" – inauguracja warsztatów archiwalnych połączonych z konkursem literackim – 15 listopada.
- Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach / Konferencja „Złoty polski – stulecie reformy walutowej" – współorganizacja konferencji dla nauczycieli i uczniów – 22 listopada.
- Archiwum Diecezjalne w Kielcach, Archiwum Państwowe w Kielcach, Biblioteka Uniwersytecka Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Instytut Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Muzeum Historii Kielc Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Witolda Gombrowicza w Kielcach / Seria świętokrzyska „Dzienniki, Wspomnienia, Pamiętniki, Listy" – współpraca przy wydawaniu publikacji źródłowych, promocja 7. tomu serii: Władysław Zwiejski, *Moje wspomnienia* – 28 listopada.
- Zarząd Regionu Świętokrzyskiego NSZZ „Solidarność" / Posiedzenie poświęcone m.in. obchodom rocznicy wprowadzenia w Polsce stanu wojennego, prelekcja o działalności IPN w zakresie badań i upamiętniania historii lokalnej, o zasadach udostępniania materiałów archiwalnych, a także możliwościach przekazania własnych kolekcji do zasobu IPN – zwiedzanie magazynu głównego i schronu znajdującego się pod budynkiem Delegatury – 3 grudnia.

- Stowarzyszenie Działaczy Opozycji Antykomunistycznej „Wolni i Solidarni 1980–1989" / Współpraca w przygotowaniu opracowania i promocji książki Pawła Perchela, Roberta Adamczyka *Starachowicka antykomuna. Młodzi Gniewni* wydanej przez Stowarzyszenie – 5 grudnia.
- Biblioteka Uniwersytecka Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach / Promocja publikacji prof. dr. hab. Adama Massalskiego *Uczone gawędy o uczonych urodzonych między Wisłą a Pilicą* – 12 grudnia.
- Zespół Szkół nr 3 we Włoszczowie, Diecezja Kielecka, Starostwo Powiatowe we Włoszczowie / Uroczystości z okazji 40. rocznicy Obrony Krzyży w Zespole Szkół Zawodowych we Włoszczowie 3–16 grudnia 1984 r. – udział w panelu; wystąpienie *Młodzież włoszczowska w oporze antykomunistycznym – strajk w obronie krzyży w grudniu 1984 r.* – 13 grudnia.
- Muzeum Historii Kielc / Stała współpraca w ramach działań naukowych podejmowanych przez muzeum, pracownik Delegatury przewodniczy Radzie Muzeum oraz Radzie Naukowej „Studiów Muzealno-Historycznych", periodyku wydawanego przez muzeum.
- Główna Kwatera ZHP / Współorganizowanie konkursu na prace naukowe poświęcone tematyce harcerskiej (licencjackie, magisterskie, doktorskie i inne) – gromadzenie, promocja i upowszechnianie naukowego dorobku ruchu harcerskiego, pracownik Delegatury przewodniczył komisji konkursowej.
- Muzeum Harcerstwa w Warszawie / Współpraca przy wydawaniu rocznika naukowego „Harcerstwo" – pracownik Delegatury jest przewodniczącym rady naukowej rocznika.
- Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze / Współpraca przy wydawaniu rocznika PTTK „Ziemia" – pracownik Delegatury pełni funkcję członka rady naukowej rocznika.
- Archiwum Diecezjalne w Kielcach, Archiwum Państwowe w Kielcach, Biblioteka Uniwersytecka Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Instytut Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Muzeum Historii Kielc Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Witolda Gombrowicza w Kielcach / Seria Świętokrzyska „Dzienniki, Wspomnienia, Pamiętniki, Listy" – współpraca przy wydawaniu publikacji źródłowych; dotychczas ukazało się siedem tomów.

ODDZIAŁ IPN LUBLIN

- Zespół Placówek Oświatowych im. Jana Pawła II w Gościeradowie / Współpraca przy organizacji konkursu fotograficznego „Pomnik śp. Józefa Sobieszczańskiego w obiektywie uczniów" – konkurs dla uczniów klas IV–VIII – 22 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN, OBUWiM.
- XXIX Liceum Ogólnokształcącego im. cc. mjr. Hieronima Dekutowskiego ps. „Zapora" / Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu – multimedialny spacer po wystawie „Aktion »Reinhardt« 1942–1943", spot o wystawie rzeźb z brązu „Obraz Treblinki w oczach Samuela Willenberga" – 26 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoły Podstawowe, Domy Dziecka, Młodzieżowe Domy Kultury z Lubelszczyzny / Projekt edukacyjny „Ferie z IPN" – warsztaty z animacji poklatkowej, warsztaty plastyczne, warsztaty malarskie i budowy papierowych dioram, warsztaty historyczne, gry podwórkowe PRL oraz projekcje filmów; w projekcie wzięło udział 500 osób – 30 stycznia – 8 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- Urząd Miasta Lublin, Związek Sybiraków Oddział Lublin, XXVII Liceum Ogólnokształcące im. Zesłańców Sybiru w Lublinie / Repremiera mobilnej gry miejskiej „Przeszliśmy – Niepokonani" w związku z rocznicą pierwszych deportacji Polaków na Syberię; wystawa „Polacy na Syberii", test wiedzy online opublikowany w mediach społecznościowych OIPN Lublin – 12 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- XXVII Liceum Ogólnokształcące im. Zesłańców Sybiru w Lublinie / VIII Międzyszkolny Konkurs „Co nam przekazują Zesłańcy Sybiru?", objęty patronatem honorowym OIPN Lublin. Podczas wydarzenia złożono kwiaty i zapalano znicze pod znajdującym się na terenie szkoły Dębem Pamięci – 13 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Urząd Miasta Lublin, XXIX LO im. cc. mjr. Hieronima Dekutowskiego ps. „Zapora" w Lubli-

nie, Szkoła Podstawowa nr 24 im. Partyzantów Lubelszczyzny, Szkoła Podstawowa nr 30 im. Króla Kazimierza Wielkiego w Lublinie / Współpraca przy projekcie edukacyjnym w związku z 82. rocznicą przemianowania ZWZ na AK – zaprezentowano wystawę elementarną IPN „Armia Krajowa", a także spot edukacyjny *Dziewczyny z AK*; przygotowano projekcję filmu dokumentalnego *Armia Krajowa – armia inna niż wszystkie* oraz test wiedzy – 14 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.

- Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Urząd Miasta Lublin, Kuratorium Oświaty w Lublinie, 19. Lubelska Brygada Zmechanizowana im. gen. dyw. Franciszka Kleeberga, 2. Lubelska Brygada Obrony Terytorialnej im. cc. mjr. Hieronima Dekutowskiego ps. „Zapora", Parafia pw. św. Rodziny w Lublinie, XXIX Liceum Ogólnokształcące im. cc. mjr. Hieronima Dekutowskiego ps. „Zapora", Parafia pw. św. Michała Archanioła w Lublinie / Współpraca przy obchodach Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych – otwarcie nowej wystawy OIPN Lublin „Podziemie niepodległościowe na Lubelszczyźnie po 1944 r."; prezentacja tomiku wierszy *Ziarno. Rzecz o Niezłomnych*; spotkanie młodzieży z autorem – działaczem opozycji antykomunistycznej Markiem Miszczakiem; pokaz filmu dokumentalnego *Zapora*, prowadzone w siedzibie Oddziału – 1 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zespół Szkół Centrum Szkolenia Rolniczego im. Augusta Zamoyskiego w Jabłoniu / Konferencja popularnonaukowa „Żołnierze Wyklęci – Niezłomni bohaterowie" – wygłoszenie referatu przez pracownika OBBH *Stefan Kobos „Wrzos" – jeden z ostatnich partyzantów Lubelszczyzny i jego zmagania z „ludowym wymiarem sprawiedliwości"* – 4 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Szkoła Podstawowa im. Danuty Siedzikówny „Inki" w Borowej / Pierwsze obchody Dnia Patrona Szkoły – uroczyste odsłonięcie wielkoformatowych płyt z wizerunkiem patrona szkoły oraz wystawy z cyklu biografie elementarne „Danuta Siedzikówna »Inka«", ufundowanych przez OIPN Lublin – 6 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Urząd Miasta Lublin, XXIX Liceum Ogólnokształcącego im. cc. mjr. Hieronima Dekutowskiego ps. „Zapora" w Lublinie / Współpraca przy obchodach 75. rocznicy śmierci „Zapory" – otwarcie nowej wystawy z cyklu biografie elementarne „Hieronim Dekutowski »Zapora«"; premiera mobilnej gry miejskiej „Miejsca pamięci zaporczyków w Lublinie" w XXIX LO – 7 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Centrum Zdrowia Psychicznego Ex CORDIS – Dzienny Oddział Psychiatryczny / Warsztaty z cyklu „GroTerapia" o historii Polski XX w. – odbyły się w siedzibie OIPN z wykorzystaniem gier planszowych IPN – 13 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym „Misericordia" w Lublinie / Warsztaty Terapii Zajęciowej – w OIPN Lublin odbyły się warsztaty z cyklu „GroTerapia" z wykorzystaniem gier planszowych IPN – 15 marca, 30 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Państwowe Muzeum na Majdanku / Współpraca przy obchodach rocznicy likwidacji getta na Podzamczu w nocy z 16 na 17 marca 1942 r. – coroczny spacer po ulicach miasta nawiązujący do rocznicy likwidacji getta. Pracownicy OBEN po raz kolejny wspierali tę inicjatywę – 18 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 2 w Lublinie, Szkoła Podstawowa nr 4 w Lublinie im. Adama Mickiewicza, XXIII Liceum Ogólnokształcące im. Nauczycieli Tajnego Nauczania w Lublinie, XXVII Liceum Ogólnokształcące im. Zesłańców Sybiru w Lublinie, Szkoła Podstawowa nr 38 im. Henryka Sienkiewicza w Lublinie, Zespół Szkół nr 1 im. Cypriana Kamila Norwida w Świdniku, Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Świdniku, Zespół Szkół Techniczno-Motoryzacyjnych im. Jarosława Dąbrowskiego w Tomaszowie Lubelskim, Muzeum Regionalne im. dr. Janusza Petera w Tomaszowie Lubelskim, Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi im. Dzieci Zamojszczyzny w Zamościu, Zespół Szkół Ekonomicznych i Mundurowych w Chełmie im. gen. Władysława Andersa / Współpraca przy organizacji szkoleń w ramach projektu „Drużyna Inki" – 18–22 marca, 8–11 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Lublinie / Konkurs recytatorski „Niezłomni Bohaterowie" – udział pracownika OBEN w pracach komisji konkursowej – 19 marca. Odpowiedzialne: OBEN.

- Caritas Archidiecezji Lubelskiej, Urząd Miasta Lublin / Współpraca przy obchodach Narodowego Dnia Pamięci Polaków Ratujących Żydów pod okupacją niemiecką – prezentacja wystawy IPN „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów"; przeprowadzenie lekcji historii; pokaz immersyjnej etiudy; spektakl teatralny *Nie wolno*; pokaz filmu dokumentalnego poświęconego rodzinie Ulmów – 22 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych im. Prof. Zofii Sękowskiej w Lublinie / Współpraca przy obchodach Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych – prelekcja edukacyjna dla młodzieży – 26 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa nr 3 w Świdniku:
  – warsztaty z animacji poklatkowej w siedzibie OIPN – udział wzięło około 30 osób. Uczniowie odtwarzali sceny z okresu II wojny światowej na podstawie komiksu *Reduta Tynne* wydanego przez OIPN Lublin – 4 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  – warsztaty z animacji poklatkowej z wykorzystaniem klocków COBI – 28 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Martyrologii „Pod Zegarem" Oddział Muzeum Narodowego w Lublinie:
  – otwarcie wystawy „Kody Pamięci więźniów Zamku Lubelskiego. Skazani wyrokiem Wojskowego Sądu Okręgowego w Lublinie 9 kwietnia 1945 roku.", która powstała na podstawie zbiorów Muzeum oraz materiałów archiwalnych OA w Lublinie – 10 kwietnia. Odpowiedzialne: OA;
  – z okazji Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych i Obozów Zagłady przygotowano projekt edukacyjny „Chcę wyrwać kraty, które zamknęły mi życie. Lublinianie w piekle obozów" – 12 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Nadbużański Oddział Straży Granicznej w Chełmie, Akademickie Liceum Ogólnokształcące w Białej Podlaskiej, Akademia Bialska im. Jana Pawła II / Konferencja „Obrońcy polskich granic", warsztaty edukacyjne dla młodzieży z okazji 100-lecia powołania Korpusu Ochrony Pogranicza. W zajęciach wzięło udział ok. 60 uczniów. Licealiści przygotowywali krótkie filmy edukacyjne dla rówieśników, bazując na materiałach ze strony kop.ipn.gov.pl. Konferencja odbywała się pod Patronatem Honorowym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy – 11 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Komenda Wojewódzka OHP w Lublinie, 27. Wołyńska Dywizja Piechoty Armii Krajowej Środowisko Lubelskie / Konferencja popularnonaukowa „Duchowni Niezłomni" poświęcona księżom męczennikom XX w. Prelekcję wygłosił dyrektor OIPN Lublin – 11 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Zofii i Juliusza Stadnickich w Osmolicach / Z okazji Dnia Pamięci Ofiar Katynia projekt edukacyjny „Wierzę, że wrócę i znajdziemy się szczęśliwie": wystawa „Zbrodnia katyńska", projekcja filmu *20–40–20* i warsztaty „Śledztwo katyńskie" – 17 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Kochanowskiego w Lublinie / Warsztaty dla dzieci „Zwierzęca Brygada" przeprowadzone w siedzibie OIPN Lublin – 24 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- XXI Liceum Ogólnokształcące im. św. Stanisława Kostki w Lublinie:
  – zajęcia poświęcone Konstytucji 3 maja – w siedzibie OIPN Lublin odbyły się zajęcia, podczas których uczniowie poszerzyli wiedzę o jednym z najważniejszych dokumentów w naszej historii – 30 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  – objazd edukacyjny dla młodzieży szkolnej połączony ze zwiedzaniem z przewodnikiem Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL oraz Centralnego Przystanku Historia IPN w Warszawie – 10 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Przedszkole nr 54 w Lublinie / Organizacja warsztatów historycznych dla dzieci „Ciapek z Dywizjonu 305" – 7 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Przedszkole nr 70 w Lublinie / Organizacja warsztatów historycznych dla dzieci „Szeregowy Miś na Monte Cassino" połączonych ze szkoleniem dla uczniów, chcących prowadzić podobne zajęcia w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci i Młodzieży Niesłyszącej i Słabo Słyszącej w Lublinie – 7 maja. Odpowiedzialne: OBEN.

- Szkoła Podstawowa w Mętowie / Przeprowadzono warsztaty z animacji poklatkowej z wykorzystaniem klocków COBI połączone z projekcjami filmów animowanych. W zajęciach wzięło udział około 50 osób – 7 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa nr 10 w Lublinie / Organizacja warsztatów historycznych „Ciapek z Dywizjonu 305" – 8 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niesłyszącej i Słabo Słyszącej w Lublinie / Organizacja warsztatów „Z historią za pan brat" współprowadzonych razem z uczniami XXI LO w Lublinie – 10 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych w Lublinie / Organizacja warsztatów edukacyjnych „Zwierzęca Brygada" – 13 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Dzienne Domy Pomocy i Kluby Seniora:
  – cykliczne wydarzenia poświęcone wybranym postaciom i wydarzeniom z historii najnowszej – 16 maja, 30 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  – cykliczne spotkania dla seniorów – cz. IV poświęcona duchownym niezłomnym – 16 października. Odpowiedzialne: OBEN;
  – cykliczne spotkania dla seniorów – cz. V na temat terroru komunistycznego i polskiego podziemia niepodległościowego na Lubelszczyźnie po 1944 roku – 25 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- XIX Liceum Ogólnokształcące im. Marii i Jerzego Kuncewiczów w Lublinie / Warsztaty edukacyjne poświęcone działalności IPN, prelekcja na temat roli i zadań IPN oraz funkcjonowania archiwum IPN – 17 maja. Odpowiedzialne: OBEN, OA.
- Rada Dzielnicy Konstantynów w Lublinie / OBEN w Lublinie prowadziło stoisko edukacyjne na pikniku historyczno-wojskowym z okazji 80. rocznicy bitwy o Monte Cassino – 18 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Archiwum Państwowe, Stowarzyszenie Archiwistów Polskich, Narodowe Archiwum Cyfrowe, Polska Akademia Nauk, Archiwum Państwowe w Lublinie / W ramach wydarzeń towarzyszących VI krajowemu sympozjum archiwalnemu „Archiwa rodzinne i społeczne" w siedzibie lubelskiego OIPN odbyło się spotkanie uczestników i organizatorów sympozjum reprezentujących m. in. Naczelną Dyrekcję Archiwów Państwowych, Stowarzyszenie Archiwistów Polskich, Narodowe Archiwum Cyfrowe, Polską Akademię Nauk, Archiwum Państwowe w Lublinie, UMCS i inne. Uczestnicy zapoznali się z wystawą „Weterani 2. Korpusu Polskiego w archiwach rodzinnych". Wystawę poprzedziło wystąpienie dyrektora lubelskiego Oddziału. O prezentowanych w oryginale zbiorach i artefaktach opowiedział naczelnik OBUWiM – pomysłodawca wystawy. Odpowiedzialne: OA.
- Nadbużański Oddział Straży Granicznej w Chełmie:
  – piknik historyczny dla mieszkańców Chełma, pracownicy OIPN w Lublinie prowadzili stoisko edukacyjne – 23 maja. Odpowiedzialne: OBEN;
  – w ramach centralnych uroczystości 100. rocznicy powołania Korpusu Ochrony Pogranicza pracownicy OBEN zorganizowali edukacyjny piknik historyczny – Wytyczno, 23 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Fortyfikacji i Broni „Arsenał" / Projekt edukacyjny Przystanku Historia IPN w Zamościu: „Śladami Stefana Sendłaka i innych zamojskich Sprawiedliwych" – 24 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- VIII Liceum Ogólnokształcące im. Zofii Nałkowskiej w Lublinie / Z okazji Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów i Obozów Zagłady przygotowano lekcję historii poświęconą postaci Henryka Oblicego – ucznia, mieszkańca Lublina zaangażowanego w działalność konspiracyjną w okresie niemieckiej okupacji miasta – 14 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa nr 40 w Lublinie / Organizacja warsztatów z animacji poklatkowej z wykorzystaniem klocków COBI – 14 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Parafie diecezji siedleckiej: parafia św. Stanisława BM w Czerwonce; parafia Trójcy Świętej w Wiśniewie; parafia św. Aleksego w Oleksinie; parafia MB Królowej Korony Polskiej w Kopciach; parafia Podwyższenia Krzyża Świętego w Wyszkowie; parafia św. Bartłomieja w Grębkowie; parafia

św. Apostołów Piotra i Pawła w Wierzbnie / Wystawa IPN „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z nawiedzeniem relikwii Błogosławionych Męczenników podczas ogólnopolskiej peregrynacji – 22–29 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.

- Liceum Śródziemnomorskie w Lublinie / Prezentacja mobilnej gry miejskiej „Miejsca pamięci Zaporczyków w Lublinie" oraz projekcja filmu dokumentalnego *Zapora* – 24 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Centrum Kultury i Promocji w Kraśniku / Okolicznościowa prelekcja pracownika OBEN w związku z prezentacją wystawy IPN „Sąsiedzka krew. Ludobójstwo wołyńsko-galicyjskie 1943–1945" – 11 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum – Zamek Tarnowskich w Tarnobrzegu / Prelekcja pracownika OBBH na temat obrazu śmierci w wydawnictwie źródłowym *Dokumenty zbrodni wołyńskiej*, t. 2 wygłoszona podczas promocji publikacji – 17 lipca. Odpowiedzialne: OBBH, OBEN.
- Nadbużański Oddział Straży Granicznej w Chełmie, Stowarzyszenie Ośrodek Wspierania Rodziny w Chełmie, Oddział PTTK im. Kazimierza Janczykowskiego w Chełmie / Warsztaty dla seniorów oraz członków klubów rowerowych „Polskie umysły na szlakach 2. Korpusu Polskiego. Odyseje wolności naukowców, wynalazców, artystów" – 19 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Rada Dzielnicy Hajdów-Zadębie w Lublinie, Automobilklub Lubelski / W ramach wydarzenia „Kocham swoją FSC" – IV Zlot Pojazdów PRL odbył się festyn edukacyjny „Lubelski Lipiec '80", przygotowany przez Oddział IPN w Lublinie – 21 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Fortyfikacji i Broni „Arsenał" / „Wakacje z IPN" – projekt edukacyjny Przystanku Historia IPN w Zamościu – 24 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoły Podstawowe, Domy Dziecka, Młodzieżowe Domy Kultury z Lubelszczyzny, indywidualni uczestnicy / W ramach projektu edukacyjnego „Wakacje z IPN" przeprowadzano cykl warsztatów i zajęć dla dzieci i młodzieży w trzech grupach wiekowych: warsztaty „Historia na czterech łapach", „Historia mojego rówieśnika" oraz „Historia w czterech ścianach" połączona z pokazem gier immersyjnych BNT – 8 lipca – 14 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- 2. Lubelska Brygada Obrony Terytorialnej im. cc. mjr. Hieronima Dekutowskiego ps. „Zapora" w Lublinie / Z okazji Święta Wojska Polskiego zajęcia edukacyjne dla żołnierzy 2. LBOT poświęcone pamięci patrona ich brygady oraz jego podkomendnych – 14 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Starostwo Powiatowe w Janowie Lubelskim / Z okazji Dnia Wojska Polskiego i 104. rocznicy Bitwy Warszawskiej przygotowano Festiwal Oręża Polskiego. W ramach wydarzenia odbył się piknik historyczno-patriotyczny w Janowie Lubelskim, 18 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Dom Dziecka im. Janusza Korczaka w Lublinie / Warsztaty *Marek – mój rówieśnik*, w trakcie których podopiecznym przybliżono wydarzenia związane z wybuchem powstania warszawskiego – 23 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Sanktuarium Matki Bożej Kębelskiej, Parafia pw. św. Wojciecha w Wąwolnicy / Prezentacja wystawy IPN „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" połączona z lekcją historii dla uczestników spotkania „Wąwolnica Młodych" – 30 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoły z województwa lubelskiego / Sesja edukacyjna dla młodzieży poświęcona tragicznym wydarzeniom w Lublinie z września 1939 r.: bombardowaniu miasta przez Niemców oraz walkom lotniczym nad Lublinem; warsztaty plenerowe „(Nie)znanymi śladami niemieckiej okupacji w Lublinie 1939–1944"; wizyta w Muzeum Literackim im. Józefa Czechowicza w Lublinie – 9 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Liceum Śródziemnomorskie w Lublinie / Spacer edukacyjny „Lublin '39" z wykorzystaniem aplikacji ActionTrack – 11 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa nr 24 im. Partyzantów Lubelszczyzny w Lublinie, Szkoła Podstawowa nr 42 im. K.I. Gałczyńskiego, Zakład Doskonalenia Zawodowego w Lublinie, Zespół Szkół nr 1 im. C.K. Norwida, Zespół Szkół nr 2 im. Simona Bolivara w Milejowie / Z okazji 85. rocznicy agresji sowieckiej na Polskę odbył się wykład otwarty „Sowieci na zachód od Bugu we wrześniu 1939 r." oraz warsztaty edukacyjne „Pozbawione dzieciństwa. Tragiczne losy polskich dzieci w czasie II wojny świa-

towej". Młodzież odwiedziła też miejsca w Lublinie przypominające o gehennie dzieci polskich w okresie niemieckiej i sowieckiej okupacji – 17 września. Odpowiedzialne: OBEN.

- Szkoła Podstawowa w Matczynie / Warsztaty edukacyjne „Mój rówieśnik" – 19 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Fundacja „Ruchu Solidarności Rodzin" / Współorganizacja 9. edycji biegu Mila Pamięci Ofiar Komunizmu w ramach Lubelskiej Biegowej Triady Pamięci – 21 września, 11 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Fundacja Pamięci Narodów, XXVII Liceum Ogólnokształcące im. Zesłańców Sybiru w Lublinie, Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych im. C.K. Norwida w Lublinie / VII spotkanie edukacyjne poświęcone historii Korpusu Ochrony Pogranicza w ramach obchodów 100. rocznicy powołania KOP – 25 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa im. Korpusu Ochrony Pogranicza w Wytycznie / Przygotowanie wielkoformatowej aranżacji historycznej związanej z KOP – 25 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie Odkrywców Ziemi Włodawskiej, PTTK Oddział w Chełmie, Stowarzyszenie Weteranów Polskich Formacji Granicznych / Współpraca przy przygotowaniu mapy z historyczną ścieżką turystyczną „Śladem przemarszu żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza" (też w wersji multimedialnej) – 25 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Komenda Główna Straży Granicznej, Nadbużański Oddział Straży Granicznej / Współorganizacja ogólnopolskiej konferencji naukowej „Wzorem dawnych kresowych żołnierzy – 100. lecie utworzenia Korpusu Ochrony Pogranicza" w Chełmie – 27 września. Odpowiedzialne: OBBH.
- Ognisko TKKF Omega Lublin, Szkoła Podstawowa nr 52 w Lublinie im. Marii Konopnickiej / W ramach obchodów 100. rocznicy powołania Korpusu Ochrony Pogranicza, OIPN Lublin współorganizował turniej piłki nożnej dla młodzieży szkolnej – 29 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Lubelski Urząd Wojewódzki / Konferencja szkoleniowa „Przekazywanie materiałów archiwalnych – Co, gdzie, kiedy, jak?" zorganizowana przez Archiwum Państwowe w Lublinie z okazji Dnia Archiwisty. Udział w wydarzeniu wzięła naczelnik OA – 30 września. Odpowiedzialne: OA.
- Szkoła Podstawowa nr 47 w Lublinie / Warsztaty z animacji poklatkowej – 8 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum-Zamek w Łańcucie, Towarzystwo Przyjaciół Nauk im. Kazimierza Marii Osińskiego w Przemyślu / Referat pracownika OBBH *Założyciele, prezesi, sportowcy, dowódcy. Role arystokracji i ziemiaństwa w historii polskiego lotnictwa lat 1918–1945* wygłoszony podczas ogólnopolskiej konferencji naukowej „Arystokracja i ziemiaństwo w II Rzeczypospolitej oraz wobec wyzwań II wojny światowej" w Łańcucie – 10 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Stowarzyszenie Środowisko Borowiczan-Sybiraków / W ramach obchodów 80. rocznicy deportacji żołnierzy Polskiego Państwa Podziemnego do Łagrów NKWD nr 270 Borowicze i nr 531 Swierdłowsk współpraca przy organizacji wystawy artefaktów i pamiątek po więźniach obozów sowieckich – 17 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Zamoyskich w Kozłówce / Referat pracownika OBBH *Jakiej historii ziemiaństwo potrzebuje? Rozważania i postulaty badawcze* podczas konferencji naukowej „Losy rodzin i siedzib ziemiańskich z perspektywy 1944" w Kozłówce – 17 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Muzeum Solidarności przy kościele św. Piotra Apostoła w Lublinie, Lubelskie Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego im. K. K. Baczyńskiego w Lublinie, Zespół Szkół Ekonomicznych im. A. i J. Vetterów w Lublinie / Cykl działań edukacyjnych pod hasłem „Święty Nieugięty" z okazji 40. rocznicy męczeńskiej śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki – 17–18 października. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH.
- Szkoła Podstawowa nr 52 im. Marii Konopnickiej w Lublinie, XXVII Liceum Ogólnokształcące im. Zesłańców Sybiru w Lublinie / Objazd edukacyjny dla młodzieży z okazji Narodowego Dnia Pamięci Duchownych Niezłomnych: Izba Pamięci „Strzelecka 8", Muzeum Księdza Jerzego Popiełuszki i Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie – 22 października. Odpowiedzialne: OBEN.

- Zespół Szkół im. Mikołaja Kopernika w Bełżycach / Prelekcja dla młodzieży licealnej na temat podziemia niepodległościowego na Lubelszczyźnie po 1944 r., która odbyła się podczas Gminnego Konkursu Poezji i Pieśni Patriotycznej pod Patronatem Burmistrza Bełżyc – 23 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Instytut Teatralny im. Z. Raszewskiego w Warszawie, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego, Teatr im. J. Osterwy / Referat pracownika OBBH *Lata pozłacane, lata szare*. *Teatr i PRL* w ramach konferencji „Władza a teatr w Polsce 1944–1990" w Lublinie – 25 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Anny Kamieńskiej w Świdniku / Współpraca przy organizacji konkursu plastycznego „Ksiądz Jerzy Popiełuszko – Patron współczesnej Wolności" dla uczniów szkół podstawowych ze Świdnika – 31 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Centrum Dziennego Pobytu dla Seniorów nr 3 w Lublinie / Pracownicy OA w Lublinie opowiedzieli o programie „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945" (straty.pl). Uczestnicy spotkania obejrzeli prezentację oraz otrzymali ulotki i broszury – 31 października. Odpowiedzialne: OA.
- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Jana Pawła II w Bełżycach / Organizacja warsztatów „Historia mojego rówieśnika" na temat losu młodych ludzi dorastających w trudnych czasach wojennych – 5 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie, Urząd Miasta Lublin / Narodowe Święto Niepodległości – stanowisko edukacyjne dla dzieci i dorosłych z zadaniami poświęconymi tematyce niepodległościowej – 11 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- 12. Lubelska Drużyna Harcerzy „Bractwo" im. braci herbu Sulima / Miejska Gra Niepodległościowa z okazji Narodowego Święta Niepodległości – 11 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Przedszkole nr 75 w Lublinie / Organizacja warsztatów „Niepodległa" – 14 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Bursa Szkolna nr 2 w Lublinie / Współorganizacja III Konkursu recytatorskiego poezji patriotycznej „Moja Ojczyzno…", w którym wzięli udział wychowankowie burs i internatów w Lublinie – 14 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi „Bajkowa Akademia" / Organizacja warsztatów „Baśka Murmańska na tropie historii" – 15 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoły podstawowe z Lubelszczyzny / Turniej wiedzy historycznej „Ojcowie Niepodległości" dla uczniów szkół podstawowych z Lublina i okolic, projekcja filmu *Cud jedności* oraz wykład *Drogi do niepodległości* – 18 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Katolickie Przedszkole im. św. Franciszka z Asyżu / Zajęcia edukacyjne dla dzieci o polskich symbolach narodowych – 19 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Dyskusyjny Klub Książki dla Dorosłych – Biblioteka Publiczna w Dzierzkowicach / Wykład pracownika OBBH na temat specyfiki badań naukowych prowadzonych przez IPN ze szczególnym uwzględnieniem projektu o UB/SB w Dzierzkowicach – 21 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.
- Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi im. Dzieci Zamojszczyzny w Zamościu / Organizacja warsztatów edukacyjnych dla uczestników międzyszkolnego Konkursu Historycznego „Zamojszczyzna w latach 1942–1944" – 22 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Centrum Dziennego Pobytu dla Seniorów nr 4 w Lublinie / Pracownicy OA w Lublinie opowiedzieli o programie „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945" (straty.pl). Uczestnicy spotkania obejrzeli prezentację oraz otrzymali ulotki i broszury – 26 listopada. Odpowiedzialne: OA.
- Zespół Szkół Energetycznych im. Kazimierza Drewnowskiego w Lublinie / Wykłady na temat: polskiego podziemia antykomunistycznego na Lubelszczyźnie po 1944 r., sowieckich obozów dla żołnierzy AK oraz odzyskania niepodległości w 1918 r. – 27 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoły podstawowe i średnie z Lubelszczyzny / Warsztaty edukacyjne w związku z 82. rocznicą wysiedlenia mieszkańców Zamojszczyzny – 27 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.

- 27. Drużyna Harcerska Gościeradów „Szare Szeregi" / Organizacja warsztatów historycznych „Baśka Murmańska na tropie historii" dla zuchów i harcerzy – 29 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa nr 29 w Lublinie / Organizacja warsztatów edukacyjnych dla uczniów „Nas jeszcze nie zdążyli przestraszyć. Emil Barchański – nastoletnia ofiara stanu wojennego" – 11 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Urząd Gminy Jeziorzany / Prelekcja *Akcja „Reinhardt" i jej ofiary* podczas uroczystości odsłonięcia na budynku Biblioteki Publicznej w Jeziorzanach tablicy upamiętniającej ofiary akcji, tablicę ufundował Marszałek Województwa Lubelskiego – 11 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Szkoły podstawowe i średnie z Lublina, Urząd Miasta Lublin, NSZZ „Solidarność" – Zarząd Regionu Środkowo-Wschodniego w Lublinie / Projekty edukacyjne z okazji 43. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego – 13 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- 27 Liceum Ogólnokształcące im. Zesłańców Sybiru w Lublinie, I Liceum Ogólnokształcące im. Bohaterów Porytowego Wzgórza w Janowie Lubelskim / Cykl czterech warsztatów w ramach projektu edukacyjnego „Silni Polską" – 16 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- I Liceum Ogólnokształcące im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Garwolinie; Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Jeruzalu / Cykl czterech warsztatów w ramach projektu edukacyjnego „Silni Polską" – 17 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Puławach; Szkoła Podstawowa im. Danuty Siedzikówny „Inki" w Borowej / Cykl czterech warsztatów w ramach projektu edukacyjnego „Silni Polską" – 18 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła „Lider" w Lublinie, Zespół Szkół Publicznych w Suścu / Cykl czterech warsztatów w ramach projektu edukacyjnego „Silni Polską" – 19 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Ogólnopolskie Stowarzyszenie Internowanych i Represjonowanych w Siedlcach / Spotkanie informacyjne dla członków Stowarzyszenia dotyczące realizacji ustawy o działaczach opozycji i osobach represjonowanych z powodów politycznych – styczeń–grudzień. Odpowiedzialne: OKŚZpNP.
- Środowiska kresowe / Prokurator OKŚZpNP w Lublinie od wielu lat otrzymuje stały kontakt i współpracuje z przedstawicielami środowisk kresowych zajmującymi się upamiętnieniem ofiar zbrodni popełnionych na terenie Wołynia i Galicji Wschodniej przez nacjonalistów ukraińskich, udostępnia akta sprawy na potrzeby „Bazy Ofiar Zbrodni Wołyńskiej" – styczeń–grudzień. Odpowiedzialne: OKŚZpNP.

Delegatura IPN w Radomiu

- Stowarzyszenie Październik '81 / Spotkanie informacyjne dla członków Stowarzyszenia dotyczące realizacji ustawy o działaczach opozycji i osobach represjonowanych z powodów politycznych – 8 stycznia.
- Łaźnia – Radomski Klub Środowisk Twórczych i Galeria, Muzeum im. Jacka Malczewskiego / Współpraca przy powstaniu Instytutu Trzeciego Wieku w Radomiu. Cykliczne spotkania z seniorami, wyjazd edukacyjny do Warszawy – zwiedzanie Muzeum Żołnierzy Wyklętych oraz Łazienek Królewskich – 10 stycznia, 24 stycznia, 7 lutego, 21 lutego, 6 marca, 20 marca, 3 kwietnia, 18 kwietnia, 15 maja, 5 czerwca, 2 października.
- Związek Strzelecki:
  - współorganizacja XVIII Marszu Szlakiem Powstańców Styczniowych 1863 r., Szydłowiec–Mirzec – 19–21 stycznia;
  - współorganizacja XXXIII Marszu Szlakiem Legionów Polskich Radom–Laski oraz konkursu historycznego dla uczniów szkół podstawowych i średnich regionu radomskiego – 18–20 października.
- Zespół Placówek Oświatowych w Policznie / Wykład *Nie tylko Ulmowie… O ratowaniu Żydów przez Polaków w trakcie II wojny światowej* wygłoszony przez asystenta prasowego Delegatury – 7 lutego.
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 31 w Radomiu / Seria wykładów *Nie tylko Ulmowie… O ratowaniu Żydów przez Polaków w trakcie II wojny światowej* dla uczniów klas VI–VIII – 21 lutego.

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Tczowie / Wykład *Żołnierze wyklęci w regionie radomskim* dla uczniów klas VI–VIII – 29 lutego.
- III Liceum Ogólnokształcące im. Dionizego Czachowskiego / Prelekcja *Żołnierze wyklęci w Polsce i na ziemi radomskiej* – 1 marca.
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Zakrzówku / Wykład *Żołnierze wyklęci. Zbrojne podziemie niepodległościowe w regionie radomskim (1945–1956)* dla uczniów szkoły podstawowej – 1 marca.
- Liceum Ogólnokształcące im. Henryka Sienkiewicza w Szydłowcu / Wykład *Żołnierze wyklęci. Zbrojne podziemie niepodległościowe w regionie radomskim (1945–1956)* dla uczniów szkoły ponadpodstawowej – 4 marca.
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Klwatce Królewskiej / Wykład *Żołnierze Wyklęci. Zbrojne podziemie niepodległościowe w regionie radomskim (1945–1956)* dla uczniów klas VII–VIII – 5 marca.
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Jedlance / Prezentacja wystawy „Bić się do końca. Podziemie niepodległościowe w regionie radomskim 1945–50" i wykład *Żołnierze wyklęci w regionie radomskim* dla uczniów – 8 marca.
- Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli Wydział w Radomiu:
  - wykład *Żołnierze wyklęci. Zbrojne podziemie niepodległościowe w regionie radomskim (1945–1956)* dla nauczycieli regionu radomskiego – 12 marca;
  - wykład *Światło w ciemnościach. Pamięć o księdzu Romanie Kotlarzu i protestach robotniczych w Radomiu* podczas konferencji dla nauczycieli z powiatu radomskiego – 17 października;
  - wykład *Radomscy bohaterowie wojny polsko-bolszewickiej* podczas konferencji dla nauczycieli regionu radomskiego – 28 listopada.
- VII Liceum Ogólnokształcące im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Radomiu / Wykład *Nie tylko Ulmowie… O ratowaniu Żydów przez Polaków w trakcie II wojny światowej* – 22 marca.
- Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej:
  - współorganizacja Rajdu Meksyk upamiętniającego 81. rocznicę akcji pod Arsenałem – wystawienie stoiska z nieśmiertelnikami;
  - Przystanek Historia IPN i ZHR Puszcza Kozienicka / Prelekcja historyczna wygłoszona przez pracownika Delegatury dla harcerzy wyjeżdżających do Włoch na obchody 80. rocznicy bitwy o Monte Cassino – 17 maja;
  - wykład *Walki Legionów Polskich o niepodległość Polski* dla uczestników zlotu ZHR „Bieg Legionistów" – 16 listopada.
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Mniszku:
  - *Żołnierze wyklęci w regionie radomskim* – wykład wygłoszony dla uczniów klas VI–VIII – 11 kwietnia;
  - *Major Stanisław Jaszczuk – bohater bitwy pod Konopnicą*" – wykład dla uczniów – 8 listopada.
- Oddział Miejski PTTK im. ks. Jana Wiśniewskiego w Radomiu / Wykład pracownika Delegatury na temat działalności pionu archiwalnego i projektu „Archiwum Pełne Pamięci" – 17 kwietnia.
- Parafia pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Radomiu / Projekt „Archiwum Pełne Pamięci" – spotkanie informacyjne dla parafian – 15 maja.
- Stowarzyszenie „Aktywni na Targowej" w Skaryszewie / Spotkanie edukacyjne z okazji 48. rocznicy Radomskiego Czerwca'76 – prelekcja pracownika Delegatury na temat przyczyn, przebiegu oraz skutków robotniczych wystąpień – 24 maja.
- VII Liceum Ogólnokształcące im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Radomiu:
  - *Radomski Czerwiec '76 – geneza, przebieg i konsekwencje* – wykład dla uczniów – 25 maja;
  - *Powstanie Warszawskie 1944 – Bitwa o Polskę* – wykład dla uczniów – 30 września.
- Ogródek Jordanowski w Radomiu / Piknik rodzinny – prezentacja gier i materiałów edukacyjnych IPN – 15 czerwca.
- Towarzystwo Patriotyczne im. ks. Romana Kotlarza w Szydłowcu / Współpraca przy organizacji uroczystości związanych z 70. rocznicą przybycia ks. Romana Kotlarza do parafii w Szydłowcu – pracownik Delegatury wygłosił prelekcję poświęconą postaci duchownego – 22 lipca.

- Muzeum Getta Warszawskiego / „Getta prowincjonalne" – seminarium dla nauczycieli zorganizowane przez Muzeum Getta Warszawskiego, prelekcja pracownika Delegatury o getcie w Zwoleniu – 24 sierpnia.
- Klub Sportowy „Zabiegany Skaryszew" / Współorganizacja Rodzinnego Rajdu Rowerowego do bunkru por. Tadeusza Zielińskiego „Igły" – prelekcja okolicznościowa dotycząca mitów narosłych wokół zasadzki pod Skaryszewem – 31 sierpnia.
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Małęczynie / Lekcja historii dla uczniów klas VII–VIII zorganizowana w związku z 85. rocznicą agresji sowieckiej na Polskę – 17 września.
- Zespół Szkół Zawodowych im. mjr. Henryka Dobrzańskiego „Hubala" / Piknik Kawaleryjski w 85. rocznicę kampanii wrześniowej oraz 120. rocznicę powstania szkoły – wystawienie stoiska, na którym można było wykonać własnoręcznie przypinkę oraz zagrać w grę „303. Bitwa o Anglię" – 31 sierpnia.
- Parafia pw. św. Jana Chrzciciela w Zbroszy Dużej / 50. rocznica powstania parafii – współorganizacja uroczystości; okolicznościowa prelekcja pracownika Delegatury o ks. Czesławie Sadłowskim, założycielu parafii – 22 września.
- Biblioteka Pedagogiczna w Radomiu / *Radom w cieniu swastyki 1939–1945. Zmiany w urbanistyce i architekturze* – wykład pracownika Delegatury wygłoszony dla nauczycieli regionu radomskiego; lekcja historii dla uczniów klas VII–VIII – 2 października.
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Kowali / Współorganizacja Gminnego Konkursu Historycznego „W hołdzie powstańcom warszawskim"; prelekcja *Radomianie w Powstaniu Warszawskim* – 2 października.
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 24 w Radomiu / Lekcja historii dla uczniów klas VII–VIII zorganizowana z okazji 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego, gośćmi byli mieszkańcy regionu radomskiego, którzy brali udział w powstaniu – 3 października.
- Urząd Gminy w Pionkach / Wykład pracownika Delegatury *Januszno – wieś i jej mieszkańcy na zakrętach historii* wygłoszony w świetlicy wiejskiej dla lokalnej społeczności – 13 października.
- Związek Strzelecki / Współorganizacja XXXIII Marszu Szlakiem Legionów Polskich Radom–Laski oraz konkursu historycznego dla uczniów szkół podstawowych i średnich regionu radomskiego – 18–20 października.
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 5 w Radomiu / „Tydzień Niepodległości" – 24 lekcje, podczas których – poprzez zabawy, wykłady i pokazy multimedialne – przybliżono uczniom znaczenie Narodowego Święta Niepodległości – 4–7 listopada.
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 w Pionkach / Wykład pracownika Delegatury *106. rocznica odzyskania niepodległości* dla uczniów szkoły – 5 listopada.
- XII Liceum Ogólnokształcące w Radomiu / Lekcja historii poświęcona odzyskaniu przez Polskę niepodległości oraz powstaniu Republiki Radomskiej – 12 listopada.
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 28 w Radomiu:
  - warsztaty tematyczne dla najmłodszych uczniów przedstawiające historię odzyskania przez Polskę niepodległości – 13–14 listopada;
  - X międzyszkolny Radomski Turniej Planszowych Gier Historycznych dla szkół podstawowych – popularyzacja historii Polski za pomocą gier planszowych IPN – 27 listopada.
- Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli / „Radomscy bohaterowie wojny polsko-bolszewickiej" – szkolenie dla nauczycieli z powiatu radomskiego – 28 listopada.
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Łączanach / Nadanie szkole imienia płk. Dionizego Czachowskiego, okolicznościowa prelekcja historyczna – 29 listopada.
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Bierwcach / Zajęcia dla uczniów klasy VII przybliżające postać Teresy Grodzińskiej – 10 grudnia.
- Zespół Szkół im. Korpusu Ochrony Pogranicza w Szydłowcu, Liceum Ogólnokształcące im. Henryka Sienkiewicza w Szydłowcu / Zajęcia w ramach ogólnopolskiego projektu „Silni Polską" – zrealizowano tematy: „Zwycięzcy – bitwa o Monte Cassino 1944. Czy Polacy zdecydowali o zwycięstwie?" oraz „Swoim życiem wskazali NAM kierunek" – 13 grudnia.

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Młodocinie / Zajęcia dla klas VI–VIII przybliżające postać Teresy Grodzińskiej – 16 grudnia.
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w Pionkach / Wykład pracownika Delegatury *Postawy mieszkańców Pionek w warunkach okupacji sowieckiej i niemieckiej* – 17 grudnia.

ODDZIAŁ IPN ŁÓDŹ

- Zakład Karny nr 1 w Łodzi:
  - wykłady dla osadzonych: *Sprawa Operacyjnego Wyjaśniania o kryptonimie „Konsul" prowadzona przez Wojskową Służbę Wewnętrzną w latach 1978–1981* – 6 lutego; *Okręg Łódź Armii Krajowej* – 14 lutego. Odpowiedzialne: OBBH;
  - w ramach współpracy z łódzkim OIPN wykłady pracowników OBBH dla osadzonych: *Bitwa o Monte Cassino* – 5 maja; *Władze a muzyka w PRL* – 12 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH;
  - prelekcja *Ofiary z regionu łódzkiego w niemieckich nazistowskich obozach koncentracyjnych i obozach zagłady* – 4 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Piotrkowie Trybunalskim / Rozstrzygnięcie konkursu historycznego „Żołnierze wyklęci – niezłomni obrońcy Rzeczpospolitej" organizowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego. Celem konkursu było propagowanie wiedzy o żołnierzach polskiego podziemia niepodległościowego wśród uczniów szkół ponadpodstawowych. W jury zasiadł pracownik OBBH – 16 lutego. Odpowiedzialne: OBBH.
- Starostwo Powiatowe w Sochaczewie / Współpraca przy konkursie wiedzy o żołnierzach wyklętych, udział pracownika OBBH w pracach jury – 11 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Archidiecezja Łódzka / 100. rocznica erygowania Archidiecezji Łódzkiej – kontynuacja współpracy w związku z obchodami 100. rocznicy wydarzenia, wydanie monografii *Archidiecezja Łódzka w latach 1920–2020. W rocznicę powstania* red. Waldemar Gliński, Ewelina Ślązak – 13 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Urząd Miasta Gostynina / Rozstrzygnięcie konkursu wiedzy o żołnierzach wyklętych – udział pracownika OBBH w jury. Wydarzenie, współorganizowane przez władze samorządowe Gostynina, miało na celu propagowanie wiedzy o żołnierzach polskiego podziemia niepodległościowego wśród uczniów szkół ponadpodstawowych – 15 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Zakład Karny w Sieradzu / Prelekcje i pokaz filmu dla osadzonych *75. rocznica zamordowania ppłk. Wacława Lipińskiego w stalinowskim więzieniu we Wronkach*; pokaz filmu *Skazany na zapomnienie. Wacław Lipiński* – 4 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Społeczny Komitet Pamięci Józefa Piłsudskiego w Łodzi / Prelekcja *75. rocznica zamordowania ppłk. Wacława Lipińskiego w stalinowskim więzieniu we Wronkach*; pokaz filmu *Skazany na zapomnienie. Wacław Lipiński* na spotkaniu w łódzkiej Fabryce Aktywności Miejskiej – 9 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Cmentarz rzymskokatolicki św. Wojciecha przy ul. Kurczaki w Łodzi / Prace poszukiwawczo-ekshumacyjne – celem było odnalezienie szczątków dzieci zamordowanych w prewencyjnym obozie niemieckim dla dzieci i młodzieży polskiej przy ul. Przemysłowej w Łodzi – 2–12 kwietnia, 5 sierpnia, 4–6 listopada. Odpowiedzialne: OBPiI.
- Chorągiew Łódzka ZHP / Kontynuacja współpracy w realizacji artykułów popularnonaukowych na portal internetowy PrzystanekHistoria.pl, dotyczących historii łódzkich harcerzy, biorących udział w działaniach niepodległościowych w czasie II wojny światowej. W pierwszym kwartale 2024 r. opublikowano artykuł *Władka Matuszewska i jej „Wędrowne Ptaki" z Ravensbrück* – 23 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Muzeum im. Jerzego Dunin-Borkowskiego w Krośniewicach / Prezentacja publikacji *Organizacja i wyszkolenie Armii Polskiej na Wschodzie w latach 1942–1944* – 18 maja. Odpowiedzialne: OBBH.
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. J. Piłsudskiego w Łodzi / Prezentacja publikacji *Organizacja i wyszkolenie Armii Polskiej na Wschodzie w latach 1942–1944* – 21 maja. Odpowiedzialne: OBBH.

- Urząd Miasta Łodzi, Zarząd Zieleni Miejskiej / Prace poszukiwawczo-ekshumacyjne na dawnym poligonie wojskowym – celem było odnalezienie szczątków ofiar terroru niemieckiego i komunistycznego, m.in. Stanisława Sojczyńskiego „Warszyca" i siedmiu żołnierzy Konspiracyjnego Wojska Polskiego straconych 19 lutego 1947 r. – 3–28 czerwca, 16 września – 11 października. Odpowiedzialne: OBPiI.
- Nadleśnictwo Piotrków Trybunalski, Urząd Miasta i Gminy Rozprza / Prace poszukiwawczo-ekshumacyjne w lesie w Mierzynie – 8–9 lipca. Odpowiedzialne: OBPiI.
- Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą / Cykl zajęć „Wprowadzenie do historii Polski XX w.", „Walka o granice II RP" oraz „Polskie symbole narodowe" w ramach kursu adaptacyjno-językowego dla repatriantów i członków ich rodzin – Płock, 16 lipca; Łódź, 23 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Centrum Dialogu im. Marka Edelmana / Wydanie broszury „Dialog z historią" z okazji 80. rocznicy likwidacji getta łódzkiego – sierpień. Odpowiedzialne: OBEN.
- Cmentarz rzymskokatolicki św. Wojciecha przy ul. Kurczaki w Łodzi / Prace poszukiwawczo-ekshumacyjne celem było odnalezienie szczątków nastoletniego chłopca, który zginął w prewencyjnym obozie niemieckim dla dzieci i młodzieży polskiej przy ul. Przemysłowej – 5 sierpnia. Odpowiedzialne: OBPiI.
- Muzeum Regionalne im. Stanisława Sankowskiego w Radomsku, 9. Łódzka Brygada Obrony Terytorialnej / Organizacja uroczystości w związku z 81. rocznicą ataku oddziału partyzanckiego AK pod dowództwem por. Stanisława Sojczyńskiego „Zbigniewa" na niemieckie więzienie. Przygotowanie stoiska IPN na piknik patriotyczno-edukacyjny – 11 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Urząd Miasta Łodzi:
  – współpraca przy organizacji obchodów 85. rocznicy wybuchu II wojny światowej – stoisko z grami i materiałami edukacyjnymi IPN podczas pikniku patriotycznego – 1 września. Odpowiedzialne: OBEN;
  – stoisko z grami i materiałami edukacyjnymi podczas XIII Pikniku Niepodległościowego w łódzkiej Manufakturze – 11 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Archiwum Państwowe w Warszawie, Archiwum Główne Akt Dawnych, Wydział Historii Uniwersytetu Warszawskiego, Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli Wydział w Warszawie / VIII Ogólnopolska Konferencja Archiwistów i Historyków w Warszawie „Educare necesse est… – życie codzienne w dokumencie, historiografii i dydaktyce od średniowiecza do XX w." – wystąpienie pracownika OBEN *Jak wykorzystać gry IPN w praktyce szkolnej?* – 24–25 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Dzieci Polskich / Szkolenie pracowników muzeum na temat wykorzystywania gier edukacyjnych IPN oraz VR, ze szczególnym uwzględnieniem „Świadectwa poMOCY – etiudy o losach rodziny Ulmów" – 23 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Urząd Miasta Łodzi, Mediateka MeMo / Organizacja stoiska podczas Festiwalu Szyfrów Jana Kowalewskiego, prezentacja publikacji IPN, interaktywnej gry VR „Gra Szyfrów" i gry planszowej „Bitwa Warszawska" – 25 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Regionalne im. Stanisława Sankowskiego w Radomsku / Prezentacja wystawy zewnętrznej „Zło dobrem zwyciężaj. Ksiądz Jerzy Popiełuszko na Wybrzeżu Gdańskim" w związku z 40. rocznicą śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki – 31 października – 28 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Uniwersytet Trzeciego Wieku w Konstantynowie Łódzkim / Wykład *Ofiary z regionu łódzkiego w niemieckich nazistowskich obozach koncentracyjnych i obozach zagłady* w Miejskim Ośrodku Kultury w Konstantynowie Łódzkim dla słuchaczy miejscowego Uniwersytetu Trzeciego Wieku – 13 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Urząd Wojewódzki w Łodzi / Szkolenie dla pracowników Wydziału Gospodarki Nieruchomościami Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi z nabywania mienia przez jednostki samorządu terytorialnego, przeprowadzone przez pracowników OA w Łodzi – uczestnicy zajęć wysłuchali wykładu na temat struktury zasobu i rodzajów zgromadzonych w IPN archiwaliów, a także prowadzenia

kwerend przez pracowników OA. Ponadto pracownicy ŁUW zwiedzili magazyn archiwalny oraz pracownię reprografii, gdzie zostali zapoznani z technikami konserwacji oraz zasadami digitalizacji materiałów archiwalnych – 22 listopada. Odpowiedzialne: OA.

- Archiwum Państwowe w Kielcach, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach / Spotkanie „Bł. ksiądz Jerzy Popiełuszko był jednym z wielu… Prześladowania księży katolickich w źródle archiwalnym" z serii „Spotkanie ze źródłem archiwalnym" – wystąpienie pracownika OBEN *„Nie zmogą nas te cierpienia, tylko przetopią i zahartują (...)". Losy Maksymiliana Marii Kolbego podczas II wojny światowej* – 27 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.

ODDZIAŁ IPN POZNAŃ

- Szkoła Podstawowa im. Obrońców Gniezna i Ziemi Gnieźnieńskiej w Goślinowie / Współorganizacja uroczystości odsłonięcia tablicy upamiętniającej Wiktora Halfara – 18 stycznia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Nadleśnictwo Grodzisk, Klub Kolekcjonera i Kultury Łowieckiej PZŁ w Warszawie / Współorganizacja uroczystości odsłonięcia tablicy upamiętniającej gen. Kazimierza Sosnkowskiego, pierwszego Prezesa Polskiego Związku Łowieckiego – 26 stycznia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918–1919, Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Miałach / Budowa pomnika powstańców wielkopolskich w Miałach – 19 stycznia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Stowarzyszenie Patriotyczny Zbąszyń / Współorganizacja uroczystości odsłonięcia wyremontowanego pomnika ofiar egzekucji podczas Marszu Śmierci z obozu w Żabikowie w styczniu 1945 r. – 24 stycznia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Miasto Poznań, Wielkopolski Urząd Wojewódzki, Stowarzyszenie Odra-Niemen Oddział Wielkopolska, Cyfrowe Lapidarium Poznania / Ekshumacja szczątków z zaniedbanych mogił oraz ich uroczysty pochówek w powstańczym kolumbarium na cmentarzu Junikowo – 16 lutego. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Urząd Gminy Wijewo / Wykonanie pomnika powstańców wielkopolskich w Zaborówcu – 16 lutego. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Urząd Miasta Kościana / Organizacja uroczystości oraz konferencji naukowej z okazji 50-lecia Ogólnopolskich Seminariów Historyków Powstania Wielkopolskiego 1972–2022 pod patronatem Prezydenta RP Andrzeja Dudy – 27 lutego. Odpowiedzialne: OA.
- Muzeum Regionalne w Gostyniu / Wykład o podziemiu niepodległościowym w Wielkopolsce wygłoszony w kinie w Gostyniu w ramach obchodów Narodowego Dnia Żołnierzy Wyklętych – 28 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- Urząd Miejski Gminy Rawicz / Wykład o podziemiu niepodległościowym w Wielkopolsce wygłoszony w kinie w Rawiczu w ramach obchodów Narodowego Dnia Żołnierzy Wyklętych – 1 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zespół Szkół nr 2 im. Kazimierza Hołogi w Nowym Tomyślu / Współpraca przy odsłonięciu tablicy upamiętniającej żołnierzy podziemia antykomunistycznego – 1 marca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Fundacja Obowiązek Polski / Wykład popularnonaukowy *Dmowski – sukces idei* podczas gali XII Konkursu Wiedzy Patriotycznej o Romanie Dmowskim w Białymstoku – 14 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Towarzystwo Miłośników Ziemi Chodzieskiej i Miejska Biblioteka Publiczna w Chodzieży / Wykład popularnonaukowy *Jak badać XX-wieczne dzieje regionu* wygłoszony na Chodzieskiej Konferencji Regionalistycznej – 16 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Szamotuły im. Edmunda Calliera / Wykład *„Kto ratuje jedno życie – ratuje cały świat". Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej* z okazji Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką – 25 marca. Odpowiedzialne: OBEN.

- Stowarzyszenie Miłośników Historii Wojskowości przy Lubuskim Muzeum Wojskowym w Drzonowie / Współorganizacja X Marszu Katyńskiego w Wolsztynie pod patronatem Prezydenta RP Andrzeja Dudy – Wolsztyn, 6 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Broni Pancernej / Budowa pomnika Oficerów Broni Pancernych – ofiar zbrodni katyńskiej – 11 kwietnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Cyfrowe Lapidarium Poznania, Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 14 w Poznaniu / Wykonanie tablicy upamiętniającej Zalmana Kłodawskiego – więźnia niemieckiego obozu pracy przymusowej dla Żydów – 19 kwietnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Szkoła Podstawowa im. Obrońców Gniezna i Ziemi Gnieźnieńskiej w Goślinowie / Współpraca przy tworzeniu tablicy upamiętniającej Józefa Pawłowskiego – 19 kwietnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Stowarzyszenie Rodzin Polskich Ofiar Obozów Koncentracyjnych:
  – współorganizacja VIII edycji ogólnopolskiego konkursu „Sztafeta Pamięci – losy mojej rodziny podczas II wojny światowej" – 22 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  – „Wyjazd Pamięci" dla laureatów ogólnopolskiego konkursu IPN „Sztafeta Pamięci – losy mojej rodziny w czasie II wojny światowej" – podróż szlakiem martyrologii polskich obywateli osadzonych i zamordowanych w obozach koncentracyjnych na terenie Niemiec (KL Flossenbürg) i Austrii (KL Mauthausen, KL Gusen, Zamek Śmierci Hartheim). Podczas tegorocznej edycji tematem przewodnim była 80. rocznica bitwy o Monte Cassino. Oficjalne uroczystości odbyły się 18 maja na Polskim Cmentarzu Wojennym, a dzień wcześniej, 17 maja, delegacja uczestniczyła w obchodach organizowanych w Piedimonte San Germano. Uczniowie oraz nauczyciele spotkali się z weteranami i rodzinami ofiar II wojny światowej – 13–21 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Komenda Powiatowa Policji w Żaganiu / Współpraca przy tworzeniu tablicy upamiętniającej aspiranta Teodora Fabisiaka – 24 kwietnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Wydział Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu / Przekazanie, na podstawie znajdujących się w zasobie OK w Poznaniu materiałów śledczych, spisów ofiar zbrodni niemieckich pochowanych w mogiłach zbiorowych na terenie Wielkopolski – maj–grudzień. Odpowiedzialna: OKŚZpNP.
- ZHP, Archiwum Harcerskie w Poznaniu / Współpraca merytoryczna przy stworzeniu wystawy „Wielkopolscy harcerze w powstaniu warszawskim" – czerwiec–sierpień. Odpowiedzialne: OBBH.
- Urząd Miasta i Gminy w Wałczu / Współorganizacja uroczystości pochówku żołnierzy Wojska Polskiego poległych podczas walk o Wał Pomorski w 1945 r. – 24 czerwca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Miejski Dom Kultury w Słupcy / Współpraca przy realizacji postanowień wynikających z ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o grobach weteranów walk o wolność i niepodległość Polski. Porozumienie zawarto w sierpniu 2024. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu / Projekt „Bohaterowie Polskiego Państwa Podziemnego" – publikacja biogramów na stronie internetowej samorządu – sierpień–wrzesień. Odpowiedzialne: OBBH.
- Stowarzyszenie im. Wojciecha Bogusławskiego i Romana Dmowskiego / Wykład podczas uroczystości z okazji rocznicy urodzin Romana Dmowskiego – Chludowo, 3 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Instytut Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego / Prelekcja *Polska Myśl Zachodnia* w ramach V Szkoły Letniej IDMN – Przeźmierowo, 14 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Zgromadzenie Ducha Świętego / Upamiętnienie byłego Okręgowego Domu Dziecka Gaukinderheim Puschkau – wrzesień. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Samorząd Województwa Wielkopolskiego / Opracowanie tekstów historycznych do albumu *Pamiętamy. 85. rocznica powstania Polskiego Państwa Podziemnego*, publikacja biogramów żołnierzy wielkopolskiego PPP na stronach internetowych samorządu – Poznań, wrzesień. Odpowiedzialne: OBBH.

- Sąd Okręgowy w Poznaniu / Trzy ekspertyzy historyczne dotyczące roszczeń rodzin osób represjonowanych w PRL – wrzesień–listopad. Odpowiedzialne: OBBH.
- Muzeum Martyrologiczne w Żabikowie / Współpraca merytoryczna przy projekcie tablicy edukacyjnej, która ma być umieszczona w Łomnicy przy pomniku poświęconym ofiarom egzekucji – więźniom niemieckiego obozu karno-wychowawczego w Żabikowie – wrzesień–grudzień. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Burmistrz Miasta i Gminy Szamotuły / „1 września'39. Pamiętamy!" – uroczyste obchody 85. rocznicy wybuchu II wojny światowej – prelekcja *A więc wojna. Niemiecka agresja na Polskę we wrześniu 1939 r.* – Szamotuły, 1 września. Odpowiedzialne: OBBH.
- Burmistrz Miasta Koła, Stowarzyszenie Przyjaciół Miasta Koła nad Wartą / Prelekcja poświęcona mieszkańcom ziemi kolskiej, którzy wzięli udział w powstaniu warszawskim – Koło, 18 września. Odpowiedzialne: OBBH.
- Stowarzyszenie „Ułana Karpackiego" / Współpraca przy organizacji konkursu historycznego dla szkół. Udział w uroczystości z okazji 85. rocznicy wybuchu II wojny światowej – Błonie / Akademia szkolna, gala wręczenia nagród w Szkole Podstawowej w Nowem – 20 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Szamotułach / Wykład z prezentacją multimedialną „Niezłomny. Arcybiskup Antoni Baraniak jakiego nie znamy" – 20 września. Odpowiedzialne: OBBH.
- Inspektoria Pilska pw. św. Wojciecha, Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie, Stowarzyszenie Pilscy Patrioci / Współorganizacja Kongresu Arcybiskupa Baraniaka – Piła, 5 października. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.
- Muzeum Niepodległości w Warszawie / Konferencja „Jak Feniks z popiołów – w 80. rocznicę wybuchu powstania warszawskiego" – referat pracownika OBBH *Wielkopolanie w powstaniu warszawskim* – 8 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Zarząd Towarzystwa Byłych Żołnierzy i Przyjaciół 15. Pułku Ułanów Poznańskich / Realizacja upamiętnienia mjr. Witolda Boreyszy na symbolicznym grobie *pro memoria* – 9 października. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Muzeum Martyrologii Wielkopolan – Fort VII / Konferencja „Fort VII w Poznaniu. Losy więźniów. Historia. Edukacja" – referat pracownika OBBH „*Losy żołnierzy NOB aresztowanych i skazanych w l. 1941–1943*" – Poznań, 11 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Stowarzyszenie Przyjaciół Dopiewca „Sami Swoi" / Współorganizacja VI Marszu Pamięci w lasach palędzko-zakrzewskich – oprowadzanie uczestników marszu po miejscach pamięci wraz z komentarzem historycznym – 13 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Fundacja Sztuki i Edukacji Filmowej „Sztuka Poznania" / Tworzenie produkcji filmowej *Powstaniec. Historia Leona Prauzińskiego* i prapremiera filmu w kinie Helios w Poznaniu – 20 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Komenda Główna Policji Państwowej / Wystąpienie na konferencji „Policjanci w powstaniu warszawskim" z referatem *Lucjan Fajer, policjant, oficer powstaniec warszawski* – 22 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- ZR NSZZ „Solidarność" Wielkopolska Oddział w Lesznie / Wygłoszenie wykładu *Nie można uśmiercić nadziei. Reminiscencje śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki* w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. S. Grochowiaka w Lesznie – 25 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie / Konferencja „Materiały do życia i działalności abp. Antoniego Baraniaka w archiwach kościelnych i państwowych" – referat pracownika OBBH *Dokumentacja dotycząca abp. Antoniego Baraniaka w Archiwum Akt Nowych i Archiwum Państwowym w Poznaniu* – 27 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Fundacja SPOT. Poznań / Spotkanie z pracownikiem OBBH – wykład *Wielka Woda. Powódź w Poznaniu w 1924 roku* – 27 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Teatr Muzyczny w Poznaniu / Współorganizacja koncertu zaduszkowego z podsumowaniem akcji medialno-edukacyjnej „Zapal znicz pamięci", przypominającej zbrodnie niemieckie w Polsce –

aktor Teatru Nowego Zbigniew Grochal przeczytał wiersze z programu „Młoda poezja okupacyjnej Warszawy" – 28 października. Odpowiedzialne: OBEN.

- Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918–1919 – Koło w Miałach, Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Miałach / Wykonanie tablicy upamiętniającej powstańców wielkopolskich – listopad. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Społeczny Komitet Budowy Pomnika Wypędzonych w Poznaniu, Stowarzyszenie Wspólnota Polaków Wypędzonych i Poszkodowanych przez Niemców w latach 1939–1945, Miasto Poznań / Budowa pomnika upamiętniającego Wypędzonych Wielkopolan w Poznaniu i uroczystości jego odsłonięcia – 5 listopada. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Bona Fide Stowarzyszenie Wielkopolan / Współorganizacja III Paderewski Festival – wygłoszenie referatu *Ignacy Jan Paderewski w Poznaniu w II RP w świetle nowych badań* podczas konferencji „Paderewski w Szwajcarii"; wygłoszenie wykładu *Mistrz powrócił. W stulecie nadania Ignacemu J. Paderewskiemu doktoratu honoris causa Uniwersytetu Poznańskiego* – 7–12 listopada. Odpowiedzialni: dyrektor OIPN, OBBH.
- 12. Wielkopolska Brygada Obrony Terytorialnej / Akcja „Zapal znicz pamięci" na cmentarzach województwa wielkopolskiego – 11 listopada. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Bazylika pw. Matki Bożej Pocieszenia Świętego Stanisława Biskupa w Szamotułach / Wygłoszenie wykładu *Niepodległa. Polskie drogi do wolności* – 11 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.
- Stowarzyszenie Sołtysów Powiatu Nowotomyskiego / Akcja „Zapal znicz pamięci" na cmentarzach powiatu nowotomyskiego – 11 listopada, 27 grudnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Stowarzyszenie Patriotyczny Zbąszyń / Akcja „Zapal znicz pamięci" na cmentarzach gminy Zbąszyń – 11 listopada, 27 grudnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Urząd Miasta i Gminy Sompolno / Uroczystość odsłonięcia głazu memoratywnego upamiętniającego st. strz. Edwarda Grabowskiego w Lubstówku – 12 listopada. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Urząd Miejski Śmigla, Zarząd Gminny PSL w Śmiglu, Rodzina śp. Jana Noska / Realizacja upamiętnienia działacza PSL „Piast" Jana Noska – 17 listopada. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Uniwersytet Zielonogórski, Urząd Miasta Zielona Góra / Uroczystość odsłonięcia tablicy upamiętniającej 43. rocznicę zakończenia strajku Niezależnego Zrzeszenia Studentów przy dawnej Wyższej Szkole Pedagogicznej w Zielonej Górze – 10 grudnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Poznańskie Archiwum Historii Mówionej / Wygłoszenie wykładu na temat zbrodni katyńskiej dla uczestników projektu edukacyjnego – Objezierze, 16 grudnia; Gostyń, 19 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Instytut Poznański, Miasto Poznań, Estrada Poznańska, Muzeum Narodowe w Poznaniu, Centrum Kultury Park Dzieje / Współorganizacja koncertu „Śpiewanki powstańcze" – Poznań, 27 grudnia. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.
- Biblioteka Miejska w Kożuchowie / Informacje o powojennym burmistrzu Kożuchowa Mieczysławie Łęgowiku i bp. Teodorze Benschu – grudzień. Odpowiedzialna: OKŚZpNP.

ODDZIAŁ IPN RZESZÓW

- Szkoła Podstawowa nr 2 w Przeworsku / Przekazanie materiałów edukacyjnych – styczeń. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zespół Szkół Zawodowych i Rolniczych w Radymnie:
  - prezentacja wystawy „»Nie zawsze defilada« Jak świętowano odzyskanie Niepodległości" – 3–31 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prezentacja wystawy „Wincenty Witos" – 11–27 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prezentacja wystawy „Ojcowie Niepodległości" – 11–27 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Regionalne w Dębicy:
  - wygłoszenie wykładów dla młodzieży: *Legiony Polskie* oraz *Żołnierze Wyklęci. IV Zarząd Zrzeszenia WiN* – 4 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN;

  - wygłoszenie wykładu *Wyklęci w pasie frontowym – polityka sowiecka wobec Podziemnego Państwa Polskiego w czasie ofensywy Armii Czerwonej w 1944 r.* podczas konferencji historycznej „Piętno Sybiru. Losy żołnierzy Armii Krajowej Obwodu Dębica, po akcji »Burza«" w ramach obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych – 5 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zespół Szkół w Iwoniczu:
  - zajęcia warsztatowe „Praca ze źródłem historycznym" – 4 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - zajęcia edukacyjne „Historia Rodziny Ulmów" – 14 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prezentacja wystawy „Polacy podczas II wojny światowej w zbiorach Oddziałowego Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Rzeszowie" – 10–29 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa w Bachórzu:
  - zajęcia edukacyjne „Historia Misia Wojtka", „Symbole naszej historii" – 8 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - zajęcia edukacyjne „Historia Rodziny Ulmów" – 15 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Polska Fundacja Narodowa, Komitet Prezydenta RP Obchodów Beatyfikacji Rodziny Ulmów / Prezentacja wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów" – Rockaway Beach, 5–8 stycznia; Brooklyn, 12–15 stycznia, 19–22 stycznia; Staten Island, 26–29 stycznia; Manchester, 2–5 lutego; Plainfield, 9–12 lutego; Manville, 23–26 lutego; Irvington, 1–4 marca; Wallington, 8–11 marca; Mahwah NJ, 15–18 marca; Boston, 22–25 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Ziemi Leżajskiej:
  - prezentacja wystawy „Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej" – 10–31 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prezentacja wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów" – 14 kwietnia – 15 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Historii Regionalnej – Pałacyk Oborskich w Mielcu / Obchody Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu – prelekcja *Zagłada Żydów polskich w czasie II wojny światowej* – 16 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Powiatowy Ośrodek Edukacji Nauczycieli w Jaśle:
  - szkolenie dla nauczycieli „1. Dywizja Pancerna generała Stanisława Maczka" – zajęcia zorganizowano na platformie Microsoft Teams – 16 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH;
  - szkolenie dla nauczycieli „MultiHistoria. Twórcy Niepodległej Polski" – zajęcia zorganizowano na platformie Microsoft Teams – 12 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Biblioteka Pedagogiczna w Tarnobrzegu (wraz z filiami w Nisku i Stalowej Woli):
  - prelekcja dla uczniów ze szkół współpracujących z biblioteką *Rodzina Ulmów* – 17 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prelekcja dla uczniów ze szkół współpracujących z biblioteką *Zagłada Żydów polskich w czasie II wojny światowej* – 12 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prelekcje dla uczniów ze szkół w Stalowej Woli i Nisku współpracujących z biblioteką *Zagłada Żydów polskich w czasie II wojny światowej* i *Pomoc Polaków dla ludności żydowskiej w latach 1939–1945* – 17 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prezentacja wystawy w Stalowej Woli „Komiks w PRL, PRL w komiksie" – 7 października – 4 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Publiczna Szkoła Podstawowa Zakonu Pijarów w Rzeszowie:
  - zajęcia edukacyjne „Historia Rodziny Ulmów" – 18 stycznia (dwie grupy). Odpowiedzialne: OBEN;
  - zajęcia edukacyjne „Symbole naszej historii" i „Historia Rodziny Ulmów" – 19 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Klasztor Znalezienia Krzyża Świętego Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych (Franciszkanów) w Kalwarii Pacławskiej:
  - prezentacja wystawy „Polska Walcząca / Fighting Poland" – 19 stycznia – 30 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN;

  - prezentacja wystawy „Okupacja sowiecka na prawym brzegu Sanu 1939–1941” – 15 maja – 5 września. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prezentacja wystawy „Wyszyńskiego i Wojtyły gramatyka życia” w Kalwarii Pacławskiej – 9 września – 3 stycznia 2025. Odpowiedzialne: OBEN.
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1 im. Marii Grzegorzewskiej w Przemyślu:
  - prezentacja wystawy „»Czyny świadczą o człowieku« – Polacy udzielający pomocy Żydom podczas Holocaustu na Kresach Wschodnich II RP” – 19 stycznia – 30 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prezentacja wystawy „Wyszyńskiego i Wojtyły gramatyka życia” – 15 maja – 5 września. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prezentacja wystawy elementarnej „Wojna z bolszewikami. Bitwa warszawska 1920” – 9 września – 3 stycznia 2025. Odpowiedzialne: OBEN.
- Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie:
  - referat pracownika OBBH *Aktion „Reinhardt” we wschodniej części byłego województwa lwowskiego* wygłoszony na konferencji popularnonaukowej „Jak uczyć o Holokauście? Treści i metody eksponowane w nauczaniu o Holokauście” – 22 stycznia. Odpowiedzialne: OBBH;
  - prezentacja wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów” oraz poplenerowych prac nauczycieli plastyków z terenu województwa podkarpackiego poświęconych Błogosławionej Rodzinie Ulmów – 26 marca – 25 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - szkolenie dla nauczycieli „1. Dywizja Pancerna generała Stanisława Maczka” – wykład merytoryczny oraz prezentacja wybranych materiałów edukacyjnych związanych z tematyką szkolenia, w zajęciach wzięło udział 46 nauczycieli (szkolenie zorganizowano na platformie Microsoft Teams) – 8 października. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH.
- NSZZ „Solidarność” Oddział Ropczyce, Związek Strzelecki „Strzelec” JP w Ropczycach / Wygłoszenie prelekcji *Tradycje Powstania Styczniowego* podczas uroczystości rocznicowych przy krzyżu powstańczym w Ropczycach – 22 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Gminna Biblioteka Publiczna w Pawłosiowie / „Praca ze źródłem historycznym” – współpraca przy organizacji zajęć edukacyjnych i warsztatów dla uczniów – 23 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Gwalberta Pawlikowskiego w Przemyślu Filia w Przeworsku:
  - lekcja „Historia Rodziny Ulmów” – współpraca przy organizacji zajęć edukacyjnych dla uczniów – 24 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - szkolenie dla nauczycieli „Historia Rodziny Ulmów” – 25 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - współpraca przy organizacji zajęć edukacyjnych dla uczniów – lekcja „Zbrodnia katyńska i kłamstwo katyńskie” połączona z warsztatami „Śledztwo katyńskie” – 11 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie Filia nr 7:
  - prelekcja *Zagłada Żydów polskich w czasie II wojny światowej* dla uczniów ze szkół współpracujących z biblioteką – 25 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prelekcja *Żołnierze wyklęci* dla uczniów ze szkół współpracujących z biblioteką – 20 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prelekcja *Zbrodnia katyńska i kłamstwo katyńskie* dla uczniów ze szkół współpracujących z biblioteką – 10 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prelekcja *Rodzina Ulmów* – 18 września. Odpowiedzialne: OBEN;
  - zajęcia edukacyjne „Zbrodnia katyńska i kłamstwo katyńskie” – 11 października. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prelekcja *Wincenty Witos* – 13 listopada. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prelekcja *Stan wojenny* – 11 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum – Zamek Tarnowskich w Tarnobrzegu:
  - obchody Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu – prelekcja *Zagłada Żydów polskich w czasie II wojny światowej* – 26 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN;

  - prezentacja książki *Arystokracja i ziemiaństwo wobec odzyskania niepodległości i budowy zrębów II Rzeczypospolitej (do 1921 r.)* – 28 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Władysława Broniewskiego w Lubaczowie, Muzeum Kresów w Lubaczowie / Wykład pracownika OBBH *Landkommissariat Lubaczów w latach okupacji niemieckiej. Proces zagłady i pomoc Polaków dla miejscowej społeczności żydowskiej* – 26 stycznia. Odpowiedzialne: OBBH, OBEN.
- Szkoła Podstawowa w Reczpolu, Szkoła Podstawowa nr 1 w Cisnej / Przekazanie materiałów edukacyjnych – luty. Odpowiedzialne: OBEN.
- Publiczne Katolickie Liceum Ogólnokształcące im. Anny Jenke w Jarosławiu:
  - prezentacja wystawy „Polskie Państwo Podziemne na Rzeszowszczyźnie 1939–1944/45" – 5 lutego – 29 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prezentacja wystawy elementarnej „Wojna z bolszewikami. Bitwa Warszawska 1920" – 1–30 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prezentacja wystawy „Symbole naszej historii. Polska Rzeczpospolita Ludowa" cz. 3 w Jarosławiu – 4 września – 31 października. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prezentacja wystawy „Wincenty Witos" w Jarosławiu – 4–30 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej w Przemyślu / Współorganizacja promocji książki *Encyklopedia Solidarności*, t. 5 – uroczyste wręczenie egzemplarzy publikacji jej bohaterom. Wykład *Prace nad publikacją „Encyklopedia Solidarności" t. 5* – 8 lutego. Odpowiedzialne: OBBH, OBEN.
- Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego:
  - prezentacja wystawy deskali Arkadiusza Andrejkowa „Samarytanie z Markowej" w Rzeszowie – 8 lutego – 8 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - oprowadzenie po wystawie deskali „Fotografie z archiwum Józefa Ulmy w interpretacji Arkadiusza Andrejkowa"; prelekcja *Samarytanie z Markowej* – 22 lutego. Odpowiedzialne: OBBH;
  - debata panelowa *Wracamy po swoich. Poszukiwanie i identyfikacja żołnierzy wyklętych* – w sali im. płk. Łukasza Cieplińskiego Podkarpackiego Urzędu Marszałkowskiego w Rzeszowie odbyła się debata oparta na książce Przemysława Bystrzyckiego *Labirynt*. Debatę moderował dyrektor OIPN Rzeszów, a udział wzięli zastępca prezesa IPN prof. Krzysztof Szwagrzyk, dr hab. prof. UR Jan Wolski oraz Waldemar Wiglusz, prezes Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyślu – 12 marca. Odpowiedzialne: dyrektor OIPN, OBBH.
- Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Sanoku / Szkolenie dla nauczycieli „Historia rodziny Ulmów" – 13 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- Urząd Miejski w Rzeszowie, 21. Brygada Strzelców Podhalańskich, 3. Podkarpacka Brygada Obrony Terytorialnej, ŚZŻAK Okręg Rzeszów:
  - współorganizacja uroczystości 82. rocznicy przekształcenia Związku Walki Zbrojnej w Armię Krajową w Rzeszowie – 14 lutego. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  - współorganizacja uroczystości Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych w Rzeszowie – 1 marca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Klub 21. Brygady Strzelców Podhalańskich:
  - prezentacja wystawy „Władysław Koba (1914–1949)" – 20 lutego – 15 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prezentacja wystawy „Polacy podczas II wojny światowej w zbiorach OA w Rzeszowie" – 8 maja – 10 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli w Krośnie / Szkolenie dla nauczycieli „Losy ludności cywilnej podczas powstania warszawskiego" – 20 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa nr 15 w Krośnie / Zajęcia edukacyjne „Historia Misia Wojtka" – 21 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- Bank Spółdzielczy w Brzesku / Referat *Powiązania ukraińskiego nacjonalizmu ze spółdzielczością* – wygłoszony przez pracownika OBBH na konferencji „150 lat w służbie społeczeństwu. Bank Spółdzielczy w Brzesku 1874–2024" – 22 lutego. Odpowiedzialne: OBBH.

- Liceum Ogólnokształcące im. T. Kościuszki w Ropczycach / Udział pracownika OBEN w „Dniu Kariery" w ramach międzynarodowego programu Erasmus+ Akcja 2 – rozmowa z młodzieżą na temat wykonywanej pracy i działalności społecznej; aby ułatwić młodzieży wybór przyszłej kariery, dalszego kształcenia lub zawodu – 23 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zakład Karny w Łupkowie:
  - prezentacja wystawy „Z dziejów oporu społecznego w Polsce południowo-wschodniej 1956–1990. Od »ostatnich« leśnych do »Solidarności«" – Łupków, 23 lutego – 13 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prezentacja wystawy „Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej" – Łupków, 23 marca – 24 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prezentacja wystawy „Symbole naszej historii. Godło, barwa, hymn" cz. I – 25 kwietnia –15 maja. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prezentacja wystawy „Cisza przed burzą… ostatnie lato II RP" – 17 maja – 12 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prezentacja wystawy „Daleko od KC. Opór społeczny w Bieszczadach" – 13–25 września. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prezentacja wystawy „Podkarpacki wrzesień 1939" – 1–11 września. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prezentacja wystawy „Ojcowie Niepodległości" – 8–7 listopada. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prezentacja wystawy elementarnej „Stan wojenny 1981–1983" – 28 listopada – 17 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Komenda Powiatowa Policji w Stalowej Woli:
  - współpraca przy organizacji zajęć edukacyjnych dla uczniów – lekcje odbyły się w Zespole Szkół w Zaleszanach (tematy: „Losy ludności cywilnej podczas powstania warszawskiego") i Publicznej Szkole Podstawowej nr 5 w Stalowej Woli („Zbrodnia katyńska", warsztaty „Śledztwo katyńskie") – 27 lutego. Odpowiedzialne: OBEN;
  - współpraca przy organizacji zajęć edukacyjnych dla uczniów w Szkole Podstawowej w Pysznicy; zajęcia edukacyjne „Symbole naszej historii" oraz warsztaty „Śledztwo katyńskie" – 7 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Oleszycach / Prezentacja wystawy „Śladami zbrodni komunistycznych na Rzeszowszczyźnie z lat 1944–1956" w Oleszycach – 27 lutego – 15 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Klub Marynarki Wojennej „Riwiera" w Gdyni / Udział pracowników OIPN Gdańsk i OBBH Rzeszów w dyskusji *Po Wołyniu była Małopolska Wschodnia w 80. rocznicę zagłady Huty Pieniackiej* – 28 lutego. Odpowiedzialne: OIPN Gdańsk, OBBH Rzeszów.
- Oblackie Centrum Edukacji i Kultury w Gdańsku / Udział pracowników OIPN Gdańsk, OBBH Rzeszów w dyskusji *Po Wołyniu była Małopolska Wschodnia. W 80. rocznicę zagłady Huty Pieniackiej* – 28 lutego. Odpowiedzialne: OIPN Gdańsk, OBBH Rzeszów.
- II Liceum Ogólnokształcące im. ks. Jana Twardowskiego w Dębicy / Prezentacja wystawy „Łukasz Ciepliński" – 28 lutego – 8 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Dom Kultury w Przecławiu / Prezentacja wystawy „Żołnierze wyklęci. Antykomunistyczne podziemie na Rzeszowszczyźnie po 1944 roku" – 28 lutego – 20 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Liceum Ogólnokształcące im. ks. Piotra Skargi w Sędziszowie Małopolskim:
  - prezentacja wystawy „Żołnierze Niezłomni. Antykomunistyczne podziemie na Rzeszowszczyźnie po 1944 roku" – 1–15 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" – 15 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa w Przecławiu:
  - I Gminny Turniej Gier Edukacyjnych – przekazanie nagród dla laureatów turnieju – 1 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - konkurs piosenki patriotycznej „Marsz piosenko" – przekazanie nagród dla laureatów konkursu – 17 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.

- Wójt Gminy Ostrów, Centrum Kultury i Bibliotek Gminy Ostrów z siedzibą w Kamionce / Powołanie Rady Naukowej Parku Historycznego w Bliźnie – do składu zaproszeni zostali pracownicy OBBH i OBEN Rzeszów. Wydarzenie połączone z prelekcją *Zasady i standardy prowadzenia rekonstrukcji historycznych* dla mieszkańców Gminy Ostrów podczas „Spotkania z Historią" – 2 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Centrum Kultury i Bibliotek Gminy Ostrów:
  - prezentacja wystawy „Pokolenie Baczyńskiego" w Bliznej – 2 marca – 9 kwietnia, 29 kwietnia – 31 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prelekcja podczas wydarzenia „Tropem Wilczym. Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych" – 3 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - XII bieg „Tropem Wilczym. Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych" w Bliźnie – oprowadzanie i prelekcja tematyczna podczas wernisażu wystawy „Pokolenie Baczyńskiego" – 3 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prelekcja i oprowadzenie po wystawie „Pokolenie Baczyńskiego" oraz po Parku Historycznym Blizna podczas szkolenia leśników – 6 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prelekcja i oprowadzenie po wystawie „Pokolenie Baczyńskiego" podczas wydarzenia „Piknik Historyczno-Militarny Blizna '24" – 4 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prezentacja wystawy w Bliznej „Polska Walcząca/Fighting Poland" – 6 września – 31 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - oprowadzenie po wystawach „Pokolenie Baczyńskiego" oraz „Polska Walcząca/Fighting Poland" w Parku Historycznym Blizna im. Wywiadu Armii Krajowej – 26 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa w Żurawiczkach / Wykład *Niezłomny. Płk. Wojciech Szczepański* – 4 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Przedszkole Samorządowe w Chorzelowie:
  - przekazanie nagród dla laureatów konkursu „Podróże po Polsce. Odkrywamy nasze dziedzictwo kulturowe" – 4 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - zajęcia edukacyjne „Symbole naszej historii" (dwie grupy) – 21 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Gwalberta Pawlikowskiego w Przemyślu:
  - „Praca ze źródłem historycznym" – współpraca przy organizacji zajęć edukacyjnych i warsztatów dla uczniów – 5 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - wykład „Historia Rodziny Ulmów" podczas Obchodów Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką – 21 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Kresów w Lubaczowie, Parafia pw. Objawienia Pańskiego w Łukawcu / Wykład pracownika OBBH *Ks. Józef Waląg, kapłan i żołnierz wyklęty. Kapelan Armii Krajowej i Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość ziemi lubaczowskiej"* – 6 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Parafia pw. św. Jana Chrzciciela w Soninie, Ośrodek Kultury w Soninie / Prezentacja wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów" – 10 marca, 17 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych im. Jana Szczepanika w Tarnowie / Wykład *Historia mówi przez pokolenia. Rola IPN w przekazywaniu prawdy o przeszłości i kształtowaniu przyszłości Polski* – 12 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Liceum Ogólnokształcące im. Bartosza Głowackiego w Jodłowej / Referat *Lubomirscy z Przeworska. Działacze przemysłowi, mecenasi kultury i społecznicy* wygłoszony przez pracownika OBBH podczas sympozjum „Rola ziemian w II RP. Rodzina Kaczorowskich" – 13 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Zespół Szkół Zawodowych i Rolniczych im. A. Mickiewicza w Radymnie / Wykład *Związki Wincentego Witosa z Radymnem i powiatem jarosławskim* – 14 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Wójt Gminy Hyżne / Konferencja popularnonaukowa „Gdy życie było walką" – wygłoszenie przez pracownika OBBH referatu *Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość" – największa powojenna organizacja niepodległościowa w Polsce* – 14 marca. Odpowiedzialne: OBBH.

- Szkoła Podstawowa nr 3 w Łańcucie / Przekazanie nagród dla laureatów gry terenowej „Let me show you Łańcut around" – 18 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Port Lotniczy Rzeszów-Jasionka / Prezentacja wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów" w Jasionce – 18 marca – 13 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Fundacja Pro Arte Et Historia – Zamek w Baranowie Sandomierskim / Otwarcie wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów" oraz jej prezentacja przez pracownika OBEN, wykład pracownika OBBH *Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów* – 19 marca – 3 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH, OBEN.
- Szkoła Podstawowa nr 29 w Rzeszowie / Zajęcia edukacyjne „Historia Misia Wojtka" – 19 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zespół Szkół Technicznych w Łańcucie / Prezentacja wystawy „Żołnierze Niezłomni. Antykomunistyczne podziemie na Rzeszowszczyźnie po 1944 roku" – 19–21 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 6 w Rzeszowie / Zajęcia edukacyjne „Zabić Polaków. Operacja polska NKWD 1937–1938" – 26 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa nr 13 w Mielcu / Przekazanie nagród dla laureatów konkursu stwórz lapbooka „Jan Bytnar Rudy – bohater Szarych Szeregów" – 26 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Świetlica Środowiskowo-Profilaktyczna w Zaklikowie / Przekazanie materiałów edukacyjnych – kwiecień. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zespół Szkół nr 2 im. Jana Kochanowskiego w Łańcucie:
  - prezentacja wystawy „Zbrodnia katyńska 1940. Zagłada polskich elit" – 4–17 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prezentacja wystawy „Okupacja sowiecka na prawym brzegu Sanu w latach 1939–1941" – 17–30 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- IX Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. św. Królowej Jadwigi w Rzeszowie / Prezentacja wystawy „Wincenty Witos" – 5 kwietnia – 17 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zespół Szkół Sportowych w Rzeszowie / Prezentacja wystawy „Pokolenie Baczyńskiego" – 9–23 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Związek Sybiraków Oddział w Rzeszowie, Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, Stowarzyszenie Rodzina Policyjna 1939 r. Oddział w Rzeszowie, 21. Brygada Strzelców Podhalańskich, 3. Podkarpacka Brygada Obrony Terytorialnej, X LO im. Sybiraków w Rzeszowie / Współorganizacja uroczystości 84. rocznicy drugiej Masowej Deportacji Polaków na Sybir i do Kazachstanu oraz Dnia Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej – 12 kwietnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- IX Liceum Ogólnokształcące w Rzeszowie / Zajęcia edukacyjne „Zbrodnia katyńska i kłamstwo katyńskie" połączone z warsztatami „Śledztwo katyńskie" – 12 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Gminny Ośrodek Kultury w Kołaczycach, Stowarzyszenie Miłośników Kołaczyc / Prezentacja wystawy „Wieś polska między dwoma totalitaryzmami (1939–1945)" – Sieklówka, 13–14 kwietnia; Kołaczyce, 15 kwietnia – 10 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. Stefana Banacha w Jarosławiu / Przekazanie materiałów edukacyjnych – 16 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Rolnictwa, Koło Seniorów Oddziału Wojewódzkiego w Rzeszowie / Wykład *Ukształtowanie wschodniej granicy Polski w latach 1918–1921* – 17 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Gwalberta Pawlikowskiego w Przemyślu Filia w Jarosławiu / „Praca ze źródłem historycznym" – współpraca przy organizacji zajęć edukacyjnych dla uczniów – 17 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- I Liceum Ogólnokształcące im. Henryka Sienkiewicza w Łańcucie / Prezentacja wystawy „Zbrodnia katyńska 1940. Zagłada polskich elit" – 18 kwietnia – 15 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zespół Szkół Zawodowych w Przeworsku / Zajęcia edukacyjne „Zbrodnia katyńska i kłamstwo katyńskie" – 24 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.

- Wojewódzki Dom Kultury w Rzeszowie, Towarzystwo Kultury Teatralne / 69. Ogólnopolski Konkurs Recytacji – udział pracownika w jury eliminacji wojewódzkich. OKR jest konkursem wielostopniowym skierowanym do uczniów szkół średnich, studentów i osób dorosłych. Obejmuje kategorie: recytację, wywiedzione ze słowa, poezję śpiewaną, monodram. Patronem tej edycji był Zbigniew Herbert – 24 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa w Lubeni / Zajęcia edukacyjne „Zbrodnia katyńska i kłamstwo katyńskie" połączone z warsztatami „Śledztwo katyńskie" – 25 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie Przyjaciół Publicznej Szkoły Podstawowej w Klatkach „Nasza Szkoła", Publiczna Szkoła Podstawowa w Klatkach / Prezentacja wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów" – 26 kwietnia – 6 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Soninie / Prezentacja wystawy „Symbole naszej historii. Godło, barwa, hymn" cz. I – 26 kwietnia – 10 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Wójt Gminy Dynów, Komitet Organizacyjny Sołectwa Dylągowa / Pomoc w przygotowaniu uroczystości 80. rocznicy Pacyfikacji Wsi Dylągowa – przygotowanie dwóch artykułów popularnonaukowych dotyczących Pacyfikacji Dylągowej w dniach 25–26 kwietnia 1944 r. do przystanekhistoria.pl (wydanie internetowe 25 kwietnia) i „Nasza Dylągowa – Jednodniówka" (wydanie 27 kwietnia). Wykład okolicznościowy wygłoszony podczas uroczystości – 27 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Szkoła Podstawowa nr 18 w Rzeszowie / Zajęcia edukacyjne „Symbole naszej historii" – 29 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Dom Pomocy Społecznej dla Osób w Podeszłym Wieku oraz Osób Niepełnosprawnych Fizycznie w Rzeszowie:
  - zajęcia edukacyjne „Historia rodziny Ulmów" – 30 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - wykład pracownika OBBH *Samochód pancerny Kubuś 1944* – 1 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH;
  - zajęcia edukacyjne „Samochód pancerny Kubuś" i „Bitwa o Monte Cassino" – 1, 14 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - zajęcia edukacyjne „Agresja sowiecka na Polskę" połączone z pokazem filmu *Wybraniec Bogów* – 17 września. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prelekcja *Wincenty Witos* – 8 listopada. Odpowiedzialne: OBEN;
  - placówce przekazano materiały edukacyjne – listopad. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prelekcja *Stan wojenny* – 13 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Miejski Dom Kultury w Łańcucie Filia Podzwierzyniec:
  - prezentacja wystawy „Symbole naszej historii. Godło, barwa, hymn" cz. I – 30 kwietnia – 31 maja. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prezentacja wystawy „Komiks w PRL, PRL w komiksie" – 2–31 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prezentacja wystawy „Okupacja sowiecka na prawym brzegu Sanu w latach 1939–1941" – Łańcut, 1–15 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa nr 10 z Oddziałami Dwujęzycznymi w Rzeszowie / Placówce przekazano materiały edukacyjne – maj. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Krasnem:
  - szkolny konkurs historyczny „Być wiernym Ojczyźnie aż do ofiary życia" – przekazanie nagród dla laureatów konkursu. Wydarzenie zrealizowane w ramach obchodów 80. rocznicy akcji „Kośba" organizowanych przez Urząd Gminy w Krasnem przy współpracy OIPN Rzeszów – maj. Odpowiedzialne: OBEN;
  - zajęcia edukacyjne dla półkolonii „Historia Misia Wojtka" – 28 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - zajęcia edukacyjne „Symbole naszej historii" – 23 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Miejski Ośrodek Kultury w Dębicy / Współpraca przy organizacji cyklu edukacyjnych pokazów filmowych „Kadr z historii"; pokazy filmów *Paszporty Paragwaju* – 4 maja, *Wiara '44* – 24 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna Filia nr 7 w Rzeszowie / Zajęcia edukacyjne „Symbole naszej historii" – 6 maja, 10 maja. Odpowiedzialne: OBEN.

- Przedszkole Miejskie nr 9 „Baśniowa kraina" w Mielcu / Zajęcia edukacyjne „Symbole naszej historii" (dwie grupy) – 7 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Niepodległości w Myślenicach / Wykład *Książę Kazimierz Lubomirski – dobroczyńca Myślenic* – 8 maja. Odpowiedzialne: OBBH.
- Centrum Kultury i Bibliotek Gminy Dębica:
  – prezentacja wystawy elementarnej „Zbrodnie niemieckie i sowieckie na Polakach 1939–1945" – 13 maja – 30 września. Odpowiedzialne: OBEN;
  – udział w konferencji popularnonaukowej „Poligon Waffen-SS i obozy pracy przymusowej w Pustkowie w ujęciu historycznym oraz współczesnych badań archeologicznych"; wygłoszenie wykładu i przygotowanie artykułu pt. „Park Historyczny Blizna im. Wywiadu Armii Krajowej jako miejsce pamięci narodowej" – 27 listopada, Pustków-Osiedle. Odpowiedzialne: OBEN.
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Strzyżowie:
  – zajęcia edukacyjne „Symbole naszej historii" i „Historia rodziny Ulmów" – 15 maja. Odpowiedzialne: OBEN;
  – zajęcia edukacyjne „Symbole naszej historii"; „Opowieść o odzyskaniu przez Polskę niepodległości" – 13 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Przedszkolu w Przyłęku / Zajęcia edukacyjne „Symbole naszej historii" – 23 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Gmina Nowa Dęba, Powiat Tarnobrzeski, 18. Pułk Artylerii w Nowej Dębie, Samorządowy Ośrodek Kultury w Nowej Dębie, Parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Nowej Dębie / Współorganizacja uroczystości pogrzebowej Eugeniusza Lisa „Bystrego", żołnierza podziemia antykomunistycznego, rozstrzelanego w 1949 r., ekshumowanego przez IPN w 2020 r. z bezimiennego grobu na cmentarzu rzymskokatolickim przy ul. Unickiej w Lublinie. Uroczystości o charakterze państwowym – 24 maja. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Gmina Krasne / Współorganizacja obchodów 80. rocznicy akcji „Kośba" w Krasnem – 26 maja. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Szkoła Podstawowa nr 1 w Kolbuszowej / Zajęcia edukacyjne „Symbole naszej historii" i „Historia Misia Wojtka" (dwie grupy) – 28 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- NSZZ „Solidarność" Zarząd Region Podkarpackie w Krośnie / Przekazanie publikacji IPN na potrzeby Zarządu Regionu i członków organizacji związkowych – 29 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa nr 11 im. gen. Stanisława Maczka w Rzeszowie / Stoisko edukacyjne podczas szkolnego festynu z okazji Dnia Dziecka – 3 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Bratkowicach / Prezentacja wystawy „Polskie Państwo Podziemne na Rzeszowszczyźnie 1939–1944/45" – 4–10 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 1 w Przemyślu:
  – wystawa „Arcybiskup Ignacy Tokarczuk. Kościół, władza, opór społeczny" – 5–13 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN;
  – prelekcje pracownika OBEN *Abp. Ignacy Tokarczuk. Kościół, władza, opór społeczny* – 7 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN;
  – prelekcja dla uczniów *Legiony Polskie w czasie I wojny światowej* – 4 listopada. Odpowiedzialne: OBEN;
  – prelekcja dla uczniów *Zabić Polaków. Operacja polska NKWD 1937–1938* – 16 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Polskie Towarzystwo Leśne Oddział Krosno:
  – wykład dla leśników: *Udział leśników z Armii Krajowej w rozpracowaniu niemieckiej broni V* w siedzibie Nadleśnictwa Tuszyma – 6 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN;
  – oprowadzanie po Parku Historycznym Blizna, prelekcja „Armia Krajowa na Rzeszowszczyźnie" i prezentacja wystawy IPN „Pokolenie Baczyńskiego" – 6 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.

- Wojewódzki Dom Kultury w Rzeszowie / Prezentacja wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów" – 6–28 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie Wspólnie dla Rudnej Wielkiej / Przekazanie publikacji IPN na potrzeby wydarzenia edukacyjnego organizowanego 8 czerwca przez Stowarzyszenie dla seniorów – 7 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa w Pysznicy / Zajęcia edukacyjne „Symbole naszej historii" i warsztaty „Śledztwo katyńskie" – 7 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Starostwo Powiatowe w Łańcucie / 43. Powiatowy Rajd Rowerowy Łańcut–Żołynia–Rakszawa–Brzóza Królewska w ramach patronatu przekazano nagrody książkowe dla zwycięzców – 8 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Przemyślu filia w Lubaczowie / Wykład dla nauczycieli dotyczący rodziny Ulmów – 10 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Pawła II w Bratkowicach / Prezentacja wystawy „Polskie Państwo Podziemne na Rzeszowszczyźnie 1939–1944/45" – 10–14 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Centrum Paderewskiego w Kąśnej Dolnej:
  - prezentacja wystawy „Ojcowie Niepodległości" – 10 czerwca – 30 września. Odpowiedzialne: OBEN;
  - Rajd Historyczny Szlakiem Niepodległości – prelekcja i oprowadzenie po ekspozycji muzealnej podczas organizowanego przez IPN Rzeszów – 12 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa w Pstrągowej / Zajęcia edukacyjne „Historia Misia Wojtka" – 13 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa nr 3 w Nowej Dębie / Przekazanie materiałów edukacyjnych – 13 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Parafia pw. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w Tuszowie Narodowym / Otwarcie i prezentacja wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów" – 15 czerwca – 31 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Bratkowicach / Prezentacja wystawy „Polskie Państwo Podziemne na Rzeszowszczyźnie 1939–1944/45" – 17–21 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Klub Seniora w Ociece / Wykład *Bitwa pod Monte Cassino 1944* – seniorzy zapoznali się z udziałem 2. Korpusu Polskiego w walkach na froncie włoskim, wzięli udział w dyskusji – 18 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II Wojny Światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej / Wykład *Losy żandarmów niemieckich biorących udział w zbrodni na rodzinie Ulmów* – 18 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Zespół Szkół w Rudzie Różanieckiej / Uroczystości upamiętniających poległych mieszkańców wsi Ruda Różaniecka w trakcie niemieckiej akcji przeciwpartyzanckiej Stumwind II w 1944 r. – wystawienie stoiska edukacyjnego OIPN Rzeszów – 23 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie Kresowian w Kędzierzynie-Koźlu, Miasto Kędzierzyn-Koźle, Starostwo Powiatowe w Kędzierzynie-Koźlu / Konferencja historyczna w ramach XXI Wojewódzkich Dni Kultury Kresowej z okazji Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Ludobójstwa Dokonanego przez Ukraińskich Nacjonalistów na Obywatelach II Rzeczypospolitej Polskiej – referat pracownika OBBH *Uprowadzenie i zamordowanie Józefa Jurysty – żołnierza Polskiego Państwa Podziemnego* – 29 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Stowarzyszenie Patriotyczny Mielec / Wykład przybliżający postać płk. Aleksandra Rusina – Mielec, 29 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Koło 24. Pułku Ułanów w Kraśniku / Piknik militarny w ramach Święta 24. Pułku Ułanów im. H.W.K. Stanisława Żółkiewskiego – stoisko edukacyjne OIPN Rzeszów – Kraśnik, 7 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Hufiec ZHP z Lubaczowa, Jednostka Strzelecka 2033 im. gen. Józefa Kustronia w Lubaczowie, Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich Oddział w Lubaczowie / Akcja

„Pamiętamy! 11 lipca zapal znicz pamięci" – objęła powiaty woj. podkarpackiego, gdzie we współpracy z partnerami oraz młodzieżą odwiedzono groby ofiar OUN-UPA, miejsca pamięci, zapalono znicze, przypomniano o tragicznych zdarzeniach – 11 lipca. Odpowiedzialne: OBUWiM.

- Stowarzyszenie Stalowi Patrioci w Stalowej Woli / Wykład *Ludobójstwo na Wołyniu w stosunkach polsko-ukraińskich* z okazji Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów – 11 lipca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Ropczycach:
  - wykład *Ignacy Jan Paderewski – Ojciec Niepodległości* – uczestnicy zapoznali się z działalnością kompozytora, polityka i męża stanu – 22 lipca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - przekazanie publikacji celem włączenia w zasób biblioteczny – 26 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Urząd Miejski w Ropczycach / Konsultacje merytoryczne projektu muralu oraz planowanej na 11 września uroczystości – 22 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Gmina Lutowiska i Gminny Ośrodek Kultury im. Jerzego Janickiego w Lutowiskach / Wykład *Ludobójstwo dokonane przez nacjonalistów ukraińskich na Polakach w Bieszczadach* z okazji Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów – 22 lipca. Odpowiedzialne: OBBH.
- 3. Podkarpacka Brygada Obrony Terytorialnej im. płk. Łukasza Cieplińskiego „Pług" / Współorganizacja święta 3. Podkarpackiej Brygady Obrony Terytorialnej; prezentacja wystawy „Polskie Państwo Podziemne na Rzeszowszczyźnie 1939–1944/45"; przekazanie materiałów edukacyjnych i wydawniczych. Podczas uroczystości odbyło się wystąpienia dyrektora OIPN Rzeszów – 26 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury im. K. Sobczyk w Tyczynie / Prezentacja wystawy „Polskie Państwo Podziemne na Rzeszowszczyźnie 1939–1944/45" – 27 lipca – 2 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Fundacja Misji Obywatelskiej:
  - konsultacja historyczna na potrzeby projektu realizowanego przez FMO dotyczącego stanu wojennego w Polsce Południowo-Wschodniej – sierpień. Odpowiedzialne: OBEN;
  - współpraca w zakresie realizacji projektu „Historia Oczami Podkarpacia: Stan wojenny w regionie" – miał na celu przybliżenie genezy oraz przebiegu stanu wojennego w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem jego wpływu na mieszkańców dzisiejszego województwa podkarpackiego. W ramach współpracy pracownicy OBEN udzieli wywiadów, które zostały później umieszczone w serwisie YouTube, wygłosili wykład *Stan wojenny* podczas seminarium popularnonaukowego „Stan wojenny w województwie tarnobrzeskim" oraz ocenili prace konkursowe na najlepszy esej historyczny zatytułowany *Stan wojenny na Podkarpaciu* – wrzesień–październik. Odpowiedzialne: OBEN.
- Urząd Miejski w Rzeszowie, 21. Brygada Strzelców Podhalańskich, 3. Podkarpacka Brygada Obrony Terytorialnej, ŚZŻAK Okręg Rzeszów / Współorganizacja uroczystości 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego – 1 sierpnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Gminny Ośrodek Kultury we Frysztaku / Stoisko edukacyjne OIPN Rzeszów podczas pikniku historycznego zorganizowanego przy schronie kolejowym z II wojny światowej w Stępinie – 4 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Regionalne w Janowie Lubelskim / Prezentacja wystawy „Cisza przed burzą… ostatnie lato II RP" – 7 sierpnia – 12 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Parafia pw. Matki Bożej Pocieszenia w Krzemienicy, Ochotnicza Straż Pożarna w Krzemienicy, Gmina Czarna / Prezentacja wystawy „Polskie Państwo Podziemne na Rzeszowszczyźnie 1939–1944/45" – 19–31 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Dom Pomocy Społecznej w Rzeszowie / Prelekcja dla pensjonariuszy *Bitwa pod Monte Cassino 1944* – 14 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Świetlica Socjoterapeutyczna w Świlczy / Zajęcia edukacyjne dla półkolonii „Symbole naszej historii" – 22 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.

- Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie / Udział w sesji popularnonaukowej w związku z 80. rocznicą utworzenia Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych.
- Przemyskie Towarzystwo Kulturalne:
  – wygłoszenie wykładu otwartego *Strajki na terenie Ziemi Przemyskiej w latach 1980–1989* w ramach 44. rocznicy podpisania porozumień sierpniowych i powstania NSZZ „Solidarność" – 30 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH;
  – dyskusja z udziałem historyków z OBBH Rzeszów i uczestników wydarzeń z czerwca 89' pt. *Znaczenie wyborów 1989 roku* – 9 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Niepubliczna Szkoła w Błędowej Zgłobieńskiej, Kościół pw. św. Wojciecha w Błędowej Zgłobieńskiej / Prezentacja wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów" – 1 września – 19 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Gmina Wielopole Skrzyńskie / Wojewódzka Inauguracja Roku Szkolnego 2024/25 w Szkole Podstawowej im. prof. Karola Olszewskiego w Broniszowie – prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej", przekazanie materiałów edukacyjnych – 2 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa w Wicku / Przekazano pliki wystawy OIPN Rzeszów „Symbole naszej historii. Godło, barwa, hymn" (część 1) do wykorzystania w ramach ekspozycji szkolnej oraz materiały towarzyszące wystawie – ćwiczenia i łamigłówki, teczka wystawy – 4 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- 5. Batalion Strzelców Podhalańskich im. gen. bryg. Andrzeja Galicy / Przekazanie publikacji – 5 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie „Paczka dla Bohatera" / Przekazano wydawnictwa i gadżety OIPN Rzeszów na potrzeby akcji „Zawsze z wami Bohaterami VI" organizowanej przez Stowarzyszenie „Paczka dla Bohatera" – 5 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Centrum Kultury w Pleśnej / Prezentacja wystawy „Ojcowie Niepodległości" – 6 września – 28 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- I Liceum Ogólnokształcące w Jarosławiu / Warsztaty „Śledztwo katyńskie"; „Praca ze źródłem historycznym"; zajęcia edukacyjne „Historia rodziny Ulmów" – 10 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Centrum Kultury im. Józefa Mehoffera w Ropczycach:
  – wykład *Podkarpackie aspekty życia i działalności Józefa Mehoffera* z okazji odsłonięcia muralu poświęconego Józefowi Mehofferowi w Ropczycach, ul. Seweryna Udzieli 2 – 11 września. Odpowiedzialne: OBEN;
  – prelekcje *Bitwa pod Monte Cassino 1944* dla uczestników spektaklu *Miś Wojtek* – 6 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Mokrem / Prezentacja wystawy „Wieś polska między dwoma totalitaryzmami (1939–1945)" – 13–30 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Bazylika mniejsza pw. Narodzenia NMP w Gorlicach / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" – 14–15 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Sanktuarium Matki Bożej Saletyńskiej bazylika mniejsza Najświętszej Maryi Panny z La Salette w Dębowcu / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" – 15–16 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Parafia Niepokalanego Poczęcia NMP w Strzyżowie (Fara) / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" – 16–17 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Bieszczadzki Zespół Szkół Zawodowych w Ustrzykach Dolnych / Prezentacja wystawy „Zesłańcy – Sybiracy – Deportowani" – 16–20 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- 21. Brygada Strzelców Podhalańskich, 3. Podkarpacka Brygada Obrony Terytorialnej, Związek Sybiraków Oddział w Rzeszowie / Współorganizacja uroczystości 85. rocznicy sowieckiej napaści na Polkę, 35. rocznicy powstania rzeszowskiego oddziału Związku Sybiraków oraz Dnia Sybiraka w Rzeszowie – 17 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Parafia pw. Przemienienia Pańskiego w Ropczycach (Fara) / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" – 17–18 września. Odpowiedzialne: OBEN.

- Parafia pw. Wszystkich Świętych w Kolbuszowej (Fara) / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" – 18–19 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Błędowej Zgłobieńskiej:
  – prezentacja wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów" – 18–26 września. Odpowiedzialne: OBEN;
  – prelekcja podczas uroczystości nadania szkole imienia Błogosławionej Rodziny Ulmów, dotycząca zbrodni na rodzinie Ulmów i ukrywanych przez nich Żydach – 20 września. Odpowiedzialne: OBBH.
- Parafia pw. Matki Bożej Różańcowej w Rzeszowie / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" – 19–20 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Burmistrz Gminy Iwonicz-Zdrój, Stowarzyszenie Przyjaciół Iwonicza-Zdroju, Światowy Związek Żołnierzy AK – Okręg Krosno / Wykład *Akcja „Burza" w Obwodzie AK Krosno i Inspektoracie Rejonowym AK Jasło* podczas sesji naukowej z okazji 80. rocznicy akcji „Burza" i powstania „Rzeczpospolitej Iwonickiej" oraz 85. rocznicy powstania Polskiego Państwa Podziemnego – 20 września. Odpowiedzialne: OBBH.
- Parafia Katedralna pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Rzeszowie / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" – 20–22 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Koło Seniorów Oddziału Wojewódzkiego Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego Inżynierów i Techników Rolnictwa w Rzeszowie:
  – wykład *Deportacja „kułaków" z obwodu lwowskiego do Besarabii w 1941 r.* – 24 września. Odpowiedzialne: OBBH;
  – wykład *Kolektywizacja wsi w województwie rzeszowskim w latach 1948–1956* – 23 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie Oddział w Krośnie przy PZPW w Rzeszowie / Prezentacja wystawy „Polskie Państwo Podziemne na Rzeszowszczyźnie 1939–1944/45" – 24 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie Oddział w Krośnie przy PZPW w Rzeszowie, Zespół Szkół Naftowo-Gazowniczych im. Ignacego Łukasiewicza w Krośnie / Prezentacja wystawy „Polskie Państwo Podziemne na Rzeszowszczyźnie 1939–1944/45" – 25 września – 1 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Fundacja SOAR im. Rodziny Ulmów:
  – prelekcja poświęcona rodzinie Ulmów w Miejskim Domu Kultury w Łańcucie w ramach realizowanego projektu edukacyjnego „Opowiem Ci o Sprawiedliwych" – 26 września. Odpowiedzialne: OBBH;
  – prelekcja poświęcona rodzinie Ulmów w Centrum Kultury i Bibliotek Gminy Ostrów w Kamionce w ramach realizowanego projektu edukacyjnego „Opowiem Ci o Sprawiedliwych" – 10 listopada. Odpowiedzialne: OBBH;
  – prelekcja poświęcona rodzinie Ulmów w Domu Kultury i Kinie Śnieżka w Dębicy w ramach realizowanego projektu edukacyjnego „Opowiem Ci o Sprawiedliwych" – 10 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.
- 21. Brygada Strzelców Podhalańskich, 3. Podkarpacka Brygada Obrony Terytorialnej, Urząd Miasta Rzeszowa, Światowy Związek Żołnierzy AK Okręg Podkarpacki / Współorganizacja 85. rocznicy powstania Polskiego Państwa Podziemnego w Rzeszowie – 27 września. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Parafia pw. św. Michała Archanioła w Rzeszowie / Prezentacja wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów" – 27–30 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Powiatowe Centrum Edukacji Kulturalnej w Ropczycach:
  – udział w konferencji popularnonaukowej pt.: „Akcja »Burza« lokalnie"; edukator OBEN wygłosił wykład *Symbole narodowe Podziemnego Państwa Polskiego* – 27 września. Odpowiedzialne: OBEN;

  - udział w rajdzie „Przejdź się z historią. Szlak Partyzancki I. Zgrupowania AK Obwodu Dębica" – podczas wędrówki młodzieży szkolnej, harcerzy i strzelców nowo otwartym szlakiem partyzanckim, edukator OBEN wygłosił prelekcje tematyczne: *Podobwód Sędziszów Armii Krajowej*, „*Walki I. Zgrupowania AK Obwodu Dębica podczas akcji „Burza" w 1944 r.* – 1 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie „Ocalić od zapomnienia" w Brzezinach / Prelekcja wprowadzająca w tematykę i omówienie wystawy „Jesteśmy dumnymi spadkobiercami dzielnych ludzi" podczas uroczystego poświęcenia siedziby 192. Batalionu Wojsk Obrony Pogranicza w Poturzynie (19. Nadbużańska Brygada Obrony Terytorialnej) i Dnia Polskiego Państwa Podziemnego – 30 września. Odpowiedzialne: OBBH.
- Miejski Ośrodek Kultury w Rudniku nad Sanem / Prezentacja wystawy „»Nie zawsze defilada«. Jak świętowano odzyskanie Niepodległości" – 1 października – 19 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zespół Szkół Innowacyjnych w Jarosławiu / Prezentacja wystawy „Zesłańcy – Sybiracy – Deportowani" – 2–10 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie Oddział w Krośnie przy PZPW w Rzeszowie, II Liceum Ogólnokształcące im. Konstytucji 3 Maja w Krośnie / Prezentacja wystawy „Polskie Państwo Podziemne na Rzeszowszczyźnie 1939–1944/45" – 2–18 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Kantorówka – Ośrodek Dokumentacji i Historii Regionu – Muzeum Tadeusza Kantora w Wielopolu Skrzyńskim / Moderacja spotkania pt. „Wspomnienie Józefy Kantor" w ramach obchodów Dnia Polskiej Harcerki – w wydarzeniu wzięli udział: Ewelina Małachowska – OBEN Katowice (autorka książki *Józefa Kantor*, seria IPN „Bohaterowie Niepodległej"), Anna Kwiatkowska-Bieda (reżyserka filmów: *Harcerki z Ravensbrück*, *Mury*) oraz Zdzisław Kantor (krewny bohaterki, autor książki *Marian Kantor-Mirski (1884–1942)*). Uczestnicy zapoznali się z działalnością patriotki, więźniarki, katoliczki, harcmistrzyni i wybitnej nauczycielki – 4 października. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów, OBEN Katowice.
- Gminna Biblioteka Publiczna w Żyrakowie / Prezentacja wystawy „Wincenty Witos" – 4–29 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Tomaszowskie Towarzystwo Regionalne im. Janusza Petera w Tomaszowie Lubelskim / Wykład *Walcząc o wolność. Jan Turzyniecki „Mogiłka" (1919–1965)* wygłoszony podczas promocji trzynastego tomu *Rocznika Tomaszowskiego* – 6 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Zgromadzenie Sióstr Służebniczek Bogarodzicy Dziewicy Niepokalanie Poczętej w Dębicy, Starostwo Powiatowe w Dębicy, Urząd Miasta Dębicy / Sesja popularnonaukowa „»W imię dobra społeczności powiatu dębickiego« – Usunięcie służebniczek dębickich z klasztoru przy ul. Krakowskiej 15 przez władze komunistyczne w 1954 r. w świetle dokumentów i wspomnień" – referat *„Wiadomo, że taka siostra nam dobrze dziecka nie wychowa" – Usunięcie służebniczek dębickich z klasztoru przy ulicy Krakowskiej 15 w świetle dokumentów* – 7 października. Odpowiedzialne: OBL.
- Muzeum Zamek w Łańcucie / Konferencja naukowa „Arystokracja i ziemiaństwo w II Rzeczypospolitej oraz wobec wyzwań II wojny światowej", 10–11 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Powiat Brzozowski, Burmistrz Brzozowa, Światowy Związek Żołnierzy AK Okręg Krosno / Wykład *Obwód ZWZ-AK Brzozów w latach 1940–1945. Struktura, działalność, dowódcy* podczas sesji historyczno-naukowej poświęconej wybranym wydarzeniom II wojny światowej i historii rodziny Michańczyków, Grabownica Starzeńska – 12 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Fundacja Misja Obywatelska:
  - udział pracownika IPN w panelu ekspertów historyków *Stan wojenny w województwie przemyskim* – 14 października. Odpowiedzialne: OBBH;
  - udział pracownika IPN w panelu ekspertów historyków *Stan wojenny w województwie rzeszowskim* – 22 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Muzeum Regionalne w Rzeszowie / Prezentacja publikacji *Historyk i świadek historii. Księga dedykowana Profesorowi Janowi Drausowi* – 15 października. Odpowiedzialne: OBBH.

- Fundacja Humble90 Warszawa (producent filmu) / Wypowiedź do filmu dokumentalnego Piotra Zarębskiego *Listy nadziei*. Pokaz premierowy filmu w kinie Charlie przy ul. Piotrkowskiej 203/205 w Łodzi – 15 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Zespół Szkół nr 2 w Rzeszowie / Zajęcia w sali pamięci na Zamku Lubomirskich w Rzeszowie dla uczniów – 18 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- II Liceum Ogólnokształcącym im. ppłk. J. Modrzejewskiego w Jaśle, Fundacja Myśli Obywatelskiej, Starostwa Powiatowego w Jaśle / Seminarium poświęcone historii stanu wojennego w województwie krośnieńskim – 21 października. Odpowiedzialne: OBL.
- NSZZ „Solidarność" Region Ziemia Przemyska, Wydział Nauki Katolickiej Kurii Metropolitalnej w Przemyślu / Sesja popularnonaukowa „Błogosławiony ks. Jerzy Popiełuszko – życie, posługa, męczeństwo i pamięć" – 24 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. J. G. Pawlikowskiego w Przemyślu przy Podkarpackim Zespole Placówek Wojewódzkich w Rzeszowie:
  - zajęcia edukacyjne „Emisariusze Polskiego Państwa Podziemnego" – 24 października. Odpowiedzialne: OBEN;
  - szkolenie i seminarium „Historia Alicji Wnorowskiej" w ramach cyklu szkoleń metodycznych – 3 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Wojskowe Centrum Rekrutacji w Rzeszowie / Prezentacja wystawy „Podkarpacki wrzesień 1939" – 24–25 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Klub Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich w Tarnobrzegu / Referat *Wojna polsko-ukraińska 1918–1919* podczas uroczystości 106. rocznicy Obrony Lwowa – 25 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Muzeum Więzienia Pawiak, Oddział Muzeum Niepodległości w Warszawie / Prezentacja wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów" – 26 października – 20 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa we Wrzawach / Placówce przekazano materiały edukacyjne – listopad. Odpowiedzialne: OBEN.
- NSZZ „Solidarność" Region Rzeszowski / Sesja popularnonaukowa „Błogosławiony ks. Jerzy Popiełuszko – życie, posługa, męczeństwo i pamięć". Referat prokuratora OKŚZpNP *Prowokacja na ul. Chłodnej* – 7 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.
- Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna Filia nr 1 w Rzeszowie / Zajęcia edukacyjne „Symbole naszej historii" – 7 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- WR School w Świlczy / Zajęcia edukacyjne „Ojcowie Niepodległości. Współtwórcy odrodzonej Rzeczypospolitej". Placówce przekazano również materiały edukacyjne – 8 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie „Wszyscy Razem" w Łące / Wieczór patriotyczny z opowieścią o gen. Zygmuncie Bohusz-Szyszko – bohaterze walk o niepodległość, dobroczyńcy Łąki (pow. rzeszowski) – 11 listopada. Organizatorzy: OBBH.
- Medyczno-Społeczne Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Rzeszowie / Prezentacja wystawy „Ojcowie Niepodległości" (wersja na plakatach) – 14 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie Oddział w Przemyślu, parafia pw. NMP Królowej Polski w Jarosławiu / Sesja popularnonaukowa: „Błogosławiony ks. Jerzy Popiełuszko – męczennik naszych czasów" – 15 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.
- Muzeum Regionalne w Stalowej Woli / Wykład otwarty *Działalność konspiracji niepodległościowej w rejonie Stalowej Woli* – 15 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.
- Szkoła Podstawowa nr 6 w Jarosławiu / Warsztaty „Śledztwo katyńskie" – 19 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Związek Nauczycielstwa Polskiego Oddział w Ropczycach / Wykład *Podkarpackie aspekty życia i działalności Józefa Mehoffera* podczas spotkania czynnych i emerytowanych nauczycieli z okazji Święta Edukacji Narodowej oraz Dnia Seniora – 19 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.

- Europejskie Centrum Pamięci i Pojednania / Sesja popularnonaukowa „Poligon Waffen-SS i obozy pracy przymusowej w Pustkowie w ujęciu historycznym oraz współczesnych badań archeologicznych" – 27 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.
- Szkoła Podstawowa nr 2 w Rzeszowie / Zajęcia edukacyjne „Symbole naszej historii" – 27 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Raniżowie / Prezentacja wystawy „Strajki ustrzycko-rzeszowskie grudzień 1980 – luty 1981" – Wola Raniżowska, 28 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Ośrodek Wychowawczo-Profilaktyczny „MICHAEL" w Warszawie / Prezentacja wystawy „Zesłańcy – Sybiracy – Deportowani" – 28 listopada – 8 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna Filia nr 6 w Rzeszowie / Zajęcia edukacyjne „Ojcowie Niepodległości. Współtwórcy odrodzonej Rzeczypospolitej" – 29 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa nr 16 z Oddziałami Integracyjnymi im. Orląt Lwowskich w Przemyślu / Prezentacja wystawy „Dekalog ks. Jerzego. Wystawa o bł. ks. Jerzym Popiełuszce" – 29 listopada – 31 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Miejska Biblioteka Publiczna w Łańcucie / Prezentacja wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów" – 29 listopada – 31 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Starostwo Powiatowe w Nisku / Prezentacja wystawy „Stan wojenny" – 5 grudnia – 8 stycznia 2025. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa im. gen. Stanisława Maczka w Boguchwale / Prezentacja wystawy „Stanisław Maczek" (biografia elementarna) – 9–31 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Podstawowa w Piwodzie / Zajęcia edukacyjne „Ojcowie Niepodległości. Współtwórcy odrodzonej Rzeczypospolitej" – 11 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zespół Szkół Mechanicznych im. gen. Władysława Andersa w Rzeszowie / Przekazanie publikacji i materiałów edukacyjnych dotyczących patrona szkoły – 12 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zespół Szkół im. Wincentego Witosa w Zarzeczu, Wójt Gminy Zarzecze / Okolicznościowa prelekcja podczas uroczystości 43. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego w Polsce – 17 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH.

ODDZIAŁ IPN SZCZECIN

- Polski Kontyngent Wojskowy w Iraku / Przekazanie materiałów edukacyjnych za pośrednictwem 8. Koszalińskiego Pułku Przeciwlotniczego – 9 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Miasto Koszalin, Zespół Szkół nr 9 w Koszalinie / Współpraca przy odsłonięciu tablicy upamiętniającej Jana Stawisińskiego w Zespole Szkół nr 9 w Koszalinie – 11 stycznia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 14. Zachodniopomorska Brygada Wojsk Obrony Terytorialnej w Szczecinie:
  - inauguracja inicjatywy „Ferie z WOT" – wykład poświęcony strukturom i działalności Polskiego Państwa Podziemnego, przeprowadzony w ramach zawartego porozumienia o współpracy z o IPN Szczecin. Spotkanie miało miejsce w Trzebiatowie dla 75 uczestników – 15 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - organizacja spaceru edukacyjnego z cyklu „Kaszubska 28" dla 35 osób kadry oficerskiej – 1 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - współpraca przy organizacji strefy edukacyjnej podczas uroczystych obchodów 5. rocznicy powołania formacji – 31 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie Przyjaciół Gryfic / Współpraca przy XII edycji Biegu Tropem Wilczym – przekazanie materiałów edukacyjnych, celem wsparcia organizacji wydarzenia – 19 stycznia, 19, 26 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zespół Szkół w Kaliszu Pomorskim:
  - udział prokuratora OKŚZpNP w spotkaniu z młodzieżą Zespołu Szkół dotyczącym tematyki „Młodzieżowa Konspiracja na Pomorzu Zachodnim" – 24 stycznia. Odpowiedzialna: OKŚZpNP;
  - współpraca w zakresie organizacji strefy edukacyjnej podczas Turnieju Klas Mundurowych – 18 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.

- Związek Byłych Więźniów Politycznych Hitlerowskich Obozów Koncentracyjnych Oddział w Szczecinie / Współpraca przy organizacji obchodów Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu na cmentarzu Centralnym Szczecinie – 26 stycznia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Środowisko byłych działaczy „Solidarności" / Organizacja spotkania opłatkowo-noworocznego dla byłych opozycjonistów – spotkanie odbyło się w siedzibie Przystanku Historia IPN Szczecin. Uświetnił je koncert kwartetu smyczkowego z Fundacji Akademii Muzyki Dawnej w Szczecinie, liczba uczestników ok. 85 osób – 28 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Młodzieżowy Dom Kultury w Stargardzie / Przekazanie materiałów edukacyjnych na potrzeby MDK – 3 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- Areszt Śledczy w Szczecinie:
  – zajęcia „Historia więziennictwa na ziemiach polskich" dla pracowników służby więziennej – 8 lutego. Odpowiedzialne: OBEN;
  – współpraca przy realizacji wydarzenia edukacyjno-resocjalizacyjnego sprzątania na cmentarzu Centralnym w Szczecinie nagrobków „Sprawiedliwi Wśród Narodów Świata" – 20–21 marca i pomnika „Krzyż Katyński" – 11 kwietnia przez osadzonych. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  – zajęcia edukacyjne „Od marki polskiej do złotego" – 17 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  – wygłoszenie referatu dla osadzonych „*Ujrzałem wówczas całą sponiewieraną Polskę…" Katyńska ekspedycja Ferdynanda Goetla* – 29 maja. Odpowiedzialne: OBEN;
  – zajęcia edukacyjne dotyczące historii więziennictwa i wymiaru sprawiedliwości w okresie stalinowskim – 16 lipca. Odpowiedzialne: OBEN;
  – współpraca przy obchodach Europejskiego Dnia Pamięci Ofiar Stalinizmu i Nazizmu pod tablicą w hołdzie ofiarom terroru komunistycznego na murze Aresztu Śledczego – 23 sierpnia. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  – współpraca wydarzenia edukacyjno-resocjalizacyjnego uprzątnięcia pomnika „Na chwałę Armii Krajowej" oraz nagrobków pochowanych żołnierzy AK na cmentarzu Centralnym – 25 września. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  – współpraca w wydarzeniu edukacyjno-resocjalizacyjnym, uprzątnięcia pomnika Ofiar Rewolty Grudniowej 1970 r. oraz nagrobków pochowanych ofiar Rewolty Grudniowej 1970 r. przed uroczystościami obchodów 54. rocznicy Rewolty Grudniowej w Szczecinie na cmentarzu Centralnym w Szczecinie – 13 grudnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Policach / Przekazanie materiałów edukacyjnych na potrzeby PPP – 9 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- Światowy Związek Armii Krajowej Okręg Szczecin:
  – współpraca przy obchodach 82. rocznicy przemianowania Związku Walki Zbrojnej na Armię Krajową przy pomniku Na Chwałę Armii Krajowej na cmentarzu Centralnym w Szczecinie – 13 lutego; pod tablicą „żołnierzom Armii Krajowej" przy Urzędzie Miasta w Szczecinie – 14 lutego. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  – współorganizacja obchodów Dnia Pamięci Polaków Zamordowanych w latach 1941–1944 w Ponarach na cmentarzu Centralnym w Szczecinie – 10 maja. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Urząd Marszałkowski Szczecin, Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Szczecin / Współpraca w ramach konferencji zorganizowanej w siedzibie Teatru Polskiego w Szczecinie z okazji obchodów 80. rocznicy akcji „Burza" – wygłoszenie odczytu przybliżającego genezę i kalendarium działań zbrojnych AK w ramach akcji „Burza" – 19 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny w Wałczu / Organizacja zajęć edukacyjnych „Polskie Państwo Podziemne – powstanie AK" – 21 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- Areszt Śledczy w Szczecinie, Komenda Wojewódzka Policji w Szczecinie / Współpraca przy obchodach Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych – złożenie kwiatów pod tablicą upamiętniającą osoby przetrzymywane i zamordowane w budynku więzienia w latach 1945–1956 w AŚ w Szczecinie oraz pod tablicą upamiętniającą żołnierzy podziemia niepodległościowego, przetrzymywanych

i torturowanych w budynku WUBP/WUdsBP w latach 1945–1956 w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Szczecinie – 1 marca. Odpowiedzialne: OBUWiM.

- Regionalna Izba Obrachunkowa w Szczecinie, Urząd Miasta w Koszalinie / Współpraca przy obchodach Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych – podczas odsłonięcia tablicy upamiętniającej ofiary komunistycznego terroru w Zespole Zamiejscowym w Koszalinie przy ul. Jedności 5 – 1 marca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Centrum Kształcenia Ustawicznego przy Areszcie Zewnętrznym w Stargardzie:
  – przekazanie materiałów edukacyjnych (teki edukacyjne, książki, gry) na potrzeby CKU – 6 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  – zajęcia edukacyjne „Od marki polskiej do złotego" dla 50 osób – 21 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  – wygłoszenie referatu *Ujrzałem wówczas całą sponiewieraną Polskę… Katyńska ekspedycja Ferdynanda Goetla* dla uczestników kursów prowadzonych przez ww. ośrodek – 22 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  – zajęcia dydaktyczne „Ojcowie Niepodległości" – 12 listopada. Odpowiedzialne: OBEN;
  – zajęcia edukacyjne „Bunt robotników w grudniu 1970" – 19 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Książnica Stargardzka / Przekazanie materiałów edukacyjnych (teki edukacyjne, książki, gry) na potrzeby Książnicy – 6 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Wydział Wsparcia Specjalnościowego KG ZHP w Warszawie / Przekazanie materiałów edukacyjnych na potrzeby KG ZHP – 18 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie „Rodzina więźniarek niemieckiego obozu koncentracyjnego Ravensbrück", Miasto Ruda Śląska / Współorganizacja półfinału konkursu „W kręgu poezji i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück", w którym wzięli udział uczestnicy z województwa zachodniopomorskiego i lubuskiego – 21 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie / Współorganizacja Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką na cmentarzu Centralnym w Szczecinie – 22 marca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Komisje Wyborcze / Wybory do Samorządu Terytorialnego 2024 – współpraca z komisjami wyborczymi w zakresie rejestracji list kandydatów oraz do podania do publicznej wiadomości treści oświadczeń lustracyjnych – marzec–kwiecień. Odpowiedzialne: OBL.
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Trzebieży / Przekazanie materiałów edukacyjnych na potrzeby Ośrodka – 10 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie „Katyń" / Współpraca przy organizacji obchodów 84. rocznicy zbrodni katyńskiej pod Krzyżem Katyńskim na cmentarzu Centralnym w Szczecinie – 12 kwietnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Stowarzyszenie Polaków Represjonowanych przez III Rzeszę, Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie / Współpraca przy odsłonięciu w Urzędzie Wojewódzkim w Szczecinie tablicy upamiętniającej Polaków wywiezionych na roboty przymusowe do III Rzeszy oraz dzieci tam urodzonych w latach 1939–1945 – 16 kwietnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Miejska Biblioteka Publiczna nr 7 w Szczecinie:
  – organizacja rozgrywek gier planszowych IPN połączonych z prezentacją historyczną – 23 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  – organizacja rozgrywek gier planszowych IPN połączonych z prezentacją historyczną – 25–26 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Parafia pw. św. Stanisława Kostki / Współpraca przy odsłonięciu tablicy upamiętniającej Janinę Trojanowską w kościele św. Stanisława Kostki w Szczecinie – 23 kwietnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Zespół Szkół nr 2 w Choszcznie / Wygłoszenie przez prokuratora wykładu *Zagłada Żydów w czasie II wojny światowej* – 23 kwietnia. Odpowiedzialna: OKŚZpNP.

- Klub Garnizonowy 12. Brygady Zmechanizowanej w Stargardzie / Przekazanie materiałów edukacyjnych na potrzeby Klubu – 26 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Szkoła Policyjna w Pile / Wysyłka materiałów edukacyjnych na potrzeby szkoły – 29 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Polski Kontyngent Wojskowy w Iraku, Polska Grupa Zbrojeniowa / Współorganizacja „Biegu Flagi" na terenie bazy Al Asad w Iraku – 2 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- IX LO im. Bohaterów Monte Cassino w Szczecinie, 12. Brygada Zmechanizowana, 14. Zachodniopomorska Brygada Obrony Terytorialnej / Obchody 80. rocznicy bitwy o Monte Cassino na cmentarzu Centralnym w Szczecinie – 17 maja. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Oddział Zewnętrzny w Stargardzie Aresztu Śledczego w Szczecinie / Wygłoszenie referatu dla osadzonych *Opozycja polityczna w PRL* – 22 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Technikum Ekonomiczne im. rtm. Witolda Pileckiego w Szczecinie / Współpraca przy odsłonięciu tablicy upamiętniającej patrona szkoły – 24 maja. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Wojewoda Lubuski – Marek Cebula, Prezydent Miasta Koszalina – Tomasz Sobieraj / 76. rocznica wykonania wyroku na rtm. Witoldzie Pileckim – 25 maja. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Dom Pomocy Społecznej „Dom Kombatanta" w Szczecinie / Przekazanie materiałów edukacyjnych – 3 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Słubicki Panteon Pamięci Żołnierza Polskiego / Przekazanie materiałów edukacyjnych – 12 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Lubuski Urząd Wojewódzki / Obchody Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych i Obozów Zagłady na Gorzowskim Cmentarzu Świętokrzyskim przed pomnikiem „Więźniarek z Ravensbrück" – 14 czerwca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 8. Flotylla Obrony Wybrzeża w Świnoujściu / Współpraca podczas organizacji wernisażu wystawy „Admirał Józef Unrug. Dowódca i wychowawca" – 29 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Związek Harcerstwa Polskiego, Hufiec Łagiewniki im. Synów Pułku / Współpraca przy organizacji warsztatów edukacyjnych dla uczestników obozów harcerskich w Pobierowie – 3, 11 lipca, 13 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Biblioteka im. Marii Skłodowskiej-Curie w Policach:
  - przekazanie broszur IPN – 5 lipca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - przekazanie materiałów edukacyjnych oraz wystawienniczych – 17 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Woldenberczyków w Dobiegniewie / Przekazanie materiałów edukacyjnych – 10 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie Kresy Wschodnie – Dziedzictwo i Pamięć, Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie / Współorganizacja przy Obchodach Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II Rzeczypospolitej Polskiej na cmentarzu Centralnym w Szczecinie przed pomnikiem Ofiar Nacjonalistów Ukraińskich w latach 1939–1947 – 11 lipca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Morski Oddział Straży Granicznej w Gdańsku / Przekazanie wystawy poświęconej historii Korpusu Ochrony Pogranicza w związku z obchodami setnej rocznicy powołania specjalnej jednostki wojskowej KOP – 26 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- 12. Brygada Zmechanizowana w Szczecinie / Zajęcia edukacyjne dla żołnierzy dotyczące historii więziennictwa i wymiaru sprawiedliwości w okresie stalinowskim – 29 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Sołectwo Mierzyn / Przekazanie materiałów edukacyjnych w celu wsparcia działań mających na celu popularyzację wiedzy historycznej – 8 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie Polites Szczecin:
  - warsztaty edukacyjne, których tematem przewodnim była gra edukacyjna „Mój Rówieśnik" opracowana przez OBEN Szczecin – 8 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - warsztaty anglojęzyczne zorganizowane w siedzibie PH IPN Szczecin dla wolontariuszy stowarzyszenia z Włoch, Kosowa, Niemiec, Hiszpanii, Austrii, Francji i Maroko – 18 września. Odpowiedzialne: OBEN.

- Stowarzyszenie Agenda 21 / Współorganizacja przy prezentacji muralu Kapitana Władysława Sierki w Kosinie koło Przelewic – 22 sierpnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Stowarzyszenie Społeczne Grudzień ’70/Styczeń ’71, Gmina Wolin / Współpraca przy odsłonięciu tablicy upamiętniającej ppor. Konstantego Żurawskiego w Wisełce – 29 sierpnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Stowarzyszenie Społeczne Grudzień ’70/Styczeń’71 / Współorganizacja II Charytatywnego Biegu Pamięci Konstantego Żurawskiego Obrońcy Westerplatte, który odbył się w Wisełce w rocznicę wybuchu II wojny światowej – 1 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Wojewoda Zachodniopomorski, Prezydent Miasta Stargard, Brygada Wsparcia Dowodzenia Wielonarodowego Korpusu Północny-Wschód / Współpraca przy organizacji obchodów 85. rocznicy wybuchu II wojny światowej – 1 września. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Zarząd Regionu NSZZ Solidarność Okręg Gorzów Wielkopolski / Współorganizacja XXV Biegu Solidarności ulicami Gorzowa Wielkopolskiego – 7 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie „Paczka dla Bohatera”:
  – przygotowanie i obsługa strefy edukacyjnej podczas XIII kiermaszu charytatywnego – 7 września. Odpowiedzialne: OBEN;
  – wsparcie XVI kiermaszu charytatywnego Paczka dla Bohatera – 23 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Morski Oddział Straży Granicznej / Współpraca przy odsłonięciu tablicy upamiętniającej 100. rocznicę powstania Korpusu Ochrony Pogranicza – 17 września. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Gmina Świerzno, Stowarzyszenie Eksploracyjne Na Rzecz Ratowania Zabytków im. Świętej Korduli / Współpraca przy odsłonięciu tablicy upamiętniającej Józefa Bosia – 19 września. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Towarzystwo Miłośników Ziemi Gryfińskiej w Gryfinie / Przygotowanie i obsługa strefy edukacyjnej podczas 2-dniowych obchodów rocznicy operacji Market Garden – 20 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej / Współorganizacja obchodów 85. rocznicy Powstania Polskiego Państwa Podziemnego – 27 września. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Muzeum Niepodległości w Warszawie / Wygłoszenie referatu *Powstanie warszawskie z perspektywy Londynu. Major Zbigniew Sujkowski i jego studium strategiczne* w ramach Ogólnopolskiej Interdyscyplinarnej Konferencji naukowej „Jak Feniks z popiołów – w 80. rocznicę wybuchu powstania warszawskiego” – 8 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zakład Karny w Stargardzie / Wygłoszenie referatu poświęconego tematyce pracy przymusowej Polaków na terenie III Rzeszy – 9 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Sanktuarium Błogosławionego Stefana Wyszyńskiego / Współorganizacja w uroczystości prezentacji witraża poświęconego abp. Antoniemu Baraniakowi – 21 października. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Szkoła Podstawowa nr 10 im. Leonida Teligi w Szczecinie, Stowarzyszenie Katyń, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie / Uroczyste zasadzenie Dębu Pamięci poświęconego mjr. Władysławowi Kluczowi – 22 października. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Biblioteka i Centrum Kultury w Trzcińsku-Zdroju / Udział pracownika IPN w roli jurora podczas wojewódzkich eliminacji do IX Ogólnopolskiego Festiwalu Piosenki Niezłomnej i Niepodległej im. Henryka Rasiewicza „Kima” – 8 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Urząd Miasta w Goleniowie / Współpraca przy obchodach Narodowego Dnia Niepodległości – 8 listopada. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Szczeciński Klub Rowerowy „Gryfus” / Współorganizacja Niepodległościowego Rajdu Rowerowego, którego trasa wiodła ulicami Szczecina – 11 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Samodzielny Publiczny Szpital ZOZ „Zdroje” w Szczecinie / Przekazanie materiałów edukacyjnych w ramach wsparcia akcji mikołajkowej dla najmłodszych pacjentów – 18 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.

- Zespół Szkół nr 9 w Koszalinie / Współorganizacja obchodów 43. rocznicy Pacyfikacji KWK „Wujek” – 13 grudnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Biblioteka Publiczna w Wolinie / Przekazanie materiałów edukacyjnych – 17 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie Społeczne Grudzień’70/Styczeń’71, Zarząd Regionu Pomorza Zachodniego NSZZ „Solidarność” / Współpraca przy obchodach 54. rocznicy Rewolty Grudniowej w Szczecinie – 16–17 grudnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Gmina Chojna / Udział prokuratora OKŚZpNP w powstaniu filmu *Marsz Śmierci*, dotyczącego podobozu KL Ravensbrück w Chojnie, realizowanego we współpracy z Gminą Chojna, premiera w szczecińskim Multikinie – 13 lutego. Odpowiedzialna: OKŚZpNP.
- Przystanek Historia Koszalin / Udział prokuratora OKŚZpNP w spotkaniu otwartym na Przystanku Historia Koszalin z prelekcją dotyczącą obozu KL Ravensbrück, filia w Kaliszu Pomorskim – 13 marca. Odpowiedzialna: OKŚZpNP.
- Przystanek Historia Szczecin / Udział prokuratora OKŚZpNP w spotkaniu otwartym na Przystanku Historia Szczecin z prelekcją dotyczącą zbrodni popełnionych na więźniarkach w podobozie KL Ravensbrück w Kaliszu Pomorskim – 11 kwietnia. Odpowiedzialna: OKŚZpNP.
- Wojskowy Instytut Wydawniczy w Warszawie / Współpraca wydawnicza przy miesięczniku „Polska Zbrojna. Historia” na 2025 r. – artykuł prokuratora OKŚZpNP poświęcony Józefowi Bosiowi „Frankowi” i śledztwu dotyczącemu okoliczności jego zabójstwa – czerwiec–grudzień. Odpowiedzialna: OKŚZpNP.

Delegatura IPN w Koszalinie

- Klub Garnizonowy Centrum Szkolenia Sił Powietrznych w Koszalinie:
  - organizacja zajęć edukacyjnych „Polskie drogi do niepodległości” dla 60 osób – 19 stycznia;
  - współorganizacja zajęć edukacyjnych „Polskie Państwo Podziemne – powstanie AK” dla 70 osób – 14 lutego.
- 8. Koszaliński Pułk Przeciwlotniczy w Koszalinie:
  - prelekcja wygłoszona przez pracownika Delegatury *Bunt Młodych* dla 20 osób – 25 lutego;
  - organizacja i obsługa strefy edukacyjnej IPN podczas święta z okazji rocznicy powołania jednostki – 26 kwietnia;
  - zajęcia edukacyjne „Czarnobyl i propaganda” dla żołnierzy dobrowolnej służby wojskowej – 23 czerwca.
  - prelekcja dla żołnierzy dobrowolnej zasadniczej służby wojskowej – 13 października;
- Oddział Zewnętrzny Aresztu Śledczego w Dobrowie:
  - organizacja lekcji muzealnej w Muzeum Zimnej Wojny w Podborsku dla osadzonych – 15 marca;
  - zajęcia edukacyjne z cyklu „Tadeusz Pietrzykowski »Teddy«” dla osadzonych – 14 czerwca.
- Bałtyckie Stowarzyszenie Miłośników Historii „Perun” w Koszalinie / Współpraca przy organizacji wydarzenia „Zbrodnia katyńska – Koszaliński Marsz Cieni” – 13 kwietnia.
- 14. Zachodniopomorska Brygada Wojsk Obrony Terytorialnej w Trzebiatowie / Wykład *Tadeusz „Tedi” Pietrzykowski – historia i boks w praktyce* o historii życia słynnego polskiego boksera Tadeusza Pietrzykowskiego, połączony w warsztatami bokserskimi dla 60 osób – 14 kwietnia.
- Środowiskowy Dom Pomocy Społecznej PSONI w Koszalinie / Organizacja zajęć edukacyjnych poświęconych tematyce polskich barw narodowych – 25 kwietnia.
- Miejska i Publiczna Biblioteka w Koszalinie / Wykład *Zimna wojna w kosmosie* w ramach ogólnopolskiej akcji „Noc bibliotek” – 26 kwietnia.
- Dom Pomocy Społecznej w Koszalinie:
  - przeprowadzenie zajęć edukacyjnych z cyklu *Tadeusz Pietrzykowski „Teddy”* – 8 maja;
  - wygłoszenie wykładu *Zło dobrem zwyciężaj* w 40. rocznicę śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki – 15 października.

- Salezjański Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Trzcińcu:
  – lekcja muzealna w Muzeum Zimnej Wojny w Podborsku – 17 maja, 12 czerwca;
  – prelekcja dla wychowanków ośrodka *Czas Apokalipsy* – 13 grudnia.
- Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznej „Gryf" w Koszalinie / Współpraca w ramach organizacji VI Rajdu Szlakiem Żołnierzy Wyklętych na Pomorzu Środkowym – 25 maja.
- Zakład Karny w Wierzchowie:
  – zajęcia edukacyjne „Tadeusz Pietrzykowski »Teddy«" dla osadzonych – 5 czerwca;
  – prelekcja dla osadzonych *Zło dobrem zwyciężaj* – 21 listopada.
- Zespół Placówek Edukacyjno-Terapeutycznych w Bobrowie / Wsparcie organizacyjno-edukacyjne gali finałowej „VII Słoneczne spotkania integracyjne" zorganizowanej w Drawsku Pomorskim – 6 czerwca.
- Miejski Ośrodek Pomocy w Kołobrzegu / Organizacja zajęć edukacyjnych „Poznaj Znak Polski Walczącej" – 30 lipca.
- Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki, Muzeum Zimnej Wojny w Podborsku, Muzeum Oręża Polskiego w Kołobrzegu / Prezentacja historyczna dla delegacji Wojewody Zachodniopomorskiego w siedzibie Muzeum Zimnej Wojny w Podborsku – 31 lipca.
- Urząd Miasta Koszalin, Stowarzyszenie Projekt Koszalin / Współpraca w zakresie przygotowania strefy edukacyjnej podczas uroczystych obchodów 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego – 1 sierpnia.
- Oddział Zewnętrzny Aresztu Śledczego w Koszalinie / Zajęcia edukacyjne „Powstanie warszawskie – dni chwały i nadziei" – 6 sierpnia.
- Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną / Przygotowanie i obsługa strefy edukacyjnej „Poznaj znak polski Walczącej" – 12 września.
- Środkowopomorskie Centrum Zdrowia Psychicznego w Koszalinie / Zajęcia edukacyjne dla podopiecznych ośrodka „Agresja ZSRR na Polskę – Wrzesień 1939" – 17 września.
- Dom Pomocy Społecznej w Bobolicach / Wygłoszenie wykładu *Zło dobrem zwyciężaj* w 40. rocznicę śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki – 16 października.
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Czaplinku:
  – wygłoszenie wykładu *Zło dobrem zwyciężaj* w 40. rocznicę śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki – 16 października;
  – zajęcia edukacyjne „Przerwane marzenia. Jan Stawisiński 1960–1982" – 11 grudnia.
- NSZZ „Solidarność" Region Pobrzeże w Koszalinie / Wygłoszenie wykładu *Zło dobrem zwyciężaj* w 40. rocznicę śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki – 19 października.
- Oddział Zewnętrzny w Dobrowie Aresztu Śledczego w Koszalinie / Wygłoszenie wykładu *Zło dobrem zwyciężaj* w 40. rocznicę śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki – 23 października.
- Oddział Zewnętrzny w Dobrowie Aresztu Śledczego w Koszalinie, Muzeum Zimnej Wojny w Podborsku / Lekcja muzealna dla osadzonych – 25 października.
- Koło Gospodyń Wiejskich w Słupsku / Organizacja spaceru edukacyjnego „Szlakiem pomników polskiej pamięci" – 17 listopada.
- Sąd Rejonowy w Koszalinie / Organizacja zajęć edukacyjnych dla podopiecznych kuratorów sądowych SR w Koszalinie – 18 listopada.
- Klub Seniora w Koszalinie / Prelekcja *Powstanie Armii Krajowej* – 22 listopada.

Delegatura IPN w Gorzowie Wielkopolskim

- Strzelecko-Drezdeński Hufiec ZHP w Strzelcach Krajeńskich / Współorganizacja i obsługa rajdu harcerskiego na trasie: Dobiegniew–Tuczno–Barlinek–Dziedzice – 24–27 stycznia.
- Skwierzyński Ośrodek Kultury / Wystąpienie pracownika Delegatury *Symbole narodowe* – 30 stycznia.
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Słubicach:
  – organizacja zajęć edukacyjnych, poświęconych tematyce Polskiego Państwa Podziemnego – 6 lutego;
  – wykład pracownika Delegatury *Powstanie warszawskie – epilog akcji »Burza«* – 11 kwietnia.

- Gorzowska Wodna Drużyna ZHP / Współpraca w ramach organizacji gry terenowej poświęconej żołnierzom wyklętym – 1 marca.
- Regionalna Izba Obrachunkowa w Witnicy / Wykład pracownika Delegatury *Żołnierze wyklęci* – 6 marca.
- Wojewódzki Ośrodek Metodyczny w Gorzowie Wielkopolskim / Współorganizacja warsztatów dla nauczycieli poświęconych metodyce wykorzystania gier edukacyjnych IPN w nauczaniu historii w szkole – 17 kwietnia.
- Muzeum Regionalne w Skwierzynie / Wykład tematyczny dotyczący Ojców Niepodległości – 26 maja.
- Muzeum Twierdzy Kostrzyn / Wykład tematyczny *Stan wojenny w Gorzowie Wielkopolskim* – 6 czerwca.
- Wojewódzka i Miejska Biblioteka w Gorzowie Wielkopolskim, Muzeum Lubuskie, Akademia Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim / Współpraca przy organizacji spaceru edukacyjnego „Nocny Szlak Kulturalny", którego tematem przewodnim była powojenna historia mniejszości narodowych w mieście – 14 czerwca.
- Komenda Wojewódzka Policji w Gorzowie Wielkopolskim / Współpraca w zakresie przygotowania strefy edukacyjnej podczas Wojewódzkich Obchodów Święta Policji Państwowej – wystąpienie pracownika Delegatury *Historia Policji Państwowej* – 19 lipca.
- Wojskowy Klub w Międzyrzeczu / Wygłoszenie wykładu „Symbole narodowe" – 13 października.
- Gorzowski Hufiec ZHP Wodna Drużyna Szkwał / Zajęcia edukacyjne „Admirał Józef Unrug – admirał mare nostrum i jego flota w II wojnie światowej" – 16 października.

ODDZIAŁ IPN WARSZAWA

- Muzeum Powstania Warszawskiego:
  – współpraca pracownika OBBH w charakterze konsultanta merytorycznego maszynopisów tekstów i materiału ilustracyjnego do *Atlasu Powstania Warszawskiego* przygotowywanego przez IPN i Muzeum Powstania Warszawskiego – styczeń–kwiecień. Odpowiedzialne: OBBH;
  – kontakty z pracownikami placówki przy organizacji planowanej przez OBBH w Warszawie międzynarodowej konferencji naukowej „Rachunki za Powstanie warszawskie (1944–2024). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość" – maj–październik. Odpowiedzialne: OBBH.
- Liceum Ogólnokształcące im. Karola Wojtyły w Łomiankach, Liceum Ogólnokształcące im. Rotmistrza Witolda Pileckiego w Ząbkach, Liceum Ogólnokształcące Niepubliczne nr 29 w Warszawie, Liceum Ogólnokształcące nr CII w Warszawie, Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące nr 2 w Warszawie, Szkoła Podstawowa im. ks. Jerzego Popiełuszki w Ząbkach, Szkoła Podstawowa nr 221 w Warszawie, Szkoła Podstawowa nr 24 w Lublinie, Szkoła Podstawowa nr 277 w Warszawie, Szkoła Podstawowa nr 364 w Warszawie, Szkoła Podstawowa nr 5 w Pruszkowie, Szkoła Podstawowa nr 24 w Lublinie, Technikum nr 20 w Warszawie, Zespół Szkół nr 27 w Warszawie, Zespół Szkół nr 73 w Warszawie, Zespół Szkół Publicznych nr 2 w Kobyłce, Zespół Szkół Specjalnych nr 89 w Warszawie / Wizyty grup zorganizowanych w Izbie Pamięci IPN „Strzelecka 8"; oprowadzanie po zabytkowych piwnicach Izby Pamięci, udział uczniów w zajęciach edukacyjnych – styczeń–kwiecień. Odpowiedzialne: OBBH.
- Stowarzyszenie Historyczne „Solidarność" Huty Warszawa / Konsultacje merytoryczne dotyczące albumu *Solidarni w Hucie Warszawa 1980–1989* – styczeń–grudzień. Odpowiedzialne: OBBH.
- V Kompania Regulacji Ruchu z Olsztyna / Wygłoszenie przez pracownika OBBH prelekcji *Miejsca zbrodni komunistycznych w Warszawie i w Polsce* – 7, 14 lutego. Odpowiedzialne: OBBH.
- Urząd m.st. Warszawy dla Dzielnicy Praga-Północ:
  – współpraca w ramach 376. urodzin Pragi – 9–18 lutego. Odpowiedzialne: OBBH;
  – współpraca w ramach obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, przy organizacji przejścia szlakiem miejsc kaźni żołnierzy wyklętych na Pradze-Północ – 1 marca. Odpowiedzialne: OBBH;
  – współpraca przy organizacji Nocy Muzeów – 18 maja. Odpowiedzialne: OBBH.

- Grupa Historyczna „Zgrupowanie Radosław" / Współpraca przy organizacji konferencji „Akcja Burza 1944" – 25 lutego. Odpowiedzialne: OBBH.
- Towarzystwo Miłośników Polskiej Tradycji i Kultury:
  – współpraca w ramach obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych oraz organizacji przejścia szlakiem miejsc kaźni żołnierzy wyklętych na Pradze-Północ – 1 marca. Odpowiedzialne: OBBH;
  – współpraca przy organizacji Nocy Muzeów w Izbie Pamięci IPN „Strzelecka 8" – 18 maja. Odpowiedzialne: OBBH;
  – współpraca przy organizacji obchodów 80. rocznicy zajęcia warszawskiej Pragi przez Armię Czerwoną i Ludowe Wojsko Polskie – 13 września. Odpowiedzialne: OBBH;
  – współpraca przy organizacji obchodów 43. rocznicy wprowadzenia w Polsce stanu wojennego – 13 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Aleksandra Świętochowskiego w Gołotczyźnie / Spotkanie poprowadzone przez pracownika OBBH dla maturzystów na temat podziemia niepodległościowego na Mazowszu – 5 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Muzeum Ziemi Mińskiej / Współpraca przy organizacji konferencji naukowej „Powiat Mińsk Mazowiecki w pierwszej dekadzie rządów komunistycznych 1944–1956" – 12 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Towarzystwo Przyjaciół Mińska Mazowieckiego / Współpraca przy organizacji konferencji naukowej „Powiat Mińsk Mazowiecki w pierwszej dekadzie rządów komunistycznych 1944–1956" – 12 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej / Współpraca przy organizacji nabożeństwa drogi krzyżowej po miejscach zbrodni komunistycznych na warszawskiej Pradze. Nabożeństwo zakończyło się w Izbie Pamięci „Strzelecka 8", następnie uczestnicy zwiedzili zabytkowe piwnice – 15 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- 1. Baza Lotnictwa Transportowego w Warszawie / Projekcja filmu *Kobiety wyklęte. Represje komunistycznego aparatu bezpieczeństwa wobec kobiet – działaczek podziemia niepodległościowego*, oprowadzanie po piwnicach Izby Pamięci IPN „Strzelecka 8" przez pracownika OBBH – 20 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Biuro Turystyczne „Wycieczki po Warszawie", Biuro Przewodników Marta Rzeźnik, Warszawskie Stowarzyszenie Przewodników / Spotkanie prezentujące Izbę Pamięci IPN „Strzelecka 8" w Warszawie, zorganizowane i poprowadzone przez pracownika OBBH – 20 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- LXXVI Liceum Ogólnokształcące im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Warszawie / Ogólnopolski konkurs „Tak żyć, jak żyłem, warto było…" – pracownik OBBH pełnił funkcję przewodniczącego jury; uczniowie odwiedzili Izbę Pamięci IPN „Strzelecka 8" i wzięli udział w zajęciach edukacyjnych, m.in. w seminarium „Bohaterki czasu terroru" – 22 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Fundacja Centrum Solidarności / Współpraca pracownika OBBH przy organizacji ogólnopolskiej olimpiady wiedzy historycznej poświęconej działalności opozycji w PRL w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX w. „Olimpiada Solidarności. Dwie dekady Historii" (przygotowanie zestawu pytań na etap wojewódzki konkursu, uczestnictwo w pracach komitetu merytorycznego) – 15 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Muzeum Stutthof / Kontakty z pracownikami placówki przy organizacji planowanej przez OBBH w Warszawie międzynarodowej konferencji naukowej „Rachunki za powstanie warszawskie (1944–2024). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość" – maj–październik. Odpowiedzialne: OBBH.
- Szkoła Podstawowa nr 3 w Warszawie, Zespół Szkół nr 59 w Warszawie, Szkoła Podstawowa nr 364 w Warszawie, Szkoła Podstawowa im. Wspólnej Europy w Zalesiu Górnym, Szkoła Podstawowa nr 374 w Warszawie, Szkoła Podstawowa nr 139 w Warszawie, Szkoła Podstawowa nr 2 im. św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Podkowie Leśnej, Szkoła Podstawowa nr 361 w Warszawie, Szkoła Podstawowa nr 222 w Warszawie, Katolicka Szkoła Podstawowa im. św. Rodziny w Olsztynie,

VI Liceum Ogólnokształcące im. Zesłańców Sybiru w Toruniu, Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Juliusza Słowackiego w Krakowie, L Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi im. Ruy Barbosy w Warszawie, Szkoła Podstawowa nr 2 w Józefowie, Liceum Ogólnokształcące w Komornicy, Szkoła Podstawowa AZYMUT w Pruszkowie, Zespół Szkół nr 1 w Górze Kalwarii, Szkoła Podstawowa nr 107 w Warszawie, Zespół Szkół Przedszkolny w Jadowie / Wizyty grup zorganizowanych w Izbie Pamięci IPN „Strzelecka 8", oprowadzanie po zabytkowych piwnicach Izby Pamięci, udział uczniów w zajęciach edukacyjnych – maj–grudzień. Odpowiedzialne: OBBH.

- Rodzinna Grupa Historyczna Szwadron Żandarmerii / Współpraca przy organizacji Nocy Muzeów – 18 maja. Odpowiedzialne: OBBH.
- Mazowieckie Kuratorium Oświaty / Współpraca w zakresie organizacji w Izbie Pamięci „Strzelecka 8" podsumowania V edycji konkursu „Zbrodnia katyńska. Pamięć i Prawda" – 5 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Wojskowe Centrum Edukacji Obywatelskiej / Spotkanie prezentujące Izbę Pamięci „Strzelecka 8" w Warszawie – 11 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Zespół Szkół Zawodowych im. Jana Ruszkowskiego w Pułtusku / Spotkanie poprowadzone przez pracownika OBBH na temat postaci Marii Marynowskiej – 13 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH.
- 10. Pułk Samochodowy im. mjr. Stefana Starzyńskiego w Warszawie / Spotkanie prezentujące Izbę Pamięci „Strzelecka 8" w Warszawie – 18 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Dział Wiedzy o Regionie Miejska Biblioteka Publiczna w Białej Podlaskiej / Udzielanie informacji i przekazanie części prywatnego księgozbioru przez pracownika OBBH – 2 lipca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Dom Amicus przy parafii św. Stanisława Kostki / Wykłady naukowe pracownika OBBH na temat *Milenium i Tysiąclecie. Przeszłość jako płaszczyzna sporu państwa z Kościołem* – 4 lipca; *Polityka wyznaniowa w latach izolacji Kardynała Stefana Wyszyńskiego (1953–1956)* – 16 maja; *Tadeusz Julian Jachimowski* – 19 września; *Ludzie „Solidarności" wobec porwania i śmierci błogosławionego ks. Jerzego Popiełuszki* – 7 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.
- Rada Osiedla Staromiejskiego, Towarzystwo Przyjaciół Warszawy Oddział Stare Miasto / Współpraca przy organizacji wydarzenia historycznego „Inscenizacja powstańczej defilady", wygłoszenie wykładu *Geneza powstania warszawskiego* przez pracownika OBBH – 10 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy, Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego, Warszawa, ul. Koszykowa 26/28 / Rozmowa naczelnika OBBH w ramach cyklu „Spotkania na Koszykowej" na temat ostatniej dekady PRL – 18 września. Odpowiedzialne: OBBH.
- Klub Dyskusyjny „Zrozumieć Współczesność" w Grodzisku Mazowieckim / Wykład pracownika OBBH *Po co nam IPN* – 29 września. Odpowiedzialne: OBBH.
- Instytut Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego / Współpraca i przygotowanie haseł do wydawnictw naukowych *Encyklopedia Ruchu Narodowego. Organizacje. Wydarzenia. Pojęcia* oraz *Słownik Biograficzny Polskiego Obozu Narodowego* – wrzesień–grudzień. Odpowiedzialne: OBBH.
- Dom Kultury Praga / Spotkanie prezentujące Izbę Pamięci „Strzelecka 8" w Warszawie – 24 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie / Wykład online pracownika Izby Pamięci „Strzelecka 8" na temat placówki i jej historii – 21 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.
- Zespół Szkół im. Ignacego Mościckiego w Zielonce / Wykład pracownika OBBH *Wykuwanie solidarności. NSZZ „Solidarność" Huty Warszawa i ks. Jerzy Popiełuszko* – 21 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.
- Muzeum Historyczne w Przasnyszu, Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów PRL w Warszawie, Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce, Fundacja Znaki Pamięci, Fundacja „Willa Jasny Dom", Biblioteka Publiczna Gminy Grodzisk Mazowiecki, Wypożyczalnia dla Dorosłych i Młodzieży

nr 91 – „Biblioteka z Historią" w Warszawie, Biblioteka Publiczna w Dzielnicy Żoliborz – Czytelnia „Pod Sowami", Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Miedzeszynie, Dzielnicowy Ośrodek Kultury Ursynów, Biblioteka na Chłodnej w Warszawie, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Komisji Edukacji Narodowej w Warszawie, Mareckie Centrum Kultury, Fabryka Czekolady E. Wedel, Śląskie Centrum Wolności i Solidarności w Katowicach, Stowarzyszenie Wsparcia Społecznego w Świeszewie, Szpital Dziecięcy SPZOZ im. prof. Jana Bogdanowicza w Warszawie / Organizacja cyklicznych wydarzeń: projekcji filmów, konkursów, zajęć dla dzieci i dorosłych, oraz wydarzeń rocznicowych. Odpowiedzialne: OBEN.

- Prokuratura Krajowa / Współpraca prok. dr. Marcina Gołębiewicza w roli recenzenta miesięcznika naukowego Prokuratury Krajowej „Prokuratura i Prawo". Odpowiedzialna: OKŚZpNP.

ODDZIAŁ IPN WROCŁAW

- Salonik Trzech Muz we Wrocławiu:
  - cykl prelekcji historycznych dla społeczności lokalnej przeprowadzonych przez pracownika OBEN – styczeń–kwiecień. Odpowiedzialne: OBEN;
  - wieczór patriotyczny, w czasie którego słowo wstępne na temat świąt narodowych, istoty Konstytucji 1791 r. oraz flagi Rzeczypospolitej i jej historii wygłosił pracownik OBEN – 2 maja. Odpowiedzialne: OBEN;
  - wykład pracownika OBEN *Różnorodność Naszej Niepodległej: My – Wy – Oni* – 10 listopada. Odpowiedzialne: OBEN;
  - wykład pracownika OBEN *Stan wojenny* – 13 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej / Organizacja uroczystości odsłonięcia pomnika poświęconego żołnierzom Armii Krajowej w Dziadowej Kłodzie – 4 stycznia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Opolski Urząd Wojewódzki / Wspólna organizacja uroczystości odsłonięcia pomnika upamiętniającego ofiary marszów śmierci z Auschwitz-Birkenau – 27 stycznia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Muzeum Dulag 121 w Pruszkowie / Podjęcie współpracy w związku z 80. rocznicą powstania warszawskiego – 20 lutego. Odpowiedzialne: OBEN, dyrektor OIPN.
- Stowarzyszenie Solidarność Walcząca / Pokaz etiud filmowych *Ludzie Solidarności Walczącej*, spotkanie z działaczami SW w Przystanku Historia we Wrocławiu – 28 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- Towarzystwo Miłośników Wrocławia:
  - cykl prelekcji przeprowadzonych przez pracownika OBEN *Polacy w Breslau* dla społeczności lokalnej – marzec–grudzień. Odpowiedzialne: OBEN;
  - podpisanie porozumienia o współpracy między przewodniczącym Stowarzyszenia Zbigniewem Magdziarzem a dyrektorem OIPN Wrocław – 6 marca. Odpowiedzialne: dyrektor OIPN;
  - wieczór patriotyczny w ramach obchodów świąt Flagi Narodowej i Konstytucji 3 maja – 2 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Garnizon Wrocław / Wspólna organizacja Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych przy pomniku Ofiar Terroru Komunistycznego na cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu –1 marca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Stowarzyszenie Przyjaciół Jana Pawła II, Stowarzyszenie Odra-Niemen / IV Marsz „Wilczym tropem" z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych – 1 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Urząd Miasta i Gminy w Międzyborzu / Uroczysta gala podsumowująca III Dolnośląski Konkurs Poetycki – prelekcja pracownika OBEN oraz prezentacja aplikacji VR „Świadectwo poMOCY" – 4 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Dolnośląska Rodzina Szkół im. Armii Krajowej i Bohaterów Armii Krajowej:
  - wystawa „Z miłości do Ojczyzny – przesłanie dla pokoleń żołnierzy Armii Krajowej" – w Sali Kolumnowej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu zorganizowana przez szkoły zrzeszone w Dolnośląskiej Rodzinie, przy wsparciu organizacyjnym i merytorycznym IPN – 5 marca. Odpowiedzialne: OBUWiM;

  - finał projektu „Rodzinne śpiewanie” na terenie Leśnych Zakładów Doświadczalnych w Złotówku – temat przewodni: „Powstanie warszawskie” – 4 czerwca. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  - przygotowanie wystawy z okazji Narodowego Święta Niepodległości. Prezentacja ekspozycji odbyła się w ramach uroczystości „Imieniny ulicy 11 Listopada” przygotowanej przez SP nr 7 w Oleśnicy – listopad. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Samorządowy Ośrodek Kultury w Miękini, Sołtys i Rada Sołecka w Wilkszynie / Organizacja Miękińskiego Turnieju Taekwondo pamięci Polskich Olimpijczyków – 9 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Chorągiew Dolnośląska ZHP, Miejski Ośrodek Kultury i Sztuki w Bielawie / Gala Dolnośląskiego Plebiscytu Niestrudzeni – prelekcja pracownika OBEN – 10 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Urząd Miejski w Świdnicy / Pilotaż Przystanku Historia w Świdnicy – seria zajęć edukacyjnych przeprowadzonych przez pracowników OBEN dla młodzieży świdnickiej – 11 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Instytut Piastów Śląskich, Fundacja Wspólnota Pokoleń / Współorganizacja panelu *Samorząd a edukacja* w ramach II Dolnośląskiego Forum Gospodarczego w Szczawnie-Zdroju – 20 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- 16. Dolnośląska Brygada Obrony Terytorialnej im. Ludwika Marszałka „Zbroi”:
  - stoisko IPN podczas święta 16. DBOT – 23 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - kurs podstawowy szkolenia z przysposobienia wojskowego zorganizowany dla pracowników OIPN Wrocław – 21 maja. Odpowiedzialne: OBO, dyrektor OIPN.
- Wrocławskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli / Szkolenie dla nauczycieli „Powstańcza Warszawa a wojenny Wrocław” w Przystanku Historia we Wrocławiu – 24 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Powiatowe w Nysie / Historia jest ciekawa! – kiermasz publikacji Wydawnictwa IPN połączony z promocją *Encyklopedii Solidarności* – 26 marca. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH.
- Okręg Dolnośląski Stowarzyszenie Skauci Króla / Bieg patrolowy „Całym swoim życiem” pamięci rtm. Witolda Pileckiego – prelekcja pracownika OBEN – 27 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Komenda Wojewódzka Policji we Wrocławiu / Cykl warsztatów „Śledztwo katyńskie” dla szkół mundurowych – kwiecień. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie Przyjaciół Duszpasterstwa Akademickiego „Wawrzyny” we Wrocławiu, Parafia pw. św. Wawrzyńca, Duszpasterstwo Akademickie „Wawrzyny” we Wrocławiu / Seminarium historyczne „Wczoraj i dziś Duszpasterstwa Akademickiego »Wawrzyny«” – 18–21 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH.
- Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy:
  - współpraca w ramach prowadzonego śledztwa S 77.2017.Zn. Odpowiedzialna: OKŚZpNP;
  - seminarium dla pedagogów i edukatorów historii „Edukacja w Miejscu Pamięci – Muzeum Gross-Rosen – perspektywa dolnośląska” – 7 września. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Ośrodek Działań Społeczno-Kulturalnych „Piast” we Wrocławiu:
  - koncert patriotyczny prowadzony przez pracownika OBEN – 9 maja. Odpowiedzialne: OBEN;
  - zajęcia w ramach przygotowania do finału konkursu historycznego „Moja historia rodzinna” – 3 czerwca. Odpowiedzialny: OBEN.
- NSZZ „Solidarność” Region Dolny Śląsk, Solidarność Powiatu Oławskiego / Sympozjum poświęcone patronowi Solidarności ks. Jerzemu Popiełuszce w Jelczu-Laskowicach – 12 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie Wolnego Słowa Oddział Dolnośląski:
  - „Internowani na Przystanku Historia” – cykl spotkań członków Dolnośląskiego Oddziału Stowarzyszenia Wolnego Słowa w siedzibie Księgarni IPN we Wrocławiu przy pl. Solnym. Prelekcje na temat stanu wojennego, internowania, wydawania i kolportażu tygodnika „Samorządna Rzeczpospolita” wygłosili: Tomasz Orlicz (15 maja), Jan Lubkiewicz (19 czerwca), Krystyna Chmielińska (17 lipca) oraz Wacław Sondej (21 sierpnia), Biruta Grażyna Tomaszewska (18 września), Jerzy Malinowski (23 października), Krzysztof Grzelczyk (18 grudnia). Odpowiedzialne: OBEN.

- Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Wrocławiu / Współorganizacja debaty na temat bitwy o Monte Cassino *Krwawa cena otwarcia drogi na Rzym. 80. rocznica bitew o Monte Cassino* – w dyskusji wzięli udział pracownicy OBBH – 24 maja. Odpowiedzialne: OBBH.
- Chorągiew Dolnośląska ZHP / Prelekcje i warsztaty – maj–lipiec. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie Upamiętnienia Ofiar Zbrodni Ukraińskich Nacjonalistów / Współorganizacja obchodów Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II RP (honorowy patronat Marszałka Województwa Dolnośląskiego) – uroczystość przy pomniku mauzoleum znajdującym się na bulwarze Xawerego Dunikowskiego – 11 lipca. Odpowiedzialne: OBBH, OBEN, dyrektor OIPN.
- Gmina Żórawina / Współorganizacja uroczystości w Dniu Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej w miejscowości Węgry (gmina Żórawina) – 12 lipca. Odpowiedzialne: OBUWiM, dyrektor OIPN.
- Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego / Prelekcja *Z powstańczej Warszawy do wojennego Wrocławia. Warszawiacy w obozach pracy przymusowej w Breslau i okolicach* – 30 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zakład Karny w Nysie, Zakład Karny w Wołowie / Cykl wykładów dla więźniów – czerwiec–lipiec. Odpowiedzialne: OBEN.
- Dolnośląski Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy im. Marii Grzegorzewskiej w Wałbrzychu / Lekcja historii w miejscu pamięci: „Kwatera ofiar terroru komunistycznego (1945–1956) na cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu" – 13 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Oleśnicka Biblioteka Publiczna im. Mikołaja Reja w Oleśnicy:
  - cykl warsztatów historycznych dla dzieci szkół podstawowych – lipiec–sierpień. Odpowiedzialne: OBEN;
  - zajęcia dla dzieci „Jędruś – dzieci w powstaniu warszawskim" – 10 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej, Dolnośląski Urząd Wojewódzki, Garnizon Wrocław, Prezydent Wrocławia / Współorganizacja obchodów 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego – 1 sierpnia. Odpowiedzialne: OBUWiM, OBEN, dyrektor OIPN.
- Region Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność", Stowarzyszenie Opozycji Antykomunistycznej Zagłębia Miedziowego w Lubinie / Porozumienie o współpracy dotyczące m.in. organizowania wydarzeń o charakterze rocznicowym, naukowym i edukacyjnym, realizacji projektów dokumentacyjno-archiwalnych z udziałem działaczy opozycji antykomunistycznej w PRL oraz upowszechniania historii NSZZ „Solidarność" Zagłębia Miedziowego w XX w. i XXI w. – 9 września. Odpowiedzialne: dyrektor OIPN.
- Urząd Miasta Świdnica, Świdnickie Stowarzyszenie Patriotyczne / Otwarcie Przystanku Historia w Świdnicy w Miejskim Centrum Wspierania Inicjatyw – 11 września. Odpowiedzialne: OBEN, dyrektor OIPN.
- Zakład Karny w Wołowie:
  - wykład pracownika OBEN *Cichociemni* – 4 października. Odpowiedzialne: OBEN;
  - wykład pracownika OBEN *Stan wojenny* – 19 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Zarząd Cmentarzy Komunalnych we Wrocławiu, Dolnośląski Urząd Wojewódzki:
  - spacer z przewodnikami (pracownikiem OBEN i Damianem Mrozkiem, radnym Sejmiku Województwa Dolnośląskiego) po cmentarzu św. Wawrzyńca szlakiem powstańców warszawskich – 5 października. Odpowiedzialne: OBEN;
  - spacer z przewodnikami (pracownikiem OBEN i Damianem Mrozkiem, radnym Sejmiku Województwa Dolnośląskiego) po cmentarzu św. Rodziny przy ul. Smętnej szlakiem powstańców warszawskich – 10 października. Odpowiedzialne: OBEN;
  - „Zaduszki przy Bujwida", czyli nocne zwiedzanie cmentarza św. Wawrzyńca przy ul. Odona Bujwida we Wrocławiu – spacer z przewodnikami (pracownikiem OBEN i Damianem Mrozkiem, radnym Sejmiku Województwa Dolnośląskiego) – 2 listopada. Odpowiedzialne: OBEN;
  - oprowadzanie przez pracownika OBEN i Damiana Mrozka, radnego Sejmiku Województwa Dolnośląskiego, po cmentarzu Żołnierzy Polskich oraz cmentarzu Grabiszyńskim – 10 listopada. Odpowiedzialne: OBEN;

  - spacer z przewodnikami (pracownikiem OBEN i Damianem Mrozkiem, radnym Sejmiku Województwa Dolnośląskiego) po cmentarzu Osobowickim szlakiem powstańców warszawskich – 30 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Wałbrzychu / Warsztaty na temat genezy polskiego lotnictwa, jego rozwoju oraz historii pierwszych podniebnych bohaterów – 10 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Pana Tadeusza we Wrocławiu / Prelekcja pracownika OBEN na temat Misia Wojtka i II wojny światowej oraz turniej gry „Miś Wojtek" – 13 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Ośrodek Postaw Twórczych Zamek w Leśnicy / II Leśnicki Dzień Pamięci o ofiarach pracy przymusowej w Leśnicy i okolicach Wrocławia; prelekcje dla młodzieży i dorosłych, uroczystości rocznicowe – 24 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Muzeum Papiernictwa w Dusznikach-Zdroju / Promocja książki Krzysztofa Łagojdy *Cztery filary stalinizacji. Ziemia kłodzka w czasach systemu totalitarnego 1948–1956* – 25 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Galeria Bielska BWA w Willi Theodora Sixta w Bielsku-Białej / Wykład dr. Norberta Wójtowicza *Kościół i wolnomularstwo w konflikcie i dialogu. Dzieje wzajemnych relacji ze szczególnym uwzględnieniem XX wieku* podczas wydarzenia „Wolnomularstwo na ziemiach polskich. Zasady, historia, współczesność" – 25 października. Odpowiedzialne: OKŚZpNP.
- Dolnośląska Izba Lekarska / Pokaz filmu *Ucieczka* i prelekcja pracownika OBEN *Cywilna ludność powstańczej Warszawy w wojennym Wrocławiu* – 29 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Hala Stulecia we Wrocławiu / 32. Wrocławskie Targi Dobrych Książek – stoisko z publikacjami IPN – 5–8 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Stowarzyszenie Przyjaciół Duszpasterstwa Akademickiego „Wawrzyny" / Podpisanie porozumienia o współpracy o charakterze naukowo-badawczym, popularyzacyjnym i edukacyjnym, w tym wystawienniczym i edukacyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem działań w sferze historycznej edukacji regionalnej, a także upamiętniania i dbania o dobry wizerunek ks. Stanisława Orzechowskiego „Orzecha", duszpasterza Duszpasterstwa Akademickiego „Wawrzyny" we Wrocławiu (1968–2021), należącego do ścisłego grona najwybitniejszych kapelanów NSZZ „Solidarność" – 9 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH, dyrektor OIPN.
- Urząd Miasta Złotoryja, Złotoryjski Ośrodek Kultury / Spotkania związane z 43. rocznicą wprowadzenia stanu wojennego w Polsce, m.in. prelekcja pracownika OBEN, wyświetlenie filmu dokumentalnego *Rudna – grudzień 1981* wraz z komentarzem historycznym dyrektora OIPN, panel dyskusyjny z udziałem świadków historii prowadzony przez pracownika OBBH – 11 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH, OBEN, dyrektor OIPN.
- Urząd Miejski w Wałbrzychu, Stara Kopalnia w Wałbrzychu, NSZZ „Solidarność" w Wałbrzychu / Spotkanie z udziałem młodzieży i działaczy opozycji lat 80. upamiętniające 43. rocznicę wprowadzenia stanu wojennego w Polsce, prelekcja dyrektora OIPN – 13 grudnia. Odpowiedzialne: dyrektor OIPN.
- Parafia św. Alberta Wielkiego we Wrocławiu / Pokaz filmu *Ucieczka* wraz z komentarzem historycznym pracownika OBEN – 15 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.

Delegatura IPN w Opolu

- Społeczna Szkoła Podstawowa w Kluczborku / Cykl warsztatów „Miś Wojtek" przeprowadzonych przez pracownika OBEN dla klas I–V szkoły podstawowej – 7 lutego.
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 29 im. Armii Krajowej w Opolu / 82. rocznica przekształcenia Związku Walki Zbrojnej w Armię Krajową – udział w uroczystościach i otwarcie wystawy IPN „Armia Krajowa" – 14 lutego.
- Liceum Ogólnokształcące nr 5 im. Prymasa Tysiąclecia Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Opolu / Cykl prelekcji wygłoszonych przez pracownika Delegatury *Kim byli TW?* – 23 lutego, 5 marca.

- Stowarzyszenie „Pancerny Skorpion", Szkoła Podstawowa w Lasowicach Wielkich / Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych – rajd pojazdów historycznych „Śladami Żołnierzy Niezłomnych na ziemiach zachodnich"; wystawa wyposażenia i pojazdów z II wojny światowej, prelekcja *Konspiracyjne Wojsko Polskie*, pokaz filmów dokumentalnych o żołnierzach wyklętych – 1 marca.
- Stowarzyszenie Miłośników Historii i Wojskowości im. rtm. Witolda Pileckiego „Kryptonim T-IV":
  - Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych – organizacja uroczystości rocznicowych w Starym Grodkowie, prezentacja wystawy i prelekcja zastępcy prezesa Krzysztofa Szwagrzyka, pokazy wojskowe grupy rekonstrukcyjnej oddziałów NSZ – 1 marca;
  - współorganizacja II Ogólnopolskiego Zlotu Grup Rekonstrukcji Historycznych w Nysie – 12–14 lipca;
  - terenowa lekcja historii, prezentacja wystawy „Operacja »Lawina«", prelekcja na ten temat – 18 maja.
- 13. Śląska Brygada Obrony Terytorialnej:
  - szkolenia wojskowe pracowników Delegatury – 7 marca;
  - udział pracownika OBBH, który zaprezentował broszurę poświęconą patronowi 13. Śląskiej Brygady Obrony Terytorialnej Tadeuszowi Puszczyńskiemu, w obchodach 6. rocznicy utworzenia 13. Śląskiej Brygady Obrony Terytorialnej oraz Narodowego Dnia Powstań Śląskich – 15 czerwca. Odpowiedzialne: DIPN Opole, OBBH Wrocław;
  - udział pracowników OBBH i OBEN w obchodach 6. rocznicy utworzenia 13. Śląskiej Brygady Obrony Terytorialnej oraz w pikniku wojskowym w Centrum Wystawienniczo-Kongresowym w Opolu – 22 czerwca. Odpowiedzialne: DIPN Opole, OBBH Wrocław, OBEN Wrocław;
- Zespół Szkół Mechanicznych im. Witolda Pileckiego w Opolu / Prelekcja pracownika Delegatury *Żołnierze Oddziału Narodowych Sił Zbrojnych VII Okręgu Śląskiego kpt. Henryka Flamego „Bartek"*, pokaz filmu i prezentacja zdjęć – 11 marca.
- Gmina Łambinowice / Współpraca w celu upamiętnienia miejsca, w którym tragicznie zginęło 30 żołnierzy NSZ z oddziału Henryka Flamego „Bartka", zamordowanych we wspólnej akcji UB i NKWD pod kryptonimem „Lawina" – 16 kwietnia.
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Jana Pawła II w Opolu / Współorganizacja wydarzenia poświęconego postaci Wojciecha Korfantego – prelekcja pracownika OA na temat Wojciecha Korfantego oraz warsztaty przeprowadzone przez pracownika OBUWiM – 22 kwietnia.
- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Tułowice / Współpraca w celu upamiętnienia miejsca, w którym tragicznie zginęło 30 żołnierzy NSZ z oddziału Henryka Flamego „Bartka" – 25 kwietnia.
- Placówka Straży Granicznej w Katowicach-Pyrzowicach / Współorganizacja pikniku zorganizowanego z okazji 30-lecia powstania placówki Straży Granicznej w Katowicach-Pyrzowicach – pracownik Delegatury zaprezentował wystawę „Na Straży Granic" – 27 kwietnia.
- Zespół Szkół Specjalnych im. Janusza Korczaka w Opolu / Prelekcja pracownika Delegatury *Symbole narodowe* oraz pokaz filmu i warsztaty – 29 kwietnia.
- Stowarzyszenie „Pancerny Skorpion" / Współorganizacja wydarzenia, w trakcie którego zaprezentowano wystawę „Turyści Sikorskiego" oraz pamiątki żołnierzy PSZ na Zachodzie – 11 maja.
- Samorządowy Ośrodek Kultury w Komprachcicach, Gmina Komprachcice / Współorganizacja wydarzenia „Wielkie rzeczy w małych oczach" wernisaż prac pt. „Historia Misia Wojtka" – 14 maja.
- Instytut Śląski / Udział w gali z okazji 90-lecia działalności Instytutu Śląskiego oraz w konferencji naukowej „W służbie polskiej nauki i kultury – Instytut Śląski 1934–2024" – 16–17 maja.
- Ochotniczy Hufiec Pracy w Opolu:
  - prezentacja wystawy „Turyści Sikorskiego" oraz prelekcja pracownika OBEN na temat bitwy o Monte Cassino – 17 maja;
  - prelekcja pracownika OBEN na temat zasad funkcjonowania systemu komunistycznego w Polsce, pokaz przedmiotów pochodzących z PRL – 21 maja.

- Publiczne Liceum Ogólnokształcące nr IX im. Władysława Andersa w Opolu / Udział pracownika OBEN w konferencji zorganizowanej z okazji Dnia Patrona i wygłoszenie wykładu *Generał Władysław Anders – anatomia zwycięstwa* – 29 maja.
- Gospodarstwo Rolne Piotrowa / Współpraca na rzecz godnego upamiętnienia miejsca, w którym szczątki żołnierzy polskich odnalazł zespół BPiI IPN pod kierownictwem zastępcy prezesa Krzysztofa Szwagrzyka – 18 czerwca.
- Stowarzyszenie Blechhammer-1944 / Współorganizacja pikniku w 80. rocznicę nalotów amerykańskich na niemieckie zakłady chemiczne w Kędzierzynie-Koźlu – 6 lipca.
- PKP Polskie Linie Kolejowe S.A Zakład Linii Kolejowych w Opolu / Współpraca na rzecz upamiętnienia 80. rocznicy pierwszego transportu Kresowian do Opola – 10 lipca.
- 13. Śląska Brygada Obrony Terytorialnej, 172. Batalion Lekkiej Piechoty w Opolu / Szkolenia wojskowe pracowników Delegatury – 16 lipca.
- Gmina Grodków / Współpraca w ramach dotychczasowego harmonogramu uroczystości oraz nowe formy upamiętnienia – w tym wystawa historyczna w Ośrodku Kultury i Rekreacji – 23 lipca.
- Urząd Województwa Opolskiego, Urząd Marszałkowski w Opolu, Miasto Opole, Instytut Śląski, Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Opole, 10. Opolska Brygada Logistyczna, 13. Śląska Brygada Obrony Terytorialnej:
  - współorganizacja uroczystości 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego – 1 sierpnia;
  - prezentacja „Warsaw Rising" w mobilnych skrzyniach z immersyjną edukacją historyczną w ramach obchodów rocznicy wybuchu powstania warszawskiego – 1 sierpnia.
- 172. Batalion Lekkiej Piechoty Wojsk Obrony Terytorialnej / Udział pracowników OBEN i OBBH w pikniku wojskowym z okazji przysięgi w Kluczborku – 31 sierpnia. Odpowiedzialne: DIPN Opole, OBEN Wrocław, OBBH Wrocław.
- Gmina Grodków, Gmina Skoroszyce, Gmina Łambinowice, 1. Brzeski Pułk Saperów im. Tadeusza Kościuszki, Nadleśnictwo Tułowice Lasy Państwowe, Stowarzyszenie Miłośników Historii i Wojskowości im. rtm. Witolda Pileckiego „Kryptonim T-IV", Urząd Wojewody Opolskiego / Współpraca przy organizacji uroczystości 78. rocznicy zbrodni na żołnierzach NSZ z oddziału kpt. Henryka Flamego „Bartka" w Starym Grodkowie i Malerzowicach Wielkich – 8 września.
- Zespół Szkół w Paczkowie, Paczkowski Uniwersytet Trzeciego Wieku / Prelekcja pracownika OBBH *Okrągły stół i koniec PRL* oraz prezentacja wystawy „Koniec PRL, rok 1989" – 15 października.
- Zarząd NSZZ „Solidarność" Regionu Śląska Opolskiego / Nawiązanie współpracy w zakresie godnego upamiętnienia wydarzeń oraz rocznic historycznych: 45-lecia Solidarności, 40. rocznicy zamordowania bł. ks. Jerzego Popiełuszki, ofiar Wojskowego Obozu Internowania w Brzegu – 16 października.

1.2. Współpraca ze szkołami wyższymi, środowiskami studenckimi oraz uniwersytetami

CENTRALA

- Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk / Konkurs im. Władysława Pobóg-Malinowskiego na najlepszy Debiut Historyczny Roku w zakresie historii najnowszej. Konkurs organizowany od 2008 r. przez IPN i Instytut Historii PAN. Celem jest promowanie wyników prac młodych badaczy zajmujących się najnowszą historią Polski i zachęcanie ich do kontynuowania kariery naukowej. Odpowiedzialne: Biuro Prezesa.
- Akademia im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusku – filia Akademii Finansów i Biznesu Vistula w Warszawie / Projekt wystawienniczo-edukacyjny „Historia w artefaktach zapisana". W ramach projektu w siedzibie Akademii im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusku zaprezentowano trzy ekspozycje poświęcone: st. sierż. Mieczysławowi Dziemieszkiewiczowi ps. „Rój", kpt. Tadeuszowi Starzyńskiemu, Marii Marynowskiej. Wystawom towarzyszyły zajęcia edukacyjne dla uczniów – 2 lutego, 11 marca, 18 kwietnia. Odpowiedzialne: AIPN, Izba Pamięci „Strzelecka 8".

- Akademia Kozłowiecka prowadzona przez Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana" Oddział Okręgowy w Lublinie i Muzeum Zamoyskich w Kozłówce / Referat pracownika BBH *PRO MEMORIA unikatowe świadectwo niestrudzonej działalności bł. Stefana Wyszyńskiego w służbie Bogu i Ojczyźnie*, wygłoszony podczas XV sesji naukowej z cyklu „Akademia Kozłowiecka" – 16 marca. Odpowiedzialne: BBH.
- Uniwersytet Wrocławski / Współorganizacja konferencji „Kochanek literackiej muzy. Interdyscyplinarne studia nad życiem i twórczością Sergiusza Piaseckiego" – 21–22 marca. Odpowiedzialne: BBH.
- Uniwersytet Mikołaja Kopernika:
  – wygłoszenie referatu *W cieniu generalnego gubernatora Hansa Franka: wyższy dowódca SS i policji w GG Friedrich Wilhelm Krüger* na Seminarium Naukowym im. prof. Jerzego Wojciecha Borejszy – 23 kwietnia. Odpowiedzialne: BBH;
  – warsztaty archiwalne – pracownicy AIPN przeprowadzili szkolenie dla studentów UMK w trybie online – 23 kwietnia. Odpowiedzialne: AIPN;
  – referat pracownika BBH *Walczył o prawdę i Ojczyznę. O. Ryszarda Ślebody OFMCap życie niepokorne* wygłoszony podczas ogólnopolskiej konferencji „»Prawdziwa wolność jest pierwszą cechą człowieczeństwa« – różne wymiary wolności od lat siedemdziesiątych XX wieku do chwili obecnej" – 17–18 października. Odpowiedzialne: BBH;
  – referat *Archiwum osobiste i dyplomatyczne Kazimierza Papée (1889–1979)* na międzynarodowej konferencji naukowej „Archiwum dyplomatyczne i archiwum osobiste. Gdzie kończy się prywatność?" w Toruniu – 6 grudnia. Odpowiedzialne: AIPN.
- Uniwersytet Jagielloński / Współpraca z Sekcją Historii na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, w ramach której dyrektor BNT została zaproszona do wygłoszenia referatu na temat immersyjnej edukacji historycznej podczas XXIX Ogólnopolskiego Zjazdu Historyków Studentów, który odbył się na Uniwersytecie Jagiellońskim w dniach – 20–24 maja. Odpowiedzialne: BNT.
- Uniwersytet Warszawski (Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych) / Wizyta studyjna uczestników programu ERASMUS wraz z opiekunem dr. Spasimirem Domaradzkim w AIPN. Podczas spotkania gościom zaprezentowano zagadnienia związane z zasobem IPN, magazyny, pracownie archiwalne oraz czytelnię akt – 28 maja. Odpowiedzialne: AIPN.
- Akademia Zamojska (Wydział Pedagogiki) / Wizyta studentów w Archiwum IPN połączona ze zwiedzaniem magazynów pracowni digitalizacji i konserwacji oraz prelekcją poświęconą działaniu poakowskich siatek wywiadowczych i sylwetce kpt. Barbary Sadowskiej – 4 czerwca. Odpowiedzialne: AIPN.
- Uniwersytet w Białymstoku / Prezentacja wystawy „Podeptane konwencje. Zbrodnie Wehrmachtu na żołnierzach Wojska Polskiego w trakcie walk i po zakończeniu kampanii polskiej 1939 r." – 17 września – 30 października. Odpowiedzialne: BEN.
- Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy / Referat pracownika BBH *Językowy obraz pracy w listach z celi więźniów komunistycznego aparatu represji* wygłoszony podczas X Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej z cyklu „Miasto – przestrzeń zróżnicowana językowo, kulturowo i społecznie" pt. „Praca w językowo-kulturowym obrazie miasta i wsi", 23–25 września. Odpowiedzialne: BBH.
- Katolicki Uniwersytet Lubelski / Referat pracownika BBH *Wysiedlenie sióstr benedyktynek ze Staniątek w świetle dokumentacji archiwalnej* wygłoszony podczas Ogólnopolskiej Konferencji Historyków Zakonnych „70. rocznica akcji o kryptonimie »X-2«" – 3–4 października. Odpowiedzialne: BBH.
- Akademia Sztuki Wojennej (Koło Naukowe Bezpieczeństwa Narodowego) / Wizyta studyjna, podczas której przedstawiono studentom zadania pionu archiwalnego IPN, zarys powstania i działalności służb specjalnych Polski Ludowej oraz systemy stosowane w AIPN: Inwentarz archiwalny i Cyfrowe Archiwum. Goście zwiedzili także magazyn archiwalny – 30 października. Odpowiedzialne: AIPN.
- Uniwersytet Opolski / Współpraca przy organizacji uroczystości otwarcia wystawy biograficznej poświęconej Augustynowi Kośnemu oraz odsłonięcia tablicy pamiątkowej poświęconej Augustynowi Kośnemu na budynku DIPN w Opolu – 27 listopada. Odpowiedzialne: DIPN w Opolu.
- Uniwersytet Łódzki (Instytut Archeologii) / Szerokopłaszczyznowe badania archeologiczne – współpraca w zakresie przygotowania i realizacji prac archeologicznych na terenie dawnego poligonu

wojskowego na osiedlu Brus w Łodzi (poszukiwanie szczątków ofiar zbrodni komunistycznych z lat 1945–1956). Odpowiedzialne: BPiI.
- Uniwersytet Łódzki (Wydział Filozoficzno-Historyczny) / Udział w projekcie badawczym „Leksykon archeologii katyńskiej (1990–2015)" – opracowywanie haseł do leksykonu. Odpowiedzialne: BPiI.

ODDZIAŁ IPN BIAŁYSTOK
- Uniwersytet w Białymstoku (Wydział Historii), Polskie Towarzystwo Historyczne / L Olimpiada Historyczna – udział pracownika OA w roli eksperta sprawdzającego prace pisemne i egzaminatora z historii najnowszej po 1918 r. podczas eliminacji okręgowych dla uczniów szkół ponadpodstawowych województwa podlaskiego (część pisemna i ustna) – 13–20 stycznia. Odpowiedzialne: OA.
- Uniwersytet w Białymstoku (Wydział Prawa) / Zajęcia dla studentów V roku prawa – studia stacjonarne w ramach wykładu specjalizacyjnego z przedmiotu prawo archiwalne; zwiedzanie magazynów archiwalnych, omówienie specyfiki pracy archiwalnej i zasad korzystania z zasobu archiwalnego oraz zasady prawne udostępniania i realizacji wniosków – 17 stycznia. Odpowiedzialne: OA.
- Akademia Policji w Szczytnie:
  – referat pracownika OBEN *Roman Prot Sztaba (1888–1944) – żołnierz, podinspektor Policji Państwowej, konspirator i ofiara niemieckiego totalitaryzmu* na ogólnopolskiej konferencji naukowej „Za wolną Polskę. Martyrologia żołnierzy i funkcjonariuszy polskich służb mundurowych w czasie II wojny światowej" – 11 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN;
  – referat pracownika OBEN *Nadkomisarz Józef Maciejowski (1897–1945) – naczelnik Urzędu Śledczego PP w Białymstoku, oficer PKB (ps. Kwiatkowski, Piecowski)*, *powstaniec warszawski* na konferencji naukowej „Funkcjonariusze Policji Państwowej w powstaniu warszawskim 1944" w Warszawie – 22 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Uniwersytet w Białymstoku (Wydział Historii) / Udział w Dniu Historyka zorganizowanym przez Wydział Historii Uniwersytetu w Białymstoku – prezentacja IPN, jego misji, dokonań oraz możliwości współpracy i pracy dla przyszłych absolwentów studiów historycznych – 28 czerwca. Odpowiedzialne: OA.
- Uniwersytet w Białymstoku:
  – udział naczelników OA i OBBH w Uroczystej Gali Historyka w Filharmonii Podlaskiej z okazji 100-lecia Polskiego Towarzystwa Historycznego – 18 września. Odpowiedzialne: OA, OBBH;
  – zajęcia dla studentów V roku prawa, wygłoszenie wykładu *Prawo archiwalne*, zwiedzanie magazynów, omówienie specyfiki pracy archiwalnej i zasad korzystania z zasobu archiwalnego oraz zasad prawnych udostępniania i realizacji wniosków – 11 grudnia. Odpowiedzialne: OA.

ODDZIAŁ IPN GDAŃSK
- Uniwersytet Gdański (Wydział Nauk Społecznych) / Dni otwarte Uniwersytetu Gdańskiego – wystawiono stoisko promocyjno-edukacyjne IPN adresowane do uczniów szkół ponadpodstawowych zapoznających się z ofertą dydaktyczną Uniwersytetu Gdańskiego. Ponadto dla opiekunów uczniów zorganizowano spotkanie „Instytut Pamięci Narodowej – jego misja oraz oferta edukacyjna dla nauczycieli" – 12 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Akademia Muzyczna w Gdańsku / Promocja książki *Wojna oczami nastolatki. Wspomnienia Agaty Zofii Prabuckiej z lat 1939–1945* – 15 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Politechnika Gdańska, Akademicki Klub Politechniki Gdańskiej „Kwadratowa" / Spotkanie autorskie wokół książki *Politechnika Gdańska 1968–1980. Portret społeczno-polityczny* – 19 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Politechnika Gdańska (Wydział Architektury) / Współorganizacja konkursu na „Koncepcję cmentarza wojennego ofiar niemieckiego obozu zagłady Soldau w Białutach" – studenci III roku Architektury PG pod opieką naukowców wydziału i przy wsparciu OBUWiM przygotowywali w czasie

semestru 2023/2024 projekty zagospodarowania cmentarza. Spośród 12 finałowych prac zostały wybrane 3 zwycięskie – 25 marca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Uniwersytet Pomorski w Słupsku, Koło Naukowe Historyków Uniwersytetu Pomorskiego w Słupsku / Otwarcie wystawy „II wojna światowa na Pomorzu Gdańskim w fotografiach i dokumentach IPN" – na Wydziale Filologiczno-Historycznym – 24 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN, OA.
- Uniwersytet Pomorski w Słupsku / Otwarcie wystawy „Sierpień 80. Solidarność". Prelekcja pracownika OBEN – 22 maja. Odpowiedzialne: OBBH.
- Uniwersytet Pomorski w Słupsku (Instytut Filologii, Instytut Historii, Katedra Sztuki Muzycznej), Region Słupski NSZZ „Solidarność" w Słupsku / Udział pracowników OIPN Gdańsk w sympozjum naukowym w 40. rocznicę porwania i męczeńskiej śmierci bł. Jerzego Popiełuszki „Zło dobrem zwyciężał" w Słupsku – 17 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Uniwersytet WSB Merito w Gdańsku / Udział prokuratora OKŚZpNP w otwarciu wystawy „Archeologia zbrodni – niemieckie zbrodnie w chojnickiej Dolinie Śmierci" oraz w dyskusji *Czy ściganie zbrodni niemieckich w XXI wieku ma sens?* – 29 października. Odpowiedzialna: OKŚZpNP.

Delegatura IPN w Bydgoszczy
- Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy / Studenci kierunku pedagogika II stopnia zwiedzili archiwum i wysłuchali referatu pracownika Delegatury – 16 stycznia.
- Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy (Wydział Nauk o Polityce i Administracji) / Studenci Stosunków Międzynarodowych zwiedzili archiwum i wysłuchali referatu pracownika IPN – marzec.
- Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu (Instytut Historii i Archiwistyki, Wydział Nauk Historycznych) / Studenci w siedzibie Delegatury IPN w Bydgoszczy uczestniczyli w zajęciach z cyklu „Lekcje archiwalne – co kryją archiwa IPN?" – 10 maja.
- Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą / W Delegaturze odbyły się zajęcia edukacyjne w ramach obozu adaptacyjno-językowego dla repatriantów i członków ich rodzin. Zaprezentowaliśmy grę edukacyjną „Bydgoskie ścieżki pamięci". W drugiej części zajęć pracownicy Wydziału Archiwalnego zapoznali gości ze specyfiką pracy w archiwum, w tym z poszczególnymi procesami, jakim podlegają materiały archiwalne. Uczestnicy pochodzili głównie z Białorusi, Gruzji, Kazachstanu, Rosji i Ukrainy. Liczba uczestników ok. 30 – 15 lipca.
- Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu (Dziekan Wydziału Nauk Historycznych) / W sali Rady Wydziału Collegium Humanisticum UMK w Toruniu odbyła się dyskusja wokół książki *Aparat represji wobec księdza Jerzego Popiełuszki*, tomy 3 i 4, przygotowana przez DIPN w Bydgoszczy. Spotkanie prowadził pracownik DIPN, a gośćmi byli redaktorzy tomów – 29 października.

ODDZIAŁ IPN KATOWICE
- Uniwersytet Śląski (Wydział Humanistyczny):
  – zajęcia z dwiema grupami studentów I roku historii na temat zasobu OA w Katowicach, specyfiki pracy archiwistów oraz warunków i możliwości korzystania ze zgromadzonych dokumentów – 18 stycznia. Odpowiedzialne: OA;
  – zajęcia z grupą studentów II stopnia historii na temat zasobu OA w Katowicach, specyfiki pracy archiwistów oraz warunków i możliwości korzystania ze zgromadzonych dokumentów – 29 maja. Odpowiedzialne: OA.
- Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie (Wydział Filologiczno-Historyczny), Studencko-Doktoranckie Koło Naukowe Historyków UJD / Wykład *Działania bojowe 7. Dywizji Piechoty 1–4 IX 1939* – wykład otwarty dla doktorantów i studentów uczelni – 16 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Uniwersytet Jagielloński (Instytut Pedagogiki) / Konferencja naukowa „Pamięć, mity, rzeczywistość – II wojna światowa i okupacja ziem polskich" – referat pracownika OBBH: *Od narodzin do (de)konstrukcji. Istnienie mitu w wybranych epizodach Września 1939* – 17–18 maja. Odpowiedzialne: OBBH.

- Uniwersytet Śląski (Instytut Historii):
  - konferencja naukowa „Nowy początek. Rok 1944 w polityce środkowoeuropejskiej" – referat pracownika OBBH: *Nastroje społeczne w Prowincji Górnośląskiej w 1944 roku w świetle raportów Służby Bezpieczeństwa (SD) Reichsführera SS* – 23–24 maja. Odpowiedzialne: OBBH;
  - konferencja naukowa „Od diaspory do Państwa Izrael. W 140. rocznicę Konferencji Katowickiej", wygłoszenie referatu *Na górze róże, na dole cytryny, bądź wierną Żydówką i jedź do Palestyny. Nielegalna emigracja dzieci z żydowskich domów dziecka w województwie śląskim po II wojnie światowej* – 14 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.
- Lotnicza Akademia Wojskowa w Dęblinie / Konferencja naukowa „Społeczeństwo w wojsku, wojsko w społeczeństwie w XIX–XXI w. Relacje i procesy w ujęciu interdyscyplinarnym" – referat pracownika OBBH *Akcja „Dunaj" w odbiorze społeczeństwa województwa katowickiego* – 13 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie / Promocja publikacji pt. *Osądzenie przestępstw okresu II wojny światowej przez Specjalny Sąd Karny w Katowicach w latach 1945–1946* – 28 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Uniwersytet Śląski / 8. Śląski Festiwal Nauki w Międzynarodowym Centrum Kongresowym – jedno z największych wydarzeń popularnonaukowych w kraju i Europie, którego celem jest popularyzacja nauki i sztuki poprzez różne inicjatywy: wykłady, warsztaty, stanowiska pokazowe, wystawy, koncerty, spotkania z gośćmi specjalnymi i inne. Głównym pomysłodawcą i liderem festiwalu jest Uniwersytet Śląski w Katowicach, działający w tym zakresie w partnerstwie z pięcioma śląskimi uczelniami i we współpracy z Miastem Katowice i Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią oraz Województwem Śląskim. Udział pracowników OA, którzy na stoisku wystawienniczym udzielali informacji o zasobie i specyfice pracy w OA oraz prezentowali programy Archiwum Pełne Pamięci i straty.pl. Wygłoszenie przez pracowników OBBH wykładów pt. *Tortury śledcze w postępowaniach organów bezpieczeństwa publicznego pierwszej dekady Polski Ludowej na przykładzie województwa katowickiego* oraz *Rok 1945 na Górnym Śląsku – ustalenia i dezyderaty badań historycznych.* Pracownicy OBEN przeprowadzili warsztaty edukacyjne „Wojenna odyseja Misia Wojtka". W trakcie zajęć uczestnicy obejrzeli film poświęcony ww. bohaterowi z cyklu: „Co by było, gdyby zwierzęta mówiły?", a następnie zagrali w grę planszową *Miś Wojtek* – 7–9 grudnia. Odpowiedzialne: OA, OBBH, OBEN.

ODDZIAŁ IPN KRAKÓW

- Uniwersytet Jagielloński:
  - współorganizacja międzynarodowej konferencji naukowej „Pamięć, mity, rzeczywistość. II wojna światowa i niemiecka okupacja ziem polskich" – 17–18 maja. Odpowiedzialne: OBBH;
  - wykład pracownika OBBH *Bitter neighborhood. Polish – Russian relationship during XX century* – 4 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH;
  - lekcja archiwalna, prezentacja magazynów archiwalnych i pokaz archiwaliów dla studentów historii – 24 października. Odpowiedzialne: OA;
  - referat *Kontakty naukowe uczonych Uniwersytetu Jagiellońskiego z Francją w okresie międzywojennym* podczas ogólnopolskiej konferencji „Między ideą wolności Uniwersytetu a nowymi realiami. Uczelnie wyższe wobec wyzwań nowoczesnego świata w Polsce i Europie w latach 1918–1939" – 18–19 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.
- Uniwersytet Papieski Jana Pawła II, Uniwersytet Trzeciego Wieku:
  - wykład pracownika OBBH dla studentów *Propaganda polityczna Związku Sowieckiego: struktura, narzędzia, problematyka* – 9 stycznia. Odpowiedzialne: OBBH;
  - wykład pracownika OBBH dla studentów *Drogi do Niepodległej* – 27 marca. Odpowiedzialne: OBBH;
  - wykłady pracownika OBBH dla studentów *Polska w okresie drugiej wojny światowej* oraz *Blaski i cienie II Rzeczypospolitej* – 27 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH;

  - wykład pracownika OBBH *Działalność i historia IPN* – 23 maja. Odpowiedzialne: OBBH;
  - udział w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Komunikacja i pamięć społeczna. W kontekście życia i działalności ks. Józefa Kurzei" w Mistrzejowicach – 10 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie:
  - lekcja archiwalna – prezentacja magazynów archiwalnych oraz pokaz archiwaliów dla doktorantek – 4 kwietnia. Odpowiedzialne: OA;
  - wykład *Obrazy w historii, historia w obrazach. Historia XX w. na fotografiach* – 26 października. Odpowiedzialne: OBBH;
  - udział w redakcji czasopisma naukowego „Folia Historica Cracoviensia". Odpowiedzialne: OBBH.
- Polska Akademia Nauk / Udział pracowników OBBH w posiedzeniu Komisji Historycznej PAN w ramach powołania na członków w kadencji 2023–2026 – 6 czerwca, 5 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Fundacja Polski Instytut Evidence Based Medicine, Towarzystwo Lekarskie Krakowskie, Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu, Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Okręgowa Izba Lekarska w Krakowie, Śląska Izba Lekarska w Katowicach / Udział w międzynarodowej konferencji „5th International Conference: Medical Review – Auschwitz: Medicine Behind the Barbed Wire" oraz wykład *Investigations into medical experiments during World War II* – 23–25 września. Odpowiedzialna: OKŚZpNP.
- Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk:
  - referat *Opozycja przedsierpniowa w PRL wobec komunizmu* podczas ogólnopolskiej konferencji naukowej „Polska myśl polityczna wobec idei komunistycznej, państwa sowieckiego i systemu PRL" w Warszawie – 12–13 listopada. Odpowiedzialne: OBBH;
  - wykład *Relacje dwór–wieś w momencie zagrożenia zewnętrznego podczas okupacji niemieckiej w latach 1939–1945* w trakcie seminarium historycznego „Pytania o historyczną rolę ziemiaństwa w Polsce" w Warszawie – 17 września. Odpowiedzialne: OBBH.
- Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie:
  - udział pracownika OBBH w ogólnopolskiej konferencji „Zło dobrem zwyciężaj. Księdza Jerzego Popiełuszki koncepcja przemiany człowieka i świata" – 10 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH;
  - recenzje wydawnicze artykułów naukowych dla czasopisma UKSW oraz udział w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Bł. Stefan Wyszyński – kapłan, biskup i ojciec" w Warszawie – 6 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.
- Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu – Centrum Badania Historii „Solidarności" i Oporu Społecznego w PRL / Udział w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Prawdziwa wolność jest pierwszą cechą człowieczeństwa – różne wymiary wolności od lat siedemdziesiątych XX wieku do chwili obecnej", zorganizowanej w Toruniu w 40. rocznicę śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki – 17–18 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Kommission für die Geschichte der Deutschen in Polen, Institut für Zeitgeschichte München – Zentrum für Holocaust-Studien / Referat *Historiografia „zurbanizowała" Polskę. O nieobecności wsi w badaniach naukowych dotyczących okupacji niemieckiej ziem polskich* oraz *Rabunkowa ekopolityka. Dewastacja przyrody w okresie niemieckiej okupacji ziem polskich. Postulaty badawcze* podczas międzynarodowej konferencji naukowej „Niemiecka okupacja Polski 1939–1945. Stan badań i dezyderaty badawcze" w Krakowie – 17–20 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie:
  - lekcja archiwalna, prezentacja magazynów archiwalnych i pracowni reprografii oraz pokaz archiwaliów dla studentów archiwistyki, zarządzania dokumentacją i infobrokerstwa – 21 października. Odpowiedzialne: OA;
  - zajęcia dla studentów Instytutu Historii, specjalność nauczycielska – 14 listopada. Odpowiedzialne: OBEN;
  - organizacja i prowadzenie zajęć warsztatowych „Co kryją archiwa IPN" dla studentów Instytutu Historii oraz prezentacja oferty edukacyjnej – 28 listopada. Odpowiedzialne: OBEN;

  - zajęcia dla studentów dotyczące działalności IPN oraz prac BPiI – 5 grudnia. Odpowiedzialne: WSdsPiI.
- Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie – Koło Studentów Phronesis, Koło Studentów Historyków Uniwersytetu Jagiellońskiego / Cykliczne seminaria dla studentów. Kraków – 23 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Uniwersytet Ignatianum w Krakowie / Współorganizacja Akademickiego Dnia Pamięci – uroczystości upamiętniającej aresztowanie 10 listopada 1939 r. przez Niemców 25 jezuitów z Kolegium Krakowskiego – 10 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Uniwersytet Wrocławski (Instytut Filologii Polskiej), Polska Akademia Nauk Biblioteka Gdańska / Udział w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Efemery – druki, artefakty, zapiski, marginalia" we Wrocławiu – 21–22 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.

Delegatura IPN w Kielcach

- Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach (Instytut Historii):
  - IX Turniej Debat Historycznych IPN – regionalne rozgrywki przeprowadzono w siedzibie uczelni, a jej pracownicy weszli w skład jury oceniającego debatujących – 8 marca;
  - konferencja naukowa „Pogromy ludności żydowskiej w różnych częściach Polski (1945–1946). Podobieństwa i różnice" – konferencja była częścią cyklu „Relacje polsko-żydowskie w XX w. Badania – kontrowersje – perspektywy". Podczas spotkania naukowców wygłoszono 5 referatów, które zawierały nowe ustalenia na temat relacji polsko-żydowskich. Wynikami badań podzielili się historycy z IPN oraz innych instytucji naukowych działających w kraju – 2 lipca;
  - konferencja naukowa: „Wieś polska podczas II wojny światowej – Rodzina. Wojna. Pamięć" – konferencja była częścią cyklu corocznego. Podczas spotkania naukowców wygłoszono 12 referatów, które zawierały nowe ustalenia na temat wojennych dziejów wsi polskich. Wynikami badań dzielili się historycy pracujący zarówno w IPN, jak i w innych instytucji naukowych w kraju – 9 października.
- Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach:
  - konferencja studencka „Wieś polska podczas II wojny światowej" – I studencka konferencja popularnonaukowa odbyła się w Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie. Stanowiła forum dla młodych historyków. Studenci przygotowali i wygłosili osiem referatów na temat zagadnień z okresu II wojny światowej – 22 maja;
  - studenci dziennikarstwa i komunikacji społecznej zapoznali się z zasobem archiwalnym IPN oraz zasadami korzystania z niego, poznali dostępne bazy danych: Cyfrowe Archiwum, Centrum informacji o Ofiarach II Wojny Światowej, straty.pl, pomocne przy prowadzeniu kwerend i potrzebnych w pracy dziennikarza – 8 listopada.
- Wyższe Seminarium Duchowne w Kielcach / Współpraca w ramach organizacji spotkania edukacyjnego z alumnami i wykład *W walce o wiarę i wolność. Kielce i gmina Zagnańsk w latach 1918–1989* – 24 września.
- Akademia Nauk Stosowanych im. prof. E. Lipińskiego w Kielcach / Współpraca w ramach wydawania publikacji pokonferencyjnych *Zbrodnie sądowe w latach 1944–1989. Konformizm czy relatywizm moralny środowisk prawniczych?*, t. 3, red. M. Grosicka i D. Palacz, Kielce–Warszawa 2024.

ODDZIAŁ IPN LUBLIN

- Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Instytut Historii, Centrum Badań nad Historią Regionalną i Lokalną UMCS, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego / Konferencja „550 lat województwa lubelskiego (1474–2024)". Pracownik OBBH wygłosił referat *Lubelszczyzna pod okupacją niemiecką 1939–1944. Dystrykt lubelski i struktury państwa podziemnego* – 12 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II:
  - przygotowano warsztaty dla grupy anglojęzycznej w ramach programu wakacyjnego MAGIS Europe – 22 lipca. Odpowiedzialne: OBEN;

  - w Centrum Polonijnym KUL przeprowadzono warsztaty z animacji poklatkowej z wykorzystaniem klocków COBI, w zajęciach wzięło udział około 25 osób – 7 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - w siedzibie OA przy ul. Szewskiej 2 gościliśmy studentów KUL. Pracownicy Referatu Gromadzenia, Opracowania i Obsługi Magazynów zapoznali ich z zasadami przejmowania, porządkowania materiałów archiwalnych. Następnie studenci udali się do Czytelni akt jawnych, gdzie zostało im zaprezentowane Cyfrowe Archiwum – 23 października. Odpowiedzialne: OA;
  - gra miejska „Kompas Jana Pawła II – wymiary miłości" z wykorzystaniem aplikacji ActionTrack. Uczestnicy mieli okazję wędrować po Lublinie, odwiedzając miejsca, które symbolizują kluczowe aspekty przesłania Jana Pawła II – 20 listopada. Odpowiedzialne: OBEN;
  - lekcja archiwalna dla studentów KUL. Była to kolejna wizyta, podczas której studenci poznali zasady digitalizacji materiałów archiwalnych, zgodnie z obowiązującymi w IPN instrukcjami – 4 grudnia. Odpowiedzialne: OA.
- Politechnika Lubelska / Udział pracowników OBEN w działaniach edukacyjnych podczas Naukowego Pikniku Rodzinnego „Z nauką za pan brat '24" na terenie kampusu Politechniki Lubelskiej – 1 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie / Referat pracownika OBBH *Egodokumenty funkcjonariuszy komunistycznego aparatu bezpieczeństwa* podczas konferencji naukowej „Egodokumenty w badaniach filologów i historyków (znaczenie, metodologia, teoria gatunków)" zorganizowanej w Olsztynie – 27 września. Odpowiedzialne: OBBH.
- Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Stowarzyszenie Lubelska Grupa Poszukiwaczy / Współorganizacja „żywej lekcji historii" pod hasłem „Pamiętamy '39" z udziałem rekonstruktorów historycznych. Wśród uczestników przeprowadzono test wiedzy dotyczący Korpusu Ochrony Pogranicza – 21 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Studium Wychowania Fizycznego i Sportu KUL; Klub Szachowy KSz Hetman Krynka / Współorganizacja Turnieju Szachowego z okazji 106. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Pracownicy OBEN przedstawili zarys działalności Instytutu oraz zachęcili uczestników do refleksji nad polską historią – 24 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Uniwersytet w Siedlcach (Instytut Historii) / Referat pracownika OBBH *Wspólnota pokoju – rzecz o propagandzie apelu sztokholmskiego w 1950* podczas konferencji naukowej „Wspólnoty ludzkie. Dzieje – zjawiska – problemy" w Siedlcach – 28 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.
- Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Jabłoniu / Uczniowie mieli okazję zapoznać się ze strukturą i zadaniami IPN oraz przykładowymi aktami z zasobu Archiwum IPN – 3 grudnia. Odpowiedzialne: OA.
- Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie / W czytelni akt jawnych odbyło się spotkanie ze studentami UMCS poświęcone digitalizacji i Cyfrowemu Archiwum. Lekcję poprowadzili pracownicy OA – 12 grudnia. Odpowiedzialne: OA.

ODDZIAŁ IPN ŁÓDŹ

- Uniwersytet Łódzki / Lekcja archiwalna poświęcona strukturze zasobu i rodzajom archiwaliów zgromadzonych w IPN. Pracownicy OA przeprowadzili lekcję dla studentów I roku wojskoznawstwa UŁ. Pracownik OA wygłosił wykład na temat struktury zasobu i rodzajów archiwaliów zgromadzonych w IPN oraz podstawowych zadań realizowanych przez Archiwum IPN. Ponadto studenci zwiedzili magazyn archiwalny oraz pracownię reprografii, gdzie zostali zapoznani z technikami konserwacji oraz zasadami digitalizacji materiałów archiwalnych – 10 stycznia. Odpowiedzialne: OA.
- Salezjański Uniwersytet Trzeciego Wieku w Łodzi / Wykład *Wojna w głębinach – polska flota podwodna w II wojnie światowej* wygłoszony przez pracownika OBEN – 11 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Uniwersytet Łódzki (Instytut Archeologii) / Współpraca przy działaniach poszukiwawczo-ekshumacyjnych na terenie dawnego poligonu wojskowego Brus przy ul. Krańcowej w Łodzi, których celem było odnalezienie mogił zbiorowych ofiar terroru niemieckiego z czasów II wojny światowej oraz

szczątków kpt. Stanisława Sojczyńskiego „Warszyca" i siedmiu żołnierzy konspiracyjnego Wojska Polskiego rozstrzelanych 19 lutego 1947 r. na terenie poligonu. Odpowiedzialne: OBPiI.

- Uniwersytet Łódzki (Katedra Antropologii) / Współpraca przy kwerendzie spuścizny po prof. Ireneuszu Michalskim, prowadzącym w latach czterdziestych i pięćdziesiątych XX w. badania m.in. w oparciu o ciała więźniów skazanych na karę śmierci. Odpowiedzialne: OBPiI.
- Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu / Udział w X konferencji „Belliculum Diplomaticum Thorunense" pt. „Dokumentacja niejawna i kancelarie tajne: perspektywa historyczna i współczesna" – wygłoszenie referatu przez pracowników OA *Model postępowania z dokumentami stanowiącymi tajemnicę państwową w cywilnych organach bezpieczeństwa państwa 1945–1990* oraz *Obieg informacji niejawnych w pionie archiwalnym Instytutu Pamięci Narodowej w latach 2000–2010* – 14–15 listopada. Odpowiedzialne: OA.

ODDZIAŁ IPN POZNAŃ

- Uniwersytet im. Adama Mickiewicza (Wydział Historii) / Udział w dorocznych Targach Praktyk i Staży – 14 marca. Odpowiedzialne: OA, OBBH.
- Uniwersytet Trzeciego Wieku w Szamotułach / Wygłoszenie wykładu *Poznański Czerwiec 1956. Pierwszy bunt społeczny w PRL* – Zespół Szkół nr 3 im. Hugona Kołłątaja, Szamotuły, 4 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Uniwersytet im. Adama Mickiewicza (Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa):
  - współorganizacja regionalnego etapu Turnieju Debat Historycznych IPN – 15 marca. Odpowiedzialne: dyrektor OIPN, OBEN;
  - prelekcja w języku angielskim podczas przejazdu „Tramwajem przez historię – poznański Czerwiec 1956" – 26 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - udział w seminarium dla studentów „Approaching politics of memory in Central and Eastern Europe" – 26–27 marca. Odpowiedzialne: OA;
  - udział w dorocznych Targach Praktyk i Staży – 24 kwietnia. Odpowiedzialne: OA, OBEN.
- Korporacja Akademicka Hermesia:
  - przekazanie opieki nad grobem rodziny Otto-Trąmpczyńskich, 17 stycznia. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  - wykład popularnonaukowy *Powstanie wielkopolskie*, 16 lutego. Odpowiedzialne: OBBH;
  - spacer historyczny szlakiem powstańców wielkopolskich związanych z Łazarzem oraz złożenie zniczy przy tablicach upamiętniających powstańców, które znajdują się przy kościele pw. Matki Bożej Bolesnej – 16 lutego. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  - wykład popularnonaukowy *Zbigniew Tuszewski, żołnierz wyklęty*, Poznań – 5 marca. Odpowiedzialne: OBUWiM, OBBH.
- WSD Włocławek / Udział w debacie „Nie możemy być społeczeństwem podzielonym, bo im bardziej społeczeństwo jest podzielone, tym łatwiej nim rządzić, tym łatwiej je skłócić i nim poniewierać" podczas III edycji Kongresu bł. ks. Jerzego (III KxJ), Włocławek – 16 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu / Udział w konferencji naukowej „»Prawdziwa wolność jest pierwszą cechą człowieczeństwa« – różne wymiary wolności od lat siedemdziesiątych XX wieku do chwili obecnej" z referatem *Duszpasterstwo Ludzi Pracy i Duszpasterstwo Rolników Indywidualnych – wsparciem Kościoła katolickiego dla organizujących się grup i środowisk opozycyjnych w latach osiemdziesiątych XX wieku* – 17–18 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Uniwersytet im. Adama Mickiewicza (Wydział Historii i Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa) / Współorganizacja konferencji „Województwo poznańskie w latach 1975–1990" – 29 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Uniwersytet im. Adama Mickiewicza (Zakład Teologii Historycznej Wydziału Teologicznego), Święty Wojciech Dom Medialny / Udział w sympozjum „Rok 2024 Rokiem Arcybiskupa Antoniego Baraniaka (1 I 1904 – 13 VIII 1977). Podsumowanie naukowe i perspektywy dalszych badań" i wy-

głoszenie referatu *Relacje abp. Antoniego Baraniaka z biskupami pomocniczymi: bp. Franciszkiem Jedwabskim i bp. Tadeuszem Etterem* – 22 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.

ODDZIAŁ IPN RZESZÓW

- Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie / Wykład *Krośnieńscy Żołnierze Niezłomni. Wybrane sylwetki* – 4 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Uczelnia Państwowa im. Jana Grodka w Sanoku (Zakład Bezpieczeństwa Wewnętrznego) / Wykład *Podziemie niepodległościowe na Rzeszowszczyźnie po roku 1944* – 6 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Uniwersytet Rzeszowski (Instytut Historii):
  – wykład *Konflikt pamięci. Działalność Ukraińskiej Powstańczej Armii wobec ludności polskiej w czasie II wojny światowej* w ramach zajęć „Pamięć a tożsamość" – 11, 18 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH;
  – warsztaty ze studentami historii I SUM nt. „Warsztat naukowy historyka. Źródła do badań stosunkami polsko-ukraińskimi" – 5 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Fundacja Uniwersytecka w Stalowej Woli, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Internowanych w Obozach Wojskowych w latach 1982–1984 / Współorganizacja konferencji naukowo-wspomnieniowej „Powołanie do wojska 5 XI 1982 – 3 II 1983 r. jako forma represji wobec przedstawicieli Solidarności i opozycji politycznej na przykładzie Rzeszowa i Regionu NSZZ »Solidarność« Ziemia Sandomierska"; referat pracownika OBBH *Obozy wojskowe w PRL w latach 1982–1984 jako forma represji politycznej* – 12 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH.
- Uniwersytet Rzeszowski / Współorganizacja XVI Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu na Podkarpaciu – 15–27 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH.
- Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego / Międzynarodowa konferencja naukowa „Obraz społeczności chłopskich w piśmiennictwie, kulturze i sztuce Europy od starożytności do XX w." – referat i prezentacja pracownika OBL *Wiec jako istotny element życia społeczności wiejskiej w okresie międzywojennym na przykładzie działalności posła Jana Pieniążka* – 17 kwietnia. Odpowiedzialne: OBL.
- Instytut Nauk Społecznych Uniwersytetu Rzeszowskiego, Sekcja Socjologii Religii, Polskie Towarzystwo Polityki Społecznej, Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej w Markowej, Fundacja „Jesteś Cudem" / Konferencja „Tożsamość religijna i duchowa w pamięci zbiorowej i w funkcjonowaniu współczesnych społeczeństw", referat pracownika OBBH *Charyzmat abp. Ignacego Tokarczuka i jego wpływ na tożsamość mieszkańców Polski południowo-wschodniej* – 11 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Uczelnia Państwowa im. Jana Grodka w Sanoku / Prezentacja wystawy „Zapomniane ogniwo. Konspiracyjne organizacje młodzieżowe na ziemiach polskich w latach 1944/45–1956" – 5–25 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Fundacja Uniwersytecka w Stalowej Woli, NSZZ „Solidarność" Region Ziemia Sandomierska / Sesja popularnonaukowa: „Ksiądz Jerzy Popiełuszko i pamięć o nim w Stalowej Woli", Stalowa Wola – 19 września. Odpowiedzialne: OBBH.
- Uniwersytet Rzeszowski (Wydział Socjologiczno-Historyczny) / Wykład dla studentów UR (Zamek Rzeszowski) – 17 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Przemyślu / Konferencja naukowa „1944. Rok zawiedzionych nadziei", Przemyśl – 14 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Wyższe Seminarium Duchowne w Przemyślu / Sesja popularnonaukowa „Bł. ks. Jerzy Popiełuszko – życie, posługa, męczeństwo i pamięć" – 24 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- Akademia Zamojska w Zamościu (Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych) / Promocja książki *Przeciwko dwóm okupantom. Z działalności konspiracyjnej Jana Turzynieckiego „Mogiłki" i oddziału Zrzeszenia WiN Jana Leonowicza „Burty"* – 30 października. Odpowiedzialne: OBBH.

- Instytut Teologiczno-Pastoralny w Rzeszowie / Sesja popularnonaukowa: „Bł. ks. Jerzy Popiełuszko – życie, posługa, męczeństwo i pamięć" – 7 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.
- Wyższa Szkoła Prawa i Administracji Rzeszowska Szkoła Wyższa / Prezentacja wystawy „Podkarpacki wrzesień 1939" w Rzeszowie – 10–11 października. Odpowiedzialne: OBEN.

ODDZIAŁ IPN SZCZECIN

- Politechnika Koszalińska (Wydział Humanistyczny):
  - współpraca z prof. Bogusławem Polakiem oraz prof. Michałem Polakiem w ramach prac nad wystawą plenerową „Bitwa o Monte Cassino 1944 roku" – styczeń–luty. Odpowiedzialne: OBEN;
  - wygłoszenie referatu przez pracownika OBEN *Działalność emigracyjna Zbigniewa Sujkowskiego w latach 1945–1954* podczas ogólnopolskiej konferencji naukowej pt. „Władze RP na uchodźstwie i polska emigracja niepodległościowa 1939–1990 – stan badań i postulaty badawcze" – 23–24 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie / „V Ogólnopolskie Sympozjum Genetyki i Identyfikacji" – udział prokuratora podczas sympozjum z referatem dotyczącym eksperymentów pseudomedycznych dokonanych na więźniarkach w obozie KL Ravensbrück – 20–22 maja. Odpowiedzialna: OKŚZpNP.

Delegatura IPN w Gorzowie Wielkopolskim

- Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim / Wykłady wygłoszone przez pracownika Delegatury: *Instytut Pamięci Narodowej jego historia, struktura i zadania* oraz *„Polskie" obozy koncentracyjne* – 23 stycznia.
- Uniwersytet III Wieku w Wałczu / Wykład *Czarnobyl i propaganda – skutki katastrofy jądrowej w 1986 roku* – 24 września.
- Centrum Edukacji Zawodowej i Biznesu w Gorzowie Wielkopolskim:
  - cykl zajęć edukacyjnych poświęconych tematyce m.in. powstania warszawskiego – 8 listopada;
  - organizacja debaty historycznej „Czy powstanie warszawskie miało sens?" – 29 listopada.
- Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim:
  - zajęcia edukacyjne „Sąsiedzi II RP – przyjaciele czy wrogowie" oraz „Stosunki polsko-żydowskie" – 19 listopada;
  - wygłoszenie wykładu *Paszporty Paragwaju – niezwykła akcja polskiej dyplomacji w czasach Zagłady* – 20 listopada;
  - wygłoszenie wykładu *Polityka zagraniczna Józefa Becka* – 3 grudnia;
  - wygłoszenie wykładu *Polskie państwo podziemne* – 9 grudnia;
  - wygłoszenie wykładu *IPN KŚZpNP – struktura i zadania* oraz *„Polskie" obozy koncentracyjne* – 10 grudnia.

ODDZIAŁ IPN WARSZAWA

- Praski Uniwersytet Trzeciego Wieku:
  - prelekcje pracownika OBBH na temat historii Warszawy w latach 1939–1956 – styczeń–kwiecień. Odpowiedzialne: OBBH;
  - prelekcje pracownika OBBH na temat walki o dobra kultury w Warszawie w czasie okupacji i o artystach w powstaniu warszawskim – maj–czerwiec. Odpowiedzialne: OBBH;
  - prelekcja pracownika OBBH *Handel i czarny rynek w okupowanej Warszawie* – 23 października. Odpowiedzialne: OBBH;
  - prelekcja pracownika OBBH *Gastronomia w okupowanej Warszawie* – 11 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Uniwersytet Trzeciego Wieku Domu Kultury „Zacisze":
  - prelekcje pracownika OBBH na temat historii Warszawy w latach 1939–1956 – styczeń–kwiecień. Odpowiedzialne: OBBH;

  - prelekcje pracownika OBBH na temat walki o dobra kultury w Warszawie w czasie okupacji i o artystach w powstaniu warszawskim – maj–czerwiec. Odpowiedzialne: OBBH.
- Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusku – Filia Akademii Finansów i Biznesów Vistula w Warszawie:
  - realizacja wspólnie z AIPN projektu „Historia w artefaktach zapisana". Prezentowane były w poszczególnych miesiącach miniwystawy dotyczące postaci Mieczysława Dziemieszkiewicza „Roja", Tadeusza Starzyńskiego i Marii Marynowskiej. Uczestnicy projektu mogli obejrzeć artefakty związane z tymi osobami oraz wziąć udział w zajęciach edukacyjnych – styczeń–czerwiec. Odpowiedzialne: OBBH, AIPN;
  - prowadzenie lekcji muzealnych dla młodzieży szkolnej w siedzibie Akademii w Pułtusku przez pracownika OBBH – 2 lutego, 11 marca, 18 kwietnia, 13 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Dominikański Instytut Historyczny w Krakowie / Współpraca w ramach studiów dotyczących opracowania historii konwentu św. Józefa w Warszawie – styczeń–grudzień. Odpowiedzialne: OBBH.
- Katolicki Uniwersytet Lubelski – Ośrodek Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych /współpraca recenzencka pracownika OBBH z periodykiem „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne" – styczeń–sierpień. Odpowiedzialne: OBBH.
- Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Opolski / Kontakty z pracownikami tej placówki dydaktyczno-naukowej przy organizacji planowanej przez OBBH Warszawa międzynarodowej konferencji naukowej „Rachunki za powstanie warszawskie (1944–2024) – maj–październik. Odpowiedzialne: OBBH.
- Instytut Trzeciego Wieku / Prelekcja naczelnika OBBH na temat inwigilacji cudzoziemców przez kontrwywiad PRL – 7 maja. Odpowiedzialne: OBBH.
- Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II – Ośrodek Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych / Współpraca recenzencka pracownika OBBH z periodykiem „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne" – wrzesień–grudzień. Odpowiedzialne: OBBH.
- Uniwersytet Warszawski / 28. Festiwal Nauki w Warszawie – współpraca w ramach udziału Izby Pamięci „Strzelecka 8" w Festiwalu, organizacji wykładów i lekcji festiwalowych – 20–29 września. Odpowiedzialne: OBBH.

ODDZIAŁ IPN WROCŁAW

- Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu / Lekcja archiwalna dla studentów w ramach ich zajęć uzupełniających. Celem wizyty było zapoznanie studentów z zasobem archiwalnym OA Wrocław, ze szczególnym uwzględnieniem akt spraw prowadzonych przez aparat represji PRL, środków ewidencyjnych SB oraz akt paszportowych. Studenci otrzymali również informacje nt. rodzajów wniosków o udostępnienie materiałów archiwalnych – 6 lutego. Odpowiedzialne: OA.
- Uniwersytet Wrocławski / Lekcja archiwalna przeprowadzona przez pracowników OA dla studentów historii ze specjalizacją archiwalną – prezentacja zasobu archiwalnego OA Wrocław ze szczególnym uwzględnieniem akt spraw prowadzonych przez aparat represji PRL, środków ewidencyjnych SB oraz akt paszportowych; zapoznanie studentów z rodzajami wniosków o udostępnienie materiałów archiwalnych – 15 marca. Odpowiedzialne: OA, OBEN.
- Uniwersytet Wrocławski (Instytut Filologii Polskiej) / Współorganizacja konferencji naukowej „Kochanek literackiej muzy. Interdyscyplinarne studia nad życiem i twórczością Sergiusza Piaseckiego" – 21–22 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Uniwersytet Wrocławski (Instytut Studiów Europejskich) / IX Dolnośląski Turniej Debat Oksfordzkich – współorganizacja wydarzenia – 19 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Uniwersytet Wrocławski (Wydział Nauk Społecznych) / Udział w Dolnośląskim Festiwalu Karier, prezentacja aplikacji VR „Szybowcowa 87" – kilkadziesiąt osób skorzystało z aplikacji – 16 maja. Odpowiedzialne: OBEN, OA.
- Akademickie Biuro Karier Uniwersytetu Wrocławskiego / Udział w XVIII edycji Targów Pracy i Praktyk KAMPUS KARIERY – 21 listopada. Odpowiedzialne: OBEN, OA.
- Politechnika Wrocławska:

- projekt P.I.W.O – pokaz świetlny w rocznicę wprowadzenia stanu wojennego w Polsce na jednym z budynków Politechniki Wrocławskiej – 13 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN;
- koncert „13 grudnia roku pamiętnego… Zakazane ballady stanu wojennego" w auli Politechniki Wrocławskiej – 16 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.

Delegatura IPN w Opolu

- Uniwersytet Opolski (Instytut Historii):
  - wykład pracownika OBEN dla studentów *Obozy pracy przymusowej funkcjonujące w województwie opolskim; w Zdzieszowicach, Kędzierzynie, Sławięcicach* – 16 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - lekcja archiwalna dla studentów przeprowadzona przez pracowników OA – 25 kwietnia. Odpowiedzialne: OA;
  - współorganizacja wernisażu wystawy „Kośny – nie tylko lekarz i działacz społeczny" – 27 listopada. Odpowiedzialne: DIPN.
- Uniwersytet Trzeciego Wieku w Opolu / Wykład pracownika OBEN *Opieka medyczna w czasie powstania warszawskiego w świetle pamiętników jego uczestników* – 22 maja.

2. Współpraca międzynarodowa

2.1. Współpraca bilateralna

Austria

- Delegacja nauczycieli z Austrii / Wizyta studialna – w Centralnym Przystanku Historia odbyło się spotkanie studyjne koordynowane przez PAP we współpracy z MSZ. Przedstawiciel BNT zaprezentował gościom immersyjną ofertę edukacyjną IPN. Szczególne zainteresowanie wzbudziła strefa nowych technologii, w której historia jest opowiadana za pomocą najnowocześniejszych narzędzi, w tym kapsuł gamingowych. Z kolei pracownicy BWM zapoznali austriackich nauczycieli z misją IPN. Goście wysłuchali również prezentacji *Zagłada Romów*, wygłoszonej przez pracownika OBEN Łódź. Austriaccy nauczyciele przebywali w naszym kraju z kilkudniową wizytą, której temat przewodni to „Wielokulturowość Polski w okresie przedwojennym". Pedagodzy nawiązywali i poszerzali kontakty z polskimi instytucjami, zbierali materiały dydaktyczne oraz uczestniczyli w wymianie naukowej – 8 lipca. Odpowiedzialne: BPH, BNT, BWM, OBEN Łódź.
- Polskie Sanktuarium Narodowe na Kahlenbergu / Obchody 341. rocznicy odsieczy wiedeńskiej oraz 41. rocznicy wizyty w sanktuarium Ojca Świętego Jana Pawła II – uroczystościom przewodniczył ówczesny metropolita katowicki, obecnie warszawski - abp Adrian Galbas SAC, wzięli też udział liczni przedstawiciele duchowieństwa, władz państwowych i samorządowych, urzędnicy, służby mundurowe, harcerze oraz austriacka Polonia. Obchody rozpoczęły się zapaleniem zniczy i złożeniem wieńców na kahlenberskim cmentarzu parafialnym, na grobie Polaków poległych podczas obrony Wiednia w 1683 r. W ramach uroczystości złożono wieńce pod pomnikiem króla Jana III Sobieskiego i odprawiono uroczystą mszę świętą w Sanktuarium. Odczytano listy od ministra Andrzeja Dery w imieniu prezydenta RP Andrzeja Dudy oraz od marszałka Sejmu Szymona Hołowni. Następnie odbył się Apel Pamięci i salwa honorowa, oddana przez żołnierzy 11. Lubuskiej Dywizji Kawalerii Pancernej im. Króla Jana III Sobieskiego. Po oficjalnej części uczestnicy wzięli udział w tradycyjnych dożynkach. Z ramienia IPN w uroczystościach uczestniczył doradca prezesa Jan Józef Kasprzyk – 8 września. Odpowiedzialne: BWM.
- Wiener Wiesenthal Institut für Holocaust Studien, Stowarzyszenie Kultury Pamięci Vestigia Memoriae / Udział w seminarium „Ślady Pamięci. Austria w latach 1933–1938–1945" – Wiedeń – Mauthausen, 11–14 września. Odpowiedzialne: OBBH Kraków.

Chiny

- Delegacja przedstawicieli rządu Republiki Chińskiej (Tajwanu) / Wizyta studialna – IPN odwiedziła delegacja członków rządu Republiki Chińskiej (Tajwanu) oraz sekretarz Przedstawicielstwa Tajpej w Polsce, którzy spotkali się z zastępcą prezesa IPN Karolem Polejowskim. W trakcie spotkania goście zapoznali się ze strukturą i obszarami działalności IPN, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień dotyczących sprawiedliwości tranzytywnej – 2 września. Odpowiedzialne: BWM.

Czechy

- Ministerstwo Obrony Narodowej Republiki Czeskiej (Wydział Grobów Wojennych i Miejsc Pamięci) / Spotkanie robocze dotyczące współpracy w zakresie poszukiwań miejsc pochówków ofiar

reżimów totalitarnych na terenie Republiki Czeskiej oraz Rzeczypospolitej Polskiej. Odpowiedzialne: BPiI.

Francja

- Parlament Europejski / Podczas sesji plenarnej Parlamentu Europejskiego w Strasburgu zaprezentowano wystawę poświęconą bł. rodzinie Ulmów z Markowej. IPN reprezentował wiceprezes Mateusz Szpytma – 16 stycznia. Odpowiedzialne: BWM.
- Musée de l'Armée à Paris / Współpraca z Antoine'em Tromskim przy tworzeniu plansz wystawy „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" przeznaczonych do prezentacji we Francji (dla BWM) – lipiec. Odpowiedzialne: OBBH Poznań.
- Fondation TRES/ L'association Regards Multiples (Steenvoorde) / Wystawa elementarna „Stanisław Maczek" – długofalowa współpraca nad przygotowaniem francuskojęzycznej wersji wystawy udostępnionej 3 września z okazji wyzwolenia Steenvoorde przez jednostki 1. Dywizji Pancernej – 3 września. Odpowiedzialne: OBBH Poznań, OBEN Katowice.
- Merostwo miasta Steenvoorde (Francja) / Otwarcie francuskojęzycznej wersji wystawy IPN „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" („Les chemins de l`espoir. Une odyssée de la liberté") w Mediatece (Bibliotece Miejskiej) oraz odsłonięcie w Parku im. S. Maczka przygotowanych przez OBBH w Poznaniu i Miasto Zbąszyń 4 stałych tablic informacyjnych w języku francuskim poświęconych gen. Stanisławowi Maczkowi i żołnierzom PSZ na Zachodzie – Steenvoorde, 6 września. Odpowiedzialne: OBBH Poznań.

Holandia

- Maczek Memorial / Uroczyste otwarcie wystawy „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" w muzeum Maczek Memorial Breda, zainaugurowało obchody 80. rocznicy wyzwolenia Bredy przez 1. Dywizję Pancerną PSZ pod dowództwem gen. Stanisława Maczka. Wystawę zewnętrzną otworzył zastępca prezesa IPN Karol Polejowski. W uroczystości wzięła udział licznie zgromadzona lokalna społeczność, w tym potomkowie żołnierzy gen. Maczka, zastępczyni burmistrza Bredy, Carla Kranenborg-Van Eerd, przedstawiciele ambasady Polski w Holandii oraz władz samorządowych. Przed otwarciem wystawy zastępca prezesa IPN oraz zastępca dyrektora BWM złożyli wieńce na Polskim Honorowym Cmentarzu Wojskowym w Bredzie, gdzie spoczywają żołnierze 1. Dywizji Pancernej oraz ich dowódca gen. Stanisław Maczek – 4 września. Odpowiedzialne: BWM.

Irlandia

- Northern Ireland Modellers Association Ireland, International Plastic Modellers' Society Belfast / Przekazanie gier i wydawnictw IPN jako nagród dla laureatów wystawy modelarskiej Northern Ireland Modellers w Belfaście – 12 maja. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

Izrael

- Delegacja przedstawicieli środowisk żydowskich z USA:
  - wizyta studialna – grupa przedstawicieli środowisk żydowskich z USA gościła w Centralnym Przystanku Historia: przedstawiciele American Jewish Committee, USC Shoah Foundation, Republican Jewish Coalition, Defiant Requiem Foundation in Washington, dziennikarze, prawnicy, w tym potomkowie ocalałych z Holocaustu. Organizację wizyty koordynowała Ambasada RP w Waszyngtonie oraz PAP. Głównym celem było przedstawienie gościom działań podejmowanych przez IPN w zakresie nowoczesnej edukacji historycznej oraz prezentacja zasobu archiwalnego. Rzecznik prasowy IPN zaprezentował pokrótce nowo otwarte Centrum Edukacyjne i jego ofertę skierowaną do wszystkich grup wiekowych. Następnie przedstawiciel AIPN scharakteryzował przechowywane w IPN dokumenty, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących zagłady Żydów w okresie II wojny światowej. Omówił także pokrótce projekty Archiwum Pełne Pamięci i straty.pl. Goście zapoznali się z ofertą edukacyjną BNT, m.in. z grami kompu-

terowymi oraz aplikacjami informatycznymi bazującymi na wynikach badań naukowych, służącymi edukacji dzieci i młodzieży. Otrzymali anglojęzyczną wersję raportu *Immersyjna edukacja historyczna. W stronę nowych ścieżek edukacyjnych*. Na koniec pracownik BWM zapoznał przybyłych z projektem „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" – 24 czerwca. Odpowiedzialne: BPH, BWM, BNT, AIPN;

– wizyta studialna w Centralnym Przystanku Historia przedstawicieli społeczności żydowskich z USA – przedstawiciele amerykańskich federacji żydowskich, dziennikarze i prawnicy, w tym krewni ocalałych z Holokaustu. Organizację wizyty koordynowała Ambasada RP w Waszyngtonie oraz PAP. Podstawowym celem wizyty studyjnej było przedstawienie gościom działań podejmowanych przez IPN w zakresie nowoczesnej edukacji historycznej oraz zaprezentowanie zasad funkcjonowania i zbiorów AIPN. Goście mieli okazję własnoręcznie przetestować nowoczesne metody dotarcia do najmłodszego pokolenia przygotowane przez BNT. Goście otrzymali również anglojęzyczną wersję raportu *Immersyjna edukacja historyczna. W stronę nowych ścieżek edukacyjnych* – 2 września. Odpowiedzialne: BPH, BWM.

Japonia

- Delegacja Stowarzyszenia Rezydentów Wysp Kurylskich z Japonii, Ambasada Cesarstwa Japonii w Warszawie / Wizyta studialna – IPN odwiedziła delegacja japońskich dyplomatów i przedstawicieli stowarzyszenia rezydentów Wysp Kurylskich. Gości powitał zastępca prezesa IPN Karol Polejowski i przedstawił im strukturę IPN. Dyrektor BWM szczegółowo zapoznała delegację z misją i zadaniami IPN, ze szczególnym uwzględnieniem reagowania na dyfamacje pojawiające się w przestrzeni publicznej oraz dekomunizacji przestrzeni publicznej i burzenia pomników wdzięczności Armii Czerwonej. Gości zapoznano z flagowym projektem Instytutu „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" oraz scharakteryzowano śledztwa prowadzone przez GKŚZpNP, dotyczące deportacji obywateli polskich z dawnych terytoriów RP przyłączonych do ZSRS. Gości zapoznano także z działalnością BUWiM, BEN i pionu naukowego IPN. Przedstawiciele stowarzyszenia ze swojej strony przedstawili najnowszy raport dotyczący podstawowych faktów i stanowiska Japonii w sprawie Wysp Kurylskich – 14 listopada. Odpowiedzialne: BWM.

Korea Południowa

- Wydział Prawa Uniwersytetu Konkuk w Korei Południowej / Wizyta studialna – w wydarzeniu wzięli udział prof. Han Sanghie wraz z żoną oraz pracownik BBH. Profesor zajmuje się badaniem różnych aspektów *transitional justice*, tj. sprawiedliwości czasu przemian i w związku z tym chciał się dowiedzieć więcej o wielotorowej działalności IPN. Rozmowa dotyczyła zapytań przesłanych przez prof. Sanghie przed wizytą, m.in. okoliczności powstania IPN, działalności pionu prokuratorskiego, dynamiki i priorytetów IPN na przełomie wielu lat, a także znaczenia i roli edukacji historycznej w budowie społeczeństwa demokratycznego. Poza tym pracownik BBH przedstawił flagowy projekt IPN „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności", omówił rolę poszczególnych pionów Instytutu oraz poruszył kwestie działań dekomunizacyjnych – 16 stycznia. Odpowiedzialne: BWM, BBH.
- Ministerstwo Zjednoczenia Korei Południowej:
  – wizyta studialna – pracownik BWM zapoznał gości ze strukturą i celami działalności IPN, ze sztandarowym projektem „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności". Następnie przedstawiciele BBH i BRP scharakteryzowali tło historyczne końca II wojny światowej, kwestię zbrodni komunistycznych, takich jak obława augustowska, narzucenie komunizmu w Polsce pod naciskiem Związku Sowieckiego oraz przemiany demokratyczne na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku. Omówiono proces dekomunizacji towarzyszący upadkowi wspieranego przez Sowietów reżimu w 1989 r., ze szczególnym uwzględnieniem trwającej w IPN akcji usuwania z przestrzeni publicznej symboli komunistycznych, w tym nazw ulic i pomników. Poruszono kwestie kreowania odpowiedzialnej polityki pamięci, prezentowania Polakom bohaterów podziemia antykomunistycznego oraz tworzenia projektów edukacyjnych dla najmłodszego po-

kolenia. Przedstawiciele Ministerstwa Zjednoczenia Korei wyrazili duże zainteresowanie grami komputerowymi stworzonymi przez BNT, a także ofertą BEN. Byli pod wrażeniem zakresu i zasięgu działalności Instytutu oraz liczby podejmowanych projektów i inicjatyw – 19 stycznia. Odpowiedziane: BWM, BBH, BRP;
  – wizyta studialna – IPN odwiedzili przedstawiciele Ministerstwa Zjednoczenia Korei, z Dyrektor Generalną tego resortu na czele. Celem wizy było zacieśnienie współpracy dotyczącej sprawiedliwości okresu przemian, ponieważ IPN jest na tym polu instytucją mentorską i punktem odniesienia dla organizacji tego typu z całego świata, była to już kolejna wizyta koreańskich urzędników. Tym razem goście mieli okazję zapoznać się dokładniej ze strukturą, organizacją i specyfiką funkcjonowania Instytutu, ze szczególnym uwzględnieniem Archiwum IPN oraz Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu – 30 sierpnia. Odpowiedzialne: BWM.
- Komisja Prawdy i Pojednania Republiki Korei / Wizyta studialna delegacji Truth and Reconciliation Commission Republiki Korei, organizacji o profilu zbliżonym do IPN – Czteroosobowej delegacji przewodniczył prezes Kim Kwang Dong. Zastępca prezesa IPN Krzysztof Szwagrzyk przytoczył przykłady prac poszukiwawczych, m.in. ekshumacje na „Łączce" cmentarza Powązkowskiego, gdzie w latach czterdziestych i pięćdziesiątych władze komunistyczne chowały bohaterów podziemia antykomunistycznego, a w latach osiemdziesiątych utworzyło z tego miejsca kwatery pochówku dla dygnitarzy komunistycznych, próbując w ten sposób usunąć ślady zbrodni. Opowiedział także o sposobach typowania miejsca prac wykopaliskowych za pomocą zdjęć lotniczych, systemu LIDAR, georadarów itp., a także o wykorzystywaniu technologii CODIS do identyfikacji ofiar – 19 czerwca. Odpowiedzialne: BWM, BPiI.

Litwa

- Centrum Badania Ludobójstwa i Ruchu Oporu Mieszkańców Litwy:
  – zaproszenie BPiI do udziału w charakterze obserwatora w pracach poszukiwawczych miejsca pochówku superintendenta Jednoty Wileńskiej ks. Michała Jastrzębskiego, którego szczątki zostały ukryte przez Sowietów na cmentarzu Sierocym na Antokolu w Wilnie, Wilno – 18–20 czerwca. Odpowiedzialne: BPiI;
  – współpraca w ramach polsko-litewskiej grupy roboczej LGGRTC i IPN. Udział pracownika OBBH w spotkaniu roboczym w Wilnie przy okazji obchodów 80. rocznicy Operacji „Ostra Brama" – 4–7 lipca. Odpowiedzialne: OBBH Gdańsk.
- Litewskie Archiwum Specjalne / Na mocy umowy AIPN pozyskało odpłatnie 11 399 plików cyfrowych stanowiących 142 j.a. dokumentacji wytworzonej przez Komitet Bezpieczeństwa Państwowego Litewskiej Socjalistycznej Republiki Sowieckiej w Wilnie. Kopie zamieszczono w Centralnym Repozytorium Cyfrowym. Odpowiedzialne: AIPN.
- Uniwersytet Wileński / Współpraca w ramach umowy na wykonanie badań genetycznych szczątków ludzkich odnalezionych podczas prac poszukiwawczych na Litwie. Odpowiedzialne: BPiI.

Meksyk

- Instituto Matías Romero / Otwarcie wystawy „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" w Museo de la Cancillería w ramach upamiętnienia 80. rocznicy przybycia polskich uchodźców do Meksyku i 95. rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych między Meksykiem a Polską zorganizowane we współpracy z Ambasadą RP w Meksyku – 5 marca. Odpowiedzialne: BWM.

Mongolia

- Ambasada RP w Ułan Bator / Delegacja IPN z udziałem zastępcy prezesa IPN Mateusza Szpytmy odbyła serię spotkań w Mongolii, koncentrując się na współpracy w zakresie badań nad zbrodniami komunistycznymi i edukacji historycznej. Wizyta obejmowała rozmowy z przedstawicielami mongolskich instytucji rządowych i naukowych, a także wizyty w miejscach kultury i pamięci – 4–5 czerwca. Odpowiedzialne: BWM.

Niemcy

- Zentrale Stelle der Landesjustizverwaltungen zur Aufklärung nationalsozialistischer Verbrechen (Centrala Badania Zbrodni Narodowosocjalistycznych w Ludwigsburgu) / Stała współpraca w ramach prowadzonych śledztw – przesyłanie wniosków o zagraniczną pomoc prawną do właściwych organów sprawiedliwości w związku z prowadzonymi postępowaniami. Odpowiedzialna: OKŚZpNP Wrocław.
- Universität Flensburg, Freie Universität Berlin / Kontakty z pracownikami tej placówki dydaktyczno-naukowej przy organizacji planowanej przez OBBH Warszawa międzynarodowej konferencji naukowej „Rachunki za powstanie warszawskie (1944–2024). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość" – maj–październik. Odpowiedzialne: OBBH Warszawa.
- Arolsen Archives / Szkolenie – dwóch pracowników Centrum Informacji o Ofiarach II Wojny Światowej AIPN wzięło udział w szkoleniu dotyczącym bazy Arolsen Archives w Bad Arolsen – 3–6 czerwca. Odpowiedzialne: AIPN.
- Muzeum Miasta Halle nad Soławą / Otwarcie wystawy „Sąd Wojenny Rzeszy 1936–1945. Narodowosocjalistyczne sądownictwo wojskowe i zwalczanie ruchu oporu w Europie" – międzynarodową wystawę objazdową przygotowała Fundacja Pamięci Saksonii-Anhalt i Miejsce Pamięci Roter Ochse w Halle nad Soławą, przy wsparciu niemieckiego rządu federalnego i rządu krajowego Saksonii-Anhalt oraz partnerów zagranicznych, m.in. IPN. Wernisaż rozpoczął się od kuratorskiego oprowadzenia gości, wśród których obecni byli: Komisarz Rządu Federalnego ds. Kultury i Mediów Claudia Roth, premier Rządu Saksonii-Anhalt dr Reiner Haseloff, dyrektor Fundacji Miejsc Pamięci prof. dr hab. Detlef Garbe, burmistrz Halle Egbert Geier, dyrektor Miejsca Pamięci Roter Ochse Michael Viebig, dyrektor Muzeum Miasta Halle nad Soławą Jane Unger oraz ambasador Królestwa Belgii. Po obejrzeniu ekspozycji uczestnicy udali się do siedziby Fundacji Franckego, gdzie odbyła się główna uroczystość związana z jej otwarciem oraz dyskusja z udziałem krewnych osób skazanych przez Sąd Wojenny Rzeszy, pochodzących z Norwegii i Polski. Zaproszono m.in. Aleksandrę Tabulewską, wnuczkę Marii Kasprzyk, łączniczki AK. Ze strony IPN w wydarzeniu wziął udział doradca prezesa Grzegorz Berendt – 29 sierpnia. Odpowiedzialne: BWM.
- Centrum Dokumentacji „Haren/Maczków" oraz władz miasta Haren / Wizyta studialna – w siedzibie IPN odbyła się wizyta delegacji z Niemiec, złożonej z dyrektora Centrum Dokumentacji i Spotkań „Haren/Maczków 45/48" dr. hab. Rüdigera Rittera, burmistrza miasta Haren Markusa Honnigforta oraz jego rzeczniczki prasowej. Głównym celem spotkania było podpisanie listu intencyjnego, w którym obie strony zadeklarowały wolę wzajemnej współpracy w zakresie wymiany archiwaliów, organizacji konferencji naukowych, wystaw i warsztatów naukowych, a także przygotowania wspólnych publikacji. Gości powitał zastępca prezesa IPN Karol Polejowski, który podpisał wspomniany list intencyjny z ramienia IPN. Przy podpisywaniu dokumentu burmistrz Haren podkreślił, że ważnymi aspektami we współpracy z IPN są dla niego edukacja młodych, pielęgnowanie pamięci o wydarzeniach historycznych i podnoszenie tych kwestii w dyskusji publicznej, ze względu na m.in. sytuację polityczną w Niemczech – 2 września. Odpowiedzialne: BWM.
- Organizacja Volksbund / Wizyta studialna – na Przystanku Historia przy ul. Marszałkowskiej odbyło się spotkanie grupy młodzieży z całej Europy, biorącej udział w projekcie PEACE LINE, ze świadkami historii. Projekt prowadzi Organizacja Volksbund z Niemiec, która w ramach zorganizowanej przez siebie wycieczki do Polski odwiedza wraz z młodzieżą różne instytucje i miejsca pamięci w celu poznania historii Polski w XX w. Trzydziestoosobową grupę młodzieży powitał zastępca prezesa IPN Karol Polejowski. O pracy, misji i zadaniach IPN, szczególnie w zakresie zachowania pamięci o ofiarach zbrodni popełnionych przez Niemców i Sowietów w minionym stuleciu, opowiedziała dyrektor BWM. Punktem kulminacyjnym wizyty były rozmowy w osobnych salach z dwoma świadkami historii, którzy działali w podziemnych strukturach opozycyjnych w PRL: Teresą Bochwic i Markiem Głowackim – 6 września. Odpowiedzialne: BPH, BWM.
- Computerspielemuseum w Berlinie / Nawiązanie współpracy mającej na celu prezentację edukacyjnych projektów gamingowych BNT w jednym z najważniejszych muzeów poświęconych historii gier komputerowych na świecie. Podczas inauguracji wystawy zastępca dyrektora BNT wzięła udział

w panelu dyskusyjnym poruszającym kwestie przyszłości nauczania historii, gier jako nośników wartości edukacyjnej, misji IPN i kierunku działań BNT. W panelu udział wzięli również: zastępca dyrektora wydziału w Federalnym Ministerstwie Spraw Zagranicznych Niemiec Dimo Böhme, pracownik naukowy w zakresie historii publicznej na Uniwersytecie w Leibnizu Nico Nolden, pracownik BRP Filip Gańczak, dyrektor generalny Computerspielemuseum Martin Görlich prowadzący panel – 2 października – 4 listopada. Odpowiedzialne: BNT.

- Najwyższy Sąd Związkowy w Berlinie (Kammergericht) / Wizyta studialna – Centrum Edukacyjne IPN przy ul. Marszałkowskiej odwiedziła grupa aplikantów prawa przy Najwyższym Sądzie Związkowym w Berlinie (Kammergericht). Goście zapoznali się z misją i zadaniami Instytutu, przedstawiciel GKŚZpNP przedstawił specyfikę i problematykę śledztw dotyczących zbrodni nazistowskich i komunistycznych, zastępca dyrektora BBH zapoznał gości z pracą swojego pionu, zaprezentowano również skany wybranych dokumentów źródłowych z czasów II wojny światowej, pochodzących z zasobu AIPN – 10 października. Odpowiedzialne: BPH, BWM.

Rumunia

- Instytut Badania Zbrodni Komunistycznych i Pamięci Rumuńskiego Uchodźstwa (IICCMER) / Udział delegacji IPN i wystąpienie zastępcy prezesa IPN Mateusza Szpytmy na konferencji „35 lat po upadku reżimów totalitarnych w Europie" – 3–5 października. Odpowiedzialne: BWM.

Stany Zjednoczone

- Muzeum Ofiar Komunizmu w Waszyngtonie / Wizyta studialna – w IPN gościł nowo wybrany Prezes Muzeum Ofiar Komunizmu w Waszyngtonie Eric Patterson. Towarzyszyła mu dyrektor Milda Mataciunaite-Boyce. Rozmawiano o perspektywach przyszłej współpracy, zwłaszcza w kontekście edukowania różnych grup wiekowych, o zagrożeniach, jakie niosą ze sobą systemy totalitarne. Prezes IPN Karol Nawrocki przedstawił najnowsze projekty w tej dziedzinie, w tym flagowe przedsięwzięcie IPN „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" opowiadające o walce Polaków z nazizmem niemieckim i komunizmem sowieckim. Wspomniał o niedawnym otwarciu Centralnego Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie, gdzie zastosowano rozwiązania z dziedziny najnowszych technologii, odpowiadając na potrzeby młodych ludzi – 13 maja. Odpowiedzialne: BWM.
- Delegacja studentów z Teksasu / Wizyta studialna – AIPN odwiedziła grupa studentów z Teksasu przebywających w Polsce w ramach Programu Wymiany Młodych Rolników Polska Teksas 2024. Towarzyszyli im polscy rolnicy, goszczący Amerykanów w swoich gospodarstwach przez ostatnie tygodnie. Dyrektor AIPN zapoznała gości z bogactwem dokumentów zgromadzonych w zasobie IPN. Odwiedzili oni pracownię konserwacji akt, w której mieli możliwość zobaczenia, jakimi metodami są zabezpieczane i przygotowywane do skanowania najstarsze i najbardziej zniszczone archiwalia. W pracowni digitalizacji odwiedzający dowiedzieli się o dużym znaczeniu cyfryzacji dokumentów. Szczególne zainteresowanie gości wzbudziło skanowanie obiektów trójwymiarowych. Na zakończenie uczestnicy spotkania zapoznali się ze specyfiką działania ewidencji operacyjnej SB i zwiedzili pomieszczenia magazynowe, w których przechowywane są kartoteki wytworzone przez cywilne organy bezpieczeństwa PRL. W czasie wizyty goście mieli możliwość obejrzenia fotografii autorstwa znanego fotografa Henryka Śmigacza przedstawiających zniszczenia Warszawy podczas II wojny światowej oraz ekspozycji dokumentów i artefaktów pozyskanych do zasobu IPN ze Związku Sokolstwa Polskiego w Ameryce – 1 lipca. Odpowiedzialne: AIPN.
- Institute of World Politics (Washington DC):
  - udział w programach badawczych dotyczących zbrodni komunistycznych w Polsce z lat 1944–1955 oraz wybranych aspektów stosunków polsko-żydowskich 1918–1956 – wrzesień–grudzień. Odpowiedzialne: OBBH Warszawa;
  - wspólnie z IWP wydanie 41. numeru rocznika naukowego „Glaukopis" (pisma figurującego w wykazie polskich naukowych publikacji punktowanych Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego). Odpowiedzialne: OBBH.

- United States Holocaust Memorial Museum / Na mocy umowy AIPN zdigitalizowało na potrzeby USHMM 289 j.a. i odpłatnie przekazało 388 518 skanów dokumentów zgromadzonych przez Główną Komisję Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce. Odpowiedzialne: AIPN.

Tunezja

- Muzeum w Mareth, Ambasada RP w Tunisie / Odsłonięcie przez zastępcę prezesa IPN Karola Polejowskiego tablicy w Mareth, upamiętniającej bohaterskie działania polskich pilotów z grupy Cyrk Skalskiego podczas II wojny światowej, wydarzeniu towarzyszyła prezentacja wybranych plansz wystawy „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności". Wydarzenie zgromadziło przedstawicieli władz lokalnych, armii tunezyjskiej oraz społeczności polskiej mieszkającej w Tunezji. Drugiego dnia w Tunisie została otwarta wystawa „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" – 28–29 października. Odpowiedzialne: BWM.

Ukraina

- Wydzielone Archiwum Państwowe Służby Bezpieczeństwa Ukrainy (HDA SBU, Hałuzewyj Derżawnyj archiw Służby bezpeky Ukrajiny) / Spotkanie w Warszawie z udziałem pracownika OBBH Gdańsk podsumowujące kwestie dotyczące zakończenia prac nad 11. tomem wspólnej serii wydawniczej „Polska i Ukraina w XX wieku. Nieznane dokumenty z archiwów służb specjalnych": *Operacje deportacyjne NKWD 1940–1941* – 21 marca. Odpowiedzialne: OBBH Gdańsk.

Watykan

- Stolica Apostolska / Z okazji Europejskiego Dnia Pamięci o Sprawiedliwych upamiętniono bł. rodzinę Ulmów poprzez posadzenie w ogrodach watykańskich jabłoni szczepionej przez bł. Józefa Ulmę. W uroczystości wziął udział zastępca prezesa IPN Mateusz Szpytma – 6 marca. Odpowiedzialne: BWM.

Węgry

- Archiwum Historyczne Węgierskich Służb Bezpieczeństwa Narodowego (ÁBTL) / Wystawa „Surveillance / Control of Punk / new wave musicians in the communist dictatorships in Eastern Europe" – AIPN brało udział w przygotowaniu plansz do wystawy realizowanej przez ÁBTL w ramach Sieci Instytucji Archiwalnych Zajmujących się Aktami Tajnych Służb. Odpowiedzialne: AIPN.
- Komitet Pamięci Narodowej (NEB) / Udział delegacji IPN w konferencji z okazji jubileuszu 10-lecia powstania NEB. Przemówienie prezesa IPN Karola Nawrockiego. W wydarzeniu uczestniczyli m.in. marszałek węgierskiego Zgromadzenia Narodowego László Kövér, prezes Komitetu Pamięci Narodowej Réka Földváryné Kiss, prezes Fundacji Pamięci Ofiar Komunizmu (VOC) Andrew Bremberg, przewodniczący Platformy Europejskiej Pamięci i Sumienia (PEMC) Marek Mutor oraz dyrektor Ossolineum Łukasz Kamiński – 14 lutego. Odpowiedzialne: BWM.
- Konsulat Honorowy Węgier w Szczecinie / Współpraca w zakresie organizacji spaceru edukacyjnego „Budapeszt – Szczecin 1956" w związku z realizacją projektu wymiany polsko-węgierskiej „Polsko-Węgierskie Spotkanie Młodzieży – Budapeszt 1956, Szczecin 1970, 1980, 1981" w ramach grantu Grupy Wyszehradzkiej – V4 – 28 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Konsulat Generalny Węgier w Krakowie:
  - organizacja pokazu i komentarz historyczny do węgierskiego filmu dokumentalnego o życiu ks. Béli Vargi *Ostatni marszałek* w reż. Anny Koltay, Kraków – 12 czerwca; Zakopane – 14 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN Kraków, OBBH Kraków;
  - współpraca przy obchodach 68. rocznicy wybuchu rewolucji węgierskiej 1956 r. – 23 października. Odpowiedzialne: OBUWiM Kraków.
- Konsulat Generalny Węgier w Krakowie, Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie / Wykład o uchodźcach polskich na Węgrzech w czasie II wojny światowej, podczas wernisażu wystawy „Rozmówki polsko-węgierskie" – 13 listopada. Odpowiedzialne: OIPN Kraków.

Wielka Brytania

- Uniwersytet Bath Spa / Prelekcja w języku angielskim dla studentów podczas przejazdu „Tramwajem przez historię – poznański Czerwiec 1956" – 26 marca. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.
- Honorowy Konsul Wielkiej Brytanii / Współorganizacja pokazu filmu *Wielka ucieczka na północ* (reż. A. Fader) wraz z wykładem historycznym z okazji 80. rocznicy ucieczki jeńców ze Stalagu Luft III w Żaganiu – Poznań, 11 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.
- Samorząd miasta Cowes, Stowarzyszenie Polish Sue / Udział w obchodach 82. rocznicy obrony Cowes i East Cowes przez ORP „Błyskawica", udział w obchodach upamiętniających Polaków, którzy brali udział w obronie Isle od Wight w 1942 r. Złożenie wieńców i kwiatów przed tablicą upamiętniającą te wydarzenia. W wydarzeniu udział wzięli m.in. burmistrz Cowes John Nicholson, attaché obrony przy Ambasadzie RP w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej gen. bryg. Michał Sprengel, założycielka i prezes Stowarzyszenia Polish Sue w Wielkiej Brytanii Iwona Golińska, członkowie rady miasta Cowes, przedstawiciele instytucji polonijnych w UK oraz licznie przybyła Polonia. IPN reprezentowali zastępca prezesa IPN Karol Polejowski oraz dyrektor BWM. Wykład Karola Polejowskiego dotyczący historii ORP „Błyskawica" i jego znaczenia w obronie Cowes – 3–5 maja. Odpowiedzialne: BWM.
- Parlament Brytyjski / Wernisaż wystawy „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" z wątkami polsko-brytyjskimi, z udziałem prezesa IPN Karola Nawrockiego oraz Hala Sosabowskiego, prawnuka generała, prezentacja kilku najcenniejszych artefaktów ze zbiorów AIPN przekazanych w ramach projektu Archiwum Pełne Pamięci, m.in. pamiętnika z Syberii spisanego na korze drzewa, odznaczenie laureatów nagrody Ambasador Polskiej Historii. Pokaz filmu *„Błyskawica" – wierny okręt* oraz dzwonu z ORP „Błyskawica". Współorganizatorem wydarzenia był członek Parlamentu Wielkiej Brytanii i współprzewodniczący ponadpartyjnej grupy parlamentarnej ds. Polski Martin John Vickers. Obecny był m.in. Lord Speaker Izby Lordów brytyjskiego parlamentu John Francis McFall, Baron McFall of Alcluith – 7 października. Odpowiedzialne: BWM.

Włochy

- Opactwo Monte Cassino, Ambasada RP w Rzymie / Na wzgórzu Cassino, na terenie opactwa benedyktyńskiego, została zaprezentowana wystawa „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" z wątkami polsko-włoskimi. IPN reprezentował prezes Karol Nawrocki. Otwarciu wystawy towarzyszyli m.in. córka generała Andersa, ambasador Polski we Włoszech Anna Maria Anders, opat klasztoru benedyktynów Luca Fallica, dyrektor BWM oraz harcerze ZHR Kluczbork. Po ekspozycji, będącej hołdem dla żołnierzy PSZ, którzy walczyli za wolność i honor na wszystkich frontach podczas II wojny światowej, oprowadził prezes IPN. W uroczystościach uczestniczyli m.in. prezydent RP Andrzej Duda wraz z małżonką Agatą Kornhauser-Dudą, marszałek Senatu RP Małgorzata Kidawa-Błońska, prezydent Włoch Sergio Mattarella, burmistrz Cassino Enzo Salera, oraz weterani Walk o Niepodległość RP – 18 maja. Odpowiedzialne: BWM.
- Stowarzyszenie Krajowe Kombatantów i Weteranów, sekcja Macerata, Szkoła Języka i Kultury Polskiej Anders / W Palazzo Sangallo w Loreto, we włoskim rejonie Marche, została zainaugurowana wystawa zewnętrzna „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" z udziałem zastępcy dyrektora BWM – 14 września. Odpowiedzialne: BWM.
- Papieski Uniwersytet Gregoriański w Rzymie / Spotkanie autorskie z Jakubem Gołębiewskim, autorem publikacji albumowej *Ksiądz Jerzy Popiełuszko. Historia życia* – 14–16 października. Odpowiedzialne: Wydawnictwo IPN.
- Associazione Polonia di Cesena / W opactwie San Mercuriale została zaprezentowana wystawa „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności", której towarzyszyła konferencja z udziałem zastępcy burmistrza Forlì Vincenzo Bongiorno, wicekonsula RP Pawła Krupki. Prelekcje wygłosili włoscy historycy – Enzo Casadio i Gianpietro Panziera – 10 listopada. Odpowiedzialne: BWM.

2.2. Współpraca z Polonią i organizacjami polonijnymi

- Światowa Rada Badań nad Polonią:
  – udział pracownika OBBH Warszawa w badaniach prowadzonych przez Radę – styczeń–grudzień. Odpowiedzialne: OBBH Warszawa;
  – współpraca historyka OKŚZpNP Wrocław. Odpowiedzialna: OKŚZpNP Wrocław.
- Polski Ośrodek Społeczno-Kulturalny (POSK):
  – spotkanie z przedstawicielami instytucji emigracyjnych oraz z Polonią mieszkającą w Wielkiej Brytanii; otwarcie wystawy „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" z udziałem prezesa Karola Nawrockiego. W wernisażu wzięli udział m.in. konsul generalny RP Mateusz Stąsiek, naczelnik OA Wrocław oraz prezes Ośrodka Społeczno-Kulturalnego dr Marek Laskiewicz; prezentacja dotychczasowych dokonań IPN oraz jego najważniejszych celów – 9 lutego. Odpowiedzialne: BWM;
  – wernisaż wystawy „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" oraz odznaczenie działaczy polonijnych medalami Reipublicae Memoriae Meritum. Złoty Medal RMM otrzymał dr Marek Laskiewicz, POSK w Londynie. Srebrnymi medalami zostały uhonorowane: Małgorzata Bugaj-Martynowska – założycielka i dyrektor Polskiej Szkoły Przedmiotów Ojczystych im. Heleny Modrzejewskiej w Londynie, współzałożycielka i dyrektor „Edukatora" – Centrum Dyrektorów i Kadr Zarządzających polskich szkół w Wielkiej Brytanii, oraz Sylwia Kosiec – wiceprezes Polskiej Wspólnoty w Wielkiej Brytanii – 9 lipca. Odpowiedzialne: BWM.
- Polska Grupa Pamięci Historycznej w Antwerpii / Zajęcia edukacyjne nawiązujące do Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych w kilku polskich szkołach i placówkach: Ośrodku „Millenium" Polskiej Macierzy Szkolnej w Belgii w Comblain-la-Tour, Polskiej Szkole Edu Gandawa, Polskiej Szkole „Polak Mały" w Hasselt, Szkole Polskiej im. gen. Elżbiety Zawackiej w Mons, Szkole Polskiej im. Joachima Lelewela w Brukseli oraz dla harcerzy ZHP Belgia. Ponadto pracownicy OBEN wygłosili wykład *Stanisław Maczek. Droga do generalskich szlifów* w Domu Polski Wschodniej w Brukseli i spotkali się z członkami PGPH w celu omówienia perspektyw dalszej współpracy. Projekt zrealizowany przez pracowników OBEN na zaproszenie PGPH – 8–13 marca. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.
- Polska parafia pw. św. Maksymiliana Marii Kolbego w diecezji Breda / Otwarcie wystawy „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" w związku z upamiętnieniem 84. rocznicy powołania Samodzielnej Brygady Strzelców Podhalańskich – 4 lutego. Odpowiedzialne: BWM.
- Apulijskie Stowarzyszenie Polsko-Włoskie / Inauguracja wystawy „Zbrodnia katyńska 1940 r. Eksterminacja polskich elit" w Bari – ekspozycja została przetłumaczona na język włoski. Otwarciu wystawy towarzyszył wykład przedstawiciela IPN. Zaprezentowana została włoska wersja filmu fabularnego produkcji IPN *20-40-20*. Otwarcie wystawy stało się okazją do wręczenia nagrody IPN Ambasador Polskiej Historii dla Apulijskiego Stowarzyszenia Polsko-Włoskiego. Wystawę „Zbrodnia katyńska 1940 r. Eksterminacja polskich elit" można było oglądać w Bari do 11 maja – 28 kwietnia – 11 maja. Odpowiedzialne: BWM.
- Muzeum Poznańskiego Czerwca / XVIII Polonijne Spotkania z Historią Najnowszą – program edukacyjny skierowany do nauczycieli polskich pracujących poza granicami kraju. Pracownik OBBH Poznań wygłosił wykład *Poznański Czerwiec 1956* dla grupy nauczycieli polskich z całego świata; uczestnicy zostali także oprowadzani po Muzeum Poznańskiego Czerwca 1956 – Poznań, 5–6 lipca. Odpowiedzialne: OBBH Poznań.
- Związek Polaków na Litwie, Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, Ambasada RP w Republice Litewskiej / Współorganizacja 80. rocznicy Operacji „Ostra Brama" – uroczyste obchody rozpoczęła msza św. polowa przy kaplicy pw. Nawrócenia św. Pawła Apostoła w Skorbucianach w intencji żołnierzy z Okręgów Wileńskiego i Nowogródzkiego AK poległych w walce o Wilno. Kolejno odbyły się: uroczystość złożenia wieńców przy pomniku w Boguszach upamiętniającym aresztowanie oficerów sztabu Okręgu Wileńskiego AK przez NKWD, konferencja naukowa w 80. rocznicę Operacji „Ostra Brama" w Domu Kultury Polskiej w Wilnie „Przed Warsza-

wą było Wilno". Wydarzenie to poprzedziło wręczenie brązowych medali Reipublicae Memoriae Meritum miejscowym działaczom polonijnym. W uroczystościach uczestniczył doradca prezesa Jan Józef Kasprzyk oraz dyrektor Biura Prezesa, dyrektor BWM i dyrektor Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL. Kilka dni później miała miejsce uroczystość upamiętniająca żołnierzy AK biorących udział w boju pod Krawczunami – największym starciu z Niemcami podczas operacji „Ostra Brama" – uroczysta msza św. w kościele pw. św. Teresy w Wilnie w intencji poległych i zmarłych żołnierzy z Okręgów Wileńskiego i Nowogródzkiego AK oraz Apel Pamięci na cmentarzu na Rossie, uroczystość odsłonięcia odrestaurowanego pomnika nagrobnego żołnierza AK Michała Półtoraka ps. „Grot" na cmentarzu w Kalwarii Wileńskiej. Pod pomnikiem upamiętniającym poległych złożono kwiaty oraz odprawiono mszę świętą. W wydarzeniu tym uczestniczył m.in. Ambasador RP na Litwie Konstanty Radziwiłł, a władze Instytutu reprezentował pracownik Wydawnictwa IPN – 6–8 lipca, 13 lipca. Odpowiedzialne: BWM, OBEN, OBBH, OBUWiM, dyrektor OIPN Białystok.

- Żytomierski Obwodowy Związek Polaków na Ukrainie / „Z Polską w sercu" – projekt edukacyjny skierowany do młodych Polaków z Żytomierszczyzny, w ramach którego pracownicy OBEN Katowice poprowadzili zajęcia poświęcone losom żołnierzy armii Andersa podczas II wojny światowej – 16 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.
- Związek Polaków w Belgii, Polska Grupa Pamięci Historycznej / Wystawa elementarna „Stanisław Maczek 1892–1994" – współpraca przy przygotowaniu niderlandzkiej wersji wystawy, która została udostępniona w ramach rocznicy wyzwolenia miast flamandzkich przez 1. Dywizję Pancerną – 5 września. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.
- Władze miasta Saint Omer (Municipalite Saint Omer), Konsul RP w Paryżu / Obchody wyzwolenia Wittes, Blendecques i Saint-Omer przez żołnierzy 1. Dywizji Pancernej gen. Stanisława Maczka. W uroczystościach udział wzięli zarówno przedstawiciele francuskich władz (merowie oraz deputowani do Zgromadzenia Narodowego), jak i mieszkańcy miast, wdzięczni Polakom za oswobodzenie. W ramach obchodów odbyło się uroczyste otwarcie w budynku Mediateki w Steenvoorde francuskojęzycznej wersji wystawy „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" z udziałem przedstawiciela IPN – 5 września. Odpowiedzialne: BWM.
- Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema na Węgrzech, Instytut Polski w Budapeszcie / Wykład pracownika BBH *Węgierscy żołnierze i powstanie warszawskie* wygłoszony na zaproszenie organizatorów – 10 września. Odpowiedzialne: BBH.
- Szkoła Języka i Kultury Polskiej ANDERS / W Palazzo Sangallo w Loreto, we włoskim rejonie Marche, została zainaugurowana wystawa IPN „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności". W inauguracji uczestniczył zastępca dyrektora BWM, burmistrz Loreto Moreno Pieroni oraz Prezes ANCR (Stowarzyszenie Krajowe Kombatantów i Weteranów) sekcja Macerata Mauro – 15 września. Odpowiedzialne: BWM.
- Fundacja Driel-Polen / Udział pracownika OBBH i asystenta prasowego w uroczystościach 80. rocznicy operacji „Market Garden". Podczas kilkudniowej uroczystości zaprezentowano wystawę „Wierny Polsce. Major Ryszard Małaszkiewicz" – 16–22 września. Odpowiedzialne: OBBH Wrocław, asystent prasowy, dyrektor OIPN Wrocław.
- Kongres Polonii Amerykańskiej na stan Illinois:
  - udział w Kongresie zastępcy prezesa IPN Mateusza Szpytmy z delegacją IPN. Dyrektor BUWiM opowiedział o roli IPN jako specjalistycznej instytucji naukowej i historycznej, o opiece nad miejscami pamięci narodowej, przebudowie i wznoszeniu nowych upamiętnień. Zastępca prezesa IPN spotkał się z konsul RP Bernadettą Pałką-Maciejewską. Delegacja IPN odwiedziła też Polską Szkołę Katolicką im. św. Faustyny w Chicago, gdzie zaprezentowano wystawę poświęconą „Samarytanom z Markowej". Ekspozycji towarzyszyła prelekcja przybliżająca losy rodziny Ulmów. Zastępca prezesa IPN Mateusz Szpytma oddał hołd polskim bohaterom walczącym podczas I wojny światowej, składając wieniec pod pomnikiem na cmentarzu św. Wojciecha w Niles – 23 września. Odpowiedzialne: BWM, BUWiM, AIPN;

  - w Chicago delegacja IPN z zastępcą prezesa IPN Karolem Nawrockim wzięła udział w obchodach 80-lecia powstania Kongresu Polonii Amerykańskiej. Podczas uroczystego zjazdu Kongresu Karol Nawrocki podkreślił ogromne znaczenie tej instytucji dla wsparcia Polonii w USA. Na wydarzeniu otwarto wystawę IPN „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności". W ramach delegacji do USA Karol Polejowski uczestniczył ponadto w spotkaniu poświęconemu zbrodni wołyńskiej i działaniom IPN w zakresie poszukiwań i identyfikacji na terenie Ukrainy oraz w obchodach Dnia Nauczyciela zorganizowanych przez Zrzeszenie Nauczycieli Polskich w Ameryce – 13 października. Odpowiedzialne: BWM.
- Muzeum Polskie w Ameryce / Sesja Stała Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie – spotkanie pod hasłem „Rocznice narodowe w zbiorach instytucji, muzeów, archiwów i bibliotek polskich na Zachodzie". IPN reprezentował zastępca prezesa IPN Mateusz Szpytma – 25 września. Odpowiedzialne: BWM, AIPN.
- Stowarzyszenie Katolików Polskich na Węgrzech pw. św. Wojciecha, Polska Parafia Personalna, Instytut Polski / Udział w 30. Dniach Polskiej Kultury Chrześcijańskiej: prezentacja wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Błogosławiona rodzina Ulmów", wykład w Instytucie Polskim w Budapeszcie *Ratowanie Żydów przez Polaków podczas II wojny światowej* – 5–20 października. Odpowiedzialne: dyrektor OIPN, OBEN Rzeszów.
- Dom Polski w Budapeszcie / Udział delegacji IPN z zastępcą prezesa Mateuszem Szpytmą w wydarzeniach podczas Dni Polskiej Kultury Chrześcijańskiej. Wykład i prezentacja nt. bł. rodziny Ulmów – 6 października. Odpowiedzialne: BWM.
- Dom Polski w Budapeszcie, Polska Parafia Personalna pw. NMP Wspomożycielki Wiernych / Współorganizacja obchodów 40. rocznicy męczeńskiej śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki, w ramach których odbyło się otwarcie wystawy „Dekalog ks. Jerzego. Wystawa o bł. ks. Jerzym Popiełuszko" wraz z wystąpieniami okolicznościowymi autorów wystawy. Delegacja wspólnie złożyła kwiaty pod pomnikiem Józefa Piłsudskiego w 106. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości – 10 listopada. Odpowiedzialne: OBEN, dyrektor OIPN.
- Stowarzyszenie Polaków w Belgii / Wykłady *Polacy w walce z bronią V* z udziałem uczniów Szkoły Polskiej im. Joachima Lelewela przy Ambasadzie RP w Brukseli, Szkoły Polskiej im. gen. bryg. Elżbiety Zawackiej przy Ambasadzie RP w Brukseli z siedzibą w Mons, Szkoły Polskiej im. Jana Pawła II przy Ambasadzie RP w Brukseli z siedzibą przy Polskiej Wspólnocie Katolickiej, Szkoły Polskiej im. gen. Stanisława Maczka przy Ambasadzie RP w Brukseli z siedzibą w Antwerpii – 20–25 listopada. Odpowiedzialne: OBBH Rzeszów.
- Szkoła Polska im. Królowej Rychezy przy Konsulacie Generalnym RP w Kolonii / Na zaproszenie szkoły pracownicy OBEN przeprowadzili zajęcia edukacyjne dla uczniów poszczególnych klas związane z obchodami Święta Niepodległości. W klasach młodszych na przykładach z historii Polski wyjaśniano, kogo nazywamy bohaterem i co to jest niepodległość, nawiązano do historii misia Wojtka i polskich symboli narodowych. W klasach starszych przedstawiono historię Orląt Lwowskich, losy dzieci i młodzieży podczas II wojny światowej, działalność harcerstwa w tym okresie, formy pomocy udzielanej Żydom przez Polaków oraz kim byli cichociemni i jaką rolę odegrali. W szkole eksponowana była wystawa „Ojcowie Niepodległości". W części zajęć uczestniczyli zainteresowani rodzice, którzy również zapoznali się z wystawą – 26–28 listopada. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.
- Polish Academy of Social Sciences and Humanities / zaproszenie do udziału w zorganizowanym przez instytucję VI Międzynarodowym Dniu Edukacji Polonijnej w Atenach. Podczas konferencji wicedyrektor BPH Marcin Zarzecki wygłosił wykład *Immersyjna edukacja historyczna – w stronę nowych ścieżek edukacyjnych*. Przedstawiciel BPH przeprowadził lekcje „Co by było, gdyby zwierzęta mówiły? Miś Wojtek" w Polskiej Szkole im. Zygmunta Mineyki przy Ambasadzie RP w Atenach – 29 listopada – 1 grudnia. Odpowiedzialne: BPH.
- Polski Klub Historyczny w Szkocji (Polish History & Heritage Club in Scotland) / Projekt edukacyjny poświęcony gen. Stanisławowi Maczkowi – w ramach projektu oddelegowany do Szkocji

pracownik OBEN Katowice poprowadził dla uczniów Polskiej Szkoły im. gen. Stanisława Sosabowskiego w Glasgow zajęcia edukacyjne o gen. Maczku połączone z prezentacją elementarnej wystawy biograficznej „Stanisław Maczek 1892–1994". Wziął udział w uroczystości złożenia kwiatów pod pomnikiem gen. Stanisława Maczka w Edynburgu, gdzie następnie w Domu Stowarzyszenia Polskich Kombatantów wygłosił wykład poświęcony generałowi i otworzył ww. wystawę – 13–16 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

- Polskie Centrum Leamington Spa / Spotkanie niepodległościowe wraz z wernisażem wystawy IPN „Ojcowie Niepodległości" oraz pokazem spotu produkcji IPN. Udział władz miasta – 17 listopada. Odpowiedzialne: BWM.

2.2.1. Zagraniczne Przystanki Historia

Belgia

- Przystanek Historia IPN Bruksela:
  - delegacja BPH w ramach wizyt w ośrodkach polonijnych w krajach Beneluksu odwiedziła następujące szkoły: Polską Szkołę im. gen. bryg. Elżbiety Zawackiej w Mons – 14–15 października; Szkołę Polskę im. Joachima Lelewela przy Ambasadzie RP w Brukseli – 16 października; Szkołę Polską im. Jana Pawła II przy Ambasadzie RP w Brukseli – 18 października; Szkołę Polską im. gen. Stanisława Maczka przy Ambasadzie RP w Brukseli – 19 października, w których przeprowadzono lekcje o psie Sambo z cyklu „Co by było, gdyby zwierzęta mówiły", a także zajęcia poświęcone powstaniu warszawskiemu w których udział wzięło łącznie ok. 800 uczniów. 18 października przedstawiciele BPH odwiedzili Polski cmentarz wojenny w Lommel. Odpowiedzialne: BPH.

Czechy

- Przystanek Historia IPN Zaolzie / Delegacja BPH i BNT udała się do Czech w ramach projektu „Przystanek Historia Zaolzie". Przeprowadzono warsztaty w szkołach polskich w Suchej Górnej, Stonawie, Błędowicach, Cierlicku i Lutyni Dolnej w celu zapoznania uczniów i nauczycieli z najnowszą historią Polski, m.in. z historią lotników polskich w czasie II wojny światowej, z powstaniem warszawskim oraz z historią armii Andersa. Nawiązano współpracę z odwiedzanymi instytucjami polonijnymi, m.in. z Towarzystwem Nauczycieli Polskich w Republice Czeskiej oraz z Centrum Pedagogicznym w Czeskim Cieszynie – 10–13 marca. Odpowiedzialne: BPH.

Irlandia

- Przystanek Historia IPN Dublin:
  - zajęcia edukacyjne z wykorzystaniem gier planszowych IPN w polskiej szkole sobotniej w Limerick – zorganizowane dla uczniów klas I–III oraz IV–VIII szkoły podstawowej. W trakcie zajęć edukacyjnych *Zwierzęca brygada* dla najmłodszych przy wykorzystaniu techniki „pop-up", czyli trójwymiarowych konstrukcji wykonanych z papieru, dzieci poznawały historię Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie w trakcie II wojny światowej – 20 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk;
  - zajęcia edukacyjne w polskiej szkole w Cavan i Dublinie – zorganizowane dla uczniów klas I–III oraz IV–VIII szkoły podstawowej, a także dla uczniów klas średnich. W trakcie zajęć wykorzystano grę *Miś Wojtek* oraz *Dywizjon 303*. Dla uczniów klas VII–VIII oraz klas średnich przeprowadzono zajęcia o Danucie Siedzikównie – 27–28 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.
  - spektakl *Historia misia Wojtka* zaprezentowany w polskich szkołach w Irlandii: Szkole Polskiej im. Janusza Korczaka przy Ambasadzie RP w Dublinie, Szkole Polskiej w Cork, Szkole Polskiej w Finglas, Polskiej Akademii Wiedzy w Dublinie. Łącznie obejrzało go ok. 800 uczniów – 17–21 października. Odpowiedzialne: BPH.

Islandia

- Przystanek Historia IPN Islandia:

– uroczysta projekcja filmu *Historia jednej zbrodni* w Ambasadzie RP w Reykjaviku z udziałem ambasadora RP Gerarda Pokruszyńskiego, dyplomatów, m.in. ambasadorów Niemiec, USA, Japonii, Danii, Norwegii, UE, oraz Naczelnego Rabina Islandii. Zastępca prezesa IPN Mateusz Szpytma wygłosił wykład dotyczący tła historycznego oraz zaprezentował historię życia rodziny Ulmów; pracownik Delegatury Radom wygłosił wykład wprowadzający dotyczący problematyki Holocaustu. Odbyło się także spotkanie delegacji BPH z dyrekcją – s. Dorotą Michną oraz s. Beatą Ciszewską, które prowadzą polskie placówki szkolne; celem było omówienie dalszej współpracy w ramach działalności Przystanku Historia Islandia. Zastępca prezesa IPN Mateusz Szpytma wraz z delegacją BPH odbył wizytę w polskim zakonie sióstr karmelitanek bosych w Islandii. Wszystkie wydarzenia trafiły do ok. 320 odbiorców (w tym przedstawicieli placówek dyplomatycznych państw obcych) – 24–30 stycznia. Odpowiedzialne: BPH.

Luksemburg

- Przystanek IPN w Wielkim Księstwie Luksemburga:
  – spotkanie przedstawicieli BPH z Chargé d'Affaires Iwoną Wojtczak w Ambasadzie RP w Wielkim Księstwie Luksemburga. Tematem spotkania była współpraca obu instytucji w zakresie krzewienia polskiej historii – 11 października. Odpowiedzialne: BPH;
  – zajęcia w Szkole Polskiej przy Ambasadzie RP w Wielkim Księstwie Luksemburga. Przedstawiciele BPH przeprowadzili lekcje poświęcone psu Sambo z cyklu „Co by było, gdyby zwierzęta mówiły?" oraz zajęcia na temat powstania warszawskiego. Wzięło w nich udział ok. 200 dzieci – 12 października. Odpowiedzialne: BPH.

Stany Zjednoczone

- Przystanek Historia IPN Chicago:
  – wizyta w siedzibie Związku Narodowego Polskiego i redakcji „Dziennika Związkowego", najstarszej gazety ukazującej się w języku polskim nieprzerwanie od 1908 r. Delegacja zapaliła również znicze na cmentarzu św. Wojciecha w Maryhill w Niles; wizyta w Konsulacie RP; spotkanie z Konsulem Generalnym RP dr. Pawłem Zyzakiem; zorganizowanie i przeprowadzenie zajęć edukacyjnych dotyczących powstania warszawskiego oraz bitwy o Monte Cassino w szkole im. Juliusza Słowackiego, szkole im. Wandy Rutkiewicz, szkole im. Fryderyka Chopina, szkole im. Henryka Sienkiewicza, szkole im. Marii Konopnickiej, szkole im. 7. Eskadry Kościuszkowskiej**, s**zkole im. św. Brata Alberta, szkole im. św. Faustyny Kowalskiej, szkole im. Jana III Sobieskiego, szkole im. Adama Mickiewicza; zorganizowanie i przeprowadzenie warsztatów dla nauczycieli „Jak uczyć upamiętniania ważnych rocznic?". Zgromadzeni pedagodzy mieli możliwość poszerzyć swoją wiedzę historyczną oraz zdobyć inspirujące wskazówki do dalszej pracy w szkole. Liczba odbiorców: 850 osób – 5–13 marca. Odpowiedzialne: BPH.
- Przystanek Historia IPN Nowy Jork:
  – zajęcia edukacyjne dotyczące powstania warszawskiego w Polskiej Szkole Sobotniej przy parafii św. Cyryla i Metodego, w Szkole Języka i Kultury Polskiej im. Jana Pawła II w Nowym Jorku oraz w Polskiej Szkole Dokształcającej im. Juliana Ursyna Niemcewicza w Plainfield – projekcja filmu *Wiara '44* w sali parafialnej przy kościele św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Nowym Jorku z udziałem wicekonsula RP w Nowym Jorku oraz polskich działaczy antykomunistycznych zamieszkałych w Nowym Jorku. Spotkanie poprzedzone było mszą św. Przed projekcją zebranych gości w tematykę filmu wprowadził pracownik BPH, który wygłosił wykład dotyczący powstania warszawskiego; zorganizowanie i przeprowadzenie warsztatów dla nauczycieli polonijnych dotyczących najnowszej pomocy edukacyjnej IPN „MultiHistoria". Oprócz nowości wydawniczych nauczyciele otrzymali również zestaw innych pomocy edukacyjnych IPN oraz zapoznali się z ofertą edukacyjną. Odbyły się liczne rozmowy na temat przyszłej współpracy z placówkami polonijnymi; złożono znicze pod pomnikiem Katyńskim oraz pod pomnikiem Żołnierzy Wyklętych w Doylestown oraz w New Jersey; delegacja BPH odzwiedziła też kwatery

zasłużonych na cmentarzu przy Narodowego Sanktuarium Matki Bożej Częstochowskiej w Doylestown oraz w New Jersey. Liczba odbiorców: 850 osób – 13–21 marca. Odpowiedzialne: BPH.

- Przystanek Historia IPN Teksas:
  – przedstawicielki BPH poprowadziły warsztaty z nauczycielami oraz lekcje: „Polskie symbole narodowe" i „Co by było, gdyby zwierzęta mówiły? Miś Wojtek", dla uczniów z Polskiej Szkoły w Austin. Odbyły również spotkanie z Polonią po mszy świętej w polskiej parafii w Dallas połączone z projekcją filmu *Wiara '44* – 22–24 listopada. Odpowiedzialne: BPH.

Szwajcaria

- Przystanek Historia IPN Szwajcaria:
  – spotkanie dyrektora BPH z chargé d'affaires RP Markiem Minarczukiem, z Dyrektorami polskich szkół w Genewie, Zurychu i Bernie poświęcone ofercie edukacyjnej IPN, dalszej współpracy w zakresie krzewienia polskiej historii w Szwajcarii; wizyta w polskich placówkach edukacyjnych: Szkole Polskiej im. Aleksandra Ładosia przy Ambasadzie RP w Bernie, Szkole Polskiej im. Wacława Micuty w Genewie przy Stałym Przedstawicielstwie Rzeczypospolitej Polskiej przy Biurze ONZ w Genewie, Szkole Polskiej im. Marii Skłodowskiej-Curie przy Ambasadzie RP w Zurychu, w których zaprezentowano spektakl *Historia misia Wojtka*, a także przeprowadzono lekcję „Co by było, gdyby zwierzęta mówiły? Miś Wojtek" i zajęcia poświęcone bitwie o Monte Cassino oraz sylwetkom Ojców Niepodległości – 27–30 listopada. Odpowiedzialne: BPH, OBEN Wrocław.

Ukraina

- Przystanek Historia IPN Lwów:
  – „Przystanek Historia na antenie polskiego Radia Lwów" wywiad z pracownikiem OBEN Rzeszów na temat: konstytucji kwietniowej – 6 kwietnia; *Przeciwko wspólnemu wrogowi – Sojusz Petlura-Piłsudski* – 22 czerwca; *Narodowe Sanktuarium Matki Bożej Częstochowskiej w Doylestown* – 27 września; *Ks. kapelan Michał Pilipiec – żołnierz Chrystusa* – 7 grudnia; *Za wolność Polski i Belgii – gen. Ignacy Kruszewski* – 14 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

Węgry

- Przystanek Historia IPN Budapeszt:
  – udział pracownika OBBH Kraków w dyskusji panelowej „Niepodległość będzie waszą nagrodą… AK – podziemne Wojsko Polskie" towarzyszącej prezentacji wystawy „Armia Krajowa" podczas kolejnej edycji Przystanku Historia. Wydarzenie w ramach współpracy z Instytutem Polskim w Budapeszcie – 15 lutego. Odpowiedzialne: OBEN Kraków, OBBH Kraków, DIPN Kielce;
  – udział pracownika OBBH Kraków w dyskusji na temat powstania warszawskiego, towarzyszącej prezentacji wystawy „Powstanie warszawskie 1944. Bitwa o Polskę" w siedzibie Komitetu Pamięci Narodowej (Nemzeti Emlékezet Bizottsága) w Budapeszcie (współpraca z Instytutem Polskim w Budapeszcie oraz NEB), a także zajęcia „Dostarczyć do rąk adresata. Powstańcza Poczta" w Szkole Polskiej im. Sandora Petőfiego przy Ambasadzie RP w Budapeszcie oraz w Ogólnokrajowej Uzupełniającej Polskiej Szkole i Przedszkolu na Węgrzech – 6–8 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN Kraków, OBBH Kraków;
  – pracownicy krakowskiego oddziału oraz DIPN Kielce w ramach trzeciej tury działań edukacyjnych w Budapeszcie powrócili nad Dunaj z wystawami, warsztatami i dyskusją. Tematem przewodnim spotkań był Wrzesień '39. Współpraca objęła: Stowarzyszenię Katolików Polskich na Węgrzech pw. św. Wojciecha przy Domu Polskim im. św. Jana Pawła II, Instytut Polski w Budapeszcie, Ogólnokrajową Uzupełniającą Polską Szkołę i Przedszkole na Węgrzech, Szkołę Polską im. Sándora Petőfiego przy Ambasadzie RP w Budapeszcie. Delegacja krakowskiego IPN zapaliła znicze na grobach polskich żołnierzy i Polaków z czasów II wojny światowej, spoczywających

na cmentarzu Rakoskeresztur w Budapeszcie – 19–21 września. Odpowiedzialne: OIPN Kraków, DIPN Kielce;
– przedstawiciele BPH i CPH odwiedzili polskie placówki w Budapeszcie: Ogólnokrajową Uzupełniającą Polską Szkołę i Przedszkole i Szkołę Polską im. Sandora Petofiego przy Ambasadzie RP, a także Dom Polski Stowarzyszenia Katolików Polskich na Węgrzech pw. Św. Wojciecha oraz Instytut Polski w Budapeszcie. Przeprowadzili lekcje „Co by było, gdyby zwierzęta mówiły? Pies Ciapek", „Ojcowie polskiej niepodległości" oraz immersyjne zajęcia „Lotnicy. Wojna w przestworzach" – 3–6 grudnia. Odpowiedzialne: BPH, CPH.

Wielka Brytania

- Przystanek Historia IPN Londyn:
  – Szkoła Sobotnia przy Ambasadzie RP w Wielkiej Brytanii – Obchody Dnia Pamięci Polaków Ratujących Żydów pod okupacją niemiecką – prelekcja *Na ratunek Żydom – błogosławiona rodzina Ulmów* oraz projekcja filmu dokumentalnego *Historia jednej zbrodni* – 23 marca. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk;
  – Polski Ośrodek Społeczno-Kulturalny w Londynie / wykład *Gdy nieme groby przemawiają… – zbrodnia katyńska i obraz życia polskich jeńców w obozie w Kozielsku (na podstawie relacji Józefa Mackiewicza i pamiętników znalezionych w katyńskich grobach)* i spotkanie z Polonią – 27 kwietnia. Odpowiedzialne: BBH;
  – Polski Ośrodek Społeczno-Kulturalnym (POSK) w Londynie – obchody Dnia Edukacji Narodowej – odbyło się uroczyste spotkanie z okazji Dnia Edukacji Narodowej zorganizowane przez Centrum Dyrektorów i Kadr Zarządzających „Edukator". W wydarzeniu, które zgromadziło młodzież oraz nauczycieli z polskich szkół sobotnich, wzięli udział dyrektor OIPN Gdańsk oraz naczelnik OBEN – 20 października. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

2.2.2. Pozostała współpraca z organizacjami polonijnymi

Australia

- Konsulat Generalny RP w Sydney / Wysyłka materiałów edukacyjnych IPN. Odpowiedzialne: BWM.

Belgia

- Polska Macierz Szkolna:
  – Szkoła Polska im. gen. Stanisława Maczka przy Ambasadzie RP w Brukseli z siedzibą w Antwerpii / Zajęcia online „»Zachowałam się jak trzeba«. Historia Danuty Siedzikówny »Inki«" poświęcone życiu i działalności konspiracyjnej bohaterki podziemia niepodległościowego – 9 marca. Odpowiedzialne: BPH;
  – warsztaty edukacyjne w ośrodku kolonijnym w Comblain-la-Tour – na zaproszenie prezes Polskiej Macierzy Szkolnej Barbary Wojdy pracownice AIPN przeprowadziły warsztaty archiwalne dla dzieci i młodzieży odpoczywających na koloniach letnich: dla dzieci młodszych (5–10 lat) zajęcia dotyczące historii i działalności Związku Sokolstwa Polskiego w Ameryce oraz lekcję „Archiwum, miejsce, w którym mieszkają dokumenty", dla uczniów starszych (11–16 lat) warsztaty „63 dni w kadrze. Powstanie warszawskie w fotografii". Zaprezentowano też wystawę „Ramię krzep – Ojczyźnie służ. Historia Sokolstwa Polskiego w Ameryce" w wersji na banerach – 9–10 lipca. Odpowiedzialne: AIPN.

Chorwacja

- Szkoła Polska przy Ambasadzie RP w Zagrzebiu / Zajęcia online dla uczniów szkoły podstawowej „Fenomen Solidarności" – lekcja przeznaczona dla uczniów klas VIII, poświęcona genezie i działalności NSZZ „Solidarność" i roli organizacji w walce z komunizmem – 23 marca. Odpowiedzialne: BPH.

Francja

- Szkoła Polska przy Ambasadzie RP w Paryżu z siedzibą w Strasburgu / Zajęcia online o najnowszej historii polski dla uczniów szkoły „11 listopada 1918. Odzyskanie niepodległości" – 9 lutego. Odpowiedzialne: BPH.
- Liceum Montaigne w Paryżu / Wykład pracownika OBBH Kraków w klasie I Sekcji Polskiej Liceum Montaigne na temat udziału młodzieży w walkach o niepodległość – 16 marca. Odpowiedzialne: OBBH Kraków.
- Stowarzyszenie Samopomoc Kombatantów Polskich we Francji – Koło Paryż (SPK PARIS), Dom Kombatanta / Wykład pracownika OBBH Kraków *Kobiety w powojennej konspiracji niepodległościowej*; pokaz filmu *Niezłomny anioł* w reżyserii Arkadiusza Gołębiewskiego, dyskusja o tym dziele z udziałem pracownika OBBH w ramach obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych – 16–17 marca. Odpowiedzialne: OBBH Kraków.
- Szkoła Polska przy Ambasadzie RP w Paryżu z siedzibą w Strasburgu / Zajęcia online „11 listopada 1918 r." – w trakcie zajęć uczniowie zapoznali się z procesem odzyskania niepodległości oraz odbudową państwa polskiego po 1918 r. – 5 listopada, 13 listopada, 14 listopada. Odpowiedzialne: CPH.

Grecja

- Polish Academy of Social Sciences and Humanities / Zaproszenie organizatora do udziału w VI Międzynarodowym Dniu Edukacji Polonijnej w Atenach. Na konferencji odbył się wykład wicedyrektora BPH *Immersyjna edukacja historyczna – w stronę nowych ścieżek edukacyjnych*, 29 listopada – 1 grudnia. Odpowiedzialne: BPH.

Holandia

- Centrum Kultury Polskiej w Bredzie / Udział przedstawicieli BPH w Forum Polskich Szkół w Holandii. Prezentacja oferty edukacyjnej i wydawniczej IPN – 21 października. Odpowiedzialne: BPH;
- Polska Szkoła w Tilburgu przy Fundacji Akademia Polonez / Warsztaty archiwalno-edukacyjne dla polskich dzieci w wieku 6–16 lat – młodsze dzieci wzięły udział w warsztatach „Miś Wojtek w Archiwum IPN", natomiast starsi uczniowie uczestniczyli w lekcji „63 dni w kadrze. Powstanie warszawskie w fotografii" – 9 listopada. Odpowiedzialne: AIPN.
- Polska Misja Katolicka w Holandii / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w polskich parafiach katolickich w Eindhoven, Amsterdamie, Groningen, Utrechcie, Bredzie, Meterik i Hadze – kwiecień – grudzień. Odpowiedzialne: BEN.

Irlandia

- Zajęcia online „»A więc wojna!« Polski wrzesień 1939 r." dla Polskiej Szkoły Altogether w Newbridge. W trakcie zajęć uczniowie zapoznali się z najważniejszymi wydarzeniami kampanii polskiej 1939 r. – 21 września. Odpowiedzialne: CPH.
- Zajęcia online „Powstanie warszawskie" dla uczniów biorących udział w projekcie „Blended Learning" organizowanym przez Post Primary Languages Irleand – 21 listopada. Odpowiedzialne: CPH.

Kanada

- Polski Instytut Naukowy w Kanadzie / W ramach współpracy archiwalnej delegacja archiwistów z Centrali IPN uporządkowała i zewidencjonowała 699 j.a. Odpowiedzialne: AIPN.

Litwa

- Konsulat RP w Wilnie / Prace poszukiwawcze na Litwie – współpraca z konsul Irminą Szmalec oraz pracownikami konsulatu w związku z prowadzeniem projektów dotyczących prac poszukiwawczych żołnierzy AK oraz organizacji pogrzebów szczątków żołnierzy odnalezionych w poprzednich sezonach badawczych na terenie Republiki Litewskiej. Odpowiedzialne: BPiI.

Niemcy

- Polonia landu Nadrenia-Palatynat / Przekazanie materiałów edukacyjnych na potrzeby szkół polskich – 12 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

Rumunia

- Instytut Polski w Bukareszcie / Prezentacja angielskiej wersji wystawy „Zimna wojna. Krótka historia podzielonego świata" („The Cold War. A Short History of a World Divided") – uroczyste otwarcie wystawy w Konstancii, w Bibliotece Wojewódzkiej im. Ioana N. Romana, w wydarzeniu wzięli udział liczni goście wraz z autorami wystawy dr. Pawłem Sasanką z BBH i Sławomirem Stępniem z OBEN Warszawa – 4 lipca. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.
- Instytucje polonijne w Rumunii / Przekazanie za pośrednictwem Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie publikacji historycznych dla instytucji polonijnych w Rumunii. Materiały dostarczyła delegacja samorządowa podczas polonijnych dożynek na Bukowinie – 5 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

Stany Zjednoczone

- Polish American Council of Texas / Wymiana informacji w sprawie dziejów Polaków w USA – styczeń–październik. Odpowiedzialne: OBBH Warszawa.
- Polish Studies, Saint John Paul II Institute University of St. Thomas-Houston / Wymiana informacji w sprawie dziejów Polaków w USA – styczeń–październik. Odpowiedzialne: OBBH Warszawa.
- Polish Heritage Center w Teksasie:
  - spotkanie w Warszawie z Johnem Cebrowskim, współzałożycielem organizacji. Omówienie współpracy – kwiecień. Odpowiedzialne: BEN;
  - współpraca przy przekrojowej wystawie o historii Polski. Przygotowanie treści 6 plansz do wystawy. Przesłanie zestawu angielskojęzycznych publikacji IPN (książki, broszury, gry komputerowe, komiksy). Odpowiedzialne: BEN.
- Polska Szkoła Doszkalająca im. Stanisława Moniuszki w Rockaway:
  - prelekcja skierowana do seniorów przebywających w ośrodku dziennego pobytu Heritage Adult Center Rockaway w Nowym Jorku poświęcona bitwie o Monte Cassino. Wykład połączony z dyskusją oraz odśpiewaniem pieśni *Czerwone maki na Monte Cassino*. Uczestnikom spotkania przekazano grę IPN „Znaj znak. Monte Cassino" – 10 maja. Odpowiedzialna: DIPN Kielce;
  - zajęcia edukacyjne dla społeczności polonijnej w Nowym Jorku – warsztaty „Monte Cassino – poznaj historię" dla uczniów połączone ze śpiewem pieśni patriotycznych. Dyrekcji szkoły przekazano materiały i gry edukacyjne, a nauczycielom zaprezentowano ofertę materiałów edukacyjnych dostępnych w wersji elektronicznej – 11 maja. Odpowiedzialna: DIPN Kielce;
  - spotkanie otwarte w salce parafialnej przy kościele św. Róży z Limy – msza św. w kościele parafialnym oraz prelekcja historyczna połączona z prezentacją multimedialną na temat bitwy o Monte Cassino w 80. rocznicę wydarzeń – 12 maja. Odpowiedzialna: DIPN Kielce.
- Polska Szkoła im. św. Stanisława Kostki w Wallington / Zajęcia edukacyjne dla społeczności polonijnej w Nowym Jorku – warsztaty „Monte Cassino – poznaj historię" dla uczniów połączone ze śpiewem pieśni patriotycznych. Dyrekcji szkoły przekazano materiały i gry edukacyjne, a nauczycielom zaprezentowano ofertę materiałów edukacyjnych dostępnych w wersji elektronicznej. Ostatnim punktem była wizyta pod pomnikiem Katyńskim – 11 maja. Odpowiedzialna: DIPN Kielce.
- Związek Narodowy Polski w Chicago, Kongres Polonii Amerykańskiej:
  - wizyta prezesa Kongresu Polonii Amerykańskiej Franka Spuli i sekretarz krajowej Związku Narodowego Polskiego Alicji Kuklińskiej – goście spotkali się z prezesem IPN Karolem Nawrockim oraz odwiedzili AIPN, gdzie zapoznali się z warunkami przechowywania archiwaliów, pracami z zakresu konserwacji i digitalizacji oraz stanem prac związanych z „Dziennikiem Związkowym", przekazanym do zasobu AIPN decyzją Franka Spuli. Gościom zaprezentowano też

Muzeum Bitwy Warszawskiej 1920 r. w Radzyminie, gdzie jest eksponowana wystawa „Ramię krzep – Ojczyźnie służ", poświęcona historii Sokolstwa Polskiego w Ameryce – 13 września. Odpowiedzialne: AIPN;
- współpraca archiwalna – w ramach promocji projektu Archiwum Pełne Pamięci delegacja archiwistów z Centrali IPN dokonała przeglądu prasy polonijnej przechowywanej w siedzibie Związku Narodowego Polskiego w Chicago, którą w liczbie 323 woluminów zewidencjonowano i przygotowano do transportu do Polski. Do włączenia do zasobu archiwalnego IPN przygotowano również dokumentację Kongresu Polonii Amerykańskiej, dotyczącą odszkodowań z okresu II wojny światowej. Łącznie zasób IPN powiększył się o 35 m.b. – 10–23 listopada. Odpowiedzialne: AIPN.

- „Dziennik Związkowy" (Frank Spula, prezes Alliance Printers & Publishers Inc. w Chicago) / W Centralnym Repozytorium Cyfrowym są umieszczane kolejne numery gazety „Dziennik Związkowy". W 2024 r. zdigitalizowano 14 j.a. złożonych z 12 781 kopii cyfrowych. Odpowiedzialne: AIPN.
- Fundacja Kościuszkowska w Nowym Jorku / Na mocy umowy z Fundacją delegacja archiwistów z Centrali IPN uporządkowała i zewidencjonowała 536 j.a. znajdujących się w zasobie tej instytucji. Odpowiedzialne: AIPN.
- Instytut Józefa Piłsudskiego w Ameryce / W ramach współpracy archiwalnej do Instytutu oddelegowano grupę archiwistów z Centrali IPN, którzy opracowali technicznie i zdigitalizowali materiały z zespołów nr 19 – Związek Polskich Federalistów i nr 60 – Archiwum Antoniego Kopera. Do zasobu IPN włączono 35 j.a. stanowiących 9255 plików cyfrowych. Pozyskiwane kopie są porządkowane, weryfikowane i umieszczane w Centralnym Repozytorium Cyfrowym AIPN – pracami tymi objęto 189 j.a., złożonych z 37 069 kopii cyfrowych. Odpowiedzialne: AIPN.
- Sokolstwo Polskie w Ameryce / Zdigtializowano, poddano obróbce graficznej, technicznej i umieszczono w Centralnym Repozytorium Cyfrowym roczniki czasopisma „Sokół Polski" (5 j.a., złożonych z 1625 kopii cyfrowych). Odpowiedzialne: AIPN.
- Stowarzyszenie Weteranów Armii Polskiej w Ameryce / Uporządkowano, zweryfikowano i umieszczono w Centralnym Repozytorium Cyfrowym AIPN kopie 50 j.a. pozyskane z zasobu SWAP, złożone z 5382 kopii cyfrowych. Odpowiedzialne: AIPN.

Szwajcaria

- Szkoła Polska w Zurychu / Zajęcia online dla uczniów klas licealnych „Syrenka i inni bohaterowie powstania warszawskiego" oraz „Polskie miesiące, czyli kryzysy w PRL" – 7, 29 listopada. Odpowiedzialne: CPH.

Węgry

- Konsulat Generalny RP we Lwowie i Polskie Towarzystwo Opieki nad Grobami Wojskowymi we Lwowie / Obchody 104. rocznicy bitwy pod Zadwórzem – uroczystości odbyły się u stóp kurhanu, gdzie spoczywają bohaterowie tej bitwy. Wydarzenie rozpoczęło się mszą świętą, a młodych żołnierzy uczczono Apelem Poległych, salwą honorową oraz złożeniem wieńców. W obchodach udział wzięli m.in.: chargé d'affaires a.i. Ambasady RP w Kijowie Agnieszka Góralska, konsul generalny RP we Lwowie Eliza Dzwonkiewicz, zastępca attaché obrony przy Ambasadzie RP w Kijowie, wicemarszałek województwa podkarpackiego Karol Ożóg, przedstawiciele władz ukraińskich, a także żołnierze WP, harcerze oraz Polacy ze Lwowa i z okolic. IPN reprezentował zastępca prezesa Karol Polejowski oraz dyrektor BK i zastępca dyrektora BWM. Podczas uroczystości odznaczeni zostali członkowie Polskiego Towarzystwa Opieki nad Grobami Wojskowymi we Lwowie na czele z prezesem Januszem Balickim. Natomiast wiceprezes IPN uhonorował brązowym medalem Reipublicae Memoriae Meritum red. Artura Żaka z Radia Lwów. Poza centralnymi obchodami w Zadwórzu delegacja IPN złożyła kwiaty pod pomnikiem Chwały Kawalerii i Artylerii Konnej, który upamiętnia bitwę pod Komarowem oraz na cmentarzu Orląt Lwowskich, w „kwaterze zadwórzańskiej", gdzie spoczywa 5 uczestników bitwy pod Zadwórzem, w tym dowódca polskiego ochotniczego batalionu kpt. Bolesław Zajączkowski – 17 sierpnia. Odpowiedzialne: BWM.

- Dom Polski Stowarzyszenia Katolików Polskich na Węgrzech pw. św. Wojciecha w Budapeszcie / Zajęcia dla dzieci i młodzieży „Co by było, gdyby zwierzęta mówiły? Pies Ciapek", „Ojcowie polskiej niepodległości" i „Lotnicy. Wojna w przestworzach" – 4 grudnia. Odpowiedzialne: BPH.
- Instytut Polski w Budapeszcie / Zajęcia dla dzieci i młodzieży „Co by było, gdyby zwierzęta mówiły? Pies Ciapek", „Ojcowie polskiej niepodległości" i „Lotnicy. Wojna w przestworzach" – 6 grudnia. Odpowiedzialne: BPH.
- Polski Instytut Badawczy i Muzeum w Budapeszcie / W ramach umowy delegacja archiwistów z AIPN uporządkowała i zewidencjonowała 188 j.a. ze spuścizny Istvana Lagziego oraz zawierających dokumenty dotyczące działań zbrojnych w Twierdzy Przemyśl w trakcie I wojny światowej i polskich uchodźców na Węgrzech w okresie II wojny światowej. Odpowiedzialne: AIPN.

Wielka Brytania

- Polski Ośrodek Społeczno-Kulturalny w Londynie / Podczas wernisażu wystawy „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" naczelnik OA Wrocław wygłosił wykład wprowadzający – 9 lutego. Odpowiedzialne: OA Wrocław.
- Polski Ośrodek „Gryf" Church Lane w Slough koło Londynu / Wykład pracownika OBUWiM Kraków *Od powstania warszawskiego do powojennego podziemia niepodległościowego*, w ramach obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych – 3 marca. Odpowiedzialne: OBUWiM Kraków.
- Stowarzyszenie Dziennikarzy i Pisarzy w Walii „Dialog" / Wysyłka materiałów edukacyjnych – 12 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.
- Polska Szkoła Przedmiotów Ojczystych im. Tomasza Arciszewskiego w Balham / Wykład *Gdy nieme groby przemawiają – obraz życia polskich jeńców w obozie w Kozielsku (na podstawie pamiętników znalezionych w katyńskich grobach)* dla ok. 50 uczniów klasy VIII i klas licealnych – 27 kwietnia. Odpowiedzialne: BBH.

Włochy

- Związek Polaków we Włoszech / XXIX Walny Zjazd Związku – na zaproszenie prezes Związku Urszuli Stefańskiej-Andreini w zjeździe odbywającym się w Domu Polskim Jana Pawła II w Rzymie wzięła udział delegacja AIPN z dyrektor na czele. Podczas spotkania przybliżono idee projektu „Archiwum Pełne Pamięci", ponadto rozmawiano z przedstawicielami instytucji, z którymi AIPN prowadzi lub prowadziło współpracę: Ośrodkiem Dokumentacji i Studium Pontyfikatu Jana Pawła II oraz z Papieskim Instytutem Studiów Kościelnych w Rzymie – 12–14 kwietnia. Odpowiedzialne: AIPN.
- Ludoteka – Szkoła „Kwiaty Polskie" w Pontenure / Współpraca w ramach organizacji turnieju gier planszowych dla dzieci z rodzin polskich. Przekazano pakiet gier, materiałów edukacyjnych oraz publikacji na nagrody dla młodzieży – 25 maja. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.
- Fundacja Jana Pawła II w Rzymie – Ośrodek Dokumentacji i Studium Pontyfikatu Jana Pawła II w Rzymie / W ramach współpracy archiwiści z Centrali IPN kontynuowali prace polegające na porządkowaniu archiwum Fundacji: uzupełniono i utworzono serie z zespołów Polski Instytut Kultury Chrześcijańskiej oraz Sekretariat Fundacji Jana Pawła II, łącznie 108 j.a. Odpowiedzialne: AIPN.

2.3. Inne działania międzynarodowe

- ECR Group, Beata Kempa Poseł do Parlamentu Europejskiego / Prezentacja w Strasburgu wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów" – 15–18 stycznia. Odpowiedzialni: dyrektor OIPN Rzeszów, OBEN Rzeszów.
- Delegacja francuskich pracowników naukowych z dziedziny nauk społecznych i humanistycznych / Wizyta studialna – AIPN odwiedzili: Étienne Peyrat, przewodniczący Rady Naukowej TRIAC, William Berthomière, wicedyrektor ds. współpracy międzynarodowej w Instytucie Nauk Społecznych

i Humanistycznych CNRS, Guillaume Robert, kierownik wydziału MSZ ds. współpracy naukowej oraz Laurent Tatarenko, dyrektor Ośrodka Kultury Francuskiej i Studiów Frankofońskich UW. W spotkaniu wziął udział zastępca prezesa IPN Karol Polejowski. Gościom przedstawiono zadania IPN w zakresie prowadzonych badań naukowych oraz działań na polu międzynarodowym. Zaprezentowano im również fotografie z multimedialnej, immersyjnej wersji wystawy „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności", a także przedstawiono działalność pionu archiwalnego IPN oraz efekty międzynarodowej współpracy naukowej AIPN z archiwami w Gruzji, na Ukrainie, w Rumunii i na Litwie. Następnie członkowie delegacji odwiedzili magazyn akt po wojskowych organach bezpieczeństwa PRL oraz pracownię konserwacji dokumentów – 30 stycznia. Odpowiedzialne: AIPN, BWM, BBH.

- Projekt „Archiwum Pełne Pamięci" w Stanach Zjednoczonych / W Dearborn Heights przejęto do zasobu archiwalnego IPN dokumentację z archiwum rodzinnego Henrietty Nowakowski dotyczącą Stanisława Nowakowskiego, Ignacego Zapytowskiego oraz Anieli Zapytowskiej. W Chicago pozyskano dokumentację dotyczącą Jana Kwiatkowskiego i Romualda Dyrdy oraz zbiór dokumentów odnoszących się do polskich emigrantów i weteranów: Tadeusza Maja, Władysława Szałackiego, Tadeusza Szczechowicza. W wyniku współpracy z Anną Wójtowicz pozyskano kopie cyfrowe dokumentacji poświęconej losom rodziny Seweryn. Helena Sołtys przekazała do zasobu IPN dwie taśmy filmowe z zapisem obchodów Milenium Chrztu Polski, które w 1966 r. odbyły się na stadionie Soldier Field w Chicago – 8–19 marca. Odpowiedzialne: AIPN.
- Polska Parafia Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Paryżu „Concorde" / Prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w związku z nawiedzeniem parafii przez relikwie bł. rodziny Ulmów – kwiecień. Odpowiedzialne: BEN.
- Bożena Cierlik (University College Cork w Irlandii) / Wizyta w AIPN – celem spotkania było podjęcie współpracy między AIPN a uniwersytetem w Cork w zakresie organizacji warsztatów archiwalno-edukacyjnych z historii Polski dla studentów seminarium. Instytut reprezentowali: zastępca prezesa Karol Polejowski, dyrektor AIPN, naczelnik Wydziału Gromadzenia i Opracowywania Zasobu Archiwalnego. Omówiono zadania i zasób Archiwum, zaprezentowano projekt „Archiwum Pełne Pamięci", pracownie konserwacji i digitalizacji oraz magazyn archiwalny – 9 kwietnia. Odpowiedzialne: AIPN.
- Projekt Archiwum Pełne Pamięci w Wielkiej Brytanii / W czasie dwóch delegacji archiwiści AIPN spotkali się z darczyńcami projektu. Dokonano przeglądu dokumentacji z domowego archiwum Ami i Maureen Węgrzyn – w użyczonym zbiorze znajdują się dokumenty rodzin Lateckich, Niessnerów, Kindy i Węgrzyn. W Londynie Teresa Czernuszewicz użyczyła kolejne dokumenty związane z rodzinami Czernuszewiczów i Pirożyńskich, w tym przekazała do digitalizacji album fotografii Jana Pirożyńskiego z okresu służby w PSZ na Zachodzie. Z archiwum rodzinnego państwa Pichetów pozyskano dokumenty płk. Zdzisława Pichety, płk. Henryka Pichety, Bolesława Pająka, Antoniego Pająka – premiera rządu RP na uchodźstwie w latach 1955–1965. Przejrzano i przejęto do IPN archiwum Tadeusza Chromińskiego, żołnierza Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich, autora unikatowych nagrań filmowych z II wojny światowej, dokumentujących ważne wydarzenia z historii brygady. Dokonano przeglądu materiałów z archiwum rodzinnego Elizabeth i Janiny Stapf w Londynie, w tym dokumentów mjr. Stefana Rago, Marii Ludwiki Stapf z domu Rago i Zenona Stapfa. Podczas spotkania z Andrzejem Zakrzewskim omówiono szczegóły użyczenia kolekcji ok. 2500 fotografii, wykonanych przez żołnierza Armii gen. Andersa ppor. Mieczysława Zakrzewskiego. Ponadto zdigitalizowano udostępniony przez Joannę Tobiasiewicz album Dywizjonu 303, stanowiący pamiątkę osobistą mjr. Zygmunta Bieńkowskiego, a także przejęto do zasobu archiwalnego jego płaszcz wojskowy – 15–20 kwietnia, 9–13 grudnia. Odpowiedzialne: AIPN.
- Centralny Przystanek Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego:
  - wizyta studyjna przedstawicieli środowisk żydowskich ze Stanów Zjednoczonych – celem było przedstawienie reprezentantom środowiska żydowskiego z USA działań podejmowanych przez IPN w zakresie nowoczesnej edukacji historycznej oraz prezentacja zasobu Archiwum IPN. Wydarzenie odbyło się z inspiracji Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Waszyngtonie we

współpracy z PAP. Gościom zaprezentowano nowo otwarte Centrum Edukacyjne i jego ofertę skierowaną do wszystkich grup wiekowych. Następnie pracownik AIPN zaprezentował przechowywane w IPN dokumenty, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących zagłady Żydów w okresie II wojny światowej. Omówił także pokrótce projekt" „Archiwum Pełne Pamięci" i „straty.pl". Goście zapoznali się z ofertą edukacyjną przygotowaną przez BNT oraz otrzymali anglojęzyczną wersję raportu *Immersyjna edukacja historyczna. W stronę nowych ścieżek edukacyjnych*. Pracownik BWM oprowadził przybyłych po wystawie „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności", opowiadającej o szlakach bojowych żołnierzy gen. Władysława Andersa i Stanisława Maczka. Prezentowana wystawa miała swój wernisaż w czerwcu 2023 r. w Centrum im. Menachema Begina w Jerozolimie – 24 czerwca. Odpowiedzialne: BRP;

  – wizyta studyjna nauczycieli z Austrii – w wydarzeniu wzięli udział nauczyciele historii oraz wiedzy o społeczeństwie z Austrii w towarzystwie przedstawiciela Instytutu Polskiego w Wiedniu oraz przedstawiciela polskiego MSZ. Wydarzenie odbyło się z inspiracji MSZ we współpracy z PAP. W czasie spotkania przedstawiciel BNT zaprezentował gościom immersyjną ofertę edukacyjną IPN. Przedstawiciel BWM zapoznał austriackich nauczycieli z misją IPN. Goście wysłuchali również prezentacji *Zagłada Romów*, wygłoszonej przez pracownika z OBEN Łódź. Przedstawiciel BRP opowiedział gościom o zasobie archiwalnym IPN po GK. Austriaccy nauczyciele przebywali w Polsce z kilkudniową wizytą, której tematem przewodnim była wielokulturowość Polski w okresie przedwojennym – 8 lipca. Odpowiedzialne: BRP.

- Gedenkstätte Roter Ochse Halle (Saale) – Miejsce Pamięci Czerwony Wół w Halle nad Soławą / Otwarcie międzynarodowej wielojęzycznej wystawy objazdowej „Wojenny Sąd Rzeszy – prawodawstwo dla zabezpieczenia wojny i zwalczania europejskiego ruchu oporu w latach 1939–1945" poświęconej losom ofiar Sądu Wojennego Rzeszy w latach 1939–1945 i ich godnemu upamiętnieniu – celem wystawy jest porównawcze przedstawienie zmagań ruchów oporu w różnych krajach okupowanych przez Niemcy (przy uwzględnieniu niemieckich organizacji antyhitlerowskich) z totalitaryzmem narodowosocjalistycznym, a także ukazanie zbrodniczych działań podejmowanych przez Sąd Wojenny Rzeszy – Halle nad Soławą w Niemczech – 28 sierpnia. Odpowiedzialne: BBH.
- Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą:
  – przeprowadzenie warsztatów online „Rodzina Ulmów" dla nauczycieli szkół polskich – 15 lutego. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów;
  – szkolenie dla nauczycieli „Zbrodnia katyńska i kłamstwo katyńskie" – 9 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.
- Zjazd Platformy Europejskiej Pamięci i Sumienia:
  – udział w dorocznym zjeździe Platformy Europejskiej Pamięci i Sumienia w Wilnie – uczestnikiem zjazdu z ramienia IPN był zastępca prezesa IPN Karol Polejowski. Pierwszego dnia odbyła się konferencja „Zbrodnie totalitaryzmu – sprawiedliwość i pamięć w XXI wieku", której gospodarzem była Narodowa Galeria Sztuki. Zastępca prezesa IPN wziął udział w panelu poświęconym roli przestrzeni pamięci w utrwalaniu pamięci historycznej oraz ich znaczeniu jako nośników sprawiedliwości. Poruszył on kwestię trwającej w Instytucie akcji dekomunizacyjnej, zainicjowanej i nadzorowanej przez prezesa IPN Karola Nawrockiego, w ramach której od ponad dwóch lat usuwane są fizyczne pozostałości po reżimie komunistycznym. Delegacja Instytutu zaprezentowała również film podsumowujący cele i osiągnięcia kampanii, bardzo dobrze przyjęty przez publiczność. Drugi dzień zjazdu PEMC był w poświęcony przede wszystkim sprawom organizacyjnym – 15–17 maja. Odpowiedzialne: BWM.
- Miejsce Pamięci i Przestrogi Ravensbrück / Wyjazd finalistów konkursu recytatorskiego „W kręgu poezji i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück" – wzięli w nim udział uczniowie zaangażowani w realizację konkursu o Ravensbrück oraz ich opiekunowie, rodziny byłych więźniarek i organizatorzy projektu. W czasie wizyty w Miejscu Pamięci i Przestrogi Ravensbrück młodzież poznała historię byłego obozu koncentracyjnego dla kobiet oraz biografie wybranych Polek-więźniarek – 24–27 maja. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

- Universidad de Navarra / Wykład pracowników OBBH dla młodzieży hiszpańskiej *Polacy wobec totalitaryzmów* – 28 maja. Odpowiedzialne: OBBH Kraków.
- Polish American Historical Association / Członkostwo naczelnika OBBH – wymiana informacji i doświadczeń, maj–sierpień. Odpowiedzialne: OBBH Warszawa.
- Uniwersytet w Genewie / Nagranie przez naczelnika OBBH w ramach projektu badawczego Uniwersytetu Genewskiego pt. „Solidarités plurielles: représentations, discours et pratiques autour d'un concept »universel« (1975–1985)" podcastu na temat fenomenu Solidarności – 30 lipca. Odpowiedzialne: OBBH Warszawa.
- Hoover Library & Archives, Stanford / Kwerenda archiwalna – sierpień. Odpowiedzialne: OBBH Warszawa.
- Instytutu Pamięci Narodu (Słowacja), Komitet Pamięci Narodowej (Węgry), Instytut Badania Reżimów Totalitarnych (Czechy):
  - współorganizacja międzynarodowej konferencji naukowej „Churches and religious associations behind the »Iron Curtain«, Part two: 1956–1968", która odbyła się w Bratysławie. Wydarzenie poświęcone było analizie sytuacji Kościołów i wspólnot religijnych w europejskich krajach bloku wschodniego w 1956 i 1968 r., 24–25 września. Odpowiedzialne: BBH;
  - współorganizacja międzynarodowej konferencji naukowej „Communist Parties in the Soviet Bloc in 1985–1989. Fall of the System", która odbyła się w Warszawie. Celem konferencji było ukazanie działalności i rozwoju partii komunistycznych w bloku sowieckim w ostatnim okresie jego istnienia – 9–10 października. Odpowiedzialne: BBH.
- Archiwum Prezydenta Republiki Kazachstanu / II Międzynarodowy Kongres Archiwistów w Ałmaty (Kazachstan) – na zaproszenie dyrektor Archiwum Prezydenta Republiki Kazachstanu Aliji Mustafiny w kongresie zorganizowanym pod patronatem UNESCO i Międzynarodowej Rady Archiwów (ICA) wzięli udział przedstawiciele AIPN, którzy podczas obrad zaprezentowali systemy informacji archiwalnej w IPN oraz działalność AIPN w obszarze utrwalania pamięci narodowej – 1–4 października. Odpowiedzialne: AIPN.
- Stowarzyszenia Kultury Pamięci „Vestigia Memoriae" Muzeum Krakowa, Wiener Wiesenthal Institut für Holocaust-Studien / Udział pracownika RBH w konferencji: „Adolf Karl Landl. Austriacki żandarm na posterunku w dystrykcie radomskim, z polskimi partyzantami i w powojennej Austrii" i wygłoszenie referatu: *Pacyfikacja Skałki Polskiej (11 maja 1943 r.) na tle represji niemieckich w regionie kieleckim w okresie II wojny światowej*, Kraków – 8 października. Odpowiedzialne: OBBH Kraków, DIPN Kielce.
- Wiedeński Instytut Wiesenthala Badań nad Holokaustem / Spotkanie Austriaków z mieszkańcami Kielecczyzny – wsparcie organizacyjne spotkania badaczy, członków rodzin żandarmów austriackich Adolfa Karla Landla i Seppa Rotweina, krewnych ofiar pacyfikacji z czasów II wojny światowej, oraz władz miasteczka. Wizyta była częścią działań na rzecz popularyzacji rzetelnej wiedzy o okupacji Polski w czasie II wojny światowej wśród Niemców i Austriaków – 10 października. Odpowiedzialna: DIPN Kielce.
- International Intelligence History Association (Odense/Flensburg, Dania/Niemcy), International Centre for Defence and Security (Tallin, Estonia), Center for Cold War Studies of the University of Southern Denmark (Odense, Dania), King's College London (Londyn, Wielka Brytania), Ludwig Boltzmann Institute (Graz, Austria) / Współorganizacja międzynarodowej konferencji naukowej „Need to Know XIII and the 2024 IIHA Annual Conference: Intelligence in Central and Eastern Europe (Intermarium) and the Soviet (Russian) Factor", poświęconej historii wywiadu w okresie II wojny światowej i zimnej wojny. Głównym tematem konferencji była relacja między historycznymi działaniami sowieckiego/rosyjskiego wywiadu, a ich współczesnością, naznaczoną rosyjską agresją na Ukrainę – 14–16 października. Odpowiedzialne: BBH.
- Kontynuacja międzynarodowego projektu prezentacji rzeźb Samuela Willenberga „Obraz Treblinki w oczach Samuela Willenberga":

  - Centralny Przystanek Historia im. Lecha Kaczyńskiego w Warszawie – IPN zorganizował nową odsłonę wystawy, opartą na artystycznych zdjęciach rzeźb Samuela Willenberga wykonanych przez Sławomira Kaspra. Powstała ponadto wersja do samodzielnego druku przez placówki edukacyjne, instytucje kultury i szkoły – listopad. Odpowiedzialne: BWM.
- Europejska Sieć Instytucji Archiwalnych Zajmujących się Aktami Tajnych Służb Międzynarodowych / Warsztaty online dotyczące digitalizacji oraz wykorzystania sztucznej inteligencji w archiwach zostały zorganizowane przez AIPN we współpracy z węgierskim Archiwum Historycznym Państwowych Służb Bezpieczeństwa (ÁBTL). Omówiono m.in. zagadnienia związane z digitalizacją materiałów archiwalnych z zasobu AIPN, w tym tworzeniem modeli 3D – 5 grudnia. Odpowiedzialne: AIPN.
- Global IberArtis / Współpraca w zakresie organizacji „Dni Paderewskiego" w Madrycie, towarzyszących III Konkursowi im. Ignacego Jana Paderewskiego (Concurso Paderewski). IPN zaprezentował w Królewskim Konserwatorium w Madrycie wystawę „Ignacy Jan Paderewski – życie i twórczość" (Ignacy Paderewski. Aquila de noble linaje – Orzeł ze szlachetnego rodu). Wicedyrektor BPH wziął udział w panelu dyskusyjnym poświęconym postaci pianisty – 7–8 grudnia. Odpowiedzialne: BPH.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

- Konsulat Generalny RP w Ostrawie, Polski Związek Kulturalno-Oświatowy – Koło w Gródku / 150. rocznica urodzin Wincentego Witosa w Gródku – naczelnik OBEN Katowice wygłosił prelekcję związaną z postacią Wincentego Witosa, prezentował publikację IPN i Towarzystwa Przyjaciół Muzeum Wincentego Witosa – 5 tomów „Dzieł wybranych" Wincentego Witosa wraz z komiksem *Wincenty Witos – premier rządu 1920* oraz reprezentował IPN podczas uroczystości – 27 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.
- Ambasada RP w Reykjaviku:
  - wykład pracownika DIPN Radom *Holocaust w czasie II wojny światowej w kontekście niemieckiej polityki okupacyjnej oraz ratowania ludności żydowskiej przez Polaków* wygłoszony podczas konferencji naukowej upamiętniającej rodzinę Ulmów – 28 stycznia. Odpowiedzialne: OBBH Lublin, DIPN Radom;
  - prelekcja zastępcy prezesa IPN Mateusza Szpytmy o bł. rodzinie Ulmów. Podczas pobytu w Islandii zastępca prezesa odwiedził dom i wspólnotę zakonu karmelitanek bosych w Hafnarfjörður. Spotkał się również z ks. Mikołajem Kęcikiem, kapłanem z Drogi Neokatechumenalnej pracującym na co dzień w Islandii, oraz jego ojcem Wiesławem – 29 stycznia. Odpowiedzialne: BWM.
- Ambasada RP w Republice Czeskiej, Konsul RP w Pradze / Współpraca BPiI z ambasadorem RP w Pradze Mateuszem Gniazdowskim oraz konsulem RP w Pradze Piotrem Leszczyńskim dotycząca realizacji projektu poszukiwań miejsc pochówków żołnierzy podziemia niepodległościowego z oddziału Tadeusza Kuncewicza „Podkowy", zabitych podczas próby ucieczki lub zmarłych w więzieniach na terenie Czech w 1945 r. – kwiecień. Odpowiedzialne: BPiI.
- Ambasada RP w Brukseli, Przedstawicielstwo RP w UE, Polska Organizacja Turystyczna / Prezentacja wystawy „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" podczas 3. edycji Dnia Polskiego w Parku Cinquantenaire w Brukseli – Dzień Polski uznawany jest za największe polskie święto w tej części Europy. Tegoroczna edycja zbiegła się z 20. rocznicą członkostwa Polski w Unii Europejskiej – 4 maja. Odpowiedzialne: BWM.
- Ambasada RP w Kijowie, organizacje polonijne na Ukrainie / Obchody 81. rocznicy zbrodni wołyńskiej – delegacja IPN wraz z zastępcą prezesa Karolem Polejowskim 13 lipca wzięła udział w uroczystości odsłonięcia pomnika nagrobnego w m. Sielec, gdzie spoczywają trzy polskie rodziny zamordowane latem 1943 r. Pomnik był współfinansowany ze środków IPN. Wydarzenie zainaugurowała polowa msza św. pod przewodnictwem biskupa łuckiego Witalija Skomarowskiego. W uroczystości wzięli udział chargé d'affaires Ambasady RP w Kijowie Agnieszka Góralska, harcerze, przedstawiciele duchowieństwa, organizacji polskich i kresowych oraz uczestnicy Wołyńskiego Rajdu Motocyklowego. Następnie delegacja IPN odwiedziła dawne cmentarze w Hołobach i w m. Sokul,

gdzie złożyła wieniec na kwaterze 80 Polaków zamordowanych w 1943 r. i ekshumowanych z m. Kolonia Gaj. 14 lipca delegacja IPN wzięła udział w mszy św. koncelebrowanej przez ks. bp. Witalija Skomarowskiego w katedrze św. Apostołów Piotra i Pawła w Łucku. Następnie udano się do Torczyna, gdzie zapalono znicze w miejscach upamiętnień zabitych Polaków oraz na symbolicznym grobie Leopolda Lisa-Kuli. Ostatnim odwiedzonym miejscem był dawny cmentarz w m. Zaturce. Staraniem uczestników warsztatów pojednania polsko-ukraińskiego miejsce to zostało ogrodzone i uporządkowane. Delegacja IPN złożyła wieńce w miejscu spoczynku Polaków zamordowanych przez Ukraińców w 1943 r. oraz przy pomniku Wacława Lipińskiego – 13–14 lipca. Odpowiedzialne: BWM.

- Ambasada RP w Brukseli / Promocja książki Dirka Verbeke'go *Zapomniani bohaterowie* (Wydawnictwo IPN) – przedstawiciele IPN wzięli udział w dyskusji panelowej wokół książki. Odczytano list prezesa IPN – 11 grudnia. Odpowiedzialne: BWM.
- Ministerstwo Spraw Zagranicznych / BWM, realizując współpracę międzynarodową, korzysta z dwóch umów między MSZ i IPN. Jedna dotyczy wzajemnych rozliczeń, a druga – projektu „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności". W 2024 r., podobnie jak w roku ubiegłym, współpraca z MSZ dotyczyła prezentacji towarzyszącej przedsięwzięciu ekspozycji „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności". Ponadto we współpracy z MSZ przesyłane są materiały edukacyjne w różnych językach do polskich placówek dyplomatycznych za granicą oraz do instytucji partnerskich zajmujących się walką z dyfamacjami i zniekształceniami historycznymi. Odpowiedzialne: BWM.

2.4. Dyfamacje

Komórka zajmująca się reagowaniem na dyfamacje powstała w odpowiedzi na nowelizację ustawy o IPN z 2016 r. nakładającą na Instytut zadanie reagowania na zniesławienia godzące w dobre imię Polski i narodu polskiego. Obecnie jest to Wydział Reagowania na Dyfamacje będący częścią BWM.

Wydział ten na bieżąco prowadzi monitoring mediów zagranicznych, przygotowuje komunikaty na stronę internetową IPN, prezentujące stanowisko Instytutu oraz wysyła korespondencję do redakcji z prośbą o sprostowanie nieprawdziwych informacji. W 2024 r. poddano analizie ok. 7 tys. artykułów w 6 językach.

Stosowana w BWM procedura reagowania na pojawiające się w mediach zniesławienia obejmuje wielotorowe działania, w tym zlecanie opracowania opinii merytorycznych przez BBH IPN.

Komórka współpracuje również z Wydziałem Mediów Anglojęzycznych w BWM, który zamieszcza posty antydyfamacyjne i edukacyjne w anglojęzycznych mediach społecznościowych Instytutu.

Ponadto we współpracy z MSZ do polskich placówek dyplomatycznych za granicą oraz do instytucji partnerskich zajmujących się walką z dyfamacjami i zniekształceniami historycznymi przesyłane są materiały edukacyjne w różnych językach.

Instytut reaguje na zniesławienia pojawiające się w mediach zagranicznych, m.in. w Rosji, Izraelu, Wielkiej Brytanii, Niemczech, Australii, RPA, USA, Szwecji i Luksemburgu. W 2024 r. procedowano ogółem 60 kompleksowych spraw tego rodzaju.

Do najczęstszych przypadków zniekształceń historycznych, z jakimi wciąż mamy do czynienia mimo licznych kampanii informacyjno-edukacyjnych, należy stosowanie wyrażeń: „obóz koncentracyjny w Polsce", „obóz śmierci w Polsce" lub „polskie getto", „getto w Polsce". Wyrażenia te – pozbawione kontekstu historycznego, czyli informacji o niemieckich nazistowskich sprawcach i fakcie, że Polska była w latach 1939–1945 krajem okupowanym – mogą sugerować opinii międzynarodowej, że to Polacy zorganizowali i prowadzili obozy koncentracyjne oraz getta. Zdarzały się również oskarżenia Polaków o antysemityzm, a także zarzuty o pomijanie roli polskich kolaborantów w denuncjacji Żydów władzom niemieckim. Inne zniesławienia i przekłamania dotyczyły m.in. rzekomego niszczenia grobów sowieckich w Polsce przy okazji prowadzenia przez IPN akcji dekomunizacyjnej, „wyzwalania" Polski przez Armię Czerwoną w 1944 i 1945 r., ukazywania okupacji wschodnich terenów Rzeczypospolitej we wrześniu 1939 r. jako „wyzwolenia" zachodnich ziem ZSRS, czyli „oswobodzenia" zachodnich

Ukraińców i Białorusinów spod polskiego panowania, oraz nagminnego, wręcz już systemowego, przerzucania przez Rosję odpowiedzialności za zbrodnię katyńską na III Rzeszę i ukazywania oskarżeń pod adresem ZSRS w tej kwestii jako działań propagandowych.

Przykłady tegorocznych interwencji Wydziału Reagowania na Dyfamacje:

- Platforma X, konto Przewodniczącej Komisji Europejskiej / Na koncie X przewodniczącej Komisji Europejskiej Ursuli von der Leyen pojawił się film okolicznościowy związany z Dniem Pamięci o Ofiarach Holokaustu. W filmie pojawiła się wzmianka o „obozie Auschwitz w Polsce" z pominięciem informacji o niemieckich sprawcach i okupacji Polski. W reakcji powstał post na Facebooka. Poza tym przesłano do wnioskodawców polskich i zagranicznych pomagających w walce z dyfamacjami link do spotu antydyfamacyjnego. Po licznych reakcjach podmiotów polskich film z konta przewodniczącej Komisji został usunięty.
- Słowacja, telewizja publiczna RTVS / Od wnioskodawcy zewnętrznego otrzymaliśmy informację o pojawieniu się pytania o „największy polski obóz koncentracyjny znany z II wojny światowej" w teleturnieju emitowanym w słowackiej telewizji publicznej. Przesłaliśmy stosowne powiadomienie do Ambasady Polskiej w Słowacji z prośbą o pomoc przy interwencji w tej sprawie. Okazało się, że Ambasada już interweniowała i otrzymała przeprosiny od dyrektora generalnego stacji, a także od firmy Magic Touch, która jest partnerem koprodukcyjnym RTVS, z zapewnieniem o zamieszczeniu poprawnej informacji w powtórkach programu.
- Niemcy, portal BR24 / W artykule *Rueckkehr der Namen. Knapp 5.000 Menschen gedenken NS-Opfern* na niemieckojęzycznym portalu BR24 pojawiło się wyrażenie „polnische Vernichtungslager" [polskie obozy zagłady]. Wysłano list do redakcji z prośbą o skorygowanie określenia. Redakcja w odpowiedzi poinformowała nas o zmianie określenia na „Vernichtungslager der Nationalsozialisten im heutigen Polen" [narodowosocjalistyczne obozy zagłady w dzisiejszej Polsce].
- USA, The Washington Post / W artykule *Holocaust Museum gets trove of intimate stories of loss and survival* na portalu „The Washington Post" pojawiło się wyrażenie „do obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau w Polsce". Przesłano list do redakcji z prośbą o korektę. Po pewnym czasie wyrażenia zostały poprawione, a pod artykułem pojawiła się notka o treści „Ta historia została zaktualizowana, aby odzwierciedlić fakt, że obóz koncentracyjny Auschwitz-Birkenau znajdował się w okupowanej przez nazistów Polsce".
- Portal Alamy / Na portalu Alamy pojawiła się grafika z opisem „Poland, Oswiecim, Auschwitz concentration camp". Po interwencji opis grafiki poprawiono.
- Serwis Google Maps / Na prośbę lokalnego mieszkańca podjęto interwencję w sprawie nieprawidłowej nazwy pomnika ofiar zbrodni piaśnickiej w serwisie Google Maps. Po interwencji nazwę pomnika na portalu poprawiono.
- Museum of the Home w Londynie / Na prośbę jednego z polskich zwiedzających podjęto interwencję odnośnie nieścisłości historycznych dotyczących Polski w jednym z opisów na ekspozycji. Muzeum poinformowało, że wprowadzi odpowiednie zmiany w opisie.
- Muzeum Auschwitz-Birkenau / Po otrzymaniu informacji o obecności treści dyfamacyjnych na ekspozycji Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu sprawdzono pod tym kątem przygotowaną przez Instytut Yad Vashem izraelską wystawę narodową, eksponowaną w Bloku 27 kompleksu Auschwitz I. W ramach tej wystawy eksponowana jest tzw. „Księga imion", zawierająca nazwiska ustalonych dotychczas ofiar Holokaustu oraz miejsca ich śmierci. Zapisy te w wielu przypadkach sugerują istnienie polskich obozów koncentracyjnych (np. „murdered in Auschwitz, Poland", „murdered in Treblinka, Poland" itp.). Przygotowano wstępną analizę treści dyfamacyjnych w celu umożliwienia prowadzenia dalszych działań.
- Konto IPN na Steam – reagowanie na liczne dyfamacje w komentarzach do gier „Gra szyfrów" oraz „Lotnicy. Wojna w przestworzach". BNT reaguje na obraźliwe i przedstawiające kłamliwy obraz historii komentarze umieszczane na portalu głównie przez jego rosyjskojęzycznych użytkowników. Fałszywe zarzuty są zgłaszane do Centrum Administracji Społeczności Steam. Odpowiedzialne: BNT.

3. Informacja i Komunikacja Społeczna

3.1. Patronaty

CENTRALA

Od 1 stycznia do 31 grudnia IPN wyraził 85 zgód na udzielenie patronatu honorowego oraz 4 zgody na udział w komitecie honorowym.

- Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Augusta Zamoyskiego w Jabłoniu / Żołnierze Wyklęci – Niezłomni Bohaterowie / III Ogólnopolski Konkurs Wiedzy Historycznej Szkół Resortowych dla młodzieży szkół rolniczych w wieku 14–19 lat – 2 stycznia – 1 marca.
- Stowarzyszenie Rodzina Ponarska / Konkurs Ponarski / III edycja wydarzenia skierowanego do młodzieży polskiej mieszkającej na Litwie. Konkurs upamiętniający ofiary zbrodni w Ponarach – 1 lutego – 25 września.
- Szkoła Podstawowa nr 366 im. Janka Bytnara „Rudego" w Warszawie / „Nigdy więcej wojny" / V ogólnopolski konkurs historyczno-plastyczny dla uczniów klas VI–VIII szkoły podstawowej – 12 lutego – 11 marca.
- Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Łodzi / „Wszyscy pamiętamy o powstaniu warszawskim" / Konkurs skierowany do uczniów klas VI–VIII i szkół ponadpodstawowych, upamiętnienie 80. rocznicy wybuchu powstania – 20 lutego – 4 czerwca.
- Lubelskie Centrum Konferencyjne / *Kowboj* / Spektakl upamiętniający postać Zbigniewa Matysiaka, działacza podziemia niepodległościowego i rajdowca motocyklowego – 1 marca.
- Fundacja Sztuk Krytycznych:
  - Rodzinny Piknik Historyczny im. rtm. Witolda Pileckiego i Tadeusza „Teddy" Pietrzykowskiego / Spotkanie z rodzinami patronów wydarzenia oraz koncert audiowizualny *Ruiny i zgliszcza* – 9 marca;
  - „Rodzinny bohater" im. rtm. Witolda Pileckiego i św. Maksymiliana Marii Kolbego / Spotkania z rodzinami bohaterów polskich walczących o niepodległość kraju oraz koncert słowno-muzyczny – 8–9 czerwca.
- Stowarzyszenie Odnowy Sochaczewa „Zamek" / Powiatowy Konkurs Wiedzy o Żołnierzach Wyklętych / Konkurs dla uczniów szkół; powiaty: sochaczewski, gostyniński, mławski i przasnyski – 11 marca – 11 kwietnia.
- Związek Oficerów Rezerwy Rzeczypospolitej Polskiej:
  - 80. rocznica bitwy o Monte Cassino / Konkurs skierowany do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych – 11 marca – 17 maja;
  - Święto Żołnierza Rezerwy / Uroczyste obchody święta, spotkania z przedstawicielami służb mundurowych – 5 października.
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Cerekwi / Nadanie placówce edukacyjnej imienia marszałka Józefa Piłsudskiego – 15 marca.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Suponinie / Konkurs historyczny „Marzec '81 na terenach gminy Dobrcz i okolic" / Konkurs wiedzy z zakresu historii najnowszej dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych – 19 marca.
- Okręg Mazowiecki Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej / Rajd Meksyk „Miłość i odpowiedzialność" / Rajd zorganizowany dla harcerzy, ich instruktorów i opiekunów. Celem wydarzenia było

upowszechnianie wiedzy o harcerskiej historii podziemia polskiego, Szarych Szeregach oraz kształtowanie postawy patriotyzmu – 22–24 marca.

- Stowarzyszenie „Paczka dla Bohatera":
  - VIII Wielkanocna Paczka dla Bohatera / Wsparcie materialne i duchowe kombatantów i weteranów II wojny światowej. Przygotowanie paczek z artykułami chemicznymi i spożywczymi – 24 marca;
  - Zawsze z Wami – Bohaterami VI / Zbiórka pieniędzy z przeznaczeniem na zabiegi rehabilitacyjne i fizjoterapeutyczne oraz wyjazdy i wycieczki dla kombatantów – 25 sierpnia;
  - XIV Bożonarodzeniowa Paczka dla Bohatera / Wsparcie materialne i duchowe kombatantów i weteranów II wojny światowej – 7–21 grudnia.
- Szkoła Podstawowa nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi im. Jadwigi Korczakowskiej / Konkurs „Drogi do Niepodległej – Orlęta na drogach do niepodległej Polski w latach 1918–1920" / Konkurs plastyczno-literacki dla uczniów szkół podstawowych – finał 12 kwietnia.
- Zespół Szkół Zakonu Pijarów w Poznaniu, Poznański Oddział Stowarzyszenia Parafiada / 12. Poznański Bieg im. o. Józefa Jońca / Impreza sportowa upamiętniająca postać o. Jońca – działacza pozarządowego, który zginął w katastrofie lotniczej w Smoleńsku – 12 kwietnia.
- Stowarzyszenie „Rodzina Więźniarek Niemieckiego Obozu Koncentracyjnego Ravensbrück" / Uroczystości 79. rocznicy oswobodzenia KL Ravensbrück / Wyjazd do Niemiec (Ravensbrück, Grüneberg, Fürstenberg/Havel, Neubrandenburg, Berlin) rodzin byłych więźniarek na uroczystości upamiętniające wyzwolenie obozu – 12–15 kwietnia.
- I Liceum Ogólnokształcące Płockiego Uniwersytetu Ludowego w Dębem Wielkim / Wręczenie sztandaru i nadanie szkole imienia Cichociemnych Spadochroniarzy Armii Krajowej – 13 kwietnia.
- Fundacja Defender / Obchody 80. rocznicy operacji „Market Garden" w Driel (Holandia) / Uroczystości upamiętniające operację „Market Garden" oraz 1. Samodzielną Brygadę Spadochronową, program obejmował między innymi skoki spadochronowe w strojach 1. SBS – 16 kwietnia – 22 września.
- Stowarzyszenie Polskich Chrześcijańskich Demokratów:
  - upamiętnienie 151. rocznicy urodzin Wojciecha Korfantego / Uroczystości poświęcone pamięci uczestnika powstań śląskich – 20 kwietnia;
  - uroczystość Narodowego Dnia Powstań Śląskich / Uroczystości upamiętniające trzy powstania śląskie i przyłączenie części Górnego Śląska do Rzeczypospolitej – 20 czerwca;
  - obchody 85. rocznicy śmierci Wojciecha Korfantego / Uroczystości pod pomnikiem Wojciecha Korfantego w Warszawie – 17 sierpnia;
  - obchody Święta Niepodległości / Uroczystości pod pomnikiem Wojciecha Korfantego w Warszawie i pod Grobem Nieznanego Żołnierza – 8 listopada.
- Skauci Europy / Wielkie Harce Majowe / Zawody sprawdzające umiejętności harcerskie i gra terenowa nawiązująca do powstania warszawskiego – 1–5 maja.
- Stowarzyszenie „Na Tropie":
  - VII Bieg Biało-Czerwonych / Wydarzenie o charakterze sportowo-historycznym skierowane do młodzieży i dorosłych – 2 maja;
  - Rodzinna gra terenowa śladami Józefa Piłsudskiego / Wydarzenie dla dzieci, młodzieży i dorosłych, mające na celu upowszechnianie wiedzy o historii Polski – 11 listopada.
- Stowarzyszenie Polish Sue w Wielkiej Brytanii / Dni ORP Błyskawica / Cykl spotkań i uroczystości upamiętniających 82. rocznicę obrony Cowes i East Cowes przez ORP Błyskawica przed atakami niemieckiej Luftwaffe oraz 80. rocznicę D-Day, w którym ORP Błyskawica brał udział w ramach sojuszu przeciwko Niemcom – 3–5 maja.
- Wójt Gminy Leszno / Cross z historią w tle / Impreza sportowo-historyczna poświęcona uczczeniu pamięci żołnierzy Grupy „Kampinos" Armii Krajowej – 11 maja.
- Fundacja „Wyczyn":
  - Warsaw Boxing Cup – pamięci żołnierzy walczących w bitwie o Monte Cassino / Zawody bokserskie, warsztaty i wykłady historyczne oraz zbiórka charytatywna – 11 maja;

  - Granda na Pięści / Zawody sportowe oraz wydarzenie charytatywne upamiętniające rocznicę wybuchu II wojny światowej – 1 września;
  - Święto Niepodległości walecznie i na sportowo / Międzynarodowe zawody bokserskie upamiętniające odzyskanie niepodległości przez Polskę – 10 listopada.
- CEMS Club Warsaw / CEMS Chance / Projekt charytatywny skierowany do młodzieży szkolnej w trudnej sytuacji życiowej, umożliwiający odkrycie i rozwój swoich zainteresowań – 18–24 maja.
- Katolicka Szkoła Podstawowa im. św. Jana Pawła II / Konkurs plastyczno-historyczny „Pamięć i przestroga" / Przedsięwzięcie skierowane do uczniów szkół podstawowych w 85. rocznicę wybuchu II wojny światowej – 20 maja – 5 września.
- Fundacja Filii Dei / Rodzinny Piknik z „Matusią" / Projekt (piknik, zawody sportowe i inne aktywności) upamiętniający postać s. Matyldy Getter – 26 maja.
- Burmistrz Nasielska / Upamiętnienie Żołnierzy Niezłomnych Narodowego Zjednoczenia Wojskowego w Popowie Borowym / Uroczystość, podczas której oddano hołd żołnierzom z miejscowości Popowo Borowe, oraz bieg sportowo-edukacyjny – 16 czerwca.
- Uczniowski Klub Sportowy „Sprzymierzeni" / Sprzymierzeni Cup – Turniej o Puchar ks. Jerzego / Zawody piłkarskie i koszykarskie dla uczniów i uczennic klas VII–VIII, wydarzenie upamiętniające postać bł. ks. Jerzego Popiełuszki – 17 czerwca.
- Komitet Organizacyjny IX Międzynarodowej Konferencji Weigla / IX Międzynarodowa Konferencja Weigla / Wydarzenie naukowe poświęcone pamięci wybitnego biologa polskiego, skierowane do naukowców i badaczy z Polski i zagranicy – 27–29 czerwca.
- POLOVERS – Zakochani w Polsce / Vis à vis sonoro fra grandi compositori polacchi / Wydarzenie upamiętniające 80. rocznicę wyzwolenia regionu Marche i wkroczenia 2. Korpusu Polskiego do Maceraty oraz koncert pianistyczny Wojciecha Świętońskiego – 28 czerwca.
- Beskidzkie Stowarzyszenie Maczkowców / Historie frontowe / VII edycja wydarzenia promującego historię wojskowości polskiej – lipiec.
- Przedszkole „Ziarno" w Warszawie / Ogólnopolski konkurs plastyczny „Cudze chwalicie – swego nie znacie" / Konkurs dla przedszkolaków, promujący kulturę polską i dziedzictwo narodowe – 5 lipca.
- Urząd Miasta Chełm / 81. rocznica krwawej niedzieli na Wołyniu / Dwudniowe obchody rocznicy ludobójstwa na Wołyniu, program: msza święta, wystawy, panele dyskusyjne, bieg – 11–12 lipca.
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL / Pamiętamy! 1 sierpnia 1944 r. 80. rocznica wybuchu powstania warszawskiego / Seminarium naukowe poświęcone tematyce powstania – 23 lipca.
- Prezydent Miasta Mielca / 80. rocznica wybuchu powstania warszawskiego / Uroczystości upamiętniające wybuch powstania, koncert Mieleckiej Orkiestry Dętej oraz wydarzenia towarzyszące, w tym prelekcje historyczne i spektakle – 1–4 sierpnia.
- Muzeum w Przeworsku / VII Bieg Montera / Wydarzenie o charakterze edukacyjno-sportowym – 3 sierpnia.
- Stowarzyszenie Kieleccy Patrioci / Piknik rodzinny „Z dziada, pradziada… 80. rocznica utworzenia Brygady Świętokrzyskiej NSZ" / Wydarzenia upamiętniające Brygadę Świętokrzyską NSZ: msza święta, prelekcja historyczna, występy artystyczne oraz inne atrakcje – 11 sierpnia.
- Starostwo Powiatowe w Wołominie / 104. rocznica Bitwy Warszawskiej 1920 / Uroczyste obchody poświęcone rocznicy Bitwy Warszawskiej – 14–15 sierpnia.
- OSP w Kocierzu Moszczanickim / 80. rocznica zamordowania więźniów Auschwitz-Birkenau w Kocierzu Moszczanickim / Uroczystości, w tym polowa msza święta, upamiętniające 15 więźniów zamordowanych 14 sierpnia 1944 r. – 15 sierpnia.
- Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zamościu / XXXV Czteroetapowy Bieg Pokoju Pamięci Dzieci Zamojszczyzny / Jubileuszowy bieg upamiętniający wysiedlenia dzieci z rejonu Zamojszczyzny; I etap: Zamość–Zwierzyniec, II etap: Hubale–Krasnobród, III etap: Sitaniec–Skierbieszów, IV etap: Nielisz–Zamość – 28–31 sierpnia.

- Fundacja Rozwoju Sportu i Promocji Obronności „Murawa" / Marsz Śladami gen. Augusta Emila Fieldorfa ps. „Nil" / Inicjatywa o charakterze sportowo-patriotycznym z okazji święta Jednostki Wojskowej NIL w Krakowie. Komitet Honorowy z udziałem prezesa IPN Karola Nawrockiego – 30–31 sierpnia.
- Ksiądz prałat dr Jan Marcin Mazur / Charytatywny II Bieg Pamięci Konstantego Żurawskiego – Obrońcy Westerplatte z Olimpijczykami / Inicjatywa popularyzująca aktywność fizyczną oraz postawy patriotyczne – 1 września.
- Stowarzyszenie Lubelska Grupa Poszukiwaczy LGP / *Pamiętamy '39* / Inscenizacja historyczna przedstawiająca obozowisko żołnierzy Wojska Polskiego z 1939 r., umundurowanie oraz ekwipunek – 1 września.
- Stowarzyszenie „Solidarność i Niezawisłość" / Karta Bohatera / Projekt skierowany do szkół; celem było odnalezienie i opisanie mogił działaczy zbrojnego podziemia niepodległościowego z okresu 1939–1956; organizowany w powiatach: częstochowskim, myszkowskim, kłobuckim – 1 września 2024 – 21 czerwca 2025.
- Międzyregionalna Sekcja Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność" w Gdańsku / VIII Wojewódzki Konkurs Muzyczny „Polska – moje miejsce, mój kraj" / Konkurs dla dzieci i młodzieży, obejmujący repertuar piosenek patriotycznych z okresu PRL – 2 września – 23 listopada.
- Społeczny Komitet Pamięci Górników KWK „Wujek" Poległych 16 grudnia 1981 r., Śląskie Centrum Wolności i Solidarności, proboszcz Rzymskokatolickiej Parafii Podwyższenia Krzyża Świętego w Katowicach / XIX Bieg Pamięci ku czci Męczenników Stanu Wojennego / Pielgrzymka biegowa spod pomnika Poległych Górników KWK „Wujek" w Katowicach do grobu bł. ks. Jerzego Popiełuszki w Warszawie – 13–14 września.
- Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Boniewo / VIII Bieg Pamięci / Impreza sportowa oraz wydarzenia towarzyszące upamiętniające żołnierzy Armii „Pomorze" walczących pod Szczytnem w dniach 11–12 września 1939 r. – 14–15 września.
- Motocyklowy Rajd Piaśnicki / VII Motocyklowy Rajd Piaśnicki / Rajd z placu Jakuba Wejhera w Wejherowie do Kaplicy Męczenników w Lesie Piaśnickim, mający na celu rozwijanie świadomości o zbrodni piaśnickiej – 15 września.
- Fundacja Stadniny Koni Kierzbuń / IX Rajd Konny płk. Łupaszki / Wydarzenia upamiętniające postać płk. Zygmunta Szendzielarza, m.in. przemarsz kawaleryjsko-cywilny (50 km), prelekcja zastępcy prezesa IPN Krzysztofa Szwagrzyka, pokazy i wystawy kawaleryjskie. Komitet Honorowy z udziałem prezesa IPN Karola Nawrockiego – 20–22 września.
- Związek Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych / Uroczystości 82-lecia Narodowych Sił Zbrojnych / Wydarzenia upamiętniające powstanie NSZ: konferencja popularnonaukowa, turniej piłki nożnej dla dzieci i młodzieży, marsz pamięci, koncert patriotyczny – 21 września.
- Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Zbroszy Dużej / 50-lecie istnienia parafii / Uroczystości (msza święta, piknik rodzinny, występ uczniów szkoły podstawowej) z okazji rocznicy powstania parafii, której założycielem jest ks. prałat Czesław Sadłowski – 22 września.
- Fundacja im. Kazimierza Wielkiego / XIV Ogólnopolski Konkurs „Żołnierze Wyklęci – Bohaterowie Niezłomni" / Przedsięwzięcia skierowane do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, mające na celu upowszechnienie wiedzy o żołnierzach wyklętych. Komitet Honorowy z udziałem prezesa IPN Karola Nawrockiego. Ogłoszenie konkursu – październik (finał 23 czerwca 2025 r.).
- Stowarzyszenie Pilscy Patrioci / Kongres Arcybiskupa Antoniego Baraniaka / Kongres poświęcony życiu i spuściźnie śp. abp. Antoniego Baraniaka, jednego z patronów 2024 r. – 5 października.
- I Liceum Ogólnokształcące PUL im. 111. Eskadry Myśliwskiej w Wołominie / VI Bieg Patrolowy Pamięci Poległych pod Majdanem 1944 r. / Bieg upamiętniający czworo młodych ludzi (15–24 lata), którzy zginęli 20 lipca 1944 r. podczas wykonywania zadania konspiracyjnego – 10 października.
- Klub „Gazety Polskiej" Gdańsk II / „Pomorskie ślady Żołnierzy Wyklętych" / Trzydniowe spotkanie poświęcone żołnierzom wyklętym i ich działalności na Pomorzu Gdańskim – 11–13 października.

- Stowarzyszenie Miłośników Dopiewca – Sami Swoi / Golgota Wielkopolan. VI Marsz Pamięci ku czci Ofiar Zbrodni Niemieckich w Lasach Palędzko-Zakrzewskich / Uroczystości upamiętniające ofiary zbrodni niemieckiej: przemarsz, msza święta, składanie kwiatów, koncert – 13 października.
- Starosta Powiatu Jasielskiego / Obchody Narodowego Dnia Pamięci Duchownych Niezłomnych / Uroczystości upamiętniające 40. rocznicę śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki – 18 października.
- Stowarzyszenie Zwykłe Marsz Szlakiem Józefa Franczaka ps. „Laluś" / X Marsz Szlakiem Józefa Franczaka ps. „Laluś" / Wydarzenie edukacyjno-patriotyczne, msza święta, a następnie przemarsz do miejsc pamięci (m.in. Las Krępiecki), modlitwa na cmentarzu w Piaskach – 19 października.
- Obchody Narodowego Dnia Pamięci Duchownych Niezłomnych / Uroczystości przy grobie bł. ks. Jerzego Popiełuszki w Warszawie oraz Niepokalanowie / Msza święta, prelekcja i koncert Orkiestry Reprezentacyjnej Sił Powietrznych – 20 października.
- Edukator – Centrum Dyrektorów i Kadr Zarządzających polskich szkół w Wielkiej Brytanii / Dzień Edukacji Narodowej / Wydarzenie zrzeszające edukatorów i Polonię z Wielkiej Brytanii – 20 października.
- Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 82 im. Jana Pawła II w Warszawie / X Festiwal Piosenki Patriotycznej „Zapytaj o Polskę" / Konkurs dla uczniów szkół podstawowych mający na celu poszerzanie znajomości piosenek patriotycznych i rozwijanie umiejętności muzycznych – 23 października – 6 listopada.
- Region Małopolski NSZZ „Solidarność", Oddział w Nowym Targu / Obchody 40. rocznicy śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki / Uroczysta msza święta, spektakl ku pamięci ks. Jerzego Popiełuszki oraz koncert – 27 października.
- Stowarzyszenie Grom:
  - Bieg Niepodległości / Wydarzenie sportowe w parku Skaryszewskim (Warszawa) upamiętniające odzyskanie przez Polskę niepodległości – 26 października;
  - Bieg Niepodległości / Wydarzenie sportowe w Lesie Bródno (Warszawa) upamiętniające odzyskanie przez Polskę niepodległości – 9 listopada;
  - Ogólnopolski Turniej Niepodległości (Warszawa) / Turniej piłki nożnej i halowej dla dzieci i młodzieży – 11 listopada.
- Polskie Towarzystwo Gimnastyczne Sokół Macierz Lwów / Bieg „Orląt Obrońców Lwowa" / Wydarzenie sportowo-edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży, upamiętniające Orlęta Lwowskie – 29 października.
- Pro Memoria. Stowarzyszenie Bitwy pod Pszczyną 1939 / 10-lecie Muzeum Militarnych Dziejów Śląska w Pszczynie / Uroczystości z okazji 10. rocznicy powstania Muzeum; wystawa prezentująca działalność placówki, wykład okolicznościowy i msza święta – 9 listopada.
- Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Brygidy w Gdańsku, Wyższa Szkoła Społeczno-Ekonomiczna w Gdańsku / „Od Niepodległości do Wolności" / Koncert chórów z gdańskich szkół podstawowych i średnich upamiętniający odzyskanie przez Polskę niepodległości – 11 listopada.
- Fundacja Dignitas Vitae / XVII Paczka na Kresy / Akcja charytatywna stanowiąca wsparcie materialne potrzebujących osób zamieszkujących dawne Kresy Wschodnie – 12 listopada – 9 grudnia.
- LXXVI Liceum Ogólnokształcące im. Marszałka Józefa Piłsudskiego / XIII Warszawski Konkurs „Tak żyć, jak żyłem, warto było" / Konkurs plastyczny dla dzieci i młodzieży dotyczący Józefa Piłsudskiego i jego biografii – 12 listopada 2024 – 19 marca 2025.
- Szkoła Podstawowa nr 312 im. Ewy Szelburg-Zarembiny w Warszawie / „Kolorowa Szkoła 312 śpiewa pieśni powstańcze" / Koncert patriotyczny uczniów szkoły podstawowej skierowany do społeczności lokalnej, harcerzy i kombatantów – 21 listopada.
- Fundacja Historia i Kultura / XXXII Targi Książki Historycznej / Targi wydawców literatury historycznej oraz konkurs o Nagrodę Klio – 28 listopada – 1 grudnia.
- Fundacja Józefa Szaniawskiego / Spotkanie z Obrońcami Pułkownika Ryszarda Kuklińskiego / Panel dyskusyjny z adwokatami Ryszarda Kuklińskiego – Jackiem Taylorem i Piotrem Dewińskim – 30 listopada.

- Szkoła Podstawowa im. Królowej Korony Polskiej w Kłodnem / VI Ogólnopolski Konkurs Plastyczny „W kręgu poezji i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück" / Konkurs popularyzujący twórczość więźniarek KL Ravensbrück – 1 grudnia 2024 – 10 kwietnia 2025.
- Uczniowski Klub Sportowy Skra Wielkopolska / Turniej Piłkarski / Impreza sportowa dla dzieci upamiętniająca bohaterów powstania wielkopolskiego w 106. rocznicę wybuchu – 27 grudnia.
- Fundacja Obowiązek Polski / XIII Ogólnopolski Konkurs Wiedzy Patriotycznej o Romanie Dmowskim / Konkurs dla uczniów szkół ponadpodstawowych; zadaniem było napisanie eseju albo wykonanie pracy plastycznej lub nagranie filmiku. Ogłoszenie konkursu – listopad (termin nadsyłania prac 2 lutego 2025).

ODDZIAŁ IPN BIAŁYSTOK

- Zespół Szkół nr 16 w Białymstoku / XIX Ekumeniczny Konkurs Kolęd / Konkurs dla uczniów Zespołu Szkół nr 16 w Białymstoku. OIPN Białystok w ramach współpracy przekazał pakiet nagród dla laureatów konkursu – 18 stycznia.
- Szkoła Podstawowa nr 26 im. Stanisława Staszica w Białymstoku:
  – Wojewódzki Konkurs Wiedzy Historycznej „Kartki z historii Polski" / Konkurs dla uczniów szkół podstawowych województwa podlaskiego. Temat tegorocznej edycji brzmiał: „Powstanie styczniowe (1863–1864) – przyczyny, przebieg i konsekwencje". Celem było zachęcenie uczniów do poznawania historii Polski oraz kształtowanie postaw patriotycznych. W pracach komisji konkursowej wzięli udział pracownicy OIPN Białystok – 18 stycznia;
  – Międzyszkolny Konkurs Fotograficzny „FOTOSY" / Konkurs skierowany do uczniów szkół podstawowych województwa podlaskiego. Celem było zachęcenie dzieci i młodzieży do poznawania historii kraju oraz kształtowanie postaw patriotycznych. Tegoroczna edycja przebiegała pod hasłem „Biało-czerwona… w moim domu, moim mieście, moim kraju". W pracach komisji konkursowej wzięli udział pracownicy OBEN. Uroczystość wręczenia nagród laureatom – 13 czerwca.
- Stowarzyszenie „Olmonty" / II Otwarty Turniej w Warcabach 100-polowych / Celem turnieju było upamiętnienie 105. rocznicy odzyskania niepodległości przez Białystok i okolice – 10 lutego.
- Stowarzyszenie „Dla Niepodległej" / 78. rocznica bitwy pod Gajrowskimi stoczonej przez 3. Brygadę Wileńską NZW / Patronat nad uroczystościami, oddanie hołdu żołnierzom 3. Wileńskiej Brygady NZW podczas obchodów – 18 lutego.
- 15. Giżycka Brygada Zmechanizowana im. Zawiszy Czarnego / Zawody sportowe z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych / Udział dzieci i młodzieży w biegu oraz zawodach sportowych – 1 marca.
- Centrum Kultury i Rekreacji w Supraślu / Bieg „Tropem Wilczym" z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych / Udział zawodników w biegu upamiętniającym żołnierzy polskiego podziemia niepodległościowego – 3 marca.
- Zespół Szkół Technicznych im. gen. Władysława Andersa w Białymstoku:
  – IX Wojewódzki Konkurs Historyczny „Z miłości do niepodległej Ojczyzny…. – życie i działalność Generała Władysława Andersa" / Konkurs historyczny dla uczniów ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych województwa podlaskiego. Celem było przybliżenie sylwetki i działalności gen. Władysława Andersa. W pracach komisji konkursowej wzięli udział pracownicy OBBH. Uroczystość wręczenia nagród laureatom – 16 maja;
  – konkurs historyczny „Podlascy Żydzi" / Konkurs dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Celem była popularyzacja wiedzy o społeczności żydowskiej i jej funkcjonowaniu na Podlasiu. Gala konkursu – 29 listopada.
- Związek Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych Okręgu Białystok / Uroczystości upamiętniające 79. rocznicę bitwy pod Bodakami / W ramach obchodów zorganizowano II Turniej Siatkówki im. Oddziału NZW por. Zbigniewa Zalewskiego ps. „Drzymała". Celem była popularyzacja wiedzy o historii najnowszej Polski oraz o żołnierzach podziemia niepodległościowego – 18 maja.

- Szkoła Podstawowa nr 4 im. gen. Władysława Andersa w Łomży / XII Międzyszkolny Konkurs Historyczny „Generał Władysław Anders – wielki Polak XX w." / Celem konkursu było kultywowanie pamięci o gen. Władysławie Andersie, popularyzowanie jego czynów jako żołnierza, polityka i patrioty oraz kształtowanie właściwych postaw w środowisku młodego pokolenia. Konkurs składał się z dwóch oddzielnych kategorii: „Generał Władysław Anders w sztuce" – technika plastyczna dowolna (rysunek, akwarela, obraz, plakat, grafika na papierze lub płótnie) – dla uczniów klas I–III, „Wiedza o życiu i czynach Władysława Andersa" – test konkursowy dla uczniów klas IV–VIII. W pracach komisji konkursowej wzięli udział pracownicy OBBH. Uroczystość wręczenia nagród laureatom – 24 maja.
- Fundacja Patria Mater / Wieczór Pamięci / Tegoroczna edycja została poświęcona bohaterom walk o niepodległą Polskę w latach 1918–1939, żołnierzom Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie oraz żołnierzom Polskiego Podziemia Niepodległościowego – 25 maja.
- Zespół Szkół im. ks. Jerzego Popiełuszki w Juchnowcu Górnym / VIII Konkurs Recytatorsko-Muzyczny poświęcony pamięci bł. ks. Jerzego Popiełuszki / Konkurs dla uczniów szkół podstawowych województwa podlaskiego. Celem było uczczenie pamięci ks. Jerzego, zachęcenie młodzieży do pogłębiania wiedzy o patronie ich szkoły oraz kultywowanie tradycji patriotycznych i krzewienie wartości chrześcijańskich. Uroczystość wręczenia nagród laureatom – 6 czerwca.
- Urząd Miejski w Łapach / Uroczystości patriotyczno-religijne upamiętniające 80. rocznicę pacyfikacji wsi Roszki-Wodźki / Celem uroczystości było upamiętnienie tragicznych wydarzeń oraz uczczenie mieszkańców wsi, którzy stracili życie w wyniku bestialskich działań wojennych. Pracownik OBBH wygłosił prelekcję oraz złożył kwiaty w miejscu pamięci – 27 lipca.
- Szwadron Honorowy 3. Pułku Szwoleżerów Mazowieckich im. płk. J. Kozietulskiego / Uroczystości z okazji 80. rocznicy śmierci ppor. Juliana Wierzbickiego ps. „Roman" / Zorganizowano Memoriał Strzelecki ppor. J. Wierzbickiego ps. „Roman", rajd rowerowy „Szlakiem Romana", zajęcia edukacyjne, złożono kwiaty w miejscu pochówku ppor. J. Wierzbickiego oraz na grobie symbolicznym żołnierzy AK w kaplicy na cmentarzu w Szczebrze; uroczyście otwarto „Szlak Romana", złożono kwiaty pod pomnikiem 3. Pułku Szwoleżerów oraz zorganizowano II Bieg „Romana" pamięci ppor. J. Wierzbickiego i Jego Żołnierzy – dystans symboliczny 1944 m – 10–11 sierpnia.
- Stowarzyszenie Łagierników Żołnierzy Armii Krajowej w Sejnach / Regionalne obchody 85. rocznicy agresji sowieckiej na Polskę / Uroczystość wzmocniła więzi w środowisku lokalnym oraz zwiększyła poziom świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej – 15 września.
- Jacek Nazarko / Promocja książki *Długie wakacje* autorstwa Zbysława Dutkiewicza / Publikacja przedstawia historię żołnierza Oddziału Wileńskiego Armii Krajowej, popularyzuje wiedzę o historii Polski oraz żołnierzach podziemia niepodległościowego – 30 września.
- Klub Inteligencji Katolickiej / 42. Dni Kultury Chrześcijańskiej / W ramach obchodów odbył się spektakl *Rozżarzone węgle miłości*, który miał przybliżyć zebranym postać bł. ks. Jerzego Popiełuszki oraz wartości, jakimi duchowny kierował się w życiu – 8 października.
- Szkoła Podstawowa nr 16 im. Tadeusza Kościuszki w Białymstoku / Konkurs historyczny „Kopiuj historię" / Zadaniem konkursowym było odwzorowanie zdjęcia z przeszłości, dzięki czemu uczniowie mogli zwiększyć wiedzę o historii swojej rodziny i umocnić więzi międzypokoleniowe. Rozstrzygnięcie konkursu – 28 listopada.
- 19. Pułk Logistyczny w Łomży / Konkurs plastyczny „Wojsko na ziemi łomżyńskiej – historia i teraźniejszość" / Celem konkursu historycznego była integracja środowiska wojskowego i cywilnego na całym terenie Garnizonu Łomża. W dniu rozstrzygnięcia konkursu pracownik OBEN wygłosił prelekcję na temat historii wojskowości. Gala konkursu – 9 grudnia.
- Komisja Międzyzakładowa Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność" w Łomży / Konkurs „Solidarność – droga do wolności" / Konkurs dla uczniów szkół ponadpodstawowych w Łomży, powiatach łomżyńskim, zambrowskim i kolneńskim. Miał na celu motywowanie młodych ludzi do poznawania najnowszej historii Polski, historii NSZZ „Solidarność", popularyzację wiedzy o losach i bohaterstwie działaczy oraz jej kapelana bł. ks. Jerzego Popiełuszki. Rozstrzygnięcie konkursu – 13 grudnia.

ODDZIAŁ IPN GDAŃSK

- Szkoła Podstawowa im. Tajnej Organizacji Wojskowej „Gryf Pomorski" w Sąpolnie / Konkurs szkolny z okazji dnia patrona / Szkole zostały przekazane nagrody oraz materiały edukacyjne, a przedstawiciel OBEN brał udział w pracach jury – 28 lutego.
- Akademickie Liceum Ogólnokształcące Lingwista w Gdańsku / Patronat nad Pomorskim Międzyszkolnym Konkursem Wiedzy o Żołnierzach Niezłomnych / Przekazano szkole nagrody oraz materiały edukacyjne, a przedstawiciel OBEN był obecny podczas finału konkursu – 29 lutego.
- Zespół Szkół im. Jana Kasprowicza w Sztumie / X Rajd Pieszy „Szlakiem Żołnierzy Wyklętych na ziemi sztumskiej" / Celem rajdu było upamiętnienie żołnierzy 5. Wileńskiej Brygady Armii Krajowej, którzy walczyli na ziemi sztumskiej, oraz miejsc z nimi związanych. W rajdzie mogli wziąć udział wszyscy mieszkańcy powiatu sztumskiego, a przede wszystkim młodzież szkolna. Przekazano materiały edukacyjne – 1 marca.
- Stowarzyszenie im. kpt. Antoniego Rymszy ps. „Maks":
  - Obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych w Choczewie / Przekazano materiały edukacyjne – 2 marca;
  - „Bieg Pamięci Tropem Wyklętych Maks i Aldona" / Przekazanie nagród dla uczestników biegu – 8 lipca.
- Starostwo Powiatowe w Bytowie / XII edycja Biegu Pamięci Żołnierzy Wyklętych „Tropem Wilczym" w Borzytuchomiu k. Bytowa / Przekazano materiały edukacyjne – 3 marca.
- Fundacja PSC – Pomeranian Students' Coalition w Gdyni / Obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych w Wejherowie / Przekazano materiały edukacyjne oraz publikacje jako nagrody dla uczestników konkursu – 3 marca.
- Szkoła Podstawowa w Kowalach / Konkurs powiatowy poświęcony żołnierzom wyklętym / Przekazano szkole materiały edukacyjne oraz nagrody, a przedstawiciel OBEN był obecny podczas finału konkursu – 7 marca.
- Wójt Gminy Wejherowo / XI Olimpiada Wiedzy o Piaśnicy i niemieckich nazistowskich zbrodniach na Pomorzu / Olimpiada dla uczniów klas VII–VIII szkół podstawowych w powiecie wejherowskim. Przekazano nagrody dla laureatów konkursu – 11 kwietnia.
- Michał Kowalski – poseł na Sejm RP / Rowerowy Rajd Piaśnicki 2024 r. śladami pomordowanych kapłanów ziemi kaszubskiej w 1939 r. / Przekazanie nagród dla uczestników rajdu – 28 września.
- Fundacja Pomorskich Kresowian / Bieg Orląt w Kolbudach / Przekazanie nagród dla uczestników biegu – 17 października.
- Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Smętowie / XVI Międzygminny Konkurs Poezji i Pieśni Patriotycznej / Przekazanie nagród i publikacji dla uczestników konkursu – 16 listopada.
- Publiczne Przedszkole w Mostach / Konkurs Fotograficzny „Gmina Kosakowo-Patriotycznie" / Przekazanie nagród dla uczestników konkursu – 18 grudnia.

Delegatura IPN w Bydgoszczy

- Fundacja Dziecięce Graffiti / Światowy Dzień Zespołu Downa / Honorowy patronat dyrektora OIPN Gdańsk nad obchodami zorganizowanymi w Bydgoszczy. Dyrektor wziął udział w konferencji „Wartość Życia Osoby z Zespołem Downa" – 21 marca.
- Stowarzyszenie Rozwoju Solca Kujawskiego, Szkoła Podstawowa nr 4 w Solcu Kujawskim / Naczelnik DIPN Bydgoszcz objęła patronatem uroczystość odsłonięcia tablicy upamiętniającej Johna Damskiego w Solcu Kujawskim. Podczas uroczystości została zaprezentowana wystawa „Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej", pracownik DIPN Bydgoszcz wygłosił wykład na ten temat – 21 marca.
- Team Run Nakło nad Notecią / Bieg przełajowy pamięci Batalionu Obrony Narodowej „Nakło" w Paterku / Bieg w związku z rocznicą wybuchu II wojny światowej. Delegatura IPN w Bydgoszczy objęła wydarzenie patronatem. Dla uczestników biegu przekazano materiały edukacyjne – 31 sierpnia.

ODDZIAŁ IPN KATOWICE

- Szkoła Podstawowa nr 15 im. Polskich Noblistów w Częstochowie, Archiwum Państwowe w Częstochowie, Muzeum Częstochowskie / XXIII Międzypowiatowy Konkurs Historyczny „Czy znasz historię Częstochowy i regionu częstochowskiego" / Celem konkursu było propagowanie wiedzy o dziejach Częstochowy i regionu od pradziejów do czasów współczesnych. Składał się z trzech etapów, a jego podsumowanie odbyło się w Ratuszu Miejskim w Częstochowie – październik 2023 – marzec 2024.
- 5. Wodzisławska Drużyna Harcerzy „Wilki" im. 5. Wileńskiej Brygady AK Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej / „Tropem Wilczym – Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych" / Bieg zorganizowany w ramach obchodów lokalnych Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych – 3 marca.
- Szkoła Podstawowa nr 13 w Jaworznie / Wojewódzki Konkurs Pocztów Sztandarowych oraz Wiedzy o Polskich Symbolach i Barwach Narodowych / Skierowany do uczniów szkół jaworznickich. Składał się z dwóch części: rywalizacji pocztów sztandarowych w zakresie zasad musztry oraz indywidualnego konkursu wiedzy o symbolach i barwach narodowych – 17–18 kwietnia.
- Fundacja Da Moc:
  - wydarzenie edukacyjno-kulturalne „Przy muzyce o historii" / Prelekcja naczelnika OBEN na temat Karola Miarki. Odbyły się także wykłady na temat działalności społecznej i historii spółdzielczości oraz postaci związanych z Górnym Śląskiem. Zebrani wysłuchali utworów Boccheriniego, Händla, Vivaldiego oraz Moniuszki w wykonaniu Natalii Tomeckiej – pianino, Jakuba Kołodziejczyka – skrzypce oraz Olgi Popławskiej – śpiew. Wydarzeniu towarzyszyła wystawa historyczna oraz zabawa edukacyjno-ekologiczna „Dendro-mix" – 2 lipca;
  - XVI Bieg do Słońca o Puchar Prezesa KSM / Tegoroczny bieg upamiętnił olimpijczyków polskich w 100. rocznicę zdobycia przez Polskę pierwszych medali olimpijskich na Igrzyskach Olimpijskich w Paryżu. Wydarzenie odbyło się w katowickim Parku im. T. Kościuszki – 10 sierpnia.
- Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM" w Częstochowie / Projekt edukacyjny „Częstochowa w czasach PRL" / Katowicki OIPN objął patronatem honorowym projekt edukacyjny realizowany w formie warsztatów i wykładów, m.in. w Przystanku Historia Centrum Edukacyjnego IPN im. gen. Janusza Gąsiorowskiego w Częstochowie – wrzesień 2024 – kwiecień 2025.
- Szkoła Podstawowa nr 8 w Gliwicach / „Pamiętamy o żołnierzach broniących Westerplatte" / Chor. Edward Szewczuk i kpr. Michał Plewak zostali upamiętnieni w Gliwicach-Bojkowie w ramach akcji „Pamiętamy o żołnierzach broniących Westerplatte". Podczas uroczystości ich groby zostały oznaczone plakietami „Grób weterana walk o Wolność i Niepodległość Polski" – 1 września.
- Organizator Piotr Moń, sołtys wsi Kamesznica / 80. rocznica zamordowania przez Niemców partyzantów z Armii Krajowej w Kamesznicy / Wprowadzenie historyczne na temat wydarzeń z 3 września 1943 r. będących następstwem prowadzonej na szeroką skalę przez policję ochronną w Żywcu akcji zwalczania partyzantki na Żywiecczyźnie wygłosiła pracownica OBUWiM Katowice – 5 września.
- Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Śląska Hufiec Katowice / XXVI Ogólnopolski Rajd Szlakiem Wieży Spadochronowej / Katowicki OIPN co roku wspiera organizatorów rajdu. Przekazano uczestnikom materiały edukacyjne – 6–8 września.
- Społeczny Komitet Pamięci Górników KWK „Wujek" Poległych 16 grudnia 1981 r. / Bieg Pamięci ku czci Męczenników Stanu Wojennego Katowice–Warszawa / Uczestnicy sztafety biegli w dniach 13–14 września do grobu bł. ks. Jerzego Popiełuszki na warszawskim Żoliborzu. Wydarzenie odbyło się w 40. rocznicę męczeńskiej śmierci kapłana – 13–14 września.
- Szkoła Podstawowa nr 21 w Częstochowie / Powiatowy Integracyjny Konkurs Poetycko-Plastyczny „Nie tylko słowem malowane…" / Uczestnicy mieli wykonać pracę plastyczną, dla której inspiracją był wysłuchany tekst poetycki przy dźwiękach muzyki – 14 listopada.
- Szkoła Podstawowa nr 51 z Oddziałami Integracyjnymi w Bytomiu / IX Konkurs Historyczny „Patroni Bytomskich Ulic" / Katowicki OIPN wspiera co roku organizatorów konkursu. Przekazano materiały edukacyjne dla ponad 100 uczniów z 12 bytomskich szkół biorących udział w konkursie – 27 listopada.

ODDZIAŁ IPN KRAKÓW

- Koło Naukowe Historyków Studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego / Patronat nad konferencją naukową „Spiritus movens polskiej niepodległości? Refleksje w 130. rocznicę utworzenia Ligi Narodowej" – 19–20 stycznia.
- 5. Tarnowska Drużyna Harcerska im. Janusza Korczaka z Żabna / V Festiwal Piosenki Harcerskiej im. płk. hm. Jerzego Pertkiewicza / Przekazano materiały edukacyjne – 9 lutego.
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Naramie / Konkurs „Żołnierze Wyklęci – Bohaterowie Niezłomni" / Przekazano materiały edukacyjne – 1 marca.
- Szkoła Podstawowa im. 100-lecia Ruchu Ludowego w Wierzchosławicach / Projekt edukacyjny „Wolna i Niepodległa – Niezłomni Bohaterowie" / Na terenie Lasów Państwowych w Wierzchosławicach odbył się bieg, podczas którego uczestnicy poznawali historie żołnierzy niezłomnych. Przekazano materiały edukacyjne – 1 marca.
- Szkoła Podstawowa w Lipiu / Obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych w Lipiu. Konkurs plastyczny poświęcony żołnierzom niezłomnym / Przekazano materiały edukacyjne – 1 marca.
- Stowarzyszenie Inicjatywy Społeczne w Wierzchosławicach, Klub Judo „Tora" w Wierzchosławicach / IX Nocny Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych im. cc płk. Adama Boryczki oraz XII Drużynowy Turniej Judo Dzieci im. cc płk. Adama Boryczki / Wydarzenia organizowane ku czci żołnierzy wyklętych, w szczególności cc płk. Adama Boryczki. Przekazano nagrody – 1 marca, 17 marca.
- Szkoła Podstawowa im. kard. Stefana Wyszyńskiego w Siedliskach / VI Pieszy Rajd Tropem Wilczym Pamięci Żołnierzy Wyklętych / Pracownik OIPN Kraków wygłosił prelekcję na temat żołnierzy wyklętych, odbyły się również dwa konkursy: plastyczny i wiedzy. Przekazano materiały edukacyjne – 5 marca.
- Zespół Szkół im. Komisji Edukacji Narodowej w Tymbarku / Konkurs „Znaj-Znak" / Wydarzenie zorganizowane z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych. Pracownik OIPN Kraków wsparł organizację konkursu – 7 marca.
- I Liceum Ogólnokształcące im. Króla Kazimierza Wielkiego w Olkuszu / XXI Powiatowy Konkurs Historyczno-Literacki z okazji 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego / Konkurs został zorganizowany pod hasłem: „Chcieliśmy być wolni i wolność sobie zawdzięczać…". Był skierowany do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych powiatu olkuskiego i powiatów ościennych. Przekazano materiały edukacyjne. Gala finałowa – 26 marca.
- Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Tarnowie, Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół – Świat Pracy" / XXI Przegląd Pieśni i Poezji Patriotycznej „Dla Ciebie Polsko" / Przekazano materiały edukacyjne – 27 marca.
- Zespół Szkół Techniczno-Ekonomicznych w Skawinie / I Szkolny Turniej Historycznych Gier Planszowych / Oddelegowano pracownika OIPN Kraków do pomocy przy organizacji turnieju – 27 marca.
- Muzeum Armii Krajowej im. gen. Emila Fieldorfa „Nila" w Krakowie / Konkurs historyczny „Śladami akcji »Burza« w Małopolsce" / Przekazano materiały edukacyjne – 31 marca.
- Muzeum Miejskie w Wadowicach / Wernisaż wystawy „Katyńczycy w zbiorach Stanisława Kuliga" / Prelekcję podczas wydarzenia wygłosił pracownik OIPN Kraków – 12 kwietnia.
- Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Małopolska / II Turniej Strzelecki Armii Krajowej im. ppłk. Janusza Kamockiego ps. „Mamut" / Przekazano materiały edukacyjne – 13 kwietnia.
- Stowarzyszenie „Aprite le porte" / Ekspozycja mobilna i spektakl multimedialny „Iskry niepodległej" / Wydarzenie odbywało się w ramach cyklu zorganizowanego przez Fundację Niepodległa. Przekazano materiały edukacyjne – 15–17 kwietnia.
- Sekcja Gier Historycznych Koła Naukowego Historyków Studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego / Ogólnopolska konferencja studencko-doktorancka „Ogrywanie historii. Rola i miejsce gier w historiografii" / Projekt miał na celu promowanie gier jako narzędzia służącego do opowiadania i nauczania historii – 20 kwietnia.

- Towarzystwo Krzewienia Tradycji Kawalerii Polskiej im. rtm. Witolda Pileckiego / VIII Rajd Konny Ułanów / Trasa rajdu pokrywała się z trasą ucieczki rtm. Pileckiego z Oświęcimia do Nowego Wiśnicza. Celem było przybliżenie mieszkańcom postaci rtm. Pileckiego. Odbyły się spotkania z młodzieżą i prelekcje. Przekazano materiały edukacyjne – 26–28 kwietnia.
- 26. Podhalańska Drużyna Harcerska ZHP Hufca Podhalańskiego / I Harcerski Bieg im. Kurierów Tatrzańskich / Przekazano materiały edukacyjne – 28 kwietnia.
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. Ignacego Jana Paderewskiego w Ciężkowicach / III Wojewódzki Konkurs Historyczny „Ojcowie Niepodległości..." o szablę Józefa Piłsudskiego" / Edycja konkursu poświęcona Wincentemu Witosowi. Przekazano materiały edukacyjne – 28 kwietnia.
- Stowarzyszenie „Moc Radości" w Jodłówce / Lekcja patriotyzmu z rtm. Witoldem Pileckim, VII Bieg Pileckiego w Jodłówce / VII Powiatowy Konkurs Historyczny „Rotmistrz Witold Pilecki – Bohater, dla którego nie istniały granice odwagi i poświęcenia" dla uczniów szkół podstawowych – 25 maja.
- Szkoła Podstawowa im. Stulecia Odzyskania Niepodległości Polski w Minodze / Bieg Pamięci rtm. Witolda Pileckiego / IPN przekazał materiały edukacyjne – 26 maja.
- Jednostka Strzelecka nr 2007 im. kpt. Tadeusza Paolone Związku Strzeleckiego „Strzelec" Organizacji Społeczno-Wychowawczej w Tymbarku:
  - Rajd papieski w Tymbarku – maj;
  - Rajd pamięci kpt. Tadeusza Paolone-Lisowskiego – wrzesień;
  - XXX Rajd Górski „Szlakiem walk Legionów Polskich na ziemi limanowskiej" – październik.
- Zespół Szkół nr 2 im. Sybiraków w Nowym Sączu / XIII Krajowy Zjazd Dyrektorów Szkół i Placówek oraz Prezesów Stowarzyszeń Noszących Imiona Upamiętniające Zesłańców Sybiru / Przekazano materiały edukacyjne – 5–7 czerwca.
- Szkoła Doktorska na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie / Ogólnopolska konferencja naukowa „Kościół w ujęciu historyczno-prawnym" – 10–11 czerwca.
- Fundacja Podhalański Instytut Nauk Społecznych / Rajd pieszy „Ludzie nadziei – rajd i kurierska gra terenowa trasami kuriera i emisariusza Wacława Felczaka" oraz odsłonięcie kamiennego obelisku i tablicy poświęconych kurierom konspiracyjnego szlaku o kryptonimie „Szkoła" – 17 czerwca.
- Małopolska Federacja Świetlic / Konkurs wiedzy historycznej o Polsce podczas wyjazdów wakacyjnych dla dzieci i młodzieży ze środowisk potrzebujących pomocy / Tematyka konkursu dotyczyła następujących postaci: Czesław Miłosz, rodzina Ulmów, olimpijczycy polscy – lipiec–sierpień.
- Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznych 1. Pułku Strzelców Podhalańskich Armii Krajowej / 80. rocznica zrzutów alianckich dla Armii Krajowej / Wydarzenie odbyło się w Słopnicach Górnych. OIPN Kraków prezentował się ze stoiskiem edukacyjnym – 14 lipca.
- Stowarzyszenie Uszwianie / II Bieg Patriotyczny „Ku wolności" / Wydarzenie odbyło się w rocznicę śmierci ppor. Jana Zydronia – 27 lipca.
- Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 5 w Brzeszczach / Gminny Konkurs Historyczny z okazji 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego / Przekazano materiały edukacyjne – 1 sierpnia.
- Stowarzyszenie „Maraton" Gorlice / V Gorlicki Bieg Pamięci Bohaterom Powstania Warszawskiego / Impreza o charakterze sportowo-patriotycznym – 1 sierpnia.
- Wójt Gminy Mszana Dolna / Uroczystości patriotyczne w miejscowości Glisne k. Mszany Dolnej / Uroczystość związana z uczczeniem działalności Oddziału Partyzanckiego AK „Mszyca" por. Jana Stachury „Adama" i Placówki „Witolda" 1. Pułku Strzelców Podhalańskich Armii Krajowej w czasie okupacji niemieckiej. Przekazano materiały edukacyjne – 15 sierpnia.
- Grupa Operacyjna „Kęty" / Obchody 85. rocznicy wybuchu II wojny światowej / W czasie uroczystości odbyła się rekonstrukcja historyczna – wymarsz żołnierzy 3. kompanii Obrony Narodowej „Kęty". Uroczystościom towarzyszyła wystawa czasowa w Muzeum im. A. Kłosińskiego oraz wydanie publikacji historycznej poświęconej bitwie pod Rajskiem – 31 sierpnia.
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 / Konkurs historyczny o rtm. Witoldzie Pileckim i jego ucieczce z obozu KL Auschwitz / Konkurs odbył się w ramach projektu „Młodzi na szlaku ucieczki Witolda Pileckiego z KL Auschwitz" – wrzesień–grudzień.

- Komitet Społeczny im. Świętego Sebastiana w Skomielnej Białej / Uroczystości w 85. rocznicę wybuchu II wojny światowej / Wydarzenie organizowane ku pamięci mieszańców Skomielnej Białej zamordowanych przez Niemców 3 września 1939 r. – 3 września.
- Stowarzyszenie Niezłomni Zorza / Piknik Patriotyczny w Bieńkówce / Wydarzenie zorganizowane w związku z 85. rocznicą wybuchu II wojny światowej. Przekazano materiały edukacyjne – 8 września.
- Stowarzyszenie Inicjatywy Społeczne w Wierzchosławicach / Rodzinny piknik „X Zielona Wierzchosławicka Dycha" / W ramach wydarzenia odbył się bieg „O złoty sierp Witosa". Przekazano materiały edukacyjne – 8 września.
- Muzeum Ziemi Bieckiej / Wystawa o Franciszku Haberku / Wystawa była częścią wspólnych inicjatyw IPN oraz instytucji z Biecza upamiętniających ppłk. Franciszka Haberka – 11 września.
- Muzeum Krakowa / Dni Pamięci Ofiar Gestapo / Dyrektor OIPN Kraków wygłosił przemówienie okolicznościowe – 13–16 września.
- Burmistrz Gminy i Miasta Proszowice / VII Bieg Proszowicki im. Jana Marynowskiego / Przekazano materiały – 22 września.
- Szkoła Podstawowa 74 im. Stanisława Staszica w Krakowie / Małopolski Konkurs Fotograficzny „Kwiaty biało-czerwone" / Celem konkursu było upamiętnienie 106. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę oraz 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego – 25 września.
- Niezależny Związek Harcerstwa „Czerwony Mak" im. Bohaterów Monte Cassino w Skawinie / Konkurs plastyczny „Pamiętamy o Niepodległej" / Konkurs zorganizowano przy okazji 80. rocznicy operacji „Market Garden" z udziałem 1. Samodzielnej Brygady Spadochronowej dowodzonej przez gen. bryg. Stanisława Sosabowskiego. Przekazano materiały edukacyjne – 7 października – 26 listopada.
- Proboszcz Rzymskokatolickiej Parafii pw. Macierzyństwa NMP i św. Michała Archanioła w Bolesławiu / VIII Diecezjalny Konkurs Piosenki i Pieśni Patriotycznej – 4–5 listopada.
- Szkoła Podstawowa w Łobzowie / Zadanie „Nasza Niepodległa Polska" / Wydarzenie w ramach Narodowego Święta Niepodległości. Przekazano materiały edukacyjne. Obecność pracownika Oddziału IPN w Krakowie – 7 listopada.
- Szkoła Podstawowa nr 149 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego / Konkurs plastyczny „Portret Marszałka" / Przekazano materiały edukacyjne – 7–15 listopada.
- Publiczne Samorządowe Przedszkole nr 2 / V edycja Przeglądu Piosenki Patriotycznej / Przegląd odbył się w Centrum Kultury i Wypoczynku w Proszowicach. Przekazano materiały edukacyjne – 8 listopada.
- Szkoła Podstawowa w Chełmcu / IX Gminny Konkurs Piosenki Patriotycznej „Radosna Niepodległości" / Przekazano materiały edukacyjne – 8 listopada.
- Okręg Małopolska Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej / III Turniej Strzelecki Armii Krajowej im. ppłk. Janusza Kamockiego ps. „Mamut" / Konkurs odbył się w ramach obchodów Narodowego Święta Niepodległości. Przekazano materiały edukacyjne – 10 listopada.
- Stowarzyszenie „Aprite le porte" / Uroczystość z okazji Narodowego Święta Niepodległości / Przekazano materiały edukacyjne. Pracownik Oddziału IPN w Krakowie wygłosił przemówienie okolicznościowe – 11 listopada.
- Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość" Zarząd Obszaru Południowego w Krakowie / V Małopolski Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych w Krakowie / Podczas uroczystości na cmentarzu Rakowickim dyrektor Oddziału wygłosił przemówienie okolicznościowe. Złożono kwiaty na mogiłach symbolicznych ppłk. Alojzego Kaczmarczyka, kpt. Józefa Ostafina i mjr. Waleriana Tumanowicza – 13 listopada.
- XXV Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Żeromskiego w Krakowie / XIII Małopolski Konkurs Pieśni i Poezji Patriotycznej / Przekazano materiały edukacyjne. Obecność pracownika OIPN Kraków – 20 listopada.
- Szkoła Podstawowa im. Króla Kazimierza Wielkiego w Binarowej / II Gminny Konkurs Recytatorski pt. „Pamięć o korzeniach nie umiera" / Przekazano materiały edukacyjne – 21 listopada.
- Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Juliusza Słowackiego Społecznego Towarzystwa Oświatowego / Gra Miejska „Śladami Niepodległości" – „Pieniądze to nie wszystko. Wkład przedstawicieli krakowskiej szkoły ekonomicznej w proces odbudowy II RP" / Przekazano materiały edukacyjne – 20–28 listopada.

- Instytut Bezpieczeństwa i Informatyki Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie / IX Olimpiada Wiedzy o Bezpieczeństwie i Obronności / Przekazano materiały edukacyjne. Pracownik przedstawił działalność IPN podczas wydarzenia – 6 grudnia.
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. św. Jadwigi Królowej w Kaszowie / XI Gminny Konkurs Wiedzy o Polsce „Kocham Polskę" o Puchar Jadwigi – Króla Polski / Przekazano materiały edukacyjne – 17 grudnia.

Delegatura IPN w Kielcach

- Zespół Szkół Ekonomicznych im. Mikołaja Kopernika w Kielcach / Szkolny konkurs „Wilno – miasto o bogatej historii i tradycji" / Inicjatywa adresowana do uczniów klas pierwszych. Celem jest zainteresowanie młodzieży historią miasta kresowego – 19 stycznia.
- Samorządowe Centrum Kultury, Sportu i Czytelnictwa w Strawczynie / „Bieg Tropem Wilczym – Wyklęta 6-tka" oraz „V Konkurs Piosenki i Pieśni Patriotycznej Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych" / Wydarzenia o charakterze sportowym połączone z konkursem piosenki i pieśni patriotycznej w ramach obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych – 25 lutego, 3 marca.
- Starosta Konecki / V Powiatowy Marsz Pamięci Żołnierzy Wyklętych Tropem Wilczym / Wydarzenie o charakterze sportowym i patriotycznym w ramach obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych – 2 marca.
- Stowarzyszenie Kombatantów Misji Pokojowych i Organizacji Narodów Zjednoczonych / VI Kielecki Marsz Patriotyczny Pamięci Żołnierzy Wyklętych / Wydarzenie o charakterze sportowym i patriotycznym w ramach obchodów Narodowego Dnia Pamięci „Żołnierzy Wyklętych" – 2 marca.
- Muzeum Wsi Kieleckiej / Bieg Tropem Wilczym / Wydarzenie o charakterze sportowym i patriotycznym w ramach obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych – 3 marca.
- Zespół Przedszkolno-Szkolny w Dobromierzu / VII Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych / Wydarzenie o charakterze sportowym i patriotycznym w ramach obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych – 3 marca.
- Parafialny Oddział Akcji Katolickiej w Parafii Rzymskokatolickiej pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Starachowicach / XXII Powiatowy Konkurs Pieśni i Poezji Patriotycznej „Kocham moją Ojczyznę" / Wydarzenie o charakterze patriotycznym, którego podstawowym celem jest rozbudzenie wśród dzieci i młodzieży szkolnej zainteresowania historią i kulturą narodu polskiego na przestrzeni dziejów – 21 marca.
- Szkoła Podstawowa nr 7 im. Partyzantów Ziemi Kieleckiej / XIII Międzyszkolny Turniej Pocztów Sztandarowych / Wydarzenie o charakterze patriotycznym, połączone z konkursem wiedzy o polskich symbolach narodowych i symbolach szkolnych – 22 marca, 19 kwietnia.

ODDZIAŁ IPN LUBLIN

- Szkoła Podstawowa w Fajsławicach / „Polskie powstania narodowe w drugiej połowie XVIII i XIX wieku" / IX Wojewódzki Konkurs Wiedzy o Powstaniu Styczniowym. Oddział IPN w Lublinie przekazał nagrody dla laureatów – 16–23 lutego.
- Szkoła Podstawowa im. Danuty Siedzikównej „Inki" w Borowej / VI edycja Międzyszkolnego Konkursu Wiedzy Historycznej „Żołnierze Wyklęci – Niezłomni Bohaterowie" / Przekazano nagrody dla laureatów – 28 lutego.
- Akademia Zamojska / Konferencja naukowa „Polska wobec Niemiec: wyzwania, sprawy wspólne, różnice" / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 29 lutego.
- Fundacja Rozwoju Osobistego Studeo / „Niezłomni w moich oczach" / III Konkurs Poetycki dla Dzieci Szkół Podstawowych Województwa Lubelskiego / Przekazano nagrody dla laureatów – 1–31 marca.
- Szkoła Podstawowa nr 52 im. Marii Konopnickiej w Lublinie / Tropem Wilczym – Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 1 marca.
- Szkoła Podstawowa w Ostrowie Lubelskim / Bieg Tropem Wilczym / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 1 marca.

- Stowarzyszenie Narodowa Bychawa / XII Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych – Tropem Wilczym / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 3 marca.
- Fundacja Rozwoju Sportu w Lublinie / 12. Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych Tropem Wilczym / Przekazano nagrody dla laureatów – 3 marca.
- Zespół Przedszkoli nr 1 w Świdniku / „O tych, którzy zachowali się jak trzeba…" / III edycja konkursu plastycznego poświęconego pamięci żołnierzy wyklętych / Przekazano nagrody dla laureatów – 22 marca.
- Szkoła Podstawowa nr 7 w Zamościu / „Dzieci Zamojszczyzny. Harcerka Grażynka" / Finał XIII Wojewódzkiego Konkursu Historycznego / Uczestnicy wzięli udział w warsztatach związanych z tematyką dzieci Zamojszczyzny poprowadzonych przez pracownika OBEN – 10 kwietnia.
- Gminny Ośrodek Kultury w Kurowie / Obchody 84. rocznicy zbrodni katyńskiej / W ramach uroczystości odbył się wykład otwarty pracownika OBBH „*I tylko pamięć została po tej katyńskiej nocy [...]" – prawda i fałsz o zbrodni katyńskiej* – 11 kwietnia.
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Zofii i Juliusza Stadnickich w Osmolicach Pierwszych / Konkurs plastyczny „Katyń – co powinniśmy wiedzieć" / W ramach konkursu prelekcję wygłosił pracownik OBEN. Przekazano nagrody dla laureatów – 17 kwietnia.
- Zespół Szkoły Podstawowej i Przedszkola im. Jana Pawła II w Hańsku / V Wojewódzki Konkurs Historyczny „Katyń… ocalić od zapomnienia" / Przekazano nagrody dla laureatów – 18 kwietnia.
- Grupa Historyczna „Zgrupowanie Radosław" / 11. Rajd „Zapory" / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 20 kwietnia.
- Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 2 w Lublinie / „Mój Bohater – Portret Partyzanta Lubelszczyzny" / XII Wojewódzki Konkurs Historyczny. W składzie jury zasiadł pracownik OBEN. Przekazano nagrody dla laureatów – 26 kwietnia.
- ZHR Lubartów / Harcerska Gra Miejska / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 3 maja.
- Stowarzyszenie Zwykłe Lubelska Grupa Historyczna im. Żołnierzy Wyklętych Lubelszczyzny / III Rajd Braci Taraszkiewiczów / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 11 maja.
- Zespół Placówek Oświatowych nr 2 w Kraśniku / „Pokój Tobie Polsko! Ojczyzno moja! – Druga pielgrzymka Ojca św. Jana Pawła II do Polski" / Konkurs historyczny – 17 maja.
- Rada Dzielnicy Konstantynów / Piknik Historyczno-Wojskowy z okazji 80. rocznicy bitwy pod Monte Cassino / Stoisko edukacyjne OBEN Lublin – 18 maja.
- Szkoła Podstawowa nr 50 im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Lublinie / XXIV Ogólnopolski Konkurs Literacko-Plastyczno-Multimedialny Stefan Kardynał Wyszyński – Prymas Tysiąclecia naszym Patronem pod hasłem: „Nowoczesność czy zagrożenie?" / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 20 maja.
- Szkoła Podstawowa w Opatkowicach / Obchody 80. rocznicy zrzutu skoczków cichociemnych i materiałów wojennych w Opatkowicach / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN oraz ufundowano nagrody – 26 maja.
- Szkoła Podstawowa nr 15 im. Jana Pawła II / Gra terenowa związana z osobą Karola Wojtyły – Międzynarodowy Dzień Dziecka / Przekazano nagrody dla laureatów – 4 czerwca.
- Szkoła Podstawowa w Wyrykach / Obchody 80. rocznicy bitwy pod Wyrykami / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 6 czerwca.
- Ochotnicze Hufce Pracy / Wojewódzki Konkurs Historyczny „Epizody Niepodległości – akcja Burza 1944" / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 15 czerwca.
- Gminny Ośrodek Kultury w Niedrzwicy Dużej / Inscenizacja historyczna „Na skraju. Czółna 1939–1944" / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 16 czerwca.
- Damian Majsak – Areoklub Lubelski / Lot Wschodniej Polski / Rajd samolotowy pamięci pilotów brygady pościgowej na lubelskim węźle lotnisk. Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 6–8 września.
- Muzeum Sił Powietrznych w Dęblinie / V edycja Ogólnopolskiego Mityngu Modelarskiego / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 28–29 września.

- Fundacja Madka / Projekt „Patriotyzm w rodzinie" / Patronat nad wydarzeniem, które składało się z warsztatów muzycznych i historycznych dla rodzin. Tematyka warsztatów nawiązywała do Święta Niepodległości. Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 2 października – 11 listopada.
- Szkoła Podstawowa w Burcu / Uroczystość poświęcenia tablicy nagrobkowej śp. Jana Adamczyka – żołnierza 2. Korpusu Polskiego walczącego pod Monte Cassino / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 6 października.
- Stowarzyszenie Strażnica Pamięci Ziemi Bychawskiej / IV Rajd Pamięci sierż. Juliana Bartoszka. Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 20 października.
- Stowarzyszenie Lubelska Grupa Poszukiwaczy LGP / Żywa Lekcja Historii / Wydarzenie poświęcone wydarzeniom wojny obronnej z 1939 r. / Udział pracowników OBEN w zorganizowaniu konkursu wiedzy, przekazano nagrody – 21 października.
- Szkoła Podstawowa nr 28 z Oddziałami Integracyjnymi w Lublinie / VII Wojewódzki Konkurs Plastyczny „Polska moja Ojczyzna" / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN oraz ufundowano nagrody – 21 października – 20 listopada.
- Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi im. Dzieci Zamojszczyzny w Zamościu / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN oraz ufundowano nagrody – 21 października – 22 listopada.
- Centrum Spotkania Kultur w Lublinie / Widowisko muzyczne „Nauka o miłości, odwadze i Krzyżu" / Wydarzenie odbyło się w związku z 40. rocznicą męczeńskiej śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki. Podczas wydarzenia obecny był prezes Karol Nawrocki – 22 października.
- Międzyzakładowa Komisja NSZZ „Solidarność" Pracowników Oświaty w Świdniku / Konkurs plastyczny „Ksiądz Jerzy Popiełuszko, patron współczesnej wolności" / Prelekcja pracownika OBU-WiM, OIPN ufundowało nagrody – 30 października.
- Szkoła Podstawowa nr 15 w Lublinie / Konkurs „Moja Ojczyzna" oraz działania edukacyjne związane ze Świętem Niepodległości. Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN oraz ufundowano nagrody – 8 listopada.
- Szkoła Podstawowa nr 16 w Lublinie / VI Szkolny Konkurs Recytatorski Poezji Patriotycznej „Polska Moja Miłość" / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN oraz ufundowano nagrody – 8 listopada.
- Urząd Miasta w Zwierzyńcu / Uroczystości upamiętniające mieszkańców wsi Obrocz zamordowanych i poległych w latach 1939–1945 / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 9 listopada.
- Gmina Wólka / Uroczystości w Jakubowicach Murowanych upamiętniające odzyskanie przez Polskę niepodległości / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 11 listopada.
- 1. Jastkowska Drużyna Harcerzy „Beluarda" im. św. Michała Archanioła / Patronat honorowy nad obchodami w Jastkowie 106. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości – 11 listopada.
- Bursa Szkolna nr 2 w Lublinie / III Konkurs Recytatorski Poezji Patriotycznej „Moja Ojczyzno" / W jury zasiadł naczelnik OBEN. Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN oraz ufundowano nagrody – 14 listopada.
- Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II / Konferencja naukowa „Związki Jana Pawła II z województwem lubelskim" / Konferencja odbyła się w ramach IX Kongresu Ruchu Europa Christi – 15 listopada.
- Prawosławny Ordynariat Wojska Polskiego / Patronat nad uroczystością poświęcenia kamienia upamiętniającego biskupa płk. Mateusza Siemaszkę / Kamień ufundowany przez Oddział IPN w Lublinie – 19 listopada.
- Klub Szachowy Hetman Krynka / Turniej szachowy z okazji 106. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN oraz ufundowano nagrody – 24 listopada.
- Powiatowa Biblioteka Publiczna w Łęcznej / V Powiatowy Konkurs Krasomówczy / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN oraz ufundowano nagrody – 26 listopada.

- VIII Liceum Ogólnokształcące w Lublinie / I Ogólnopolski Konkurs im. Zofii Nałkowskiej / Ogólnopolski konkurs historyczny / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN oraz ufundowano nagrody – 12 grudnia.
- Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 im. Adama Mickiewicza w Białej Podlaskiej / Konkurs dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych w 43. rocznicę wprowadzenia stanu wojennego w Polsce / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN oraz ufundowano nagrody – 12 grudnia.

Delegatura IPN w Radomiu

- Stowarzyszenie Zabiegany Skaryszew / Bieg Tropem Wilczym w Skaryszewie – 3 marca.
- Liceum im. Henryka Sienkiewicza w Szydłowcu / Gra terenowa „Żołnierze Wyklęci" – 7 marca.
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 31 im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Radomiu / Ogólnopolski Konkurs dla Młodych Twórców „Kardynał Stefan Wyszyński – patron ważnych spraw" – 13 marca.
- Zespół Szkół Doskonalenia Zawodowego im. 72. Pułku Piechoty w Radomiu / Międzyszkolny Konkurs Fotograficzno-Literacki „Historia i pamięć 72. Pułku Piechoty im. płk. Dionizego Czachowskiego" – 5 kwietnia.
- Ogródek Jordanowski w Radomiu / Rodzinny piknik w Ogródku Jordanowskim w Radomiu – 15 czerwca.
- Stowarzyszenie im. ks. Romana Kotlarza w Szydłowcu / Uroczystości związane z 70. rocznicą rozpoczęcia posługi kapłańskiej w Szydłowcu oraz 48. rocznicą śmierci ks. Romana Kotlarza – 21 lipca.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Skaryszewie / Rodzinny rajd do bunkra „Igły" – rowerowy rajd historyczny po miejscach związanych z losami ppor. Tadeusza Zielińskiego „Igły" oraz jego żołnierzy – 31 sierpnia.
- Centrum Kultury i Turystyki w Iłży / Piknik historyczny „Iłżecki wrzesień 1939" / Wydarzenie objęto patronatem naczelnika Delegatury – 8 września.
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Kowali / Konkurs „W hołdzie powstańcom warszawskim" / Konkurs dla uczniów szkół w gminie Kowala. Wydarzenie objęto patronatem naczelnika Delegatury i przekazano materiały edukacyjne – 2 października.
- Związek Strzelecki / XXXIII Marsz Szlakiem Walk Legionów Polskich Radom–Laski, 110. rocznica bitwy pod Laskami i Anielinem oraz konkurs historyczny / Wydarzenie objęto patronatem naczelnika Delegatury – 18–20 października.
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 10 w Radomiu / Konkurs „Logopedia w edukacji patriotycznej" / Wydarzenie objęto patronatem naczelnika Delegatury – 16 listopada.
- Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej / Turniej harcerski „Bieg legionistów" w 106. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości / Wydarzenie objęto patronatem naczelnika Delegatury – 16–17 listopada.
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 11 w Radomiu / Konkurs historyczny dla uczniów radomskich szkół „Odzyskanie Niepodległości" / Wydarzenie objęto patronatem naczelnika Delegatury i przekazano materiały edukacyjne – 2 grudnia.

ODDZIAŁ IPN ŁÓDŹ

- Szkoła Podstawowa nr 64 w Łodzi im. H.Ch. Andersena / III Wojewódzki Konkurs Historyczny o Ostatniej Dekadzie PRL (1980–1989) „Reglamentowana rewolucja" oraz Wojewódzki Konkurs Wiedzy o Żołnierzach Wyklętych „Kochajcie ojczystą ziemię" / Wydarzenia objęto patronatem honorowym OIPN – 9 stycznia.
- Studenckie Koło Naukowo Historyczne „KLIO" / VII Ogólnopolska Studencko-Doktorancka Konferencja Naukowa „Kobieta na przestrzeni dziejów" / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 1 lutego.

- Muzeum Miasta Zgierza / Bieg Tropem Wilczym / Udzielenie patronatu nad regionalną edycją biegu upamiętniającego żołnierzy wyklętych – 3 marca.
- Stowarzyszenie Dzieci Wojny / Uroczystość Święta Dzieci Wojny w Łodzi / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 13 marca.
- Klub HDK PCK przy OSP Brudzewice / IV Patriotyczny Piknik Krwiodawstwa / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 14 maja.
- Klub Turystów Pieszych „Stonoga" / Uroczystości związane z obchodami 80. rocznicy akcji „Burza" oraz powstania 25. Pułku Piechoty Armii Krajowej Ziemi Piotrkowsko-Opoczyńskiej, rajd partyzancki „Pościgówka 2024" / Wydarzenia objęto patronatem honorowym OIPN – 14 maja.
- Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Urszuli Ledóchowskiej / IV Łódzkie Zaduszki za Żołnierzy Wyklętych / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 18 czerwca.
- „Solidarność" Łódź / XV Konkurs Muzyczny „Piosenki stanu wojennego" / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 22 czerwca.
- I LO w Ozorkowie, Regionalne Centrum Informatyki Kraków / Bieg z okazji Święta Niepodległości / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 19 sierpnia.
- Regionalne Towarzystwo Społeczno-Kulturalne „ERSKA" w Bełchatowie / XXIV Regionalny Marsz na Orientację oraz XXIV Regionalny Przegląd Piosenki Patriotycznej i Żołnierskiej / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 3 września.
- Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział w Sieradzu / Rajd pieszy „Szlakiem walk nad Wartą 1939 r." / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 5 września.
- Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi / Konkursy z okazji 85. rocznicy zbrodni katyńskiej pt. „Katyń 1940" / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 11 września.
- ZHR Okręg Łódzki / Tydzień patriotyczny / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 9 października.
- ZHR Obwód Ostrzeszów / Projekt Wolne Miasto 2024 / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 16 października.
- Stowarzyszenie GHE im. płk. Janusza Maleszewskiego II Okręg Policji Państwowej / Akcja poboru krwi #Wolbórz Ratuje Życie – Niepodległość mamy we krwi / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 28 października.

ODDZIAŁ IPN POZNAŃ

- Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918–1919 Koło w Miałach / V Powiatowy Konkurs Historyczny „Powstańczym szlakiem ku sercu Puszczy Noteckiej" / Konkurs dla uczniów szkół podstawowych powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego. Celem jest upowszechnianie wiedzy o powstaniu wielkopolskim 1918–1919 – 12 stycznia.
- Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Kłodawie / Konkurs Wiedzy o Żołnierzach Wyklętych / Konkurs dla uczniów szkół ponadpodstawowych powiatu kolskiego – marzec.
- Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu / „MUR–owane konteksty" / Konkurs dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych województwa wielkopolskiego. Celem było przygotowanie krótkiego filmu ukazującego różne znaczenia słowa „mur" (np. w kontekście historycznym, obyczajowym, literackim itp.) – kwiecień.
- Koło Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego, Muzeum Lubuskie im. Jana Dekerta w Gorzowie / Gry terenowe „Tropem powstańców wielkopolskich po Starym Polichnie" oraz „Tropem powstańców wielkopolskich zasłużonych pionierów po Gorzowie" / Wydarzenie miało charakter międzypokoleniowy. Opracowana trasa prowadziła do miejsc związanych z powstańcami wielkopolskimi, a jednocześnie zasłużonymi pionierami Gorzowa, pełniącymi ważne funkcje w mieście w pierwszych latach po zakończeniu II wojny światowej – 10, 24 października.
- Katolicka Szkoła Podstawowa w Trzciance / Konkurs „O laur Niepodległej" / Uczniowie rywalizowali w formie zespołowej. Każda drużyna musiała odpowiedzieć na pięć pytań z zakresu historii Polski, numizmatyki, heraldyki, muzyki oraz literatury polskiej – 8 listopada.

ODDZIAŁ IPN RZESZÓW

- Chorągiew Podkarpacka ZHP im. Olgi i Andrzeja Małkowskich / II edycja Konferencji Instruktorskiej „Czerwone Korale, czyli gawęda o Oldze i Andrzeju Małkowskich" z udziałem przedstawicieli różnych środowisk harcerskich / W ramach patronatu przekazano wydawnictwa oraz materiały promocyjne IPN dla uczestników – 20 stycznia.
- Hufiec ZHP Jarosław:
  - Rajd harcerski „Jedlina" / Celem wydarzenia było uczczenie rocznicy przekształcenia Związku Walki Zbrojnej w Armię Krajową. Uczestnicy przemierzyli ponad 10 km trasy w obszarze walk oddziału partyzanckiego Obwodu AK Jarosław latem 1944 r. Wspomnieniami o ojcu podzieliła się córka dowódcy oddziału płk. Wojciecha Szczepańskiego, o samych zaś walkach opowiedział Jan Kuca – 17 lutego;
  - fabularny happening: „Jak Oni – czas walczącej Warszawy" w ramach obchodów 80. rocznicy powstania warszawskiego / Wydarzenie skierowane do harcerzy Hufca ZHP Jarosław oraz młodzieży jarosławskich szkół średnich. Kilkuosobowe patrole jako grupy rekonstrukcyjne miały za zadanie odtworzyć scenki powstańcze, np. szpital polowy, punkt werbunkowy. Happening odbył się w Jarosławiu. OBEN przekazał wydawnictwa IPN z przeznaczeniem na nagrody dla zwycięzców konkursu na najlepiej zrekonstruowany patrol i okolicznościowe gadżety dla uczestników wydarzenia – 1 sierpnia.
- Szkoła Podstawowa im. Wincentego Witosa w Nosówce / „Bieg Tropem Wilczym" / Wydarzenie dla uczczenia Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych i upamiętnienia postaci mjr. Franciszka Błażeja, który pochodził z Nosówki – 29 lutego.
- Szkoła Podstawowa im. św. Jana Pawła II w Radomyślu Wielkim / VII Szkolny Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych/ Szkolna uroczystość w celu uczczenia Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych – 1 marca.
- Szkoła Podstawowa nr 28 z Oddziałami Dwujęzycznymi im. płk. Łukasza Cieplińskiego w Rzeszowie / XIV Wojewódzki Festiwal Pieśni Patriotycznych / Cykliczna impreza kulturalna mająca na celu popularyzację pieśni patriotycznych. Pracownik OBEN reprezentował IPN w czasie koncertu finałowego – 1 marca.
- Szkoła Podstawowa w Przecławiu:
  - I Gminny Turniej Gier Edukacyjnych – 1 marca;
  - Konkurs Piosenki Patriotycznej „Marsz piosenko" – przekazanie nagród dla laureatów projektu – 17 kwietnia.
- Urząd Gminy Bukowsko / Bieg przełajowy „Tropem Wilczym. Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych" / Bieg poświęcony żołnierzom wyklętym, zorganizowany w celu uczczenia działalności żołnierzy wyklętych; w ramach patronatu przekazano nagrody dla uczestników biegu – 3 marca.
- Przedszkole Samorządowe w Chorzelowie / Konkurs „Podróże po Polsce. Odkrywamy nasze dziedzictwo kulturowe" / W ramach projektu przekazano materiały edukacyjne jako nagrody dla zwycięzców gry – 4 marca.
- Zespół Szkół im. Wincentego Witosa w Zarzeczu / II Rajd Żołnierzy Wyklętych, II Wojewódzki Konkurs „Niezłomni – Wyklęci – Niepokorni" / Uroczystość w celu uczczenia Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych i upamiętnienia postaci płk. Wojciecha Szczepańskiego. Pracownik OBBH wygłosił podczas uroczystości prelekcję dla uczniów – 5 marca.
- Stowarzyszenie Pamięci Polskich Termopil i Kresów im. ks. Bronisława Mireckiego w Przemyślu:
  - uroczystość z okazji 80. rocznicy ludobójstwa dokonanego na Polakach przez ukraińskich nacjonalistów OUN-UPA w Hucie Pieniackiej, Korościatynie oraz innych miejscowościach na Kresach, Podkarpaciu i Lubelszczyźnie / Wydarzenie połączone z innymi działaniami – 10–11 marca;
  - XXII Pielgrzymka i XII Zadwórzański Rajd Rowerowy / W ramach patronatu przekazano publikacje i materiały IPN – 17 sierpnia.
- Szkoła Podstawowa w Jaworniku Niebyleckim / Gminny konkurs historyczny / Celem było upowszechnianie historii Polski oraz wartości patriotycznych wśród młodzieży szkół podstawowych w gminie Niebylec. W ramach patronatu przekazano nagrody dla uczestników konkursu – 19 marca.

- Powiatowe Centrum Edukacji Kulturalnej w Ropczycach, Katolickie Stowarzyszenie Wychowawców Oddział w Sędziszowie Małopolskim / IX Konkurs „Zawsze wierni" / Celem konkursu było rozbudzenie zainteresowań literaturą oraz historią najnowszą Polski i jej bohaterami, wzmacnianie poczucia tożsamości narodowej, upowszechnianie kultury żywego słowa. W konkursie wzięło udział 123 uczestników; w finałowych przesłuchaniach – 12 uczestników ze szkół podstawowych i 11 ze szkół ponadpodstawowych. Przedstawiciel OIPN wziął udział w pracach jury konkursu. OIPN przekazał nagrody dla finalistów konkursu – 20 marca.
- Szkoła Podstawowa im. gen. Władysława Sikorskiego w Hyżnem / XIII Gminny Konkurs Poezji i Pieśni Patriotycznej „Strofy o Ojczyźnie" / Konkurs dla uczniów szkół podstawowych organizowany w kategoriach recytatorskiej i wokalnej. W ramach wydarzenia pracownik OBEN wygłosił prelekcję *Gen. Władysław Sikorski jako wzór dla młodego pokolenia* oraz wręczył nagrody laureatom – 25 marca.
- Szkoła Podstawowa nr 13 w Mielcu / Konkurs „Stwórz lapbooka – Jan Bytnar »Rudy« – bohater Szarych Szeregów" – 26 marca.
- Gminna Biblioteka Publiczna w Żyrakowie / Konkurs plastyczny „Wincenty Witos – ojciec niepodległości" / Celem było zapoznanie uczestników z historią Wincentego Witosa. W ramach patronatu przekazano nagrody dla uczestników konkursu – 27 marca.
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Klatkach / Bieg „Biegaj z nami w Święto Flagi" / Celem było rozbudzenie wartości patriotycznych. Uczestnicy biegu wzięli udział w wykładzie wygłoszonym przez pracownika OIPN Rzeszów *Pomoc Polaków dla ludności żydowskiej w czasie II wojny światowej* – 29 marca.
- Szkoła Podstawowa im. kpt. Karola Chmiela w Zagorzycach Dolnych / Patronat związany z nadaniem szkole imienia / Przekazano szkole materiały edukacyjne, zorganizowano prelekcje dla uczniów na temat patrona. Przedstawiciel OBEN wziął udział w uroczystości – 11 kwietnia.
- Zespół Szkół Sportowych w Rzeszowie / XX Wojewódzki Konkurs Recytatorski i Poezji Śpiewanej im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego pod hasłem „Warszawo ma… Poetycki obraz stolicy" / Konkurs dla uczniów klas VII i VIII szkół podstawowych z województwa podkarpackiego rozgrywany w kategoriach recytatorskiej i poezji śpiewanej. Na etapie finałowym zaprezentowało się 26 wykonawców. Pracownik OBEN wziął udział w pracach jury konkursu, wręczył nagrody przekazane dla finalistów konkursu – 16 kwietnia.
- Szkoła Podstawowa nr 25 w Rzeszowie / „Rzeszowski Dzień Katyński" / Przekazano materiały edukacyjne, a pracownik OBEN wziął udział w uroczystej akademii – 16 kwietnia.
- Szkoła Podstawowa nr 3 w Łańcucie / Gra terenowa „Let me show you Łańcut around" / W ramach projektu przekazano materiały edukacyjne jako nagrody dla zwycięzców gry – 18 kwietnia.
- Starostwo Powiatowe w Łańcucie / 43. Powiatowy Rajd Rowerowy Łańcut–Żołynia–Rakszawa–Brzóza Królewska / W ramach patronatu przekazano nagrody książkowe dla zwycięzców – 8 czerwca.
- Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Pocieszenia w Krzemienicy, Ochotnicza Straż Pożarna w Krzemienicy, gmina Czarna / Piknik parafialny „Parafiada" / W ramach pikniku odbyło się wydarzenie pod hasłem „Matko, pociesz Naród" mające na celu uczczenie pamięci uczestników akcji „Burza". Przekazano nagrody i gadżety edukacyjne dla zwycięzców i uczestników biegów patriotycznych ku pamięci powstania warszawskiego oraz akcji „Burza" na Podkarpaciu – 18 sierpnia.
- Regionalna Sekcja Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność" w Rzeszowie / Wojewódzki Konkurs Plastyczny „Zło dobrem zwyciężaj" / W ramach patronatu przekazano nagrody dla laureatów – wrzesień.
- IX Liceum Ogólnokształcące w Rzeszowie / Turniej debat oksfordzkich w ramach „Podkarpackiej Ligi Debat" / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – wrzesień 2024 – czerwiec 2025.
- Obiektyw Film Studio, Jasielski Dom Kultury / Premiera filmu dokumentalnego *Zrównać z ziemią* / Zrealizowany z udziałem edukatora OBEN, dotyczący zburzenia Jasła przez nazistów niemieckich w 1944 r. Wydarzenie objęto patronatem OIPN – 13 września.

- Rektorat św. Maksymiliana Kolbego w Sanoku / V Bieg Rodzinny św. Maksymiliana w ramach Rodzinnej Pielgrzymki Biegowej powiązanej z uczczeniem 80. rocznicy powstania warszawskiego – 14 września.
- Starostwo Powiatowe w Łańcucie / 44. Powiatowy Rajd Rowerowy Łańcut–Sonina–Kosina–Markowa / Wydarzenie w celu upamiętnienia Sprawiedliwych wśród Narodów Świata z terenu powiatu łańcuckiego, którzy w latach okupacji niemieckiej 1939–1944 ratowali życie ludzkie. W ramach patronatu przekazano publikacje i gadżety IPN – 17 września.
- Szkoła Podstawowa im. Jana i Marii Jędrzejowskich w Siedleczce / Gminny konkurs na projekt kartki pocztowej „63 dni bohaterskiej walki", organizowany w ramach obchodów 80. rocznicy powstania warszawskiego / Konkurs jest adresowany do uczniów z terenu miasta i gminy Kańczuga, odbywa się w czterech kategoriach wiekowych. Celem jest promowanie zainteresowań filatelistycznych oraz historycznych, rozwijanie umiejętności plastycznych i kreatywności, krzewienie patriotyzmu, poszerzenie wiedzy na temat powstania warszawskiego i upamiętnienie jego uczestników. OBEN przekazał publikacje z przeznaczeniem na nagrody dla laureatów i uczestników – 25 września.
- Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Sokołowie Małopolskim / Konkurs plastyczno-literacki „Patriotyczna Droga Krzyżowa – Mały Katyń Ziemi Sokołowskiej" / W ramach patronatu przekazano nagrody dla laureatów konkursu – październik.
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Grabownica Starzeńska, Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Grabownicy Starzeńskiej / Uroczystość odsłonięcia tablicy upamiętniającej ppor. Franciszka Michańczyka „Boa" („Boy") w 80. rocznicę operacji „Ostra Brama", w której ppor. Franciszek Michańczyk brał udział jako dowódca 5. kompanii 23. Bracławskiej Brygady Partyzanckiej Armii Krajowej, oraz 50. rocznicę śmierci bohatera / Udział w sesji historyczno-naukowej poświęconej wybranym wydarzeniom II wojny światowej i historii rodziny Michańczyków, msza św., odsłonięcie i poświęcenie tablicy pamiątkowej, złożenie kwiatów i zapalenie świateł pamięci, występ młodzieży szkolnej oraz otwarcie wystawy „Od Leopolda do Grabownicy. Życie i działalność Franciszka Michańczyka" – 12–13 października.
- Muzeum Regionalne w Pilźnie / Gra miejska w ramach projektu „Służąc Ojczyźnie – pilźnianie w walkach narodowowyzwoleńczych" dla uczniów szkół podstawowych z gminy Pilzno / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 25 października.
- Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Raniżowie / V Powiatowy Konkurs Piosenki Patriotycznej, otwarty konkurs plastyczny „11 Listopada Święto Niepodległości", Gminny Konkurs Historyczny „Moja Mała Ojczyzna" / W ramach patronatu przekazano nagrody dla laureatów konkursów – październik, listopad.
- Szkoła Podstawowa w Dąbrówce Wisłockiej / Konkurs piosenki patriotycznej, konkurs plastyczny o symbolach narodowych, konkurs fotograficzny „Mój patriotyczny portret", happening „Marsz dla Niepodległej" dla społeczności szkolnej / W ramach patronatu przekazano materiały edukacyjne i publikacje z przeznaczeniem na nagrody dla laureatów i uczestników konkursów – listopad.
- Zespół Szkół Innowacyjnych w Jarosławiu:
  - Żywa lekcja historii „Kobiety z Ravensbrück. Wspomnienia" / Wydarzenie objęto patronatem honorowym – listopad;
  - Żywa lekcja historii „Golgota Wschodu" / Wydarzenie objęto patronatem honorowym – listopad.
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Krasnem / II Powiatowy Konkurs Recytatorski Poezji Patriotycznej „Serce mam biało-czerwone" / W ramach patronatu przekazano nagrody dla laureatów konkursu; pracownik OBEN brał udział w pracach jury konkursu – 4 listopada.
- Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej w Błażowej Dolnej, Gminny Ośrodek Kultury w Błażowej / XVIII Festiwal Piosenki Patriotycznej i Wojskowej / W ramach patronatu przygotowano i wydrukowano banery festiwalu i dyplomy dla uczestników, przekazano nagrody dla laureatów; pracownik OBEN wziął udział w obradach jury – 7 listopada.
- Publiczne Katolickie Liceum Ogólnokształcące im. Anny Jenke w Jarosławiu / Szkolny Konkurs Pieśni Patriotycznych „Śpiewamy dla Niepodległej" / W ramach patronatu przekazano nagrody dla laureatów konkursu – 8 listopada.

- Urząd Gminy Przeworsk / Uroczystość odsłonięcia w Urzejowicach tablic pamiątkowych poświęconych żołnierzom Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie w ramach 106. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości; tablice ufundowane przez OBUWiM Rzeszów – 10 listopada.
- Urząd Miejski w Radomyślu Wielkim / VII Test Wiedzy Historycznej „Polska Niepodległa" w ramach obchodów Święta Niepodległości / Wydarzenie objęto patronatem honorowym OIPN – 11 listopada.
- Szkoła Podstawowa nr 5 im. Bohaterów 27. Pułku Piechoty w Rzeszowie / XIV Międzyszkolny Konkurs Poezji Patriotycznej „Polska Ojczyzna Nasza" / W ramach patronatu przekazano nagrody dla laureatów; pracownik OBEN wziął udział w obradach jury – 22 listopada.
- Stowarzyszenie Odra-Niemen Oddział Podkarpacki / „Paczka dla Kombatanta na Podkarpaciu" / W ramach patronatu pracownik OBEN wygłosił referat *Konspiracyjny opłatek* – 10 grudnia.

ODDZIAŁ IPN SZCZECIN

- Zespół Szkół nr 9 w Koszalinie / „Dzień Pamięci Jana Stawisińskiego" / Wydarzenie zorganizowane w 42. rocznicę śmierci Jana Stawisińskiego – 10–12 stycznia.
- Muzeum Woldenberczyków w Dobiegniewie / Konkurs Recytatorski Poezji Oflagu II C – 15 marca.
- Młodzieżowy Dom Kultury w Stargardzie / „Dzień gen. Mariusza Zaruskiego" / Zorganizowany w rocznicę urodzin patrona placówki przypadających 31 stycznia, objęty patronatem dyrektora OIPN Szczecin – 9 maja.
- Fundacja Historyczna Lotnictwa Polskiego, Muzeum Sił Powietrznych w Dęblinie, Oddział Muzeum Obrony Przeciwlotniczej w Koszalinie / Konferencja popularnonaukowa „Historia Skrzydłami Malowana" / Patronat nad wydarzeniem – 28–29 czerwca.

ODDZIAŁ IPN WARSZAWA

- Fundacja Filmowa CO SIE MOVIE / Film Bartłomieja Grzegorczyka *„…W sercu, w ogniu, w ciszy". Historia Edmunda Malinowskiego – dowódcy Plutonu Głuchoniemych AK* / Opowieść o losach Edmunda Malinowskiego, dowódcy plutonu głuchoniemych w powstaniu warszawskim – 13 marca.
- Szkoła Podstawowa nr 336 im. Janka Bytnara „Rudego" w Warszawie / VIII Ursynowski Festiwal Pieśni Powstania Warszawskiego / OIPN w ramach patronatu ufundował nagrody – 15 marca.
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. 11 Listopada 1918 r. w Gołoszach (gmina Błędów) / Gminny Konkurs Historyczny „Polska – moja Ojczyzna" / Jubileuszowa, X edycja konkursu. OIPN nagrodził zwycięzców oraz wręczył pozostałym uczestnikom upominki okolicznościowe. Pracownik OBEN podczas krótkiej prelekcji przybliżył historię, misję i działania IPN – 5 czerwca.
- Stowarzyszenie Historyczne Mazowsza Północnego / Uroczystość upamiętniająca 71. rocznicę wymordowania żołnierzy oddziału ppor. Wacława Grabowskiego „Puszczyka" przez funkcjonariuszy Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Urzędu Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej / Podczas uroczystości złożono kwiaty pod pomnikiem upamiętniającym żołnierzy. Dyrektor OIPN wygłosił prelekcję, w której przypomniał o heroizmie żołnierzy oddziału „Puszczyka" oraz ich poświęceniu dla Polski. Uczestnicy wydarzenia dowiedzieli się również o historii regionu i losach jego mieszkańców – 5 lipca.
- Stowarzyszenie Wsparcia Społecznego w Świeszewie, gmina Świercze / Obchody 106. rocznicy odzyskania niepodległości Polski / Otwarcie wystawy, wykład pracownika OBEN Białystok, odsłonięcie odrestaurowanej mogiły żołnierzy 1920 r. w Strzegocinie. W programie znalazły się również Marsz dla Niepodległej oraz Piknik Niepodległościowy z licznymi atrakcjami dla całych rodzin – 4, 10–11 listopada.

ODDZIAŁ IPN WROCŁAW

- Stowarzyszenie Patriotyczne Jednostka Sokołów / 82. rocznica powstania Armii Krajowej / W programie m.in. dyskusja z udziałem pracownika OBEN. Wydarzenie zorganizowane w Jelczu-Laskowicach pod patronatem OIPN Wrocław – 14 lutego.
- I Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Chrobrego w Kłodzku / „Katyń – Golgota Wschodu" / Konkurs szkolny pod patronatem OIPN Wrocław. W Kłodzku obecna była delegacja OIPN, a pracownik OBBH wygłosił wykład na temat historii czaszek katyńskich – 6 marca.

- Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Międzyborzu / Gala III Dolnośląskiego Konkursu Poetyckiego „W podziękowaniu za dar nauczania św. Jana Pawła II" na przykładzie Rodziny Ulmów / W wydarzeniu wzięli udział przedstawiciele OBEN. Wygłoszono wykład na temat św. Jana Pawła II i Błogosławionej Rodziny Ulmów – 4 kwietnia.
- Związek Harcerstwa Polskiego / Wielkie Harce Majowe Skautów Europy / Motywem przewodnim kilkudniowej gry terenowej było powstanie warszawskie. W czasie gry harcerze starali się działać zgodnie z zasadami skautingu, odnosząc je do bohaterskich, lecz tragicznych realiów walczącej Warszawy. Udział wzięło około 1000 osób – 4 maja.
- NSZZ „Solidarność" Dolny Śląsk / 40. rocznica śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki / Wydarzenie odbyło się w Jelczu-Laskowicach; dyskusja z udziałem historyka OBEN – 12 maja.
- Rodzinna Grupa Rekonstrukcyjna z Lubina, Stowarzyszenie Boks Lubin / Piknik historyczny „Powrót do przeszłości" / Wydarzenie objęto patronatem OIPN – 12 czerwca.
- Rodzinna Grupa Rekonstrukcyjna z Lubina:
  – „Żywa lekcja historii" na pikniku historycznym w Parku Leśnym / W lubińskim Parku Leśnym odtworzono mistrzowskie biegi Janusza Kusocińskiego, złotego medalisty IO w Los Angeles z 1932 r., i rzut dyskiem Haliny Konopackiej – 17 czerwca;
  – VII Bieg o Godzinie „W" / Na starcie zawodów stanęło prawie 170 młodych biegaczy, aby w ten sposób uczcić pamięć rówieśników poległych w powstaniu warszawskim przed 80 laty – 1 sierpnia.
- Region Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność", Dolnośląskie Stowarzyszenie Kultury Zdrowotnej i Sportu NSZZ „Solidarność" / 32. Bieg Solidarności zorganizowany w XLIV rocznicę powstania Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność"; do pokonania był dystans 5,2 km / Wydarzenie objęto patronatem OIPN – 7 września.
- Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich Oddział Komarno-Chłopy / Bieg Orląt Lwowskich / Wydarzenie o wymiarze patriotycznym, organizowane w czterech szkołach na terenie Dolnego Śląska – 16–18 października.
- Wicekonsulat Węgier we Wrocławiu / Akcja krwiodawstwa pod hasłem „Polak–Węgier jedna krew" / Wydarzenie upamiętniające powstanie na Węgrzech w 1956 r. – 23–30 października.
- Szkoła Podstawowa w Międzyborzu / IV Dolnośląski Konkurs Poetycki / Wydarzenie o charakterze patriotycznym objęto patronatem OIPN – 10 listopada.
- Hufiec Ziemi Wałbrzyskiej / Festiwal Piosenki Harcerskiej i Patriotycznej / Wydarzenie o charakterze patriotycznym objęto patronatem OIPN – 16 listopada.

Delegatura IPN w Opolu

- Stowarzyszenie Sympatyków Odry Opole „Jedna Odra" / Bieg „Tropem Wilczym" / Celem było uczczenie pamięci żołnierzy wyklętych. W ramach współpracy delegatura przekazała pakiet nagród dla zwycięzców biegu – 18 stycznia.
- Sołectwo Molestowice / Uroczystość odsłonięcia pomnika por. Henryka Cybulskiego w Molestowicach – 14 września.

3.2. Współpraca z mediami

3.2.1. Audycje radiowe

CENTRALA

Polskie Radio Program 1:

– Cykl „Przystanek Historia" / Realizowany wspólnie przez IPN i Program 1 Polskiego Radia. Audycje z udziałem pracowników i Centrali IPN były emitowane na antenie radiowej Jedynki co dwa tygodnie. Rozmowy były poświęcone ważnym wydarzeniom, które wpłynęły na dzieje Polski w XX w., oraz ludziom, którzy tę historię tworzyli. Każda audycja miała formę magazynu, w którym prezentowano

recenzje nowo wydanych książek, informacje o ciekawych wydarzeniach organizowanych przez IPN oraz nowościach na portalu przystanekhistoria.pl. W 2024 r. zostały wyemitowane trzy audycje. Wśród głównych tematów poruszonych podczas realizacji audycji znalazły się: rok 2024 Rokiem Arcybiskupa Antoniego Baraniaka – w 120. rocznicę urodzin abp. Baraniaka – w czasach komunistycznych niezłomnego kapłana i obrońcy Kościoła; 80. rocznica przekroczenia przez Armię Czerwoną przedwojennej wschodniej granicy Rzeczypospolitej, 10 stycznia; rok 2024 Rokiem Wincentego Witosa – Ojca Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej, przywódcy ruchu ludowego, trzykrotnego premiera II RP, 24 stycznia; Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu (78. rocznica wyzwolenia niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego i ośrodka zagłady KL Auschwitz), 27 stycznia; 80. rocznica akcji „Burza" – największej operacji Armii Krajowej (jej częścią były również akcja o kryptonimie „Ostra Brama" oraz powstanie warszawskie), podsumowanie działań IPN w 2023 r. 14 lutego. W audycjach „Przystanek Historia" w Polskim Radiu wypowiedzi udzielił pracownik BRP. Odpowiedzialne: BRP;
- „Reportaż w Jedynce" / Rozmowa z pracownikiem BBH w audycji *Józef Łobodowski. Do ostatniej kropli krwi*, 3 marca. Odpowiedzialne: BBH;
- „Historia Bliska" / Rozmowa z pracownikiem BBH na temat zatrzymania Güntera Guillaume, osobistego sekretarza kanclerza RFN Willego Brandta, 8 kwietnia. Odpowiedzialne: BBH;
- audycja *Noc w teatrze* o spektaklu *Przez ścianę*, 19 maja. Odpowiedzialne: BWK.

Polskie Radio Program 3 / „Wojna i życie" / Udział pracownika BBH w audycji na temat wybuchu wojny w 1939 r., 1 września. Odpowiedzialne: BBH.

Polskie Radio 24:
- cykl audycji „Poczytnik" / Rozmowa z naczelnikiem OBBH Warszawa o publikacji *Rurarz, Spasowski – żywoty równoległe. Wokół ucieczek ambasadorów PRL w grudniu 1981 r.*, 8 stycznia. Odpowiedzialne: Wydawnictwo IPN;
- wypowiedzi pracowników AIPN na temat Marii Marynowskiej i projektu „Historia w artefaktach zapisana", 6, 8 lutego. Odpowiedzialne: AIPN;
- wypowiedź pracownika BBH o rocznicy podpisania porozumień sierpniowych, 31 sierpnia. Odpowiedzialne: BBH;
- „Gość Polskiego Radia dla Zagranicy" / Rzecznik prasowy IPN w rocznicę podpisanego 23 sierpnia 1939 r. przez Rzeszę Niemiecką i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich paktu o nieagresji, 23 sierpnia. Odpowiedzialne: BRP;
- wypowiedź pracownika CPH na temat edukacji historycznej oraz promocja nowego spektaklu *Historia Wiktorii i Franka*, 1 września. Odpowiedzialne: CPH.

Polskie Radio Gdańsk:
- *Zbrodnia pomorska 1939 roku w powiecie kartuskim* / Udział pracownika BBH w audycji poświęconej zbrodni pomorskiej 1939 r. w powiecie kartuskim, 1 marca. Odpowiedzialne: BBH;
- rozmowa o festiwalu „Sztuka Źle Obecna", 10 czerwca. Odpowiedzialne: BWK;
- rozmowa o spektaklu *Moje serce zostało we Lwowie, czyli Marian Hemar w Radiu Wolna Europa* z dyrektorem BWK, 18 lipca. Odpowiedzialne: BWK;
- 15-minutowe wejście na antenę w trakcie Pomorskiego Kongresu Pamięci Narodowej (o koncertach BWK opowiedział dyrektor BWK), 20 listopada. Odpowiedzialne: BWK.

Polskie Radio Białystok / Cykl audycji „Tajemnice Naszych Czasów" / Rozmowa z autorkami opracowania o publikacji *Gdy nieme groby przemawiają…*, 24 kwietnia. Odpowiedzialne: Wydawnictwo IPN.

RMF FM / „Popołudniowa Rozmowa w RMF FM" / Rozmowa z prezesem Karolem Nawrockim na temat pamięci narodowej i polityki historycznej, 9 września; na temat reparacji, polityki pamięci i ekshumacji na Wołyniu, 30 października. Odpowiedzialne: BRP.

Polskie Radio Lublin / Zapowiedź przez dyrektora BWK koncertu *Kolędy przetrwania* w Zamościu, 18 stycznia. Odpowiedzialne: BWK.

Radio Warszawa:
- „Jak żyły bohaterki?" / Wypowiedź pracownika AIPN na temat projektu „Historia w artefaktach zapisana", 8 lutego. Odpowiedzialne: AIPN;
- rozmowa z Leszkiem Zduniem o spektaklu *Przez ścianę*, 9 kwietnia. Odpowiedzialne: BWK;
- rozmowa z dyrektorem BWK o spektaklu *Przez ścianę*, 10 czerwca. Odpowiedzialne: BWK;
- „Poranek z Radiem Warszawa" / *Konieczna jest dymisja dyrektora muzeum w Gdańsku* – rozmowa z prezesem Karolem Nawrocki, 29 czerwca. Odpowiedzialne: BRP;
- rozmowa z rzecznikiem prasowym IPN w rocznicę zbrodni wołyńskiej, 11 lipca. Odpowiedzialne: BRP;
- cykl audycji „Przystanek Historia w Radiu Warszawa" / Wspólna inicjatywa IPN i Radia Warszawa przygotowania, emisji i popularyzacji w mediach społecznościowych cyklu 20 około dziesięciominutowych audycji i wideocastów, w których wypowiedzi udzielali zastępcy prezesa IPN, pracownicy biur Centrali i Oddziałów: proces dekomunizacji w Polsce, 22 lipca; od powstania powszechnego do powstania warszawskiego (akcja „Burza"), 29 lipca; siły AK w powstaniu warszawskim, 30 lipca; powstańcze anioły, powstańcza pomoc, 31 lipca; kobiety w powstaniu warszawskim, 1 sierpnia; na pomoc powstańczej Warszawie, 2 sierpnia; przyczyny wybuchu i konsekwencje II wojny światowej, 31 sierpnia; straty materialne i niematerialne spowodowane II wojną światową oraz reparacje wojenne, 1 września; pierwsza rocznica wyniesienia na ołtarze Błogosławionej Rodziny Ulmów, 9 września; 40. rocznica zamordowania ks. Jerzego Popiełuszki oraz zapowiedź konferencji naukowej „Reminiscencje śmierci ks. Jerzego Popiełuszki", 10 września; o misji poszukiwań i identyfikacji IPN – wracamy po swoich, o ofiarach i pracach polskich badaczy na Wschodzie, co udało się zrobić, co pozostało do zrobienia, 4 listopada; ekshumacje katyńskie na Ukrainie (Charków, Bykownia), dlaczego mamy problem z ekshumacjami na Wołyniu?, 5 listopada; dwie audycje – Kresy RP – obecnie prowadzone prace ekshumacyjne na Białorusi, Litwie, co w perspektywie?, 9 listopada; wołanie o pamięć o polskich ofiarach zamordowanych przez UPA na Wołyniu, 11 listopada; o bazie straty.pl, ofiarach niemieckiego totalitaryzmu na Wschodzie, o potrzebie zebrania pełnej informacji o tych wydarzeniach, osobach – apel o przekazywanie informacji, uzupełnianie bazy, 11 listopada; ofiary zbrodni katyńskiej, deportacje rodzin, świadków, zacieranie śladów pamięci na Ziemiach Wschodnich, 12 listopada; baza „Nieupamiętnionych miejsc pochówku obywateli polskich zmarłych i zamordowanych w Rosji sowieckiej" na przykładzie Kazachstanu i Uzbekistanu, 18 listopada; opracowania archiwalne jako baza do terenowych prac poszukiwawczych, gdzie szukać i czego, jak to wykorzystać, wbijając szpadel w ziemię, 19 listopada; cmentarze, miejsca pamięci – godne pochówki ofiar terroru – identyfikacja członków rodzin, 25 listopada; upamiętnienia na Wschodzie – nagroda Semper Fidelis, 26 listopada. Odpowiedzialne: BRP, BPiI, Oddziały IPN;
- wypowiedź pracownika BBH w audycji poświęconej zadośćuczynieniu za II wojnę światową, 23 lipca. Odpowiedzialne: BBH.

Polskie Radio Wrocław:
- zapowiedź inauguracji festiwalu „Sztuka Źle Obecna", 15 maja. Odpowiedzialne: BWK;
- „Rozmowa Dnia" / Rozmowa z prezesem Karolem Nawrockim na temat otwartego w Świdnicy Przystanku Historia i wywiad zatytułowany *Jestem historykiem, partyjnie niezależnym*, 11 września. Odpowiedzialne: OIPN Wrocław, BRP;
- reportaż Elżbiety Osowicz *Przed nami jeszcze długie życie* / Audycja z udziałem archiwistki AIPN o listach do żony pisanych przez Władysława Walkowskiego z obozu jenieckiego w Kozielsku, a także pamiętnikach Ireny Walkowskiej, 22 listopada. Odpowiedzialne: AIPN;
- audycja Katarzyny Górnej-Drzewosz „Chwalimy swoje" / Rozmowa z archiwistką AIPN, autorką publikacji *Warszawa nie umiera nigdy. Henryk Śmigacz – fotograf walczącej stolicy (1939, 1944)*, 3 grudnia. Odpowiedzialne: AIPN.

Radio Maryja:
- „Aktualności Dnia" / Rozmowa z rzecznikiem prasowym IPN w związku z 80. rocznicą przekroczenia przez wojska sowieckie przedwojennej granicy RP, 3 stycznia; na temat ograniczenia budżetu na działalność Instytutu, 17 stycznia; rozmowa z rzecznikiem prasowym IPN na temat zbrodni wołyńskiej, 11 lipca; rozmowa z prezesem na temat dekomunizacji przestrzeni publicznej, 22 lipca. Odpowiedzialne: BRP;
- „Bohaterki czasu terroru" / Wypowiedź pracownika AIPN na temat projektu „Historia w artefaktach zapisana", 8 lutego. Odpowiedzialne: AIPN.

Radio Wnet:
- „Step by Step – Radio Kazachstan" / Rozmowa z zastępcą prezesa Mateuszem Szpytmą w audycji poświęconej zbrodni wołyńskiej, 11 lipca. Odpowiedzialne: BRP;
- „Poranek Wnet" / Gościem audycji poświęconej zmianom ekspozycji w Muzeum II Wojny Światowej był prezes Karol Nawrocki, 26 czerwca; rozmowa z rzecznikiem prasowym IPN na temat zarzutów NIK podniesionych w raporcie z wykonania budżetu IPN w roku 2023, 3 lipca; rozmowa z prezesem Karolem Nawrockim na temat rocznicy porozumień sierpniowych i wybuchu II wojny światowej, 28 sierpnia; o działaniach IPN w zakresie polityki historycznej, 10 października. Odpowiedzialne: Biuro Prezesa, BRP;
- „Kurier w samo południe" / Rozmowa z rzecznikiem prasowym IPN na temat działań edukacyjnych i memoratywnych IPN, 17 października. Odpowiedzialne: BRP;
- „Żebyś wiedział" / Wypowiedź pracownika BRP w audycji poświęconej bitwie o Anglię i roli pilotów polskich, 31 października. Odpowiedzialne: BRP;
- „Zanurz się w historii. Immersyjnie i cyfrowo w IPN" / 23. odcinek audycji „Limes inferior" z udziałem dyrektor BNT na temat nowych, cyfrowych sposobów przekazywania historii, 27 listopada. Odpowiedzialne: BNT.

Radio dla Ciebie:
- „Region Budzi Mazowsze" / Rozmowa z zastępcą prezesa Krzysztofem Szwagrzykiem na temat prac poszukiwawczych IPN w miejscowości Łęg (pow. Płocki), 6 czerwca. Odpowiedzialne: BRP;
- audycja o spektaklu *Przez ścianę* w reż. L. Zdunia, 28 lipca. Odpowiedzialne: BWK;
- audycja z udziałem pracownika BEN; tematem było uczestnictwo cudzoziemców w powstaniu warszawskim, 2 sierpnia. Odpowiedzialne: BEN.

Radio eM Kielce:
- „Radio eM na Żywo!" / Rozmowa z prezesem Karolem Nawrockim w związku z otwarciem zmodernizowanej siedziby Delegatury IPN w Kielcach, 7 czerwca. Odpowiedzialne: asystent prasowy DIPN Kielce, BRP;
- wypowiedź pracownika BBH na temat konferencji popularnonaukowej „Represje niemieckie i sowieckie wobec mieszkańców Kreis Busko w latach 1939–1945", 20 września. Odpowiedzialne: BBH.

Radio Gorzów / „Radio Gorzów na Bis" / Rozmowa z prezesem Karolem Nawrockim na temat uroczystości odsłonięcia w Zielonej Górze pomnika upamiętniającego ofiary zbrodni wołyńskiej, 28 sierpnia. Odpowiedzialne: OIPN Poznań, BRP.

Pasmo Siódma9:
„Siódma – Dziewiąta. Poranek rozgłośni katolickich":
- rozmowa z prezesem Karolem Nawrockim na temat działalności IPN w związku z zapowiedziami cięć budżetowych, 4 stycznia; na temat polityki historycznej w kontekście zmiany ekspozycji

w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku, 1 lipca; na temat dekomunizacji przestrzeni publicznej, 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego oraz polityki historycznej, 2 sierpnia. Odpowiedzialne: BRP.

Tok FM:
- rozmowa z pracownikami AIPN o wystawie „»Ramię krzep – Ojczyźnie służ«. Historia Sokolstwa Polskiego w Ameryce" w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku, 22 stycznia. Odpowiedzialne: AIPN;
- „Maciej Zakrocki Przedstawia" / Udział rzecznika prasowego IPN w audycji poświęconej dekomunizacji przestrzeni publicznej, 14 maja; udział dyrektora BEN w rozmowie poświęconej udziałowi cudzoziemców w powstaniu warszawskim, 20 sierpnia; udział dyrektora BBH w audycji poświęconej ks. Jerzemu Popiełuszce w związku 40. rocznicą śmierci, 24 października. Odpowiedzialne: BRP, BEN, BBH.

Katolickie Radio Podlasie / Rozmowa z pracownikiem BBH na temat pacyfikacji wsi Jamy, 7 marca. Odpowiedzialne: BBH.

Radio Głos:
- „Gość Poranka" / Rozmowa z dyrektorem BWK o koncertach dziecięcych z cyklu *Kolęda nadziei*, 14 stycznia; *Przed nami dekady przywracania prawdy o zbrodniach niemieckich* – wywiad z prezesem Karolem Nawrockim o chojnickiej Dolinie Śmierci oraz pracach poszukiwawczych podejmowanych przez IPN na Pomorzu i w całym kraju, 10 września. Odpowiedzialne: BWK, BRP;
- *Zbrodnia pomorska 1939 roku w powiecie kartuskim* / Udział pracownika BBH w audycji poświęconej zbrodni pomorskiej 1939 r. w powiecie kartuskim, 1 marca. Odpowiedzialne: BBH;
- rozmowa z dyrektorem BWK o spektaklu *Antidotum, czyli rzecz o ks. Blachnickim*, 21 marca. Odpowiedzialne: BWK;
- rozmowa z dyrektorem BWK o spektaklu *Przez ścianę* w Kartuskim Centrum Kultury, 18 listopada. Odpowiedzialne: BWK.

Studio Radiowe IPN / Nagrania wypowiedzi dyrektora i pracowników BBH dla mediów zewnętrznych na temat: 35. rocznicy rozmów w Magdalence poprzedzających rozpoczęcie obrad okrągłego stołu, 26 stycznia; wybuchu w Rotundzie, 15 lutego; 35. rocznicy Kongresu Opozycji Antyustrojowej w Jastrzębiu-Zdroju, 25 lutego; śmierci Hieronima Dekutowskiego ps. „Zapora", 7 marca; ustanowienia granicy polsko-węgierskiej, 15 marca; zorganizowanej przez UPA pod Jabłonkami zasadzki, w której zginął gen. Karol Świerczewski, 28 marca; strajku szkolnego w Zespole Szkół Rolniczych w Miętnem, 6 kwietnia; 35. rocznicy noweli kwietniowej z Konstytucji PRL, 8 kwietnia; rocznicy lądowania 16 kwietnia 1944 r. w ramach operacji „Most I" (Wildhorn I) samolotu Dakota na lądowisku „Bąk", 12 kwietnia; zatrzymania Stanisława Wawrzeckiego, głównego oskarżonego w aferze mięsnej, 17 kwietnia; rocznicy wypowiedzenia 28 kwietnia 1939 r. polsko-niemieckiej deklaracji o niestosowaniu przemocy, 18 kwietnia; zatrzymania Güntera Guillaume, osobistego sekretarza kanclerza RFN Willego Brandta, 24 kwietnia. Odpowiedzialne: BBH.

Radio Doxa / Zapowiedź dyrektora BWK koncertu *Kolęda przetrwania*, który odbył się 6 stycznia w bazylice św. Jakuba Apostoła i św. Agnieszki w Nysie, 3 stycznia. Odpowiedzialne: BWK.

Radio Nadzieja:
- rozmowa z dyrektorem BWK o koncercie *Kolęda przetrwania* w Ostrołęce i Łomży, 8 stycznia. Odpowiedzialne: BWK;
- rozmowa z dyrektorem BWK o spektaklu *Przez ścianę* w Ostrołęce, 1 października. Odpowiedzialne: BWK.

Radio Zachód / „Gość Radia Zachód" / Rozmowa z prezesem Karolem Nawrockim na temat projektowanego w Zielonej Górze upamiętnienia ofiar zbrodni wołyńskiej, stosunków polsko-ukraińskich i polsko-niemieckich w zakresie polityki historycznej, ekshumacji, upamiętnień i reparacji, 1 lutego. Odpowiedzialne: BRP.

Radio Plus Koszalin / Rozmowa o *Mocnym człowieku* i projekcie „Kultura (nie)ocalona" z dyrektorem BWK, 22 lutego. Odpowiedzialne: BWK.

Radio Plus Lublin / Rozmowa z dyrektorem BWK o widowisku *I zawsze zwycięstwo musiało Ich być...*, które odbyło się w 10 marca w Auli Caritas w Lublinie, 5 marca. Odpowiedzialne: BWK.

Radio Plus Gdańsk:
- rozmowa o *Antidotum, czyli rzecz o ks. Blachnickim* w Gdańsku (o. Marek Kiedrowicz), 18 marca. Odpowiedzialne: BWK;
- rozmowa z dyrektorem BWK o widowisku *Polska Parada. Naszą bronią jest piosenka*, 20 czerwca. Odpowiedzialne: BWK;
- zapowiedź koncertu *Od niepodległości do wolności* w gdańskim kościele św. Brygidy, 6 listopada. Odpowiedzialne: BWK.

Radio Plus Szczecin / Rozmowa z dyrektorem BWK o widowisku *Byśmy byli jedno* w Szczecinie, 20 marca. Odpowiedzialne: BWK.

Radio Parada / Wywiad z dyrektorem BWK o widowisku *Byśmy byli jedno* w Łodzi, 24 kwietnia. Odpowiedzialne: BWK.

Radio Poznań:
- zapowiedź koncertu jazzowego w Poznaniu (festiwal „Sztuka Źle Obecna"), 22 maja. Odpowiedzialne: BWK;
- „Popołudniowa Rozmowa Radia Poznań" / Rozmowa z prezesem Karolem Nawrockim na temat dekomunizacji przestrzeni publicznej, 23 października. Odpowiedzialne: BRP.

Radio Leliwa:
- zapowiedź dyrektora BWK dotycząca widowiska *Byśmy byli jedno* w Sandomierzu, 22 maja. Odpowiedzialne: BWK;
- zapowiedź dyrektora BWK dotycząca spektaklu *Przez ścianę* w KDK w Sandomierzu, 9 października. Odpowiedzialne: BWK;
- wywiad z dyrektorem i reżyserem Leszkiem Zduniem na temat spektaklu *Przez ścianę* w Sandomierzu, 13 października. Odpowiedzialne: BWK.

Radio Kolor / Wypowiedź pracownika BPH w audycji porannej red. Martyny Wawryło na temat oferty edukacyjnej Centralnego Przystanku Historia oraz Strefy Nowych Technologii, 27 maja. Odpowiedzialne: BPH.

Radio Szczecin / Wywiad z Sebastianem Rysiem o monodramie *Zupa rybna w Odessie*, 29 maja. Odpowiedzialne: BWK.

Radio Plus Olsztyn / Zapowiedź festiwalu „Sztuka Źle Obecna", 7 czerwca. Odpowiedzialne: BWK.

Radio Olsztyn / Rozmowa o festiwalu „Sztuka Źle Obecna", 22 czerwca. Odpowiedzialne: BWK.

Radio Wnet / Rozmowa z dyrektorem BWK o działalności Biura, 8 sierpnia. Odpowiedzialne: BWK.

Radio 7 / Zapowiedź spektakli *Przez ścianę* w Mławie (reż. L. Zduń), 10 sierpnia. Odpowiedzialne: BWK.

Katolickie Radio Diecezji Płockiej / Audycja o spektaklu *Trzy razy On. Rzecz o Wincentym Witosie*, 13 sierpnia. Odpowiedzialne: BWK.

Radio RDN Małopolska / Zapowiedź spektaklu *Trzy razy On. Rzecz o Wincentym Witosie* w Tarnowie, 10 października. Odpowiedzialne: BWK.

Radio Kraków / Zapowiedź spektaklu *Trzy razy On. Rzecz o Wincentym Witosie* w Tarnowie, 24 października. Odpowiedzialne: BWK.

ODDZIAŁ IPN BIAŁYSTOK

Polskie Radio Białystok

– cykl „Tajemnice Naszych Czasów" / *Losy sybiraków z powiatu monieckiego* – rozmowa w związku z 84. rocznicą I deportacji Polaków na Sybir, 13 lutego; audycja poświęcona żołnierzom wyklętym i proponowanym zmianom w programie nauczania historii, 5 marca; rozmowa wokół książki *Nie tylko Ulmowie. Historie o Polakach ratujących Żydów na Podlasiu*, 26 marca; audycja *Mija 100. rocznica utworzenia Korpusu Ochrony Pogranicza* – o historii powstania i funkcjonowania Korpusu Ochrony Pogranicza w latach 1924–1939 oraz o planowanych przedsięwzięciach IPN upamiętniających 100. rocznicę powołania KOP opowiedzieli dyrektor OIPN oraz pracownik OBEN, 21 maja; rozmowa o Florianie Czarnyszewiczu w związku z wydaniem publikacji *Florian Czarnyszewicz. Los człowieka*, t. 1: *Znad Berezyny nad La Platę (1900–1955)*, 15 października; wypowiedzi na temat środowiska akademickiego w czasach PRL, 22 października. Odpowiedzialne: OBBH, OBEN, dyrektor OIPN;
– „Wiadomości Radia Białystok" / Wypowiedź dyrektora OIPN w związku z 80. rocznicą walk o Monte Cassino i odsłonięciem wyremontowanego nagrobka gen. Nikodema Sulika w Kamiennej Starej, 10 maja; wypowiedź dyrektora OIPN w związku z uroczystym oznaczeniem i poświęceniem wyremontowanego staraniem OIPN Białystok grobu ks. kan. mjr. Pawła Sargiewicza, kapelana 8. Pułku Artylerii Przeciwlotniczej Ciężkiej w czasie bitwy o Monte Cassino, 16 maja; wypowiedź pracownika OBEN na temat wydarzenia „Patrol Szlakiem Służb Granicznych" zorganizowanego przez OBEN w Wiżajnach, 9 czerwca; wypowiedź pracownika OBBH na temat spalenia synagogi w Białymstoku, 27 czerwca; wypowiedź dyrektora OIPN w związku 80. rocznicą operacji „Ostra Brama" i akcji „Burza", 1 lipca; wypowiedź dyrektora OIPN w związku z odsłonięciem muralu mjr. dypl. Mieczysława Potockiego „Węgielnego", dowódcy 2. Zgrupowania Partyzanckiego Armii Krajowej, 4 lipca; wypowiedź pracownika OBBH na temat pacyfikacji wsi Roszki-Wodźki, 27 lipca; wypowiedź pracownika OBBH na temat niemieckiej zbrodni w Tryczówce, 28 lipca; wypowiedź dyrektora OIPN w związku ze 104. rocznicą bitwy o Białystok, 22 sierpnia; wypowiedź dyrektora OIPN w związku z uroczystym oznaczeniem i poświęceniem wyremontowanego staraniem OIPN Białystok grobu Jadwigi Świętorzeckiej ps. „Stokrotka", należącej do Narodowego Zjednoczenia Wojskowego, 15 października; wypowiedź dyrektora OIPN w związku z odsłonięciem i poświęceniem upamiętniającego bł. ks. Jerzego Popiełuszkę krzyża, znajdującego się na cmentarzu katolickim w Hajnówce, 19 października; wypowiedź dyrektora OIPN oraz pracownika OA podczas konferencji prasowej zorganizowanej przez OIPN Białystok w związku z projektem „Straty.pl", 31 października; relacja z gali XI edycji Ogólnopolskiego Konkursu „Audycja Historyczna Roku 2024", 26 listopada; wypowiedź dyrektora OIPN w związku z uroczystym odsłonięciem pomnika – krzyża w Łapach z okazji 43. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego, 13 grudnia. Odpowiedzialne: dyrektor OIPN, OBEN, OBBH, OA;

– „Podróże po Kulturze” / Audycja poświęcona Edwardowi Redlińskiemu, 18 lipca. Odpowiedzialne: OBBH;
– „50 lat przy Świerkowej 1” / Wypowiedź pracownika BPiI w audycji Renaty Redy, 26 lipca. Odpowiedzialny: BPiI;
– Reportaż „Kubuś” / Audycja powstała w związku z 80. rocznicą wybuchu powstania warszawskiego. Opowiada o powstańczym pojeździe pancernym „Kubuś”, którego konstruktorem był białostoczanin inż. Walerian Bielecki „Jan”, 1 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN;
– „Gość Radia Białystok” / Rozmowa z naczelnikiem OBUWiM na temat oznaczania i odnawiania grobów weteranów walk o Wolność i Niepodległość Polski, 31 października. Odpowiedzialne: OBUWiM;
– „Na Dzień Dobry Polskie Radio Białystok” / Relacja z koncertu piosenek Jacka Kaczmarskiego w wykonaniu Zbigniewa Bibera z okazji 43. rocznicy Dnia Pamięci Ofiar Stanu Wojennego, 13 grudnia. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.

Radio Nadzieja Łomża:
– „Aktualności” / Wypowiedź pracownika OBBH na temat wybuchu powstania styczniowego, 22 stycznia. Odpowiedzialne: OBBH;
– panel dyskusyjny o losach żołnierzy niezłomnych podczas wydarzenia „Iskra Nadziei – Podlaskie w hołdzie wyklętym”. Rozmowa pracownika OBBH o losach żołnierzy niezłomnych, 1 marca. Odpowiedzialne: OBBH.

Radio „i”:
– „Radio »i« na Dzień Dobry” / Rozmowa z dyrektorem OIPN Białystok promująca X edycję Regionalnej Olimpiady Historycznej Wiedzy o Armii Krajowej, 18 stycznia. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN;
– „Puls Miasta i Regionu” / Rozmowa promująca VII edycję konkursu „Historia najnowsza Polski w poezji dzieci i młodzieży”. Prezentacja historii organizacji konkursu, jego celów, regulaminu oraz dotychczasowych osiągnięć, 22 lutego. Odpowiedzialne: OA;
– audycja *Kobiety w polskim podziemiu niepodległościowym* / Promocja zeszytów edukacyjnych z biogramami kobiet żołnierzy i rozmowa na temat roli kobiet w polskim podziemiu niepodległościowym, 8 marca. Odpowiedzialne: OBEN, OA.

Radio Eska / „Wiadomości Radia Eska” / Wypowiedź pracownika OBBH na temat spalenia synagogi w Białymstoku, 27 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH.

Polskie Radio (Radio Wschód) / „Polskie Radio dla Zagranicy” / Wypowiedź pracownika OBBH na temat 79. rocznicy obławy augustowskiej, 12 lipca. Odpowiedzialne: OBBH.

Radio Akadera:
– „Serwis informacyjny” / Wypowiedź pracownika OBBH na temat 79. rocznicy obławy augustowskiej, 12 lipca. Odpowiedzialne: OBBH;
– „Wiadomości Radia Akadera” / Wypowiedź dyrektora OIPN podczas konferencji prasowej zorganizowanej przez OIPN Białystok w związku z projektem „Straty.pl”, 31 października; relacja z gali XI Ogólnopolskiego Konkursu „Audycja Historyczna Roku 2024”, 26 listopada; wypowiedź dyrektora OIPN oraz pracownika OA podczas konferencji prasowej zorganizowanej przez OIPN Białystok w związku z Dniem Darczyńcy, prezentacja darowizn przekazanych do OA w 2024 r., 6 grudnia. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN, OA.

Polskie Radio Łódź / Debata historyczna poświęcona funkcjonowaniu sądów specjalnych, 29 maja. Odpowiedzialne: OBBH.

Delegatura IPN w Olsztynie

Polskie Radio Olsztyn:

– cykl codziennych audycji „Historyczny Leksykon IPN" – audycja emitowana od poniedziałku do piątku. Odcinki nawiązują do kalendarza rocznic historycznych. W 2024 r. pracownicy DIPN Olsztyn omówili następujące tematy: *Elżbieta Zawacka*, 8–12 stycznia; *Plan Marshalla*, 15–19 stycznia; *Legin Condor*, 22–26 stycznia; *Bitwa o Stalingrad*, 29 stycznia – 2 lutego; *Zofia Zawiszanka*, 5–9 lutego; *Mit generała Waltera*, 12–16 lutego; *Droga do Monte Cassino*, 19–23 lutego; *Operacja Rolling Thunder*, 26 lutego – 1 marca; *Janina Lewandowska*, 4–8 marca; *Polskie korporacje akademickie*, 11–15 marca; *Józef Cyrankiewicz*, 18–22 marca; *Andrzej Samulowski*, 25–29 marca; *Witold Rothenburg-Rościszewski*, 1–5 kwietnia; *Seweryn Pieniężny junior*, 8–12 kwietnia; *„Bejtar"*, 22–26 kwietnia; *Piotr Bartoszcze*, 29 kwietnia – 3 maja; *Dopaść Eichmanna*, 6–10 maja; *Polskie Monte Cassino*, 13–17 maja; *Bojowy szlak II Korpusu*, 3–7 czerwca; *Jan Baczewski*, 17–21 czerwca; *Czerwiec '76*, 24–28 czerwca; *Cud Lubelski*, 1–5 lipca; *Wilno po „Burzy"*, 8–12 lipca; *„Orzeł wylądował"*, 15–19 lipca; *Halina Konopacka*, 22–26 lipca; *Trudna decyzja*, 29 lipca – 2 sierpnia; *Operacja „Bagration"*, 5–9 sierpnia; *Ostatnie miesiące pokoju*, 16–20 sierpnia; *Ks. Teodor Bensch*, 9–13 września; *Sowiecki cios w plecy*, 16–20 września; *Michał Kajka*, 23–27 września; *Maria Zientara-Malewska*, 30 września – 4 października; *Warszawskie jesienie '39 i '44*, 7–11 października; *Błogosławiony ks. Jerzy*, 14–18 października; *Represje polskiego rozkazu NKWD*, 28 października – 1 listopada; *August Zaleski*, 4–8 listopada; *Listopad 1918. Pogranicze Prus Wschodnich*, 11–15 listopada; *Lis Pustyni*, 18–22 listopada; *Stanisław Skalski*, 25–29 listopada; *Układ graniczny PRL-RFN*, 2–6 grudnia; *Boże Narodzenie w Bastogne*, 16–20 grudnia; rozmowa na temat ks. Teodora Benscha, 13 września, 2 grudnia;
– „Bliżej Dziejów" – cykl audycji popularnonaukowych poświęconych głównie wydarzeniom rocznicowym. W 2024 r. pracownicy Delegatury uczestniczyli w następujących audycjach: *Arcybiskup Antoni Baraniak*, 5 stycznia; *Włodzimierz Lenin*, 19 stycznia; *Akcja Burza*, 26 stycznia, 2 lutego; *Akcje zbrojnego podziemia w okupowanej Warszawie*, 22 marca; *Z ziemi włoskiej do Polski*, 17 maja; *Polacy w operacji „Overlord"*, 7 czerwca; *Niemieckie zbrodnie pierwszych dni wojny*, 6 września; *Sowieckie zbrodnie na Polakach w roku 1939*, 13 września; *Początek Polskiego Państwa Podziemnego*, 27 września; *Olsztyńskie wobec śmierci ks. Jerzego Popiełuszki*, 18 października; *Polscy żołnierze po Normandii*, 1 listopada; *Polacy w operacji „Overlord"*, 7 czerwca; *Insurekcja kościuszkowska cz. 1 i cz. 2*, 8 i 15 listopada; *Wojna Zimowa*, 29 listopada; *Melchior Wańkowicz*, cz. 1 i cz. 2, 6 i 13 grudnia; rozmowa o olsztyńskich reminiscencjach śmierci ks. Jerzego Popiełuszki, 18 października;
– „Marana Tha" / Rozmowa na temat relacji Kościoła katolickiego z władzami PRL na Warmii i Mazurach, 15 września; na temat ks. Lecha Lechowicza, 17 listopada.

ODDZIAŁ IPN GDAŃSK

Polskie Radio Gdańsk:

– wywiad pracownika OBBH z Wojciechem Sulecińskim na temat najnowszej publikacji *Las Zajączek 1939–1945. Niemiecka zbrodnia na Pomorzu Gdańskim z lat II wojny światowej*, 9 lutego. Odpowiedzialne: OBBH;
– rozmowa na temat premiery mobilnych skrzyń z immersyjną edukacją historyczną, 19 lutego. Odpowiedzialne: OBEN;
– rozmowa na temat obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, 29 lutego. Odpowiedzialne: OBEN;
– „Strefa Historii" / Rozmowa z pracownikiem OBBH o książce *Wojna oczami nastolatki*, 22 marca; na temat Krwawego Wielkiego Piątku 1940 r., 29 marca; udział pracownika OBBH w programie na temat zbrodni wołyńskiej *Źródłem zbrodni wołyńskiej jest ideologia*, 12 lipca. Odpowiedzialne: OBBH;
– rozmowa na temat rozstrzygnięcia konkursu dotyczącego projektu cmentarza w Działdowie, 25 marca. Odpowiedzialne: OBEN;

– rozmowa z okazji otwarcia wystawy „Gdańsk. Miasto ruin – Miasto nadziei", 27 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
– rozmowa na temat wystawy „Sąd Marynarki Wojennej w latach 1945–1990", 16 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN;
– rozmowa pracownika OBBH o książce *Polityka na ambonie. Środowisko księży patriotów w województwie gdańskim w latach 1950–1986*, 10 maja. Odpowiedzialne: OBBH;
– „Kresowy Salonik Radia Gdańsk" / Wypowiedź pracownika OBEN na temat edukacyjnych założeń VII Historycznego Rajdu Rowerowego IPN „Śladami Osadników z Wołynia na Żuławach Wiślanych", 25 maja. Odpowiedzialne: OBEN;
– „Świat Nowych Mediów" / Rozmowa na temat nowych technologii w IPN, 7 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN;
– rozmowa na temat usunięcia z wystawy stałej Muzeum II Wojny Światowej bohaterów polskich, 28 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN;
– „Dzień z IPN w Radiu Gdańsk" / Trzygodzinne pasmo, podczas którego były prezentowane dorobek i aktualna działalność IPN, 28 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN;
– „Pomorski Kongres Pamięci Narodowej" / Trzygodzinne pasmo, podczas którego były prezentowane informacje i rozmowy na temat Kongresu, 20 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.

Radio Plus / Audycja „Puls Miasta" / Rozmowa na temat premiery mobilnych skrzyń z immersyjną edukacją historyczną, 19 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.

Radio Kaszëbë:
– „Gość Poranka" / Rozmowa o nowych technologiach w nauczaniu historii, 26 lutego; rozmowa na temat projektu „Straty.pl", 31 października. Odpowiedzialne: OBEN;
– Serwis informacyjny / Rozmowa na temat wystawy „Sąd Marynarki Wojennej w latach 1945–1990", 18 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.

Radio Maryja / Cykl „Rozmowy Niedokończone" / Rozmowa z pracownikiem OBEN na temat powstania warszawskiego, 31 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.

Delegatura IPN w Bydgoszczy
Radio Maryja / Pracownik RBN udzielił wypowiedzi na temat rocznic czerwcowych: pielgrzymek papieskich do Ojczyzny w 1979 r. oraz 1999 r., oraz na temat biografii bł. ks. Stefana Wincentego Frelichowskiego, 8 czerwca.

Polskie Radio Pomorza i Kujaw / Audycja „Pytać Każdy Może" / Rozmowa na temat propozycji, by 22 września uczcić jako Dzień Pamięci o Ofiarach, czyli Polakach chorych psychicznie, zamordowanych przez okupanta niemieckiego w czasie II wojny światowej. Dyskutowano m.in. o akcji T4. W audycji wziął udział pracownik RBH, 20 sierpnia.

ODDZIAŁ IPN KATOWICE
Polskie Radio Katowice:
– cykl audycji „Z Myślą o Niepodległej" / Comiesięczne audycje radiowe nawiązujące do kalendarza wydanego przez OBEN na 2024 r. poświęconego Polskim Siłom Zbrojnym na Zachodzie. W ramach cyklu wyemitowano następujące audycje radiowe: *Dlaczego Polacy walczyli pod Monte Cassino*?, 28 stycznia; *Najkrótszą drogą – formowanie i szkolenie polskiej jednostki spadochronowej w Wielkiej Brytanii*, 25 lutego; *„Czarne diabły" – legenda polskiej jednostki pancernej*, 31 marca; *„Burza" na Atlantyku – polska Marynarka Wojenna w czasie II wojny światowej*, 28 kwietnia; *Z Mandżurii pod Monte Cassino*, 26 maja; *Śląsk – Monte Cassino – Mandżuria*, 30 czerwca; *Korek z butelki szampana – 1. Dywizja Pancerna pod Falaise*, 25 sierpnia; *Bitwa pod Falaise*, 1 września; odcinek

poświęcony gen. Stanisławowi Sosabowskiemu, 29 września; odcinek poświęcony wsparciu lotniczemu dla powstania warszawskiego, 3 listopada; *Pamięć Bredy. Wdzięczność społeczeństw Europy Zachodniej wobec Polaków*, 24 listopada. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH;
– rozmowa na temat Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych oraz potrzeb współczesnej edukacji historycznej, 28 lutego. Odpowiedzialne: OBEN;
– emisja spotu promującego program dokumentacyjny „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945 (straty.pl)", 31 października – 13 listopada. Odpowiedzialne: OA.

Radio eM:
– cykl „Bagaż Przeszłości. Rozmowy Historyczne" / Udział pracowników OIPN w cyklicznych audycjach tematycznych: *Czy w Jałcie nas zdradzono?*, 5 lutego; *1. Dywizja Pancerna – wizytówka Polskich Sił Zbrojnych*, 29 kwietnia; audycja poświęcona por. księciu Andrzejowi Poniatowskiemu z 1. Pułku Pancernego 1. Dywizji Pancernej, poległemu w styczniu 1945 r. w Holandii, 7 maja. Odpowiedzialne: OA, OBEN;
– „Rozmowa Dnia" / Cykl codziennych audycji radiowych, w których zaproszeni goście wypowiadają się na rozmaite tematy. Rozmowa odbyła się z okazji Narodowego Dnia Pamięci o Żołnierzach Wyklętych, 1 marca. Odpowiedzialne: OBEN.

Radio Fiat:
– cykl audycji „Gość Poranka Radia Fiat" / W ramach cyklu przeprowadzono rozmowę na temat tajemnic losów sztandarów 7. Dywizji Piechoty we wrześniu 1939 r., 30 stycznia; rozmowa z historykiem OBEN na temat akcji „Pamięć przetrwa dzięki Tobie. Zostań wolontariuszem w programie straty.pl" oraz działań Przystanku Historia Centrum Edukacyjnego IPN im. gen. Janusza Gąsiorowskiego w Częstochowie, 30 października. Odpowiedzialne: OBEN.

ODDZIAŁ IPN KRAKÓW

Polskie Radio Program 1 / Wypowiedź pracownika OBBH na temat śp. ks. Tadeusza Isakowicza-Zaleskiego, 9 stycznia. Odpowiedzialne: OBBH.

Polskie Radio Program 2 / Debata Dwójki: pomnik Wyzwolenia Ziemi Warmińskiej i Mazurskiej. Co robić z taką spuścizną? / Debata z udziałem naczelnika OBUWiM, prof. Roberta Traby oraz dr. Marka Radziwona, 17 września. Odpowiedzialne: OBUWiM.

Polskie Radio Program 3 / „Wieczór w Trójce" / Wypowiedź pracownika OBBH na temat śp. ks. Tadeusza Isakowicza-Zaleskiego, 9 stycznia. Odpowiedzialne: OBBH.

Polskie Radio Kraków:
– cykl „Koło Kultury – Dokument Historyczny" / Rozmowa z pracownikiem OBUWiM *Pierwszy był Wołyń – Burza '44*, 10 stycznia; *„Tutaj nie wszyscy są tacy…" – Goralenvolk – ponura historia zdrady*, 6 marca. Odpowiedzialne: OBUWiM;
– cykl „Posłuchaj Historii" / Dyskusje na tematy lokalne, krakowskie, małopolskie i ogólnokrajowe, także dotyczące zagadnień z zakresu historii powszechnej – z udziałem historyków IPN, zaproszonych gości, świadków historii bądź naukowców specjalizujących się w danym okresie. Dyskutowano m.in. o akcji „Burza", 10 stycznia; Auberonie Herbercie, „obrońcy Europy Wschodniej", jak nazywali go Brytyjczycy, arystokracie angielskim, ułanie polskim, 14 lutego; Wincentym Witosie, działaczu ruchu ludowego, trzykrotnym premierze Rzeczpospolitej Polskiej, 13 marca; Romualdzie Spasowskim i Zdzisławie Rurarzu, dyplomatach w PRL i ich ucieczkach, 10 kwietnia; badaniach opisywanych w czasopiśmie IPN „Polish-Jewish Studies", 8 maja; Towarzystwie Krzewienia Kultury Świeckiej w służbie PZPR, 12 czerwca; operacji „Ostra Brama", 10 lipca; prawdach i mitach związanych z okupacją niemiecką, 14 sierpnia; pomocy terenowych oddziałów AK dla powstańczej

Warszawy, 11 września; niezłomnych, nieznanych i zapomnianych duchownych, którzy nieśli otuchę, pomagali w czasach wojny i zniewolenia, 9 października; Bolesławie i Andrzeju Rozmarynowiczach, 13 listopada; stanie wojennym, 11 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH;
– cykl „Po Co Nam Historia?" / Rozmowy z pracownikami OBBH na temat: rocznicy powstania NZS, 2 lutego; żołnierzy wyklętych, 2 marca. Odpowiedzialne: OBBH;
– cykl „Radiowy WOS" / Wypowiedź pracownika OBBH na temat wprowadzenia kartkowego systemu reglamentacji mięsa i jego przetworów 28 lutego 1981 r., 28 lutego. Odpowiedzialne: OBBH;
– cykl „Dobre Książki" / Rozmowa z pracownikiem OBBH na temat 3. numeru „Biuletynu IPN" z 2024 r. i Heleny Żurowskiej, 2 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH.

RMF FM / Wypowiedź pracownika OBBH na temat bitwy o Monte Cassino i jej znaczenia w polityce historycznej Polski Ludowej, 7 maja. Odpowiedzialne: OBBH.

Radio Patrick / Wywiad dla polonijnej rozgłośni radiowej na temat płk. Łukasza Cieplińskiego, 27 października. Odpowiedzialna: OKŚZpNP.

Radio TOK FM / Audycja z cyklu „Powrót do przeszłości" / Wypowiedź pracownika OBBH na temat procesu Adolfa Eichmanna, 9 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH.

Delegatura IPN w Kielcach
Radio eM Kielce:
– cykl „Prawdę Mówiąc" / Audycje na temat: wkroczenia Sowietów do Kielc w styczniu 1945 r., 15 stycznia; aresztowania biskupa kieleckiego Czesława Kaczmarka, przebiegu procesu i konsekwencji, 19 stycznia; żołnierzy polskiego powojennego podziemia antykomunistycznego, represji, jakich doświadczyli, i sposobów upamiętnienia ich działalności, 28 lutego; rozmowa przeprowadzona w związku ze świętami obchodzonymi 1, 2 i 3 maja, 2 maja; rozmowa na temat zakończenia rozbudowy Delegatury IPN w Kielcach i jej działalności, 5 czerwca; rozmowa z pracownikiem naukowym na temat pogromu kieleckiego. Rozmówca przypomniał przebieg wydarzeń i opowiedział o toczących się pracach nad badaniem zbrodni, 1 lipca; rozmowa z pracownikiem naukowym na temat pacyfikacji w Michniowie oraz o nowych ustaleniach i tropach, które pojawiły się w sprawie odpowiedzialności za masakrę ludności cywilnej. Rozmowę przeprowadzono w związku z upamiętnieniem ofiar pacyfikacji, 12 lipca; rozmowa z pracownikiem naukowym na temat wybuchu II wojny światowej, ze szczególnym uwzględnieniem wątków związanych z Kielcami i regionem świętokrzyskim. Audycja wyemitowana w związku z obchodami rocznicowymi, 30 sierpnia; audycja z udziałem pracownika RBH na temat 85. rocznicy agresji sowieckiej na Polskę 17 września 1939 r., 17 września; Rozmowa poświęcona uroczystości wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności, 17 października; rozmowa na temat stanu wojennego i protestu młodzieży we Włoszczowie w obronie krzyży, 9 grudnia;
– cykl „Historia na Fali" / Audycja z udziałem pracowników DIPN KIelce na temat: cyklu wystaw „Ojcowie Niepodległości" oraz współczesnych metod edukowania z zakresu historii, 15 marca; martyrologii narodu polskiego w XX w., m.in. agresji i okupacji niemieckiej oraz sowieckiej w czasie II wojny światowej, zbrodni wołyńskiej, 29 marca; rozmowa z pracownikiem naukowym na temat powstania policji granatowej, jej postępowania w stosunku do Żydów i przedstawicieli Polskiego Państwa Podziemnego, 10 maja; rozmowa na temat bitwy pod Monte Cassino. Program wyemitowano z okazji 80. rocznicy bitwy pod Monte Cassino, 17 maja; „Historia w filmie" – Kielecki Przegląd Filmów Fabularnych o najnowszej historii Polski – audycja z udziałem historyka RBH dotycząca nowego cyklu filmowego oraz rozmowa nawiązująca do 80. rocznicy bitwy o Monte Cassino, 11 czerwca; rozmowa o działalności Zgrupowań Partyzanckich AK „Ponury". Audycja powstała w związku z obchodami rocznicowymi powstania Zgrupowań „Ponurego", 14 czerwca; rozmowa na temat wyborów w czerwcu 1989 r., ze szczególnym uwzględnieniem ich przebiegu w Kielcach i wo-

jewództwie kieleckim, 21 czerwca; rozmowa na temat strat wojennych, jakie poniosła Polska, audycja wyemitowana w związku z obchodami rocznicowymi wybuchu II wojny światowej, 5 września; rozmowa na temat żołnierzy z Kielecczyzny broniących Westerplatte w pierwszych dniach II wojny światowej, 12 września; udział pracownika RBH w audycji *Agresja sowiecka na Polskę z 17 września 1939 r. i jej konsekwencje*, 19 września; rozmowa poświęcona postaci mjr. Henryka Dobrzańskiego „Hubala", 3 października; audycja z udziałem pracownika RBH na temat represji wobec Kościoła katolickiego w powojennej Polsce oraz działań skierowanych wobec ks. Jerzego Popiełuszki, 10 października; rozmowa na temat wystawy IPN „Dekalog księdza Jerzego", 24 października; audycja z udziałem pracownika RBH na temat Oddziału Wydzielonego Wojska Polskiego mjr. Henryka Dobrzańskiego „Hubala", 24 października; rozmowa na temat poszukiwań przez IPN bohaterów spoczywających w bezimiennych grobach, 31 października; rozmowa na temat nowych ustaleń w sprawie sprawców pacyfikacji Michniowa, 7 listopada; rozmowa na temat protestu młodzieży we Włoszczowie domagającej się powieszenia krzyży w szkole, 5 grudnia; audycja z udziałem pracownika RBH *Propaganda w stanie wojennym budowała napięcie i grozę*, 17 grudnia; audycja z udziałem pracownika RBH na temat propagandy stanu wojennego i działań władz komunistycznych w tym okresie, 19 grudnia;

- wypowiedź pracownika DIPN KIelce *Kielczanie w grobach Katynia*, 19 kwietnia;
- „Z Kielecczyzny na Westerplatte" / Audycje o słynnej placówce wojskowej i udziale żołnierzy z Kielecczyzny w jej obronie w pierwszych dniach II wojny światowej: *Westerplatte – polska eksklawa*, 20 kwietnia; *Pluton wartowniczy z Kielc na Westerplatte*, 25 kwietnia; *Powojenne losy westerplatczyków*, 8 maja; *Droga westerplatczyków do odznaczeń*, 22 czerwca; *Ostatnie przygotowania do obrony Westerplatte*, 5 sierpnia; *Służba na Westerplatte w czasie pokoju*, 30 sierpnia; *W 85. rocznicę wybuchu wojny* – odcinek podcastu poświęcony załodze kieleckiej broniącej Westerplatte, 14 września; odcinek podcastu, poświęcony dowódcy plutonu kieleckiego por. Leonowi Pająkowi, 5 października;
- „Gość Radia eM" / Rozmowa z prezesem Karolem Nawrockim na temat działalności IPN. Audycja odbyła się w kontekście rozbudowy siedziby Delegatury IPN w Kielcach, 7 czerwca;
- „Oblicza stalinizmu na wystawie IPN w Kielcach" / Rozmowa poświęcona wystawie „Stalinizm 1948–1956", nowej ekspozycji Delegatury IPN w Kielcach, 23 października;
- „Przystanek Historia" / Rozmowa poświęcona wystawie „Stalinizm 1948–1956", 27 października.

Polskie Radio Kielce:

- reportaż z udziałem pracownika DIPN Kielce *Schron pod kielecką willą Zarajczyka* opowiadający o znajdującym się w podziemiach kieleckiej Delegatury IPN dawnym schronie przeciwatomowym, historii tego miejsca i współczesnym przeznaczeniu, 17 marca;
- „Wiadomości Kulturalne" / Audycje z udziałem pracownika DIPN Kielce na temat: Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, 29 lutego; zbrodni katyńskiej, 12 kwietnia; X edycji przeglądu filmów fabularnych o najnowszej historii Polski „Historia w filmie", 13 kwietnia;
- „Serwis Informacyjny" / Wywiad z pracownikiem DIPN Kielce na temat Polaków ratujących Żydów w czasie II wojny światowej, 26 marca; rozmowa z historykiem RBH na temat nieznanych źródeł dotyczących pacyfikacji Michniowa w lipcu 1943 r., 9 października;
- „Punkty Widzenia" / Radiowa debata z udziałem gości w studiu, radiosłuchaczy oraz pracownika naukowego DIPN Kielce na temat wyborów w czerwcu 1989 r., 4 czerwca;
- „Rozmowa Dnia" / Rozmowa o przyczynach, wybuchu i przebiegu powstania warszawskiego oraz o programie obchodów rocznicy w województwie świętokrzyskim, 1 sierpnia;
- „Rozprawa z Językiem" / Rozmowa na temat polskich powstań narodowych i ich znaczenia dla społeczeństwa polskiego, 26 sierpnia;
- „DNA – Doprawiona Nauką Audycja" / Udział pracownika RBH w audycji historycznej na temat funkcjonowania Tajnego Uniwersytetu Ziem Zachodnich, 5 września.

Radio Plus Warszawa / Wywiad z pracownikiem DIPN Kielce na temat etiud filmowych realizowanych przez IPN o Polakach zamordowanych za pomoc Żydom *Nie tylko Ulmowie*, 28 marca.

Polskie Radio Kraków / „Posłuchaj Historii" / Rozmowa z udziałem pracownika naukowego na temat relacji polsko-żydowskich oraz 4. tomu czasopisma „Polish-Jewish Studies", 8 maja.

Radio Rekord Kielce / Audycja z udziałem historyka RBH na temat 81. rocznicy rzezi wołyńskiej, 11 lipca.

Radio TOK FM / „Maciej Zakrocki Przedstawia" / Rozmowa na temat genezy i specyfiki Kazimiersko-Proszowickiej Rzeczpospolitej Partyzanckiej (znanej także jako II Republika Pińczowska), 27 sierpnia.

ODDZIAŁ IPN LUBLIN

Polskie Radio Lublin:

– „Gość Radia Lublin" / Wypowiedzi dyrektora OIPN w różnych audycjach i programach informacyjnych. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN;
– wypowiedź na temat wydarzeń w Kraśniku Fabrycznym w 1959 r., 26 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH;
– wypowiedź na temat strajku w WSK Świdnik w lipcu 1980 r., 8 lipca. Odpowiedzialne: OBBH;
– wypowiedź okolicznościowa podczas obchodów Dnia Wolności i Solidarności w Lublinie na temat znaczenia porozumień gdańskich 31 sierpnia 1980 r., 31 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH;
– współpraca z Polskim Radiem Lublin przy stworzeniu przewodnika multimedialnego wystawy z cyklu biografie elementarne „Józef Czechowicz", przygotowanej w OBEN Lublin. Przewodnik multimedialny dostępny jest na stronie internetowej Radia Lublin, 3 października. Odpowiedzialne: OBEN;
– wypowiedź pracownika OBBH na temat stanu wojennego w Polsce, 13 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH;
– „Legenda o strajku grudniowym" / Audycja Mariusza Kamińskiego – rozmowa z pracownikiem OBBH na temat strajku w grudniu 1981 r. i pacyfikacji Lubelskich Zakładów Naprawy Samochodów, 15 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH.

Polskie Radio 24 / Wypowiedzi dyrektora OIPN w różnych audycjach i programach informacyjnych. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.

Radio Nowy Świat / Wypowiedzi dyrektora OIPN w różnych audycjach i programach informacyjnych. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.

Radio Maryja:

– cykl „Aktualności Dnia" / Wypowiedzi dyrektora OIPN w programie. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN;
– „Rozmowy Niedokończone" / Udział dyrektora OIPN w audycji poświęconej 43. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego w Polsce, 12 grudnia. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.

Radio Centrum / Wypowiedzi dyrektora OIPN w różnych audycjach i programach informacyjnych. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.

Delegatura IPN w Radomiu

Radio Plus Radom / Cykl „Historia, Jakiej Nie Znamy" – audycje poświęcone por. cc Janowi Rogowskiemu „Czarce" w 80. rocznicę aresztowania na moście w Białobrzegach, 3 stycznia; programowi

„Archiwum Pełne Pamięci" oraz kolekcjom przekazanym do zasobu archiwalnego Delegatury IPN w Radomiu w 2023 r., zwłaszcza kolekcji Zofii Janus z pamiątkami po jej ojcu Antonim Siczku oraz kolekcji akt od Ryszarda Fałka i Księdze Szkoły Polskiej w Ratyzbonie od ks. Antoniego Mikruta, 10 stycznia; genezie wybuchu powstania styczniowego, 17 stycznia; przebiegowi powstania styczniowego w Radomiu i regionie radomskim, 24 stycznia; represjom wobec Polaków w ZSRR w związku z przypadającą 10 lutego 84. rocznicą pierwszej wielkiej deportacji Polaków z ziem II Rzeczypospolitej, zajętych po 17 września 1939 r., 7 lutego; Armii Krajowej regionu radomskiego, 21 lutego; Związkowi Sybiraków w Radomiu, 28 lutego; Narodowemu Dniu Pamięci Żołnierzy Wyklętych, 6 marca; podziemiu niepodległościowemu na ziemi radomskiej cz. 1, 13 marca, cz. 2, 20 marca; ratowaniu Żydów przez Polaków w trakcie II wojny światowej, 27 marca; Szkole Podchorążych Lotnictwa w Radomiu, 10 kwietnia; płk. Alfonsowi Beseljakowi – dowódcy Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Radomiu, 17 kwietnia; losom pchor. Kazimierza Leskiego, 24 kwietnia; nowo powstałej wystawie o 72. Pułku Piechoty im. płk. Dionizego Czachowskiego w Radomiu, 27 kwietnia; bitwie o Monte Cassino, 29 maja; rocznicy 4 czerwca 1989 r., 12 czerwca; wolnym wyborom w 1989 r. w Radomiu, 19 czerwca; rozbiciu więzienia w Radomiu, 11 września; napaści Sowietów na Polskę, 18 września; 5 lat po śmierci Ojca Huberta Czumy, 25 września; wspomnieniom listopadowym – Henryk Wiśnicz, 23 października; Polskiej Organizacji Wojskowej w regionie radomskim, 30 października; startowi projektu „straty.pl", 6 listopada; odzyskaniu przez Polskę niepodległości, 13 listopada; Republice Radomskiej, 20 listopada; nowemu albumowi *U zarania radomskich skrzydeł*, 27 listopada; przyczynom, przebiegowi oraz skutkom wprowadzenia stanu wojennego, 4 grudnia; stanowi wojennemu w regionie radomskim, 11 grudnia.

Radio dla Ciebie Radom / Radomianie w powstaniu warszawskim, 1 sierpnia.

Radio VOX FM / Projekt „straty.pl", 11 grudnia.

ODDZIAŁ IPN ŁÓDŹ

Polskie Radio Łódź:

– „Wiadomości" / Wywiad na temat komiksu oraz postaci Antoniego Pospieszalskiego, głównego bohatera publikacji *Operacja „Freston". Spóźniona aliancka misja*, 19 stycznia; na temat działalności kpt. Stanisława Sojczyńskiego „Warszyca" oraz Konspiracyjnego Wojska Polskiego i nowego komiksu edukacyjnego „Warszyc", 15 lutego; wywiad na temat książki *Wojskowa służba zdrowia Okręgu Wojska Polskiego nr IV Łódź w latach 1921–1939*, 3 kwietnia; wywiad na temat życia Haliny Konopackiej, 15 kwietnia; wywiad na temat wystawy „Duchowni katoliccy z Kraju Warty w niemieckich obozach w Konstantynowie Łódzkim i KL Dachau" prezentowanej w związku z uroczystościami upamiętniającymi kapłanów męczenników z okresu II wojny światowej, zorganizowanymi we współpracy z Archidiecezją Łódzką w bazylice archikatedralnej św. Stanisława Kostki i na pl. Katedralnym im. Jana Pawła II w Łodzi, 22 kwietnia; wywiad na temat konkursu historyczno-fotograficznego „Przypomnijmy powstańców warszawskich", 29 maja; wywiad na temat postaci ppłk. Wacława Lipińskiego i kontekstu obrania go na patrona Przystanku Historia IPN w Łodzi, 10 września; wywiad na temat immersyjnych lekcji historii w Mobilnym Przystanku Historia Przyszłości, 18 września; wywiad z zastępcą dyrektora OIPN Łódź na temat Dnia Pamięci Duchownych Niezłomnych i ks. Jerzego Popiełuszki, 19 października; wywiad z pracownikiem OBBH na temat 40. rocznicy uprowadzenia i zamordowania ks. Jerzego Popiełuszki, 24 października; relacja z konferencji prasowej programu „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945" oraz bazy „straty.pl", 31 października. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH, OIPN Łódź;
– „Debata Historyczna" / Udział pracowników OBBH w programie, wypowiedzi na temat: 77. rocznicy śmierci Stanisława Sojczyńskiego „Warszyca", 21 lutego; *Kobiety ważne w historii*, 6 marca; z okazji 85. rocznicy utworzenia Armii, 27 marca; na temat zbrodni katyńskiej, 10 kwietnia; *Prawda i mity o majorze Henryku Dobrzańskim, słynnym „Hubalu"*, 22 kwietnia; na temat funkcjonowania

sądownictwa specjalnego w Polsce w latach 1944–1956, 29 maja; rocznicy wybuchu powstania warszawskiego, 1 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH, OIPN;
– „Poranna Rozmowa" / Wywiad z zastępcą dyrektora OIPN na temat działalności Oddziału, 31 stycznia; rozmowa z zastępcą dyrektora OIPN na temat działalności edukacyjnej OIPN Łódź (m.in. publikowanych komiksów i przygotowywanego konkursu i obozu w Bieszczadach dla młodzieży), 18 czerwca. Odpowiedzialne: OIPN, dyrektor OIPN;
– „Magazyn Regionalny Dookoła Nas" / Audycja z udziałem pracownika OBBH poświęcona oporowi antykomunistycznemu na ziemi sieradzkiej w okresie powojennym, 3 marca. Odpowiedzialne: OBBH;
– podcast *Łódź poprzez wieki. Rozmowy jak przy kawie* / Zapowiedź publikacji *Dzieje Łodzi* (Wydawnictwo UŁ) – wypowiedź zastępcy dyrektora, 7 maja. Odpowiedzialne: dyrektor OIPN;
– „Serwis Informacyjny" / Wypowiedź pracownika OBBH dotycząca tematyki konferencji naukowej „»Summum ius, summa iniuria«. Rola sądownictwa specjalnego w procesie utrwalania władzy komunistycznej w Polsce w latach 1944–1956", 29 maja. Odpowiedzialne: OBBH;
– audycja *Kiedy Łódź była Warszawą* / Wypowiedź zastępcy dyrektora OIPN, 26 czerwca. Odpowiedzialne: dyrektor OIPN;
– audycja red. Agaty Zielińskiej / Pracownik OBPiI opowiadał o odnalezionych mogiłach na terenie dawnego poligonu wojskowego Brus w Łodzi, 3 października. Odpowiedzialne: OBPiI.

Radio ESKA Łódź / „Wiadomości" / Wywiad na temat atrakcji przygotowanych przez OIPN podczas Festiwalu Szyfrów Jana Kowalewskiego, 23 października. Odpowiedzialne: OBEN.

Radio Parada:
– „Wiadomości" / Wywiad na temat wystawy „Duchowni katoliccy z Kraju Warty w niemieckich obozach w Konstantynowie Łódzkim i KL Dachau" prezentowanej w związku z uroczystościami upamiętniającymi kapłanów męczenników z okresu II wojny światowej, zorganizowanymi we współpracy z Archidiecezją Łódzką w bazylice archikatedralnej św. Stanisława Kostki i na pl. Katedralnym im. Jana Pawła II w Łodzi, 22 kwietnia; wywiad na temat konkursu historyczno-fotograficznego „Przypomnijmy powstańców warszawskich", Łódź, 22 maja. Odpowiedzialne: OBEN;
– „Forum Radia Parada" / Wywiad na temat polskich kapłanów męczenników z okresu II wojny światowej więzionych w KL Dachau, 24 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.

Radio Super FM Szczecin / „Wiadomości" / Wywiad z pracownikiem OBBH na temat „Dlaczego świętujemy 11 listopada?", 11 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.

ODDZIAŁ IPN POZNAŃ

Radio Lwów / „Przystanek Historia" / Wypowiedź na temat powstania wielkopolskiego, 6 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN.

Radio Poznań:
– „Wielkopolskie Popołudnie" / Rozmowa o odnowieniu grobów powstańców styczniowych na poznańskiej Cytadeli, 18 stycznia. Odpowiedzialne: OBUWiM;
– audycja poświęcona Janowi Popławskiemu z okazji 170. rocznicy urodzin, 22 stycznia. Odpowiedzialne: OBBH;
– audycja poświęcona abp. Antoniemu Baraniakowi, 1 lutego. Odpowiedzialne: OBBH;
– „Aktualności" / Rozmowa o uroczystym pochówku prochów sześciu powstańców wielkopolskich na poznańskim cmentarzu Junikowskim, 16 lutego. Odpowiedzialne: OBUWiM;
– audycja poświęcona akcji Bollwerk, 22 lutego. Odpowiedzialne: OBBH;
– „Polskie Historie" / Udział w audycji na temat sprawy pudliszkowskiej, 25 lutego. Odpowiedzialne: OBBH;
– „Między Niebem a Ziemią" / Rozmowa o Sprawiedliwych wśród Narodów Świata z Wielkopolski, 10 marca. Odpowiedzialne: OBUWiM;

– audycja na temat weterana walk o wolność i niepodległość Polski Józefa Vogla. Wywiad przybliżający działalność niepodległościową oraz konspiracyjną w czasie II wojny światowej, z uwzględnieniem inicjatyw upamiętniających (nowy nagrobek weterana, nadanie nazwy rondu w Poznaniu), 27 marca. Odpowiedzialne: OBUWiM;
– wypowiedź na temat XVIII Polonijnych Spotkań z Historią Najnowszą IPN, 5 lipca. Odpowiedzialne: OBBH;
– wypowiedź poświęcona Romanowi Dmowskiemu, 3 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH;
– „Poranne rozpoznanie" / Rozmowa na temat napaści Związku Sowieckiego na Polskę oraz obiektów propagandy sowieckiej na terenie poznańskiej Cytadeli oraz Sokołowa, 17 września. Odpowiedzialne: OBUWiM;
– rozmowa w związku z promocją drugiego wydania albumu *Abp Antoni Baraniak 1904–1977*, 24 września. Odpowiedzialne: OBBH;
– „Wielkopolanki warte Poznania" / Wypowiedź na temat Zofii Sokolnickiej, 3 października; wypowiedź na temat Ireny Bobowskiej, 24 października. Odpowiedzialne: OBEN;
– wypowiedzi na temat akcji medialno-edukacyjnej „Zapal znicz pamięci", 16, 20 października. Odpowiedzialne: OBEN.

Radio dla Ciebie / „Patroni roku 2024" / Rozmowa na temat abp. Antoniego Baraniaka, 10 marca. Odpowiedzialne: OBBH.

Polskie Radio Program 3 / „Zapraszamy do Trójki" / Wypowiedź na temat zjawiska nostalgii za PRL, 2 lipca. Odpowiedzialne: OBBH.

Polskie Radio Program 2 / Wywiad z redaktorem oraz współautorami publikacji książkowej *Adwokat poznańskiego Czerwca 1956. Stanisław Hejmowski (1900–1969)*, 24 października. Odpowiedzialne: OBBH, OA.

Radio Emaus / Audycja *Arcybiskup Antoni Baraniak – odwaga i niezłomność*, 2 września; rozmowa w związku z promocją drugiego wydania albumu *Abp. Antoni Baraniak 1904–1977*, 20 września; udział w audycji radiowej poświęconej ks. Jerzemu Popiełuszce, 19 października. Odpowiedzialne: OBBH.

Radio Elka / Wypowiedź pracownika OBBH na temat ks. Jerzego Popiełuszki, 25 października. Odpowiedzialne: OBBH.

Polska Agencja Prasowa / Wypowiedź pracownika OBEN na temat akcji medialno-edukacyjnej „Zapal znicz pamięci", 16 października. Odpowiedzialne: OBEN.

ODDZIAŁ IPN RZESZÓW

Katolickie Radio Via:

– cykl „Historia w Pamięci Zapisana" / Wypowiedź pracownika OBBH na temat: księcia Andrzeja Lubomirskiego, 10 stycznia; książki *„Być pomocnikiem partii". Towarzystwo Krzewienia Kultury Świeckiej w Służbie PZPR i ideologii marksistowsko-leninowskiej*, 10 kwietnia; pracownik OIPN Rzeszów omówił udział leśników w rozpracowaniu niemieckiej „cudownej broni" – rakiet V-2 na poligonie SS w Bliźnie koło Dębicy, 16 czerwca; wypowiedź pracownika OBBH na temat wypoczynku wakacyjnego w PRL, 17 czerwca; rozmowa z pracownikiem OBBH na temat książki *Urząd Bezpieczeństwa w Krośnie w latach 1944–1956*, 26 czerwca; wypowiedź pracownika OBBH na temat reformy rolnej w 1944 r., 24 lipca; *Ziemiaństwo podczas okupacji w województwie lwowskim*, 11 września; wypowiedzi pracowników OBBH na temat ruchu pielgrzymkowego w PRL, 25 września; wypowiedź pracownika OBBH na temat 40. rocznicy zabójstwa ks. Jerzego Popiełuszki, 23 października. Odpowiedzialne: OBBH, OBEN;

– cykl „Gość Poranka” / Rozmowa na temat 80. rocznicy utworzenia Armii Krajowej i organizowanych w związku z tym obchodach przez OIPN Rzeszów, 13 lutego; rozmowa na temat 85. rocznicy ataku Związku Sowieckiego na Polskę, 17 września. Odpowiedzialne: OBBH;
– wypowiedź pracownika OBBH na temat ks. Michała Pilipca ps. „Ski”, 21 lutego. Odpowiedzialne: OBBH;
– „Aktualności” / Wypowiedź naczelnika OBUWiM na temat drugiej masowej deportacji Polaków na Sybir i do Kazachstanu, 12 kwietnia. Odpowiedzialne: OBUWiM;
– wypowiedź pracownika OBBH na temat zbrodni katyńskiej, 12 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH;
– wypowiedź pracownika OBBH na temat nielegalnego budownictwa sakralnego na terenie diecezji przemyskiej, 29 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH;
– wypowiedź pracownika OBBH na temat cyklu filmowego „Nielegalne kościoły”, 6 maja. Odpowiedzialne: OBBH;
– wypowiedź pracownika OBBH na temat polityki paszportowej PRL, 8 lipca. Odpowiedzialne: OBBH;
– rozmowa radiowa w 60. rocznicę śmierci bł. ks. Władysława Findysza, 22 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH;
– informacja o programie „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945. Straty.pl”, 6 listopada. Odpowiedzialne: OA;
– „Ojcowie Niepodległości” / Rozmowa z pracownikiem OBEN o udziale wybitnych Polaków – mężów stanu w walce o niepodległość, 11 listopada. Odpowiedzialne: OBEN;
– „Gość dnia” / Wypowiedź pracownika OBBH na temat 43. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego, 13 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH.

Polskie Radio Program 1:
– cykl „Przystanek Historia” / W ramach jednej z audycji pracownik OBEN przedstawił sylwetkę Wincentego Witosa w związku z jego 150. rocznicą urodzin, 24 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN;
– „Jedyne takie miejsce” / Pracownik OBEN przedstawił historię zbierania informacji przez wywiad polski na temat niemieckiej broni V na nazistowskim poligonie SS. Wydarzenie zostało zorganizowane w Parku Historycznym Blizna im. Wywiadu Armii Krajowej, 26 października. Odpowiedzialne: OBEN.

Polskie Radio Rzeszów:
– cykl „Kresowe Krajobrazy” / Rozmowa z pracownikiem OBEN na temat IV edycji konkursu „Kresy – polskie ziemie wschodnie w XX wieku”, 8 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN;
– cykl „Tu i Teraz” / Wypowiedzi pracownika OBBH na temat: *Początek akcji „Burza” na Wołyniu 15 I 1944 r.*, 15 stycznia; *Książę Kazimierz Lubomirski – przemysłowiec i dyplomata*, 3 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH;
– cykl „Studio Dokumentu” / W ramach audycji pracownicy OBEN przedstawili tematy: walki o Kresy Południowe – historię granicy polsko-czechosłowackiej w 1918 r., problematykę Spisza, Orawy, ostatecznych rozstrzygnięć granicznych, 14 stycznia, 21 stycznia; rozmowy radiowe: *Smutny los żołnierzy 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty Armii Krajowej*, 4 lutego; *Niezłomni z krośnieńskiego*, 3 marca; *Pacyfikacja Dylągowej 25–26 kwietnia 1944 r.*, 9 czerwca; w ramach audycji pracownik OBEN przedstawił temat dotyczący pierwszej Szkoły Oficerskiej „Strzelca”. Absolwenci szkoły w Stróży, nagrodzeni słynną odznaką „Parasol” tworzyli późniejsze kadry Legionów Polskich i odrodzonego Wojska Polskiego oraz elity władz cywilnych i wojskowych II Rzeczpospolitej, 4 sierpnia; naczelnik OBUWiM Rzeszów przybliżył słuchaczom sylwetki funkcjonariuszy Policji Państwowej z powiatu strzyżowskiego oraz temat nowej tablicy na budynku KPP w Strzyżowie, 11 sierpnia; wypowiedź pracownika OBBH na temat 24. Pułku Ułanów, 22 września; Józef Ostaszewski, żołnierz, ziemianin, inżynier, 11 listopada; audycja pt. *Jerzy Vaulin pod ochroną służb specjalnych PRL*; 17 listopada; historia ks. Mirosława Romana Oleszki (Olenki) z Baligrodu, 1 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH, OBEN, OBUWiM;
– wypowiedź pracownika OBBH dotycząca prac nad publikacją *Encyklopedia Solidarności* t. 5, 8 lutego. Odpowiedzialne: OBBH;

– wypowiedź pracownika OBBH na temat ks. Michała Pilipca ps. „Ski", 14 lutego. Odpowiedzialne: OBBH;
– cykl „Historia Duża i Mała" / Wypowiedź pracownika OBEN na temat publikacji *Dzieła wybrane Wincentego Witosa,* relacji polityka z gen. Władysławem Sikorskim i innymi ważnymi osobami z terenu obecnego województwa podkarpackiego, 12, 19 lutego; rozmowa radiowa: *Encyklopedia Solidarności* t. 5, 26 lutego; wypowiedź pracownika OBBH na temat książki *„Być pomocnikiem partii". Towarzystwo Krzewienia Kultury Świeckiej w Służbie PZPR i ideologii marksistowsko-leninowskiej*, 11 marca; *Ks. Eugeniusz Lubomirski de Vaux – czas zesłania w ZSRR i służba w II Korpusie Polskim*, 12 kwietnia; *Historia Encyklopedia Solidarności* t. 1–4, 29 kwietnia; wypowiedź pracownika OBBH na temat książki *Urząd Bezpieczeństwa w Krośnie w latach 1944–1956*, 17 czerwca; wypowiedź historyka OBBH na temat 24. Pułku Ułanów, 9 września; rozmowa o procesie Jerzego Vaulina – zabójcy Antoniego i Janiny Żubrydów, 25 listopada; informacja o programie „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945. Straty.pl", 14 listopada; wypowiedź naczelnika OBUWiM na temat przebiegu powstania listopadowego, przedstawienie sylwetek wybranych uczestników powstania pochodzących z Podkarpacia, 2 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH, OBEN, OA, OBUWiM;
– „Gość Dnia" / Rozmowa o Narodowym Dniu Pamięci Żołnierzy Wyklętych, 1 marca; rozmowa o ludobójstwie dokonanym na Polakach przez nacjonalistów ukraińskich, 11 lipca; rozmowa z okazji 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego, 1 sierpnia; rozmowa z okazji 85. rocznicy ataku Związku Sowieckiego na Polskę, 17 września; rozmowa z okazji 43. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego, 13 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH;
– wypowiedź pracownika OBBH do nagrania *Kościół Chrystusa Króla w Rzeszowie z perspektywy stu lat*, 22 marca. Odpowiedzialne: OBBH;
– „Spotkanie z Reportażem" / Rozmowa z pracownikiem OBEN na temat zbrodni wołyńskiej, znaczenia edukacji i pamięci historycznej, 17 lipca. Odpowiedzialne: OBEN;
– cykl „Radio Biwak" / Rozmowa z pracownikiem OBL na temat więzienia funkcjonującego w okresie okupacji niemieckiej i w okresie stalinowskim w Zamku Lubomirskich w Rzeszowie, 19 sierpnia. Odpowiedzialne: OBL;
– rozmowa radiowa w 60. rocznicę śmierci bł. ks. Władysława Findysza, 21 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH;
– „Aktualności" / Rozmowa z pracownikiem OBUWiM na temat wybuchu II wojny światowej, 1 września; rozmowa z naczelnikiem OBUWiM na temat napaści sowieckiej na Polskę, 17 września. Odpowiedzialne: OBUWiM;
– „Dziennik Regionów" / Rozmowa z naczelnikiem OBUWiM na temat napaści sowieckiej na Polskę, 17 września. Odpowiedzialne: OBUWiM;
– „Dyskusyjny Klub Radiowy" / Rola i znaczenie arystokracji i ziemiaństwa w XIX i XX w. w Polsce, 8 października. Odpowiedzialne: OBBH;
– audycja *1. Dywizja Pancerna gen. Stanisława Maczka*, 27 października. Odpowiedzialne: OBBH;
– „Wiadomości" / Rozmowa z pracownikami OBUWiM na temat powstańców listopadowych, których groby znajdują się na starym cmentarzu komunalnym w Rzeszowie, 29 listopada. Odpowiedzialne: OBUWiM;
– audycje *Polacy w walce z bronią V*, 15 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH.

Radio Gdańsk / Cykl „Kresowy Salonik" / Wypowiedzi pracowników OBBH na temat publikacji *Zbrodnie Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów i Ukraińskiej Powstańczej Armii na Kresach Południowo-Wschodnich II Rzeczypospolitej (1939–1945) w dokumentach. Studia i materiały* oraz stosunków polsko-ukraińskich podczas II wojny światowej, 28 lutego. Odpowiedzialne: OIPN Gdańsk, OBBH Rzeszów.

Polskie Radio Kraków / „Posłuchaj Historii" / *„Polityk na wskroś pozytywny" – Wincenty Witos* – w audycji pracownicy OIPN Rzeszów przedstawili życie i działalność Wincentego Witosa, 13 marca; wypowiedź pracownika OBBH na temat książki *„Być pomocnikiem partii". Towarzystwo Krzewienia*

Kultury Świeckiej w Służbie PZPR i ideologii marksistowsko-leninowskiej, 12 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH.

Radio Leliwa:
- wypowiedź pracownika OBBH na temat wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów" w Baranowie Sandomierskim, 19 marca. Odpowiedzialne: OBBH;
- wypowiedź pracownika OBBH na temat ludobójstwa dokonanego przez nacjonalistów ukraińskich na Kresach II RP, 11 lipca. Odpowiedzialne: OBBH.

Radio Lwów:
- pracownik OBEN w audycji *Przeciwko wspólnemu wrogowi – sojusz Petlura–Piłsudski* przedstawił wydarzenia z okresu wojny z bolszewikami w 1920 r., 22 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN;
- *Ks. kapelan Michał Philipiec – żołnierz Chrystusa* / Pracownik OBEN w audycji przedstawił biografię bohaterskiego kapłana, ze szczególnym uwzględnieniem wydarzeń z okresu II wojny światowej, aż do męczeńskiej śmierci z rąk komunistów, 7 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.

Trendy Radio Krosno / „Gość Dnia" / Rozmowa na temat 81. rocznicy rzezi wołyńskiej, 11 lipca; rozmowa na temat 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego, 1 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH.

Trendy Radio / „Geneza Święta Niepodległości" – pracownik OBEN przedstawił problematykę obchodów święta narodowego w okresie II Rzeczpospolitej, nawiązał do wojskowych korzeni święta oraz sposobów celebrowania rocznic w dwudziestoleciu międzywojennym oraz w czasie II wojny światowej, 11 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.

ODDZIAŁ IPN SZCZECIN

Polskie Radio Koszalin / Audycja *W rytmie życia* / Udział prokuratora OKŚZpNP w programie dotyczącym obozu KL Ravensbrück, filia w Kaliszu Pomorskim, 21 marca. Odpowiedzialna: OKŚZpNP.

Polskie Radio Szczecin:
- „Fonosfera" / Rozmowa z pracownikiem OBBH o wizycie Jana Pawła II w Szczecinie 11 czerwca 1987 r., 11 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH;
- „Radio Szczecin na Wieczór" / Rozmowa z pracownikiem OBBH na temat zmarłego Andrzeja Milczanowskiego, 23 lipca; rozmowa z pracownikiem OBBH z okazji 40. rocznicy zamordowania ks. Jerzego Popiełuszki, 23 października. Odpowiedzialne: OBBH;
- udział pracowników OBEN i OBBH w audycji poświęconej zagadnieniu 85. rocznicy powołania Polskiego Państwa Podziemnego, 26 września. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH;
- udział w konferencji prasowej w związku z wernisażem wystawy pt. „39/45", przygotowanej przez OBEN, towarzyszącej uroczystości wręczenia odznaczeń i banknotów pamiątkowych żołnierzom Armii Krajowej i uczestnikom powstania warszawskiego, 2 października. Odpowiedzialne: OBEN;
- wypowiedź na temat odczytu pt. *Powstanie warszawskie z perspektywy Londynu. Major Zbigniew Sujkowski i jego studium strategiczne*, zaprezentowanego podczas Ogólnopolskiej Interdyscyplinarnej Konferencji Naukowej pt. „Jak Feniks z popiołów – w 80. rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego", zorganizowanej przez Muzeum Niepodległości w Warszawie, 8 października. Odpowiedzialne: OBEN;
- audycja Małgorzaty Frymus / Rozmowa z pracownikiem OBBH na temat nowo wydanej biografii Mariana Jurczyka, 8 października. Odpowiedzialne: OBBH;
- udział w audycji z okazji Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej pt. „Legiony Polskie Józefa Piłsudskiego – aspekty militarne i społeczno-polityczne", organizowanej w dniach 7–8 listopada przez OIPN Szczecin w ramach 110. rocznicy wymarszu Pierwszej Kompanii Kadrowej Strzelców Józefa Piłsudskiego, 6 listopada. Odpowiedzialne: OBEN;

– audycja *Znana i nieznana historia Pierwszej Kompanii Kadrowej i Legionów* / Rozmowa z pracownikiem OBBH, 6 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.

Radio Plus / Rozmowa z pracownikiem OBBH na temat książki *Jan Paweł II w Szczecinie. Przygotowania do wizyty, jej przebieg i przesłanie*, 13 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH.

Radio Super FM Szczecin / „Podsumowanie dnia w Radiu Super FM" / Rozmowa z pracownikiem OBBH na temat konferencji naukowej zorganizowanej przez IPN „Legiony Polskie Józefa Piłsudskiego – aspekty militarne i społeczno-polityczne" oraz Narodowego Święta Niepodległości, 8 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.

Delegatura IPN w Koszalinie
Polskie Radio Koszalin:
– wywiad z pracownikiem DIPN Koszalin na temat rocznicy deportacji ludności polskiej na Syberię w 1940 r., 8 lutego;
– *Katastrofa, której nie dało się ukryć* / Rozmowa poświęcona katastrofie czarnobylskiej, 22 kwietnia;
– *Przebraże 1943* / Współudział w nagraniu felietonu radiowego o tematyce historycznej poświęconego samoobronie polskiej podczas wydarzeń 1943 r. na Wołyniu. Felieton przygotowano w związku z obchodami Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Ludobójstwa, 9 lipca;
– prezentacja oferty edukacyjnej OBEN Szczecin w trakcie audycji w Radiu Koszalin w związku z rozpoczęciem nowego roku szkolnego 2024/2025, 27 sierpnia;
– przygotowanie merytoryczne i udział w nagraniu audycji poświęconej polskim tradycjom wojskowym, 4 października;
– wypowiedź poświęcona biografii Ludwika Kalksteina, którego działalność w latach okupacji stanowiła główną oś dyskusji zrealizowanej w ramach Przystanku Historia IPN w Koszalinie, 28 listopada.

ODDZIAŁ IPN WARSZAWA
Polskie Radio 24:
– cykl „Poczytnik" / Rozmowa z naczelnikiem OBBH na temat Zdzisława Rurarza i Romualda Spasowskiego, 8 stycznia. Odpowiedzialne: OBBH;
– cykl „PRL – Historia Prawdziwa" / Rozmowa z naczelnikiem OBBH na temat zabójstw politycznych w 1989 r., 16 lutego. Odpowiedzialne: OBBH;
– rozmowa z pracownikiem OBBH na temat akcji „Burza", 25 lutego. Odpowiedzialne: OBBH;
– rozmowa z naczelnikiem OBBH na temat polskiej emigracji powojennej, 23 maja. Odpowiedzialne: OBBH;
– cykl „Pomówmy o tym" / Rozmowa naczelnika OBBH na temat mordów politycznych w PRL, 14 października. Odpowiedzialne: OBBH.

Katolickie Radio Podlasie w Siedlcach:
– cykl „Wyklęci z Podlasia" / Wypowiedź pracownika OBBH na temat: Piotra Szpondera „Sęka" i Henryka Korzeniowskiego „Wrony", 1 marca; Franciszka Pliszki „Marynarza", 6 marca; Józefa Małczuka „Brzaska", „Grzmota", 13 marca; ks. Zygmunta Jarkiewicza, 20 marca; Zygmunta Jezierskiego „Orła", „Jastrzębia", 27 marca; Stanisława Ostwinda-Zuzgi „Kropidła", „Bolesława", 3 kwietnia; wypowiedź dr. Damiana Sitkiewicza na temat: Mariana Bernaciaka „Orlika", 10 kwietnia; Henryka Hebdy „Korwina", „Okrzei", 17 kwietnia; Mariana Gadomskiego „Niedźwiadka", 24 kwietnia; ks. Kazimierza Fertaka, 1 maja; Zdzisława Wiewiórskiego „Visa", 8 maja; Czesława Szpiega „Skupa" i Tadeusza Marczuka „Kurzawy", 15 maja; Witalisa Skorupki, 21 maja; Antoniego Połujanowa „Błyskawicy", 29 maja; Aleksandra Wereszki „Rocha", „Rosomaka", 19 czerwca; Jerzego Skolińca „Jurka", 26 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH;

– wywiad z pracownikiem OBBH na temat konferencji naukowej „Powiat Mińsk Mazowiecki w pierwszej dekadzie rządów komunistycznych 1944–1956" (w ramach projektu naukowego „Mazowsze i Podlasie w ogniu 1944–1956"), 12 marca. Odpowiedzialne: OBBH.

Polskie Radio Program 1 / Cykl „Przystanek Historia" / Audycja *80. rocznica akcji „Burza"* – wypowiedź pracownika OBBH na temat publikacji *Migawki z okupowanej Warszawy. 1940*, 14 lutego. Odpowiedzialne: OBBH.

Polska Agencja Prasowa:
– wywiad z naczelnikiem OBBH na temat Edmunda Malinowskiego, 13 marca. Odpowiedzialne: OBBH;
– wywiad z dyrektorem OIPN Warszawa na temat wsparcia udzielonego przez Armię Krajową powstańcom w getcie warszawskim, 19 kwietnia. Odpowiedzialne: OIPN Warszawa, asystent prasowy;
– nagranie wywiadu z naczelnikiem OBBH na temat procesu André Robineau, 13 listopada. Odpowiedzialne: OBBH;
– wypowiedź ekspercka pracownika OBBH *Bojowcy otworzyli ogień, na demonstrantów ruszyła kozacka szarża. W 1904 r. na pl. Grzybowskim rozegrały się krwawe sceny*, 13 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.

Radio Kraków / Cykl „Posłuchaj Historii" / Rozmowa z naczelnikiem OBBH na temat Romualda Spasowskiego i Zdzisława Rurarza, 21 marca. Odpowiedzialne: OBBH.

Informacyjna Agencja Radiowa / Wywiad z dyrektorem OIPN na temat najnowszego komiksu historycznego *Monte Cassino 1944. Bitwa dziesięciu armii*, 30 marca. Odpowiedzialne: dyrektor OIPN.

Polskie Radio dla Zagranicy / 13 *kwietnia obchodzimy Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej* / Rozmowa z pracownikiem OBBH z okazji Dnia Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej, 13 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH.

Polskie Radio Program 2 / Cykl „Rzeczpospolite" / Rozmowa z naczelnikiem OBBH na temat Zdzisława Rurarza i Romualda Spasowskiego, 16 maja; rozmowa na temat NSZZ „Solidarność" Huty Warszawa, 16 października. Odpowiedzialne: OBBH.

Polskie Radio / *„Bohaterki wśród bohaterów". Wyjątkowa wystawa IPN o kobietach w Powstaniu Warszawskim* / Wywiad z pracownikiem OBEN na temat kobiet walczących w powstaniu warszawskim oraz wystawy, 26 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.

Radio Warszawa 106,2:
– cykl „Przystanek Historia" / Audycja we współpracy z IPN: *Ruszyli na pomoc walczącym powstańcom*, 17 lipca; *Odegrały wielką rolę w Powstaniu Warszawskim*, 1 sierpnia; *Poruszają serca. Powstańcze Anioły*, 31 lipca; *Dowódcy powstania warszawskiego*, 2 sierpnia; *Dlaczego powstanie warszawskie, a nie powszechne?* – rozmowa z dyrektorem OIPN. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH, asystent prasowy;
– wywiad z naczelnikiem OBBH na temat międzynarodowej konferencji naukowej „Rachunki za Powstanie Warszawskie", 2 października. Odpowiedzialne: OBBH.

Radio dla Ciebie:
– *„Bohaterki wśród bohaterów". Wystawa w hołdzie uczestniczkom Powstania Warszawskiego* / Wywiad z pracownikiem OBEN na temat kobiet walczących w powstaniu warszawskim oraz wystawy, 30 lipca. Odpowiedzialne: OBEN;

– wywiad z dyrektorem OIPN na temat kampanii społecznej „straty.pl" oraz problemu zliczenia ofiar niemieckich zbrodni i ich kategorii, 2 listopada. Odpowiedzialny: asystent prasowy;
– udział pracownika OBBH w audycji na temat 43. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego w Polsce, 13 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH.

Radio Nowy Świat / *Powstanie warszawskie* / Nagranie podcastu z pracownikiem OBBH, 1 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH.

Radio Plus / Wywiad z naczelnikiem OBBH na temat międzynarodowej konferencji naukowej „Rachunki za Powstanie Warszawskie", 2 października. Odpowiedzialne: OBBH.

ODDZIAŁ IPN WROCŁAW

Polskie Radio Wrocław:

– cykl „Stąd do Historii: Niezłomni z Osobowic" / Rozmowa z pracownikiem OBBH o losach 30 działaczy niepodległościowych z Dolnego Śląska, skazanych przez Wojskowy Sąd Rejonowy we Wrocławiu w latach 1946–1955 na karę śmierci lub wieloletnie więzienie. Zostali oni pochowani w bezimiennych grobach na cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu, 9 stycznia. Odpowiedzialne: OBBH;
– „Wiadomości" / Wypowiedź dyrektora OIPN na temat odsłonięcia tabliczki z nazwą skweru im. Ofiar Obozu Burgweide na Sołtysowicach, 6 maja. Odpowiedzialne: asystent prasowy, dyrektor OIPN;
– rozmowa z naczelnikiem OA na temat książki *Niezłomni z Osobowic. Ludzie podziemia niepodległościowego pochowani w kwaterach 81A i 120 cmentarza Osobowickiego we Wrocławiu w latach 1948–1956. Przewodnik biograficzny*, 28 października. Odpowiedzialne: OA;
– „Wieczór z Dolnego Śląska" / *Spod ziemi patrzy Breslau* – rozmowa z pracownikiem OBEN, 31 października; rozmowa z naczelnikiem OBBH w rocznicę wprowadzenia stanu wojennego w Polsce, 13 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH;
– audycja *Dźwiękowa Historia – Hejnalista spod Monte Cassino* / Rozmowa z pracownikiem OBBH, 23 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.

Radio Maryja / Cykl „Głos z Krakowa" / *Historia „Kochanka Wielkiej Niedźwiedzicy". Nieznana historia szpiega, więźnia, egzekutora* – rozmowa z naczelnikiem OA na temat życia i działalności Sergiusza Piaseckiego, 24 stycznia. Odpowiedzialne: OA.

Polskie Radio Rzeszów / Rozmowa z naczelnikiem OA z okazji odsłonięcia pomnika ppłk. Ludwika Marszałka „Zbroi" w Dębicy, 3 marca. Odpowiedzialne: OA.

Radio Wnet / „Audycja Poranna" / Rozmowa z pracownikiem OBBH na temat Romana Dmowskiego, 16 sierpnia. Odpowiedzialny: asystent prasowy, OBBH.

Delegatura IPN w Opolu

Radio Opole:

– odpowiedź zastępcy dyrektora OIPN na apel działaczy Forum Młodych Prawa i Sprawiedliwości o dokończenie dekomunizacji przestrzeni publicznej, 5 lutego;
– relacja ze szkolenia wojskowego pracowników DIPN Opole – wypowiedź zastępcy dyrektora OIPN, 11 marca;
– relacja z otwarcia ścieżki edukacyjnej w Malerzowicach Wielkich – wypowiedź zastępcy dyrektora OIPN, 9 września;
– wypowiedź zastępcy dyrektora OIPN oraz pracownika OA na temat projektu IPN „straty.pl", 31 września;
– relacja z odsłonięcia tablicy upamiętniającej Augustyna Kośnego – wypowiedź dyrektora OIPN, 27 listopada.

3.2.2. Audycje telewizyjne

CENTRALA

TV Republika:

– „Republika po Południu" / Rozmowa z prezesem Karolem Nawrockim na temat finansowania działalności IPN, 3 stycznia. Odpowiedzialne: BRP;
– „Wydanie Specjalne" / Rozmowa z prezesem Karolem Nawrockim o znikających symbolach pamięci, 31 stycznia; wypowiedź dyrektora BRP w związku z zapowiedziami likwidacji IPN, 31 stycznia. Odpowiedzialne: BRP;
– „Dzisiaj" / Wypowiedź dyrektora BRP w rocznicę śmierci ks. Franciszka Blachnickiego, 27 lutego; wypowiedź zastępcy prezesa Krzysztofa Szwagrzyka w 75. rocznicę śmierci mjr. Hieronima Dekutowskiego „Zapory", 7 marca. Odpowiedzialne: BRP;
– „Republika Wieczór" / Wywiad z prezesem Karolem Nawrockim w dniu obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, 1 marca. Odpowiedzialne: BRP;
– „Republika Historii" / Biuro Rzecznika Prasowego oraz Archiwum IPN wspólnie z TV Republika przygotowały i wyemitowały oraz spopularyzowały w mediach społecznościowych cykl 20 około pięciominutowych audycji telewizyjnych poświęconych: Fortowi III Pomiechówek obok obozu w Działdowie (Soldau), 12 lipca; Marii Marynowskiej, 19 lipca; Marii Hiszpańskiej-Neumann, 26 lipca; Henrykowi Śmigaczowi – fotoreporterowi II wojny światowej, 2 sierpnia; Ewie Stolarskiej z d. Piaszczyńskiej i Jerzemu Stolarskiemu, 9 sierpnia; Sergiuszowi Piaseckiemu, 16 sierpnia; Janowi Kotowiczowi, 23 sierpnia; poznańskiemu Czerwcowi '56, 30 sierpnia; zajęciu przez oddział polskiej Powstańczej Armii Krajowej 6 września 1982 r. ambasady polskiej w Bernie, 6 września; akcji zbrojnej w Pomiechówku dokonanej 28 sierpnia 1950 r. przez żołnierzy podziemia niepodległościowego, 13 września; członkowi WiN Waldemarowi Baczakowi ps. „Młody", „Arne", „F-25", „Henryk", skazanemu na karę śmierci, 20 września; wizycie 6–12 września 1967 r. Charlesa de Gaulle'a w Polsce, 27 września; represjom związkowców i opozycjonistów w stanie wojennym, 4 października; działaczce wywiadu z Supraśla Felicji Wolffównie, której nie złamały długie i ciężkie śledztwa, 11 października; historii rodziny Moszorów – Kazimierzowi i Ludmile z d. Dąbrowskiej i wystawie jej poświęconej „Droga i dziedzictwo. Dzieje rodziny Moszoro / Camino y Legado. Historia de la Familia Moszoro", 18 października; małżonkom Słonimskim – otwockim Sprawiedliwym wśród Narodów Świata, ukrywającym rodziny żydowskie z gett w Otwocku, Będzinie i Warszawie, 25 października; gen. Stefanowi Jackowi Dembińskiemu i wystawie jemu poświęconej, prezentowanej od 16 października w Izbie Pamięci Strzelecka 8, 1 listopada; cichociemnemu ppor. Czesławowi Rossińskiemu zamordowanemu 12 kwietnia 1945 r. na Zamku w Lublinie za rzekome przygotowywanie zamachu na Bolesława Bieruta i Edwarda Osóbkę-Morawskiego, 8 listopada; Marii Wittek ps. „Mira" – pierwszej Polce, która została generałem Wojska Polskiego, 15 listopada; Władysławowi Zarzyckiemu, wielokrotnie odznaczanemu za działalność niepodległościową, 22 listopada. Odpowiedzialne: BRP, AIPN;
– „Republika Wstajemy!" / Wywiad dotyczący edukacji historycznej oraz promocja nowego spektaklu *Historia Wiktorii i Franka*, 29 sierpnia; wywiad dotyczący Centralnego Przystanku Historia, Strefy Nowych Technologii oraz oferty edukacyjnej CPH, 20, 21 października. Odpowiedzialne: CPH;
– „W Punkt" / *Polsko-niemiecki podręcznik do historii to ogromny sukces niemieckiej polityki pamięci* / Rozmowa red. Katarzyny Gójskiej z prezesem Karolem Nawrockim, 3 września. Odpowiedzialne: BRP.

TV Trwam:

– „Polski Punkt Widzenia" / Rozmowa z zastępcą prezesa Karolem Polejowskim na temat działalności IPN, w tym archiwalnej, 19 stycznia; rozmowa z prezesem Karolem Nawrockim o polityce historycznej, ekshumacjach na Ukrainie, reparacjach wojennych, pogrzebie 700 ofiar zbrodni niemieckich w Dolinie Śmierci w Chojnicach, 30 sierpnia; rozmowa z prezesem Karolem Nawrockim w 106. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości, 11 listopada. Odpowiedzialne: BRP;

– „Rozmowy Niedokończone” / Rozmowa z prezesem Karolem Nawrockim na temat działalności IPN w kontekście zapowiedzi likwidacji IPN, 4 lutego; wywiad z zastępcą prezesa Karolem Polejowskim na temat edukacji historycznej Polaków, 27 kwietnia. Odpowiedzialne: BRP;
– wypowiedź pracownika BBH na potrzeby filmu dokumentalnego *Moja sytuacja jest szczególnie trudna* na temat Jana Olszewskiego w kontekście procesu toruńskiego, 7 lutego. Odpowiedzialne: BBH;
– relacja ze spektaklu *Moje serce zostało we Lwowie…*, który odbył się w gdańskim Domu Harcerza, 18 lipca. Odpowiedzialne: BWK;

Telewizja Morska / Rozmowa z dyrektorem BWK o działalności Biura, 2 lutego. Odpowiedzialne: BWK.

TVP Kultura:
– wypowiedź pracownika BBH na potrzeby filmu dokumentalnego *Moja sytuacja jest szczególnie trudna* na temat Jana Olszewskiego w kontekście procesu toruńskiego, 7 lutego. Odpowiedzialne: BBH.

TVP Rzeszów / Zapowiedź widowiska *Byśmy byli jedno*, planowanego na 18 lutego w sanktuarium św. Jana Pawła II w Krośnie, 16 lutego. Odpowiedzialne: BWK.

TVP INFO:
– „Kontrapunkt” / Udział dyrektora BRP w programie poświęconym przyszłości IPN, 5 marca; rozmowa z prezesem Karolem Nawrockim, o polityce historycznej, upamiętnieniach i dekomunizacji przestrzeni publicznej, 29 lipca. Odpowiedzialne: BRP.

TVP 3 Wrocław:
– „Fakty” / Wypowiedź prezesa Karola Nawrockiego o Sergiuszu Piaseckim w związku z międzynarodową konferencją IPN poświęconą twórczości Sergiusza Piaseckiego, 23 marca. Odpowiedzialne: BRP.

TVP Historia:
– Wypowiedź pracownika BBH na potrzeby filmu dokumentalnego *Aż po grób* na temat ratowania Żydów we Frampolu, 28 marca. Odpowiedzialne: BBH.

TVP Kielce:
– wypowiedzi dyrektora BWK oraz pracowników DIPN KIelce na temat widowiska *Byśmy byli jedno*, które odbyło się w katedrze w Sandomierzu, 24 maja. Odpowiedzialne: BWK;
– „Drzwi do Kultury” / Odc. 58, relacja ze spektaklu *Przez ścianę* (wywiad z dyrektorem BWK i reżyserem Leszkiem Zduniem), 17 października. Odpowiedzialne: BWK.

Telewizja wPolsce.pl/wPolsce24:
– „W Centrum Wydarzeń” / Rozmowa z prezesem Karolem Nawrockim w Dniu Flagi RP, 2 maja; rozmowa red. Tadeusza Płużańskiego z zastępcą prezesa Karolem Polejowskim na temat polityki historycznej Polski i Niemiec, 1 lipca; rozmowa z rzecznikiem prasowym IPN w rocznicę zbrodni wołyńskiej, 11 lipca; rozmowa z prezesem Karolem Nawrockim o demontażu obiektu propagandowego w Nowogardzie, 23 lipca. Odpowiedzialne: BRP;
– „Wywiad wPolsce” / *Muzeum II WŚ zarządzają ludzie niekompetentni* – wywiad z prezesem Karolem Nawrockim przeprowadził red. Marcin Wikło, 27 czerwca. Odpowiedzialne: BRP;
– „Poranek wPolsce24” / Wywiad z prezesem Karolem Nawrockim o polityce historycznej, 4 września; rozmowa z zastępcą prezesa Mateuszem Szpytmą w rocznicę agresji Związku Sowieckiego na Polskę, 17 września; rozmowa z zastępcą dyrektora AIPN na temat programu dokumentacyjnego „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945” i bazy „straty.pl”, 31 października. Odpowiedzialne: BRP, AIPN;

– „Gość Wiadomości wPolsce24” / Rozmowa z prezesem Karolem Nawrockim na temat działalności IPN, budżetu oraz odpowiedzialności za Polskę, 9 września; o pracach poszukiwawczych i identyfikacyjnych Instytutu, edukacji młodzieży oraz polityce historycznej, 1 października; o Pomorskim Kongresie Pamięci Narodowej, likwidacji zbioru zastrzeżonego i dezubekizacji, 4 listopada. Odpowiedzialne: BRP;
– „Serwis Informacyjny” / Rozmowa z zastępcą prezesa Mateuszem Szpytmą na temat zmian personalnych w Międzynarodowej Radzie Oświęcimskiej, 13 września. Odpowiedzialne: Biuro Prezesa.

TVP 3 Warszawa:
– wywiad z pracownikiem AIPN w związku z Międzynarodowym Dniem Archiwów dotyczący nabytku przekazanego przez Barbarę Kownacką-Płauszewską, 5 czerwca. Odpowiedzialne: AIPN;
– wywiad z pracownikiem AIPN w związku z inauguracją III Dni Wydawnictwa, 12 sierpnia. Odpowiedzialne: AIPN;
– „Dobrego Dnia” / W ramach programu śniadaniowego transmisja na żywo ze Strefy Nowych Technologii. Widzowie mogli zobaczyć, jak wygląda Strefa Nowych Technologii w Centralnym Przystanku Historia IPN oraz jakie atrakcje czekają odwiedzających. Udział pracownika BNT, 26 września. Odpowiedzialne: BNT.

TVP 3 Kielce:
– „Informacje” / Wypowiedź pracownika IPN do reportażu na temat 80. rocznicy największej egzekucji w Lesie Wełeckim, 21 lipca. Odpowiedzialne: BBH (Zespół Pełnomocnika Prezesa IPN ds. badań nad terrorem okupacyjnym na ziemiach polskich w latach 1939–1945).

Polsat NEWS:
– „Gość Wydarzeń” / Rozmowa z prezesem Karolem Nawrockim m.in. o pomniku Rzezi Wołyńskiej w Domostawie, 15 września. Odpowiedzialne: BRP;
– „Punkt Widzenia” / Rozmowa z prezesem Karolem Nawrockim m.in. o polityce historycznej obecnego rządu, 2 października. Odpowiedzialne: BRP;
– „Nowy Dzień” / Rozmowa z zastępcą prezesa Mateuszem Szpytmą w 40. rocznicę zamordowania ks. Jerzego Popiełuszki, 19 października. Odpowiedzialne: BRP.

TV Dziennik Związkowy / Wypowiedź koordynatorki projektu „Archiwum Pełne Pamięci” przybliżająca tę ideę Polonii amerykańskiej, 26 września. Odpowiedzialne: AIPN.

TVP Polonia:
– „Tygodnik” / Rozmowa z zastępcą prezesa Karolem Polejowskim na temat ekshumacji na Wołyniu, 11 października. Odpowiedzialne: BRP.

TV Niepokalanów / Relacja z obchodów Narodowego Dnia Pamięci Duchownych Niezłomnych w Niepokalanowie, 22 października. Odpowiedzialne: BWK.

Telewizja WTK / „Gość Wieczoru WTK” / Rozmowa z prezesem Karolem Nawrockim o dekomunizacji przestrzeni publicznej i polityce historycznej, 23 października. Odpowiedzialne: BRP.

Kanał ZERO / „7:00” / Rozmowa dotycząca ojców niepodległości oraz edukacji historycznej w ramach obchodów Narodowego Święta Niepodległości, 11 listopada. Odpowiedzialne: CPH.

TVP 1:
– „19.30” / Udział dyrektora BBH w programie w charakterze eksperta, 11 listopada. Odpowiedzialne: BBH;

– „Flesz Historii” / Udział pracownika BBH w odcinku poświęconym strajkowi szkolnemu we Włoszczowie w 1984 r., 28 listopada. Odpowiedzialne: BBH.

TVP Gdańsk / Relacja z koncertu *Od niepodległości do wolności*, 11 listopada. Odpowiedzialne: BWK.

TVP Szczecin / Rozmowa z Sebastianem Rysiem, odtwórcą głównej roli Wincentego Witosa w spektaklu *Trzy razy on*, oraz dyrektorem BWK, 20 grudnia. Odpowiedzialne: BWK.

ODDZIAŁ IPN BIAŁYSTOK

TVP 3 Białystok:

– „Obiektyw” / Wypowiedź dyrektora OIPN oraz naczelnika OBBH w związku ze 161. rocznicą wybuchu powstania styczniowego, 22 stycznia; wypowiedź pracownika OBBH na temat 81. rocznicy likwidacji getta białostockiego, 5 lutego; wypowiedź pracownika OBEN w związku z 84. rocznicą masowych wywózek Polaków na Syberię, 11 lutego; wypowiedź pracownika OBEN na temat odzyskania przez Białystok niepodległości, 19 lutego; wypowiedź na temat kwalifikacji regionalnych do II Olimpiady Gier Planszowych, 22 lutego; wypowiedź dyrektora OIPN w związku z obchodami Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, 1 marca; wypowiedź w związku z odsłonięciem tablicy upamiętniającej jednego z 316 cichociemnych – żołnierzy Armii Krajowej – płk. Jana Kamieńskiego ps. „Cozas”, 10 marca; wypowiedź w związku z odsłonięciem tablicy w hołdzie nauczycielom Suwalszczyzny zamordowanym, więzionym, wyrzucanym z pracy i szykanowanym przez władze komunistyczne w latach 1944–1989, 12 marca; wypowiedź w związku z obchodami imienin bł. ks. Jerzego Popiełuszki – kapelana „Solidarności”, 23 kwietnia; wypowiedź autora książki *Nie tylko Ulmowie. Historie o Polakach ratujących Żydów na Podlasiu* oraz dyrektora OIPN, 26 kwietnia; wypowiedź pracownika OBBH na temat buntu w Olendach w 1954 r., 28 kwietnia; wypowiedź dyrektora OIPN w związku z uroczystym oznaczeniem i poświęceniem wyremontowanego staraniem OIPN Białystok grobu ks. kan. mjr. Pawła Sargiewicza, kapelana 8. Pułku Artylerii Przeciwlotniczej Ciężkiej w czasie bitwy o Monte Cassino, 16 maja; wypowiedź naczelnika OBEN na temat wydarzenia „Patrol Szlakiem Służb Granicznych” zorganizowanego przez OBEN w Wiżajnach, 9 czerwca; wypowiedź pracownika OBBH na temat spalenia synagogi w Białymstoku, 27 czerwca; wypowiedź dyrektora OIPN w związku 80. rocznicą operacji „Ostra Brama” i akcji „Burza”, 1 lipca; wypowiedź dyrektora OIPN oraz pracownika OBBH w związku z uroczystym poświęceniem odrestaurowanego staraniem OIPN Białystok grobu ks. kpt. Wiktora Gogolińskiego ps. „Wiktor”, kapelana 3. Zgrupowania Okręgu Wileńskiego Armii Krajowej, 2 lipca; wypowiedź dyrektora OIPN w związku z odsłonięciem muralu mjr. dypl. Mieczysława Potockiego „Węgielnego”, dowódcy 2. Zgrupowania Partyzanckiego Armii Krajowej, 4 lipca; wypowiedź pracownika OBBH w związku z 79. rocznicą obławy augustowskiej, 12 lipca; wypowiedź pracownika OBBH w związku ze zbrodnią niemiecką w Roszkach-Wodźkach, 27 lipca; wypowiedź pracownika OBBH na temat zbrodni niemieckiej w Tryczówce, 28 lipca; wypowiedź dyrektora OIPN w związku z uroczystym poświęceniem i oznaczeniem wyremontowanego staraniem OIPN Białystok grobu śp. mjr. Aleksandra Komara, 13 sierpnia; wypowiedź dyrektora OIPN w związku ze 104. rocznicą bitwy o Białystok, 22 sierpnia; wypowiedź naczelnika OBBH w związku z 70. rocznicą śmierci mjr. Jana Tabortowskiego „Bruzdy”, 25 sierpnia; wypowiedź dyrektora OIPN z okazji 105. rocznicy powstania sejneńskiego, 25 sierpnia; wypowiedź dyrektora OIPN w związku z uroczystym odsłonięciem i poświęceniem wyremontowanego staraniem OIPN Białystok pomnika Armii Krajowej w Dąbrowie Białostockiej, 27 września; wypowiedź dyrektora OIPN w związku z uroczystym oznaczeniem i poświęceniem wyremontowanego staraniem OIPN Białystok grobu Jadwigi Świętorzeckiej ps. „Stokrotka” należącej do Narodowego Zjednoczenia Wojskowego, 15 października; wypowiedź dyrektora OIPN w związku z odsłonięciem i poświęceniem znajdującego się na cmentarzu katolickim w Hajnówce krzyża upamiętniającego

bł. ks. Jerzego Popiełuszkę, 19 października; wypowiedź dyrektora OIPN Białystok oraz pracownika OA w związku z galą VII Konkursu Poetyckiego „Historia najnowsza Polski w poezji dzieci i młodzieży", 24 października; wypowiedź dyrektora OIPN oraz pracownika OA podczas konferencji prasowej zorganizowanej przez OIPN Białystok w związku z projektem „Straty.pl", 31 października; relacja z gali XI Ogólnopolskiego Konkursu „Audycja Historyczna Roku 2024", 26 listopada; wypowiedź dyrektora OIPN z okazji 43. rocznicy Dnia Pamięci Ofiar Stanu Wojennego zorganizowanego w Łapach, 13 grudnia. Odpowiedzialne: dyrektor OIPN, OBBH, OBEN, OA;
– „Gość Obiektywu" / Rozmowa z dyrektorem OIPN w związku z przekształceniem Związku Walki Zbrojnej w Armię Krajową, 14 lutego; rozmowa z dyrektorem OIPN o poszukiwaniach miejsc pochowków ofiar zbrodni komunistycznych, odnawianiu grobów weteranów oraz o konkursie poetyckim „Historia najnowsza Polski w poezji dzieci i młodzieży", 24 października; rozmowa z dyrektorem OIPN o XI edycji konkursu „Audycja Historyczna Roku", 26 listopada Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.

TVP Wilno / Magazyn informacyjny „Obiektyw" / Wypowiedź dyrektora OIPN w związku z uroczystymi obchodami 80. rocznicy operacji „Ostra Brama" w Skorbucianach na Litwie, 6 lipca. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.

TV Hajnówka / Magazyn informacyjny „Flesz tygodnia" / Wypowiedź dyrektora OIPN w związku z odsłonięciem i poświęceniem znajdującego się na cmentarzu katolickim w Hajnówce krzyża upamiętniającego bł. ks. Jerzego Popiełuszkę, 19 października. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.

Delegatura IPN w Olsztynie
TVP 3 Olsztyn:
– „Informacje" / Wypowiedź pracownika DIPN Olsztyn na temat działalności Armii Czerwonej, 22 stycznia;
– „Głos Regionu" / Wystąpienie naczelnika DIPN Olsztyn na temat wybuchu powstania warszawskiego, 1 sierpnia; na temat odzyskania niepodległości w 1918 r., 11 listopada; na temat rocznicy wprowadzenia stanu wojennego, 13 grudnia.

ODDZIAŁ IPN GDAŃSK
TVP 3 Gdańsk:
– „Panorama" / Wypowiedź w związku z promocją książki *Polska Walcząca na Pomorzu. Struktury i ludzie konspiracji*, 7 marca; relacja z konferencji prezesa Karola Nawrockiego dotycząca projektu „Straty.pl", 31 października. Odpowiedzialne: OBBH, OBEN;
– „Forum Panoramy" / Rozmowa na temat usunięcia z wystawy stałej Muzeum II Wojny Światowej bohaterów polskich, 27 czerwca; na temat Pomorskiego Kongresu Pamięci Narodowej, 20 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.

TV Republika / „Informacje" / Wypowiedź na temat usunięcia z wystawy stałej Muzeum II Wojny Światowej bohaterów polskich, 26 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.

TVP Polonia / „Magazyn z Wysp" / Wypowiedź na temat Błogosławionej Rodziny Ulmów z okazji londyńskich obchodów Narodowego Dnia Pamięci Polaków Ratujących Żydów, 23 marca. Odpowiedzialny: OBEN.

TV Trwam:
– „Informacje Dnia" / Wypowiedź na temat obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, 29 lutego; na temat zmian w podstawie programowej, 17 kwietnia; powstania w getcie war-

szawskim z okazji 81. rocznicy tego zrywu zbrojnego, 19 kwietnia; na temat wyborów czerwcowych 1989 r., 4 czerwca; na temat wystawy o ks. Jerzym Popiełuszce, 5 czerwca; na temat męczeństwa Błogosławionej Rodziny Ulmów (w kontekście usunięcia rodziny Ulmów, Maksymiliana Kolbego i Witolda Pileckiego z wystawy głównej przez nową dyrekcję Muzeum II Wojny Światowej), 27 czerwca; na temat zbrodni wołyńskiej oraz prezentacji wystawy przygotowanej przez pracowników IPN, 11 lipca; relacja z konferencji prezesa IPN na temat projektu „Straty.pl", 31 października. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH;
– „Rozmowy Niedokończone" / Rozmowa z pracownikiem OBEN na temat powstania warszawskiego, 31 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.

Telewizja wPolsce24 / Wypowiedzi na temat usunięcia z wystawy stałej Muzeum II Wojny Światowej bohaterów polskich, 26 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.

Delegatura IPN w Bydgoszczy

TVP 3 Bydgoszcz:
– *Małe miejscowości, wielcy ludzie. Kurierka Irena* / Udział pracownika OBPiI DIPN Bydgoszcz w dokumencie telewizyjnym poświęconym Irenie Jagielskiej, marzec;
– „Zbliżenia" / Wypowiedź naczelnik DIPN Bydgoszcz w związku z uroczystościami upamiętniającymi ofiary obozu niemieckiego w Smukale z okresu II wojny światowej, 11 maja;
– „Zbliżenia" / Wypowiedź pracownika RBH DIPN Bydgoszcz w materiale dotyczącym sesji naukowej „Historiograficzne dziedzictwo i badawcza kontynuacja. Okupacja niemiecka na Pomorzu Gdańskim (1939–1945) w badaniach prof. Włodzimierza Jastrzębskiego, prof. Jana Szilinga i dr Barbary Bojarskiej" zorganizowanej w siedzibie Delegatury IPN, 4 września.

Polsat Sport / Wypowiedź pracownika DIPN Bydgoszcz w serwisie sportowym po głównym wydaniu „Wydarzeń" oraz w audycji „Magazyn Olimpijski" na temat gestu Władysława Kozakiewicza oraz zdobycia przez niego złotego medalu olimpijskiego podczas igrzysk w Moskwie w 1980 r., 7, 11 maja.

Telewizja Kablowa w Toruniu / Wypowiedź pracownika DIPN Bydgoszcz na temat biografii gen. Zbigniewa Nowaka (1959–2019), 17 czerwca.

TV Trwam / „Rozmowy Niedokończone" / Pracownik DIPN Bydgoszcz uczestniczył w audycji na temat powstania warszawskiego, 31 lipca.

ODDZIAŁ IPN KATOWICE

TVP 3 Katowice:
– film dokumentalny *Przyjaciele, czyli o rozumieniu braterstwa w PRL* (reż. Aleksandra Fudala) / Wypowiedzi pracowników OBBH w filmie dokumentalnym zawierającym ciekawy materiał z przebiegu oficjalnych wizyt delegacji odwiedzających Górny Śląsk w okresie PRL-u. Wśród wizytujących byli m.in.: Leonid Breżniew, Fidel Castro, Jurij Gagarin, Nikita Chruszczow i wielu innych. Premiera 20 stycznia. Odpowiedzialne: OBBH;
– „Aktualności" / Wypowiedź pracownika OBEN na temat rocznicy wyzwolenia miast w Europie Zachodniej przez 1. Dywizję Pancerną gen. Stanisława Maczka, z okazji wizyty wnuczki generała – Karoliny Maczek-Skillen w Katowicach, 2 października. Odpowiedzialne: OBEN;
– audycja na temat programu dokumentacyjnego „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945 (straty.pl)", 11 listopada. Odpowiedzialne: OA;
– konsultacja historyczna filmu dokumentalnego pt. *Czerwona zaraza*, reż. A. Fudala-Barańska, 6 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH.

ODDZIAŁ IPN KRAKÓW

TVP Polonia / Wypowiedź pracownika OBBH na temat kobiet w powojennej konspiracji niepodległościowej przy okazji obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych organizowanych przez Zarząd Stowarzyszenia Samopomoc Kombatantów Polskich we Francji – Koło Paryż (SPK PARIS), Paryż, Dom Kombatanta, 16 marca. Odpowiedzialne: OBBH.

TVP Religia, Redakcja Audycji Katolickich TVP / Wypowiedź pracownika OBBH na potrzeby filmu *Z obumarłego ziarna, rzecz o księdzu Rapaczu*, zrealizowanego z okazji beatyfikacji ks. Michała Rapacza, Kraków, 27 marca. Odpowiedzialne: OBBH.

TVP Kraków / Wypowiedź pracownika OBEN na temat widowiska historycznego na Pustyni Błędowskiej z udziałem rekonstruktorów z całej Polski pt. „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności. Tobruk 1941", Klucze, 14 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.

Pepe TV Telewizja Polska na Świecie / Wypowiedź pracownika OBBH na temat rtm. Witolda Pileckiego przy okazji konferencji „Histoire de Capitaine Witold Pilecki, infiltré à Auschwitz", zorganizowanej przez Ambasadę RP w Paryżu oraz Stowarzyszenie Samopomoc Kombatantów Polskich we Francji – Koło Paryż (SPK PARIS), Ambasada RP, Paryż, 11 października. Odpowiedzialne: OBBH.

Delegatura IPN w Kielcach

TVP 3 Kielce:

- „Głos Dnia" / Audycja telewizyjna z udziałem pracownika DIPN Kielce na temat przemianowania Związku Walki Zbrojnej na Armię Krajową, 13 lutego;
- „Informacje" / Wypowiedzi pracowników DIPN Kielce poświęcone: historii żołnierzy wyklętych, 1 marca; 35. rocznicy wyborów z 4 czerwca 1989 r. wraz z prezentacją działań kieleckiej Delegatury IPN, 4 czerwca; 78. rocznicy pogromu Żydów w Kielcach, 2 lipca; wejście na żywo w serwisie informacyjnym z krótką rozmową na temat wystawy „Pierwsza Kompania Kadrowa", 12 sierpnia; wypowiedź historyka z RBH na temat przebiegu strajków na Kielecczyźnie od lipca do września 1980 r., 31 sierpnia; wywiad z pracownikiem RBH na temat nieznanych źródeł dotyczących pacyfikacji Michniowa, 9 października;
- IX Kielecki Przegląd Filmów Fabularnych „Historia w filmie" / Audycja poświęcona idei przeglądu, repertuarowi nawiązującemu do wydarzeń rocznicowych, 16 kwietnia;
- „Dobrego Dnia" / Program dotyczący IX Kieleckiego Przeglądu Filmów Fabularnych „Historia w filmie" z udziałem historyka RBH, 21 maja; rozmowa z pracownikiem edukacji na temat powstania warszawskiego i kieleckich uroczystości rocznicowych, 1 sierpnia; rozmowa z pracownikiem edukacji na temat Pierwszej Kompanii Kadrowej, 13 sierpnia; wypowiedź historyka z RBH na temat przebiegu strajków na Kielecczyźnie od lipca do września 1980 r., 31 sierpnia; rozmowa z pracownikiem RBH na temat 43. rocznicy wprowadzenia w Polsce stanu wojennego, 13 grudnia;
- „Gość Informacji" / Rozmowa o pogromie Żydów w Kielcach 4 lipca 1946 r. oraz badań prowadzonych na ten temat, 4 lipca; rozmowa na temat 110. rocznicy wejścia kadrówki do Kielc i upamiętnienia dokonań Józefa Piłsudskiego i jego żołnierzy, 12 sierpnia; rozmowa z pracownikiem edukacji na temat Pierwszej Kompanii Kadrowej, 13 sierpnia; wypowiedź historyka z RBH na temat przebiegu strajków na Kielecczyźnie od lipca do września 1980 r., 31 sierpnia;
- „Drzwi do Kultury" / Rozmowa z pracownikiem edukacji na temat projektu „Przerwane życiorysy…", 21 listopada;
- „Informacje" / Wypowiedź historyka RBH na temat rocznicy wprowadzenia w Polsce stanu wojennego oraz ofiar represji komunistycznych w tym okresie, 13 grudnia.

TVN / „Katyńska zbrodnia ludobójstwa” / Audycja poświęcona genezie i przebiegowi zbrodni katyńskiej oraz kieleckim ofiarom ludobójstwa katyńskiego, 12 kwietnia.

TVP Lublin / Nagranie z udziałem historyka RBH materiału do filmu *Sergiusz Piasecki*, 17 lipca.

TVP Kraków / „Kronika” / Rozmowa z pracownikiem RBH na temat żandarma Adolfa Landla, 8 października.

ODDZIAŁ IPN LUBLIN

TVP 3 Lublin:

- cykl audycji „Polacy na Ratunek Żydom” / Wypowiedź pracownika OBBH. Odcinek prezentujący *Rodzinę Mazurkiewiczów*, 24 lutego. Odpowiedzialne: OBBH;
- cykl audycji „Historie Niezapisane” / Wypowiedź pracownika OBBH na temat sytuacji Żydów w pow. chełmskim w okresie II wojny światowej udzielona na potrzeby realizacji odcinka pt. *Dominika Wołoszkiewicz – Mama na czas wojny*, 3 maja. Odpowiedzialne: OBBH;
- „Wiosna z TVP 3 Lublin” / Audycja dotycząca projektu edukacyjnego „IPN Młodych”, który był realizowany 29 maja. Dyrektor OIPN oraz goście wypowiadali się na temat przygotowanych aktywności historyczno-artystycznych, m.in.: o warsztatach „Poszukiwacze historii” ze Stowarzyszeniem Odkrywców Ziemi Włodawskiej, tworzeniu murali, mobilnej gry miejskiej „Szlakiem aktywizmu i modernizacji”, gier immersyjnych BNT, escape roomu „Na ratunek Matejce” i wielu innych, 1 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN;
- „Weekend z TVP 3 Lublin” / W ramach audycji przedstawiono 55-minutowy reportaż z VII spotkania edukacyjnego, które odbyło się 25 września z okazji 100. rocznicy powołania Korpusu Ochrony Pogranicza. W siedzibie OIPN Lublin zaprezentowano wystawę „Korpus Ochrony Pogranicza 1924–1939”, dziennikarze rozmawiali z twórcami i uczestnikami spotkania, 28 września. Odpowiedzialne: OBEN;
- „Panorama lubelska” / Wypowiedź pracownika OBBH na temat stanu wojennego w grudniu 1981 r., 13 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH;
- udział pracowników OBEN w nagraniach bloków tematycznych dla TVP 3 Lublin dotyczących działań edukacyjnych dla młodzieży szkolnej oraz mieszkańców w przestrzeni miejskiej Lublina i w siedzibie OIPN w związku z obchodami 13 grudnia – Dnia Pamięci Ofiar Stanu Wojennego. Prezentacja odbyła się podczas emisji 30-minutowego materiału w TVP 3 Lublin podczas kilku wejść antenowych, 14 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.

TV Trwam / „Rozmowy Niedokończone” / Udział dyrektora OIPN w programie na temat 43. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego w Polsce, 12 grudnia. Odpowiedzialne: dyrektor OIPN.

Delegatura IPN w Radomiu

TVP World / Wypowiedzi pracownika DIPN Radom na temat różnych rocznic, m.in. rocznicy zbrodni katyńskiej, 13 kwietnia; rocznicy Konstytucji 3 maja, 3 maja.

ODDZIAŁ IPN ŁÓDŹ

TVP 3 Łódź:

- „Łódzkie Wiadomości Dnia” / Wywiad z pracownikiem OBEN na temat komiksu *Operacja „Freston”. Spóźniona aliancka misja*, 19 stycznia; wywiad z zastępcą dyrektora OIPN na temat decyzji z 5 marca 1940 r., 5 marca; na temat Polaków ratujących Żydów, 22 marca; zbrodni katyńskiej, 12 kwietnia; spotkania organizowanego przez OIPN z okazji rocznicy zbrodni katyńskiej, 15 kwietnia; wywiad z pracownikiem OBEN na temat wystawy „Duchowni katoliccy z Kraju Warty w niemieckich obozach w Konstantynowie Łódzkim i KL Dachau” prezentowanej w związku z uroczystościami upamiętniającymi kapłanów męczenników z okresu II wojny światowej, zorganizowanymi we współpracy z Archidiecezją Łódzką w bazylice archikatedralnej św. Stanisława Kostki i na

pl. Katedralnym im. Jana Pawła II w Łodzi, 22 kwietnia; pracownicy OBPiI udzielili wypowiedzi w sprawie ekshumacji dzieci zmarłych w obozie niemieckim przy ul. Przemysłowej w Łodzi i pochowanych na cmentarzu przy ul. Kurczaki, 9 kwietnia; wywiad z pracownikiem OBEN na temat multimedialnej wystawy „Monte Cassino – bitwa narodów", prezentowanej w kinie Charlie w Łodzi w związku z 80. rocznicą bitwy, 13 maja; wypowiedź pracownika OBBH dotycząca zamordowania przez władze komunistyczne dwunastu żołnierzy KWP, pochowanych na cmentarzu w Bąkowej Górze, 18 maja; wypowiedzi pracownika OA na temat Nocy Muzeów organizowanej w Oddziale IPN w Łodzi, 19 maja; na temat konkursu historyczno-fotograficznego „Przypomnijmy powstańców warszawskich", 29 maja; wywiad z zastępcą dyrektora OIPN na temat udziału płk. Jana Kowalewskiego w powstaniu styczniowym, 19 czerwca; na temat rocznicy zbrodni wołyńskiej, 11 lipca; na temat wystawy „Na odsiecz powstańczej Warszawie" prezentowanej w związku z 80. rocznicą wybuchu powstania warszawskiego, 1 sierpnia; na temat Dni Wydawnictwa IPN, 10 sierpnia; na temat wystawy „Niewidzialni. Getto łódzkie 1940–1944" prezentowanej w związku z 80. rocznicą likwidacji getta, 21 sierpnia; relacja z otwarcia Przystanku Historia im. ppłk. Wacława Lipińskiego, 10 września; wywiad na temat immersyjnych lekcji historii w Mobilnym Przystanku Historia Przyszłości, 18 września; pracownicy BPiI udzielili wywiadu na temat prowadzonych prac archeologicznych na terenie dawnego poligonu wojskowego Brus w Łodzi, 11 października; wywiad z zastępcą dyrektora OIPN z okazji Dnia Pamięci Duchownych Niezłomnych i ks. Jerzego Popiełuszki, 19 października; relacja z konferencji prasowej programu „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945" oraz bazy „straty.pl", 31 października; wywiad z pracownikiem OBBH z okazji ogólnopolskiej konferencji naukowej „Oblicza regionu. Województwo łódzkie w latach 1918–1944", 14 listopada. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH, OIPN, OBPiI, OA, dyrektor OIPN, asystent prasowy.

TV Republika:

– „Republika Wstajemy" / Udział pracownika OBBH w audycji na żywo poświęconej funkcjonowaniu sądów doraźnych KBW i prezentacji albumu o Konspiracyjnym Wojsku Polskim, 30, 31 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH.

TV Toya:

– „Wydarzenia" / Wywiad z zastępcą dyrektora OIPN na temat spotkania organizowanego przez IPN z okazji rocznicy zbrodni katyńskiej, 15 kwietnia; na temat wystawy „Duchowni katoliccy z Kraju Warty w niemieckich obozach w Konstantynowie Łódzkim i KL Dachau" prezentowanej w związku z uroczystościami upamiętniającymi kapłanów męczenników z okresu II wojny światowej, zorganizowanymi we współpracy z Archidiecezją Łódzką w bazylice archikatedralnej św. Stanisława Kostki i na pl. Katedralnym im. Jana Pawła II w Łodzi, 22 kwietnia; na temat wystawy „Na odsiecz powstańczej Warszawie" prezentowanej w związku z 80. rocznicą wybuchu powstania warszawskiego, 1 sierpnia; na temat Dni Wydawnictwa IPN, 10 sierpnia; na temat wystawy „Niewidzialni. Getto łódzkie 1940–1944" prezentowanej w związku z 80. rocznicą likwidacji getta, 21 sierpnia; wywiad z zastępcą dyrektora OIPN z okazji Dnia Pamięci Duchownych Niezłomnych i ks. Jerzego Popiełuszki, 19 października; relacja z konferencji prasowej programu „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945" oraz bazy „straty.pl", 31 października. Odpowiedzialne: OIPN, OBEN, asystent prasowy.

ODDZIAŁ IPN POZNAŃ

TVP 3 Poznań

– „Lustra" / Udział w programie dotyczącym powstania wielkopolskiego, 3 stycznia. Odpowiedzialne: OBBH;
– „Wielkopolska Warta Poznania" / Rozmowa o odnowionych na poznańskiej Cytadeli grobach powstańców styczniowych, 23 stycznia. Odpowiedzialne: OBUWiM;

– „Teleskop” / Rozmowa o uroczystym przeniesieniu prochów sześciu powstańców oraz ich małżonek do kolumbarium na Junikowie, 16 lutego; wypowiedź na temat rocznicy poddania się Cytadeli 23 lutego 1945 r., 23 lutego; wypowiedź na temat Wielkopolskiego Kongresu Pamięci Narodowej, 18 czerwca; wypowiedź na temat poznańskiego Czerwca ‘56, 28 czerwca; wypowiedź na temat abp. Antoniego Baraniaka, 13 sierpnia; rozmowa o realizacji projektu budowy pomnika na terenie byłego Okręgowego Domu Dziecka Gaukinderheim Puschkau, 10 września; rozmowa na temat byłego Okręgowego Domu Dziecka Gaukinderheim Puschkau, 15 września. Odpowiedzialne: OBBH, OBUWiM;
– „Łączymy” / Rozmowa na temat poznańskiego Czerwca ‘56, 28 czerwca; udział w dyskusji dotyczącej odsłonięcia pomnika Wypędzonych Wielkopolan w Poznaniu, 5 listopada. Odpowiedzialne: OBBH, OBEN;
– wywiad na temat akcji medialno-edukacyjnej „Zapal znicz pamięci”, 20 października. Odpowiedzialne: OBEN;
– „Z życia Kościoła” / Wywiad z Rafałem Kościańskim (OA) i ks. Michałem Sołomieniukiem, redaktorami książki *Stefan Wyszyński, Pro memoria*, t. 14: *1967*, 16 listopada. Odpowiedzialne: OA.

Horyzont Słubice TV:
– „Na Horyzoncie” / Rozmowa z prezesem Karolem Nawrockim na temat roli IPN w edukacji historycznej w kontekście popkultury, wykorzystaniu w Instytucie nowoczesnych technologii cyfrowych i budowaniu świadomości historycznej w Polsce, 8 kwietnia. Odpowiedzialne: BRP.

Telewizja WTK:
– „Otwarta Antena” / Rozmowa na temat poznańskiego Czerwca ‘56, 28 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH;
– wywiad na temat akcji medialno-edukacyjnej „Zapal znicz pamięci”, 20 października. Odpowiedzialne: OBEN.

Telewizja Internetowa gminy Suchy Las / Wypowiedź poświęcona Romanowi Dmowskiemu, 3 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH.

TV Trwam / Wypowiedź poświęcona Brygadzie Świętokrzyskiej NSZ, 9 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH.

TV Republika / Wypowiedź poświęcona Brygadzie Świętokrzyskiej NSZ, 9 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH.

TVN24 / Wywiad na temat akcji medialno-edukacyjnej „Zapal znicz pamięci”, 20 października. Odpowiedzialne: OBEN.

TV Wielkopolska / Wypowiedź na temat reakcji mieszkańców Konina na śmierć ks. Jerzego Popiełuszki, 30 października. Odpowiedzialne: OBBH.

TV Media Narodowe / Rozmowa o realizacji projektu budowy pomnika Wypędzonych Wielkopolan w Poznaniu oraz o odnowionych na poznańskiej Cytadeli grobach powstańców styczniowych, 31 października. Odpowiedzialne: OBUWiM.

ODDZIAŁ IPN SZCZECIN
TVP Info:
– *Dość obiektów sowieckiej propagandy* – zamiast pomnika z czasów PRL będzie fontanna / Relacja ze zburzenia w centrum Nowogardu pomnika Braterstwa Broni, który w latach 90. XX w. został przemianowany na pomnik Kombatantów, 22 lipca. Odpowiedzialne: OIPN.

ODDZIAŁ IPN RZESZÓW

TVP 3 Rzeszów:

– wypowiedź pracownika OBBH w reportażu o Międzynarodowym Dniu Pamięci o Ofiarach Holocaustu oraz społeczności żydowskiej byłego woj. lwowskiego, 16 stycznia. Odpowiedzialne: OBBH;
– „Aktualności" / Wypowiedź naczelnika OBUWiM na temat ofiar pacyfikacji w Falejówce i Pakoszówce w związku z odsłonięciem pomnika upamiętniającego zamordowanych mieszkańców ww. miejscowości, 17 marca; wypowiedź pracownika OBUWiM na temat akcji „Kośba", 26 maja; wypowiedź naczelnika OBUWiM na temat napaści sowieckiej na Polskę, 17 września; wypowiedź na temat rocznicy powstania listopadowego, 29 listopada. Odpowiedzialne: OBUWiM;
– „Świadek" / Konsultacja merytoryczna oraz wypowiedzi pracownika OBBH w reportażu poświęconym zbrodni OUN-UPA w Rudce, 10 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH;
– „Dziennik Regionów" / Wypowiedź naczelnika OBUWiM na temat napaści sowieckiej na Polskę, 17 września. Odpowiedzialne: OBUWiM;
– prezentacja projektu „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945. Straty.pl", 25 października. Odpowiedzialne: OA.

TVS Telewizja Sędziszów Małopolski / „Serwis Informacyjny" / Wypowiedź naczelnika OBUWiM na temat Józefa Prokopa – ofiary zbrodni katyńskiej, 3 lipca. Odpowiedzialne: OBUWiM.

Telewizja Miejska Stalowa Wola / Wypowiedź pracownika OBBH na temat ludobójstwa dokonanego przez nacjonalistów ukraińskich na Kresach II RP, 11 lipca. Odpowiedzialne: OBBH.

TVP Bydgoszcz / Wypowiedź pracownika OBBH w związku z 40. rocznicą porwania i męczeńskiej śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki, 17 października. Odpowiedzialne: OBBH.

ITV Wisła (Internetowa Telewizja Tarnobrzeg) / Wypowiedź dotycząca książki *Arystokracja i ziemiaństwo wobec odzyskania niepodległości i budowy zrębów II Rzeczypospolitej (do 1921 r.)*, 28 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.

Delegatura IPN w Koszalinie

TV MAX / Nagranie programu telewizyjnego o tematyce historycznej poświęconego samoobronie polskiej podczas wydarzeń na Wołyniu, 18 lipca. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin, DIPN Koszalin.

ODDZIAŁ IPN WARSZAWA

TVP Republika:

– wywiad z naczelnikiem OBBH na temat urzędu prezydenta w PRL, 25 stycznia. Odpowiedzialne: OBBH;
– wypowiedź dyrektora OIPN w programie śniadaniowym na temat wolontariatu w projekcie „straty.pl" oraz problemu zliczenia ofiar i ich kategorii, 31 października. Odpowiedzialny: asystent prasowy;
– wypowiedź pracownika OBBH w programie porannym na temat stanu wojennego, 13 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH.

Media Narodowe / Wywiad pracownika OBBH na temat Izby Pamięci Strzelecka 8, 18 maja. Odpowiedzialne: OBBH.

TVP Kultura / „Hala Odlotów" – udział naczelnika OBBH w audycji na temat mitu Solidarności, 20 maja. Odpowiedzialne: OBBH.

TV Trwam / Wywiad z kierownikiem Izby Pamięci Strzelecka 8 na temat wystawy „Z piekła do piekła", 1 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH.

TVP 3 / *„Bohaterki wśród bohaterów". Nowa wystawa na skwerze Hoovera* – dyrektor OIPN, naczelnik OBEN oraz pracowniczka OBEN rozmawiali na temat roli kobiet walczących w powstaniu warszawskim, a także prezentowali nowatorską wystawę plenerową, 26 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.

TVP Historia:
- audycja „Flesz Historii" / Wywiad naczelnika OBBH na temat afery mięsnej, 4 listopada. Odpowiedzialne: OBBH;
- wypowiedź pracownika OBBH na temat stanu wojennego, 9 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH.

Telewizja Polska / Produkcja filmu dokumentalnego *Gobelin* / Wywiad ekspercki naczelnika OBBH na temat inicjatyw solidarnościowych w stanie wojennym, 25 listopada. Odpowiedzialne: BEN, OBBH Warszawa.

ODDZIAŁ IPN WROCŁAW

TVP 3 Wrocław:
- „Rozmowa Faktów TVP" / Relacja z uroczystości otwarcia wystawy o niemieckim obozie przejściowym i pracy Burgweide na rynku wrocławskim – wypowiedź dyrektora OIPN oraz pracownika OBEN, 19 stycznia; rozmowa z dyrektorem OIPN i pracownikiem OBBH o historii wyklętych oraz obchodach Narodowego Dnia Żołnierzy Wyklętych, 29 lutego; relacja z uroczystości odsłonięcia tabliczki z nazwą skweru im. Ofiar Obozu Burgweide na Sołtysowicach – wypowiedź dyrektora OIPN oraz pracownika OBEN, 6 maja. Odpowiedzialne: dyrektor OIPN, OBEN;
- „Fakty Wrocław" / Wypowiedź dyrektora OIPN na temat uroczystości w Dniu Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej w miejscowości Węgry gm. Żórawina, 12 lipca; wypowiedź naczelnika OBUWiM na temat Marszu Pamięci, jaki przeszedł szlakiem grobów powstańców warszawskich, 5 sierpnia; wypowiedź dyrektora OIPN oraz pracownika OBEN w materiale dotyczącym Sołtysowickiego Dnia Pamięci, podczas którego wspominano niemiecki obóz pracy Burgweide zlokalizowany na terenie dawnego Breslau, 3 listopada; wypowiedź prokuratora OKŚZpNP o planach pociągnięcia do odpowiedzialności byłego milicjanta z Lubina, 8 listopada; wypowiedź dyrektora OIPN oraz pracownika OBEN na temat odsłonięcia we Wrocławiu pomnika poświęconego ofiarom cywilnym powstania warszawskiego, 25 listopada. Odpowiedzialne: asystent prasowy, dyrektor OIPN, OBUWiM.

TVP Polonia / Rozmowa z naczelnikiem OA z okazji wernisażu wystawy „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" w Polskim Ośrodku Społeczno-Kulturalnym w Londynie, 9 lutego. Odpowiedzialne: OA.

TV Trwam / Wypowiedź pracownika OBBH z okazji Dnia Męczeństwa Duchowieństwa Polskiego, 29 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH.

Delegatura IPN w Opolu

TVP 3 Opole:
- „Kurier Opolski" / Relacja z uroczystości Narodowego Dnia Żołnierzy Wyklętych w Starym Grodkowie; wypowiedź zastępcy prezesa Krzysztofa Szwagrzyka, 1 marca; relacja z uroczystości w rocznicę mordu żołnierzy oddziału kpt. Henryka Flamego „Bartka", wypowiedź zastępcy prezesa Karola Polejowskiego oraz zastępcy dyrektora OIPN, 8 września; relacja i wypowiedź zastępcy dyrektora OIPN oraz pracownika OA z inauguracji kampanii informacyjnej na temat projektu „straty.pl", 31 września; relacja z uroczystości wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności działaczom opozycji antykomunistycznej – wypowiedź prezesa Krzysztofa Szwagrzyka, 13 grudnia.

3.2.3. Dodatki prasowe

- „Tygodnik Ostrołęcki", 9 I 2024 – zapowiedź koncertu *Kolędy przetrwania*. Odpowiedzialne: BWK.
- „Dziennik Bałtycki", 19 I 2024 – *Śladami Wincentego Witosa* – dodatek poświęcony Wincentemu Witosowi. Odpowiedzialne: OBBH Gdańsk.
- „Nasz Dziennik", 8 II 2024 – zapowiedź widowiska *Byśmy byli jedno*. Odpowiedzialne: BWK.
- „Nasz Dziennik", 21 II 2024 – zapowiedź spektaklu *Czyste serce. Rzecz o Łukaszu Cieplińskim*. Odpowiedzialne: BWK.
- „Dziennik Wschodni", 1 III 2024 – dodatek z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych; pracownicy OBBH dokonali konsultacji merytorycznej artykułów opublikowanych w dodatku dotyczącym polskiego podziemia niepodległościowego 1944–1956; wprowadzenie historyczne – dyrektor OIPN. Odpowiedzialne: OBBH Lublin.
- „Gazeta Wrocławska", 1 III 2024 – *Kim byli Żołnierze Niezłomni?* – materiał informacyjny OIPN Wrocław – rozmowa z dyrektorem OIPN Wrocław. Odpowiedzialny: OIPN Wrocław.
- „Nasz Dziennik", 1 III 2024 – *Od „Burzy" do Żołnierzy Wyklętych* – dodatek historyczny wydany z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych. Odpowiedzialne: BRP, BPiI.
- „Nowiny", 1–3 III 2024 – dodatek z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych. Odpowiedzialne: OBBH Rzeszów.
- „Gość Niedzielny", 2 III 2024 – relacja ze spektakli *Czyste serce – rzecz o Łukaszu Cieplińskim*, które odbyły się 1 marca w Domu Technika NOT w Gdańsku. Odpowiedzialne: BWK.
- „Niedziela", 5 V 2024 – relacja z widowiska *Byśmy byli jedno*, które odbyło się 27 kwietnia w kościele pw. Świętej Teresy od Dzieciątka Jezus i Świętego Jana Bosko w Łodzi. Odpowiedzialne: BWK.
- „Kurier Szczeciński", 10 V 2024 – *80. rocznica bitwy pod Monte Cassino* – dodatek zawiera 6 artykułów poświęconych historii opactwa benedyktyńskiego, różnych aspektów udziału 2. Korpusu Polskiego w bitwie o Monte Cassino, w tym roli gen. Władysława Andersa. Odpowiedzialne: OBBH Szczecin.
- „Rzeczpospolita Plus Minus", 18–19 V 2024 – *Pamięć Monte Cassino* – dodatek zawiera 7 artykułów z okazji 80. rocznicy bitwy pod Monte Cassino. Odpowiedzialne: BUWiM, BRP.
- „Tygodnik Idziemy", 21 V 2024 – recenzja spektaklu *Przez ścianę*. Odpowiedzialne: BWK.
- „Nasz Dziennik", 24 V 2024 – dodatek historyczny *Nie tylko Ulmowie* poświęcony Polakom ratującym Żydów i cyklowi filmowemu IPN „Nie tylko Ulmowie". Odpowiedzialne: BRP.
- „Dziennik Polski", „Gazeta Krakowska", 4 VI 2024 – *Musimy wygrać!* – dodatek historyczny w związku z 35. rocznicą wyborów kontraktowych. Odpowiedzialne: OBBH Kraków.
- „Dziennik Polski", „Gazeta Krakowska", „Echa Dnia", 4 VI 2024 – *Musimy wygrać* – dodatek prasowy z artykułem naczelnika OBBH *Niewygodne zwycięstwo, niebezpieczna porażka*. Odpowiedzialne: OBBH Warszawa.
- „Echo Dnia Świętokrzyskie", 6 VI 2024 – *Historia i pamięć – fundamenty przyszłości* – dodatek prasowy Delegatury zawierający m.in. artykuły dotyczące otwarcia nowej siedziby Delegatury w Kielcach; osoby sędziego Andrzeja Jankowskiego. Odpowiedzialna: DIPN Kielce.
- „Głos Wielkopolski", 7 VI 2024 – *„Historia mówi przez pokolenia". Wielkopolski Kongres Pamięci Narodowej – Poznań, 18–19 czerwca 2024* – dodatek specjalny IPN poświęcony Wielkopolskiemu Kongresowi Pamięci Narodowej. Odpowiedzialny: asystent prasowy Poznań.
- „Gazeta Polska", 12 VI 2024 – *Pokolenia zanurzone w historii* – dodatek specjalny IPN poświęcony Wielkopolskiemu Kongresowi Pamięci Narodowej. Odpowiedzialne: asystent prasowy Poznań, BRP.
- „Plus Minus", 15 VI 2024 – *Pamięć jest najważniejsza* – dodatek specjalny IPN poświęcony Wielkopolskiemu Kongresowi Pamięci Narodowej. Odpowiedzialne: asystent prasowy OIPN Poznań, BRP.
- „Gazeta Gdańska" (portal wybrzeze24.pl), 21 VI 2024 – dodatek poświęcony 40. rocznicy śmierci ks. Jerzego Popiełuszki. Odpowiedzialne: OBBH Gdańsk.

- „Sieci Prawdy", 24 VI 2024 – *Jego partią była Polska* – dodatek specjalny IPN poświęcony Wincentemu Witosowi. Odpowiedzialne: BRP.
- „Rzeczpospolita", 28 VI 2024 – recenzja spektaklu *Przez ścianę* autorstwa Piotra Zaremby. Odpowiedzialne: BWK.
- „Echo Dnia Świętokrzyskie", 2 VII 2024 – *Polacy i Żydzi 1939–1946. Fakty i interpretacje* – w dodatku opublikowano 5 artykułów popularnonaukowych dotyczących relacji polsko-żydowskich czy zajść antyżydowskich. Dodatek ukazał się w związku z konferencją naukową „Pogromy ludności żydowskiej w różnych częściach Polski (1945–1946). Podobieństwa i różnice". Odpowiedzialna: DIPN Kielce.
- „Dziennik Wschodni", 12 VII 2024 – *Lubelski Lipiec 1980* – dodatek poświęcony strajkom w Lublinie i na Lubelszczyźnie w 1980 r. oraz działalności IPN w zakresie gromadzenia tematycznych materiałów archiwalnych, edukacji historycznej i honorowania członków NSZZ „S", w tym uczestników strajków. Odpowiedzialne: OBBH Lublin.
- „Dziennik Bałtycki", 17 VII 2024 – wywiad z L. Zduniem na temat spektaklu *Moje serce zostało we Lwowie* w gdańskim Domu Harcerza. Odpowiedzialne: BWK.
- „Dziennik Bałtycki", 19 VII 2024 – recenzja ze spektaklu *Moje serce zostało we Lwowie, czyli Marian Hemar w Radiu Wolna Europa*. Odpowiedzialne: BWK.
- „Dziennik Polski", „Gazeta Krakowska", 19 VII 2024 – *Manifest PKWN* – dodatek historyczny w związku z 80. rocznicą narzucenia Polsce komunizmu. Odpowiedzialne: OBBH Kraków.
- „Dziennik Wschodni", 21 VII 2024 – *Archiwum Pełne Pamięci* – dodatek zawiera artykuł pracownika OA Lublin. Odpowiedzialne: OA Lublin.
- „Dziennik Wschodni", 21 VII 2024 – *Krzyże Wolności i Solidarności* – dodatek zawierający artykuł pracownika OA Lublin. Odpowiedzialne: OA Lublin.
- „Nasz Dziennik", 24, 27 VII 2024 – zapowiedź spektaklu *Przez ścianę*. Odpowiedzialne: BWK.
- „Do Rzeczy", 29 VII 2024 – *80. rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego* – dodatek specjalny do tygodnika: *Powstanie Warszawskie jako element ogólnopolskiej akcji „Burza"* – artykuł pracownika OBBH; *Kobiety Powstania Warszawskiego – ciche bohaterki walki o wolność* – artykuł pracowniczki OBEN; *Powstanie Warszawskie w polityce mocarstw* – artykuł pracownika OBBH. Odpowiedzialne: BRP, OBBH, OBEN Rzeszów, asystent prasowy.
- „Echo Dnia Świętokrzyskie", 1 VIII 2024 – *Akcja „Burza" na Kielecczyźnie* – dodatek prasowy zawierający 6 artykułów na temat akcji „Burza" i przesłania dla współczesnych żołnierzy. Odpowiedzialna: DIPN Kielce.
- „Gazeta Olsztyńska", Wawa.info, 1 VIII 2024 – gazeta okolicznościowa wydana w związku z 80. rocznicą powstania zawierająca artykuł pracowniczki OBEN *Odważne dusze – rola kobiet w Powstaniu Warszawskim*. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa, asystent prasowy.
- „Niedziela Szczecińska", 1 VIII 2024 – artykuł *Ile kosztuje prawda?* o widowisku *Byśmy byli jedno*. Odpowiedzialne: BWK.
- „Rzeczpospolita", 1 VIII 2024 – *Najpopularniejsza rocznica w polskim kalendarzu* – artykuł pracownika OBBH. Odpowiedzialne: OBBH Warszawa.
- „Dziennik Łódzki", 2 VIII 2024 – materiał prasowy z okazji rocznicy wybuchu powstania warszawskiego (wywiad z dyrektorem OIPN Łódź oraz tekst o akcji oznaczania grobów powstańców na cmentarzach łódzkich). Odpowiedzialne: OBBH Łódź.
- „Kurier Szczeciński", 2 VIII 2024 – dodatek historyczny OIPN Szczecin „Kurier Historyczny IPN" pt. *Powstanie Warszawskie* – dodatek historyczny zawierający 5 artykułów poświęconych sytuacji ludności miasta, niemieckich władz i dygnitarzy, ich spojrzenia na ogarniętą powstaniem Warszawę oraz zbrodni niemieckich popełnionych w tym czasie. Odpowiedzialne: OBBH Szczecin.
- „Tygodnik Płocki", 19 VIII 2024 – recenzja spektaklu *Trzy razu ON. Rzecz o Wincentym Witosie*. Odpowiedzialne: BWK.

- „Kurier Szczeciński", 30 VIII 2024 – dodatek historyczny OIPN Szczecin „Kurier Historyczny IPN" pt. *Szczeciński Sierpień '80* – dodatek zawiera artykuł poświęcony historii strajków i porozumień zawartych w Szczecinie w sierpniu 1980 r. Odpowiedzialne: OBBH Szczecin.
- „Dziennik Polski", 30 VIII 2024 – bezpłatny dodatek IPN w 85. rocznicę ataku niemieckiego na Polskę zawierający artykuł pracownika OBBH *Warszawa i jej prezydent w walce o przetrwanie.* Odpowiedzialne: OBBH Warszawa, asystent prasowy.
- „Dziennik Polski", „Gazeta Krakowska", „Echo Dnia", 30 VIII 2024 – *1939. Wrześniowe historie* – dodatek historyczny w związku z 85. rocznicą ataku niemieckiego na Polskę. Odpowiedzialne: OBBH Kraków.
- „Gazeta Rzeszowa i Okolic", 30 IX 2024 – dodatek historyczny *Ślady komunistycznego zniewolenia Polski w Rzeszowie*. Odpowiedzialne: OBBH, OBUWiM Rzeszów.
- „Echo Dnia Świętokrzyskie", 7 X 2024 – *Początki zniewolenia… Aparat represji na Kielecczyźnie 1944–1956* – dodatek prasowy zawierający artykuły omawiające różne aspekty tworzenia i funkcjonowania komunistycznego aparatu represji na terenie Kielecczyzny w pierwszych latach po II wojnie światowej. Odpowiedzialna: DIPN Kielce.
- „Gość Niedzielny Sandomierski", 7 X 2024 – wywiad z dyrektorem BWK na temat spektaklu *Przez ścianę*. Odpowiedzialne: BWK.
- „Gazeta Polska", 16 X 2024 – *Pamięć – rocznica śmierci ks. Jerzego Popiełuszki* – dodatek specjalny IPN. Odpowiedzialne: BRP.
- „Kurier Szczeciński" 18 X 2024 – dodatek historyczny OIPN Szczecin „Kurier Historyczny IPN" pt. *Porwanie i zamordowanie ks. Jerzego Popiełuszki* – dodatek zawiera 2 artykuły poświęcone ks. Jerzemu Popiełuszce, pamięci o nim, a także społecznym odbiorze wywołanym faktem zabójstwa kapłana. Odpowiedzialne: OBBH Szczecin.
- „Gazeta Polska", 23 X 2024 – dodatek specjalny IPN poświęcony miejscom pamięci. Odpowiedzialne: BRP, BUWiM.
- „Nowiny", 25 X 2024 – dodatek historyczny IPN *Ślady komunistycznego zniewolenia Polski w Rzeszowie*. Odpowiedzialne: OBBH Rzeszów, OBUWiM.
- „Dziennik Łódzki", 31 X 2024 – dodatek zawierający dwa teksty: *Pomóżmy odnaleźć groby weteranów* oraz *Groby łódzkich Żołnierzy Wyklętych* odnoszące się do działalności OBPiI oraz OBUWiM w nawiązaniu do obchodów święta 1 listopada. Odpowiedzialne: OBUWiM, OBPiI Łódź.
- „Dziennik Wschodni", 4 XI 2024 – *Drogi do Niepodległej* – dodatek poświęcony genezie odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 r., ze szczególnym uwzględnieniem roli Lublina i Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej, a także roli NSZZ „S" w pielęgnowaniu pamięci o święcie 11 listopada. Dodatek prezentuje również działalność IPN w zakresie upamiętniania uczestników walk o niepodległość i renowacji ich grobów oraz edukacji historycznej. Odpowiedzialne: OBBH Lublin.
- „Tygodnik Solidarność", 4 XI 2024 – dodatek prasowy „Historia Tygodnik Solidarność" – artykuł naczelnika OBBH *Incydent czy gamechanger? Reakcje polityczne Zachodu na morderstwo ks. Jerzego Popiełuszki*. Odpowiedzialne: OBBH Gdańsk.
- „Kurier Szczeciński", 8 XI 2024 – dodatek historyczny OIPN Szczecin „Kurier Historyczny IPN" pt. *11 listopada – odzyskanie niepodległości* – dodatek zawiera 8 artykułów poświęconych sprawie odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 r. Wśród nich m.in. próba odpowiedzi na pytanie, dlaczego Narodowe Święto Niepodległości obchodzimy w dniu 11 listopada, artykuły o Legionach Polskich (1914–1916), legionistach, ich doświadczeniach bojowych czy odrodzeniu Wojska Polskiego. Odpowiedzialne: OBBH Szczecin.
- „Kurier Szczeciński", 14 XI 2024 – dodatek historyczny OIPN Szczecin „Kurier Historyczny IPN" pt. *Pierwsza monografia walczącej Warszawy spisana przez Legionistę* – dodatek prasowy na potrzeby Kuriera Historycznego IPN wyemitowanego z okazji Święta Niepodległości. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

- „Dziennik Łódzki", 15 XI 2024 – *Przystanek Historia sprawia, że historia staje się bliższa i bardziej zrozumiała dla młodych ludzi* – wywiad z dyrektorem Karolem Piskorskim nt. Przystanku Historia im. ppłk. Wacława Lipińskiego. Odpowiedzialne: OIPN Łódź.
- „Kurier Szczeciński", 13 XII 2024 – dodatek historyczny OIPN Szczecin „Kurier Historyczny IPN" pt. *Grudzień '70* – dodatek zawiera 2 artykuły poświęcone wydarzeniom, jakie nastąpiły w Szczecinie w grudniu 1970 r. Odpowiedzialne: OBBH Szczecin.
- „Dziennik Polski", „Gazeta Krakowska", 20 XII 2024 – *Opozycja epistolarna* – dodatek prasowy. Odpowiedzialne: OBBH Kraków.
- „Echo Dnia Świętokrzyskie", grudzień 2024 – *„Pamięć przetrwa dzięki Tobie". Program straty.pl – niematerialny pomnik ofiar represji niemieckich* – artykuł prezentujący cele i założenia programu oraz jego realizację w Delegaturze IPN w Kielcach. Odpowiedzialna: DIPN Kielce.

3.2.4. Projekt „Opowiadamy Polskę światu"

- „Opowiadamy Polskę światu" to projekt realizowany przez Instytut Nowych Mediów, wydawcę miesięcznika opinii „Wszystko co Najważniejsze", we współpracy z Instytutem Pamięci Narodowej, Polską Fundacją Narodową, Ministerstwem Spraw Zagranicznych i Polską Agencją Prasową. Wszystkie teksty projektu zostały opublikowane na portalu wszystkoconajwazniejsze.pl:
  - „Wszystko co Najważniejsze", 19 IV 2024 – *Katyńska blizna* – artykuł prezesa Karola Nawrockiego, opublikowany w językach: angielskim, francuskim, hiszpańskim, ukraińskim i rosyjskim w internecie oraz francuskim w „L'Opinion" (19 IV 2024) i tygodniku „Wszystko co Najważniejsze" (2024, nr 63; 19 IV 2024). Odpowiedzialne: BRP;
  - „Wszystko co Najważniejsze", 18 V 2024 – *Walczyli dla innych, umierali dla Polski* – artykuł prezesa Karola Nawrockiego, opublikowany w językach: angielskim, hiszpańskim, francuskim, rosyjskim, włoskim, ukraińskim w internecie oraz tygodniku „Wszystko co Najważniejsze" (2024, nr 64; 18 V 2024). Odpowiedzialne: BRP;
  - „Wszystko co Najważniejsze", 17 X 2024 – *Kapłan wolności* – artykuł prezesa Karola Nawrockiego, opublikowany w językach: angielskim, francuskim, hiszpańskim, ukraińskim i rosyjskim w internecie i tygodniku „Wszystko co Najważniejsze" (2024, nr 67; 17 X 2024). Odpowiedzialne: BRP;
  - „Wszystko co Najważniejsze", 7 XI 2024 – *Polska kotwica wolności* – artykuł prezesa Karola Nawrockiego, opublikowany w językach: angielskim, francuskim, hiszpańskim, ukraińskim i rosyjskim w internecie oraz francuskim w „L'Opinion" (9 XI 2024). Odpowiedzialne: BRP.

3.2.5. Konferencje prasowe

- Znikające symbole pamięci – w siedzibie IPN w Warszawie (ul. Janusza Kurtyki 1) odbył się briefing prasowy prezesa Karola Nawrockiego poświęcony ochronie symboli związanych z historią polską – 13 stycznia. Odpowiedzialne: BRP.
- W związku z przyjęciem transportu z kolejną częścią archiwaliów i muzealiów pochodzących ze zbiorów Sokolstwa Polskiego w Ameryce w siedzibie Archiwum IPN przy ul. Kłobuckiej odbył się briefing prasowy z udziałem zastępcy prezesa Karola Polejowskiego i dyrektor AIPN – 19 stycznia. Odpowiedzialne: AIPN.
- W związku z inauguracją obchodów 80. rocznicy akcji „Burza" w siedzibie OIPN Białystok odbyła się konferencja prasowa zastępcy prezesa Karola Polejowskiego z udziałem dyrektora OIPN Białystok oraz zastępcy dyrektora BBH. Obecni byli także weterani Armii Krajowej: mjr Czesław Chociej, prezes okręgu białostockiego Światowego Związku Żołnierzy AK, i kpt. Jan Bielenia, weteran Armii Krajowej, Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość. Zastępca prezesa Karol Polejowski zapowiedział plan działania IPN w związku z obchodami 80. rocznicy akcji „Burza". Zaprezentowano również liczącą 905 tomów kolekcję Zdzisława Gwozdka, dotyczącą Armii Krajowej na Białostocczyźnie, pozostającą w zasobie OA Białystok – 13 lutego. Odpowiedzialne: OBEN, OA, asystent prasowy OIPN Białystok.

- W 82. rocznicę przekształcenia Związku Walki Zbrojnej w Armię Krajową na Przystanku Historia IPN w Krakowie odbyła się premiera gry planszowej „Cichociemni. Spadochroniarze AK", a pierwsi miłośnicy planszówek rozegrali miniturniej – 14 lutego. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.
- W Dniu Nauki Polskiej w OIPN Gdańsk odbyła się konferencja prasowa, podczas której zaprezentowano zestawy mobilnych skrzyń zawierające urządzenia do przeprowadzania immersyjnych lekcji historii na bazie materiałów przygotowanych przez IPN. W spotkaniu z mediami wzięli udział dyrektor BNT oraz dyrektor gdańskiego OIPN. W skład każdej z 10 skrzyń wchodzą: komputer gamingowy, ekran, gogle do wirtualnej rzeczywistości (VR) oraz niezbędne akcesoria. Sprzęt umożliwia zapoznanie się ze wszystkimi projektami BNT – 19 lutego. Odpowiedzialne: BNT.
- W Centrum Edukacyjnym IPN w Warszawie odbyła się konferencja prasowa z udziałem dyrektor BNT. Zaprezentowano również mobilne skrzynie do prowadzenia immersyjnej edukacji historycznej – 20 lutego. Odpowiedzialne: BNT.
- Konferencja prasowa z udziałem naczelnika i pracowników Delegatury IPN w Kielcach nt. 84. rocznicy zbrodni katyńskiej oraz IX Przeglądu Filmów Fabularnych o najnowszej historii Polski „Historia w filmie" – 9 kwietnia. Odpowiedzialna: DIPN Kielce.
- Konferencja prasowa na Przystanku Historia IPN w Krakowie oraz oficjalne przyjęcie do zasobu archiwalnego IPN oryginalnych dokumentów sztabowych 116. pp AK ziemi olkuskiej (olkusko-wolbromskiej) 106. DP AK. Wydarzenie z udziałem darczyńców – prof. dr. hab. Krzysztofa Ostrowskiego (AGH) oraz dyrektor AIPN i dyrektora OIPN Kraków – 11 kwietnia. Odpowiedzialne: OA, OBEN, asystenci prasowi OIPN Kraków.
- Konferencja prasowa w związku z otwarciem Centralnego Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego. W spotkaniu z mediami udział wzięła dyrektor BNT – 6 maja. Odpowiedzialne: BPH.
- Konferencja prasowa prezesa Karola Nawrockiego i dyrektora GKŚZpNP, zastępcy prokuratora generalnego prok. Andrzeja Pozorskiego nt. Niemiecka zbrodnia w Chojnicach. W związku z prowadzonym śledztwem OKŚZpN w Gdańsku ustalono nowe fakty w sprawie zbrodni pomorskiej. Podczas konferencji prasowej zostały przedstawione szczegóły śledztwa, Chojnice – 23 maja. Odpowiedzialne: OIPN Gdańsk, BRP.
- Konferencja prasowa poświęcona zaplanowanej w terminie 28–29 czerwca konferencji popularnonaukowej „Historia Skrzydłami Malowana" – 25 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin, OBBH Szczecin, DIPN Koszalin.
- Konferencja prasowa dotycząca prac ekshumacyjnych w kwaterach więziennych na cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu z udziałem dyrektora OIPN Wrocław oraz pracownika OBBH – 19 lipca. Odpowiedzialne: asystent prasowy, dyrektor OIPN Wrocław, OBBH.
- Konferencja prasowa zorganizowana przez Urząd Miejski w Koszalinie w związku z uroczystymi obchodami rocznicy wybuchu powstania warszawskiego połączonymi z rekonstrukcją historyczną w Koszalinie – 25 lipca. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin, DIPN Koszalin.
- Konferencja prasowa zorganizowana przez Muzeum Oręża Polskiego w Kołobrzegu w związku z zaplanowanymi w Koszalinie uroczystymi obchodami rocznicy wybuchu powstania warszawskiego połączonymi z rekonstrukcją historyczną – 26 lipca. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin, DIPN Koszalin.
- Wspólna konferencja prasowa prezesa Karola Nawrockiego i prezydenta Stalowej Woli Lucjusza Nadbereżnego – Mobilny Przystanek Historia Przyszłości wyruszył w kolejną trasę nt. inicjatywy, która zachęca do wzięcia udziału w nowoczesnej edukacji historycznej. W specjalnie wyposażonym pojeździe (TIR) zostały zaprezentowane główne projekty BNT, Stalowa Wola – 5 września. Odpowiedzialne: OIPN Rzeszów, BRP.
- Konferencja prasowa prezesa Karola Nawrockiego oraz dyrektor AIPN dotycząca programu dokumentacyjnego IPN „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945" oraz wyniku tych prac, czyli elektronicznej bazy danych „straty.pl", zorganizowana w CPH im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie – 6 września. Odpowiedzialne: AIPN, BRP.

- Konferencje prasowe w Tarnowie dyrektora i zastępcy dyrektora OIPN Kraków, naczelnika OA oraz naczelnika OKŚZpNP nt. programu dokumentacyjnego IPN „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945" oraz wyniku tych prac, czyli elektronicznej bazy danych „straty.pl" – 9 września. Odpowiedzialne: OA, asystenci prasowi OIPN Kraków.
- Konferencja prasowa w siedzibie OIPN w Szczecinie inaugurująca ogólnopolski program społeczny „straty.pl". Archiwiści szczecińscy zaprezentowali zgromadzone w IPN dokumenty i artefakty o represjonowanych Polakach, m.in. znaczki przymusowych robotników w fabryce amunicji w Glewicach koło Płotów, ankiety wypełniane przez osoby dotknięte represjami, tzw. arbeitskarte i arbeitsbuch, opaskę robotnika przymusowego czy też nieśmiertelniki jeńców z obozu w Stargardzie – 30 października. Odpowiedzialne: OIPN Szczecin.
- Konferencja prasowa naczelnika Delegatury IPN w Olsztynie dotycząca programu dokumentacyjnego IPN pt. „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945" oraz całości projektu „straty.pl" – 31 października. Odpowiedzialna: DIPN Olsztyn.
- Konferencja prasowa z udziałem prezesa Karola Nawrockiego oraz dyrektor AIPN na Westerplatte w Gdańsku inaugurująca ogólnopolską kampanię informacyjną o programie IPN „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945" – 31 października. Odpowiedzialne: AIPN, BRP, OIPN Gdańsk.
- Konferencja prasowa z udziałem dyrektora OIPN Poznań, naczelnika OA Poznań nt. projektu „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945" inaugurująca ogólnopolską kampanię informacyjną o programie. Był to kolejny etap realizacji projektu szukania osób, które pomogą udokumentować represje. Dzięki temu w bazie „straty.pl" – wirtualnym pomniku bohaterów II wojny światowej – pojawią się kolejne nazwiska – 31 października. Odpowiedzialny: asystent prasowy OIPN Poznań.
- Konferencja prasowa dyrektora OIPN Katowice oraz naczelnika OA Katowice promująca program dokumentacyjny „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945" („straty.pl"). Konferencja odbyła się przy Areszcie Śledczym w Katowicach – 31 października. Odpowiedzialne: OA.
- Konferencja prasowa promująca społeczną kampanię informacyjną o projekcie „straty.pl". Zaprezentowano cele i założenia projektu, omówiono strukturę bazy, jej funkcjonalności, metody wyszukiwania oraz konstrukcję. Białystok – 31 października. Odpowiedzialne: asystent prasowy OIPN, OA Białystok.
- W związku z realizacją projektu „straty.pl" odbyła się konferencja prasowa z udziałem naczelnika Delegatury IPN w Kielcach. Przedstawiona została idea projektu, zawartość portalu straty.pl oraz program wolontariatu dla chętnych z całego województwa świętokrzyskiego. W ramach projektu „straty.pl" Delegatura wprowadziła wszystkie wytypowane jednostki archiwalne z własnego zasobu. Przejrzano 7979 j.a., wprowadzono do bazy ok. 80 000 rekordów. Na kolejnym etapie wprowadzono dane z 343 j.a. przydzielone z OA w Katowicach. Dokonano również łączenia dubletów dwóch serii (łącznie 208 par). Do końca grudnia 2024 r. do udziału w promocji projektu „straty.pl" zgłosiło się do Delegatury IPN w Kielcach czterech wolontariuszy – 31 października. Odpowiedzialna: DIPN Kielce.
- Konferencja prasowa z udziałem zastępcy dyrektora OIPN Łódź, naczelnika AO, koordynatorów projektu z OA Łódź oraz pracownika OKŚZpNP w Łodzi nt. projektu IPN „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945" inaugurująca ogólnopolską kampanię informacyjną o programie. Był to kolejny etap realizacji projektu szukania osób, które pomogą udokumentować represje. Dzięki temu w bazie „straty.pl" – wirtualnym pomniku bohaterów II wojny światowej – pojawią się kolejne nazwiska – 31 października. Odpowiedzialny: asystent prasowy OIPN Łódź.
- Konferencja prasowa prezesa Karola Nawrockiego w siedzibie IPN przy ul. J. Kurtyki 1 dotycząca stanowiska ministrów spraw zagranicznych Polski i Ukrainy w sprawie rozpoczęcia prac ekshumacyjnych na Wołyniu – 27 listopada. Odpowiedzialne: BRP.

- Konferencja prasowa Zostań wolontariuszem Pamięci Narodowej z udziałem zastępcy prezesa Karola Polejowskiego zorganizowana w Centralnym Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie w Międzynarodowy Dzień Wolontariusza. Został zaprezentowany program wolontariatu w IPN – 5 grudnia. Odpowiedzialne: Biuro Prezesa, BRP.
- Konferencja prasowa z okazji Dnia Darczyńcy promująca projekt „Archiwum Pełne Pamięci" realizowany przez pion archiwalny IPN. Omówiono cele i założenia projektu oraz zaprezentowano nabytki z 2024 r. – 6 grudnia. Odpowiedzialne: asystent prasowy OIPN, OA Białystok.

3.3. Media społecznościowe

CENTRALA

Instytut Pamięci Narodowej wykorzystuje media społecznościowe, aby informować o swojej działalności, upamiętniać ważne wydarzenia, przypominać o istotnych rocznicach oraz sylwetkach bohaterów polskich. Instytut realizuje także kampanie informacyjno-edukacyjne oraz popularyzuje historię Polski obejmującą lata 1917–1990. Platformy takie jak Facebook, X, Instagram oraz LinkedIn pomagają w tworzeniu i wzmacnianiu społeczności złożonych z pasjonatów historii, organizacji naukowych i archiwalnych, środowisk polskich za granicą oraz młodzieży.

W ramach planowanych działań na platformach społecznościowych są przygotowywane:

- kampanie informacyjno-edukacyjne;
- cykle tematyczne upamiętniające najważniejsze wydarzenia historyczne i rocznice;
- serie promujące aktywności IPN;
- cykle promujące inne inicjatywy medialne IPN (filmy, dyskusje, wystawy);
- relacje z wydarzeń.

Kampanie prowadzone przez cały rok obejmują konta na FB, Instagramie, X oraz LinkedInie. Co miesiąc jest publikowanych kilkaset wpisów na różnych platformach. Większość z nich ma nie tylko zasięg ogólnopolski, lecz także międzynarodowy.

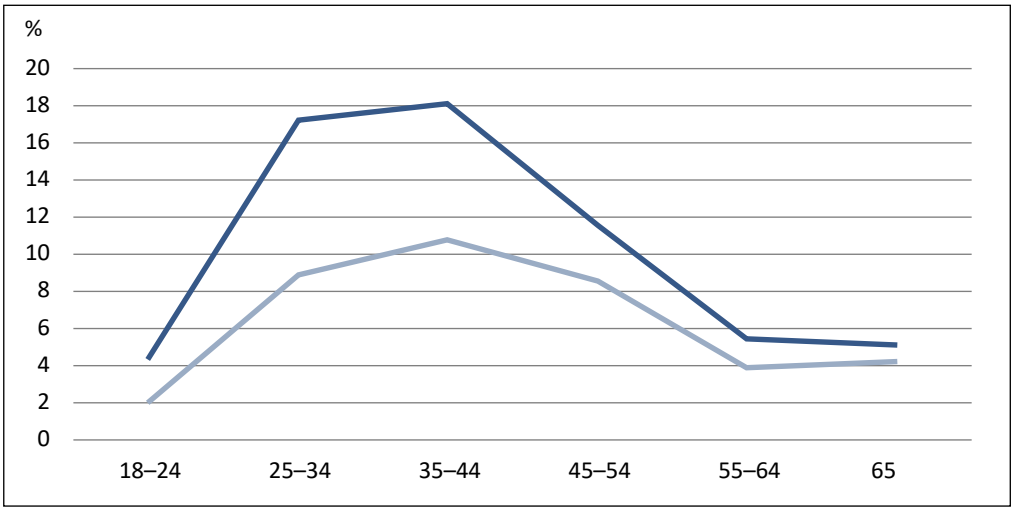
Oddziały i Delegatury również prowadzą swoje profile na Facebooku i X, na których informują o bieżących działaniach oraz prezentują swój dorobek.

Ogólnopolski profil IPN na Facebooku na koniec 2024 r. miał ok. 171 tys. obserwujących, zanotowano wzrost o ponad 10 tys. nowych użytkowników. Zasięg na FB w 2024 r. wyniósł 4 756 006. Zwiększyła się liczba odwiedzin na profilu głównym IPN na FB. W 2024 r. wyniosła ona 660 098 (dla porównania w 2023 r. liczba odwiedzin to 460 587).

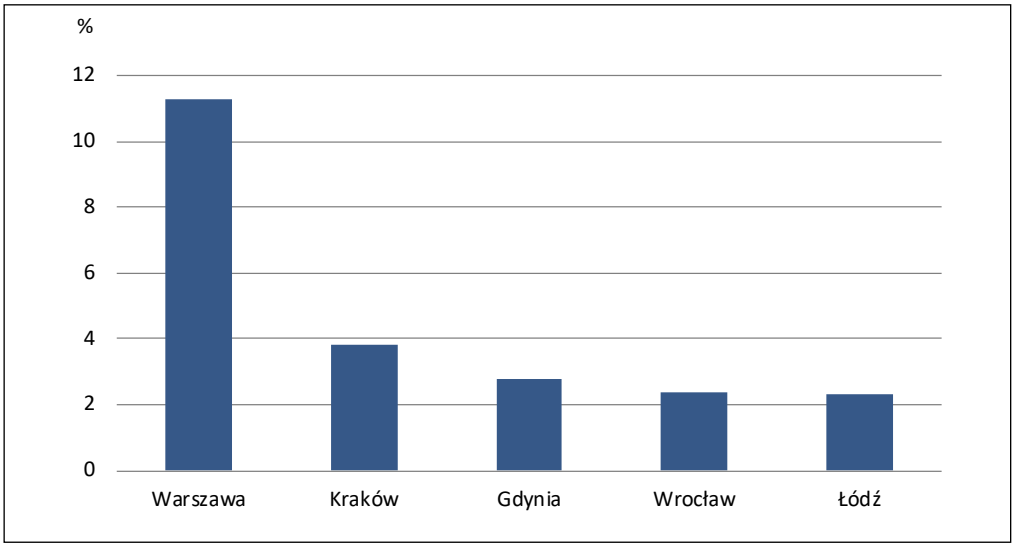
Treści publikowane na profilu mają charakter głównie edukacyjny i informacyjny. Służą promowaniu wydarzeń i postaci historycznych o znaczeniu międzynarodowym oraz popularyzacji działalności i przedsięwzięć IPN. Charakter informacyjno-edukacyjny profilu przyczynia się do upowszechniania wiedzy na temat historii Polski obejmującej lata 1917–1990. Teksty są wzbogacane fotografiami, grafikami, infografikami bądź filmami wideo. W treści często można znaleźć odnośniki do materiałów edukacyjnych IPN w postaci publikacji, filmów czy wystaw dostępnych online.

Głównymi odbiorcami treści są Polacy (85,9 proc.) i obcokrajowcy (3,6 proc. Wielka Brytania, 2,4 proc. USA, 1,8 proc. Niemcy).

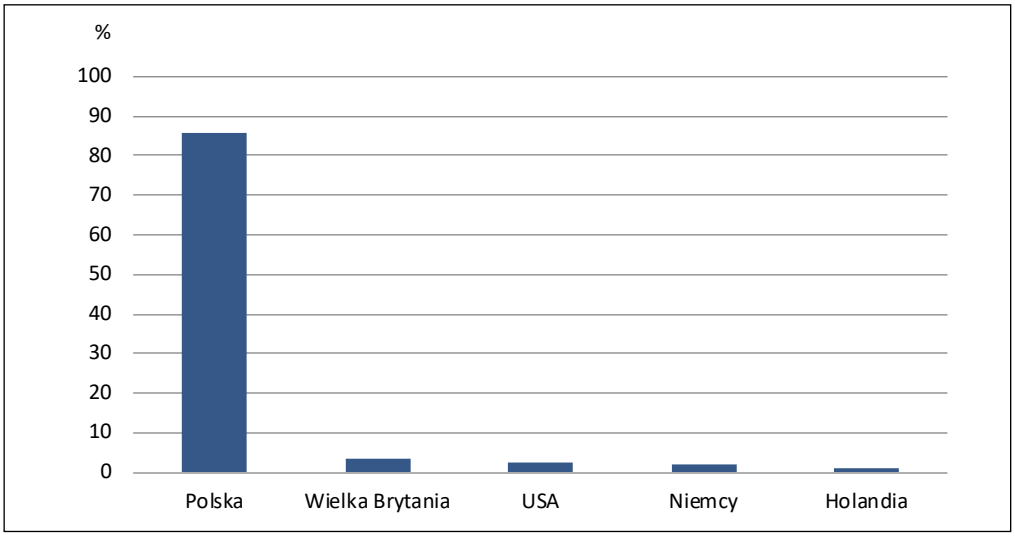
Wykres 1. Zestawienie obserwujących profil IPN na Facebooku według wieku i płci

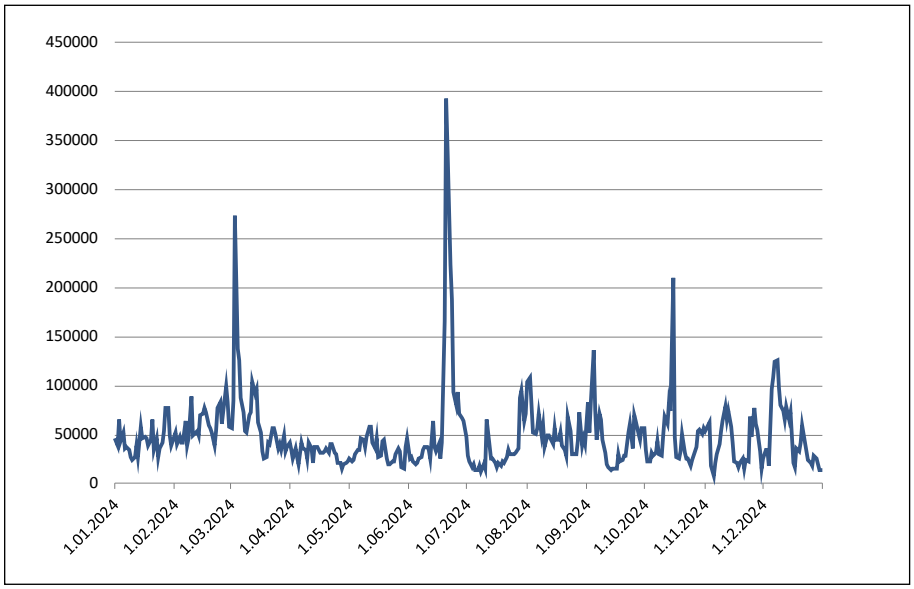
Wykres 2. Zestawienie odwiedzających profil IPN na Facebooku – według 5 najbardziej zaangażowanych miejscowości

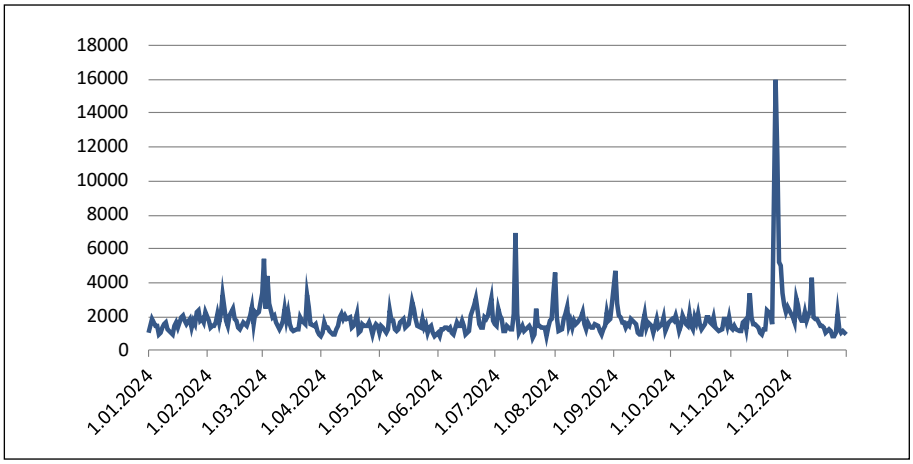
Wykres 3. Zestawienie odwiedzających profil IPN na Facebooku – według 5 najbardziej zaangażowanych krajów

Wykres 4. Zasięg profilu IPN na Facebooku

Wykres 5. Odwiedziny profilu IPN na Facebooku

Największe zasięgi postów:

- „Razem dla wspólnego dobra. Rusza Wolontariat Pamięci Narodowej" – post z serii 25/25 – 4 grudnia – wyświetlenia 324 748;
- „Ksiądz Jerzy od A do Z – 8 listopada – wyświetlenia 185 547;
- „36 godzin w pociągu i porażka, która ujmy nie przynosi. 103 lata temu piłkarska reprezentacja Polski rozegrała pierwszy mecz" – 18 grudnia – wyświetlenia 154 171.

W mediach społecznościowych są przygotowywane kampanie edukacyjno-informacyjne, np.:

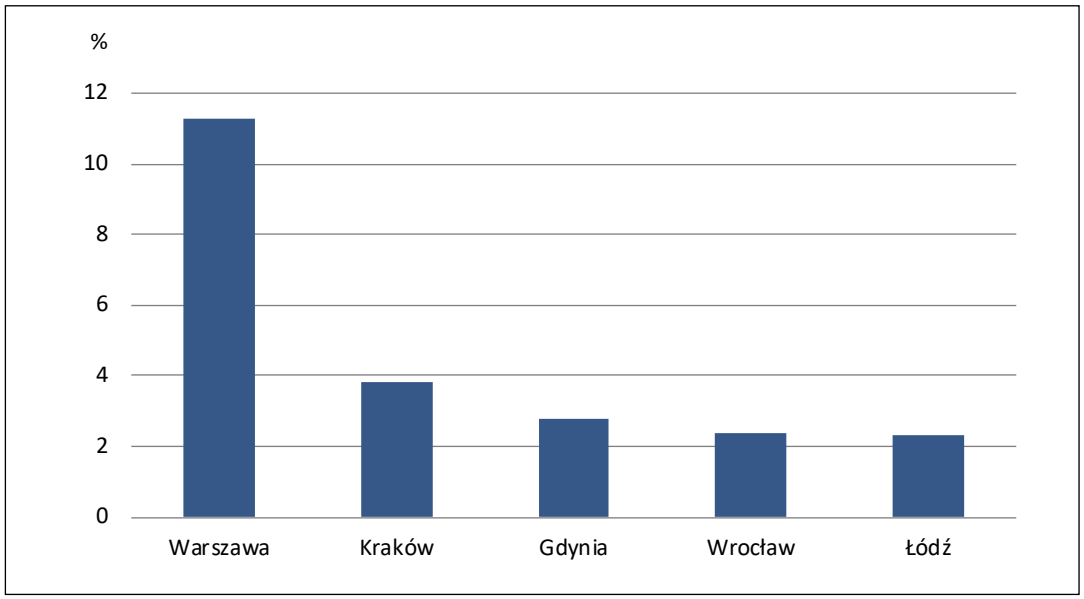
- 25/25 z okazji 25 lat działalności IPN;
- „Ksiądz Jerzy od A do Z";
- Regionalne Kongresy Pamięci Narodowej;
- Historie sportowe;
- „Szlaki Nadziei".

Profil IPN na Instagramie obserwuje ok. 5600 osób. Głównym zadaniem jest promowanie postaci i wydarzeń historycznych oraz najnowszych projektów Instytutu skierowanych do młodszych grup wiekowych. Kluczowe jest, by treść była krótka i zrozumiała. W 2024 r. wyświetlenia na tym kanale kształtowały się na poziomie 212 553.

Głównymi odbiorcami treści są Polacy 85,9 proc., w podziale na miasta: Warszawa (15,9 proc.), Kraków (4,2 proc.), Poznań (2,9 proc.), Łódź (2,6 proc.), Gdańsk (2,5 proc.).

Odbiorcy zagraniczni stanowią 14,1 proc.: Wielka Brytania (2,5 proc.), Niemcy (1,6 proc.), USA (1,6 proc.), Kanada (0,6 proc.).

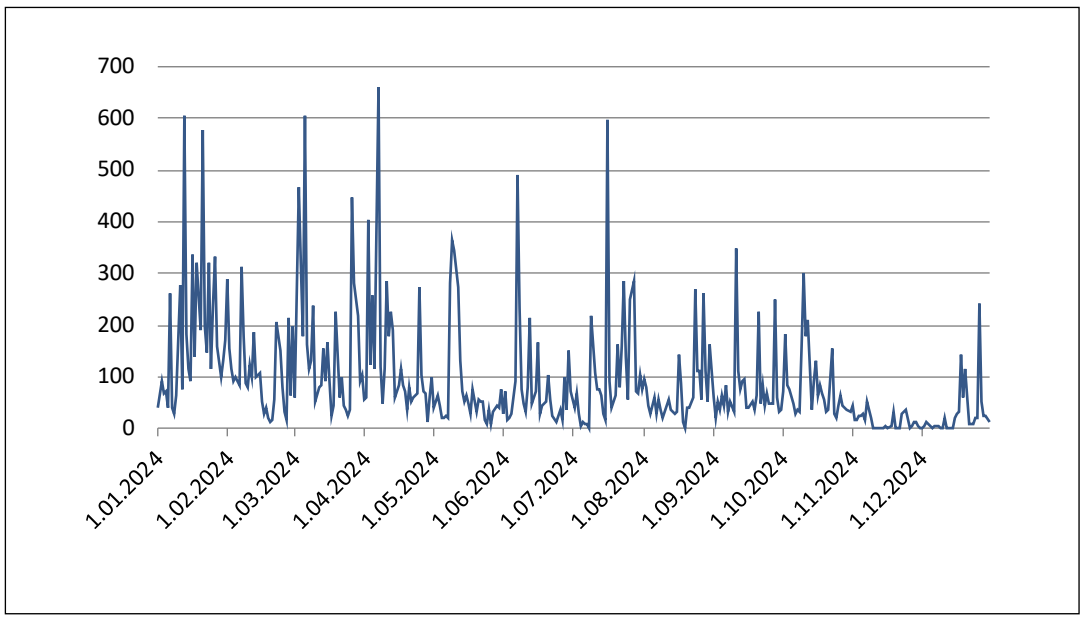
Wykres 6. Dane statystyczne kształtują się następująco:

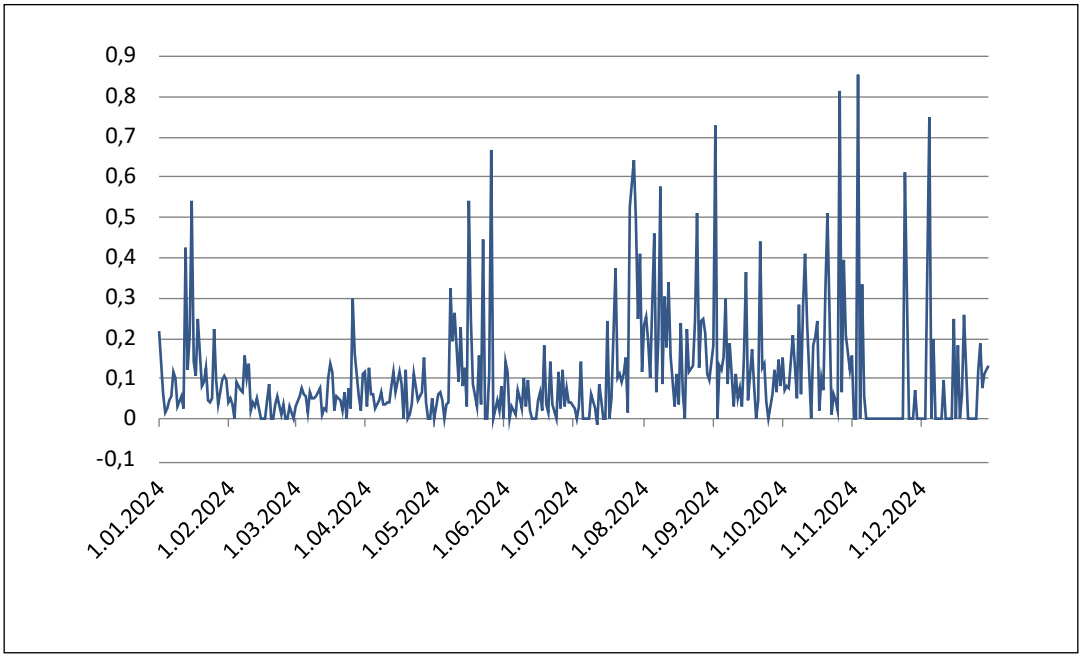
Ogólnopolskie konto IPN X obserwuje ok. 55 tys. osób. Na tym kanale są realizowane zadania informacyjne (bieżąca działalność IPN), popularyzatorskie (popularyzacja XX-wiecznej historii Polski) oraz promocyjne (np. wydarzenia organizowane przez IPN, projekcje, dyskusje itd.). W 2024 r. zasięg na profilu IPN wyniósł łącznie prawie 10 mln wyświetleń.

W 2024 r. IPN kontynuował prowadzenie na LinkedIn profilu, który ma 980 obserwujących. Na LinkedIn są zamieszczane informacje na temat najważniejszych inicjatyw (nagrody i konkursy IPN) oraz zaangażowania w rozwój nowoczesnych metod przekazywania wiedzy historycznej. Wpisy na profilu IPN miały w 2024 r. 34 650 wyświetleń (w 2023 r. było 30 700).

Wykres 7. Wyświetlenia profilu IPN na LinkedIn w 2024 r.

Wykres 8. Wskaźnik zainteresowania IPN na LinkedIn w 2024 r.

Anglojęzyczne media społecznościowe

Facebook i X

W 2024 r. posty Wydziału Anglojęzycznych Mediów Społecznościowych na platformie Facebook zostały wyświetlone prawie 5 mln razy, natomiast na portalu X – ponad 6,5 mln razy. Przyrost osób obserwujących konta wyniósł odpowiednio ok. 3500 i 2500. Podobnie jak w latach ubiegłych Wydział popularyzował polską historię najnowszą, promował bieżącą działalność IPN i reagował na manipulacje historyczne w przestrzeni medialnej.

Najważniejsze kampanie cykliczne dotyczyły 80. rocznicy takich wydarzeń historycznych jak śmierć rodziny Ulmów, powstanie warszawskie, bitwa pod Monte Cassino czy walk 1. Dywizji Pancernej gen. Maczka. Między innymi dwa ostatnie, wpisujące się we flagowy projekt IPN „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności", stały się okazją do promowania historii polskiej na Wyspach Brytyjskich, we Włoszech, w Belgii, Holandii czy USA i równolegle były popularyzowane w anglojęzycznych mediach społecznościowych IPN. Ponadto relacjonowano wydarzenia i przedsięwzięcia Instytutu z okazji obchodów Międzynarodowego Dnia Pamięci Ofiar Holokaustu, Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, Dnia Pamięci o Polakach Ratujących Żydów, rocznicy zbrodni katyńskiej, wybuchu II wojny światowej czy Narodowego Święta Niepodległości.

Promowano też wiele innych inicjatyw, realizowanych bądź firmowanych przez IPN, stanowiących istotny element narracji na temat najnowszej historii Polski, ze szczególnym uwzględnieniem projektów, które miały wymiar międzynarodowy lub potencjał zainteresowania odbiorców poza granicami kraju. Przykładami mogą być edukacyjna gra komputerowa „Lotnicy", anglojęzyczny przekład książki Sergiusza Piaseckiego, cykl filmowy poświęcony polskim Sprawiedliwym wśród Narodów Świata czy regionalne Kongresy Pamięci Narodowej.

W 2024 r. wyraźniej niż w poprzednich latach zaznaczyła się rola antydyfamacyjna kanałów anglojęzycznych, zwłaszcza z powodu zaistniałych na arenie międzynarodowej manipulacji ze strony osób o dużej rozpoznawalności, takich jak przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen, prezydent Izraela Reuven Rivlin czy prof. Jan Grabowski. Na tego typu incydenty medialne reagowano merytoryczną polemiką obnażającą słabość argumentacji oraz manipulacje faktami historycznymi. Posiłkowano się publikacjami historyków IPN oraz produkcjami filmowymi Biura Współpracy Międzynarodowej. Ponadto popularyzowano i wyjaśniano społeczności międzynarodowej prowadzoną przez IPN kampanię dekomunizacji przestrzeni publicznej. Odpowiedzialne: BWM.

Archiwum IPN

Facebook Archiwum IPN

Archiwum IPN publikuje na profilu Facebook posty popularyzujące zasób IPN, postacie i zdarzenia z najnowszej historii Polski, a także najważniejsze wydarzenia z bieżącej działalności. Za prowadzenie profilu odpowiada Wydział Badań i Edukacji Archiwalnej. Opublikowano 510 postów i 166 relacji, w tym prezentacje ciekawych dokumentów z zasobu, nabytków pozyskanych w ramach projektu APP. Wśród opublikowanych postów największą popularnością cieszyły się: post poświęcony Małgorzacie Braunek (ok. 1 085 500 odbiorców), post o Barbarze Rachwalskiej (ok. 870 tys. odbiorców), film dotyczący żołnierzy wyklętych (ok. 443 tys. odbiorców), post o zespole TSA (ok. 413 tys. odbiorców). Użytkownicy chętnie też oglądają zamieszczone na profilu oryginalne filmy i rolki przygotowane na bazie archiwaliów. Stronę FB Archiwum IPN lubi 12 774 osób, natomiast 15 270 osób ją obserwuje.

Biuro Badań Historycznych

Konto BBH w serwisie Facebook obserwuje ponad 3 tys. osób. Na portalu są publikowane informacje dotyczące bieżącej pracy BBH: zapowiedzi konferencji i sesji naukowych, relacje z przebiegu obrad, prezentacje książek przygotowanych przez pracowników BBH. Na stronie jest prezentowana również aktywność BBH na płaszczyźnie popularnonaukowej, m.in. artykuły publikowane przez pracowników na portalu przystanekhistoria.pl i w innych środkach masowego przekazu. Celem jest popularyzacja inicjatyw naukowych BBH oraz przypominanie osobom odwiedzającym portal o istotnych datach i wydarzeniach historycznych.

Biuro Edukacji Narodowej

Fanpage „Biuro Edukacji Narodowej IPN” na Facebooku i Instagramie służy do promocji i prezentacji działań BEN. Fanpage również często wspiera kanał IPNtv na YouTubie, promując spójne projekty. Treści publikowane na profilu służą głównie promowaniu wydarzeń i postaci historycznych o znaczeniu międzynarodowym oraz popularyzacji działalności i przedsięwzięć IPN. Posty są wzbogacane fotografiami, grafikami, infografikami, pokazami slajdów bądź filmami wideo. W treści często można znaleźć odnośniki do większej liczby materiałów edukacyjnych IPN: publikacji, filmów oraz wystaw dostępnych online. Co miesiąc jest publikowanych ok. 22 materiałów (posty, relacje, rolki). W 2024 r. aktywność (reakcje, komentarze i udostępnienia) odbiorców fanpage’a „Biuro Edukacji Narodowej IPN” na Facebooku zwiększyła się o 105 proc. Zasięgi postów na FB wzrosły o 52 proc., natomiast na Instagramie – o 10 proc. Aktualna liczba subskrybentów fanpage’a „Biuro Edukacji Narodowej IPN” na FB to 17 970 osób. Aktualna liczba subskrybentów fanpage’a „Biuro Edukacji Narodowej IPN” na Instagramie – 960 osób.

W ramach działań w mediach społecznościowych BEN przygotowało krótkie formy filmowe:

- 5 filmów nawiązywało do Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych. Materiały te miały bardzo wysokie zasięgi na wszystkich mediach społecznościowych (ok. 250 tys. wyświetleń na IPNtv);
- rolka oraz spot promocyjny do projektu „Bohater na stówę”;
- reportaż z warszawskich zmagań w ramach Olimpiady Gier Planszowych IPN;
- reportaż z wernisażu wystawy „Cudzoziemcy w powstaniu warszawskim”;
- reportaż z inauguracji roku akademickiego 2024/2025 Instytutu Trzeciego Wieku;
- reportaż z rozdania nagród IPN „Ambasador Polskiej Historii”;
- reportaż z wydarzenia „Zapal Światło Wolności. Ofiarom stanu wojennego”;
- rolki dotyczące promowania portalu Opowiedziane.ipn.gov.pl. Były to nie tylko treści prezentujące konkretnych świadków historii, których relacje można już obejrzeć, lecz także materiały dokumentujące postępy w realizacji kolejnych notacji – utrzymane w konwencji pokazywania produkcji materiału zza kulis (*making of*).

W okresie sprawozdawczym kontynuowano promocję portalu **Opowiedziane.edu.pl**, przypomniano też notacje świadków historii (Ryszard Bartoszewicz, Janusz Brochwicz-Lewiński, Wojciech Grzesiakowski, Janina Jankowska, Włodzimierz Korsak, Romuald Szeremietiew, Ewa Tomaszewska).

W kanałach społecznościowych regularnie pojawiały się również treści dotyczące następujących tematów:
- cykl „Wydarzyło się" opisujący postaci i wydarzenia historyczne;
- promocja ogólnopolskiego konkursu plastycznego „Bohater na stówę". Komunikacja okazała się bardzo skuteczna, gdyż do konkursu zgłoszono 1453 projekty z ponad 500 szkół z całego kraju;
- promocja projektu „Instytut Trzeciego Wieku" (opis, bieżąca działalność, w tym posty, filmy);
- promocja zajęć edukacyjnych w Izbie Pamięci Prezydentów RP na Uchodźstwie w ramach akcji „Zima w Mieście";
- promocja wystawy „Samarytanie z Markowej. Ulmowie – Polacy zamordowani przez Niemców za pomoc Żydom";
- promocja konkursu „Sztafeta Pamięci – losy mojej rodziny w czasie II wojny światowej";
- promocja II Olimpiady Gier Planszowych w Poznaniu;
- promocja warszawskiej części zmagań w ramach Olimpiady Gier Planszowych IPN;
- promocja warsztatów edukacyjnych dotyczących Romana Dmowskiego;
- promocja filmu dla dzieci *Co widziały drzewa* opowiadającego o rodzinie Ulmów;
- promocja nagrody Ambasador Polskiej Historii – nagroda IPN dla osób i organizacji spoza Polski;
- promocja projektu XVIII Polonijne Spotkania z Historią Najnowszą;
- promocja wystawy „Cudzoziemcy w powstaniu warszawskim";
- promocja wystawy „Podeptane konwencje. Zbrodnie Wehrmachtu na żołnierzach Wojska Polskiego w trakcie walk i po zakończeniu kampanii polskiej 1939 r.";
- promocja IV edycji Nagrody im. Grażyny Langowskiej;
- promocja Ogólnopolskiego Konkursu Edukacyjnego „Silni Polską!";
- promocja VI edycji projektu edukacyjnego IPN „Kresy – polskie Ziemie Wschodnie w XX w.";
- promocja IX Turnieju Debat Historycznych IPN;
- promocja nagrody IPN Ambasador Polskiej Historii;
- promocja wydarzenia „Zapal Światło Wolności. Ofiarom stanu wojennego".

Osobną platformą komunikacji jest **YouTube**, na którym znajduje się kanał **IPNtvPL**. Są tam prezentowane liczne materiały dotyczące historii i wydarzeń związanych z działalnością IPN.

IPNtvPL na YouTubie – BEN podjęło następujące działania związane z komunikacją na YouTubie:
- konferencje prasowe na następujące tematy: „Znikające Symbole Pamięci", 31 stycznia; 80. rocznica akcji „Burza" – konferencja prasowa, 13 lutego;
- promocja najnowszych projektów edukacyjnych IPN, m.in.: ogólnopolski konkurs plastyczny BEN „Bohater na stówę"; BWM – „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności"; mobilne skrzynie z immersyjną edukacją historyczną, relacje z prapremiery czy gameplay gry „Lotnicy – wojna w przestworzach" – BNT;
- *Co widziały drzewa* – film animowany o Błogosławionej Rodzinie Ulmów, wyprodukowany przez BEN, premiera – 23 marca;
- reportaże z wydarzeń edukacyjnych, takich jak: warszawskie zmagania w ramach Olimpiady Gier Planszowych IPN – BEN; premiera gry „Lotnicy – wojna w przestworzach" – BNT; gala wręczenia nagród Sygnety Wydawnictwa IPN 2024 r.;
- materiały promujące najnowsze publikacje Wydawnictwa IPN, w tym cykl spotkań z autorami: „Książki Pełne Historii";
- na IPNtv są też publikowane materiały dźwiękowe: cykle „Fragmenty książek Wydawnictwa IPN" oraz podcast „Ekspres czytelniczy IPN";
- panele dyskusyjne: „Tajemnice bezpieki", „Kulisy historii", „Portrety", „Oblicza historii", „Jak Polki zadziwiały świat", „Tytani sportu" czy „Uczy i bawi. Kultura popularna i historia" (produkowane przez BPH), „Warszawskie wędrówki z historią" (produkowane przez OIPN Warszawa);
- cykl filmów edukacyjnych „Nie tylko Ulmowie" (BRP);
- inne programy edukacyjne w formie dyskusji czy wykładów produkowane przez Centralę i Oddziały IPN w całej Polsce;

– uroczystości okolicznościowe IPN: odsłonięcie tablicy upamiętniającej ofiary terroru komunistycznego; Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych; gala wręczenia Nagrody im. Władysława Pobóg-Malinowskiego za Debiut Historyczny Roku (XVI edycja konkursu).

Aktualna liczba subskrybentów IPNtv to 191 tys. W 2024 r. na kanale IPNtvPL opublikowano 374 materiały wideo (w tym podcasty w formacie MP4), zanotowano 6,4 mln wyświetleń filmów. Pozyskano też 13 660 tys. subskrybentów.

IPNtv Konferencje – transmisje konferencji naukowych ukazujących dorobek IPN w dziedzinie historii najnowszej. Liczba subskrybentów kanału IPNtv Konferencje wynosi 3960. Pozyskano 481 nowych subskrybentów. W 2024 r. zanotowano 54,8 tys. wyświetleń filmów.

W serwisie zamieszczono 12 konferencji naukowych: „Churches and Religious Associations behind the »Iron Courtain« 1945–1956", 14 stycznia; „Zwizualizować przeszłość. Od celuloidu do rozszerzonej rzeczywistości", 18 stycznia; „Przyszłość i problemy edycji źródeł do historii XX wieku", 21 stycznia; „Czas przełomu. Polityka USA wobec transformacji w Polsce", 5 czerwca; „Udzielne księstwo? Relacje między partią komunistyczną a służbami bezpieczeństwa w PRL", 1 czerwca; „80. rocznica utworzenia Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych", 9 sierpnia; „Zesłać na zawsze. Deportacja i życie na zesłaniu w ZSRS żołnierzy II Korpusu PSZ i kułaków", 9 września; „Reminiscencje śmierci ks. Jerzego Popiełuszki", 11–12 września; „Materiały do życia i działalności abp. Antoniego Baraniaka w archiwach", 27 września; „Communist Parties in the Soviet Bloc in 1985–1989", 9–10 października; „Need to Know XIII and the 2024 IIHA Annual Conference", 14–16 października; „Wbrew zakazom. Fotografia jako forma oporu w latach 1939–1945", 28 października.

Wydawnictwo IPN

Fanpage@wydawnictwo.ipn w mediach społecznościowych – jest miejscem spotkań czytelników – szczególnie młodych – z książką. Profil informuje o nowościach wydawniczych, rekomenduje pozycje zgodne z czytelniczym gustem użytkowników, publikuje recenzje i notki o autorach.

Roczne statystyki profili Wydawnictwa za 2024 r. przedstawiają się następująco: Facebook: łączny zasięg postów: 2 566 302 (wzrost o 39 proc. względem 2023 r.), wyświetlenia: 3 506 095, odwiedziny łącznie: 160 212 (wzrost o 61 proc. względem 2023 r.), interakcje z zawartością: 118 998 (wzrost o 73 proc. względem 2023 r.), nowe polubienia strony: 11 876 (aktualna liczba osób obserwujących: 29 967), łączny zasięg z reklam płatnych: 2 595 181 (wzrost o 31 proc. względem 2023 r.), łączne płatne wyświetlenia publikacji: 10 723 164 (wzrost o 26 proc. względem 2023 r.), liczba opublikowanych postów: 1380, średnia miesięczna liczba opublikowanych postów: 115.

Instagram: łączny zasięg postów: 176 231 (wzrost o 22 proc. względem 2023 r.), wyświetlenia: 165 956, interakcje z zawartością: 4528, wizyty w profilu: 2349, nowe osoby obserwujące: 323 (aktualna liczba osób obserwujących: 1500), liczba opublikowanych postów: 880, średnia miesięczna liczba opublikowanych postów: 73.

IPNtvPL na YouTube

Zaprezentowano następujące materiały: relacja z uroczystej gali wręczenia nagród w Konkursie na Najlepszą Książkę Roku – „Sygnety Wydawnictwa IPN". Wypowiadali się prezes Karol Nawrocki, dyrektor oraz zastępca dyrektora Wydawnictwa IPN, dyrektorzy, pracownicy i współpracownicy IPN, członkowie Kolegium IPN, Krzesimir Dębski, 20 marca; spot z gali wręczenia nagród w Konkursie na Najlepszą Książkę Roku – „Sygnety Wydawnictwa IPN", 10 kwietnia; relacja z Wrocławskiego Festiwalu Gier One More Game. Wypowiadali się: Iwona Gajewska, Łukasz Płatek, Dariusz Gorajczyk, Kamil Szkaradek, Artur Cieślik, 20 maja; relacja z XXIX Targów Wydawców Katolickich. Wypowiadali się: Karol Daniluk, Witold Bagieński, Katarzyna Ziębik, Ewa Dulna-Rak, Krzysztof Kierski, 20 maja; reportaż z inauguracji Dni Wydawnictwa IPN 2024. Wypowiadali się: Karol Polejowski, Karolina Imianowska, Katarzyna Dryńska, Natalia Cichocka, Oskar Szafarowicz, Mikołaj Bujak, 23 sierpnia; reportaż z udziału mobilnej księgarni Wydawnictwa IPN w XIII Narodowym Czytaniu. Wypowiadali

się: Karolina Imianowska, Karol Nawrocki, Natalia Cichocka, Karol Polejowski, 19 września; reportaż z udziału w XXXII Targach Książki Historycznej. Wypowiadali się: Karol Polejowski, Tomasz Ceran, Natalia Cichocka, Hubert Ronek, Iwona Rusek, 6 grudnia.

Biuro Poszukiwań i Identyfikacji

Biuro Poszukiwań i Identyfikacji prowadzi konta w serwisach społecznościowych Facebook i X od 2016 r. W serwisach są publikowane, rozdzielnie lub równolegle, następujące materiały:

- informacje o aktualnie prowadzonych pracach poszukiwawczych (teksty, fotorelacje, materiały wideo);
- wiadomości o obchodzonych rocznicach, w tym dotyczących odnalezionych i zidentyfikowanych ofiar;
- biogramy osób zidentyfikowanych;
- ciekawostki związane z życiem i działalnością poszukiwanych osób;
- informacje o wydarzeniach, wystawach i spotkaniach;
- wywiady prasowe z kierownictwem i pracownikami BPiI;
- relacje z uroczystości wręczenia not identyfikacyjnych.

Stronę „Biuro Poszukiwań i Identyfikacji IPN" w serwisie FB obserwuje 22 650 osób, co daje około sześcioprocentowy wzrost względem 2023 r. Opublikowane treści zyskały zasięg ponad 687 tys. osób (wzrost o 38 proc.), filmy zaś zostały wyświetlone ok. 230 tys. razy (wzrost o 229 proc.). Najpopularniejszy post („Poszukiwania w Mucznem") zyskał zasięg 375 tys. wyświetleń. Ponad połowa odbiorców treści w serwisie FB to mężczyźni. Co czwarta osoba trafia na materiały multimedialne BPiI dzięki udostępnieniom innych użytkowników.

W serwisie X konto „Poszukiwania IPN" obserwuje 16 673 osób. Publikowane treści w 2024 r. zostały wyświetlone 670 tys. razy.

W okresie sprawozdawczym w kanałach społecznościowych zamieszczono łącznie ok. 500 wpisów informujących zarówno o bieżącej działalności Biura, jak i o przypadających rocznicach. Treści publikowane w serwisie X są regularnie i często cytowane w materiałach prasowych w kraju i poza granicami, co uzasadnia konieczność prowadzenia kampanii informacyjnych za pośrednictwem kanałów społecznościowych. Wiadomości publikowane w kanałach społecznościowych są systematycznie tłumaczone i publikowane na anglojęzycznych profilach prowadzonych przez IPN.

Centralny Przystanek Historia oraz Biuro Przystanków Historia

Centralny Przystanek Historia oraz Biuro Przystanków Historia systematycznie udostępniają informacje o ważnych wydarzeniach i postaciach z historii Polski oraz aktywnie promują swoją działalność przez media społecznościowe: fanpage w serwisie Facebook, profil w serwisie X oraz kanał w serwisie YouTube. Profil FB Centralnego Przystanku Historia ma 10 639 obserwujących, 9806 polubień. Konto Centralnego Przystanku Historia na platformie X śledzi 5701 osób, na Instagramie – 531 osób, na YouTubie – 191 tys. subskrybentów kanału IPNtv.

Biuro Wydarzeń Kulturalnych

Biuro Wydarzeń Kulturalnych odpowiada za prowadzenie profilu na Facebooku „Wydarzenia Kulturalne IPN". Fanpage służy do promowania wydarzeń artystycznych organizowanych przez Biuro, zamieszczania relacji z koncertów czy spektakli, wywiadów z artystami oraz do komunikacji z użytkownikami FB.

Celem jest popularyzacja inicjatyw BWK, którego misją jest opowiadanie historii Polski oryginalnym językiem artystycznym, by zachęcić – szczególnie młodych ludzi – do poznawania dziejów naszej ojczyzny.

W 2024 r. na profilu „Wydarzenia Kulturalne IPN" opublikowano prawie 350 postów i ponad 200 relacji. Posty były wzbogacone fotografiami, grafikami, infografikami, pokazami slajdów bądź filmami wideo.

Stronę „Wydarzenia Kulturalne IPN" na FB lubi prawie 1,4 tys. osób, a 1,8 tys. osób obserwuje stronę.

ODDZIAŁ IPN BIAŁYSTOK

Oddział IPN w Białymstoku za pośrednictwem mediów społecznościowych popularyzuje najnowszą historię Polski. Korzysta z platform Facebook, Instagram, na których są przekazywane odbiorcom najważniejsze wydarzenia związane z historią regionalną, rocznicami, sylwetkami bohaterów polskich. Na tych platformach jest promowana działalność IPN, a odbiorcy są zachęcani do uczestniczenia w konkursach i projektach realizowanych w Oddziale. Można również nawiązać kontakt ze społecznością skupioną wokół podobnie sprofilowanych polskich i światowych organizacji naukowych bądź archiwalnych oraz z Polakami mieszkającymi poza granicami kraju i cudzoziemcami zainteresowanymi historią Polski. Posty w mediach społecznościowych są publikowane niemal codziennie przez cały rok. W ciągu miesiąca OIPN Białystok zamieszcza ok. 60 postów. Są to posty podsumowujące wydarzenia i zajęcia edukacyjne, zaproszenia na uroczystości, rolki oraz relacje. Większość ma charakter regionalny, niektóre zaś ogólnopolski.

Profil FB OIPN w Białymstoku ma 5293 obserwujących, a zasięg strony w 2024 r. wyniósł 270 099 użytkowników. Zwiększyła się liczba odwiedzin o 35,3 proc., tj. o 142 978 w porównaniu do 2023 r. W porównaniu do 2023 r. zwiększyły się także interakcje z zawartością publikowaną na stronie o 25 proc. i wynoszą 37 363. Dodatkowo wielu obserwujących korzysta z udostępnianych linków (wzrost o 21,7 proc., czyli o 1189 kliknięć).

Głównymi odbiorcami treści są Polacy (głównie białostoczanie). Informacje publikowane na FB docierają także do Polaków mieszkających za granicą (w Wielkiej Brytanii, Stanach Zjednoczonych, Niemczech, Belgii, Holandii, Szwecji, we Francji, Włoszech, na Litwie). Większą grupą odbiorców są mężczyźni, którzy stanowią 51,1 proc. obserwujących. Profil na FB najczęściej przyciąga osoby w wieku 35–44 lata.

Profil OIPN na Instagramie obserwuje 609 osób, z czego 61,9 proc. to mężczyźni w wieku 35–44 lata. Najwięcej postów jest wyświetlanych w Białymstoku, choć dużą popularnością cieszą się one również w Warszawie. Poza Polską profil OIPN Białystok na Instagramie jest oglądany też w Stanach Zjednoczonych, Niemczech, Hiszpanii i Wielkiej Brytanii. W ciągu 2024 r. zasięg profilu OIPN w Białymstoku na Instagramie wzrósł o 15,5 proc., czyli o 2904. Zwiększyły się ponadto interakcje obserwujących z zawartością publikowaną na stronie oraz korzystanie z zamieszczonych linków.

Najpopularniejszymi postami na FB w 2024 r. były:
- nominacje do Audycji Historycznej Roku 2024;
- gala VII edycji konkursu „Historia najnowsza dzieci i młodzieży”;
- II spotkanie w ramach projektu „Łączka i inne miejsca poszukiwań”;
- spektakl słowno-muzyczny *Kartka z tamtych dni*;
- pierwsza edycja projektu edukacyjnego „Sztandar – znak szczególnego znaczenia”.

Najpopularniejszymi postami na Instagramie w 2024 r. były:
- ekshumacje na cmentarzu wojskowym w Białymstoku;
- uroczyste oznaczenie tabliczką „Grób weterana walk o Wolność i Niepodległość Polski” i poświęcenie odremontowanego nagrobka ks. Mieczysława Paszkiewicza;
- zajęcia edukacyjne „Bombka z Memmingen”.

Delegatura IPN w Olsztynie

Delegatura IPN w Olsztynie prowadzi stronę internetową **olsztyn.ipn.gov.pl** oraz profile w mediach społecznościowych **facebook.com/ipn.olsztyn**, **instagram.com/ipn_olsztyn** i **x.com/ipn_olsztyn**. Umieszczane są tam bieżące relacje z wydarzeń organizowanych przez Delegaturę: wykładów, konferencji, konkursów, upamiętnień, zajęć edukacyjnych, wydarzeń rocznicowych czy prezentacji wystaw.

Liczba obserwujących profile w mediach społecznościowych sukcesywnie rośnie: na koniec grudnia wynosiła: 2200 (Facebook), 242 (Instagram), 39 (platforma X).

Na portalach społecznościowych są zamieszczane relacje z wydarzeń z dodatkowymi zdjęciami oraz informacje na temat działań DIPN w Olsztynie, zaproszenia, a także wspomnienia osób zasłużonych dla historii Polski czy posty dotyczące ważnych rocznic w regionie i kraju.

ODDZIAŁ IPN GDAŃSK

Profil Facebook OIPN Gdańsk ma 8629 obserwujących. W 2024 r. przybyło 2203 obserwujących, zamieszczono 756 postów. W tym okresie wyświetlenia tygodniowe kształtowały się w przedziale od 975 do 352 214 wyświetleń, co przekłada się na 182 808 reakcji w tym czasie.

Oddział ma również profil w serwisie X pod nazwą @ipngdansk. W 2024 r. obserwowało go 2568 użytkowników, przybyło 101 nowych obserwujących. Zamieszczono 101 twittów, odnotowano 21 876 wizyt.

W 2024 r. profil na Instagramie pod nazwą ipngdańsk obserwowało 131 użytkowników. Zamieszono 68 postów, odnotowano 2101 odsłon.

Delegatura IPN w Bydgoszczy

Delegatura IPN w Bydgoszczy prowadzi stronę internetową **bydgoszcz.ipn.gov.pl** oraz profil na Facebooku, który obserwuje 2,4 tys. użytkowników. Na stronie internetowej są publikowane najważniejsze wydarzenia organizowane bądź współorganizowane przez Delegaturę. Natomiast profil na FB jest wykorzystywany do prezentowania bieżącej działalności. Oprócz opisów i fotografii ze wszystkich uroczystości i wydarzeń są zamieszczane informacje na temat konkursów, warsztatów, lekcji prowadzonych w archiwum, wykładów gościnnych. Promowane są również osiągnięcia naukowe, głównie poprzez udostępnianie artykułów pisanych przez pracowników Delegatury. Ponadto, regularnie pojawiają się posty omawiające nowości dostępne w stacjonarnej księgarni bydgoskiej Delegatury.

ODDZIAŁ IPN KATOWICE

Oddział IPN w Katowicach prowadzi stronę **katowice.ipn.gov.pl**, profile na Facebooku: Instytut Pamięci Narodowej w Katowicach, Przystanek Historia – Centrum Edukacyjne IPN w Katowicach im. Henryka Sławika, Przystanek Historia IPN im. gen. Janusza Gąsiorowskiego w Częstochowie, W kręgu poezji i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück oraz kanał YouTube: IPNtv Katowice, @ipntvkatowice.

Profil Instytut Pamięci Narodowej w Katowicach – na profilu są umieszczone informacje na temat działalności OIPN, w tym ogłoszenia, komunikaty, relacje oraz zapowiedzi wydarzeń OIPN. Statystyki za 2024 r.: zasięg profilu – 770 174, wyświetlenia profilu – 734 396, odwiedziny profilu – 109 199, łącznie wszystkich obserwujących – 5560 (w tym nowi obserwatorzy – 1238, rezygnacja – 164), interakcje z zawartością (polubienia lub reakcje, komentarze, udostępnienia i odpowiedzi do materiałów, z uwzględnieniem reklam) – 60 493, łącznie polubienia strony – 5431, kliknięcia linku – 3022, liczba opublikowanych postów – 1201.

Profil Przystanek Historia – Centrum Edukacyjne IPN w Katowicach im. Henryka Sławika – na profilu są umieszczone informacje dotyczące działalności tegoż Przystanku Historia (OBEN), w tym ogłoszenia, komunikaty, relacje oraz zapowiedzi wydarzeń w Przystanku Historia przy ul. św. Jana 10 w Katowicach. Statystyki za 2024 r.: zasięg profilu – 12 217, wyświetlenia profilu – 9040, odwiedziny profilu – 12 682, łącznie wszystkich obserwujących – 1276 (w tym nowi obserwatorzy – 79, rezygnacja – 13), interakcje z zawartością – 1248, łącznie polubienia strony – 1194, kliknięcia linku – 107, liczba opublikowanych postów – 113.

Profil Przystanek Historia IPN im. gen. Janusza Gąsiorowskiego w Częstochowie – na profilu są umieszczone informacje dotyczące działalności tegoż Przystanku Historia (OBEN), w tym ogłoszenia, komunikaty, relacje oraz zapowiedzi wydarzeń w Przystanku Historia przy al. Najświętszej Maryi Panny 52 w Częstochowie. Statystyki za 2024 r.: zasięg profilu – 12 715, wyświetlenia profilu – 12 766, odwiedziny profilu – 10 804, wszystkich obserwujących – 382 (w tym nowi obserwatorzy: 131, rezygnacja – b.d.), interakcje z zawartością – 1367, całkowite polubienia strony – 321, kliknięcia linku – b.d., liczba opublikowanych postów – 107.

Profil W kręgu poezji i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück na FB – służy do promocji ogólnopolskiego konkursu recytatorskiego „W kręgu poezji i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück". W tym miejscu są zamieszczane posty dotyczące realizacji projektu: ogłoszenie konkursu, przebieg półfinałów i gala finałowa, relacje z wyjazdu do Miejsca Pamięci i Przestrogi Ravensbrück. Statystyki

za 2024 r.: zasięg profilu – 12 643, wyświetlenia profilu – 9750, odwiedziny profilu – 11 754, łącznie wszystkich obserwujących – 423 (w tym nowi obserwatorzy – 74, rezygnacja – b.d.), interakcje z zawartością – 1326, łącznie polubienia strony – 360, kliknięcia linku – b.d., liczba opublikowanych postów – 50.

Profil CzasyPismo – na profilu są umieszczone informacje dotyczące półrocznika popularyzującego badania historyczne nad XX-wiecznymi dziejami Górnego Śląska i obszarów sąsiednich, w tym ogłoszenia, komunikaty, relacje oraz zapowiedzi wydarzeń związanych z pismem. Statystyki za 2024 r.: zasięg profilu – 2276, wyświetlenia profilu – 3747, odwiedziny profilu – 3202, łącznie wszystkich obserwujących – 846 (w tym nowi obserwatorzy – 49, rezygnacja – b.d.), interakcje z zawartością – 354, łącznie polubienia strony – 815, kliknięcia linku – 49, liczba opublikowanych postów – 32.

Statystyki kanału YouTube IPNtv Katowice: wyświetlenia – 38 100, polubienia – 101, subskrybenci – 572, nowi subskrybenci – 235, dodane filmy – 61.

Od czerwca 2022 r. OA Katowice prowadzi projekt „Migawki archiwalne". Co drugi poniedziałek prezentowana jest historia, która została odnaleziona w dokumentach z zasobu OA. „Migawki archiwalne" są zamieszczane na stronie internetowej Oddziału i na oddziałowym profilu FB. Ukazały się poniższe teksty: *Z kroniki ZOMO w Katowicach*, 8 stycznia; *Lot 046: nieudana próba uprowadzenia samolotu*, 22 stycznia; *Znalezisko z bankowej skrytki*, 5 lutego; *Walentynkowa migawka archiwalna*, 14 lutego; *Tajne Harcerstwo Krajowe – Szeregi Wolności*, 4 marca; *Z kroniki ZOMO w Katowicach*, 18 marca; *Wielkanoc w migawce archiwalnej*, 31 marca; *Katowice w starych dokumentach rodzinnych*, 16 kwietnia; *Pocztówki z okolicy*, cz. 2, 29 kwietnia; *Z kroniki ZOMO w Katowicach*, 13 maja; *Pielgrzymki mężczyzn do Piekar Śląskich*, 29 maja; *Irena Odrzywołek (20 grudnia 1925 – 17 grudnia 1946)*, 10 czerwca; *Pocztówki z wakacji*, 24 czerwca; *Skandal w Lublińcu*, 8 lipca; *Zdzisław Badocha „Żelazny" (1925–1946)*, 22 lipca; *Spodek*, 5 sierpnia; *Sierpniowe pielgrzymki w Częstochowie*, 16 sierpnia; *Akcja „Drukarnia"*, 2 września; *Augustyn Wyleżych (1881–1966)*, 16 września; *Pocztówki z okolicy*, cz. 3, 30 września; *Snajper przypadkowo doskonały*, 14 października; *Przypadek Jana Sikory*, 28 października; *Kronika ZSMP przy ZOMO w Katowicach*, 12 listopada; *Kronika ZSMP ZOMO w Katowicach*, 25 listopada; *Działania SB wobec Kazimierza Świtonia i jego rodziny*, 8 grudnia; *Choinki*, 23 grudnia.

W mediach społecznościowych i na stronie internetowej Oddziału są przedstawiane materiały pozyskane od osób prywatnych w ramach projektu „Archiwum Pełne Pamięci". Ukazały się poniższe teksty: *Pamiątki z okresu stanu wojennego*, 11 stycznia; *Archiwum rodziny Chrzanowskich*, 22 lutego; *Dokumenty osobiste Pawła Romockiego*, 4 kwietnia; *Zbiór pamiątek po kpt. Zygmuncie Radeckim*, 14 maja; *Archiwum osobiste Jana Hupy*, 29 sierpnia; *Dokumenty osobiste Władysława Wojtczaka*, 29 października.

ODDZIAŁ IPN KRAKÓW

Na platformach: Facebook, X, Instagram i YouTube, zwykle kilka razy w miesiącu, są publikowane krótkie filmy edukacyjne (rolki) komentujące rocznice historyczne.

Facebook: 30 400 obserwujących, zasięg – prawie 2 mln, liczba postów ok. 1100, nowi obserwatorzy 3500. Profil na platformie X: 2770 obserwujących, Instagram – 1360 obserwujących, YouTube – 4700 subskrybentów.

Galeria Plakatu IPN w Krakowie na stronie internetowej Oddziału i w mediach społecznościowych. W galerii zamieszczono do pobrania plakaty rocznicowe: 80. rocznica akcji „Burza", 4 stycznia; 150. rocznica urodzin Wincentego Witosa, 21 stycznia; Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu, 27 stycznia; 81. rocznica przemianowania Związku Walki Zbrojnej na Armię Krajową, 14 lutego; 71. rocznica śmierci gen. Augusta Emila Fieldorfa „Nila", 24 lutego; Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych, 1 marca; 75. rocznica śmierci mjr. Hieronima Dekutowskiego „Zapory", 7 marca; Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką, 24 marca;

Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej, 13 kwietnia; 79. rocznica śmierci płk. Narcyza Wiatra „Zawojny", 21 kwietnia; Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej, 2 maja; 80. rocznica zdobycia Monte Cassino, 18 maja; 76. rocznica zamordowania rtm. Witolda Pileckiego, 25 maja; 81. rocznica krwawej niedzieli na Wołyniu, 11 lipca; Dzień Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej, 12 lipca; 80. rocznica wybuchu powstania warszawskiego, 1 sierpnia; niemiecka agresja na Polskę, 1 września; sowiecka agresja na Polskę, 17 września; 85. rocznica powstania Polskiego Państwa Podziemnego, 27 września; 106. rocznica odzyskania niepodległości, 11 listopada; 13 XII 1981 – komuniści przeciw Polsce, 13 grudnia.

„Środy archiwalne" w Centrum Edukacyjnym Przystanek Historia w Krakowie, transmitowane na FB, zapis wideo zamieszczany na stronie internetowej OIPN Kraków. Cykl edukacyjno-popularyzatorski realizowany we współpracy z OBEN. Wyemitowano następujące odcinki: *Życie i działalność Wincentego Witosa w świetle archiwaliów IPN. W 150. rocznicę urodzin Ojca Niepodległości*, spotkanie z udziałem zastępcy prezesa Mateusza Szpytmy, dyrektora AIPN oraz pracownika OA, 17 stycznia; *Od Organizacji Orła Białego do Jana Sałapatka „Orła". Konspiracja niepodległościowa na ziemi wadowickiej w latach 1939–1955*, spotkanie z udziałem historyka regionalisty Michała Siwca-Cielebona, 14 lutego; *Krakowianie z wyboru*, dyskusja o Związku Krakowian w Izraelu z przewodniczącą Lili Haber i prof. Łukaszem Tomaszem Sroką (UKEN), 13 marca; *Absolwenci III Gimnazjum im. Króla Jana III Sobieskiego w Krakowie – ofiary zbrodni katyńskiej*, spotkanie z udziałem historyka krakowianisty dr. Marcina Spórny, 17 kwietnia; *Żydzi żołnierze PSZ – dyskusja w 80. rocznicę bitwy o Monte Cassino*, spotkanie z udziałem prof. Łukasza Tomasza Sroki (UKEN) i Rafała Dyrcza, naczelnika OA, 15 maja; *Arcybestia Werner Beck – lekarz, nieukarany zbrodniarz niemiecki*, spotkanie z udziałem pracownika OA, 26 czerwca; *Krakowscy historycy sztuki i konserwatorzy zabytków dr Hanna Pieńkowska i dr Marian Kornecki. Dorobek i inwigilacja przez SB*, spotkanie z udziałem dr. Marka Grabskiego, emerytowanego dyrektora Nadwiślańskiego Parku Etnograficznego w Wygiełzowie i zamku Lipowiec, 18 września; *„Niepodległość nie jest Polakom dana raz na zawsze". Żołnierze 12. Pułku Piechoty i mieszkańcy ziemi wadowickiej w obronie ojczyzny w 1939 roku*, spotkanie z udziałem historyka regionalisty Michała Siwca-Cielebona, 9 października; *Narodziny niepodległości na galicyjskiej prowincji w świetle archiwaliów ukraińskich oraz polskich*, spotkanie z udziałem dr. hab. Konrada Meusa, dyrektora Instytutu Historii i Archiwistyki UKEN, 13 listopada.

1943–1944. Niemiecki odwet na polskiej wsi. Cykl publikacji popularnonaukowych oraz relacji z uroczystości rocznicowych publikowany na stronie internetowej Oddziału oraz na FB. Opisane zostały okoliczności zbrodni niemieckich popełnionych w następujących miejscowościach: Łyszkowice, 28 stycznia; Osowa, 31 stycznia; Maków Podhalański, 3 kwietnia; Jawornik, 4 kwietnia; Kaszów, 1 lipca; Liszki, 4 lipca; Opatowiec i Dąbrowa Tarnowska, 29 lipca; Książ Wielki i Porąbka, 1 sierpnia; Zawada Lanckorońska i Czchów, 2 sierpnia; Poręba Dzierżna i Trzyciąż, 7 sierpnia; Barbarka, Minoga, Ściborzyce, Iwanowice, 15 sierpnia; Zarzecze, 19 sierpnia; Skrzydlna, 20 sierpnia; Janowice, 21 sierpnia; Wiśniowa, 18 września; Gruszowiec, 1 listopada; Bór Biskupi (obecnie dzielnica Brzeszcz), 24 listopada; Trzonów, 13 grudnia; Ochotnica Dolna, 23 grudnia.

Delegatura IPN w Kielcach

Delegatura IPN w Kielcach prowadzi profil na Facebooku obserwowany przez 5735 użytkowników, a zasięg w 2024 r. wyniósł 151 835 osób. W tym samym okresie odnotowano 51 134 odwiedzin i pozyskano 402 nowych obserwujących. Delegatura IPN w Kielcach prowadzi na Instagramie profil, który obserwuje 741 użytkowników. Na profilach społecznościowych są prezentowane relacje, działania, materiały filmowe i posty stanowiące kalendarium wydarzeń historycznych, m.in.:

- Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych – seria postów na FB związanych z obchodami Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, m.in. nagranie z konferencji prasowej w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, zapowiedzi uroczystości kieleckich, fotorelacje z wydarzeń w Kielcach i Starachowicach, 29 lutego – 1 marca;

- „Wokół niemieckiej zbrodni na rodzinie Ulmów z Markowej oraz pomocy świadczonej Żydom przez Polaków. Spojrzenie z różnych perspektyw" – kampania na FB promująca dyskusję z udziałem zastępcy prezesa IPN Mateusza Szpytmy oraz konferencję edukacyjną dla nauczycieli świętokrzyskich, 21–26 marca;
- Wielkanoc 2024 – seria postów okolicznościowych na FB związanych ze świętami wielkanocnymi, m.in. album fotografii archiwalnych przedstawiających dawne świętowanie oraz opowieść o „grupie bliżyńskiej" z Kielecczyzny, 30 marca – 1 kwietnia.
- święta majowe – na FB DIPN ukazała się seria postów okolicznościowych związanych ze Świętem Pracy, Dniem Flagi RP oraz Świętem Narodowym 3 Maja. Prezentowały one genezę tych świąt, ich przebieg w czasach komunizm, związane z nimi wydarzenia historyczne, 1–3 maja;
- otwarcie DIPN w Kielcach po rozbudowie – na FB opublikowano posty dotyczące zapowiedzi uroczystego otwarcia siedziby i planowanego pikniku, zawierające fotorelację z przygotowań, obszerną relację z otwarcia oraz dodatek prasowy do dziennika „Echo Dnia Świętokrzyskie" na temat działalności Delegatury i wykonanej inwestycji, 3–7 czerwca;
- 80. rocznica wybuchu powstania warszawskiego – cykl postów prezentujący wkład DIPN w upamiętnienie rocznicy wybuchu powstania warszawskiego (zapowiedzi głównych uroczystości, fotorelacje, promocja wystawy w kieleckim Przystanku Historia, informacje o regionalnych wątkach powstania), 29 lipca – 4 sierpnia;
- Mobilny Przystanek Historia Przyszłości w Świętokrzyskiem – liczne posty promujące akcję Mobilny Przystanek Historia Przyszłości. Zapowiadano obecność pojazdu z innowacyjnymi projektami w Pińczowie i Włoszczowie oraz informowano o bezpłatnych atrakcjach. Ukazały się obszerne relacje z tych wydarzeń, 4–16 września;
- projekt „straty.pl" – na FB DIPN ukazała się seria postów na temat projektu „straty.pl" (m.in. promocja związanego z nim wolontariatu). Posty zawierały również podstawowe informacje o przedsięwzięciach oraz relację z konferencji prasowej dla mediów kieleckich, 22–31 października;
- 43. rocznica wprowadzenia stanu wojennego – na FB DIPN opublikowano informacje na temat stanu wojennego w Polsce, promowano udział w akcji „Zapal Światło Wolności. Ofiarom stanu wojennego". Ponadto kilka wpisów dotyczyło najciekawszych materiałów archiwalnych o stanie wojennym, przechowywanych w Archiwum DIPN w Kielcach. Obserwatorom zaproponowano także wysłuchanie audycji na temat propagandy w stanie wojennym, 12–17 grudnia;
- Święta Bożego Narodzenia 2024 – na FB DIPN ukazały się posty okolicznościowe, zapowiedź audycji radiowej o świętowaniu w czasie walk o niepodległość oraz zamieszczono dawne kartki świąteczne ze zbioru archiwalnego, 23–25 grudnia.

ODDZIAŁ IPN LUBLIN

OIPN Lublin prowadzi aktywną działalność w mediach społecznościowych. Regularnie pojawiają się informacje o różnorodnych wydarzeniach i inicjatywach organizowanych przez Oddział, m.in. konferencjach naukowych, spotkaniach tematycznych, warsztatach edukacyjnych oraz uroczystościach rocznicowych. Dzięki temu można dotrzeć do szerokiego grona odbiorców. Statystyki FB za 2024 r.: wszystkich obserwujących – 12 560 (w tym nowi obserwatorzy: 1628), wyświetlenia profilu – 708 671, zasięg profilu – 794 316, odwiedziny profilu – 126 809. Statystyki Instagram za 2024 r.: wszystkich obserwujących – 1104 osób (w tym nowi obserwatorzy: 106), wyświetlenia profilu – 42 377, zasięg profilu – 5481, odwiedziny profilu – 1197. Platforma X ma 1900 osób obserwujących. Oddział ma także własną stronę internetową, na której są zamieszczane aktualności, artykuły i informacje o nadchodzących wydarzeniach.

Regularnie są publikowane posty na fanpage'u OIPN w Lublinie na temat ważniejszych rocznic związanych z działalnością podziemia niepodległościowego na Lubelszczyźnie oraz ze zbrodniami popełnionymi na jego przedstawicielach;

Komunikaty dotyczące prac poszukiwawczych na Górkach Czechowskich w Lublinie, na cmentarzu przy ul. Unickiej w Lublinie i cmentarzu przy ul. Limanowskiego w Radomiu zamieszczono na

portalu Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN (poszukiwania.ipn.gov.pl) oraz na stronie głównej IPN (ipn.gov.pl).

W 2024 r. OIPN Lublin odnotował wzrost liczby obserwujących na wszystkich platformach społecznościowych. Szczególnie intensywne zaangażowanie użytkowników zaobserwowano na FB, gdzie liczba wyświetleń i zasięg publikacji osiągnęły najwyższe wartości. Platforma Instagram również przyczyniła się do zwiększenia widoczności działań oddziału, choć na mniejszą skalę. Profil na platformie X utrzymuje stabilną bazę obserwujących.

Delegatura IPN w Radomiu

Delegatura IPN w Radomiu prowadzi profile na Facebooku i Instagramie, na których są prezentowane działania edukacyjne oraz publikowane materiały filmowe i posty stanowiące kalendarium wydarzeń historycznych. Statystyki FB za 2024 r.: wszystkich obserwujących – 2690 (w tym nowi obserwatorzy: 527), polubienia – 2146, wyświetlenia profilu – 257 739, zasięg profilu – 330 520, odwiedziny profilu – 30 089. Statystyki Instagram za 2024 r.: wszystkich obserwujących – 54, wyświetlenia profilu – 3841, zasięg profilu – 1150, odwiedziny profilu – 307, opublikowane posty – 42.

ODDZIAŁ IPN ŁÓDŹ

Profil Oddziału IPN w Łodzi na Facebooku ma 7516 obserwujących, zasięg profilu – 269 115, odsłony – 432 831, a polubienia – 13 153. Konto na Instagramie obserwują 643 osoby, było 432 831 odsłon, zasięg – 2637; liczba obserwujących profil X – 618. Przykłady aktywności na profilu FB:

- konkurs w 79. rocznicę operacji „Freston", 1, 3, 17 stycznia;
- konkurs online z wykorzystaniem aplikacji Action Track „Tropami łódzkiej Armii Krajowej", 14–15 lutego;
- przygotowanie krótkiego filmu na temat Stanisławy Leszczyńskiej w związku z prezentacją wystawy biograficznej, 7 marca;
- przygotowanie krótkiego filmu stanowiącego zaproszenie na uroczystości upamiętniające kapłanów męczenników z okresu II wojny światowej, 16 kwietnia;
- przygotowanie krótkiego filmu w 79. rocznicę złożenia aktu ofiarowania się św. Józefowi przez duchownych polskich więzionych w KL Dachau oraz w związku ze zbliżającym się Dniem Męczeństwa Duchowieństwa Polskiego, 22 kwietnia;
- przygotowanie krótkiego filmu w związku z konferencją naukową „Od Paryża do Paryża. Polski sport olimpijski na tle dziejów najnowszych" i otwarciem wystawy łódzkiego OIPN „Polacy na letnich igrzyskach olimpijskich 1924–1992", 30 kwietnia;
- konkurs online „Szybciej, wyżej, mocniej – razem" przygotowany w związku z 100. rocznicą startu reprezentacji polskiej na letnich igrzyskach olimpijskich, 24–26 lipca;
- konkurs online „Łodzianie na barykadach powstania warszawskiego" przygotowany w związku z 80. rocznicą wybuchu powstania warszawskiego, 1–2 sierpnia;
- rolki na temat prac poszukiwawczych na terenie dawnego poligonu wojskowego Brus w Łodzi, 15, 17, 21 października.

ODDZIAŁ IPN POZNAŃ

Profil OIPN Poznań na Facebooku ma 4234 obserwujących. W 2024 r. opublikowano 319 postów. Zasięg wyniósł 129 332, a wyświetleń było 176 722. Na FB ukazują się zaproszenia, relacje z wydarzeń organizowanych przez pracowników Oddziału oraz cykle wpisów, które pojawiają się również na stronie internetowej OIPN oraz na kanale YouTube IPNtv (Archiwum Pełne Pamięci, straty.pl, Przystanek Historia Online). Wyłącznie na FB są publikowane:

- cykl „Kartka z kalendarza" – przybliża osoby i wydarzenia ważne dla historii miasta i regionu; na profilu FB OIPN Poznań opublikowano następujące wpisy: zdobycie lotniska w Ławicy przez powstańców wielkopolskich, 6 stycznia; akcja sabotażowo-dywersyjna „Bollwerk", 20 lutego; strajk dzieci polskich w szkole we Wrześni, 20 maja;

– podsumowanie akcji „Zapal Znicz Pamięci" – album z 331 zdjęciami nadesłanymi przez uczestników akcji odwiedzających miejsca pamięci w całej Polsce.

ODDZIAŁ IPN RZESZÓW

Profil Facebook OIPN Rzeszów ma 4598 obserwujących. W 2024 r. zamieszczono 1257 postów, a pozyskano 2011 nowych obserwujących. W tym okresie wyświetlenia tygodniowe kształtowały się w przedziale od 1675 do 143 057 akcji, co przekłada się na 760 019 akcji w całym okresie. Oddział ma również konto w serwisie społecznościowym X (@ipnrzeszow). W 2024 r. obserwowało je 871 użytkowników, przybyło 35 nowych obserwujących. Zamieszczono 319 twittów, odnotowano 38 159 odwiedzin.

ODDZIAŁ IPN SZCZECIN

Oddział IPN Szczecin w swojej działalności wykorzystuje media społecznościowe: Facebook, Instagram oraz platformę X. Za ich pośrednictwem pokazuje galerie zdjęć, umieszcza zapowiedzi wraz z infografikami oraz rolki, filmy, a także relacje na żywo ze spotkań cyklicznych w Przystanku Historia. Głównym medium społecznościowym w 2024 r. był FB (liczba obserwujących 6063 osób). Zasięgi kształtowały się od kilkuset do kilku tysięcy odsłon i polubień (w kilku przypadkach nawet kilkanaście, a nawet kilkadziesiąt tysięcy): w styczniu 2024 r. polski zawodnik biorący udział w Rajdzie Dakar w Arabii Saudyjskiej dzięki porozumieniu z OIPN Szczecin upamiętnił gen. Aleksandra Litwinowicza. Post o rozpoczęciu rajdu miał ponad 24 tys. zasięgu i prawie 400 polubień; relacja z prezentacji wystawy „Admirał Józef Unrug, dowódca i wychowawca", która odbyła się na pokładzie okrętu ORP „Kraków" w Świnoujściu. Dwa posty – relacja ze zdjęciami oraz reportaż filmowy z konferencji odsłaniającej wystawę cieszyły się kilkunastotysięcznym zainteresowaniem. W 2024 r. opublikowano ok. 460 postów.

Platformę Instagram OIPN Szczecin obserwuje 618 osób. W 2024 r. opublikowano na niej ok. 380 postów. Platformę X obserwuje 1517 osób. W 2024 r. opublikowano na niej ok. 80 wpisów.

Delegatura IPN w Gorzowie Wielkopolskim

Profil DIPN w Gorzowie Wielkopolskim nosi nazwę Przystanek Historia Gorzów Wielkopolski. Jest obserwowany przez 481 osób i zyskał 457 polubień. Profil służy głównie do przekazywania informacji o spotkaniach w ramach Przystanku Historia w Gorzowie Wielkopolskim oraz o wydarzeniach odbywających się na terenie DIPN. Zasięgi postów znajdują się w przedziale od kilkudziesięciu do ponad 500 odbiorców.

Delegatura IPN w Koszalinie

Profil DIPN w Koszalinie nosi nazwę Przystanek Historia Koszalin. Jest obserwowany przez 517 osób, a został polubiony przez 468 osób. Profil służy głównie do przekazywania informacji o spotkaniach w ramach Przystanku Historia w Koszalinie oraz o wydarzeniach odbywających się na terenie DIPN. Zasięgi postów znajdują się w przedziale od kilkudziesięciu do ponad 800 odbiorców.

ODDZIAŁ IPN WARSZAWA

Oddział IPN w Warszawie ma następujące profile i konta w mediach społecznościowych:

– na Facebooku – 4939 obserwujących; zasięg w 2024 r.: 805 879; interakcje z zawartością na FB w 2024 r.: 21 466; liczba wyświetleń w 2024 r.: 73 695, średni zasięg miesięczny: ok. 67 156; średnia miesięczna liczba odwiedzin: 8 tys.; liczba postów w 2024 r.: 560 (miesięcznie ok. 50);
– na X – 3054 subskrybentów; miesięczne wyświetlenia tweetów: 55–200 tys.; miesięczna liczba publikowanych tweetów: ok. 60–80; średnia liczba dziennych wyświetleń: 5 tys.;
– na Instagramie – 1020 obserwujących; zasięg w 2024 r.: 8187; średni zasięg miesięczny: ponad 1500; średnia miesięczna liczba odwiedzin: 100; średnia liczba postów w 2024 r.: 500;
– na YouTubie – 1163 subskrybentów; liczba wyświetleń w 2024 r.: 67 150; średnia miesięczna liczba wyświetleń: ok. 5500–6500;

Swój profil na FB ma też prowadzona przez OIPN Warszawa Izba Pamięci „Strzelecka 8" (942 obserwujących; zasięg w 2024 r.: 37 687; interakcje z zawartością w 2024 r.: 3706; średni zasięg miesięczny: 3500; liczba opublikowanych postów w 2024 r.: 250).

OIPN Warszawa prowadzi stronę internetową (średnia miesięczna liczba odsłon to ok. 100 tys.). W wymienionych mediach społecznościowych są zamieszczane akcje informacyjne i promocyjne dotyczące nowości wydawniczych Oddziału, recenzji publikacji, spacerów edukacyjnych, warsztatów, konkursów historycznych, odsłaniania tablic i pomników finansowanych przez OIPN Warszawa, konferencji naukowych i wykładów, m.in. w ramach cyklu „Warszawskie Wędrówki z Historią".

Poniżej przykłady przedsięwzięć OIPN Warszawa:

- kampanie edukacyjno-informacyjne związane z najważniejszymi wydarzeniami historycznymi, rocznicami dotyczącymi całej Polski, a zwłaszcza Mazowsza (spoty, filmy, biogramy, infografiki, zdjęcia). Aby zwiększyć zainteresowanie profilami, w miarę regularnie są przygotowywane krótkie animacje (shorty), które składają się m.in. z kilkuzdaniowych opracowanych graficznie i muzycznie wypowiedzi historyków (głównie z OIPN Warszawa). Shorty z założenia są prezentowane na YouTubie OIPN Warszawa. Zamieszcza się je też w innych mediach Oddziału, tj. na X, FB i Instagramie. Informacje udostępniane w mediach społecznościowych, zwłaszcza na X, spotykają się z bardzo dobrym odbiorem. Pod uwagę są brane oczekiwania odbiorców, a treści przekazuje się w atrakcyjny sposób. Udało się pozyskać znaczną grupę, która szczególnie wspiera i rekomenduje działania IPN prezentowane na profilu;
- FB Strzelecka 8 informuje przede wszystkim o historii miejsca oraz o bieżących sprawach dotyczących funkcjonowania placówki, jej dostępności dla zwiedzających i odbywających się spotkaniach o charakterze edukacyjnym;
- transmisje wykładów online w ramach cyklu „Warszawskie Wędrówki z Historią" były nagrywane w Izbie Pamięci IPN Strzelecka 8 (dostępne na IPNtv w serwisie YouTube): *Powojenna działalność wywiadowcza Zbigniewa Rotkiela (1949–1950)*; *Pytania o prywatne listy do Wojciecha Jaruzelskiego z lat osiemdziesiątych*; *Życie i działalność ks. ppłk. Juliana Humeńskiego – szkic do portretu*; *Administracja zmilitaryzowana Obszaru Warszawskiego AK*;
- cykl krótkich animacji (shortów): *Nierozliczone zbrodnie PRL*, 21 stycznia; *Akcja Bojowa „Kutschera"*, 1 lutego; *Przekształcenie ZWZ w AK*, 14 lutego; *Kobiety wyklęte*, 29 lutego; *Strzelecka 8*, 1 marca; *List 23*, 14 marca; *Emilia Dyny – uhonorowana Medalem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata*, 24 marca; *Rok 1989 w stolicy*, 13 kwietnia; *Monte Cassino – bitwa dziesięciu armii*, 14 kwietnia; *Bitwa zwycięzców spod Monte Cassino*, 21 kwietnia; *Losy żołnierzy gen. Andersa*, 28 kwietnia; *85. rocznica przemówienia ministra Józefa Becka w Sejmie RP*, 5 maja; *From Monte Cassino to the Gulag. The Tragic Fate of the Soldiers of the Second Polish Corps*, 18 maja; *Akcja „Burza". Od powstania powszechnego do powstania warszawskiego*, 6 lipca; *Na odsiecz powstańczej Warszawie*, 16 lipca; *Bohaterski wśród bohaterów, Heroines Among Heroes*, 26 lipca; *Siły Okręgu Warszawa AK w powstaniu warszawskim*, 28 lipca; *Kobiety w powstaniu warszawskim*, 28 sierpnia, 27 września; *Percepcje powstania warszawskiego w prasie konspiracji antykomunistycznej*, 27 października; *Fort III Pomiechówek. Szczególne miejsce niemieckich zbrodni w czasie II wojny światowej*, 31 października; *Warszawski Pierścień Śmierci. Tysiące ofiar niemieckich egzekucji i nieznane imiona*, 1 listopada; *Fort III. Więzienie policyjne. Niezidentyfikowane ofiary niemieckich zbrodni*, 5 listopada; *Pomiechówek. Krzyże, które wołają o imiona*, 15 listopada; *Bez imienia. Niezidentyfikowane ofiary września 1939*, 22 listopada; *Boże Narodzenie – święta, które łączą pokolenia*, 20 grudnia;
- transmisja rozmowy naczelnika OBBH w ramach cyklu „Spotkania na Koszykowej" – we współpracy z Biblioteką Publiczną m.st. Warszawy, Biblioteką Główną Województwa Mazowieckiego – 18 września. Odpowiedzialne: OBBH;
- notka pracownika OBBH na temat książki Krzysztofa Sychowicza *Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność" w województwie łomżyńskim (1980–1981). Legalnie i zgodnie z prawem*, 12 grudnia;

- X, YouTube, FB, Instagram (OIPN w Warszawie): zamieszczenie filmu dokumentalnego *Sumienie Hioba. Rzecz o księdzu Bolesławie Stefańskim*, 23 lutego;
- historyk z OBBH wziął udział w filmie dokumentalnym *Kobiety wyklęte*. *Represje komunistycznego aparatu bezpieczeństwa wobec kobiet – działaczek podziemia niepodległościowego*, 3 marca;
- transmisja konferencji naukowej „Powiat Mińsk Mazowiecki w pierwszej dekadzie rządów komunistycznych 1944–1956", 13 marca;
- prowadzenie przez naczelnika OBBH w Warszawie promocji filmu dokumentalnego *W sercu, w ogniu, w ciszy. Historia Edmunda Malinowskiego* (Centralny Przystanek Historia), 13 marca;
- udział naczelnika OBBH w spotkaniu z cyklu „Krakowska Loża Historii Współczesnej" (IPN Kraków) na temat Zdzisława Rurarza i Romualda Spasowskiego, 21 marca;
- Strzelecka Golgota – nabożeństwo drogi krzyżowej, nabożeństwo wielkopostne pod honorowym patronatem biskupa diecezji warszawsko-praskiej ks. Romualda Kamińskiego w zabytkowych piwnicach Izby Pamięci Strzelecka 8, przygotowane z udziałem pracowników Izby, 22 marca;
- prezentacja filmu dokumentalnego *Kobiety wyklęte. Represje komunistycznego aparatu bezpieczeństwa wobec kobiet – działaczek podziemia niepodległościowego*, 25 kwietnia;
- transmisja dyskusji (YouTube OIPN Warszawa) *Bohaterowie spod Monte Cassino na rozstaju historii. Losy żołnierzy II korpusu*, 22 maja;
- transmisja konferencji naukowej (YouTube OIPN Warszawa) „Rok 1989 w stolicy, czyli początek transformacji ustrojowej w perspektywie Warszawy i jej mieszkańców. Aspekty społeczne, gospodarcze i polityczne", 12 czerwca;
- prezentacja reportażu: akcja „Pamiętajmy o Bohaterach oraz inauguracja kampanii społecznej „straty.pl": w Ożarowie Mazowieckim, 31 października; Otwocku, 11 listopada; Rokitnie, 12 grudnia.

ODDZIAŁ IPN WROCŁAW

Oddział IPN Wrocław prowadzi trzy profile na Facebooku. Profil główny obserwuje 10 521 osób, wyświetlenia wszystkich materiałów w 2024 r. – 367 343, zasięg – 510 805. Profil Księgarnia IPN na pl. Solnym obserwuje 165 użytkowników, z kolei profil na Instagramie – 866 użytkowników. Kanał YouTube ma 196 subskrybentów, w 2024 r. opublikowano 95 filmów. Na wszystkich profilach są zamieszczane przede wszystkim relacje z wydarzeń, zaproszenia, reklamy wydawnictw oraz fotorelacje. Profil Przystanku Historia został zlikwidowany, a informacje dotyczące jego działalności są publikowane na profilu głównym. Przykłady przedsięwzięć OIPN Wrocław:

- cykl wideo pt. *Kobiety z cienia* – portrety dwunastu niezwykłych kobiet patriotek związanych z Wilnem i ziemią wileńską, YouTube oraz FB, pierwsza połowa 2024 r.;
- wystawa planszowa „Burgweide – niemiecki obóz przejściowy i obóz pracy. Miejsce, ludzie, pamięć" – filmowa zapowiedź wystawy planszowej autorstwa pracownika OBEN Wrocław, YouTube oraz FB, 16 stycznia;
- *Kochanek literackiej muzy. Interdyscyplinarne studia nad życiem i twórczością Sergiusza Piaseckiego* – relacja filmowa z uroczystości odsłonięcia wystawy „Siedem twarzy Sergiusza Piaseckiego", YouTube, 26 marca;
- *Katyń 1940 – historia pomnika Ofiar Zbrodni Katyńskiej w parku Juliusza Słowackiego we Wrocławiu* – film informacyjny, edukacyjny, YouTube oraz FB, 16 kwietnia;
- sonda uliczna „Czarnobyl 38 lat po katastrofie" w rocznicę awarii Czarnobylskiej Elektrowni Atomowej – przeprowadzono badanie, jak ludzie wspominają ten dzień – co robili, w jakich okolicznościach dowiedzieli się o katastrofie, YouTube, 26 kwietnia;
- *Krwawa cena otwarcia drogi na Rzym. 80. rocznica bitew o Monte Cassino* – relacja z debaty, YouTube, 27 maja;
- premiera aplikacji *Spacer edukacyjny śladami wrocławskiego NZS* (film promocyjny) – z aplikacji można korzystać indywidualnie po zeskanowaniu dostępnego na stronie kodu QR, YouTube oraz FB, 28 maja;
- *Zwycięstwo czy niewykorzystana szansa? Spór o pamięć Czerwca '89* – debata, YouTube, 4 czerwca;

- na cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu IPN rozpoczął prace ekshumacyjne. Tego samego dnia odbył się briefing prasowy, w którym wzięli udział dyrektor OIPN Wrocław i pracownik OBBH Wrocław, YouTube oraz FB, 19 lipca;
- *Wierny Polsce. Major Ryszard Małaszkiewicz* – zapowiedź wideo otwarcia wystawy, której wernisaż zaplanowano na 10 września na wrocławskim Rynku, YouTube oraz FB, 29 sierpnia;
- relacja wideo z zakończenia XXIV Międzynarodowego Motocyklowego Rajdu Katyńskiego im. Komandora Wiktora Węgrzyna pod pomnikiem Ofiar Zbrodni Katyńskiej, YouTube oraz FB, 31 sierpnia;
- *W obliczu dwóch agresji. 85. rocznica kampanii polskiej 1939 r.* – debata, YouTube, 2 września;
- relacja wideo z uroczystości otwarcia Przystanku Historia w Świdnicy z udziałem prezesa Karola Nawrockiego, YouTube oraz FB, 11 września;
- film dokumentalny *„Ta nasza młodość…". Strajki studenckie '88 '89* – opowieść o strajkach i niezwykła dokumentacja działalności Niezależnego Zrzeszenia Studentów we Wrocławiu, YouTube, 17 września;
- relacja wideo z obchodów 80. rocznicy operacji „Market Garden" w Driel (Holandia) z udziałem OIPN Wrocław, YouTube, 25 września;
- zaproszenie na październikowe i listopadowe spacery po pięciu wrocławskich cmentarzach z Kamillą Jasińską oraz Damianem Mrozkiem, YouTube, 1 października;
- podsumowanie trasy Mobilnego Przystanku Historia Jelenia Góra (konferencja prasowa). W spotkaniu z dziennikarzami wziął udział m.in. dyrektor BPH, YouTube, 2 października;
- „Czym jest solidaryzm?" – rozważania wokół 5. rocznicy śmierci Kornela Morawieckiego, spotkanie w Przystanku Historia we Wrocławiu, m.in. z udziałem młodzieży z Lotniczych Zakładów Naukowych we Wrocławiu, YouTube, 2 października;
- debata *Agonia miasta. W 80. rocznicę powstania warszawskiego*, YouTube, 3 października;
- *W cieniu zbrodni – 40. rocznica morderstwa ks. Jerzego Popiełuszki* – debata z udziałem ks. dr. Adama Szpotańskiego, red. Piotra Litki, ks. prof. Józefa Mareckiego i dr. Mateusza Szłapki, YouTube, 28 października;
- film promocyjny akcji „straty.pl" – YouTube oraz FB, 31 października;
- *Jesień narodów 1989. Zaczęło się w Polsce* – debata z udziałem dr. Pawła Ukielskiego i dr. Łukasza Kamińskiego, YouTube, 25 listopada;
- „Poza kontrolą. Nadużycia władzy..." – zapis wideo dwudniowej konferencji, YouTube, 10 grudnia;
- *Stan wojenny w województwie legnickim w latach 1981–1983* – debata w Złotoryjskim Ośrodku Kultury, dyskusja z udziałem świadków historii, YouTube, 19 grudnia;
- wykład dr. Miklósa Mitrovitsa *Dogonić i wyprzedzić!* – o sensie i celu prób reform gospodarczych w latach 50. i 60. w Europie Środkowo-Wschodniej (Czechosłowacja, Polska i Węgry), YouTube, 20 grudnia;
- relacja podsumowująca działalność OIPN Wrocław w 2024 r., FB, 31 grudnia.

Delegatura IPN w Opolu

Delegatura IPN w Opolu prowadzi profil na Facebooku, który obserwuje ponad 2731 użytkowników. W 2024 r. opublikowano 317 postów, które miały zasięg 146 762. Na profilu są zamieszczane przede wszystkim relacje z wydarzeń, zaproszenia, fotorelacje oraz materiały wideo. Najważniejsze przedsięwzięcia:

- seria postów z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych: cz. 1, 4 marca; cz. 2, 6 marca;
- zaproszenie do udziału w konferencji naukowej „Kochanek literackiej muzy", 15 marca;
- spektakl *Historia Misia Wojtk*a, 22 marca;
- zaproszenie do udziału w VII edycji konkursu wiedzy o Armii Krajowej 1939–1945, 29 marca;
- post z okazji Dnia Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej, 13 kwietnia;
- post z okazji 151. rocznicy urodzin Wojciecha Korfantego, 23 kwietnia;
- post z okazji 80. rocznicy bitwy o Monte Cassino cz. 1, 7 maja; cz. 2, 9 maja;
- post „Wielkie rzeczy w małych oczach" wernisaż prac „Historia Misia Wojtka", 15 maja;

- post z okazji 80. rocznicy bitwy o Monte Cassino cz. 3, 19 maja;
- post z okazji obchodów 6. rocznicy utworzenia 13. Śląskiej Brygady Obrony Terytorialnej w Opolu, 22 czerwca;
- post z okazji 80. rocznicy powstania warszawskiego, 31 lipca;
- post z okazji 85. rocznicy śmierci Wojciecha Korfantego, 17 sierpnia;
- post z okazji 86. rocznicy wybuchu II wojny światowej, 1 września;
- post z okazji rocznicy sowieckiej agresji na Polskę, 17 września;
- post z okazji konferencji naukowej „1 września 1939 r. na pograniczu. W 85. rocznicę wybuchu II wojny światowej" w Muzeum w Praszce, 27 września;
- post relacjonujący wizytę aktorów ze spektaklem *Historia Wiktorii i Franka* w województwie opolskim, 11 października;
- wirtualny spacer po Polanie Śmierci w Malerzowicach Wielkich, 21 października;
- relacja z lekcji terenowej w Malerzowicach Wielkich, 21 listopada;
- relacja podsumowująca działalność DIPN w Opolu w 2024 r., 31 grudnia.

3.4. Historia w Internecie

3.4.1. Portale

Strona główna Instytutu Pamięci Narodowej (ipn.gov.pl) jest źródłem zarówno informacji o strukturze i organizacji urzędu oraz działalności poszczególnych biur, jak i wiedzy historycznej. Umieszczono na niej artykuły, wystawy, zapisy dyskusji i konferencji, dokumenty, zdjęcia, grafiki oraz filmy historyczne, a także broszury i materiały edukacyjne w wersji do pobrania. Strona jest prowadzona zgodnie z zasadami WCAG 2.1, czyli wytycznymi dotyczącymi dostępności treści internetowych. W roku sprawozdawczym odnotowano **9030 814** unikalnych wejść na stronie Centrali.

Główne zakładki:

O IPN (Biuro Prezesa, Kolegium IPN) – prezentuje strukturę Instytutu, jego misję i statut. Zamieszczono w tym miejscu także ustawę, na podstawie której działa IPN, ogłoszenia i sprawozdania z działalności. Dodatkowo można znaleźć wszystkie niezbędne informacje na temat ochrony danych osobowych, informacje o patronatach honorowych prezesa IPN oraz tekst łatwy do czytania i rozumienia dla osób z niepełnosprawnością intelektualną (ETR), zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Edukacja (Biuro Edukacji Narodowej) – przekierowanie do portalu edukacja.ipn.gov.pl/edu – zakładka poświęcona wszelkim działaniom edukacyjnym, skierowana do nauczycieli i uczniów. Można znaleźć tu informacje o konkursach, projektach, warsztatach, rajdach, lekcjach, zajęciach terenowych i programie polonijnym. Zamieszczane są tu także wystawy, materiały edukacyjne i źródłowe oraz multimedia.

Nauka (Biuro Badań Historycznych) – prezentuje działalność naukowo-badawczą IPN, informuje o konferencjach oraz centralnych i oddziałowych projektach badawczych; zawiera odsyłacz do Bibliografii Historii Polskiej online – wspólnego przedsięwzięcia Instytutu Historii PAN i IPN.

Archiwa (Archiwum IPN) – prezentuje strukturę Archiwum IPN, zasób, zasady udostępniania, działalność naukową i popularyzatorską oraz duże projekty: Archiwum Pełne Pamięci oraz Centrum Informacji o Ofiarach II Wojny Światowej. W zakładce znajdują się również szczegółowe informacje na temat Krzyża Wolności i Solidarności oraz formularze do pobrania.

Archiwum Pełne Pamięci – portal informacyjny oraz promujący przekazywanie darowizn w postaci archiwów i pamiątek rodzinnych, zdjęć, przedmiotów itp., obejmujących okres 1917–1989 przez osoby indywidualne i stowarzyszenia oraz organizacje społeczne. Zawiera zgłaszane przez Oddziałowe Archiwa i Centralę najciekawsze nabytki oraz pełną listę darczyńców. Dostępny na stronie Instytutu Pamięci Narodowej w zakładce „Archiwa".

Śledztwa (Główna Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu) – są publikowane akty oskarżenia, komunikaty Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, stan śledztw prowadzonych przez prokuratorów OKŚZpNP i postanowienia kończące śledztwa.

Lustracja (Biuro Lustracyjne) – zawiera katalogi Biura Lustracyjnego (katalog kierowniczych stanowisk partyjnych i państwowych PRL, katalog pracowników, funkcjonariuszy, żołnierzy organów bezpieczeństwa państwa, wykaz osób pełniących funkcje publiczne, katalog osób rozpracowywanych przez organa bezpieczeństwa państwa komunistycznego), komunikaty prokuratorów, wzór oświadczenia lustracyjnego czy opis systemu informacji o jego złożeniu.

Upamiętnianie (Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa) **–** relacjonowanie bieżącej działalności biura, publikowanie informacji o dekomunizacji przestrzeni publicznej, polskich miejscach pamięci za granicą, ekshumacjach z grobów wojennych (w tym podstawa prawna i wnioski) i dotacjach. Prowadzona jest też ewidencja grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski.

Poszukiwania (Biuro Poszukiwań i Identyfikacji) – portal poświęcony działalności IPN w zakresie poszukiwań i identyfikacji ofiar totalitaryzmów. Na jego łamach regularnie ukazują się treści związane z bieżącą działalnością BPiI: relacje z prac poszukiwawczych, konferencji identyfikacyjnych oraz spotkań edukacyjnych. Na stronie są prezentowane także sylwetki wszystkich osób zidentyfikowanych na przestrzeni lat przez Instytut. W kalendarium można przeczytać opis prac poszukiwawczych i ekshumacyjnych zrealizowanych w latach 2003–2024. W części poświęconej Bazie Materiału Genetycznego IPN znajdują się aktualne informacje o liczbie zgromadzonych profili genetycznych od odnalezionych ofiar oraz od członków rodzin, aktualnej liczbie zidentyfikowanych osób oraz o wykorzystaniu systemu CODIS. W informacjach kontaktowych znajduje się m.in. numer infolinii dla rodzin poszukujących bliskich oraz formularz kontaktowy dla wolontariuszy.

Nowe Technologie (Biuro Nowych Technologii) – przekierowanie do portalu bnt.ipn.gov.pl, który jest prowadzony przez BNT od kwietnia 2022 r. Znajdują się tam wiadomości na temat aktualnych projektów BNT oraz wydarzeń, w których uczestniczy biuro. Ze strony można pobrać materiały edukacyjne dla uczniów i nauczycieli oraz informacje prasowe o działalności BNT. W okresie sprawozdawczym na stronie pojawiły się: 33 posty w sekcji *Aktualności*, 33 galerie ze zdjęciami oraz 6 filmów w galerii wideo. Wpisy w *Aktualnościach* są tłumaczone na język angielski.

Tabela 1. Statystyki strony:

	Podział na kategorię urządzenia			
Suma odsłon (2024)	mobile	desktop	tablet	smart TV
22 529	6449	16 057	144	1

Dla mediów – zawiera zapowiedzi prasowe, komunikaty, press packi, szczegółowe zasady udostępniania materiałów (informacje dla dziennikarzy) oraz informacje dla osób uczestniczących w uroczystościach organizowanych przez Instytut.

Kontakt – dane kontaktowe do poszczególnych biur Centrali, Oddziałów i Delegatur Instytutu.

Ze strony głównej można przejść do podobnych strukturalnie stron prowadzonych przez Oddziały IPN i Delegatury IPN.

Strona główna odzwierciedla bieżącą pracę Instytutu.

Blok **Aktualności** – w tym miejscu są publikowane zapowiedzi i relacje z licznych inicjatyw IPN związanych z uroczystościami historycznymi, konferencjami prasowymi, debatami, wernisażami itp., często transmitowanymi na kanale IPNtv. Prezentowane są też informacje o konkursach i projektach realizowanych przez pion edukacyjny Instytutu, także o kolejnych odcinkach cyklów spotkań z naukowcami lub autorami książek.

Blok **Historia z IPN** – miejsce, gdzie są zamieszczane artykuły omawiające wydarzenia z historii najnowszej. Przypominane są ważne rocznice oraz sylwetki wybitnych Polaków. Publikowane są również najciekawsze artykuły z „Biuletynu IPN". Oprócz materiałów wideo i tekstów historycznych

znajdują się materiały do pobrania: wystawy, dodatki prasowe do gazet, notacje oraz cykle historyczne, np. cieszący się dużą popularnością najnowszy cykl „Bohaterowie z boiska" o przedwojennych gwiazdach reprezentacji Polski, a jednocześnie bohaterach wojennych.

Blok **Komunikaty** – komunikaty ogólne, obwieszczenia pionów śledczego i lustracyjnego, informacje o pracach poszukiwawczych i ekshumacyjnych, ogłoszenia o poszukiwaniu świadków wydarzeń, a także oświadczenia IPN oraz polemiki dotyczące ważnych kwestii historycznych. Nagranie audio: Tomasz Bereza – *365 Polaków zostało zamordowanych w Palikrowach przez oddział SS*, 11 marca; Tomasz Bereza – *80. rocznica nieudanego ataku Ukraińskiej Powstańczej Armii na Bitków*, 12 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH Rzeszów.

Blok **Wydawnictwo** – w zakładce e-booki znajdują się następujące publikacje: Wojciech Gruchała, *Dobosz. Stefan Żeromski na drogach niepodległości*; *Dzieje najnowsze w literaturze polskiej. Szkice o współczesnej poezji i prozie*, red. Antoni Buchała; Andrzej Waśko, *„Pan Tadeusz" – media pamięci*; Wojciech Kudyba, *Pamięć i godność. O poezji Jana Polkowskiego*; Kazimierz Maciąg, *Sam jeden. Józef Mackiewicz – pisarz i publicysta*; Agnieszka Kowalczyk, *Józef Piłsudski. Pisarz*; Jerzy Sikora, *Pisarstwo Prymasa Tysiąclecia*; Krzysztof Dybciak, *Pisarz, który został papieżem. Twórczość Karola Wojtyły – Jana Pawła II*; Anna Rzymska, *Powracająca pamięć. O prozie i poezji Jarosława Marka Rymkiewicza*; *Polish-Georgian Historians' Commission. Collected Works*, t. 1, red. nauk. David Kolbaia; *Polish-Georgian Historians' Commission. Collected Works*, t. 4, red. nauk. David Kolbaia; Karolina Bittner, *Partia z piosenką, piosenka z partią. PZPR wobec muzyki rozrywkowej*; *Studia nad wywiadem i kontrwywiadem Polski w XX wieku*, t. 2, red. Wojciech Skóra, Paweł Skubisz; *Studia nad wywiadem i kontrwywiadem Polski w XX wieku*, t. 3, red. Wojciech Skóra, Paweł Skubisz; Adam Sitarek, *„Wire Bound State". Structure and Functions of the Jewish Administration of the Łódź Ghetto*; *Rok 1939 w dzienniku Hansa Franka*, tłum. Viktor Grotowicz, wstęp i oprac. Paweł Kosiński; Krzysztof Kaczmarski, *Studia i szkice z dziejów obozu narodowego*, t. 1; *Brudne wspólnoty. Przestępczość zorganizowana w PRL w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX wieku*, red. Karol Nawrocki, Daniel Wicenty; Krzysztof Łagojda, *Życie w cieniu śmierci. Losy rodzin katyńskich w latach 1939–1989 w świetle wywiadów z członkami Dolnośląskiej Rodziny Katyńskiej. Wybrane aspekty*.

Blok **Multimedia i media społecznościowe** – nagrania, filmy, spoty, galerie zdjęć. Polecane są portale historyczne.

Na dole strony wydzielono część **Na skróty**, pozwalającą szybko dotrzeć do najczęściej poszukiwanych informacji, które są pogrupowane według kategorii: konkursy i nagrody, konferencje naukowe, wnioski i formularze, komunikaty i ogłoszenia, bazy danych, wolontariat.

ipn.gov.pl/en

Anglojęzyczna strona IPN została wzbogacona o ponad sto artykułów dotyczących wydarzeń rocznicowych i bieżącej działalności IPN. Rozbudowano moduł zawierający materiały audiowizualne i wyodrębniono informacje o publikacjach anglojęzycznych. Rozszerzono i uporządkowano bazę materiałów cyfrowych, z którymi można się zapoznać na stronie lub je pobrać. Podzielono je na sześć grup (wystawy, infografiki, filmy, artykuły, portale i publikacje). W celu usprawnienia komunikacji z odbiorcami w górnych zakładkach umieszczono podstawowe informacje na temat IPN (jego misji, struktury, współpracy międzynarodowej) oraz linki do formularzy wniosków wraz z instrukcjami ich składania dla osób zainteresowanych dostępem do AIPN.

Liczba odwiedzin ipn.gov.pl/en w roku sprawozdawczym wyniosła 2 025 371, w tym 1 014 075 odsłon unikatowych użytkowników. Największym zainteresowaniem w wersji anglojęzycznej (ponad 1000 odwiedzin miesięcznie) cieszyły się tematy: niemieckie obozy w Polsce, zbrodnia wołyńska, zbrodnia katyńska oraz odzyskanie niepodległości. Do najpopularniejszych tekstów należały: *Rocznica odzyskania niepodległości* (37 972 odsłon), *Niemieckie obozy w Polsce w latach 1939–1945* (20 837 odsłon) oraz *Kłamstwo katyńskie, jego pojawienie się i nasilenie* (9930 odsłon). Odpowiedzialne: BWM.

IPN tworzy specjalne podstrony tematyczne:

Inwentarz archiwalny IPN

18 kwietnia udostępniono nowe funkcjonalności, które usprawnią korzystanie z serwisu. W związku ze zmianami zostały przygotowane komunikaty na stronę internetową oraz dla mediów społecznościowych IPN.

odznaczeni-kwis.ipn.gov.pl

Portal poświęcony byłym działaczom opozycji wobec dyktatury komunistycznej z lat 1956–1989, odznaczonym Krzyżem Wolności i Solidarności. Na stronie są publikowane biogramy osób uhonorowanych wspomnianym odznaczeniem, o ile wyraziły na to zgodę. Podawane w treści biogramów informacje dotyczą tylko tej części działalności opozycyjnej, która w chwili przedstawienia kandydatury Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej stanowiła przesłankę do nadania odznaczenia Krzyż Wolności i Solidarności zgodnie z art. 15a ust. 1 lub 2 ustawy z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach (Dz.U. 2023 r. poz. 2053). W 2024 r. zostały opublikowane 424 notki biograficzne, w tym 174 przez Centralę AIPN (ogółem – 7497, w tym 2018 przez Centralę AIPN).

straty.pl

Ogólnodostępna internetowa baza danych programu „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945". Baza danych zawiera 5,6 mln rekordów odnoszących się do losów obywateli polskich represjonowanych przez III Rzeszę i jest tworzona na podstawie dokumentacji przechowywanej w polskich i zagranicznych archiwach, muzeach, miejscach pamięci i instytucjach zajmujących się problematyką II wojny światowej. Projekt priorytetowy dla pionu archiwalnego IPN. Baza dostępna na stronie internetowej IPN.

zbrodniawolynska.pl

Baza Ofiar Zbrodni Wołyńskiej to projekt realizowany przez pion archiwalny w Centrali i w oddziałach we współpracy z innymi pionami (głównie śledczym i upamiętnień). Główne założenia to: ustalenie danych osobowych ofiar; dotarcie do nowych, nieznanych wcześniej relacji świadków zbrodni wołyńskiej; upamiętnienie osób, które w zdecydowanej większości nie posiadają swoich grobów. W Bazie Ofiar jest dostępnych ponad 45 tys. zapisów dotyczących osób, rodzin oraz faktów zbrodni (jeden zapis może dotyczyć od jednej do nawet kilkudziesięciu osób). Na interaktywnej Mapie Miejsc Zbrodni oznaczono ponad 2800 miejsc.

polskiemiesiace.ipn.gov.pl/grudzień-81

Elementem serwisu jest Baza Internowanych w stanie wojennym. Głównym celem projektu jest przedstawienie sylwetek i losów osób internowanych. Poszczególne pola zawierają podstawowe dane personalne, informacje o miejscu, okresie i przyczynie internowania oraz pliki cyfrowe – zdjęcie osoby zatrzymanej i skan decyzji o internowaniu. Baza jest połączona z interaktywną mapą miejsc internowania. Obecnie jest dostępnych 9426 biogramów osób internowanych. W okresie sprawozdawczym sprawdzono i zaktualizowano dane ponad 3 tys. osób.

securityarchives.eu

W kwietniu 2024 r. została uruchomiona nowa strona internetowa w języku angielskim securityarchives.eu, zawierająca informacje przekazane przez instytucje członkowskie Europejskiej Sieci Instytucji Archiwalnych Zajmujących się Aktami Tajnych Służb. Witryna internetowa jest podstawowym, ogólnodostępnym źródłem informacji o działalności Sieci i poszczególnych organizacji członkowskich.

przystanekhistoria.pl

Popularnonaukowy serwis internetowy, którego redaktorem naczelnym jest dr Rafał Leśkiewicz, rzecznik prasowy IPN, dyrektor BRP. Liczba odsłon wyniosła 12 872 498 (średnio 35 171 dziennie), liczba użytkowników unikalnych wyniosła zaś 3 298 898. Odpowiedzialne: OBPiI Łódź.

antoniwasilewski.pl

Serwis internetowy zapewnia dostęp do wersji online publikacji elektronicznej *Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie w rysunkach Antoniego Wasilewskiego*, a także umożliwia pobranie książki w formatach PDF, EPUB i MOBI. Serwis jest dostępny w wersji polskiej i angielskiej. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

lato39.pl

„Cisza przed burzą …ostatnie lato II RP" – serwis internetowy zawiera polską i angielską wersję elektroniczną wystawy „Cisza przed burzą… ostatnie lato II RP" podejmującą tematykę okresu lipiec–sierpień 1939 r. Wersje są również dostępne do pobrania w formatach EPUB, MOBI i PDF. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

ryszardsiwiec.com

„Krzyk szarego człowieka" – serwis internetowy zapewnia dostęp do treści projektu multimedialnego związanego z wydarzeniami z 8 września 1968 r., kiedy Ryszard Siwiec dokonał samospalenia w proteście przeciwko interwencji wojsk Układu Warszawskiego w Czechosłowacji. Serwis zawiera wspomnienia rodziny i świadków, fragmenty filmowe, w tym oryginalne nagranie ze Stadionu Dziesięciolecia w Warszawie, fragmenty filmu *Usłyszcie mój krzyk* w reż. M. Drygasa, nagranie przesłania Ryszarda Siwca oraz materiały tekstowe i zdjęciowe. Serwis jest dostępny w językach polskim, czeskim i angielskim. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

poszukiwania.ipn.gov.pl

W portalu BPiI IPN przygotowano komunikat dotyczący prac poszukiwawczych na cmentarzu przy ul. Unickiej w Lublinie. Odpowiedzialne: OBPiI Lublin.

kielce.ipn.gov.pl

Oficjalny portal Delegatury IPN w Kielcach – własny serwis informacyjny, na którym są publikowane zapowiedzi wydarzeń, zaproszenia do udziału w konkursach, relacje, fotoreportaże, artykuły historyków. W okresie od stycznia do grudnia 2024 r. liczba odsłon wyniosła ponad 266 tys. Liczba unikalnych odsłon wyniosła około 112 tys. nagranie przez pracownika Delegatury IPN w Kielcach materiału mp3 dotyczącego Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, 22 lutego.

bialystok.ipn.gov.pl

Strona OIPN Białystok jest źródłem zarówno informacji o strukturze i organizacji urzędu, jak i działalności poszczególnych biur. Umieszczane są na niej najważniejsze wydarzenia z regionu i z całej Polski, artykuły, wystawy, konferencje, dokumenty, zdjęcia, grafiki, filmy historyczne, broszury oraz materiały edukacyjne. Strona jest prowadzona zgodnie z zasadami WCAG 2.1, czyli wytycznymi dotyczącymi dostępności treści internetowych. Główne zakładki: Aktualności, Dla mediów, O IPN, Wydawnictwo, Edukacja, Nauka, Archiwa, Śledztwa, Lustracja, Kontakty.

Na stronie głównej są wyświetlane top wydarzenia, aktualności, polecane. Na dole strony wydzielono część Na skróty, pozwalającą szybko dotrzeć do najczęściej poszukiwanych informacji, które są pogrupowane według kategorii: publikacje, konferencje naukowe, wnioski i formularze oraz komunikaty i ogłoszenia.

Stronę miesięcznie przegląda 80–100 tys. osób. Codziennie w zależności od liczby publikowanych postów pojawia się kilka lub kilkanaście tysięcy odbiorców. W 2024 r. najpopularniejszymi postami na stronie były:

– VII Edycja Konkursu Poetyckiego „Historia najnowsza Polski w poezji dzieci i młodzieży";
– projekt edukacyjny „W służbie Ojczyźnie";
– wyniki VII Edycji Konkursu Poetyckiego „Historia najnowsza Polski w poezji dzieci i młodzieży";

– „Krwawa niedziela” – 11 lipca, Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Ludobójstwa, wspomnienie mordu dokonanego przez nacjonalistów ukraińskich na obywatelach II Rzeczypospolitej Polskiej;
– projekt „Ocal bombkę z Memmingen! Wspólnie zachowajmy pamięć o polskim Bohaterze!” oraz cykl zajęć na podstawie słuchowiska „Bombka z Memmingen”.

Na stronie istnieje także możliwość zmiany języka na angielski.

radom.ipn.gov.pl

Zakładka Delegatury IPN w Radomiu – własna zakładka na stronie głównej IPN pod adresem radom.ipn.gov.pl – w której są publikowane zapowiedzi wydarzeń, zaproszenia do udziału w wydarzeniach i konkursach, relacje, fotoreportaże oraz artykuły historyków. W okresie od stycznia do grudnia 2024 r. w portalu pojawiło się kilkanaście nowych wpisów. Liczba odsłon w tym czasie wyniosła ok. 55 tys., liczba unikalnych odsłon – ok. 25 tys. Odpowiedzialny: asystent prasowy.

szczecin.ipn.gov.pl

Strona OIPN w Szczecinie stanowi kanał komunikacyjny Oddziału ze społeczeństwem. W tym miejscu znajdują się wiadomości o bieżących wydarzeniach, komunikaty i artykuły wraz z galeriami zdjęć, zapowiedzi, filmy historyczne, broszury, informacje o publikacjach, materiały edukacyjne, grafiki czy wystawy. Strona ma kilka głównych zakładek. Są to: Aktualności, Informacje dla mediów, Wydawnictwo, Śledztwo, Edukacja, Nauka, Archiwa i Lustracja. Na stronie głównej są wyświetlane top wydarzenia, aktualności, polecane. Na dole strony wydzielono część Na skróty, pozwalającą szybko dotrzeć do najczęściej poszukiwanych informacji, które są pogrupowane według kategorii: publikacje, konferencje naukowe, wnioski i formularze oraz komunikaty i ogłoszenia. Stronę odwiedza miesięcznie ok. 20 tys. osób. Odpowiedzialny: OIPN Szczecin.

edukacja.ipn.gov.pl

W portalu są zamieszczane informacje, zdjęcia, relacje na temat działań edukacyjnych Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN w Poznaniu. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

Tabela 2. Portale internetowe IPN (portale w języku polskim)

Adres portalu	Data uruchomienia	Liczba unikalnych 2024
ipn.gov.pl	2006	9 030 814
slady.ipn.gov.pl	2007	555 508
bibliografia.ipn.gov.pl	2008	13 120
kultura-niezalezna.pl	2009	47 657
1wrzesnia39.pl	2009	142 562
zyciezazycie.pl	2011	106 409
martyrologiawsipolskich.pl	2011	78 334
centrumedu.ipn.gov.pl	2011	221 132
truthaboutcamps.eu	2012	277 918
pamiec.pl	2012	233 484
wykleci.ipn.gov.pl	2012	224 613
zbrodniawolynska.pl	2013	1 060 881
poszukiwania.ipn.gov.pl	2014	192 703
indeksrepresjonowanych.pl	2016	23 835
operacja-polska.pl	2017	59 093
trzeciapielgrzymka.ipn.gov.pl	2017	27 636

Adres portalu	Data uruchomienia	Liczba unikalnych 2024
policjanciwhistorii.ipn.gov.pl	2017	74 114
niezwyciezeni1918-2018.pl	2017	145 040
katyn.ipn.gov.pl	2017	811 421
sw.ipn.gov.pl	2018	52 627
zolnierzewhistorii.ipn.gov.pl	2018	46 775
mojaniepodlegla.pl	2018	247 811
ofiary.ipn.gov.pl	2018	164 527
wzz.ipn.gov.pl	2018	52 699
pw.ipn.gov.pl	2018	246 357
zbrodniapomorska1939.pl	2019	69 398
pierwszapielgrzymka.ipn.gov.pl	2019	41 715
przystanekhistoria.pl	2019	3 298 898
kop.ipn.gov.pl	2019	65 360
drugapielgrzymka.ipn.gov.pl	2020	23 388
pielgrzymki.ipn.gov.pl	2020	5 854
encysol.pl	2020	818 094
biogramy.ipn.gov.pl	2020	225 179
edukacja.ipn.gov.pl	2020	689 529
mapypamieci.ipn.gov.pl	2020	288 612
polskiemiesiace.ipn.gov.pl	2020	509 749
gigancinauki.pl/gn/	2021	152 848
odgrudniadogrudnia.ipn.gov.pl	2021	29 808
opowiedziane.ipn.gov.pl	2021	163 047
szlakinadziei.ipn.gov.pl	2022	70 004
rodzinaulmow.ipn.gov.pl	2023	55 874
wystawy.ipn.gov.pl	2023	17 494
securityarchives.eu	2024	27 193
silnipolska.ipn.gov.pl	2024	10 472

Tabela 3. Portale oddziałowe IPN w języku polskim

bialystok.ipn.gov.pl	2016	343 482
gdansk.ipn.gov.pl	2016	578 060
katowice.ipn.gov.pl	2016	404 016
krakow.ipn.gov.pl	2016	927 600
lublin.ipn.gov.pl	2016	236 150
poznan.ipn.gov.pl	2016	417 963
rzeszow.ipn.gov.pl	2016	404 518
szczecin.ipn.gov.pl	2016	267 579
warszawa.ipn.gov.pl	2016	248 065

wroclaw.ipn.gov.pl	2016	320 287
lodz.ipn.gov.pl	2016	267 977
bygdoszcz.ipn.gov.pl	2023	68 810
kielce.ipn.gov.pl	2023	120 008
olsztyn.ipn.gov.pl	2023	51 912
opole.ipn.gov.pl	2023	52 903
radom.ipn.gov.pl	2023	30 853

Tabela 4. Portale pozostałe IPN w języku polskim

bip.ipn.gov.pl	2007	454 027
ipn.gov.pl/kwi/ (KWIS)	2016	71 478
opozycja.ipn.gov.pl	2016	21 022

Tabela 5. Portale internetowe IPN w języku angielskim

volhyniamassacre.eu	2013	98 406
en.truthaboutcamps.eu	2016	61 459
operacja-polska.pl/nke	2017	16 581
pheh.pl	2019	34 377
sovietblocksecurity.eu	2019	52 730
1september39.com	2019	32 711
greaterpolanduprising.eu	2020	74 467
ipn.gov.pl/en (zmieniony layout)	2020	1 014 075
polskiemiesiace.ipn.gov.pl/mon	2020	14 458
ofiary.ipn.gov.pl (en)	2021	5 501
gigancinauki.pl/ge/	2021	13 599
szlakinadziei.ipn.gov.pl (en)	2022	50 644
rodzinaulmow.ipn.gov.pl	2023	10 227

Tabela 6. Portale internetowe IPN w języku bułgarskim

bg.truthaboutcamps.eu	2016	24 592

Tabela 7. Portale internetowe IPN w języku czeskim

truthaboutcamps.eu/thc/	2020	8 333

Tabela 8. Portale internetowe IPN w języku francuskim

fr.truthaboutcamps.eu	2016	20 425

Tabela 9. Portale internetowe IPN w języku litewskim

lt.truthaboutcamps.eu/thl/	2018	15 631

Tabela 10. Portale internetowe IPN w języku niemieckim

de.truthaboutcamps.eu	2016	24 045
grosspolnischeraufstand.eu	2023	26 074

Tabela 11. Portale internetowe IPN w języku rosyjskim

operacja-polska.pl/nkr/	2017	16 714

Tabela 12. Portale internetowe IPN w języku słowackim

sk.truthaboutcamps.eu/ths/	2018	19 931

Tabela 13. Portale internetowe IPN w języku ukraińskim

wolynskyjzloczyn.eu	2013	34 109
truthaboutcamps.eu/thu/	2018	9 546

Tabela 14. Portale internetowe IPN w języku węgierskim

truthaboutcamps.eu/thh/	2020	5 748
polskiemiesiace.ipn.gov.pl/len/	2020	3 717

Tabela 15. Portale internetowe IPN w języku włoskim

truthaboutcamps.eu/thi/	2020	9 292

3.4.2. Inna działalność internetowa

CENTRALA

Cykl audycji internetowych „Kulisy Historii” / Rozmowy z historykami i publicystami dla kanału IPNtv emitowane w weekendy. Prowadzący audycje Rafał Dudkiewicz oraz zaproszeni goście szukali odpowiedzi na pytanie, jak kształtuje nas przeszłość. Omawiane były kulisy wydarzeń, próbowano zrozumieć, jak działa machina historii i w jakim stopniu decyzje jednostek zaważyły na naszych losach – pojedynczych i zbiorowych. Liczba audycji: 50. Tematy odcinków: *Jak walczą Rosjanie?*, 6 stycznia; *Przemytnicy i antykwariusze*, 13 stycznia; *Historia polityczna Polski 1939–2023*, *Współpraca służb wywiadowczych PRL i Związku Sowieckiego (1956–1990)*, 20 stycznia; *Iran – hegemon Bliskiego Wschodu*, 27 stycznia; *Tajemniczy spisek w Rapallo*, 3 lutego; *Mentalność elity rosyjskiej*, 10 lutego; *Dlaczego wybuchają wojny?*, 17 lutego; *Sprawa Rurarza i Spasowskiego*, 24 lutego; *Życie powszednie na południu Polskiego Londynu*, 2 marca; *Kto tworzył przepisy prawa po 1945 roku?*, 9 marca; *Działalność kontrwywiadowcza FBI*, 16 marca; *Izrael i jego sąsiedzi*, 23 marca; *Wincenty Witos. Życie i działalność polityczna*, 30 marca; *Księża patrioci*, 6 kwietnia; *Jak dyskutować o Rosji*, 13 kwietnia; *Piekielni sąsiedzi*, 20 kwietnia; *Tradycja jako wartość*, 27 kwietnia; *O zaletach spiskowej teorii dziejów*, 4 maja; *Historia antykomunizmu w PRL*, 11 maja; *Czy liberalizm jest drogą do tyranii?*, 18 maja; *Dziki Wschód. Transformacja po polsku 1986–1993*, 25 maja; *Idea Palestyny*, 1 czerwca; *Ochrona granicy*, 8 czerwca; *Polityka wschodnia Watykanu*, 15 czerwca; *Utrwalacze władzy ludowej*, 22 czerwca; *Podpułkownik Wacław Lipiński*, 13 lipca; *Kaukaz w polityce Rosji*, 20 lipca; *Poznański Czerwiec 1956 r. oczami UB i SB*, 27 lipca; *Kobiety w powstaniu warszawskim*, 3 sierpnia; *Niemiecka polityka historyczna*, 10 sierpnia; *Intelektualni sąsiedzi*, 17 sierpnia; *Kulisy wejścia Turcji do NATO*, 24 sierpnia; *Zbrodnia pomorska*

1939 r., 31 sierpnia; *Profesor Jan Sehn 1909–1965. Prawnik, sędzia śledczy, łowca nazistów*, 7 września; *17 września 1939 r.*, 14 września; *Gen. Jan Kazimierz Kruszewski – dowódca Korpusu Ochrony Pogranicza*, 21 września; *Ruch antybolszewicki*, 28 września; *Huta Warszawa*, 5 października; *Sprawa ks. Jerzego w zainteresowaniu wywiadu PRL*, 12 października; *Zabójstwo ks. Jerzego Popiełuszki w dokumentach kościelnych*, 19 października; *Ofiary represji niemieckiego okupanta*, 26 października; *Ofiary zbrodni komunistycznych*, 2 listopada; *Dzień Niepodległości*, 9 listopada; *Zjazd Paryski. Powstanie PPS*, 16 listopada; *Komitet Narodowy Polski*, 23 listopada; *Kulisy wprowadzenia stanu wojennego*, 30 listopada; *Deportacje i zagłada Polaków na Wschodzie*, 7 grudnia; *Zamach na prezydenta Gabriela Narutowicza*, 14 grudnia; *Polska i kwestia zjednoczenia Niemiec*, 21 grudnia; *Marian Chodacki. Żołnierz, dyplomata, oficer wywiadu*, 28 grudnia. Odpowiedzialne: BPH, CPH, Biuro Prezesa.

Cykl „Pomniki polskiej historii na Białorusi" na YouTube prowadzony przez Adama Hlebowicza wraz z Fundacją „Wolność i Demokracja" – styczeń–marzec. Odpowiedzialne: BEN.

Steam / Platforma cyfrowa dla graczy, miejsce do grania, omawiania i tworzenia gier / Publikacja gry „Lotnicy – wojna w przestworzach" (liczba pobrań ogółem: 433 640, w tym 18 proc. pobrań z Polski, po 11 proc. ze Stanów Zjednoczonych i Chin). Pozostałe projekty BNT możliwe do pobrania z platformy to udostępnione w 2022 r. „Gra szyfrów" (liczba pobrań ogółem: 187 898, z czego 45 proc. pobrań pochodzi z Polski, 10 proc. ze Stanów Zjednoczonych) oraz aplikacja VR „Szybowcowa '87" (liczba pobrań ogółem: 41 407, z czego 74 proc. pobrań pochodzi z Polski, 6 proc. ze Stanów Zjednoczonych); udostępnione w 2023 r. „Warsaw Rising – Miasto Bohaterów" (liczba pobrań ogółem: 198 003, z czego 23 proc. pobrań pochodzi z USA, a 16 proc. z Polski) oraz immersyjna etiuda „Świadectwo poMOCY" (liczba pobrań ogółem: 31 226, w tym 37 proc. pobrań z Polski, 11 proc. ze Stanów Zjednoczonych). Odpowiedzialne: BNT.

„Nie tylko Ulmowie" na YouTube / Cykl etiud filmowych o Polakach ratujących Żydów. Zostały zrealizowane w polskiej i angielskiej wersji językowej. W krótkich, 5–7-minutowych filmach narratorami są pracownicy pionu naukowego IPN. Historie o Polakach pomagających Żydom zostały zobrazowane mapami i zdjęciami, niekiedy publikowanymi po raz pierwszy. Większość miniatur filmowych opiera się na biogramach osób represjonowanych za pomoc Żydom, opublikowanych przez IPN w książce *Represje za pomoc Żydom na okupowanych ziemiach polskich w czasie II wojny światowej*, t. 1, red. M. Grądzka-Rejak, A. Namysło, Warszawa 2019; wydanie anglojęzyczne: *Persecution for Providing Help to Jews in Occupied Polish Territories during World War II*, t. 1, red. M. Grądzka-Rejak, A. Namysło, Warsaw 2022. Etiudy były emitowane na kanale IPNtv co piątek od 26 stycznia do 7 czerwca 2024 r.: *Czerwone korale* (rodziny Gądków, Kucharskich, Książków i Nowaków, Wolica i Wierzbica k. Miechowa), 26 stycznia; *Ukrywani uciekli, gospodarze zabici* (rodzina Balawendrów, Zalesie k. Lubaczowa), 2 lutego; *Bunkier pod łóżkiem* (rodzina Kobylców, Michałkowice dzielnica Siemianowic), 9 lutego; *Zamaskowane dywanem* (Emilia Dębska, Kołomyja), 16 lutego; *Zastrzeleni na podwórku i cmentarzu* (rodzina Krysiewiczów, Waniewo k. Białegostoku), 23 lutego; *Ukryli osiemnastu Żydów* (rodzina Andrzejczyków, Czyżew-Sutki, pow. Wysokie Mazowieckie), 1 marca; *Pomagała nawet w Auschwitz* (Romualda i Feliks Ciesielscy), Kraków, 8 marca; *Trzymali się za ręce* (rodzina Baranków, Siedliska k. Miechowa), 15 marca; *Ocaliła dwustu Żydów* (Zofia Klemens, Katowice), 22 marca; *Matka czwórki dzieci* (rodzina Strutyńskich, Drohobycz), 29 marca; *Zastrzelona matka ośmiorga dzieci* (rodzina Niepsuj, Klikowa k. Tarnowa), 5 kwietnia; *Anna and Sara (*Anna Bogdanowicz, Jasło i Kielce), 12 kwietnia; *„... bo dawał Żydom chleb"* (Tadeusz Nowak ps. „Szperacz", Skarżysko-Kamienna), 19 kwietnia; *Uciekł z płonącego domu* (rodzina Lechów, Wólka gm. Chmielnik), 26 kwietnia; *Całą Trójkę zastrzelili* (Stanisława i Halina Kamińskie, Sosnowica k. Włodawy), 3 maja; *Pozostał Krzyż w lesie* (rodzina Olesiejuków, Kolonia Chominna gm. Rossosz), 10 maja; *Pacyfikacja za Żydów* (rodzina Wąsowskich, Cegłów k. Mińska Mazowieckiego), 17 maja; *Ukrywał Żyda na parafii* (ks. Edward Tabaczkowski, Tłumacz woj. stanisławowskie II Rzeczypospolitej), 24 maja; *Najmłodszy miał roczek*

(rodzina Kowalskich i jej sąsiedzi. Stary Ciepielów i Rekówka k. Radomia), 31 maja; *Śmierć za Żydów i Siedmioro* (Katarzyna Filipek, Tokarnia k. Rabki), 7 czerwca. Produkcja: Biuro Rzecznika Prasowego IPN. Odpowiedzialne: BRP.

Audycje z cyklu „Portrety" na profilu IPNtvPL / W ramach cyklu zaprezentowano sylwetki osób, które odgrywały ważną rolę – zarówno pozytywną, jak i negatywną – w najnowszej historii Polski. Przybliżono ich biografie oraz zwrócono uwagę na to, co kształtowało ich światopogląd. Prowadzenie: Rafał Dudkiewicz. Liczba audycji: 5. Tematy spotkań: *Jan Mosdorf (1904–1943). Życie i myśl polityczna*, 26 stycznia; *Sergiusz Piasecki (1899–1964)*, 23 lutego; *Witold Babiński*, 29 marca; *Roman Dmowski*, 26 kwietnia; *Zygmunt Wasilewski*, 31 maja. Odpowiedzialne: BPH.

„Tytani sportu" na profilu IPNtvPL / Comiesięczne spotkania, które przybliżają różne dyscypliny sportu i ich rozwój w Polsce, sukcesy reprezentacji polskiej na arenie międzynarodowej oraz sylwetki słynnych zawodniczek i zawodników startujących pod flagą biało-czerwoną. Zwraca się również uwagę na uwarunkowania polityczne sportu – jego funkcje w czasach walk o niepodległość aż po inwigilację sportowców przez służby komunistyczne. Prowadzenie: Paweł Sztama. Liczba audycji: 5. Tematy spotkań: *Ona była Pierwsza! Życie i sukcesy Haliny Konopackiej*, 15 stycznia; *Dwie strony mikrofonu. Życie i komentarz Krzysztofa Miklasa*, 19 lutego; *Odmówił powrotu do kraju. Ucieczki polskich sportowców z PRL*, 18 marca; *Losy polskich sportowców podczas II wojny światowej*, 15 kwietnia; *Kontrowersyjne życiorysy polskich działaczy sportowych w okresie PRL*, 20 maja. Odpowiedzialne: BPH.

„Jak Polki zadziwiały świat" na profilu IPNtvPL / Cykl przybliżył sylwetki wybitnych Polek, które zapisały się w historii Polski, Europy i świata. Były to zarówno działaczki niepodległościowe i społeczne, jak i przedstawicielki świata nauki, kultury czy sportu. Audycje odbywały się w każdą trzecią niedzielę miesiąca. Prowadzenie: dr Karolina Wanda Olszowska. Liczba audycji: 8. Tematy odcinków: *Polki w walce i konspiracji*, 21 stycznia; *Tajemnicze nazwiska wybitnych Polek*, 18 lutego; *Bohaterki wielu wojen*, 17 marca; *Kobiety w wywiadzie*, 21 kwietnia; *Kobiety w nauce*, cz. 2, 19 maja; *Czy warto mówić o historii Polek?*, 16 czerwca; *Marsz do Powstania!*, 15 września; *Polki na Igrzyskach Olimpijskich*, 20 października. Odpowiedzialne: BPH, CPH.

„Historia zapisana w fotografii" na profilu IPNtvPL / Spotkania ukazujące, jak wiele treści rejestrują fotografie i jak należy je odczytywać. Prowadzący przedstawił metody opisywania materiałów filmowych oraz zdjęć, ustalania lokalizacji miejsc zarejestrowanych na zdjęciach filmowych, opisu zarejestrowanych scen czy rozpoznania osób. Prowadzenie: Zygmunt Walkowski. Tematy: *Fotografia prawdę Ci powie*, 17 stycznia; *Prawda zapisana w zdjęciu lotniczym*, 21 lutego; *Fotografia notatką zdarzeń*, 20 marca; *KL Warschau. Poszukiwanie prawdy*, 19 czerwca; *Powstanie w zdjęciach Ewy Faryaszewskiej*, 18 września; *Spójrzmy na pomniki!*, 16 października; *Śladami Piłsudskiego w Warszawie*, 20 listopada; *Barykady powstania warszawskiego*, 18 grudnia. Odpowiedzialne: BPH, CPH.

„Tajemnice bezpieki" na profilu IPNtvPL / Cykl audycji poświęconych historii organów bezpieczeństwa państwa w latach 1944–1989. Prowadzenie: Piotr Woyciechowski. Liczba audycji: 10. Tematy spotkań: *Sprawa ks. Jerzego Popiełuszki w dokumentach wywiadu MSW PRL*, 8 stycznia; *Zbrodnia katyńska w świetle współczesnych relacji polsko-rosyjskich*, 5 lutego; *„Zawsze powracamy po swoich". Stan poszukiwań i identyfikacji pomordowanych żołnierzy wyklętych*, 26 marca; *W 40. rocznicę strajku okupacyjnego młodzieży szkolnej w obronie Krzyży w Miętnem*, 12 kwietnia; *Zagubione dyskietki z agenturą wywiadu cywilnego. Proceder prywatyzacji archiwów SB*, 21 maja; *Czy grozi nam utrata tożsamości narodowej? Czy Polacy staną się w przyszłości obywatelami UE pochodzenia polskiego?*, 28 czerwca; *Bohaterowie czy zdrajcy? Dlaczego wolna Polska oddaje hołd Armii Ludowej?*, 27 września; *Konfederacja Polski Niepodległej w świetle dokumentów komunistycznej bezpieki*, 28 października; *Niewyjaśnione zagadki porwania i zamordowania bł. ks. Jerzego Popiełuszki*, 21 listopada; *20 lat śledztwa w sprawie zbrodni katyńskiej*, 13 grudnia. Odpowiedzialne: BPH, CPH.

„Oblicza historii" na profilu IPNtvPL / Nowy cykl spotkań przybliżający złożoność współczesnej historii, a także jej sprzeczne elementy wpływające na bieg zdarzeń. Prezentacja instytucji i ludzi, którzy kształtowali przeszłość. Prowadzenie: Rafał Dudkiewicz. Liczba audycji: 10. Tematy spotkań: *Memoriał ppłk. Mariana Drobika*, 9 stycznia; *Sprawa Jaruzelskiego*, 13 lutego; *Kim był generał Władysław Ciastoń?*, 12 marca; *Jurij Andropow. Prawda i mity*, 9 kwietnia; *Czy Jurij Andropow był twórcą pierestrojki?*, 14 maja; *Wielki spisek wrogów wewnętrznych – Jaroszewicz i Lechowicz*, 25 czerwca; *Biali vs. bolszewicy a sprawa polska*, 10 września; *Skutki uprowadzenia ks. Jerzego Popiełuszki*, 8 października; *Czesława Miłosza kłopoty z polskością*, 12 listopada; *Rafał Lemkin i jego koncepcja ludobójstwa*, 10 grudnia. Odpowiedzialne: BPH, CPH.

„Uczy i bawi. Kultura popularna i historia" na profilu IPNtvPL / Seria spotkań z twórcami gier, podcasterami, youtuberami, autorami inspirowanej historią literatury i sztuk wizualnych ma na celu zrozumienie edukacyjnych aspektów popkultury. Prowadzenie: dr Adam Podlewski. Liczba audycji: 6. Tematy audycji: *Milicjanci, Bimber i Wampiry Andrzeja Pilipiuka*, 4 marca; *Czy można się cieszyć rosyjską kulturą bez polityki?*, 5 kwietnia; *Kino, estrada i literatura 20-lecia*, 17 maja; *Tolkien za żelazną kurtyną. W jaki sposób historie o Śródziemiu obecne były w PRL?*, 7 czerwca; *Ciężkie życie youtubera…*, 13 października; *Rekonstrukcja historyczna. Zabawa czy ożywianie przeszłości?*, 17 listopada. Odpowiedzialne: BPH, CPH.

„Historia toczy się dziś" na profilu IPNtvPL / Cykl rozmów z ekspertami, historykami oraz liderami opinii publicznej na kluczowe tematy związane z historią, teraźniejszością oraz przyszłością. Prowadzenie: Krzysztof Świątek. Liczba audycji: 5. Tematy audycji: *Czy doszło do przełomu w sprawie prac ekshumacyjnych na Wołyniu?*, 29 listopada; *Kryzys edukacji historycznej?*, 6 grudnia; *Czy sztuczna inteligencja nas pogrąży?*, 13 grudnia; *Kim jest następca Prymasa Tysiąclecia?*, 20 grudnia; *Mity powstania wielkopolskiego*, 27 grudnia. Odpowiedzialne: CPH.

Spotkania otwarte poza cyklami / Debata *Wymiar sprawiedliwości w czasach transformacji*, prowadzenie: Krzysztof Świątek, 24 października; debata *Milicja kontra pisarze. Teczka Rymkiewicza* w ramach Festiwalu Rymkiewiczowskiego, prowadzenie: Łukasz Sobolewski, 29 października; debata *Czy warto dochodzić sprawiedliwości po wielu latach?*, prowadzenie: Krzysztof Świątek, 18 listopada; debata *Weryfikacja czy mistyfikacja? Transformacja służb*, prowadzenie: Krzysztof Świątek, 5 grudnia. Odpowiedzialne: CPH.

„Bestsellery Miesiąca" / Na stronie internetowej IPN w oknie wyróżnionym „Wydawnictwo" jest prezentowany comiesięczny cykl „Bestsellery Miesiąca": *W. Witos, Dzieła wybrane*, t. 1–5; *Wojna oczami nastolatki. Wspomnienia Agaty Zofii Prabuckiej z lat 1939–1945*, oprac. A. Prabucka-Firlej, red. nauk. J. Hlebowicz; M. Kubicki, *Las Zajączek 1939–1945. Niemiecka zbrodnia na Pomorzu Gdańskim z lat II wojny światowej*; *Wincenty Witos – premier rządu 1920*, scen. M. Jasiński, rys. J. Michalski, wkładka hist. J. Skicki; *„Zagra-Lin" równa się odwet. Berlin – 24 lutego, 10 kwietnia 1943 Wrocław – 23 kwietnia 1943 r.*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, koncepcja serii, wkładka hist. i konsultacja hist. T. Łabuszewski, K. Krajewski; W. Janik, S. Czuba, *Powstanie Warszawskie*, t. 2: *Komiks paragrafowy*, wkładka hist. M. Komuda, K. Mazur, M. Wójcik, oprac. graf. M. Czaplicki, il. R. Kucharski; „Biuletyn IPN" 2023, nr 12; „Biuletyn IPN" 2023, nr 9; „Biuletyn IPN" 2023, nr 5 (styczeń); T. Balbus, *Podpułkownik Ludwik Marszałek „Zbroja"*; M. Szpytma, *Sprawiedliwi i ich świat w fotografii Józefa Ulmy*; *Wojna oczami nastolatki. Wspomnienia Agaty Zofii Prabuckiej z lat 1939–1945*, oprac. A. Prabucka-Firlej, red. nauk. J. Hlebowicz; *„Zagra-Lin" równa się odwet. Berlin – 24 lutego, 10 kwietnia 1943 Wrocław – 23 kwietnia 1943 r.*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, koncepcja serii, wkładka hist. i konsultacja hist. T. Łabuszewski, K. Krajewski; *Akcja pod Arsenałem 26 marca 1943*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, koncepcja serii, wkładka hist. i konsultacja hist. K. Krajewski, T. Łabuszewski; *Zamach na Kutscherę 1 lutego 1944*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, koncepcja serii, wkładka hist. i konsultacja hist. K. Krajewski, T. Łabuszewski; „Biuletyn IPN" 2023, nr 10;

„Biuletyn IPN" 2023, nr 11; „Biuletyn IPN" 2024, nr 1–2 (luty); *Wojna oczami nastolatki. Wspomnienia Agaty Zofii Prabuckiej z lat 1939–1945*, oprac. A. Prabucka-Firlej, red. nauk. J. Hlebowicz; *W hołdzie Niepodległej. Młodzieżowe Marsze Niepodległości w Suwałkach 1980–2021*, red. J. Schabieński, S. Urbanowicz; P. Kornacki, *Nie tylko Ulmowie. Historie o Polakach ratujących Żydów na Podlasiu*; *Dlaczego w piwnicach praskich straszy?*, scen. M. Kur, rys. A. Ronek, H. Ronek, koncepcja albumu, wkładka hist. i konsultacja hist. T. Łabuszewski; *Zamach na Kutscherę 1 lutego 1944*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, koncepcja serii, wkładka hist. i konsultacja hist. K. Krajewski, T. Łabuszewski; *„Zagra-Lin" równa się odwet. Berlin – 24 lutego, 10 kwietnia 1943 Wrocław – 23 kwietnia 1943 r.*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, koncepcja serii, wkładka hist. i konsultacja hist. T. Łabuszewski, K. Krajewski; „Biuletyn IPN" 2024, nr 1–2; „Biuletyn IPN" 2023, nr 12; „Biuletyn IPN" 2024, nr 3 (marzec); K. Heska-Kwaśniewicz, Z. Mokranowska, *Ja i moje książki – to jedno. Rozważania o pisarstwie Zofii Kossak*; K.A. Kierski, *Relacje rządców diecezji warmińskiej z władzami komunistycznymi Polski w latach 1945–1989*; P. Kornacki, *Nie tylko Ulmowie. Historie o Polakach ratujących Żydów na Podlasiu*; „Biuletyn IPN" 2024, nr 4; „Biuletyn IPN" 2024, nr 5; „Biuletyn IPN" 2024, nr 3; *„Zagra-Lin" równa się odwet. Berlin – 24 lutego, 10 kwietnia 1943 Wrocław – 23 kwietnia 1943 r.*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, koncepcja serii, wkładka hist. i konsultacja hist. T. Łabuszewski, K. Krajewski; *Pochód zimowy 1918–1920. Epopeja 5. Dywizji Syberyjskiej*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, koncepcja, wkładka hist. i konsultacja hist. K. Krajewski, T. Łabuszewski; T. Łabuszewski, M. Konarski, H. Ronek, *Wojenna odyseja Antka Srebrnego 1939–1946*, z. 11: *„Targi mińskie" 1942 r.* (kwiecień); T. Ceran, *Zbrodnia pomorska 1939. Początek ludobójstwa niemieckiego w okupowanej Polsce*; B. Janczak, *Organizacja i wyszkolenie Armii Polskiej na Wschodzie w latach 1942–1944*; Z. Jasiński, *Raz na wodzie, raz pod wodą. Wspomnienia (1930–1961)*, wstęp, przypisy i oprac. M. Borowiak; K. Wyrzykowski, S. Zajączkowski, *Monte Cassino 1944. Bitwa Dziesięciu Armii*; *Wincenty Witos – premier rządu 1920*, scen. M. Jasiński, rys. J. Michalski, wkładka hist. J. Skicki; H.2024, Ronek, *Bitwa pod Monte Cassino 1944 r. – Łamigłówki*; „Biuletyn IPN" nr 1–2; „Biuletyn IPN" 2024, nr 5; „Biuletyn IPN" 2023, nr 6 (maj); K. Łagojda, *Cztery filary stalinizacji. Ziemia kłodzka w czasach systemu totalitarnego 1948–1956*; Z. Stanuch, G. Wejman, *Jan Paweł II w Szczecinie. Przygotowania do wizyty, jej przebieg i przesłanie*; K. Heska-Kwaśniewicz, Z. Mokranowska, *Ja i moje książki – to jedno. Rozważania o pisarstwie Zofii Kossak*; K. Wyrzykowski, S. Zajączkowski, *Monte Cassino 1944. Bitwa Dziesięciu Armii*; H. Ronek, *Bitwa pod Monte Cassino 1944 r. Łamigłówki*; *Bitwa pod Monte Cassino 1944 r.*, scen. T. Robaczewski, rys. H. Ronek, koncepcja serii, wkładka hist. i konsultacja hist. T. Łabuszewski; „Biuletyn IPN" 2024, nr 5; „Biuletyn IPN" 2024, nr 6; „Biuletyn IPN" 2024, nr 4 (czerwiec); *Dokumenty zbrodni wołyńskiej*, t. 2, oprac. E. Gigilewicz, L. Popek, P. Sokołowski, T. Zych; *Dokumenty zbrodni wołyńskiej*, t. 1, oprac. E. Gigilewicz, L. Popek, P. Sokołowski, T. Zych; T. Ceran, *Zbrodnia pomorska 1939. Początek ludobójstwa niemieckiego w okupowanej Polsce*; *Wincenty Witos – premier rządu 1920*, scen. M. Jasiński, rys. J. Michalski, wkładka hist. J. Skicki; K. Wyrzykowski, S. Zajączkowski, *Monte Cassino 1944. Bitwa Dziesięciu Armii*; W. Janik, S. Czuba, *Powstanie Warszawskie*, t. 2: *Komiks paragrafowy*, wkładka hist. M. Komuda, K. Mazur, M. Wójcik, oprac. graf. M. Czaplicki, il. R. Kucharski; „Biuletyn IPN" 2024, nr 4; „Biuletyn IPN" 2024, nr 5; „Biuletyn IPN" 2024, nr 3 (lipiec); K. Krajewski, *Nowogródczyzna naszych ojców. Województwo nowogrodzkie II RP*; *Ocaleni z ludobójstwa. Wspomnienia Polaków z Wołynia*, wprowadzenie, wybór i oprac. J. Karbarz-Wilińska, B. Januszewski; *Dokumenty zbrodni wołyńskiej*, t. 2, oprac. E. Gigilewicz, L. Popek, P. Sokołowski, T. Zych; K. Wyrzykowski, S. Zajączkowski, *Monte Cassino 1944. Bitwa Dziesięciu Armii*; H. Ronek, *Obrona Grodna 1939 r. Łamigłówki*; *Bitwa pod Monte Cassino 1944 r.*, scen. T. Robaczewski, rys. H. Ronek, koncepcja serii, wkładka hist. i konsultacja hist. T. Łabuszewski; „Biuletyn IPN" 2024, nr 7–8; „Biuletyn IPN" 2024, nr 5; Biuletyn IPN nr 2023, 7–8 (sierpień); J.V. Voorde, D. Verbeke, *Zapomniani bohaterowie. Śladami polskich wyzwolicieli: z Arromanches do Wilhemshaven*; T. Ruzikowski, *Solidarni w Hucie Warszawa 1980–1989*; K. Białecki, R. Łatka, R. Reczek, E. Wojcieszyk, *Arcybiskup Antoni Baraniak 1904–1977*, wyd. II uzupełnione; K. Wyrzykowski, S. Zajączkowski, *Monte Cassino 1944. Bitwa Dziesięciu Armii*; *Halo, tu Polskie Radio Warszawa. Na froncie wojny w eterze 1939–1945*, scen.

I. Matuszewska, K. Musielak, rys. R. Kucharski, M. Czaplicki; T. Łabuszewski, M. Konarski, H. Ronek, *Wojenna odyseja Antka Srebrnego 1939–1946*, z. 11: *„Targi mińskie" 1942 r.*; „Biuletyn IPN" 2024, nr 6; „Biuletyn IPN" 2024, nr 9; „Biuletyn IPN" 2024, nr 7–8 (wrzesień); J. Gołębiewski, *Ksiądz Jerzy Popiełuszko. Historia życia*; M. Kubicki, *Okupacja niemiecka w powiecie starogardzkim w latach 1939–1945*; B. Bajków, D. Maksimiuk, *Florian Czarnyszewicz. Los człowieka*, t. 1: *Znad Berezyny nad La Platę (1900–1955)*; K. Wyrzykowski, S. Zajączkowski, *Monte Cassino 1944. Bitwa Dziesięciu Armii*; *Akcja „Góral". 12 sierpnia 1943*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, scen. T. Robaczewski, rys. H. Ronek, koncepcja serii, wkładka hist. i konsultacja hist. T. Łabuszewski, K. Krajewski; W. Janik, S. Czuba, *Powstanie Warszawskie*, t. 2: *Komiks paragrafowy*, wkładka hist. M. Komuda, K. Mazur, M. Wójcik, oprac. graf. M. Czaplicki, il. R. Kucharski; „Biuletyn IPN" 2024, nr 7–8; „Biuletyn IPN" 2024, nr 10; „Biuletyn IPN" 2024, nr 9 (październik); J. Gołębiewski, *Ksiądz Jerzy Popiełuszko. Historia życia*; G. Szczecina, *Historyczno-patriotyczne rodowody misji ks. Jerzego Popiełuszki*; G. Wołk, *„Szaleńcy niepodległości". Historia Konfederacji Polski Niepodległej*; K. Wyrzykowski, S. Zajączkowski, *Monte Cassino 1944. Bitwa Dziesięciu Armii*; W. Janik, S. Czuba, *Powstanie Warszawskie*, t. 2: *Komiks paragrafowy*, wkładka hist. M. Komuda, K. Mazur, M. Wójcik, oprac. graf. M. Czaplicki, il. R. Kucharski; *Akcja pod Arsenałem 26 marca 1943*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, koncepcja serii, wkładka hist. i konsultacja hist. K. Krajewski, T. Łabuszewski; „Biuletyn IPN" 2024, nr 10; „Biuletyn IPN" 2024, nr 11; „CzasyPismo" 2024, nr 1 (listopad); J. Gołębiewski, *Ksiądz Jerzy Popiełuszko. Historia życia*; G. Majchrzak, *Stan wojenny. Historia znana, mniej znana i nieznana*; J. Dardzińska, *Warszawa nie umiera nigdy. Henryk Śmigacz – fotograf walczącej stolicy (1939, 1944)*; K. Wyrzykowski, S. Zajączkowski, *Monte Cassino 1944. Bitwa Dziesięciu Armii*; *Akcja pod Arsenałem 26 marca 1943*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, koncepcja serii, wkładka hist. i konsultacja hist. K. Krajewski, T. Łabuszewski, M. Konarski, H. Ronek, *Wojenna odyseja Antka Srebrnego 1939–1946*, z. 11: *„Targi mińskie" 1942 r.*; „CzasyPismo" 2024, nr 1; „Biuletyn IPN" 2024, nr 12; „Biuletyn IPN" 2024, nr 10 (grudzień). Odpowiedzialne: Wydawnictwo IPN.

„Nie tylko o książkach" / Na stronie internetowej i w mediach społecznościowych kontynuowany był cykl rozmów z autorami publikacji Wydawnictwa IPN, świadkami historii oraz pracownikami miejsc pamięci narodowej. W okresie styczeń–kwiecień ukazał się dwuczęściowy wywiad z dr hab. Danutą Jastrzębską-Golonką i dr Ewą Kowalską, redaktorkami naukowymi, oraz dr Ewą Dulną-Rak i Katarzyną Ziębik, autorkami opracowania dokumentów do publikacji *Gdy nieme groby przemawiają…*, nagrodzonej w konkursie „Książka Historyczna Roku" w kategorii „Najlepsze wydawnictwo źródłowe poświęcone historii Polski i Polaków w XX wieku", a także wyróżnionej w II edycji konkursu „Sygnety Wydawnictwa IPN". W okresie wrzesień–grudzień ukazał się wywiad z dr. Grzegorzem Majchrzakiem z BBH, autorem książki *Stan wojenny. Historia znana, mniej znana i nieznana*. Odpowiedzialne: Wydawnictwo IPN.

Podcasty na profilu open.spotify.com / „Ekspres czytelniczy IPN" to emitowany od stycznia 2023 r. cykl audycji o historii i książkach wydanych nakładem IPN. Gośćmi audycji są m.in. naukowcy z IPN i pracownicy miejsc pamięci narodowej. W 2024 r. profil zanotował wzrost liczby słuchaczy o 75 proc. Jest słuchany w 10 krajach, najczęściej w Polsce. Rozmowy prowadzą Maciej Foks i Tomasz Szturo. Zaprezentowano audycje: *Dlaczego Witos nie zgodził się na kolaborację?*, gościem był zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma, 8 kwietnia; *Dokąd prowadzi polska historia?*, gościem był Mikołaj Bujak, 27 maja; *Jak krzewiono obyczaje świeckie?*, gościem był dr Bogusław Wójcik, 24 czerwca; *Na czym polegał fenomen polskiej diaspory imperialnej?*, gościem był dr hab. Janusz Wróbel, 15 lipca; *Jakie były relacje Jugosławii z blokiem wschodnim?*, gościem był dr Mateusz Sokulski, 30 lipca; *Rejon Umocniony Hel. Bohaterstwo ze skazą?*, gościem był dr hab. Maciej Franz, 26 sierpnia; *Dlaczego komuniści bali się księdza Jerzego?*, gościem był dr Jakub Gołębiewski, 30 września; *Jaką tajemnicę skrywają pomorskie lasy?*, gościem był dr Tomasz Ceran, 14 października; *Dlaczego listopad jest niebezpieczną porą?*, gościem była dr hab. Iwona E. Rusek, 28 października; *Piłsudczycy – reaktywacja? Historia KPN*, gościem

był dr Grzegorz Wołk, 11 listopada; *Co polscy pisarze dostrzegli na Zachodzie? Cz. 1*, gościem był prof. Krzysztof Dybciak, 25 listopada; *Czy Huta Warszawa to pomysł komunistów?*, gościem był dr Tadeusz Ruzikowski, 9 grudnia; *Co polscy pisarze dostrzegli na Zachodzie? Cz. 2*, gościem był prof. Krzysztof Dybciak, 30 grudnia. Odpowiedzialne: Wydawnictwo IPN.

Fragmenty książek w serwisie Histmag.org / M. Bem, *SS-Sonderkommando Sobibor. Niemiecki obóz zagłady w Sobiborze 1942–1943*, 2 stycznia; Z. Sarewicz, *Aparat represji wobec księdza Jerzego Popiełuszki*, t. 3: *Sprawa ks. Jerzego Popiełuszki w dokumentach wywiadu MSW*, 20 lutego; S. Rosenbaum, *„Lecz ja wiem: wybawca mój żyje". Ksiądz Antoni Korczok (1891–1941). Życie, posługa, męczeństwo*, 30 marca. Odpowiedzialne: Wydawnictwo IPN.

Fragmenty publikacji IPN w serwisie wszytskoconajwazniejsze.pl / W. Witos, *Dzieła wybrane*, t. 4: *Publicystyka. Wybór*, 29 stycznia, 23 lutego; J. Friedl, *Do domu, ku wolności. Rola Czechosłowacji w migracji ludności polskiej w latach 1945–1948*, 10 marca; W. Witos, *Dzieła wybrane*, t. 5: *Przemówienia. Wybór*, 23 marca; H. Stroński, *Marchlewszczyzna 1925–1935. Polski rejon narodowościowy na sowieckiej Ukrainie*, 7 maja; J. Wróbel, *W ogniu wojen i rewolucji. Polacy w Chinach 1898–1949*, 16 maja; B. Janczak, *Organizacja i wyszkolenie Armii Polskiej na Wschodzie w latach 1942–1944*, 22 maja; T. Ceran, *Zbrodnia pomorska 1939. Początek ludobójstwa niemieckiego w okupowanej Polsce*, 30 maja; B. Wójcik, *„Być pomocnikiem partii". Towarzystwo Krzewienia Kultury Świeckiej w służbie PZPR i ideologii marksistowsko-leninowskiej (1969–1990)*, 5 czerwca; Z. Jasiński, *Raz na wodzie, raz pod wodą. Wspomnienia (1930–1961)*, wstęp, przypisy i oprac. M. Borowiak, 10 lipca; A. Orzełek, *Czerwoni katolicy. Polityczne i ideowe drogi Jana Frankowskiego (1912–1976) i Konstantego Łubieńskiego (1910–1977) na tle działalności ich ugrupowań*, 7 sierpnia; *Od września do października Kampania polska 1939*, red. D. Golik, M. Wenklar, 15 września; A.R. Kaczyński, *Sowietyzacja Wołynia 1944–1956*, 17 września; M. Sokulski, *Polska w polityce Jugosławii w latach 1968–1981*, 25 września; J. Olaszek, *Opozycyjność naukowców. Studia z dziejów Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk w PRL*, 3 października; J. Wróbel, *Polacy na uchodźczych szlakach (1939–1945)*, 10 października; I.E. Rusek, *Stanisław Wyspiański. Mit – tradycja – historia*, 11 października; M. Franz, *Kampania polska 1939 i następne… Studia i szkice*, 23 października; A. Boboli, *Martwe dusze. PZPR od czerwca 1989 do stycznia 1990. Próba opisu zbiorowości*, 30 października; *Poszukiwania zbrodniarzy hitlerowskich przez władze Rzeczypospolitej Polskiej i Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w Ameryce Łacińskiej po 1945 r. Dokumenty dyplomatyczne*, wstęp i oprac. A. Ratke-Majewska, 1 listopada; G. Wołk, *„Szaleńcy niepodległości". Historia Konfederacji Polski Niepodległej*, 5 listopada; P. Niwiński, *Legalizacja Okręgu Wileńskiego Armii Krajowej*, 13 listopada; M. Mutor, *Droga do Wrocławia. Życie i działalność ks. Bolesława Kominka w latach 1903–1956*, 4 grudnia. Odpowiedzialne: Wydawnictwo IPN.

Podcasty do serwisu Histmag.org na profilu IPNtvPL / Mateusz Balcerkiewicz i Jakub Jagodziński czytają fragmenty książek Wydawnictwa IPN: *Czas przełomu. Destalinizacja, rok 1956 i koniec odwilży w województwie stalinogrodzkim/katowickim (1953–1961)*, t. 1: *Schyłek stalinizmu i początek odwilży (1953–1955)*, 12 stycznia; *Rurarz, Spasowski – żywoty równoległe. Wokół ucieczek ambasadorów PRL w grudniu 1981 r.*, t. 1: *1920–1981*, 26 stycznia; *SS-Sonderkommando Sobibor. Niemiecki obóz zagłady w Sobiborze 1942–1943*, 12 lutego; *O życiu i legendach sześciu niezwykłych jeźdźców*, 23 lutego; *Wojna oczami nastolatki. Wspomnienia Agaty Zofii Prabuckiej z lat 1939*–1945, 8 marca; *Sprawiedliwi i ich świat w fotografii Józefa Ulmy*, 22 marca; *Gdy nieme groby przemawiają… Spuścizna katyńska*, 12 kwietnia; *Ja i moje książki – to jedno. Rozważania o pisarstwie Zofii Kossak*, 26 kwietnia; *8 maja 1945 roku. Polska perspektywa*, 10 maja; *Rotmistrz Witold Pilecki 1901–1948 / Rotamaster Witold Pilecki 1901–1948*, 24 maja; *Raz na wodzie, raz pod wodą. Wspomnienia (1930–1961)*, 14 czerwca; *Bolesław Piasecki. Początki drogi (1915–1944)*, 28 czerwca; *Tam, gdzie największe niebezpieczeństwo, szedł pierwszy. Sylwetki Żydów – uczestników walk o niepodległość i granice Polski w latach 1914–1921*, 12 lipca; *Staromiejskie Zgrupowanie „Róg". Kalendarium*, 26 lipca; *Bez*

winy i bez przyszłości. Losy członków rodzin zdrajców ojczyzny represjonowanych na mocy rozkazu NKWD nr 00486, 9 sierpnia; *Osądzenie przestępstw okresu II wojny światowej przez Specjalny Sąd Karny w Katowicach w latach 1945–1946*, 23 sierpnia; *Kampania polska 1939 i następne… Studia i szkice*, 13 września; *Legalizacja Okręgu Wileńskiego Armii Krajowej*, 30 września; *Zbrodnia pomorska 1939. Początek ludobójstwa niemieckiego w okupowanej Polsce*, 11 października; *Solidarni w Hucie Warszawa 1980–1989*, 25 października; *„Szaleńcy niepodległości". Historia Konfederacji Polski Niepodległej*, 14 listopada; *Florian Czarnyszewicz. Los człowieka*, t. 1: *Znad Berezyny nad La Platę (1900–1955)*, 22 listopada; *Stan wojenny. Historia znana, mniej znana i nieznana*, 13 grudnia; *Martwe dusze. PZPR od czerwca 1989 do stycznia 1990. Próba opisu zbiorowości*, 27 grudnia. Odpowiedzialne: Wydawnictwo IPN.

Videocast „Powracamy po Swoich" na profilu IPNtvPL / Formą popularyzacji działalności BPiI jest podcast internetowy „#PowracamyPoSwoich", publikowany w mediach społecznościowych BPiI oraz na kanale IPNtv. Dotychczas wyemitowano 16 odcinków wideo poświęconych historii poszukiwań szczątków ofiar totalitaryzmów, pracom poszukiwawczym na Łączce, działalności Biura na byłych Kresach Wschodnich oraz historiom i sylwetkom ofiar, których szczątki zostały odnalezione i zidentyfikowane w ramach działalności pionu poszukiwań. Zarówno przygotowanie merytoryczne, jak i realizacja multimedialna są prowadzone w całości w ramach własnych zasobów Biura. Odpowiedzialne: BPiI.

Retransmisje dyskusji o książkach na IPNtvPL / *„Być pomocnikiem partii". Towarzystwo Krzewienia Kultury Świeckiej w służbie PZPR i ideologii marksistowsko-leninowskiej (1969–1990)* – udział wziął Bogusław Wójcik, 7 lutego; *Komunizm – System – ludzie – dokumentacja* – udział wzięli Andrzej Boboli (BBH), Adam Dziuba (OBBH Katowice), Damian Sitkiewicz (OBBH Warszawa), Sylwia Szyc (BBH), 11 lutego; *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989*, t. 5 – udział wziął Jan Olaszek (BBH), 14 lutego; *Organizacja i wyszkolenie Armii Polskiej na Wschodzie w latach 1942–1944* – udział wziął Bartosz Janczak, 28 lutego; *Polska Walcząca na Pomorzu. Struktury i ludzie konspiracji* – udział wziął Daniel Czerwiński, 6 marca; *Wojna oczami nastolatki. Wspomnienia Agaty Zofii Prabuckiej z lat 1939–1945* – udział wzięli Anna Prabucka-Firlej i Jan Hlebowicz, 13 marca; *II RP. Cienie i blaski. Szkice do bilansu z perspektywy stulecia* – udział wziął Patryk Pleskot, 27 marca; *O życiu i legendach sześciu niezwykłych jeźdźców* – udział wzięła Krystyna Rudowska, 3 kwietnia; *Migawki z okupowanej Warszawy. 1940* – udział wzięli Michał Zarychta i Patryk Pleskot, 10 kwietnia; *Polityka na ambonie. Środowisko księży „patriotów" w województwie gdańskim w latach 1950–1956* – udział wziął Jan Hlebowicz, 13 kwietnia; *Na trasie pamięci* – udział wzięli Mikołaj Bujak i Filip Musiał, 24 kwietnia; *Polityka na ambonie*, 8 maja; *Relacje rządców diecezji warmińskiej z władzami komunistycznymi Polski w latach 1945–1989*, 22 maja; *Czerwoni katolicy. Polityczne i ideowe drogi Jana Frankowskiego (1912–1976) i Konstantego Łubieńskiego (1910–1977) na tle działalności ich ugrupowań*, 5 czerwca; *Bez winy i bez przyszłości. Losy członków rodzin zdrajców ojczyzny represjonowanych na mocy rozkazu NKWD nr 00486*, 12 czerwca; *Tam, gdzie największe niebezpieczeństwo, szedł pierwszy. Sylwetki Żydów – uczestników walk o niepodległość i granice Polski w latach 1914–1921*, 29 czerwca; *Historia w obrazkach*, rozmowa o komiksach IPN, 3 lipca; *Ocaleni z ludobójstwa. Wspomnienia Polaków z Wołynia*, 10 lipca; *Adwokat poznańskiego Czerwca 1956. Stanisław Hejmowski (1900–1969)*, 24 lipca; *Jan Paweł II w Szczecinie. Przygotowania do wizyty, jej przebieg i przesłanie*, 7 sierpnia; *Być pomocnikiem partii. Towarzystwo Krzewienia Kultury Świeckiej w służbie PZPR i ideologii marksistowsko-leninowskiej (1969–1990)*, 14 sierpnia; *Aparat represji wobec księdza Jerzego Popiełuszki*, t. 3: *Sprawa ks. Jerzego Popiełuszki w dokumentach wywiadu MSW*, 28 sierpnia; *Kościoły i kaplice na Wołyniu z obrazami Włodzimierza Sławosza Dębskiego*, 4 września; *Nie tylko Ulmowie. Historie o Polakach ratujących Żydów na Podlasiu*, *Sprawiedliwi i ich świat w fotografii Józefa Ulmy*, *The Righteous and the Merciful. The Rescue of Jews by the Poles and the Tragic Consequences for Ulma Family from Markowa*, *Polacy ratujący Żydów w dystrykcie lubelskim 1939–1944 – oblicza pomocy*, 9 września; *W ogniu wojen i rewolucji. Polacy w Chinach 1898–1949*, 11 września; *W cieniu wyroku na miasto*,

25 września; *„Szaleńcy niepodległości”. Historia Konfederacji Polski Niepodległej*, 28 września; *Cztery filary stalinizacji. Ziemia kłodzka w czasach systemu totalitarnego 1948–1956*, 2 października; *Stanisław Wyspiański. Mit – tradycja – historia*, 9 października; *Aparat represji wobec księdza Jerzego Popiełuszki*, t. 1–4, 11 października; *Ksiądz Jerzy Popiełuszko. Historia życia*, 19 października; *Martwe dusze. PZPR od czerwca 1989 do stycznia 1990. Próba opisu zbiorowości*, 23 października; *Zapomniani bohaterowie. Śladami polskich wyzwolicieli: z Arromanches do Wilhemshaven*, 1 listopada; *Zbrodnia pomorska 1939. Początek ludobójstwa niemieckiego w okupowanej Polsce*, 6 listopada; *Opozycyjność naukowców. Studia z dziejów Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk w PRL*, 13 listopada; *Polsko-węgierskie mosty przyjaźni. Biografie*, 22 listopada; *Historyczno-patriotyczne rodowody misji ks. Jerzego Popiełuszki*, 28 listopada; *Przedsiębiorstwo MBP. Wybrane aspekty pozaoperacyjnej działalności Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w przestrzeni miejskiej Warszawy (1945–1954)*, 4 grudnia; *Przeciwko dwóm okupantom. Z działalności konspiracyjnej Jana Turzynieckiego „Mogiłki” i oddziału Zrzeszenia WiN Jana Leonowicza „Burty”*, 11 grudnia; *Stan wojenny. Historia znana, mniej znana i nieznana*, 14 grudnia; *Florian Czarnyszewicz. Los człowieka*, t. 1: *Znad Berezyny nad La Platę (1900–1955)*, 25 grudnia. Odpowiedzialne: Wydawnictwo IPN.

Publikacja dyskusji na kanale IPNtv w serwisie YouTube / Rozmowa z dr Małgorzatą Ptasińską na temat powstania i działalności kabaretu Qui Pro Quo w 105. rocznicę powstania, 4 kwietnia. Odpowiedzialne: BBH.

securityarchives.eu / 4 kwietnia odbyła się premiera przygotowanej przez AIPN strony internetowej Europejskiej Sieci Instytucji Archiwalnych Zajmujących się Aktami Tajnych Służb. Witryna w języku angielskim jest podstawowym źródłem informacji o działalności Sieci, aktualnych wydarzeniach, dotychczasowych inicjatywach, organizacjach członkowskich i ich zasobie archiwalnym. W związku z premierą serwisu zostały przygotowane komunikaty w językach polskim i angielskim na stronę internetową IPN oraz dla mediów społecznościowych. Odpowiedzialne: AIPN.

pap.pl, dzieje.pl:
- *Melchior Wańkowicz – reportażysta spod Monte Cassino* – wywiad z pracownikiem BBH z okazji Roku Melchiora Wańkowicza, 3 stycznia. Odpowiedzialne: BBH;
- wypowiedź dyrektor BNT na temat premiery najnowszej gry edukacyjnej IPN „Lotnicy – wojna w przestworzach”, 24 stycznia. Odpowiedzialne: BNT;
- wywiad z pracownikiem BBH na temat *Listu 34* w 60. rocznicę jego złożenia w kancelarii ówczesnego premiera PRL Józefa Cyrankiewicza 14 marca 1964 r., 21 lutego. Odpowiedzialne: BBH;
- wypowiedź pracownika BRP do artykułu Bereniki Lemańczyk, *Rusza proces byłego funkcjonariusza Stasi oskarżonego o zamordowanie Polaka w 1974 roku*, 14 marca. Odpowiedzialne: BRP;
- *W Polsce wciąż jest wiele nieodkrytych miejsc niemieckich zbrodni* – wywiad Norberta Nowotnika i Marcina Jabłońskiego (PAP) z prezesem Karolem Nawrockim, 31 sierpnia. Odpowiedzialne: BRP.

zyciezamoscia.pl / Zapowiedź koncertu *Kolędy przetrwania*, 12 stycznia. Odpowiedzialne: BWK.

pap.pl / Wypowiedź pracownika AIPN dla PAP dotycząca zbrodni katyńskiej cytowana na portalach: wnp.pl, polskieradio24.pl, portalsamorzadowy.pl, gość.pl, pch.24.pl, bomega.pl, dzieje.pl, radio.opole.pl, info.wiara.pl, gnn.pl, wszystkoconajwazniejsze.pl, wpolityce.pl – 13 stycznia, 14 stycznia, 10 lutego, 13 kwietnia. Odpowiedzialne: AIPN.

radiomaryja.pl / Wypowiedź zastępcy dyrektora BNT na temat premiery najnowszej gry edukacyjnej IPN „Lotnicy – wojna w przestworzach”, 24 stycznia. Odpowiedzialne: BNT.

polskieradio.pl:
- wypowiedź zastępcy dyrektora BNT na temat premiery najnowszej gry edukacyjnej IPN „Lotnicy – wojna w przestworzach", 24 stycznia. Odpowiedzialne: BNT;
- rozmowa z Bartoszem Janczakiem, autorem książki *Organizacja i wyszkolenie Armii Polskiej na Wschodzie w latach 1942–1944*, 22 lutego. Odpowiedzialne: Wydawnictwo IPN;
- rozmowa z Henrykiem Stroińskim, autorem książki *Marchlewszczyzna 1925–1935. Polski rejon narodowościowy na sowieckiej Ukrainie*, 28 lutego, 16 maja. Odpowiedzialne: Wydawnictwo IPN;
- *Prozess nach einem halben Jahrhundert* – wypowiedź pracownika BRP do materiału J. Kukli, 21 marca. Odpowiedzialne: BRP;
- rozmowa z Anną Bartczak, autorką książki *Szkolnictwo dla mniejszości narodowych na Pomorzu Zachodnim w latach 1945–1991*, 17 lipca. Odpowiedzialne: Wydawnictwo IPN;
- rozmowa z Bartoszem Bajkowem, współautorem książki *Florian Czarnyszewicz. Los człowieka*, t. 1: *Znad Berezyny nad La Platę (1900–1955)*, 29 października. Odpowiedzialne: Wydawnictwo IPN;
- rozmowa z Iwoną Rusek, autorką książki *Stanisław Wyspiański. Mit – tradycja – historia*, 13 września, 30 listopada. Odpowiedzialne: Wydawnictwo IPN.

polskieradio24:
- wywiad z zastępcą dyrektora BNT dotyczący premiery gry „Lotnicy – wojna w przestworzach", 24 stycznia. Odpowiedzialne: BNT;
- wypowiedź dyrektora BBH na temat 44. rocznicy porozumień sierpniowych, 31 sierpnia. Odpowiedzialne: BBH.

kaszuby24.pl / Zapowiedź koncertu *Kolęda nadziei* w Żelistrzewie (26 stycznia) i w Lutomiersku (27 stycznia), 26 stycznia. Odpowiedzialne: BWK.

wszystkoconajwazniejsze.pl:
- *Od partii ważniejsza jest Polska* – tekst zastępcy prezesa Mateusza Szpytmy opublikowany również w językach: angielskim, hiszpańskim, ukraińskim i francuskim, 31 stycznia. Odpowiedzialne: BRP;
- *Walczyli dla innych, umierali dla Polski* – tekst prezesa Karola Nawrockiego ukazał się również w językach: angielskim, hiszpańskim, francuskim, rosyjskim, włoskim, ukraińskim, 17 maja. Odpowiedzialne: BRP;
- *Chojnicka Dolina Śmierci – godność ofiar i polskiego państwa* – artykuł prezesa Karola Nawrockiego ukazał się również w tłumaczeniu na języki: ukraiński, angielski, francuski, 31 sierpnia. Odpowiedzialne: BRP;
- *Kapłan wolności* – artykuł prezesa Karola Nawrockiego ukazał się również w tłumaczeniu na języki: ukraiński, angielski, francuski, hiszpański, rosyjski, 17 października. Odpowiedzialne: BRP;
- *Polska kotwica wolności* – artykuł prezesa Karola Nawrockiego ukazał się również w tłumaczeniu na języki: ukraiński, rosyjski, angielski, francuski i hiszpański, 7 listopada. Odpowiedzialne: BRP;
- *Zamach na „Solidarność"* – artykuł prezesa Karola Nawrockiego ukazał się również w tłumaczeniu na języki: angielski i francuski, 12 grudnia. Odpowiedzialne: BRP.

gk24.pl / Zapowiedź pokazu filmu *Mocny człowiek* z muzyką na żywo z cyklu „Kultura (nie)ocalona", który odbył się 23 lutego w Klubie 8. Koszalińskiego Pułku Przeciwlotniczego, 12 lutego. Odpowiedzialne: BWK.

nowiny24.pl / Zapowiedź widowiska *Byśmy byli jedno*, 15 lutego. Odpowiedzialne: BWK.

gdansk.gosc.pl / Wywiad z dyrektor BNT dotyczący pilotażowego programu BNT „Mobilne skrzynie z immersyjną edukacją historyczną", 19 lutego. Odpowiedzialne: BNT.

dziennikbaltycki.pl:
- wypowiedzi dyrektor BNT, dyrektora BK oraz dyrektora OIPN Gdańsk dotyczące pilotażowego programu BNT „Mobilne skrzynie z immersyjną edukacją historyczną", 19 lutego. Odpowiedzialne: BNT;
- rozmowa z Janem Hlebowiczem, autorem książki *Polityka na ambonie. Środowisko księży „patriotów" w województwie gdańskim w latach 1950–1956*, 7 kwietnia. Odpowiedzialne: Wydawnictwo IPN.

wybrzeze24.pl / Wypowiedzi dyrektor BNT, dyrektora BK oraz dyrektora OIPN Gdańsk dotyczące pilotażowego programu BNT „Mobilne skrzynie z immersyjną edukacją historyczną", 19 lutego. Odpowiedzialne: BNT.

warszawa.gosc.pl / Wywiad z pracownikiem AIPN na temat Marii Marynowskiej, 22 lutego. Odpowiedzialne: AIPN.

trojmiasto.pl / Zapowiedź spektaklu *Czyste serce. Rzecz o Łukaszu Cieplińskim*, 22 lutego. Odpowiedzialne: BWK.

rbb24.de / Wypowiedź pracownika BRP do materiału *Die Familie sollte keine weiteren Fragen stellen*, 13 marca. Odpowiedzialne: BRP.

mdr.de / Wypowiedź pracownika BRP do materiału T. Fugmanna, M. Pölsa, *Tödlicher Schuss an der Grenze nach 50 Jahren vor Gericht*, 14 marca. Odpowiedzialne: BRP.

dw.com:
- wypowiedź pracownika BRP do materiału M. Gwóźdź-Pallokat, *Sprawiedliwość po 50 latach?*, 14 marca. Odpowiedzialne: BRP;
- wypowiedź pracownika BRP do artykułu M. Stefanka, *Morderstwo Polaka przez Stasi. Ruszył proces*, 14 marca. Odpowiedzialne: BRP.

welt.de / Wypowiedź pracownika BRP do materiału W. Ortha, *Ein Bär als Unteroffizier – so wurde Wojtek zum polnischen Soldaten* – rozmowa o niedźwiedziu Wojtku z armii Andersa, 18 marca. Odpowiedzialne: BRP.

gdansknaszemiasto.pl:
- relacja z widowiska słowno-muzycznego *Byśmy byli jedno* w ramach cyklu „Antidotum – rzecz o księdzu Blachnickim", 23 marca. Odpowiedzialne: BWK;
- zapowiedź spektaklu muzycznego *Moje serce zostało we Lwowie*, 16 lipca. Odpowiedzialne: BWK.

i.pl:
- *Polacy uratowali w czasie wojny kilkadziesiąt tysięcy Żydów* – rozmowa z zastępcą prezesa Mateuszem Szpytmą na temat Polaków ratujących Żydów w czasie okupacji niemieckiej, 24 marca. Odpowiedzialne: BRP;
- *Nasza Historia* – wypowiedź pracownika BBH na temat 84. rocznicy agresji ZSRS na Polskę, 17 września. Odpowiedzialne: BBH.

dorzeczy.pl:
- *Słowa Grabowskiego, to świadectwo braku honoru* – wypowiedź dyrektora BRP dla portalu dorzeczy.pl w związku z wywiadem prof. Jana Grabowskiego na temat relacji polsko-żydowskich w czasie okupacji niemieckiej, 25 marca. Odpowiedzialne: BRP;

- wypowiedź pracownika BBH na temat zagłady Polski powiatowej (na przykładzie Kreis Busko), 6 października. Odpowiedzialne: BBH.

tvn24.pl / *Podstępne morderstwo w Pałacu Łez* – wypowiedź pracownika BRP do materiału Jacka Pawłowskiego, 29 marca. Odpowiedzialne: BRP.

onet.pl:
- rozmowa z Janem Hlebowiczem, autorem książki *Polityka na ambonie. Środowisko księży „patriotów" w województwie gdańskim w latach 1950*–1956, 7 kwietnia. Odpowiedzialne: Wydawnictwo IPN;
- *Jako naród nosimy rany stanowiące część tożsamości* – wywiad z prof. Moniką Tomkiewicz, pracownikiem BBH, 20 maja. Odpowiedzialne: BBH (Zespół Pełnomocnika Prezesa IPN ds. badań nad terrorem okupacyjnym na ziemiach polskich w latach 1939–1945);
- artykuł Filipa Gańczaka, *Tajemnicza śmierć Polaka na granicy. Ktoś podszedł do niego i strzelił mu w plecy*, 21 czerwca. Odpowiedzialne: BRP.

dlapilota.pl / *Polacy, a w szczególności lotnicy, odegrali znaczącą rolę w latach II wojny światowej…* – wywiad z dyrektor BNT w związku z premierą gry „Lotnicy – wojna w przestworzach", 11 kwietnia. Odpowiedzialne: BNT.

dzieje.pl, deon.pl, portalsamorzadowy.pl, wnp.pl / Rozmowa z Janem Hlebowiczem, autorem książki *Polityka na ambonie. Środowisko księży „patriotów" w województwie gdańskim w latach 1950*–1956, 13 kwietnia. Odpowiedzialne: Wydawnictwo IPN.

pommersches-landesmuseum.de / *Ausstellungseröffnung in EBB Alt Rehse* – wywiad z pracownikiem BBH, 8 maja. Odpowiedzialne: BBH (Zespół Pełnomocnika Prezesa IPN ds. badań nad terrorem okupacyjnym na ziemiach polskich w latach 1939–1945).

polskifr.fr:
- *W Ponarach zginęła elita, ludzie zaangażowani patriotycznie* – wypowiedź prof. Moniki Tomkiewicz, pracownika BBH, 10 maja. Odpowiedzialne: BBH (Zespół Pełnomocnika Prezesa IPN ds. badań nad terrorem okupacyjnym na ziemiach polskich w latach 1939–1945);
- *Profesorowie i lekarze z Sorbony trafili do obozu w Prawieniszkach na Litwie* – wypowiedź pracownika BBH, 4 lipca. Odpowiedzialne: BBH (Zespół Pełnomocnika Prezesa IPN ds. badań nad terrorem okupacyjnym na ziemiach polskich w latach 1939–1945).

interia.pl / *To nie IPN jest upolityczniony, to polityka pcha się do nas* – wywiad red. Kamili Baranowskiej z prezesem Karolem Nawrockim, 13 maja. Odpowiedzialne: BRP.

ruchmuzyczny.pl / Zapowiedź festiwalu „Sztuka Źle Obecna", relacja z wydarzenia, 17 maja. Odpowiedzialne: BWK.

niedziela.pl / *Jako naród nosimy rany stanowiące część tożsamości* – wywiad z prof. Moniką Tomkiewicz, pracownikiem BBH, 20 maja. Odpowiedzialne: BBH (Zespół Pełnomocnika Prezesa IPN ds. badań nad terrorem okupacyjnym na ziemiach polskich w latach 1939–1945).

misyjne.pl / *Jako naród nosimy rany stanowiące część tożsamości* – wywiad z prof. Moniką Tomkiewicz, pracownikiem BBH, 20 maja. Odpowiedzialne: BBH (Zespół Pełnomocnika Prezesa IPN ds. badań nad terrorem okupacyjnym na ziemiach polskich w latach 1939–1945).

naszdziennik.pl / *Jako naród nosimy rany stanowiące część tożsamości* – wywiad z prof. Moniką Tomkiewicz, pracownikiem BBH, 20 maja. Odpowiedzialne: BBH (Zespół Pełnomocnika Prezesa IPN ds. badań nad terrorem okupacyjnym na ziemiach polskich w latach 1939–1945).

ekai.pl / *Jako naród nosimy rany stanowiące część tożsamości* – wypowiedź prof. Moniki Tomkiewicz, pracownika BBH, 20 maja. Odpowiedzialne: BBH (Zespół Pełnomocnika Prezesa IPN ds. badań nad terrorem okupacyjnym na ziemiach polskich w latach 1939–1945).

fronda.pl / *Jako naród nosimy rany stanowiące część tożsamości* – wywiad z prof. Moniką Tomkiewicz, pracownikiem BBH, 20 maja. Odpowiedzialne: BBH (Zespół Pełnomocnika Prezesa IPN ds. badań nad terrorem okupacyjnym na ziemiach polskich w latach 1939–1945).

wpolityce.pl / *Tam, gdzie był rtm. Witold Pilecki, jest hydrant* – wywiad red. Marcina Wikły z prezesem Karolem Nawrockim, 30 czerwca. Odpowiedzialne: BRP.

idziemy.pl / *Dwugłos w sprawie fałszowania Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku* – rozmowa red. Ireny Świerdzewskiej z prezesem Karolem Nawrockim, 2 lipca. Odpowiedzialne: BRP.

Regionalny Portal Informacyjny podlasie24.pl / *Na Podlasiu trwa poszukiwanie ciał pomordowanych żołnierzy wyklętych* – rozmowa z zastępcą prezesa Krzysztofem Szwagrzykiem, 4 lipca. Odpowiedzialne: BPiI, BRP.

youtube Magazyn Anity Gargas:
- rozmowa z rzecznikiem prasowym IPN o dezubekizacji, fortelach Kiszczaka i miliardach dla emerytów esbeckich, 30 lipca. Odpowiedzialne: BRP;
- *Między Niemcami a Rosją. Jak walczyć o polską politykę pamięci?* – rozmowa z prezesem Karolem Nawrockim, 26 sierpnia. Odpowiedzialne: BRP.

wiez.pl / *Szaleńcy niepodległości. Historia Konfederacji Polski Niepodległej* – fragment publikacji Grzegorza Wołka, 1 września. Odpowiedzialne: BBH.

youtube TV Republika / „Miłosz Kłeczek. W ruchu" / *Jestem gotów walczyć o Polskę* / Gościem programu był prezes Karol Nawrocki, 10 września. Odpowiedzialne: BRP.

rp.pl / *Szaleńcy niepodległości. Historia Konfederacji Polski Niepodległej* – fragment publikacji Grzegorza Wołka, 20 września. Odpowiedzialne: BBH.

youtube #OtwartaKonserwa / Rozmowa z zastępcą prezesa Karolem Polejowskim na temat ekshumacji na Wołyniu, 20 września. Odpowiedzialne: BRP.

youtube Kanał ZERO / Udział prezesa Karola Nawrockiego w debacie o reparacjach wojennych, prowadzonej przez red. Roberta Mazurka, 25 września. Odpowiedzialne: BRP.

youtube Dziennik Związkowy / Rozmowa z zastępcą prezesa Mateuszem Szpytmą o misji IPN oraz wykorzystaniu przez IPN nowoczesnych technologii i tworzeniu treści adresowanych do młodego pokolenia odbiorców, 26 września. Odpowiedzialne: BRP.

youtube Romanowski Live / Rozmowa Bogdana Rymanowskiego z prezesem Karolem Nawrockim o ekshumacjach ofiar zbrodni wołyńskiej, rekomunizacji i reparacjach wojennych, 29 września. Odpowiedzialne: BRP.

wp.pl / Wywiad red. Pawła Figurskiego i Patryka Słowika z prezesem Karolem Nawrockim, m.in. o kandydowaniu w wyborach prezydenckich, polityce historycznej obecnego rządu, ekshumacjach na Wołyniu, 25 października. Odpowiedzialne: BRP.

Portal polonijny „Kuryer Polski" / Publikacja artykułu archiwistki AIPN *Archiwum naukowe prof. Anny Marii Cienciały* z książki *„... aby każdy okruch historii został uratowany!". Archiwum Pełne Pamięci*, 22 listopada. Odpowiedzialne: AIPN.

rdc.pl / Rozmowa z Iwoną Rusek, autorką książki *Stanisław Wyspiański. Mit – tradycja – historia*, 29 grudnia. Odpowiedzialne: Wydawnictwo IPN.

echodnia.eu / Wypowiedź pracownika BBH na temat 80. rocznicy największej egzekucji w Lesie Wełeckim. Odpowiedzialne: BBH (Zespół Pełnomocnika Prezesa IPN ds. badań nad terrorem okupacyjnym na ziemiach polskich w latach 1939–1945).

emkielce.pl / Wypowiedź pracownika BBH na temat 80. rocznicy największej egzekucji w Lesie Wełeckim. Odpowiedzialne: BBH (Zespół Pełnomocnika Prezesa IPN ds. badań nad terrorem okupacyjnym na ziemiach polskich w latach 1939–1945).

halobusko.pl:
- wypowiedź pracownika BBH w reportażu na temat 80. rocznicy największej egzekucji w Lesie Wełeckim. Odpowiedzialne: BBH (Zespół Pełnomocnika Prezesa IPN ds. badań nad terrorem okupacyjnym na ziemiach polskich w latach 1939–1945);
- udział w spocie zachęcającym mieszkańców do udziału w uroczystościach 80. rocznicy największej egzekucji w Lesie Wełeckim. Odpowiedzialne: BBH (Zespół Pełnomocnika Prezesa IPN ds. badań nad terrorem okupacyjnym na ziemiach polskich w latach 1939–1945).

Seria podcastów Pamiętnik Basi **na stronie projektu „Archiwum Pełne Pamięci"** / Kontynuowano publikację serii podcastów *Pamiętnik Basi* na podstawie pamiętnika autorstwa Wandy Barbary Kociuby oraz rozpoczęto nową edycję serii reportaży *Archiwum Pełne Pamięci – ... aby każdy okruch historii został uratowany!* Odpowiedzialne: AIPN.

ODDZIAŁ IPN BIAŁYSTOK

Fragmenty książek w serwisie Histmag.org / *Odkrywanie Ameryki* – fragment książki Bartosza Bajkowa, Diany Maksimiuk, *Florian Czarnyszewicz. Los człowieka*, t. 1: *Znad Berezyny nad La Platę (1900–1955)*, Białystok–Warszawa 2024, 22 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.

ODDZIAŁ IPN GDAŃSK

gdynia.pl / Reportaż *Był jak Kmicic* – wypowiedź z okazji otwarcia wystawy elementarnej IPN „Ryszard Kukliński" w 20. rocznicę śmierci „pierwszego oficera w NATO", 12 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.

YouTube / Dyskusja *Przed Warszawą było Wilno. Co wiemy o operacji „Ostra Brama" po 80 latach*. Udział wzięli prof. Piotr Niwiński, Michał Ostapiuk i Adam Hlebowicz, 1 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH.

Histmag.org / *Rewolucja sierpniowa* – dodatek historyczny. Zostały opublikowane teksty na temat Sierpnia '80 w Gdyni i Elblągu, analiza 21 postulatów oraz historia pobicia internowanych w Kwidzynie. Dodatkowo zamieszczono dwie galerie zdjęć, fragmenty publikacji IPN oraz nagrania filmowe stworzone na bazie wypowiedzi autorów tekstów i materiałów archiwalnych, 14 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH.

ODDZIAŁ IPN KATOWICE

Podcasty na profilu open.spotify.com / „PodCzas" to podcast OIPN Katowice poświęcony historii Górnego Śląska w XX w. Opublikowane odcinki: *Zmuszeni do wyjazdu. Uwarunkowania, przebieg i skutki akcji wyjazdowej MSW w województwie katowickim 1982*–1987, 3 stycznia; *Narzędzie niemieckiego terroru okupacyjnego – Specjalna Księga Gończa dla Polski z okresu II wojny światowej*, 10 stycznia; *Wokół Tragedii Górnośląskiej 1945 roku*, 17 stycznia; *Gigantomania – obchody 70. urodzin Józefa Stalina na Górnym Śląsku*, 24 stycznia; *Wzbudzić w dzieciach wiarę w lepsze jutro. Żydowskie domy dziecka w województwie śląskim po II wojnie światowej*, 31 stycznia; *Podporządkować i zastraszyć. Wykonanie kar pozbawienia wolności wymierzonych za strajki w kopalniach podczas stanu wojennego*, 20 lutego; *„Rzecznik historii rewolucyjnej". Henryk Rechowicz – historyk, rektor Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach*, 28 lutego; *Michał Luty. Dziesięć lat w Śląsko-Dąbrowskiej Solidarności. Wspomnienia z lat 1980–1990*, 6 marca; *Polacy na Węgrzech w czasie II wojny światowej*, 13 marca; *Ostatnia zima stalinizmu*, 20 marca; *Powracamy po swoich. Poszukiwania żołnierzy wyklętych na terenie województwa śląskiego*, 27 marca; *Strajkowe lato 1945 roku w „Czerwonym Zagłębiu"*, 3 kwietnia; *Komuniści w województwie śląskim w latach rządów sanacji 1926–1938*, 10 kwietnia; *Historia w skali mikro, czyli o związkach modelarstwa z historią*, 17 kwietnia; *Gułag nad Wisłą (i Odrą)*, 24 kwietnia; *1 Maja – najważniejsze święto systemu*, 1 maja; *Koniec i początek. Maj 1945 r. na Górnym Śląsku*, 8 maja; *„Prace nasze to cegiełka w gmachu walki z faszyzmem". Wojewódzka Żydowska Komisja Historyczna w Katowicach*, 15 maja; *Tłumacz na celowniku. Inwigilacja Jana Stachowskiego*, 22 maja; *Masy na ulicach. Obchody Bożego Ciała w PRL-u*, 29 maja; *Wokół wyborów czerwcowych 1989 roku w województwie katowickim*, 5 czerwca; *„Szlagry" na cenzurowanym*, 12 czerwca; *Karol Pniak – życie asa myśliwskiego w komunistycznej Polsce*, 19 czerwca; *Polska w polityce Jugosławii w latach 1968–1981*, 26 czerwca; *Mosty pod Jabłonkowem – pierwsza potyczka II wojny światowej*, 3 lipca; *Sądzenie zbrodniarzy niemieckich na Śląsku po II wojnie światowej*, 10 lipca; *Kultura pamięci na Górnym Śląsku, czyli o najnowszym numerze periodyku „CzasyPismo"*, 24 lipca; *Z popiołów Sobiboru do Urzędu Bezpieczeństwa. Meandry i zagadki życiorysu Tobiasza Blatta*, 31 lipca; *Schronienie na Węgrzech. Akcja pomocy polskim Żydom w czasie II wojny światowej*, 7 sierpnia; *Zagłada społeczności żydowskiej Stanisławowa*, 14 sierpnia; *Wymusić zeznania – stosowanie tortur śledczych w początkach Polski Ludowej. Część 1*, 21 sierpnia; *Wymusić zeznania – stosowanie tortur śledczych w początkach Polski Ludowej. Część 2*, 28 sierpnia; *Bez programu – partie „satelickie" PZPR*, 4 września; *Od euforii do narodowej żałoby. Życie, śmierć i legenda Franciszka Żwirki i Stanisława Wigury*, 11 września; *Przede wszystkim fedrować. Żołnierze górnicy 1949–1959*, 18 września; *Wyjazdy i przyjazdy. Migracje na Górnym Śląsku w czasie i po powstaniach śląskich*, 25 września; *Spalone synagogi, zniszczony majątek – sytuacja ludności żydowskiej na Górnym Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim w początkach II wojny światowej*, 2 października; *Reperkusje zabójstwa ks. Jerzego Popiełuszki na terenie województwa katowickiego*, 16 października; *Węgierskie epizody śląskiego Października 1956 r.*, 23 października; *Katowicki „Wilczy Szaniec" gauleitera Fritza Brachta*, 30 października; *Czas przełomu? Listopad 1918 r. na Górnym Śląsku*, 6 listopada; *Kultura na emigracji – Instytut Literacki w Paryżu*, 13 listopada; *Komunizm i komuniści na Górnym Śląsku, czyli o najnowszym numerze periodyku popularnonaukowego „CzasyPismo"*, 20 listopada; *Nie tylko teczki, czyli czym zajmuje się pion lustracyjny IPN*, 27 listopada; *Gehenna „wyzwolenia". Gwałty Armii Czerwonej na Górnym Śląsku w 1945 r.*, 4 grudnia; *Pod zarządem wojskowym. Militaryzacja kopalń w stanie wojennym*, 11 grudnia; *Matecznik radykałów. Strajk w hucie „Katowice" po wprowadzeniu stanu wojennego*, 18 grudnia; *„Stan wojenny jest u góry, tu jest wolna Polska", czyli strajki podziemne w górnośląskich kopalniach w grudniu 1981 r.*, 25 grudnia. Kolejne odcinki publikowane są raz w tygodniu. Dodatkowo poszczególne odcinki publikowane są po upływie pewnego czasu (tak by utrzymać priorytetowy charakter platformy Spotify) na kanale YouTube IPNtv Katowice. Odpowiedzialny: OIPN.

ODDZIAŁ IPN KRAKÓW

„Krakowski Oddział IPN i »Dziennik Polski« przypominają" / Cykl cotygodniowych, czwartkowych publikacji popularnonaukowych o historii najnowszej Polski i świata w „Dzienniku Polskim" (w wersji internetowej), promowanych w mediach społecznościowych. Odpowiedzialne: OBBH.

„Burza" w Małopolsce / Cykl comiesięcznych publikacji na stronie internetowej OIPN w Krakowie oraz w „Gazecie Krakowskiej" (wydanie internetowe) w 80. rocznicę operacji „Burza" Armii Krajowej, promowanych w mediach społecznościowych. Odpowiedzialne: OBBH.

radiowarszawa.com.pl / Wypowiedź wspomnieniowa pracownika OBBH na temat śp. ks. Tadeusza Isakowicza-Zaleskiego, zamieszczona na stronach Radia Warszawa w artykule *Nie żyje ksiądz Tadeusz Isakowicz-Zaleski*, 9 stycznia. Odpowiedzialne: OBBH.

„Dziennik Polski" i „Gazeta Krakowska" / Wywiad z pracownikiem OBBH na temat śp. ks. Tadeusza Isakowicza-Zaleskiego zamieszczony w wersji drukowanej i na stronach internetowych „Dziennika Polskiego" oraz „Gazety Krakowskiej", 10 stycznia. Odpowiedzialne: OBBH.

IPNtv:
- „Jak Polki zadziwiały świat" – cykl z udziałem pracownika OBBH w audycji *Polki w walce i konspiracji* (odc. 14), 21 stycznia. Odpowiedzialne: OBBH;
- udział pracownika OBBH w filmach z cyklu „Nie tylko Ulmowie", w ramach którego ukazały się następujące odcinki: *Trzymali się za ręce*, 15 marca; *Zastrzelona matka ośmiorga dzieci*, 5 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH.

TV SP Kwilcz / Wywiad udzielony szkolnej telewizji internetowej przez pracownika OKŚZpNP na temat postaci płk. Łukasza Cieplińskiego, 22 marca. Odpowiedzialne: OKŚZpNP.

tygodnikpowszechny.pl / *Jak narodziła się legenda Monte Cassino? I jaką rolę odgrywała dla Polaków w ciągu minionych 80 lat?* – wypowiedź pracownika OBBH na temat znaczenia Monte Cassino i PSZ w polityce historycznej PRL, 25 marca. Odpowiedzialne: OBBH.

krakow.gosc.pl / *Pudła pełne historii* – artykuł Bogdana Gancarza opublikowany w „Gościu Niedzielnym" (2024, nr 33) na bazie wywiadu z pracownikami OA Kraków, 18 sierpnia. Odpowiedzialne: OA.

ODDZIAŁ IPN LUBLIN

dzieje.pl / Wypowiedź pracownika OBBH na temat t. 2 *Dokumentów zbrodni wołyńskiej*; na tej podstawie powstał tekst Renaty Chrzanowskiej, 11 lipca. Odpowiedzialne: OBBH.

ODDZIAŁ IPN ŁÓDŹ

niedzielalodzka.pl / Wywiad z pracownikiem OBBH na temat 40. rocznicy uprowadzenia i zamordowania ks. Jerzego Popiełuszki, 24 października. Odpowiedzialne: OBBH.

dzieje.pl / Wywiad dla PAP z zastępcą dyrektora OIPN do artykułu *80 lat temu 733 polskich dzieci znalazło schronienie w Nowej Zelandii*, 31 października. Odpowiedzialny: OIPN.

wyborcza.pl / *Przez cały XX w. zmagaliśmy się z losem* – artykuł na temat obchodów Narodowego Święta Niepodległości, 11 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.

Konkurs online w aplikacji Action Track / „13 grudnia 1981 w Łodzi" – przygotowany w związku z 43. rocznicą wprowadzenia stanu wojennego – Łódź, 13 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.

ODDZIAŁ IPN POZNAŃ

„Archiwum Pełne Pamięci" / Cykl wpisów o zbiorach archiwalnych zgromadzonych w ramach projektu „Archiwum Pełne Pamięci" publikowanych na stronie i Facebooku OIPN Poznań: *Forfar*, *7 marca 1941*; *Zygmunt Tucewicz – żołnierz gen. Maczka*; *100 lat złotego*; *Stefan Drouet w bitwie o Monte*

Cassino; *Stanisław Kontrowicz w powstaniu warszawskim*; *Wysiedlenia ludności polskiej z Kraju Warty*; *Władysław Wolniewicz*. Odpowiedzialne: OA.

Straty.pl / Cykl wpisów o zbiorach archiwalnych zgromadzonych w ramach bazy straty.pl publikowanych na stronie i Facebooku OIPN Poznań: *Leon Prauziński – malarz powstania wielkopolskiego 1918–1919*, 1 listopada; *Franciszek Raszeja – symbol człowieczeństwa w nieludzkich czasach wojny*, 15 listopada; *Florian Marciniak – harcerz, pierwszy naczelnik Szarych Szeregów, zamordowany w KL Gross-Rosen*, 2 grudnia; *Zdzisław Antoni Czubiński – starosta powiatu międzychodzkiego zamordowany przez Niemców w Forcie VII w Poznaniu*, 13 grudnia; *Agnieszka Dowbor-Muśnicka – działaczka konspiracyjna, więźniarka Pawiaka, ofiara zbrodni w Palmirach*, 28 grudnia. Odpowiedzialne: OA.

Przystanek Historia Online / cykl rozmów, dyskusji i wykładów przygotowanych przez pracowników IPN z udziałem zaproszonych gości, transmitowanych lub nagrywanych na Przystanku Historia i prezentowanych online na kanale YouTube IPNtv, Facebooku i stronie OIPN Poznań. Wyemitowano następujące tytuły: *Antoni Baraniak. Defensor Ecclesiae*, 2 stycznia; *Patriotyzm w myśli Kazimierza Twardowskiego*, 6 lutego; *Arcybiskup poznański ks. Walenty Dymek (1888–1956)*, 5 marca; *Patriotyzm w myśli Stanisława Ossowskiego*, 2 kwietnia; *Arcybiskup poznański ks. dr Antoni Baraniak i jego sufragani wobec totalitaryzmów XX w.*, 7 maja; *Paryż 1956. Jerzy Giedroyc, Albert Camus i poznański Czerwiec 1956*, 4 czerwca; *Autonomiczny Wydział Wschodni Solidarności Walczącej*, 2 lipca; *Agnieszka Cubała. Wielkopolanie w powstaniu warszawskim*, 6 sierpnia; *Rosja i komunizm w myśli Alaina Besançona*, 3 września; *Komunistka z wyboru. Maria Kamińska*, 1 października; *Patriotyzm w myśli Bolesława Limanowskiego*, 5 listopada; *Aparat bezpieczeństwa PRL wobec Mariana Rejewskiego*, 3 grudnia. Odpowiedzialni: dyrektor OIPN, OBBH.

dzieje.pl / Wywiad poświęcony życiu i dokonaniom abp. Antoniego Baraniaka, 1 stycznia. Odpowiedzialne: OBBH.

Kanał Blogpressportal na YouTube / Udział w dyskusji *Z Rakowieckiej… Seminaria naukowe z najnowszej historii Polski: Czy istniała jedna Solidarność?*, 7 lutego. Odpowiedzialne: OBBH.

Poznańskie Archiwum Historii Mówionej, YouTube / Nagranie dotyczące pamięci o zbrodni katyńskiej w Poznaniu, 7 marca. Odpowiedzialne: OBBH.

Kanał YouTube Instytutu Dziedzictwa Solidarności / Udział w dyskusji *Rola duchowa i narodowa oraz znaczenie Kościoła Rzymskokatolickiego w Solidarności*, 17 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH.

Podcast Muzeum Historii Polski / „Bunt, który przerodził się w rewoltę. Poznań 1956 roku", 25 września. Odpowiedzialne: OBBH.

ODDZIAŁ IPN RZESZÓW

Cykl filmowy IPN „Nie tylko Ulmowie" / Odcinki z udziałem pracownika OBBH udostępnione w internecie: odc. 2, *Ukrywani uciekli, gospodarze* zabici, 2 lutego; odc. 11, *Matka czwórki dzieci*, 29 marca. Odpowiedzialne: OBBH.

ipn.gov.pl / Komunikat pracownika OBBH o lądowaniu wojsk alianckich w Normandii w 1944 r., 6 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH.

YouTube / Udzielenie wywiadu Fundacji Misji Obywatelskiej przez pracownika OBEN na temat stanu wojennego w województwie tarnobrzeskim, 29 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.

nowiny24 / Dodatek historyczny IPN *Ślady komunistycznego zniewolenia Polski w Rzeszowie*, 29 października. Odpowiedzialne: OBBH.

ODDZIAŁ IPN SZCZECIN

Przystanek Historia Online / Cykl rozmów, dyskusji i wykładów przygotowanych przez pracowników IPN z udziałem gości, transmitowanych lub nagrywanych w Przystanku Historia i prezentowanych online na kanale YouTube, IPNtv oraz na fanpage'u Facebooka OIPN Szczecin. Wyemitowano następujące panele dyskusyjne: *Wojsko Polskie 1981 roku*, 25 stycznia; *Witold Pilecki – bohater na nasze czasy*, 22 lutego; *Oflag II C Woldenberg – inaczej niż w Katyniu. Między dramatyczną przeszłością i nowoczesnym miejscem pamięci*, 8 marca; *Filia KL Ravensbrück*, 13 marca; *Sport. Patriotyzm. Historia*, 14 marca; *Chojna. Filia KL Ravensbrück*, 11 kwietnia; *Flotylla Pińska*, 25 kwietnia; *2. Korpus Polski i bitwa o Monte Cassino*, 9 maja; *Zapomniane dzieci robotnic przymusowych*, 23 maja; *Historia filmów rysunkowych dla dzieci w PRL. Kooperacja z Wytwórnią Hanna-Barbera*, 13 czerwca; *Bunt młodych. Poznański Czerwiec*, 27 czerwca; *Mieczysław Lisowski – z Polską w sercu*, 5 września; *Transformacja po polsku – perspektywa 35 lat*, 12 września; *Hardcore PRL*, 26 września; *Bitwa pod Lenino*, 10 października; *Wokół procesu toruńskiego ks. Jerzego Popiełuszki*, 24 października; *Podgrodzie – kuźnia homo sovieticusa w PRL. Dziecięce miasteczko na wzór sowieckiego obozu Artek*, 14 listopada; *Banknoty Solidarności*, 12 grudnia. Odpowiedzialny: OIPN.

szczecin.tvp.pl / Ukazały się następujące informacje:

- *Szczeciński generał na Rajdzie Dakar* – motocyklista Bartłomiej Tabin przejechał Rajd Dakar w Arabii Saudyjskiej z wizerunkiem gen. Aleksandra Litwinowicza na kasku. To wynik współpracy IPN Szczecin z grupą najlepszych zawodników polskich w rajdach motorowych. Informacje te ukazały się kilkakrotnie w trakcie wydarzenia, 5–19 stycznia. Odpowiedzialny: OIPN;
- premiera filmu *Marsz Śmierci* o niewolniczej pracy kobiet w obozie w Chojnie, 13 lutego. Odpowiedzialne: OBEN;
- zapowiedzi i relacje z obchodów rocznicy powołania Armii Krajowej – cmentarz Centralny w Szczecinie, 13–14 lutego. Odpowiedzialny: OIPN;
- Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych – obchody w Szczecinie na cmentarzu Centralnym, 1 marca. Odpowiedzialny: OIPN;
- odsłonięcie przez prezesa Karola Nawrockiego tablicy upamiętniającej ofiary terroru komunistycznego w Koszalinie, 2 marca. Odpowiedzialny: OIPN;
- zapowiedzi i relacje z dyskusji w Przystanku Historia w Szczecinie poświęcone sportowi i patriotyzmowi, 15 marca. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z obchodów Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów w Szczecinie, 22 marca. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z obchodów rocznicy zbrodni katyńskiej w Szczecinie, 12 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z uroczystości odsłonięcia w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim tablicy upamiętniającej Polaków wywiezionych na roboty przymusowe do III Rzeszy, 16 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z Rajdu Baja Drawsko – dzięki inicjatywie OIPN Szczecin na odcinku specjalnym rajdu został upamiętniony gen. Mieczysław Boruta-Spiechowicz, 19 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z odsłonięcia w szczecińskim kościele pw. św. Stanisława Kostki tablicy upamiętniającej Janinę Trojanowską – opozycjonistkę w czasach PRL, współzałożycielkę Duszpasterstwa Ludzi Pracy, 23 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- Święto Marynarki Wojennej w Świnoujściu – na okręcie 8. Flotylli Obrony Wybrzeża OIPN Szczecin zaprezentował wystawę „Admirał Józef Unrug, dowódca i wychowawca", 29 czerwca. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Niechlubna pamiątka komunizmu obalona. Runął pomnik w centrum Nowogardu* – relacja z wydarzenia dotyczącego wyburzenia kontrowersyjnego pomnika sowieckiego w centrum Nowogardu, 22 lipca. Odpowiedzialny: OIPN;

- *Powołany 100 lat temu. Uhonorowanie Korpusu Ochrony Pogranicza* – relacja z odsłonięcia na terenie placówki Straży Granicznej w Szczecinie tablicy upamiętniającej bohaterów polskich, ufundowanej przez OIPN Szczecin, 17 września. Odpowiedzialny: OIPN;
- *To ostatni żyjący powstańcy w Szczecinie* – relacja ze spotkania w szczecińskim Przystanku Historia z ludźmi, którzy tworzyli tę historię; podsumowanie obchodów 80. rocznicy akcji „Burza", której kulminacją było powstanie warszawskie. Z tej okazji zorganizowano wystawę „39/45" i uhonorowano żołnierzy Armii Krajowej, 2 października. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Odznaczeni za walkę z komunizmem* – relacja z uroczystości wręczenia kilkunastu opozycjonistom szczecińskim Krzyży Wolności i Solidarności, odznaczenia nadanego przez prezydenta RP na wniosek prezesa IPN. Uroczystość odbyła się w Przystanku Historia IPN w Szczecinie, 17 października. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Torturowany przez służby* – relacja z odsłonięcia w kościele w Kobylance witraża poświęconego ks. abp. Antoniemu Baraniakowi; witraż współfinansowany przez OIPN, 21 października. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Ocalić od zapomnienia* – relacja z posadzenia przed wejściem do Szkoły Podstawowej nr 10 w Szczecinie 33. w regionie Dębu Pamięci upamiętniającego mjr. Władysława Klucza zamordowanego przez Sowietów w Katyniu, 22 października. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Pamięć o rewolucji węgierskiej. Uroczystości na Jasnych Błoniach* – relacja z uroczystości upamiętniającej 68. rocznicę rewolucji węgierskiej 1956 r. Udział wziął konsul generalny Węgier i dyrektor OIPN, 24 października. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Więźniowie ze Stargardu pomagali sprzątać groby weteranów, m.in. powstania wielkopolskiego, powstania warszawskiego czy walk o Monte Cassino* – relacja z akcji sprzątania grobów weteranów przez osadzonych w Areszcie Śledczym w Stargardzie. Przy okazji więźniowie poznali historie osób, które poświęciły życie w walce o wolną Polskę. Akcja zorganizowana we współpracy z Aresztem Śledczym w Stargardzie, 25 października. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Już ponad pięć i pół miliona nazwisk znalazło się w bazie danych straty.pl, katalogującej polskie ofiary niemieckich nazistów podczas drugiej wojny światowej* – relacja z konferencji prasowej w Szczecinie poświęconej programowi dokumentującemu nie tylko ofiary śmiertelne, lecz także Polaków, których poddawano represjom, więziono w obozach, wywożono na roboty przymusowe, germanizowano, 31 października. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Trzy razy ON. Rzecz o Wincentym Witosie* – relacja ze spektaklu w szczecińskiej Operze na Zamku, 19 grudnia. Odpowiedzialny: OIPN.

radioszczecin.pl / Ukazały się następujące informacje:

- *Szczeciński generał na Rajdzie Dakar* – motocyklista Bartłomiej Tabin przejechał Rajd Dakar w Arabii Saudyjskiej z wizerunkiem gen. Aleksandra Litwinowicza na kasku. To wynik współpracy OIPN Szczecin z grupą najlepszych zawodników polskich w rajdach motorowych. Informacje te ukazały się kilkakrotnie w trakcie wydarzenia, 5–19 stycznia. Odpowiedzialny: OIPN;
- premiera filmu *Marsz Śmierci* o niewolniczej pracy kobiet w obozie w Chojnie, 13 lutego. Odpowiedzialne: OBEN;
- zapowiedzi i relacje z obchodów rocznicy powołania Armii Krajowej – cmentarz Centralny w Szczecinie, 13–14 lutego. Odpowiedzialny: OIPN;
- Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych – obchody w Szczecinie na cmentarzu Centralnym, 1 marca. Odpowiedzialny: OIPN;
- zapowiedzi i relacje z dyskusji w Przystanku Historia w Szczecinie poświęcone sportowi i patriotyzmowi, 15 marca. Odpowiedzialny: OIPN;
- informacja o porozumieniu między OIPN Szczecin a Aresztem Śledczym w Szczecinie dotyczącym porządkowania przez osadzonych grobów Polaków, którzy ratowali Żydów podczas II wojny światowej, 21 marca. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z obchodów Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów w Szczecinie, 22 marca. Odpowiedzialny: OIPN;

- relacja z obchodów rocznicy zbrodni katyńskiej w Szczecinie, 12 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z odsłonięcia w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim tablicy upamiętniającej Polaków wywiezionych na roboty przymusowe do III Rzeszy, 16 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z Rajdu Baja Drawsko – dzięki inicjatywie OIPN Szczecin na odcinku specjalnym rajdu został upamiętniony gen. Mieczysław Boruta-Spiechowicz, 19 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z odsłonięcia w szczecińskim kościele pw. św. Stanisława Kostki tablicy upamiętniającej Janinę Trojanowską – opozycjonistkę w czasach PRL, współzałożycielkę Duszpasterstwa Ludzi Pracy, 23 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Polak wygrał „europejski Dakar*" – relacja ze zwycięstwa w Rallye Breslau Bartłomieja Tabina, który zajął pierwsze miejsce (na kasku miał wizerunek związanego ze Szczecinem gen. Mieczysława Boruty-Spiechowicza). Zawodnik ten w porozumieniu z OIPN Szczecin upamiętnia bohaterów polskich podczas kolejnych swoich startów, 2 lipca. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Rozpoczął się demontaż pomnika „Braterstwa Broni"* – relacja z rozbiórki pomnika znajdującego się na pl. Wolności w Nowogardzie, 22 lipca. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Sowiecki pomnik „Braterstwa Broni" na placu Wolności w Nowogardzie runął w dzień „urodzin" PRL-u* – relacja z akcji wyburzania monumentu w ramach dekomunizacji przestrzeni publicznej. Likwidację pomnika sfinansował OIPN, 22 lipca. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Literacko na Jarmarku Jakubowym. Dwustu pięćdziesięciu wystawców z najróżniejszych zakątków Polski i Europy, a wśród nich lokalni księgarze – to na szczecińskim Jarmarku Jakubowym* – relacja z jarmarku zorganizowanego przy katedrze św. Jakuba Apostoła. Był także obecny bus książkowy IPN, 27 lipca. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Historia i Baja Poland. Rozpoczyna się najsłynniejszy rajd terenowy w Polsce – Baja Poland* – relacja z finałowego odcinka specjalnego imienia gen. Mieczysława Boruty-Spiechowicza, 21 sierpnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Połączenie sportu i historii – czy to dobry pomysł na edukację młodych ludzi?* – dyskusja na żywo na antenie Radia Szczecin z udziałem zawodników: Krzysztofa Hołowczyca, Bartłomieja Tabina, Mariana Augustyna i asystenta prasowego IPN w Szczecinie Marcina Górki, 21 sierpnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Odsłonięto tablicę upamiętniającą stulecie Korpusu Ochrony Pogranicza* – relacja z odsłonięcia na terenie placówki Straży Granicznej przy ul. Żołnierskiej w Szczecinie tablicy upamiętniającej pierwszych członków KOP. Tablicę ufundował OIPN Szczecin, 17 września. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Wystawa „Admirał Józef Unrug – dowódca i wychowawca"* – zaprezentowano ponad sto niepublikowanych wcześniej zdjęć dokumentów i przedmiotów, 15 października. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Krzyże Wolności i Solidarności dla działaczy opozycji antykomunistycznej* – relacja z odznaczenia 19 działaczy opozycji antykomunistycznej, w tym jednego pośmiertnie. Uroczystość odbyła się w Centrum Edukacyjnym Przystanek Historia IPN, 16 października. Odpowiedzialny: OIPN;
- *To wydarzenie połączyło Szczecin i państwo węgierskie na zawsze* – relacja z uroczystości złożenia kwiatów przez konsula generalnego Węgier i dyrektora OIPN pod pomnikiem Chłopca z Pesztu na szczecińskich Jasnych Błoniach z okazji 68. rocznicy rewolucji węgierskiej, 23 października. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Nowy portal IPN-u ma pomóc odnaleźć bliskich z czasów drugiej wojny światowej. Ponad 5,5 miliona rekordów w jednej bazie* – relacja z konferencji prasowej w OIPN Szczecin na temat projektu „straty.pl", 31 października. Odpowiedzialny: OIPN;
- materiał o wyróżnieniu filmu *Monte Cassino. Pamięć o bitwie* Moniki Mazanek-Wilczyńskiej podczas gali finałowej XI Ogólnopolskiego Konkursu „Audycja Historyczna Roku" w Białymstoku. Film, zrealizowany na zlecenie OIPN Szczecin, 27 listopada. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Trzy razy on. Rzecz o Wincentym Witosie* – materiał promocyjny dotyczący spektaklu o Wincentym Witosie, 16 grudnia. Odpowiedzialny: OIPN.

polskieradio24.pl / *Kolejny obiekt propagandowy na terenie Pomorza Zachodniego zniknie z przestrzeni publicznej. Pomnik „Braterstwa Broni" zostanie usunięty z Nowogardu* – materiał dotyczący akcji likwidacji pomnika z pl. Wolności, 22 lipca. Odpowiedzialny: OIPN.

twojeradio.fm:

Ukazały się następujące informacje:

- *Szczeciński generał na Rajdzie Dakar* – motocyklista Bartłomiej Tabin przejechał Rajd Dakar w Arabii Saudyjskiej z wizerunkiem gen. Aleksandra Litwinowicza na kasku. To wynik współpracy IPN Szczecin z grupą najlepszych zawodników polskich w rajdach motorowych. Informacje te ukazały się kilkakrotnie w trakcie wydarzenia, 5–19 stycznia. Odpowiedzialny: OIPN;
- odsłonięcie w Koszalinie przez prezesa Karola Nawrockiego tablicy upamiętniającej ofiary terroru komunistycznego, 2 marca. Odpowiedzialny: OIPN;
- informacja o porozumieniu między OIPN Szczecin a Aresztem Śledczym w Szczecinie dotyczącym porządkowania przez osadzonych grobów Polaków, którzy ratowali Żydów podczas II wojny światowej, 21 marca. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z obchodów rocznicy zbrodni katyńskiej w Szczecinie, 12 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z odsłonięcia w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim tablicy upamiętniającej Polaków wywiezionych na roboty przymusowe do III Rzeszy, 16 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Siedem dni walki. Tabin triumfuje w Rallye Breslau z wizerunkiem gen. Mieczysława Boruty-Spiechowicza na kasku* – informacja o zwycięstwie Bartłomieja Tabina w rajdzie Rallye Breslau, czyli „europejskim Dakarze". Zawodnik podczas wyścigów upamiętnia bohaterów polskich, 1 lipca. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Dekomunizacji doczekał się plac Wolności w centrum Nowogardu* – relacja ze zburzenia pomnika w Nowogardzie, 22 lipca. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Nowa siedziba Delegatury IPN w Koszalinie* – rozmowa z asystentem prasowym OIPN na temat powodu zmiany adresu siedziby DIPN w Koszalinie, 9 października. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Szczecin. Inauguracja programu społecznego – straty.pl* – relacja w siedzibie OIPN Szczecin z konferencji prasowej inaugurującej ogólnopolski program społeczny „straty.pl", 1 listopada. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z rajdu rowerowego ulicami Szczecina; ponad 200 rowerzystów świętowało rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości; współorganizatorami wydarzenia byli SKR Gryfus i OIPN Szczecin, 11 listopada. Odpowiedzialny: OIPN.

24kurier.pl:

Ukazały się następujące informacje:

- *Szczeciński generał na Rajdzie Dakar* – motocyklista Bartłomiej Tabin przejechał Rajd Dakar w Arabii Saudyjskiej z wizerunkiem gen. Aleksandra Litwinowicza na kasku. To wynik współpracy OIPN Szczecin z grupą najlepszych zawodników polskich w rajdach motorowych. Informacje te ukazały się kilkakrotnie w trakcie wydarzenia, 5–19 stycznia. Odpowiedzialny: OIPN;
- premiera filmu *Marsz Śmierci* o niewolniczej pracy kobiet w obozie w Chojnie, 13 lutego. Odpowiedzialne: OBEN;
- zapowiedzi i relacje z obchodów rocznicy powołania Armii Krajowej – cmentarz Centralny w Szczecinie, 13–14 lutego. Odpowiedzialny: OIPN;
- Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych – obchody w Szczecinie na cmentarzu Centralnym, 1 marca. Odpowiedzialny: OIPN;
- zapowiedzi i relacje z dyskusji w Przystanku Historia w Szczecinie poświęcone sportowi i patriotyzmowi, 15 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
- informacja o porozumieniu między OIPN Szczecin a Aresztem Śledczym w Szczecinie dotyczącym porządkowania przez osadzonych grobów Polaków, którzy ratowali Żydów podczas II wojny światowej, 21 marca. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z obchodów Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów w Szczecinie, 22 marca. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z obchodów rocznicy zbrodni katyńskiej w Szczecinie, 12 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN;

- relacja z odsłonięcia tablicy w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim, upamiętniającej Polaków wywiezionych na roboty przymusowe do III Rzeszy, 16 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z Rajdu Baja Drawsko – dzięki inicjatywie OIPN Szczecin na odcinku specjalnym rajdu został upamiętniony gen. Mieczysław Boruta-Spiechowicz, 19 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z odsłonięcia tablicy w szczecińskim kościele pw. św. Stanisława Kostki upamiętniającej Janinę Trojanowską – opozycjonistkę w czasach PRL, współzałożycielkę Duszpasterstwa Ludzi Pracy, 23 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Sukces Bartłomieja Tabina. Ściga się, zwycięża, promuje bohatera – Tabin triumfuje w Rallye Breslau z wizerunkiem gen. Mieczysława Boruty-Spiechowicza na kasku* – informacja o zwycięstwie Bartłomieja Tabina w rajdzie Rallye Breslau, czyli „europejskim Dakarze", 1 lipca. Odpowiedzialny: OIPN;
- *W Nowogardzie obalono sowiecki pomnik „Braterstwa Broni"* – relacja ze zburzenia pomnika w Nowogardzie, 22–23 lipca. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Wizyta papieża, szczecińscy bohaterowie, hitlerowscy zbrodniarze. Takie książki przygotował dla nas IPN* – relacja z akcji Dni Wydawnictwa IPN w księgarni OIPN Szczecin przy al. Wojska Polskiego, 16 sierpnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- *85 lat temu powstało Polskie Państwo Podziemne. Obchody rocznicy na Cmentarzu Centralnym* – relacja z obchodów przy pomniku „Na chwałę Armii Krajowej" na cmentarzu Centralnym w Szczecinie, 27 września. Odpowiedzialny: OIPN;
- *80 lat temu zakończyło się Powstanie Warszawskie* – relacja z podsumowania obchodów 80. rocznicy akcji „Burza" w Przystanku Historia w Szczecinie, 3 października. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z otwarcia na pl. Zgody w Szczecinie wystawy „Admirał Józef Unrug, dowódca i wychowawca", przygotowanej przez OIPN Szczecin, 16 października. Odpowiedzialny: OIPN;
- *W środę w Przystanku Historia Instytutu Pamięci Narodowej w Szczecinie przyznano Krzyże Wolności i Solidarności działaczom opozycji antykomunistycznej z lat 1956–1989* – relacja z uroczystości wręczenia oznaczeń, 17 października. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Dąb Pamięci poświęcony zamordowanemu w Katyniu mjr. Władysławowi Kluczowi posadziliśmy przy Szkole Podstawowej nr 10 w Szczecinie* – relacja z wydarzenia, 1 listopada. Odpowiedzialny: OIPN;
- *IPN przywraca pamięć o ofiarach niemieckich nazistów* – relacja z konferencji prasowej dotyczącej programu „straty.pl", 1 listopada. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Kompleksowo o Legionach Polskich. „Rok 1918 był szczególnym w historii naszego narodu"* – informacja o ogólnopolskiej konferencji naukowej „Legiony Polskie Józefa Piłsudskiego – aspekty militarne i społeczno-polityczne", 7 listopada. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Tak wykuwano homo sovieticusa obok Nowego Warpna. „Podgrodzie – kuźnia homo sovieticusa w PRL. Dziecięce miasteczko na wzór sowieckiego obozu Artek"* – zapowiedź dyskusji w Przystanku Historia w Szczecinie, 14 listopada. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Szczeciński film o Monte Cassino wyróżniony* – informacja o wyróżnieniu filmu *Monte Cassino. Pamięć o bitwie* Moniki Mazanek-Wilczyńskiej podczas gali finałowej XI Ogólnopolskiego Konkursu „Audycja Historyczna Roku" w Białymstoku. Film, zrealizowany na zlecenie OIPN Szczecin, był jedną z 15 nominowanych do nagród audycji, 28 listopada. Odpowiedzialny: OIPN;
- *IPN zaprasza na spektakl o Wincentym Witosie* – zaproszenie na spektakl *Trzy razy on. Rzecz o Wincentym Witosie* 18 grudnia w Operze na Zamku w Szczecinie, 13 grudnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- *W 43. rocznicę wprowadzenia w Polsce stanu wojennego „Światło Wolności" zapłonęło w piątkowy wieczór na pl. Solidarności, tuż obok rozświetlonej na biało-czerwono filharmonii* – relacja z uroczystości pod pomnikiem Ofiar Grudnia 1970 r., 13 grudnia. Odpowiedzialny: OIPN.

gs24.pl:

Ukazały się następujące informacje:

- *Szczeciński generał na Rajdzie Dakar* – motocyklista Bartłomiej Tabin przejechał Rajd Dakar w Arabii Saudyjskiej z wizerunkiem gen. Aleksandra Litwinowicza na kasku. To wynik współpracy IPN

Szczecin z grupą najlepszych zawodników polskich w rajdach motorowych. Informacje te ukazały się kilkakrotnie w trakcie wydarzenia, 5–19 stycznia. Odpowiedzialny: OIPN;
- premiera filmu *Marsz Śmierci* o niewolniczej pracy kobiet w obozie w Chojnie, 13 lutego. Odpowiedzialne: OBEN;
- zapowiedzi i relacje z obchodów rocznicy powołania Armii Krajowej – cmentarz Centralny w Szczecinie, 13–14 lutego. Odpowiedzialny: OIPN;
- Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych – obchody w Szczecinie na cmentarzu Centralnym, 1 marca. Odpowiedzialny: OIPN;
- zapowiedzi i relacje z dyskusji w Przystanku Historia w Szczecinie poświęcone sportowi i patriotyzmowi, 15 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
- informacja o porozumieniu między OIPN Szczecin a Aresztem Śledczym w Szczecinie dotyczącym porządkowania przez osadzonych grobów Polaków, którzy ratowali Żydów podczas II wojny światowe, 21 marca. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z obchodów Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów w Szczecinie, 22 marca. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z obchodów rocznicy zbrodni katyńskiej w Szczecinie, 12 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z odsłonięcia w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim tablicy upamiętniającej Polaków wywiezionych na roboty przymusowe do III Rzeszy, 16 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z Rajdu Baja Drawsko – dzięki inicjatywie OIPN Szczecin na odcinku specjalnym rajdu został upamiętniony gen. Mieczysław Boruta-Spiechowicz, 19 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z odsłonięcia tablicy w szczecińskim kościele pw. św. Stanisława Kostki upamiętniającej Janinę Trojanowską – opozycjonistkę w czasach PRL, współzałożycielkę Duszpasterstwa Ludzi Pracy, 23 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z odsłonięcia wystawy „Admirał Józef Unrug, dowódca i wychowawca" na pokładzie okrętu ORP Kraków w trakcie obchodów Święta Marynarki Wojennej w Świnoujściu, 29 czerwca. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Najlepszy motocyklista wygrał z generałem Borutą-Spiechowiczem na koszulce* – relacja z triumfu Bartłomieja Tabina w rajdzie Rallye Breslau, 1 lipca. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Usunięto pomnik wdzięczności w Nowogardzie – symbol propagandy komunizmu* – relacja z demontażu symbolu propagandy w Nowogardzie, 22–23 lipca. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Rajd Baja Poland 2024 startuje w piątek w Szczecinie. Uczestnicy uczczą pamięć gen. Boruty-Spiechowicza* – zapowiedź rajdu upamiętniającego gen. Borutę-Spiechowicza, 21 sierpnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Tablica w 100-lecie powołania Korpusu Ochrony Pogranicza. Hołd obrońcom polskich granic* – relacja z odsłonięcia na budynku archiwum placówki Straży Granicznej w Szczecinie tablicy pamiątkowej, 17 września. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Działacze opozycji antykomunistycznej otrzymali Krzyże Wolności i Solidarności* – relacja z wręczenia odznaczeń, 16 października. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Admirał Józef Unrug. Bez niego nie byłoby polskiej Marynarki Wojennej. „Admirał Józef Unrug – dowódca i wychowawca"* – wernisaż plenerowy wystawy, 16 października. Odpowiedzialny: OIPN;
- zapowiedź odsłonięcia witraża współfinansowanego przez OIPN Szczecin poświęconego abp. Antoniemu Baraniakowi w kościele w Kobylance pod Szczecinem, 20 października. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Kolejny Dąb Pamięci został posadzony na terenie Szkoły Podstawowej nr 10* – relacja z posadzenia Dębu Pamięci poświęconego mjr. Władysławowi Kluczowi, który zginął w Katyniu, 22 października. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z uroczystości złożenia kwiatów pod pomnikiem Chłopca z Pesztu na Jasnych Błoniach w 68. rocznicę rewolucji węgierskiej 1956 r. Po uroczystości, w Pałacu pod Globusem przy pl. Orła Białego odbył się koncert fortepianowy *Dwa narody o wolność i niepodległość* w wykonaniu pianistki węgierskiej Évy Polgár, 24 października. Odpowiedzialny: OIPN;

- *Można uzupełnić bazę danych osób represjonowanych w czasie II wojny światowej* – relacja z konferencji prasowej w OIPN Szczecin, 31 października. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Legiony Polskie Józefa Piłsudskiego – szczecińska konferencja naukowa IPN* – zapowiedź ogólnopolskiej konferencji naukowej „Legiony Polskie Józefa Piłsudskiego – aspekty militarne i społeczno-polityczne", 7 listopada. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Porozmawiają o słynnym miasteczku dziecięcym w Podgrodziu* – zaproszenie do Przystanku Historia na spotkanie „Podgrodzie – kuźnia *homo sovieticusa* w PRL. Dziecięce miasteczko na wzór sowieckiego obozu Artek", 14 listopada. Odpowiedzialny: OIPN;
- artykuł dotyczący wyróżnienia za „specjalne wartości poznawcze" podczas gali finałowej XI Ogólnopolskiego Konkursu „Audycja Historyczna Roku" dla filmu Moniki Mazanek-Wilczyńskiej *Monte Cassino. Pamięć o bitwie*. Film, zrealizowany na zlecenie OIPN Szczecin, był jedną z 15 nominowanych do nagród audycji, 27 listopada. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Przed pomnikiem Anioła Wolności na pl. Solidarności zebrało się około trzydziestu działaczy opozycji antykomunistycznej. „Światło Wolności" zapłonęło w sobotę wieczorem przy pomniku Anioła Wolności na pl. Solidarności w Szczecinie* – relacja na podstawie komunikatu prasowego IPN na temat obchodów 43. rocznicy wprowadzenia w Polsce stanu wojennego, 13 grudnia. Odpowiedzialny: OIPN.

rmf.fm / *Pomnik Braterstwa Broni z Nowogardu w Zachodniopomorskiem przechodzi do historii* – relacja ze zburzenia kontrowersyjnego monumentu, 22 lipca. Odpowiedzialny: OIPN.

super.fm:

Ukazały się następujące informacje:

- *Szczeciński generał na Rajdzie Dakar* – motocyklista Bartłomiej Tabin przejechał Rajd Dakar w Arabii Saudyjskiej z wizerunkiem gen. Aleksandra Litwinowicza na kasku. To wynik współpracy IPN Szczecin z grupą najlepszych zawodników polskich w rajdach motorowych. Informacje te ukazały się kilkakrotnie w trakcie wydarzenia, 5–19 stycznia. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z odsłonięcia w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim tablicy upamiętniającej Polaków wywiezionych na roboty przymusowe do III Rzeszy, 16 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z Rajdu Baja Drawsko – dzięki inicjatywie OIPN Szczecin na odcinku specjalnym rajdu został upamiętniony gen. Mieczysław Boruta-Spiechowicz, 19 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z odsłonięcia tablicy w szczecińskim kościele pw. św. Stanisława Kostki upamiętniającej Janinę Trojanowską – opozycjonistkę w czasach PRL, współzałożycielkę Duszpasterstwa Ludzi Pracy, 23 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Na terenie szczecińskiej Szkoły Podstawowej numer 10 zasadzono Dąb Pamięci* – relacja z posadzenia Dębu Pamięci poświęconego mjr. Władysławowi Kluczowi, który zginął w Katyniu, 22 października. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Pomoc w ustaleniu niemieckich ofiar wojny. W Polsce nie ma rodziny, która nie doznała represji* – relacja z konferencji prasowej OIPN w Szczecinie, 31 października. Odpowiedzialny: OIPN;
- *W Szczecinie rozmawiają o dziedzictwie Legionów Piłsudskiego* – relacja z konferencji naukowej zorganizowanej z okazji 110. rocznicy wybuchu I wojny światowej i wymarszu z Oleandrów 1. Kompanii Kadrowej Józefa Piłsudskiego, 7 listopada. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Jak pod Szczecinem wychowywali w radzieckim duchu* – zapowiedź rozmowy w Przystanku Historia dotyczącej początku lat pięćdziesiątych XX w., gdy do podszczecińskiego Podgrodzia przyjechało ponad tysiąc dzieci, które miały być wychowane w duchu stalinizmu, 17 listopada. Odpowiedzialny: OIPN;
- informacja o wyróżnieniu dla filmu dokumentalnego dziennikarki szczecińskiej Moniki Mazanek-Wilczyńskiej *Monte Cassino. Pamięć o bitwie* podczas XI Ogólnopolskiego Konkursu „Audycja Historyczna Roku", 17 listopada. Odpowiedzialny: OIPN.

radionaszgoleniow.pl / Relacja z akcji demontażu kontrowersyjnego pomnika w Nowogardzie przeprowadzonej 22 lipca 2024 r., 22 lipca. Odpowiedzialny: OIPN.

wszczecinie.pl:
Ukazały się następujące informacje:
- *Szczeciński generał na Rajdzie Dakar* – motocyklista Bartłomiej Tabin przejechał Rajd Dakar w Arabii Saudyjskiej z wizerunkiem gen. Aleksandra Litwinowicza na kasku. To wynik współpracy IPN Szczecin z grupą najlepszych zawodników polskich w rajdach motorowych. Informacje te ukazały się kilkakrotnie w trakcie wydarzenia, 5–19 stycznia. Odpowiedzialny: OIPN;
- zapowiedź Szczecińskiego Niepodległościowego Rajdu Rowerowego zorganizowanego przez Szczeciński Klub Rowerowy Gryfus dla mieszkańców Szczecina i Pomorza Zachodniego, 11 listopada. Odpowiedzialny: OIPN.

szczecin.wyborcza.pl:
Ukazały się następujące informacje:
- *Szczeciński generał na Rajdzie Dakar* – motocyklista Bartłomiej Tabin przejechał Rajd Dakar w Arabii Saudyjskiej z wizerunkiem gen. Aleksandra Litwinowicza na kasku. To wynik współpracy IPN Szczecin z grupą najlepszych zawodników polskich w rajdach motorowych. Informacje te ukazały się kilkakrotnie w trakcie wydarzenia, 5–19 stycznia. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Wyrok na dwóch średniowiecznych wojów, berlingowca i czerwonoarmistę. Wykonanie w dniu PRL-owskiego święta* – zapowiedź demontażu obiektu propagandowego w Nowogardzie, 21 lipca. Odpowiedzialny: OIPN;
- *„Przyszedł Wiatr i zdmuchnął". Runął pomnik „Braterstwa Broni" w Nowogardzie* – relacja z wyburzenia kontrowersyjnego monumentu, 22 lipca. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Baja Poland 2024. Hołowczyc i inni kierowcy z 20 krajów na trasie im. generała Mieczysława Boruty-Spiechowicza* – relacja z prestiżowego rajdu zaliczonego do klasyfikacji pucharu świata, 20 sierpnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Szczeciński Niepodległościowy Rajd Rowerowy. Piłsudski, Pomnik Czynu Polaków, a na finał ognisko i kiełbaski* – relacja z wydarzenia współorganizowanego przez OIPN Szczecin z okazji Narodowego Święta Niepodległości, 11 listopada. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Czy Podgrodzie koło Nowego Warpna było odbiciem radzieckiego obozu Artek?* – zapowiedź spotkania w Przystanku Historia, 13 listopada. Odpowiedzialny: OIPN.

gk24.pl:
Ukazały się następujące informacje:
- *Szczeciński generał na Rajdzie Dakar* – motocyklista Bartłomiej Tabin przejechał Rajd Dakar w Arabii Saudyjskiej z wizerunkiem gen. Aleksandra Litwinowicza na kasku. To wynik współpracy IPN Szczecin z grupą najlepszych zawodników polskich w rajdach motorowych. Informacje te ukazały się kilkakrotnie w trakcie wydarzenia, 5–19 stycznia. Odpowiedzialny: OIPN;
- Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych – obchody w Szczecinie na cmentarzu Centralnym, 1 marca. Odpowiedzialny: OIPN;
- odsłonięcie przez prezesa Karola Nawrockiego tablicy upamiętniającej ofiary terroru komunistycznego w Koszalinie, 2 marca. Odpowiedzialny: OIPN;
- *IPN w Koszalinie zmienił siedzibę. Będzie więcej edukacji* – materiał o zmianie siedziby DIPN Koszalin, 2 października. Odpowiedzialny: OIPN.

chojna24.pl / Premiera filmu *Marsz Śmierci* o niewolniczej pracy kobiet w obozie w Chojnie, 13 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.

prk4.pl / Odsłonięcie przez prezesa Karola Nawrockiego tablicy upamiętniającej ofiary terroru komunistycznego w Koszalinie, 2 marca. Odpowiedzialny: OIPN.

pap.pl:
- odsłonięcie przez prezesa Karola Nawrockiego tablicy upamiętniającej ofiary terroru komunistycznego w Koszalinie, 2 marca. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z odsłonięcia w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim tablicy upamiętniającej Polaków wywiezionych na roboty przymusowe do III Rzeszy, 16 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z demontażu pomnika Braterstwa Broni w centrum Nowogardu, 22 lipca. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Historyk: dat proponowanych jako święto narodowe było wiele, 11 listopada się przyjął. Ta data się upowszechniła, utrwaliła i jest znana na Zachodzie jako Dzień Weterana, koniec wojny światowej* – depesza PAP napisana na podstawie wywiadu przeprowadzonego z Arturem Kuprianisem z OBBH Łódź podczas ogólnopolskiej konferencji naukowej nt. Legionów Piłsudskiego zorganizowanej w Szczecinie, 11 listopada. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Ponad 200 rowerzystów, którzy rocznicę odzyskania Niepodległości świętowali rajdem ulicami Szczecina, powitał na zbiórce wojewoda zachodniopomorski* – relacja z wydarzenia, 11 listopada. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Banknoty solidarnościowe z lat 80. na wystawie Przystanku Historia IPN* – OIPN Szczecin zaprezentował drukowane przez działaczy Solidarności „cegiełki banknotopodobne". O historii niezwykłych banknotów opowiadał m.in. właściciel kolekcji – Przemysław Ziemba, prezes Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego, 12 grudnia. Odpowiedzialny: OIPN.

dzieje.pl:
- relacja z odsłonięcia w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim tablicy upamiętniającej Polaków wywiezionych na roboty przymusowe do III Rzeszy, 16 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- informacja o demontażu pomnika Braterstwa Broni w centrum Nowogardu – relacja z wydarzenia, 23 lipca. Odpowiedzialny: OIPN.

naszdziennik.pl:
- odsłonięcie przez prezesa Karola Nawrockiego tablicy upamiętniającej ofiary terroru komunistycznego w Koszalinie, 2 marca. Odpowiedzialny: OIPN;
- informacja o porozumieniu między OIPN Szczecin a Aresztem Śledczym w Szczecinie dotyczącym porządkowania przez osadzonych grobów Polaków, którzy ratowali Żydów podczas II wojny światowe, 21 marca. Odpowiedzialny: OIPN.

szczecinskie24.pl / Relacja z obchodów Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów w Szczecinie, 22 marca. Odpowiedzialny: OIPN.

szczecin.radioplus.pl:
- relacja z obchodów Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów w Szczecinie, 22 marca. Odpowiedzialny: OIPN;
- relacja z konferencji prasowej poświęconej stronie internetowej „Poznaj losy swoich bliskich", 4 listopada. Odpowiedzialny: OIPN.

wp.pl / Informacja prasowa o wyburzeniu kontrowersyjnego pomnika, 22 lipca. Odpowiedzialny: OIPN.

onet.pl / *Pomnik Braterstwa Broni w Nowogardzie został zburzony na wniosek Instytutu Pamięci Narodowej*, 22 lipca. Odpowiedzialny: OIPN.

niezalezna.pl / *Kolejny obiekt propagandowy na terenie Pomorza Zachodniego został usunięty!*, 22 lipca. Odpowiedzialny: OIPN.

rallyraidnetwork.pl / Participants in Poland's most famous off-road rally will commemorate General Mieczyslaw Boruta-Spiechowicz, the hero of Poland's struggle for independence. This is the result of cooperation between the Baja Poland Foundation – organizers of the rally included in the calendar of the FIA World Cup in Baja rallies – and the Szczecin Branch of the Institute of National Remembrance. The event, scheduled for August 23–25, is also an event included in the Polish and Czech championship calendars, 22 sierpnia. Odpowiedzialny: OIPN.

pzm.pl / Informacja o przygotowaniach uczestników najsłynniejszego rajdu terenowego w Polsce do uczczenia pamięci bohatera walk o niepodległość Polski – gen. Mieczysława Boruty-Spiechowicza, 22 sierpnia. Odpowiedzialny: OIPN.

szczeciner.pl:
- *Opowiedz historię swoich przodków i stwórz wielką bazę ofiar wojennych. „Pamięć przetrwa dzięki Tobie"* – zachęta do współtworzenia bazy danych, 6 listopada. Odpowiedzialny: OIPN;
- *W Szczecinie o tym, jak rodziła się Legia Warszawa, jak żołnierze Piłsudskiego uczestniczyli w igrzyskach olimpijskich* – relacja z konferencji naukowej zorganizowanej w 110. rocznicę wybuchu I wojny światowej i wymarszu z Oleandrów 1. Kompanii Kadrowej Józefa Piłsudskiego, 7 listopada. Odpowiedzialny: OIPN.

zachodniopomorska.tv / *Nowogard. Zburzono pomnik w centrum miasta* – relacja z demontażu kontrowersyjnego pomnika, 22 lipca. Odpowiedzialny: OIPN.

wnp.pl:
- relacja z odsłonięcia w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim tablicy upamiętniającej Polaków wywiezionych na roboty przymusowe do III Rzeszy, 16 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Szczecin uczcił Niepodległość rajdem rowerowym* – relacja z wydarzenia, w którym wzięło udział ponad 200 rowerzystów, 11 listopada. Odpowiedzialny: OIPN.

poligonowewiesci.pl / Relacja z Rajdu Baja Drawsko – dzięki inicjatywie OIPN Szczecin na odcinku specjalnym rajdu został upamiętniony gen. Mieczysław Boruta-Spiechowicz, 19 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN.

wdrawskupomorskim.pl:
- relacja z Rajdu Baja Drawsko – dzięki inicjatywie OIPN Szczecin na odcinku specjalnym rajdu został upamiętniony gen. Mieczysław Boruta-Spiechowicz, 19 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- *Bartłomiej Tabin zwyciężył w „europejskim Dakarze", czyli rajdzie Rallye Breslau* – zawodnik Bartłomiej Tabin zwyciężył w rajdzie, który zakończył się na poligonie drawskim. Został pierwszym motocyklistą polskim, który wygrał ten rajd; upamiętnił też bohaterów polskich, 1 lipca. Odpowiedzialny: OIPN.

iswinoujscie.pl:
- relacja z Rajdu Baja Drawsko – dzięki inicjatywie OIPN Szczecin na odcinku specjalnym rajdu został upamiętniony gen. Mieczysław Boruta-Spiechowicz, 19 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- zapowiedź otwarcia na pl. Zgody w Szczecinie wystawy plenerowej „Admirał Józef Unrug – dowódca i wychowawca", 13 października. Odpowiedzialny: OIPN.

eswinoujscie.pl / *Dni Wydawnictwa IPN w Szczecinie – 30% rabatu na książki do 24 sierpnia!* – zaproszenie na wydarzenie organizowane w szczecińskiej księgarni IPN, 13 sierpnia. Odpowiedzialny: OIPN.

dziennikpolnocny.pl / *Wielka hopa i 236 odważnych ze szczecińskim bohaterem walk o Niepodległość. Finałowy niedzielny odcinek specjalny poświęcony będzie pamięci bohatera walk o niepodległość Polski gen. Mieczysławowi Borucie-Spiechowiczowi* – pamięć generała uczciło w szczególny sposób trzech znanych motocyklistów, którzy jako Grupa Boruta pojechali w rajdzie z wizerunkiem tego bohatera na strojach i kaskach, 22 sierpnia. Odpowiedzialny: OIPN.

ikamien.pl:
- relacja z Rajdu Baja Drawsko – dzięki inicjatywie OIPN Szczecin na odcinku specjalnym rajdu został upamiętniony gen. Mieczysław Boruta-Spiechowicz, 19 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN;
- zaprezentowanie na pl. Zgody w Szczecinie wystawy plenerowej „Admirał Józef Unrug – dowódca i wychowawca", 13 października. Odpowiedzialny: OIPN.

drawsko.pl / Relacja z Rajdu Baja Drawsko – dzięki inicjatywie OIPN Szczecin na odcinku specjalnym rajdu został upamiętniony gen. Mieczysław Boruta-Spiechowicz, 19 kwietnia. Odpowiedzialny: OIPN.

dziennikpolnocny.pl / Relacja z odsłonięcia w szczecińskim kościele pw. św. Stanisława Kostki tablicy upamiętniającej Janinę Trojanowską – opozycjonistkę w czasach PRL, współzałożycielkę Duszpasterstwa Ludzi Pracy, 23 kwietnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.

nowogard.naszemiasto.pl / *Usunięto pomnik wdzięczności w Nowogardzie – symbol propagandy komunizmu* – demontaż kontrowersyjnego pomnika, 22 lipca. Odpowiedzialny: OIPN.

goleniowska.com / Informacja o zburzeniu w Nowogardzie, na pl. Wolności 9 jednego z ostatnich symboli propagandowych na Pomorzu Zachodnim, 22 lipca. Odpowiedzialny: OIPN.

wpolityce.pl / *Pomnik „Braterstwa Broni" z Nowogardu w Zachodniopomorskiem przeszedł do historii* – na wniosek IPN kontrowersyjny pomnik został zburzony, 22 lipca. Odpowiedzialny: OIPN.

ODDZIAŁ IPN WARSZAWA

Cykl wykładów online „Warszawskie Wędrówki z Historią" w Izbie Pamięci IPN w Warszawie Strzelecka 8 (dostępne na IPNtv) / *Powojenna działalność wywiadowcza Zbigniewa Rotkiela (1949–1950)*; *Pytania o prywatne listy do Wojciecha Jaruzelskiego z lat osiemdziesiątych*; *Życie i działalność ks. ppłk. Juliana Humeńskiego – szkic do portretu*; *Administracja Zmilitaryzowana Obszaru Warszawskiego AK*; *Działalność wojskowa i wywiadowcza mjr. Jerzego Lewickiego (1904–1968)*; *Warszawscy komuniści w pierwszym roku drugiej wojny światowej*; *Solidarni w Hucie Warszawa*; *Komendanci Obwodów Okręgu Warszawskiego AK w godzinie próby*; *NSZZ „Solidarność" Huty Warszawa i ks. Jerzego Popiełuszko*; *Zachód wobec stanu wojennego. Reakcje polityczne i społeczne*. Odpowiedzialne: OBBH.

Cykl „Kulisy Historii" / Rozmowa Rafała Dudkiewicza z pracownikami OBBH w programie *Sprawa Jaruzelskiego*, 13 lutego; w programie *Sprawa Rurarza i Spasowskiego*, 2 marca; rozmowa z naczelnikiem OBBH na temat kontaktów historyków polskich i francuskich w okresie PRL, 11 lipca; rozmowa z pracownikiem OBBH na temat Solidarności w Hucie Warszawa, 13 sierpnia; rozmowa z pracownikiem OBBH na temat odzyskania niepodległości, 9 listopada; rozmowa z naczelnikiem OBBH na temat zabójstwa Gabriela Narutowicza, 12 listopada; rozmowa z pracownikiem OBBH na temat „Zjazd Paryski. Powstanie PPS", 16 listopada. Odpowiedzialne: CPH, OBBH.

Cykl „Filary Systemu”:
- udział pracownika OBBH w panelu naukowym „Przewodnia siła nad Wisłą, czyli kim byli przywódcy PPR/PZPR?”, 22 października. Odpowiedzialne: CPH;
- rozmowa z pracownikiem OBBH na temat odzyskania nieodległości, 9 listopada. Odpowiedzialne: CPH.

Cykl „Tajemnice bezpieki” / Rozmowa z naczelnikiem OBBH na temat zabójstwa ks. Jerzego Popiełuszki, 21 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.

Cykl „Książki pełne historii” / Rozmowa z naczelnikiem OBBH na temat publikacji *Przedsiębiorstwo MBP*, 27 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.

Podcast „Ekspres czytelniczy IPN” / Udział pracownika OBBH w audycji Macieja Foksa *Czy Huta Warszawa to pomysł komunistów?*, 25 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.

YouTube OIPN Warszawa / Transmisja dyskusji *Nieznane fakty z powstania warszawskiego na Pradze*, 17 września; transmisja konferencji naukowej „Rachunki za powstanie warszawskie (1944–2024)”, 2–3 października; transmisja dyskusji o książce *Legalizacja Okręgu Wileńskiego Armii Krajowej*, 16 października; transmisja debaty międzyinstytucjonalnej o powstaniu warszawskim na Pradze *Praga'44 historycznie*, 17 października; transmisja dyskusji *O wykuwaniu Solidarności. Waga ciężka*, 18 października. Odpowiedzialny: asystent prasowy OIPN.

przystanekhistoria.pl / Opublikowane artykuły: T. Krok, *Misja wywiadowcza kapitana Jerzego Lewszeckiego na terenie kraju*, 20 lutego; T. Krok, *Marian Grużewski i „ruch homokratyczny” w dokumentacji komunistycznego aparatu bezpieczeństwa*, 19 marca; D. Sitkiewicz, *Rodzina Wąsowskich. Zamordowani za pomoc Żydom w Cegłowie w 1943 roku*, 9 kwietnia; T. Krok, *Powojenna działalność wywiadowcza Zbigniewa Rotkiela (1949–1950)*, 17 kwietnia; R. Borkowski, *Praca w więzieniu w Fordonie w świetle wspomnień Janiny Wasiłojć-Smoleńskiej*, 3 czerwca; R. Leśkiewicz, P. Pleskot, *Rok 1989 w stolicy, czyli początek transformacji ustrojowej w perspektywie Warszawy i jej mieszkańców. Aspekty społeczne, gospodarcze i polityczne*, 11 czerwca; M. Zarychta, *Nasz człowiek w Brazylii. Niezwykła historia Apoloniusza Zarychty*, 10 lipca; A. Śnieżko, *Powstanie Warszawskie na Pradze. Decyzja podpułkownika Żurowskiego*, 1 sierpnia; R. Spałek, *Warszawa i jej prezydent. Walka, odwaga i opór w czasie Katastrofy*, 3 września; A. Serwa, *Wojenne losy Wiesława Gołasa*, 10 września; M. Milewska, *Areszt Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Warszawie przy ul. Strzeleckiej 8. Prawda w inskrypcji ukryta*, 19 września; T. Ruzikowski, *Tajny filar Polski Ludowej*, 20 września; R. Borkowski, *O czym pisano na łamach Nowego Kuriera Warszawskiego*, 9 października; A. Serwa, *Siekiera, motyka, bimber, szklanka…”. Czarny rynek w okupowanej Warszawie*, 10 października; E. Kowalczyk, *Spartakus – ryzykowna inicjatywa polskich komunistów*, 22 października; D. Sitkiewicz, *Dwa lata w śmiertelnym zagrożeniu. Pomoc rodziny Lubaszków dla rodziny Różańskich w Karolinie pod Mińskiem Mazowieckim*, 24 października; E. Kowalczyk, *Edukacja polskich komunistów na przykładzie Międzynarodowej Szkoły Leninowskiej*, 13 listopada; M. Milewska, *Działalność młodzieżowej organizacji konspiracyjnej Partia Antykomunistyczna w Pułtusku w latach 1945–1947*, 15 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.

dzieje.pl, pap.pl / *80 lat temu polscy komuniści i gestapo przejęli archiwum Delegatury Rządu na Kraj* – wywiad pracownika OBBH na temat napadu AL na archiwum AK w lutym 1944 r., 17 lutego. Odpowiedzialne: OBBH.

naszdziennik.pl / Wywiad z dyrektorem OIPN na temat kampanii społecznej straty.pl oraz problemu zliczenia ofiar zbrodni niemieckich i ich kategorii, 8 listopada. Odpowiedzialny: asystent prasowy.

zyciegrojca.pl / Wywiad z dyrektorem OIPN na temat kampanii społecznej „straty.pl" oraz problemu zliczenia ofiar zbrodni niemieckich i ich kategorii, 10 listopada. Odpowiedzialny: asystent prasowy OIPN.

ODDZIAŁ IPN WROCŁAW

Konferencje, debaty, wykłady online (dostępne na IPNtv) / Audycje z cyklu „Portrety": *Sergiusz Piasecki* – rozmowa red. Rafała Dudkiewicza z naczelnikiem OA Wrocław, 23 lutego. Odpowiedzialne: OA.

4. Wydarzenia

Instytut Pamięci Narodowej w 2024 r. zorganizował wiele wydarzeń. Wśród najważniejszych z nich były Dni Wydawnictwa IPN 2024, które po raz pierwszy odbyły się w Centralnym Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego. Z czytelnikami spotkali się autorzy publikacji – Paweł Zielony, Adam Pleskaczyński, Witold Bagieński, Mikołaj Bujak, rysownicy – Krzysztof Wyrzykowski, Hubert Ronek. Obecni byli również przedstawiciele AIPN. Wyświetlano filmy, natomiast w Strefie Nowych Technologii można było wziąć udział we wszystkich projektach BNT.

4.1. Regionalne Kongresy Pamięci Narodowej

Wielkopolski Kongres Pamięci Narodowej

„Historia mówi przez pokolenia" – pod tym hasłem w dniach 18–19 czerwca na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich odbył się zorganizowany przez OIPN w Poznaniu Wielkopolski Kongres Pamięci Narodowej. Wydarzenie zostało objęte Patronatem Honorowym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy. W ciągu 18 godzin trwania Wielkopolskiego Kongresu Pamięci Narodowej odwiedziło go 5,5 tysiąca osób.

Miejsce organizacji KPN nie było przypadkowe, Międzynarodowe Targi Poznańskie to bowiem spojrzenie nie tylko w przyszłość, ale również w przeszłość. Już trzy lata po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, w 1921 r. odbyły się pierwsze Targi Poznańskie, a od 1925 r. działają nieprzerwanie jako Międzynarodowe Targi Poznańskie. Przestrzeń MTP ma swoje znaczenie historyczne, w tym miejscu odbyła się w 1929 r. Powszechna Wystawa Krajowa. Jej organizacja w Poznaniu podkreślała wartość tego regionu i jego wkład w odbudowę Rzeczypospolitej po okresie zaborów. Międzynarodowe Targi Poznańskie były również świadkiem robotniczego protestu z 28 czerwca 1956 r. oraz wielu innych wydarzeń z naszej najnowszej historii.

O przeszłości można i trzeba opowiadać nowocześnie. Kongres był odpowiedzią na wyniki badań przeprowadzonych na zlecenie IPN przez zespół dr. hab. Krzysztofa Malickiego. Wielkopolski Kongres Pamięci Narodowej to pierwsze takie wydarzenie w regionie. Zaprosiliśmy odwiedzających do strefy edukacyjnej i nowych technologii, na debaty historyczne, wystawy multimedialne, pokazy filmowe, warsztaty oraz na wiele innych atrakcji. Opowiedzieliśmy naszą historię ze szczególnym uwzględnieniem jej wymiaru lokalnego. Rozmawialiśmy o czynie zbrojnym Wielkopolan, m.in. podczas powstania wielkopolskiego, oraz o zaangażowaniu w odbudowę odradzającej się Rzeczypospolitej. Przypomnieliśmy dramatyczne lata II wojny światowej oraz doświadczenie okupacji i włączenia naszych ziem w granice III Rzeszy. Przywołaliśmy lata powojenne i zniewolenie komunistyczne, heroizm robotników podczas Czerwca '56 oraz poświęcenie mieszkańców Zielonej Góry w 1960 r. – zmagania Wielkopolan i Lubuszan w drodze do roku 1989. Te wszystkie kroki doprowadziły nas do upamiętnienia ludzi Solidarności. Wielkopolski Kongres Pamięci Narodowej był opowieścią o najnowszej historii Polski przemawiającą do każdego pokolenia: zarówno do osób starszych, dobrze pamiętających trudny wiek XX, jak i do młodzieży, uczącej się z wykorzystaniem nowych technologii, multimediów, a także przez zabawę.

Wielkopolski Kongres Pamięci Narodowej otworzył prezes IPN Karol Nawrocki. Wśród gości obecnych na gali otwarcia byli m.in. zastępcy prezesa IPN Karol Polejowski, Krzysztof Szwagrzyk i Mateusz Szpytma, wiceprezes Zarządu Międzynarodowych Targów Poznańskich Elżbieta Roeske, przewodniczący

wielkopolskiego NSZZ „Solidarność" Jarosław Lange, minister Szymon Szynkowski vel Sęk, członkowie Kolegium IPN oraz rodziny kombatantów. Podczas inauguracji Kongresu prezes IPN dr Karol Nawrocki uhonorował bohaterów naszej wolności odznaczeniem państwowym Krzyż Wolności i Solidarności oraz medalem „Reipublicae Memoriae Meritum". Kolejnym elementem gali otwarcia Kongresu była rozmowa naczelnika OBBH Poznań Konrada Białeckiego z Januszem Pałubickim – legendarnym działaczem zarówno jawnych, jak i konspiracyjnych struktur wielkopolskiej Solidarności, oraz z Przemysławem Zwiernikiem z OBBH od dekad badającym zagadnienia związane z dziejami związku zarówno w Wielkopolsce, jak i na Ziemi Lubuskiej. W trakcie rozmowy zaprezentowano obecnym na sali dzieje Solidarności w latach osiemdziesiątych z perspektywy zarówno świadka historii, jak i historyka. Udało się przy tym uchwycić regionalną specyfikę funkcjonowania związku wynikającą m.in. z wcześniejszych doświadczeń historycznych. Dyskusja stanowiła swego rodzaju wprowadzenie do kolejnej części uroczystości, w trakcie której naczelnik poznańskiego OBBH uroczyście wręczył pochodzącym z Wielkopolski i Ziemi Lubuskiej bohaterom biogramów (lub członkom ich rodzin) zamieszczonych w 5. tomie *Encyklopedii Solidarności* egzemplarze tego dzieła, stanowiącego kolejny dowód na wielką wagę przywiązywaną przez IPN do badań nad dziejami wyjątkowego fenomenu, jakim bez wątpienia była Solidarność. Galę otwarcia zwieńczył koncert zatytułowany *Bardowie Solidarności*, w trakcie którego czteroosobowy zespół w składzie: Zbigniew Murawski, Adam Tkaczyk, Adam Rakowski i Jacek Michalak, zaprezentował program słowno-muzyczny składający się z utworów m.in.: Jacka Kaczmarskiego, Krzysztofa Kelusa, Przemysława Gintrowskiego, Jana Pietrzaka, Leszka Wójtowicza i Marka Grechuty. Zaprezentowane piosenki z jednej strony stanowiły próbę artystycznej syntezy lat osiemdziesiątych, z drugiej pozwoliły zgromadzonej publiczności, wśród której znaczącą grupę stanowili dawni działacze Solidarności, na powrót do lat działalności opozycyjnej.

Debata otwierająca cykl spotkań naukowych w czasie Wielkopolskiego Kongresu Pamięci Narodowej otrzymała tytuł „Wielkopolanie dla odradzającej się Polski". W spotkaniu moderowanym przez dr. Piotra Grzelczaka uczestniczyli prof. Andrzej Gulczyński, prof. Piotr Okulewicz oraz dyrektor BEN Adam Pleskaczyński. W interesującej dyskusji uczestnicy starali się uwypuklić nie tylko militarny wysiłek mieszkańców Poznania walczących w powstaniu wielkopolskim, którego stawką był akces do Niepodległej, ale również ich wkład w gospodarczy, naukowy i kulturalny dorobek II RP. Nie mniej istotną kwestią były przykłady błyskotliwych karier politycznych Wielkopolan w Warszawie.

Pierwszym zagadnieniem podjętym podczas panelu „Mustergau. Okupacja w Kraju Warty" była odpowiedź na pytanie: czym różnił się niemiecki system okupacyjny w Kraju Warty od tego na innych ziemiach polskich znajdujących się pod okupacjami niemiecką i sowiecką? Następnie uczestnicy omówili rolę gauleitera Arthura Greisera w kształtowaniu działań represyjnych. Osobą wiodącą w tej części rozmowy był dr hab. Waldemar Handke. W dalszej części dyskusji przybliżony został jeden z fundamentalnych elementów działań niemieckich wymierzonych w ludność zamieszkującą Kraj Warty, jakim był terror, definiowany przez badaczy jako terror bezpośredni i pośredni. Depolonizacja przestrzeni publicznej, „Intelligenzaktion", prześladowanie Kościoła rzymskokatolickiego, deportacje do GG, przymusowe wyjazdy do pracy w Niemczech – to tylko niektóre jego elementy. Omówiono ponadto udział aparatu administracyjnego, policyjnego i sądowniczego w prześladowaniach. Osobą wiodąca w tej części dyskusji był dr Bogumił Rudawski. W ostatniej części najważniejszym tematem była sytuacja obywateli polskich pod okupacją niemiecką oraz życie codzienne w Kraju Warty. Wspomniano też o formach polskiego oporu. W tej części spotkania osobą wiodącą była Aleksandra Pietrowicz. Na zakończenie uczestnicy panelu przedstawili swoje opinie na temat stanu badań nad historią Kraju Warty, a także pożądane kierunki badań i postulaty badawcze.

W panelu „Wielkopolanie na frontach II wojny światowej" jako pierwszy głos zabrał prof. Bogusław Polak, przedstawiając udział Wielkopolan i jednostek wojskowych z regionu w wojnie obronnej 1939 r. W dalszej części spotkania dr Rafał Sierchuła nakreślił zaangażowanie Wielkopolan w działalność konspiracyjną w okresie okupacji, omówił tę działalność w strukturach Polski podziemnej, na szczeblu zarówno ogólnopolskim, jak i lokalnym. Doktor hab. Michał Polak przybliżył natomiast tragiczne losy żołnierzy wielkopolskich, którzy po wojnie 1939 r. trafili do niewoli sowieckiej. Dodatkowo zarysował udział jednostek polskich w walkach w Afryce. Kolejnym tematem, który przybliżył słu-

chaczom prof. Bogusław Polak, był udział Wielkopolan w kampanii włoskiej. Doktor Rafał Sierchuła uwypuklił etos lotnictwa polskiego w walkach z niemiecką Luftwaffe i jego tradycje związane z ziemią poznańską. Aspekt udziału Wielkopolan w zmaganiach na morzach i oceanach przedstawił następnie dr hab. Michał Polak. Pozostając przy wątku związanym z walką z niemieckimi siłami zbrojnymi na Zachodzie, prof. Bogusław Polak omówił zmagania na lądzie podczas kampanii 1940 r. oraz udział Wielkopolan w walkach w 1. Korpusie po lądowaniu w Normandii. Wracając do tematyki okupacyjnej, dr Rafał Sierchuła przedstawił badaną przez niego problematykę udziału mieszkańców Wielkopolski w powstaniu warszawskim. Na temat udziału Wielkopolan w wysiłku zbrojnym Armii Czerwonej, w polskich formacjach wojskowych walczących u jej boku refleksjami podzielił się dr hab. Michał Polak. W kolejnej części panelu prof. Bogusław Polak przedstawił zagadnienie dotyczące losów Wielkopolan, którzy ze względów politycznych nie powrócili do Polski po wojnie. Z kolei zagadnieniu konspiracji antykomunistycznej na ziemi Wielkopolskiej kilka zdań poświęcił dr Rafał Sierchuła. W ostatniej części spotkania prof. Bogusław Polak omówił zagadnienie dotyczące form upamiętniania w przestrzeni publicznej wysiłku wojennego Wielkopolan.

Pierwszy dzień Wielkopolskiego Kongresu Pamięci Narodowej zakończył wykład Tadeusza Jeziorowskiego, emerytowanego kuratora Wielkopolskiego Muzeum Wojskowego w Poznaniu. Podczas prelekcji zostały zaprezentowane historia, znaczenie i symbolika najważniejszego polskiego odznaczenia wojennego, czyli Orderu Virtuti Militari. Twórcą konceptu odznaczenia był król Stanisław August Poniatowski, który pragnął uhonorować żołnierzy walczących w wojnie w obronie Konstytucji 3 maja. Kurator Tadeusz Jeziorowski zaprezentował zebranym także, czym różniły się Krzyże Orderu Wojskowego w okresie Księstwa Warszawskiego w zależności od ich wykonawcy oraz zwrócił uwagę publiczności na różnice między rosyjskimi i polskimi krzyżami wojskowymi. Odznaczenie Virtuti Militari ma burzliwą historię, począwszy od nazwy, która zmieniała się kilkukrotnie, poprzez odznakę (od owalu po krzyż) aż do zasady przyznawania. Na koniec prelegent wspomniał, że z inicjatywy prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego Sejm ustanowił trójklasowy Order Krzyża Wojskowego, który w swojej symbolice nawiązuje do Orderu Virtuti Militari.

Drugi dzień Kongresu rozpoczął się dyskusją „Edukacja dla pamięci". Regionalny komponent projektu „Edukacja dla pamięci w województwie wielkopolskim" objął ogółem 535 respondentów spośród 6234, którzy wzięli udział w całym projekcie. Ich odpowiedzi posłużyły do sformułowania regionalnych kanonów postaci, wydarzeń i miejsc związanych z historią na obszarze tego województwa, które dla badanych, jako przedmiot wywołujący w nich dumę, były elementem ich lokalnej pamięci zbiorowej. Wyniki poddano analizie w odniesieniu do kluczowych wydarzeń historii, która dokonała się w regionie. Określono elementy dominujące, luki oraz nieścisłości. Wyniki badania wskazują, że zapamiętana historia ziemi wielkopolskiej wiąże się ściśle z wielką historią narodową Polski. Znacząca obecność postaci i wydarzeń związanych z walką z zaborcami i okupantami podkreślała nie odrębność regionalną, lecz poczucie łączności ze wspólnotą wszystkich Polaków. Jednocześnie tkwiąca w świadomości respondentów historia z ich miejsc zamieszkania zawierała zasadniczo najważniejsze elementy historii regionu. Nie była to przeszłość zdominowana przez jedną postać czy jedno wydarzenie, względnie aspekt działalności społecznej. Kluczowym elementem pamięci mieszkańców regionu jest niewątpliwie powstanie wielkopolskie z lat 1918–1919, a wśród postaci historycznych wywołujących dumę Wielkopolan odnajdujemy sylwetki zarówno z najdawniejszej historii Polski (Mieszko I, Bolesław Chrobry), jak i z historii najnowszej (Ignacy Jan Paderewski). Postaci te reprezentują wkład regionu w walkę o niepodległość Polski, rozwój jej kultury, gospodarki. Szczególnie dorośli mieszkańcy Wielkopolski wyrażali bardzo mocne przekonanie o znaczeniu historii regionu dla historii wszystkich Polaków. Niepokoić musi jednak stosunkowo niewielka wiedza o elementach historii regionalnej (szczególnie wśród uczniów). Aspekt ten jednocześnie stanowi wyzwanie dla edukacji historycznej i obszar potencjalnych działań interwencyjnych. W moderowanej przez dr. hab. Rafała Reczka dyskusji udział wzięli: prof. Danuta Konieczka-Śliwińska, Małgorzata Rogal-Dropińska, Magdalena Hajduk oraz prof. Krzysztof Malicki.

Panel dyskusyjny „Formy oporu społecznego w Wielkopolsce i na Ziemi Lubuskiej w latach 1945–1989" z udziałem dr. Tadeusza Dzwonkowskiego, dr. Piotra Grzelczaka i prof. Stanisława Jankowia-

ka moderowała dr hab. Elżbieta Wojcieszyk. Rozmowa dotyczyła rozmaitych działań podejmowanych przez Wielkopolan i mieszkańców Ziemi Lubuskiej w PRL. Wspólnym mianownikiem tej aktywności był sprzeciw wobec dyktatury komunistycznej. Szczególny nacisk położono na poznański Czerwiec '56, wydarzenia zielonogórskie z 1960 r., a także na lokalne konteksty związane z przebiegiem pozostałych „polskich miesięcy".

Panel dyskusyjny „Czas przełomu 1989 roku w Wielkopolsce i na Ziemi Lubuskiej" odbył się z udziałem dr. hab. Pawła Stachowiaka (Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM), dr Grażyny Schlender (Archiwum Państwowe w Kaliszu), dr. hab. Konrada Białeckiego (OBBH IPN / Wydział Historyczny UAM), dr. hab. Waldemara Handkego, dr hab. Elżbiety Wojcieszyk (OBBH IPN) i dr. Przemysława Zwiernika (OBBH IPN). Panel moderowany był przez prof. dr. hab. Krzysztofa Brzechczyna (OBBH IPN/WF UAM). Paweł Stachowiak przedstawił ogólnopolskie tło przemian politycznych w 1989 r., od negocjacji przy okrągłym stole do powołania rządu Tadeusza Mazowieckiego, scharakteryzował różnych aktorów przemian: władze partyjno-państwowe, Kościół katolicki, Solidarność i opozycję radykalno-niepodległościową. Kluczową rolę w przemianach politycznych odegrał wynik wyborów (przepadek listy krajowej, wybór sympatyków związku, którzy startowali z listy koalicyjno-rządowej itp.) z 4 czerwca, który podważył misternie konstruowaną przy okrągłym stole personalną obsadę władzy i stanowisk. Poszczególni uczestnicy panelu przedstawiali tworzenie komitetów obywatelskich, przebieg i wyniki wyborów w poszczególnych województwach: kaliskim (Grażyna Schlender), konińskim (Konrad Białecki), leszczyńskim (Waldemar Handke), pilskim (Elżbieta Wojcieszyk), poznańskim i zielonogórskim (Przemysław Zwiernik), wskazali na regionalne różnice i podobieństwa.

Wykład „Niemcy, naziści czy hitlerowcy? Semantyka i fakty", zamykający cykl kongresowych paneli dyskusyjnych, prowadzony przez dr. Macieja Korkucia, zgromadził liczne grono słuchaczy. W czasie spotkania dr Korkuć skupił się na ważnych aspektach dotyczących semantyki słów: „hitlerowcy", „naziści" oraz „Niemcy", na tym, jakie związki zachodzą pomiędzy wyrażeniem językowym a osobą, do której się one odnoszą. Istotne było również, w jakich sytuacjach powinno się używać każdego z wyżej wymienionych słów. Doktor Maciej Korkuć zaprezentował także, jak powinna wyglądać sprawna komunikacja – zapewnia ją jedynie komunikat, który jest klarowny i krótki, a dopowiedzenia są wymagane jedynie w wypadku ewentualnych niejasności.

Ogromnym zainteresowaniem cieszyła się wystawa „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności", która upamiętnia wysiłek zbrojny Polskich Sił Zbrojnych podczas II wojny światowej oraz losy cywilów ewakuowanych z ZSRS wraz z armią gen. Andersa. Interaktywny globus, zdjęcia oraz pamiątki przyciągnęły licznych zwiedzających, umożliwiając im zgłębienie szczegółów historycznych szlaków wojskowych i cywilnych.

W strefie archiwum można było podziwiać instalację „Archiwum Pełne Pamięci", która dzięki prezentacjom multimedialnym, dokumentom i filmom, przedstawiała historie wielkopolskich bohaterów oraz niezwykłe darowizny przekazane na potrzeby projektu.

Strefa edukacyjna to ścieżka przez 8 stref, w których w interesujący sposób przedstawione zostały najważniejsze wydarzenia z najnowszej historii Polski. Oferta została przygotowana w taki sposób, by każdy znalazł interesujące go aktywności. Przygotowane zostały stoiska zarówno dla najmłodszych, jak i dla nieco starszych.

Strefa: Walka o granice Polski 1918–1921

W tej strefie można było się zapoznać z ważnymi wydarzeniami i postaciami z okresu walk o granice RP, poznać specyfikę walk na zachodzie Polski, we wschodniej części kraju, a dzięki współpracy z OBEN Katowice także dowiedzieć się, jak wyglądały walki o granice na Śląsku.

W części dotyczącej powstania wielkopolskiego zaprezentowano umundurowanie, uzbrojenie i wyposażenie różnych formacji biorących udział w czynie powstańczym. Można było również poszerzyć wiedzę na temat zrywu, próbując swoich sił w grze planszowej „Powstanie wielkopolskie 1918–1919", a także biorąc udział w quizach tematycznych z nagrodami. Jedną z atrakcji był zrekonstruowany po-

jazd pancerny Ehrhardt M17 zdobyty podczas powstania wielkopolskiego, 7 stycznia 1919 r., w walce w okolicy Budzynia.

W części poświęconej powstaniom śląskim omówiono temat „bram do Polski", charakterystycznych dla okresu odzyskiwania niepodległości, oraz dążeń o włączenie Śląska do odrodzonej Rzeczypospolitej. Ponadto zaprezentowane zostały wystawy powstałe w katowickim oddziale IPN: „Rok 1921", „Powstania śląskie 1919–1921" oraz wystawa przybliżająca postać dr. Ignacego Nowaka, posła na sejm, uczestnika zarówno powstania wielkopolskiego, jak i powstań śląskich. Na najmłodszych czekały kolorowanki oraz puzzle 3D, a także klasyczne puzzle tematyczne.

W temat poświęcony walkom o wschodnie granice Rzeczypospolitej wprowadził zwiedzających Oddział Terenowy Polskiego Klubu Kawaleryjskiego im. 17. Pułku Ułanów Wielkopolskich, który zaprezentował uzbrojenie, umundurowanie i wyposażenie ułańskie. Atrakcją było umocnione stanowisko ciężkiego karabinu maszynowego oraz drewniany koń bojowy w uprzęży, służący do nauki władania lancą lub szablą. Dodatkowo zaprezentowano mundury dwóch ułanów z maja 1920 r.

Strefa dla najmłodszych

Na dzieci czekały: miś Wojtek, Baśka Murmańska, Ciapek i pozostali bohaterowie *Zwierzęcej brygady*. Wspólnie zagrano w niezwykle popularną grę „Polak mały", rozwiązywano zadania z książeczki *Baśka Murmańska*. Każdy uczestnik mógł stworzyć swój własny magnes i przypinkę z bohaterem *Zwierzęcej brygady*. W specjalnie przygotowanym na tę okazję kinie odbywały się pokazy filmów animowanych z cyklu „Co by było, gdyby zwierzęta mówiły?", prezentujących historię zwierząt.

Strefa: Rzeczpospolita Polska w latach 1918–1939

Dzięki takim bohaterom jak Marian Rejewski można było poznać tajniki szyfrowania. Uczestnicy mogli się poczuć jak genialni studenci matematyki. Przechodząc „Krótki kurs szyfrowania", można było poznać kilka sposobów utajniania informacji. Dla osób, które niezbyt pewnie czuły się w literowo-cyfrowych zagadkach, przygotowano szyfr oparty na tworzeniu obrazu.

Młodszych i starszych zapraszano również na stoisko przygotowane przez pracowników z DIPN w Bydgoszczy poświęcone polskim symbolom narodowym. Uczestnicy mogli zapoznać się z historią Orła Białego, dowiedzieć się, od kiedy barwami naszego kraju są biel i czerwień. Nie zabrakło także tematyki związanej z pieśnią, którą każdy Polak znać powinien – *Mazurkiem Dąbrowskiego.*

Na stoisku „Sport w latach 1918–1939" zapoznawano z życiorysami sportowców, swoją wiedzę można było utrwalać, grając w „Znaj znak. Sport".

Na stoisku poświęconym PeWuCe zaprezentowano premierowo grę planszową. Uczestnicy mieli okazję odbyć podróż w czasie do Poznania z 1929 r., poznać miasto, dowiedzieć się, dlaczego PeWuKa uznawana jest za jedno z najważniejszych wydarzeń w międzywojennej Polsce. Gra została stworzona z myślą o uczniach młodszych klas szkoły podstawowej.

Przez cały czas trwania Kongresu na stoisku opowiedziane.pl (IPN Centrala) można było zapoznać się z wiodącym projektem edukacyjno-memoratywnym pozyskiwania i udostępniania relacji filmowych.

Strefa: II wojna światowa

Podstrefa „Kampania polska 1939" została zaaranżowana przez rekonstruktorów z Drużyny Tradycji 70. Pułku Piechoty z Pleszewa i Oddział Terenowy Polskiego Klubu Kawaleryjskiego im. 17. Pułku Ułanów Wielkopolskich. Znalazło się na niej wyposażenie Wojska Polskiego z września 1939 r., m.in. ciężki karabin maszynowy wz. 30, ręczny karabin maszynowy Browning wz. 28 na podstawie przeciwlotniczej, karabin przeciwpancerny wzór 35, znany także jako Ur, przedwojenny rower wojskowy, karabiny mauser oraz umundurowanie z epoki. W strefie znalazły się również dwie perełki historyczne. Pierwszą z nich była odrestaurowana taczanka wz. 36 z karabinem maszynowym wz. 30, która była wykorzystywana przez Wojsko Polskie w 1939 r. Swoją premierę w Poznaniu miał odrestaurowany polski Fiat 508/III W Łazik. Na Kongresie zostały zaprezentowane również trzy wyjątkowe, zabytkowe polskie Fiaty: 508 I, 508 III Junak i 518.

Edukatorzy z OIPN w Lublinie przywieźli ze sobą zestawy klocków COBI, co pozwoliło nauczyć dzieci i młodzież, jak zobrazować historię, tworząc krótkie filmy za pomocą animacji poklatkowej. Wykorzystano do tego scenariusze komiksów *Reduta Tynne* i *Kopistka Zaza*, których treść jest osadzona w wydarzeniach II wojny światowej. Ponadto w nawiązaniu do setnej rocznicy powołania Korpusu Ochrony Pogranicza zaprezentowano wielkoformatową wersję komiksu *Reduta Tynne*, przygotowaną wspólnie z Fundacją Pamięci Narodów. Jedną z atrakcji była również prezentacja wiernej repliki słupa granicznego z przedwojennych wschodnich rubieży Polski, a w kioskach multimedialnych została przedstawiona bogata ikonografia, filmy i wideoklipy pochodzące z portalu internetowego. Na stoisku pracowników DIPN w Radomiu uczestnicy mogli wybić pamiątkowy nieśmiertelnik.

OBEN Szczecin zaprezentowało historię Polskiego Państwa Podziemnego z wykorzystaniem gry o takim tytule. Na potrzeby strefy przygotowano wielkoformatowe puzzle 3D dla najmłodszych z motywami związanymi z Polskim Państwem Podziemnym, powstaniem warszawskim i znakiem Polski Walczącej, a także stanowisko promocyjne z grą „Polskie Państwo Podziemne" i mnóstwo materiałów edukacyjnych związanych ze znakiem Polski Walczącej i Polskiego Państwa Podziemnego. W strefie zaprezentowane zostało również unikatowe uzbrojenie m.in. z powstania warszawskiego, udostępnione przez Muzeum Oręża Polskiego w Kołobrzegu. Na Kongresie zabłysnął powstańczy pistolet maszynowy „Błyskawica".

Na stoisku OIPN Kraków uczestnicy mogli zagrać w najnowszą grę przygodową IPN o cichociemnych walczących z okupantem podczas II wojny światowej „Cichociemni. Spadochroniarze Armii Krajowej". Celem gry jest popularyzowanie doskonale wyszkolonych na Zachodzie żołnierzy Polskiego Państwa Podziemnego, którzy w czasie II wojny światowej byli zrzucani ze spadochronami do okupowanego kraju.

OBEN Warszawa zaprezentowało szereg niezwykłych materiałów edukacyjnych związanych z popularną serią komiksów „Wojenna Odyseja Antka Srebrnego 1939–1944".

Gośćmi Kongresu Pamięci Narodowej w Poznaniu byli autor serii o Antku Srebrnym Hubert Ronek, a także Agata Ronek, kolorystka serii komiksów IPN „Aga, Adam i Hamlet na Tropie Tajemnic", którzy poprowadzili warsztaty z rysowania komiksów i opowiedzieli o etapach ich powstawania.

Kongres był okazją do spotkania uczestników corocznych wyjazdów pamięci do Austrii, Niemiec i Włoch, organizowanych przez IPN i Stowarzyszenie Rodzin Polskich Ofiar Obozów Koncentracyjnych, głównie do byłych obozów koncentracyjnych założonych przez Niemców poza granicami okupowanego kraju. W roku sprawozdawczym uczestnicy wyjazdu wzięli udział w głównych uroczystościach 80. rocznicy zdobycia wzgórza Monte Cassino i miasteczka Piedimonte San Germano.

Regionalną premierę na Wielkopolskim Kongresie Pamięci Narodowej miała wystawa „Zbrodnie (nie)osądzone. Rozliczenia z niemieckimi sprawcami zbrodni z okresu II wojny światowej", która została przygotowana przez DIPN Kielce.

Strefa: Podziemie niepodległościowe 1944–1963

W tej strefie można było poznać członków wielkopolskiego podziemia niepodległościowego. Zaprezentowane zostały umundurowanie i uzbrojenie Żołnierzy Wyklętych. W strefie byli obecni rekonstruktorzy z Drużyny Tradycji 70. Pułku Piechoty z Pleszewa, którzy przybliżyli uczestnikom tradycje podziemia niepodległościowego w Wielkopolsce, ze szczególnym uwzględnieniem działalności oddziałów partyzanckich, m.in. kpt. Jana Kempińskiego „Błyska". Uczestnicy mieli okazję zobaczyć broń z tego okresu: niemiecki karabinek automatyczny StG 44, karabin maszynowy MG 34, ręczny karabin maszynowy wz. 28 tzw. Diegtiariow i radziecki pistolet maszynowy PPSZ tzw. pepeszę. Zaprezentowane zostały także komiksy z serii „Wilcze Tropy" i „W imieniu Polski Walczącej". Ponadto przybliżono specyfikę przeprowadzania referendum i wyborów w powojennej Polsce.

Strefa: Polska w latach 1956–1989

W tej strefie zaprezentowano pracę podziemnych redaktorów pism opozycyjnych. Pokazano, jak wyglądała „bibuła" i czym różniła się od prasy rządowej. Chętni mogli sprawdzić swoje umiejętności i samodzielnie stworzyć na PRL-owskiej maszynie do pisania komunikat dla gazetki podziemnej. Odwiedzający strefę mieli możliwość także dowiedzieć się, jak wyglądały podziemne drukarnie w la-

tach 80., samodzielnie wykonać ulotkę, korzystając z matryc przygotowanych na podstawie materiałów znajdujących się w AIPN. Stoisko to zostało stworzone przez OIPN Gdańsk. Zainteresowanych procesem tworzenia gier historycznych zaproszono do przetestowania prototypu przygotowanej przez pracowników OIPN Wrocław gry karcianej „Konspira" o wrocławskiej opozycji antykomunistycznej lat osiemdziesiątych.

W strefie przedstawiono wystawę „Cena odwagi. Poznański Czerwiec 1956". Sprawdzianem efektywności jej zwiedzania było koło fortuny z pytaniami dotyczącymi m.in. wystawy. Przedstawiono na wielkoformatowych wydrukach zdjęcia z AIPN dotyczące wpadki drukarni w Puszczykowie. Zaprezentowano oficjalną i konspiracyjną prasę z lat osiemdziesiątych. Stanowisko z maszyną do pisania z owego okresu zachęcało młodzież do wcielenia się w rolę redaktora podziemnego pisma. Zaprezentowano filmy z cyklu „Opowiem Twoją historię".

Strefa komiksów

W tej strefie uczniowie wzięli udział w warsztatach „Rola komiksu w nauczaniu historii", podczas których poznali m.in. historie mjr. Hubala i Stanisława Sojczyńskiego ps. „Warszyc" oraz dowiedzieli się, kogo nazywano „dorszami". Dzieci miały możliwość zagrać w nową grę edukacyjną „First to Fight. Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie (1939–1945) – puzzle/memory". Zajęcia oraz materiały edukacyjne przygotowali pracownicy OBEN Łódź.

Strefa dla nauczycieli i edukatorów

Dla nauczycieli i edukatorów przygotowano specjalną strefę, w której zaprezentowane zostały materiały edukacyjne przygotowywane we wszystkich oddziałach IPN, ponadto zainteresowani mogli zapoznać się ze stroną internetową BEN i poznać materiały umieszczane w Internecie.

Strefa nowych technologii

W tej strefie zaprezentowano wyjątkowe projekty edukacyjne, takie jak gry opisujące wojnę polsko-bolszewicką i powstanie warszawskie, a także immersyjny film VR o historii rodziny Ulmów. Szczególną uwagę zwróciły aplikacje VR, które pozwalały przenieść się w czasie i przestrzeni, by doświadczyć historii w sposób niemal namacalny.

Spektakl teatralny *Miś Wojtek* opowiedział najmłodszym uczestnikom niezwykłą historię niedźwiedzia-żołnierza, który wraz z armią gen. Władysława Andersa przeszedł szlak bojowy z Iranu do Włoch. Dzieci aktywnie uczestniczyły w przedstawieniu poprzez śpiewanie piosenek i interakcję z aktorami, dzięki czemu mogły lepiej zrozumieć i zapamiętać opowiadaną historię. Spektakl cieszył się ogromnym zainteresowaniem.

Warsztaty „Drużyna Inki" wprowadziły uczestników w historię sanitariuszki Danuty Siedzikówny „Inki" i jej rodziny. Po wstępie historycznym, który przybliżył kontekst działań „Inki", uczestnicy przystąpili do zajęć praktycznych z pierwszej pomocy przedmedycznej.

Na Kongresie nie mogło zabraknąć Wydawnictwa IPN. Była to znakomita okazja do zapoznania się z szeroką ofertą publikacji i nowości wydawniczych, a także do zakupu książek w cenach promocyjnych.

Dodatkową atrakcją było zwiedzanie wystawy „HistoryLand", gdzie historia Polski została przedstawiona za pomocą klocków LEGO®, co wzbudziło ogromne zainteresowanie zarówno dzieci, jak i dorosłych.

Kolejną atrakcją był przejazd „Tramwajem przez historię. Poznański Czerwiec 1956". Pojazd zabrał uczestników w podróż po miejscach związanych z wydarzeniami z 1956 r.

Uczestnicy mogli zwiedzić Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918–1919 oraz prześledzić ponad stuletnią drogę Wielkopolan do niepodległości. Natomiast podczas zwiedzania Muzeum Powstania Poznańskiego – Czerwiec 1956 oczom zwiedzających ukazały się m.in. typowe polskie mieszkanie z tamtych czasów oraz symboliczna „ulica Wolności", było to nawiązanie do dramatu, który rozegrał się na ulicach Poznania w Czarny Czwartek.

Wielkopolski Kongres Pamięci Narodowej zwieńczył koncert *Odyssea*, który odbył się w Sali Ziemi na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich. Utwory skomponował wybitny belgijski artysta

Henri Seroka. *Odyssea* poprzez muzykę i animacje nawiązała do historii Odyseusza oraz poruszyła uniwersalny temat wędrówki w poszukiwaniu domu. Odyseusz, król Itaki, wędruje przez wiele lat, pragnie wrócić do domu, przepełniony tęsknotą za bliskimi i ojczyzną, ale w podróży napotyka liczne przeszkody, które sprawiają, że powrót jest cały czas niemożliwy. Temat ten bezpośrednio łączy się z losami Polaków podczas II wojny światowej. Wielu z naszych rodaków straciło wówczas swój dom i zostało przesiedlonych do ZSRS. Żołnierze, podobnie jak Odyseusz, zmuszeni zostali do emigracji, walczyli na różnych frontach wojny, licząc na jej zakończenie i szczęśliwy powrót do ojczyzny. Jednym z tych żołnierzy był Henryk Seroka, ojciec kompozytora, żołnierz 24. Pułku Ułanów 1. Dywizji Pancernej, który pod dowództwem gen. Stanisława Maczka brał udział w wyzwoleniu północno-zachodniej Europy.

Strefa wystawiennicza

Ta strefa była przygotowana i obsługiwana przez BWM. Pojawiła się w niej nowoczesna immersyjna wystawa „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności", która miała swoją premierę na Kongresie Pamięci Narodowej w kwietniu 2023 r. Na potrzeby ekspozycji przygotowano globus z iluminacją szlaków bojowych, interaktywny panel sterowania, dziewięć barwnych filmów i animacji ukazujących losy żołnierzy armii gen. Andersa i cywilów, wykorzystano około 500 koloryzowanych fotografii archiwalnych, 30 relacji świadków historii oraz kilkadziesiąt artefaktów z zasobów AIPN oraz pozyskanych z innych instytucji. Wszystkie materiały udostępniono w dwóch wersjach językowych: polskiej i angielskiej. Strefę BWM odwiedziło ponad 3 tys. osób.

Pomorski Kongres Pamięci Narodowej

„Historia mówi przez pokolenia" – pod tym hasłem w dniach 20–21 listopada na terenie AmberExpo w Gdańsku odbył się Pomorski Kongres Pamięci Narodowej. Organizatorem wydarzenia był OIPN w Gdańsku. Zostało ono objęte Patronatem Honorowym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy.

Kongres był odpowiedzią na wyniki badań przeprowadzonych na zlecenie IPN przez zespół dr. hab. Krzysztofa Malickiego. Wiemy, że uczniowie preferują odmienną niż nauczyciele formę przekazu wiedzy historycznej, dlatego o przeszłości opowiadamy inaczej, nowocześniej.

Pomorski Kongres Pamięci Narodowej był pierwszym takim wydarzeniem w regionie. Zaprezentowano strefę edukacyjną i nowych technologii, debaty historyczne, wystawy multimedialne, pokazy filmowe, warsztaty oraz wiele innych atrakcji. Opowiadaliśmy o historii najnowszej, ze szczególnym uwzględnieniem jej wymiaru lokalnego. Rozmawialiśmy o dramatycznych latach II wojny światowej oraz doświadczeniu okupacji i włączenia naszych ziem w granice III Rzeszy. Przywołaliśmy lata powojenne i zniewolenie komunistyczne, heroizm robotników podczas Grudnia '70, przedstawiliśmy zmagania Pomorzan na drodze do roku 1989. Te wszystkie kroki doprowadziły do upamiętnienia ludzi Solidarności.

Pomorski Kongres Pamięci Narodowej był opowieścią o najnowszej historii Polski przemawiającą do każdego pokolenia: zarówno do osób starszych, dobrze pamiętających trudny wiek XX, jak i do młodzieży, uczącej się poprzez nowe technologie, multimedia i zabawę. W wydarzeniu wzięło udział ponad 5 tysięcy uczestników, z czego około 4 tysiące to uczniowie.

Strefa edukacyjna

Była to ścieżka przez 6 stref, w których w ciekawy sposób przedstawione zostały najważniejsze wydarzenia z najnowszej historii Polski. Oferta została przygotowana tak, by każdy znalazł interesujące go aktywności. Przygotowane zostały stoiska zarówno dla najmłodszych, jak i dla nieco starszych.

Przestrzeń dla osób zainteresowanych najnowszą historią Polski składała się z interaktywnych stoisk przybliżających wydarzenia takie jak walka o granice II RP czy Solidarność. Uczestnicy poznali przeszłość przez rekonstrukcje, gry planszowe i wielkoformatowe opracowane przez IPN. Odkrywali historię kryptologów łamiących kod Enigmy, zajrzeli do strefy PRL z podziemną prasą i drukowaniem „bibuły". Miłośnicy komiksów spotkali twórców serii „Wojenna Odyseja Antka Srebrnego".

Strefa malucha

Tematem przewodnim zajęć były zwierzęta, które służyły w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie. Uczestnicy poznawali historię polskiej armii w trakcie II wojny światowej przez pryzmat historii zwierząt, które służyły w różnych jednostkach. Na gości czekały: miś Wojtek, Baśka Murmańska, Ciapek i pozostali bohaterowie *Zwierzęcej brygady*. Wspólnie zagrano w niezwykle popularną grę „Polak mały", rozwiązywano zadania z książeczki *Baśka Murmańska*. Odbyły się warsztaty pop-up, polegające na tworzeniu trójwymiarowych ilustracji w tej technice. Dzieci mogły wykonać pamiątkowe przypinki.

Strefa Katalogów Biura Lustracyjnego

Odkrywanie ludzkich historii zawartych w katalogach BL. W strefie znajdowały się informacje, kto zajmował kierownicze stanowiska w aparacie partyjnym i centralnych urzędach PRL, a kto był funkcjonariuszem organów bezpieczeństwa państwa.

Strefa Biura Poszukiwań i Identyfikacji

Strefa, w której można było wcielić się w archeologa i odkryć historyczne artefakty ukryte w ziemi. Tworzono kolorowe grafiki naszych bohaterów: Danuty Siedzikówny „Inki", Feliksa Selmanowicza „Zagończyka" i Zdzisława Badochy „Żelaznego". Można było obejrzeć etiudę filmową i dowiedzieć się, na czym polegają prace poszukiwawcze zespołu oraz jak przebiega proces identyfikacji. W strefie znalazły się: kącik archeologa, antropologa i kolorowanek przeznaczony dla uczestników od 7. roku życia oraz strefa procesu identyfikacji przeznaczona dla uczestników od 13. roku życia.

Strefa Upamiętnień

Możliwość poznania pracy BUWiM, obejrzenia przygotowanych przez biuro pomników, tablic pamiątkowych i epitafiów, zapoznania się z historią najstarszego w Gdańsku piłkarskiego klubu „Gedania". Zaprezentowano także maskotkę klubu oraz legitymację klubową.

Strefa Archiwum

Można było zajrzeć do Archiwum od środka – poznać proces konserwacji akt, samodzielnie naprawić zniszczone dokumenty, a także zobaczyć, jak przebiega digitalizacja zbiorów i zeskanować dokumenty. Przyniesione fotografie lub negatywy zamieniano na wersję cyfrową, a uczestnicy odkrywali bazę Cyfrowe Archiwum.

W ramach projektu „Archiwum Pełne Pamięci" można było obejrzeć wyjątkowe archiwalia i artefakty przekazane przez darczyńców, zobaczyć prezentację filmową o najciekawszych kolekcjach oraz odkryć multimedialną instalację przestrzenną.

Projekt straty.pl pozwalał odkryć wojenne losy bliskich, złożyć formularz zgłoszeniowy i uzupełnić informacje o represjach.

W projekcie „Zbrodnia Wołyńska" uczestnicy mogli przeszukać bazę w poszukiwaniu bliskich oraz przekazać informacje o ofiarach. Na stoisku można było złożyć wniosek o udostępnienie dokumentów z AIPN.

Oferta OBEN Katowice skierowana była zarówno do najmłodszych, jak i najstarszych odwiedzających, do osób indywidualnych i do przedstawicieli szkół i instytucji kulturalnych. Dla chętnych przygotowano bezpłatne publikacje OIPN Katowice: broszury poświęcone Wojciechowi Korfantemu, Robertowi Oszkowi, powstaniom śląskim, a także materiały dydaktyczne dla nauczycieli w formie infografik oraz materiałów dydaktycznych do wystaw elementarnych o powstaniach śląskich, stanie wojennym i Policji Województwa Śląskiego. Najmłodsi mogli otrzymać znajdujące się w ofercie OBEN Katowice kolorowanki i puzzle. Dystrybuowano też plakaty z serii „Galeria Plakatu Powstańczego" oraz „Galeria Bohaterów Niepodległości". Dużym zainteresowaniem cieszyły się reprinty plakatów z okresu wojny polsko-bolszewickiej oraz plebiscytu na Górnym Śląsku.

Stoisko OIPN Katowice otwierała symboliczna brama do Polski upamiętniająca rok 1922 na Górnym Śląsku. Na najmłodszych czekały puzzle 3D poświęcone powstaniom śląskim oraz wpinki z postaciami związanymi z walkami o niepodległość Polski. Uczestnicy wydarzenia mieli możliwość zwiedzenia wystaw: „Leopold Tyrmand – o stylu bycia »w kontrze«", „Powstania Śląskie 1919–1920–1921" oraz „Robert Oszek (1896–1938) – żołnierz Niepodległej", przygotowanych przez katowicki OIPN.

Stoisko OIPN Warszawa prezentacja wystawy z „Piekła do piekła" oraz promocja Izby Pamięci „Strzelecka 8" w czasie kongresu.

Stoisko OBEN Łódź zaprezentowało gry edukacyjne w formie puzzli: „Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie 1939–1945" i „Walka o granice II RP 1918–1924" oraz promowano najnowsze komiksy Oddziału *Operacja Freston* i *Warszyc*.

Stoisko OBEN Poznań oferowało warsztaty:
- „Zostań artystą powstania wielkopolskiego!" – warsztaty na stoisku, którego tłem była wystawa elementarna przygotowana przez OBEN Poznań dotycząca Leona Prauzińskiego, prezentowana na ekranie LED. Przy okazji wykonywania zadania plastycznego uczniowie mieli możliwość poznania biografii niezwykłego artysty powstańca. Zadania na stoisku skierowane były zarówno do dzieci, jak i do młodzieży. Dla najmłodszych przygotowano specjalne karty pracy. Poziom trudności zadań został dopasowany do poziomu przedszkolaków i uczniów klas I–III. Wykonanie zadań umożliwiło, poprzez zabawę, ugruntowanie podstawowej wiedzy na temat zwycięskiego powstania wielkopolskiego lub poznanie historii powstania. Zadaniem uczniów starszych klas było stworzenie powstańczej pocztówki 3D;
- „Enigma" – warsztaty o złamaniu przez Polaków szyfru maszyny Enigma.

Kolejnym elementem stoiska był quiz w formie znanej z telewizji zabawy – koło fortuny, skierowany do starszych uczestników wydarzenia – młodzieży i dorosłych. Pytania w kategoriach: postać, zadanie, miejsce, data i zdjęcie dotyczyły nie tylko powstania, ale również walk o granice II RP toczonych w latach 1918–1921. Nagrodami dla uczestników quizu były publikacje na temat powstania wielkopolskiego i inne okolicznościowe gadżety – w tym przypinki i magnesy z flagą powstańczą (na podstawie projektu orła powstańczego prof. Konstancji Pleskaczyńskiej).

OBEN Poznań przygotował również na stoisku tematycznym ORP „Orzeł" premierowy pokaz wystawy „ORP »Orzeł« 1938–1940". Ekspozycja autorstwa Piotra Orzechowskiego prezentowała dzieje polskiego okrętu podwodnego, obejmujące pozyskiwanie środków, budowę, a przede wszystkim służbę w Marynarce Wojennej. Szczególnie istotny był udział okrętu w wojnie obronnej w 1939 r., jego internowanie w Tallinie, przedostanie się do Wielkiej Brytanii i udział w misjach na Morzu Północnym. Wystawa objęła również zagadnienie poszukiwania wraku okrętu. Zwiedzający mogli zapoznać się z 12 planszami wystawy będącej częścią cyklu: „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" ukazującego losy polskich żołnierzy oraz osób cywilnych podczas II wojny światowej. Zainteresowani mogli spróbować swoich sił w grze planszowej „ORP »Orzeł«" autorstwa Łukasza Pogody. Zaprezentowany został sprzęt wojskowy z okresu II wojny światowej związany z historią Polski. Poprowadzono także warsztaty edukacyjne dla dzieci i młodzieży z wykorzystaniem klocków COBI. Budowa modeli historycznych poprzedzona została prezentacją historii polskich lotników z Dywizjonu 303, Dywizjonu Bombowego 300 oraz pancerniaków z 1. Dywizji Pancernej gen. Stanisława Maczka, a także jednostek pancernych 2. Korpusu Polskiego we Włoszech. Do warsztatów zostały wykorzystane zestawy nawiązujące do polskiej historii, a wyprodukowane przez firmę COBI: Sherman „Zemsta", Cromwell, czołg dowodzenia gen. Stanisława Maczka, wóz pancerny „Kubuś" z powstania warszawskiego oraz samoloty: PZL 11, „Karaś", Morane-Saulnier i Lancaster.

OBEN Szczecin przygotował, koordynował i obsługiwał strefę edukacyjną „Polskie Państwo Podziemne". Strefę tę wyposażono m.in. w maszynki do produkcji różnego rodzaju magnesów i przypinek, zakładki magnetyczne do książek, torby ze znakiem Polski Walczącej. Zwiedzający mieli okazję za-

poznać się i rozegrać rundę gry czy ułożyć wielkoformatowe puzzle edukacyjne, a także zapoznać się z wystawą poświęconą historii PPP.

BWM przygotowało i obsługiwało strefę wystawienniczą z nowoczesną immersyjną wystawą „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności", która miała swoją premierę na Kongresie Pamięci Narodowej w kwietniu 2023 r. Na potrzeby ekspozycji przygotowano globus z iluminacją szlaków bojowych, interaktywny panel sterowania, dziewięć barwnych filmów i animacji ukazujących losy żołnierzy armii gen. Andersa i cywilów, wykorzystano około 500 koloryzowanych fotografii archiwalnych, 30 relacji świadków historii oraz kilkadziesiąt artefaktów z zasobów AIPN oraz pozyskanych z innych instytucji. Wszystkie materiały udostępniono w dwóch wersjach językowych: polskiej i angielskiej. Strefę BWM odwiedziło ponad 2 tys. osób.

Przez dwa dni Kongresu dostępna była **Strefa Nowych Technologi**i, w której goście poznawali historię i uczyli się za pomocą edukacyjnych gier i aplikacji BNT. Zaprezentowane zostały tam wszystkie projekty biura, do dyspozycji odwiedzających były stanowiska komputerowe PC i VR. Ponadto pierwszego dnia odbył się koncert muzyki gamingowej IPN. Wybrzmiały na nim utwory skomponowane do projektów BNT: „Gry szyfrów", „Lotników" oraz „Świadectwa pomocy". Koncert wykonała Chronos Orkiestra pod batutą Michała Krężlewskiego. Kompozytorem utworów był Przemysław Treszczotka.

4.2. Uroczystości rocznicowe

CENTRALA

- 150. rocznica urodzin Wincentego Witosa / Produkcja spotu edukacyjnego na uroczystości rocznicowe w Gminnym Centrum Kultury w Wierzchosławicach – 21 stycznia. Odpowiedzialne: BEN.
- Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych / W siedzibie Akademii im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusku odbyło się spotkanie poświęcone historii podziemia niepodległościowego na Mazowszu, zorganizowane w ramach projektu wystawienniczo-edukacyjnego „Historia w artefaktach zapisana". W zajęciach wzięli udział uczniowie Zespołu Szkół Zawodowych im. Jana Ruszkowskiego, Liceum Ogólnokształcącego im. Piotra Skargi i Zespołu Szkół im. Bolesława Prusa w Pułtusku oraz Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Aleksandra Świętochowskiego w Gołotczyźnie. Spotkanie otworzyła kierownik Izby Pamięci Strzelecka 8, a zajęcia poprowadzili: dyrektor OIPN Warszawa, zastępca dyrektora AIPN oraz pracownicy AIPN i Izby Pamięci Strzelecka 8 – 5 marca. Odpowiedzialne: AIPN, Izba Pamięci „Strzelecka 8", OIPN Warszawa.
- Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej / Dyskusja o mordzie sowieckim dokonanym wiosną 1940 r. na blisko 22 tysiącach obywateli polskich, zorganizowana w Centralnym Przystanku Historia w Warszawie przez BBH. W spotkaniu wzięli udział: prokurator OKŚZpNP, pracownik AIPN, BBH. Thomas Urban (badacz niezależny), prof. Tadeusz Wolsza (Instytut Historii PAN/Kolegium IPN) – 11 kwietnia. Odpowiedzialne: OKŚZpNP, BBH, AIPN, Kolegium IPN.
- 43. rocznica zamachu na papieża Jana Pawła II / W Centralnym Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego odbyło się spotkanie z George'em Weiglem, autorem publikacji *Świadek nadziei. Biografia papieża Jana Pawła II*. Rozmowę z autorem poprowadził Piotr Dmitrowicz, dyrektor Muzeum Jana Pawła II i Prymasa Wyszyńskiego w Warszawie – 13 maja. Odpowiedzialne: BBH.
- 123. rocznica urodzin rtm. Witolda Pileckiego w Muzeum Rodziny Pileckich w Ostrowi Mazowieckiej / Impreza plenerowa połączona z ogólnopolską akcją Noc Muzeów. Piknik historyczny z udziałem lokalnych instytucji, pokazy artystyczne. Przedstawiciele BPH prezentowali okolicznościowe stoisko z ofertą edukacyjną dla dzieci i młodzieży, której tematem przewodnim była postać rtm. Pileckiego – 18 maja. Odpowiedzialne: BPH.
- 80. rocznica akcji „Burza" / Dyskusja z udziałem historyków znawców tematyki związanej z operacją wojskową akcja „Burza" w Centralnym Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego zorganizowana przez IPN oraz Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej – 27 czerwca. Odpowiedzialne: Biuro Prezesa.

- 60. rocznica śmierci Sergiusza Piaseckiego / W Centralnym Przystanku Historia IPN odbyło się spotkanie poświęcone życiu i twórczości Sergiusza Piaseckiego. Gości, w tym Władysława Tomaszewicza i Ewę Tomaszewicz, syna i wnuczkę pisarza oraz Marię i Marka Jastrzębskich, założycieli Wydawnictwa LTW, powitała dyrektor AIPN. Następnie odbyła się uroczystość wręczenia przez prezesa Karola Nawrockiego medalu Reipublicae Memoriae Meritum Wydawnictwu LTW, które opublikowało wszystkie dzieła Piaseckiego. W dalszej części spotkania odbyła się dyskusja o życiu i książkach pisarza, w której udział wzięli: dr hab. Sławomir Cenckiewicz, dr hab. Tomasz Balbus, Ewa Tomaszewicz oraz państwo Jastrzębscy. Zaprezentowano również dokumenty i pamiątki po pisarzu, użyczone AIPN przez Ewę Tomaszewicz w ramach projektu „Archiwum Pełne Pamięci" – 3 lipca. Odpowiedzialne: AIPN.
- 80. rocznica rozpoczęcia operacji wojskowej „Ostra Brama" / AIPN we współpracy z Wydawnictwem IPN oraz Urzędem Dzielnicy Warszawa-Targówek i warszawskim oddziałem Towarzystwa Przyjaciół Wilna i Ziemi Wileńskiej zorganizowało piknik edukacyjny „Ostra Brama '44", który odbył się na pl. Trynopolskim na Osiedlu Wilno (Targówek). Podczas pikniku zaprezentowano m.in. wystawę „»Burza« – Armia Krajowa w 1944 r. W wileńskiej i nowogródzkiej Armii Krajowej" oraz filmy opowiadające o postaciach związanych z operacją. Na stoiskach IPN przedstawiono najważniejsze projekty realizowane w Archiwum, można było odwiedzić także mobilną księgarnię IPN i stoiska Towarzystwa Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej. W związku z wydarzeniem AIPN przygotowało mobilną grę miejską *Operacja „Ostra Brama '44"*. Zorganizowano też spacery z przewodnikiem pt. „Wilno moje – Wilno Twoje" oraz pokazy broni i umundurowania przygotowane przez Stowarzyszenie Grupa Historyczna „Zgrupowanie Radosław" – 6 lipca. Odpowiedzialne: AIPN, Wydawnictwo IPN.
- 80. rocznica wybuchu powstania warszawskiego / Dni WARSAW RISING w Strefie Nowych Technologii Centralnego Przystanku Historia – 1–3 sierpnia. Odpowiedzialne: BNT.
- 80. rocznica wybuchu powstania warszawskiego / Delegacja BPH złożyła laurki i listy oraz zapaliła znicze na grobach znanych powstańców warszawskich na stołecznych nekropoliach: Starych Powązkach, Powązkach Wojskowych, cmentarzu Służewskim Starym i cmentarzu Bródnowskim. Prace plastyczne i literackie wykonała młodzież na konkurs BPH „Powstańcy warszawscy. Pamiętamy o Was!" – 2 sierpnia. Odpowiedzialne: BPH.
- 85. rocznica śmierci Wojciecha Korfantego / Udział pracownika BEN w uroczystościach rocznicowych – złożenie kwiatów pod pomnikiem Wojciecha Korfantego w Warszawie – 17 sierpnia. Odpowiedzialne: BEN.
- 85. rocznica wybuchu II wojny światowej / Koncert *Śpiewamy polskie pieśni patriotyczne. W hołdzie bohaterom naszej wolności* na pl. Lotników w Szczecinie – 1 września. Odpowiedzialne: BPH, OIPN Szczecin.
- 80. rocznica męczeńskiej śmierci błogosławionego ks. Józefa Stanka / Z inicjatywy Instytutu Historycznego Nurtu Niepodległościowego im. Andrzeja Ostoja Owsianego odbyły się współorganizowane przez IPN oraz parafię pw. św. Wincentego Pallotiego w Warszawie uroczystości upamiętniające osobę ks. Józefa Stanka ps. „Rudy", kapelana Zgrupowania Armii Krajowej „Kryska" w 80. rocznicę jego męczeńskiej śmierci. Obchody odbyły się na warszawskim Czerniakowie u zbiegu ulic Solec i Wilanowskiej, gdzie mieści się pomnik upamiętniający kapłana. Prezesa IPN reprezentował doradca Jan Kasprzyk. W ceremonii udział wzięli m.in. przedstawiciele środowisk kombatanckich, działacze opozycji antykomunistycznej, duchowieństwo oraz krajanie z Łapszy Niżnych. Wojskową asystę honorową podczas wydarzenia zapewniło Dowództwo Garnizonu Warszawa. W tym samym dniu odbył się również koncert patriotyczny i msza św. w kościele pw. św. Wincentego Pallotiego – 23 września. Odpowiedzialne: Biuro Prezesa.
- 80. rocznica zakończenia egzekucji w Lasach Ponarskich / Udział pracownika BBH w uroczystościach rocznicowych – 25 września. Odpowiedzialne: BBH.
- Obchody Dnia Pamięci Więźniów Obozu Dulag 121 i Niosących Im Pomoc / Na terenie byłego obozu Durchgangslager 121 pod pomnikiem „Tędy przeszła Warszawa" odbyły się uroczystości upamiętniające ludność cywilną wypędzoną z powstańczej Warszawy do obozu przejściowego w Prusz-

kowie, przypominano wszystkich, którzy nieśli im wtedy pomoc. IPN był jednym z organizatorów wydarzenia – 28 września. Odpowiedzialne: Biuro Prezesa.

- 80. rocznica zakończenia walk powstańczych w Warszawie prowadzonych w ramach akcji „Burza" / Obchody 80. rocznicy zakończenia walk powstańczych w Warszawie prowadzonych w ramach akcji „Burza" odbyły się przed gmachem Reduty Banku Polskiego przy ul. Bielańskiej 10. W uroczystości wziął udział prezes IPN Karol Nawrocki, a także przedstawiciele Kancelarii Prezydenta, wojska, duchowieństwa i mediów. Podczas uroczystości prezes IPN uhonorował medalami „Reipublicae Memoriae Meritum" osoby oddane na rzecz upowszechnienia historii i budowania tożsamości narodowej – druhnę Hannę Szczepanowską (pośmiertnie), żołnierza Armii Krajowej, członka Szarych Szeregów, łączniczkę podczas powstania warszawskiego, oraz Agnieszkę Łesiuk-Krajewską, dyrektora ds. projektów komunikacji w Fundacji Sensoria, prezes Fundacji Pokolenia Kolumbów, pomysłodawczynię projektów edukacyjnych i społecznych, takich jak: BohaterON – włącz historię, czy Nagroda BohaterONy im. Powstańców Warszawskich. Wojskową asystę honorową podczas wydarzenia zapewniło Dowództwo Garnizonu Warszawa. Uroczystość uświetniła Orkiestra Reprezentacyjna Wojsk Obrony Terytorialnej. Po zakończeniu części oficjalnej obchodów spod Reduty Banku Polskiego wyruszył spacer historyczny śladami walk powstańczych z 1944 r. Przewodnikiem był Leszek Kaźmierczak, znany jako Eldo – raper, były członek zespołu Grammatik, dziennikarz radiowy i pasjonat Warszawy, który od lat angażuje się w przybliżanie powstańczej historii stolicy – 1 października. Odpowiedzialne: Biuro Prezesa.
- 106. rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości:
  - „Wiwat Niepodległa" / Warsztaty historyczne z pokazem rekonstruktorskim w gminie Dominowo, we współpracy z Fundacją Wojskowości Polskiej – 11 listopada. Odpowiedzialne: BPH;
  - *Wieczór Niepodległości* / Koncert i pokaz tańca stanowiący część Marszu Niepodległości w dzielnicy Gdańsk-Siedlce – 11 listopada. Odpowiedzialne: BPH;
  - W Zespole Szkół Ogólnokształcących Społecznego Towarzystwa Oświatowego odbyły się uroczystości rocznicowe w ramach, których pracownik Delegatury w Olsztynie poprowadził warsztaty oraz wygłosił wykład dla uczniów o koncepcjach odzyskania niepodległości oraz o historii obchodów Święta Niepodległości w PRL – 12 listopada. Odpowiedzialna: DIPN Opole.
- 106. rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości i 140. rocznica otwarcia cmentarza Bródnowskiego w Warszawie „140 lat Cmentarza Bródnowskiego. Spacer historyczny" / Zwiedzanie nekropolii z pracownikiem BPH – 11 listopada. Odpowiedzialne: BPH.
- 157. rocznica urodzin marsz. Józefa Piłsudskiego / Przedstawiciel BPH złożył kwiaty przed pomnikiem Józefa Piłsudskiego w Szczecinie – 5 grudnia. Odpowiedzialne: BPH.
- 43. rocznica wprowadzenia stanu wojennego:
  - Przedstawiciel BPH złożył kwiaty pod tablicą upamiętniającą ofiary stanu wojennego na Pomorzu Zachodnim – 13 grudnia. Odpowiedzialne: BPH;
  - Inauguracja akcji społecznej „Ofiarom stanu wojennego. Zapal Światło Wolności". Uroczystość zapalenia Światła Wolności ku pamięci ofiar stanu wojennego odbyła się przy Krzyżu Papieskim na pl. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Warszawie. Znicze zapalili prezydent Andrzej Duda, prezes IPN Karol Nawrocki oraz opozycjoniści z czasów PRL. Uroczystość była objęta honorowym patronatem Prezydenta RP Andrzeja Dudy. Wydarzeniu towarzyszyło otwarcie wystawy plenerowej „Solidarni z Polakami" – 13 grudnia. Odpowiedzialne: BEN.
- 106. rocznica wybuchu powstania wielkopolskiego / W ramach obchodów rocznicowych w szkołach podstawowych w powiecie poznańskich zorganizowano warsztaty historyczne „Nie należy dłużej czekać! Powstanie wielkopolskie 1918–1919". Finał akcji, połączony z pokazem rekonstruktorskim, odbył się na Starym Rynku w Poznaniu – 27 grudnia. Odpowiedzialne: BPH.

ODDZIAŁ IPN BIAŁYSTOK

- 85. rocznica śmierci Romana Dmowskiego / Udział naczelnika OBBH w uroczystościach rocznicowych zorganizowanych w Muzeum Przyrody – Dwór Lutosławskich w Drozdowie – 2 stycznia. Odpowiedzialne: OBBH.

- 161. rocznica wybuchu powstania styczniowego:
  - udział pracownika OBEN w uroczystościach i zapalenie zniczy na miejscu rosyjskiej zbrodni Choroszcz–Szubienica – 21 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - udział naczelnika OBBH w uroczystościach rocznicowych zorganizowanych w Łomży przed pomnikiem Bohaterów Powstania Styczniowego oraz tablicą poświęconą gimnazjalistom zamordowanym w 1863 r. przez Rosjan – 22 stycznia. Odpowiedzialne: OBBH.
- 35. rocznica śmierci ks. Stanisława Suchowolca / Udział naczelnika OBBH w uroczystościach zorganizowanych w Białymstoku przez Klub Więzionych Internowanych i Represjonowanych oraz przez podlaską Solidarność – 28 stycznia. Odpowiedzialne: OBBH.
- 84. rocznica deportacji polskich obywateli w głąb ZSRS:
  - udział naczelnika OBBH w uroczystościach zorganizowanych w Łomży – 10 lutego. Odpowiedzialne: OBBH;
  - udział w obchodach rocznicowych w Brańsku, współorganizacja rekonstrukcji historycznej „Wywózki na Sybir" w wykonaniu Stowarzyszenia „Grupa Wschód" – wykład oraz komentarz poszczególnych scen przybliżający tło historyczne przedstawianych wydarzeń – 11 lutego. Odpowiedzialne: OBEN;
  - udział w obchodach rocznicowych w Podgórzu przy pomniku Pamięci Ofiar Sybiru, wygłoszenie prelekcji przez pracownika OBBH – 11 lutego. Odpowiedzialne: OBBH;
  - udział w obchodach rocznicowych w Niewodnicy Kościelnej, współorganizacja rekonstrukcji historycznej „Wywózki na Sybir" w wykonaniu Stowarzyszenia „Grupa Wschód" – wykład oraz komentarz do poszczególnych scen przybliżający tło historyczne przedstawianych wydarzeń – 18 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- 82. rocznica przemianowania Związku Walki Zbrojnej w Armię Krajową / Udział dyrektora OIPN w uroczystościach rocznicowych – złożenie kwiatów pod pomnikiem Okręgu Białostockiego Armii Krajowej w Białymstoku – 14 lutego. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.
- 105. rocznica odzyskania niepodległości przez Białystok / Udział naczelnika OA w uroczystościach – złożenie kwiatów pod pomnikiem Marszałka Józefa Piłsudskiego – 19 lutego. Odpowiedzialne: OA.
- Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych:
  - udział dyrektora OIPN w uroczystościach miejskich pod pomnikiem Danuty Siedzikówny „Inki" – 1 marca. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN;
  - współorganizacja z Hufcem ZHP w Białymstoku Nocnego Marszu Wilcze Tropy oraz historycznej gry miejskiej – 1 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - udział naczelnika OBUWiM w uroczystościach rocznicowych – złożenie kwiatów i zapalenie zniczy przy tablicy i krzyżu upamiętniającym mord Żołnierzy Wyklętych w Lesie Solnickim – 2 marca. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  - wsparcie organizacji biegu Tropem Wilczym w Supraślu – 3 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- 80. rocznica pacyfikacji wsi Jabłoń Dobki / Udział pracownika OBBH w uroczystościach rocznicowych zorganizowanych w Jabłoni Kościelnej i Jabłoni Dobki – 17 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- 14. rocznica katastrofy smoleńskiej / Udział naczelnika OA w uroczystościach rocznicowych – złożenie kwiatów pod pomnikiem Ofiar Katastrofy Smoleńskiej – 10 kwietnia. Odpowiedzialne: OA.
- 40. rocznica śmierci płk. Władysława Lniarskiego / Udział naczelnika OBEN w uroczystościach rocznicowych zorganizowanych we współpracy z 1. Podlaską Brygadą Obrony Terytorialnej – złożenie kwiatów pod tablicą upamiętniającą płk. Władysława Lniarskiego – 12 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej / Udział pracownika OBEN w uroczystościach rocznicowych – złożenie kwiatów pod pomnikiem Ofiar Zbrodni Katyńskiej w Białymstoku – 13 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- 233. rocznica uchwalenia Konstytucji 3 maja:
  - udział dyrektora OIPN w uroczystościach rocznicowych – złożenie kwiatów pod pomnikiem Józefa Piłsudskiego w Białymstoku – 3 maja. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN;

  - udział naczelnika OBBH w uroczystościach rocznicowych w Łomży – 3 maja. Odpowiedzialne: OBBH.
- 80. rocznica bitwy o Monte Cassino / Udział pracownika OBUWiM w uroczystościach rocznicowych – złożenie kwiatów pod pomnikiem Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie w Białymstoku – 18 maja. Odpowiedzialne: OBUWiM;
- Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych" / Udział pracownika OBUWiM w uroczystościach poświęconych uczczeniu pamięci 20 Polaków zamordowanych przez okupanta niemieckiego – złożenie kwiatów i zapalenie zniczy pod pomnikiem – 18 maja. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 33. rocznica powstania Straży Granicznej / Udział dyrektora Oddziału w uroczystościach rocznicowych – 22 maja. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.
- 76. rocznica śmierci rtm. Witolda Pileckiego / Udział pracownika OBPiI w uroczystościach – zapalenie zniczy pamięci – 26 maja. Odpowiedzialne: WSdsPiI.
- 83. rocznica upamiętniająca ofiary niemieckich zbrodni w Grabówce w latach 1941–1944 / Udział pracownika OA w uroczystościach rocznicowych w Grabówce – złożenie kwiatów pod pomnikiem ofiar – 15 czerwca. Odpowiedzialne: OA.
- 80. rocznica bitwy w Czerwonym Borze / Udział naczelnika OBBH w uroczystościach rocznicowych – wygłoszenie prelekcji i złożenie kwiatów pod pomnikiem – 23 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH.
- 83. rocznica spalenia Wielkiej Synagogi w Białymstoku / Udział naczelnika i pracowników OBBH w uroczystościach rocznicowych – złożenie kwiatów w miejscu spalonej synagogi – 27 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH.
- 80. rocznica Operacji „Ostra Brama" i Akcji „Burza" / Udział dyrektora OIPN w uroczystościach rocznicowych – złożenie kwiatów pod pomnikiem żołnierzy Armii Krajowej – 1 lipca. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.
- 80. rocznica Operacji „Ostra Brama":
  - udział w obchodach rocznicowych w Skorbucianach, złożenie kwiatów w kwaterze poległych żołnierzy AK – 6 lipca. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN, OBUWiM;
  - udział w uroczystościach rocznicowych w Boguszach, złożenie kwiatów pod pamiątkowym kamieniem oraz pod pomnikiem katyńskim – 6 lipca. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN, OBUWiM;
  - udział w uroczystościach rocznicowych na cmentarzu na Rossie przy Mauzoleum Matki i Serca Syna, złożenie kwiatów w kaplicy na cmentarzu na Rossie oraz przy grobie Sergiusza Kościałkowskiego „Fakira", żołnierza konspiracji niepodległościowej w czasach II wojny światowej – 7 lipca. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN, OBUWiM, OBBH, OBEN;
  - udział w uroczystościach rocznicowych na cmentarzu w Kolonii Wileńskiej, złożenie kwiatów przed zbiorową mogiłą żołnierzy 2. Zgrupowania Armii Krajowej poległych w bitwie pod Krawczunami – 8 lipca. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN, OBUWiM, OBBH, OBEN.
- 83. rocznica pogromu Żydów w Jedwabnem / Udział pracowników OKŚZpNP – złożenie kwiatów pod pomnikiem upamiętniającym ofiary zbrodni – 10 lipca. Odpowiedzialna: OKŚZpNP.
- 81. rocznica pacyfikacji wsi Krasowo-Częstki / Udział pracownika OBEN w uroczystościach rocznicowych, złożenie kwiatów przy pomniku w hołdzie ofiarom – 12 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- 79. rocznica obławy augustowskiej:
  - udział pracowników OBBH i OBEN w uroczystościach rocznicowych w Gibach i Augustowie, złożenie kwiatów pod pomnikami ofiar – 12 lipca. Odpowiedzialne: OBBH, OBEN;
  - udział pracownika OBBH w uroczystościach rocznicowych – złożenie kwiatów w Gibach przed pomnikiem upamiętniającym ofiary obławy augustowskiej – 21 lipca. Odpowiedzialne: OBBH.
- 81. rocznica zbrodni niemieckich w Lesie Bacieczkowskim w latach 1941–1944 / Udział pracownika OA w uroczystościach upamiętniających ofary w Bacieczkach – złożenie kwiatów i zapalenie zniczy pod pomnikiem ofiar – 15 lipca. Odpowiedzialne: OA, OBUWiM.
- 105. rocznica powołania Policji Państwowej / Udział pracownika OBBH w uroczystościach rocznicowych w Białymstoku – 19 lipca. Odpowiedzialne: OBBH.

- 80. rocznica pacyfikacji wsi Roszki-Wodźki / Udział pracownika OBBH w uroczystościach rocznicowych – złożenie kwiatów i wygłoszenie prelekcji – 27 lipca. Odpowiedzialne: OBBH.
- 80. rocznica zbrodni niemieckiej w Tryczówce / Udział pracownika OBBH w uroczystościach rocznicowych – złożenie kwiatów i wygłoszenie prelekcji – 28 lipca. Odpowiedzialne: OBBH.
- 80. rocznica wybuchu powstania warszawskiego / Udział naczelnika OBEN w uroczystościach rocznicowych, złożenie kwiatów pod pomnikiem żołnierzy Armii Krajowej w Białymstoku – 1 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- 80. rocznica mordu na mieszkańcach wsi Wólka Waniewska / Udział pracownika OBUWiM w uroczystościach rocznicowych w Wólce Waniewskiej – wygłoszenie prelekcji i złożenie kwiatów pod pomnikiem upamiętniającym ofiary – 4 sierpnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 80. rocznica mordu na mieszkańcach wsi Skłody Borowe / Udział pracownika OBUWiM w uroczystościach rocznicowych w Skłodach Borowych, złożenie kwiatów pod pomnikiem upamiętniającym ofiary – 11 sierpnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 80. rocznica śmierci Juliana Wierzbickiego ps. „Roman" / Udział naczelnika OBUWiM i pracownika OBEN w uroczystościach zorganizowanych w Augustowie połączonych z otwarciem „Szlaku Romana", leśnej ścieżki edukacyjnej na terenie gminy Nowinka i nadleśnictwa Szczebra – 11 sierpnia. Odpowiedzialne: OBUWiM, OBEN.
- 104. rocznica Cudu nad Wisłą oraz Święto Wojska Polskiego:
  - udział pracownika OBBH w uroczystościach rocznicowych w Bielsku Podlaskim – 15 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH;
  - udział naczelnika OBBH w uroczystościach rocznicowych w Łomży – 15 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH;
  - udział dyrektora OIPN w uroczystościach rocznicowych w Białymstoku – 15 sierpnia. Odpowiedzialne: dyrektor OIPN.
- 104. rocznica bitwy o Białystok / Udział dyrektora OIPN w uroczystościach, złożenie kwiatów pod pomnikiem Józefa Piłsudskiego w Białymstoku – 22 sierpnia. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.
- 70. rocznica śmierci mjr. Jana Tabortowskiego „Bruzdy" / Udział pracowników OBBH w uroczystościach upamiętniających śmierć majora, złożenie kwiatów i wygłoszenie prelekcji – 25 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- 105. rocznica powstania sejneńskiego, zapalenie zniczy na grobach poległych powstańców sejneńskich spoczywających na lokalnych nekropoliach – 25 sierpnia. Odpowiedzialni: dyrektor OIPN, OBUWiM, OBEN, złożenie kwiatów pod tablicą memoratywną poświęconą śp. Tadeuszowi Katelbachowi, pierwszemu komendantowi zdobytych przez siły powstańcze Sejn – 25 sierpnia. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN, złożenie kwiatów przed pomnikiem Powstania Sejneńskiego i Czynu Niepodległościowego Ziemi Sejneńskiej – 25 sierpnia. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.
- 83. rocznica zagłady Żydów tykocińskich / Udział pracowników OBBH w uroczystościach rocznicowych w Muzeum w Tykocinie – Wielka Synagoga – 26 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- 78. rocznica zamordowania „Inki" i „Zagończyka" / Udział dyrektora OIPN w uroczystościach rocznicowych – złożenie kwiatów pod pomnikiem „Inki" w Białymstoku – 28 sierpnia. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.
- 85. rocznica wybuchu II wojny światowej:
  - udział naczelnika OBBH w uroczystościach zorganizowanych w Dolinie Pamięci w Łomży – 1 września. Odpowiedzialne: OBBH;
  - udział naczelnika i pracowników OBUWiM w uroczystościach współorganizowanych z Kołem Rodzin i Przyjaciół Żołnierzy 42. Pułku Piechoty pod patronatem ks. abp. Józefa Guzdka Metropolity Białostockiego. Wydarzenie połączone z ogólnopolską akcją „Pamiętajmy o żołnierzach broniących Westerplatte", podczas której złożono kwiaty na grobach białostockich westerplatczyków – 1 września. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 77. rocznica urodzin bł. ks. Jerzego Popiełuszki / Obchody współorganizowane wraz z Gminą Suchowola i Fundacją im. ks. Jerzego Popiełuszki „Dobro", w ramach których odbył się finał Ogól-

nopolskiego Konkursu Wokalno-Poetyckiego „Piosenką zło zwyciężaj", złożenie kwiatów pod pomnikiem bł. ks. Jerzego Popiełuszki w Suchowoli, msza św. polowa w Okopach – 7 września. Odpowiedzialne: OBEN, dyrektor OIPN.

- 80. rocznica bitwy 9. Pułku Strzelców Konnych AK z Niemcami w rejonie Osowych Grzęd / Udział naczelnika OBBH w uroczystościach w Grajewie oraz wygłoszenie prelekcji na temat wydarzeń z 1944 r. i postawy mieszkańców powiatu grajewskiego (szczuczyńskiego) w okresie II wojny światowej – 8 września. Odpowiedzialne: OBBH.
- 85. rocznica napaści ZSRS na Polskę, Światowy Dzień Sybiraka oraz V Łomżyński Marsz Pamięci Sybiru / Udział naczelnika OBBH w uroczystościach zorganizowanych przez władze miasta Łomża – 17 września. Odpowiedzialne: OBBH.
- 85. rocznica agresji sowieckiej na Polskę we wrześniu 1939 r.:
  - udział dyrektora OIPN w uroczystościach miejskich przy pomniku Bohaterskim Matkom Sybiraczkom przy Muzeum Pamięci Sybiru, złożenie kwiatów pod pomnikiem w Białymstoku – 17 września. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN;
  - złożenie kwiatów pod pomnikiem Danuty Siedzikówny „Inki" oraz pomnikiem Mordu Katyńskiego – 17 września. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN, Biuro Prezesa;
  - udział w obchodach rocznicowych zorganizowanych przez Urząd Gminu w Lipsku oraz wygłoszenie wykładu okolicznościowego przez pracownika OBEN – 22 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Światowy Dzień Sybiraka / Udział w uroczystościach z udziałem Sybiraków w Zespole Szkół nr 1 im. gen. Stefana Roweckiego „Grota" w Zambrowie – 24 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- 40. rocznica męczeńskiej śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki:
  - spektakl słowno-muzyczny *Rozżarzone węgle miłości* w Centrum Wystawienniczo-Konferencyjnym Archidiecezji Białostockiej, współorganizowany z Klubem Inteligencji Katolickiej w Białymstoku – 8 października. Odpowiedzialne: OBEN;
  - uroczystości odsłonięcia i poświęcenia wyremontowanego staraniem OIPN Białystok krzyża upamiętniającego bł. ks. Jerzego Popiełuszkę w Hajnówce – 19 października. Odpowiedzialne: OBUWiM, OBBH;
  - koncert *W hołdzie bł. ks. Jerzemu Popiełuszce* w kościele pw. Zmartwychwstania Pańskiego w Białymstoku, współorganizowany z Zarządem Regionu Podlaskiego NSZZ „Solidarność" – 19 października. Odpowiedzialne: OBEN;
  - pokaz filmu *Prorok w dżinsach* oraz warsztaty edukacyjne na temat życia i działalności bł. ks. Jerzego Popiełuszki w Zespole Szkół w Sokółce, współorganizowane z Fundacją w Dobrym Tonie – 23 października. Odpowiedzialne: OBEN;
  - spotkanie upamiętniające postać bł. ks. Jerzego Popiełuszki „Był jednym z nas" w sali Kina TON w Białymstoku z udziałem autorów publikacji o bł. ks. Jerzym Popiełuszce (dr Grzegorz Kamil Szczecina, Jakub Gołębiewski, Paweł Kęska) oraz recital w wykonaniu zespołu „Muzyczna Odyseja" z autorskimi piosenkami i wierszami dotyczącymi życia kapłana – 6 listopada. Odpowiedzialne: OBEN;
  - otwarcie wystawy „Dekalog Księdza Jerzego. Wystawa o bł. ks. Jerzym Popiełuszce" w Domu Polskim w Budapeszcie połączone z wystąpieniem autorów wystawy – 10 listopada. Odpowiedzialne: OBEN;
  - pokaz filmu *Prorok w dżinsach* współorganizowany z Fundacją w Dobrym Tonie w Białymstoku – 12 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- 82. rocznica likwidacji getta w Łomży / Oddanie hołdu przy tablicy pamiątkowej „Wiecznej pamięci Żydów Łomżyńskich" umieszczonej w miejscu dawnej bramy do getta w Łomży – 30 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- 106. rocznica odzyskania niepodległości przez Polskę w 1918 r.:
  - wygłoszenie wykładu okolicznościowego w Urzędzie Gminy Świercze i oprowadzenie po wystawie „Ojcowie Niepodległości" przez pracownika OBEN – 4 listopada. Odpowiedzialne: OBEN;
  - złożenie kwiatów i zapalenie zniczy pod pomnikiem marsz. Józefa Piłsudskiego w Budapeszcie – 11 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.

- 80. rocznica akcji „Burza" / Koncert w Hajnówce *Kartka z tamtych dni* zorganizowany we współpracy z Hajnowskim Domem Kultury. Po koncercie odbyła się premiera teledysku *Kartka z tamtych dni* – 10 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- 106. rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości:
  - „Łomża dla Niepodległej" / Udział naczelnika OBBH w miejskich uroczystościach w miejscach pamięci narodowej w Łomży – 11 listopada. Odpowiedzialne: OBBH;
  - udział naczelnika OA w uroczystościach rocznicowych, złożenie kwiatów pod pomnikiem Józefa Piłsudskiego w Białymstoku – 11 listopada. Odpowiedzialne: OA;
  - udział naczelnika OBUWiM w XIX Młodzieżowym Marszu Niepodległości w Suwałkach; tradycyjny marsz regionu suwalskiego (od 2006 r.) w celu pielęgnowania pamięci o walce o wolność i niepodległość podejmowanej przez młodych ludzi – 11 listopada. Odpowiedzialny: OBUWiM.
- 43. rocznica wprowadzenia w Polsce stanu wojennego:
  - koncert utworów barda Solidarności Jacka Kaczmarskiego w wykonaniu Zbigniewa Bibera w Studio Rembrandt Polskiego Radia Białystok, w ramach obchodów 43. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego, Białystok – 12 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - złożenie kwiatów pod tablicą „Ku czci wszystkich Ofiar oraz pamięci tych, którzy byli wierni ideałom" i pod pomnikiem bł. ks. Jerzego Popiełuszki, kapelana Solidarności, pod pomnikiem Solidarności przy kościele pw. św. Kazimierza w Białymstoku – 13 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN, dyrektor OIPN;
  - udział dyrektora OIPN w uroczystościach 43. rocznicy Dnia Pamięci Ofiar Stanu Wojennego w Łapach. Odsłonięcie pomnika Krzyż Solidarności przy terenie dawnych Zakładów Naprawczych Taboru Kolejowego w Łapach i złożenie kwiatów pod pomnikiem w Łapach – 13 grudnia. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN;
  - złożenie wieńców i zapalenie zniczy na grobach bohaterów opozycji antykomunistycznej lat osiemdziesiątych w Białymstoku – 13 grudnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.

Delegatura IPN w Olsztynie

- 84. rocznica masowej deportacji Polaków na Sybir / Uroczystości w Kościele NMP Ostrobramskiej w Olsztynie oraz złożenie kwiatów pod tablicą – 10 lutego.
- 78. rocznica bitwy pod Gajrowskimi / Złożenie kwiatów w miejscu pochówku żołnierzy 3. Brygady Wileńskiej Narodowego Zjednoczenia Wojskowego w Orłowie, gm. Wydminy – 18 lutego.
- 84. rocznica śmierci Seweryna Pieniężnego / Złożenie kwiatów na cmentarzu na ul. Poprzecznej w Olsztynie – 23 lutego.
- Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych / Złożenie kwiatów pod pomnikiem Armii Krajowej oraz pod tablicą memoratywną poświęconą osobom związanym z powojennym podziemiem antykomunistycznym, które były przetrzymywane i represjonowane w Więzieniu Karno-Śledczym w Olsztynie – 1 marca.
- Uroczystości upamiętniające ofiary zbrodni katyńskiej:
  - złożenie kwiatów oraz zapalenie zniczy podczas uroczystości odsłonięcia tablicy okolicznościowej, a także posadzenia Dębu Pamięci w Olsztynku – 11 kwietnia;
  - złożenie kwiatów przy pamiątkowej tablicy w al. Ofiar Katyńskich, znajdującej się na terenie Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie – 12 kwietnia.
- Wojewódzkie Obchody Dnia Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej, 84. rocznica II deportacji Polaków na Sybir oraz 14. rocznica katastrofy smoleńskiej / Złożenie kwiatów pod pomnikiem upamiętniającym ofiary zbrodni katyńskiej, pod obeliskiem upamiętniającym ofiary katastrofy lotniczej pod Smoleńskiem, a także pod obeliskiem poświęconym Sybirakom – 13 kwietnia.
- Urodziny rtm. Witolda Pileckiego / Prezentacja wystawy elementarnej „Rotmistrz Witold Pilecki" w Olsztynku – 13 maja.
- Rocznica Czerwca '89 / Okolicznościowy wykład pracownika Delegatury dotyczący wyborów z 1989 r., wygłoszony podczas gali podsumowującej projekt „Niezwyciężeni" w Olsztynie – 4 czerwca.

- Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II RP / Złożenie kwiatów pod pomnikiem upamiętniającym ofiary rzezi wołyńskiej, znajdującym się na olsztyńskim cmentarzu komunalnym – 11 lipca.
- 80. rocznica powstania warszawskiego / Stoisko edukacyjne IPN przed kościołem św. Józefa w Olsztynie oraz spotkanie w sali parafialnej: „80 lat później… Powstanie warszawskie oczami świadków" (przegląd notacji i czytanie wspomnień); czytający: warmińsko-mazurska kurator oświaty Jolanta Skrzypczyńska, dyrektor Archiwum Państwowego w Olsztynie prof. Norbert Kasparek, Anna Pytasz-Kołodziejczyk, prof. UWM, dyrektor programowy Radia Olsztyn Anna Wrotek, redaktor Radia Olsztyn Robert Lesiński, radna sejmiku wojewódzkiego Bożena Ulewicz, działacz opozycji antykomunistycznej Bohdan Bachmura oraz Marta i Szymon Sacewicz. Kwiaty pod olsztyńskim pomnikiem Bohaterom Powstania Warszawskiego złożył naczelnik DIPN – 1 sierpnia.
- 80. rocznica powstania Brygady Świętokrzyskiej NSZ / Złożenie kwiatów pod pomnikiem upamiętniającym Narodowe Siły Zbrojne, znajdującym się na olsztyńskim cmentarzu komunalnym – 11 sierpnia.
- 44. rocznica powstania Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność" / Udział w uroczystościach oraz złożenie kwiatów na pl. Solidarności w Olsztynie – 25 sierpnia.
- 85. rocznica wybuchu II wojny światowej / DIPN w Olsztynie włączyła się w akcję „Pamiętamy o żołnierzach broniących Westerplatte", która ma na celu upamiętnienie żołnierzy z Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte. Z tej okazji zapalono symboliczny znicz na grobie Antoniego Szapiela w Lidzbarku Warmińskim. Ponadto złożone zostały kwiaty pod pomnikiem upamiętniającym polskich żołnierzy, którzy walczyli w obronie Rzeczypospolitej we wrześniu 1939 r., zostali ranni i jako jeńcy wojenni zmarli w rezerwowym lazarecie kortowskim w Olsztynie – 1 września.
- 85. rocznica napaści ZSRS na Polskę / Złożenie kwiatów przez naczelnika DIPN przy pamiątkowym głazie w al. Ofiar Katyńskich, która znajduje się na terenie Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie – 17 września.
- Rocznica powstania Polskiego Państwa Podziemnego / Spotkanie w Warmińsko-Mazurskim Urzędzie Wojewódzkim w Olsztynie. Odczytanie fragmentów wspomnień świadków oraz uczestników wrześniowej klęski i tworzenia zrębów Polskiego Państwa Podziemnego. W wydarzeniu udział wzięli m.in. przedstawiciele władz lokalnych, organizacji, instytucji oraz stowarzyszeń. Ponadto złożono kwiaty i zapalono symboliczne znicze pod pomnikiem Armii Krajowej w Olsztynie – 27 września.
- 55. rocznica śmierci gen. Kazimierza Sosnkowskiego / Obchody zorganizowane przez olsztyński oddział Związku Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej. Pod pomnikiem Armii Krajowej w Olsztynie złożono kwiaty – 11 października.
- Uroczystość odsłonięcia i poświęcenia popiersia prymasa Stefana Wyszyńskiego przed parafią pw. kard. Stefana Wyszyńskiego w Olsztynie / Wspólna inicjatywa Stowarzyszenia Represjonowanych w Stanie Wojennym „Pro-Patria" oraz IPN, który sfinansował popiersie – 9 listopada.
- 106. rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości / W wojewódzkich obchodach Narodowego Święta Niepodległości w Nidzicy udział wziął naczelnik DIPN – 11 listopada.
- 43. rocznica wprowadzenia stanu wojennego w Polsce / Inicjatywy DIPN mające na celu przypomnienie i upamiętnienie ofiar stanu wojennego, w tym: akcja poboru krwi, organizowana we współpracy z HDK „Legion-Leśnik" i okolicznościowa lekcja online dla szkół z województwa warmińsko-mazurskiego. Ponadto przedstawiciele DIPN uczestniczyli w uroczystościach organizowanych przez NSZZ „Solidarność" z regionu – 13 grudnia.

ODDZIAŁ IPN GDAŃSK

- 150. rocznica urodzin Wincentego Witosa / Otwarcie wystawy elementarnej „Wincenty Witos". W Gdańsku oraz Tczewie we współpracy z Zarządem Wojewódzkim Polskiego Stronnictwa Ludowego Województwa Pomorskiego zorganizowano wernisaże wystawy – 19 stycznia, 9 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- 161. rocznica wybuchu powstania styczniowego / Uroczystość przy wyremontowanym przez OBUWiM Gdańsk nagrobku powstańca styczniowego Kazimierza Porawskiego na cmentarzu parafial-

nym kościoła pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Tczewie. Wręczenie aktu przekazania opieki nad grobem powstańca nauczycielom i uczniom I Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Skłodowskiej-Curie w Tczewie – 22 stycznia. Odpowiedzialne: OBUWiM.

- Święto Służby Więziennej / Przekazanie dyrektorowi Aresztu Śledczego w Gdańsku publikacji *Niezwykła historia zwykłych obiektów. Gdańsk, ul. Kurkowa 12. Budynek, ludzie, wydarzenia* poświęconej historii aresztu w Gdańsku, a przygotowanej na zlecenie IPN – 8 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- 20. rocznica śmierci płk. Ryszarda Kuklińskiego / Otwarcie wystawy elementarnej IPN „Ryszard Kukliński" na pl. Wolnej Ukrainy w Gdyni. W bazylice św. Brygidy z inicjatywy Stowarzyszenia „Godność" została odprawiona msza święta w intencji śp. Ryszarda Kuklińskiego, w której brał udział przedstawiciel IPN – 11–12 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- 104. rocznica powrotu Pomorza do Polski i zaślubin Polski z morzem:
  - przeprowadzono zajęcia edukacyjne dla młodzieży „»Należy stworzyć niepodległe państwo polskie […] z wolnym dostępem do morza«. Powrót Pomorza i Kujaw do Polski 1918–1920"; złożono kwiaty w miejscu upamiętnienia wydarzenia – 15, 16, 23, 29 lutego. Odpowiedzialne: OBEN;
  - uroczyste złożenie kwiatów pod pomnikiem gen. Józefa Hallera w Kartuzach, odsłoniętym przez OBUWiM w 2023 r. – 13 lutego. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych:
  - Apel Pamięci i złożenie kwiatów na grobach Danuty Siedzikówny „Inki" i Feliksa Selmanowicza „Zagończyka"; msza św. w Bazylice św. Brygidy w Gdańsku – 1 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prezentacja wystawy „Żołnierze Wyklęci. Podziemie niepodległościowe 1944–1963" w Szkole Podstawowej w Kowalach – 26 lutego–8 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prezentacja wystawy „Danuta Siedzikówna" w Zespole Szkół Technicznych w Malborku – 26 lutego – 8 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prezentacja wystawy „Niezłomna, wyklęta, przywrócona pamięci. Danuta Siedzikówna »Inka« 1928–1946" w Szkole Podstawowej w Suchym Dębie – 27 lutego – 8 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prelekcja pracownika OBEN poświęcona Żołnierzom Wyklętym wygłoszona w Bibliotece w Suchym Dębie – 1 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - wprowadzenie historyczne do sztuki *Czyste serce – rzecz o Łukaszu Cieplińskim* – 1 marca. Odpowiedzialne: BWK, OBEN Gdańsk;
  - prezentacja sylwetek Żołnierzy Niezłomnych na wielkoformatowych wydrukach zawieszonych na budynku OIPN Gdańsk – 29 lutego – 7 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- 84. rocznica zamordowania przez Niemców 67 wybitnych działaczy polskich z Wolnego Miasta Gdańska (tzw. krwawy Wielki Piątek 22 marca 1940):
  - złożenie kwiatów na cmentarzu ofiar zbrodni niemieckich na gdańskiej Zaspie, przy symbolicznych nagrobkach ofiar egzekucji – 11 stycznia. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  - odsłonięcie tablicy pamięci ks. Bernarda Wieckiego, zamordowanego przez Niemców w czasie II wojny światowej w kaplicy Królewskiej w Gdańsku (z cyklu „W Hołdzie Gdańskim Orłom") – 7 marca. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  - msza św. w kościele pw. św. Jadwigi Śląskiej w Gdańsku-Nowym Porcie, połączona ze złożeniem kwiatów i zapaleniem zniczy pod pomnikiem bł. ks. Mariana Góreckiego – jednej z ofiar egzekucji – 22 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - złożenie kwiatów pod tablicami pamiątkowymi działaczy polskich z Wolnego Miasta Gdańska (z cyklu „W Hołdzie Gdańskim Orłom") oraz na cmentarzu ofiar zbrodni niemieckich na gdańskiej Zaspie, przy symbolicznych nagrobkach ofiar egzekucji – 22 marca. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  - spacer historyczny „Śladami Polaków w Wolnym Mieście Gdańsku: od dawnej Dyrekcji Kolei do kościoła Chrystusa Króla" – 23 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką:

  - prezentacja na ścianie frontowej siedziby OIPN Gdańsk wielkoformatowych wydruków przybliżających wybrane sylwetki Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką – 22 marca – 8 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - złożenie kwiatów pod pomnikiem w Leśnej Jani upamiętniającym Helenę i Józefa Malinowskich, Sprawiedliwych wśród Narodów Świata. Obelisk zrealizował OBUWiM Gdańsk – 24 marca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 79. rocznica zdobycia i zniszczenia Gdańska przez Armię Czerwoną / Wernisaż wystawy „Miasto ruin – miasto nadziei. Gdańsk zniszczony – Gdańsk odrodzony" prezentującej historię destrukcji i odbudowy miasta nad Motławą – 27 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej:
  - prezentacja na ścianie frontowej siedziby OIPN Gdańsk wielkoformatowych wydruków przybliżających najważniejsze aspekty zbrodni katyńskiej – 12–26 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - uroczystość posadzenia przy Zespole Kształcenia i Wychowania w Dzierżążnie Dębu Pamięci poświęconego por. Wojska Polskiego Stanisławowi Szarmachowi zamordowanemu w Katyniu (w ramach programu edukacyjnego „Katyń… ocalić od zapomnienia") – 16 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - prelekcja *Katyń – dzieje zbrodni i kłamstwa 1940–1990* w Bibliotece Miejskiej w Braniewie – 24 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - złożenie kwiatów pod pomnikiem upamiętniającym ofiary zbrodni katyńskiej w Kadynach i tablicą upamiętniającą policjantów Powiatowej Policji Państwowej w Tczewie – ofiary zbrodni katyńskiej – 12 kwietnia. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  - udział w uroczystościach pod tablicą upamiętniającą marynarzy polskich zamordowanych na Wschodzie (budynek Dowództwa Marynarki Wojennej) oraz udział w uroczystościach na cmentarzu Obrońców Wybrzeża w Gdyni-Redłowie – 13 kwietnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 80. rocznica bitwy o Monte Cassino / Prezentacja okolicznościowych banerów na budynku OIPN – 18 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- 35. rocznica transformacji ustrojowej / Promocja dyskusji „Młodzi radykalni a transformacja ustrojowa" – 5 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- 40. rocznica śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki / Dyskusja oraz otwarcie nowej wystawy poświęconej ks. Popiełuszce „Zło dobrem zwyciężaj. Ksiądz Jerzy Popiełuszko na Wybrzeżu Gdańskim" – 8 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- 103. rocznica III powstania śląskiego / W Ustce oddano pod opiekę Młodzieżowej Radzie Miasta Ustka wyremontowany przez OBUWiM nagrobek Józefa Hoffmana, powstańca wielkopolskiego i śląskiego, żołnierza wojny polsko-bolszewickiej i kampanii polskiej 1939 r. – 20 czerwca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II RP, 81. rocznica krwawej niedzieli na Wołyniu / Pod gdańskim pomnikiem Pamięci Ofiar Eksterminacji Ludności Polskiej na Wołyniu odbyły się uroczystości ku czci ofiar ludobójstwa wołyńskiego. Obchodom towarzyszyła msza św. odprawiona w kościele pw. św. Brygidy w Gdańsku – 11 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- 103. rocznica plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu / W Wejherowie oddano pod opiekę harcerzom wyremontowany przez OBUWiM nagrobek ks. Wacława Osińskiego, działacza plebiscytowego – 19 lipca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 80. rocznica wybuchu powstania warszawskiego / Prezentacja okolicznościowych banerów na budynku OIPN, stoisko edukacyjne z materiałami dotyczącymi powstania warszawskiego – 1 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- 110. rocznica wymarszu Pierwszej Kompanii Kadrowej Legionów / Pod pomnikiem Józefa Piłsudskiego w Gdańsku oficjalnym uroczystościom towarzyszyło stoisko edukacyjne gdańskiego OIPN, gdzie dostępne były torby i przypinki z motywami patriotycznymi oraz materiały edukacyjne – 4 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.

- 83. rocznica śmierci św. Maksymiliana Marii Kolbego / Prezentacja okolicznościowej grafiki na budynku OIPN – 14 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- 104. rocznica Bitwy Warszawskiej / Prezentacja okolicznościowej grafiki na budynku OIPN – 15 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- 85. rocznica paktu Ribbentrop–Mołotow / Prezentacja grafiki na budynku OIPN – 23 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- 78. rocznica śmierci polskich bohaterów: Danuty Siedzikówny „Inki" oraz Feliksa Selmanowicza „Zagończyka" / Uroczystość na cmentarzu i złożenie kwiatów na grobach Danuty Siedzikówny „Inki" i Feliksa Selmanowicza „Zagończyka"; złożenie kwiatów pod tablicą pamięci pomordowanych w więzieniu przy ul. Kurkowej w Gdańsku; uroczysta msza św. w kościele pw. św. Jana Bosko w Gdańsku-Oruni, po której złożono kwiaty pod pomnikiem Danuty Siedzikówny „Inki" – 28 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- 44. rocznica porozumień sierpniowych i powstania NSZZ „Solidarność" / Odsłonięciu pomnika Lecha Bądkowskiego na skwerze przy kościele św. Jana w Gdańsku towarzyszyła biograficzna wystawa elementarna „Lech Bądkowski" – 31 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- 85. rocznica wybuchu II wojny światowej:
  - uroczystości rocznicowe zorganizowane we współpracy z gminą Skarszewy (Apel Pamięci i złożenie kwiatów pod pomnikiem Bohaterów Skarszew i Okolic poległych w latach 1939–1945; koncert „Warszawskiej Orkiestry Sentymentalnej" w Gminnym Ośrodku Kultury w Skarszewach) – 1 września. Odpowiedzialne: OBEN;
  - uroczystość odsłonięcia na Pomorskim Centrum Reumatologicznym w Sopocie tablicy pamięci Jadwigi Titz-Kosko, powstańca warszawskiego, żołnierza AK, wybitnej lekarki i działaczki społecznej oraz kpt. Stanisława Koski, poległego w kampanii polskiej 1939 r. – 1 września. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  - prezentacja okolicznościowych grafik na budynku OIPN – 1 września. Odpowiedzialne: OBEN;
  - uroczystości pogrzebowe nieznanego żołnierza Wojska Polskiego poległego w obronie Wybrzeża w Kosakowie, obchody w kwaterze wojennej cmentarza parafialnego – 19 września. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 85. rocznica agresji sowieckiej na Polskę / Prezentacja okolicznościowych grafik na budynku OIPN – 17 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- 85. rocznica utworzenia Organizacji Harcerzy ZHP / Uroczystość odsłonięcia wyremontowanego pomnika śp. Danuty Turowieckiej, harcerki Szarych Szeregów na cmentarzu garnizonowym w Gdańsku – 27 września. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Niemieckiej Zbrodni Pomorskiej 1939 r.:
  - uroczystość odsłonięcia tablicy pamięci pomordowanych przez Niemców nauczycieli z gminy Lubichowo na budynku szkoły podstawowej w Lubichowie – 2 października. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  - uroczystość w siedzibie Sądu Rejonowego w Gdyni, odsłonięcie tablicy pomordowanych przez Niemców pracowników gdyńskiego wymiaru sprawiedliwości – 3 października. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 85. rocznicy powstania 2. Dywizji Strzelców Pieszych we Francji / Uroczystość odsłonięcia epitafium ks. Leona Bemke, polskiego działacza z WMG, kapelana 2. DSP, w kościele parafii pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Gdańsku – 10 listopada. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 106. rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości / Odsłonięcie repliki zniszczonego przez Niemców pomnika marsz. Józefa Piłsudskiego w Iłowie-Osadzie – 11 listopada. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 40. rocznica męczeńskiej śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki:
  - prezentacja okolicznościowych grafik na budynku OIPN – 19 października. Odpowiedzialne: OBEN;
  - premiera filmu *Popiełuszko. Testament wolności* w reż. Jakuba Klebby, przygotowanego przez OBEN – 20 listopada. Odpowiedzialne: OBEN;

  - odsłonięcie epitafium bł. ks. Jerzego Popiełuszki, w katedrze pw. św. Mikołaja w Elblągu – 15 grudnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 43. rocznica wprowadzenia w Polsce stanu wojennego:
  - prezentacja okolicznościowych grafik na budynku OIPN – 13 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - zapalenie zniczy w Gdańsku na grobie Antoniego Browarczyka, w rocznicę śmierci jednej z pierwszych ofiar śmiertelnych stanu wojennego – 17 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- 54. rocznica Grudnia ’70 / Prezentacja okolicznościowych grafik na budynku OIPN – 16 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.

Delegatura IPN w Bydgoszczy

- 105. rocznica bitwy o Ślesin / Odsłonięto tablicę pamiątkową dedykowaną kpt. Wiktorowi Rossie. Tablica została ufundowana przez Delegaturę IPN w Bydgoszczy. W uroczystościach wziął udział dyrektor OIPN w Gdańsku oraz naczelnik DIPN – 8 stycznia.
- 40. rocznica śmierci Piotra Bartoszcze / Ogólnopolskie obchody w Inowrocławiu. Złożono kwiaty w Radłówku, w miejscu, gdzie najprawdopodobniej zamordowano działacza Solidarności. W mszy św. uczestniczył dyrektor OIPN w Gdańsku, naczelnik DIPN oraz przedstawiciele władz samorządowych, organizacji i związków. Po mszy św. przed kościołem odbył się wernisaż wystawy „Prawo do poszukiwania prawdy. Piotr Bartoszcze (1950–1984)” przygotowanej przez delegaturę bydgoską. Obchody zakończyła dyskusja „»Petrus znaczy skała«. Pamięć o Piotrze Bartoszcze jako element współczesnego dyskursu o przeszłości”, która odbyła się w Muzeum Jana Kasprowicza w Inowrocławiu, z udziałem pracowników DIPN – 7 lutego.
- Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych / Oficjalne uroczystości współorganizowane przez wojewodę kujawsko-pomorskiego Michała Sztybla, marszałka województwa kujawsko-pomorskiego Piotra Całbeckiego, szefa Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych, dowódcę Garnizonu Bydgoszcz gen. dyw. Artura Kępczyńskiego i naczelnik Delegatury IPN w Bydgoszczy. Wydarzeniom towarzyszyła wystawa przygotowana przez IPN „Ocaleni z niepamięci. Żołnierze podziemia antykomunistycznego z bydgoskiej »Łączki«” przed Kujawsko-Pomorskim Urzędem Wojewódzkim w Bydgoszczy. W ramach uroczystości 1 marca złożono kwiaty na kwaterze Żołnierzy Wyklętych (cmentarz komunalny, ul. Kcyńska 51), a 3 marca odbyła się msza św. w intencji Żołnierzy Wyklętych (parafia wojskowa pw. Matki Bożej Królowej Pokoju w Bydgoszczy, ul. Bernardyńska 2) – 1, 3 marca.
- 43. rocznica wydarzeń bydgoskiego Marca ’81 / Przed siedzibą Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy odbyły się uroczyste obchody organizowane przez wojewodę kujawsko-pomorskiego Michała Sztybla, marszałka województwa kujawsko-pomorskiego Piotra Całbeckiego, prezydenta Bydgoszczy Rafała Bruskiego, przewodniczącego Zarządu Regionu Bydgoskiego NSZZ „Solidarność” Sebastiana Gawronka oraz dyrektora OIPN w Gdańsku, który wygłosił okolicznościową przemowę. Przed budynkiem urzędu wojewódzkiego stanęła wystawa „Tu rodziła się Solidarność Rolników” przygotowana przez Delegaturę IPN w Bydgoszczy – 19 marca.
- 84. rocznica zbrodni katyńskiej / Bydgoska Rodzina Katyńska zorganizowała w kościele pw. Świętych Polskich Braci Męczenników przy ul. ks. Jerzego Popiełuszki w Bydgoszczy uroczystości poświęcone zbrodni sowieckiej. Odprawiona została msza św. w intencji ofiar, po niej nastąpiło złożenie kwiatów pod krzyżem katyńskim przed świątynią. W uroczystościach udział wziął dyrektor OIPN w Gdańsku oraz naczelnik DIPN. Obecni byli zastępca prezydenta Bydgoszczy, wojewoda kujawsko-pomorski, zastępca marszałka województwa, przedstawiciele służb mundurowych, harcerze, liczne poczty sztandarowe, kombatanci. Dyrektor OIPN w Gdańsku w okolicznościowym przemówieniu zwrócił uwagę, że zbrodnia katyńska dokonana przez Związek Sowiecki była ludobójstwem. Zaznaczył, że naszym obowiązkiem jest kultywowanie pamięci o jej ofiarach, polskich obywatelach II RP, zwłaszcza że w Federacji Rosyjskiej do dzisiaj jest żywe kłamstwo katyńskie, według którego polskich obywateli zamordowali Niemcy – 14 kwietnia.
- 43. rocznica podpisania porozumienia bydgoskiego z 1981 r. / W Kujawsko-Pomorskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Minikowie odbyły się obchody rocznicowe organizowane przez marszał-

ka województwa kujawsko-pomorskiego, Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie, „Społeczny Komitet Solidarni – Wieś Pamięta" oraz Delegaturę IPN w Bydgoszczy. Podczas uroczystości pracownik DIPN wygłosił wykład „Jak i dlaczego uczyć o Solidarności rolniczej?". Ponadto zaprezentowany został film edukacyjny poświęcony wydarzeniom bydgoskiego Marca '81 r. przygotowany przez IPN i TVP3 Bydgoszcz. Zaproszeni goście otrzymali również broszurę autorstwa Wojciecha Gonery *Symbol niezłomnej wsi. Piotr Bartoszcze (1950–1984)*, wydaną przez IPN w Bydgoszczy – 17 kwietnia.

- 81. rocznica zbrodni wołyńskiej / Naczelnik DIPN wzięła udział w uroczystościach w Grudziądzu przy pomniku pomordowanych. Wydarzenie zorganizowane przez tamtejsze Towarzystwo Miłośników Kresów Wschodnich. Uroczystości otworzył przedstawiciel TMKW Zygmunt Krzemień. Okolicznościowe przemówienie wygłosiła naczelnik DIPN, która zwracała uwagę na okoliczności, przebieg i cel eksterminacji polskiej ludności na Kresach Wschodnich – 11 lipca.
- 85. rocznica napaści ZSRS na Polskę, 96. rocznica powstania Związku Sybiraków / Naczelnik DIPN w Bydgoszczy wzięła udział w uroczystościach zorganizowanych przez Związek Sybiraków i Urząd Miasta w Bydgoszczy – 17 września.
- Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Niemieckiej Zbrodni Pomorskiej 1939 r. / W Toruniu, w parku Pamięci Ofiar Zbrodni Pomorskiej, odbyły się wojewódzkie obchody Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Niemieckiej Zbrodni Pomorskiej 1939 r. DIPN reprezentowała naczelnik, która przekazała organizatorom list napisany przez dyrektora OIPN w Gdańsku. Uroczystościom towarzyszyła wystawa IPN w Bydgoszczy: „Zbrodnia Pomorska 1939. Początek ludobójstwa niemieckiego w okupowanej Polsce" – 2 października.
- 85. rocznica zbrodni niemieckich z jesieni 1939 r. w Rypinie / Organizatorami uroczystości były: Gmina Miasta Rypin, Gmina Rypin, parafia pw. Świętej Trójcy w Rypinie i Muzeum Ziemi Dobrzyńskiej w Rypinie. W czasie uroczystości głos zabrał m.in. dyrektor OIPN w Gdańsku – 25 października.
- 68. rocznica wystąpienia bydgoszczan 18 listopada 1956 r. w obronie wolności słowa przeciwko reżimowi komunistycznemu / Uroczystości rozpoczęły się mszą św. w kościele pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy na Szwederowie w Bydgoszczy. Następnie uczestnicy przemaszerowali na pobliskie Wzgórze Dąbrowskiego, na skwer 18 Listopada 1956 r. W uroczystościach udział wzięły poczty sztandarowe organizacji kombatanckich, Solidarności, szkół, przedstawiciele władz miasta, samorządu. IPN reprezentowali dyrektor OIPN Gdańsk oraz naczelnik DIPN – 17 listopada.
- 43. rocznica wprowadzenia stanu wojennego w Polsce:
  - w przededniu 43. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego w Polsce dyrektor OIPN Gdańsk złożył kwiaty pod pomnikiem Solidarności w Grudziądzu – 12 grudnia;
  - w Kujawsko-Pomorskim Urzędzie Wojewódzkim w Bydgoszczy odbyły się uroczystości związane z Dniem Pamięci Ofiar Stanu Wojennego. Delegacji IPN przewodniczył dyrektor OIPN Gdańsk – 13 grudnia.

ODDZIAŁ IPN KATOWICE

- 79. rocznica marszu śmierci – tragicznej ewakuacji KL Auschwitz-Birkenau / Wydarzenie przy tablicy upamiętniającej ofiary marszu, umieszczonej na budynku przy stadionie KS „Iska" przy ul. Bogedaina w Pszczynie, zorganizowane przez Starostwo Powiatowe w Pszczynie, z udziałem przedstawicieli władz samorządowych, organizacji społecznych i kombatanckich, młodzieży szkolnej, a także prezesa IPN Karola Nawrockiego, dyrektora OIPN w Katowicach oraz naczelnika OBUWiM – 18 stycznia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu / Uroczystość przy pomniku upamiętniającym ofiary terroru hitlerowskiego lat 1939–1945, znajdującym się na cmentarzu żydowskim przy ul. Kozielskiej 16 w Katowicach, współorganizowana z Gminą Wyznaniową Żydowską w Katowicach, z udziałem przedstawicieli władz wojewódzkich i samorządowych, organizacji społecznych, stowarzyszeń, instytucji kultury, szkół różnych szczebli – 26 stycznia. Odpowiedzialne: OBUWiM.

- 150. rocznica urodzin Wincentego Witosa / Obchody zorganizowane w Gródku przez Konsulat Generalny RP w Ostrawie oraz Polski Związek Kulturalno-Oświatowy – Koło w Gródku, zaprezentowano publikacje IPN poświęcone Wincentemu Witosowi, jednemu z Ojców Niepodległości. Jedną z nich, komiks ukazujący biografię Wincentego Witosa, przekazano uczniom Polskiej Szkoły Podstawowej w Gródku na Zaolziu – 27 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych / I część uroczystości: poświęcenie grobów pięciu żołnierzy podziemia niepodległościowego: Henryka Filipeckiego, Antoniego Fojcika, Władysława Grada, Mariana Kostępskiego i Antoniego Tkocza, znajdujących się w kwaterze Żołnierzy Wyklętych na cmentarzu komunalnym przy ul. Murckowskiej w Katowicach, wybudowanych ze środków finansowych BUWiM. Aktu poświęcenia dokonał ks. ppłk Grzegorz Bechta – proboszcz parafii wojskowej pw. św. Kazimierza Królewicza w Katowicach. Wydarzenie odbyło się z udziałem rodzin żołnierzy drugiej konspiracji, przedstawicieli władz wojewódzkich oraz samorządowych. Druga część uroczystości została zorganizowana we współpracy z parafią pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Katowicach: okolicznościowy koncert Orkiestry KWK „Wujek" Polskiej Grupy Górniczej w kościele, uroczysta msza św. z udziałem przedstawicieli władz wojewódzkich i samorządowych, reprezentantów środowisk kombatanckich, patriotycznych i społecznych, służb mundurowych, harcerstwa, klas mundurowych ze szkół średnich z Katowic oraz Tychów, a także mieszkańców Katowic. Liturgii sprawowanej w intencji Żołnierzy Wyklętych przewodniczył biskup pomocniczy i wikariusz generalny archidiecezji katowickiej Marek Szkudło. Po mszy św. na placu przykościelnym odbył się wojskowy Apel Pamięci z udziałem żołnierzy 13. Śląskiej Brygady Obrony Terytorialnej, po którym uczestnicy i delegacje różnych środowisk złożyli kwiaty i wiązanki w kaplicy „Golgota Ojczyzny". Po zakończonych uroczystościach miało miejsce symboliczne spotkanie pokoleń przy żołnierskiej grochówce – 1 marca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 9. rocznica śmierci mjr. Czesława Blicharskiego wyróżnionego nagrodą Kustosz Pamięci Narodowej / Spotkanie wspomnieniowe przy grobie śp. mjr. Blicharskiego z udziałem delegacji pracowników OBUWiM oraz Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich Oddział w Zabrzu – 21 marca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką / Uroczystość przy grobowcach Reginy i Konrada Zimoniów oraz Stefanii Rozner de domo Zimoń odznaczonych medalem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, na cmentarzu komunalnym w Rybniku, z udziałem przedstawicieli OIPN, władz samorządowych, duchowieństwa, lokalnych instytucji kultury, szkół – 25 marca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 56. rocznica śmierci Zofii Kossak-Szatkowskiej / Uroczystość przy grobie pisarki na cmentarzu parafialnym w Górkach Wielkich, zorganizowana przez OIPN, Starostwo Powiatowe w Cieszynie, Gminę Brenna oraz Muzeum Zofii Kossak-Szatkowskiej Prowadzenie: naczelnik OBUWiM, z udziałem prezesa Karola Nawrockiego, przedstawicieli władz samorządowych, instytucji kultury, organizacji społecznych i młodzieży. Druga część wydarzenia odbyła się w Muzeum Zofii Kossak-Szatkowskiej – promocja książki *Ja i moje książki – to jedno. Rozważania o pisarstwie Zofii Kossak* autorstwa prof. Krystyny Heskiej-Kwaśniewicz oraz prof. Zdzisławy Mokranowskiej, wydanej przez IPN, z udziałem autorek. Dyskusję poprowadziła dr hab. Lucyna Sadzikowska, prof. UŚ – 9 kwietnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 84. rocznica zbrodni katyńskiej / Msza św. w kościele garnizonowym pw. św. Kazimierza Królewicza w Katowicach, odprawiona pod przewodnictwem abp. Adriana Galbasa SAC w intencji polskich oficerów pomordowanych w Katyniu, Miednoje, Charkowie oraz innych miejscach kaźni na terenie byłego ZSRS. Druga część uroczystości odbyła się na pobliskim pl. Andrzeja pod pomnikiem Ofiar Katynia, podczas której odczytany został Apel Pamięci zakończony salwą honorową w wykonaniu żołnierzy 13. Śląskiej Brygady Obrony Terytorialnej. W wydarzeniu, współorganizowanym z parafią wojskową pw. św. Kazimierza Królewicza, udział wzięli przedstawiciele władz wojewódzkich i samorządowych, duchowieństwa, służb mundurowych, organizacji społecznych i kombatanckich, młodzież szkolna – 10 kwietnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.

- 84. rocznica zbrodni katyńskiej / W ramach obchodów rocznicowych Muzeum w Tarnowskich Górach zorganizowało spotkanie historyczne, w czasie którego pracownik OBEN wygłosił wykład: „»...ofiary były całkowicie zaskoczone śmiercią«. Modus operandi zbrodni katyńskiej a pamięć zbiorowa Polaków" – 16 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- 80. rocznica bitwy pod Falaise / W ramach obchodów rocznicowych Muzeum Historii Katowic zorganizowało spotkanie historyczne dla młodzieży, w czasie którego naczelnik OBEN wygłosił wykład „Odyseja Czarnych Diabłów. Udział 1. Dywizji Pancernej gen. Stanisława Maczka w walkach na zachodzie Europy" – 19 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- 35. rocznica powstania Towarzystwa Przyjaciół Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich Oddział Katowice / Pierwsza część uroczystości: msza święta w kościele pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Katowicach oraz złożenie kwiatów pod pomnikiem upamiętniającym Orlęta i Kadetów Lwowskich. Druga część uroczystości odbyła się w Miejskim Domu Kultury „Koszutka", zakończyła się okolicznościowym koncertem w wykonaniu krakowskiego zespołu „Chawira". Wydarzenie współorganizowane przez katowicki Oddział Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich, OIPN, parafię pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Katowicach oraz Miejski Dom Kultury „Koszutka"– 28, 30 kwietnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Dzień Kadeta / Wydarzenie zorganizowane we współpracy z Towarzystwem Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich Oddział w Katowicach przy tablicy umieszczonej na Skwerze Kadetów Lwowskich w Katowicach – 21 maja. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 76. rocznica śmierci rtm. Witolda Pileckiego / „Znicze pamięci" – akcja polegająca na uhonorowaniu rtm. Witolda Pileckiego w 76. rocznicę jego śmierci. W ramach akcji zapalono symboliczne znicze w zlokalizowanych na terenie województwa śląskiego miejscach poświęconych pamięci bohatera: przy obelisku na skwerze im. rtm. Witolda Pileckiego w Katowicach, tablicy poświęconej rtm. Witoldowi Pileckiemu przy al. Wolności 33 w Częstochowie oraz przy Dębie Pamięci „Witold" w Chorzowie – 25 maja. Odpowiedzialne: OBEN, OBUWiM.
- Narodowy Dzień Pamięci Powstań Śląskich / Wydarzenie zorganizowane przez OBUWiM we współpracy z parafią wojskową św. Kazimierza Królewicza w Katowicach: uroczysta msza św. oraz odsłonięcie sfinansowanej ze środków OBUWiM tablicy memoratywnej poświęconej dowódcom i uczestnikom powstań z lat 1919–1920–1921, którzy przyczynili się do powrotu części Górnego Śląska w granice niepodległej Polski – 20 czerwca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 81. rocznica zbrodni wołyńskiej, Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II RP / Wydarzenie zorganizowane we współpracy z Towarzystwem Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich Oddział w Katowicach odbywające się przy tablicy upamiętniającej Polaków zamordowanych na Kresach Wschodnich II RP, znajdującej się na jednej ze ścian kaplicy cmentarza przy ul. Sienkiewicza w Katowicach – 11 lipca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Narodowy Dzień Pamięci Powstania Warszawskiego / Wydarzenie rocznicowe połączone z oznaczeniem mogiły śp. Janusza Nikodemskiego, powstańca warszawskiego rodem z Katowic, plakietą „Grób weterana walk o Wolność i Niepodległość Polski" – 1 sierpnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 85. rocznica wybuchu II wojny światowej:
  - wydarzenie upamiętniające pięciu polskich żołnierzy – obrońców Westerplatte, których groby znajdują się na terenie województwa śląskiego. Nagrobki: Stanisława Bartochy (cmentarz tzw. Pekiński, ul. 11 Listopada w Sosnowcu), Aleksego Kowalika (cmentarz przy ul. Kościuszki w Blachowni), Michała Plewaka (cmentarz przy ul. Plonowej w Gliwicach-Bojkowie) i Edwarda Szewczuka (cmentarz przy ul. Plonowej w Gliwicach-Bojkowie) zostały dodatkowo oznaczone plakietą „Grób weterana walk o Wolność i Niepodległość Polski". Na mogile Bronisława Grudzińskiego, na cmentarzu parafialnym przy ul. gen. Hallera w Sławkowie, złożono kwiaty – 1 września. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  - obchody IV Święta Pułkowego 7. Pułku Artylerii Lekkiej w Złotym Potoku. Rozpoczęło je spotkanie zorganizowane w ramach III Zjazdu Rodzin Żołnierzy 7. Dywizji Piechoty. Po złożeniu kwiatów na cmentarzu parafialnym pod tablicą na zbiorowej mogile 7. Dywizji Piechoty po-

ległych w walkach z Niemcami we wrześniu 1939 r. odbyła się oficjalna część uroczystości. W czasie ceremonii odczytano Apel Pamięci poświęcony żołnierzom 7. Dywizji Piechoty i jej szlakowi bojowemu w 1939 roku. Po skończonej ceremonii, pracownik OBEN wygłosił w Samorządowym Ośrodku Kultury i Sportu w Janowie wykład „Działania bojowe 7. Dywizji Piechoty w rejonie Częstochowy 1–4 IX 1939". W czasie trwania uroczystości można było oglądać uzbrojenie i wyposażenie Wojska Polskiego z 1939 r. – 8 września. Odpowiedzialne: OBEN.

- 81. rocznica zbrodni popełnionej przez okupanta niemieckiego 3 września 1943 r. na dziesięciu mieszkańcach Kamesznicy należących do oddziału partyzanckiego oraz sprzyjających działaniom partyzantów / Wydarzenie zorganizowane przy pomniku zlokalizowanym w Kamesznicy, ul. Górna, we współpracy OBUWiM z Urzędem Gminy Milówka oraz sołectwem wsi Kamesznica – 5 września. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Światowy Dzień Sybiraka / Wydarzenie przy tablicy pamiątkowej poświęconej pamięci dr. Józefa Zemły, znajdującej się na ścianie frontowej budynku Sądu Okręgowego w Katowicach przy ul. Francuskiej oraz pod pomnikiem „Sybirakom – Sybiracy" na cmentarzu ewangelickim, współorganizowane z Oddziałem Związku Sybiraków w Katowicach – 17 września. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Dzień Polskiego Państwa Podziemnego / Uroczystość połączona z oznaczeniem grobu komendanta Okręgu Śląskiego Służby Zwycięstwu Polski Józefa Korola tabliczką „Grób weterana walk o Wolność i Niepodległość Polski". Wydarzenie miało miejsce na cmentarzu komunalnym w Cieszynie przy ul. Katowickiej – 27 września. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 80. rocznica udziału 1. Dywizji Pancernej w wyzwoleniu Europy Zachodniej / Wizyta w Polsce wnuczki gen. Stanisława Maczka Karoliny Maczek-Skillen. W ramach wizyty zorganizowano spotkania w szkołach w Katowicach, Kielcach, Bliżynie, Bydgoszczy i Koronowie, a także w Przystanku Historia w Częstochowie oraz w Centralnym Przystanku Historia w Warszawie, gdzie nagrano notację – 1–7 października. Odpowiedzialne: OBEN Katowice, BEN, DIPN Kielce, DIPN Bydgoszcz.
- 40. rocznica męczeńskiej śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki / Współorganizacja konferencji „*Da questa morte nacque del bene* – Z tej śmierci narodziło się dobro" wraz z tygodnikiem „Gość Niedzielny" oraz Ośrodkiem Dokumentacji i Studium Pontyfikatu Jana Pawła II w Rzymie. Udział dyrektora OIPN – inauguracja oraz reprezentacja. Rzym – 15 października. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.
- 43. rocznica pacyfikacji KWK „Wujek" w Katowicach / Oddanie hołdu zamordowanym górnikom oraz złożenie kwiatów na grobach Józefa Czekalskiego (cmentarz komunalny przy ul. Panewnickiej w Katowicach), Joachima Gnidy (cmentarz ewangelicki w Mikołowie, pl. Jana Karpeckiego), Zbigniewa Wilka (cmentarz parafialny przy ul. Armii Krajowej w Katowicach), Ryszarda Gzika (cmentarz parafialny przy ul. Armii Krajowej w Katowicach), Bogusława Kopczaka (cmentarz parafialny przy ul. Francuskiej w Katowicach) – 16 grudnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.

ODDZIAŁ IPN KRAKÓW

- 31. rocznica śmierci ks. Kazimierza Jancarza / Udział pracownika OBBH w uroczystościach rocznicowych zorganizowanych przez Duszpasterstwo Ludzi Pracy przy parafii pw. św. o. Maksymiliana Kolbego w Krakowie-Mistrzejowicach – 7 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- 80. rocznica pacyfikacji niemieckich w Makowie Podhalańskim / Złożenie kwiatów na zbiorowym grobie ofiar oraz pod pomnikami upamiętniającymi rozstrzelanych na osiedlu Zagórze i w Juszczynie – 3 kwietnia. Odpowiedzialne: WSdsPiI.
- 84. rocznica zbrodni katyńskiej / Udział pracownika WSdsPiI w uroczystości w Mszanie Dolnej upamiętniającej zbrodnię katyńską – 13 kwietnia. Odpowiedzialne: WSdsPiI.
- 79. rocznica rozbicia więzienia PUBP w Miechowie / Udział pracownika OBBH w uroczystości zorganizowanej przez Muzeum Ziemi Miechowskiej, Urząd Miasta i Gminy w Miechowie i Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość" Obszar Południowy – 25 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- 76. rocznica śmierci rtm. Witolda Pileckiego / Koordynacja ogólnopolskiej akcji „Znicze pamięci w 76. rocznicę śmierci rtm. Witolda Pileckiego" oraz zapalenie zniczy w miejscach związanych z rtm. Pileckim w Krakowie i Małopolsce (popiersie w parku Jordana; miejsca, w których ukrywał

się po ucieczce z niemieckiego obozu koncentracyjnego Auschwitz: klasztor Bernardynów w Alwerni, dworek Koryznówka w Nowym Wiśniczu, gospodarstwo Mazurkiewiczów w Tyńcu; a także pomnik rtm. Pileckiego – patrona Małopolskiej Uczelni Państwowej w Oświęcimiu; tablica pamięci na Rynku w Bochni; park im. rtm. Pileckiego w Nielepicach; Publiczna Szkoła Podstawowa im. Pileckiego w Jodłówce) – 25 maja. Odpowiedzialny: asystent prasowy OIPN.
- 85. rocznica wybuchu II wojny światowej / Udział w ogólnopolskiej akcji „Zapal znicz pamięci dla westerplatczyka". Pracownicy oddziału zapalili znicze na grobach obrońców Westerplatte, którzy są pochowani w Krakowie, Małopolsce i Świętokrzyskiem – 1 września. Odpowiedzialny: asystent prasowy OIPN.

Delegatura IPN w Kielcach
- 25. rocznica śmierci ppor. Jana Zdeba / Odsłonięcie tablicy pamiątkowej w Zespole Placówek Oświatowych w Kozłowie (gm. Małogoszcz) upamiętniającej żołnierza 4. Pułku Piechoty Legionów w Kielcach, walczącego we wrześniu 1939 r. na Westerplatte. Uroczystość zorganizowana przez Urząd Miasta i Gminy w Małogoszczu, Zespół Placówek Oświatowych w Kozłowie oraz Stowarzyszenie „Lokalni Patrioci" – 10 stycznia.
- 80. rocznica pacyfikacji wsi Topola / Upamiętnienie 20 mężczyzn zamordowanych przez Niemców w 1944 r. Uroczystość zorganizowana przez Urząd Miasta i Gminy Skalbmierz na cmentarzu w Skalbmierzu, pod pomnikiem w Topoli i w miejscowej szkole podstawowej – 28 stycznia.
- 84. rocznica I deportacji Polaków na Syberię / Upamiętnienie pierwszej wywózki odbyło się przy pomniku Matki Polki Sybiraczki w Kielcach z udziałem przedstawicieli młodzieży, władz lokalnych, parlamentu, stowarzyszeń i służb mundurowych. Uroczystość zorganizowana we współpracy ze Związkiem Sybiraków Oddział Wojewódzki Kielce, Stowarzyszeniem „Kielecka Rodzina Katyńska" i Urzędem Miasta Kielce – 10 lutego.
- 82. rocznica przemianowania ZWZ na AK / Uroczystości przy pomniku Armii Krajowej „Jodła" na skwerze Stefana Żeromskiego w Kielcach z udziałem kombatantów, przedstawicieli władz, wojska, organizacji pozarządowych i młodzieży szkolnej. W ramach wydarzenia zorganizowano także prezentację wystawy, projekcję filmu i quiz wiedzy. Uroczystość zorganizowana przez Światowy Związek Armii Krajowej Okręg Kielce, DIPN, Urząd Miasta Kielce, Centrum Przygotowań do Misji Zagranicznych, Świętokrzyskie Kuratorium Oświaty, Świętokrzyską Komendę Wojewódzką Policji w Kielcach – 14 lutego.
- Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych:
  - uroczystość zorganizowana przez Świętokrzyski Urząd Wojewódzki, Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, Garnizon Kielce, Urząd Miasta Kielce – upamiętnienie żołnierzy podziemia niepodległościowego odbyło się w Kielcach na cmentarzu Piaski (przy pomniku ofiar i na kieleckiej „Łączce") oraz przy pomniku Armii Krajowej „Jodła" na skwerze Stefana Żeromskiego – 1 marca;
  - uroczystość miejska zorganizowana przez Urząd Miasta i Szkołę Podstawową nr 10 w Starachowicach – upamiętnienie żołnierzy podziemia niepodległościowego odbyło się w kościele pw. Wszystkich Świętych – 1 marca.
- 14. rocznica katastrofy smoleńskiej / Ofiary katastrofy upamiętniono przy pomniku na zboczu góry Grabina w Kielcach – 10 kwietnia.
- Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej, 84. rocznica zbrodni katyńskiej:
  - upamiętnienie 84. rocznicy zbrodni katyńskiej miało formę IX Kieleckiego Marszu Katyńskiego, który przeszedł trasę z centrum Kielc na skwer Pamięci Ofiar Katynia, przed monument Sen, gdzie odbyła się główna część uroczystości z udziałem władz lokalnych, służb mundurowych, młodzieży szkolnej i grup rekonstrukcyjnych. Uroczystość zorganizowana przez DIPN, Stowarzyszenie „Kielecka Rodzina Katyńska", Kuratorium Oświaty w Kielcach, Wojewodę Świętokrzyskiego, Marszałka Województwa Świętokrzyskiego, Prezydenta Miasta Kielce, Starostę Powiatu Kieleckiego, Komendę Wojewódzką Policji w Kielcach, Centrum Przygotowań do Misji Zagranicznych w Kielcach, Karpacki Oddział SG, Wojewódzki Sztab Wojskowy w Kielcach,

10. Świętokrzyską Brygadę Obrony Terytorialnej, Kielecki Szwadron Kawalerii im. 13. Pułku Ułanów Wileńskich, Świętokrzyską Wojewódzką Komendę Ochotniczych Hufców Pracy, Areszt Śledczy w Kielcach, Wojskowe Centrum Rekrutacji w Kielcach, Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznej 4. Pułku Piechoty Legionów w Kielcach, Świętokrzyskie Stowarzyszenie Rodzina Policyjna 1939 r. w Kielcach – 12 kwietnia;
   – w ramach upamiętnienia 84. rocznicy zbrodni katyńskiej w Busku-Zdroju odbył się VIII Marsz Katyński. Uroczystość zorganizowana przez Grupę Rekonstrukcji Historycznej „Patria", Buskie Samorządowe Centrum Kultury w Busku-Zdroju, parafię pw. św. brata Alberta w Busku-Zdroju, Kielecki Ochotniczy Szwadron Kawalerii im. 13. Pułku Ułanów Wileńskich – 15 kwietnia;
   – akademia upamiętniająca ofiary, z symbolicznym zapaleniem zniczy pod Dębem Pamięci Jana Kawki. Uroczystość zorganizowana przez Szkołę Podstawową nr 1 w Opatowie – 17 kwietnia;
   – upamiętnienie ofiar przy pomniku katyńskim w Hucie Szklanej koło Świętego Krzyża. Uroczystość zorganizowana przez Stowarzyszenie Kielecka Rodzina Katyńska i Urząd Gminy w Bielinach – 19 kwietnia.
- 230. rocznica insurekcji kościuszkowskiej / Udział pracownika DIPN w uroczystości przed tablicą poświęconą Tadeuszowi Kościuszce, przywódcy zrywu narodowego z 1794 r. Złożenie kwiatów na grobie Bartosza Głowackiego, bohatera bitwy pod Racławicami, znajdującym się koło kieleckiej bazyliki katedralnej – 13 kwietnia.
- 19. rocznica śmierci papieża Jana Pawła II / Udział pracownika DIPN w uroczystszości przed pomnikiem Jana Pawła II obok bazyliki katedralnej w Kielcach – 13 kwietnia.
- Święto Flagi Rzeczypospolitej Polskiej / Spotkanie przy pomniku Czynu Legionowego, nieopodal Wojewódzkiego Domu Kultury w Kielcach, podczas uroczystości prelekcję wygłosił historyk z RBH. Wydarzenie zostało połączone z wręczeniem nagród w XIII Międzyszkolnym Turnieju Pocztów Sztandarowych – 2 maja.
- Święto Narodowe Trzeciego Maja / W uroczystościach w Kielcach wziął udział naczelnik DIPN. Rozpoczęła je msza św. w kieleckiej katedrze w intencji ojczyzny. Następnie uczestnicy przeszli przed dawny Pałac Biskupów Krakowskich i wspólnie zaśpiewali hymn państwowy. Nie zabrakło również widowiskowego przemarszu ulicami centrum Kielc przed pomnik Stanisława Staszica w parku miejskim. Tam odbyła się główna część uroczystości – 3 maja.
- 79. rocznica zakończenia II wojny światowej / Narodowy Dzień Zwycięstwa / Uroczystości odbyły się na placu przed Wojewódzkim Domem Kultury w Kielcach. Na oficjalnej uroczystości przed kielecką instytucją kultury zgromadzili się przedstawiciele władz państwowych i samorządowych, żołnierze, kombatanci oraz młodzież szkolna. DIPN reprezentował pracownik REN, który przedstawił rys historyczny dotyczący zakończenia II wojny światowej oraz ówczesnej sytuacji Polski – 8 maja.
- 81. rocznica śmierci 45 dzieci żydowskich zamordowanych przez Niemców 23 maja 1943 r. w Kielcach / Zapalenie zniczy na grobach ofiar na cmentarzu żydowskim w Kielcach – 23 maja.
- 81. rocznica niemieckiej pacyfikacji wsi Wola Szczygiełkowa / Udział w uroczystości i wygłoszenie okolicznościowej prelekcji historycznej dotyczącej niemieckiej pacyfikacji wsi – 26 maja.
- 35. rocznica częściowo wolnych wyborów 4 czerwca 1989 r. / Dyskusja „Wybory 4 czerwca 1989 r. Historyczny kompromis" z udziałem uczestników tych wydarzeń. Spotkanie połączone z promocją tomów 4. i 5. *Encyklopedii Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989* – 4 czerwca.
- 81. rocznica pacyfikacji wsi Strużki / We wsi Strużki nieopodal Połańca odbyła się uroczystość upamiętniająca ofiary pacyfikacji tej miejscowości. Odprawiona została polowa msza św. w intencji ofiar pomordowanych przez Niemców w czasie II wojny światowej. Szczegóły przebiegu pacyfikacji przedstawił pracownik naukowy DIPN – 9 czerwca.
- 84. rocznica pierwszego masowego transportu więźniów do KL Auschwitz / Uroczystości z udziałem pracowników DIPN odbyły się w Jędrzejowie i Kielcach. Najpierw na cmentarzu klasztornym w Jędrzejowie przy grobie Wacława Lutyńskiego, więźnia z pierwszego transportu do KL Auschwitz, złożono kwiaty i zapalono znicze. Następnie znicze i kwiaty zostały złożone w Kielcach przed pomnikiem upamiętniającym ofiary, który znajduje się na cmentarzu Partyzanckim – 14 czerwca.

- 81. rocznica utworzenia oddziałów partyzanckich dowodzonych przez „Ponurego" i „Nurta":
  - uroczystość na polanie Wykus niedaleko Starachowic. Odprawiona została msza św. polowa, odbył się krótki koncert piosenek patriotycznych oraz złożono kwiaty przed pomnikiem. W uroczystości wziął udział zastępca prezesa IPN Karol Polejowski, dyrektor OIPN Białystok oraz naczelnik DIPN – 15 czerwca;
  - odsłonięcie wystaw o „Nurcie" i „Ponurym" przed opactwem cystersów w Wąchocku połączone z prelekcją, mszą świętą oraz złożeniem kwiatów przed pomnikiem Jana Piwnika „Ponurego" – 16 czerwca.
- 80-lecie powstania Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Żeromskiego w Chobrzanach / Udział w uroczystościach i wygłoszenie prelekcji „Powstanie i działalność Podziemnej Organizacji Wojskowej w Chobrzanach" – 15 czerwca.
- 78. rocznica pogromu Żydów w Kielcach / Wieńce zostały złożone przed tablicą pamiątkową znajdującą się na kamienicy przy ul. Planty 7/9 w Kielcach, czyli w miejscu, gdzie doszło do tragicznej w skutkach napaści na ludność żydowską. Następnie na cmentarzu żydowskim na Pakoszu odbyła się żydowsko-chrześcijańska modlitwa w intencji ofiar i o pokój na świecie – 4 lipca.
- 80. rocznica zagłady żołnierzy oddziału Armii Krajowej dowodzonego przez wachm. Tomasza Wójcika „Tarzana" / Pierwsza część uroczystości odbyła się w Woli Grójeckiej, gdzie upamiętniono 37 poległych żołnierzy Armii Krajowej. Zebrani uczestniczyli m.in. we wspólnej modlitwie oraz poznali rys historyczny o wydarzeniach z 7 lipca 1944 r. Druga część uroczystości odbyła się w Ćmielowie. Na Rynku miał miejsce pokaz musztry paradnej oraz koncert w wykonaniu młodzieży. Następnie uczestnicy przenieśli się do ćmielowskiego kościoła na mszę św. Po mszy na cmentarzu parafialnym złożono kwiaty i zapalono znicze na grobach żołnierzy – 7 lipca.
- 81. rocznica rzezi wołyńskiej / Udział w uroczystościach zorganizowanych w Kielcach i wygłoszenie prelekcji historycznej „Rzeź wołyńska 1943", cmentarz Partyzancki w Kielcach – 7 lipca.
- 81. rocznica pacyfikacji Michniowa, Dzień Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej / Uroczystość miała miejsce przed tamtejszym Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich. Odprawiona została msza św. oraz złożono kwiaty przed pomnikiem ofiar – 12 lipca.
- 80. rocznica rozstrzelania polskich patriotów w Lesie Wełeckim koło Buska-Zdroju / Uroczystości odbyły się przy pomniku położonym na skraju Lasu Wełeckiego. Rozpoczęła je msza św. polowa celebrowana przez ks. bp. Jana Piotrowskiego. Następnie, wygłoszono prelekcję „Zbrodnie niemieckie w Lesie Wełeckim koło Buska-Zdroju". Złożono wieńce przed pomnikiem – 21 lipca.
- 80. rocznica wybuchu powstania warszawskiego / W kościele garnizonowym pw. Najświętszej Marii Panny Królowej Polski w Kielcach odprawiona została msza św. w intencji poległych za wolność. Po modlitwie uczestnicy przemaszerowali na Skwer Harcerski im. Szarych Szeregów przed pomnik Harcerzom Poległym za Ojczyznę, gdzie o godz. 17.00, wraz z rozbrzmiewającymi w całym mieście syrenami alarmowymi, rozpoczęła się oficjalna część obchodów 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego – 1 sierpnia.
- 80. rocznica pacyfikacji wsi Lipno / W Kozłowie odbyła się uroczystość w 80. rocznicę mordu dokonanego na mieszkańcach wsi Lipno. W uroczystości wziął udział pracownik naukowy DIPN. Zostały złożone kwiaty w miejscu, gdzie spoczywa 12 z 16 ofiar nacjonalistów ukraińskich kolaborujących z Niemcami w czasie II wojny światowej. Kwiaty i znicze zostały złożone również przed pomnikiem upamiętniającym ofiary w Lipnie – 4 sierpnia.
- 80. rocznica pacyfikacji Skalbmierza / W Skalbmierzu odbyło się upamiętnienie pacyfikacji niemieckiej, w wyniku której zginęło 80 mieszkańców miasteczka oraz 20 partyzantów. Najpierw uczestnicy zebrali się na cmentarzu Wojennym w Skalbmierzu, gdzie spoczywają ofiary. Złożono kwiaty i modlono się w intencji poległych i zamordowanych. Następnie wiązanki zostały złożone przed kamiennym krzyżem z figurami św. Rozalii i św. Rocha na płycie skalbmierskiego rynku oraz przed pomnikiem ofiar pacyfikacji, gdzie odbyła się główna część uroczystości. DIPN reprezentował naczelnik – 5 sierpnia.

- 81. rocznica rozbicia niemieckiego więzienia w Starachowicach przez Antoniego Hedę / Udział w rocznicowej mszy św. w intencji „Szarego" i jego podkomendnych z Armii Krajowej, złożenie kwiatów przed pamiątkową tablicą w miejscu, gdzie znajdował się areszt niemiecki – 7 sierpnia.
- 80. rocznicy utworzenia Brygady Świętokrzyskiej NSZ:
  – VI Rajd Rowerowy Szlakiem Brygady Świętokrzyskiej NSZ / Udział pracownika RBH w rajdzie na trasie Zagnańsk–Lasocin – 10 sierpnia;
  – udział w uroczystej mszy św. w bazylice katedralnej pw. Wniebowzięcia NMP w Kielcach oraz rodzinnym pikniku historycznym „Z dziada pradziada…" w parku miejskim w Kielcach – 11 sierpnia.
- 44. rocznica utworzenia NSZZ „Solidarność" / Uroczystości będące jednocześnie obchodami rocznicowymi oraz Dnia Solidarności i Wolności rozpoczęły się od złożenia kwiatów przed tablicą na skwerze Stefana Żeromskiego w Kielcach upamiętniającą powstanie Solidarności. Następnie zebrani przeszli do bazyliki katedralnej, gdzie odprawiona została msza św. w intencji ojczyzny i świata pracy. Po modlitwie zapalono znicze przed pomnikiem bł. ks. Jerzego Popiełuszki – 31 sierpnia.
- 85. rocznica wybuchu II wojny światowej:
  – złożenie kwiatów i zapalenie zniczy na grobie obrońcy Westerplatte Władysława Barana w 48. rocznicę jego śmierci oraz wykład pracownika REN *Losy kieleckich westerplatczyków* skierowany do żołnierzy 3. Batalionu Radiotechnicznego w Sandomierzu – 30 sierpnia;
  – „Konecki wrzesień" – podczas uroczystości złożono kwiaty i zapalono znicze pod pomnikiem mjr. „Hubala" w Końskich. Następnie Kompania Honorowa Wojska Polskiego, poczty sztandarowe i delegacje przeszły przed pomnik partyzantów. W uroczystości wziął udział pracownik DIPN – 31 sierpnia;
  – ogólnopolska akcja „Pamiętamy o żołnierzach broniących Westerplatte" – symboliczne przypomnienie pochodzących z terenu Kielecczyzny żołnierzy broniących Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte we wrześniu 1939 r. Zapalenie zniczy na grobach znajdujących się na terenie województwa świętokrzyskiego – 1 września;
  – cmentarz Komunalny Nowy w Kielcach, udział w uroczystościach 85. rocznicy wybuchu II wojny światowej i walk o Kielce we wrześniu 1939 r. prelekcja Marka Jończyka „Obrona Kielc przed niemiecką agresją we wrześniu 1939 r." – 6 września;
  – w Kajetanowie k. Kielc odbyły się obchody 85. rocznicy wybuchu II wojny światowej oraz bitwy pod Kajetanowem. Uczestnicy modlili się w intencji ofiar i ojczyzny. Pracownik pionu naukowego przedstawił podczas uroczystości rys historyczny – 8 września.
- 80. rocznica bitwy pod Rząbcem / W Gajówce Borowiec pod Henrykowem odbyła się uroczystość upamiętniająca 80. rocznicę bitwy pod Rząbcem. W pikniku towarzyszącym temu wydarzeniu, udział wzięli edukatorzy z DIPN. Przygotowali atrakcje głównie dla najmłodszych uczestników wydarzenia. Na odwiedzających stoisko IPN czekały gry, np. „Znaj znak", kolorowanki czy przypinki z portretem por. Leona Pająka, wykonywane na bieżąco przy użyciu specjalnej maszynki – 7 września.
- 76. rocznica śmierci Żołnierza Wyklętego Aleksandra Życińskiego „Wilczura" / Udział w uroczystościach odsłonięcia i poświęcenia pomnika upamiętniającego zamordowanych przez komunistów w Lasach Zgórskich w Szewcach k. Kielc – 15 września.
- 85. rocznica agresji ZSRS na Polskę / W kościele garnizonowym w Kielcach oraz na kieleckiej Kadzielni odbyły się uroczystości w 85. rocznicę agresji ZSRS na Polskę. Uczestnicy modlili się w intencji ofiar i złożyli kwiaty przed pomnikiem Matki Polki Sybiraczki – 17 września.
- 85. rocznica powstania Polskiego Państwa Podziemnego:
  – udział w oficjalnych uroczystościach w Starachowicach – 27 września;
  – wyjazd edukacyjny do Muzeum Armii Krajowej im. gen. Emila Fieldorfa „Nila" w Krakowie połączony z warsztatami edukacyjnymi dla młodzieży. Wykład pracownika pionu naukowego na temat historii AK, Kraków – 27 września.

- Narodowy Dzień Pamięci Duchownych Niezłomnych / W 40. rocznicę śmierci ks. Jerzego Popiełuszki pracownicy DIPN uczestniczyli w uroczystościach wojewódzkich. Odbyła się msza św. w kieleckiej katedrze oraz złożono kwiaty i znicze przed pomnikiem upamiętniającym kapłana – 19 października.
- 80. rocznica bitwy pod Chotowem / Złożenie kwiatów na cmentarzu w Olesznie pod pomnikiem poległych żołnierzy AK. Msza św. w kościele parafialnym w Olesznie. Złożenie kwiatów przed pomnikiem upamiętniającym bitwę pod Chotowem – 27 października.
- 85. rocznica śmierci ostatniego przedwojennego prezydenta Kielc Stefana Artwińskiego / Udział w oficjalnych uroczystościach na cmentarzu partyzanckim w Kielcach, zapalenie zniczy na grobie Stefana Artwińskiego – 29 października.
- 106. rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości, Narodowe Święto Niepodległości / W Kielcach odbyły się uroczystości: msza św. w kieleckiej katedrze, przemarsz przez miasto i oficjalna uroczystość na pl. Wolności przed pomnikiem Józefa Piłsudskiego. Na zaproszenie wojewody świętokrzyskiego w wydarzeniu wziął udział naczelnik DIPN w Kielcach – 11 listopada.
- 85. rocznica „Wigilii Hubalowskiej" / Udział w uroczystościach rocznicowych Oddziału Wydzielonego Wojska Polskiego pod dowództwem mjr. Henryka Dobrzańskiego „Hubala" w Bielawach i Anielinie (woj. łódzkie). Prelekcja historyka RBH *Oddział Wydzielony Wojska Polskiego mjr. Henryka Dobrzańskiego „Hubala"* – 6 grudnia.
- 43. rocznica wprowadzenia w Polsce stanu wojennego / Udział w oficjalnych uroczystościach organizowanych przez Zarząd Regionu Świętokrzyskiego NSZZ „Solidarność". Złożenie kwiatów przed tablicą upamiętniającą internowanych w ośrodku odosobnienia Kielce-Piaski, udział w uroczystej mszy św. w bazylice katedralnej w Kielcach, złożenie kwiatów przed tablicą poświęconą pamięci Stanisława Raka – ofiary stanu wojennego z Kielc, zapalenie zniczy przy pomniku bł. ks. Jerzego Popiełuszki – 13 grudnia.

ODDZIAŁ IPN LUBLIN

- 75. rocznica śmierci mjr. cc. Hieronima Dekutowskiego „Zapory", Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych / Konferencja popularnonaukowa „Żołnierze Niezłomni – historia i przywracanie pamięci" poświęcona majorowi i jego żołnierzom. Otworzył ją dyrektor BRP. Wygłoszono referaty: *Aresztowanie mjr. „Zapory". Co wiemy o operacji MBP?* (pracownik OBPiI), *Żołnierze NSZ w zgrupowaniu „Zapory". Oddział ppor. Bolesława Świątka „Jerzego"* (pracownik OA), *Izabela Kochanowska „Błyskawica" – łączniczka zgrupowania mjr. „Zapory"* (pracownik OA), *Śledztwo i proces mjr. Hieronima Dekutowskiego „Zapory"* (pracownik OA), *Poszukiwania miejsc pochówku żołnierzy i współpracowników mjr. „Zapory"* (pracownicy OBPiI) – 7 marca. Odpowiedzialne: OA, OBPiI.
- Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej / Pracownik OBBH w czasie obchodów upamiętniających ofiary zbrodni katyńskiej w 1940 r. wygłosił w Gminnym Ośrodku Kultury w Kurowie wykład otwarty dla mieszkańców *I tylko pamięć została po tej katyńskiej nocy… – prawda i fałsz o zbrodni katyńskiej* – 11 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- 13. Dęblińskie obchody Dnia Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej / Zorganizowane przez Oddział Dębliński PTT im. Augusta Sochackiego, Szkołę Podstawową nr 2 im. W. Broniewskiego i Szkołę Podstawową nr 4 im. Bohaterów Lotnictwa Polskiego w Dęblinie. Pracownik OBBH wygłosił wykład dla uczniów klas VII i VIII *I tylko pamięć została po tej katyńskiej nocy… – prawda i fałsz o zbrodni katyńskiej* – 17 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych i Obozów Zagłady / Na terenie Państwowego Muzeum na Majdanku odbyły się uroczystości upamiętniające ofiary obozów. OIPN reprezentowała naczelnik OA – 14 czerwca. Odpowiedzialne: OA.
- 81. rocznica ludobójstwa na Wołyniu / W Zamościu, w kościele garnizonowym odbyły się uroczystości w rocznicę ludobójstwa. Wydarzenie zorganizowało Stowarzyszenie Upamiętniania Polaków Pomordowanych na Wołyniu. Na zamojskiej Rotundzie odsłonięto nową aranżację Celi Wołynia-

ków, a następnie odprawiono mszę św. i złożono kwiaty przy krzyżu wołyńskim. Dyrektora OIPN reprezentował pracownik OA – 9 lipca. Odpowiedzialne: OA.

- Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II RP / W Instytucie Historii Wojskowości Akademii Sztuki Wojennej w Rembertowie podczas konferencji naukowej pracownik OBBH miał wykład otwarty *Jak umierali Polacy? Obraz śmierci w Dokumentach zbrodni wołyńskiej* – 10 lipca. Odpowiedzialne: OBBH.
- 81. rocznica krwawej niedzieli na Wołyniu / Udział pracownika OBBH w panelu dyskusyjnym dotyczącym publikacji: *Kościoły i kaplice na Wołyniu z obrazami Włodzimierza Sławosza Dębskiego* oraz *Dokumenty zbrodni wołyńskiej*. Wydarzenie współorganizowane z Prezydentem Miasta Chełm – 12 lipca. Odpowiedzialne: OBBH.
- 80. rocznica wybuchu powstania warszawskiego / Obchody rocznicy na placu Litewskim w Lublinie. Prezentacja gry *Warsaw Rising – miasto bohaterów* w mobilnych skrzyniach z immersyjną edukacją historyczną w strefie edukacyjnej – 1 sierpnia. Odpowiedzialne: BNT, OIPN Lublin / W Chełmie obchody upamiętniające wydarzenie. W parku miejskim im. Unii Europejskiej złożono wieńce przy pomniku 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty AK. Następnie o godz. 17.00, w godz. „W", miało miejsce spotkanie przy rondzie im. Jana Pawła II. Uroczystości zakończyła msza św. za ojczyznę – 1 sierpnia. Odpowiedzialne: OA.
- Narodowy Dzień Solidarności i Wolności / Projekt edukacyjny III spotkania dla seniorów – prelekcja pracownika OBBH „Historia NSZZ »Solidarność« 1980–1989" – 30 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- 85. rocznica bombardowania Lublina przez niemieckie lotnictwo wojskowe Luftwaffe / Na cmentarzu przy ul. Unickiej w Lublinie złożono kwiaty na grobach mieszkańców Lublina poległych w wyniku nalotu w 1939 r. Dyrektora OIPN reprezentowała naczelnik OA – 9 września. Odpowiedzialne: OA / Sesja edukacyjna dla młodzieży zorganizowana w lubelskim OIPN. Prelekcję „Niemieckie bombardowanie Lublina we wrześniu 1939 r." wygłosił pracownik OBBH – 9 września. Odpowiedzialne: OBBH.
- 85. rocznica agresji sowieckiej na Polskę / Sesja edukacyjna dla młodzieży zorganizowana w lubelskim oddziale OIPN. Wykład otwarty „Sowieci na zachód od Bugu we wrześniu 1939 r." wygłosił pracownik OBBH – 17 września. Odpowiedzialne: OBBH.
- 13. Dęblińskie obchody Dnia Podziemia Państwa Polskiego / Zorganizowane przez Oddział Dębliński PTT im. Augusta Sochackiego, Zespół Szkół Ogólnokształcących w Dęblinie i Szkołę Podstawową nr 4 im. Bohaterów Lotnictwa Polskiego w Dęblinie. Pracownik OBBH wygłosił wykład dla uczniów *Polskie Państwo Podziemne* – 23 września. Odpowiedzialne: OBBH.
- 24. obchody Dnia Papieża Jana Pawła II / Zorganizowane przez Oddział Dębliński PTT im. Augusta Sochackiego, Szkołę Podstawową nr 2 im. M. Dąbrowskiej w Dęblinie i Szkołę Podstawową nr 4 im. Bohaterów Lotnictwa Polskiego w Dęblinie / Pracownik OBBH wygłosił wykład dla uczniów *Z Wadowic do Watykanu. Św. Jan Paweł II – życie i działalność patrona Dęblina*" – 16 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- 40. rocznica śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki / Cykl wykładów otwartych nt. działalności bł. ks. Popiełuszki w kontekście artefaktów zgromadzonych w Muzeum Solidarności, działającym przy kościele pw. św. Piotra Apostoła w Lublinie, przeprowadzonych dla młodzieży lubelskich szkół podstawowych i średnich – 17–18 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- 81. rocznica akcji „Erntefest" na terenie Muzeum na Majdanku / Uroczystości w hołdzie pomordowanym więźniom obozu. 3 listopada 1943 r. na Majdanku (KL Lublin) w zbiorowej egzekucji zamordowano 18 tys. Żydów. Dzień ten został nazwany „krwawą środą". W miejscu egzekucji odmówiono modlitwę i złożono kwiaty. W imieniu dyrektora OIPN udział w uroczystości wzięła naczelnik OA – 4 listopada. Odpowiedzialne: OA.
- Dzień Pamięci Ofiar Stanu Wojennego / Sesja edukacyjna dla młodzieży lubelskich szkół podstawowych i licealnych zorganizowana w lubelskim OIPN. Wykład pracownika OBBH nt. stanu wojennego w 1981 r. – 13 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH.

Delegatura IPN w Radomiu

- 82. rocznica przemianowania ZWZ w AK / Udział w uroczystości przed pomnikiem AK w Radomiu – 14 lutego.
- Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych / Udział naczelnika DIPN w uroczystościach miejskich pod pomnikiem żołnierzy Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość – 1 marca.
- 81. rocznica wybuchu powstania w getcie warszawskim / Uroczystości przed pomnikiem pamięci Żydów Radomia – 19 marca.
- 84. rocznica pierwszych masowych egzekucji na Firleju / Uroczystości na cmentarzu parafialnym na Firleju – 4 kwietnia.
- 84. rocznica zbrodni katyńskiej / Uroczysty apel oraz złożenie kwiatów pod krzyżem katyńskim w Radomiu – 12 kwietnia.
- 76. rocznica śmierci rtm. Witolda Pileckiego / Znicz pamięci zapalony przy tablicy poświęconej rtm. Pileckiemu znajdującej się na Zespole Szkół Samochodowych w Radomiu – 25 maja.
- 48. rocznica wybuchu robotniczych protestów w Radomiu / Uroczystość wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności działaczom opozycji w Radomiu. Obchody miejskie rocznicy protestów robotniczych – złożenie kwiatów pod pomnikiem oraz tablicą poświęconą wydarzeniom czerwcowym – 25 czerwca.
- 70. rocznica rozpoczęcia posługi kapłańskiej ks. Romana Kotlarza w parafii w Szydłowcu / Uroczystości w kościele parafialnym w Szydłowcu, przemówienie asystenta prasowego DIPN dotyczące ks. Romana Kotlarza, złożenie kwiatów pod tablicą upamiętniającą ks. Kotlarza – 21 lipca.
- Narodowy Dzień Pamięci Powstania Warszawskiego / Wydarzenie rocznicowe połączone z oznaczeniem mogiły śp. Romana Olędzkiego, powstańca warszawskiego z Szydłowca, tabliczką „Grób weterana walk o Wolność i Niepodległość Polski". Zapalenie zniczy na grobach powstańców: ppłk. Jacka Bętkowskiego, Tadeusza Stamirowskiego, Ryszarda Cugaka – 1 sierpnia.
- 104. rocznica Bitwy Warszawskiej / W związku z obchodami Święta Wojska Polskiego uroczystości rozpoczęły się mszą św. w kościele garnizonowym w Radomiu, a po jej zakończeniu odbył się uroczysty apel przed tablicą pamiątkową, która znajduje się przed kościołem. W wydarzeniu uczestniczyło wojsko, kombatanci, przedstawiciele władz państwowych i samorządowych, służb mundurowych oraz mieszkańcy miasta. Delegaturę reprezentował pracownik RBH. Organizatorem wydarzenia był Urząd Miasta Radomia – 15 sierpnia.
- 79. rocznica rozbicia więzienia komunistycznego w Radomiu / W związku z rocznicą rozbicia więzienia odbyły się uroczystości, które rozpoczęły się pod pomnikiem AK Okręgu „Jodła" gdzie zostały złożone kwiaty, następnie uczestnicy udali się na mszę św. do kościoła garnizonowego, a po jej zakończeniu przeszli pod tablicę pamiątkową umieszczoną na byłym więzieniu przy ul. Malczewskiego. Delegaturę reprezentował pracownik WA. Organizatorem wydarzenia był Urząd Miasta Radomia – 9 września.
- 85. rocznica napaści ZSRR na Polskę, Światowy Dzień Sybiraka / Uroczystości rozpoczęło odegranie hymnu narodowego i przemówienia okolicznościowe. Kolejną częścią wydarzenia był uroczysty apel poległych, a po nim salwa honorowa. Na zakończenie uroczystości złożono kwiaty pod pomnikiem poświęconym Sybirakom i więźniom politycznym z lat 1939–1956 oraz pod pomnikiem zamordowanych przez NKWD. Delegaturę reprezentował pracownik WA. Organizatorem wydarzenia był Urząd Miasta Radomia – 17 września.
- 85. rocznica powstania Polskiego Państwa Podziemnego / W godzinach porannych w Zespole Szkół Samochodowych w Radomiu odbyły się uroczystości odsłonięcia muralu upamiętniającego rtm. Witolda Pileckiego – patrona szkoły. Następnie pod pomnikiem Armii Krajowej w Radomiu odbyły się uroczystości poświęcone 85. rocznicy powstania PPP. W imieniu naczelnik DIPN kwiaty pod pomnikiem złożył asystent prasowy. Wydarzenie zorganizował Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej oraz Urząd Miasta Radomia – 27 września.
- 110. rocznica bitwy pod Anielinem i Laskami / W ramach obchodów odbyła się uroczysta polowa msza św. przed mauzoleum Legionów Polskich w Żytkowicach, gdzie odczytano apel poległych i złożono wieńce. W imieniu naczelnik DIPN kwiaty pod pomnikiem złożył pracownik WA – 29 października.

- 82. rocznica zbrodni niemieckiej w Ciepielowie / Złożenie kwiatów oraz zapalenie zniczy na grobie rodziny Kowalskich – jednej z ofiar zbrodni niemieckiej. W wydarzeniu wziął udział zastępca prezesa IPN Mateusz Szpytma, dyrektor BUWiM oraz naczelnik DIPN – 6 grudnia.
- 43. rocznica wprowadzenia stanu wojennego / Naczelnik DIPN złożyła kwiaty pod pomnikiem radomskiego czerwca w Radomiu – 13 grudnia.
- 125. rocznica urodzin Teresy Grodzińskiej / Złożenie kwiatów na grobie bohaterskiej sanitariuszki wojny polsko-bolszewickiej. Kwiaty złożył pracownik REN – 20 grudnia.

ODDZIAŁ IPN ŁÓDŹ

- 82. rocznica przemianowania ZWZ na AK / Uroczystość przed pomnikiem Armii Krajowej w Łodzi – 14 lutego. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką / Uroczystość pod pomnikiem Sprawiedliwych w parku Ocalałych w Łodzi – 22 marca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- „Znicze pamięci" / O 21.30, w godzinę śmierci rtm. Witolda Pileckiego, zamordowanego z wyroku sądu komunistycznego w więzieniu na warszawskim Mokotowie, zapalono znicze w Łodzi i Wieluniu – 25 maja. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych i Obozów Zagłady / uroczystość pod pomnikiem ofiar na cmentarzu komunalnym w Łodzi – 14 czerwca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 80. rocznica wybuchu powstania warszawskiego / Uroczystość na cmentarzu Starym w Łodzi przy grobie Barbary Nazdrowicz ps. „Wiewiórka", uczestniczki powstania warszawskiego – 1 sierpnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 85. rocznica Intelligenzaktion / Pracownik OBPiI wziął udział w uroczystości upamiętniającej ofiary Intelligenzaktion. Następnie poprowadził spacer dla młodzieży po dawnym poligonie na Brusie w Łodzi, opowiadając jego historię – 11 października. Odpowiedzialne: OBPiI.

ODDZIAŁ IPN POZNAŃ

- Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych:
  - wykład o podziemiu niepodległościowym w Wielkopolsce wygłoszony w kinie w Gostyniu. Wydarzenie zorganizowane przez Muzeum Regionalne w Gostyniu – 28 lutego. Odpowiedzialne: OBEN;
  - wygłoszenie referatu *W służbie Bogu, ojczyźnie i bliźnim. Krótka opowieść o konspiracyjnej grupie Żołnierzy Wyklętych – AK „Zawisza" z gminy Krobia* i udział w zaplanowanych przez gminę obchodach. Wydarzenie zorganizowane przez Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Krobii KROB_KULT – 1 marca. Odpowiedzialne: OBBH;
  - wykład w kinie w Rawiczu o podziemiu niepodległościowym w Wielkopolsce i udział w obchodach. Wydarzenie zorganizowane przez Urząd Miejski Gminy Rawicz – 1 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - wykład na temat podziemia antykomunistycznego w latach 1944–1956, w tym o konspiracji młodzieżowej, zorganizowany w Szkole Podstawowej w Ciążeniu – 1 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką / Wykład „*Kto ratuje jedno życie – ratuje cały świat*. Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej" wygłoszony w Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Szamotuły im. Edmunda Calliera – 25 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- 80. rocznica wielkiej ucieczki jeńców alianckich z niemieckiego stalagu Luft III w Żaganiu / Współorganizacja z Honorowym Konsulem Wielkiej Brytanii pokazu filmu *Wielka ucieczka na północ* (reż. A. Fader) wraz z wykładem historycznym – 11 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- 81. rocznica wybuchu powstania w getcie warszawskim / Udział w XI Marszu Pamięci zorganizowanym przez Muzeum byłego niemieckiego Obozu Zagłady Kulmhof w Chełmnie nad Nerem – 19 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH.

- 84. rocznica zbrodni katyńskiej / Współorganizacja ze Stowarzyszeniem Miłośników Historii Wojskowości przy Lubuskim Muzeum Wojskowym w Drzonowie X Marszu Katyńskiego w Wolsztynie. Coroczne wydarzenie jest hołdem dla blisko 22 tys. obywateli polskich zamordowanych przez Sowietów w 1940 r. w Katyniu i innych miejscach kaźni na Wschodzie. Wydarzenie odbyło się pod patronatem prezydenta Andrzeja Dudy – 6 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- 80. rocznica bitwy o Monte Cassino / Uczestnictwo w uroczystości upamiętniającej żołnierzy w Zielonej Górze – 17 maja. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 76. rocznica śmierci rtm. Witolda Pileckiego / Zapalenie zniczy pod tablicą upamiętniającą rtm. Pileckiego w klasztorze oo. Dominikanów w Poznaniu i pod pomnikiem w Śremie – 25 maja. Odpowiedzialne: OBUWiM, OA.
- 64. rocznica wydarzeń zielonogórskich / Udział delegacji IPN w miejskich uroczystościach – 29 maja. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.
- 45. rocznica I pielgrzymki Jana Pawła II do Polski / Prezentacja wystawy „Gaude Mater Polonia. Jan Paweł II w ojczyźnie. 2–10 czerwca 1979" na pl. Mikołaja Trąby w Gnieźnie – 3 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- 68. rocznica poznańskiego Czerwca 1956:
  - wykład online pracownika OBBH „Paryż 1956. Jerzy Giedroyć, Albert Camus i poznański Czerwiec 1956" – 4 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH;
  - złożenie kwiatów pod pomnikiem Poznańskiego Czerwca 1956 r. przez prezesa IPN Karola Nawrockiego oraz zastępców prezesa IPN Karola Polejowskiego i Mateusza Szpytmę – 19 czerwca. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN;
  - gala III edycji Nagrody Stukot '56 – 25 czerwca. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN;
  - udział w dyskusji „Bunt młodych. Poznański Czerwiec '56" w szczecińskim Przystanku Historia – 27 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH;
  - udział delegacji IPN w miejskich uroczystościach – 28 czerwca. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.
- 80. rocznica wybuchu powstania warszawskiego:
  - emisja spotu *Razem przed laty – razem dziś. Wielkopolanie w powstaniu warszawskim* w środkach komunikacji miejskiej w Poznaniu i Warszawie oraz w mediach – 29 lipca – 5 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH;
  - prezentacja wystawy przygotowanej przez IPN wspólnie z Komendą Chorągwi Wielkopolskiej ZHP „Wielkopolscy harcerze w powstaniu warszawskim" w Wielkopolskim Urzędzie Wojewódzkim w Poznaniu – 1 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH;
  - odsłonięcie we współpracy z Urzędem Miasta Poznania i Światowym Związkiem Żołnierzy Armii Krajowej ufundowanej przez IPN tablicy upamiętniającej mjr dr Zofię Grodecką – 1 sierpnia. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  - udział delegacji IPN w uroczystościach pod pomnikiem Polskiego Państwa Podziemnego i wystąpienie pracownika OBEN na temat Szarych Szeregów – 1 sierpnia. Odpowiedzialni: dyrektor OIPN, OBEN;
  - uzupełnienie bazy danych „Wielkopolanie w powstaniu warszawskim": kilkadziesiąt nowych rekordów i zdjęć – 1 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH;
  - publikacja wykładu online Agnieszki Cubały *Wielkopolanie w powstaniu warszawskim* – 6 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH, OBEN.
- 44. rocznica Sierpnia '80 i powstania NSZZ „Solidarność" / Udział delegacji IPN w uroczystościach – 31 sierpnia. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.
- 85. rocznica wybuchu II wojny światowej / Udział delegacji IPN w uroczystościach organizowanych przez Wojewodę Wielkopolskiego – 1 września. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.
- 80. rocznica wyzwolenia Wittes, Blendecques Saint-Omer i Steenvoorde przez żołnierzy 1. Dywizji Pancernej gen. Stanisława Maczka / Udział delegacji IPN w uroczystościach, otwarcie francuskojęzycznej wersji wystawy IPN „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" („Les chemins de l'espoir. Une odyssée de la liberté") w Mediatece (Bibliotece Miejskiej) oraz odsłonięcie w parku im. Stanisława

Maczka przygotowanych przez OBBH w Poznaniu i Miasto Zbąszyń 4 stałych tablic informacyjnych w języku francuskim poświęconych gen. Stanisławowi Maczkowi i żołnierzom PSZ na Zachodzie – 5–7 września. Odpowiedzialne: OBBH.

- Narodowy Dzień Polskich Dzieci Wojny:
  – złożenie kwiatów w Siedlcu, gdzie przed rokiem zostało odsłonięte przygotowane przez IPN upamiętnienie w miejscu obozu pracy przymusowej dla dzieci – 10 września. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  – uroczystości na terenie byłego niemieckiego Obozu Zagłady Kulmhof Chełmno nad Nerem – 12 września. Odpowiedzialne: OBBH;
  – odsłonięcie upamiętnienia w Puszczykówku, gdzie Niemcy w 1942 r. utworzyli Okręgowy Dom Dziecka Gaukinderheim Puschkau – 15 września. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 85. rocznica utworzenia w Forcie VII pierwszego niemieckiego obozu koncentracyjnego na ziemiach okupowanej Polski / Udział delegacji IPN w uroczystościach – 10 października. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.
- Dzień Hołdu i Pamięci Ofiar Reżimu Komunistycznego / Udział delegacji IPN w uroczystościach, przemówienie okolicznościowe upamiętniające Zenona Wechmanna – 16 października. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.
- 40. rocznica śmierci ks. Jerzego Popiełuszki:
  – udział w panelach dyskusyjnych podczas III edycji Kongresu bł. ks. Jerzego Popiełuszki w Bydgoszczy – 15–16 października. Odpowiedzialne: OBBH;
  – referaty podczas konferencji „»Prawdziwa wolność jest pierwszą cechą człowieczeństwa« – różne wymiary wolności od lat siedemdziesiątych XX wieku do chwili obecnej" – 17–18 października. Odpowiedzialne: OBBH;
  – wykład popularnonaukowy poświęcony sylwetce ks. Jerzego Popiełuszki *Nie można uśmiercić nadziei. Reminiscencje śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki*, na zaproszenie ZR NSZZ „Solidarność" Wielkopolska Oddział w Lesznie – 25 października. Odpowiedzialne: OBBH;
  – sesja popularnonaukowa w Koninie „Wielkopolskie echa śmierci ks. Jerzego Popiełuszki i procesu jej sprawców", współorganizowana przez OIPN Poznań – 30 października. Odpowiedzialne: OBBH.
- 68. rocznica powstania węgierskiego w 1956 r. / Udział delegacji IPN w uroczystościach oraz organizacja w kinie Rialto pokazu filmu dokumentalnego *13 lat 13 minut* w reżyserii Marka Maldisa, który odnosi się do wydarzeń 1956 w Poznaniu i Budapeszcie – 23 października. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.
- 85. rocznica pierwszych wysiedleń z Wielkopolski:
  – ogólnopolska konferencja naukowa „Eksterminacja obywateli polskich na terenie Wartheland w latach 1939–1945" – 4–5 listopada. Odpowiedzialne: OBBH;
  – odsłonięcie pomnika Wypędzonych Wielkopolan – 5 listopada. Odpowiedzialne: OBUWiM;
- Narodowe Święto Niepodległości:
  – działania edukacyjne: zajęcia „Czy znasz polskie symbole narodowe?", „Co by było, gdyby zwierzęta mówiły?", „W mundurze i w spódnicy – jak Polki walczyły o niepodległość?", wykład *Ojcowie Niepodległości*, prezentacja wystawy „Ojcowie Niepodległości" – listopad. Odpowiedzialne: OBEN;
  – III Paderewski Festival, partnerem wydarzenia był poznański OIPN Wygłoszenie referatu *Ignacy Jan Paderewski w Poznaniu w II RP w świetle nowych badań* podczas konferencji „Paderewski w Szwajcarii"; wygłoszenie wykładu *Mistrz powrócił. W stulecie nadania Ignacemu J. Paderewskiemu doktoratu honoris causa Uniwersytetu Poznańskiego* – 7–12 listopada. Odpowiedzialni: dyrektor OIPN, OBBH;
  – odsłonięcie tablicy upamiętniającej Maksymiliana Garsteckiego – 11 listopada. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  – wygłoszenie wykładu *Niepodległa. Polskie drogi do wolności* w Szamotułach – 11 listopada. Odpowiedzialne: OBBH;

  - odsłonięcie głazu memoratywnego upamiętniającego Edwarda Grabowskiego – 12 listopada. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  - współorganizowany z IPN konkurs piosenki żołnierskiej i patriotycznej im. Ewy Lewickiej – 14 listopada. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Uroczystości upamiętniające pierwsze ofiary Lasu Rzuchowskiego – 15 listopada. Odpowiedzialne: OBBH.
- 43. rocznica zakończenia strajku Niezależnego Zrzeszenia Studentów przy dawnej Wyższej Szkole Pedagogicznej w Zielonej Górze / Odsłonięcie tablicy memoratywnej – 10 grudnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 43. rocznica wprowadzenia stanu wojennego:
  - działania edukacyjne: zajęcia i wykłady „Stan wojenny" – grudzień. Odpowiedzialne: OBEN;
  - upamiętnienie Zenona Zająca, ofiary pacyfikacji KWK Wujek – zapalenie zniczy na jego grobie – 13 grudnia. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  - udział delegacji IPN w uroczystościach – 13 grudnia. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.
- 106. rocznica wybuchu powstania wielkopolskiego:
  - współorganizacja koncertu *Śpiewanki powstańcze*, Poznań – 27 grudnia. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN;
  - udział delegacji IPN w uroczystościach w Poznaniu i Warszawie – 27–28 grudnia. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.

ODDZIAŁ IPN RZESZÓW

- 80. rocznica zamordowania przez Niemców 10 mieszkańców Podkarpacia / Organizatorami uroczystości w Rzeszowie były Rada Osiedla 1000-lecia oraz Towarzystwo Przyjaciół Staromieścia. W uroczystościach rocznicowych uczestniczyli przedstawiciele OBUWiM. Złożono kwiaty i zapalono znicze, odbył się także wieczór słowno-muzyczny *Modlitwa o pokój* – 13 lutego. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 84. rocznica pierwszej masowej sowieckiej deportacji Polaków na „nieludzką ziemię" / Organizatorem uroczystości był Związek Sybiraków w Rzeszowie. Uczestniczyli przedstawiciele OBUWiM. Obchody rozpoczęły się mszą św. w kościele pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Rzeszowie, po jej zakończeniu przeniosły się pod pomnik Sybiraków. Podczas uroczystości kadeci oddziału przygotowania wojskowego złożyli uroczyste ślubowanie – 13 lutego. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 82. rocznica przemianowania ZWZ na AK / Uroczystości rozpoczęła msza św. w kościele pw. Świętego Krzyża w Rzeszowie, po której nastąpił przemarsz pod pomnik Pamięci Żołnierzy Armii Krajowej Podokręgu „Rzeszów", gdzie odbyła się dalsza część uroczystości. Wystawiona została warta honorowa przez żołnierzy 21. Brygady Strzelców Podhalańskich i 3. Podkarpackiej Brygady Obrony Terytorialnej. Złożono kwiaty oraz nastąpiły przemówienia władz oraz organizatorów uroczystości. Uroczystości współorganizowane przez OIPN, Urząd Miejski w Rzeszowie, 21. Brygadę Strzelców Podhalańskich, 3. Podkarpacką Brygadę Obrony Terytorialnej, Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Rzeszów – 14 lutego. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 31. rocznica śmierci śp. mjr. Wacława Kopisty / Pracownik OBUWiM wziął udział w uroczystości, która rozpoczęła się mszą św. w kościele pw. Świętego Krzyża przy ul. 3 Maja 20 w Rzeszowie w intencji mjr. Wacława Kopisty i jego żony Aliny. Następnie uczestnicy złożyli kwiaty i zapalili znicze pod obeliskiem przy al. mjr. Wacława Kopisty 6, obok budynku TVP3 Rzeszów – 25 lutego. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych:
  - uroczystości rozpoczęła uroczysta msza św. w kościele farnym pw. św. Wojciecha i Stanisława w Rzeszowie. Po jej zakończeniu przy pomniku Pamięci Żołnierzy Wyklętych wystawiono posterunek honorowy oraz wartę honorową żołnierzy 3. Podkarpackiej Brygady Obrony Terytorialnej i 21. Brygady Strzelców Podhalańskich. Przedstawiciele władz parlamentarnych i samorządowych oraz IPN zabrali głos. Złożono też wieńce, wiązanki kwiatów oraz zapalono znicze. Wy-

darzenie współorganizowane przez OIPN, Urząd Miejski w Rzeszowie, 21. Brygadę Strzelców Podhalańskich, 3. Podkarpacką Brygadę Obrony Terytorialnej, Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Rzeszów – 1 marca. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  - udział pracowników OBUWiM i OBEN w uroczystości na cmentarzu Wilkowyja w Rzeszowie, gdzie spoczywają ppor. Michał Zygo „Szymon", ppor. Leopold Rząsa „Wacław", „Augustyn", Franciszek Marciniak „Kuna". Zapalono znicze w kwaterze Żołnierzy Niezłomnych, złożono kwiaty i zapalono znicze na symbolicznej mogile ofiar komunizmu – 1 marca. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  - delegacja pracowników OBUWiM i OBEN złożyła wiązankę kwiatów i zapaliła znicze na mogile rodziny Sicińskich, gdzie znajduje się symboliczny grób płk. Łukasza Cieplińskiego na cmentarzu Pobitno w Rzeszowie – 1 marca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 105. rocznica śmierci płk. Leopolda Lisa-Kuli / Udział pracowników OBUWiM w uroczystych obchodach śmierci płk. Leopolda Lisa-Kuli w Rzeszowie. Organizatorami wydarzenia byli: Jednostka Strzelecka 2021 im. płk. Leopolda Lisa-Kuli w Rzeszowie, Związek Strzelecki „Strzelec" Józefa Piłsudskiego, II LO im. płk. Leopolda Lisa-Kuli w Rzeszowie, 21. Brygada Strzelców Podhalańskich, Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Uroczystość rozpoczęła się mszą św. koncelebrowaną pod przewodnictwem ordynariusza diecezji rzeszowskiej w kościele Świętego Krzyża w Rzeszowie. Dalsza część uroczystości miała miejsce przed pomnikiem płk. Leopolda Lisa-Kuli na pl. Farnym w Rzeszowie, gdzie były składane przyrzeczenia strzeleckie, wygłaszane okolicznościowe przemówienie, odbył się Apel Pamięci, oddano salwę honorową oraz złożono wiązanki. Odbył się również pokaz musztry paradnej z bronią młodzieży JS 2021 im. płk. L. Lisa-Kuli. Delegacja OBUWiM złożyła kwiaty i zapaliła znicze przy grobie pułkownika na cmentarzu Pobitno w Rzeszowie – 7 marca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 84. rocznica II masowej deportacji Polaków na Sybir i do Kazachstanu oraz Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej / Uroczystości rozpoczęła msza św. w kościele pw. Podwyższenia Krzyża Św. w Rzeszowie, po której nastąpił przemarsz pod pomnik Sybiraka w parku Sybiraków, gdzie odbyła się dalsza część uroczystości. Wystawiona została warta honorowa przez żołnierzy 21. Brygady Strzelców Podhalańskich i 3. Podkarpackiej Brygady Obrony Terytorialnej. Złożono wiązanki oraz nastąpiły przemówienia władz i organizatorów uroczystości. Została poświęcona replika sztandaru Związku Sybiraków. Wydarzenie współorganizowane przez Związek Sybiraków Oddział w Rzeszowie, OIPN, UdSKiOR, Stowarzyszenie Rodzina Policyjna 1939 r. Oddział w Rzeszowie, 21. Brygadę Strzelców Podhalańskich, 3. Podkarpacką Brygadę Obrony Terytorialnej, X Liceum Ogólnokształcące im. Sybiraków w Rzeszowie – 12 kwietnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 80. rocznica Akcji „Burza" oraz przeprowadzenia w jej ramach operacji Armii Krajowej „Ostra Brama" na Wileńszczyźnie i Nowogródczyźnie w lipcu 1944 r. / Złożenie kwiatów pod tablicą Ziemi Wileńskiej z udziałem Wojskowej Asysty Honorowej – 23 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- 233. rocznica Konstytucji 3 maja / Wojewódzkie obchody, których organizatorami byli: Podkarpacki Urząd Wojewódzki, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Urząd Miejski w Rzeszowie oraz 21. Brygada Strzelców Podhalańskich. Rozpoczęły się mszą św. w kościele farnym pw. św. Wojciecha i Stanisława. Następnie zaproszeni goście, organizatorzy, mieszkańcy miasta i regionu przeszli deptakiem na rynek, przed pomnik Tadeusza Kościuszki, gdzie odbyła się główna część obchodów. W uroczystościach uczestniczyli przedstawiciele OBUWiM – 3 maja. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 79. rocznica zakończenia II wojny światowej / Uroczystość upamiętniająca rocznicę odbyła się przy pomniku gen. Władysława Sikorskiego w parku Jedności Polonii z Macierzą w Rzeszowie. W obchodach uczestniczyli przedstawiciele OBUWiM. Organizatorami uroczystości byli: Podkarpacki Urząd Wojewódzki, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Urząd Miejski w Rzeszowie oraz 21. Brygada Strzelców Podhalańskich – 8 maja. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 89. rocznica śmierci Józefa Piłsudskiego / Uroczystość rozpoczęła się mszą św. w kościele pw. Świętego Krzyża w Rzeszowie. Następnie delegacje udały się pod pomnik Józefa Piłsudskiego w Strzy-

żowie, gdzie odbyła się dalsza część obchodów. Pracownicy OBUWiM złożyli kwiaty, a naczelnik OBUWiM zapalił znicze. Organizatorami wydarzenia byli Związek Piłsudczyków RP Oddział w Rzeszowie, Związek Strzelecki „STRZELEC" Józefa Piłsudskiego, Regionalna Sekcja i Organizacja Międzyzakładowa NSZZ „Solidarność" Pracowników Oświaty i Wychowania w Rzeszowie – 12 maja. Odpowiedzialne: OBUWiM.

- 76. rocznica śmierci rtm. Witolda Pileckiego / Z inicjatywy IPN, w godzinę śmierci rtm. Pileckiego w kilkudziesięciu polskich miastach zapłonęły znicze pamięci ku czci bohatera, który został zamordowany z wyroku sądu komunistycznego w więzieniu na warszawskim Mokotowie. Delegacja OBUWiM zapaliła znicze przed tablicą na osiedlu Franciszka Kotuli przy rondzie Rotmistrza Witolda Pileckiego, gdzie w 2022 r. została odsłonięta tablica informacyjna poświęcona bohaterowi. Naczelnik OBUWiM wraz z uczniami oraz gronem pedagogicznym w godzinę śmierci zapalił znicze pamięci przed tablicą w Szkole Podstawowej im. rtm. Witolda Pileckiego w Żyznowie. Młodzież wystawiła wartę honorową wraz ze sztandarem oraz przygotowała gazetkę poświęconą życiu patrona – 25 maja. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 80. rocznica akcji „Kośba" / Uroczystości współorganizowane przez OIPN oraz Gminę Krasne rozpoczęły się mszą św. w kościele pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Krasnem w intencji bohaterów akcji „Kośba". Następnie odbyła się prelekcja dotycząca akcji, nastąpiły przemówienia zaproszonych gości oraz złożono wieńce i wiązanki przed tablicą umieszczoną na fasadzie kościoła, upamiętniającą mieszkańców Krasnego uczestniczących w tym działaniu. W obchodach uczestniczyli przedstawiciele rodzin uczestników akcji, mieszkańcy Krasnego, przedstawiciele władz parlamentarnych i samorządowych oraz poczty sztandarowe. Po oficjalnej części uroczystości uczestnicy udali się na cmentarz komunalny w Krasnem, gdzie złożono kwiaty i zapalono znicze na grobach uczestników akcji – 26 maja. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 84. rocznica pierwszego transportu polskich więźniów do KL Auschwitz / Wojewódzkie obchody Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych i Obozów Zagłady odbyły się na rzeszowskim cmentarzu komunalnym Wilkowyja. Po mszy św. w kaplicy cmentarnej w intencji ofiar uczestnicy wydarzenia udali się przed pomnik Pamięci Ofiar Niemieckich Obozów Koncentracyjnych, gdzie odbyła się dalsza część uroczystości. Pracownicy OBUWiM złożyli kwiaty i zapalili znicze przy pomniku i pod tablicą upamiętniającą 40 rzeszowian przewiezionych 14 czerwca 1940 r. z Tarnowa pierwszym transportem do niemieckiego obozu koncentracyjnego KL Auschwitz. Tablica znajduje się na pl. Cichociemnych w Rzeszowie – 14 czerwca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 81. rocznica śmierci gen. broni Władysława Sikorskiego / Reprezentacja pracowników OBUWiM uczestniczyła w obchodach, które odbyły się na skwerze w parku Jedności z Macierzą w Rzeszowie przed pomnikiem upamiętniającym Generała. Organizatorami uroczystości byli Podkarpacki Urząd Wojewódzki, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Urząd Miejski w Rzeszowie oraz 21. Brygada Strzelców Podhalańskich. Po wystąpieniach reprezentantów władz samorządowych odczytano Apel Pamięci i złożono symboliczne wieńce przed ww. pomnikiem – 4 lipca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 82. rocznica likwidacji getta rzeszowskiego / Reprezentacja pracowników OBUWiM wzięła udział w obchodach, które odbyły się na pl. Ofiar Getta w Rzeszowie, gdzie przywołano relacje świadków, oddano głos potomkom rzeszowskich Żydów oraz złożono kwiaty przed tablicą upamiętniającą ofiary. Następnie zgromadzeni goście uczestniczyli w Marszu Pamięci organizowanym przez Stowarzyszenie Rajsze. W hołdzie deportowanym i zamordowanym Żydom uczestnicy przemierzyli trasę, jaką Żydzi 82 lata temu pokonali na dworzec Rzeszów Staroniwa – 6 lipca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 80. rocznica operacji „Ostra Brama" / Pracownik OBUWiM złożył kwiaty pod tablicą Ziemi Wileńskiej znajdującą się na kościele farnym pw. św. Wojciecha i Stanisława w Rzeszowie – 7 lipca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 82. rocznica likwidacji getta żydowskiego w Dębicy / Organizatorem wydarzenia było Miasto Dębica, we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Kultury w Dębicy, Muzeum Regionalnym w Dębicy oraz

organizacją Dembitzer. W ramach Dnia Pamięci Żydowskiej Społeczności Dębicy odbył się spacer pamięci z przewodnikiem „Ścieżką Żydowską Szlaku Dziejów Miasta". Na terenie ogrodów Przedszkola Miejskiego nr 4 odbyła się ceremonia upamiętniająca ofiary. Następnie uczestnicy udali się do lasu Wolica, gdzie na zbiorowej mogile zamordowanych Żydów złożono kwiaty oraz zapalono znicze. Obchody zakończył koncert *Muzyka życia: świadkowie*. OIPN Rzeszów reprezentował pracownik OBUWiM – 21 lipca. Odpowiedzialne: OBUWiM.

- 80. rocznica wybuchu powstania warszawskiego:
  – uroczystości odbyły się na placu przed pomnikiem Pamięci Żołnierzy AK Podokręgu „Rzeszów" w Rzeszowie. Została wystawiona warta honorowa przez żołnierzy 21. Brygady Strzelców Podhalańskich i 3. Podkarpackiej Brygady Obrony Terytorialnej. Zebrani goście uczcili pamięć powstańców minutą ciszy i modlitwą. Odśpiewano hymn Polski, odczytano Apel Poległych, rozległa się salwa honorowa. Po złożeniu kwiatów nastąpiły okolicznościowe przemówienia. Następnie w kościele pw. Świętego Krzyża odbyła się msza św. w intencji poległych i pomordowanych powstańców warszawskich oraz ludności cywilnej stolicy. W uroczystości uczestniczyli m.in. przedstawiciele władz parlamentarnych i samorządowych, służb mundurowych, kombatanci, strzelcy, harcerze, przedstawiciele wielu instytucji naukowych oraz mieszkańcy miasta. Uroczystości współorganizowane przez OIPN Rzeszów, Urząd Miejski w Rzeszowie, 21. Brygadę Strzelców Podhalańskich, 3. Podkarpacką Brygadę Obrony Terytorialnej, Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Rzeszów – 1 sierpnia. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  – uroczystość związana z odsłonięciem tablicy upamiętniającej postać ppor. Franciszka Michańczyka „Boa", „Boy", uczestnika operacji „Ostra Brama" (dowódca 5. Kompanii 23. Bracławskiej Brygady Partyzanckiej AK), w związku z 50. rocznicą jego śmierci. Program obchodów, przewidziany na dwa dni, obejmował sesję historyczno-naukową poświęconą wybranym wydarzeniom II wojny światowej i historii rodziny Michańczyków, mszę św. za śp. Franciszka Michańczyka, odsłonięcie i poświęcenie tablicy pamiątkowej, umieszczonej w holu głównym szkoły, Apel Pamięci i salwę honorową oddaną przez Kompanię 20. Przemyskiej Brygady Wojsk Obrony Terytorialnej z Przemyśla, złożenie kwiatów i zapalenie świateł pamięci, występ młodzieży szkolnej oraz otwarcie wystawy „Od Leonpola do Grabownicy. Życie i działalność Franciszka Michańczyka". Wydarzenie zorganizowane przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Grabownica Starzeńska, Szkołę Podstawową im. Marii Konopnickiej w Grabownicy Starzeńskiej – 12–13 października. Odpowiedzialne: OIPN.
- 104. rocznica Bitwy Warszawskiej / Organizatorem wydarzenia była 21. Brygada Strzelców Podhalańskich. W związku z obchodami Święta Wojska Polskiego w 104. rocznicę Bitwy Warszawskiej uroczystości rozpoczęły się mszą św. w kościele garnizonowym przy ul. Reformackiej w Rzeszowie, a po jej zakończeniu odbył się uroczysty apel przed tablicami pamiątkowymi, które są umieszczone na fasadzie kościoła. W wydarzeniu uczestniczyło wojsko, kombatanci, przedstawiciele władz państwowych i samorządowych, służb mundurowych oraz mieszkańcy miasta. OIPN Rzeszów reprezentował pracownik OBUWiM – 15 sierpnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 80. rocznica zbrodni OUN-UPA na polskich mieszkańcach Cieszanowa / Współorganizatorem uroczystości w Cieszanowie był OIPN Rzeszów. Podczas obchodów odbyła się sesja popularnonaukowa, na której referaty wygłosili pracownicy Oddziału – 10 maja. Odpowiedzialne: OBBH.
- 81. rocznica zbrodni wołyńskiej, Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Ludobójstwa popełnionego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II RP / Organizatorem i współorganizatorem uroczystości był OIPN. Podczas obchodów odbyły się konferencje historyczne, prelekcje i wykłady poświęcone stosunkom polsko-ukraińskim, akcja „Zapal znicz pamięci", udzielano wywiadów i publikowano artykuły popularnonaukowe – 10 maja – 27 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH i inne jednostki.
- 44. rocznica podpisania porozumień sierpniowych i powstania NSZZ „Solidarność" / Uroczystości odbyły się w Przemyślu. Partnerem organizatorów był OIPN Rzeszów. Podczas obchodów wygłoszono wykład dotyczący protestów na terenie województwa przemyskiego w latach 1980–1989 – 3 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH.

- 85. rocznica wybuchu II wojny światowej / Organizatorem uroczystości była 21. Brygada Strzelców Podhalańskich. Obchody rozpoczęły się mszą św. w kościele garnizonowym przy ul. Reformackiej 5 w Rzeszowie. Następnie odbył się uroczysty Apel Pamięci, nastąpiły okolicznościowe przemówienia oraz złożono kwiaty pod tablicami memoratywnymi. W uroczystościach uczestniczyli przedstawiciele OBUWiM – 1 września. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 85. rocznica obrony Rzeszowa i okolic / Uroczystość odbyła się przed siedzibą OIPN w Rzeszowie. Rozpoczęła się przywitaniem zaproszonych gości, odśpiewano hymn Rzeczpospolitej Polskiej oraz przedstawiono rys historyczny obrony Rzeszowa oraz losów 24. Pułku Ułanów. Następnie dokonano odsłonięcia gabloty oraz tablicy informacyjnej poświęconej 24. Pułkowi Ułanów im. Hetmana Wielkiego Koronnego Stanisława Żółkiewskiego. Na zakończenie pod odsłoniętą tablicą delegacje złożyły wieńce i wiązanki kwiatów oraz zapalono znicz pamięci. Asystę wojskową zapewniła 3. Podkarpacka Brygada Obrony Terytorialnej, w uroczystości wzięła udział Zakładowa Formacja Obrony Cywilnej OIPN Rzeszów. Po zakończeniu oficjalnej uroczystości odbył się historyczny piknik edukacyjny dla dzieci i młodzieży – 9 września. Odpowiedzialne: OBUWiM, OBEN.
- 85. rocznica napaści sowieckiej na Polskę, 35. rocznica powstania rzeszowskiego Oddziału Sybiraków oraz Dzień Sybiraka / Uroczystości poprzedziła msza św. w kościele pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, następnie uczestnicy udali się pod pomnik Sybiraka w rzeszowskim parku Sybiraków, gdzie zabrzmiał *Mazurek Dąbrowskiego*, odczytano Apel Pamięci oraz oddano salwę honorową. Nastąpiły przemówienia zaproszonych gości. Złożono również kwiaty przed ww. pomnikiem. Organizatorami uroczystości byli OIPN Rzeszów, 21. Brygada Strzelców Podhalańskich, 3. Podkarpacka Brygada Obrony Terytorialnej, Związek Sybiraków Oddział w Rzeszowie – 17 września. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 85. rocznica powstania Polskiego Państwa Podziemnego / Uroczystości w Rzeszowie rozpoczęły się mszą św. w kościele pw. św. Krzyża. Następnie uczestnicy udali się pod pomnik Pamięci Żołnierzy Armii Krajowej Podokręgu „Rzeszów", gdzie nastąpiły przemówienia zaproszonych gości. Obchody zakończyły Apel Pamięci i salwa honorowa oraz złożenie przez delegacje kwiatów. Organizatorami uroczystości byli OIPN, 21. Brygada Strzelców Podhalańskich, 3 Podkarpacka Brygada Obrony Terytorialnej, Światowy Związek Żołnierzy AK Okręg Podkarpacki, Urząd Miasta Rzeszowa – 27 września. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 80. rocznica bitwy karpacko-dukielskiej / Uroczystość rozpoczęła się od hymnów państwowych Czech, Słowacji i Polski. Podczas uroczystości odbyło się wręczenie medali Milana Rastislava Štefánika III stopnia przez Słowacki Związek Bojowników Antyfaszystowskich oraz Ministerstwo Obrony Republiki Słowackiej. Po apelu pamięci i salwie honorowej oddanej przez żołnierzy WOT z Przemyśla pod pomnikiem Żołnierza złożone zostały wieńce przez delegacje władz państwowych, samorządowych, służb mundurowych, kombatanckich oraz szkół i młodzieży. Po uroczystości na cmentarzu uczestnicy udali się do Muzeum Historycznego – Pałacu w Dukli, gdzie zwiedzali wystawę czasową „Operacja karpacko-dukielska. Retrospekcja 80 lat później". W uroczystościach rocznicowych uczestniczyli przedstawiciele OBUWiM. Organizatorem były Władze Samorządowe Powiatu Krośnieńskiego oraz Gminy Dukla – 4 października. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 106. rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości:
  - uroczystość odsłonięcia w Urzejowicach tablic pamiątkowych poświęconych żołnierzom Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie została połączona z 106. rocznicą odzyskania przez Polskę Niepodległości. Rozpoczęła się mszą św. Następnie obok pomnika hallerczyka nastąpiły przemówienia zaproszonych gości, Apel Pamięci, salwa honorowa. Złożono kwiaty i zapalono znicze. Następnie odsłonięto dwie tablice ufundowane przez rzeszowski OIPN, pod którymi również złożono kwiaty. Stowarzyszenie „Urzejowice" przygotowało wystawę „Ku Niepodległej. Mieszkańcy Urzejowic w perspektywie historycznej odradzającej się Ojczyzny". W uroczystościach uczestniczyli przedstawiciele OBUWiM. Organizatorem wydarzenia był Urząd Gminy Przeworsk – 10 listopada. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  - uroczyste obchody rozpoczęto od złożenia wieńców pod pomnikiem płk. Leopolda Lisa-Kuli w Rzeszowie. Następnie uczestnicy wzięli udział w mszy św. w intencji ojczyzny w koście-

le farnym pw. św. Wojciecha i Stanisława. Potem zgromadzeni przeszli ulicami Rzeszowa na pl. Wolności. Tam, przy pomniku Józefa Piłsudskiego, odbyła się główna część uroczystości. Rozpoczęto ją od podniesienia flagi Rzeczypospolitej Polskiej na maszt i odśpiewania hymnu państwowego. Obchodom towarzyszyły uderzenia w Dzwon Niepodległości. Zostały wręczone również odznaczenia oraz awanse wojskowe na wyższe stopnie. Na zakończenie obchodów odczytano Apel Pamięci, po którym oddano salwę honorową. Następnie uczestnicy uroczystości składali wieńce i kwiaty pod pomnikiem marsz. Józefa Piłsudskiego. Zwieńczeniem uroczystości było odegranie pieśni reprezentacyjnej Wojska Polskiego przez Orkiestrę Wojskową 21. Brygady Strzelców Podhalańskich. W uroczystościach uczestniczyli przedstawiciele OBUWiM. Organizatorami wydarzenia były Podkarpacki Urząd Wojewódzki, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Urząd Miasta Rzeszów, 21. Brygada Strzelców Podkarpackich, 3. Podkarpacka Brygada Obrony Terytorialnej – 11 listopada. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  - naczelnik OBUWiM zapalił znicze przed pomnikiem marsz. Józefa Piłsudskiego w Strzyżowie – 11 listopada. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 194. rocznica wybuchu powstania listopadowego / Uroczystości odbyły się na starym cmentarzu komunalnym – Targowa w Rzeszowie. Uroczyście oznaczono mogiły powstańców listopadowych, które otrzymały wpis do ewidencji grobów weteranów walk o Wolność i Niepodległość Polski. Po przemówieniach zaproszonych gości zostały odczytane biogramy osób oznaczonych. Złożono również wiązanki kwiatów oraz zapalono znicze. Obecny na uroczystości dyrektor Radia Via odmówił modlitwę w intencji wszystkich poległych, którzy walczyli o wolność i niepodległość naszej ojczyzny. Asystę wystawili strzelcy z Zespołu Szkół Technicznych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Rzeszowie. W uroczystości wzięli udział kombatanci, przedstawiciele władz samorządowych i służb mundurowych, wojska, media oraz mieszkańcy miasta. Organizatorem uroczystości był OIPN Rzeszów – 29 listopada. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 82. rocznica zamordowania braci Deców za pomoc udzieloną osobom narodowości żydowskiej / W Pantalowicach złożono kwiaty na grobie Władysława Deca. Następnie w Jaworniku Polskim oddano hołd Stanisławowi, Tadeuszowi i Bronisławowi Decom na cmentarzu parafialnym. Uroczystości zakończyły się w Grzegorzówce, gdzie złożono kwiaty przy obelisku upamiętniającym braci Deców. Tam również nastąpiły przemówienia zaproszonych gości. W uroczystościach uczestniczyli przedstawiciele OBUWiM. Organizatorem uroczystości były Urząd Miasta i Gminy Jawornik Polski, Urząd Miasta i Gminy Kańczuga, Urząd Gminy Hyżne – 4 grudnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 80. rocznica wyzwolenia Fréland oraz uwolnienia polskich jeńców z obozu w Ursprung / Uroczystości rozpoczęły się mszą św. we Fréland, następnie goście przeszli na plac przykościelny, gdzie umiejscowiono pomnik upamiętniający mieszkańców społeczności Fréland poległych podczas dwóch wojen. Ofiary zostały upamiętnione przez złożenie kwiatów przez biorące udział w uroczystości delegacje. Następna część uroczystości miała miejsce pod tablicą upamiętniającą mieszkańców Fréland, którzy udzielili schronienia jeńcom. Potem uczestnicy uroczystości udali się na plac obok Urzędu Miejskiego, gdzie odsłonięto oblader zawierający zdjęcia związane z jeńcami. Delegacje złożyły kwiaty pod tablicą upamiętniającą mieszkańców Fréland niosących pomoc polskim jeńcom. Ostatnim elementem uroczystości było spotkanie w Sali Urzędu Miejskiego. W uroczystościach rocznicowych uczestniczyli przedstawiciele OBUWiM. Organizatorem wydarzenia był Urząd Miasta we Fréland – 7 grudnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 30. rocznica śmierci gen. Stanisława Maczka / Obchody w Krośnie rozpoczęła uroczysta msza św. w intencji gen. Maczka oraz jego podkomendnych. Następnie odbyła się część artystyczna, przygotowana przez uczniów Zespołu Szkół Elektrycznych i Ogólnokształcących, w której przypomniano życiorys generała, jego zasługi oraz wartości, jakie przyświecały jego działalności wojskowej i obywatelskiej. W czasie wydarzenia uczestnicy mieli okazję obejrzeć specjalną wystawę poświęconą życiu i dziedzictwu gen. Stanisława Maczka. Odbyła się również dyskusja panelowa z udziałem lokalnych historyków, kombatantów oraz przedstawicieli młodzieży. Na zakończenie obchodów złożono kwiaty pod tablicą pamiątkową poświęconą gen. Maczkowi, znajdującą się na terenie szkoły.

W uroczystościach rocznicowych uczestniczyli przedstawiciele OBUWiM. Organizatorem uroczystości był Zespół Szkół Elektrycznych i Ogólnokształcących w Krośnie oraz Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych – 11 grudnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.

- 85. rocznica obrony Rzeszowa połączona z odsłonięciem gabloty zawierającej ziemię z pól bitewnych 24. Pułku Ułanów / Piknik edukacyjny w siedzibie OIPN skierowany do uczniów, prezentacja biografii elementarnej „Stanisław Maczek" oraz powiązana z nią karta zadań, przedstawienie różnorodnych form edukacji historycznej oferowanych przez IPN m.in. quizy, karty pracy, gry planszowe, wpinki. Uczestnicy otrzymali nagrody za realizację zadań – 9 września. Odpowiedzialne: OBEN.

ODDZIAŁ IPN SZCZECIN

- 150. rocznica urodzin Wincentego Witosa / Oddano hołd pod tablicą upamiętniającą Wincentego Witosa – 21 stycznia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 79. rocznica wyzwolenia niemieckiego obozu Auschwitz-Birkenau, Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu / W ramach uroczystości rocznicowych oddano hołd przy pomniku Ofiar Hitlerowskich Obozów Koncentracyjnych na cmentarzu Centralnym w Szczecinie oraz przy pomniku Dzieciom Potulic, przy tablicy upamiętniającej Gminę Żydowską, znajdującej się w miejscu dawnej synagogi, spalonej przez Niemców w nocy z 9 na 10 listopada 1938 r. oraz pod tablicami upamiętniającymi więźniów filii KL Stutthof w Policach-Mścięcinie – 26 stycznia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Obchody Dnia Patrona / Udział w uroczystościach odsłonięcia tablicy pamiątkowej na budynku Młodzieżowego Domu Kultury w Stargardzie, poświęconej gen. Mariuszowi Zaruskiemu, prezentacja wystawy IPN poświęconej sylwetce generała, zorganizowane w związku z rocznicą urodzin patrona placówki, przypadających na 31 stycznia – 9 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- 80. rocznica akcji „Burza" / Udział w uroczystej akademii zorganizowanej przez Zespół Szkół nr 4 im. Armii Krajowej w Szczecinie – 14 lutego. Odpowiedzialne: OBEN / Konferencja zorganizowana w siedzibie Teatru Polskiego w Szczecinie z inicjatywy Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego i Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej we współpracy z OIPN. Podczas paneli dyskusyjnych zaproszeni eksperci analizowali przyczyny i przebieg akcji „Burza" oraz dzieje AK. Omówiona została również kwestia represji stosowanych wobec żołnierzy AK przez władze komunistyczne PRL oraz prób wymazania ze świadomości Polaków ich bohaterstwa. W wydarzeniu wzięli udział kombatanci i żołnierze AK, przedstawiciele środowiska naukowego, urzędnicy, służby mundurowe, harcerze oraz licznie zgromadzona w Teatrze Polskim młodzież szkolna – 19 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- 82. rocznica przemianowania ZWZ na AK / Złożenie kwiatów pod tablicą Żołnierzom Armii Krajowej przed budynkiem Urzędu Miasta Szczecin na pl. Armii Krajowej oraz oddanie hołdu przy pomniku Na Chwałę Armii Krajowej – 14, 16 lutego. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 84. rocznica zbrodni katyńskiej / Uroczysty apel oraz złożenie kwiatów pod pomnikiem Krzyż Katyński na cmentarzu Centralnym w Szczecinie – 12 kwietnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 81. rocznica wybuchu powstania w Getcie Warszawskim / Złożenie kwiatów w miejscu dawnej synagogi spalonej podczas nocy kryształowej w Szczecinie – 19 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- 79. rocznica forsowania Odry / Złożenie kwiatów pod pomnikiem Sapera w Gozdowicach oraz na cmentarzu Wojennym w Starych Łysogórkach – 20 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- 80. rocznica bitwy o Monte Cassino / Uroczystości przy pomniku Pamięci Kombatantów oraz przy pomniku nagrobnym weterana walk o Monte Cassino Tadeusza Sokołowskiego na cmentarzu Centralnym w Szczecinie, pod pomnikiem gen. Władysława Andersa w Koszalinie oraz przy pomniku nagrobnym Stanisława Krudosa na cmentarzu komunalnym w Koszalinie, przy grobach Konstantego Chwiesiuka i Włodzimierza Komorowskiego na cmentarzu komunalnym w Gorzowie Wielkopolskim – 17 maja. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 76. rocznica wykonania wyroku na rtm. Witoldzie Pileckim / Odsłonięcie tablicy upamiętniającej patrona szkoły Technikum Ekonomicznego im. rtm. Witolda Pileckiego w Szczecinie – 24 maja. Odpowiedzialne: OBUWiM.

- 76. rocznica wykonania wyroku na rtm. Witoldzie Pileckim / Uroczystości przy pomniku rtm. Witolda Pileckiego w Gorzowie Wielkopolskim, Goleniowie, Koszalinie – 25 maja. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 48. rocznica strajku w Elektrowni Dolna Odra w Nowym Czarnowie / Złożenie kwiatów pod tablicą pamiątkową – 25 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- 80. rocznica wybuchu powstania warszawskiego / Uroczystości przy grobach powstańców Zofii Gabrysiak, Zygmunta Gromickiego, Ady Litten, Anatola Makarenki, Adama Pohla, Jana Walczaka, Zygmunta i Marii Noceń na cmentarzu Centralnym w Szczecinie – 1 sierpnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 160. rocznica urodzin Romana Dmowskiego / Oddanie hołdu przy pomniku Niepodległości w Szczecinie – 9 sierpnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 85. rocznica wybuchu II wojny światowej / Oddanie hołdu przy grobach obrońców naszej ojczyzny i płytach Ignacego Misiąga i Bogusława Łubieńskiego na międzynarodowym cmentarzu wojennym w Stargardzie, pod tablicą Jana Wojtowicza w Stargardzie, przy nagrobkach w miejscowościach: Szczecin-Dąbie, Golęcin, Szczecin, Choszczno, Łobez, Staniewice, Wierzchowo, Kołczewo, Rzepin – 1 września. Odpowiedzialne: OBUWiM, OBEN.
- Światowy Dzień Sybiraka / Udział w wojewódzkich obchodach święta – 17 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- 85. rocznica powstania Polskiego Państwa Podziemnego / Uroczystości na cmentarzu Centralnym w Szczecinie pod pomnikiem Na chwałę Armii Krajowej – 27 września. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 65. rocznica wybuchu rewolucji węgierskiej 1956 r. / Uroczystości rocznicowe pod pomnikiem Chłopca z Pesztu – 23 października. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- Uczczenie pamięci dzieci – ofiar przymusowej germanizacji / Udział w uroczystości odsłonięcia tablicy edukacyjno-historycznej, zorganizowanej przez Połczyńskie Innowacje Kulturalne – 25 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- 30. rocznica śmierci gen. Stanisława Maczka / Oddanie hołdu jednemu z jego żołnierzy, kpt. Kazimierzowi Juchniewiczowi, przy pomniku nagrobnym na cmentarzu Centralnym w Szczecinie – 11 grudnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 43. rocznica wprowadzenia stanu wojennego w Polsce / Udział w ogólnopolskiej inicjatywie „Zapal światło wolności", zapalenie zniczy pod pomnikiem Anioła Wolności na pl. Solidarności w Szczecinie – 13 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- 43. rocznica pacyfikacji KWK „Wujek" / Oddanie hołdu jednej z ofiar stanu wojennego, Janowi Stawisińskiemu, przy pomniku nagrobnym na cmentarzu komunalnym w Koszalinie oraz pod tablicą upamiętniającą Jana Stawisińskiego w Zespole Szkół nr 9 w Koszalinie – 13 grudnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 54. rocznica rewolty grudniowej w Szczecinie:
  - oddanie hołdu ofiarom Grudnia '70 przy 15 pomnikach nagrobnych ofiar rewolty grudniowej, uroczystości rocznicowe przy pomniku Ofiar Grudnia '70 i przy Żelaznym Krzyżu na cmentarzu centralnym w Szczecinie – 16 grudnia. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  - uroczystości rocznicowe pod bramą stoczni, pod pomnikiem Anioła Wolności na pl. Solidarności oraz pod tablicą upamiętniającą nazwiska robotników zabitych w 1970 r. w Szczecinie – 17 grudnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.

Delegatura IPN w Gorzowie Wielkopolskim

- 900-lecie powołania Biskupstwa Lubuskiego / Udział w uroczystościach rocznicowych – 11 maja.
- 80. rocznica bitwy pod Monte Cassino / Udział w uroczystościach na Cmentarzu Komunalnym w Gorzowie Wlkp., upamiętniających pochowanych w Gorzowie uczestników bitwy – 17 maja.
- 76. rocznica śmierci rtm. Witolda Pileckiego / Złożenie kwiatów pod pomnikiem upamiętniającym rotmistrza – 25 maja.
- 44. rocznica podpisania porozumień sierpniowych / Udział we mszy świętej, złożenie kwiatów i zapalenie zniczy pod Białym Krzyżem w ramach uroczystości rocznicowych zorganizowanych w Gorzowie Wlkp. – 31 sierpnia.

Delegatura IPN w Koszalinie

- 42. rocznica śmierci Janka Stawisińskiego / Złożenie kwiatów na grobie na cmentarzu komunalnym w Koszalinie – 28 stycznia.
- 41. rocznica zwolnienia z Wojskowych Obozów Internowania / Udział w uroczystościach zorganizowanych na cmentarzu komunalnym w Koszalinie – 2 lutego.
- Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych / Udział w uroczystościach odsłonięcia tablicy upamiętniającej ofiary reżimu komunistycznego w Koszalinie, zorganizowanych we współpracy z Prezydentem Miasta Koszalin – 1 marca.
- 84. rocznica zbrodni katyńskiej:
  - złożenie kwiatów pod pomnikiem Martyrologii Narodu Polskiego na Cmentarzu Komunalnym w Koszalinie – 12 kwietnia;
  - współpraca z Bałtyckim Stowarzyszeniem Miłośników Historii „Perun" w Koszalinie przy organizacji wydarzenia „Zbrodnia katyńska – Koszaliński Marsz Cieni" – 13 kwietnia.
- 79. rocznica zakończenia II wojny światowej / Udział w uroczystości „Płomienie zwycięstwa", zorganizowanej przez Politechnikę Koszalińską i Archiwum Państwowe w Koszalinie – 8 maja.
- 79. rocznica przyjazdu pierwszej zorganizowanej grupy tworzącej polską administrację w mieście Koszalin – Dzień Pioniera / Udział w uroczystościach zorganizowanych przez władze miasta Koszalina, złożenie kwiatów pod pomnikiem Byliśmy – Jesteśmy – Będziemy – 10 maja.
- 80. rocznica bitwy o Monte Cassino / Złożenie kwiatów pod pomnikiem gen. Władysława Andersa oraz na grobie Stanisława Krudosa pochowanego na Cmentarzu Komunalnym w Koszalinie – jednego z uczestników bitwy; zapalenie zniczy – 17 maja.
- 80. rocznica wybuchu powstania warszawskiego / We współpracy ze Stowarzyszeniem Projekt Koszalin w Koszalinie, Prezydentem Miasta Koszalin, Muzeum Oręża Polskiego w Kołobrzegu, z udziałem profesjonalnych grup rekonstruktorów odbyła się inscenizacja historyczna upamiętniająca bohaterów powstania – 1 sierpnia.
- 44. rocznica podpisania porozumień sierpniowych / Udział w miejskich uroczystościach rocznicowych – 31 sierpnia.
- 100. rocznica powołania Korpusu Ochrony Pogranicza / Udział w uroczystościach zorganizowanych w Wyższej Szkole Straży Granicznej w Koszalinie – 19 września.
- 40. rocznica śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki / Udział w uroczystościach zorganizowanych przez władze Miasta Koszalina, złożenie kwiatów pod pomnikiem – 19 października.
- 106. rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości:
  - organizacja marszu „Dumni z niepodległej" ulicami Koszalina, złożenie kwiatów pod pomnikiem marsz. Józefa Piłsudskiego – 7 listopada;
  - udział w miejskich obchodach święta zorganizowanych przez władze Miasta Koszalina – 11 listopada.

ODDZIAŁ IPN WARSZAWA

- 84. rocznica mordu w Wąskim Lesie / Pod pomnikiem w Wąskim Lesie odbyły się uroczystości upamiętniające zbrodnię niemiecką. Rozpoczęła je krótka prelekcja, a po niej zostały złożone wieńce i odprawiona msza św. w intencji ofiar i ich rodzin. IPN reprezentował zastępca dyrektora OIPN. Uchwałą z 25 maja 2023 r. Rada Powiatu w Makowie Mazowieckim uznała 12 lutego dniem pamięci o mieszkańcach powiatu makowskiego zamordowanych przez niemieckich okupantów w Wąskim Lesie – 12 lutego. Odpowiedzialne: OIPN.
- 82. rocznica przemianowania ZWZ na AK / W parku miejskim w Otwocku została otwarta wystawa „Kedyw. Miecz i Tarcza Armii Krajowej w Warszawie", przygotowana przez warszawski OIPN. O wystawie i działalności Kedywu AK opowiedział dyrektor OIPN, jeden z autorów ekspozycji. W wydarzeniu wzięli udział prezydent Otwocka Jarosław Margielski, uczniowie szkół podstawowych i liceów, przedstawicie rodzin uczestników akcji Kedywu, warszawskiego OIPN i mieszkańcy Otwocka – 14 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.

- 376. rocznica nadania Pradze praw miejskich / Wieczór muzyczno-poetycki *Historia Żołnierzy Wyklętych poezją opowiedziana* (część obchodów „376. urodzin Pragi") spotkanie zorganizowane i prowadzone przez pracownika OBBH – 16 lutego. Odpowiedzialne: OBBH.
- Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych:
  – udział w uroczystości przed tablicą pamiątkową na ścianie budynku „Jasny Dom" (willa Jasny Dom) oraz przygotowanie obchodów i koordynowanie ich przebiegu; przedstawiciele OBUWiM złożyli kwiaty i zapalili znicze na grobach bohaterów. Organizacja uroczystego przemarszu od Szkoły Podstawowej nr 395 im. rtm. Witolda Pileckiego ulicą Sierakowskiego 9 przez ulice Wileńską, Strzelecką, 11 Listopada i Namysłowską do pomnika ku czci pomordowanych w praskich katowniach. Msza św. w intencji osób zamordowanych i zadręczonych w praskich katowniach w Izbie Pamięci Strzelecka 8 oraz projekcja filmu *Sumienie Hioba. Rzecz o ks. Bolesławie Stefańskim*. Wykład pracownika OBBH *Płk Bronisław Banasik, ostatni komendant głównego Narodowego Zjednoczenia Wojskowego, ofiara represji komunistycznych*, wygłoszony w Izbie Pamięci Strzelecka 8 – 1 marca. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH, OBUWiM;
  – konferencja „Powiat Mińsk Mazowiecki w pierwszej dekadzie rządów komunistycznych 1944–1956" (w ramach projektu naukowego „Mazowsze i Podlasie w ogniu 1944–1956") w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Mińsku Mazowieckim – 12 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką / Odsłonięcie tablicy poświęconej działalności sióstr nazaretanek przy ul. Czerniakowskiej 137 w Warszawie (klasztor ss. Nazaretanek) – 16 marca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 79. rocznica aresztowania przedstawicieli Polskiego Państwa Podziemnego / Udział pracownika OBBH w uroczystościach zorganizowanych w Pruszkowie przed tablicą pamiątkową – 27 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- 81. rocznica powstania w getcie warszawskim / Uroczyste otwarcie wystawy warszawskiego OIPN „Prosimy Cię, Boże, o walkę krwawą…" przy budynku Mediateki (ul. 3 Maja 57) w Grodzisku Mazowieckim – 19 kwietnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 80. rocznica bitwy o Monte Cassino:
  – uroczyste oznaczenie tabliczką „Grób weterana walk o Wolność i Niepodległość Polski" nowo wybudowanego grobu Bronisława Królikowskiego walczącego pod Monte Cassino – 6 maja. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  – uroczyste złożenie kwiatów i zapalenie zniczy na odnowionym przez OBUWiM nagrobku Stefana Szymańskiego, żołnierza walczącego pod Monte Cassino – 8 maja. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  – uroczyste złożenie kwiatów i zapalenie zniczy na odnowionym przez OBUWiM nagrobku Tadeusza Lachmana, żołnierza walczącego pod Monte Cassino – 9 maja. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  – odsłonięcie w Świątyni Opatrzności Bożej tablicy upamiętniającej żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie – bohaterów spod Monte Cassino, Ankony i Bolonii, którzy po powrocie na Kresy Wschodnie II RP w marcu 1951 r. wraz ze swoimi rodzinami byli represjonowani przez władze Rosji sowieckiej – 18 maja. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  – dyskusja „Bohaterowie spod Monte Cassino na rozstajach historii. Losy żołnierzy 2. Korpusu po II wojnie światowej". W rozmowie udział wzięli dyrektor OIPN, prezes Fundacji Znaki Pamięci, dr Aneta Hoffmann oraz zastępca naczelnika OBL. Spotkanie było okazją do zaprezentowania publikacji OIPN *Bohaterowie spod Monte Cassino na rozstajach historii* – 22 maja. Odpowiedzialny: asystent prasowy.
- 76. rocznica śmierci rtm. Witolda Pileckiego / Złożenie kwiatów i zapalenie zniczy przy symbolicznym grobie rtm. Pileckiego w Panteonie Żołnierzy Polski Walczącej na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach oraz przy pomniku bohatera przy al. Wojska Polskiego na Żoliborzu – 24 maja. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 35. rocznica wyborów 4 czerwca 1989 r. / Ogólnopolska konferencja naukowa „Rok 1989 w stolicy, czyli początek transformacji ustrojowej w perspektywie Warszawy i jej mieszkańców. Aspekty społeczne, gospodarcze i polityczne" – 12 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH.

- Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II RP / Złożenie kwiatów pod tablicami upamiętniającymi zbrodnię wołyńską: w kościele dominikanów pw. św. Jacka przy ul. Freta 10, w bazylice św. Jana Chrzciciela i na budynku Domu Polonii w Warszawie – 11 lipca. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 80. rocznica wybuchu powstania warszawskiego:
  - złożenie kwiatów, zapalenie zniczy i oznaczenie tabliczką „Grób Weterana Walk o Wolność i Niepodległość Polski" nowo wybudowanych mogił uczestniczek powstania warszawskiego: Janiny Konopackiej, Janiny Dewicz i Marii Leszeżanki, znajdujących się na cmentarzu parafialnym w Skolimowie (Konstancin-Jeziorna) – 31 lipca. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  - uroczyste odsłonięcie tablicy pamiątkowej poświęconej żołnierzom VII Rejonu „Jelsk-Jaworzyn" VII Obwodu „Obroża" Okręgu Warszawskiego AK oraz wernisaż wystawy „Na odsiecz powstańczej Warszawie", zorganizowane przez OIPN wspólnie z Gminą Ożarów Mazowiecki – 10 lipca. Odpowiedzialne: OBUWiM, OBEN;
  - uroczyste otwarcie na skwerze Hoovera w Warszawie wystawy „Bohaterki wśród bohaterów" prezentującej historie kobiet, które walczyły w powstaniu warszawskim – 26 lipca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - „Powstańcy warszawscy – plac Krasińskich" – otwarcie wystawy upamiętniającej walki powstańcze w okolicy pl. Krasińskich. Na ekspozycji zostały przedstawione repliki strojów, umundurowania i uzbrojenia używanego przez powstańców, m.in.: hełm polski wz. 31, niemiecka panterka, pistolet maszynowy sten, karabin mauser wz. 1898, polskie i niemieckie granaty. Ekspozycja znajduje się w części budynku Sądu Najwyższego zajmowanej przez OIPN Warszawa. Można ją obejrzeć z zewnątrz budynku, bez konieczności wchodzenia do środka, 26 lipca – 2 października. Odpowiedzialne: OA;
  - wernisaż wystawy „Na odsiecz powstańczej Warszawie" – wydarzenie zorganizowane przez OIPN Warszawa, Gminę Piaseczno oraz Centrum Kultury w Piasecznie, uczestniczyli w nim liczni goście, w tym przedstawiciele władz lokalnych – 31 lipca. Odpowiedzialne: OBEN;
  - uroczyste otwarcie wystawy „Z piekła do piekła" w Izbie Pamięci Strzelecka 8 – w wydarzeniu uczestniczyli licznie przybyli goście, w tym przedstawiciele instytucji państwowych oraz organizacji pozarządowych. Wydarzenie zakończył koncert zespołu „Pseudonim", który zaprezentował utwory poświęcone Warszawie i jej bohaterom – 31 lipca. Odpowiedzialne: OBBH, Strzelecka 8.
  - pracownicy warszawskiego OIPN wzięli udział w miejskich obchodach rocznicy wybuchu powstania warszawskiego w Otwocku. Uroczystości wzbogaciło stoisko edukacyjne IPN, które promowało wiedzę o wydarzeniach z sierpnia i września 1944 r. Zaprezentowane zostały m.in.: publikacje, komiksy i gry edukacyjne, a także foldery wystawy „Bohaterki wśród bohaterów". Najmłodsi uczestnicy wydarzenia wzięli udział w konkursach i quizach historycznych z atrakcyjnymi nagrodami, a dorośli mieszkańcy Otwocka zapoznali się z historią kpt. Władysława Sieroszewskiego „Sabały", bohatera filmu w technologii VR *Kartka z powstania* – 1 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - inscenizacja defilady powstańczej – licznie przybyli mieszkańcy Warszawy, goście honorowi i rekonstruktorzy wzięli udział w rocznicowej inscenizacji powstańczej defilady, mszy św. i wykładach okolicznościowych. Odtworzono niezwykłe wydarzenie, które miało miejsce 6 sierpnia 1944 r., oddając w ten sposób hołd bohaterom powstańczej Warszawy – 10 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN;
  - odsłonięcia tablicy w Otwocku poświęconej kpt. Stanisławowi Szulcowi ps. „Kania", komendantowi IV Rejonu „Fromczyn" AK – 11 września. Odpowiedzialne: OBUWiM;
  - odsłonięcie w Nowym Dworze Mazowieckim tablicy pamiątkowej poświęconej Zgrupowaniu Stołpeckiemu AK, połączone z otwarciem wystawy „Na odsiecz powstańczej Warszawie", ukazującej bohaterstwo Polaków walczących w czasie powstania warszawskiego oraz w działaniach wspierających zryw z zewnątrz – 29 września. Odpowiedzialne: OBUWiM.

- 80. rocznica rzezi Woli / Odsłonięcie tablicy upamiętniającej rozstrzelane rodziny – mieszkańców domu przy ul. Wolskiej 94. Wśród ofiar była czwórka dzieci: 3 lata, 8 lat i dwoje w wieku 13 lat. Tablica znajduję się przy wjeździe na posesję al. Prymasa Tysiąclecia 60/62 – 5 sierpnia. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 80. rocznica zdobycia gmachu PAST-y przez powstańców warszawskich / W uroczystości pod tablicą upamiętniającą zdobycie PAST-y wzięli udział kombatanci oraz przedstawiciele władz państwowych i samorządowych. IPN reprezentował dyrektor OIPN – 20 sierpnia. Odpowiedzialne: OIPN.
- 85. rocznica wybuchu II wojny światowej:
  – ogólnopolska akcja „Pamiętamy o żołnierzach broniących Westerplatte". Dyrektor OIPN i jego zastępca złożyli kwiaty i zapalili znicze w miejscach pochówku bohaterskich obrońców Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte, którzy w 1939 r. stawili dzielny opór agresji niemieckiej – 1 września. Odpowiedzialne: OIPN;
  – odsłonięcie w Pruszkowie tablicy pamiątkowej poświęconej Konstantemu Artmanowi – uczestnikowi wojny obronnej 1939 r., więźniowi łagrów sowieckich oraz żołnierzowi 2. Korpusu Polskiego, który walczył w kampanii włoskiej. Wydarzenie zorganizowały Urząd Miasta Pruszków oraz OIPN, a tablica została sfinansowana przez OBUWiM – 15 listopada. Odpowiedzialne: OIPN, OBUWiM.
- 80. rocznica zajęcia warszawskiej Pragi przez Armię Czerwoną / Zajęcia edukacyjne „Powstanie warszawskie na Pradze" z wykorzystaniem elementów wystawy „Z piekła do piekła"; spacer historyczny „Śladami zbrodni komunistycznych"; wykład pracownika OBBH „Komendanci Obwodów Okręgu Warszawskiego AK w godzinie próby"; zwiedzanie z przewodnikiem Izby Pamięci Strzelecka 8; złożenie kwiatów przed tablicą poświęconą więźniom Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Warszawie, umieszczoną na budynku kamienicy przy ul. Strzeleckiej 8–16 września. Odpowiedzialne: OBBH.
- 106. rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości:
  – spotkanie w Izbie Pamięci Strzelecka 8 mieszkańców, którzy przyszli wspólnie uczcić ten dzień, by śpiewać pieśni patriotyczne i rozmawiać o historii. Spotkanie poprowadził śpiewak i konferansjer Sebastian Boguszewski z Filharmonii Narodowej – 7 listopada. Odpowiedzialne: OBBH;
  – prezentacja wystawy „Ojcowie Niepodległości" podczas uroczystości zorganizowanych przez Stowarzyszenie Wsparcia Społecznego w Świeszewie we współpracy z Gminą Świercze i OIPN Warszawa. W ramach obchodów odbyły się m.in. dwa konkursy: plastyczno-historyczny „Lokalni bohaterowie Niepodległej" oraz fotograficzny „Światło lokalnym bohaterom". Świercze – 4–30 listopada. Odpowiedzialne: OBEN;
  – prezentacja wystawy plenerowej „Polskie symbole narodowe" przed kościołem pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Grodzisku Mazowieckim – 6–30 listopada. Odpowiedzialne: OBEN;
  – cykl warsztatów edukacyjnych: „Polskie symbole narodowe", „Sztafeta pokoleń – młodzież w walce o Niepodległą. Dziś, jutro, pojutrze", „Orlęta. Młodzież w Armii Ochotniczej 1920", „Sztafeta pokoleń – młodzież w walce o Niepodległą. Konspiracja szkolna 1944–1956" dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych z województwa mazowieckiego – listopad. Odpowiedzialne: OBEN.
- 43. rocznica wprowadzenia stanu wojennego w Polsce:
  – wykład online pracownika OBBH *Zachód wobec stanu wojennego. Reakcje polityczne i społeczne* – 13 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH;
  – seminarium wyjazdowe „Idą, idą pancry na „»Wujek«" dla nauczycieli dotyczące wprowadzenia stanu wojennego i pacyfikacji kopalni. Uczestnicy odwiedzili Śląskie Centrum Wolności i Solidarności znajdujące się na terenie KWK „Wujek" w Katowicach. W szkoleniu w Katowicach wzięło udział 30 nauczycieli przedmiotów humanistycznych z terenu Mazowsza – 30 listopada. Odpowiedzialne: OBEN;
  – w związku z 43. rocznicą wprowadzenia w Polsce stanu wojennego OBEN przygotował wyjątkową przypinkę upamiętniającą ten okres w historii naszego kraju. Projekt przypinki przedstawia znak Polski Walczącej z wpisaną literą „S", która symbolizuje ruch Solidarności. Znak Polski Podziemnej z wpisaną weń literą „S" pojawił się w pierwszych dniach stanu wojennego. Był malowany na

murach w całej Polsce. Nikt nie wie, kto go wymyślił – pojawił się równocześnie w wielu miejscach i stał się symbolem niekończącej się walki o Polskę niepodległą. Odpowiedzialne: OBEN;
- prezentacja wystawy elementarnej „Stan wojenny 1981–1983" w gminie Świercze – 13 grudnia –10 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN;
- cykl warsztatów edukacyjnych dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych z województwa mazowieckiego: „Młodzieżowe organizacje konspiracyjne w latach osiemdziesiątych", „Opowieść o Emilu" poświęcone Emilowi Barchańskiemu najmłodszej ofierze stanu wojennego – grudzień. Odpowiedzialne: OBEN;
- kampania społeczna „Ofiarom stanu wojennego. Zapal Światło Wolności" – zachęca ona do zapalenia 13 grudnia o 19.30 symbolicznej świecy w hołdzie ofiarom stanu wojennego, aby światło w naszych oknach przypominało o odwadze i determinacji tych, którzy nie poddali się opresji, a także o wsparciu, jakie Polacy otrzymali od społeczności na całym świecie – 13 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.

ODDZIAŁ IPN WROCŁAW

- 82. rocznica przemianowania ZWZ na AK / Organizacja uroczystości przed pomnikiem Żołnierzy Armii Krajowej na wrocławskim Sępolnie – 14 lutego. Odpowiedzialne: OBUWiM.
- 79. rocznica kapitulacji Festung Breslau oraz wyzwolenia niemieckiego obozu pracy Burgweide / Odsłonięcie tabliczki z nowo nadaną nazwą skwer Ofiar Obozu Burgweide – inicjatywa i przeprowadzenie procesu nadania nazwy przez Radę Miejską Wrocławia na terenie byłego obozu Burgweide przy ul. Sołtysowickiej we Wrocławiu – 6 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- „Wrocławski znicz pamięci dla rtm. Witolda Pileckiego" / Uroczystości przy pomniku rtm. Pileckiego na Promenadzie Staromiejskiej we Wrocławiu w ramach ogólnopolskiej akcji – 25 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- 83. rocznica mordu profesorów lwowskich / Udział pracownika OBEN oraz dyrektora OIPN w uroczystościach przy pomniku Martyrologii Profesorów Lwowskich na skwerze Kazimierza Idaszewskiego we Wrocławiu – 4 lipca. Odpowiedzialni: OBEN, dyrektor OIPN.
- 44. rocznica podpisania porozumienia wałbrzyskiego na terenie Starej Kopalni w Wałbrzychu / Udział pracowników OBEN i OBBH oraz dyrektora OIPN w uroczystych obchodach – 31 sierpnia. Odpowiedzialni: OBEN, OBBH, dyrektor OIPN.
- 76. rocznica śmierci czwórki wybitnych działaczy podziemia niepodległościowego, członków Zrzeszenia WiN na Dolnym Śląsku / W 1948 r. w więzieniu przy ul. Kleczkowskiej we Wrocławiu w jednej zbiorowej egzekucji śmierć ponieśli: mjr Ludwik Marszałek „Zbroja", Władysław Cisek „Rom", ppor. Stanisław Dydo „Steinert" oraz por. Jan Klamut „Górski". Współorganizacja i udział w uroczystości we Wrocławiu – 27 listopada. Odpowiedzialne: OBUWiM.

Delegatura IPN w Opolu

- 82. rocznica przemianowania ZWZ na AK / Udział zastępcy dyrektora OIPN Wrocław w uroczystościach rocznicowych – złożenie kwiatów pod pomnikiem Armii Krajowej w Opolu – 14 lutego.
- 79. rocznica wyzwolenia Stalagu 344 Lamsdorf-Łambinowice / Udział dyrektora i zastępcy dyrektora OIPN we Wrocławiu w uroczystościach rocznicowych – złożenie kwiatów pod pomnikiem Martyrologii Jeńców Wojennych w Łambinowicach – 18 marca.
- 84. rocznica zbrodni katyńskiej:
  - udział pracownika OBAG w uroczystościach rocznicowych – złożenie kwiatów pod pomnikiem Ofiar Zbrodni Katyńskiej w Opolu – 12 kwietnia;
  - zapalenie zniczy przez pracownika OBBH pod tablicą i dębem katyńskim komisarza Straży Granicznej Stanisława Mikulskiego w Wieluniu – 13 kwietnia.
- 79. rocznica zamordowania sierż. Piotra Jesienia / Udział zastępcy dyrektora OIPN Wrocław w uroczystościach rocznicowych w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Opolu – złożenie kwiatów pod tablicą sierżanta Piotra Jesienia w Opolu – 17 kwietnia.

- 151. rocznica urodzin Wojciecha Korfantego / Pracownik OBUWiM złożył kwiaty pod popiersiem Wojciecha Korfantego w Opolu – 20 kwietnia.
- 71. rocznica śmierci prof. Kazimierza Czarnieckiego / Udział pracownika OBUWiM w uroczystościach rocznicowych – złożenie kwiatów na grobie prof. Czarnieckiego w Strzelcach Opolskich – 25 kwietnia.
- Święto Flagi Rzeczypospolitej Polskiej / Udział pracownika OBUWiM w uroczystościach wojewódzkich, złożenie kwiatów pod pomnikiem Bojownikom o Polskość Śląska Opolskiego w Opolu – 2 maja.
- 103. rocznica wybuchu III powstania śląskiego / Udział pracownika OBUWiM w uroczystościach wojewódzkich, złożenie kwiatów pod pomnikiem Czynu Powstańczego na Górze Świętej Anny – 2 maja.
- 233. rocznica uchwalenia Konstytucji 3 maja / Udział pracownika OBAG w uroczystościach wojewódzkich, złożenie kwiatów pod pomnikiem Bojownikom o Polskość Śląska Opolskiego w Opolu – 3 maja.
- 79. rocznica bezwarunkowej kapitulacji Niemiec w II wojnie światowej / Udział zastępcy dyrektora OIPN Wrocław w uroczystościach wojewódzkich, złożenie kwiatów pod pomnikiem Bojownikom o Polskość Śląska Opolskiego w Opolu – 8 maja.
- 80. rocznica bitwy o Monte Cassino / Udział pracownika OBBH w uroczystościach rocznicowych i w zlocie pojazdów zabytkowych im. ojca generała brygady Adama Studzińskiego – 11 maja.
- 76. rocznica śmierci rtm. Witolda Pileckiego / Złożenie kwiatów i zapalenie zniczy pod pomnikiem rtm. Pileckiego przed Centrum Usług Publicznych w Opolu – 25 maja.
- 35. rocznica wyborów 4 czerwca 1989 r.:
  - złożenie kwiatów przez pracownika OBUWiM na skwerze Solidarności w Opolu – 4 czerwca;
  - udział pracownika OBUWiM w uroczystościach w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Nysie – 18 czerwca.
- Narodowy Dzień Powstań Śląskich / Udział pracownika OBUWiM w wojewódzkich uroczystościach na Górze Św. Anny, złożenie kwiatów pod Pomnikiem Czynu Powstańczego na Górze Świętej Anny – 20 czerwca.
- 81. rocznica zbrodni wołyńskiej / Złożenie kwiatów przez zastępcę dyrektora OIPN Wrocław oraz pracownika OBUWiM przed tablicą upamiętniającą ofiary ludobójstwa znajdującą się pod pomnikiem Bojownikom o Polskość Śląska Opolskiego – 11 lipca.
- 85. rocznica śmierci Augustyna Kośnego / Złożenie kwiatów i zapalenie znicza przez zastępcę dyrektora OIPN Wrocław oraz pracownika OBUWiM na grobie Augustyna Kośnego na cmentarzu w Chróścicach – 25 lipca.
- 80. rocznica utworzenia 1. Brzeskiego Pułku Saperów / Udział pracownika OBAG w uroczystościach w Kluczborku – 2 sierpnia.
- Święto Wojska Polskiego / Udział pracownika DIPN w wojewódzkich uroczystościach w 104. rocznicę polskiego zwycięstwa nad bolszewikami w 1920 r., złożenie kwiatów pod pomnikiem Bojownikom o Polskość Śląska Opolskiego w Opolu – 15 sierpnia.
- 85. rocznica śmierci Wojciecha Korfantego / Złożenie kwiatów pod popiersiem Wojciecha Korfantego przed Urzędem Wojewódzkim w Opolu przez zastępcę dyrektora OIPN Wrocław i pracownika OBEN – 17 sierpnia.
- 44. rocznica podpisania porozumień sierpniowych / Udział pracownika Delegatury w wojewódzkich uroczystościach rocznicowych, złożenie kwiatów na skwerze Solidarności w Opolu – 31 sierpnia.
- 85. rocznica wybuchu II wojny światowej:
  - udział w wojewódzkich uroczystościach na pl. Wolności w Opolu – złożenie kwiatów przez zastępcę dyrektora OIPN Wrocław przed pomnikiem Bojownikom o Polskość Śląska Opolskiego w Opolu – 1 września;
  - złożenie kwiatów i zapalenie zniczy przez pracownika WUOp na znajdującym się na cmentarzu komunalnym w Wołczynie grobie Józefa Janika – obrońcy Westerplatte – 1 września.

- 80. rocznica operacji „Market Garden" / Udział pracowników OBBH w uroczystości odsłonięcia grobu weterana mjr. Ryszarda Małaszkiewicza na cmentarzu parafialnym św. Rodziny we Wrocławiu – 11 września.
- 85. rocznica agresji sowieckiej na Polskę, Dzień Sybiraka / Złożenie kwiatów i zapalenie zniczy przez zastępcę dyrektora OIPN Wrocław i pracownika OBEN pod pomnikiem poświęconym pamięci wszystkich ofiar zbrodniczych ideologii w Folwarku – 17 września.
- 80. rocznica przybycia pierwszego transportu powstańców warszawskich do Stalagu 344 Lamsdorf / Udział pracowników OBUWiM w uroczystościach rocznicowych, złożenie kwiatów i zapalenie zniczy przed pomnikiem Powstańców Warszawskich – Jeńców Stalagu 344 Lamsdorf – 6 października.
- 40. rocznica zamordowania bł. ks. Jerzego Popiełuszki / Udział pracownika OBUWiM w uroczystościach rocznicowych, złożenie kwiatów i zapalenie zniczy pod pomnikiem przed katedrą opolską, udział w procesji i mszy św. w intencji ks. Popiełuszki – 19 października.
- Narodowy Dzień Pamięci Duchownych Niezłomnych / Zapalenie zniczy przez pracownika OBEN na grobie ks. Michała Norka w Klisinie – 24 października.
- 106. rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości:
  - udział pracowników DIPN w gminnych obchodach Narodowego Święta Niepodległości w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Skoroszycach – 8 listopada;
  - udział pracowników DIPN w wojewódzkich obchodach; złożenie kwiatów przed pomnikiem Bojownikom o Polskość Śląska Opolskiego w Opolu – 11 listopada;
  - udział pracowników DIPN w pikniku rodzinnym, wystawienie stoiska IPN – 11 listopada.
- 124. rocznica urodzin Stefana Kobosa ps. „Wrzos" / Złożenie kwiatów i zapalenie zniczy przez zastępcę dyrektora OIPN Wrocław na grobie Stefana Kobosa znajdującym się na cmentarzu komunalnym w Opolu – 26 listopada.
- 128. rocznica urodzin Augustyna Kośnego / Złożenie kwiatów i zapalenie zniczy przez pracowników DIPN Opole na grobie Augustyna Kośnego znajdującym się na cmentarzu w Chróścicach – 28 listopada.
- 43. rocznica wprowadzenia w Polsce stanu wojennego / Udział w miejskich uroczystościach rocznicowych na skwerze Solidarności w Opolu – złożenie kwiatów przez zastępcę dyrektora OIPN Wrocław – 13 grudnia.

4.3. Nagrody, konkursy

Nagroda „Kustosz Pamięci Narodowej"

Nagroda przyznawana jest za szczególnie aktywny udział w upamiętnianiu historii narodu polskiego w latach 1939–1989, a także za działalność publiczną zbieżną z ustawowymi celami IPN.

15 stycznia 2024 r. opublikowany został komunikat o otwarciu naboru kandydatur do XXIII edycji Nagrody IPN Kustosz Pamięci Narodowej. Łącznie do IPN wpłynęło 121 wniosków o przyznanie nagrody. Największe uznanie Kapituły i tytuł „Kustosza Pamięci Narodowej" otrzymali: Tadeusz Wojciech Drwal, o. Franciszek Jan Pająk (imię zakonne Jerzy), Zofia Biernadska, Stowarzyszenie Rodzina Piaśnicka, śp. bp Władysław Miziołek – nagroda przyznana pośmiertnie. W ramach projektu o każdym z laureatów przygotowany został około 2-minutowy film dokumentalny zawierający materiały archiwalne i wypowiedzi osób znających dorobek postaci. Uroczystość wręczenia nagród została objęta Patronatem Honorowym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy i odbyła się na Zamku Królewskim w Warszawie. Patronami medialnymi uroczystości byli: dzieje.pl, „Gość Niedzielny", Radio Maryja, Telewizja Trwam, Radio Wnet, Wszystko Co Najważniejsze – 10 czerwca. Odpowiedzialne: Biuro Prezesa.

Nagroda „Semper Fidelis"

W 2024 r. IPN po raz szósty przyznał nagrodę „Semper Fidelis", którą honorowane są osoby, instytucje i organizacje działające na rzecz upamiętniania dziedzictwa dawnych Kresów Wschodnich

Rzeczypospolitej w kraju i za granicą. W odpowiedzi na ogłoszenie o naborze kandydatur do IPN w terminie 20 czerwca – 31 lipca wpłynęły 103 zgłoszenia. Wśród zgłaszających są instytucje kultury, samorządy, placówki oświatowe, placówki dyplomatyczne, organizacje społeczne i osoby fizyczne. Decyzją Kapituły w 2024 r. nagrodę otrzymali: Halina Kisłacz, Olena Udovenko, Mirosław Gajewski, Tadeusz Marcinkowski (pośmiertnie) oraz Towarzystwo Przyjaciół Wilna i Ziemi Wileńskiej w Olsztynie. Laureatką specjalnego wyróżnienia „Semper Fidelis", nadawanego przez prezesa IPN, została Marta Axentowicz-Bohosiewicz. Uroczysta gala wręczenia nagród odbyła się 2 grudnia na Zamku Królewskim w Warszawie. Odpowiedzialne: Biuro Prezesa, BUWiM.

Krzyż Wolności i Solidarności

Krzyż Wolności i Solidarności został ustanowiony przez Sejm RP 5 sierpnia 2010 r. Po raz pierwszy przyznano go w czerwcu 2011 r. przy okazji obchodów 35. rocznicy protestów społecznych w Radomiu. Ustawą o orderach i odznaczeniach prezes IPN otrzymał prerogatywę występowania do prezydenta RP z wnioskiem o odznaczenie zasłużonych działaczy opozycji antysystemowej z lat 1956–1989. Źródłem ustanowienia Krzyża Wolności i Solidarności jest Krzyż Niepodległości z II RP. W 2024 r. odbyło się 30 uroczystości organizowanych przez Centralę i jednostki terenowe IPN, podczas których prezes IPN lub jego zastępcy wręczyli działaczom opozycji niepodległościowej 355 odznaczeń Krzyż Wolności i Solidarności oraz 2 ordery (Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski oraz Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski).

25 stycznia w miejscu zamieszkania Odznaczonego, zastępca prezesa IPN Karol Polejowski wręczył Tomaszowi Truskawie Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski oraz Krzyż Wolności i Solidarności. Odpowiedzialne: AIPN.

8 marca w Instytucie Europejskim w Łodzi zastępca prezesa IPN Mateusz Szpytma wręczył w imieniu prezydenta RP odznaczenia 30 działaczom opozycji antykomunistycznej. Odpowiedzialne: OA Łódź.

19 marca w Pałacu Staszica w Warszawie w imieniu prezydenta RP odznaczenia 22 działaczom opozycji wręczył zastępca prezesa IPN Mateusz Szpytma. Odpowiedzialne: AIPN.

21 marca odbyła się uroczystość indywidualnego wręczenia odznaczenia Jerzemu Bieładze. Aktu dekoracji dokonał dyrektor OIPN Białystok. Odpowiedzialne: OA Białystok.

4 czerwca w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL przy ul. Rakowieckiej 37 w Warszawie w imieniu prezydenta RP odznaczenia wręczył prezes IPN Karol Nawrocki. Odpowiedzialne: AIPN.

7 czerwca w Małopolskim Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie prezes IPN Karol Nawrocki w imieniu Prezydenta RP wręczył odznaczenia 17 działaczom opozycji antykomunistycznej. Odpowiedzialne: OA Kraków.

18 czerwca, podczas inauguracji Wielkopolskiego Kongresu Pamięci Narodowej w Poznaniu, zostały wręczone Krzyże Wolności i Solidarności 11 działaczom opozycji antykomunistycznej (w tym 3 pośmiertnie). Odpowiedzialne: OA Poznań.

18 lipca w siedzibie lubelskiego OIPN odbyło się wręczenie odznaczenia Stefanowi Pazurowi – zasłużonemu działaczowi opozycji. Wręczenia w imieniu Prezydenta RP dokonał zastępca prezesa IPN Krzysztof Szwagrzyk. Odpowiedzialne: OA Lublin.

12 września w siedzibie OIPN Białystok w imieniu Prezydenta RP Andrzeja Dudy odznaczenia wręczył zastępca prezesa IPN Karol Polejowski. Krzyżem Wolności i Solidarności odznaczonych zostało 13 osób, w tym 3 osoby pośmiertnie. Odpowiedzialne: OA, OBUWiM Białystok.

3 października w siedzibie lubelskiego OIPN odbyła się uroczystość wręczenia odznaczeń państwowych byłym działaczom opozycji niepodległościowej z lat 1956–1989. W imieniu Prezydenta RP wiceprezes IPN Krzysztof Szwagrzyk uhonorował odznaczeniami 22 działaczy opozycji demokratycznej z czasów PRL, w tym 3 osoby pośmiertnie. Odpowiedzialne: OA Lublin.

11 października w Rzeszowie zastępca prezesa IPN Mateusz Szpytma w imieniu prezydenta RP wręczył odznaczenia 8 osobom. Odpowiedzialne: OA Rzeszów.

17 października w Katowicach odbyła się uroczystość wręczenia odznaczenia państwowego 16 działaczom opozycji z lat 1956–1989. W imieniu Prezydenta RP odznaczenie wręczył prezes IPN Karol Nawrocki. Odpowiedzialne: OA Katowice.

18 października, podczas uroczystej gali zorganizowanej w DIPN w Kielcach, wręczono 16 Krzyży Wolności i Solidarności. Odpowiedzialna: DIPN w Kielcach.

18 października w Dolnośląskim Urzędzie Wojewódzkim we Wrocławiu odbyła się uroczystość wręczenia odznaczeń Krzyż Wolności i Solidarności 10 działaczom opozycji antykomunistycznej. Odznaczenia wręczał dyrektor OIPN we Wrocławiu Kamil Dworaczek. Odpowiedzialne: OA Wrocław.

8 listopada w Małopolskim Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie zastępca prezesa IPN Mateusz Szpytma w imieniu Prezydenta RP wręczył odznaczenia 23 działaczom opozycji antykomunistycznej. Odpowiedzialne: OA Kraków.

22 listopada w Warmińsko-Mazurskim Urzędzie Wojewódzkim w Olsztynie zastępca prezesa IPN Karol Polejowski wręczył w imieniu Prezydenta RP odznaczenia 13 działaczom opozycji antykomunistycznej oraz 1 odznaczenie w warunkach domowych. Odpowiedzialna: DIPN w Olsztynie.

27 listopada w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL przy ul. Rakowieckiej 37 w Warszawie w imieniu prezydenta RP odznaczenia wręczył zastępca prezesa IPN Karol Polejowski. Odpowiedzialne: AIPN.

6 grudnia w Ostrowcu Świętokrzyskim dyrektor OIPN Kraków wręczył w miejscu zamieszkania jeden Krzyż Wolności i Solidarności. Odpowiedzialna: DIPN w Kielcach.

13 grudnia w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL przy ul. Rakowieckiej 37 w Warszawie w imieniu prezydenta RP odznaczenia wręczył prezes IPN Karol Nawrocki. Odpowiedzialne: AIPN.

Nagroda „Świadek Historii”

Nagroda Honorowa IPN „Świadek Historii” jest przyznawana osobom fizycznym oraz instytucjom i stowarzyszeniom szczególnie zasłużonym dla upamiętniania historii narodu polskiego oraz wspierającym pion edukacyjny IPN w realizacji działalności ustawowej w obszarach: edukacyjnym, naukowym i wydawniczym. Nagrodę przyznaje kapituła, której przewodniczącym jest prezes IPN.

10 września prezes IPN Karol Nawrocki wręczył wyróżnienia 3 laureatom IX edycji nagrody „Świadek Historii” dla województwa łódzkiego. Uroczystość była także oficjalną inauguracją działalności Przystanku Historia im. ppłk. Wacława Lipińskiego w Łodzi. Nagrody otrzymali: Regionalne Towarzystwo Społeczno-Kulturalne ERSKA w Bełchatowie, Ogólnokrajowy Związek Byłych Żołnierzy Konspiracyjnego Wojska Polskiego, Muzeum Miasta Zgierza. Odpowiedzialny: asystent prasowy OIPN Łódź.

29 października prezes IPN Karol Nawrocki wręczył wyróżnienia 6 laureatom XIII edycji nagrody „Świadek Historii” dla województw małopolskiego i świętokrzyskiego. Uroczystość była także oficjalną inauguracją działalności krakowskiego oddziału Instytutu w nowej siedzibie przy ul. Czarnieckiego 3. Nagrody otrzymali: Danuta Paszkowska, Zbigniew Galicki, Wojciech Hausner, Jerzy Jabłoński, Leszek Jaranowski, Towarzystwo Przyjaciół Muzeum Wincentego Witosa w Wierzchosławicach. Odpowiedzialni: asystenci prasowi OIPN Kraków.

6 listopada w Rzeszowie odbyła się gala XIII edycji Nagrody Honorowej IPN „Świadek Historii”. Wiceprezes IPN Mateusz Szpytma wręczył nagrody osobom i instytucjom z województwa podkarpackiego. Odznaczeni zostali: Stanisław Alot, Muzeum Kresów w Lubaczowie, Publiczne Katolickie Liceum Ogólnokształcące im. Anny Jenke w Jarosławiu, Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej w Błażowej Dolnej i Zespół Szkół im. Wincentego Witosa w Zarzeczu. Po wydarzeniu odbyło się przedstawienie *A ponad ziemią z kulami latały brylanty. Rzecz o Krzysztofie Kamilu Baczyńskim* w wykonaniu Adrianny Kieś i Przemysława Tejkowskiego. Uroczystość odbyła się w Instytucie Teologiczno-Pastoralnym im. św. Sebastiana Pelczara w Rzeszowie. Odpowiedzialny: asystent prasowy OIPN Rzeszów.

10 grudnia w tegorocznej, trzeciej już edycji nagrodę otrzymali: Tomasz Borówka, Anna Dziadek, Maria Lorens, Krzysztof Toboła oraz organizacje: Ogólnopolskie Stowarzyszenie Rodzina Policyjna 1939 z siedzibą w Katowicach i Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Śląski. Uroczysta gala wręczenia nagród, z udziałem zastępcy prezesa IPN Krzysztofa Szwagrzyka, odbyła się w Panteonie Górnośląskim w Katowicach. W Katowicach po raz pierwszy nagrodę „Świadka Historii" przyznano w 2020 r. i od tego czasu w dwóch edycjach uhonorowano łącznie 12 osób i instytucji. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

12 grudnia w Sali Białej Bazaru Poznańskiego – w miejscu historycznym, z którego w grudniu 1918 r. przemawiał Ignacy Jan Paderewski, wzniecając iskrę powstańczą, odbyła się gala XV edycji Nagrody Honorowej Prezesa IPN „Świadek Historii". Aktu dekoracji dokonał zastępca prezesa IPN Karol Polejowski. W gronie laureatów XV edycji znaleźli się: Przemysław Kieliszewski, Jacek Ogorzałek, Przemysław Terlecki. Odpowiedzialny: asystent prasowy OIPN Poznań.

Medal „Reipublicae Memoriae Meritum"

Odznaczenie zostało ustanowione w 2015 r. przez prezesa IPN. Przyznawane jest tym instytucjom, organizacjom i osobom fizycznym, które działają na rzecz trwałego upamiętniania wydarzeń i postaci z historii narodu polskiego w latach 1917–1990 oraz wspierają IPN w działalności edukacyjnej, naukowej i wydawniczej. Medal dzieli się na trzy stopnie: złoty, srebrny i brązowy.

23 lutego w Sali Mieszczańskiej Ratusza Staromiejskiego w Gdańsku odbyła się uroczystość wręczenia złotych medali: Andrzejowi Adamczykowi, Czesławowi Nowakowi, Andrzejowi Osipowi, Januszowi Trupindzie; medali brązowych: Piotrowi Czerepukowi, Kazimierzowi Sosze-Borzestowskiemu, Małgorzacie Sokołowskiej. Odpowiedzialne: OBUWiM Gdańsk.

27 lutego w ramach Ogólnopolskich Seminariów Historyków Powstania Wielkopolskiego 1918–1919 złote medale otrzymali: prof. dr hab. Bogusław Polak oraz dr Marek Rezler; medal srebrny – dr Zdzisław Kościański. Odpowiedzialne: OBUWiM Poznań.

22 kwietnia w Wojewódzkim Domu Kultury w Rzeszowie odbyła się uroczystość wręczenia medali połączona z obchodami 84. rocznicy zbrodni katyńskiej. Medal złoty otrzymało Towarzystwo Przyjaciół Przemyśla i Regionu; medal srebrny: Związek Strzelecki „Strzelec" Józefa Piłsudskiego, Andrzej Głaz; medal brązowy: Alina Bosak, dr Małgorzata Kutrzeba, ks. dr. Ireneusz Folcik, Artur Żak, ks. prał. Artur Grzęda, Andrzej Romaniak. Odpowiedzialne: OBUWiM, OBEN Rzeszów.

7 czerwca w Małopolskim Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie prezes IPN Karol Nawrocki wręczył medale „Reipublicae Memoriae Meritum" Aleksandrze Wójcik i Stanisławowi Brzeźniakowi. Odpowiedzialne: OBUWiM Kraków.

18 czerwca, w ramach inauguracji Wielkopolskiego Kongresu Pamięci Narodowej, złote medale otrzymali Maria Krzyżańska i Michał Sobociński, srebrne: Gizela Szwed i Ireneusz Niewiarowski, brązowy – Robert Kiszkurno. Odpowiedzialne: OBUWiM Poznań.

6 lipca, podczas uroczystości 80. rocznicy operacji „Ostra Brama" w Wilnie wręczono brązowe medale: Arturowi Kołoszewskiemu, Ilonie Ewie Lewandowskiej, dr. Tomaszowi Bożerockiemu. Odpowiedzialni: dyrektor OIPN, OBUWiM Białystok.

12 września w imieniu prezesa IPN Karola Nawrockiego, jego zastępca Karol Polejowski odznaczył Medalami „Reipublicae Memoriae Meritum" cztery osoby. Odpowiedzialne: OA, OBUWiM Białystok.

1 października, podczas uroczystości 80. rocznicy zakończenia walk powstańczych w Warszawie prowadzonych w ramach akcji „Burza", prezes IPN Karol Nawrocki uhonorował złotymi medalami „Reipublicae Memoriae Meritum" osoby oddane upowszechnianiu historii i budowaniu tożsamości narodowej – druhnę Hannę Szczepanowską (pośmiertnie), żołnierza Armii Krajowej, członka Szarych Szeregów, łączniczkę podczas powstania warszawskiego, oraz Agnieszkę Łesiuk-Krajewską, dyrektora ds. projektów komunikacji w Fundacji Sensoria, prezesa Fundacji Pokolenia Kolumbów, pomysłodawczynię projektów edukacyjnych i społecznych, takich jak: „BohaterON – włącz historię" czy Nagroda BohaterONy im. Powstańców Warszawskich. Odpowiedzialne: Biuro Prezesa.

2 października, w imieniu prezesa IPN Karola Nawrockiego jego zastępca Karol Polejowski wręczył medal „Reipublicae Memoriae Meritum" pani Hannie Rybickiej. Odpowiedzialne: OIPN Warszawa.

Konkurs im. Władysława Pobóg-Malinowskiego na Najlepszy Debiut Historyczny Roku – XVI edycja

Konkurs organizowany jest przez IPN i Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN od 2008 r. Jego celem jest promowanie wyników prac młodych badaczy zajmujących się najnowszą historią Polski i zachęcanie ich do kontynuowania kariery naukowej. Adresatami konkursu są autorzy prac magisterskich i doktorskich z historii Polski i Polaków w XX w. Nagrodą w konkursie jest dyplom, opublikowanie części lub całości pracy przez Wydawnictwo IPN i IH PAN oraz honorarium wypłacane po podpisaniu umowy wydawniczej: 10 tys. zł w przypadku najlepszych prac magisterskich, 25 tys. zł w przypadku najlepszych prac doktorskich.

W XVI edycji konkursu wzięli udział autorzy prac obronionych między 1 listopada 2022 r. a 31 października 2023 r. Zgłoszono w sumie 20 prac: 11 prac magisterskich i 9 rozpraw doktorskich. Posiedzenie komisji konkursowej XVI edycji konkursu odbyło się 30 stycznia 2024 r. w siedzibie IH PAN przy Rynku Starego Miasta 29/31.

Uroczysta gala wręczenia nagród odbyła się 14 marca w siedzibie Instytutu Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN w Warszawie.

W kategorii rozpraw doktorskich laureatami zostali:

- I nagroda: *Dyplomaci z agrément. Polskie powojenne misje dyplomatyczne i konsularne w państwach uznających legalność rządu RP na uchodźstwie* – Michał Dworski (Katolicki Uniwersytet Lubelski);
- II nagroda: *Za linią boiska. Zjawisko kibicowania na meczach piłki nożnej w międzywojennej Polsce* – Szymon Beniuk (Uniwersytet Wrocławski);
- wyróżnienie: *Działalność Macieja Loreta w Rzymie w latach 1904–1949* – Natalia Wojtanowska-Bąk (Uniwersytet Jagielloński);
- wyróżnienie: *Litwa i stosunki polsko-litewskie w publicystyce oraz myśli politycznej Ruchu Narodowego w Polsce 1918–1939* – Michał Jakubik (Uniwersytet Opolski);
- wyróżnienie: *Polityka wyznaniowa państwa polskiego wobec Kościoła katolickiego na Powiślu w latach 1945–1989* – Andrzej Bohdan Krupa (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski).

W kategorii prac magisterskich:

- I nagroda: *Biografia prof. dr. Igora Andrejewa (1915–1995)* – Konrad Rokicki (Uniwersytet Warszawski);
- II nagroda: *Odzyskanie przez Polskę niepodległości w listopadzie 1918 r. w polityce historycznej PRL lat 1982–1989* – Rafał Juściński (Uniwersytet Marii Skłodowskiej-Curie);
- wyróżnienie: *Zagadnienie aprowizacji na terenach administrowanych przez Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego i Rząd Tymczasowy RP* – Adrian Świerbutowski (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie);
- wyróżnienie: *Wsie spalić aż do gołej ziemi… Studium porównawcze pacyfikacji wsi Bandysie i Krasowo-Częstki* – Natalia Lenda (Uniwersytet Warszawski);
- wyróżnienie: *Starania Kurii Biskupiej Gdańskiej o odbudowę i odzyskanie kościoła pod wezwaniem św. Brygidy w Gdańsku w latach 1945–1973 na tle relacji państwo–Kościół rzymskokatolicki w Polsce Ludowej* – Jarosław Ziółkowski (Uniwersytet Warszawski). Odpowiedzialne: Biuro Prezesa, BBH.

Konkurs na Najlepszą Książkę Roku – Sygnety Wydawnictwa IPN

20 marca odbyła się gala wręczenia nagród w II edycji konkursu „Sygnety Wydawnictwa IPN". O główną nagrodę walczyło 49 publikacji w sześciu kategoriach konkursowych. Laureatami zostali: Bogusław Wójcik, Witold Bagieński, Daniel Koreś, Joanna Karbarz-Wilińska, Bartosz Januszewski, Edward Gigilewicz, Leon Popek, Sylwia Szafrańska. Kapituła nagrody przyznała wyróżnienia dla Janusza Wróbla, Edwarda Gigilewicza, Leona Popka, Pawła Sokołowskiego, Tadeusza Zycha, Danuty Jastrzębskiej-Golonki, Ewy Kowalskiej, Ewy Dulnej-Rak, Katarzyny Ziębik, Tomasza Pudłockiego,

Radosława Budzyńskiego, Martyny Grądzkiej-Rejak, Pawła Kochańskiego, Adama Pleskaczyńskiego. Laureaci otrzymali statuetkę sygnetu i dyplom. Retransmisja wydarzenia dostępna jest na profilu IPNtv w serwisie YouTube. Odpowiedzialne: Wydawnictwo IPN.

Nagroda im. Grażyny Langowskiej

Nagroda dla nauczycieli i wychowawców zaangażowanych w pracę na rzecz krzewienia wartości patriotycznych w Polsce i poza granicami kraju (Nagroda Centrali IPN) oraz na terenie danego oddziału i podległej delegatury IPN (Nagroda Regionalna IPN). W 2024 r. przyznana po raz czwarty. Patronką nagrody jest Grażyna Langowska (1946–2009), wybitna nauczycielka i kurator oświaty, działaczka NSZZ „Solidarność", posłanka na Sejm RP. Gala finałowa IV edycji nagrody odbyła się 14 października w Centralnym Przystanku Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego; przyznano 11 Nagród Regionalnych oraz Nagrodę Centrali. Uroczystość powtórzono w Katowicach w trakcie zorganizowanej 10 grudnia uroczystej gali wręczenia nagród w III edycji konkursu „Świadek Historii". Laureatką tegorocznej edycji nagrody w katowickim OIPN została Anna Morajko-Fornal, nauczycielka w II Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Gustawa Morcinka w Rudzie Śląskiej. Odpowiedzialne: BEN, OBEN Katowice.

Laureatem Nagrody Regionalnej oraz Nagrody Centrali IPN został Tomasz Banaszkiewicz, nauczyciel w Państwowym Liceum Sztuk Plastycznych im. Cypriana Kamila Norwida w Lublinie. Odpowiedzialne: BEN, OBEN Lublin.

Nagrodę Regionalną przyznaną przez OIPN Białystok otrzymała Joanna Seredyńska, nauczycielka w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Białymstoku. Wniosek Katarzyny Witkowskiej (III Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Alfreda Lityńskiego w Suwałkach) zgłoszony został do eliminacji krajowych. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

Nagrodę Regionalną IPN przyznaną przez DIPN w Bydgoszczy otrzymała Aleksandra Jankowska, nauczycielka w Szkole Podstawowej w Łasinie. Odpowiedzialna: DIPN w Bydgoszczy.

Za wychowanie młodzieży w duchu patriotycznym Nagrodę Regionalną Oddziału IPN Gdańsk otrzymał Tadeusz Lech, nauczyciel w Szkole Podstawowej im. Żołnierzy Niezłomnych w Pobłociu oraz I Liceum Ogólnokształcącym im. Króla Jana III Sobieskiego w Wejherowie. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

Nagroda Regionalna przyznana przez OIPN Katowice przypadła Annie Morajko-Fornal, nauczycielce w II Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Gustawa Morcinka w Rudzie Śląskiej. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

Nagrodę Regionalną IPN przyznaną przez OIPN Kraków otrzymała Magdalena Kunysz, nauczycielka w Szkole Podstawowej nr 26 w Krakowie. Odpowiedzialne: OIPN Kraków.

Beata Rybarczyk, nauczycielka ze Zgierskiego Zespołu Szkół Ponadpodstawowych im. Jana Pawła II, otrzymała Nagrodę Regionalną przyznaną przez OIPN Łódź. Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

Beata Doskocz-Kaleta, nauczycielka w Zespole Szkolno-Przedszkolnym im. Komisji Edukacji Narodowej w Skoroszycach, otrzymała Nagrodę Regionalną przyznaną przez DIPN Opole. Odpowiedzialna: DIPN Opole.

Za popularyzowanie postaw patriotycznych wśród pokolenia młodzieży Nagrodę Regionalną OIPN Poznań otrzymała Iwona Tomaszewska, nauczycielka w Zespole Szkół w Mieście Obrzycko. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

Nagrodę Regionalną przyznaną przez OIPN Rzeszów otrzymała Joanna Kordzikowska, nauczycielka w IV Liceum Ogólnokształcącym im. Mikołaja Kopernika w Rzeszowie. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

Nagrodę Regionalną przyznaną przez OIPN Wrocław otrzymała Urszula Misiek, nauczycielka w Lotniczych Zakładach Naukowych we Wrocławiu. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

Nagroda Honorowa IPN „Ambasador Polskiej Historii"

Nagroda Honorowa IPN „Ambasador Polskiej Historii" jest przyznawana osobom fizycznym oraz instytucjom i stowarzyszeniom spoza Polski szczególnie zasłużonym w upamiętnianiu historii naro-

du polskiego oraz wspierającym IPN w realizacji działalności ustawowej w obszarach edukacyjnym, naukowym i wydawniczym. Nagrodę przyznaje kapituła, której przewodniczącym jest prezes IPN. 23 października w Warszawie odbyła się gala jej kolejnej edycji. Wyróżnienie to otrzymali: Karol Biernacki z Węgier, Bartłomiej Moszoro z Argentyny, portale „British Poles" i „Polish Sue Association" z Wielkiej Brytanii, Gilbert Van Landschoot z Belgii oraz „Vereniging Eerste Poolse Pantserdivisie België" vzw (pols. „Stowarzyszenie Pierwszej Polskiej Dywizji Pancernej w Belgii") z Belgii. Odpowiedzialne: BEN.

Ogólnopolski konkurs „Audycja Historyczna Roku"

Finał XI edycji konkursu „Audycja Historyczna Roku" z udziałem zastępcy prezesa IPN Karola Polejowskiego. Do konkursu zgłoszono 40 audycji, które oceniało jury, kryterium były: zawarta w audycjach wiedza, wartości poznawcze, artystyczne, rzetelność i prawda historyczna, sposób i oryginalność ujęcia tematu, prezentowane wartości oraz forma. Podczas gali finałowej wręczone zostały nagrody: Grand Prix Prezesa IPN w kategorii „Wydarzenie", Nagroda im. Prezydenta Ryszarda Kaczorowskiego w kategorii „Losy", Nagroda Dyrektora OIPN Białystok oraz 5 wyróżnień specjalnych. Grand Prix Prezesa IPN zdobył film *Kryptonim KOŚCIÓŁ* w reż. Tadeusza Arciucha, wyprodukowany przez Fundację Stanica Kresowa – 26 listopada. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

Nagroda „Stukot '56"

Została ustanowiona w 2022 r. w celu promowania wartości, w imię których protestowali robotnicy w Poznaniu 28 czerwca 1956 r. Nazwa nawiązuje do odgłosu wydawanego przez charakterystyczne buty, okuloki, noszone przez robotników poznańskich fabryk i zakładów pracy. Przejmujący stukot tysięcy chodaków jest obecny we wspomnieniach wielu świadków tamtych wydarzeń. Laureaci nagrody są „stukotem dla współczesnych". Swoimi dokonaniami urzeczywistniają wartości poznańskiego Czerwca '56 w naszych czasach. Te wartości znalazły swój wyraz w hasłach wypisanych na pomniku Poznańskiego Czerwca 1956: „O Boga, za wolność, prawo i chleb". To one ze względu na swoją doniosłość i uniwersalność są kategoriami konkursu. Od 2023 r. mecenasem wspierającym konkurs jest OIPN Poznań. Organizatorem konkursu jest Wielkopolskie Muzeum Niepodległości, a OIPN Poznań jest partnerem nagrody. Patronat Honorowy nad konkursem sprawują żyjący wśród nas bohaterowie Czerwca'56.

25 czerwca – gala III edycji nagrody „Stukot '56" odbyła się na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich. Tegoroczni zwycięzcy to: „Siewcy Lednicy" w kategorii „O Boga", premier Hanna Suchocka w kategorii „Za wolność" i Stowarzyszenie Zupa na Głównym w kategorii „Prawo i chleb". Laureatom wręczono statuetki w kształcie okuloka – robotniczego drewniaka. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN Poznań.

4.4. Inne wydarzenia (koncerty, spektakle, pokazy filmowe)

CENTRALA

Koncerty

- Koncert *Kolęda przetrwania* – kolędy, pastorałki, pieśni patriotyczne, które przywracają pamięć o trudnych momentach w historii Polski, kiedy nasz naród musiał walczyć o przetrwanie zarówno w wymiarze fizycznym, jak i kulturowym. Teksty tych kolęd powstawały w miejscach niekojarzących się z radosnym obchodzeniem świąt – w bombardowanych miastach, niemieckich obozach koncentracyjnych czy łagrach sowieckich. Koncert w wykonaniu zespołu Zagan Acoustic: bazylika św. Jakuba i św. Agnieszki w Nysie, 6 stycznia; sanktuarium św. Antoniego w Ostrołęce, 13 stycznia; parafia św. Wojciecha w Szczepankowie, 14 stycznia; katedra św. Michała Archanioła w Łomży, 14 stycznia; katedra Zmartwychwstania Pańskiego i św. Tomasza Apostoła w Zamościu, 19 stycznia. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Kolęda nadziei* – zwieńczenie warsztatów historyczno-muzycznych. Obok popularnych kolęd i pastorałek wykonane zostały również przepełnione nadzieją kolędy, które powstały w trudnych

dla Polski momentach historycznych. Są one pięknym świadectwem polskiego ducha, którego niełatwo zgasić, a który był zdolny przezwyciężyć własną niemoc i plany okupanta. Koncert w wykonaniu The Fedor Family: odbył się w parafii pw. Matki Bożej Saletyńskiej w Sobieszewie, 20 stycznia; w wykonaniu Gabrieli Mościckiej, kwartetu Floridus i Orkiestry Ludwika Sarskiego odbył się w parafii św. Kazimierza w Kartuzach, 21 stycznia. Odpowiedzialne: BWK.

- Koncert *Kolęda nadziei* – finał warsztatów historyczno-muzycznych z Szymonem Chylińskim, Izabelą Bliźniewską i Jolantą Karge-Kus – w rolach głównych zaśpiewały i zagrały dzieci z pomorskich szkół. Podczas warsztatów dzieci poznawały nowe teksty kolęd, ćwiczyły emisję głosu oraz wysłuchały wykładu pracownika BWK o tym, jak Polacy przeżywali święta Bożego Narodzenia pod okupacją niemiecką. Przy okazji uczestnicy wykonali kartki świąteczne inspirowane pocztówkami przedwojennymi, wysłane następnie do powstańców warszawskich. Koncert w wykonaniu Szymona Chylińskiego odbył się w parafii pw. Chrystusa Króla Wszechświata w Borowie – 26 stycznia. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Kolęda nadziei* – podczas wydarzenia wybrzmiały tradycyjne polskie kolędy, ale również kilka zapomnianych, które powstały podczas II wojny światowej – w obozach koncentracyjnych czy łagrach sowieckich. Zespół przygotował też kilka utworów w języku kaszubskim. Wydarzenie miało miejsce w Domu Kultury w Żelistrzewie. Wykonawca: Weronika Korthals, Chór La Via Voice – 26 stycznia. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Kolęda nadziei* – obok popularnych kolęd i pastorałek wykonane zostały również przepełnione nadzieją kolędy obozowe i okupacyjne (np. *Kolęda katyńska*, *Kolęda zła* czy *Kolęda warszawskich powstańców* do kompozycji Krzysztofa Falkowskiego). Są one pięknym świadectwem polskiego ducha, którego niełatwo zgasić, a który zdolny był przezwyciężyć własną niemoc i plany okupanta. Koncert w wykonaniu Gabrieli Mościckiej, kwartetu Floridus i Orkiestry Ludwika Sarskiego odbył się w klasztorze o. Salezjanów w Lutomiersku. Wydarzenie zorganizowane we współpracy z OIPN Łódź – 27 stycznia. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Tych lat nie odda nikt* – dwa koncerty z cyklu „Artyści Andersa" prezentujące twórczość legendarnych kompozytorów i autorów tekstów: Jerzego Petersburskiego, Mariana Hemara, Henryka Warsa i Alfreda Schutza. Jest to niezwykłe spotkanie z muzyką z okresu międzywojennego, wojennego i powojennego, która stanowiła tło ważnych dla Polski wydarzeń. Nowe i nietypowe aranżacje zostały przygotowane specjalnie na potrzeby projektu „Artyści Andersa". Wydarzenie, w wykonaniu Jan Knop Big Band, zorganizowane w Miejskim Domu Kultury w Mławie – 11 lutego. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Debiut historyczny roku* – wieńczący galę rozdania nagród XVI edycji konkursu na „Najlepszy Debiut Historyczny Roku im. Władysława Pobóg-Malinowskiego". Wydarzenie zorganizowane w IH PAN w Warszawie we współpracy z Biurem Prezesa IPN. Wykonawca: Orkiestra Ludwika Sarskiego – 14 marca. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Ewangelia według Romana Brandstaettera* – hołd złożony Janowi Pawłowi II w uznaniu jego zasług i upamiętnienie roli, jaką odegrał w procesie upadku reżimu komunistycznego. Koncert w podniosły i godny sposób pozwolił wspominać jednego z najwybitniejszych Polaków w historii. Odbył się w parafii św. Stanisława Biskupa Męczennika w Gdańsku-Wrzeszczu w wykonaniu NeoKlez i Przemysława Buksińskiego. Współpraca: Fundacja Dary Kultury – 17 marca. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Sygnety Wydawnictwa IPN* – w wykonaniu Zagan Acoustic wieńczący galę wręczenia nagród na Najlepszą Książkę Historyczną 2023 r. „Sygnety Wydawnictwa IPN". Odbył się w Domu Dochodowym w Warszawie we współpracy z Wydawnictwem IPN – 20 marca. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Byśmy byli jedno* – otwierający 2-dniową konferencję „»Antidotum« ku pamięci Sługi Bożego księdza Franciszka Blachnickiego", która odbyła się 22–23 marca. Wydarzenie zorganizowane we współpracy z Fundacją Klasyki Polskiej i OIPN Gdańsk jest pierwszą częścią zaplanowanego cyklu wydarzeń o duchownych, którzy mieli wpływ na historię Polski. Widowisko *Byśmy byli jedno* odbyło się w parafii pw. Świętej Trójcy w Gdańsku, opowiada historię Kościoła polskiego w czasach komunizmu. Narracja toczy się wokół działalności trzech czołowych postaci XX w.: Stefana Wyszyńskiego, Karola Wojtyły oraz Franciszka Blachnickiego – 22 marca. Odpowiedzialne: BWK.

- Koncert *Ewangelia według Romana Brandstaettera* – w wykonaniu NeoKlez i Przemysława Buksińskiego odbył się w parafii pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Warszawie. Współpraca: Fundacja Dary Kultury – 24 marca. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *W hołdzie JPII* – hołd złożony Janowi Pawłowi II w uznaniu jego zasług i upamiętnienie roli, jaką odegrał w procesie upadku reżimu komunistycznego. Odbył się w parafii św. Urszuli Ledóchowskiej w Gdańsku-Chełmie w wykonaniu Kapeli Fedaków – 27 marca. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Byśmy byli jedno* – w parafii pw. Najświętszego Zbawiciela w Szczecinie – 7 kwietnia. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Zagan Acoustic* – wieńczący oficjalne otwarcie Centralnego Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie, połączony z pokazem filmu niemego z 1929 r. *Mocny człowiek* z muzyką na żywo w wykonaniu Orkiestry Ludwika Sarskiego. Wydarzenie we współpracy z BPH, Biurem Prezesa IPN – 6 maja. Odpowiedzialne: BWK.
- Festiwal „Sztuka Źle Obecna" (inauguracja) – festiwal powołany do życia przez BWK powstał z myślą o wydobyciu z archiwów polskiego, niczym nieskrępowanego, artystycznego dziedzictwa trudnych lat powojennych. Wydarzenie poświęcone twórcom wykluczonym i cenzurowanym przez władze komunistyczne w Polsce. Do ich grona zaliczamy artystów, którzy zdecydowali się na emigrację jako akt protestu wobec władz komunistycznych, ale także tych próbujących mimo trudności ideologicznych tworzyć nieskrępowaną sztukę w ojczyźnie. W ramach wydarzenia, zorganizowanego we współpracy z OIPN Wrocław w Narodowym Forum Muzyki we Wrocławiu, odbył się koncert symfoniczny z utworami: *Heroic Overture* (Andrzej Panufnik), *Concertino na fortepian i orkiestrę* (Roman Palester), *Muzyka nocą, wariacje symfoniczne na orkiestrę* (Stanisław Skrowaczewsk), *Polonaise Symphonique* (Karol Rathaus) w wykonaniu NFM Filharmonia Wrocławska, Yaroslav Szemet i Clare Hammond – 17 maja. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Totus Tuus* – przybliżający sylwetkę papieża Polaka, który zmienił bieg naszej historii. Przy wtórze chorału gregoriańskiego oraz pieśni maryjnych usłyszeliśmy wspomnienia bliskich Karola Wojtyły, które malują obraz człowieka głęboko zakorzenionego w wierze i z troską patrzącego na losy rodziny, ojczyzny i świata. Wydarzenie odbyło się w Sępopolu – 19 maja. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *80. rocznica bitwy o Monte Cassino* – wydarzenie miało miejsce w parafii św. Jana Chrzciciela w Sierakowicach, upamiętniło 80. rocznicę bitwy o Monte Cassino. Współpraca: Stowarzyszenie „Discantus" – 17 maja. Odpowiedzialne: BWK.
- Festiwal „Sztuka Źle Obecna" – koncert *Jazz – muzyka wolnych ludzi* w wykonaniu Tomek Chyła Quintet w warszawskim Klubie Jassmine – 27 maja; Klub Blue Note w Poznaniu (we współpracy z OIPN Poznań) – 2 czerwca. Odpowiedzialne: BWK.
- Festiwal „Sztuka Źle Obecna" – recital pieśni Eugeniusza Morawskiego w Polskiej Filharmonii Sinfonia Baltica im. Wojciecha Kilara w Słupsku w wykonaniu: Magdaleny Cornelius-Kulig i Karoliny Tańskiej. Wydarzenie we współpracy z OIPN Gdańsk – 14 czerwca. Odpowiedzialne: BWK.
- Festiwal „Sztuka Źle Obecna" – koncert kameralny *Muzyka i słowa nie krępują się…* w Filharmonii Lubelskiej im. Henryka Wieniawskiego w wykonaniu LutosAir Quintet we współpracy z OIPN Lublin – 22 czerwca. Odpowiedzialne: BWK.
- Festiwal „Sztuka Źle Obecna" – recital pieśni Eugeniusza Morawskiego w Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej im. Feliksa Nowowiejskiego w Olsztynie, w wykonaniu Magdaleny Cornelius-Kulig i Karoliny Tańskiej, we współpracy z DIPN w Olsztynie – 23 czerwca. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Powstać, by żyć* – w wykonaniu Orkiestry Ludwika Sarskiego, Gabrieli Mościckiej i Leszka Zdunia w bazylice NMP Królowej Polski w Gdyni poświęcony mało znanym epizodom z powstania warszawskiego z udziałem małżeństw powstańczych. Podczas heroicznych 63 dni zawarto 256 małżeństw. Śluby były krótkie, a przyjęcia weselne niejednokrotnie przerywała konieczność ruszenia do walki – 28 lipca. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Kolumbowie wszech czasów* – w kościele św. Stanisława Biskupa Męczennika (parafii św. Wojciecha) w Warszawie z okazji 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego. W musicalu poznaliśmy historie m.in. takich artystów i twórców jak: Krzysztof Kamil Baczyński, Tadeusz Gajcy,

Wacław Zdziarski, Stanisław Ryszard Dobrowolski, Kornel Makuszyński, Jan Brzechwa, Henryk Jerzy Chmielewski, Jan Ekier, Janusz Kozłowski, Hanna Brzezińska, Krystyna Krahelska, Seweryn Kruszyński, Mieczysław Fogg, Leon Schiller, Mira Zimińska – 1 sierpnia. Odpowiedzialne: BWK.

- Koncert *Totus Tuus* – poświęcony sylwetce papieża Polaka, odbył się w Narodowym Sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej na Krzeptówkach w Zakopanem – 11 sierpnia. Odpowiedzialne: BWK.
- *Śpiewamy polskie pieśni patriotyczne* – koncert plenerowy zorganizowany na pl. Lotników w Szczecinie, upamiętniający rocznice historyczne: wybuchu powstania warszawskiego, Bitwy Warszawskiej, wybuchu II wojny światowej i porozumień sierpniowych – 1 września. Odpowiedzialne: BPH.
- Widowisko *Byśmy byli jedno* – w bazylice archikatedralnej pw. Wniebowzięcia NMP we Fromborku zorganizowane we współpracy z Muzeum Pomnik Historii Wzgórze Katedralne we Fromborku – 7 września. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Psalmy pokoju i pojednania* w Okopach (gm. Suchowola) – zrealizowany w ramach obchodów 77. rocznicy urodzin bł. ks. Jerzego Popiełuszki. Celem wydarzenia było upamiętnienie postaci kapłana w roku 40. rocznicy jego męczeńskiej śmierci z rąk oprawców komunistycznych – 7 września. Odpowiedzialne: BWK.
- Spektakl słowno-muzyczny *Basia* z poezją śpiewaną Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Centralnym Przystanku Historia IPN w Warszawie – 13 września, 14 listopada. Odpowiedzialne: CPH.
- Koncert fortepianowy w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL – upamiętniający rocznicę zamordowania Heleny Żurowskiej, polskiej patriotki, żołnierza Armii Krajowej, działającej jako kurier, więzionej po 1945 r. przez komunistów, niesprawiedliwie osądzonej i skazanej na śmierć – 21 września. Odpowiedzialne: BWK.
- „Teddy – żołnierz – bohater – mistrz". Spotkanie w kinie Remus w Kościerzynie poświęcone postaci Tadeusza „Teddy'ego" Pietrzykowskiego i połączone z pokazem filmu *Mistrz*. W dyskusji udział wzięła m.in. Eleonora Szafran-Pietrzykowska (córka pięściarza) i Kacper Meyna – mistrz Polski w boksie – 7 października. Odpowiedzialne: BPH.
- Recital pieśni pamięci bł. ks. Jerzego Popiełuszki – koncert w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w ramach cyklu „Kultura (nie)ocalona" upamiętniający 40. rocznicę porwania i męczeńskiej śmierci kapłana, a zarazem Narodowy Dzień Pamięci Duchownych Niezłomnych. Wydarzenie zorganizowane we współpracy z Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL – 19 października. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Most do Ojczyzny* – w bazylice w Niepokalanowie, wykonany przez Orkiestrę Reprezentacyjną Sił Powietrznych, upamiętniający Narodowy Dzień Pamięci Duchownych Niezłomnych – 20 października. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Jazzowe dziedzictwo polskich mistrzów* – w Vertigo Jazz Club we Wrocławiu, upamiętnienie czterech niezwykle ważnych postaci polskiego jazzu – Zbigniewa Namysłowskiego, Zbigniewa Seiferta, Andrzeja Trzaskowskiego i Krzysztofa Komedy. Wydarzenie we współpracy z Tomasz Chyła Quintet – 21 października. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Od Niepodległości do Wolności* – w bazylice pw. św. Brygidy z okazji odzyskanej w 1918 r. niepodległości, celem jest krzewienie wartości patriotycznych, rozbudzanie dumy z polskości oraz zapoznanie z szerokim repertuarem pieśni opowiadających o historii Polski – 11 listopada. Odpowiedzialne: BWK.
- *Koncert dla Niepodległej* – koncert utworów do słów polskich poetów w wykonaniu chóru kameralnego Discantus. Wydarzenie odbyło się w Centrum Kultury w Sierakowicach, we współpracy ze Stowarzyszeniem Discantus – 11 listopada. Odpowiedzialne: BWK.
- *Wieczór niepodległości* – koncert i pokaz tańca zorganizowany w ramach Marszu Niepodległości w dzielnicy Gdańsk-Siedlce – 11 listopada. Odpowiedzialne: BPH.
- Koncert *Tryptyk śląski* – wydarzenie odbyło się w Domu Kultury w Żorach. Koncert miał na celu upamiętnienie niezwykle ważnych dla Polski wydarzeń z lat 1919–1921 i bohaterów związanych z powstaniami śląskimi. Program przeznaczony dla uczniów szkół ponadpodstawowych. Występ poprzedziła prelekcja historyka, a podczas koncertu wyświetlana była specjalnie przygotowana pre-

zentacja z materiałów pochodzących z Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach. Wydarzenie we współpracy z Emet Records Wojciech Ciuraj. Odpowiedzialne: BWK.

- Koncert fortepianowy – koncert w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w ramach cyklu „Kultura (nie)ocalona" pamięci Lidii Lwow-Eberle w wykonaniu Joanny Różewskiej-Kulasińskiej – 16 listopada. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Oczy zmruż* oraz koncert muzyki gamingowej – wydarzenia uświetniające Pomorski Kongres Pamięci Narodowej w Gdańsku – 20 listopada. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Egzamin dojrzałości* – w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL z okazji 43. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Wydarzenie poświęcone było historii Emila Barchańskiego – najmłodszej ofiary stanu wojennego w Polsce. Koncert we współpracy z Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL – 13 grudnia. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Wyśpiewać nadzieję* – koncert w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL stanowił upamiętnienie tradycji bożonarodzeniowych z różnych stron Polski, a także upamiętnienie utraconej kultury i dziedzictwa na skutek przesiedleń w latach 1944–1959. Koncert został zarejestrowany – 16 grudnia. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Przesłanie Pana Cogito* łączący poezję Zbigniewa Herberta z muzyką Przemysława Gintrowskiego. Odbył się w Centrum Edukacyjnym im. Janusza Kurtyki we współpracy ze Stowarzyszeniem Katolicka Inicjatywa Kulturalna – 16 grudnia. Odpowiedzialne: CPH.
- Koncert *Kolęda obozowa* – w Kościele pw. Zwiastowania NMP w Chojnicach w wykonaniu Chóru Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego im. Tadeusza Tylewskiego, Bałtyckiej Filharmonii Młodych, Marii Malinowskiej (sopran), Aleksandry Szymczewskiej (fortepian), pod batutą Błażeja Połoma. Koncert kolędowy, na którym obok tradycyjnych polskich kolęd zaprezentowane zostały też te, które powstawały w dramatycznych dla Polski okolicznościach historii – w obozach koncentracyjnych i łagrach sowieckich – 21 grudnia. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Lulajże, Jezuniu, na polskiej ziemi* – koncert w sali multimedialnej Urzędu Gminy w Regułach w wykonaniu Orkiestry Ludwika Sarskiego i Józefa Pawłowskiego. Koncert kolęd tradycyjnych i patriotycznych (obozowych, łagrowych) – 21 grudnia. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Lulajże, Jezuniu, na polskiej ziemi* – koncert w Żuławskim Ośrodku Kultury w Nowym Dworze Gdańskim w wykonaniu Orkiestry Ludwika Sarskiego i Józefa Pawłowskiego. Koncert kolęd tradycyjnych i patriotycznych (obozowych, łagrowych) – 22 grudnia. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Kolęda obozowa* – koncert w Teatrze Muzycznym w Poznaniu w wykonaniu Warszawskiej Orkiestry Sentymentalnej. Koncert kolęd tradycyjnych i patriotycznych (obozowych, łagrowych) – 22 grudnia. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Kolęda obozowa* – koncert w kościele pw. św. Trójcy w Rypinie w wykonaniu Warszawskiej Orkiestry Sentymentalnej. Koncert kolęd tradycyjnych i patriotycznych (obozowych, łagrowych) – 28 grudnia. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Kolęda obozowa* – koncert w kościele oo. Saletynów w Sobieszewie w wykonaniu Chóru Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego im. Tadeusza Tylewskiego, Bałtyckiej Filharmonii Młodych, Marii Malinowskiej (sopran), Aleksandry Szymczewskiej (fortepian), pod batutą Błażeja Połoma. Koncert kolęd tradycyjnych i patriotycznych (obozowych, łagrowych) – 28 grudnia. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Kolęda na inny czas* – koncert w kościele pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Gdańsku w wykonaniu duetu gitarowego Gitarte i duetu wokalnego Tatiana Szczepankiewicz i Sara Leszczyńska. Koncert kolęd tradycyjnych i patriotycznych (obozowych, łagrowych) – 28 grudnia. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Kolęda na inny czas* – koncert w kościele pw. Biskupa Józefa Sebastiana Pelczara w Gdyni w wykonaniu duetu gitarowego Gitarte i duetu wokalnego Tatiana Szczepankiewicz i Sara Leszczyńska. Koncert kolęd tradycyjnych i patriotycznych (obozowych, łagrowych) – 29 grudnia. Odpowiedzialne: BWK.

- Koncert *Kolęda miłości* – koncert w Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce w wykonaniu Zagan Acoustic oraz Agnieszki Brenzak i Patrycji Kunert. Koncert kolęd tradycyjnych i patriotycznych (obozowych, łagrowych) – 29 grudnia. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Kolęda obozowa* – koncert w kościele pw. św. Michała Archanioła w Sępopolu w wykonaniu Warszawskiej Orkiestry Sentymentalnej. Koncert kolęd tradycyjnych i patriotycznych (obozowych, łagrowych) – 29 grudnia. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Kolęda na inny czas* – koncert w Kościele Niepokalanego Poczęcia NMP w Lutomiersku w wykonaniu kapeli ludowej „Lipka" z Zaolzia. Koncert kolęd tradycyjnych i patriotycznych (obozowych, łagrowych) – 29 grudnia. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Kolęda nadziei* – koncert w Centrum Kultury i Inicjatyw Obywatelskich w Podkowie Leśnej w wykonaniu Basi Pospieszalskiej i Michała Bąka. Koncert kolęd tradycyjnych i patriotycznych (obozowych, łagrowych) – 29 grudnia. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Kolęda na inny czas* – koncert w kościele pw. św. Jana Chrzciciela w Sierakowicach w wykonaniu Chóru Kameralnego Discantus. Koncert kolęd tradycyjnych i patriotycznych (obozowych, łagrowych) – 29 grudnia. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Kolęda obozowa* – dwa koncerty w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w wykonaniu Warszawskiej Orkiestry Sentymentalnej. Koncerty kolęd tradycyjnych i patriotycznych (obozowych, łagrowych) – 30 grudnia. Odpowiedzialne: BWK.
- Koncert *Kolęda serca* – koncert w kościele pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Gdańsku w wykonaniu rodziny Pospieszalskich. Koncert kolęd tradycyjnych i patriotycznych (obozowych, łagrowych) – 30 grudnia. Odpowiedzialne: BWK.

Teatr

- Widowisko *Byśmy byli jedno* – historia Kościoła polskiego w czasach komunizmu. Narracja toczy się wokół działalności trzech czołowych postaci XX w.: Stefana Wyszyńskiego, Karola Wojtyły oraz Franciszka Blachnickiego. Wydarzenie miało miejsce w Sanktuarium św. Jana Pawła II w Krośnie we współpracy z Fundacją Klasyki Polskiej oraz OIPN Rzeszów – 18 lutego. Odpowiedzialne: BWK.
- Spektakl muzyczny *Czerwone maki na Monte Cassino* – realizowany w ramach cyklu „Artyści Andersa", którego celem jest upamiętnienie artystów, którzy wraz z armią generała Władysława Andersa walczyli w czasie II wojny światowej. Spektakl kierowany jest do dzieci i młodzieży szkolnej, przybliża twórczość artystów walczących oraz opowiada o trudnej historii walki o niepodległość Polski. Wydarzenie odbyło się w Centrum Kultury Spichlerz w Żukowie we współpracy z TANGO MILONGA MEDIA ART Jerzy Petersburski Jr. – 27 lutego. Odpowiedzialne: BWK.
- Spektakl *Czyste serce* – dwa spektakle słowno-muzyczne o Łukaszu Cieplińskim poświęcone patriocie, żołnierzowi niezłomnemu, zamordowanemu przez system stalinowski w Polsce Ludowej lat pięćdziesiątych. Spektakl jest kierowany do młodzieży szkolnej, upamiętnia Łukasza Cieplickiego oraz krzewi postawy patriotyczne w związku z przypadającym 1 marca Narodowym Dniem Pamięci Żołnierzy Wyklętych. Wydarzenie odbyło się w Scenie Teatralnej NOT w Gdańsku we współpracy z Fundacją Kultura Teraz! i OIPN Gdańsk – 1 marca. Odpowiedzialne: BWK.
- Widowisko *Sprawiedliwi* – autorskie przedstawienie poświęcone pamięci Polaków ratujących Żydów podczas II wojny światowej. Spektakl wpisany w uroczystość odsłonięcia pomnika Katarzyny Filipek – torturowanej i zamordowanej przez gestapo za ukrywanie żydowskiej rodziny Steinbergów, uhonorowanej medalem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata. Wydarzenie odbyło się w Kliszczackim Centrum Kultury w Tokarni – 8, 9 marca. Odpowiedzialne: BWK.
- Widowisko *I zawsze zwycięstwo musiało ich być…* – widowisko o mjr. Hieronimie Dekutowskim – żołnierzu wyklętym, który za służbę ojczyźnie otrzymał strzał w głowę 7 marca 1949 r. Historii o Dekutowskim towarzyszyły oprawa muzyczna (w wykonaniu zespołu wokalno-aktorskiego „Sonanto") oraz fragmenty filmu *Zapora* (reż. K. Starczewski) i materiały archiwalne. Wydarzenie odbyło się w Auli Caritas Archidiecezji Lubelskiej w Lublinie we współpracy z OIPN Lublin – 10 marca. Odpowiedzialne: BWK.

- Monodram *Zupa rybna w Odessie* – historia wojennych losów najsłynniejszego polskiego emisariusza, Jana Karskiego. Wydarzenie zorganizowane w Gminnym Ośrodku Kultury w Niedzicy, w wykonaniu Sebastiana Rysia – 10 kwietnia. Odpowiedzialne: BWK.
- Spektakl *Moje serce zostało we Lwowie, czyli Marian Hemar w Radiu Wolna Europa* – spektakl muzyczny o niezwykle barwnym i ciekawym okresie życia Mariana Hemara, czyli o jego pracy w Radiu Wolna Europa. Piosenkami, skeczami i fragmentami audycji opowiedziana została jego miłość do Lwowa, a przy okazji fragment jego osobistej, a także polskiej historii. Wydarzenie odbyło się w Słubickim Miejskim Ośrodku Kultury we współpracy z Fundacją im. Romana Kołakowskiego i OIPN Poznań – 18 kwietnia. Odpowiedzialne: BWK.
- Monodram *Zupa rybna w Odessie* – dwa spektakle w wykonaniu Sebastiana Rysia w Miejskim Domu Kultury im. Wiktorii Kubisz w Bielsku-Białej – 22 kwietnia. Odpowiedzialne: BWK.
- Sztuka *Przez ścianę* (premiera) – autorska sztuka teatralna Leszka Zdunia, inspirowana losem Wiesławy Pajdak i Jerzego Śmiechowskiego. Osadzeni w mokotowskim więzieniu przy ul. Rakowieckiej w Warszawie nawiązali ze sobą kontakt właśnie przez ścianę, wystukując alfabetem Morse'a różne wiadomości. Po kilku miesiącach, wciąż porozumiewając się alfabetem Morse'a, Jerzy oświadczył się Wiesi, a ona zgodziła się zostać jego żoną. Zanim jednak mogli się spotkać, minęło niemal 6 lat. Po raz pierwszy zobaczyli się podczas swojego ślubu w zakładzie karnym w Grudziądzu. Kilka tygodni po ślubie Wiesława, na mocy amnestii, opuściła więzienie. Państwo Śmiechowscy przeżyli wspólnie 55 lat. Wydarzenie miało miejsce w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie przy współpracy Muzeum i Fundacją Artbene – 24, 25 kwietnia, 11, 12, 13 czerwca. Odpowiedzialne: BWK.
- Spektakl *Polska Parada. Naszą bronią jest piosenka* (prapremiera) – spektakl muzyczny, w którym przypominamy legendarnych kompozytorów, autorów tekstów, piosenkarki i piosenkarzy z Polish Parade. Wszystko opowiedziane genialnymi piosenkami Feliksa Konarskiego oraz Mariana Hemara. Całość opracował, połączył krótkimi scenkami i wyreżyserował Kuba Kornacki, dopisując kilka kompozycji do tekstów Ref-Rena. Wydarzenie zorganizowane w Miejskim Domu Kultury w Mławie we współpracy TSKŻ (dwa spektakle) – 25 kwietnia. Odpowiedzialne: BWK.
- Widowisko *Byśmy byli jedno* – parafia św. Teresy i św. Jana Bosko w Łodzi – 27 kwietnia. Odpowiedzialne: BWK.
- Sztuka *Przez ścianę* – dwa spektakle w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, we współpracy z Muzeum i Fundacją Artbene – 20 maja. Odpowiedzialne: BWK.
- Widowisko *Byśmy byli jedno* – oratorium w sandomierskiej katedrze zorganizowane przy współpracy z DIPN w Olsztynie – 24 maja. Odpowiedzialne: BWK.
- Spektakl muzyczny *Czerwone maki na Monte Cassino* – realizowany w ramach cyklu „Artyści Andersa", którego celem jest upamiętnienie artystów, którzy wraz z armią gen. Władysława Andersa walczyli w czasie II wojny światowej. Spektakl kierowany jest do dzieci i młodzieży szkolnej, a jego celem jest przybliżenie twórczości artystów walczących oraz opowiadanie o trudnej historii walki o niepodległość Polski. Dwa spektakle zostały odegrane w Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce przy współpracy TANGO MILONGA MEDIA ART Jerzy Petersburski Jr. – 29 maja. Odpowiedzialne: BWK.
- Spektakl *Polska parada. Naszą bronią jest piosenka* – odegrany w Żuławskim Ośrodku Kultury w Nowym Dworze Gdańskim we współpracy z TSKŻ – 25 czerwca. Odpowiedzialne: BWK.
- Spektakl muzyczny *Moje serce zostało we Lwowie, czyli Marian Hemar w Radiu Wolna Europa* – Centrum Kultury Spichlerz w Żukowie we współpracy z Fundacją im. Romana Kołakowskiego, Ośrodkiem Kultury i Sportu w Żukowie – 30 czerwca. Odpowiedzialne: BWK.
- Spektakl muzyczny *Moje serce zostało we Lwowie, czyli Marian Hemar w Radiu Wolna Europa* – Dom Harcerza w Gdańsku we współpracy z Fundacją im. Romana Kołakowskiego – 18 lipca. Odpowiedzialne: BWK.
- Monodram *Zupa rybna w Odessie* – Raciborskie Centrum Kultury, w wykonaniu Sebastiana Rysia – 20 lipca. Odpowiedzialne: BWK.

- Spektakl *Trzy razy on. Rzecz o Wincentym Witosie* (premiera) – tym spektaklem IPN oddaje cześć Wincentemu Witosowi i jego zasługom dla odradzającej się po zaborach Polski. Tytuł nawiązuje do trzykrotnego kierowania przez Witosa Radą Ministrów. Wydarzenie zostało zorganizowane w Teatrze Dramatycznym im. Jerzego Szaniawskiego w Płocku – 17 sierpnia. Odpowiedzialne: BWK.
- Widowisko słowno-muzyczne *Szpik egzystencji* – upamiętnia postać Mariana Czuchnowskiego podczas festiwalu Kresy-Bezkresy. Wydarzenie zorganizowane w parafii Świętej Trójcy w Tykocinie we współpracy z Fundacją Dziedzictwo Europy – 18 sierpnia. Odpowiedzialne: BWK.
- Sztuka *Przez ścianę* – dwa spektakle w Miejskim Domu Kultury w Mławie – 1 września. Odpowiedzialne: BWK.
- Sztuka *Przez ścianę* – dwa spektakle w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, we współpracy z Muzeum i Fundacją Artbene – 7 września. Odpowiedzialne: BWK / cztery spektakle w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, we współpracy z Muzeum i Fundacją Artbene – 12, 13 września. Odpowiedzialne: BWK / Spektakl muzyczny *Moje serce zostało we Lwowie, czyli Marian Hemar w Radiu Wolna Europa* – w Pułtusku. Współpraca: Fundacja im. Romana Kołakowskiego – 14 września. Odpowiedzialne: BWK.
- Monodram *Zupa rybna w Odessie* – w Miejskim Domu Kultury w Radomsku w wykonaniu Sebastiana Rysia – 17 września. Odpowiedzialne: BWK.
- Sztuka *Przez ścianę* – sześć spektakli w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, we współpracy z Muzeum i Fundacją Artbene – 23–25 września. Odpowiedzialne: BWK.
- Sztuka *Przez ścianę* – dwa spektakle we współpracy z Muzeum Pamięci i Tożsamości w Toruniu i Fundacją Artbene – 28 września. Odpowiedzialne: BWK.
- Sztuka *Przez ścianę* – siedem spektakli w Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce, we współpracy z Muzeum i Fundacją Artbene – 2–4 października. Odpowiedzialne: BWK.
- Sztuka *Przez ścianę* – spektakl w Katolickim Domu Kultury w Sandomierzu, we współpracy z Domem Kultury i Fundacją Artbene – 13 października. Odpowiedzialne: BWK.
- Spektakl *Trzy razy On. Rzecz o Wincentym Witosie* – spektakl w Miejskim Ośrodku Kultury im. Oskara Kolberga w Przeworsku – 17 października. Odpowiedzialne: BWK.
- Spektakl *Sprawiedliwi* – autorskie widowisko poświęcone pamięci Polaków ratujących Żydów podczas II wojny światowej, we współpracy z Samorządowym Ośrodkiem Kultury w Nowej Dębie i Fundacją Dot-Arte – 20 października. Odpowiedzialne: BWK.
- Monodram *Zupa rybna w Odessie* – spektakl w wykonaniu Sebastiana Rysia w Polskim Salonie Artystycznym w San Diego (USA) – 20 października. Odpowiedzialne: BWK.
- Spektakl *Sprawiedliwi* – autorskie widowisko poświęcone pamięci Polaków ratujących Żydów podczas II wojny światowej, we współpracy z Miejskim Domem Kultury w Łańcucie i Fundacją Dot-Arte – 21 października. Odpowiedzialne: BWK.
- Spektakl *Trzy razy On. Rzecz o Wincentym Witosie* – dwa spektakle w Wyższym Seminarium Duchownym w Tarnowie – 26 października. Odpowiedzialne: BWK.
- Monodram *Zupa rybna w Odessie* – spektakl w wykonaniu Sebastiana Rysia w Yucapaia w Kaliforni (USA), we współpracy z Towarzystwem Miłośników Wiedzy w Yucapaia – 26 października. Odpowiedzialne: BWK.
- Monodram *Zupa rybna w Odessie* – spektakl w wykonaniu Sebastiana Rysia w Illusion Magic Theatre w Santa Monica (USA) – 3 listopada. Odpowiedzialne: BWK.
- Sztuka *Przez ścianę* – dwa spektakle w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, we współpracy z Muzeum i Fundacją Artbene – 8 listopada. Odpowiedzialne: BWK.
- Sztuka *Przez ścianę* – cztery spektakle w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, we współpracy z Muzeum i Fundacją Artbene – 14, 15 listopada. Odpowiedzialne: BWK.
- Monodram *Zupa rybna w Odessie* – spektakl w wykonaniu Sebastiana Rysia w Centrum Kultury Feniks w Rydułtowach – 17 listopada. Odpowiedzialne: BWK.
- Sztuka *Przez ścianę* – sześć spektakli w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, we współpracy z Muzeum i Fundacją Artbene – 18–20 listopada. Odpowiedzialne: BWK.

- Sztuka *Przez ścianę* – dwa spektakle w Miejskim Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Raciążu, we współpracy z Centrum i Fundacją Artbene – 21 listopada. Odpowiedzialne: BWK.
- Sztuka *Przez ścianę* – dwa spektakle w Kartuskim Centrum Kultury w Kartuzach, we współpracy z Centrum i Fundacją Artbene – 24 listopada. Odpowiedzialne: BWK.
- Spektakl muzyczny *Moje serce zostało we Lwowie, czyli Marian Hemar w Radiu Wolna Europa* – spektakl w Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce, we współpracy z Muzeum i Fundacją im. Romana Kołakowskiego – 1 grudnia. Odpowiedzialne: BWK.
- Spektakl *Trzy razy On. Rzecz o Wincentym Witosie* – spektakl w Operze na Zamku w Szczecinie – 18 grudnia. Odpowiedzialne: BWK.

Filmy

- Spot edukacyjny *Cud jedności* – przedstawia sylwetkę Wincentego Witosa, umieszczony na kanale IPNtv – 21 stycznia. Odpowiedzialne: BEN.
- Premiera filmu *German Concentration Camps. Words matter* – w obronie dobrego imienia Polski, film przedstawia argumenty przeciwko używaniu wyrażenia „polskie obozy" na arenie międzynarodowej i przypomina prawdę historyczną o niemieckich obozach koncentracyjnych. Premiera odbyła się na kanale IPNtvPL oraz w mediach społecznościowych. Film w angielskiej wersji językowej – 29 stycznia. Odpowiedzialne: BWM.
- *Mocny człowiek* – pokaz filmu niemego z muzyką na żywo połączony z akompaniamentem Orkiestry Ludwika Sarskiego. Wydarzenie odbyło się w Klubie Wojskowym 8. Koszalińskiego Pułku Przeciwlotniczego w Koszalinie w ramach projektu kulturalno-memoratywnego „Kultura (nie)ocalona", w wykonaniu Orkiestry Ludwika Sarskiego we współpracy z DIPN w Koszalinie – 23 lutego. Odpowiedzialne: BWK.
- Film *Powstaniec 1863* – prezentacja w Kinie Muranów w Warszawie filmu w reżyserii Tadeusza Syki. Projekcji towarzyszyła dyskusja z udziałem twórcy filmu i historyków, o narodowym zrywie sprzed 150 lat. W panelu dyskusyjnym wzięli udział: reżyser filmu Tadeusz Syka, historyk BBH, ks. Tomasz Trzaska – kapelan Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, oraz Michał Górny – dyrektor Muzeum Ziemi Sochaczewskiej i Pola Bitwy nad Bzurą, rekonstruktor i specjalista od broni okresu walk powstańczych 1863–1864 – 27 lutego. Odpowiedzialne: Biuro Prezesa.
- Film *Co widziały drzewa* – animacja o błogosławionej rodzinie Ulmów. Premiera odbyła się w Narodowym Dniu Pamięci Polaków Ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Film został objęty patronatem Komitetu Prezydenta RP obchodów beatyfikacji rodziny Ulmów. Umieszczony na kanałach YouTube IPNtv oraz Prezydent RP – 24 marca. Odpowiedzialne: BEN.
- Premiera filmu *Decommunization of Public Space* – pokazującego, jak ważne jest usuwanie z przestrzeni publicznej reliktów systemu komunistycznego oraz jaką rolę odgrywa IPN w procesie dekomunizacji. Premiera odbyła się na kanale IPNtvPL oraz w mediach społecznościowych. Film w angielskiej wersji językowej – 25 marca. Odpowiedzialne: BWM.
- Premiera filmu *Katyń – sowiecka zbrodnia nieosądzona* – podkreślającego długoletnie zaprzeczanie przez Sowietów odpowiedzialności za zbrodnię katyńską oraz próby zatarcia prawdy przez umacnianie żelaznej kurtyny i wznoszenie obiektów upamiętniających zbrodniarzy sowieckich. Premiera odbyła się na kanale IPNtvPL oraz w mediach społecznościowych. Film w dwóch wersjach językowych: polskiej i angielskiej – 10 kwietnia. Odpowiedzialne: BWM.
- Premiera spotu edukacyjnego *Monte Cassino – na polskich szlakach nadziei* – opowiadającego o tym, jak polscy żołnierze przyczynili się do zwycięstwa aliantów podczas II wojny światowej i dlaczego warto było ginąć za wolność innych narodów. Premiera odbyła się na kanale IPNtvPL oraz w mediach społecznościowych w trzech wersjach językowych: polskiej, angielskiej i włoskiej. Film przygotowany został w związku z obchodami 80. rocznicy bitwy o Monte Cassino – 18 maja. Odpowiedzialne: BWM.
- Film dokumentalny *Którzy ogień podsycą…* – film w reżyserii Tomasza Łysiaka, powstał z inicjatywy IPN w studiu Picaresque Macieja Pawlickiego. Obraz oddaje hołd osobom zaangażowanym w działalność antykomunistyczną, przypomina historię odznaczenia Krzyż Wolności i Solidarności.

Premiera w warszawskim kinie Atlantic połączona była z dyskusją, w której wzięli udział: działaczka opozycji antykomunistycznej Irena Zofia Romaszewska, inicjator ustanowienia KWiS Tadeusz Wojciech Drwal, reżyser filmu Tomasz Łysiak i dyrektor AIPN – 22 maja. Odpowiedzialne: AIPN.

- Cykl 9 filmów *Czego nie wiedziałeś o Monte Cassino* – przygotowanych w związku z 80. rocznicą tej bitwy, zakończonej zwycięstwem 2. Korpusu Polskiego 18 maja 1944 r. Produkcja jest dostępna na kanale IPNtv na YouTube – maj. Odpowiedzialne: BEN.
- Film edukacyjny *Dziewięć dni, które zmieniły Polskę* – przedstawiający w skrótowy sposób historię pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski. Obraz wykorzystuje fragmenty filmu *Pielgrzym* z 1979 r. w reż. Andrzeja Trzosa-Rastawieckiego, uzupełnione wypowiedziami Piotra Dmitrowicza, dyrektora Muzeum Jana Pawła II i Prymasa Wyszyńskiego oraz zdjęciami z Archiwum IPN – czerwiec. Odpowiedzialne: BEN.
- Film dokumentalny *Pod tym znakiem zwyciężysz* – opowiadający historię protestu młodzieży i obrony zdejmowanych krzyży w Zespole Szkół Rolniczych w Miętnem w roku 1983 i 1984. Film jest zapisem wspomnień wielu uczestników protestu, zarówno uczniów jak i nauczycieli wzbogaconych licznymi zdjęciami archiwalnymi oraz wypowiedziami historyków – 20 czerwca. Odpowiedzialne: BEN.
- Premiera spotów biograficznych o Elżbiecie Zawackiej i Krystynie Skarbek – na kanale IPNtvPL, w mediach społecznościowych oraz podczas otwarcia wystawy „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" w Polskim Ośrodku Społeczno-Kulturalnym w Londynie – 9 lipca. Odpowiedzialne: BWM.
- Pokaz filmu niemego *Mocny człowiek* – w ramach Festiwalu ArteFonie, z akompaniamentem Orkiestry Ludwika Sarskiego, i projektu kulturalno-memoratywnego „Kultura (nie)ocalona" w Wejherowie – 14 września. Odpowiedzialne: BWK.
- Premiera filmu o bł. ks. Jerzym Popiełuszce *The Man who Inspired Millions* – z okazji 40. rocznicy męczeńskiej śmierci kapłana. Film pokazuje, jak ważną rolę w podtrzymywaniu nadziei duchowny odegrał w trudnych latach stanu wojennego w Polsce. Premiera odbyła się na kanale IPNtvPL oraz w mediach społecznościowych. Film w angielskiej wersji językowej – 4 października. Odpowiedzialne: BWM.
- Premiera włoskiej i francuskiej wersji językowej spotu o wystawie „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" – na kanale IPNtvPL oraz w mediach społecznościowych. Wystawa opowiada o losach polskich żołnierzy i cywilów podczas II wojny światowej poza granicami kraju. Film przygotowano w związku z prezentacją wystawy w regionach włosko- i francuskojęzycznych – 20 października. Odpowiedzialne: BWM.
- Premiera filmu dokumentalnego *Trzy śmierci Meriana Coopera* – podkreślającego wkład amerykańskich lotników z Merianem Cooperem na czele w walce z bolszewikami podczas wojny w 1920 r. Wsparcie Polaków przez Coopera było wyrazem jego wdzięczności za udział Kazimierza Pułaskiego w wojnie o niepodległość Stanów Zjednoczonych. Pokaz filmu w polskiej wersji językowej z angielskimi napisami odbył się w kinie Kultura w obecności ponad 200 widzów – 8 listopada. Odpowiedzialne: BWM.
- Pokaz filmu niemego *Mocny człowiek* – w ramach Festiwalu ArteFonie, z akompaniamentem Orkiestry Ludwika Sarskiego, i projektu kulturalno-memoratywnego „Kultura (nie)ocalona" w Miejskim Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Raciążu – 9 listopada. Odpowiedzialne: BWK.

Projekty gamingowe

- „Lotnicy – wojna w przestworzach" – archiwistka z AIPN brała udział w testach dostosowania projektu gamingowego do języka migowego, w tym w weryfikacji tłumaczenia na język migowy polskiej i amerykańskiej wersji gry. Odpowiedzialne: AIPN.

Inne

- Konkurs „63 dni w kadrze" – AIPN ogłosiło konkurs upamiętniający 80. rocznicę powstania warszawskiego, adresowany do uczniów w wieku 13–18 lat. Zadaniem uczestników była edycja wybranego zdjęcia z zasobu IPN wykonanego podczas powstania warszawskiego i przetworzenie go w programie graficznym. 13 czerwca jury wyłoniło zwycięzców konkursu: Bartłomieja Jarosza z Zespołu

Szkół Poligraficznych im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Warszawie oraz Błażeja Konarzewskiego ze Szkoły Podstawowej im. Polskich Olimpijczyków w Warszawie, przyznano też dwa wyróżnienia. 20 czerwca laureaci konkursu wraz z rodzicami i nauczycielami – opiekunami prac, odwiedzili Archiwum IPN. Prace laureatów zostały wydrukowane w formie okolicznościowych kart i są dostępne w siedzibach IPN na terenie Warszawy – 11 marca – 13 czerwca. Odpowiedzialne: AIPN.

- XXIX Targi Wydawców Katolickich w Warszawie – prezentacja oferty Wydawnictwa IPN. Z czytelnikami spotkali się autorzy i redaktorzy publikacji IPN: Witold Bagieński, Ewa Kowalska, Katarzyna Ziębik, Ewa Dulna-Rak, Krzysztof Kierski i Bogusław Wójcik. W trakcie targów Stowarzyszenie Wydawców Katolickich nagrodziło nagrodą FENIKS 2024 w kategorii „Edytorstwo – album" publikację *Kościoły i kaplice na Wołyniu z obrazami Włodzimierza Sławosza Dębskiego*. Wyróżnienia przyznano: w kategorii „Duchowość/Świadectwo" publikacji *Sprawiedliwi i ich świat w fotografii Józefa Ulmy*, a w kategorii „Seria wydawnicza (dzieła zebrane)" – książce *Aparat represji wobec księdza Jerzego Popiełuszki*, t. 3: *Sprawa ks. Jerzego Popiełuszki w dokumentach wywiadu MSW* – 11–14 kwietnia. Odpowiedzialne: Wydawnictwo IPN.
- XVII Katyński Marsz Cieni – spod byłej siedziby Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie wyruszyło ponad 250 rekonstruktorów, aby oddać hołd blisko 22 tys. obywateli polskich zamordowanych przez Sowietów w 1940 r. w Katyniu i innych miejscach kaźni na Wschodzie. Milczący marsz przeszedł przez Trakt Królewski i Stare Miasto. Zakończył się symbolicznie przy pomniku Poległym i Pomordowanym na Wschodzie, przy ul. Muranowskiej. Cykliczne wydarzenie organizowane jest przez Grupę Historyczną „Zgrupowanie Radosław" i IPN – 14 kwietnia. Odpowiedzialne: Biuro Prezesa.
- Upamiętnienie ppłk. Wacława Lipińskiego – na fasadzie budynku warszawskiej PAST-y została odsłonięta tablica upamiętniająca ppłk. Wacława Lipińskiego – uczestnika I i II wojny światowej oraz działacza antykomunistycznego podziemia niepodległościowego. Po uroczystości w Centralnym Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego miał miejsce pokaz filmu *Skazany na zapomnienie. Wacław Lipiński*, a następnie odbył się panel dyskusyjny. Współorganizatorem przedsięwzięcia był Instytut Józefa Piłsudskiego – 28 maja. Odpowiedzialne: Biuro Prezesa.
- XVI Międzynarodowy Festiwal Filmowy „Niepokorni – Niezłomni – Wyklęci" – wydarzenie organizowane w Gdyńskim Centrum Filmowym, na pl. Grunwaldzkim i w Muzeum Marynarki Wojennej. Partnerem instytucjonalnym wydarzenia był IPN, który na swoich stanowiskach prezentował ofertę edukacyjną i prowadził sprzedaż publikacji Wydawnictwa IPN, a także zaangażował się w organizację towarzyszących festiwalowi wydarzeń: dyskusji, debat i warsztatów, w których brali udział: prezes IPN Karol Nawrocki, zastępca prezesa IPN Krzysztof Szwagrzyk, dyrektor BNT, zastępca dyrektora BBH, pracownicy Wydawnictwa IPN – redaktor naczelny „Biuletynu IPN", redaktorzy Wydawnictwa IPN, pracownik BEN. W warsztatach „Tajemnice pistoletu »Lalusia«" uczestniczyli pracownik OBBH Gdańsk oraz pracownik OIPN w Warszawie. W czasie festiwalu zaprezentowano również wystawę IPN autorstwa Bartosza Januszewskiego „Kino i teatr pod okupacją niemiecką 1939–1945" – 4–7 października. Odpowiedzialne: Biuro Prezesa, BNT, Wydawnictwo IPN, BEN, OBBH Gdańsk, OBEN Warszawa.
- BohaterON! – kampania, której celem jest uhonorowanie uczestników powstania warszawskiego oraz promowanie historii Polski XX w. IPN wsparł inicjatywę, organizując warsztaty dla 40 nauczycieli w formie stacjonarno-terenowej. Oprócz szkolenia nauczyciele otrzymali pakiet materiałów edukacyjno-promocyjnych oraz mieli możliwość zwiedzania z przewodnikiem Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL oraz Cmentarza Wojskowego na Powązkach. Odpowiedzialne: Biuro Prezesa.

ODDZIAŁ IPN BIAŁYSTOK

Koncerty

- Koncert *W hołdzie bł. ks. Jerzemu Popiełuszce* – w kościele pw. Zmartwychwstania Pańskiego w Białymstoku w ramach uroczystości upamiętniających kapłana w 40. rocznicę męczeńskiej śmierci. Koncert odbył się we współpracy z NSZZ „Solidarność" w Białymstoku – 19 października. Odpowiedzialne: OBEN.

- Koncert *Kartka z tamtych dni. Słowem i dźwiękiem dla Niepodległej* – w Hajnowskim Domu Kultury; w ramach obchodów 80. rocznicy akcji „Burza", zorganizowany we współpracy z Hajnowskim Domem Kultury. Po koncercie nastąpiła premiera teledysku *Kartka z tamtych dni*, który został wyprodukowany staraniem OIPN – 10 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.
- Koncert utworów barda Solidarności Jacka Kaczmarskiego w wykonaniu Zbigniewa Bibera – w Studio Rembrandt Polskiego Radia Białystok, w ramach obchodów 43. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego – 12 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.

Teatr

- Wydarzenie słowno-muzyczne *Kobiety '44. Prawdziwe historie kobiet w powstańczej Warszawie* – zorganizowane w Kinie TON w Białymstoku we współpracy ze Stowarzyszeniem im. Danuty Siedzikówny „Inki" oraz Stowarzyszeniem „W Dobrym Tonie" w związku z 80. rocznicą wybuchu powstania warszawskiego – 8 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Spektakl słowno-muzyczny *Rozżarzone węgle miłości* – w Centrum Wystawienniczo-Konferencyjnym Archidiecezji Białostockiej; widowisko upamiętniające postać bł. ks. Jerzego Popiełuszki, zorganizowane we współpracy z Klubem Inteligencji Katolickiej w Białymstoku z okazji 40. rocznicy męczeńskiej śmierci kapłana – 8 października. Odpowiedzialne: OBEN.

Filmy

- Film *Matusia* – pokaz w ramach cyklu „Pamięć w Dobrym Tonie. Środowe spotkania filmowe z IPN i Fundacją w Dobrym Tonie". Pokaz połączony z prelekcją pracownika OIPN Białystok na temat sytuacji ludności żydowskiej w okresie II wojny światowej – 27 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Film *Mulier fortis. Kobieta mężna* – pokaz w ramach cyklu „Pamięć w Dobrym Tonie. Środowe spotkania filmowe z IPN i Fundacją w Dobrym Tonie", któremu towarzyszyła rozmowa na temat życiorysu Zofii Kossak-Szatkowskiej (primo voto Szczuckiej), poprowadzona przez zaproszonych pracowników OIPN Katowice – 24 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Film *Katyń. Ostatni świadek* – w ramach cyklu „Pamięć w Dobrym Tonie. Środowe spotkania filmowe z IPN i Fundacją w Dobrym Tonie" wyświetlono film poprzedzony prelekcją pracownika OBEN na temat okoliczności i przebiegu zbrodni katyńskiej – 29 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Film *Kryptonim „Klasztor". Dopaść Pileckiego* – w ramach cyklu „Pamięć w Dobrym Tonie. Środowe spotkania filmowe z IPN i Fundacją w Dobrym Tonie" wyświetlono film, któremu towarzyszyła rozmowa ze Stanisławem Płużańskim na temat postaci rtm. Witolda Pileckiego – 25 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Film *Duśka* – w ramach cyklu „Pamięć w Dobrym Tonie. Środowe spotkania filmowe z IPN i Fundacją w Dobrym Tonie" – podczas comiesięcznych spotkań filmowych, w Kinie TON w Białymstoku wyświetlono film, któremu towarzyszyła rozmowa z pracownikiem OBEN Katowice na temat postaci Wandy Półtawskiej – 25 września. Odpowiedzialne: OBEN.
- Film *Żeby nie było śladów* – w ramach cyklu „Pamięć w Dobrym Tonie. Środowe spotkania filmowe z IPN i Fundacją w Dobrym Tonie" – podczas comiesięcznych spotkań filmowych, w Kinie TON w Białymstoku wyświetlono film o zabójstwie Grzegorza Przemyka – 23 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Film *Prorok w dżinsach* – w ramach cyklu „Pamięć w Dobrym Tonie. Środowe spotkania filmowe z IPN i Fundacją w Dobrym Tonie" – comiesięcznych spotkań filmowych, w Zespole Szkół w Sokółce wyświetlono film o życiu bł. ks. Jerzego Popiełuszki; wydarzeniu towarzyszyły warsztaty edukacyjne z młodzieżą dotyczące życia i działalności kapłana – 23 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Film *Prorok w dżinsach* – w ramach cyklu „Pamięć w Dobrym Tonie. Środowe spotkania filmowe z IPN i Fundacją w Dobrym Tonie" – podczas comiesięcznych spotkań filmowych, w Kinie TON w Białymstoku wyświetlono film o życiu bł. ks. Jerzego Popiełuszki – 12 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.

Inne

- Noc Muzeów 2024 – temat przewodni „Historia Starosielc" – wydarzenia wiodące: prelekcja *STAROSIELCE wczoraj i dziś – zarys historii* – Paweł Olszyński – licencjonowany przewodnik PTTK; *Starosielce w dokumentach z zasobu OA* – prezentacja dokumentów i ich omówienie – Katarzyna Olszyńska – starszy kustosz archiwalny OA w Białymstoku, spacer historyczny z przewodnikiem po Starosielcach. Ponadto: zwiedzanie magazynów OA w Białymstoku, czyli co znajduje się w naszych magazynach, jak pracujemy, gromadzimy i konserwujemy akta; prezentacja baz archiwalnych, na których pracujemy (m.in. system informacji archiwalnej Cyfrowe Archiwum, Straty.pl), czyli jak opracowujemy akta, jak odnajdujemy poszukiwane informacje itp., jak je udostępniamy – z możliwością złożenia odpowiednich wniosków z pomocą archiwistów, zaprezentowaliśmy też projekt: „Archiwum Pełne Pamięci". Ponadto inne biura oddziału pokazały swoje osiągnięcia oraz przybliżyły zwiedzającym wykonywane zadania: katalogi tematyczne zaprezentowane przez OBL, stoisko edukacyjne z elementami archeologii (pion poszukiwań), gry planszowe, warsztaty edukacyjne dla najmłodszych *Zwierzęca brygada* oraz ekspozycja modeli militariów z II wojny światowej zorganizowane przez pion edukacji – 18 maja. Odpowiedzialne: OA.
- Trzecia edycja Dni Wydawnictwa IPN – w trakcie trwania wydarzenia odwiedzający mogli nie tylko zakupić swoje ulubione książki, ale także mieli szansę spotkać się z niektórymi z ich autorów. Odbyły się także spotkania z rysownikami komiksów, a dla najmłodszych wyświetlane były filmy promujące historię naszego kraju. Działała także strefa nowych technologii – 10 sierpnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- Uroczysta gala wręczenia nagród laureatom VII edycji konkursu „Historia najnowsza Polski w poezji dzieci i młodzieży" – w auli Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku z udziałem władz województwa, kuratorium oraz zaproszonych gości przyznano łącznie 39 nagród, wyróżnień oraz rekomendacji interesujących utworów do druku w planowanym na rok 2025 tomie IV nagrodzonych wierszy – 24 października. Odpowiedzialne: OA.
- Spotkanie upamiętniające postać bł. ks. Jerzego Popiełuszki *Był jednym z nas* – w sali Kina TON w Białymstoku; wydarzenie zorganizowane w związku z 40. rocznicą męczeńskiej śmierci kapłana. W ramach przedsięwzięcia odbyło się spotkanie z udziałem autorów publikacji o bł. ks. Jerzym Popiełuszce (dr. Grzegorzem Szczeciną, Jakubem Gołębiewskim, Pawłem Kęską) oraz recital w wykonaniu zespołu „Muzyczna Odyseja" z autorskimi piosenkami i wierszami dotyczącymi życia kapłana – 6 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.

Delegatura w Olsztynie

Koncerty

- Koncert *Od niepodległości do niepodległości. Historia muzyką opowiedziana* – projekt powstał w ramach współpracy DIPN oraz I Licem Ogólnokształcącego im Jana Bażyńskiego w Ostródzie. Utwory patriotyczne w wykonaniu chóru Collegium Vocale pod kierunkiem Joanny Jaskółowskiej zostały zarejestrowane i będą wykorzystywane w dalszej działalności DIPN – 27 listopada.

Filmy

- Etiuda filmowa *Żołnierze Niezłomni – Żołnierze Wyklęci* – pokaz w Urzędzie Wojewódzkim w Olsztynie z okazji Narodowego Dnia Żołnierzy Wyklętych. Dodatkowo podczas spotkania wystąpił chór z Uniwersyteckiego XII Liceum Ogólnokształcącego im. Marii i Georga Dietrichów – 1 marca.
- Film *Matusia* – pokaz i prelekcja dla uczniów IV Liceum Ogólnokształcącego w Olsztynie z okazji Narodowego Dnia Polaków Ratujących Żydów pod okupacją niemiecką – 25 marca.

ODDZIAŁ IPN GDAŃSK

Koncerty

- Koncert Warszawskiej Orkiestry Sentymentalnej – w związku z 85. rocznicą wybuchu II wojny światowej zorganizowany w Gminnym Ośrodku Kultury w Skarszewach przy wsparciu BWK – 1 września. Odpowiedzialne: OBEN.

Teatr

- Spektakl *Polska parada. Naszą bronią jest piosenka* – spektakl BWK o artystach teatralnych w Armii Andersa w reżyserii Jakuba Kornackiego. Pracownik OBEN pełnił funkcję konsultanta merytorycznego spektaklu. Sztuka odegrana w Żuławskim Ośrodku Kultury w Nowym Dworze Gdańskim zgromadziła ok. 200 widzów – 25 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.

Filmy

- Film *Popiełuszko. Testament wolności* w reż. Jakuba Klebby – ukazuje nowe spojrzenie na postać bł. ks. Jerzego Popiełuszki, z perspektywy młodzieży, naukowców, wiernych i świadków jego życia. Film przybliża nauczanie kapłana i współczesne odczytanie myśli Sługi Bożego, które – jak twierdzą twórcy – „nie kończy się na włocławskiej tamie, lecz trwa i rozbrzmiewa coraz silniej we współczesnym świecie". Dla młodych ludzi ks. Popiełuszko staje się bohaterem codzienności, wspierając ich w poszukiwaniu drogi życiowej. Obraz powstał w związku z 40. rocznicą męczeńskiej śmierci duchownego. Premiera odbyła się 20 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.

ODDZIAŁ IPN KATOWICE

Koncerty

- Koncert *Muzyczna lekcja historii „Tryptyk śląski"* – koncert muzyczny Wojciecha Ciuraja zorganizowany w sali koncertowej Zespołu Państwowych Szkół Muzycznych im. Wojciecha Kilara w Katowicach; podczas koncertu zagrano utwory pochodzące z nagranych przez artystę płyt (*Iskry w popiele*, *Dwa żywioły* i *Kwiaty na hałdzie*), których muzyka wynika bezpośrednio z treści związanych z powstaniami śląskimi. Wykonywanym utworom towarzyszyła prezentacja multimedialna z materiałami pochodzącymi z Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach – 20 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.

Filmy

- Film *Przyjaciele, czyli o rozumieniu braterstwa w PRL* – premiera telewizyjna filmu dokumentalnego w reż. Aleksandry Fudali-Barańskiej, przygotowanego przez TVP3 Katowice i TVP Historia we współpracy merytorycznej z OIPN Katowice zaprezentowany na antenie TVP3 Katowice – 20 stycznia; na antenie TVP Historia – 22 lutego. Odpowiedzialne: OBBH, OBEN.
- Film *Mulier fortis. Kobieta męża* – pokaz filmu w Centrum Kulturalnym w Dobrym Tonie w Białymstoku, dyskusja z pracownikami OIPN Katowice oraz prezentacja wystawy „Zofia Kossak (-Szczucka, -Szatkowska)". Pokaz filmu odbył się w ramach projektu realizowanego przez OIPN Białystok „Pamięć w Dobrym Tonie. Środowe spotkania filmowe z IPN i Fundacją w Dobrym Tonie" – 24 kwietnia; pokaz filmu w Ośrodku Kultury w Siemiatyczach, dyskusja z pracownikami OIPN Katowice oraz prezentacja wystawy „Zofia Kossak (-Szczucka, -Szatkowska)". Pokaz filmu odbył się w ramach działalności Przystanku Historia Siemiatycze – 25 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN Katowice, OBEN Białystok.
- Film *Dziewięć dni, które zmieniły Polskę* – projekcja filmu dokumentalnego dotyczącego pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do ojczyzny w 1979 r. Poprzedziło go wprowadzenie dotyczące sytuacji przed przyjazdem papieża do Polski. Pokazano przykładowe dokumenty związane z pobytem Jana Pawła II w Częstochowie – 9 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Film *Wiara '44* – projekcja filmu dokumentalnego dotyczącego życia religijnego w powstańczej Warszawie. Projekcję poprzedził krótki wykład wprowadzający do tematu, natomiast po emisji odbyła się dyskusja z udziałem uczestników spotkania – 8 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Film *Gdy Częstochowa była stolicą... Ostatnie chwile Polskiego Państwa Podziemnego* – film dokumentalny w reż. Jana Grabowskiego, powstał w koprodukcji OBEN oraz kanału Okupowana Polska. Przybliża okoliczności wyboru Częstochowy na siedzibę Komendy Głównej Armii Krajowej po upadku powstania warszawskiego w 1944 r., co czyniło miasto ostatnią konspiracyjną stolicą Polskiego Państwa Podziemnego. Premiera filmu miała miejsce 28 października na kanale „Okupowana Polska" na platformie YouTube, a następnie 18 grudnia zorganizowano pokaz w Przystanku

Historia Centrum Edukacyjnym IPN im. gen. Janusza Gąsiorowskiego w Częstochowie. Wydarzeniu towarzyszyła dyskusja z udziałem reżysera. Odpowiedzialne: OBEN.

ODDZIAŁ IPN KRAKÓW

Koncerty

- *XIII Koncert w hołdzie Żołnierzom Wyklętym* – odbył się w Filharmonii Krakowskiej. Autorskie utwory poświęcone mjr. Hieronimowi Dekutowskiemu „Zapora", płk. Franciszkowi Niepokólczyckiemu „Teodor", Stanisławie Rachwał „Zygmunt" oraz inne znane pieśni patriotyczne. Wystąpili: Chór Filharmonii Krakowskiej, Zespół Instrumentalny Filharmonii Krakowskiej, Krakowska Młoda Filharmonia – Orkiestra Symfoniczna Zespołu Państwowych Szkół Muzycznych im. Mieczysława Karłowicza w Krakowie. Koncert współorganizowany ze Stowarzyszeniem „Passionart" i Filharmonią Krakowską – 3 marca. Odpowiedzialne: OBEN.

Teatr

- *Trzy razy On. Rzecz o Wincentym Witosie* – dwa spektakle w Tarnowie, zorganizowane we współpracy z Towarzystwem Przyjaciół Muzeum Wincentego Witosa w Wierzchosławicach i Wyższym Seminarium Duchownym – 26 października. Odpowiedzialne: OBEN.

Filmy

- *Którzy ogień podsycą...*, reż. Tomasz Łysiak – projekcja filmu w siedzibie OIPN Kraków dla osób odznaczonych Krzyżami Wolności i Solidarności. Wydarzeniu towarzyszył panel dyskusyjny – 17 grudnia. Odpowiedzialne: OA.

Inne

- **BookGame** – Festiwal i Targi Gier Planszowych w Krakowie – IPN wystawił dwa stoiska (stoisko Wydawnictwa i strefę gier planszowych, m.in. „Cichociemni. Spadochroniarze Armii Krajowej", „Trylogia lotnicza", „Miś Wojtek", „Kolejka", „Orzeł", „Bitwa Warszawska 1920") – 1–3 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- **One More Game** – Festiwal Gier we Wrocławiu. W strefie gier planszowych pracownicy OBEN Kraków zaprezentowali m.in. gry „Cichociemni. Spadochroniarze Armii Krajowej", „Trylogia lotnicza", „Miś Wojtek", „Kolejka", „Pamięć '39", „Orzeł", „Bitwa Warszawska 1920". W trakcie festiwalu Łukasz Płatek zaprezentował i omówił grę o cichociemnych – 6–7 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.

Delegatura IPN w Kielcach

Teatr

- Spektakl *Golgota wrocławska* – spektakl Teatru TV w reżyserii Jana Komasy. Projekcja w kinie Fenomen w Kielcach w ramach IX Kieleckiego Przeglądu Polskich Filmów Fabularnych „Historia w filmie" – 16 kwietnia.
- Spektakl słowno-muzyczny *Byśmy byli jedno* – poświęcony sytuacji duchownych w czasie komunizmu w Polsce został pokazany w bazylice katedralnej w Sandomierzu – 21 maja.

Filmy

- Film *Filip*, reż. Michał Kwieciński – projekcja w kinie Fenomen w Kielcach w ramach VIII Kieleckiego Przeglądu Polskich Filmów Fabularnych „Historia w filmie" – 23 stycznia.
- Film dokumentalny *Armia Krajowa – armia inna niż wszystkie*, prod. IPN – projekcja w Centrum Edukacyjnym IPN Przystanek Historia w Kielcach w ramach upamiętnienia 82. rocznicy przemianowania ZWZ na AK – 14 lutego.
- Film *Zieja*, reż. Robert Gliński – projekcja w kinie Fenomen w Kielcach w ramach VIII Kieleckiego Przeglądu Polskich Filmów Fabularnych „Historia w filmie" – 20 lutego.

- Film *Strefa interesów*, reż. Jonathan Glazer – pokaz filmu w ramach Dyskusyjnego Klubu Filmowego działającego przy kinie Fenomen w Wojewódzkim Domu Kultury w Kielcach. Prelekcja *KL Auschwitz – fabryka śmierci* wygłoszona przez historyka RBH oraz dyskusja ze słuchaczami i widzami dotycząca filmu – 22 lutego.
- Film *Marzec '68*, reż. Krzysztof Lang – projekcja w kinie Fenomen w Kielcach odbyła się w ramach VIII Kieleckiego Przeglądu Polskich Filmów Fabularnych „Historia w filmie" – 12 marca.
- Etiuda filmowa *Bo dawał Żydom Chleb* – w ramach cyklu „Nie tylko Ulmowie". Historyk RBH przybliżył historię Tadeusza Nowaka, pracownika niemieckiej fabryki Hugo Schneider AG (HASAG) w Skarżysku-Kamiennej, a zarazem żołnierza AK, który został zamordowany przez Niemców za przekazywanie jedzenia żydowskim więźniom pracującym razem z nim. Premiera odcinka – 19 kwietnia.
- Etiuda filmowa *Uciekł z płonącego domu* – w ramach cyklu „Nie tylko Ulmowie". Historyk RBH opowiedział historię rodziny Lechów – rolników z przysiółka Wólka niedaleko Chmielnika pod Kielcami, która pomagała Żydom ściganym przez okupanta niemieckiego. Premiera odcinka – 26 kwietnia.
- Film *Raport Pileckiego* – pokaz w kinie Fenomen Wojewódzkiego Domu Kultury w Kielcach wraz z prelekcją historyka i po seansie dyskusją z publicznością. Projekcja odbyła się w ramach IX Kieleckiego Przeglądu Polskich Filmów Fabularnych „Historia w Filmie" – 21 maja.
- Film *Czerwone maki* – pokaz w kinie Fenomen Wojewódzkiego Domu Kultury w Kielcach wraz z prelekcją historyka i po seansie dyskusją z publicznością. Projekcja odbyła się w ramach IX Kieleckiego Przeglądu Polskich Filmów Fabularnych „Historia w Filmie" – 11 czerwca.
- Film *Biała odwaga* – pokaz w kinie Fenomen Wojewódzkiego Domu Kultury w Kielcach wraz z prelekcją historyka i po seansie dyskusją z publicznością. Projekcja odbyła się w ramach IX Kieleckiego Przeglądu Polskich Filmów Fabularnych „Historia w Filmie" – 16 lipca.
- Film *Ciotka Hitlera* – pokaz w kinie Fenomen Wojewódzkiego Domu Kultury w Kielcach wraz z prelekcją historyka i po seansie dyskusją z publicznością. Projekcja odbyła się w ramach IX Kieleckiego Przeglądu Polskich Filmów Fabularnych „Historia w Filmie" – 20 sierpnia.
- Film *Orzeł. Ostatni patrol* – produkcja pokazywana w ramach IX Kieleckiego Przeglądu Polskich Filmów Fabularnych „Historia w filmie". Seans odbył się w kinie Fenomen i opatrzony był komentarzem historyka z DIPN – 17 września.
- Film *Popiełuszko. Wolność jest w nas* – produkcja pokazywana w ramach IX Kieleckiego Przeglądu Polskich Filmów Fabularnych „Historia w filmie". Seans odbył się w kinie Fenomen i opatrzony był komentarzem historyka z DIPN – 15 października.
- Film *Geniusze* – produkcja pokazywana w ramach IX Kieleckiego Przeglądu Polskich Filmów Fabularnych „Historia w filmie". Seans odbył się w kinie Fenomen i opatrzony był komentarzem historyka z DIPN – 12 listopada.
- Film *Figurant* – produkcja pokazywana w ramach IX Kieleckiego Przeglądu Polskich Filmów Fabularnych „Historia w filmie". Seans odbył się w kinie Fenomen i opatrzony był komentarzem historyka z DIPN – 10 grudnia.

Inne

- Uroczystość otwarcia nowego budynku Delegatury IPN w Kielcach – z udziałem prezesa IPN Karola Nawrockiego, przedstawicieli władz państwowych, samorządowych, członków NSZZ „Solidarność", służb mundurowych, darczyńców. Przejęcie daru Anny Wasilewskiej. Wystawa „Archiwum Pełne Pamięci"; występ młodzieży – 7 czerwca.

ODDZIAŁ IPN LUBLIN

Koncerty

- *Zaśpiewaj razem z nami w hołdzie Powstańcom Warszawskim* – w ramach obchodów Narodowego Dnia Pamięci Powstania Warszawskiego, na Placu Litewskim w Lublinie odbył się plenerowy kon-

cert pieśni patriotycznych. Wydarzenie zgromadziło około 1,5 tys. lublinian, którzy wspólnie z artystami i solistami scen lubelskich śpiewali piosenki w hołdzie Powstańcom. Rozdawane śpiewniki, flagi, opaski oraz materiały edukacyjne przyczyniły się do zbudowania wspaniałej atmosfery tego wieczoru. Młodzi uczestnicy obchodów chętnie korzystali z mobilnej immersyjnej skrzyni edukacyjnej i grali w gry BNT: „Gra Szyfrów", „Lotnicy" i „WARSAW RISING – miasto bohaterów" – 1 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.

- Koncert patriotyczny *Niepodległa* – we współpracy z 27. Liceum Ogólnokształcącym im. Zesłańców Sybiru w Lublinie oraz 29. Liceum Ogólnokształcącym im. CC mjr. Hieronima Dekutowskiego. Na scenie Caritas Archidiecezji Lubelskiej utwory wykonywali uczniowie szkół lubelskich – 11 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.

ODDZIAŁ IPN ŁÓDŹ

Teatr

- Spektakl *Historia misia Wojtka* – opowiadający historię niedźwiedzia brunatnego adoptowanego przez żołnierzy z 2 Korpusu Polskiego dowodzonego przez gen. Władysława Andersa. Przy okazji śledzenia tej pasjonującej historii dzieci poznały dzieje Polaków deportowanych z terenów okupowanych przez ZSRS, a następnie długą wędrówkę z Rosji, przez Iran, Palestynę, Egipt, Włochy do Szkocji. Ten szlak przebył razem z żołnierzami Wojtek. W grudniu spotkania z misiem Wojtkiem odbyły się w Łodzi. W 15 spektaklach dla przedszkolaków i uczniów klas I–III uczestniczyło ok. 850 dzieci – grudzień. Odpowiedzialne: BPH, OBEN Łódź.

Filmy

- *Ona była pierwsza! Życie i sukcesy Haliny Konopackiej* – film z cyklu „Tytani sportu", odc.11. Udział pracownika OBEN Łódź w audycji w Warszawie – 15 stycznia. Odpowiedzialne: BPH.
- *Polki w walce i konspiracji* – film z cyklu „Jak Polki zadziwiały świat", odc. 14. Udział pracownika OBEN Łódź w nagraniu audycji w Warszawie – 21 stycznia. Odpowiedzialne: BPH.
- Film dokumentalny *Pokojówka* w reż. Rafała Brylla – zorganizowany w kinie Narodowego Centrum Kultury Filmowej w Łodzi przez OBEN dla uczniów łódzkich szkół średnich. Obraz opowiada o doświadczeniach obozowych Ewy Waleckiej, więźniarki obozu koncentracyjnego KL Lublin/Majdanek. Po seansie młodzież wysłuchała dyskusji o pracy nad filmem i zjawisku obozu koncentracyjnego – 12 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Film dokumentalny *Monte Cassino – ostatni etap* w reż. Tomasza Łysiaka – pokaz połączony z wernisażem wystawy „Monte Cassino – bitwa narodów", zorganizowany przez OBEN w łódzkim Kinie Charlie, w związku z 80. rocznicą bitwy o Monte Cassino. Po seansie odbyła się dyskusja panelowa z reżyserem Tomaszem Łysiakiem, autorem wystawy Arturem Ossowskim, autorem książki *Organizacja i wyszkolenie Armii Polskiej na Wschodzie w latach 1942–1944* dr. Bartoszem Janczakiem oraz Cezarym Rembowskim, synem żołnierza 2. Korpusu Polskiego – Jerzego Rembowskiego – 13 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Film fabularny *Czerwone maki* w reż. Krzysztofa Łukasiewicza – pokaz połączony z finisażem wystawy „Monte Cassino – bitwa narodów", zorganizowany przez OBEN w łódzkim Kinie Charlie, w związku z 80. rocznicą bitwy o Monte Cassino – 17 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Fabularyzowany film dokumentalny *Skazany na zapomnienie. Wacław Lipiński* w reż. Marzeny Kumosińskiej – pokaz filmu i udział reżyserki – pracownika OBEN Łódź – w panelu dyskusyjnym, w ramach uroczystości upamiętniającej ppłk. Wacława Lipińskiego w Warszawie – 28 maja. Odpowiedzialne: Centrala IPN.
- Fabularyzowany film dokumentalny *Skazany na zapomnienie. Wacław Lipiński* w reż. Marzeny Kumosińskiej – pokaz filmu oraz warsztaty zorganizowane w Przystanku Historia IPN w Łodzi, skupiające się na młodości bohatera (Skauting, Legiony Polskie), nawiązujące do 100. rocznicy wyjścia z Łodzi ochotników do formacji tworzonych przez Józefa Piłsudskiego – 18 października. Odpowiedzialne: OBEN.

- Film *Powstaniec. Historia Leona Prauzińskiego* w reż. Anny Piasek – projekcja filmu w Przystanku Historia IPN w Łodzi w ramach XVI edycji akcji „Zapal znicz pamięci" koordynowanej przez OBEN Poznań oraz zajęcia edukacyjne dla młodzieży na temat ofiar Intelligenzaktion w kontekście poszukiwań archeologicznych na poligonie wojskowym na Brusie w Łodzi – 21 października. Odpowiedzialne: OBEN.

Inne

- Projekt edukacyjny „Drużyna Inki" – zajęcia skierowane do uczniów szkół ponadpodstawowych w Rawie Mazowieckiej, Skierniewicach i Piotrkowie. Podczas pierwszej części zajęć młodzież zapoznała się z historią Danuty Siedzikówny „Inki", sanitariuszki 5. Wileńskiej Brygady Armii Krajowej oraz jej rodziny. Natomiast drugą cześć stanowiło praktyczne szkolenie z pierwszej pomocy przedmedycznej – 8–19 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- *Tatusiu Kochany! Najdroższy!... Czemu nie wracasz? Zbrodnia Katyńska – doświadczenia rodzin* – organizacja i prowadzenie spotkania z członkami Stowarzyszenia Rodzina Katyńska w Łodzi, które odbyło się w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego – 15 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH.

ODDZIAŁ IPN POZNAŃ

Koncerty

- Spektakl muzyczny *Moje serce zostało we Lwowie, czyli Marian Hemar w Radiu Wolna Europa* – OIPN i Słubicki Miejski Ośrodek Kultury zaprosili na spektakl muzyczny, który opowiadał o niezwykle barwnym i ciekawym okresie życia Mariana Hemara – pracy w Radiu Wolna Europa. Piosenkami, skeczami i fragmentami audycji opowiedziana została jego miłość do Lwowa, a przy okazji fragment jego osobistej, a także polskiej historii. Podczas koncertu usłyszeć można było piosenki, które w oryginale były wykonywane przez Władę Majewską, Mirę Zimińską czy Ludwika Sempolińskiego. Finałowa piosenka *Lwów jest w nas*, to utwór Romana Kołakowskiego. W spektaklu udział wzięli: Agata Klimczak-Kołakowska, Bartłomiej Abramowicz, Leszek Zduń. Koncert jest częścią projektu edukacyjno-memoratywnego „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" realizowanego przez IPN w związku z 80. rocznicą rozpoczęcia wędrówki armii gen. Andersa ewakuowanej z ZSRS, Słubice – 18 kwietnia. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.
- Koncert *Odyssea* – wydarzenie wieńczące Wielkopolski Kongres Pamięci Narodowej w wykonaniu kompozytora Henriego Seroki, wybitnego belgijskiego artysty polskiego pochodzenia. Kompozycja poruszająca uniwersalny temat wędrówki w poszukiwaniu domu. Łączy się z losami Polaków podczas II wojny światowej, gdy wielu naszych rodaków straciło dom i zostało przesiedlonych do ZSRS. Żołnierze, podobnie jak Odyseusz, zostali zmuszeni do emigracji, a walcząc na różnych frontach wojny, liczyli na jej zakończenie i szczęśliwy powrót do Ojczyzny. Jednym z nich był Henryk Seroka, ojciec kompozytora, żołnierz 24. Pułku Ułanów 1. Dywizji Pancernej, który pod dowództwem gen. Stanisława Maczka brał udział w wyzwoleniu północno-zachodniej części Europy – 19 czerwca. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.
- *Koncert zaduszkowy* – zorganizowany we współpracy z Teatrem Muzycznym w Poznaniu. Każdego roku podczas koncertu ma miejsce podsumowanie akcji medialno-edukacyjnej „Zapal znicz pamięci", przypominającej zbrodnie niemieckie w Polsce. Po koncercie goście zapalili znicze pod tablicą upamiętniającą ofiary Gestapo. W tym roku aktor Teatru Nowego Zbigniew Grochal przeczytał wiersze z programu „Młoda poezja okupacyjnej Warszawy" – 28 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Koncert *Kolęda przetrwania* – w Teatrze Muzycznym w Poznaniu w wykonaniu Warszawskiej Orkiestry Sentymentalnej, podczas którego obok popularnych kolęd i pastorałek zabrzmiały również kolędy obozowe i okupacyjne (np. *Kolęda katyńska* czy *Kolęda warszawskich powstańców* do kompozycji Krzysztofa Falkowskiego). Czas Bożego Narodzenia to bowiem nie tylko chwile pełne radosnego świętowania i obecności bliskich, ale również okres zadumy, tęsknoty i wspomnień o tych, których zabrakło przy świątecznym stole – 22 grudnia. Odpowiedzialni: dyrektor OIPN, asystent prasowy OIPN.

- Koncert *Śpiewanki powstańcze* – coroczne wydarzenie na pl. Kolegiackim w Poznaniu wieńczące obchody rocznicy wybuchu powstania wielkopolskiego. Koncert łączy mieszkańców Poznania i Wielkopolski dźwiękami pamięci o zwycięskim powstaniu wielkopolskim. Organizatorem był Instytut Poznański, współorganizatorami: OIPN Poznań, Miasto Poznań, Estrada Poznańska, Muzeum Narodowe w Poznaniu, Centrum Kultury Park Dzieje – 27 grudnia. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.

Filmy

- Film *Powstaniec. Historia Leona Prauzińskiego* – przedstawiający historię Leona Prauzińskiego, artysty, malarza, powstańca wielkopolskiego, który został zamordowany przez Niemców w Forcie VII. Pokaz filmu w kinie Helios w centrum handlowym Posnania w Poznaniu uświetnił finał akcji „Zapal znicz pamięci". Wydarzeniu towarzyszyła dyskusja na temat filmu oraz losów Polaków na terenie okupowanej Wielkopolski – 20 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Film *Mocny człowiek* – pokaz połączony z akompaniamentem Orkiestry Ludwika Sarskiego. Wydarzenie odbyło się w ramach projektu kulturalno-memoratywnego IPN „Kultura (nie)ocalona" w Słubicach – 21 listopada. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.

Inne

- Cykl spotkań na Przystanku Historia w Poznaniu:
  - „Wtorek z Dokumentem": *Polskie drogi do wolności* – opowieść o losach polskich żołnierzy walczących na frontach II wojny światowej. Kazimierz Kaniewski, Stefan Drouet i Lucjan Batorowicz w swojej Odysei Wolności przemierzyli 5 kontynentów i pół świata, aby walczyć o wolność Ojczyzny. Jej namiastką był w 1945 r. Maczków. Historię tych niezwykłych ludzi i ich losów mogliśmy przybliżyć uczestnikom spotkania dzięki dokumentom pozyskanym do OA w Poznaniu w ramach projektu „Archiwum Pełne Pamięci". Dokumenty te przekazali do Instytutu prywatni darczyńcy – 23 stycznia, 29 lutego. Odpowiedzialne: OA;
  - „Wtorek z Dokumentem": *Dzieci Tułacze* – bohaterami spotkania były polskie dzieci podążające z armią gen. Andersa z sowieckiej „nieludzkiej ziemi" do wolnego świata. Prześledziliśmy losy cywilnych uchodźców ze Związku Sowieckiego, którzy razem z polską armią zawędrowali na Bliski Wschód, do Iranu, a stamtąd dalej w świat. Opowiedzieliśmy o tym, skąd wzięło się określenie „dzieci tułacze", jaka była geneza odysei tułaczych dzieci oraz czym zakończył się exodus polskich uchodźców z ZSRS. Była też mowa o wyjątkowych ludziach, którzy na całym świecie pomagali uchodźcom oraz otaczali opieką i miłością sieroty z Polski. Na spotkaniu przedstawiono również główne założenia projektu „Archiwum Pełne Pamięci" oraz zaprezentowano dokumenty przekazane przez prywatnych darczyńców do OA w Poznaniu w ramach tego projektu – 14 marca. Odpowiedzialne: OA.
- Spot *Razem przed laty. Razem dziś. Wielkopolanie w powstaniu warszawskim* – walczyli o niepodległą Polskę, walczyli o stolicę, Wielkopolanie w Powstaniu Warszawskim. Spot przypomina ich udział w 63-dniowej bitwie o miasto – bitwie o Polskę. Przywracamy pamięć o nich! Pokazujemy troje, a było ich tysiąc. Dziesiątki tysięcy Wielkopolan w latach 1939–1944 trafiło do Warszawy w wyniku masowych deportacji i uciekając przed represjami niemieckiego okupanta. Gdy wybiła godzina „W" około tysiąc z nich chwyciło za broń. Wśród nich byli: ppłk Franciszek Rataj „Paweł", powstaniec wielkopolski, dowódca Zgrupowania „Paweł"; Eleonora Kasznica „Ela", żołnierz Grupy Bojowej „Krybar"; Teodor Spychalski „Tedzik", harcerz w zgrupowaniu „Bartkiewicza". Emisja od 29 lipca do 4 sierpnia w środkach komunikacji miejskiej w Poznaniu i Warszawie. Odpowiedzialne: OBBH.

ODDZIAŁ IPN RZESZÓW

Teatr

- Spektakl *Basia*. Spektakl o żonie Krzysztofa K. Baczyńskiego – przenosi widza w sam środek walk toczących się podczas powstania warszawskiego. Pośród dźwięków bombardowania i krzyków ludzi odnajdujemy ukrywającą się w piwnicy Barbarę Baczyńską, trzymającą w ręku tomik wierszy

męża. Są to ostatnie godziny jej życia, w czasie których wspomina ostatnie dwa lata spędzone u boku znakomitego poety – Krzysztofa Kamila Baczyńskiego. Sławomir Zygmunt – scenariusz, Duśka Markowska-Resich – reżyseria, Alicja Pietruszka – w roli Barbary Baczyńskiej. W pokazie zorganizowanym w Wojewódzkim Domy Kultury w Rzeszowie wzięło udział 260 uczniów – 20 września. Odpowiedzialne: OBEN.

Filmy

- „Filmowe Wtorki z IPN" w kinie Zorza – pokazy filmów *Weigl – zwyciężyć tyfus* oraz spotkanie z twórcami filmu, reżyserem oraz aktorami, 23 stycznia; *Raport Pileckiego*, 5 marca; *Filip*,16 kwietnia; *Powstaniec 1863*, 14 maja; *Czerwone maki*, 11 czerwca; *Strefa interesów*, 15 października; *Oppenheimer*, 26 listopada. Odpowiedzialne: dyrektor OIPN, OBEN.
- Film *Wybraniec Bogów* – projekcja w ramach uroczystości 84. rocznicy zbrodni katyńskiej i wręczenia medali „Republicae Memoriae Meritum" – 22 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Film dokumentalny *Zrównać z ziemią* – zrealizowany przez Obiektyw Film Studio z udziałem historyków IPN. W filmie wystąpił edukator OBEN. Tematyka dotyczy zburzenia miasta Jasła przez Niemców w 1944 r. – 23 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Pokazy filmowe w ramach cyklu „Kadr z historii" – *Paszporty Paragwaju*, 4 maja; *Wiara '44*, 24 sierpnia; *Wybraniec Bogów*, 17 września (Rzeszów, Stalowa Wola); *Władza*, 7 listopada (Rzeszów); *Czarny sufit*, 24 listopada (Dębica), 17 grudnia (Stalowa Wola); *Matusia*, 10 grudnia (Stalowa Wola); *Droga krzyżowa. Janosa Esterhazego*, 10 grudnia (Stalowa Wola); *Stanisław Helski. Dlatego*, 17 grudnia (Stalowa Wola). Projekcje poprzedzane były prelekcjami historycznymi. W pokazach wzięło udział 40 osób. Odpowiedzialne: OBEN.
- Noc Muzeów – w nocy 18/19 maja w budynku OIPN odbyły się: prezentacja materiałów archiwalnych IPN – zbiorów prywatnych pozyskanych w ramach projektu „Archiwum Pełne Pamięci", prezentacja edukacyjnych gier planszowych, prezentacja działań Biura Lustracyjnego IPN, prezentacja mobilnych skrzyń z immersyjną edukacją historyczną. W zestawach zawarto wszystkie immersyjne projekty edukacyjne przygotowane przez BNT, tj. „Gra Szyfrów", „Lotnicy", „Warsaw Rising", „Szybowcowa '87", „Świadectwo poMOCY" oraz sprzedaż publikacji IPN. Odpowiedzialne: OBEN.
- Obóz patriotyczno-historyczny w Gdańsku – organizacja obozu dla 45 laureatów konkursu OIPN Rzeszów „Poznaj i przedstaw historię osób i miejsc związanych z II wojną światową". Uczestnicy w wieku 11–14 lat, pochodzili ze szkół z województwa podkarpackiego. Podczas wyjazdu zapoznali się z historią Gdańska, uczestniczyli w zajęciach w ramach projektu Drużyna Inki, odwiedzili grób „Inki" i „Zagończyka" i historyczne miejsca, m.in. Stocznię Gdańską, gdzie rodziła się „Solidarność" – 4–10 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.

Inne

- Wykład i spotkanie dotyczące programu „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945. Straty.pl" – wydarzenie poprowadzone przez pracownika OA podczas Forum Seniora w Rzeszowie – 9 grudnia. Odpowiedzialne: OA.

ODDZIAŁ IPN SZCZECIN

Koncerty

- Koncert *Śpiewamy polskie pieśni patriotyczn*e – XXI edycja wydarzenia zorganizowana na pl. Lotników w Szczecinie w 85. rocznicę wybuchu II wojny światowej – 1 września. Odpowiedzialne: OBEN.

Teatr

- Spektakle *Historia Misia Wojtka* – cykl spektakli zorganizowany dla najmłodszych uczniów szkół podstawowych, kolejno w Przystanku Historia IPN w Szczecinie, w Szkole Podstawowej nr 2 w Międzyrzeczu, w Młodzieżowym Domu Kultury w Stargardzie dla uczniów stargardzkich szkół pod-

stawowych, w Szkole Podstawowej w Staniewicach oraz Szkole Podstawowej w Warszkowie. W trakcie przedstawienia najmłodsi widzowie mieli okazję poznać przede wszystkim historie misia Wojtka, adoptowanego przez żołnierzy 2. Korpusu Polskiego, dowodzonego przez gen. Władysława Andersa, a także dzieje Polaków wysiedlonych z terenów okupowanych przez Związek Radziecki. Inicjatywa zorganizowana we współpracy z BPH oraz Fundacją 77. W wydarzeniu wzięło udział 1500 osób – 6–8 maja, 20–22 maja, 9–11 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN.

- Monodram *Zupa rybna w Odessie* – zorganizowany w Domu Kultury SŁOWIANIN w Szczecinie dla uczniów szczecińskich szkół średnich, dla pracowników Aresztu Śledczego w Szczecinie oraz nagrodzonych za dobre sprawowanie tam osadzonych oraz dla żołnierzy WOT. Monodram w sposób niekonwencjonalny ukazał historię Jana Karskiego – emisariusza i kuriera PPP i rządu RP na uchodźstwie. W wydarzeniu wzięło udział ok. 200 osób – 3 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.

Filmy

- Film *Marsz śmierci*, w reż. Przemysława Kaweńskiego – historia o obozie dla kobiet w Königsberg in Neumark (dzisiejsza Chojna), filii obozu w Ravensbrück. Film powstał przy współpracy burmistrza gminy Chojna Barbary Raweckiej i OIPN w Szczecinie – 13 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- Film *Matusia* – pokaz filmu, którego główną bohaterką jest Matylda Getter – przełożona Prowincji Warszawskiej Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi, zorganizowany w Przystanku Historia IPN w Szczecinie dla uczniów Liceum Katolickiego w Szczecinie w ramach obchodów Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów – 25 marca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Film *Mistrz* – pokaz filmu opowiadającego historię słynnego polskiego pięściarza Tadeusza Pietrzykowskiego, zorganizowany dla żołnierzy 14. ZBOT w Szczecinie – 14 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Film *Harcerz* – pokaz filmu opowiadającego historię Andrzeja Małkowkiego, zorganizowany dla harcerzy w siedzibie Przystanku Historia IPN Szczecin – 10 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Film *Wybory '89* w reż. Pawła Kędzierskiego – pokaz filmu dla młodzieży szczecińskich szkół średnich zorganizowany w szczecińskim Multikinie. Po zakończeniu projekcji odbyła się dyskusja merytoryczna na temat wartości historycznej dokumentu z udziałem filmoznawcy i reżysera Igora Mertyna – 6 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Film *Było sobie miasteczko* – pokaz filmu w reż. Macieja Wojciechowskiego z muzyką autorstwa Krzesimira Dębskiego, z komentarzem dotyczącym zbrodni wołyńskiej, zorganizowany w siedzibie Przystanku Historia IPN Szczecin w związku z obchodami Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II RP – 11 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Film *Monte Cassino – pamięć o bitwie* w reż. Moniki Mazanek-Wilczyńskiej – pokaz filmu, którego uroczysta premiera odbyła się w trakcie Film Festiwal Szczecin w Studiu S1 Polskiego Radia Szczecin. Film wyprodukowany przez OIPN Szczecin – 18 października. Odpowiedzialne: OBEN.
- Film *Wybory '89* w reż. Pawła Kędzierskiego – pokaz filmu dla młodzieży szczecińskich szkół średnich, zorganizowany w Zespole Szkół nr 4 im. Armii Krajowej w Szczecinie. Po zakończeniu projekcji przeprowadzona została prelekcja tematyczna – 26 listopada. Odpowiedzialne: OBEN.

Inne

- Noc Muzeów 2024 – tematem przewodnim była bitwa o Monte Cassino w 1944 r. oraz historia 2. Korpusu Polskiego Armii Andersa. OBEN Szczecin przygotował stanowisko edukacyjne, gdzie odwiedzający mogli obejrzeć mundury i nakrycia głowy oraz osobiste wyposażenie żołnierzy, którzy walczyli o Monte Cassino, listy gen. Władysława Andersa, serdak gen. Klemensa Rudnickiego – zastępcy dowódcy słynnych „Żubrów", odznaki, medale, odznaczenia żołnierzy gen. Andersa, a dla najmłodszych przygotowano strefę misia Wojtka z nagrodami – 18 maja. Odpowiedzialne: OBEN.

Delegatura IPN w Gorzowie Wielkopolskim
Teatr

- Spektakle *Historia misia Wojtka* – cykl spektakli dla najmłodszych uczniów szkół podstawowych kolejno w: Szkole Podstawowej nr 2 w Gorzowie Wielkopolskim, Szkole Podstawowej w Ulimiu, Szkole Podstawowej nr 15 w Gorzowie Wielkopolskim, Szkole Podstawowej nr 16 w Gorzowie Wielkopolskim, Szkole Podstawowej nr 20 w Gorzowie Wielkopolskim, Szkole Podstawowej nr 13 w Gorzowie Wielkopolskim oraz w Zespole Szkół Mistrzostwa Sportowego w Gorzowie Wielkopolskim – 8–12 kwietnia, 4–6 listopada. Odpowiedzialni: OBEN Szczecin, DIPN.

Delegatura IPN w Koszalinie
Teatr

- Spektakle *Historia misia Wojtka* – cykl zorganizowany dla dzieci w wieku przedszkolnym i najmłodszych uczniów szkół podstawowych, kolejno w: Koszalinie, Sianowie, Dąbrowej, Rymniu i Siemyślu, w Przedszkolu nr 10 w Koszalinie, w Przedszkolu nr 14 w Koszalinie, w Centrum Kultury i Sportu w Postominie oraz w Zespole Placówek Terapeutycznych w Bobrowie i Drawsku Pomorskim W trakcie przedstawienia najmłodsi widzowie mieli okazję poznać przede wszystkim historię misia Wojtka, adoptowanego przez żołnierzy 2. Korpusu Polskiego dowodzonego przez gen. Władysława Andersa, a także dzieje Polaków wysiedlonych z terenów okupowanych przez Związek Sowiecki. Inicjatywa zorganizowana we współpracy z BPH oraz Fundacją 77. W wydarzeniu wzięło udział 1500 osób – 11–15 marca, 7–8 listopada, 12–13 grudnia. Odpowiedzialni: OBEN Szczecin, DIPN.

Filmy

- Film *Mocny człowiek* – pokaz zorganizowany w ramach cyklu „Historia (Nie)odkryta", w Klubie Garnizonowym 8. Koszalińskiego Pułku Przeciwlotniczego w Koszalinie we współpracy z BWK – 23 lutego. Odpowiedzialni: OBEN Szczecin, DIPN, BWK.

ODDZIAŁ IPN WARSZAWA
Koncerty

- Koncert uliczny pieśni powstańczych kapeli „Ferajna z Hoovera" – wydarzenie towarzyszące wernisażowi wystawy „Bohaterki wśród bohaterów" w Warszawie – 26 lipca. Odpowiedzialne: OBEN.

Filmy

- Film *Kobiety wyklęte. Represje komunistycznego aparatu bezpieczeństwa wobec kobiet – działaczek podziemia niepodległościowego* – dwa pokazy:
  - w ramach „Filmowej Środy" w Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce, z udziałem reżysera Jacka Persy. Organizatorami wydarzenia byli: Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce, OBEN Warszawa – 22 maja. Odpowiedzialne: OBEN;
  - w ramach 16. Festiwalu Filmowego „Niepokorni – Niezłomni – Wyklęci" – w Gdyni 4–7 października. Odpowiedzialne: OBEN.

Inne

- *Strzelecka Golgota* – przygotowanie nagrania nabożeństwa drogi krzyżowej oraz uzyskanie patronatu Biskupa Diecezji Warszawsko-Praskiej ks. Romualda Kamińskiego. Nabożeństwo zostało odprawione w intencji powstańców warszawskich, którzy później jako więźniowie byli przetrzymywani w Areszcie Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Warszawie przy ul. Strzeleckiej 8. Droga krzyżowa została nagrana i udostępniona w sieci na IPNtv – 22 marca. Odpowiedzialne: OBBH.
- *Bohaterki czasu terroru* – spotkanie w Izbie Pamięci Strzelecka 8 poświęcone kobietom w czasach stalinowskich, w tym dramatycznym losom więźniarek politycznych tego okresu. W spotkaniu

udział wzięli uczniowie LXXVI Liceum Ogólnokształcącego im. Marszałka Józefa Piłsudskiego i słuchacze Instytutu Trzeciego Wieku – 8 marca. Odpowiedzialne: OBBH, AIPN.

- Seminaria w Izbie Pamięci Strzelecka 8 dla nauczycieli historii ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych:
  – „Order Polonia Restituta jako źródło w edukacji historycznej" – 11 stycznia. Odpowiedzialne: OBBH;
  – „Relacje o życiu kobiet w aresztach i więzieniach w Polsce w okresie stalinowskim jako źródło w edukacji historycznej" – 26 marca. Odpowiedzialne: OBBH;
  – „Komiks historyczny jako środek dydaktyczny w edukacji o zbrodniach komunistycznych" – 22 kwietnia. Odpowiedzialne: OBBH.
- *„… W sercu, w ogniu, w ciszy. Historia Edmunda Malinowskiego – dowódcy Plutonu Głuchoniemych AK"* – OIPN Warszawa zorganizował w Centralnym Przystanku Historia pokaz filmu i dyskusję z jego twórcą Bartłomiejem Grzegorczykiem, Adamem Hlebowiczem (OIPN Gdańsk) oraz świadkiem historii, bratankiem Edmunda Malinowskiego – Mieczysławem Malinowskim. Wśród licznych uczestników wydarzenia była młodzież niesłysząca i uczniowie warszawskich szkół integracyjnych wraz z opiekunami – 13 marca. Odpowiedzialny: asystent prasowy OIPN.
- Noc Muzeów w Izbie Pamięci Strzelecka 8:
  – zwiedzanie Izby Pamięci Strzelecka 8 dla rodzin z dziećmi – 18 maja. Odpowiedzialne: OBBH;
  – „Dlaczego w praskich piwnicach straszy?" – zajęcia edukacyjne dla młodzieży – 18 maja. Odpowiedzialne: OBBH;
  – *Patriotycznie i muzycznie* – spotkanie muzyczne prowadził Filip Czyżykowski (aktor Teatru Buffo) – 18 maja. Odpowiedzialne: OBBH;
  – diorama „Przesłuchanie więźnia" w wykonaniu członków Towarzystwa Miłośników Polskiej Tradycji i Kultury – 18 maja. Odpowiedzialne: OBBH.
- Seminarium w Izbie Pamięci Strzelecka 8 dla nauczycieli historii ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych „Czy można wykorzystać pamiętnik w edukacji historycznej?" – 27 maja. Odpowiedzialne: OBBH.
- Gala podsumowująca konkurs „Nie ma niewoli, przebijać się z bronią! Życie i działalność gen. Augusta Emila Fieldorfa »Nila« w Izbie Pamięci Strzelecka 8" (konkurs wpisany na listę konkursów Mazowieckiego Kuratora Oświaty – laureaci uzyskali 2 dodatkowe punkty przy rekrutacji do szkoły ponadpodstawowej) – 16 maja. Odpowiedzialne: OBBH.
- Gala podsumowująca konkurs „Polska w cieniu Stalina" – 27 maja. Odpowiedzialne: OBBH.
- Gala podsumowująca konkurs w ramach projektu „Dokumentaliści zbrodni" – 17 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Gala podsumowująca IV edycję ogólnopolskiego konkursu dla nauczycieli „Trudna pamięć" – 25 czerwca. Odpowiedzialne: OBBH.
- Msza św. w kościele pw. Matki Bożej Loretańskiej przy ul. Ratuszowej 5A w intencji osób zamordowanych i zadręczonych przez NKWD i UB w katowniach praskich w latach 1944–1954 – 13 września. Odpowiedzialne: OBBH.
- Kościół pw. św. Stanisława Kostki w Warszawie – w imieniu prezesa IPN pracownik OBBH wziął udział w uroczystym zakończeniu „XIX Biegu pamięci ku czci męczenników stanu wojennego – Katowice–Warszawa" – 14 września. Odpowiedzialny: dyrektor OIPN.
- Dyskusja „»Nie rzucim, Chryste, Twego krzyża«. Protesty w obronie symboli religijnych w szkołach w ostatniej dekadzie PRL" – prowadzona przez pracownika OBBH w Centralnym Przystanku Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie – 17 grudnia. Odpowiedzialne: OBBH.

ODDZIAŁ IPN WROCŁAW

Koncerty

- Galowy Koncert Finałowy XIII edycji Ogólnopolskiego Festiwalu Piosenki Harcerskiej i Turystycznej „Bumerang" – w ramach koncertu odbyła się gawęda historyczna prowadzona przez historyka

OBEN dotycząca 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego, przeplatana piosenkami opowiadającymi o życiu i walce powstańców warszawskich – 16 marca. Odpowiedzialne: OBEN.

Filmy

- Film dokumentalny *Miejsca Pamięci. Places of Memory* reż. Manfred van Eyck – pokaz poprzedzony prelekcją pracownika OBEN odbył się w Przystanku Historia im. Kornela Morawieckiego we Wrocławiu. Film dostępny na platformie YouTube – 2 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- Film *Solidarność Walcząca to takie moje życie wieczne* w reżyserii Alicji Grzymalskiej – poświęcony działalności Kornela Morawieckiego; spotkanie z działaczami SW – 28 lutego. Odpowiedzialne: OBEN.
- Film *Czerwone maki* – projekcja filmu w Multikinie w Pasażu Grunwaldzkim we Wrocławiu, poprzedzona prelekcją pracownika OBEN – 24 kwietnia, 9 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Film dokumentalny *Ta nasza młodość… Strajki studenckie `88 `89* – premiera filmu w reż. Alicji Grzymalskiej w Dolnośląskim Centrum Filmowym we Wrocławiu. Po projekcji miała miejsce żywa dyskusja z udziałem świadków historii – Roberta Gonery, Bartłomieja Kędzierskiego, Joanny Metzger, Pawła Skrzywanka i Igora Wójcika, którą poprowadził dyrektor OIPN Wrocław – 25 maja. Odpowiedzialne: OBEN, dyrektor OIPN.
- Film *Czerwone maki* – pokaz filmu w Kinie Odra w Oławie – 13 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- Film *Mocny Człowiek* – pokaz filmu z akompaniamentem Orkiestry Ludwika Sarskiego w Oławie – 30 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.

Inne

- Festiwal Gier i Zabawek „One More Game" – prezentacja gier i komiksów w Hali Stulecia we Wrocławiu – 6–7 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Wieczór patriotyczny – w Saloniku Trzech Muz we Wrocławiu odbył się wieczór patriotyczny z wykładem dotyczącym świąt narodowych, istoty Konstytucji 1791 r. oraz jednego z symboli narodowych – flagi Rzeczypospolitej i jej historii – 2 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Spacer z przewodnikiem po terenie byłego niemieckiego obozu przejściowego i obozu pracy Burgweide przy ul. Sołtysowickiej we Wrocławiu – 6 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Oprowadzanie kuratorskie po wystawie na temat obozu Burgweide – wydarzenie w ramach organizowanej przez Fundację Centrum Handlowego Korona i Fundację Emma wycieczki rowerowej po Sołtysowicach. Wystawa eksponowana była przy ul. Redyckiej we Wrocławiu – 12 maja. Odpowiedzialne: OBEN.
- Noc Muzeów we Wrocławiu – promocja publikacji IPN, konkursy dla uczestników, zwiedzanie OA we Wrocławiu – 18 maja. Odpowiedzialne: OA, OBEN.
- Spacer połączony z lekcją historii w miejscu pamięci „Kwatera ofiar terroru komunistycznego (1945–1956) na Cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu" – 13 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN, OBBH.
- Rajd dla uczniów Szlakiem Kurierów Solidarności Polsko-Czechosłowackiej, Góry Złote – Borówkowa Góra – 18–19 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN, dyrektor OIPN.
- Prezentacja prototypu gry karcianej „Konspira" podczas Wielkopolskiego Kongresu Pamięci Narodowej w Poznaniu – 19–21 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.
- II Turniej Piłkarski dla dzieci w Wałbrzychu – turniej na rzecz działań upamiętnienia porozumienia wałbrzyskiego – 31 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN.

Delegatura IPN w Opolu

Koncerty

- Koncert *Kolęda przetrwania* – koncert kolęd i pastorałek, w tym obozowych i okupacyjnych, w wykonaniu zespołu Zagan Acoustic odbył się w bazylice pw. św. Jakuba i św. Agnieszki w Nysie – 6 stycznia.

- Koncert muzyki patriotycznej – podczas II Ogólnopolskiego Zlotu Grup Rekonstrukcji Historycznych w Nysie muzykę patriotyczną wykonał Tadek Firma Solo – 13 lipca.

Teatr

- *Historia misia Wojtka* – seria spektakli dla przedszkolaków oraz uczniów szkół podstawowych klas I–III z terenu województwa opolskiego – 19–26 marca, 22–30 kwietnia oraz 24, 25 października.

5. Nowe technologie w edukacji historycznej

Multimedia

CENTRALA

- Premiera gry „Lotnicy – wojna w przestworzach" podczas Bett UK 2024 – prestiżowych targów edukacyjno-technologicznych. Gra zyskała międzynarodowy rozgłos i dociera ze swoją misją do młodzieży i nauczycieli na całym świecie, stając się międzynarodowym rozwiązaniem edukacyjnym – 24 stycznia. Odpowiedzialne: BNT.
- Premiera skrzyń – prezentacja projektów BNT w mobilnych skrzyniach z immersyjną edukacją historyczną w OIPN w Gdańsku – 19 lutego. Odpowiedzialne: BNT.
- Immersyjne lekcje historii:
  - na Zaolziu w Czechach – w szkołach z językiem polskim odbyły się lekcje historii z wykorzystaniem mobilnej skrzyni z immersyjną edukacją historyczną. Zajęcia spotkały się z dużym zainteresowaniem młodzieży i nauczycieli, a każda lekcja obfitowała w pytania na temat historii II wojny światowej i roli polskich lotników w obronie europejskiego nieba – 11–13 marca. Odpowiedzialne: BNT, BPH;
  - w Sokółce – uczniowie Zespołu Szkół Zawodowych im. Elizy Orzeszkowej mieli okazję bliżej zapoznać się z mobilnymi skrzyniami z immersyjną edukacją historyczną i gamingowymi projektami edukacyjnymi BNT – 10–11 kwietnia. Odpowiedzialne: BNT, OIPN Białystok;
  - zajęcia z wykorzystaniem mobilnych skrzyń z immersyjną edukacją historyczną w szkole w Konstantynowie Łódzkim – 18 czerwca. Odpowiedzialne: BNT;
  - prezentacja projektów BNT podczas trasy Mobilnego Przystanku Historia Przyszłości, czyli interaktywnej wystawy, wyposażonej w stanowiska gamingowe (PC i VR). Prezentowanie gier i aplikacji miało na celu pogłębianie wiedzy historycznej, rozwijanie postaw obywatelskich oraz zwiększanie wrażliwości emocjonalnej. Trasa objęła 10 miast: Stalową Wolę, Krosno, Myślenice, Pińczów, Włoszczowę, Wieluń, Kalisz, Gostyń, Sławę oraz Jelenią Górę. Przystanek odwiedziło łącznie blisko 3500 osób – 3 września – 2 października. Odpowiedzialne: BNT;
  - zajęcia edukacyjne dla młodzieży ze Szczecina i okolic (blisko 50 osób) – odbyły się w OIPN Szczecin z użyciem mobilnych skrzyń z immersyjną edukacją historyczną – 24 października. Odpowiedzialne: BNT, OBEN Szczecin.
- Immersyjna edukacja historyczna;
  - w klubie Brzostek Top Team w Gdańsku – w siedzibie klubu bokserskiego miała miejsce prezentacja mobilnych skrzyń z immersyjną edukacją historyczną. W wydarzeniu uczestniczyli: dyrektor BNT, dyrektor Biura Kadr IPN, dyrektor OIPN Gdańsk oraz znakomity pięściarz Mateusz Masternak – 16 marca. Odpowiedzialne: BNT;
  - przy użyciu mobilnych skrzyń – dla ponad 130 uczniów ze szkół w Podkowie Leśnej, którzy mieli okazję zaznajomić się ze wszystkimi projektami BNT i wziąć udział w zajęciach. Wydarzenie zorganizowano w Liceum Ogólnokształcącym nr 60 – 12 listopada. Odpowiedzialne: BNT.
- Konferencja „EduMeet – Edukacja bliżej regionu" – podczas inicjatywy promującej nowoczesne i interaktywne metody nauczania odbyła się prezentacja projektów BNT oraz wykład dyrektor BNT „Immersyjna edukacja historyczna" – 25–26 kwietnia. Odpowiedzialne: BNT.

- Strefa Nowych Technologii w Centralnym Przystanku Historia w Warszawie. Liczba uczestników: 5664 – 6 maja – 31grudnia. Odpowiedzialne: BNT.
- Mobilne gry miejskie – AIPN zorganizowało grę „Losy Ewy i Jerzego Stolarskich" dla uczniów X Liceum Ogólnokształcącego im. Królowej Jadwigi (dwie edycje) i CLVIII Liceum Ogólnokształcącego im. Księżnej Izabeli Czartoryskiej w Warszawie (cztery edycje) oraz grę „Spacer z historią i sztuką" dla uczniów CX Liceum Ogólnokształcącego im. Roberta Schumana w Warszawie – 7–8 maja, 7,19 czerwca, 4, 12–13, 15 listopada. Odpowiedzialne: AIPN.
- Prezentacja projektów BNT w Strefie Nowych Technologii Centralnego Przystanku Historia:
  – podczas prapremierowego otwarcia Centralnego Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie – 7–11 maja. Odpowiedzialne: BNT;
  – w ramach Tygodnia Europejskiej Nocy Muzeów – 13–18 maja. Odpowiedzialne: BNT;
  – podczas Dni Wydawnictwa IPN – 10 sierpnia. Odpowiedzialne: BNT.
- Prezentacja projektów BNT w mobilnych skrzyniach z immersyjną edukacją historyczną:
  – w Przystanku Historia w Warszawie – 20 lutego. Odpowiedzialne: BNT;
  – w ramach Nocy Muzeów w OIPN w Rzeszowie – 18 maja. Odpowiedzialne: BNT, OIPN Rzeszów;
  – w Przystanku Historia w Katowicach – 20–21 maja. Odpowiedzialne: BNT, OIPN Katowice;
  – w Przystanku Historia w Częstochowie – 22–24 maja. Odpowiedzialne: BNT, OIPN Katowice;
  – w związku z uroczystościami związanymi z upamiętnieniem śmierci rtm. Witolda Pileckiego – 25 maja. Odpowiedzialne: BNT;
  – podczas wydarzeń związanych z Dniem Dziecka w OIPN Lublin, 27–29 maja. Odpowiedzialne: BNT, OIPN Lublin;
  – w Muzeum Wojsk Inżynieryjnych i Chemicznych we Wrocławiu podczas XI odsłony prezentacji grup rekonstrukcji historycznych, pojazdów militarnych i służb mundurowych REKON – 15 czerwca. Odpowiedzialne: BNT, OIPN Wrocław;
  – podczas biwaku historycznego w Czerwonym Borze – 17–18 czerwca. Odpowiedzialne: BNT, OIPN Białystok;
  – podczas Lata z IPN – 2–9 lipca. Odpowiedzialne: BNT, OIPN Lublin.
- Rodzinna Sobota w Strefie Nowych Technologii Centralnego Przystanku Historia – 25 maja, 8, 15, 22, 29 czerwca. Odpowiedzialne: BNT.
- Tydzień z okazji Dnia Dziecka w Strefie Nowych Technologii Centralnego Przystanku Historia – 27 maja – 1 czerwca. Odpowiedzialne: BNT.
- Prezentacja projektów BNT:
  – prezentacja wszystkich zrealizowanych projektów, w tym najnowszej gry edukacyjnej „Lotnicy – wojna w przestworzach" w Muzeum Obrony Przeciwlotniczej im. płk. Stanisława Paszkiewicza w Koszalinie. Wydarzenie uświetnili byli członkowie oddziału wojskowego ze Świdwina – 27–28 lutego. Odpowiedzialne: BNT;
  – podczas XXIX Ogólnopolskiego Zjazdu Historyków Studentów na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie – 24 maja. Odpowiedzialne: BNT;
  – w ogrodach Sejmu RP – 8 czerwca. Odpowiedzialne: BNT;
  – w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych – 16 czerwca. Odpowiedzialne: BNT;
  – z okazji Dni Tradycji Rzeczypospolitej w Pułtusku – 15 września. Odpowiedzialne: BNT.
- Prezentacja „Warsaw Rising" w ramach obchodów rocznicy wybuchu powstania warszawskiego w mobilnych skrzyniach z immersyjną edukacją historyczną w Opolu – 1 sierpnia. Odpowiedzialne: BNT, DIPN w Opolu.
- Dni „Warsaw Rising" w Strefie Nowych Technologii Centralnego Przystanku Historia – 1–3 sierpnia. Odpowiedzialne: BNT.
- Prezentacja gry „Lotnicy – wojna w przestworzach":
  – podczas targów GAMESCOM w Kolonii – 21–25 sierpnia. Odpowiedzialne: BNT;
  – w Tomaszowie Lubelskim podczas uroczystości upamiętniających 85. rocznicę wybuchu II wojny światowej. Na terenie Muzeum Regionalnego im. Janusza Petera ok. 100 uczniów

okolicznych szkół wzięło udział w lekcjach immersyjnych – 13 września. Odpowiedzialne: BNT, OIPN Lublin.
- Prezentacja aplikacji VR „Szybowcowa ’87” przy okazji inauguracji Przystanku Historia w Miejskim Centrum Wspierania Inicjatyw w Świdnicy – 11 września. Odpowiedzialne: BNT.
- Strefa Nowych Technologii:
  – na XXI Powszechnym Zjeździe Historyków Polskich w Białymstoku – 17–20 września. Odpowiedzialne: BNT;
  – prezentacja immersyjnych projektów BNT mieszkańcom Chełma, Gminy Kamień i Powiatu Chełmskiego – 12 listopada. Odpowiedzialne: BNT;
  – podczas „Kongresu Młodych” Europejskiej Partii Konserwatystów i Reformatorów – 7 grudnia. Odpowiedzialne: BNT.
- Prezentacja Strefy BNT na 16. Międzynarodowym Festiwalu Filmowym „Niepokorni – Niezłomni – Wyklęci” w Gdyni. Goście Festiwalu mieli okazję poznać bliżej tematykę immersyjnej edukacji historycznej i połączyć naukę historii czerpaną z filmów z edukacyjnym doświadczeniem gamingowym – 11 września. Odpowiedzialne: BNT.
- W muzeum w Praszce zorganizowano konferencję „1 września 1939 r. na pograniczu. W 85. rocznicę wybuchu II wojny światowej”. W wydarzeniu wykorzystano mobilną skrzynię z immersyjną edukacją historyczną BNT – 27 września. Odpowiedzialne: BNT, DIPN w Opolu.

ODDZIAŁ IPN BIAŁYSTOK
- Projekt „Ucz się, grając” – prezentacja zestawu dziesięciu mobilnych skrzyń zawierających urządzenia wykorzystywane do przeprowadzenia immersyjnych lekcji historii w Zespole Szkół Zawodowych im. Elizy Orzeszkowej w Sokółce – 10–11 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.

Delegatura IPN w Olsztynie
- „Sowieci w Olsztynie” – gra mobilna w aplikacji Action Track pozwalająca uczestnikom poznać historię wkroczenia Armii Czerwonej do Olsztyna. Sowieci zgotowali w 1945 r. mieszkańcom Warmii i Mazur piekło – grabili, gwałcili i mordowali. Gra wydana bez otwartej (zewnętrznej) prezentacji – można ją ukończyć w domu. Gra umieszczona w mediach społecznościowych DIPN – 25 stycznia.
- „Żołnierze Wyklęci w Olsztynie” – gra mobilna w aplikacji Action Track. Podczas spaceru edukacyjnego uczestnicy poznają miejsca, wydarzenia i osoby związane z powojennym podziemiem antykomunistycznym w Olsztynie. Zadanie graczy polega na uważnym czytaniu informacji oraz zapoznaniu się z treścią załączonych filmów i zdjęć, co pozwala na zdobywanie kolejnych punktów w grze. Premierowa gra z uczniami XI Liceum Ogólnokształcącego w Olsztynie – 1 marca.
- „Poznaj rotmistrza Pileckiego” – gra mobilna w aplikacji ActionTrack umożliwiająca poznanie sylwetki rtm. Witolda Pileckiego. Udział w grze wzięło ponad 40 uczniów ze szkół w Olsztynku – 18 maja.
- „Wybory ’89” – gra mobilna w aplikacji ActionTrack, uczniowie V Liceum Ogólnokształcącego w Olsztynie poznali miejsca związane z NZSS „Solidarność” oraz wyborami z 4 czerwca 1989 r. – 4 czerwca.
- „Trasa edukacyjno-historyczna” – podczas pikniku patriotycznego w Biesalu miała miejsce premiera gry. Uczestnicy mieli możliwość poznać historię żołnierzy wyklętych. W szablonie gry zostały zawarte filmy, które przedstawiały różne zagadnienia, m.in. pojawiły się elementy umundurowania i życia żołnierzy wyklętych, pierwszej pomocy, a także informacje o lasach. Projekt został zrealizowany we współpracy z 4. Warmińsko-Mazurską Brygadą Obrony Terytorialnej, Lasami Państwowymi oraz osobami prywatnymi – 24 maja.
- „Miejsca pamięci II wojny światowej w Olsztynie” – gra mobilna w aplikacji ActionTrack, uczniowie V Liceum Ogólnokształcącego w Olsztynie odwiedzili miejsca, w których upamiętniono wydarzenia i osoby związane z II wojną światową, był to m.in. cmentarz ofiar zbrodni niemieckich, pomnik Armii Krajowej oraz pomnik powstania warszawskiego – 17 września.

ODDZIAŁ IPN GDAŃSK

- Immersyjne lekcje historii w OIPN Gdańsk – zrealizowano zajęcia dla młodzieży szkół pomorskich z wykorzystaniem projektów edukacyjnych BNT, takich jak „Lotnicy – wojna w przestworzach", „Gra szyfrów", „Warsaw Rising – Miasto Bohaterów", „Świadectwo poMOCY" oraz „Szybowcowa '87" – 4–15 marca. Odpowiedzialne: OBEN, BNT.

ODDZIAŁ IPN KATOWICE

- „Immersyjna lekcja historii" – zajęcia organizowane we współpracy z Wojskowym Centrum Rekrutacji w Katowicach, prezentujące gry komputerowe o tematyce historycznej przygotowane przez IPN. Zajęcia prowadzone przy pomocy mobilnych skrzyń z immersyjną edukacją historyczną odbyły się w Przystanku Historia im. Henryka Sławika w Katowicach oraz Przystanku Historia im. gen. Janusza Gąsiorowskiego w Częstochowie – 20–24 maja. Odpowiedzialne: OBEN.

ODDZIAŁ IPN KRAKÓW

Delegatura IPN w Kielcach

- Mobilny Przystanek Historia Przyszłości w Pińczowie i we Włoszczowie – przestrzenna wystawa z komputerami PC i urządzeniami VR, na których przedstawiane są gry i aplikacje służące do pogłębiania wiedzy historycznej, kształtowania postaw obywatelskich czy zwiększania wrażliwości emocjonalnej – 12–14 września.

ODDZIAŁ IPN LUBLIN

- „Szlakiem aktywizmu i modernizacji" – gra mobilna w aplikacji ActionTrack. W OIPN oraz w przestrzeni miejskiej Lublina miała miejsce premierowa prezentacja mobilnej gry terenowej, wzięło udział ok. 60 licealistów. Gra obejmuje miejsca w Lublinie związane z tematyką społeczno-gospodarczą w XIX i XX w. ze szczególnym uwzględnieniem okresu II RP. Premiera gry nawiązywała do ustanowienia złotego polską walutą narodową w 1924 r. – 26 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.

ODDZIAŁ IPN ŁÓDŹ

- Prezentacja multimedialna promująca nowy komiks edukacyjny *Warszyc*, publikowana na profilu Facebook OIPN Łódź – luty. Odpowiedzialne: OBEN.
- Wystawa multimedialna IPN „Monte Cassino – bitwa narodów", przygotowana w związku z 80. rocznicą bitwy, zaprezentowana w łódzkim kinie Charlie – 13–21 maja. Odpowiedzialne: OBEN.

ODDZIAŁ IPN POZNAŃ

- Immersyjne lekcje historii w Centrum Edukacyjnym IPN Przystanek Historia w Poznaniu z wykorzystaniem skrzyń immersyjnych BNT – prezentacja gier edukacyjnych BNT IPN uczniom z Poznania, ze Swarzędza oraz z Grodziska Wielkopolskiego, w zajęciach wzięło udział łącznie 100 osób –16 września – 15 października. Odpowiedzialne: OBEN, BNT.
- Mobilny Przystanek Historia Przyszłości w Gostyniu oraz Sławie. Udział w mobilnej prezentacji gier edukacyjnych stworzonych przez BNT. Rola OBEN Poznań polegała na organizacji miejsc ekspozycji, udziale w otwarciu wydarzania oraz prowadzeniu zajęć edukacyjnych dla odwiedzających Mobilny Przystanek – 24–29 września. Odpowiedzialne: OBEN.

ODDZIAŁ IPN RZESZÓW

- Prezentacja mobilnych skrzyń z immersyjną edukacją historyczną – w zestawach zawarto wszystkie immersyjne projekty edukacyjne przygotowane przez BNT, tj. „Gra szyfrów", „Lotnicy – wojna w przestworzach", „Warsaw Rising", „Szybowcowa '87" oraz „Świadectwo pomocy", podczas:
  - Europejskiej Nocy Muzeów w OIPN Rzeszów – 18 maja. Odpowiedziane: OBEN;
  - Szkolnego Pikniku z okazji Dnia Dziecka w Szkole Podstawowej nr 11 im. gen. Stanisława Maczka w Rzeszowie – 3 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN.

- Mobilny Przystanek Historia Przyszłości – Stalowa Wola – interaktywna wystawa wyposażona w stanowiska z komputerami i urządzeniami VR (wirtualnej rzeczywistości). Prezentowane gry i aplikacje mają na celu pogłębianie wiedzy historycznej, rozwijanie postaw obywatelskich oraz zwiększanie wrażliwości emocjonalnej. Pracownicy OBEN wprowadzili uczestników w gry: „Lotnicy – wojna w przestworzach", „Gra szyfrów", „Warsaw Rising", aplikację interaktywną „Szybowcowa '87" i etiudę immersyjną „Świadectwo PoMOCY", 3–5 września, Stalowa Wola; 6–8 września, Krosno. Odpowiedzialne: OBEN, BNT.

ODDZIAŁ IPN WROCŁAW

- Szkoła Podstawowa nr 96 im. Leonida Teligi we Wrocławiu – warsztaty łączące zagadnienia historyczne z elementami edukacji cyfrowej. Na warsztatach uczniowie, poznając historię odzyskania niepodległości, deportacji obywateli polskich do Związku Sowieckiego w trakcie II wojny światowej, ewakuacji osób cywilnych ze Związku Sowieckiego i z polskich osiedli dla dzieci i młodzieży w Indiach, przy pomocy programu graficznego GIMP oraz tabletów graficznych koloryzowali fotografie, infografiki historyczne, mapy. Dodatkowo, korzystając z programu do montażu i edycji materiałów audiowizualnych MAGIX, stworzyli materiały filmowe. W warsztatach wykorzystano materiały audiowizualne (filmy, nagrania dźwiękowe, skany fotografii) z zasobu archiwalnego IPN – styczeń–czerwiec. Odpowiedzialne: OBEN.
- „Szybowcowa '87" – wykorzystanie aplikacji podczas:
  – zajęć „Młodzieżowa konspiracja" w ramach pilotażu Przystanku Historia w Świdnicy – 11 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  – pikniku z okazji Święta 16. Dolnośląskiej Brygady Obrony Terytorialnej połączonego z 5-leciem Wojsk Obrony Terytorialnej na Dolnym Śląsku – 23 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  – Dolnośląskiego Festiwalu Karier – 16 maja. Odpowiedzialne: OBEN, OA.
- „Świadectwo poMOCY" – wykorzystanie etiudy VR podczas:
  – zajęć edukacyjnych dla młodzieży szkół średnich: „Rodzina Ulmów, Samarytanie z Markowej" w Przystanku Historia we Wrocławiu – 26 marca. Odpowiedzialne: OBEN;
  – uroczystej gali podsumowującej III Dolnośląski Konkurs Poetycki „W podziękowaniu za dar nauczania św. Jana Pawła II" – rodzina Ulmów, Samarytanie z Markowej w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Międzyborzu – 4 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN.
- Premiera aplikacji „Spacer edukacyjny śladami wrocławskiego NZS" – udział wzięli uczniowie VII Liceum Ogólnokształcącego im. K.K. Baczyńskiego we Wrocławiu. Spotkanie z młodzieżą poprowadził dyrektor OIPN – 27 maja. Odpowiedzialne: OBEN, OIPN.

CZĘŚĆ II

DZIAŁALNOŚĆ USTAWOWA POSZCZEGÓLNYCH PIONÓW IPN

1. Działalność archiwalna

Spośród przedsięwzięć realizowanych przez pion archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej w 2024 r. na szczególną uwagę zasługują dwa projekty: „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945" oraz „Archiwum Pełne Pamięci" (APP).

Celem pierwszego z nich jest stworzenie jak najpełniejszej listy obywateli polskich zamordowanych lub represjonowanych w czasie II wojny światowej pod okupacją niemiecką i udostępnienie tych danych w internetowej bazie straty.pl. W 2024 r. została ona uzupełniona o ponad 493 tys. rekordów i obecnie zawiera 5,6 mln informacji o ofiarach. Archiwum podjęło starania, aby również upowszechnić wiedzę o programie, czemu służyła przeprowadzona w całym kraju akcja informacyjna, w której IPN zachęca do korzystania z bazy i do jej współtworzenia.

Adresatami projektu APP są osoby prywatne, organizacje i instytucje. Wszystkich zachęcamy do przekazania swoich zbiorów do zasobu IPN, aby w ten sposób zachować pamięć o losach Polaków w XX w. Od początku projektu zgromadzono kolekcje 2615 darczyńców z kraju i zagranicy. Pozyskane materiały są wykorzystywane w licznych przedsięwzięciach edukacyjnych, czego przykładem jest wystawa „Droga i dziedzictwo. Dzieje rodziny Moszoro / Camino y Legado. Historia de la Familia Moszoro", oraz udostępniane do badań naukowych i w związku z działalnością dziennikarską.

Zasób IPN osiągnął w okresie sprawozdawczym rozmiar 94,31 km bieżącego akt. Narzędziem służącym do zarządzania tym zasobem oraz do opisu jego zawartości jest system Cyfrowe Archiwum (CA), który został uzupełniony o 370 tys. nowych rekordów oraz rozbudowany o kolejne funkcjonalności, z których za najważniejszą można uznać moduł pozwalający na tworzenie i realizację elektronicznych zapytań ewidencyjnych. Funkcjonalność ta znacząco przyspieszy i ułatwi pozyskiwanie informacji ze zbiorów kartotecznych.

Na bazie CA rozwijany jest ogólnodostępny inwentarz archiwalny, w którym znajduje się prawie 2,8 mln opisów jednostek archiwalnych (j.a.) z zasobu IPN.

Do priorytetowych zadań pionu archiwalnego należy cyfryzacja zasobu. W ramach tego procesu zgromadzono do tej pory w Repozytorium Cyfrowym kopie elektroniczne blisko 755 tys. j.a. Znalazły się tu wykonane w 2024 r. cyfrowe wersje 62 tys. j.a., 51 tys. obrazów fotografii oraz około 657 tys. skanów kart kartotecznych.

Zwiększa się udział kopii cyfrowych wśród materiałów udostępnianych użytkownikom archiwum. Ponad połowa jednostek archiwalnych – łącznie 72 tys. – udostępniona do wniosków podmiotów zewnętrznych miała formę elektroniczną, w tym 40 tys. przesłano zdalnie wnioskodawcom za pomocą aplikacji pliki.ipn.gov.pl. Ponadto pracownicy IPN pobrali z Repozytorium 212 tys. kopii na potrzeby realizowanych zadań służbowych.

Pion archiwalny zarejestrował ponad 59 tys. nowych spraw i zakończył 60 tys. Na stałym poziomie około 300 tys. utrzymuje się liczba kwerend w pomocach ewidencyjnych.

Archiwum opracowuje wnioski o przyznanie odznaczenia Krzyż Wolności i Solidarności oraz organizuje uroczystości jego wręczania nagrodzonym osobom. W 2024 r. do Kancelarii Prezydenta RP skierowano 503 wnioski o nadanie odznaczenia oraz przygotowano 30 uroczystości. Symbolicznym podsumowaniem tej formy upamiętnienia zasług opozycjonistów przeciwstawiających się reżimowi komunistycznemu stał się wyprodukowany z udziałem AIPN film *„Którzy ogień podsycą…"*.

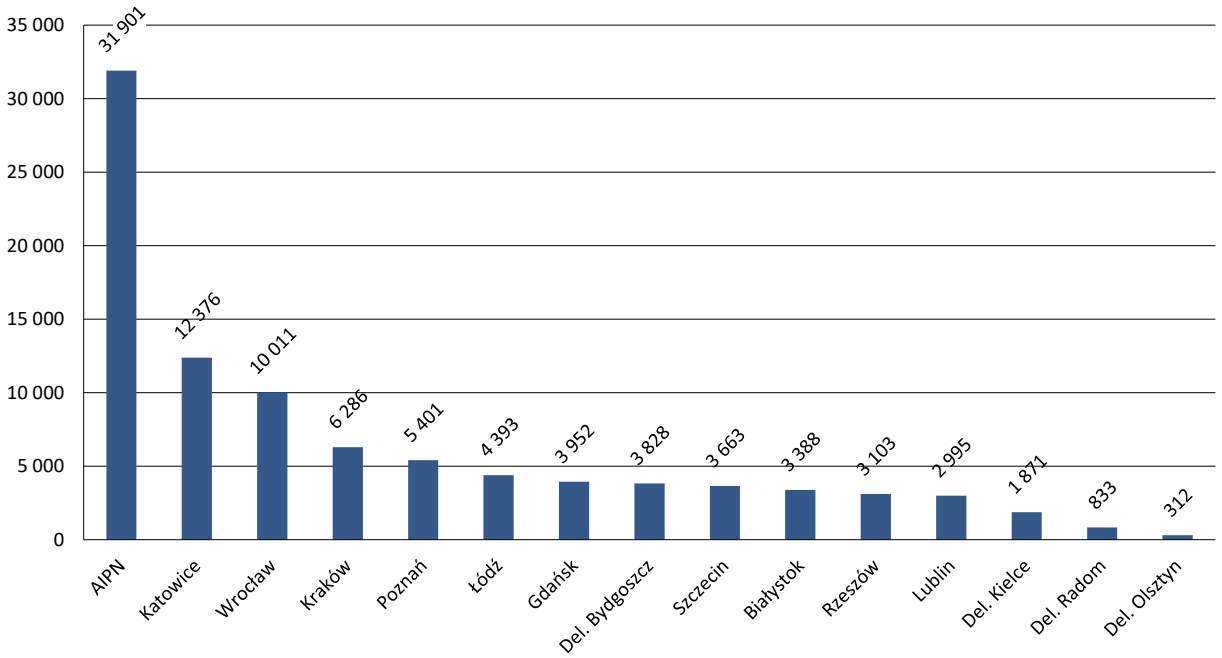
Pracownicy pionu archiwalnego byli aktywni również na polu działalności naukowej i popularyzatorskiej. Do najważniejszych ich osiągnięć zaliczyć można międzynarodową konferencję „Archiwa aparatu bezpieczeństwa PRL – struktury, organizacja, działalność", ogólnopolską konferencję naukową „Materiały do życia i działalności abp. Antoniego Baraniaka w archiwach kościelnych i państwowych" oraz kolejne spotkania z cyklu „*Educare necesse est*…" i z okazji Światowego Dnia Dziedzictwa Audiowizualnego. Wydano także kilkanaście publikacji, w tym m.in. pierwsze opracowanie poświęcone osobom represjonowanym na mocy rozkazu NKWD nr 00486. Archiwiści przeprowadzili ponad 130 lekcji i warsztatów edukacyjnych dla uczniów, studentów i nauczycieli.

1.1. Zasób

1.1.1. Stan zasobu

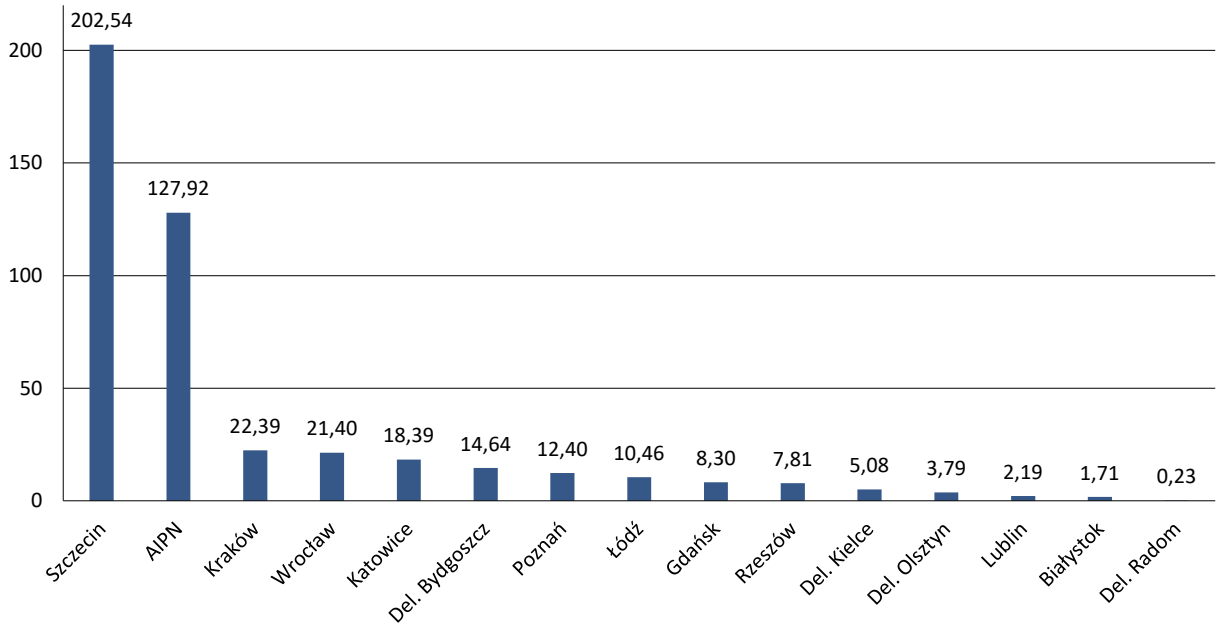
Zasób archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej zgromadzony w Centrali IPN w Warszawie (AIPN) oraz w 10 oddziałach i 4 delegaturach osiągnął wielkość 94 313 m.b. Oprócz stanowiącej większość zasobu dokumentacji aktowej Instytut dysponuje również zbiorem pomocy ewidencyjnych obejmującym obecnie 11 285 m.b., złożonym w większości z kartotek. Zbiór materiałów audiowizualnych to około 39 mln zdjęć (według danych szacunkowych), 3464 j.a. z nagraniami filmowymi i 3860 j.a. z nagraniami dźwiękowymi. Stan zasobu poszczególnych jednostek organizacyjnych ukazuje wykres 1.

Wykres 1. Zasób archiwalny IPN (w metrach bieżących – stan na 31 grudnia 2024 r.)

W 2024 r. do zasobu Instytutu włączono ogółem 459 m.b. materiałów archiwalnych. Wśród nich znalazło się m.in. 106 j.a. z dokumentacją filmową, 220 j.a. z nagraniami dźwiękowymi oraz 208 m.b. pomocy ewidencyjnych. W ramach współpracy międzynarodowej pozyskano 20 654 pliki cyfrowe, które stanowią wersję elektroniczną 177 j.a. Liczne materiały w formie cyfrowej oraz artefakty pochodziły również z darowizn. Szczegółowe dane o wielkości nabytków w poszczególnych jednostkach pionu archiwalnego IPN przedstawia wykres 2.

Wykres 2. Nabytki pozyskane przez IPN w 2024 r. (w metrach bieżących)

Bogaty zbiór archiwaliów, liczący prawie 80 m.b., stanowiły materiały przekazane przez osoby prywatne i organizacje w ramach projektu APP. W okresie sprawozdawczym 414 darczyńców z kraju i zagranicy ofiarowało Instytutowi swoje zbiory w postaci dokumentów, fotografii, nagrań filmowych i dźwiękowych, publikacji, artefaktów oraz kopii cyfrowych.

Szeroki odzew społeczny, z jakim spotkało się APP, jest zasługą intensywnej akcji promocyjnej prowadzonej przez pion archiwalny Instytutu w całym kraju oraz za granicą. Szczególnie cenne nowe zbiory zaprezentowano na konferencjach prasowych m.in. w Krakowie i Kielcach. Informacje o pozyskanych kolekcjach są zamieszczane systematycznie na portalu projektu oraz w mediach społecznościowych. Na platformie Spotify można posłuchać podcastów poświęconych najciekawszym nabytkom. Jedna z audycji – *Komendant AK, więzień, łagiernik, ojciec. Opowieść o Władysławie Zarzyckim* – uzyskała nominację w Konkursie Reportaży Radiowych w ramach 16. Międzynarodowego Festiwalu Filmowego „Niepokorni – Niezłomni – Wyklęci".

Projekt APP był obecny na wielu wydarzeniach organizowanych przez IPN, w tym podczas regionalnych Kongresów Pamięci Narodowej „Historia mówi przez pokolenia" w Poznaniu i Gdańsku. Inicjatywę przybliża przestrzenna instalacja multimedialna „Okruchy pamięci" eksponowana podczas wspomnianych kongresów oraz w Galerii Brama Bielańska Muzeum Niepodległości w Warszawie i w Muzeum Bitwy Warszawskiej 1920 r. w Radzyminie. Formą okazania wdzięczności ofiarodawcom jest obchodzony 6 grudnia Dzień Darczyńcy. Z tej okazji OA Katowice zorganizowało w swojej siedzibie uroczyste spotkanie połączone z wręczeniem pamiątkowych dyplomów osobom, które w ostatnich latach przekazały archiwa rodzinne, a OA Białystok przedstawił efekty projektu podczas konferencji prasowej.

Jako przykład wykorzystania kolekcji APP w edukacji historycznej można wskazać cykl przedsięwzięć związanych z wystawą „Droga i dziedzictwo. Dzieje rodziny Moszoro / Camino y Legado. Historia de la Familia Moszoro", przygotowaną przez AIPN z wykorzystaniem daru Bartłomieja Stanisława Moszora, konsula honorowego RP w Rosario w Argentynie. Dzięki takim inicjatywom mikrohistorie osadzone w kontekście dziejowym mogą dotrzeć do szerszego kręgu odbiorców i przyczynić się do poszerzenia świadomości historycznej.

Do najciekawszych nabytków pozyskanych w 2024 r. w ramach APP zaliczyć można dar zasłużonego działacza Polonii francuskiej prof. Gabriela Garçona. Przekazał on spuściznę Wandy i Zygmunta Grzegorzewskich, którzy gromadzili i opracowywali dokumenty dotyczące działalności polskiego ru-

chu oporu w czasie II wojny światowej we Francji, w Belgii i Holandii. Ponadto w darze prof. Garçona znalazła się dokumentacja organizacji polonijnych we Francji oraz zbiór albumów fotograficznych dokumentujących życie tamtejszej Polonii w okresie międzywojennym.

Wyjątkowym nabytkiem jest też archiwum osobiste cenionego pisarza Sergiusza Piaseckiego, które udostępniła jego wnuczka Ewa Tomaszewicz. W zbiorze tym znalazły się rodzinne fotografie i dokumenty, maszynopisy publikacji, scenariusze sztuk z odręcznymi notatkami autora oraz liczne artefakty: akwarele, rysunki, szkice, a także maszyny do pisania, na których powstały jego dzieła emigracyjne tego twórcy. Kolekcję zaprezentowano, z udziałem członków rodziny pisarza, w Centralnym Przystanku Historia IPN im. Lecha Kaczyńskiego przy ul. Marszałkowskiej 107 w Warszawie.

Szereg kolekcji pozyskały również archiwa oddziałów i delegatur. Unikatem są różnorodne co do formy materiały przekazane przez Marię Monikę Orsetti-Skwarczyńską, dotyczące rodzin Cichowskich, Jasieńskich i Orsettich, w tym album fotografii pochodzących z XIX w. Zbiór ponad 1000 fotografii (w formie skanów) z okresu międzywojennego i wojennego dokumentuje dzieje pochodzącej ze Lwowa rodziny Kiełbusiewiczów. Fotografie składają się też na dar Barbary Pawłowskiej zawierający archiwum Jadwigi Trawińskiej ukazujące losy jej rodziny w pierwszej połowie XX w., w tym m.in. kpt. Zygmunta Tymańskiego, zamordowanego w Charkowie w 1940 r.

Los polskiego żołnierza ilustruje kolekcja przekazana przez Teresę Budlewską, Łucję Sidorowicz i Jana Walendziuka, na którą złożył się zbiór pamiątek Józefa Bartoszewicza, uczestnika kampanii polskiej 1939 r., więźnia obozów sowieckich i żołnierza 2. Korpusu Polskiego. Tułaczka wojenna na Bliskim Wschodzie i w Afryce to jeden z tematów różnorodnego zbioru dotyczącego rodzin Tomaszewskich, Szmigielskich i Ekowskich. Aleksandra Kozłowska przekazała materiały Heleny Zalewskiej, pielęgniarki odbywającej służbę w 2. Korpusie Polskim. Prezes Związku Karaimów Polskich Mariola Abkowicz udostępniła kolekcję archiwaliów prywatnych i organizacyjnych Karaima Emanuela Łopatty, który po wojnie był komendantem florenckiej placówki Stowarzyszenia Kombatantów Polskich we Włoszech.

Do zasobu Instytutu trafiły też odnalezione przypadkowo podczas remontów dokumenty sztabowe 116. Pułku Piechoty AK, przekazane przez prof. Michała Ostrowskiego i jego syna Krzysztofa Ostrowskiego, oraz pamiętniki kpt. Zygmunta Ponikowskiego, oficera 51. Pułku Piechoty Strzelców Kresowych, podarowane przez Krzysztofa Prokopowicza. Wyjątkowy zbiór stanowi dar prof. Beaty Szymańskiej-Aleksandrowicz – to pamiątki i dokumenty osobiste po wybitnym polskim hematologu, prof. Julianie Aleksandrowiczu, oficerze rezerwy Wojska Polskiego, uciekinierze z getta krakowskiego, oficerze AK i kawalerze Orderu Virtuti Militari V klasy.

Wojenne losy Wandy Madejczyk, w tym udział w AK i jej powojenną działalność w środowisku kombatanckim, relacjonują dokumenty przekazane przez Annę Wasilewską. Na dar Stanisława Guza składają się kopie cyfrowe wspomnień, fotografii i dokumentów dotyczących m.in. jego deportacji na Syberię i późniejszej służby wojskowej w kopalni w Katowicach, jak również historii jego rodzinnego Kociewia.

Z dziejami Solidarności związana jest kolekcja Stanisława Zabłockiego, obejmująca materiały odnoszące się do jego działalności w NSZZ oraz w organizacjach polonijnych w Szwecji. Wydarzenia z okresu transformacji ustrojowej w Polsce na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX w. dokumentuje kolekcja 40 filmów autorstwa Ireneusza Haczewskiego.

Wartościowymi nabytkami są też materiały organizacji kombatantów i osób represjonowanych, w tym m.in. Stowarzyszenia „Rodzina Katyńska" w Katowicach, Związku Sybiraków Oddział Rejonowy w Gliwicach, Podkarpackiego Zarządu Wojewódzkiego Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych.

Największą liczbę archiwaliów pozyskano w wyniku kontynuacji procesu dyslokacji dokumentów spełniających kryteria art. 25 ust. 1 Ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz.U. 2023, poz. 102; zwanej dalej ustawą o IPN-KŚZpNP) oraz akt pracowników służby zagranicznej i dokumentów osobowych wytworzonych lub gromadzonych do 31 grudnia 1990 r. przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych, przekazywanych na podstawie art. 90 ustawy o służbie zagranicznej (Dz.U. 2024, poz. 1691 ze zm.).

Wśród zgromadzonych w ten sposób archiwaliów najwięcej przekazały organy administracji państwowej (213 m.b.), z czego najobszerniejszy zbiór stanowi licząca ponad 191 m.b. kartoteka paszportowa przekazana do zasobu OA Szczecin przez Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki. Znaczna liczba nabytków pochodziła z archiwów państwowych (61 m.b.), z sądów i prokuratur powszechnych (53 m.b.) oraz z archiwów wojskowych (22 m.b.).

We współpracy z jednostkami Policji, archiwami wojskowymi, jednostkami więziennictwa, sądami i prokuraturami, ze Strażą Graniczną oraz z administracją publiczną archiwiści uczestniczyli w przeglądzie dokumentacji zgromadzonej przez te instytucje pod kątem typowania materiałów zawierających informacje z zakresu ustawowego zainteresowania IPN. Przejrzano ponad 58 tys. j.a., spośród których jako spełniające kryteria przyjęcia do zasobu uznano ponad 7 tys. j.a. i 191 m.b. kartotek.

Poprzednim dysponentom, przede wszystkim Policji i archiwom wojskowym, zwrócono 1,57 m.b. dokumentacji niespełniającej kryterium określonego w art. 25 ustawy o IPN-KŚZpNP.

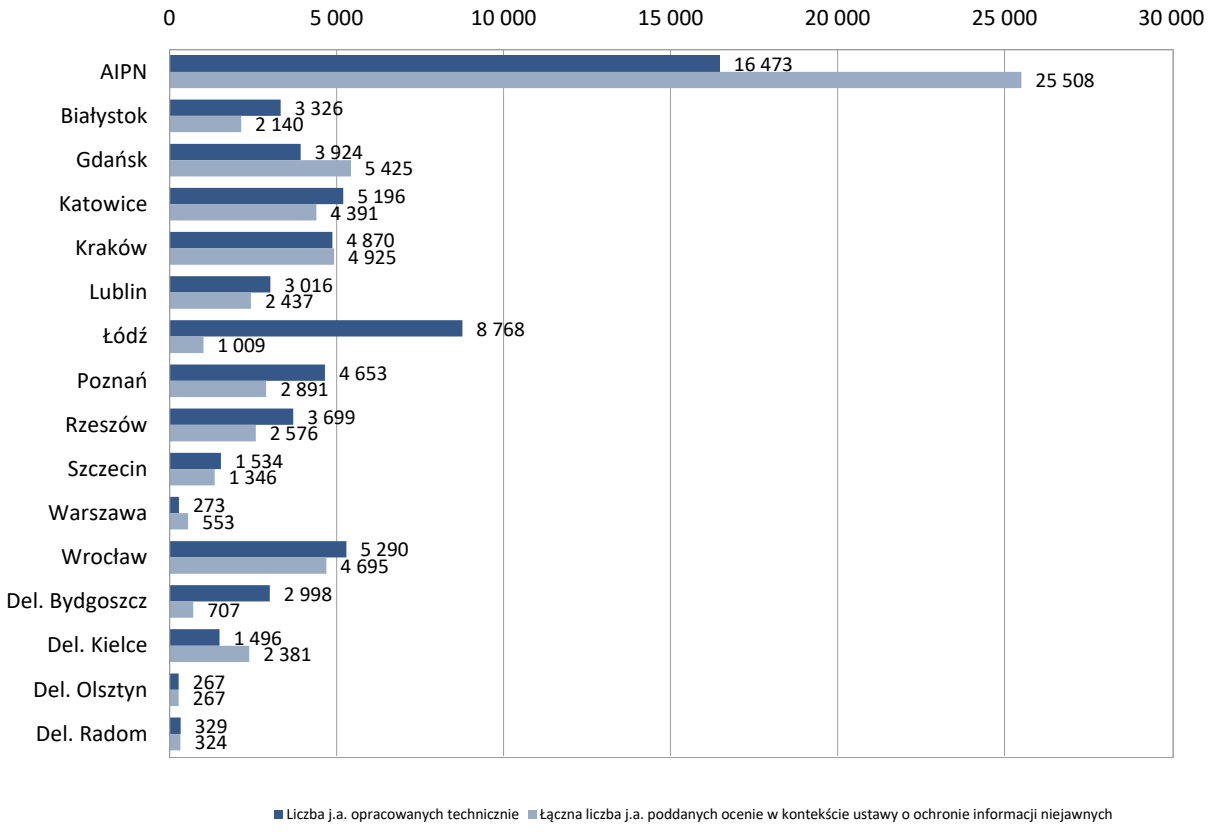
1.1.2. Zabezpieczenie i przechowywanie zasobu

Jednostki archiwalne przed udostępnieniem lub digitalizacją są porządkowane i opracowywane techniczne. W 2024 r. przygotowano w ten sposób 66 112 j.a. Udostępniane archiwalia wymagają również uprzedniej weryfikacji w kontekście przepisów ustawy o ochronie informacji niejawnych. Czynnościom tym poddano łącznie 61 575 j.a.

Pozyskiwane nabytki są porządkowane i ewidencjonowane. W Centrali AIPN takim działaniom poddano 21 zespołów, łącznie 14,2 m.b. (820 j.a.) dokumentacji aktowej i fotograficznej. Ponadto spośród dokumentacji pozyskanej w postaci cyfrowej uporządkowano 154 j.a. (14 501 plików) i zewidencjonowano 208 j.a. (21 674 pliki).

Szczegółowe dane dotyczące opracowania technicznego oraz weryfikacji klauzul w poszczególnych jednostkach organizacyjnych IPN przedstawia wykres 3.

Wykres 3. Opracowanie techniczne i weryfikacja klauzul (liczba j.a. w poszczególnych jednostkach)

Zabezpieczaniem konserwatorskim zasobu zajmuje się specjalistyczna pracownia działająca w Archiwum IPN w Centrali. Oddziały i delegatury Instytutu we własnym zakresie wykonują tylko podstawowe zabiegi zabezpieczające, takie jak podklejanie rozdarć, prasowanie, laminowanie filmoplastem R pojedynczych dokumentów czy wykonywanie opraw.

Pracownia konserwacji AIPN w Warszawie prowadzi zarówno działania prewencyjne, jak i profesjonalne zabiegi konserwatorskie. W okresie sprawozdawczym poddano im 24 070 kart z 291 j.a. z zasobu Centrali, oddziałów i delegatur IPN oraz liczne artefakty i muzealia.

Dobór metod konserwacji jest zależny od formy fizycznej archiwaliów i artefaktów, stanu ich zachowania, wrażliwości materiału, rodzaju zniszczeń oraz wartości historycznej. Podejmowane prace miały na celu zahamowanie degradacji, wzmocnienie strukturalne obiektów, właściwe opakowanie umożliwiające bezpieczne przechowywanie oraz zwiększenie walorów estetycznych.

W 2024 r. pracownia przeprowadziła konserwację m.in.: ksiąg głównych więźniów Aresztu Karno-Śledczego w Krakowie przy ul. Montelupich z lat 1945–1952; woluminów rejestrów śledztw i dochodzeń prowadzonych przez Komisariat MO w Radomiu w latach 1945–1946; dokumentów z archiwum rodziny Sewerynów, w tym listów wysyłanych z Kozielska przez Mieczysława Seweryna do żony; wspomnianych wyżej dokumentów sztabowych 116. Pułku Piechoty AK Ziemi Olkuskiej, odnalezionych podczas remontu domu w Olkuszu; materiałów z archiwum osobistego Juliana Rojka, m.in. jego grypsów pochodzących z więzienia przy ul. Łąckiego we Lwowie; dokumentów Franciszka i Tadeusza Herzogów oraz Jadwigi Misiur – pamiętników z okresu pobytu dzieci w Indiach, i kolejnych egzemplarzy „Dziennika Związkowego" – polskojęzycznej gazety codziennej ukazującej się w USA.

Przeprowadzono też konserwację wybranych obiektów, prezentowanych następnie na wystawie czasowej poświęconej dziejom rodziny Moszoro, oraz przygotowano oryginały artefaktów wytypowanych do innych ekspozycji organizowanych przez AIPN.

Archiwalia zagrożone skażeniami mikrobiologicznymi dezynfekowano w komorze fumigacyjnej. W Centrali przeprowadzono 15 procesów dezynfekcji, w których poddano odkażaniu m.in. nabytki pozyskane w ramach współpracy zagranicznej oraz wybrane archiwalia z zasobu AIPN.

Zasób IPN zgromadzono w 116 pomieszczeniach magazynowych. W 2024 r. w magazynach Centrali IPN wykonano szereg prac modernizacyjnych, w tym zainstalowano stałe urządzenie gaśnicze na gaz obojętny oraz nowy system przeciwzalaniowy, a także nowe regały jezdne w jednym z magazynów, co zwiększyło powierzchnię przechowywania o 120 m.b.

W okresie sprawozdawczym z magazynów pionu archiwalnego w całym kraju wypożyczono łącznie 181 241 j.a., natomiast zwrócono 175 007 j.a.

Archiwalia są zabezpieczane przez pakowanie w pudłach lub kopertach bezkwasowych. W magazynach Centrali uporządkowano i przepakowano w ten sposób m.in. 635 m.b. materiałów po byłej Głównej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, dokumentów cywilnych organów bezpieczeństwa państwa i wojskowych organów wymiaru sprawiedliwości; uporządkowano i zabezpieczono w nowych opakowaniach ponad 12 tys. zdjęć oraz 115 szklanych negatywów ze zbiorów GKBZpNP. Podobne prace wykonano m.in. w OA Katowice, gdzie przepakowano w pudła bezkwasowe 210 m.b. akt różnej proweniencji i w OA Łódź, gdzie w teczkach lub kopertach bezkwasowych umieszczono ponad 2107 j.a.

Szczególnie pracochłonny jest proces porządkowania i zabezpieczania zbiorów akt paszportowych, stanowiących prawie połowę zasobu IPN. W AIPN uporządkowano i zabezpieczono w pudłach i kopertach bezkwasowych prawie 143 tys. książeczek paszportowych (łącznie około 559 m.b.), w OA Katowice ułożono około 260 m.b. ze zbiorów akt paszportowych urzędów spraw wewnętrznych z Tychów, Chorzowa, Katowic i Piekar Śląskich, w OA Wrocław uporządkowano ponad 32 m.b. akt paszportowych WUSW we Wrocławiu, w OA Białystok przywracano prawidłowy układ akt paszportowych wytworzonych przed 1975 r.

W magazynach archiwalnych w całym kraju prowadzono też wiele innych prac porządkowych i zabezpieczających różne rodzaje dokumentacji. W AIPN uaktualniono topografię w Cyfrowym Archiwum dla 730 m.b. dokumentacji oraz przeprowadzono dyslokację 1730 m.b. akt w związku z odtwarzaniem

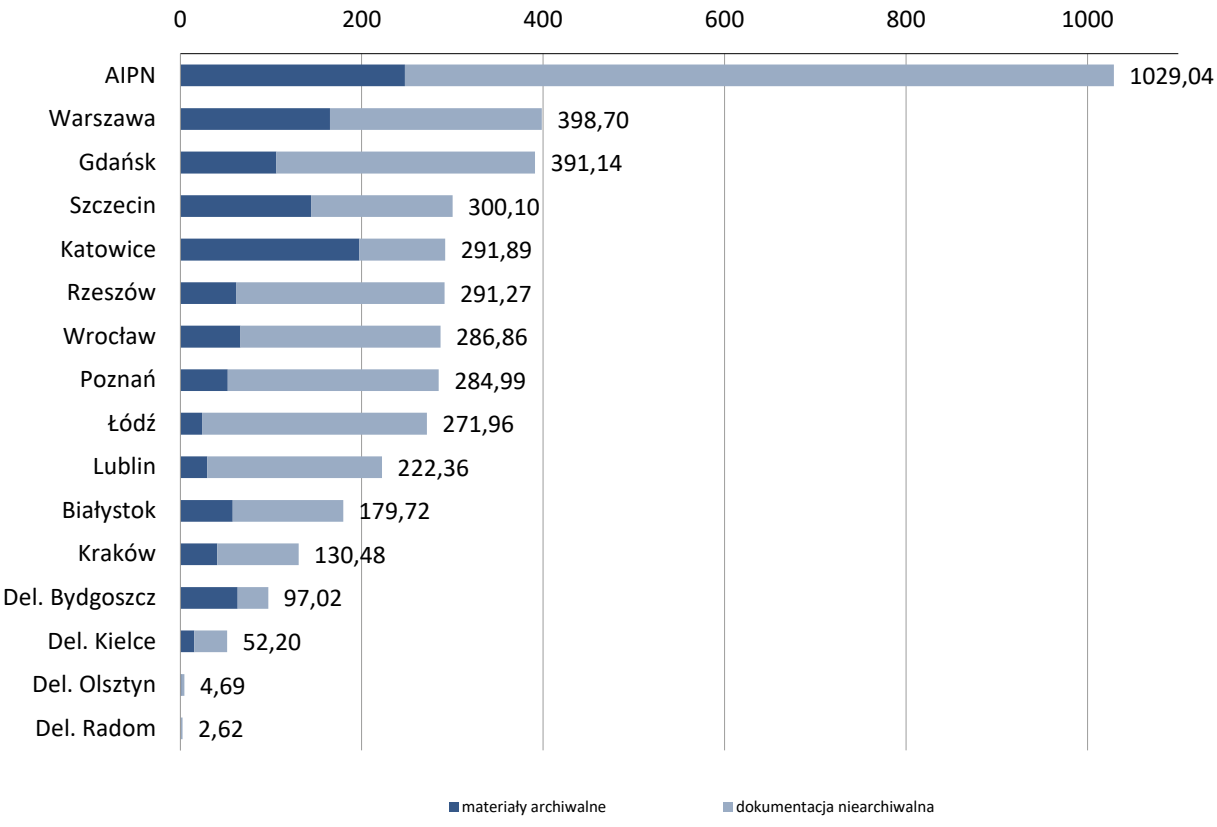
struktury zespołów archiwalnych. Przeprowadzono też skontrum części materiałów wojskowych organów wymiaru sprawiedliwości i byłej Głównej Komisji, które objęło łącznie 178 m.b. We wrześniu pracownicy OA Wrocław byli zaangażowani w akcję ewakuacji 1340 m.b. akt paszportowych w związku z zagrożeniem powodziowym.

Prace nad tzw. worami ewakuacyjnymi prowadzone w OA Katowice pozwoliły odzyskać kolejne 0,5 m.b. akt RUSW Chrzanów.

Porządkowaniem, opisem, weryfikacją i zabezpieczeniem objęto także materiały ewidencyjne. W Centrali prace te związane były z procesem digitalizacji i dotyczyły zabezpieczenia 15 m.b. kartoteki zdjęć sygnalitycznych, oceny zapisów i zniesienia klauzul dla 76 j.a. dzienników ewidencyjnych w ramach przygotowania do skanowania. Do digitalizacji przygotowano także 2413 kart z trzech kartotek osobowych robotników przymusowych. W OA Białystok zabezpieczono technicznie 4,26 m.b. kartotek w związku z wprowadzeniem ich do CA, w OA Katowice działaniom zabezpieczającym i porządkowym poddano 3,16 m.b. różnych kartotek i pomocy ewidencyjnych, w OA Lublin zakończono porządkowanie kartoteki faktologicznej, w OA Poznań uporządkowano i zabezpieczono ok. 13 m.b. kartoteki paszportowej WUSW w Poznaniu, w OA Szczecin prace zabezpieczające poprzedzające digitalizację objęły 0,5 m.b. kartotek.

Dokumentację wytworzoną przez IPN w trakcie jego działalności gromadzą archiwa zakładowe. Ich zasób to 4235,04 m.b. (404 003 j.a.) materiałów archiwalnych i dokumentacji niearchiwalnej. Dokumentacja kategorii A liczy 1273,61 m.b. (119 624 j.a.), a kategorii B – 2960,79 m.b. (284 379 j.a.). W 2024 r. przejęto 393,56 m.b. (83,22 m.b. kategorii A i 310,34 m.b. kategorii B). Z zasobu archiwów zakładowych udostępniono 4039 j.a. Szczegółową strukturę zasobu archiwów zakładowych przedstawia wykres 4.

Wykres 4. Stan zasobu archiwów zakładowych w poszczególnych jednostkach z podziałem na dokumentację archiwalną i niearchiwalną (metry bieżące)

1.2. Opracowanie zasobu

Opracowanie zasobu Instytutu odbywa się za pośrednictwem systemu informatycznego Cyfrowe Archiwum. Zawiera on informacje o całym zasobie archiwalnym IPN, stanowi przy tym elektroniczne narzędzie do administrowania zbiorami oraz środowisko pracy dla archiwistów i użytkowników, dające możliwość szybkiego dotarcia do informacji i do cyfrowych kopii dokumentów. Składa się obecnie z 20 modułów i różnych funkcjonalności o zróżnicowanym poziomie dostępu. Cyfrowe Archiwum stanowi podstawę publikowanego na stronie internetowej IPN inwentarza archiwalnego.

1.2.1. Cyfrowe Archiwum

W okresie sprawozdawczym do CA zaimplementowano 31 nowych funkcjonalności usprawniających działanie systemu, zgłoszonych przez jego użytkowników. Najważniejszą modyfikacją było wdrożenie funkcji umożliwiającej tworzenie i realizację elektronicznych zapytań ewidencyjnych, co pozwala na przejście w ramach tej procedury z tradycyjnego papierowego obiegu dokumentów na cyfrowy system zapytań. Wprowadzono też funkcjonalność pozwalającą na aktualizację w module Repozytorium Cyfrowe kopii użytkowej jednostek zdigitalizowanych poza system CA, co pozwoli ujednolicić pod względem jakościowym i technicznym wszystkie kopie dostępne w Repozytorium.

System wyposażono w nowy silnik bazodanowy, dzięki czemu CA działa szybciej i sprawniej, wyeliminowano przy tym pojawiające się wcześniej problemy techniczne.

Pod koniec 2024 r. system CA obejmował łącznie 17 727 234 rekordy opisujące poszczególne jednostki archiwalne oraz 25 152 421 rekordów w indeksie osobowym. Ponadto zawierał 932 308 dostępnych rekordów odpowiadających zapisom ewidencyjnym. Szczegółowe dane o pracach wykonanych w systemie w 2024 r. zawiera tabela 1.

Tabela 1. Cyfrowe Archiwum i inwentarz – liczba rekordów wprowadzonych, edytowanych i zweryfikowanych w 2024 r.

Jednostki organizacyjne	Cyfrowe Archiwum				Inwentarz archiwalny IPN*
	Opisy j.a. – rekordy dodane	Opisy j.a. – rekordy edytowane	Opisy j.a. – rekordy zweryfikowane	Indeks osobowy – rekordy dodane	
AIPN	14 831	17 756	31 626	75 267	9490
Białystok	743	4349	5180	16 011	10 164
Gdańsk	2437	6557	9612	25 845	8227
Katowice	5762	16 529	24 349	32 497	15 411
Kraków	2262	2364	6072	6301	3749
Lublin	772	4753	5978	10 176	5627
Łódź	3700	1937	6030	19564	4966
Poznań	6401	2375	8738	7043	7420
Rzeszów	360	1405	3433	4177	1781
Szczecin	1129	2037	3695	4581	2074
Wrocław	1420	14 420	15 892	44 486	13 727
Del. Bydgoszcz	1028	9150	10279	9941	2308
Del. Kielce	9427	1695	11388	20 359	11 357
Del. Olsztyn	541	50	585	3676	583
Del. Radom	174	65	208	148	152
Razem	50 987	85 442	143 065	280 072	97 036

* Liczba rekordów oznaczonych w CA jako przekazane do inwentarza w 2024 r.

W CA dostępne są również 23 573 hasła geograficzne oraz 396 haseł osobowych. W 2024 r. dodano do tych indeksów 241 nazw miejscowości i 10 biogramów. Opracowywane są także rekordy dotyczące zapisów w pomocach ewidencyjnych – w okresie sprawozdawczym udostępniono w systemie 39 139 takich opisów.

1.2.2. Inwentarz archiwalny

Nowelizacja ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej z 18 marca 2010 r. nałożyła na IPN obowiązek opublikowania inwentarza archiwalnego ukazującego opis zasobu na poziomie jednostek archiwalnych, według ustalonej struktury i zakresu danych. Od 2023 r. inwentarz, dostępny w nowej wersji na stronie https://inwentarz.ipn.gov.pl, jest systematycznie uzupełniany o dane pochodzące z CA. Oprócz opisów jednostek archiwalnych strona dostarcza wielu przydatnych informacji dotyczących działalności pionu archiwalnego IPN.

W 2024 r., wychodząc naprzeciw oczekiwaniom użytkowników strony internetowej, dodano kolejne funkcjonalności, w tym m.in. usprawniono wyszukiwarkę opisów jednostek archiwalnych i umożliwiono generowanie szablonów wniosków o udostępnianie dokumentów z sygnaturami ze strony internetowej.

Łączna liczba rekordów dostępna na stronie internetowej inwentarza wynosiła pod koniec 2024 r. 2 791 923. Liczbę nowych rekordów, które w okresie sprawozdawczym w systemie CA zostały przygotowane do publikacji w inwentarzu, prezentuje tabela 1.

Wśród nich znalazły się opisy jednostek archiwalnych należących m.in. do kolekcji przejmowanych w ramach APP, zbioru legitymacji Narodowosocjalistycznej Niemieckiej Partii Robotników (NSDAP), zespołu I Alert Naczelnika ZHP – „Harcerski zwiad wiosenny" dokumentującego miejsca i wydarzenia związane z II wojną światową, zbioru akt postępowań prowadzonych na podstawie ustawy z 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego państwa polskiego w okresie PRL, zbioru akt o stwierdzenie zgonu i uznanie za zmarłego osób zamordowanych przez Niemców w czasie II wojny światowej lub wywiezionych przez władze radzieckie do ZSRS w 1945 r.

1.2.3. Opracowanie dokumentacji audiowizualnej

Do opracowania dokumentacji audiowizualnej wykorzystywany jest moduł multimedialny CA. W 2024 r. wprowadzono do niego 9075 nowych rekordów (o połowę więcej niż w 2023 r.), a 6594 zmodyfikowano. Największą liczbę nowych opisów zamieściło OA Gdańsk. Łącznie baza zawiera 192 613 rekordów opisujących fotografie, filmy i nagrania dźwiękowe, w tym 75 621 opracowanych w Centrali IPN w Warszawie.

Nowe rekordy dostępne w module opisują m.in. zdjęcia z anonimowego albumu zniszczeń wojennych Warszawy, ze wspomnianej wcześniej kolekcji uczestnika walk pod Monte Cassino Józefa Bartoszewicza, ze zbioru dotyczącego rodziny Wasiłojć zawierającego m.in. fotografie żołnierzy i sanitariuszek wileńskiej Armii Krajowej, fotografie z darowizny przekazanej przez prof. dr. hab. Romana Mądrę dokumentujące ekshumacje ofiar straconych w Kąkolewnicy na mocy wyroków Wojskowego Sądu Polowego 2. Armii Wojska Polskiego oraz ekshumacje obywateli polskich zamordowanych przez NKWD w Charkowie-Piatichatkach i Miednoje. Udostępniono także opisy materiałów audio i video, w tym filmy ze zbioru KWMO w Łodzi z lat siedemdziesiątych XX w. oraz materiały dotyczące zbrodni popełnionych w niemieckim obozie zagłady w Chełmnie nad Nerem.

1.3. Digitalizacja zasobu

Proces digitalizacji zasobu odbywa się dwutorowo. Większość kopii powstaje na bieżące zapotrzebowanie użytkowników Archiwum w związku z dużą liczbą udostępnianych dokumentów. Równolegle prowadzona jest digitalizacja planowa obejmująca przede wszystkim akta o dużym znaczeniu historycz-

nym, archiwalia poddawane zabiegom konserwatorskim, mikrofilmy i mikrofisze, jak również kartoteki oraz dokumentację audiowizualną.

Pion archiwalny dysponuje 251 urządzeniami wykorzystywanymi do wykonywania cyfrowych kopii różnego rodzaju archiwaliów. Największe pracownie digitalizacji zajmujące się kopiowaniem dokumentacji aktowej, kartotek i materiałów audiowizualnych znajdują się w Centrali IPN i dysponują łącznie 96 urządzeniami.

Wykonane kopie są gromadzone w Repozytorium Cyfrowym, stanowiącym jeden z modułów CA. W ramach realizacji zadań służbowych mogą z niego korzystać bezpośrednio pracownicy IPN, natomiast wnioskodawcom zewnętrznym kopie cyfrowe przesyła się z zastosowaniem aplikacji pliki.ipn.gov.pl lub udostępnia w czytelniach poprzez moduł DigiArch. Na koniec okresu sprawozdawczego w Repozytorium znajdowały się 754 974 j.a., na które składa się około 127 mln plików o pojemności 1,4 petabajta danych. W 2024 r. umieszczono w Repozytorium 64 983 j.a. zdigitalizowane przez pion archiwalny lub przekazane do zasobu w formie cyfrowej.

Liczbę kopii wzorcowych wykonanych w 2024 r. przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Digitalizacja zasobu – liczba kopii wzorcowych wykonanych w 2024 r.

Jednostki organizacyjne	Dokumentacja aktowa		Mikrofilmy i mikrofisze		Dokumentacja fotograficzna		Dokumentacja filmowa		Dokumentacja dźwiękowa		Kartoteki
	j.a.	GB	j.a.	GB	obrazy	GB	j.a.	GB	j.a.	GB	Liczba wykonanych skanów
AIPN	15094	26255,46	3733	4118,27	32544	4977,47	339	8596,88	448	1092,18	342128
Białystok	1619	1521,46	146	51,60	262	29,84	0	0,00	0	0,00	23438
Gdańsk	3900	3246,39	0	0,00	9471	473,20	1	8,20	92	176,10	0
Katowice	4279	7564,04	5114	1020,94	602	10,27	0	0,00	0	0,00	78676
Kraków	2856	6176,20	17	1,81	1037	85,72	0	0,00	0	0,00	44734
Lublin	2364	2824,10	418	194,40	1169	77,90	40	850,00	0	0,00	69474
Łódź	2406	4013,41	0	0,00	4588	52,69	0	0,00	0	0,00	0
Poznań	2739	3744,00	5	8,90	18	2,98	1	1,39	2	0,06	3702
Rzeszów	2203	2889,63	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
Szczecin	1978	3646,53	1165	340,93	742	74,40	0	0,00	0	0,00	2490
Warszawa	1352	3022,39	80	41,13	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
Wrocław	5819	9934,41	196	63,37	0	0,00	0	0,00	0	0,00	87961
Del. Bydgoszcz	1690	3679,13	3	0,30	58	8,80	0	0,00	0	0,00	354
Del. Kielce	1691	2280,02	74	33,13	185	7,05	0	0,00	0	0,00	3890
Del. Olsztyn	267	394,56	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
Del. Radom	290	892,69	0	0,00	674	150,47	0	0,00	0	0,00	0
Razem	50547	82084,42	10951	5874,77	51350	5950,79	381	9456,47	542	1268,34	656847

W Centrali poddano digitalizacji i obróbce graficznej m.in. mikrofilmy szpulowe wyłączone ze zbioru wyodrębnionego do zbioru ogólnego (713 j.a.) oraz dokumentację przekazaną w ramach APP (471 j.a.), w tym materiały ze spuścizny Sergiusza Piaseckiego, Jana Pirożyńskiego i rodziny Dziemieszkiewiczów. Dla oddziałów IPN sporządzono kopie 313 j.a., w większości w postaci mikrofisz. Rozpoczęto również digitalizację artefaktów trójwymiarowych z zasobu AIPN oraz OA Białystok i Lublin – formę cyfrową zyskało dotąd 205 obiektów 3D.

Digitalizacja planowa w Centrali objęła przede wszystkim mikrofisze z zasobu AIPN oraz akta spraw dochodzeniowo-śledczych Gestapo w Ciechanowie/Płocku z lat 1939–1945. W oddziałach i delegaturach oprócz mikrofilmów planowo digitalizowano m.in. akta wojewódzkich urzędów spraw wewnętrznych, wojskowych sądów rejonowych, zbiór akt personalnych dotyczących osób przebywających w obozach i ośrodkach pracy oraz więzieniach w latach 1945–1960, zespół Okręgowej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Zielonej Górze i dokumentację niemieckich władz okupacyjnych.

Do najbardziej interesujących kolekcji fotograficznych, którym w 2024 r. nadano formę cyfrową, należą fotografie z darów Rafała Kozłowskiego i Ewy Bienieckiej dotyczące II wojny światowej, zdjęcia z materiałów Biura „B" MSW zajmującego się obserwacją operacyjną oraz negatywy zdjęć Andrzeja Mroczka dokumentujące m.in. pielgrzymki papieża Jana Pawła II do Polski. W pracowni Centrali kontynuowano planową digitalizację albumów i fotografii przekazanych przez GKBZpNP (w tym spisów imiennych ludności polskiej z Kraju Warty sfotografowanej dla celów rasowych) oraz porządkowanie i skanowanie materiałów fotograficznych Biura „C" MSW.

Do najciekawszych kolekcji z materiałami filmowymi zdigitalizowanych w 2024 r. należał zbiór 29 taśm 8 mm, przekazanych przez rodzinę Moszoro, zawierających m.in. amatorskie nagrania dokumentujące szlak bojowy 1. Dywizji Pancernej gen. Stanisława Maczka. Materiały te oraz zbiór taśm filmowych 16 mm, podarowanych przez Helenę Sołtys, wymagały specjalistycznych zabiegów konserwatorskich, których podjęła się Filmoteka Narodowa Instytut Audiowizualny. Opracowywano także ciekawy zbiór nagrań audio i video Rafała Brzeskiego, redaktora Polskiego Radia i korespondenta TVP w Londynie.

Formę cyfrową zyskały nagrania audio wywiadów przeprowadzonych przez byłego pracownika Radia Wolna Europa Ładysława Tomasza Piotrowskiego w latach dziewięćdziesiątych XX w. oraz taśmy z archiwum osobistego płk. Stanisława Szarłata.

Trwają również prace ze zbiorem nagrań sporządzonych na nietypowych nośnikach magnetycznych takich jak drutofony lub taśmy video typu Helical. W okresie sprawozdawczym udało się poddać cyfryzacji 358 nośników magnetycznych, w tym 53 zapisane na drucie.

Dysponująca specjalistycznych sprzętem pracownia audiowizualna AIPN wykonywała także kopie na zlecenie oddziałów i delegatur, dla których zdigitalizowano zawartość 60 nośników video i 116 j.a. z nagraniami dźwiękowymi.

Systematycznie kontynuowane są prace nad cyfryzacją zbiorów kartotecznych pionu archiwalnego. W 2024 r. w Centrali zakończono digitalizację i opis kart z kartoteki ewidencyjno-operacyjnej wojskowych organów bezpieczeństwa państwa polskiego (WSW oraz Zarządu II Sztabu Generalnego Wojska Polskiego) oraz z kartoteki zdjęć sygnalitycznych. W całości zeskanowano też kilkanaście innych kartotek, w większości dotyczących represji niemieckich z okresu II wojny światowej. Rozpoczęto też digitalizację kartoteki volksdeutschów i jeńców wojennych osadzonych w obozach pracy. Ponadto skopiowano i umieszczono w Repozytorium 76 j.a. dzienników ewidencyjnych SUSW i WSW. W oddziałach największy zakres miały prace prowadzone we Wrocławiu, gdzie przede wszystkim kontynuowano skanowanie kartoteki paszportowej WUSW w Wałbrzychu, ponadto w Katowicach skanowano karty paszportowe i z innych zbiorów, w Lublinie w większości z kartoteki faktologicznej, w Krakowie z kartoteki paszportowej WUSW Kraków. Wprowadzano również i weryfikowano opisy kart w CA oraz sporządzano kopie innych pomocy ewidencyjnych.

1.3.1. Reprografia

Zgodnie z art. 33 ustawy o IPN-KŚZpNP wydawanie kopii dokumentów wnioskodawcom jest bezpłatne z wyjątkiem sporządzania i wydawania kopii w celu prowadzenia badań naukowych lub publikacji materiału prasowego, za które pobierana jest opłata. Stawki opłat, sposób ich naliczania i pobierania określa rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z 15 września 2010 r. w sprawie opłat za usługi reprodukcyjne Instytutu Pamięci Narodowej (Dz.U. 2013, poz. 1329). Zamówienia na kopie płatne realizują

oddziały i delegatury. W 2024 r. wykonano 878 takich zamówień, najwięcej w OA Warszawa (375), co wynika z dużej liczby wniosków naukowych i dziennikarskich realizowanych przez ten oddział.

Pion archiwalny sporządził skany użytkowe z 12 708 j.a. (588 210 plików cyfrowych) udostępnionych na 2439 nośnikach elektronicznych, a także wykonał 296 855 kart wydruków oraz 148 411 kart kserokopii.

1.4. Udostępnianie zasobu

Archiwum udziela informacji osobom zainteresowanym, prowadzi kwerendy i udostępnia dokumenty wnioskodawcom zewnętrznym (osobom fizycznym i prawnym) oraz pracownikom i prokuratorom Instytutu w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.

W 2024 r. do pionu archiwalnego wpłynęło łącznie 358 457 pism, zapytań i wniosków, zrealizowano 359 278. Łączną liczbę spraw, wniosków i zapytań wpływających i zrealizowanych z podziałem na jednostki organizacyjne przedstawia tabela 3.

Tabela 3. Liczba spraw, wniosków, kwerend, zapytań realizowanych w 2024 r.*

Jednostki organizacyjne	Liczba spraw, kwerend i zapytań wpływających	Liczba spraw, kwerend i zapytań zrealizowanych
AIPN	75206	75464
Białystok	21231	21076
Gdańsk	23307	23393
Katowice	22199	21973
Kraków	24386	24398
Lublin	20591	20693
Łódź	21041	21052
Poznań	21893	21952
Rzeszów	21863	22069
Szczecin	20592	20732
Warszawa	6829	7138
Wrocław	22898	22986
Del. Bydgoszcz	19834	20457
Del. Kielce	17813	18182
Del. Olsztyn	1001	1023
Del. Opole	234	155
Del. Radom	17539	16535
Razem	358457	359278

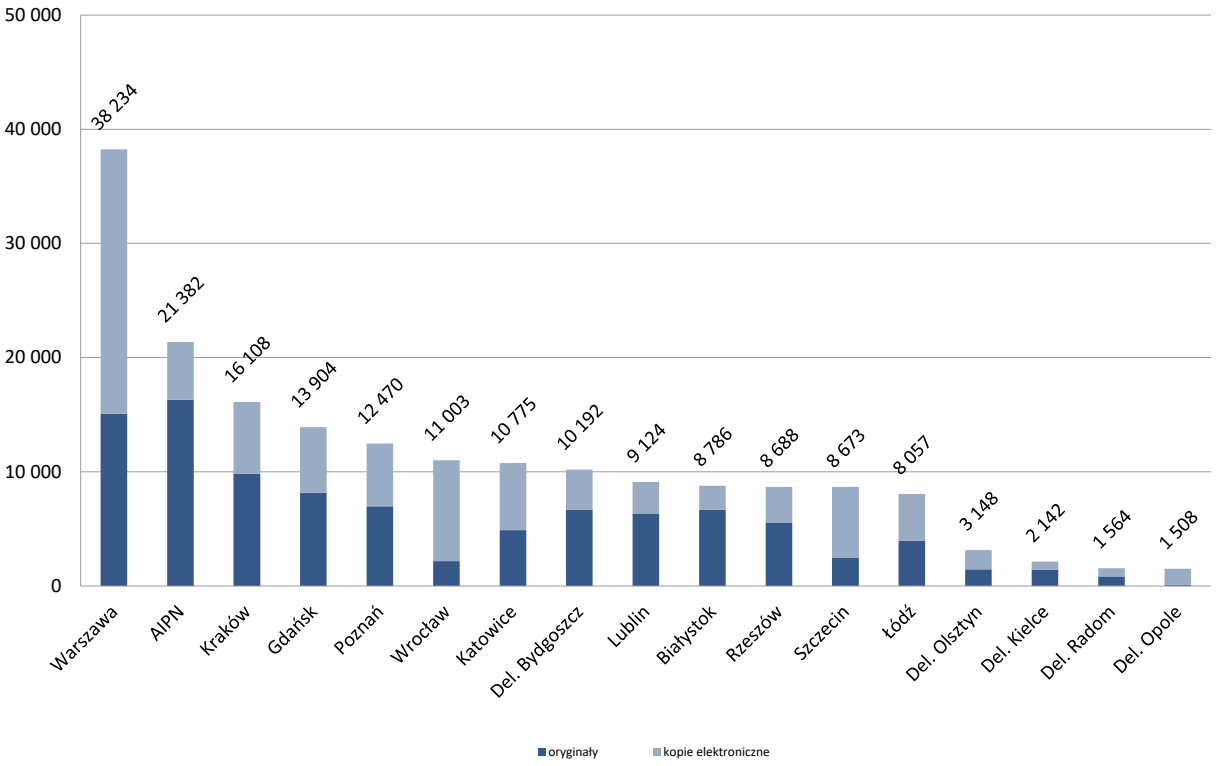
* Powyższe dane zawierają wnioski o udostępnienie dokumentów realizowane przez komórki udostępniania, wnioski o przyznanie odznaczenia KWiS, kwerendy przeprowadzane w związku z realizacją tzw. ustawy dezubekizacyjnej, zapytania kierowane do komórek informacji i sprawdzeń.

W ramach realizacji wniosków udostępniono lub wypożyczono 185 758 j.a., w tym około 47 proc. (86 779 j.a.) w formie elektronicznej.

Wnioskodawcy zewnętrzni, przede wszystkim naukowcy i dziennikarze, mogą zapoznać się z zamówionymi aktami poprzez aplikację pliki.ipn.gov.pl. W 2024 r. użytkownicy w ramach realizowanych dla nich wniosków otrzymali w ten sposób kopie cyfrowe 40 211 j.a. Dzięki postępującej cyfryzacji zasobu w niektórych przypadkach proces udostępniania może odbywać się wyłącznie drogą elektroniczną, począwszy od złożenia wniosku, po przesłanie wnioskodawcy zamówionych kopii.

Liczbę udostępnionych j.a. przestawia wykres 5.

Wykres 5. Liczba jednostek archiwalnych udostępnionych lub wypożyczonych w ramach realizacji wniosków w 2024 r.

1.4.1. Udostępnianie dokumentów i informacji o zasobie podmiotom zewnętrznym

Do pionu archiwalnego IPN wpływały wnioski przede wszystkim podmiotów realizujących zadania ustawowe (art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy o IPN-KŚZpNP), w tym sądów, prokuratur, urzędów administracji publicznej, Policji, osób fizycznych; wnioski o udostępnienie do wglądu dokumentów dotyczących wnioskodawcy lub zmarłej osoby najbliższej, względnie zmarłej osoby spokrewnionej (art. 30 ust 1 ustawy o IPN-KŚZpNP); wnioski o udostępnienie dokumentów w celu prowadzenia badań naukowych lub publikacji materiału prasowego (art. 36 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o IPN-KŚZpNP). Dane dotyczące realizacji spraw dla podmiotów zewnętrznych ilustrują tabela 4 i wykres 6.

W pierwszej z tych kategorii zarejestrowano 11 794 sprawy, przede wszystkim prowadzone dla organów wymiaru sprawiedliwości i ścigania oraz organów administracji państwowej i samorządowej. Ogółem w związku z realizacją wniosków tych podmiotów udostępniono 31 646 j.a., przy czym 61 proc. z nich w formie elektronicznej.

Dużym zainteresowaniem wciąż cieszą się wnioski o udostępnienie dokumentów dotyczących wnioskodawcy, zmarłej osoby najbliższej lub zmarłej osoby spokrewnionej. Zarejestrowano 6295 nowych spraw. Wnioskodawcom udostępniono 31 991 j.a. Obecnie z tej możliwości korzystają przede wszystkim osoby szukające informacji o swoich zmarłych przodkach i krewnych.

Naukowcy i dziennikarze skierowali łącznie 6541 wniosków. Spośród 65 569 j.a., z którymi się zapoznali, ponad dwie trzecie stanowiły kopie cyfrowe, w większości udostępnione przez wspomnianą wyżej aplikację pliki.ipn.gov.pl.

Rzadziej niż w poprzednim okresie do IPN zwracały się jednostki wojskowe o przeprowadzenie kwerend w związku z koniecznością wystawienia asyst honorowych w czasie uroczystości pogrzebo-

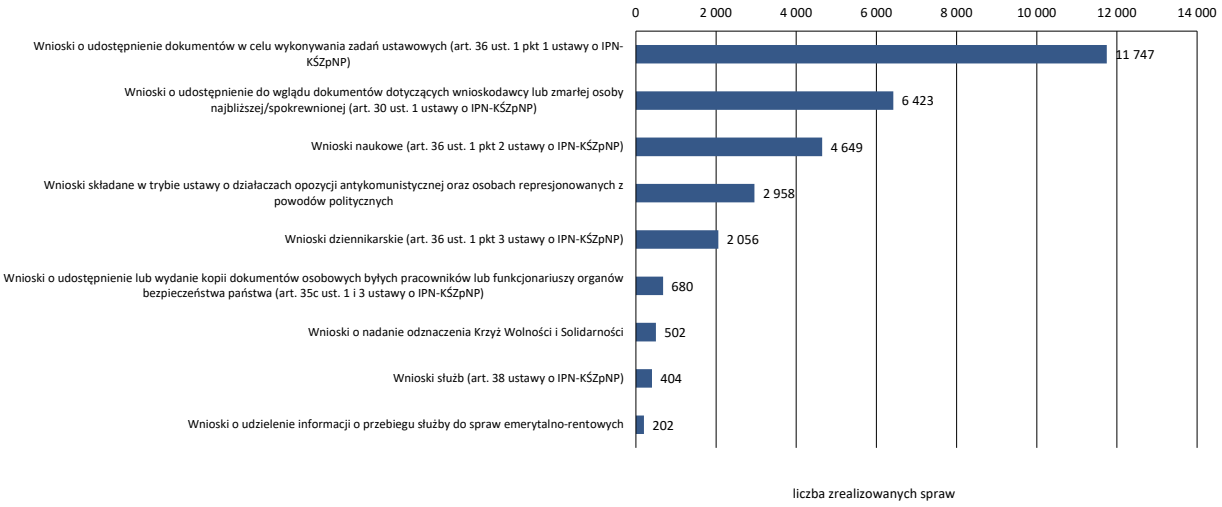
wych. W 2024 r. w Centrali IPN zrealizowano 413 takich spraw, w tym 281 kwerend na potrzeby wniosków realizowanych w oddziałach i delegaturach IPN.

Archiwiści odpowiadają również na zapytania podmiotów zewnętrznych, informując o zadaniach archiwum, zasadach dostępu do akt oraz o możliwości uzyskania pomocy w innych instytucjach. W Centrali IPN Wydział Udostępniania odpowiedział na 891 tego typu pism.

Tabela 4. Sprawy realizowane dla podmiotów zewnętrznych w 2024 r.

Jednostki organizacyjne	Liczba spraw		Liczba udostępnionych/wypożyczonych jednostek archiwalnych	
	Wpływających	Zrealizowanych ostatecznie	Razem	W tym w formie elektronicznej
AIPN	4597	4667	7655	4750
Białystok	1826	1774	5827	2041
Gdańsk	3116	3079	6236	2668
Katowice	2349	2353	6851	3692
Kraków	3321	3266	13619	6048
Lublin	1580	1624	5730	2766
Łódź	1899	1908	6394	3906
Poznań	2107	1978	6892	3440
Rzeszów	1328	1398	5287	2421
Szczecin	1863	1908	7272	4999
Warszawa	6429	6632	36914	22974
Wrocław	2638	2714	8184	6049
Del. Bydgoszcz	1252	1288	7171	2381
Del. Kielce	552	566	1018	592
Del. Olsztyn	249	263	2590	1564
Del. Opole	233	155	1508	1404
Del. Radom	402	447	1151	706
Razem	35741	36020	130299	72401

Wykres 6. Liczba spraw zrealizowanych dla podmiotów zewnętrznych (wybrane kategorie)

Wnioski o nadanie odznaczenia Krzyż Wolności i Solidarności

Do Centrali i jednostek pionu archiwalnego wpłynęło łącznie 488 wniosków o nadanie odznaczenia Krzyż Wolności i Solidarności. Wraz ze sprawami z lat wcześniejszych zrealizowano 502 wnioski, z których 182 opracowano w Centrali Instytutu, oraz zweryfikowano 320 spraw przekazanych z oddziałów i delegatur IPN. Do Kancelarii Prezydenta RP przesłano 503 wnioski spełniające wymogi formalne i sygnowane podpisem prezesa IPN.

Pion archiwalny odpowiadał za organizację 30 uroczystości wręczenia odznaczeń, podczas których prezes IPN i jego zastępcy wręczyli Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski oraz 355 odznaczeń Krzyż Wolności i Solidarności.

Informacje o działaczach opozycji antykomunistycznej uhonorowanych Krzyżem Wolności i Solidarności można znaleźć na stronie https://odznaczeni-kwis.ipn.gov.pl, która obejmuje łącznie 7497 biogramów, spośród których 424 wprowadzono w 2024 r.

Archiwum rozwija kontakty ze środowiskiem odznaczonych Krzyżem Wolności i Solidarności. Formą ich uhonorowania jest m.in. wyprodukowany z udziałem AIPN film Tomasza Łysiaka *„Którzy ogień podsycą…”*, przybliżający historię tego odznaczenia, zaprezentowany podczas uroczystej premiery w Warszawie. W czerwcu został wyświetlony w czasie spotkania Dam i Kawalerów Krzyża Wolności i Solidarności zorganizowanego przez OA Katowice wspólnie ze Śląskim Urzędem Wojewódzkim z udziałem ok. 250 odznaczonych osób. Projekcje dokumentu połączone z dyskusjami z udziałem byłych opozycjonistów odbyły się również w Gdańsku i Krakowie. Podczas uroczystości odbywającej się 13 grudnia w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie zostało podpisane porozumienie o współpracy w zakresie upowszechniania wiedzy historycznej pomiędzy IPN a Stowarzyszeniem Klub Dam i Kawalerów Krzyża Wolności i Solidarności.

Realizacja ustawy o działaczach opozycji i osobach represjonowanych z powodów politycznych

Pion archiwalny IPN realizuje wnioski składane w trybie ustawy z 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz.U. 2024, poz. 906). Dotyczą one wydania decyzji administracyjnej prezesa IPN w sprawie spełnienia warunków, o których mowa w art. 4 ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz wydania dowodów potwierdzających spełnienie warunków, o których mowa w art. 2 lub art. 3 ustawy. W trybie art. 5 ust. 5 ustawy realizowane są dla Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych wnioski o przekazanie informacji o treści zgromadzonych przez Instytut dokumentów dotyczących warunków, o których mowa w art. 2 i art. 3 oraz o przekazanie uwierzytelnionych kopii tych dokumentów.

Liczba spraw zarejestrowanych na podstawie tej ustawy jest zbliżona do odnotowanej rok wcześniej – łącznie przyjęto 2745, a zrealizowano 2958 (wraz ze sprawami wszczętymi przed 2023 r.). W sprawach prowadzonych na podstawie art. 4 ustawy wydano 1610 decyzji administracyjnych.

Realizacja ustawy dezubekizacyjnej

Pion archiwalny realizował sprawy wynikające z przepisów Ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. 2024, poz. 1121 ze zm.).

W 2024 r. Zakład Emerytalno-Rentowy MSWiA złożył 6 wniosków o wydanie informacji o przebiegu służby wskazanego funkcjonariusza na rzecz państwa totalitarnego, o której mowa w art. 13b ustawy. Informacje sporządzane były zgodnie z art. 13a ustawy na podstawie akt osobowych funkcjonariusza znajdujących się w zasobie IPN – łącznie udzielono odpowiedzi dotyczących 163 osób.

Więcej niż w roku ubiegłym wpłynęło spraw z wydziałów pracy i ubezpieczeń społecznych sądów okręgowych w związku z odwołaniami od decyzji wydawanych przez organa emerytalne w sprawie ponownego ustalenia wysokości świadczenia emerytalno-rentowego, składanymi przez byłych funkcjonariuszy. W skali kraju przyjęto łącznie 2342 wnioski.

Zwiększyła się także – do 405 – liczba wniosków byłych pracowników lub funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa państwa starających się o wydanie kopii swoich dokumentów osobowych na podstawie art. 35c ust. 3 ustawy o IPN-KŚZpNP. Ponadto byli funkcjonariusze złożyli 206 pism w sprawie weryfikacji informacji o przebiegu służby.

1.4.2. Centrum Informacji o Ofiarach II Wojny Światowej

Centrum udziela kompleksowych informacji o Polakach i obywatelach polskich innych narodowości – ofiarach represji niemieckich i sowieckich w okresie II wojny światowej i po jej zakończeniu (1939–1956). Wnioski tego typu składają zarówno komórki organizacyjne IPN, jak i podmioty zewnętrzne zainteresowane losami osób najbliższych aresztowanych, zmarłych lub zaginionych. W swojej pracy Centrum wykorzystuje oprócz materiałów archiwalnych przejętych po byłej Głównej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu elektroniczną kopię bazy Arolsen Archives zawierającą dane ponad 17 mln osób represjonowanych w czasie II wojny światowej oraz tzw. zbiór akt wschodnich i materiały przejęte na mocy umowy z Ośrodkiem „KARTA" w ramach kontynuacji dokumentacyjno-badawczego programu Indeks Represjonowanych.

W okresie sprawozdawczym do Centrum wpłynęło 13 727 zapytań, udzielono 11 678 odpowiedzi zawierających informacje pochodzące z materiałów pozostających w dyspozycji Instytutu, a także dane i adresy dotyczące innych archiwów, w których mogą znajdować się informacje o poszukiwanych osobach. Zapytania można kierować również przez kwestionariusz zamieszczony na stronie Centrum, z czego skorzystały 1234 osoby.

Centrum kontynuuje udział w realizacji wielu projektów upamiętniających ofiary reżimów totalitarnych. Z Fundacją Fort III Pomiechówek tworzona jest m.in. internetowa baza więźniów, a z Arolsen Archives Centrum współpracuje przy projekcie #everynamecounts – cyfrowego pomnika upamiętniającego ofiary zbrodni niemieckich. Inna inicjatywa ma na celu upamiętnienie miejsc pochówku obywateli polskich zmarłych i zamordowanych w ZSRS w latach 1939–1956.

1.4.3. Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945

Program ten, którego celem jest stworzenie imiennej listy obywateli polskich zamordowanych lub represjonowanych pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945, jest obecnie jednym z najważniejszych przedsięwzięć pionu archiwalnego. Jest w nim zaangażowanych obecnie 201 pracowników Instytutu, którzy uzupełniają ogólnodostępną internetową bazę straty.pl – indeks ofiar i osób represjonowanych zawierający podstawowe dane o represjach oraz wykorzystanych materiałach źródłowych. Na tym etapie prac podstawę źródłową bazy stanowi 460 000 j.a. wytypowanych w zasobie archiwalnym Centrali, oddziałów i delegatur IPN.

W 2024 r. archiwiści opracowali 166 730 j.a., na podstawie których wprowadzili do bazy 478 089 nowych rekordów. W projekcie uczestniczy też pion śledczy IPN, którego pracownicy na podstawie 1108 tomów akt śledczych uzupełnili bazę o 15 404 rekordy. Ponadto scalono 246 822 rekordy wprowadzone do bazy, dotyczące tych samych osób, ale pochodzące z różnych źródeł. Na podstawie formularzy przesłanych przez osoby prywatne dodano 659 rekordów.

Równolegle do prac dokumentacyjnych przeprowadzono modyfikację techniczną bazy oraz przygotowania do wdrożenia nowej wersji strony internetowej.

Popularyzacji projektu służyła szeroko zakrojona akcja informacyjna. W jej ramach zorganizowano dwie konferencje prasowe z udziałem prezesa IPN dr. Karola Nawrockiego promujące bazę straty.pl i nową odsłonę projektu. Pod hasłem „Pamięć przetrwa dzięki Tobie" 31 października pion archiwalny rozpoczął ogólnopolską akcję mającą na celu rozpowszechnianie wiedzy o programie i bazie straty.pl.

W ramach kampanii tego dnia na ulicach polskich miast pojawili się wolontariusze rozdający materiały informacyjne oraz zachęcający do wypełniania formularzy zgłoszeniowych do bazy. W akcję zaangażowały się zarówno instytucje, organizacje, jak i osoby prywatne.

1.4.4. Wnioski służbowe

Digitalizacja znacząco ułatwiła prokuratorom i pracownikom biur merytorycznych dostęp do zasobu IPN, przede wszystkim dzięki możliwości bezpośredniego wglądu w kopie akt zgromadzone w Repozytorium Cyfrowym. Pisemne wnioski o udostępnienie dokumentów do celów służbowych dotyczą teraz udostępnienia dokumentów niejawnych, dokumentów w formie oryginałów lub przeprowadzenia przez archiwistów szczegółowej kwerendy połączonej z udostępnieniem wytypowanych materiałów.

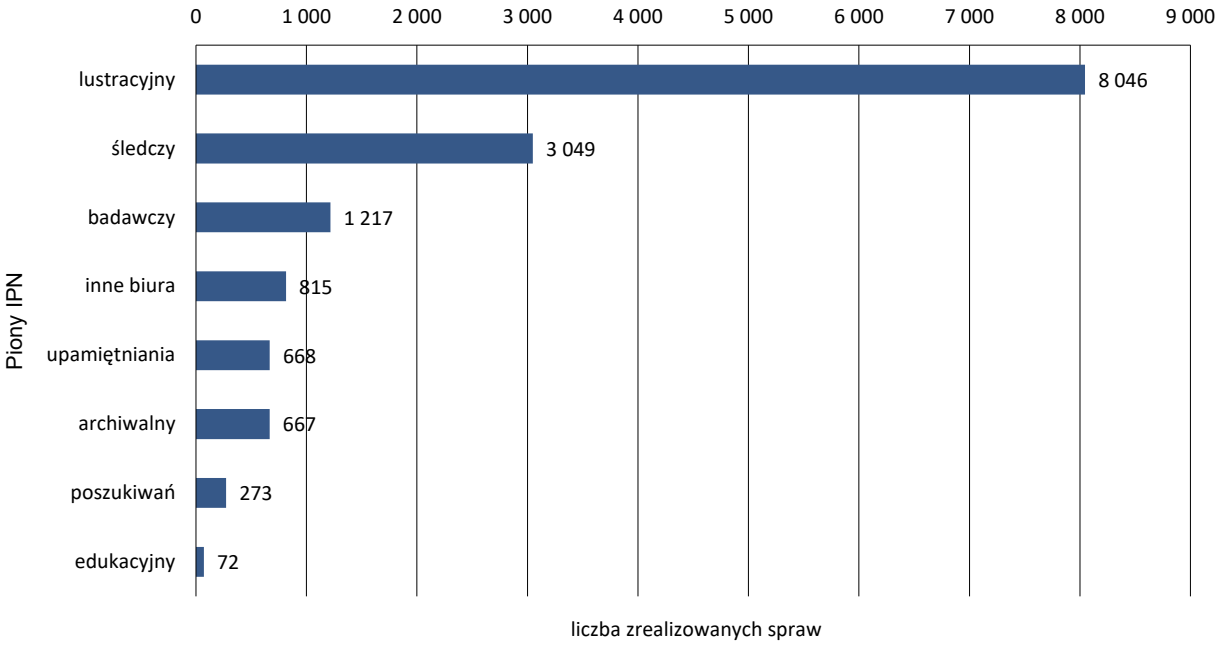
Komórki udostępniania przyjęły 14 455 wniosków służbowych. W całym kraju pracownicy pionu archiwalnego udostępnili prokuratorom i innym pracownikom Instytutu 30 603 j.a. w oryginale oraz 7319 j.a. w postaci kopii cyfrowych (szczegółowe dane prezentuje tabela 5 i wykres 7). Pracownicy innych pionów merytorycznych IPN pobrali ponadto z Repozytorium 212 032 cyfrowe kopie akt.

Na potrzeby kwerend prowadzona jest także wysyłka akt pomiędzy jednostkami pionu archiwalnego. W związku z wypożyczeniami zrealizowano 9270 spraw, przesyłając 17 537 j.a.

Tabela 5. Realizacja wniosków służbowych przez pion archiwalny w 2024 r.

Jednostki organizacyjne	Liczba spraw		Liczba wypożyczonych jednostek archiwalnych	
	Wpływających	Zrealizowanych ostatecznie	Razem	W tym w formie elektronicznej
AIPN	3641	3927	9055	308
Białystok	896	867	2757	65
Gdańsk	781	747	2414	1575
Katowice	1885	1844	2530	854
Kraków	911	896	2383	222
Lublin	576	625	2373	3
Łódź	621	627	1660	172
Poznań	649	630	4908	1442
Rzeszów	1955	1908	2685	0
Szczecin	359	376	882	673
Warszawa	400	506	1320	162
Wrocław	399	404	1103	1064
Del. Bydgoszcz	562	621	2440	587
Del. Kielce	554	541	759	118
Del. Olsztyn	58	64	484	61
Del. Opole	1	0	0	0
Del. Radom	207	224	169	13
Razem	14455	14807	37922	7319

Wykres 7. Liczba wniosków służbowych z poszczególnych pionów IPN zrealizowanych w 2024 r.

Pracownicy pionu archiwalnego prowadzili rozległe kwerendy do ogólnopolskich śledztw, projektów badawczych oraz upamiętnień. Wśród nich wymienić można m.in. kwerendy dotyczące: funkcjonariuszy policji niemieckiej i policji granatowej z posterunków w Strzyżowie i Błażowej w czasie okupacji niemieckiej, przekroczenia uprawnień przez funkcjonariuszy SB oraz WSW polegającego na wytypowaniu do odbycia czynnej służby wojskowej bez podstawy prawnej kilkudziesięciu osób powołanych w ramach ćwiczeń wojskowych na terenie Dolnego Śląska w latach 1982–1983, I Alertu ZHP – akcji poszukiwania miejsc walki i martyrologii z okresu II wojny światowej, Tygodnia Kultury Ukraińskiej w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w latach 1988–1989 oraz zamordowanej przez Niemców za pomoc Żydom Katarzyny Filipek, uhonorowanej pośmiertnie tytułem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata.

1.4.5. Kwerendy i sprawdzenia w zasobie ewidencyjnym

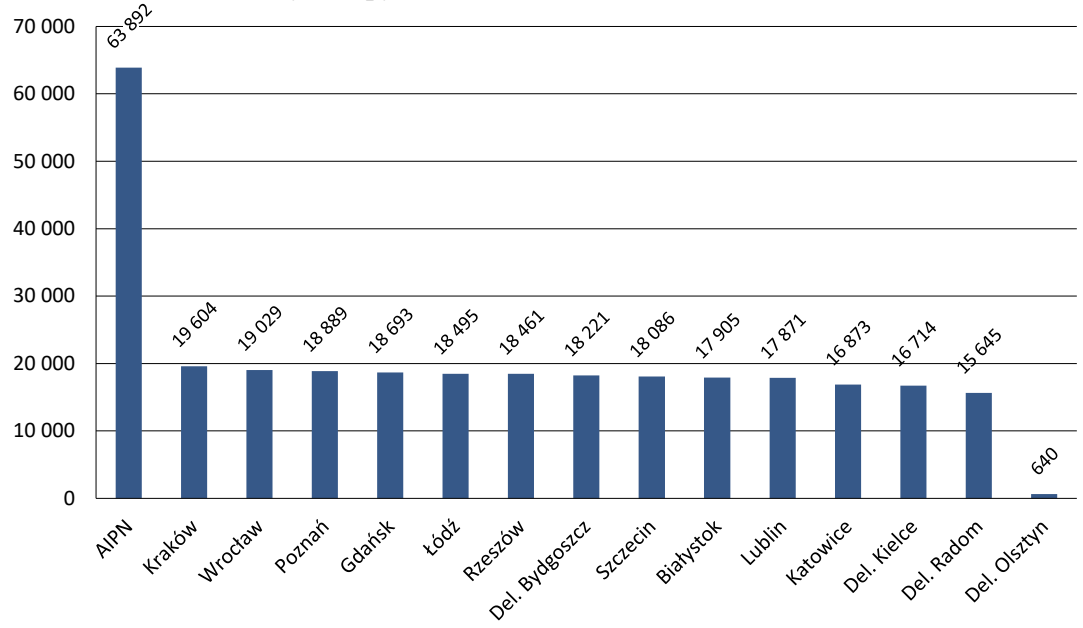
Na podstawie danych z kartotek i innych pomocy ewidencyjnych pion archiwalny udziela informacji do kwerend prowadzonych przez pracowników IPN oraz dla służb specjalnych.

Istotną zmianę w systemie pracy przyniosło wspomniane wcześniej wdrożenie we wrześniu modułu elektronicznych zapytań ewidencyjnych w CA. Dzięki niemu zapytania są przetwarzane szybciej, ponadto system ułatwia dostęp do odpowiedzi z wcześniej przeprowadzonych kwerend. Obecnie z modułu korzystają pracownicy pionu archiwalnego, jednak uprawnienia do niego zostaną udostępnione również pracownikom innych komórek merytorycznych IPN, którzy korzystają z CA i wystawiają zapytania.

W 2024 r. jednostki pionu archiwalnego przyjęły 299 068 zapytań. W wyniku sprawdzeń udzielono odpowiedzi na 299 018 zapytań, w tym również na złożone w poprzednim okresie sprawozdawczym. Najwięcej kwerend zrealizowano dla pionu lustracyjnego (wpłynęło 200 570 zapytań, udzielono 200 281 odpowiedzi), a jedna czwarta przypadła na komórki archiwum w związku z realizowanymi wnioskami (wpłynęło 76 913 zapytań, udzielono 76 196 odpowiedzi). W porównaniu do poprzedniego roku wzrosła liczba zapytań kierowanych przez pracowników innych pionów IPN, którzy łącznie złożyli 6779 zapytań (zrealizowano 6845). W tej kategorii najliczniejsze były kwerendy dla pionu upamiętniania (6243 nowe zapytania, czyli o połowę więcej niż w 2023 r.).

Ze służb specjalnych wpłynęło 14 806 zapytań, natomiast zrealizowano dla nich 15 696, przy czym prawie wszystkie wykonano w Centrali IPN. Szczegółowe dane dotyczące liczby zrealizowanych zapytań ewidencyjnych prezentuje wykres 8.

Wykres 8. Liczba zrealizowanych zapytań w 2024 r.

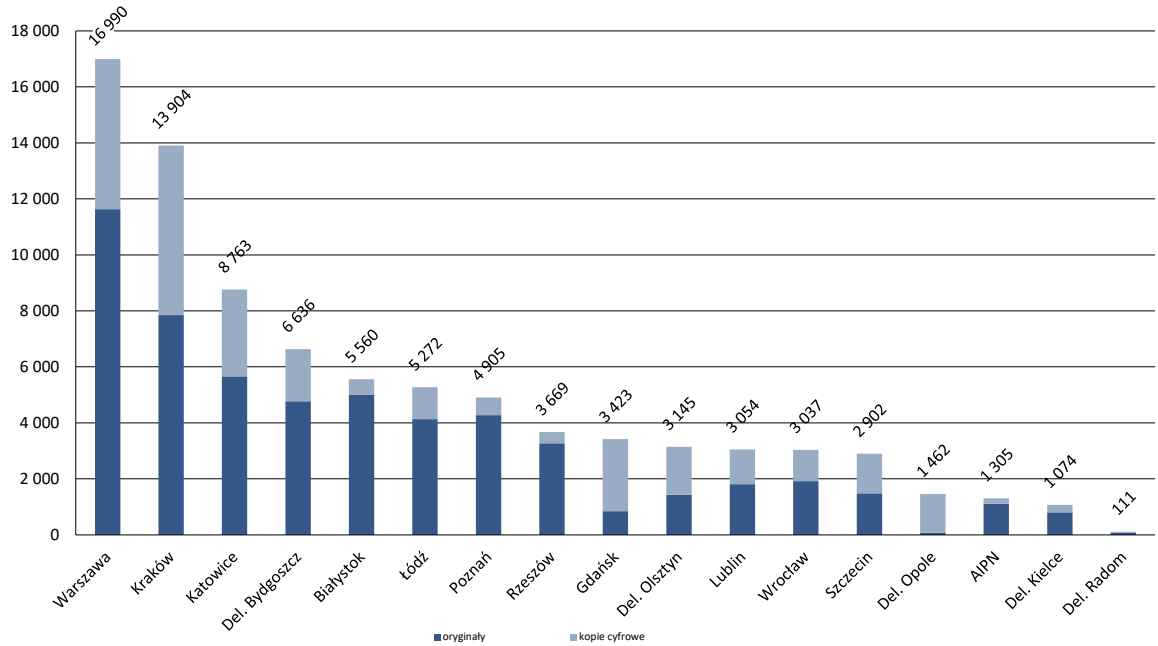
1.4.6. Praca czytelni

Wnioskodawcy zapoznają się z dokumentami w czytelniach akt oddziałów, delegatur i punktów zamiejscowych IPN lub w pracowni naukowej w siedzibie AIPN w Warszawie. Zapewniono w nich dostęp do elektronicznych pomocy archiwalnych oraz archiwaliów w formie cyfrowej za pośrednictwem modułów CA: DigiArch służącego do przeglądania kopii z Repozytorium Cyfrowego oraz modułu multimedialnego. W czytelni OA Warszawa oraz w pracowni w Centrali można skorzystać także z elektronicznej kopii bazy Arolsen Archives. Czytelnie dysponują również podręcznymi księgozbiorami.

W 2024 r. odnotowano 9698 wizyt, podczas których udostępniono 85 212 j.a., w tym ponad jedną trzecią w formie elektronicznej – 29 054 j.a.

Szczegółowe dane dotyczące liczby jednostek archiwalnych udostępnionych w czytelniach IPN prezentuje wykres 9.

Wykres 9. Liczba jednostek udostępnionych w czytelniach w poszczególnych jednostkach (z podziałem na oryginały i kopie cyfrowe)

1.5. Działalność naukowa i popularyzatorska

Publikacja wyników badań nad zasobem, opracowywanie edycji źródłowych oraz przygotowywanie i realizacja projektów edukacyjnych w Centrali AIPN należą do zadań Wydziału Badań i Edukacji Archiwalnej. W niektórych jednostkach terenowych Instytutu za edycję źródeł odpowiadają wydzielone stanowiska, jednak w różne formy aktywności naukowej i popularyzatorskiej są zaangażowani także pracownicy innych komórek pionu archiwalnego.

1.5.1. Publikacje

Pion archiwalny przygotował szereg publikacji, w tym wydawnictwa źródłowe. W serii „Aparat represji wobec księdza Jerzego Popiełuszki" ukazał się 4. tom pod tytułem *Sprawa ks. Jerzego Popiełuszki w dokumentach Ministerstwa Bezpieczeństwa Państwowego Niemieckiej Republiki Demokratycznej*. We współpracy z OA Gdańsk opublikowano trzeci tom wydawnictwa *Kryptonim „Klan". Służba Bezpieczeństwa wobec NSZZ „Solidarność" w Gdańsku* dotyczący okresu od października 1981 do listopada 1983 r. Efektem współpracy AIPN ze Służbą Bezpieczeństwa Ukrainy oraz Instytutem Badań Politycznych i Narodowościowych Narodowej Akademii Nauk Ukrainy im. I.F. Kurasa był 11. tom serii „Polska i Ukraina w XX wieku. Nieznane dokumenty z archiwów służb specjalnych" zatytułowany *Operacje deportacyjne NKWD 1940–1941 / Депортаційні операції НКВД: 1940–1941*.

Ukazała się także edycja listów Kornela Makuszyńskiego do żony Janiny i teściów pod tytułem *„Cudnej mimozie – wstrętna pokrzywa"*. W rocznicę wybuchu II wojny światowej i powstania warszawskiego wydano album *Warszawa nie umiera nigdy. Henryk Śmigacz – fotograf walczącej stolicy (1939, 1944)* upamiętniający tego zapomnianego warszawskiego fotografa i fotoreportera. Na bazie materiałów pozyskanych z ukraińskich obwodowych archiwów państwowych powstała książka *Bez winy i bez przyszłości. Losy członków rodzin „zdrajców ojczyzny" represjonowanych na mocy rozkazu NKWD nr 00486*, będąca pierwszą publikacją poświęconą rozkazowi NKWD z 1937 r., na mocy którego represjonowano członków rodzin osób skazanych w ramach tzw. operacji polskiej. Archiwum IPN zredagowało 8. tom prezentujący materiały sympozjum naukowego z cyklu „Symposia Archivistica" pod tytułem *Naukowy charakter pracy archiwisty*. W 2024 r. ukazał się również 16. tom periodyku naukowego „Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej".

Archiwistki OA Białystok opracowały *Inwentarz kolekcji Zdzisława Gwozdka*, cennego zbioru poświęconego działalności AK na Białostocczyźnie. Naczelnik OA Wrocław jako współautor przygotował w formie albumowej przewodnik biograficzny *Niezłomni z Osobowic* ukazujący postacie uczestników podziemia niepodległościowego pochowanych w kwaterach więziennych cmentarza Osobowickiego we Wrocławiu w latach 1948–1956. Pracownik Delegatury IPN w Radomiu w książce *U zarania radomskich skrzydeł* przybliżył historię przedwojennej Szkoły Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Sadkowie koło Radomia. Pracownicy pionu archiwalnego opracowywali również katalogi wystaw: „Droga i dziedzictwo. Dzieje rodziny Moszoro / Camino y Legado. Historia de la Familia Moszoro" (Centrala AIPN), „Ofiary zbrodni w Ponarach pod Wilnem 1941–1944" (OA Gdańsk), „Przerwana historia. Losy krakowskich Żydów w czasie II wojny światowej" (OA Kraków) i „Siedem twarzy Sergiusza Piaseckiego" (OA Wrocław).

1.5.2. Działalność naukowa, popularyzatorska i edukacyjna

Najważniejszym przedsięwzięciem wystawienniczo-edukacyjnym pionu archiwalnego była ekspozycja „Droga i dziedzictwo. Dzieje rodziny Moszoro / Camino y Legado. Historia de la Familia Moszoro", dokumentująca losy rodziny polskich emigrantów osiadłych w Argentynie. Partnerem wydarzenia jest Muzeum Niepodległości w Warszawie, a jego honorowym patronem Ambasada Argentyny w Polsce. Ekspozycji towarzyszy bogaty program wydarzeń obejmujący spotkania otwarte oraz lekcje.

Pracownik OA Katowice przygotował ekspozycję „Papierowa amunicja", prezentującą wydawnictwa drugiego obiegu w PRL w latach 1976–1989 na przykładzie prasy bezdebitowej środowisk młodzieżo-

wych oraz Regionu Podbeskidzie NSZZ „Solidarność". Z okazji rocznicy powstania warszawskiego w siedzibie OA Warszawa archiwiści stworzyli czasową ekspozycję „Powstańcy warszawscy – plac Krasińskich". W delegaturze w Radomiu powstała wystawa elementarna upamiętniająca radomianina kpt. Eugeniusza Stasieckiego, który zginął w czasie powstania warszawskiego. OA Wrocław uczestniczyło w wielu przedsięwzięciach związanych z obchodami 60. rocznicy śmierci Sergiusza Piaseckiego, m.in. w opracowaniu ekspozycji „Siedem twarzy Sergiusza Piaseckiego".

Kontynuowane były także ekspozycje: „»Błogosławieni Sprawiedliwi, albowiem…« Opowieść o rodzinie Ulmów" w Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej oraz „»Ramię krzep – Ojczyźnie służ«. Historia Sokolstwa Polskiego w Ameryce" w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku i Muzeum Bitwy Warszawskiej 1920 r. w Radzyminie.

Wśród konferencji organizowanych przez AIPN wyróżnić można międzynarodową konferencję naukową „Archiwa aparatu bezpieczeństwa PRL – struktury, organizacja, działalność" z udziałem badaczy z Ukrainy, Węgier i Niemiec. Archiwum w Centrali współorganizowało też ogólnopolską konferencję naukową „Materiały do życia i działalności abp. Antoniego Baraniaka w archiwach kościelnych i państwowych" oraz ósmą edycję ogólnopolskiej konferencji archiwistów i historyków „*Educare necesse est…*", pod hasłem „Życie codzienne w dokumencie, historiografii i dydaktyce od średniowiecza do końca XX w.". Cykliczne spotkanie odbywające się z okazji Światowego Dnia Dziedzictwa Audiowizualnego przygotowane po raz szesnasty przez archiwistów z Centrali IPN poświęcono tym razem tematowi fotografii jako formy oporu w latach 1939–1945. W Lublinie odbyła się konferencja popularnonaukowa „Żołnierze Niezłomni – historia i przywracanie pamięci" dotycząca postaci Hieronima Dekutowskiego ps. „Zapora".

Archiwum w Centrali współuczestniczyło z węgierskim Archiwum Historycznym Państwowych Służb Bezpieczeństwa w organizacji warsztatów dla Międzynarodowej Sieci Instytucji Archiwalnych Zajmujących się Aktami Tajnych Służb, dotyczących zagadnienia digitalizacji i zastosowania sztucznej inteligencji w pracy archiwów.

Czytelnicy mieli okazję spotkać się z autorami publikacji AIPN, m.in. w ramach promocji 4. tomu *Leksykonu bezpieki* w Krakowie i Bydgoszczy, książki *Bez winy i bez przyszłości. Losy członków rodzin „zdrajców ojczyzny" represjonowanych na mocy rozkazu NKWD nr 00486*, 11. tomu serii „Polska i Ukraina w XX wieku. Nieznane dokumenty z archiwów służb specjalnych" i albumu *Warszawa nie umiera nigdy. Henryk Śmigacz – fotograf walczącej stolicy (1939, 1944)* w Warszawie. Z okazji 40. rocznicy zamordowania ks. Jerzego Popiełuszki zaprezentowano także serię materiałów źródłowych „Aparat represji wobec ks. Jerzego Popiełuszki" podczas dyskusji w Warszawie, Łodzi i Bydgoszczy. Trzeci tom serii *Sprawa ks. Jerzego Popiełuszki w dokumentach wywiadu MSW* został wyróżniony w ostatniej edycji Nagrody Stowarzyszenia Wydawców Katolickich FENIKS. O roli „Przeglądu Archiwalnego Instytutu Pamięci Narodowej" dyskutowano w czasie panelu w ramach Katowickich Targów Książki. We Wrocławiu promowano publikację *Niezłomni z Osobowic.*

W 2024 r. została uruchomiona nowa strona internetowa w języku angielskim securityarchives.eu zawierająca informacje dotyczące Międzynarodowej Sieci Instytucji Archiwalnych Zajmujących się Aktami Tajnych Służb oraz jej organizacji członkowskich. Pion archiwalny kontynuuje też rozbudowę portali i baz internetowych opracowanych w latach poprzednich, w tym m.in. Bazy Ofiar Zbrodni Wołyńskiej oraz Bazy Internowanych w Stanie Wojennym w PRL.

Pion archiwalny z powodzeniem wykorzystuje internet do promocji zasobu i swojej działalności, m.in. poprzez materiały zamieszczane na Facebooku, stronach IPN czy w serwisie Spotify. Archiwiści współpracują z innymi mediami, uczestnicząc w przygotowaniu audycji radiowych i telewizyjnych, w tym m.in. w ramach cykli telewizyjnych „Republika historii" dla TV Republika, „Wielkopolska każdego dnia" dla TVP 3 Poznań i w serii audycji Radia Plus Radom „Historia, jakiej nie znacie". Pracownik AIPN pomagał w realizacji filmu dokumentalnego You are not alone / Nie jesteście sami w reż. Mirosława Basaja.

Archiwum angażuje się w działalność edukacyjną skierowaną przede wszystkim do nauczycieli i uczniów. Wśród takich inicjatyw wspomnieć należy o cyklu warsztatów dla nauczycieli współorga-

nizowanych z MSCDN, którego jedna z edycji nawiązywała do rocznicy powstania warszawskiego. Zajęcia poświęcone rodzinie Ulmów przygotowano dla nauczycieli z Podkarpacia. Centrala IPN zorganizowała dla ponad 700 uczniów 33 lekcje i warsztaty archiwalne – również za granicą – według tematycznych scenariuszy dostosowanych do różnych etapów edukacyjnych. Uzupełnieniem oferty edukacyjnej dla młodzieży ze szkół ponadpodstawowych były mobilne gry miejskie przeprowadzone przez AIPN dla 269 uczniów. Prawie sto lekcji dla dzieci i młodzieży oraz warsztatów dla studentów odbyło się w siedzibach archiwów oddziałów i delegatur.

Kontynuowany był we współpracy z Izbą Pamięci „Strzelecka 8" projekt wystawienniczo-edukacyjny „Historia w artefaktach zapisana", którego celem jest popularyzacja zbiorów IPN przez prezentację artefaktów z zasobu Archiwum w formie miniwystaw ukazujących oryginalne przedmioty oraz biografie osób, do których one należały. W 2024 r. AIPN przygotowało pięć ekspozycji z tego cyklu poświęconych: Marii Marynowskiej, Ewie Stolarskiej, gen. Stefanowi Dembińskiemu, Teofilowi Starzyńskiemu i Waldemarowi Baczakowi.

Wśród innych przedsięwzięć pionu archiwalnego wspomnieć należy m.in. o pikniku edukacyjnym „Ostra Brama '44", zorganizowanym na warszawskim Osiedlu Wilno we współpracy z Urzędem Dzielnicy Warszawa-Targówek m.st. Warszawy i Towarzystwem Przyjaciół Wilna i Ziemi Wileńskiej (oddział w Warszawie). Archiwa w Białymstoku, Gdańsku, Katowicach, Łodzi, we Wrocławiu i w Bydgoszczy wzięły udział w kolejnej edycji Nocy Muzeów. Pracownicy OA Katowice podczas 8. Śląskiego Festiwalu Nauki w Katowicach przygotowali dla zwiedzających stoisko „Tajemnicze archiwum". Cykle otwartych spotkań edukacyjno-popularyzatorskich kontynuowały OA Kraków („Środy archiwalne") i OA Poznań („Wtorek z dokumentem"). Okazją do prezentacji działalności pionu archiwalnego była też uroczystość otwarcia nowej siedziby delegatury w Kielcach. Po raz siódmy OA Białystok zorganizowało konkurs „Historia najnowsza Polski w poezji dzieci i młodzieży" dla uczniów szkół z województw podlaskiego oraz warmińsko-mazurskiego.

2. Działalność popularyzatorska i edukacyjna

W okresie sprawozdawczym Instytut Pamięci Narodowej zrealizował szereg istotnych projektów edukacyjnych, koncentrując się na ważnych rocznicach historycznych oraz działaniach patriotycznych. Odbywały się one zarówno w Polsce, jak i za granicą, angażowano do nich dzieci, młodzież, nauczycieli oraz społeczności lokalne. Kluczowe projekty skupiały się na upamiętnieniu 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego, walk o Monte Cassino oraz zbrodni katyńskiej. Zorganizowano także liczne warsztaty historyczne, prelekcje oraz interaktywne zajęcia tematyczne, które łączyły edukację z zabawą i aktywnością fizyczną. Dzięki zaangażowaniu Biura Edukacji Narodowej, Oddziałowych Biur Edukacji Narodowej oraz Biura Przystanków Historia wydarzenia te przyczyniły się do popularyzacji wiedzy historycznej w nowoczesny i przystępny sposób.

W ramach obchodów 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego odbyły się m.in. Bieg Pamięci Powstańców Warszawskich w Myślęcinku, gala Wojewódzkiego Konkursu Wiedzy o Powstaniu Warszawskim oraz plenerowy koncert pieśni patriotycznych na pl. Litewskim w Lublinie, który zgromadził około 1500 uczestników.

Rocznica walk o Monte Cassino została upamiętniona warsztatami, wykładami oraz publikacjami, takimi jak zeszyt *Bitwa pod Monte Cassino 1944 r. Łamigłówki* i komiks *Monte Cassino 1944. Bitwa Dziesięciu Armii*. Ważnym wydarzeniem był także projekt edukacyjny „IPN Młodych", który zgromadził ponad 500 uczniów.

Na uwagę zasługują również wystawy „Zło dobrem zwyciężaj. Ks. Jerzy Popiełuszko na Wybrzeżu Gdańskim" oraz „Archeologia zbrodni. Niemieckie zbrodnie w chojnickiej Dolinie Śmierci." Prezentowane w różnych lokalizacjach, przybliżały dramatyczne wydarzenia z historii Polski. Dzięki różnorodnym działaniom IPN skutecznie popularyzował wiedzę historyczną w sposób nowoczesny i angażujący odbiorców.

2.1. Kształcenie nauczycieli – seminaria i szkolenia

„1. Dywizja Pancerna generała Stanisława Maczka" – szkolenie online na platformie Teams dla nauczycieli – wykład merytoryczny oraz prezentacja wybranych materiałów edukacyjnych. Rzeszów – 16 stycznia, 8 października – liczba uczestników: 46. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów, OBBH Rzeszów.

„II Rzeczpospolita – próba bilansu" – szkolenie dla nauczycieli przedmiotów humanistycznych z województwa warmińsko-mazurskiego we współpracy z Warmińsko-Mazurskim Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Olsztynie – wykład wprowadzający „Między Gdynią a Berezą… Pytania o II Rzeczpospolitą"; część warsztatowa przeprowadzona z wykorzystaniem pakietu edukacyjnego IPN „MultiHISTORIA" – nauczyciele otrzymali komplet materiałów edukacyjnych IPN – 29 sierpnia. Odpowiedzialny: REN DIPN w Olsztynie.

XVIII Polonijne Spotkania z Historią Najnowszą – województwo mazowieckie i wielkopolskie – wspieranie merytoryczne i metodyczne nauczania historii najnowszej poza granicami kraju – wykłady o historii Polski w latach 1918–1989, ze szczególnym uwzględnieniem II wojny światowej i fenomenu Polskiego Państwa Podziemnego, represji niemieckich i sowieckich wobec obywateli polskich,

zbrodni wołyńskiej, a także tematów związanych z podziemiem niepodległościowym po 1944 r. i walką Kościoła z systemem komunistycznym oraz cenzurą w PRL; zajęciom teoretycznym towarzyszyły warsztaty dotyczące najnowszych metod nauczania oraz pracy z materiałami edukacyjnym IPN. W ramach projektu podczas spaceru edukacyjnego pracownik OBEN Poznań zapoznał uczestników z miejscami kultury i dziedzictwa w Poznaniu (4 lipca). Uczestnicy: polscy nauczyciele z całego świata – 22 osoby – Warszawa, Rogalin, Poznań, 1–7 lipca. Odpowiedzialna: Centrala BEN.

„Archiwum Pełne Pamięci" – wykład pracownika dotyczący projektu „Archiwum Pełne Pamięci" dla członków Oddziału Miejskiego PTTK im. ks. Jana Wiśniewskiego w Radomiu (17 kwietnia); mieszkańców parafii pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Radomiu (15 maja – liczba uczestników: ok. 20). Odpowiedzialny: WA DIPN w Radomiu.

„Bitwa o Monte Cassino. 17 stycznia – 19 maja 1944 r." – prelekcja historyka DIPN w Radomiu oraz projekcja filmu poświęconego bitwie o Monte Cassino – słuchacze Instytutu Trzeciego Wieku działającego przy radomskiej delegaturze – 15 maja – liczba uczestników: ok. 40 osób. Odpowiedzialni: asystent prasowy, WSEN DIPN w Radomiu.

„Duchowni katoliccy diecezji włocławskiej w niemieckich obozach w Konstantynowie Łódzkim i KL Dachau" – wykład dla nauczycieli historii we współpracy z Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego – Sieradz, 23 października. Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

„Działalność ziemiaństwa w okresie międzywojennym. Trzeba ujrzeć i zdobyć swoje miejsce..." – projekt edukacyjny, edycja 2024/2025, współorganizowany przez OIPN Kraków, Fundację im. Zofii i Jana Włodków, Polskie Towarzystwo Ziemiańskie Oddział Kraków; podczas inauguracyjnej dyskusji wzięli udział dr hab. Jerzy Gapys (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach), prof. Tomasz Kargol (UJ), dr Łukasz Chrobak (OIPN Rzeszów) oraz dr Marcin Chorązki (OIPN Kraków) – Kraków, 17 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

„Edukacyjne materiały IPN w nauczaniu historii" – szkolenie dla nauczycieli przedmiotów humanistycznych z Gorzowa Wielkopolskiego, omówienie m.in. metody wykorzystania materiałów edukacyjnych, w tym gier i komiksów w nauczaniu historii – Gorzów Wielkopolski, 17 kwietnia – liczba uczestników: 33. Odpowiedzialne: OBEN Łódź, OBEN Szczecin, DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

„Getta prowincjonalne" – seminarium dla nauczycieli zorganizowane przez Muzeum Getta Warszawskiego, przeprowadzone przez historyka DIPN w Radomiu – prelekcja dotycząca getta w Zwoleniu – 24 sierpnia – liczba uczestników: ok. 100. Odpowiedzialny: WSBH DIPN w Radomiu.

„Gry edukacyjne IPN jako narzędzie wspierające proces uczenia się" – warsztaty dla nauczycieli w Centrum Edukacji Nauczyciel w Łomży – 9 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Historia Alicji Wnorowskiej" – seminarium w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Przemyślu z udziałem Stanisława Wnorowskiego (syna bohaterki szkolenia) oraz uczniów klasa IV I Liceum Ogólnokształcącego w Przemyślu – składało się z części teoretycznej i warsztatowej, podczas której analizowano wybrane teksty źródłowe – 3 grudnia – liczba uczestników: 43 (20 nauczycieli i 23 uczniów). Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Historia nie jest nudna! Edukacja historyczna dla najmłodszych z wykorzystaniem materiałów IPN" – szkolenie w Centrum Edukacyjnym IPN Przystanek Historia w Poznaniu dla nauczycieli z wykorzystaniem: pakietu edukacyjnego „MultiHISTORIA", „Zwierzęca Brygada", gry planszowej „W drodze na Pewukę!", nowych materiałów edukacyjnych dla przedszkolaków i uczniów klas I–III szkół podstawowych dotyczących powstania wielkopolskiego „Zwycięskie powstanie wielkopolskie 1918–1919" – 9 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Historia Rodziny Ulmów" – szkolenie dla nauczycieli – wykład oraz prezentacja wybranych materiałów edukacyjnych i tekstów źródłowych – Sanok (13 lutego), Przeworsk (25 marca). Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Idą, idą pancry na »Wujek«" – wyjazdowe szkolenie w Katowicach dla nauczycieli przedmiotów humanistycznych z terenu Mazowsza w związku z 43. rocznicą wprowadzenia stanu wojennego. Uczestnicy odwiedzili Śląskie Centrum Wolności i Solidarności znajdujące się na terenie KWK „Wu-

jek", zapoznali się z historią stanu wojennego oraz pacyfikacją kopalni – Katowice, 30 listopada – liczba uczestników: 30. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„Jak tworzyć gry terenowe dla uczniów" – warsztat dla nauczycieli Szkoły Podstawowej nr 2 w Kasinie Wielkiej – 17 października. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

„Jak uczyć o I wojnie światowej" – szkolenie dla nauczycieli w Wojewódzkim Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Skierniewicach – 24 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

„Jak uczyć o II wojnie światowej" – szkolenie dla nauczycieli w Wojewódzkim Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Zgierzu – 30 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

„Jak Wielkopolanie zwyciężyli w powstaniu? Geneza, przebieg i skutki powstania wielkopolskiego 1918–1919" – szkolenie dla nauczycieli w Przystanku Historia IPN w Poznaniu – 12 grudnia – liczba uczestników: ok. 34. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Kobiety w powstaniu warszawskim" – warsztaty edukacyjne dla nauczycieli polonijnych podczas XVIII Polonijnego Spotkania z Historią Najnowszą, przeprowadzone przez historyków OBEN Warszawa – Warszawa – 2 lipca – liczba uczestników: 25. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„Kruchość i siła, czyli rzecz o kobietach radomskiego Czerwca '76" – prelekcja historyka DIPN w Radomiu dla słuchaczy Instytutu Trzeciego Wieku przy radomskiej delegaturze: wykład i prezentacja materiałów archiwalnych oraz zdjęć dotyczących wydarzeń sprzed blisko 50 lat – 5 czerwca – liczba uczestników: ok. 50 osób. Odpowiedzialni: WA DIPN w Radomiu, asystent prasowy.

„Ku sportowej wolności – sportsmenki w okresie międzywojnia" – wykład podczas szkolenia dla nauczycieli przedmiotów humanistycznych w Centrum Edukacyjnym IPN Przystanku Historia im. Kornela Morawieckiego we Wrocławiu – 10 czerwca. Odpowiedzialni: OBEN Wrocław, OBEN Łódź.

„Kultura niezależna w PRL" – warsztaty dla nauczycieli współorganizowane z Miejskim Ośrodkiem Doradztwa Metodycznego – Białystok, 11 grudnia – liczba uczestników: 8. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Lekcja opowiedziana inaczej. Prezentacja portalu opowiedziane.ipn.gov.pl oraz scenariuszy lekcji stworzonych na podstawie nagrań relacji Świadków Historii" – warsztaty dla nauczycieli szkół podstawowych i ponadpodstawowych przeprowadzone w Centralnym Przystanku Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie – 5 października – liczba uczestników: 32. Odpowiedzialne: BEN Centrala.

„Losy ludności cywilnej podczas powstania warszawskiego" – szkolenie dla nauczycieli: wykład oraz warsztaty edukacyjne – Krosno, 20 lutego. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Materiały edukacyjne IPN – jak uczyć/uczyć się o historii najnowszej?" – warsztaty dla nauczycieli z wykorzystaniem pakietu „MultiHISTORIA" – Białystok – 25 października. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Mikrohistoria – Polskie Państwo Podziemne po powstaniu warszawskim" – seminarium online dla nauczycieli we współpracy z RODN WOM Bielsko-Biała – zapoznanie uczestników z okolicznościami przeniesienia po upadku powstania warszawskiego stolicy Polskiego Państwa Podziemnego do Częstochowy, funkcjonowaniem życia naukowego oraz kulturowego w ostatniej stolicy polski podziemnej – 2 października – liczba uczestników: 40. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Mój rówieśnik. Losy dzieci w czasie II wojny światowej" – cykl warsztatów online dla nauczycieli we współpracy z Małopolskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli oraz Centrum Doskonalenia Nauczycieli – omówienie wykorzystywania materiałów edukacyjnych dotyczących losów dzieci w czasie wojny – Tarnów (29 lutego, 9 kwietnia, 8 maja, 9 października, 27 listopada), Radom (5 listopada). Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

„MultiHISTORIA. Twórcy Niepodległej Polski" – szkolenie online na platformie Teams dla nauczycieli: prezentacja materiału edukacyjnego i możliwości jego wykorzystania – 12 marca. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Myśl polityczna Wincentego Witosa" – szkolenie online dla nauczycieli obejmujące wykład prof. dr hab. Eweliny Podgajny – Rzeszów, 5 listopada – liczba uczestników: 43. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Nie tylko Dawid… Dzieci żydowskie w czasach Zagłady” – we współpracy ze Świętokrzyskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli, Wojewódzkim Domem Kultury im. Józefa Piłsudskiego w Kielcach – wykład podczas czytania performatywnego *Pamiętnika Dawida Rubinowicza* w wykonaniu nauczycieli ze szkół świętokrzyskich, uczestników IV edycji projektu „Teatr Działa!” – 15 grudnia – liczba uczestników: 50. Odpowiedzialny: REN DIPN w Kielcach.

„Od przeszłości do teraźniejszości” – cykl warsztatów przedmiotowo-metodycznych online dla nauczycieli przedmiotu historia i teraźniejszość we współpracy z Podkarpackim Centrum Edukacji Nauczycieli. Dwa spotkania obejmowały wykład oraz prezentację materiałów edukacyjnych IPN. Do współpracy zapraszani byli eksperci z różnych struktur IPN oraz podmiotów zewnętrznych. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Oferta edukacyjna IPN skierowana do najmłodszych uczestników edukacji” – szkolenie online dla nauczycieli wychowania przedszkolnego współorganizowane z Suwalskim Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli – Suwałki, 6 listopada – liczba uczestników: 17. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Operacja niemeńska 1920 – decydujące zwycięstwo wojny z bolszewikami” – warsztaty dla nauczycieli w Centrum Edukacji Nauczycieli w Suwałkach – 21 marca. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Operacja Ostra Brama” – warsztaty online dla nauczycieli współorganizowane z Białostockim Centrum Edukacji – Miejskim Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Białymstoku – 4 marca. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Podziemie niepodległościowe po 1944/45 – wybrane aspekty edukacyjne” – szkolenie dla nauczycieli we współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Rybniku. Zapoznanie uczestników z aktualnym stanem badań na temat ruchów antykomunistycznych funkcjonujących w pierwszych latach po II wojnie światowej, uzupełniono go o kontekst regionalny (11 stycznia – 30 osób); online (7 marca – 18 osób). Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Polska pomoc w obliczu Zagłady – edukacja i pamięć” – konferencja edukacyjna dla nauczycieli z województwa świętokrzyskiego popularyzująca wiedzę o zagładzie Żydów w czasie II wojny światowej oraz ratujących ich Polaków, ze szczególnym uwzględnieniem historii Sprawiedliwych z terenu województwa świętokrzyskiego, wsparcie nauczycieli poprzez zaprezentowanie aktualnego stanu badań naukowych, dostarczenie materiałów edukacyjnych oraz inspiracji przydatnych do realizacji tematu – Kielce, 26 marca – liczba uczestników: blisko 30. Odpowiedzialny: REN DIPN w Kielcach.

„Polskie Siły Zbrojne w walce na froncie zachodnim w czasie II wojny światowej” – szkolenie we współpracy z RODN WOM w Rybniku przybliżające udział jednostek PSZ i Polskiej Marynarki Wojennej w operacjach militarnych w czasie II wojny światowej, udział Samodzielnej Brygady Spadochronowej gen. Stanisława Sosabowskiego w operacji „Market Garden”, odyseję „Czarnych Diabłów”, czyli szlak bojowy 1 Dywizji Pancernej w Europie Zachodniej w latach 1944–1945 – 7 czerwca – liczba uczestników: 32. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie” – warsztaty dla nauczycieli w Przystanku Historia IPN im. ppłk. Wacława Lipińskiego w Łodzi – 4 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

„Polskie symbole narodowe” – seminarium edukacyjne składające się z trzech modułów: szkoleniowego, archiwalnego i ćwiczeniowego, skierowane do nauczycieli z województwa kujawsko-pomorskiego, promujące wydawnictwa przygotowane przez REN DIPN w Bydgoszczy – Bydgoszcz, 25 kwietnia – liczba uczestników: 55. Odpowiedzialny: REN DIPN w Bydgoszczy.

„Przymusowe roboty w III Rzeszy” – warsztaty dla nauczycieli współorganizowane z Centrum Edukacji Nauczycieli w Łomży – 3 października – liczba uczestników: 20. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Ravensbrück. Obóz koncentracyjny dla kobiet” – seminarium online dla nauczycieli, zapoznanie z historią obozu, eksperymentami medycznymi przeprowadzanymi na więźniarkach, Konspiracyjną Drużyną Starszych Harcerek „Mury”, twórczością więźniarek (m.in. Marii Rutkowskiej-Kurcyusz) oraz egzekucjami – 17 lutego – liczba uczestników: ok. 100. Odpowiedzialne: OBEN Katowice, Przystanek Historia Centrum Edukacyjne IPN im. Janusza Kurtyki w Warszawie.

„Represje niemieckie w Bezirk Bialystok w latach 1941–1944" – seminarium oraz prezentacja materiałów edukacyjnych – Białystok, 2 września. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Rodzina Ulmów" – warsztaty online dla nauczycieli szkół polskich organizowane przez Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą, przybliżające losy Józefa i Wiktorii Ulmów: okoliczności udzielenia przez nich schronienia Żydom oraz tragicznej śmierci; prezentacja dostępnych w internecie materiałów, które można wykorzystać do przeprowadzenia lekcji – 15 lutego. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Rola komiksu w nauczaniu historii" – warsztaty dla nauczycieli w Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Piotrkowie Trybunalskim – 27 lutego. Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

„Samarytanie z Markowej – rodzina Ulmów. Historia najnowsza w pakietach IPN" – warsztaty online dla nauczycieli współorganizowane z Białostockim Centrum Edukacji – Miejskim Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Białymstoku – 10 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

Seminarium dla uczestników „Marszu Żywych" – zajęcia online dla nauczycieli we współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej – 24 kwietnia. Odpowiedzialna: Centrala BEN.

„Spotkania z historią najnowszą" – seminarium dla nauczycieli współorganizowane z Małopolskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli – Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Oświęcimiu – wykłady wygłoszone przez pracownika OBEN Kraków w ramach wydarzeń **„Wrzesień 1939 roku w Małopolsce"** – „Małopolski wrzesień oraz lwowski wrzesień 1939" (Kraków, 26 września); **„Roman Dmowski i ruch narodowy. W 160. rocznicę urodzin jednego z twórców niepodległej Polski"** – zajęcia seminaryjne online (Kraków, 24 października); **„Bł. ks. Jerzy Popiełuszko – duszpasterz ludzi pracy i kapelan Solidarności"** – seminarium online: wykład oraz prezentacja materiałów dydaktycznych IPN (Kraków, 10 grudnia). Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

Spotkanie edukacyjne wokół 48. rocznicy radomskiego Czerwca '76 – prelekcja historyka DIPN w Radomiu o przyczynach, przebiegu oraz skutkach wystąpień robotniczych –24 maja – liczba uczestników: ok. 60. Odpowiedzialni: WSBH DIPN w Radomiu, asystent prasowy.

Szkolenie dla nauczycieli zaangażowanych w Olimpiadę Solidarności (etap wojewódzki w Rzeszowie) – wykłady: „Działalność Instytutu Pamięci Narodowej na przykładzie Oddziału w Rzeszowie" i „Płk. Leopold Lis-Kula – bohater niepodległości", oraz prezentacja wybranych materiałów edukacyjnych związanych z tematyką szkolenia – 5 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Szlaki Nadziei – Armia gen. Andersa, cz. 2" – kontynuacja szkolenia z 2023 r., certyfikowanego przez MEiN i IPN, dla nauczycieli przedmiotów humanistycznych. Uczestnicy wysłuchali wykładów o metodyce nauczania oraz o najnowszych ustaleniach badawczych z zakresu historii Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie. W części warsztatowej zaprezentowano nowy komiks *Operacja „Freston". Spóźniona aliancka misja* i sposoby jego wykorzystania na lekcji oraz prototyp nowej gry edukacyjnej IPN „First to fight. Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie 1939–1945. Puzzle/memo" – 29 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

„Szyfry wojny polsko-bolszewickiej" – warsztaty dla nauczycieli podczas XXI Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich, w Kampusie Uniwersytetu w Białymstoku (19 września – liczba uczestników: 60), Centrum Edukacji Nauczycieli w Suwałkach (5 listopada – liczba uczestników: 40). Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Śladami II wojny światowej w Puszczy Kampinoskiej. Palmiry – Laski – Wiersze" – wyjazd studyjny dla nauczycieli historii z regionu łódzkiego. Uczestnicy odwiedzili Muzeum – Miejsce Pamięci Palmiry, gdzie zapoznali się z wystawą stałą oraz ofertą edukacyjną placówki skierowaną do uczniów; udali się wraz z przewodnikiem na cmentarz i poznali historię powojennych ekshumacji ofiar egzekucji niemieckich na terenie puszczy; złożyli wizytę w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci Niewidomych im. Róży Czackiej w Laskach, gdzie odwiedzili izbę pamięci poświęconą założycielce ośrodka i prekursorce pedagogiki osób niewidomych m. Elżbiecie (Róży Czackiej) oraz cmentarz, na którym spoczywają m.in. Tadeusz Mazowiecki, Antoni Słonimski i ks. Jan Zieja. Ostatnim miejscem wyjazdu była miejscowość Wiersze, gdzie w 1944 r. znajdowało się dowództwo Zgrupowania AK „Kampinos", o czym dziś przypomina pomnik poświęcony Rzeczypospolitej Kampinoskiej oraz cmentarz wojenny z mogiłami żołnierzy tego zgrupowania – 27 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

„Śladami bohaterów walk o niepodległość Polski” – spacer historyczny dla nauczycieli na cmentarzu Rakowickim – Kraków (26 września). Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

„Świat bez wojny, czy to możliwe?” – wystąpienie „Losy polskich dzieci podczas II wojny światowej” oraz prezentacja wystawy IPN „Ukradzione dzieciństwo” na konferencji edukacyjnej dla dyrektorów, nauczycieli, katechetów ze szkół i placówek oświatowych Dolnego Śląska, zorganizowanej przez Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu – 23 lutego – liczba uczestników: ok. 60 osób. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„Walka o Warszawę ’44” – seminarium dla nauczycieli w 80. rocznicę wybuchu powstania warszawskiego – wykład historyka dziennikarza „Oni po prostu walczyli... Bydgoszczanie w powstaniu warszawskim”, wykład pracownika BBH „Niemieckie działania podczas powstania warszawskiego”, wykład pracownika BBH „Proces Szesnastu w Moskwie w czerwcu 1945 r. – sowiecka zbrodnia na przywódcach Polskiego Państwa Podziemnego”– prezentacja zasobów portalu internetowego, pokaz filmu *Warsaw Rising. Ostatnie Dni Warszawy* – 11 czerwca. Odpowiedzialny: REN DIPN w Bydgoszczy.

„Władze komunistyczne wobec Kościoła katolickiego” – warsztaty dla nauczycieli w Centrum Edukacji Nauczycieli w Łomży – 6 lutego. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Wojenne i powojenne losy żołnierzy walczących o Monte Cassino” – seminarium dla nauczycieli z województwa mazowieckiego przeprowadzone w Izbie Pamięci IPN w Warszawie „Strzelecka 8” – Warszawa, 12 kwietnia – liczba uczestników: 25. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„Wybitni polscy naukowcy” – warsztaty online dla nauczycieli w Dzień Nauki Polskiej współorganizowane z Białostockim Centrum Edukacji – Miejskim Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Białymstoku – 19 lutego. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Wykorzystanie gier i komiksów w edukacji historycznej” – warsztaty dla nauczycieli organizowane w ośrodkach doskonalenia nauczycieli – Skierniewice (21 maja), Konin (22 maja), Sieradz (20 listopada), Piotrków Trybunalski (26 listopada). Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

„Zagłada Żydów europejskich” – szkolenie online dla nauczycieli we współpracy z Wojewódzkim Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Zgierzu – 12 marca. Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

„Zwycięskie powstanie wielkopolskie 1918–1919” – szkolenie dla nauczycieli w Przystanku Historia IPN w Poznaniu: prezentacja nowych materiałów edukacyjnych dla przedszkolaków i uczniów klas I–III szkół podstawowych – 12 grudnia – liczba uczestników: ok. 34. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Żołnierze Wyklęci. Zbrojne podziemie niepodległościowe w regionie radomskim (1945–1956)” – wykład pracownika WA DIPN w Radomiu podczas seminarium dla nauczycieli regionu radomskiego w Mazowieckim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli – Radom, 12 marca. Odpowiedzialna: DIPN w Radomiu.

2.2. Konkursy i projekty

2.2.1. Ogólnopolskie projekty i konkursy własne

II edycja Olimpiady Gier Planszowych IPN – ogólnopolski turniej gier planszowych IPN dla uczniów, harcerzy, członków organizacji młodzieżowych, studentów, dorosłych i graczy z klubów gier planszowych. Celem Olimpiady była popularyzacja najnowszej historii Polski za pomocą gier: „ZnajZnak”, „Bitwa Warszawska”, „Miś Wojtek”, „Gwiaździsta Eskadra” (303, 111, 7), „Niepodległa” i „*ORP Orzeł”*. Turniej odbywał się w dwóch etapach: regionalnym i centralnym. Eliminacje przeprowadzono w Bydgoszczy (25 stycznia), Szczecinie (5–6 lutego), Poznaniu (8–9 lutego), Warszawie (14 lutego), Olsztynie (19 lutego), Białymstoku (22 lutego) i Łodzi (29 lutego). Finał Olimpiady, w którym wzięło udział 248 graczy, odbył się podczas Wielkopolskiego Kongresu Pamięci Narodowej w Poznaniu (17–19 czerwca). Łącznie we wszystkich etapach wzięło udział 3566 uczestników. Odpowiedzialni:

Centrala BEN, wszystkie OBEN, REN DIPN w Bydgoszczy, REN DIPN w Kielcach, WSdsEN DIPN w Olsztynie, WSdsEN DIPN w Opolu, WSdsEN DIPN w Radomiu.

IV Edycja Międzynarodowego Konkursu „Niedźwiedź Wojtek – żołnierz gen. Andersa" – konkurs o charakterze międzynarodowym; cel: przygotowanie kartki pocztowej, komiksu lub opowiadania w polskiej wersji językowej przedstawiającego epizod związany z niedźwiedziem Wojtkiem, rozgrywający się na tle działań Wojska Polskiego na Wschodzie, a następnie w 2. Korpusie Polskim w czasie II wojny światowej – nadesłano ok. 500 prac – finał: 18 maja. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

VIII Powiatowy konkurs „Katyń – Golgota Wschodu" – w I Liceum Ogólnokształcącym im. Bolesława Chrobrego w Kłodzku. Laureaci konkursu otrzymali nagrody ufundowane przez OIPN Wrocław – 5 marca – liczba uczestników: 30. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

IX Festiwal Piosenki Niezłomnej i Niepodległej im. Henryka Rasiewicza „Kima" – przedsięwzięcie zachęcające młodych ludzi do pogłębienia wiedzy o Polskim Państwie Podziemnym, Armii Krajowej oraz Żołnierzach Niezłomnych, ma na celu także zachowanie od zapomnienia piosenek śpiewanych w oddziałach partyzanckich w latach 1939–1956. Festiwal składa się z dwóch etapów: przesłuchań wojewódzkich oraz eliminacji na szczeblu ogólnopolskim. I etap: uczestnicy prezentowali jeden utwór, z możliwością wykonania drugiego premiowanego – *Na znojną walkę*; przesłuchania w Trzcińsku-Zdroju (27 października), Krakowie (6 listopada), Łodzi (15 listopada), Rzeszowie (20 listopada), Białymstoku (30 listopada), Kielcach (27 listopada), Gdańsku (2 grudnia), Warszawie (6 grudnia). Etap wojewódzki: koncert galowy i rozdanie nagród w Krakowie. Odpowiedzialni: OBEN Białystok, OBEN Gdańsk, OBEN Łódź, OBEN Rzeszów, OBEN Warszawa, OBEN Szczecin, DIPN w Gorzowie Wielkopolskim, Stowarzyszenie PASSIONART.

XXIV Dolnośląski konkurs „Od Solidarności do III Rzeczypospolitej" – współorganizowany z zarządem Regionu NSZZ „Solidarność" Dolny Śląsk oraz Zespołem Szkolno-Przedszkolnym nr 17 we Wrocławiu – 13 kwietnia – liczba uczestników: 300. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Bohater na stówę" – ogólnopolski konkurs plastyczny z okazji jubileuszu stulecia polskiego złotego, we współpracy z Narodowym Bankiem Polskim, dla uczniów klas IV–VIII szkół podstawowych i wszystkich klas szkół ponadpodstawowych oraz dla podopiecznych placówek opiekuńczo-wychowawczych, świetlic i klubów na terytorium RP. Cel: rozbudzenie zainteresowania historią lokalną, upamiętnienie czynów Polaków – bohaterów historii lokalnej; zadanie konkursowe: wykonanie projektu banknotu o nominale 100 zł z wizerunkiem bohatera/bohaterki historii lokalnej oraz przygotowanie opisu biograficznego wybranej osoby. Komisja konkursowa z niemal 1500 prac nagrodziła 35 prac w trzech kategoriach wiekowych. Gala finałowa oraz wernisaż prac konkursowych – Warszawa, 10 czerwca. Odpowiedzialna: Centrala BEN.

„Epizody z najnowszej historii Polski w komiksie" – edycja w roku szkolnym 2023/2024 konkursu dla uczniów w wieku od 12 do 18 lat piszących w języku polskim; zainteresowanie uczniów historią Polski w latach 1917–1990, utrwalenie w pamięci postaw i czynów Polaków zasługujących na uznanie, kształtowanie umiejętności opowiadania o dziejach przy użyciu współczesnych środków wyrazu artystycznego; zadanie uczestników polegało na wykonaniu komiksu przedstawiającego epizod rozgrywający się na tle wydarzeń historycznych w latach 1917–1990. Ze względu na przypadającą w 2024 roku 80. rocznicę bitwy o Monte Cassino praca musiała podejmować tematykę związaną z Polskimi Siłami Zbrojnymi, szczególnie z bitwą o Monte Cassino, okolicznościami, w jakich do niej doszło, i jej rezultatami oraz losami żołnierzy, którzy wzięli w niej udział; zakończenie konkursu i wystawa prac laureatów – 17 maja. Odpowiedzialna: Centrala BEN.

Gala Dolnośląskiego Plebiscytu Niestrudzeni – wykład „Harcerstwo po II wojnie światowej – odbudowa, podział, układ?" – 10 marca – liczba uczestników: 150. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

Historia misia Wojtka – cykl spektakli teatralnych i edukacyjnych dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów najmłodszych klas szkół podstawowych, popularyzujący wśród najmłodszych historię Polski w czasie II wojny światowej, krzewienie wartości patriotycznych; dzieci poznają historię niedźwiedzia brunatnego Wojtka, adoptowanego przez żołnierzy 2. Korpusu Polskiego, oraz losy wysiedlonych z terenów okupowanych przez ZSRS Polaków i ich wędrówkę przez Iran, Palestynę, Egipt,

Włochy aż do Szkocji: sala im. Mariana Rejewskiego w siedzibie DIPN w Bydgoszczy (14–17 maja); Szkoła Podstawowa nr 2 w Międzyrzeczu, Młodzieżowy Dom Kultury w Stargardzie, Szkoła Podstawowa w Staniewicach, Szkoła Podstawowa Warszkowie (6–8 i 20–22 maja – liczba uczestników: 1500); Szkoła Podstawowa nr 13 w Gorzowie Wielkopolskim, Szkoła Podstawowa nr 11 w Gorzowie Wielkopolskim, Przedszkole nr 10 w Koszalinie, Przedszkole nr 14 w Koszalinie, Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Przelewicach, Przystanek Historia IPN w Szczecinie (14 września – liczba uczestników: 2850); Publiczna Szkoła Podstawowa nr 14 w Opolu (19 marca); Publiczna Szkoła Podstawowa nr 29 w Opolu (19 marca); Gminny Ośrodek Kultury w Tarnowie Opolskim (20 marca); sala wiejska w Zimnicach Wielkich (20 marca); Zespół Szkół Braterstwa Broni w Skoroszycach (20 marca); Publiczna Szkoła Podstawowa w Kopicach (21 marca); Przedszkole w Izbicku (21 marca); Zespół Szkolno-Przedszkolny w Otmicach (22 marca); Samorządowy Ośrodek Kultury w Komprachcicach (25 marca); Publiczne Przedszkole w Starych Budkowicach (25 marca); hala widowiskowo-rekreacyjna OSIR w Kluczborku (26 marca); Publiczna Szkoła Podstawowa w Chróścinie (26 marca); Publiczna Szkoła Podstawowa w Dąbrowie (27 marca); Przystanek Historia IPN w Brzegu (23 października, 3 grupy po ok. 200 przedszkolaków); Publiczna Szkoła Podstawowa nr 11 w Opolu (24 października, 3 grupy); Szkoła Podstawowa nr 2 w Głubczycach (25 października, 3 grupy, ok. 190 osób). Zorganizowane we współpracy z Biurem Przystanków Historia, Fundacją 77. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin, REN DIPN w Bydgoszczy, DIPN w Koszalinie, DIPN w Gorzowie Wielkopolskim, DIPN w Opolu.

„Historia na wakacjach” – cykl spotkań edukacyjnych dla dzieci w wieku od 7 do 11 lat organizowany przy współpracy z Biurem Przystanków Historia – 22–26 lipca. Odpowiedzialny: REN DIPN w Bydgoszczy.

„Historia wokół nas – zabytki i miejsca pamięci w województwie opolskim” – konkurs fotograficzny. Cel: uwrażliwianie na obecność historii w przestrzeni publicznej; zadanie: wykonanie zdjęcia miejsc pamięci, zabytków, tablic, pomników dotyczących lat 1917–1989; rozstrzygnięcie – 10 lipca. Nagroda: udział w obozie patriotyczno-historycznym w Gdańsku (12–18 sierpnia). Odpowiedzialna: DIPN w Opolu.

„Kresy – polskie ziemie wschodnie w XX wieku” – VI ogólnopolska edycja projektu edukacyjnego dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych mająca na celu popularyzację wiedzy o historii polskich Kresów Wschodnich I i II Rzeczypospolitej, uwrażliwienie uczestników na los Polaków mieszkających za obecną wschodnią granicą oraz kształtowanie świadomości, że nadal są oni częścią narodu polskiego. Na projekt składają się sesje naukowo-edukacyjne, warsztaty, wykłady, pokazy filmów. Zadaniem uczestników jest przygotowanie pracy pisemnej lub multimedialnej na podstawie dostępnej literatury, dokumentów, wspomnień i materiału ikonograficznego. Warsztaty dla uczniów i nauczycieli odbyły się w lutym i marcu. Spośród prac zgłoszonych do etapu wojewódzkiego w etapie centralnym komisja wyłoniła laureatów najlepszych prac (7 laureatów w kategorii prac pisemnych i 4 zespoły – 11 osób – w kategorii prac multimedialnych) oraz ich nauczycieli. Wszyscy nagrodzeni wzięli udział w kilkudniowej podróży edukacyjnej na Litwę, zapoznali się z historią Wielkiego Księstwa Litewskiego oraz polskim dziedzictwem Wilna (16–20 września). Odpowiedzialni: Centrala BEN we współpracy ze wszystkimi OBEN, REN DIPN w Bydgoszczy, DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

„Łączka i inne miejsca poszukiwań” – VII edycja ogólnopolskiego projektu edukacyjnego dla uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych mającego na celu wspieranie wychowania patriotycznego, przywiązania do małych ojczyzn, poszanowania życia ludzkiego oraz kształtowanie empatii wobec ofiar systemów totalitarnych. Uczestnicy wzięli udział w warsztatach z archeologiem, antropologiem, genetykiem oraz filmowych, a także w spacerach edukacyjnych po Cmentarzu Wojskowym na Powązkach oraz Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL. W ramach finałowego zadania zespoły nagrywały 2-minutowe etiudy filmowe związane z tematyką projektu. Podczas gali finałowej na Zamku Królewskim w Warszawie (24 kwietnia) wyświetlono 15 obrazów wybranych przez jury spośród nadesłanych 49 etiud. Odpowiedzialne: BPiI, OBEN Białystok, OBEN Gdańsk, OBEN Katowice, OBEN Poznań, OBEN Warszawa, REN DIPN w Bydgoszczy.

„Łączka i inne miejsca poszukiwań” – VIII edycja ogólnopolskiego projektu, którego celem jest zainteresowanie młodych ludzi najnowszą historią Polski przez pryzmat poszukiwań nieznanych miejsc pochówku ofiar reżimów totalitarnych. Dotychczas uczestnicy projektu wzięli udział w zajęciach inaugurujących (29 października), wyjeździe do Warszawy, gdzie zwiedzili Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, Cmentarz Wojskowy na Powązkach (14 listopada) oraz wysłuchali wykładu pracownika Wydziału Kresowego BPiI (11 grudnia) – liczba uczestników: 40. Zadanie: stworzenie krótkiej, 2-minutowej, etiudy filmowej. Odpowiedzialne: OBPiI Katowice, OBEN Katowice.

„Paryż ’24. Polski wkład w historię igrzysk olimpijskich” – ogólnopolski konkurs we współpracy z Muzeum Sportu i Turystyki w związku z 100. rocznicą pierwszego startu polskiej reprezentacji na igrzyskach olimpijskich, pod honorowym patronatem Polskiego Komitetu Olimpijskiego, przeznaczony dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, w trzech kategoriach wiekowych. Zadanie: przygotowanie pracy, projektu kartki pocztowej, transparentu lub animacji GIF, poświęconej polskiemu olimpijczykowi, którego sukcesy sportowe w duchu zasad *fair play* na arenie międzynarodowej zachwyciły świat, dały radość rodakom i propagowały dobre imię Polski. Liczba uczestników: 110. Gala wręczenia nagród odbyła się w Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie (partner wydarzenia) – 13 czerwca. Odpowiedzialny: REN DIPN w Kielcach.

„Patron roku” – „Cukier krzepi! Melchior Wańkowicz na tle historii Polski 1917–1974” – finał ogólnopolskiego konkursu historycznego dla uczniów szkół ponadpodstawowych. Cel: upowszechnienie wiedzy o postaciach i wydarzeniach istotnych dla historii Polski. Składa się z trzech etapów: w pierwszym trzyosobowe drużyny przygotowują audycję radiową lub gazetkę szkolną, w drugim rozwiązują quiz, a finał ma formę turnieju. Finał konkursu – Łódź (9 grudnia). Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

Polonijny Turniej Gier Planszowych IPN im. Misia Wojtka – IV edycja zorganizowanego we współpracy z Fundacją Polonica turnieju dla uczniów szkół polonijnych z całego świata. Cel: popularyzacja najnowszej historii Polski z wykorzystaniem gier planszowych IPN: „Miś Wojtek”, „ZnajZnak” oraz „Gwiaździsta Eskadra” (303, 111, 7). Finał odbył się w Warszawie (12–17 maja), uczestniczyły w nim 24 drużyny (144 osoby) z 13 krajów, m.in. z Australii, Belgii, Islandii, Kanady, Kataru, Szkocji, Ukrainy i USA. Odpowiedzialna: Centrala BEN.

Spotkanie w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym im. Wojtka Bellona we Wrocławiu – upamiętnienie Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych oraz finał I Edycji Konkursu Plastycznego „Żołnierze Wyklęci”. Laureaci otrzymali nagrody ufundowane przez OIPN Wrocław – 5 marca – liczba uczestników: 80. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Turniej Debat Historycznych” – IX edycja ogólnopolskiego projektu edukacyjnego we współpracy z Fundacją Projekty Edukacyjne, pod patronatem Marszałka Sejmu RP. Cel: popularyzacja najnowszej historii Polski wśród uczniów szkół ponadpodstawowych poprzez wykorzystanie formuły debaty oksfordzkiej, co sprzyja nauce samodzielnego myślenia, budowania argumentacji logicznej, ćwiczeniu umiejętności słuchania innych oraz brania odpowiedzialności za wypowiedziane słowa. Turnieje regionalne odbyły się w: Katowicach (13–14 lutego, 12 marca, 23 kwietnia), Kielcach (8 marca), Poznaniu (15 marca), Warszawie (21 marca), Białymstoku (22 marca), Szczecinie (27–28 marca), Bydgoszczy (5 i 30 kwietnia), Gdańsku (18 i 25 kwietnia), Krakowie (25 kwietnia), Łodzi (20 i 24 kwietnia), Lublinie (22 kwietnia), Rzeszowie (11 kwietnia), we Wrocławiu (19 kwietnia). Finał, w którym uczestniczyło 14 drużyn (77 osób) ze szkół ponadpodstawowych z całej Polski odbył się w gmachu Sejmu RP (21–22 października). Odpowiedzialni: Centrala BEN we współpracy ze wszystkimi OBEN oraz REN DIPN w Bydgoszczy, Kielcach, Koszalinie i Olsztynie.

„W kręgu poezji i prozy lagrowej więźniarek obozu KL Ravensbrück” – X Edycja Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego we współpracy z Miastem Ruda Śląska oraz Stowarzyszeniem „Rodzina więźniarek niemieckiego obozu koncentracyjnego Ravensbrück”, pod patronatem honorowym Małżonki Prezydenta RP Agaty Kornhauser-Dudy. Cel: oddanie hołdu ofiarom zamordowanym w KL Ravensbrück oraz ocalałym byłym więźniarkom obozu. Uczestnicy podczas przesłuchań półfinałowych zaprezentowali wybrane przez siebie wiersze oraz fragmenty prozy, stanowiące literacką

spuściznę byłych więźniarek Ravensbrück. Spośród ok. 300 uczestników z całej Polski do finału przeszło 27 osób. Gala finałowa odbyła się w Rudzie Śląskiej (17 kwietnia). Nagroda główna dla wszystkich finalistów oraz ich opiekunów to wyjazd edukacyjny do Miejsca Pamięci i Przestrogi Ravensbrück oraz zwiedzanie Berlina (m.in. Więzienia Plötzensee, Galerii East Side, Muzeum Topografii Terroru, Reichstagu i pomnika Pomordowanych Żydów Europy). Odpowiedzialni: Centrala BEN we współpracy ze wszystkimi OBEN oraz REN DIPN w Bydgoszczy.

Wykład i prezentacja książki dotyczącej Burgweide – w siedzibie Towarzystwa Miłośników Wrocławia – Wrocław, 2 lutego. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Wyrok na ziemiaństwo – 80 lat od komunistycznej reformy rolnej" – konkurs dla uczniów szkół podstawowych (klasy VI–VIII) i młodzieży szkół ponadpodstawowych, którego celem jest przybliżenie roli ziemiaństwa w historii oraz rozwijanie umiejętności poszukiwania, analizy i krytycznego podejścia do informacji zawartych w różnych źródłach. Zadaniem uczestników było przygotowanie pracy w jednej z dwóch formuł: pisemnej lub multimedialnej. Konkurs składa się z trzech etapów: szkolnego, wojewódzkiego i ogólnopolskiego. Etap szkolny polega na wyłonieniu przez komisje szkolne prac do 29 marca; etap wojewódzki – na wyłonieniu przez komisje wojewódzkie prac do 19 kwietnia; do etapu ogólnopolskiego zakwalifikowano 66 uczniów, autorów 18 prac pisemnych i 20 multimedialnych. Gala finałowa odbyła się w Krakowie (7 czerwca) i połączona była z sesją naukowo-edukacyjną. Konkurs zorganizowany we współpracy z Polskim Towarzystwem Ziemiańskim Oddział w Krakowie, Fundacją im. Zofii i Jana Włodków w Krakowie oraz Biblioteką Raczyńskich w Poznaniu. Odpowiedzialni: wszystkie OBEN, DIPN w Bydgoszczy.

„Zabytki architektury w krajobrazie Polski Północno-Wschodniej" – konkurs fotograficzny im. Jana Bułhaka we współpracy z Państwowym Liceum Sztuk Plastycznych im. Artura Grottgera w Supraślu, popularyzujący twórczość artysty i propagatora fotografii ojczystej, ukazującej piękno polskich ziem i zabytków. Na konkurs wpłynęło 138 prac, a nagrodzono 15. Gala finałowa, połączona z wernisażem zwycięskich prac, odbyła się w Centrum Kultury i Rekreacji w Supraślu – 13 czerwca. W ramach wydarzenia powstały także: audycja radiowa *Fotografia ojczysta w obiektywie Jana Bułhaka – popularyzatora polskiej kultury narodowej* oraz dwa filmy dokumentalne *Jan Bułhak fotografik. Okres wileński – część I* i *Nestor – opowieść o Janie Bułhaku*. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

2.2.2. Regionalne projekty i konkursy własne

„IV bydgoski test wiedzy o Żołnierzach Wyklętych" – projekt przybliżający historię ojczystą ze szczególnym uwzględnieniem dziejów polskiego antykomunistycznego podziemia niepodległościowego po II wojnie światowej – 12 marca – liczba uczestników: 31. Odpowiedzialny: REN DIPN w Bydgoszczy.

V wojewódzki konkurs recytatorski „… gdy nad głowami świszczą kule… – poezja i proza II wojny światowej" – konkurs dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych w związku z 85. rocznicy powstania Polskiego Państwa Podziemnego, pod patronatem Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty. Zadanie: prezentacja utworu poetyckiego oraz fragmentu prozy poświęconej tematyce II wojny światowej – 27 września – liczba uczestników: 76. Odpowiedzialny: REN DIPN w Kielcach.

VI Wielkopolskie Forum Pamięci Narodowej „Wielkopolanie Wypędzeni" – wydarzenie, upamiętniające wysiedlenia mieszkańców Wielkopolski podczas II wojny światowej, towarzyszyło uroczystemu odsłonięciu pomnika Wypędzonych Wielkopolan w czasie II wojny światowej u zbiegu ulic Powstańców Wielkopolskich i Towarowej w Poznaniu (5 listopada). W spotkaniu uczestniczyły rodziny wypędzonych, przedstawiciele stowarzyszeń kultywujących pamięć o tych wydarzeniach, mieszkańcy Poznania i Wielkopolski oraz świadkowie historii. Dyrektor OIPN Poznań Rafał Reczek, otwierając forum, podkreślił znaczenie upamiętnienia losów wysiedlonych, Rafał Kościański (OA Poznań) zaprezentował projekt straty.pl., Tomasz Cieślak (OBEN Poznań) wygłosił wykład „Niemieckie wysiedlenia Wielkopolan do Generalnego Gubernatorstwa w latach 1939–1941", głos zabrał dyrektor Gabinetu Prezydenta Poznania Patryk Pawełczak, a w drugiej części Forum odbyły się dwa panele dyskusyjne. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

XVI akcja medialno-edukacyjna „Zapal znicz pamięci" – inicjatywa przypominająca losy osób zamordowanych na ziemiach wcielonych do III Rzeszy podczas okupacji niemieckiej; współorganizowana przez pięć OBEN, Program 1 Polskiego Radia oraz regionalne rozgłośnie z Bydgoszczy, Gdańska, Katowic, Łodzi i Poznania. Inicjatywa polega na zapalaniu zniczy w miejscach egzekucji i pamięci narodowej. W XVI edycji szczególną uwagę poświęcono Leonowi Prauzińskiemu, artyście i malarzowi zamordowanemu w Forcie VII w Poznaniu. Wydarzenie odbyło się 20 października. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Akcja »Burza«. Armia Krajowa w walce o niepodległość przeciw dwóm totalitaryzmom" – trzyetapowy konkursu tematyczny dla uczniów szkół podstawowych we współpracy z Małopolskim Urzędem Marszałkowskim w Krakowie, Fundacją Centrum Dokumentacji Czynu Niepodległościowego w Krakowie na zlecenie Małopolskiego Kuratora Oświaty w Krakowie. I etap regionalny – wrzesień–grudzień 2023. W konkursie wzięło udział 350 uczniów. Spośród 67 finalistów tytuł laureata zdobyło 26 osób. Gala finałowa odbyła się w Centrum Edukacyjnym Przystanek Historia IPN w Krakowie, 24 maja. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

„Armia Krajowa" – test wiedzy online o Armii Krajowej towarzyszący wystawie o tym samym tytule, ogłoszony na profilu Facebook OIPN w Lublinie, na platformie Kahoot! – 14 lutego – liczba uczestników: 55. Odpowiedzialne: OBEN Lublin, REN DIPN w Bydgoszczy.

„Bohaterowie powstania warszawskiego" – konkurs fotograficzny; zadanie: wykonanie fotografii obrazującej upamiętnienie postaci/wydarzeń związanych z powstaniem warszawskim – 28 czerwca – liczba uczestników: 50. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

„Co by było, gdyby zwierzęta mówiły?" – konkurs plastyczny przybliżający uczniom historię Polski oraz świata w XX w. z wykorzystaniem materiałów edukacyjnych IPN przygotowanych w ramach cyklu „Co by było, gdyby zwierzęta mówiły?". Zadanie: przygotowanie plakatu prezentującego wybranego bohatera – 20 kwietnia – liczba uczestników: 785. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Co nam przekazują zesłańcy Sybiru?" – VIII Międzyszkolny Konkurs organizowany przez XXVIII Liceum Ogólnokształcące im. Zesłańców Sybiru w Lublinie, objęty patronatem honorowym OIPN Lublin – 13 lutego. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Drogi do wolności – historia Polski w XX wieku" – konkurs w formule 45-minutowego testu zawierającego pytania zamknięte oraz wymagającego krótkiej odpowiedzi pisemnej. Wyłoniono troje laureatów na poziomie szkół podstawowych i troje laureatów na poziomie szkół ponadpodstawowych. Honorowy tytuł „Herosa historii" otrzymały dwie osoby, które zdobyły największą liczbę punktów – 24 maja. Liczba uczestników: 35. Odpowiedzialny: REN DIPN w Bydgoszczy.

„Historia na dużym ekranie" – projekt filmowy adresowany do uczniów szkół ponadpodstawowych oraz starszych klas szkół podstawowych. Celem jest zainteresowanie młodzieży najnowszą historią Polski w przystępny i ciekawy sposób, poprzez pokazy filmowe połączone z prelekcjami historycznymi pracownika OBEN Poznań dotyczącymi najnowszej historii Polski. Spotkania z pokazami filmów – każdorazowo z udziałem 220 osób – odbyły się w kinie Rialto w Poznaniu: *W ciemności* (21 marca), *Generał Nil* (25 kwietnia), *Mała matura* (17 maja), *Czarny czwartek. Janek Wiśniewski padł* (7 czerwca) i zostały poprzedzone prelekcjami. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Historia przez pokolenia. Żołnierze naszej wolności" – cykl zajęć historycznych dla młodzieży szkolnej z województwa kujawsko-pomorskiego o historii polskiego antykomunistycznego podziemia niepodległościowego po II wojnie światowej, organizowany w Tłuchowie, Bydgoszczy, Czernikowie, Złotowie, Sypniewie, Kazanicach, Więcborku i Chełmnie w okolicy Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych – luty–marzec. Odpowiedzialny: REN DIPN w Bydgoszczy.

Historia Wiktorii i Franka – spektakl dla uczniów szkół podstawowych przybliżający wydarzenia: historię powstania Solidarności, strajki sierpniowe 1980 r. przez pryzmat dwojga dziesięciolatków żyjących w różnych epokach historycznych. Łącznie odbyło się 16 przedstawień – Skoroszyce, Chróścina, Komprachcice, Prószków, Ozimek, Opole, 8–10 października, 14 listopada – liczba uczestników: 1500. Odpowiedzialne: WSdsEN DIPN w Opolu.

Instytut Trzeciego Wieku – projekt skierowany do seniorów z Warszawy i Mazowsza – organizacja wykładów, pokazów filmowych, spacerów edukacyjnych oraz wizyt studyjnych w muzeach War-

szawy i Mazowsza; zajęć dydaktycznych w zakresie historii XX w. (od 1918 do 1989 r.), historii sztuki współczesnej, historii filmu dokumentalnego XX w., historii literatury XX w. Wykłady i seminaria odbywają się w Centralnym Przystanku Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego, AIPN, a także w Muzeach Warszawy i Mazowsza (Zamek Królewski, Muzeum Narodowe, Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, Muzeum Niepodległości, Muzeum Jana Pawła II i Prymasa Stefana Wyszyńskiego, Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku). Odpowiedzialna: Centrala BEN.

„IPN w Twojej Szkole" – projekty wystawiennicze o ważnych zagadnieniach z historii Polski oraz regionu; bezpłatnie wypożyczane 13 wystaw szkołom oraz placówkom kulturalnym i oświatowym. Przekazano także foldery i katalogi oraz zorganizowano zajęcia związane z wystawami. Odpowiedzialny: REN DIPN w Bydgoszczy.

Konkurs Recytatorski Poezji Jeńców Oflagu II C – XXI edycja konkursu odbyła się w siedzibie Muzeum Woldenberczyków w Dobiegniewie. Wśród jurorów był pracownik DIPN w Gorzowie Wielkopolskim – 15 marca. Odpowiedzialni: OBEN Szczecin, DIPN Gorzów Wielkopolski.

Konkursy internetowe – konkursy wiedzy na tematy: bitwy o Monte Cassino, powstania warszawskiego, Korpusu Ochrony Pogranicza, odzyskania niepodległości w 1918 r. oraz stanu wojennego, przeprowadzone za pomocą mediów społecznościowych (Facebook) – 25 maja, 1 sierpnia, 12 września, 11 listopada, 13 grudnia. Odpowiedzialny: REN DIPN w Olsztynie.

„Młodzież wyklęta. Młodzieżowa konspiracja niepodległościowa w latach 1944–1956" – projekt edukacyjny dla uczniów Mazowsza o życiu młodzieży w latach 1944–1956, realizowany na podstawie fragmentów filmów dokumentalnych i dokumentacji fotograficznej – w Broku, Grodzisku Mazowieckim, Józefowie, Ostrołęce, Przasnyszu, Warszawie – 26 lutego – 19 marca – liczba uczestników: ok. 450. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„Na szlaku Polski podziemnej. Armia Krajowa – Delegatura Sił Zbrojnych – Zrzeszenie »Wolność i Niezawisłość« w 1945 r." – konkurs we współpracy z Małopolskim Kuratorium Oświaty składający się z trzech poziomów. Podczas etapu szkolnego uczniowie przystępują do pisemnego testu. Dyrektor przekazuje organizatorowi zgłoszenia z przeprowadzonego etapu. Do etapu rejonowego zakwalifikowało się 109 uczniów. Konkurs kończy się na przełomie kwietnia i maja 2025 r. Organizowany przez OBEN Kraków wspólnie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Małopolskiego i Fundacją Centrum Dokumentacji Czynu Niepodległościowego na zlecenie małopolskiego kuratora oświaty. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

„Na znojną walkę" – III edycja konkursu twórczości Żołnierzy Wyklętych dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych województwa warmińsko-mazurskiego. Cele: zapoznanie uczestników z losem żołnierzy polskiego powojennego podziemia niepodległościowego i antykomunistycznego; motywowanie do poznawania historii Polski, szczególnie najnowszej; kształtowanie postaw patriotycznych; zwrócenie uwagi na związek pomiędzy literaturą a życiem; rozwijanie i kształtowanie wrażliwości artystycznej; uczenie świadomego odbioru kultury; promowanie osób utalentowanych. Zadanie: recytacja lub wykonanie utworu muzyczne – rozstrzygnięcie 1 marca 2024 – liczba uczestników: 13. Odpowiedzialna: DIPN w Olsztynie.

Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych – konkurs przeprowadzony na platformie Kahoot! – 1 marca – liczba uczestników: 80. Odpowiedzialny: REN DIPN w Bydgoszczy.

„Nie można nie walczyć o wolność i prawdę" – bł. ks. Jerzy Popiełuszko – konkurs w 40. rocznicę męczeńskiej śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki. Zadanie: przygotowanie maksymalnie 2-minutowej etiudy filmowej o ks. Popiełuszce – 18 października – liczba uczestników: 42. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

„Ocalić od zapomnienia" – w związku rocznicą wyborów w czerwcu 1989 r. zorganizowano cykl spotkań dla młodzieży gorzowskich szkół podstawowych i średnich ze świadkiem historii dr. Markiem Rusakiewiczem, założycielem i przywódcą Związku Młodzieży Antykomunistycznej, Młodzieżowego Ruchu Oporu i Ruchu Młodzieży Niezależnej, posłem na sejm – 4, 11, 14 czerwca – liczba uczestników: ok. 100. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin, DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

„Ojcowie niepodległości" – turniej historyczny dla szkół podstawowych organizowany w ramach obchodów Narodowego Święta Niepodległości oraz rocznicy urodzin Ignacego Jana Paderewskiego – 18 listopada – liczba uczestników: ok. 100. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Ogólnopolski konkurs wokalno-poetycki „Piosenką zło zwyciężaj" im. bł. ks. Jerzego Popiełuszki – celem jest kultywowanie wiedzy o bł. ks. Jerzym Popiełuszce, kształtowanie postaw patriotycznych oraz rozwijanie umiejętności artystycznych. Zadanie: wykonanie dwóch utworów tożsamych z ideami wyznawanymi przez patrona konkursu i przesłanie nagrań do końca czerwca. Spośród nadesłanych zgłoszeń wyłoniono 11 osób, które 7 września w Suchowoli wzięły udział w przesłuchaniach finałowych. Po przesłuchaniach komisja konkursowa ogłosiła laureatów w trzech kategoriach wiekowych. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Polacy na Syberii" – internetowy test wiedzy towarzyszący wystawie o tym samym tytule, ogłoszony na profilu Facebook IPN – Lublin, 12 lutego. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Stan wojenny znam – pamiętam!" – konkurs dla uczniów szkół ponadpodstawowych z województwa kujawsko-pomorskiego. Zadanie: przygotowanie papierowej wersji pisma / gazety opozycyjnej z okresu stanu wojennego. Finał – 6 marca – liczba uczestników: 24 redakcje ze szkół. Odpowiedzialny: REN DIPN w Bydgoszczy.

„Tropami łódzkiej Armii Krajowej" – konkurs online dla uczniów klas VIII szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych z terenu województwa łódzkiego w 82. rocznicę przemianowania ZWZ na AK – 14–15 lutego. Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

„Wokół Symboli Narodowych" – cykliczny konkurs dla uczniów II i III klas szkół podstawowych z województwa zachodniopomorskiego oraz północnej części województwa lubuskiego, popularyzujący historię Polski, ze szczególnym uwzględnieniem symboli narodowych. W każdej edycji konkurs pojawia się dodatkowe zagadnienie. Finał konkursu – 8 listopada, ogłoszenie wyników – pierwszy tydzień grudnia. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

„Z bezkresów syberyjskich do Ojczyzny – losy polskich uchodźców i żołnierzy Armii Polskiej na Wschodzie" – I Wojewódzki Konkurs Historyczny „Na kartach dziejów Polski i regionu" dla uczniów klas IV–VIII szkół podstawowych oraz nauczycieli historii z województwa kujawsko-pomorskiego. Zadanie: napisanie pracy o losach przodków, cywilów lub żołnierzy Armii Andersa. Konkurs przebiegał w 3 etapach: szkolnym (27 marca), rejonowym (24 kwietnia) i wojewódzkim (22 maja). Gala wręczenia nagród, podczas której wygłoszono prelekcję na temat cichociemnych – Bydgoszcz, 7 czerwca. Organizator: Kujawsko-Pomorskie Centrum Edukacji Nauczycieli, współorganizatorzy: DIPN w Bydgoszczy, Archiwum Państwowe w Bydgoszczy. Odpowiedzialna: DIPN w Bydgoszczy.

„Z Gryfem w tle. Poznaj najnowszą historię Pomorza Zachodniego" – **„Dziki zachód. Pierwsze lata polskiego Pomorza Zachodniego"** – dwuetapowy konkurs dla uczniów szkół ponadpodstawowych z województwa zachodniopomorskiego; cel: popularyzacja historii regionalnej w kontekście historii całego kraju, budowanie tożsamości lokalnej i narodowej oraz podkreślenie roli Szczecina i regionu w najnowszych dziejach Polski. Eliminacje do VIII edycji konkursu – 18 grudnia 2023, finał konkursu – 29 stycznia 2024. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

„Z Gryfem w tle. Poznaj najnowszą historię Pomorza Zachodniego" – **„Szczecin – morze. Morska historia miasta Gryfa w XX wieku"** – dwuetapowy konkurs dla uczniów szkół ponadpodstawowych z województwa zachodniopomorskiego; cel: popularyzacja historii regionalnej w kontekście historii całego kraju, budowanie tożsamości lokalnej i narodowej oraz podkreślenie roli Szczecina i regionu w najnowszych dziejach Polski. Eliminacje do IX edycji konkursu – 18 grudnia, finał konkursu – 23 stycznia 2025 r. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

„Z Kielecczyzny na Westerplatte" – projekt edukacyjny skierowany do różnych grup odbiorców (uczniów, żołnierzy, seniorów oraz więźniów); cel: popularyzacja wiedzy o udziale żołnierzy z ziemi kieleckiej w obronie Westerplatte; cykl 8 audycji radiowych „Z Kielecczyzny na Westerplatte – śladami bohaterów Września 1939 r." emitowanych na antenie Radia eM w Kielcach od kwietnia do października 2024 r. W ramach projektu odbywały się wydarzenia towarzyszące: projekcja filmu *Kieleckie Westerplatte* w reż. Sławomira Mazura w Centrum Edukacyjnym IPN Przystanek Historia w Kielcach (15 maja – liczba uczestników: 90), w Zespole Szkół Elektrycznych w Kielcach (19 i 24 września – liczba uczestników: 150), w Szkole Podstawowej nr 1 w Goleniowach (26 września – liczba uczestników: 30), w Zespole Szkół Ekonomicznych w Staszowie (27 września – liczba uczestników: 60), w Biblio-

tece Pedagogicznej w Busku Zdroju (18 listopada – liczba uczestników: 40); wykłady, m.in. w Areszcie Śledczym w Kielcach (3 września – liczba uczestników: 30), w Dworze Starostów Chęcińskich w Chęcinach dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 3 w Parczewie (14 września – liczba uczestników: 20). Dodatkowo od września do listopada na terenie Kielc kursował autobus z wizerunkiem por. Leona Pająka – kielczanina, obrońcy Westerplatte. Odpowiedzialny: REN DIPN w Kielcach.

„Zbrodnia Katyńska 1940" – konkurs przeprowadzony na platformie Kahoot! – 13 kwietnia – liczba uczestników: 60. Odpowiedzialny: REN DIPN w Bydgoszczy.

„Znam historię polskich symboli narodowych" – 18. edycja konkursu wojewódzkiego. Laureaci otrzymali nagrody ufundowane przez OIPN Wrocław – 11 marca – liczba uczestników: 40. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Źródła mówią" – projekt edukacyjny dla uczniów i studentów poświęcony najnowszej historii Polski. Zajęcia składały się z prelekcji historycznych, analizy źródeł historycznych z zasobu IPN, w tym dotyczących aparatu represji PRL, zwiedzono także Archiwum IPN w Bydgoszczy, gdzie były prezentowane materiały archiwalne. Tematyka zajęć obejmowała m.in. akcje zbrojne ZWZ/AK w latach 1939–1945, bitwę o Monte Cassino, polskie podziemie niepodległościowe w latach 1944–1953 oraz postać Mariana Rejewskiego. W ramach projektu odbyły się warsztaty „Bydgoskie ścieżki pamięci" – Bydgoszcz, 25, 26, 29 listopada – łączna liczba uczestników: ok. 595. Odpowiedzialni: REN DIPN w Bydgoszczy, AIPN w Bydgoszczy.

2.2.3. Projekty i konkursy we współpracy

I Gminny Turniej Gier Edukacyjnych – turniej we współpracy ze Szkołą Podstawową w Przecławiu. Uroczystość pod honorowym patronatem OIPN Rzeszów, który przekazał nagrody laureatom – Przecław, 1 marca. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

II Powiatowy Konkurs Recytatorski Poezji Patriotycznej „Serce mam biało-czerwone" – konkurs organizowany przez Zespół Szkolno-Przedszkolny w Krasnem. OIPN Rzeszów objął patronat nad projektem, przedstawiciel OBEN brał udział w pracach jury, przekazano nagrody laureatom – listopad. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

III Konkurs recytatorski poezji patriotycznej „Moja Ojczyzno…" – konkurs we współpracy z Bursą Szkolną nr 2 w Lublinie, uczestniczyli wychowankowie burs i internatów miasta Lublina – 14 listopada – liczba uczestników: ok. 50. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Rotmistrz Witold Pilecki – bohater, dla którego nie istniały granice odwagi i poświęcenia" – VII edycja powiatowego konkursu historycznego dla uczniów szkół podstawowych z powiatu bocheńskiego. Konkurs współorganizowany przez Stowarzyszenie Moc Radości i Publiczną Szkołę Podstawową im. Rotmistrza Witolda Pileckiego w Jodłówce, pod honorowym patronatem dzieci rtm. Witolda Pileckiego: Zofii Pileckiej-Optułowicz i Andrzeja Pileckiego. Współfinansowany przez województwo małopolskie w ramach projektu „Lekcja patriotyzmu z rotmistrzem Witoldem Pileckim – VII edycja". W konkursie wzięło udział 26 uczestników z 15 szkół, którzy rywalizowali ze sobą 16 maja. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

VII Regionalny Konkurs Historyczny „Kocham Polskę" – organizowany przez Szkołę Podstawową nr 24 im. Tadeusza Kościuszki w Bielsku-Białej; skierowany do uczniów szkół podstawowych z Bielska-Białej oraz z powiatów: bielskiego i żywieckiego. Cel: kształtowanie postawy patriotycznej i obywatelskiej, rozwijanie zainteresowań historią Polski, budzenie dumy narodowej i przywiązania do tradycji narodowych. Zakres tematyczny VII edycji obejmował historię Polski ze szczególnym uwzględnieniem lat 1918–1945 – Bielsko-Biała, 6 czerwca – liczba uczestników: ok. 60. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

VIII Ursynowski Festiwal Pieśni Powstania Warszawskiego – konkurs muzyczny we współpracy ze Szkołą Podstawową nr 336 im. Janka Bytnara „Rudego" w Warszawie z udziałem uczniów z ośmiu ursynowskich szkół podstawowych. W wydarzeniu uczestniczyli liczni goście honorowi, w tym weterani powstania warszawskiego: Janusz Maksymowicz ps. „Janosz" i Jakub Nowakowski ps. „Tomek" – Warszawa, 15 marca – liczba uczestników: ok. 120. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

X Regionalna Olimpiada Historyczna Wiedzy o Armii Krajowej, jej poprzedniczkach i następczyniach – konkurs pod hasłem „Rok 1944" we współpracy z Centrum Kształcenia Zawodowego w Wysokiem Mazowieckiem. I etap – pisemny, test napisany przez 147 uczniów szkół podlaskich (14 lutego). II etap – ustny, z udziałem 25 uczestników (14 marca). Organizowany pod honorowym patronatem Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego, Starosty Wysokomazowieckiego i Podlaskiego Kuratorium Oświaty. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

XIII Edycja Kujawsko-Pomorskiego Festiwalu Projektów Edukacyjnych – we współpracy z Kujawsko-Pomorskim Centrum Edukacji Nauczycieli w Toruniu – 17 maja. Odpowiedzialny: REN DIPN w Bydgoszczy.

XIV Edycja Międzyszkolnego Konkursu Poezji Patriotycznej „Polska Ojczyzna Nasza" – konkurs organizowany przez Szkołę Podstawową nr 5 im. Bohaterów 27 Pułku Piechoty w Rzeszowie, skierowany do uczniów klas IV–VIII szkół podstawowych. Podzielony na dwie kategorie wiekowe: klasy IV–VI oraz klasy VII–VIII. Uczestnicy recytowali utwory poetyckie o tematyce patriotycznej. Przedstawiciel OBEN brał udział w pracach jury. OIPN Rzeszów objął konkurs patronatem honorowym oraz przekazał nagrody dla laureatów – 22 listopada – liczba uczestników: 21. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

XVIII Konkurs Modeli Redukcyjnych „Ogniwko 2024" w Dębicy – we współpracy z Kołem Historyczno-Modelarskim „Ogniwko" w Zespole Szkół Ekonomicznych im. Janusza Korczaka w Dębicy, pod patronatem OIPN Rzeszów. Zaprezentowano 451 prac – 215 modeli i dioramy przygotowane przez seniorów oraz 236 wystawionych przez uczniów. W wydarzeniu uczestniczyło 62 uczniów, m.in. z Biecza, Blizny, Brzeźnicy, Dębicy, Rzeszowa, ze Stasiówki i Straszęcina. Równolegle z konkursem modelarskim odbył się konkurs historyczny poświęcony operacji „Market Garden" – Dębica, 15–17 marca. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„XVIII Festiwal Piosenki Patriotycznej i Wojskowej" – skierowany do uczniów szkół podstawowych, organizowany przez Szkołę Podstawową im. Armii Krajowej w Błażowej Dolnej, Gminny Ośrodek Kultury w Błażowej. Wykonawcy prezentowali jedną piosenkę w ramach występu solowego, duetu lub zespołu muzycznego do 10 osób. Cel: popularyzacja pieśni patriotycznych, rozbudzanie patriotyzmu wśród dzieci i młodzieży, poszukiwanie dawnych, zapomnianych pieśni oraz promocja młodych talentów. Przedstawiciel OBEN uczestniczył w pracach jury. OIPN Rzeszów objął konkurs patronatem honorowym, wydrukował banery i dyplomy oraz przekazał nagrody dla laureatów – 7 listopada – liczba uczestników: 87. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

XXI Przegląd Pieśni i Poezji Patriotycznej „Dla Ciebie, Polsko" – zorganizowany przez Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych, Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół-Świat Pracy" w Tarnowie. Reprezentacja OIPN Kraków w gali finałowej – Tarnów, 28 maja. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

„Polacy, których poznać warto. Błogosławiona rodzina Ulmów" – XXIII wojewódzki konkurs wiedzy dla młodzieży z klas IV–VIII, we współpracy z Zespołem Kształcenia i Wychowania w Stężycy. Cel: zapoznanie młodzieży szkolnej z sylwetkami wybitnych Polaków. Przeprowadzany jest w 2 etapach: szkolnym i wojewódzkim – 27 listopada – liczba uczestników: 40. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

Akademia historii XX wieku (edycja 2023/2024) – cykl wykładów tematycznych dla młodzieży szkolnej we współpracy z parafią pw. św. Jakuba w Brzesku: „Polskie dramaty i polskie przełomy – Wrzesień 1939" (Brzesko, 10 stycznia); „Polskie dramaty i przełomy – 1945" (Brzesko, 24 marca); „Polskie dramaty, polskie przełomy – 1980–1981' (Brzesko, 19 kwietnia). Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

Akcja „Burza". Armia Krajowa w walce o niepodległość przeciw dwóm totalitaryzmom – konkurs dla uczniów szkół podstawowych we współpracy z Małopolskim Urzędem Marszałkowskim w Krakowie, Fundacją Centrum Dokumentacji Czynu Niepodległościowego w Krakowie, na zlecenie Małopolskiego Kuratora Oświaty w Krakowie. Inauguracja i organizacja I etapu regionalnego – wrzesień–grudzień 2023. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

„Armia Krajowa 1939–1945" – VII edycja wojewódzkiego konkursu historycznego współorganizowanego przez Zarząd Opolskiego Okręgu i Koła Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej,

Klub Historyczny im. gen. Stefana Roweckiego „Grota" w Opolu. Cel: kształtowanie postaw patriotycznych młodzieży poprzez pogłębianie wiedzy o organizacji i działalności SZP/ZWZ/AK. Konkurs uświetniła swoją obecnością 99-letnia sanitariuszka powstania warszawskiego Helena Kamerska, która podzieliła się z młodzieżą swoimi doświadczeniami – 12 czerwca. Odpowiedzialne: WSdsEN Delegatury IPN w Opolu.

„Być wiernym Ojczyźnie aż do ofiary życia" – szkolny konkurs historyczny organizowany przez Zespół Szkolno-Przedszkolny w Krasnem w ramach organizowanych przez Urząd Gminy w Krasnem przy współpracy OIPN Rzeszów obchodów 80. rocznicy akcji „Kośba". OIPN Rzeszów przekazał nagrody dla laureatów konkursu – 29 maja. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Częstochowianie na frontach II wojny światowej w roku 1944" – projekt realizowany od lutego do września we współpracy z Urzędem Miasta Częstochowy, oraz częstochowskimi szkołami: VIII Liceum Ogólnokształcącym Samorządowym im. gen. Józefa Sowińskiego, Zespołem Szkół Technicznych im. Jana Pawła II, Zespołem Szkół im. Jana Kochanowskiego, Szkołą Podstawową nr 2 im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, Szkołą Podstawową nr 22 im. Gabriela Narutowicza, Szkołą Podstawową nr 48 im. Armii Krajowej. Cel: upamiętnienie mieszkańców Częstochowy i okolic, którzy działali w konspiracji w czasie okupacji niemieckiej, a także tych, którzy walczyli w PSZ na Zachodzie. Liczba uczestników: ok. 1 tys. Uroczyste podsumowanie projektu odbyło się w sali sesyjnej Urzędu Miasta Częstochowa, 8 października. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Dzieje polskiej nauki i techniki" – VI edycja konkursu we współpracy z Zespołem Szkół Samochodowych i Ogólnokształcących w Bielsku-Białej; zachęcenie młodzieży szkół podstawowych i ponadpodstawowych z terenu województwa śląskiego do zgłębiania wiedzy o osiągnięciach polskiej myśli technicznej, polskich uczonych, konstruktorach i badaczach oraz polepszenie sprawności w korzystaniu z narzędzi multimedialnych. Zadanie: znalezienie informacji o polskim uczonym, badaczu, konstruktorze, przedsiębiorcy lub szczególnego rodzaju konstrukcji, budowli (np. Kanał Augustowski); finał: Centrum Edukacyjne IPN Przystanek Historia im. Henryka Sławika w Katowicach, 14 czerwca – liczba uczestników: 64. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

Dzień Pamięci wydarzeń bydgoskiego Marca '81 – we współpracy z Wojewodą Kujawsko-Pomorskim i Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy: prezentacja wystawy przed Kujawsko-Pomorskim Urzędem Wojewódzkim w Bydgoszczy: „O wieś wolną, niezależną, samorządną – rocznica wydarzeń bydgoskiego Marca '81 i rejestracji Solidarności Rolniczej"; wygłoszenie okolicznościowego wykładu: „Wydarzenia marca 1981 r."; organizacja konkurs dla młodzieży na platformie Kahoot! „Marzec '81 w Bydgoszczy"; spotkanie ze świadkiem historii Janem Rulewskim – 19 marca. Odpowiedzialny: REN DIPN w Bydgoszczy.

Epizody Niepodległości: „Sądeccy żołnierze i oficerowie w służbie Polsce w latach 1914–1945 i ich losy" – we współpracy z Muzeum Okręgowym w Nowym Sączu. Inauguracja oraz koordynacja działań związanych z konkursem historycznym – 9 października. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

Gminny Konkurs Historyczny – „Ojcowie Niepodległości" – konkurs dla uczniów z gminy Sicienko organizowany we współpracy z Zespołem Szkolno-Przedszkolnym w Samsiecznie, Uniwersytetem Kazimierza Wielkiego – 9 maja. Odpowiedzialny: REN DIPN w Bydgoszczy.

Gminny Konkurs Historyczny w Sędziszowie Małopolskim – konkurs wiedzy historycznej organizowany we współpracy z Miejsko-Gminnym Domem Kultury, Szkołą Podstawową nr 3 im. Jana Pawła II w Sędziszowie Małopolskim pod patronatem OIPN Rzeszów. W komisji konkursowej zasiadł pracownik OBEN Rzeszów – Sędziszów Małopolski, 1 marca. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Historia Solidarności w Małopolsce" – projekt edukacyjny zorganizowany przez krakowskie kuratorium, Region Małopolski NSZZ „Solidarność", OIPN Kraków, Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli – Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Oświęcimiu, Regionalny Ośrodek Kultury Doliny Karpia w Zatorze; gala finałowa odbyła się w Zatorze, 14 czerwca. Odpowiedzialny: OBEN Kraków.

„Jan Bytnar Rudy – bohater Szarych Szeregów" – konkurs na stworzenie lapbooka zorganizowany przez Szkołę Podstawową nr 13 w Mielcu. OIPN Rzeszów przekazał nagrody laureatom i objął konkurs patronatem – Mielec, 26 marca. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

Klub Miłośników „KLIO" w Rucianem-Nidzie – projekt edukacyjny we współpracy z Domem Kultury w Rucianem-Nidzie – poruszono tematy: „Akcja »Burza« 1944" (29 lipca), „Idee Solidarności" (23 sierpnia), „Polskie drogi do niepodległości" (28 listopada). Odpowiedzialni: RBH DIPN w Olsztynie, REN DIPN w Olsztynie.

Konkurs na Kahoot! – w 80. rocznicę zwycięskiej bitwy o Monte Cassino – 18 maja i 1 sierpnia. Odpowiedzialny: REN DIPN w Bydgoszczy.

Konkurs z okazji 100-lecia złotówki – współorganizowany przez II Liceum Ogólnokształcące w Piszu. Konkurs odbył się w formie testu wiedzy – 10 czerwca. Odpowiedzialny: REN DIPN w Olsztynie.

„Kopiuj historię" – konkurs fotograficzny dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 16 w Białymstoku polegający na odtwarzaniu dawnych zdjęć rodzinnych. Uczestnicy naśladowali swoich przodków, wzorując się na archiwalnych fotografiach rodzinnych. Konkurs w dwóch kategoriach: grupowej i indywidualnej. Pracownik OBEN zasiadał w jury – liczba uczestników: 18. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Lekcja historii – dla osadzonych" – spotkania we współpracy z Zakładem Karnym w Potulicach o najnowszej historii Polski obejmujące tematykę cichociemnych żołnierzy AK, akcje zbrojne ZWZ/AK w latach 1939–1945, Monte Cassino 1944, Polskie Podziemie Niepodległościowe 1944–1956, zbrodnia katyńska 1940 – styczeń–maj (5 spotkań). Odpowiedzialny: REN DIPN w Bydgoszczy.

„Let me show you Łańcut around" – gra terenowa organizowana przez Szkołę Podstawowa nr 3 w Łańcucie. OIPN Rzeszów objął wydarzenie patronatem i przekazał nagrody dla laureatów gry – Łańcut, 18 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

Majowy Piknik Patriotyczny – we współpracy z Zespołem Szkolno-Przedszkolnym w Biesalu; uczniowie wzięli udział w grze terenowej dotyczącej symboli narodowych oraz ich szkoły, turnieju gier planszowych, konkursie plastycznym, zajęciach edukacyjnych ze „Zwierzęcą Brygadą", konkursie historycznym oraz rajdzie rowerowym trasą edukacyjno-historyczną – Biesal, 9 maja. Odpowiedzialny: REN DIPN w Olsztynie.

„Marsz piosenko" – konkurs piosenki patriotycznej zorganizowany przez Szkołę Podstawową w Przecławiu. OIPN Rzeszów objął wydarzenie patronatem i przekazał nagrody dla laureatów – 17 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Miś Wojtek" – szkolny turniej gry planszowej dla uczniów w 80. rocznicę bitwy o Monte Cassino; współorganizatorzy: Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I st. w Krakowie, Szkoła Podstawowa nr 154 w Krakowie, Stowarzyszenie „Narębski Point" – Kraków, 20 maja. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

„Młody Dokumentalista 2023/2024" – małopolski konkurs literacko-dokumentalny pod hasłem „… bo ratujemy życie" z okazji beatyfikacji rodziny Ulmów i ustanowienia roku 2024 Rokiem Rodziny Ulmów. Współorganizacja z Kuratorium Oświaty w Krakowie – 20 marca. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

„My nigdy nie poddamy się – zaporczycy" – turniej historyczny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z Lubelszczyzny we współpracy z Rafałem Surdackim, twórcą *Internetowej encyklopedii zaporczyków* (zaporczycy.com.pl) w związku z 75. rocznicą śmierci mjr. Hieronima Dekutowskiego ps. „Zapora" – 7 marca. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Namaluj historię dziadków" – XVII edycja konkursu dla uczniów województwa podkarpackiego ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych we współpracy z Kuratorium Oświaty w Rzeszowie, Podkarpackim Centrum Edukacji Nauczycieli, Wojewódzkim Domem Kultury w Rzeszowie. Cel: rozbudzanie zainteresowania historią najnowszą przez bezpośredni kontakt z jej świadkami lub przekaz rodzinny na podstawie wspomnień i pamiątek. Prace o historii Polski w latach 1939–1989 oceniane były w 4 kategoriach wiekowych – liczba ogólna uczestników: 352 uczniów z 65 szkół. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Nigdy więcej wojny" – ogólnopolski konkurs historyczno-plastyczny we współpracy ze Szkołą Podstawową nr 336 w Warszawie pod hasłem „Nigdy więcej wojny". Zadanie: prace plastyczne prezentujące dowolne wydarzenia, postacie, symbole lub miejsca, które miały istotny wpływ na kształtowanie losów Polski. Konkurs zamieszczony w wykazie zawodów wiedzy artystycznych i sportowych na 2024 r. Mazowieckiego Kuratorium Oświaty – Warszawa, 11 marca. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„Ocalić od zapomnienia… Mój bohater – portret partyzanta Lubelszczyzny" – konkursu współorganizowany ze Szkołą Podstawową nr 24 im. Partyzantów Lubelszczyzny w Lublinie; udział pracownika OBEN w pracach jury XII edycji – 23 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych – we współpracy ze Stowarzyszeniem Miłośników Historii i Wojskowości im. rtm. W. Pileckiego „Kryptonim T-IV" zorganizowano uroczystości upamiętniające zamordowanych działaczy podziemia antykomunistycznego. Wydarzenie obejmowało prelekcję zastępcy prezesa IPN Krzysztofa Szwagrzyka, wystawę plenerową upamiętniającą ofiary operacji „Lawina", ekspozycję przedstawiającą prace poszukiwawcze szczątków ofiar oraz rekonstrukcyjne pokazy broni i umundurowania z czasów II wojny światowej – Stare Grodkowo, 1 marca. Odpowiedzialne: WSdsEN DIPN w Opolu.

„Ojcowie Niepodległości" – projekt edukacyjny we współpracy z Wojewódzkim Domem Kultury w Kielcach, upowszechniający wiedzę o najważniejszych Polakach zasłużonych dla odzyskania niepodległości w 1918 r. W ramach projektu obyło się 6 wykładów: „Józef Piłsudski – twórca Niepodległej" (4 marca), „*Ślązak, polityk, mąż stanu – Wojciech Korfanty*" (15 kwietnia), „Artysta i patriota – Ignacy Jan Paderewski" (16 czerwca), „Wizja niepodległości Romana Dmowskiego" (16 września), „Zasłużeni dla Niepodległej" (8 listopada), „Ojcowie Niepodległości" (8 listopada). Zaprezentowano 6 wystaw biograficznych: „Józef Piłsudski" (4–17 marca), „Wojciech Korfanty" (15–28 kwietnia), „Ignacy Paderewski" (17–30 czerwca), „Roman Dmowski" (16–29 września), „Ojcowie Niepodległości" (8–24 listopada), „Wincenty Witos" (6–30 listopada). Odpowiedzialny: REN DIPN w Kielcach.

„Osamotnieni Herosi Partyzantki – Żołnierze Wyklęci" – konkurs historyczny we współpracy z Fundacją „Willa Jasny Dom" w Warszawie, NSZZ „Solidarność" Region Mazowsze, OM 1141 Pracowników Oświaty i Wychowania Ochoty, Włoch i Ursusa. Zadanie: przygotowanie filmu krótkometrażowego o Żołnierzach Wyklętych lub plakatu w dowolnej technice plastycznej lub grafice komputerowej – Warszawa, 1 marca – 26 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

Piknik popularnonaukowy z okazji 119. rocznicy urodzin Mariana Rejewskiego – we współpracy z Centrum Nauki i Kultury Młyny Rothera, Centrum Szyfrów Enigma, Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką w Bydgoszczy, Polskim Towarzystwem Turystyczno-Krajoznawczym; prezentacja działań edukacyjnych związanych z kryptologią, matematyką oraz materiałów edukacyjnych mających na celu zwiększenie wśród mieszkańców Bydgoszczy świadomości, że jest ona miastem rodzinnym Mariana Rejewskiego – Wyspa Młyńska w Bydgoszczy, 19 sierpnia – liczba uczestników ok. 1 tys. Odpowiedzialny: REN DIPN w Bydgoszczy.

„Podróże po Polsce. Odkrywamy nasze dziedzictwo kulturowe" – konkurs zorganizowany przez Przedszkole Samorządowe w Chorzelowie. OIPN Rzeszów przekazał nagrody laureatom i objął konkurs patronatem – Chorzelów, 4 marca. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Polska – moja Ojczyzna" – gminny konkurs historyczny organizowany przez Publiczną Szkołę Podstawową im. 11 Listopada 1918 r. w Gołoszach w gminie Błędów; prelekcję dla młodzieży o pracy i misji IPN wygłosił pracownik OBEN. Konkurs pod patronatem OIPN Warszawa – 5 czerwca – liczba uczestników: 10. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„Pomnik śp. Józefa Sobieszczańskiego w obiektywie uczniów" – konkurs fotograficzny dla uczniów klas IV–VIII we współpracy z Zespołem Placówek Oświatowych im. Jana Pawła II w Gościeradowie, OBUWiM Lublin – 22 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Popiełuszko" – regionalny konkurs we współpracy z XIII Liceum Ogólnokształcące im. Świętej Rodziny w Olsztynie; podczas konkursu odbył się wykład pracownika RBH DIPN w Olsztynie. Delegatura odpowiadała za przygotowanie pytań konkursowych oraz przekazanie nagród dla laureatów – 13 grudnia – liczba laureatów: 8. Odpowiedzialni: RBH DIPN w Olsztynie, REN DIPN w Olsztynie.

„Postawy Polaków pod okupacją niemiecką w Generalnym Gubernatorstwie" – warsztaty edukacyjne dla uczniów z Zespołu Szkół nr 1 im. Melchiora Wańkowicza w Błoniu – 11 grudnia – liczba uczestników: 30. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„Przerwane życiorysy" – projekt społeczny we współpracy z Ośrodkiem Myśli Patriotycznej i Obywatelskiej w Kielcach przybliżający losy wybranej osoby z okresu II wojny światowej. Zadanie:

opisać historię osoby, której dotychczasowe życie „przerwała" II wojna światowa (np. aresztowanie, deportacja, wysłanie na przymusowe roboty, udział w działaniach zbrojnych), a jej losy przez lata pozostawały nieznane nawet dla najbliższej rodziny – inauguracja: 15 listopada. Odpowiedzialny: REN DIPN w Kielcach.

„Przez historię z Niezwyciężonymi" – projekt edukacyjny, zajęcia online dla uczniów szkół podstawowych (V–VIII klasa) oraz ponadpodstawowych z terenu województwa warmińsko-mazurskiego. Tematyka spotkań dotyczyła najważniejszych zagadnień z dwudziestowiecznej historii Polski, lekcje poprzedzone były fragmentem animacji IPN *Niezwyciężeni*. Projekt realizowany we współpracy z Kuratorium Oświaty w Olsztynie. Gala podsumowująca III edycję odbyła się 4 czerwca. Odpowiedzialny: REN DIPN w Olsztynie.

„Przyszłość dla Dzieci" – piknik charytatywny Fundacji „Przyszłość dla Dzieci" – pracownicy DIPN w Olsztynie prowadzili gry i konkursy dla najmłodszych wykorzystując materiały edukacyjne IPN: kolorowanki, gry „Miś Wojtek" oraz „Zwierzęca Brygada" – 9 czerwca. Odpowiedzialny: REN DIPN w Olsztynie.

Recytatorski Konkurs Historyczny „Niezłomni Bohaterowie" – we współpracy z Bursą Szkolną nr 2 w Lublinie zorganizowano konkurs o Żołnierzach Wyklętych dla burs szkolnych oraz internatów miasta Lublin – 19 marca. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Seminarium historyczne o śp. ks. Stanisławie Orzechowskim – we współpracy ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Duszpasterstwa Akademickiego „Wawrzyny" we Wrocławiu, parafią pw. św. Wawrzyńca, Duszpasterstwem Akademickim „Wawrzyny" we Wrocławiu; poświęcone wieloletniemu i zasłużonemu wrocławskiemu duszpasterzowi ks. Stanisławowi Orzechowskiemu „Orzechowi", historii Duszpasterstwa Akademickiego „Wawrzyny" istniejącego przy parafii pw. św. Wawrzyńca – 18–21 kwietnia – liczba uczestników: 500. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław, OBBH Wrocław.

Szkolny Turniej Historycznych Gier Planszowych – współorganizacja z IV Liceum Ogólnokształcącym im. Jana Pawła II w Tarnowie wydarzenia dla uczniów szkoły, rywalizacji w grze „111. Alarm dla Warszawy" – Tarnów, 17 maja – liczba uczestników: 48. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

„Sztafeta Pamięci – losy mojej rodziny podczas II wojny światowej" – VIII edycja ogólnopolskiego konkursu orgaznizowanego we współpracy ze Stowarzyszeniem Rodzin Polskich Ofiar Obozów Koncentracyjnych, skierowanego do uczniów szkół podstawowych (klas VI–VIII), ponadpodstawowych oraz osób pełnoletnich. Cele: zachęcenie Polaków do rodzinnych rozmów o historii i utrwalenie pamięci o losach przodków uczestniczących w II wojnie światowej; poznanie życia codziennego Polaków pod okupacją niemiecką zarówno na terenach wcielonych do III Rzeszy Niemieckiej, jak i w Generalnym Gubernatorstwie; upamiętnienie żołnierzy 2. Korpusu Polskiego z okazji 80. rocznicy bitwy o Monte Cassino. Zadanie: przygotowanie i nadesłanie pracy pisemnej prezentującej losy własnej rodziny w czasie II wojny światowej; praca miała być oparta na materiale źródłowym, relacjach świadków wydarzeń, wspomnieniach rodzinnych, pamiątkach, listach itp. i opowiadać o losach rodziny. Liczba uczestników: 95; wyniki ogłoszono 22 kwietnia. W kategoriach: szkoła podstawowa przyznano 3 główne miejsca i 4 wyróżnienia; szkoła ponadpodstawowa – 3 główne miejsca i 2 wyróżnienia; osoby pełnoletnie – 3 miejsca i 1 wyróżnienie. W dniach 13–21 maja odbył się „Wyjazd Pamięci" będący nagrodą dla laureatów i ich opiekunów oraz rodzin ofiar obozów koncentracyjnych. Uczestnicy odwiedzili miejsca pamięci w Austrii, Niemczech oraz Włoszech. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Sztafeta pokoleń – młodzież w walce o Niepodległą" – warsztaty edukacyjne w Szkole Podstawowej im. Bohaterskich Lotników Polskich w Wiązownie: „Dziś, Jutro, Pojutrze" (13 listopada – 46 uczestników); „Konspiracja szkolna 1944–1956" (21 listopada – 50 uczestników). Ogólna liczba uczestników: 96. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„Sztandar – znak szczególnego znaczenia" – projekt edukacyjny we współpracy z Wojskowym Centrum Rekrutacji w Białymstoku i 18 Białostockim Pułkiem Rozpoznawczym; 25 września w Klubie 18 Białostockiego Pułku Rozpoznawczego odbyła się część merytoryczna, w ramach której uczestnicy poznali historię sztandarów, polskich symboli narodowych oraz zasady ubioru i zachowania się oraz otrzymali kilka porad dietetycznych. W ramach części praktycznej odbyło się przeszkolenie pod

okiem żołnierzy z Pułku Reprezentacyjnego Wojska Polskiego z Warszawy. W projekcie wzięło udział 31 pocztów sztandarowych z Białegostoku i powiatu białostockiego (szkoły, stowarzyszenia, instytucje, organizacje kombatanckie), łącznie ok. 140 osób. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„W służbie Ojczyźnie" – projekt edukacyjny we współpracy z 1 Podlaską Brygadą Obrony Terytorialnej mający na celu edukację historyczną oraz zachęcenie uczniów do zdobywania i doskonalenia umiejętności z zakresu wojskowości, survivalu oraz propagowanie idei służby Ojczyźnie. Pierwsza edycja projektu odbyła się (10 marca – 4 czerwca) i składała się z dwóch etapów: etap I obejmował 12 zajęć edukacyjnych w formie wykładów i warsztatów, a etap II to dwudniowe proobronne zajęcia wojskowe przeprowadzone przez instruktorów WOT na terenie jednostki wojskowej w Białymstoku. Wzięło udział 240 uczniów i 20 nauczycieli ze szkół ponadpodstawowych województwa podlaskiego. Druga edycja zgromadziła 460 uczniów i 38 nauczycieli z tego samego regionu. W części historycznej zorganizowano spotkania wykładowo-warsztatowe z archeologiem, antropologiem i historykami; tematyka obejmowała m.in. akcję „Burza", operację „Ostra Brama", zbrodnię katyńską oraz deportacje. Zajęcia podsumowujące edycję odbyły się w dniach 13–14 i zostały podzielone na dwie części: szkoleniową, prowadzoną przez instruktorów 1 PBOT, oraz rywalizację sportowo-wojskową, podczas której wyłoniono najlepsze sekcje. Łącznie w projekcie uczestniczyło 700 uczniów i 58 nauczycieli. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„W szeregach niezłomnych" – IX edycja gry terenowej w związku z Narodowym Dniem Pamięci Żołnierzy Wyklętych, we współpracy z Burmistrzem, Radą i Zarządem Dzielnicy Wola m.st. Warszawy, Szkołą Podstawową Integracyjną nr 317 im. Edmunda Bojanowskiego, Zespołem Wolskich Placówek Edukacji Kulturalnej, Młodzieżowym Domem Kultury przy ul. Brożka 1A, Biblioteką Publiczną Dzielnicy Żoliborz „Pod Sowami". Wydarzenie obejmowało pokaz jazdy konnej (Stowarzyszenie Szwadron Jazdy RP), rekonstrukcję historyczną (Grupa Historyczna „Zgrupowanie Radosław") oraz grę terenową, której uczestnikami byli m.in. uczniowie z Bemowa, Mokotowa, ze Śródmieścia, z Woli i Żoliborza – Warszawa, 5 marca – liczba uczestników: ok. 150. Odpowiedzialny: OIPN Warszawa.

„Wielkie rzeczy w małych oczach" – wernisaż prac nadesłanych na konkurs na najlepszą pracę inspirowaną spektaklem „Miś Wojtek", współorganizowany przez Samorządowy Ośrodek Kultury w Komprachcicach oraz Gminę Komprachcice; wzięły w nim udział dzieci przedszkolne i uczniowie, którzy wcześniej obejrzeli spektakl – 14 maja. Odpowiedzialne: WSdsEN DIPN w Opolu.

„Witold Pilecki. Życie i działalność" – powiatowy konkurs historyczny we współpracy z II Liceum Ogólnokształcącym w Piszu. Konkurs odbył się w formie testu wiedzy – 28 maja. Odpowiedzialny: REN DIPN w Olsztynie.

Wojewódzki Konkurs Poetycki „Z polskiego na nase" – konkurs we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Dźwierzutach (10 czerwca – 12 lipca). Uczestnicy przedstawiają wiersze dotyczące ich przeżyć, wspomnień bądź opisów Warmii i Mazur. Poddane ocenie jury (13–31 lipca) utwory po werdykcie są przetłumaczone na gwarę warmińską. Przyznano 5 nagród: drewniane figurki Baby Dźwierzuckiej, książki, upominki i dyplomy ufundowane przez organizatora i współorganizatorów oraz publikację zwycięskich prac wraz z tłumaczeniem na gwarę mazurską w mediach społecznościowych organizatora i współorganizatorów, mediach patronackich oraz wydawnictwie książkowym *Rok mazurski w gminie Dźwierzuty*. Ogłoszenie wyników i wręczenie nagród laureatom – 12 września. Odpowiedzialny: REN DIPN w Olsztynie.

„Wojewódzki Konkurs Wiedzy o Powstaniu Warszawskim" – V edycja konkursu dla uczniów ze szkół województwa kujawsko-pomorskiego we współpracy z Wojewodą Kujawsko-Pomorskim, Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy, Światowym Związkiem Żołnierzy Armii Krajowej, Szkołą Podstawową nr 57. Cel: upamiętnienie 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego, wysiłków, ofiary krwi i bohaterstwa żołnierzy AK podczas zmagań powstańczych; wzbudzenie zainteresowania młodego pokolenia walką Polaków o niepodległość podczas II wojny światowej; kształtowanie postaw patriotycznych; poznawanie historii lokalnej. Spośród kilkuset uczniów biorących udział w konkursie wyłoniono 25 laureatów i 68 finalistów – 18 kwietnia. Uroczysta gala wręczenia nagród odbyła się 14 czerwca, tytuł laureata zdobyło 25 uczniów, a finalisty – 68. Odpowiedzialny: REN DIPN w Bydgoszczy.

„Wspólna przeszłość kluczem do przyszłości" – projekt we współpracy z Prezydentem Miasta Włocławek, Marszałkiem Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Kujawsko-Pomorskim Kuratorium Oświaty oraz III Liceum Ogólnokształcące im. Marii Konopnickiej we Włocławku. Realizowany był w formie debaty oksfordzkiej z udziałem uczniów III Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Konopnickiej we Włocławku, IV Liceum Ogólnokształcącego im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego we Włocławku, Zespołu Szkół Ekonomicznych we Włocławku, Zespołu Szkół Katolickich im. ks. Jana Długosza we Włocławku; wykład „Czy wybuch powstania warszawskiego był słuszną decyzją?" – 25 stycznia, 28 lutego. Odpowiedzialny: REN DIPN w Bydgoszczy.

„Zło dobrem zwyciężaj" – konkurs plastyczny we współpracy z Wydziałem Nauki Katolickiej Archidiecezji Warmińskiej, skierowany do uczniów szkół podstawowych (klasy VI–VIII) oraz uczniów szkół średnich z województwa warmińsko-mazurskiego. Cel: zapoznanie uczniów z sylwetką bł. Ks. Jerzego Popiełuszki; finał: 25 października – liczba uczestników: 120. Odpowiedzialny: REN DIPN w Olsztynie.

2.3. Lekcje i warsztaty

81. rocznica powstania w getcie warszawskim" – warsztaty dla uczniów z czterech łódzkich szkół podstawowych z wykorzystaniem wystawy „Zagłada Żydów europejskich" oraz współczesnej poezji izraelskiej poświęconej Shoah – 15–18 kwietnia – liczba uczestników: 90. Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

„303 i inni – polscy lotnicy w czasie II wojny światowej" – zajęcia dla uczniów w Domu Rekolekcyjnym Domowego Kościoła w Heluszu przybliżające historię walk polskich lotników w czasie II wojny światowej – 13 kwietnia – liczba uczestników: 35. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„II wojna światowa" – zajęcia edukacyjne o historii II wojny światowej – Turośń Dolna, 30 września; Pacyna – 18 października. Odpowiedzialne: OBEN Białystok, OBEN Łódź.

„IV rozbiór Polski" – warsztaty edukacyjne oraz zajęcia z wykorzystaniem puzzli edukacyjnych IPN „IV Rozbiór Polski", przybliżające tematykę podziału Polski między III Rzeszę a Związek Sowiecki we wrześniu 1939 r.; zajęcia odbyły się w Powiatowym Zespole Szkół im. Władysława Łokietka w Chęcinach (2 października), Szkole Podstawowej nr 2 w Skarżysku Kamiennej (13 listopada), Korczakowskim Liceum Ogólnokształcącym w Olsztynie (8 listopada), I Liceum Ogólnokształcącym im. Jana Bażyńskiego w Ostródzie (7–18 października). Łącznie liczba uczestników: 545. Odpowiedzialni: REN DIPN w Kielcach, REN DIPN w Olsztynie.

„Admirał Józef Unrug – admirał *mare nostrum* i jego flota w II wojnie światowej" – zajęcia edukacyjne dla członków Gorzowskiego Hufca ZHP – Wodnej Drużyny „Szkwał" – Gorzów Wielkopolski, 16 października – liczba uczestników: 60. Odpowiedzialna: DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

„Aga, Adam i Hamlet na tropie tajemnic. Dlaczego w piwnicach praskich straszy?" – warsztaty edukacyjne z twórcami komiksu: rysownikiem Hubertem Ronkiem i kolorystką Agatą Ronek dla uczniów szkół podstawowych, odbyły się w Izbie Pamięci IPN w Warszawie „Strzelecka 8" – 23 maja. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„Agresja sowiecka na Polskę 17 września 1939 r." – zajęcia edukacyjne o agresji ZSRS na Polskę w 1939 r. zorganizowane w Szkole Podstawowej nr 4 im. gen. Władysława Andersa w Łomży (10 maja – liczba uczestników: 60); – XLII Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Krakowie (18 września – liczba uczestników: ok. 400); Zespole Szkół Technicznych im. gen. Władysława Andersa w Białymstoku (16 września – liczba uczestników: 120); Szkole Podstawowej nr 2 im. Jana Kochanowskiego w Mońkach (24 września – liczba uczestników: 60); Zespole Szkół Rolniczych im. Krzysztofa Kluka w Rudkach (9 października – liczba uczestników: 70); Środkowopomorskim Centrum Zdrowia Psychicznego w Koszalinie (17 września – liczba uczestników: 20); Szkole Podstawowej im. Armii Krajowej w Charzynie (20 września – liczba uczestników: 60), Szkole Podstawowej w Parsęcku (24 września – liczba uczestników: 25); Zespole Szkół im. Macieja Rataja w Gościnie (18 września – liczba uczestników: 60). Odpowiedzialni: OBEN Białystok, OBEN Kraków, DIPN w Koszalinie.

„Akcja Bollwerk” – wykład dla uczniów szkół szamotulskich w Muzeum-Zamku Górków w Szamotułach – 8 lutego – liczba uczestników: 40. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Akcje zbrojne ZWZ/AK w latach 1939–1945” – wykłady dla 80 uczniów XV Liceum Ogólnokształcącym im. Jeremiego Przybory w Bydgoszczy (9 kwietnia) oraz 70 uczniów Szkoły Technicznej im. Dywizjonu 303 BZDZ w Chojnicach (18 kwietnia). Odpowiedzialna: DIPN w Bydgoszczy.

„Antykomunistyczne podziemie w kraju po II wojnie światowej” – wykład dla uczniów XLII Liceum Ogólnokształcącego im. Ireny Sendlerowej w Łodzi – 5 marca – liczba uczestników: 47. Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

„Armia Krajowa” – prelekcje i zajęcia edukacyjne o działalności SZP/ZWZ/AK, w tym o udziale leśników z AK w rozpracowaniu niemieckiej broni V – Szkoła Podstawowa im. gen. bryg. prof. Elżbiety Zawackiej w Rzęczkowie (11 lutego – liczba uczestników: 40); III Liceum Ogólnokształcące im. Żołnierzy Obwodu Łomżyńskiego AK w Łomży (13 lutego); III Liceum Ogólnokształcące im. Alfreda Lityńskiego w Suwałkach (15 lutego – liczba uczestników: 160); mistrzostwa w biegach na orientację w Krasnym Lesie dla Oddziałów Przygotowania Wojskowego i Klas Mundurowych (28 maja – liczba uczestników: 30); prelekcja „Armia Krajowa na Rzeszowszczyźnie” w Tuszymie dla leśników z Polskiego Towarzystwa Leśnego Oddział Krosno oraz spacer z przewodnikiem po parku historycznym w Bliźnie (6 czerwca). Ogólna liczba uczestników: 230. Odpowiedzialni: DIPN w Bydgoszczy, OBEN Białystok, OBEN Rzeszów.

„Atomowa zagłada” – lekcja muzealna dla uczniów Zespołu Szkół nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Koszalinie oraz Szkoły Podstawowej nr 1 im. Janusza Kusocińskiego w Złocieńcu – 21 listopada – liczba uczestników: 60. Odpowiedzialna: DIPN w Koszalinie.

„Bartek i Baśka w 1918 r.” – warsztaty o odzyskaniu przez Polskę niepodległości dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 2 im. Janusza Korczaka w Błoniu – 12 listopada – liczba uczestników: 25. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„Baśka Murmańska na tropie historii” – warsztaty dla uczniów Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi „Bajkowa Akademia” w Lublinie (15 listopada) oraz dla zuchów i harcerzy z 27 Drużyny Harcerskiej Gościeradów „Szare Szeregi” (29 listopada). Liczba uczestników: ok. 40. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Bić się do końca. Podziemie niepodległościowe w regionie radomskim 1945–1950” – prezentacja wystawy połączona z wykładem asystenta prasowego DIPN w Radomiu „*Żołnierze Wyklęci w regionie radomskim*” dla uczniów Publicznej Szkoły Podstawowej im. Braci Andrzeja i Józefa Załuskich w Jedlance – 8 marca – liczba uczestników: 46. Odpowiedzialna: DIPN w Radomiu.

„Bitwa o Monte Cassino 1944. Czy Polacy zdecydowali o zwycięstwie?” – wykłady, prelekcje i zajęcia edukacyjne uzupełnione prezentacją na temat bitwy oraz wspomnieniami żołnierzy 2. Korpusu Polskiego biorących udział w bitwie; zajęcia zorganizowano w Publicznej Szkole Podstawowej im. bł. ks. Romana Sitki w Kamionce (21 marca – 25 uczestników); Szkole Podstawowej im. Tadeusza Marii Kantora w Wielopolu Skrzyńskim (17 maja – 25 uczestników); Szkole Podstawowej nr 2 im. Marii Lachman w Brzezinach-Berdechowie (17 maja – ok. 30 uczestników); Gminnym Ośrodku Kultury w Goniądzu (20 maja – 50 uczniów); Społecznej Szkole Podstawowej nr 1 im. Józefa Piłsudskiego w Krakowie (23 maja – 20 uczestników); Centralnym Przystanku Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie (19 lipca, zajęcia dla laureatów konkursu „Powstańcy Warszawscy – Pamiętamy o Was!”, ok. 300 uczniów); sali konferencyjnej IPN w Rzeszowie (9–10 grudnia, w ramach projektu „Silni Polską!” – ok. 30 uczestników); Szkole Podstawowej nr 2 im. Stefana Starzyńskiego w Nasielsku (16 listopada – 11 uczestników); Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Aleksandra Świętochowskiego w Gołotczyźnie (23 listopada – 30 uczestników); Szkole Podstawowej nr 8 im. 1 Warszawskiej Dywizji Piechoty w Legionowie (23 listopada – 22 uczestników); Liceum Ogólnokształcącym im. mjr. Konstantego Mikołaja Radziwiłła w Komornicy (25 listopada – 11 uczestników); Zespole Szkół Specjalnych im. ks. Jana Twardowskiego w Pruszkowie (28 listopada – 11 uczestników); Szkole Podstawowej im. Pomnik Wdzięczności w Zakroczymiu (7 grudnia – 20 uczestników); Fundacji Formacji Patriotycznej im. Kazimierza Wielkiego w Milanówku (7 grudnia – 22 uczestników); Szkole

Podstawowej Integracyjnej nr 317 im. Edmunda Bojanowskiego w Warszawie; Szkole Podstawowej nr 97 im. Polskich Noblistek w Warszawie (11 grudnia – 23 uczestników); Zespole Wolskich Placówek Edukacji Kulturalnej w Warszawie (11 grudnia – 22 uczestników); LXXII Liceum Ogólnokształcącym im. gen. Jakuba Jasińskiego w Warszawie (17 grudnia – 11 uczestników); Szkole Podstawowej nr 336 im. Janka Bytnara „Rudego" w Warszawie (18 grudnia – 7 uczestników), Przystanku Historia IPN w Szczecinie (11 grudnia – 30 uczestników, 14 grudnia – 21 uczestników, 18 grudnia – 20 uczestników, 19 grudnia – 10 uczestników). Ogólna liczba uczestników: ok. 750. Odpowiedzialni: OBEN Białystok, OBEN Kraków, OBEN Rzeszów, OBEN Szczecin, OBEN Warszawa.

„Bitwa Warszawska, rodzina Ulmów oraz polscy lotnicy w czasie II wojny światowej" – prelekcja pracownika OBEN w ramach Mobilnego Przystanku Historia w Gostyniu – 26 września – 80 uczestników. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Bohaterki wśród Bohaterów" – wykłady dla uczniów ze szkół ponadpodstawowych w Mareckim Centrum Kultury – 15 października – liczba uczestników: 174. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„Bohaterowie i bohaterki niepodległej – wojna polsko-bolszewicka" – warsztaty z wykorzystaniem edukacji immersyjnej dla 20 uczniów Szkoły Podstawowej nr 78 we Wrocławiu – 10 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Bohaterowie nieznani" – spacer historyczny po Powązkach Wojskowych w Warszawie dla uczestników „Seminarium dla nauczycieli – BohaterON 2024" (4 października – 46 uczestników); warsztaty terenowe na Powązkach Wojskowych dla uczniów Zespołu Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie (23 października – 40 uczestników); „**Bohaterowie nieznani. Pierwsza i druga konspiracja"** – spacer historyczny po Powązkach Wojskowych w Warszawie dla uczniów szkół z Katowic w ramach VIII edycji projektu „Łączka i inne miejsca poszukiwań" (14 listopada – 50 uczestników); „**Bohaterowie nieznani. Orlęta i Szare Szeregi"** – warsztaty terenowe na Powązkach Wojskowych w Warszawie dla młodzieży ze szkół ponadpodstawowych z Serocka (25 listopada – 60 uczestników). Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„Bohaterowie wojny polsko-bolszewickiej 1920" – warsztaty z edukacją immersyjną dla 22 uczniów Szkoły Podstawowej nr 73 im. gen. Władysława Andersa we Wrocławiu – 24 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Bombka z Memmingen" – zajęcia edukacyjne z wykorzystaniem słuchowiska *Bombka z Memmingen* oraz scenariuszy lekcji – Przystanek Historia IPN w Białymstoku w Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku (29 listopada, 150 uczniów), Szkoła Podstawowa w Jarnutach (5 grudnia – 75 uczniów); Szkoła Podstawowa im. kard. Stefana Wyszyńskiego w Troszynie (5 grudnia, – 75 uczniów); Szkoła Podstawowa w Sulewie-Kownatach (9 grudnia – 22 uczniów); Szkoła Podstawowa nr 45 w Białymstoku (11 grudnia – 21 uczniów); Szkoła Podstawowa nr 16 im. Tadeusza Kościuszki w Białymstoku (13 grudnia – 68 uczniów); Szkoła Podstawowa nr 1 im. Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego w Grajewie (16 grudnia – 25 uczniów); Słoneczna Szkoła w Białymstoku (18 grudnia – 11 uczniów). Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Bunt Młodych – młodzieżowe organizacje niepodległościowe na Pomorzu Zachodnim 1945–1956" – zajęcia edukacyjne dla uczniów szkół z regionu koszalińskiego, zorganizowane w oryginalnych dawnych celach PUBP, połączone z prezentacją umundurowania funkcjonariuszy UB i żołnierzy wyklętych oraz pokazem multimedialnym w dawnym PUBP w Koszalinie (29 lutego); dla żołnierzy 8 Koszalińskiego Pułku Przeciwlotniczego w Koszalinie, 25 lutego – 20 uczestników. Odpowiedzialna: DIPN w Koszalinie.

„Cena oporu. Niemieckie zbrodnie wojenne i straty materialne regionu częstochowskiego we wrześniu 1939 r." – wykład dla osób dorosłych przybliżający wybrane niemieckie zbrodnie wojenne, archiwalne zestawienia dotyczące strat materialnych w poszczególnych gminach przedwojennego powiatu częstochowskiego, prezentacja wybranych dokumentów oraz fotografii z września 1939 r. obrazujących skalę zniszczeń – Przystanek Historia IPN im. gen. Janusza Gąsiorowskiego w Częstochowie, 19 czerwca – 35 osób. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Centralny Okręg Przemysłowy w II RP" – zajęcia dydaktyczne dla 25 uczniów Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Wyspiańskiego w Rymanowie – 13 marca. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Ciapek z Dywizjonu 305” – warsztaty dla dzieci przybliżające historię polskich lotników służących w Wielkiej Brytanii w czasie II wojny światowej oraz ich podopiecznego, psa Ciapka; Zespół Szkół w Gościnie, 6 i 8 maja – ogólna liczba uczestników: 50. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Cichociemni oraz podziemie niepodległościowe po 1945 roku” – wykład dla uczniów Zespołu Szkół Technicznych i Placówek im. Stanisława Staszica w Nowym Targu nt. cichociemnych oraz podziemia niepodległościowego po 1945 r. – 28 lutego. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

„Cichociemni. Spadochroniarze Armii Krajowej” – warsztaty, zajęcia edukacyjne oraz prezentacje gry planszowej „Cichociemni. Spadochroniarze Armii Krajowej” dla uczniów: XLII Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Krakowie (19–21 stycznia), IV Liceum Ogólnokształcącego im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Olkuszu (6–7 lutego), Zespołu Szkół Elektronicznych i Licealnych w Warszawie (9 i 22 kwietnia); dla nauczycieli historii oraz pracowników Miejskiej Biblioteki Publicznej w Limanowej (20 marca); dla uczestników Targów Gier Planszowych „Łódź You Play?” w Łodzi podczas prezentacja gry i prowadzonych rozgrywek (20 lipca). Odpowiedzialni: OBEN Kraków, OBEN Warszawa.

„Cichociemni” – zajęcia edukacyjne dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej i szkół ponadpodstawowych poświęcone historii polskich jednostek spadochronowych, przybliżenie procesu kwalifikacji i szkolenia skoczków, organizacji zrzutów oraz roli Cichociemnych w podziemnym wojsku; zajęcia odbyły się w Szkole Podstawowej im. Stefanii Sempołowskiej w Szebniach (5 września); Szkole Polskiej im. Królowej Rychezy przy Konsulacie Generalnym RP w Kolonii (26 i 28 listopada); uczestników Sądeckich Spotkań z Historią w Żmiącej (7 października). Odpowiedzialne: OBEN Kraków, OBEN Rzeszów.

„Co by było, gdyby zwierzęta mówiły?” – warsztaty edukacyjne dla uczniów klas 0–IV z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, filmu animowanego oraz gry planszowej; uczniowie poznają historie zwierząt odgrywających ważne role w historii Polski: Baśki Murmańskiej, niedźwiedzicy służącej w polskim wojsku, oraz psów Samby i Ciapka; zajęcia dla uczniów: Szkoły Podstawowa nr 1 w Kórniku im. Tytusa Działyńskiego (5 stycznia); Szkoły Podstawowej im. Józefa Piłsudskiego w Zalesiu (11 stycznia); Szkoły Podstawowej im. Tony’ego Halika w Górznej (11 stycznia); Szkoły Podstawowej nr 2 im. Jana Pawła II w Suchym Lesie (18 stycznia); Szkoły Podstawowej nr 1 im. Tytusa Działyńskiego w Kórniku (19 stycznia); Szkoły Podstawowej nr 78 im. prof. Wiktora Degi w Poznaniu (23 stycznia); Szkoły Podstawowej Integracyjnej nr 11 im. Bohaterów Warszawy w Kielcach (24 stycznia); Szkoły Podstawowej nr 15 im. Tadeusza Kościuszki w Kielcach (8 lutego), Szkoły Podstawowej nr 66 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Poznaniu (11 marca); Szkoły Podstawowej nr 26 im. Ryszarda Berwińskiego w Poznaniu (12 kwietnia); Szkoły Podstawowej Integracyjnej nr 11 im. Bohaterów Warszawy w Kielcach w Kielcach (7 maja; „Sambo” – 10 maja); Szkoły Podstawowej nr 368 im. Polskich Olimpijczyków w Warszawie („Baśka Murmańska”, warsztaty online, 25 października – 90 uczestników; „Pies Sambo” – 19 listopada – 90 uczestników); Szkoły Podstawowej im. św. Królowej Jadwigi w Bilczy koło Sandomierza („Pies Ciapek” – 5 czerwca); Szkoły Podstawowej nr 1 im. Stanisława Staszica w Kielcach (25 września, 8 października, 13, 14, 19, 27 i 28 listopada); Szkoły Podstawowej Integracyjnej nr 11 im. Bohaterów Warszawy w Kielcach (25 września, 8 października, 13, 14, 19, 27 i 28 listopada); Szkoły Podstawowej nr 1 w Rakowie (13 listopada); Szkoły Podstawowej nr 2 im. Orła Białego w Skarżysku-Kamiennej (14 listopada); Szkoły Podstawowej nr 5 im. Jana Drzeżdżona w Redzie (2 grudnia – 4 grupy, ok. 80 uczestników); Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Pyzdrach (4 października – ok. 100 uczestników); Szkoły Podstawowej im. Polski Niepodległej w Rożnowie (odbyły się w Centrum Edukacyjnym IPN Przystanek Historia w Poznaniu, 9 października – ok. 20 uczestników); Zespołu Szkół Salezjańskich w Poznaniu (7 listopada – ok. 100 uczestników); Zespołu Szkół Urszulańskich w Poznaniu (11 grudnia – ok. 75 uczestników); Szkoły Podstawowej nr 2 im. Fryderyka Chopina w Świebodzinie (16 grudnia – ok. 125 uczestników) oraz dla Przedszkola nr 42 w Kielcach (16 lutego); Przedszkola nr 16 w Kielcach (16 kwietnia, 25 września, 8 października, 13, 14, 19, 27 i 28 listopada), Przedszkola „BajaPatataja” w Kielcach (29 maja). Zajęcia odbyły się też w ramach: Przystanku Historia IPN w Poznaniu (22 stycznia, 26 stycznia, 5 lutego, 27 marca, 11 kwietnia), Przystanku Historia

IPN w Zielonej Górze (4 marca), Muzeum Ziemi Nadnoteckiej im. Wiktora Stachowiaka w Trzciance (26 listopada – ok. 75 uczestników), a języku angielskim w British Primary School of Wilanów (25 listopada – ok. 100 uczestników). Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk, OBEN Poznań, OBEN Warszawa, Biuro Przystanków Historia, DIPN w Kielcach.

„Co kryją archiwa IPN?" – cykl zajęć edukacyjnych w formie warsztatów dla uczniów szkół ponadpodstawowych, studentów oraz zorganizowanych grup osób dorosłych. Uczestnicy zwiedzają magazyny akt jawnych, zapoznają się ze strukturą archiwum i jego zasobem, możliwościami osobistego korzystania ze zgromadzonych materiałów oraz z analizowaniem zanonimizowanych dokumentów z zasobu archiwalnego IPN – młodzież z III Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół nr 1 w Pszczynie (26 września), II Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Żeromskiego w Dąbrowie Górniczej (24 października); Technikum nr 5 w Zespole Szkół Techniczno-Branżowych w Jastrzębiu-Zdrój (29 listopada); Technikum w Zespole Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich w Tarnowskich Górach (13 grudnia); studenci Instytutu Historii Uniwersytetu Opolskiego (25 marca) oraz uczestnicy biorący udział w spotkaniach Centrum Edukacyjnego IPN Przystanek Historia im. Henryka Sławika w Katowicach (10 stycznia, 17 stycznia, 28 lutego, 14 marca, 21 marca, 18 kwietnia, 29 maja, 6 czerwca, łącznie 40 uczestników). Warsztaty dla studentów Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, prowadzone przez pracownika OIPN Kraków pod opieką wykładowcy Instytutu Historii i Archiwistyki UKEN w Krakowie, dotyczące analizy dokumentów SB (28 listopada). Ogólna liczba uczestników: ponad 260. Odpowiedzialni: OBEN Katowice, OA Katowice, OBEN Kraków, WA DIPN w Opolu.

„Czarne Orły. Bój 74 Górnośląskiego Pułku Piechoty w obronie ziemi lublinieckiej 1 IX 1939" – wykład dla uczestników spotkania w Przystanku Historia IPN im. gen. Janusza Gąsiorowskiego w Częstochowie; temat: bój stoczony 1 września 1939 r. przez I batalion 74 Górnośląskiego Pułku Piechoty mjr. Józefa Pelca w obronie pozycji opóźniającej „Lubliniec" – 14 listopada – liczba uczestników: 40. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Czarnobyl i propaganda" – zajęcia edukacyjne o dezinformacji i propagandzie w kontekście katastrofy czarnobylskiej; w Zespole Szkół nr 7 w Koszalinie (29 maja – 35 uczestników), Zespole Państwowych Szkół Muzycznych w Koszalinie (27 maja – 30 uczestników), Klubie Garnizonowym 8 Koszalińskiego Pułku Obrony Przeciwlotniczej w Koszalinie (23 czerwca – 40 uczestników). Ogólna liczba uczestników: 105. Odpowiedzialna: DIPN w Koszalinie.

„Czerwiec 1956" – zajęcia edukacyjne w Zakładzie Doskonalenia Zawodowego dla członków Zakładu – 20 marca. Odpowiedzialna: DIPN w Kielcach.

„Czerwone maki" – zajęcia edukacyjne dla uczniów Publicznej Szkoły Podstawowej im. Świętej Królowej Jadwigi w Borkowie oraz Szkoły Podstawowej im. Bohaterów Monte Cassino w Rembieszycach na temat bitwy o Monte Cassino i historii 2. Korpusu Polskiego – 17 kwietnia. Odpowiedzialna: DIPN w Kielcach.

„Czy powstanie warszawskie miało sens?" – debata historyczna dla słuchaczy Centrum Edukacji Zawodowej i Biznesu w Gorzowie Wielkopolskim, 29 listopada – liczba uczestników: 30. Odpowiedzialna: DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

„Czy znasz polskie symbole narodowe?" – warsztaty pracownika OBEN Poznań o polskich symbolach narodowych, ich historii i znaczeniu dla najmłodszych dzieci w przedszkolu „Jeżyki" w Poznaniu (6 listopada – liczba uczestników: ok. 15), Gminnym Przedszkolu im. Dzieci z Leszczynowej Górki w Czerwonaku (6 listopada – liczba uczestników: ok. 25), Niepublicznym Przedszkolu z Oddziałami Integracyjnymi „Zielony Zakątek" w Czerlejnku (22 listopada – liczba uczestników: ok. 35). Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Czy zwierzę może być żołnierzem?" – zajęcia dla uczniów klas 0–IV przybliżające historię misia Wojtka oraz uzmysławiające, jak ważnym elementem w życiu żołnierzy były zwierzęta towarzyszące na szlaku wojennym. Zajęcia z wykorzystaniem kart pracy, filmu animowanego z serii „Co by było, gdyby zwierzęta mówiły". Liczba uczestników: ok. 380 (15 grup). Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

„Czym była PRL" – wykład dla uczniów Branżowej Szkoły I stopnia „Uniwerek" w Kielcach – 17 stycznia. Odpowiedzialna: DIPN w Kielcach.

„Czyste serce – rzecz o Łukaszu Cieplińskim” – dwie prelekcje historyczne o płk. Łukaszu Cieplińskim (wprowadzenie do spektaklu) dla uczniów trójmiejskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych – 1 marca, liczba uczestników: 800. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

„Czytanie fotografii wojskowych z okresu międzywojennego” – zajęcia edukacyjne w Dzień Patrona Szkoły w Szkole Podstawowej nr 9 im. 42 Pułku Piechoty w Białymstoku (24 maja – 120 uczniów). Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Deportacje Polaków w głąb ZSRS” – cykl zajęć edukacyjnych dla uczniów szkół podstawowych, licealnych oraz dla osób dorosłych poświęcony deportacjom obywateli polskich do Związku Sowieckiego w latach 1940–1946, ich przyczynom, przebiegowi oraz skutkom. Zajęcia zorganizowano w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Mońkach (12 lutego); Bibliotece Publicznej w Mońkach (14 lutego); Gminnym Ośrodku Kultury w Krypnie (16 lutego); Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Goniądzu (16 lutego); Szkole Podstawowej im. kard. Stefana Wyszyńskiego w Połomi (16 lutego – 100 uczestników); VII Liceum Ogólnokształcącym im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego we Wrocławiu (20 lutego – 35 uczestników); Szkole Podstawowej nr 4 im. Sybiraków w Białymstoku (26 lutego – 55 uczestników); Miejskiej Bibliotece Publicznej w Pińczowie (16 września – 40 uczestników); Szkole Podstawowej im. Prymasa Tysiąclecia Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Starej Wisi (18 października). Ogólna liczba uczestników: 600. Odpowiedzialni: OBEN Białystok, OBEN Rzeszów, OBEN Wrocław, REN DIPN w Kielcach.

„Drogi do Niepodległości” – cykl zajęć edukacyjnych dla uczniów starszych klas szkół podstawowych i ponadpodstawowych przybliżających działalność niepodległościową Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Ignacego Jana Paderewskiego oraz dzieje Legionów Polskich i Armii Polskiej we Francji zorganizowanych w Miejskim Ośrodku Kultury w Rudniku nad Sanem (21 października); Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 1 w Przemyślu (4 listopada); Bibliotece Pedagogicznej we Włoszczowie (2, 4 listopada – 55 uczestników); Klubie Seniora działającym przy Wiejskim Centrum Kultury w Gnojnicy Dolnej (12 listopada); Szkole Podstawowej im. św. Jadwigi Królowej w Krasiczynie („Drogi do niepodległości – zajęcia edukacyjne z wykorzystaniem gry „ZnajZnak”, 15 listopada); Publicznej Szkole Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza Ostrowie (6 grudnia). Odpowiedzialni: OBEN Rzeszów, REN DIPN w Kielcach.

„Druga konspiracja. Powstanie antykomunistyczne” – warsztaty immersyjnej edukacji historycznej – 22 lutego, liczba uczestników: 20. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Drużyna Inki” – warsztaty edukacyjne dla uczniów przybliżające życiorys Danuty Siedzikówny „Inki” i wartości patriotycznych w Szkole Podstawowej nr 2 im. Szarych Szeregów w Gorzowie Wielkopolskim, Szkole Podstawowej nr 15 im. Wojska Polskiego w Gorzowie Wielkopolskim, Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Gorzowie Wielkopolskim, Zespole Szkół Gastronomicznych w Gorzowie Wielkopolskim, Zespole Szkół w Rzepinie – 11–15 marca – łączna liczba uczestników: 800. Odpowiedzialna: DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

„Drużyna Inki” – zajęcia dla uczniów w kilkunastu szkołach w Lublinie i jego regionie. W dwu edycjach 18–22 marca i 8–11 kwietnia wzięło udział ok. 2 tys. uczniów. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Dywizjon 303” – prelekcja w Szkole Podstawowej im. Dywizjonu 303 w Małkach – 4 czerwca. Odpowiedzialny: REN DIPN w Bydgoszczy.

„Działania lotnictwa polskiego i niemieckiego nad Częstochową we wrześniu 1939 roku” – zajęcia edukacyjne dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 30 im. por. obs. Michała Brzeskiego w Częstochowie, m.in. o działaniach polskiej Brygady Bombowej w 1939 r., w tym o ostatnim locie bojowym załogi samolotu PZL 23 „Karaś”, dowodzonego przez por. obs. Michała Brzeskiego, patrona szkoły, poległego 2 września 1939 r. w Kiedrzynie – 20 listopada – liczba uczestników: 30. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Dzieciństwo w PRL” – prowadzone z wykorzystaniem fotografii zajęcia edukacyjne dla uczniów młodszych klas szkoły podstawowej; przybliżenie codziennego życia dzieci w okresie PRL, fragmentów filmów. Uczniowie poznali realia funkcjonowania szkół, popularne zabawy oraz codzienne wyzwania ich rówieśników w tamtym okresie; zajęcia odbyły się w Szkole Podstawowej nr 37 im. Ta-

deusza Ferenca w Rzeszowie (15 i 16 lutego – liczba uczestników: 140), w sali konferencyjnej OIPN Rzeszów dla wychowanków Placówki Wsparcia Dziennego „Przystań" w Rzeszowie (14 października). Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Dziedzictwo powstania styczniowego" – prelekcja dla uczniów Zespołu Szkół im. ks. dr. Jana Zwierza w Ropczycach w ramach uroczystości ślubowania klas mundurowych – 26 stycznia – liczba uczestników: 130. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Dziś, jutro, pojutrze" – warsztaty edukacyjne dla uczniów o programie i walkach Szarych Szeregów w Akademickim Liceum Ogólnokształcącym przy Akademii Mazowieckiej w Płocku (20 lutego – liczba uczestników: 60); dla uczniów z warszawskich szkół ponadpodstawowych w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej im. Komisji Edukacji Narodowej w Warszawie (1 października – liczba uczestników: 108); w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci Słabosłyszących nr 15 w Bibliotece na ul. Chłodnej (21 października – liczba uczestników: 50). Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„Edukacja i pamięć – o roli IPN" – wykład dla studentów Instytutu Historii UJK nt. działalności IPN – 11 kwietnia. Odpowiedzialna: DIPN w Kielcach.

„Emisariusze Polskiego Państwa Podziemnego" – zajęcia dla uczniów starszych klas szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Krośnie; prezentacja biografii Jana Karskiego oraz tekstów źródłowych związanych z tematyką zajęć – Krosno, 24 października. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Eugeniusz Bodo – pieśniarz Warszawy. Losy legendy kina dwudziestolecia międzywojennego" – zajęcia dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 4 im. Jana Brzechwy w Swarzędzu przybliżające historię dwudziestolecia międzywojennego przez pryzmat ówczesnego świata filmu i losów jednego z najsłynniejszych aktorów tego okresu Eugeniusza Bodo. Prezentacja fragmentów filmów i najbardziej znanych utworów artysty – 29 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Eugeniusz Bodo – życie i twórczość" – wykład dla uczniów Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych im. Józefa Szermentowskiego w Kielcach poświęcony jednemu z najpopularniejszych aktorów międzywojennej Polski – 12 kwietnia. Odpowiedzialna: DIPN w Kielcach.

„**Fakty dokonane. Przejęcie władzy przez komunistów w Polsce"** – warsztaty immersyjnej edukacji historycznej we Wrocławiu – 5 i 20 lutego – liczba uczestników: 40. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Ferie z IPN" – cykl spotkań edukacyjnych prowadzonych na terenie województwa podlaskiego podczas ferii zimowych od 22 stycznia do 2 lutego w Gminnym Centrum Kultury w Dobrzyniewie Dużym (22 stycznia); Gminnym Ośrodku Kultury w Krypnie (22 stycznia); Gminnym Ośrodku Kultury w Turośni Kościelnej (22 stycznia); Miejskim Ośrodku Animacji Kultury w Zabłudowie (22 stycznia); Gminnym Ośrodku Kultury w Nowince (23 stycznia); siedzibie OIPN Białystok (23 stycznia, 25 stycznia); Miejskim Ośrodku Kultury, Sportu i Rekreacji w Kleszczelach (24 stycznia); Gminnym Centrum Biblioteczno-Kulturalnym w Wyszkach (24 stycznia); Gminnym Centrum Kultury w Gródku (24 stycznia); Gminnej Bibliotece Publicznej w Janowie (25 stycznia); Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Dąbrowie Białostockiej (25 stycznia); Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu w Wąsoszu (26 stycznia); Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Drohiczynie (26 stycznia); Gminnym Ośrodku Kultury w Małym Płocku (29 stycznia); Centrum Kultury Gminy Łomża w Starych Kupiskach (29 stycznia); Siemiatyckim Ośrodku Kultury (31 stycznia); Gminnym Ośrodku Kultury, Sportu i Turystyki w Przerośli (31 stycznia); Ośrodku Kultury w Sejnach (31 stycznia); Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Dąbrowie Białostockiej (1 lutego); Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Lipsku (1 lutego); Gminnym Ośrodku Kultury w Jaświłach (2 lutego); Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu w Kuźnicy (2 lutego) – ogólna liczba uczestników: 507. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Festiwal w Jarocinie pod okiem bezpieki. Młodzieżowe środowiska alternatywne w PRL lat 80." – warsztaty archiwalne dla uczniów II Liceum Ogólnokształcącym im. Jana Sobieskiego w Tczewie (24 stycznia – 40 uczestników), V Liceum Ogólnokształcącym im. płk. Stanisława Dąbka w Gdyni (12 kwietnia – 25 uczestników, 6 czerwca – 25 uczestników). Ogólna liczba uczestników: 90. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

„FKL Ravensbrück. Historia i piętno” – warsztaty edukacyjne we współpracy ze Stowarzyszeniem „Rodzina Więźniarek Niemieckiego Obozu Koncentracyjnego Ravensbrück” – Kraków, 4 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

„Gen. Stefan Rowecki »Grot«” – zajęcia edukacyjne dla uczniów II Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Żeromskiego w Tomaszowie Mazowieckim w ramach Dnia Polskiego Państwa Podziemnego, poświęcone gen. Stefanowi Roweckiemu „Grotowi” oraz jego roli w konspiracji wojskowej podczas II wojny światowej – 27 września. Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

„Geneza Armii Krajowej” – wykład dla uczniów szkół ponadpodstawowych na temat genezy polskiej konspiracji antyniemieckiej w czasie II wojny światowej, wiernej rządowi polskiemu w Londynie; zaprezentowano powstanie pierwszych organizacji konspiracyjnych oraz późniejsze ich scalenie w ZWZ/AK. Wykład uzupełniono prezentacją multimedialną stworzoną z wykorzystaniem zdjęć archiwalnych udostępnionych przez NAC – 22 lutego, liczba uczestników: 90. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Germanizacja dzieci polskich w okresie II wojny światowej w kontekście niemieckiego obozu dla polskich dzieci przy ul. Przemysłowej w Łodzi” – zajęcia dla uczniów Zespołu Szkół Ponadpodstawowych nr 1 im. rtm. Witolda Pileckiego w Piotrkowie Trybunalskim – 5 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

„Gospodarka PRL” – warsztaty edukacyjne dla uczniów Zespołu Szkół nr 2 w Kutnie – 11 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

„Gra planszowa „303”, warsztaty „Śledztwo katyńskie” oraz wykłady o powstaniu warszawskim – zajęcia w Polskiej Szkole Sobotniej w Limerick w ramach Przystanku Historia Irlandia – 20 kwietnia, liczba uczestników: ok. 150. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

„Gry edukacyjne IPN” – warsztaty dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 2 w Kasinie Wielkiej z wykorzystaniem gier planszowych IPN: „Znaj Znak”, trylogia lotnicza („303”, „111”, „7”) oraz „Miś Wojtek” – 17 października. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

„Harcerki i harcerze podczas II wojny światowej” – zajęcia dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej w Szkole Polskiej im. Królowej Rychezy przy Konsulacie Generalnym RP w Kolonii; przybliżające formy zaangażowania harcerek i harcerzy w obronę Polski w 1939 r., działalność konspiracyjną w okupowanym kraju oraz działalność na emigracji – Kolonia, 27 listopada. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Historia hymnu Polski” – zajęcia w Szkole Polskiej przy Konsulacie Generalnym RP w Kolonii z siedzibą we Frankfurcie nad Menem dla uczniów szkól podstawowych i ponadpodstawowych przybliżające historią powstania hymnu polskiego, wydarzenia i postacie z nim związane – 25 maja. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Historia misia Wojtka” – zajęcia dla uczniów młodszych klas szkoły podstawowej: prelekcja uzupełniona prezentacją oraz filmem *Miś Wojtek* z serii „Co by było, gdyby zwierzęta mówiły?”, konkurs wiedzy historycznej (pytania dotyczące zagadnień omawianych podczas prelekcji). Odbyły się w Bibliotece Publicznej Filii nr 7 w Rzeszowie (6 maja); Szkole Polskiej przy Konsulacie Generalnym RP w Kolonii z siedzibą we Frankfurcie nad Menem (25 maja); Szkole Języka i Kultury Polskiej im. Jana Pawła II we Frankfurcie nad Menem (27 maja); Centrum Kształcenia Języka Polskiego, Kultury i Tradycji w Hanau (28 maja); Szkole Podstawowej nr 1 im. Henryka Sienkiewicza w Kolbuszowej (28 maja); Szkole Podstawowej im. Stefanii Sempołowskiej w Szebniach (5 września); Szkole Podstawowej w Strażowie (18 listopada); Szkole Polskiej im. Królowej Rychezy przy Konsulacie Generalnym RP w Kolonii (27 i 28 listopada); Szkole Podstawowej w Rymanowie (13 grudnia); Szkole Podstawowej nr 2 im. Stefana Mierzwy w Rakszawie (17 grudnia); Rzeszowskim Domu Kultury filii Staromieście w Rzeszowie (11 lipca); Rzeszowskim Domu Kultury filii Pobitno w Rzeszowie (12 i 16 lipca); oraz dla uczniów półkolonii w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Krasnem (28 czerwca), laureatów konkursu „Powstańcy Warszawscy – pamiętamy o Was!” zorganizowanego przez BPH IPN (8 lipca), młodzieży kolonijnej Rzeszowskiego Domu Kultury filii Staroniwa (18 lipca), młodzieży kolonijnej Rzeszowskiego Domu Kultury filii Krynicka (19 lipca), uczniów Szkoły Podstawowej w Pstrągowej (22 sierpnia w sali konferencyjna OIPN Rzeszów). Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Historia Polski XX w." – warsztaty edukacyjne w Salezjańskiej Szkole Podstawowej w Legionowie (30 września – 105 osób); Publicznej Szkole Podstawowej im. ks. kan. Jana Sieka w Błędostowie (12 grudnia – 75 osób). Ogólna liczba uczestników: 180. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„Historia rodziny Ulmów" – zajęcia dla uczniów starszych klas szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych w I Liceum Ogólnokształcącym im. Mikołaja Kopernika w Jarosławiu: uzupełnione prezentacją oraz filmami edukacyjnymi – Jarosław, 10 września. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Historia w kolorach" – warsztaty edukacyjne dla dzieci przedszkolnych oraz uczniów szkół podstawowych poświęcone polskim symbolom narodowym, odzyskaniu niepodległości, I wojnie światowej i obronie Polski w 1920 r. Uczestnicy poznali historię godła polskiego, *Mazurka Dąbrowskiego* oraz kluczowych wydarzeń z dziejów Polski – Przedszkole w Brzeźnicy (24 października), Przedszkole Sióstr Nazaretanek w Krakowie (30 października), Szkoła Podstawowa nr 114 im. Arkadego Fiedlera w Krakowie (31 października), Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Suchej Beskidzkiej (7 listopada). Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

„Historia więziennictwa i wymiaru sprawiedliwości w okresie stalinowskim" – zajęcia edukacyjne dla żołnierzy 12 Brygady Zmechanizowanej w Szczecinie – 29 lipca – liczba uczestników: 30. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

„Ignacy Jan Paderewski – Ojciec Niepodległości" – zajęcia dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych przybliżające życie, działalność artysty, patrioty i męża stanu w Szkole Podstawowej im. Stanisława Mroczki w Górze Motycznej (22 października); Medyczno-Społecznym Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Rzeszowie (14 listopada); Zespole Szkół im. ks. dr. Jana Zwierza w Ropczycach (18 listopada); Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Kozodrzy (19 listopada). Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

Immersyjne lekcje historii – „Lotnicy wojna w przestworzach" – zajęcia edukacyjne dla uczniów szkół ponadpodstawowych z wykorzystaniem mobilnych skrzyń edukacyjnych z technologią VR. Składają się z dwóch części: w pierwszej prezentowana jest gra „Lotnicy – wojna w przestworzach" poświęcona II wojnie światowej, a w części wykładowej przedstawiany jest udziału polskich lotników w alianckim wysiłku wojennym podczas II wojny światowej oraz sylwetki polskich lotników, w tym Jana Zumbacha i Jadwigi Piłsudskiej-Jaraczewskiej – 20–24 maja – liczba uczestników: 130. Odpowiedzialne: OBEN Katowice, BNT.

„Instytut Pamięci Narodowej – struktura, cele, działania" – zajęcia edukacyjne dla uczniów szkół ponadpodstawowych; prezentacja struktury, celów i działań IPN – III Liceum Ogólnokształcące im. Cypriana Kamila Norwida w Rzeszowie (27 marca – liczba uczestników: 80), uczestnicy Olimpiady Solidarności w Rzeszowie (5 czerwca – liczba uczestników: ok. 50). Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

Instytut Trzeciego Wieku w Radomiu – zajęcia dla seniorów we współpracy z organizacją Łaźnia – Radomski Klub Środowisk Twórczych i Galeria w Radomiu, Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu – 10 stycznia – liczba uczestników: 70; 24 stycznia – liczba uczestników: 60; 7 lutego – liczba uczestników: 60; 21 lutego – liczba uczestników: 55; 6 marca – liczba uczestników: 45; 20 marca – liczba uczestników: 45; 3 kwietnia – liczba uczestników: 50; 18 kwietnia – liczba uczestników: 45. Odpowiedzialna: DIPN w Radomiu.

„Jaki znak Twój…?" – warsztaty edukacyjne dla uczniów trzech klas Szkoły Podstawowej nr 58 im. Tadeusza Gajcego w Warszawie na podstawie gry edukacyjnej „ZnajZnak" – 5 grudnia – liczba uczestników: 60. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„Jeszcze Polska nie zginęła" oraz „Dostarczyć do rąk adresata. Powstańcza poczta" – warsztaty edukacyjne dla dzieci z przedszkoli, uczniów szkół podstawowych oraz osób o różnym stopniu niepełnosprawności. Uczestnicy poznali historię znaku Polski Walczącej, konspiracyjnej poczty powstańczej, powstania warszawskiego i Zawiszaków – Szkoła Polska im. Sándora Petőfiego przy Ambasadzie RP w Budapeszcie, Ogólnokrajowa Uzupełniająca Polska Szkoła i Przedszkole na Węgrzech (6–8 czerwca), Szkoła Podstawowa nr 4 w Niepołomicach (13–14 czerwca), Centrum Edukacyjne IPN Przystanek Historia w Krakowie (19 czerwca – dla osób ze Środowiskowego Domu Samopomocy w Woli Zachariaszowskiej, 26 czerwca – dla dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 104 im. Jana Matejki w Krakowie

w ramach programu „Wakacje w mieście"), Przedszkole Zgromadzenia Służebnic NSJ w Krakowie (8–9 lutego), Szkoła Podstawowa w Laskówce Chorąskiej (27 lutego), Szkoła Podstawowa w Stanach (8 marca), Szkoła Podstawowa w Przyszowie (8 marca), Szkoła Podstawowa im. bł. Edmunda Bojanowskiego w Bojanowie (8 marca). Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

„Jeszcze Polska nie zginęła" – warsztaty o polskich symbolach narodowych, szyciu kokardy narodowej oraz historii symbolu Polski Walczącej – Szkoła Podstawowa w Laskówce Chorąskiej (31 października – ponad 30 uczestników), Szkoła Podstawowa nr 159 Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej w Krakowie (9 listopada – liczba uczestników: ponad 25). Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

„Jeńcy czy więźniowe? Żołnierze Wojska Polskiego w rękach sowieckiego NKWD w latach 1939–1941" – zajęcia edukacyjne dla uczniów w III Liceum Ogólnokształcącym im. Alfreda Lityńskiego w Suwałkach – 21 marca – liczba uczestników: 80. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Józef Haller" – prelekcja o Józefie Hallerze dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 31 im. gen. Józefa Hallera w Toruniu wraz z wernisażem wystawy elementarnej poświęconej generałowi – 9 stycznia – liczba uczestników: 200. Odpowiedzialna: DIPN w Bydgoszczy.

„Józef Piłsudski" – warsztaty dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 72 im. Teofila Lenartowicza w Krakowie – 21 listopada. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

„Jędruś – dzieci w powstaniu warszawskim" – zajęcia o powstaniu warszawskim dla dzieci odbyły się w Szkole Podstawowej w Bystrzycy Górnej (11 stycznia), Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym we Wrocławiu (30 stycznia), Szkole Podstawowej nr 83 im. Jana Kasprowicza we Wrocławiu (31 stycznia), Szkole Podstawowej nr 7 im. Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego w Legnicy (13–14 lutego – liczba uczestników: 492), Niepublicznej Szkole Podstawowej „Inspiracja" we Wrocławiu (10 maja – 40 uczestników), Gminnym Ośrodku Kultury Bibliotek i Sportu w Łagiewnikach (3 czerwca – 90 uczestników). Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Karol Chmiel – Żołnierz Wyklęty" – wykład w związku z obchodami Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych dla uczniów Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Zagorzycach Górnych podczas (1 marca – 120 uczestników), Publicznej Szkoły Podstawowej im. bł. ks. Romana Sitki w Kamionce (21 marca – 30 uczestników). Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Kasztanka" – warsztaty dla dzieci z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Cedzynie, uczniów Szkoły Podstawowej nr 1 im. Stanisława Staszica w Kielcach, Szkoły Podstawowej nr 11 im. Bohaterów Warszawy w Kielcach – 10, 29 października, 26 listopada – ogólna liczba uczestników: 122. Odpowiedzialny: REN DIPN w Kielcach.

„Katastrofa czarnobylska w propagandzie PRL" – zajęcia edukacyjne dla uczniów Zespołu Szkół nr 7 w Białym Borze – 11 kwietnia – liczba uczestników: 60). Odpowiedzialna: DIPN w Koszalinie.

„Katyń – dzieje zbrodni i kłamstwa 1940–1990" – prelekcja historyczna z okazji Międzynarodowego Dnia Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej dla uczniów Zespołu Szkół Technicznych w Malborku – 10 kwietnia – liczba uczestników: 120. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

„Katyń. Fakty – opinie – kłamstwa" – zajęcia edukacyjne dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej i ponadpodstawowej, słuchaczy Uniwersytetów III Wieku oraz członków stowarzyszeń historycznych; uczestnicy poznają fakty dotyczące zbrodni katyńskiej, jej tło historyczne oraz propagandowe, wykorzystanie przez III Rzeszę i ZSRS. Warsztaty składają się z dwóch części. Pierwsza obejmuje prezentację multimedialną zawierającą fotografie, dokumenty i mapy przybliżające zbrodnię katyńską, jej przyczyny, skutki oraz życiorysy wybranych ofiar; druga – praca indywidualnie na podstawie przekazanych materiałów edukacyjnych, zapoznania się z biografiami jej ofiar – 9 kwietnia (liczba uczestników: 30), 14 maja i 27 czerwca (liczba uczestników łącznie: 75). Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Kim byli TW?" – zajęcia dla uczniów Publicznego Liceum Ogólnokształcącego nr 5 im. Stefana Wyszyńskiego w Opolu – 23 lutego i 4 marca – liczba uczestników: 25. Odpowiedzialna: DIPN w Opolu.

„Kłamstwo katyńskie" – zajęcia edukacyjne o zbrodni katyńskiej dla uczniów z Uniwersyteckiego XII Liceum Ogólnokształcącego im. Marii i Georga Dietrichów w Olsztynie – 27 lutego – liczba uczestników: 25. Odpowiedzialna: DIPN w Olsztynie.

„Kobiety w łagrach sowieckich” – zajęcia edukacyjne dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku przy Bibliotece Publicznej w Mońkach – 21 marca – liczba uczestników: 50. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Komisja Edukacji Narodowej i jej spuścizna. Szkolnictwo polskie od I do II Rzeczypospolitej” – zajęcia edukacyjne dla uczniów szkół ponadpodstawowych w Liceum Ogólnokształcącym im. ks. Piotra Skargi w Sędziszowie Małopolskim. Historyk IPN przedstawił z okazji Święta Edukacji Narodowej rolę polskiego szkolnictwa w walce o zachowanie i odzyskanie niepodległości – Sędziszów Małopolski, 15 października. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Konspiracja młodzieżowa na Górnym Śląsku 1946–1956” – zajęcia edukacyjne dla młodzieży szkół ponadpodstawowych dotyczące oporu społecznego wobec władz komunistycznych, podejmowanego przez uczniów i studentów. Uczestnicy poznali genezę tajnych organizacji, cele ich działalności oraz metody funkcjonowania aparatu bezpieczeństwa, który rozpracowywał podziemie młodzieżowe – I Liceum Ogólnokształcące im. Stefanii Sempołowskiej w Katowicach (6 marca); II Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Staszica w Tarnowskich Górach (6 marca), Uniwersyteckie I Liceum Ogólnokształcące im. Juliusza Słowackiego w Chorzowie (9 grudnia). Ogólna liczba uczestników: 67. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Kresy – ziemie wschodnie II RP” – wykład pracownika Punktu Zamiejscowego IPN w Zielonej Górze w Zakładzie Karnym w Krzywańcu na temat historii ziem, które po 1945 r. znalazły się poza granicami Polski, o bieżącej sytuacji Polaków mieszkających na tych terenach – 20 czerwca – liczba uczestników: 53. Odpowiedzialne: OBEN Poznań – Punkt Zamiejscowy w Zielonej Górze.

„Krwawy Poniedziałek 4 IX 1939” – wykłady i zajęcia edukacyjne poświęcone niemieckiej zbrodni wojennej dokonanej na mieszkańcach Częstochowy 4 września 1939 r., znanej jako „Krwawy Poniedziałek” (geneza, przebieg oraz skutki tych tragicznych wydarzeń) w Katowicach – wykład otwarty (21 lutego – liczba uczestników: 114), Częstochowa – zajęcia edukacyjne dla uczniów trzech szkół średnich (2 października, 29 października, 10 grudnia – liczba uczestników łącznie: 95), Częstochowa – wykład w Przystanku Historia IPN im. gen. Janusza Gąsiorowskiego w ramach obchodów 85. rocznicy zbrodni (5 września – liczba uczestników: 70). Ogólna liczba uczestników: 279. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Kryzysy PRL” – zajęcia edukacyjne dla uczniów szkół ponadpodstawowych poświęcone sytuacji politycznej, gospodarczej i społecznej w Polsce Ludowej w latach 1945–1989, ze szczególnym uwzględnieniem protestów społecznych („polskie miesiące”) oraz powstania ruchów społecznych, w tym Solidarności. Uczestnicy analizowali przyczyny, przebieg i skutki głównych kryzysów PRL, pracując na tekstach źródłowych i materiałach ikonograficznych – Liceum Ogólnokształcące im. ks. Piotra Skargi w Sędziszowie Małopolskim (15 lutego – liczba uczestników: 25), sala konferencyjna OIPN Rzeszów dla uczniów Zespołu Szkół w Tyczynie (7 października). Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Ksiądz Jerzy Popiełuszko – zło dobrem zwyciężaj” – zajęcia edukacyjne i wykłady historyczno-patriotyczne poświęcone ks. Jerzemu Popiełuszce, jego działalności duszpasterskiej, patriotycznej i zaangażowaniu w ruch Solidarności – Wrocław – cykl wykładów w ramach projektu „Przywracanie Pamięci” (1 lutego); Jasło – na terenie Zakładu Karnego, zajęcia dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej i liceum (22 października). Odpowiedzialni: OBEN Wrocław, OBEN Rzeszów.

„Kształtowanie się granic Polski 1918–1923” – warsztaty edukacyjne dla uczniów Szkoły Podstawowej w Stobiecku Szlacheckim – 25 października. Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

„Kto ratuje jedno życie – ratuje cały świat”. Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej – wykłady pracownika OBEN Poznań i referaty poświęcone historii Polaków ratujących Żydów podczas okupacji niemieckiej w związku z Narodowym Dniem Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką – Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Szamotuły im. Edmunda Calliera (25 marca); Szkoła Podstawowa nr 4 im. Jana Pawła II w Oławie (6 czerwca – 25 uczestników). Odpowiedzialne: OBEN Poznań, OBEN Wrocław.

„Kubuś – powstańczy pojazd pancerny” – zajęcia edukacyjne z wykorzystaniem reportażu i modelu papierowego pojazdu – Szkoła Podstawowa nr 16 im. Tadeusza Kościuszki w Białymstoku (27 września i 3 października – 67 uczniów), Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Dziadkowicach (1 października – 15 uczniów), Szkoła Podstawowa im. kard. Stefana Wyszyńskiego w Troszynie

(7 października – 50 uczniów), Szkoła Podstawowa w Perlejewie (9 października – 25 uczniów), Szkoła Podstawowa nr 24 im. 2 Korpusu Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie w Białymstoku (21 października – 20 uczniów). Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Lekcja archiwalna" – dla słuchaczy Uniwersytetu III Wieku przy Uniwersytecie Papieskim im. Jana Pawła II w Krakowie – 9 i 23 maja. Odpowiedzialny: OBEN Kraków.

Lekcja historii – dla uczniów VIII Liceum Ogólnokształcącego im. Zofii Nałkowskiej w Lublinie w związku z Narodowym Dniem Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów i Obozów Zagłady dotycząca Henryka Oblicego, ucznia, mieszkańca Lublina, zaangażowanego w działalność konspiracyjną w okresie okupacji niemieckiej – Lublin, 14 czerwca – liczba uczestników: ok. 60. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Lekcja historii w Załężu" – wydarzenie poświęcone bitwie o Załęże (1914): obejmuje przejazd po miejscach pamięci, uroczystości oraz wykład dr. Tadeusza Dutki – Załęże (11 listopada). Odpowiedzialni: OBEN Kraków, Stowarzyszenie „Załęże – Nasz Dom", Urząd Miasta i Gminy Wolbrom.

Lekcje online z IPN – na platformie MS Teams dla uczniów ze szkół województwa warmińsko-mazurskiego dotyczące powstania warszawskiego, odzyskania niepodległości w 1918 r. oraz stanu wojennego w Polsce – 3 października, 5 listopada, 13 grudnia – łączna liczba uczestników: blisko 2500. Odpowiedzialny: REN DIPN w Olsztynie.

„Leon Prauziński. Żołnierz-artysta" – wykład dla uczniów szkół leszczyńskich w Przystanku Historia Centrum Edukacyjnym IPN w Lesznie – 28 lutego – liczba uczestników: 100. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Losy ludności cywilnej podczas powstania warszawskiego" – zajęcia dla uczniów Zespołu Szkół w Zaleszanach, wykład merytoryczny oraz warsztaty edukacyjne – 27 lutego – liczba uczestników: 22. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Mali wiekiem, lecz dojrzali cierpieniem" – zajęcia dla uczniów klas VI–VII szkół podstawowych przybliżające losy polskich „tułaczych dzieci" wielkiej odysei, która zaprowadziła je z „nieludzkiej ziemi" do Iranu, Indii, krajów Afryki, Meksyku i Nowej Zelandii. Uczniowie dowiadują się, jak wyglądały polskie osiedla, szkoły i świetlice w krajach oddalonych o tysiące kilometrów od Polski oraz z jakimi borykały się problemami, o przygodach i wyzwaniach oraz ludziach, którym ich los nie był obojętny – kwiecień. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Manifestacja Solidarności 1982" – prelekcja dla uczniów Szkoły Podstawowej w Charzynie o 31 sierpnia 1982 r., drugiej rocznicy podpisania porozumień sierpniowych, kiedy to NSZZ „Solidarność" zorganizował w całej Polsce manifestacje przeciwko reżimowi stanu wojennego, lekcję połączono ze spacerem historycznym po Koszalinie – 24 października, liczba uczestników: 30. Odpowiedzialna: DIPN w Koszalinie.

„Marek – mój rówieśnik" – warsztaty, podczas których poprzez losy konkretnej osoby, chłopca o imieniu Marek, przybliżono uczestnikom wydarzenia związane z wybuchem powstania warszawskiego – dla podopiecznych Domu Dziecka im. Janusza Korczaka w Lublinie (23 sierpnia – liczba uczestników: ok. 20) oraz uczniów Szkoły Podstawowej w Mętowie (19 września – ok. 20 osób) i Szkoły Podstawowej w Bełżycach (5 listopada – liczba uczestników: ok. 60). Ogólna liczba uczestników: ok. 100. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Marzec 1968" – zajęcia w Zespole Szkół Mechanicznych w Kielcach – 12 marca. Odpowiedzialna: DIPN w Kielcach.

Matusia – pokaz filmu fabularyzowanego o s. Matyldzie Getter, przełożonej warszawskiej prowincji Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi, która podczas II wojny światowej, ryzykując własne życie, uratowała ponad 500 żydowskich dzieci przed Holocaustem. Pokaz poprzedzono prelekcją, po której odbyła się dyskusja w kinie przy parafii pw. Matki Bożej Królowej Polski w Krakowie – 20 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

„Mały patriota kocha Polskę" – prelekcja podczas finału projektu edukacyjnego dla najmłodszych uczniów Szkoły Podstawowej nr 1 w Obornikach Śląskich – 300 osób. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Miejsca pamięci zaporczyków w Lublinie” – prezentacja mobilnej gry miejskiej oraz projekcja filmu dokumentalnego *Zapora* dla uczniów Śródziemnomorskiego Liceum w Lublinie – 24 czerwca – liczba uczestników: ok. 20. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Mieliśmy iść do szkoły. Wrzesień 1939” – warsztaty edukacyjne dla przedszkolaków organizowane we współpracy z Klubem Garnizonowym 16. Batalionu Powietrznodesantowego – Kraków (26 września). Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu – zajęcia edukacyjne o ofiarach Holokaustu dla uczniów Liceum Ogólnokształcącego nr 2 w Szczecinie, 31 stycznia – liczba uczestników: 60. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

„Mikołajek w szkole PRL”. Zajęcia z wykorzystaniem publikacji Maryny Miklaszewskiej pod tym samym tytułem – warsztaty edukacyjne online dla uczniów z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Łączanach – 13 grudnia – liczba uczestników: 50. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„Misja Freston” – zajęcia dla uczniów II Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Wieruszowie na temat okoliczności wysłania do Polski pierwszej i jedynej alianckiej misji (17 września). Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

„Miś Wojtek” – cykl warsztatów, prelekcji oraz zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, opartych na grze planszowej „Miś Wojtek” oraz prelekcjach historycznych. Uczestnicy poznawali historię słynnego niedźwiedzia-żołnierza, jego losy podczas II wojny światowej, udział w walkach o Monte Cassino oraz związane z tym zagadnienia, takie jak deportacje Polaków i armia gen. Andersa – Przystanek Historia IPN w Szczecinie (22 stycznia – liczba uczestników: 20); Centrum Edukacyjne IPN Przystanek Historia im. Kornela Morawieckiego we Wrocławiu (22 stycznia – liczba uczestników: 60; 16 maja – liczba uczestników: 60); Społeczna Szkoła Podstawowa w Kluczborku (7 lutego – liczba uczestników: 50); Zespół Szkół Muzycznych im. Fryderyka Chopina w Legnicy (25 marca); Szkoła Podstawowa w Rusi im. 11 Listopada (26 marca – liczba uczestników: 60); Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy we Wrocławiu (16 kwietnia); Przedszkole w Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu Dziecięcym w Olsztynie (8 maja); Przedszkole Miejskie nr 12 w Olsztynie (9 maja); Przedszkole Miejskie nr 17 w Olsztynie (15 maja); Przedszkole Bajka w Mrągowie (16 maja); Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 9 we Wrocławiu (4 czerwca – 75 uczestników); Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Grodziszczu (13 czerwca – 60 uczestników); półkolonie historyczne IPN w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 10 im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Gdańsku (3 lipca – 40 uczestników); Szkoła Podstawowa nr 114 im. Arkadego Fiedlera w Krakowie (31 października – 4 listopada); Szkoła Podstawowa Specjalna im. Janusza Korczaka w Warczu (28 listopada – liczba uczestników: 30); Śląski Festiwal Nauki w Katowicach (9 grudnia – liczba uczestników: 25); Szkoła Podstawowa nr 18 im. Józefa Bema w Szczecinie (13 grudnia – liczba uczestników: 21); Biblioteka Miejska w Oleśnicy (22 lipca, 28 sierpnia), oraz w Kielcach: Przedszkole nr 16, Przedszkole „Baja Patataja”, Szkoła Podstawowa nr 1, 11 i 33 (11 października, 6, 12, 20 listopada, 81 uczestników), a. Odpowiedzialni: OBEN Gdańsk, OBEN Katowice, OBEN Kraków, OBEN Szczecin, OBEN Wrocław, DIPN w Olsztynie, DIPN w Opolu, REN DIPN w Kielcach.

„Młodzież w PRL” – zajęcia edukacyjne dla uczniów starszych klas szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych przybliżające wzorce wychowawcze lansowane przez władze komunistyczne w Polsce w latach 1945–1989, opór młodzieży wobec nich, funkcjonowanie szkoły w tamtym okresie oraz powszechną służbę wojskową jako element indoktrynacji – w Zespole Szkół im. Świętej Rodziny w Lutczy (8 kwietnia – liczba uczestników: 25); w sali konferencyjnej OIPN Rzeszów dla uczniów Szkoły Podstawowej w im. św. Jana Kantego Łopuszce Wielkiej (14 listopada). Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Młodzieżowa konspiracja w PRL” – lekcja archiwalna z wykładem o młodzieżowej konspiracji w PRL – dla uczniów szkół średnich, Przystanek Historia – Centrum Edukacyjne IPN im. Kornela Morawieckiego we Wrocławiu – 30–31 kwietnia – liczba uczestników: 40. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Młodzieżowe organizacje konspiracyjne w latach osiemdziesiątych” – wykład dla uczniów szkół ponadpodstawowych w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej im. Komisji Edukacji Narodowej w Warszawie, 12 grudnia – liczba uczestników: 30. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„Młodzieżowa Akademia Najnowszej Historii Polski" – wykład „Historia powstania II Rzeczypospolitej" dla uczniów szkół średnich w auli parafii pw. św. Jakuba Apostoła w Brzesku – 29 października. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

„Moja historia rodzinna" – zajęcia edukacyjne i wykład związane z przygotowaniem do finału konkursu historycznego oraz jego finałem. Zajęcia przygotowawcze odbyły się (3 czerwca – liczba uczestników: 70), a wykład w ramach finału konkursu historycznego w ODSK „Piast" odbył się (12 czerwca – liczba uczestników: 70). Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Monte Cassino 1944" – warsztaty, wykłady i prelekcje poświęcone bitwie o Monte Cassino oraz szlakowi bojowemu 2. Korpusu Polskiego w związku z obchodami 80. rocznicy bitwy. Spotkania z Krzysztofem Wyrzykowskim, twórcą komiksu *Monte Cassino 1944. Bitwa dziesięciu armii* oraz wykład dr Anety Hoffmann „Bohaterowie spod Monte Cassino na rozstajach historii. Losy żołnierzy 2 Korpusu po II wojnie *światowej*" – Zespół Szkół Technicznych i Licealnych nr 2 w Grodzisku Mazowieckim (15 maja – liczba uczestników: 100); Liceum Ogólnokształcące im. gen. Jakuba Jasińskiego w Warszawie, CLX Liceum Ogólnokształcące im. gen. dyw. Stefana Roweckiego „Grota" w Warszawie (16 maja – liczba uczestników: 120); II Liceum Ogólnokształcące im. gen. Władysława Andersa w Chojnicach, Szkoła Techniczna BZDZ w Chojnicach, Akademickie Liceum Ogólnokształcące w Chojnicach (11 i 20 maja – liczba uczestników: ok. 150). Odpowiedzialne: OBEN Warszawa, REN DIPN w Bydgoszczy.

„Mój rówieśnik. Losy obywateli polskich w latach II wojny światowej" – warsztaty edukacyjne dla uczniów szkół podstawowych oraz międzynarodowej grupy wolontariuszy poświęcone losom obywateli polskich w okresie II wojny światowej, obejmujące warsztaty, grę edukacyjną oraz sesję naukową „Być Polakiem w okupowanej Wielkopolsce" – Zespół Szkół nr 4 im. Armii Krajowej w Szczecinie (15 lutego – 30 uczestników); Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Jana Brzechwy w Dopiewie (14 marca – 75 uczestników); Przystanek Historia IPN w Szczecinie (10 maja – 17 grudnia); Zespół Szkół im. Ignacego Łukasiewicza w Policach (10 maja) oraz w Szczecinie dla młodzieży i międzynarodowej grupy wolontariuszy ze Stowarzyszenia POLITES (Portugalia, Włochy, Hiszpania, Francja, Grecja) (8 sierpnia i 18 września). Odpowiedzialne: OBEN Poznań, OBEN Szczecin, REN DIPN w Koszalinie.

„Mulier fortis – kobieta mężna. Zofia Kossak" – zajęcia edukacyjne dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, poświęcone życiu i twórczości Zofii Kossak-Szczuckiej, ze szczególnym uwzględnieniem okresu II wojny światowej i jej zaangażowania w pomoc Żydom: wykład zapoznający uczestników z dorobkiem pisarki, warsztaty z pracą na tekstach źródłowych i materiale ikonograficznym, wystawa „Zofia Kossak (-Szczucka, -Szatkowska)", projekcja filmu *Mulier fortis. Kobieta mężna* – Siemiatycki Ośrodek Kultury (25 kwietnia – liczba uczestników: 80); Szkoła Podstawowa nr 26 im. Stanisława Staszica w Białymstoku (26 kwietnia – liczba uczestników: 80). Odpowiedzialne: OBEN Białystok, OBEN Katowice.

„MultiHISTORIA – Wincenty Witos" – zajęcia edukacyjne dla uczniów z wykorzystaniem pakietu edukacyjnego „MultiHISTORIA" – Szkoła Podstawowa nr 3 im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Olsztynie (19 stycznia), Szkoła Podstawowa im. 11 Listopada w Rusi (26 marca) – liczba uczestników: 140. Odpowiedzialna: DIPN w Olsztynie.

Muzeum Zimnej Wojny w Podborsku – lekcje muzealne przybliżające realia zimnej wojny poprzez eksponaty i opowieści przewodników dla uczniów Zespołu Szkół nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Koszalinie (15 marca); osadzonych z Oddziałowego Zewnętrznego Aresztu Śledczego w Dobrowie (15 marca); uczniów Zespołu Szkół im. Macieja Rataja w Gościnie (17 maja). Odpowiedzialna: DIPN w Koszalinie – pion edukacyjny.

„Na szlakach września 1939" – zajęcia edukacyjne dla uczniów II Liceum Ogólnokształcącego im. Romualda Traugutta w Częstochowie. Tematem były miejsca pamięci, zachowane obiekty i szlaki edukacyjne związane z wojną 1939 r. w regionie częstochowskim – 5 listopada – liczba uczestników: 30. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Nas jeszcze nie zdążyli przestraszyć. Emil Barchański – nastoletnia ofiara stanu wojennego" – warsztaty edukacyjne dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 29 im. Adama Mickiewicza w Lublinie – 11 grudnia – liczba uczestników: ok. 20. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Na ratunek Żydom – błogosławiona rodzina Ulmów” – prelekcja przed filmem *Historia jednej zbrodni* – dla uczniów Szkoły Sobotniej przy Ambasadzie RP w Londynie (23 kwietnia – liczba uczestników: 100), osób uczestniczących w pokazie w Polskim Ośrodku Społeczno-Kulturalnym w Londynie (23 marca – liczba uczestników: 15), uczniów Zespołu Szkół Technicznych w Malborku (18 kwietnia – liczba uczestników: 120). Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

„Na terytorium wroga. 74 Górnośląski Pułk Piechoty w obronie linii Liswarty 1 IX 1939” – wykład dla uczestników spotkania w Przystanku Historia IPN im. gen. Janusza Gąsiorowskiego w Częstochowie przybliżający wydarzenia, jakie rozegrały się na odcinku III batalionu 74 Gpp mjr. Jana Wrzoska – 12 grudnia – liczba uczestników: 35. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Najmłodsi bohaterowie powstania warszawskiego” – zajęcia edukacyjne dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych przybliżające formy udziału dzieci i młodzieży w powstaniu warszawskim – w Szkole Podstawowej im. Jana i Marii Jędrzejowskich w Siedleczce dla laureatów gminnego konkursu „63 dni bohaterskiej walki” (25 września); Internacie Zespołu Szkół Budowlanych w Rzeszowie (10 października); Muzeum Narodowym Ziemi Przemyskiej dla uczestników konferencji „Powstanie warszawskie: dni klęski – dni chwały!”, organizowanej przez Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką im. Józefa Gwalberta Pawlikowskiego w Przemyślu (23 października); Zespole Szkół w Malawie (29 października). Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Najmłodsi bohaterowie – losy dzieci i młodzieży podczas II wojny światowej” – zajęcia dla uczniów starszych klas szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych przybliżające sytuację dzieci i młodzieży w okupowanym kraju, ich losy w związku z deportacjami i innymi formami represji, a także ich zaangażowaniem w działania konspiracyjne i udział w powstaniu warszawskim – Zespół Szkół w Iwoniczu (12 września), Szkoła Polska im. Królowej Rychezy przy Konsulacie Generalnym RP w Kolonii (26 listopada). Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów w czasie okupacji niemieckiej – zajęcia edukacyjne w Zespole Szkół nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Koszalinie (26 marca – liczba uczestników: ok. 30). Odpowiedzialna: DIPN w Koszalinie.

„Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych” – zajęcia edukacyjne, wykłady i prelekcje poświęcone Żołnierzom Wyklętym, rtm. Witoldowi Pileckiemu dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz zorganizowanych grup – Zespół Szkół nr 5 im. Jana Pawła II w Lublinie (27 lutego); Zespół Szkół Ogólnokształcących w Dęblinie (28 lutego); Muzeum Sił Powietrznych w Dęblinie (28 lutego); Zespół Szkół Mechanicznych w Kielcach (29 lutego), Ekomuzeum w Starachowicach (1 marca); Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej Korpus „Jodła” w Łącznej (1 marca); XII Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Wyspiańskiego w Łodzi (1 marca – liczba uczestników: 59); Szkoła Podstawowa im. Eugenii Staniewskiej w Małyszynie (4 marca); Zespół Szkół Przemysłu Spożywczego im. Danuty Siedzikówny „Inki” w Kielcach (5 marca); II Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Staszica w Starachowicach (5 marca); Szkoła Podstawowa nr 3 im. Tadeusza Kościuszki w Świdniku (12 marca); Szkoła Podstawowa nr 8 im. Bolesława Zygmunta Wirskiego w Chełmie (18 marca); Zespół Szkół nr 9 im. gen. Romualda Traugutta w Koszalinie (20 marca – liczba uczestników: ok. 60); Zespół Szkół nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Koszalinie (26 marca – liczba uczestników: 30); Zespół Szkół Przemysłu Spożywczego w Kielcach (27 marca); Oddział Psychiatrii Dziecięcej Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Kielcach (27 marca); Szkoła Podstawowa im. gen. Nikodema Sulika w Lubyczy Królewskiej (9 kwietnia). Ogólna liczba uczestników: 1089. Odpowiedzialni: OBEN Lublin, OBEN Łódź, OBEN Wrocław, REN DIPN w Kielcach, DIPN w Koszalinie – pion edukacyjny.

„Nawet serce z zimna się trzęsło. Historia Stasi i Waci – ofiar Aktion Zamość” – warsztaty edukacyjne „Zamojszczyzna w latach 1942–1944” dla uczestników międzyszkolnego Konkursu Historycznego dla szkół Regionu Zamojskiego noszących imię Dzieci Zamojszczyzny – 22 listopada – liczba uczestników: ok. 30. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Nie bądź za cwany, w ząbek czesany…, czyli Warszawa czasów okupacji niemieckiej 1939–1944” – prelekcja pracownika Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warsza-

wie dla uczniów szkół krakowskich oraz warsztaty „Dostarcz do rąk adresata. Powstańcza Poczta" – Kraków, 12 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

„Nie tylko Ulmowie" – wykłady edukacyjne o Polakach ratujących Żydów podczas II wojny światowej w Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej w Pińczowie (11 marca); Zespole Placówek Oświatowych w Policznie (7 lutego – liczba uczestników: 22), Publicznej Szkole Podstawowej nr 31 im. kard. Stefana Wyszyńskiego w Radomiu (21 lutego – liczba uczestników: 58); VII Liceum Ogólnokształcącym im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Radomiu (22 marca – liczba uczestników: 38). Odpowiedzialna: DIPN w Kielcach, DIPN w Radomiu.

„Niemiecki obóz dla dzieci przy ul. Przemysłowej w Łodzi" – wykład dla uczniów Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 16 im. Józefa Piłsudskiego w Gorzowie Wielkopolskim – 17 kwietnia – liczba uczestników: 47. Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

„Niemieckie zbrodnie w lasach Palędzia i Dąbrówki koło Zakrzewa" – wykład w Zespole Szkolno-Przedszkolnym im. Jana Brzechwy w Dopiewie w ramach sesji naukowej dla młodzieży „Być Polakiem w okupowanej Wielkopolsce" – 14 marca – liczba uczestników: 50. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Niepodległa" – warsztaty dla dzieci z Przedszkola nr 75 w Lublinie w związku z Narodowym Świętem Niepodległości – 14 listopada – liczba uczestników: ok. 100. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Niepokonani 20–40–80" – warsztaty edukacyjne dla liderów i zespołów biorących udział w projekcie „Silni Polską!" oparte na formule gry w escaperoomie. Uczestnicy zapoznali się z życiorysami trzech niepokonanych: ppłk Aleksandry Zagórskiej, Krzysztofa Kamila Baczyńskiego oraz ks. Jerzego Popiełuszki, reprezentujących tytułowe pokolenia 20–40–80 – Szkoła Podstawowa nr 2 im. Stefana Starzyńskiego w Nasielsku (16 listopada – liczba uczestników: 11); Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Aleksandra Świętochowskiego w Gołotczyźnie; Szkoła Podstawowa nr 8 im. 1. Warszawskiej Dywizji Piechoty w Legionowie (23 listopada – liczba uczestników: 22); Liceum Ogólnokształcące im. mjr. Konstantego Mikołaja Radziwiłła w Komornicy (25 listopada – liczba uczestników: 11); Zespół Szkół Specjalnych im. ks. Jana Twardowskiego w Pruszkowie (28 listopada – liczba uczestników: 11); Szkoła Podstawowa im. Pomnik Wdzięczności w Zakroczymiu; Fundacja Formacja Patriotyczna im. Kazimierza Wielkiego w Milanówku (7 grudnia – liczba uczestników: 22); Szkoła Podstawowa Integracyjna nr 317 im. Edmunda Bojanowskiego w Warszawie; Szkoła Podstawowa nr 97 im. Polskich Noblistek w Warszawie; Zespół Wolskich Placówek Edukacji Kulturalnej w Warszawie (11 grudnia – liczba uczestników: 22); LXXII Liceum Ogólnokształcące im. gen. Jakuba Jasińskiego w Warszawie (17 grudnia – liczba uczestników: 11); Szkoła Podstawowa nr 336 im. Janka Bytnara „Rudego" w Warszawie (18 grudnia – liczba uczestników: 7); Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących nr 2 w Katowicach (16 listopada); III Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Batorego w Chorzowie (23 listopada); Centrum Edukacyjne IPN Przystanek Historia im. Henryka Sławika w Katowicach (18 grudnia). Odpowiedzialni: OBEN Katowice, OBEN Warszawa.

„Nieznani sprawiedliwi. Historia pewnej kryjówki" – warsztaty dla uczniów w wieku 15–19 lat w ramach projektu „Kino Dokumentu i Świadectwa". Młodzież dowiaduje się o tworzeniu zapisu relacji świadków, o tym, jak rozmawiać z ludźmi, którzy dzielą się wspomnieniami, i o powstawaniu filmów opartych na dokumentach oraz nowoczesnych zasobach technologicznych, w ramach warsztatów odbyła się projekcja filmu *Schron* – Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego, październik. Odpowiedzialni: BEN Centrala.

„(Nie)znanymi śladami niemieckiej okupacji w Lublinie 1939–1944" – warsztaty plenerowe towarzyszące elementarnej wystawie biograficznej IPN „Józef Czechowicz"; uczestnicy podczas warsztatów odwiedzili miejsca związane z niemiecką okupacją Lublina 1939–1944 – 9 września – liczba uczestników: ok. 30. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych – prelekcja dla lokalnej społeczności w ramach Obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, Świdnica – 1 marca – liczba uczestników: 20. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Obozy pracy przymusowej funkcjonujące w województwie opolskim; w Zdzieszowicach, Kędzierzynie, Sławięcicach" – wykład pracownika OBEN Wrocław w Instytucie Historii Uniwer-

sytetu Opolskiego dla studentów – 16 stycznia – liczba uczestników: 30. Odpowiedzialny: WA DIPN w Opolu.

„Obrona Częstochowy 1939" – wykłady historyczne poświęcone wydarzeniom z 2 września 1939 r., dotyczące działania polskich oddziałów w obronie Częstochowy podczas walk z jednostkami niemieckimi. Część I: „27 Pułk Piechoty w obronie północnego odcinka głównej pozycji opóźniającej Częstochowa 2 IX 1939" – o przebiegu walk częstochowskiego ugrupowania 27 Pułku Piechoty z niemiecką 1 Dywizją Pancerną i 14 Dywizją Piechoty pod Kiedrzynem i Grabówką oraz roli zachowanych polskich schronów żelbetowych. Część II: „Walki 25 Pułku Piechoty i 74 Górnośląskiego Pułku Piechoty w obronie zachodniego i południowego odcinka pozycji Częstochowa 2 IX 1939" – o działaniach piotrkowskiego 25. Pułku Piechoty oraz II batalionu 74. Górnośląskiego Pułku Piechoty, ich ugrupowaniu i przebiegu walk z niemiecką 46 Dywizją Piechoty pod Kawodrzą, Dźbowem i Wrzosową. Ogólna liczba uczestników: 125. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Obóz w Burgweide" – oprowadzanie kuratorskie po wystawie dotyczącej niemieckiego obozu przejściowego i obozu pracy Burgweide, eksponowanej przy ul. Redyckiej we Wrocławiu. Wydarzenie zorganizowano w dwóch terminach: 13 kwietnia **(**liczba uczestników: 30) oraz 12 maja, w ramach wycieczki rowerowej po Sołtysowicach organizowanej przez Fundację Centrum Handlowe Korona i Fundację Emma (liczba uczestników: ok. 20). Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Od Kościuszki do Paderewskiego. Polskie drogi do niepodległości" – zajęcia dla uczniów szkół podstawowych i średnich. Uczniowie zapoznali się z historią utraty, a następnie odzyskania przez Polskę niepodległości, wydarzeniami z tym związanymi oraz postaciami (m.in. Tadeusza Kościuszki, Józefa Poniatowskiego, Józefa Wybickiego, Józefa Piłsudskiego, Ignacego Jana Paderewskiego) – Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie, Filia nr 7 – Rzeszów, 14 listopada. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Od marki polskiej do złotego" – zajęcia edukacyjne w Centrum Kształcenia Ustawicznego w Stargardzie przy Areszcie Śledczym w Szczecinie – 21 marca, 17 kwietnia – liczba uczestników: 50. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

„Od odważnego żołnierza do niezłomnego dowódcy – kim był gen. Władysław Anders" – wykład dla uczniów Technikum Ekonomicznego im. gen. Władysława Andersa w Łasku – 22 marca – liczba uczestników: 52. Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

„Odyseja Czarnych Diabłów. Udział 1 Dywizji Pancernej gen. Stanisława Maczka w walkach na Zachodzie Europy" – prelekcja poświęcona historii 1. Dywizji Pancernej oraz jej dowódcy gen. Stanisławowi Maczkowi, w tym m.in.: prezentacja najważniejszych etapów powstawania jednostki, jej szlak bojowy w 1944–1945, sylwetki wybitnych postaci związanych z jednostką oraz unikalne fotografie archiwalne – 11 stycznia, 19 kwietnia – liczba uczestników: 90. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Odyseja Wolności – cywilne osiedla dla polskich uchodźców w Indiach-Valivade" – warsztaty historyczne w Przystanku Historia w Brzegu (13 maja – liczba uczestników: 44), Centrum Edukacyjnym IPN Przystanek Historia im. Kornela Morawieckiego we Wrocławiu (23 maja – liczba uczestników: 44). Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Odzyskanie niepodległości" – zajęcia edukacyjne w Szkole Podstawowej nr 24 im. 2 Korpusu Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie w Białymstoku (6 listopada – liczba uczestników: 80), X Liceum Ogólnokształcącym im. Wisławy Szymborskiej w Białymstoku (7 listopada – liczba uczestników: 40), IV Liceum Ogólnokształcącym im. Cypriana Kamila Norwida w Białymstoku (12 listopada – liczba uczestników: 120) oraz w Szkole Podstawowej im. Króla Zygmunta Augusta w Wasilkowie (13 listopada – liczba uczestników: 30). Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„»… ofiary były całkowicie zaskoczone śmiercią«. *Modus operandi* zbrodni katyńskiej a pamięć zbiorowa Polaków – wykład edukacyjny dla uczniów starszych klas szkół ponadpodstawowych o zbrodni katyńskiej, metodach działania sowieckiego aparatu represji NKWD, grupach operacyjnych dokonujących zbrodni na Polakach w Katyniu, Smoleńsku, Kalininie i Charkowie. Prezentowane informacje podczas wykładu konfrontowano z propagandowymi wyobrażeniami śmierci polskich oficerów oraz obrazami z literatury, filmu i sztuki – 16 kwietnia – liczba uczestników: 60. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Ojcowie Niepodległości” – cykl prelekcji i zajęć edukacyjnych dla uczniów starszych klas szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych poświęcony postaciom kluczowym dla odzyskania niepodległości przez Polskę: Józefowi Piłsudskiemu, Ignacemu Janowi Paderewskiemu, Romanowi Dmowskiemu, Wincentemu Witosowi, Wojciechowi Korfantemu oraz Ignacemu Daszyńskiemu – Zespół Szkół nr 7 im. Bronisława Bukowskiego w Koszalinie (4 listopada – liczba uczestników: 30); V Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Lema w Koszalinie (8 listopada – liczba uczestników: 240); Zespół Szkół nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Koszalinie (8 listopada – liczba uczestników: 32); I Prywatne Liceum Ogólnokształcące w Szczecinie (6 listopada – liczba uczestników: ok. 70); IV Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Rzeszowie (3 czerwca – liczba uczestników: ok. 60); Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 1 w Przemyślu (4 listopada); Szkoła Podstawowa im. kard. Stefana Wyszyńskiego w Wólce Pełkińskiej (7 listopada); Zespół Szkół i Przedszkola Samorządowego Jagielle (7 listopada); Szkoła Podstawowa im. Ojca Świętego Jana Pawła II w Tryńczy (7 listopada); WR School w Świlczy (8 listopada); Szkoła Podstawowa im. kard. Stefana Wyszyńskiego w Głogowie Małopolskim (12 listopada); Zespół Szkolno-Przedszkolny Kozodrzy (15 i 19 listopada); Zespół Szkół im. ks. dr. Jana Zwierza w Ropczycach (18 listopada); Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna Filia nr 6 w Rzeszowie (29 listopada); Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Piwodzie (11 grudnia); Areszt Śledczy w Zielonej Górze (11 listopada – 8 listopada – liczba uczestników: 20); Centrum Kształcenia Ustawicznego w Zielonej Górze (16 listopada – liczba uczestników: 100). Ogólna liczba uczestników: ok. 552. Odpowiedzialni: OBEN Rzeszów, OBEN Szczecin, OBEN Poznań – Punkt Zamiejscowy w Zielonej Górze, DIPN w Koszalinie.

„Okupacja niemiecka na Górnym Śląsku 1939–1945” – zajęcia edukacyjne dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 21 w Tychach przybliżające wybrane zagadnienia z życia codziennego, represji, polityki narodowościowej prowadzonej przez władze niemieckie na Górnym Śląsku – 15 października – liczba uczestników: 25. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Okupacja sowiecka 1939–1941” – zajęcia dla uczniów starszych klas szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych przybliżające zagadnienie, jak doszło do przyłączenia wschodnich ziem II RP do ZSRS, jakie konsekwencje wynikały z tego dla ich mieszkańców, jakie formy represji ich dotykały i jakie formy oporu starali się podejmować – Publiczne Katolickie Liceum Ogólnokształcące w Jarosławiu – 25 września. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Okupacyjne święta. Boże Narodzenie w czasie II wojny światowej” – wykłady Juli Kilanowskiej w Zespole Szkół Ekonomicznych w Pile (5 grudnia – liczba uczestników: ok. 500); Liceum Ogólnokształcącym Sióstr Urszulanek w Pniewach (10 grudnia – liczba uczestników: ok. 50); Szkole Podstawowej im. Józefa Gibowskiego w Grzebienisku (12 grudnia – liczba uczestników: ok. 50); zajęcia w Centrum Edukacyjnym IPN Przystanek Historia w Poznaniu dla uczniów XI Liceum Ogólnokształcącego im. Jadwigi i Wacława Zembrzuskich w Poznaniu (19 grudnia – liczba uczestników: ok. 50). Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Oni szli Szarymi Szeregami” – zajęcia o Szarych Szeregach – Zespół Placówek Oświatowych w Strawczynie (26 stycznia); Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Gnojnie (19 września) Szkoła Podstawowa nr 11 im. Bohaterów Warszawy w Kielcach (16 października). Odpowiedzialni: DIPN w Kielcach.

„Operacja polska NKWD” – zajęcia edukacyjne dla uczniów Internatu Zespołu Szkół Mechanicznych w Białymstoku (20 lutego – liczba uczestników: 25); wykład pracownika OBBH Kraków i prezentacja materiałów edukacyjnych dla uczniów i nauczycieli szkół w Zakopanem (7 grudnia). Odpowiedzialne: OBEN Białystok, OBEN Kraków.

„Opieka medyczna w czasie powstania warszawskiego w świetle pamiętników jego uczestników” – wykład pracownika WSdsEN dla słuchaczy Uniwersytetu III Wieku w Opolu (22 maja – liczba uczestników: 50), uczniów Publicznego Liceum Ogólnokształcącego nr IX im. Władysława Andersa w Opolu (22 maja – 100 osób). Odpowiedzialny: WSdsEN DIPN w Opolu.

„Opowieść o Emilu” i „Historia Emila B.” – warsztaty edukacyjne – Zespół Szkół Specjalnych nr 38 w Warszawie: „Opowieść o Emilu” (18 listopada – liczba uczestników: 25); „Opowieść o Emilu

część 1" w ramach szkolnego projektu „Emil Barchański – najmłodsza ofiara stanu wojennego" (26 listopada – liczba uczestników: 27); „Opowieść o Emilu ciąg dalszy" w ramach szkolnego projektu „Emil Barchański – najmłodsza ofiara stanu wojennego" (9 grudnia – liczba uczestników: 27); Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy nr 3 w Warszawie (10 grudnia – liczba uczestników: 23); „Historia Emila B." – warsztaty dla LXXII Liceum Ogólnokształcące im. Jakuba Jasińskiego oraz Zespołu Szkół Elektronicznych i Licealnych im. Żołnierzy Armii Krajowej „Żywiciel" połączone ze zwiedzaniem siedziby NKWD i aresztu Głównego Zarządu Informacji Wojska Polskiego przy ul. Świerszcza 2 w Warszawie (13 grudnia – liczba uczestników: 43). Ogólna liczba uczestników: 145. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„Opowieść o odzyskaniu przez Polskę niepodległości" – zajęcia dla uczniów młodszych klas szkoły podstawowej w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Strzyżowie: prelekcja uzupełniona prezentacją multimedialną, pokazem filmu z cyklu „Co by było, gdyby zwierzęta mówiły. Kasztanka" oraz grami historycznymi – 13 listopada. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Orlęta Lwowskie" – zajęcia edukacyjne dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych przybliżające historię odzyskania przez Polskę niepodległości oraz walk o polski Lwów – Szkoła Polska przy Konsulacie Generalnym RP w Kolonii z siedzibą we Frankfurcie nad Menem (25 maja); Szkoła Podstawowa im. Prymasa Tysiąclecia Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Starej Wsi (18 października); Szkoła Podstawowa nr 11 im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Jaśle (8 listopada); Szkoła Podstawowa im. pt. Wacława Nycza w Soninie (21 listopada); Szkoła Polska im. Królowej Rychezy przy Konsulacie Generalnym RP w Kolonii (28 listopada). Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Orlęta. Młodzież w Armii Ochotniczej 1920" – warsztaty edukacyjne o udziale młodzieży w Armii Ochotniczej 1920 r. w Akademickim Liceum Ogólnokształcącym przy Akademii Mazowieckiej w Płocku (20 lutego – liczba uczestników: 60); w Bibliotece na ul. Chłodnej w Warszawie dla uczniów ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Słabosłyszących (14 listopada – liczba uczestników: 55). Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„ORP Orzeł" – wykład dla uczniów Powiatowego Zespołu Szkół nr 2 im. Bohaterskiej Załogi ORP „Orzeł" w Wejherowie – 8 kwietnia – liczba uczestników: ok. 200. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

„Panny wyklęte i nie tylko… Jak tworzyć i wykonywać utwory o treściach historycznych" – warsztaty muzyczno-historyczne prowadzone przez Dariusza Malejonka dla uczniów I Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Bażyńskiego w Ostródzie – 8 marca – liczba uczestników: 100. Odpowiedzialna: DIPN w Olsztynie.

„Patriotyzm wśród harcerzy w okresie okupacji niemieckiej" – zajęcia edukacyjne dla harcerzy dotyczące postaw patriotycznych w czasie II wojny światowej – Szczecin, 16 grudnia – liczba uczestników: 35. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

„Pierwszy transport do Auschwitz" – warsztaty historyczne (prelekcja, film) w Przystanku Historia w Brzegu w związku z Międzynarodowym Dniem Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych i Obozów Zagłady – 14 czerwca – liczba uczestników: 44. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Płakaliśmy. Modliliśmy się. Co jakiś czas ktoś wołał: »Mamo«, »Tato«". Historia Stasi i Wacławy – ofiar niemieckiej akcji wysiedleńczo-kolonizacyjnej na Zamojszczyźnie" – warsztaty edukacyjne w związku z 82. rocznicą wysiedlenia mieszkańców Zamojszczyzny – 27 listopada – liczba uczestników: ok. 70 osób. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Pływające ZOO" – zajęcia dla grup przedszkolnych, nauczania wczesnoszkolnego i klas starszych o międzywojennej historii „Daru Pomorza" – 22–23 maja – 12 grup; liczba uczestników: ok. 240 osób. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

„Początki ustroju komunistycznego w Polsce" – zajęcia edukacyjne (wykład i warsztaty) dla uczniów. Wykład: zaznajomienie z genezą władzy komunistycznej w Polsce, m.in.: uwzględnienie okresu między wydaniem manifestu PKWN a wyborami parlamentarnymi w 1947 r., prezentacja powstała z wykorzystaniem fotografii dostępnych w NAC. Warsztaty: grupowa praca uczniów z tekstem źródłowych – 5, 8 kwietnia – liczba uczestników: 100. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Podróż w czasie – realia życia codziennego w PRL” – zajęcia edukacyjne dla uczniów szkół podstawowych prowadzone przez pracownika OBEN Poznań w Szkole Podstawowej im. Bernarda Chrzanowskiego w Wojnowicach (30 stycznia); Szkole Podstawowej nr 51 im. Bronisława Szwarca w Poznaniu (1 marca); Szkole Podstawowej nr 5 im. Romualda Traugutta w Poznaniu (16 kwietnia – liczba uczestników: 120); Szkole Podstawowej im. Polski Niepodległej w Rożnowie (6 maja – liczba uczestników: ok. 30); Zespole Szkół w Kórniku (22 maja – liczba uczestników: ok. 20); Zespole Szkół Salezjańskich w Poznaniu (14 listopada – liczba uczestników: ok. 30); Zespole Szkół w Kórniku (28 listopada – liczba uczestników: ok. 60). Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Podstawy debatowania” – zajęcia dla uczestników etapu regionalnego IX Turnieju Debat Historycznych IPN w Przystanku Historia IPN w Poznaniu – 26 lutego – liczba uczestników: 20. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Podziemie niepodległościowe na Lubelszczyźnie po 1944 r.” – lekcja dla młodzieży licealnej towarzysząca Gminnemu Konkursowi Poezji i Pieśni Patriotycznej (pod patronatem Burmistrza Bełżyc) w Zespole Szkół im. Mikołaja Kopernika w Bełżycach – 23 października – liczba uczestników: ok. 100 uczniów. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Podziemie niepodległościowe po II wojnie światowej” – wykład – w Centrum Edukacyjnym IPN Przystanek Historia w Elblągu w Ratuszu Staromiejskim (28 stycznia – liczba uczestników: 130); miejscowości Suchy Dąb (1 marca – liczba uczestników: 40); Szkole Podstawowej nr 24 im. Gustawa Morcinka w Gdańsku (7 marca – liczba uczestników: 80); Zespole Szkół Techniczno-Informatycznych w Elblągu (14 marca – liczba uczestników: ok. 90). Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

„Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej” – zajęcia edukacyjne o Żydach ratowanych przez Polaków oraz relacjach polsko-żydowskich, odbyły się w Katowicach wykłady (24 stycznia, 20 i 28 lutego, 27 marca, 19 kwietnia – liczba uczestników: 129) oraz pokaz filmu *Matusia* (11 czerwca – liczba uczestników: ok. 25); Zespole Szkół Mechanicznych w Kielcach (14 marca); Szkole Podstawowej w Chylinie (20 marca); Zespole Szkół nr 4 im. Armii Krajowej w Szczecinie (20 marca); XIV Liceum Ogólnokształcącym im. Ryszarda Kaczorowskiego w Białymstoku (25 marca – liczba uczestników: 87); siedzibie OIPN dla Zespołu Szkół nr 10 w Białymstoku (6 października – liczba uczestników: 30); Zespole Szkół Budowlanych im. Armii Krajowej w Olsztynie (25 marca – liczba uczestników: 50); Technikum Ekonomicznym im. rtm. Witolda Pileckiego w Szczecinie (11 kwietnia); Zespole Szkół Zawodowych Kurzętniku, warsztaty wraz z wystawą „Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej” (4 kwietnia – liczba uczestników: 50). Odpowiedzialni: OBEN Białystok, OBEN Katowice, OBEN Szczecin, DIPN w Bydgoszczy, DIPN w Kielcach, DIPN w Olsztynie.

„Polacy w Bitwie o Monte Cassino” – zajęcia Agnieszki Kwaśnioch w Zespole Szkół nr 1 w Zbąszyniu o udziale Polaków w walkach na froncie włoskim: początek formowania się Armii Andersa w Związku Sowieckim, wojenna odyseja żołnierzy 2. Korpusu Polskiego i ich udział w bitwie o Monte Cassino, skomplikowane losy żołnierzy gen. Andersa w trakcie II wojny światowej i po jej zakończeniu – 28 maja – liczba uczestników: ok. 60. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Polacy w Breslau” – cykl prelekcji historycznych przeprowadzonych przez pracownika OBEN Wrocław dla społeczności lokalnej w siedzibie Towarzystwa Miłośników Wrocławia. Część I: „Ciekawostki z życia wrocławskiej Polonii w międzywojennym Breslau” – poświęcona życiu społeczności polskiej w przedwojennym Wrocławiu (6 marca – liczba uczestników: 20); Część II: „Wielkanoc w wojennym Breslau, czyli święta Polaków wojennego Wrocławia” – o obchodach świąt wielkanocnych przez Polaków podczas II wojny światowej (26 marca – liczba uczestników: 15); Część III: „Ostatnie chwile Festung Breslau oczami Polaków przebywających w mieście i okolicy” – o losach Polaków w czasie końcowych dni oblężenia Festung Breslau (16 kwietnia – liczba uczestników: 20). Dodatkowe spotkania odbyły się od maja do sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Polak Mały” – cykl zajęć edukacyjno-patriotycznych dla dzieci z przedszkoli oraz uczniów klas I–III szkół podstawowych, przybliżających historię polskich symboli narodowych: godła, flagi, hymnu, dzieje barw narodowych na podstawie książeczki 3D *Historia w kolorach*. Uczestnicy wzięli udział w interaktywnych warsztatach, prezentacjach i pogadankach – Korczakowska Szkoła Marzeń w Ol-

sztynie (18 stycznia – liczba uczestników: 50); Przedszkole nr 1 w Suwałkach (30 kwietnia – liczba uczestników: 36); Zespół Szkół w Księżynie (6 maja – liczba uczestników: 25); Filia nr 8 Książnicy Podlaskiej w Białymstoku (10 i 13 maja – liczba uczestników: 40); Szkoła Podstawowa im. Konstytucji 3 Maja w Jaświłach (24 maja – liczba uczestników: 50); Filia nr 7 Książnicy Podlaskiej w Białymstoku (28 maja – liczba uczestników: 30); Szkoła Podstawowa im. Lecha Aleksandra Kaczyńskiego w Chełchach (24 października – liczba uczestników: 69); Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I stopnia w Białymstoku (25 października – liczba uczestników: 20); Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi LOGOS w Białymstoku (6 listopada – liczba uczestników: 40); Przedszkole Samorządowe nr 1 „Ekoludki" w Ełku (6 listopada – liczba uczestników: 90); Niepubliczna Szkoła Przysposabiająca do Pracy „Aktywni" w Białymstoku (27 listopada – liczba uczestników: 14); Szkoła Podstawowa im. Józefa Nowina-Konopki w Mogilanach (23 lutego); Zespół Szkół i Placówek Specjalnych w Krakowie (6 marca); Szkoła Podstawowa im. kard. Stefana Wyszyńskiego w Kryspinowie (7 marca); Przedszkole nr 10 im. Lucyny Krzemienieckiej w Olkuszu (15 marca); Szkoła Podstawowa nr 110 im. ks. Jana Twardowskiego w Krakowie (27 marca); Filia Miejskiej Biblioteki w Nowym Sączu (4 kwietnia); Miejskie Przedszkole w Suchej Beskidzkiej (11 kwietnia); Centrum Edukacyjne IPN Przystanek Historia w Krakowie (9 i 21 maja); Przedszkole nr 14 w Gdańsku (6 listopada – liczba uczestników: 40); w sali edukacyjnej Oddziału OIPN w Gdańsku dla grupy przedszkolne (22–23 maja – liczba uczestników: ok. 40); Szkoła Podstawowa w Kosakowie (7–8 listopada – liczba uczestników: ok. 170 w 9 grupach). Ogólna liczba uczestników: ponad 860. Odpowiedzialni: OBEN Białystok, OBEN Gdańsk, OBEN Kraków, DIPN w Olsztynie.

„Policja. Wrzesień '39. Miednoje" – wykład dla słuchaczy Szkoły Policji w Katowicach przybliżający strukturę przedwojennej Policji Państwowej i Policji Województwa Śląskiego, sytuacji organów ścigania w czasie działań wojennych oraz funkcjonowania obozów w Ostaszkowie oraz tzw. policyjnego Katyń – Miednoje – 21 listopada – liczba uczestników: 100. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Polonia i Polacy za granicą w XX w." – zajęcia edukacyjne dla uczniów szkół ponadpodstawowych przybliżające losy Polaków żyjących na emigracji – IV Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Rzeszowie – 3 czerwca – liczba uczestników: ok. 60. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Polscy olimpijczycy – bohaterowie sportu i polskiej historii" – zajęcia edukacyjne oraz wykład poświęcone polskiemu ruchowi olimpijskiemu, sukcesom polskich sportowców w minionym stuleciu oraz roli sportowców w historii Polski – Szkoła Podstawowa im. Piastów Śląskich w Pisarzowicach (9 marca – liczba uczestników: 10); XVIII Liceum Ogólnokształcące im. Józefa Wybickiego w Szczecinie (13 grudnia – liczba uczestników: 20). Odpowiedzialni: OBEN Wrocław, OBEN Szczecin.

„Polskie barwy narodowe" – zajęcia edukacyjne na temat historii i znaczenia polskich symboli narodowych, skierowane do różnych grup wiekowych, w tym przedszkolaków oraz podopiecznych Środowiskowego Domu Pomocy Społecznej PSONI w Koszalinie (25 kwietnia – liczba uczestników: 15); Przedszkola Miejskiego nr 8 w Koszalinie (30 kwietnia – liczba uczestników: 25). Odpowiedzialna: DIPN w Koszalinie – pion edukacyjny.

„Polskie dramaty, polskie przełomy – 1939 rok" – wykład dla uczniów Liceum Ogólnokształcące im. Jana Matejki w Wieliczce, 28 maja. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

„Polskie drogi do niepodległości" – prelekcje historyczne dla uczniów szkół podstawowych, ukazujące proces walki o odzyskanie niepodległości przez Polskę – w Szkole Podstawowej im. gen. Stefana Roweckiego „Grota" we Wrześciu (21 października – liczba uczestników: 60); w Szkole Podstawowej przy Parafii św. Kazimierza w Gdańsku (8 listopada – liczba uczestników: 50). Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

„PPP w czasie II wojny światowej" – zajęcia edukacyjne dla uczniów Centrum Kształcenia Ustawicznego w Słubicach – 6 lutego. Odpowiedzialna: DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

„Polskie drogi do niepodległości" – zajęcia edukacyjne poświęcone historii odzyskania przez Polskę niepodległości, w tym wysiłkowi zbrojnemu Polaków w czasie I wojny światowej, działaniom dyplomatycznym na arenie międzynarodowej oraz sylwetkom Ojców Niepodległości – Klub Garnizonowy Centrum Szkolenia Sił Powietrznych w Koszalinie (19 stycznia – liczba uczestników: 60); Cen-

trum Edukacyjne IPN Przystanek Historia im. Henryka Sławika w Katowicach (14 marca, 9 kwietnia – liczba uczestników: 50); Szkoła Podstawowa nr 2 im. kard. Stefana Wyszyńskiego w Imielinie; szkoły ponadpodstawowe w Jaworznie (7, 15 listopada – liczba uczestników: 70). Odpowiedzialni: OBEN Katowice, DIPN w Koszalinie – pion edukacyjny.

„Polskie drogi do wolności. Bitwa o Monte Cassino" – zajęcia edukacyjne o tworzeniu się Armii gen. Władysława Andersa w ZSRS, jej ewakuacji na Bliski Wschód oraz bitwie o Monte Cassino. W Katowicach – dla przedszkolaków i uczniów pierwszych klas szkoły podstawowej, z wykorzystaniem gry planszowej „Miś Wojtek" oraz animowanego filmu edukacyjnego *Co by było, gdyby zwierzęta mówiły? Niedźwiedź Wojtek* (13–15, 21 maja, 13 czerwca – liczba uczestników: ok. 300), w Szkole Podstawowej nr 9 w Częstochowie (17 października – liczba uczestników: 30). Ogólna liczba uczestników: ok. 330. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Polskie miesiące" – wykład dla słuchaczek Międzyzakonnego Formacyjnego Studium Teologicznego w Krakowie – 11 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

„Polskie osiedle dla dzieci i młodzieży uratowanych z ZSRS w Valivade w Indiach" – immersyjne warsztaty edukacji historycznej dla uczniów – 5 i 8 stycznia – liczba uczestników: 40. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Polskie Państwo Podziemne" – zajęcia edukacyjne dotyczące struktury, działań i funkcjonowania Polskiego Państwa Podziemnego w czasie II wojny światowej – Centrum Kształcenia Ustawicznego w Słubicach (6 lutego); Liceum Ogólnokształcące Centrum Szkół Mundurowych w Białymstoku (15 lutego – liczba uczestników: 50); zajęcia dla uczniów szkół podstawowych w Osinie (6 marca – liczba uczestników: 38), Las Osobowicki we Wrocławiu, prelekcja podsumowująca bieg harcerski (9 maja – liczba uczestników: 50); w sali konferencyjnej OIPN Rzeszów dla uczniów Publicznego Akademickiego Liceum Ogólnokształcącego z oddziałami dwujęzycznymi w Rzeszowie (8 października) oraz Szkoły Podstawowej nr 1 im. Komisji Edukacji Narodowej w Pruchniku (19 grudnia); w siedzibie OIPN Białystok dla uczniów Zespołu Szkół nr 10 w Białymstoku (18 października – liczba uczestników: 30). Odpowiedzialni: OBEN Białystok, OBEN Rzeszów, OBEN Szczecin, OBEN Wrocław, DIPN w Gorzowie Wielkopolskim – pion edukacyjny.

„Południowo-wschodnie Kresy Rzeczypospolitej w okresie międzywojennym i w czasie II wojny światowej" – wykład wraz z prezentacją filmu *Było sobie miasteczko* w Areszcie Śledczym we Wrocławiu – 9 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Polskie podziemie niepodległościowe w latach 1944–1956" – wykład dla uczniów – Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Jana Kasprowicza w Nietążkowie (25 stycznia); Szkoła Podstawowa nr 2 im Jana Pawła II w Suchym Lesie (1 marca) – ogólna liczba uczestników: 230. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie" – zajęcia edukacyjne o działaniach Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie – Szkoła Podstawowa nr 4 im. prof. Władysława Szafera w Ełku (17 października – liczba uczestników: 50); Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. chor. Jana Szymańskiego w Marianowie (27 listopada – liczba uczestników: 40). Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Polskie symbole narodowe" i „Zwierzęca Brygada" – zajęcia edukacyjne, skierowane do najmłodszych odbiorców – w Szkole Podstawowej nr 9 im. Mikołaja Kopernika w Olsztynie, Zespole Szkół w Jedwabnie, Przedszkolu Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala Dziecięcego w Olsztynie, Przedszkolu Miejskim nr 8 w Olsztynie, Przedszkolu Miejskim nr 15 w Olsztynie, Przedszkolu Miejskim nr 23 w Olsztynie, Przedszkolu Miejskim nr 11 w Olsztynie, Przedszkolu „Promyczek" w Olsztynie, Przedszkolu Miejskim nr 29 w Olsztynie – 4, 11, 15, 21 i 23 października oraz 4, 6, 13 i 18 listopada. Odpowiedzialny: REN DIPN w Olsztynie.

„Polskie symbole narodowe" – zajęcia edukacyjne dotyczące podstawowych informacji o Polsce, jej położeniu, najważniejszych miejscach i symbolach narodowych – Klub Garnizonowy CSSP w Koszalinie (14 lutego – liczba uczestników: 70); NZOZ PTZN Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny w Wałczu (21 lutego – liczba uczestników: ok. 60); Szkoła Podstawowa nr 45 Szczecin (9 maja); dodatkowe zajęcia edukacyjne dla przedszkolaków oraz uczniów klas I–III szkół podstawowych w Katowicach (8 maja,

11 czerwca – liczba uczestników: ok. 70); Społeczna Szkoła Podstawowa „Nasza Szkoła" w Koszalinie (6 listopada – liczba uczestników: 40); Szkoła Podstawowa w Sarbinowie (6 listopada); Szkoła Podstawowa w Rymaniu (7 listopada); Przedszkole nr 2 oraz Szkoła Podstawowa nr 2 w Błoniu (8 listopada – liczba uczestników: 110); Przedszkole Gminne w Jabłonnej (5 listopada – liczba uczestników: 100); Przedszkole Publiczne „Piotruś Pan" w Radzyminie (14 listopada – liczba uczestników: 80); Szkoła Podstawowa w Podgórzu (zajęcia online 13 listopada – liczba uczestników: 60); Szkoła Podstawowa nr 29 w Zabrzu-Rokitnicy (28 listopada – liczba uczestników: 50); Szkoła Podstawowa przy Parafii św. Kazimierza w Gdańsku; Szkoła Podstawowa nr 58 w Gdańsku (27, 29 listopada – liczba uczestników: ok. 200); Szkoła Podstawowa nr 16 w Szczecinie (3 grudnia – liczba uczestników: 24). Odpowiedzialni: OBEN Gdańsk, OBEN Katowice, OBEN Szczecin, OBEN Warszawa, DIPN w Bydgoszczy, DIPN w Koszalinie.

„Polskie umysły na szlakach 2. Korpusu Polskiego. Odyseje wolności naukowców, wynalazców, artystów" – warsztaty dla młodzieży o ludziach nauki, kultury i sztuki związanych z 2. Korpusem Polskim i ich wojennych losach oraz test wiedzy na podstawie warsztatów – 24 maja – liczba uczestników: około 30. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Pomoc Polaków dla ludności żydowskiej w latach 1939–1945" – zajęcia dla uczniów starszych klas szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych w lokalnych szkołach i instytucjach. Tematyka obejmowała okoliczności udzielania pomocy Żydom, formy pomocy oraz ryzyko z tym związane – Czudec (26 stycznia), Straszydle (27 lutego), Januszkowice (19 marca), Glinik Górny (22 marca), Siedliska (8 kwietnia), Nisko (17 kwietnia), Klatki (26 kwietnia) – liczba uczestników: 210; w Szkole przy Centrum Medycznym w Łańcucie (16 października), w Szkole Polskiej im. Królowej Rychezy przy Konsulacie Generalnym RP w Kolonii (28 listopada). Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Porzućcie nadzieję, którzy tu wchodzicie" – uczestnicy zajęć edukacyjnych zwiedzali Areszt Śledczy w Katowicach, poznając jego współczesne funkcjonowanie, następnie pracownik OBEN Katowice zaprezentował materiały źródłowe o historii obiektu w dwóch systemach totalitarnych, informacje na temat wykonywania kary śmierci oraz osób osadzonych zaangażowanych w działalność antyhitlerowską i antykomunistyczną – Katowice, 18 stycznia, 15 lutego, 21 marca, 18 kwietnia, 16 maja, 24 maja, 17 października, 21 listopada, 12 grudnia – łączna liczba uczestników: ok. 186. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Postawy moralne społeczeństwa polskiego w aspekcie Holokaustu" – prelekcja na temat Holocaustu – 27 stycznia – liczba uczestników: 40. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Powiatowy Urząd Bezpieczeństwa Publicznego w Koszalinie" – zajęcia edukacyjne dla uczniów szkół z regionu koszalińskiego prowadzone w celach, połączone z prezentacją pochodzącego z prywatnej kolekcji umundurowania funkcjonariuszy UB i żołnierzy wyklętych, wystawa „Bunt młodych – młodzieżowe organizacje niepodległościowe na Pomorzu Zachodnim 1945–1956" oraz pokaz multimedialny – sylwetki żołnierzy wyklętych – 29 lutego, 1 marca. Odpowiedzialna: DIPN w Koszalinie – pion edukacyjny.

„Powstania śląskie 1919–1920–1921" – zajęcia edukacyjne dla uczniów II Liceum Ogólnokształcącego im. Walerego Wróblewskiego w Gliwicach przybliżające przyczyny, przebieg oraz skutkami trzech powstań śląskich – 5 listopada – liczba uczestników: 50. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Powstanie i działalność Armii Krajowej" – zajęcia edukacyjne dla młodzieży szkół ponadpodstawowych oraz dla osób dorosłych o genezie i działalności AK podczas II wojny światowej – Klub Garnizonowy Centrum Szkolenia Sił Powietrznych w Koszalinie (14 lutego – liczba uczestników: 70); NZOZ PTZN Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny w Wałczu (21 lutego – liczba uczestników: ok. 60); Przystanek Historia IPN im. gen. Janusza Gąsiorowskiego w Częstochowie (22 lutego – liczba uczestników: 100); Klubu Seniora w Koszalinie (22 listopada – liczba uczestników: 20). Ogólna liczba uczestników: ok. 250. Odpowiedzialne: OBEN Katowice, DIPN w Koszalinie.

„Powstanie styczniowe – Tajna Żandarmeria KCN" – zajęcia edukacyjne dla młodzieży szkół średnich – siedziba OIPN – 16 lutego – liczba uczestników: 40. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Powstanie w getcie warszawskim" – wykład dla uczniów Zespołu Szkół Leśnych w Zagnańsku o zrywie zbrojnym Żydów w 1943 r. – 16 kwietnia. Odpowiedzialna: DIPN w Kielcach.

„Powstanie warszawskie 1944” – wykład dla uczniów klas V–VIII w Społecznej Szkole Podstawowej nr 1 im. Józefa Piłsudskiego w Krakowie (2 października). Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

„Powstanie warszawskie i polskie symbole narodowe” – cykl zajęć edukacyjnych przeprowadzonych w Centrum Edukacji Zawodowej i Biznesu w Gorzowie Wielkopolskim, obejmujący dwie prelekcje poświęcone tematyce powstania warszawskiego oraz dwie dotyczące symboli narodowych – 8 listopada, liczba uczestników: ok. 120. Odpowiedzialna: DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

„Powstanie warszawskie” – cykl wykładów Krzysztofa Mazura o historii powstania warszawskiego, jego przebiegu, znaczeniu i wpływie na dalsze losy Polski w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 2 „Elektronik” w Zielonej Górze (5 października – liczba uczestników: ok. 120); Centrum Kształcenia Ustawicznego w Zielonej Górze (8 października – liczba uczestników: ok. 90); Zakładzie Karnym w Krzywańcu (22 października – liczba uczestników: ok. 50). Odpowiedzialne: OBEN Poznań, Punkt Zamiejscowy w Zielonej Górze.

„Powstanie wielkopolskie 1918–1919” – cykl wykładów pracownika OBEN Poznań dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych o okolicznościach wybuchu powstania, jego przebiegu oraz znaczeniu dla odzyskania niepodległości przez Wielkopolskę – w Szkole Podstawowej w Dębnicy (7 listopada – liczba uczestników: ok. 50); Szkole Podstawowej w Drążnej (8 listopada – liczba uczestników: ok. 50); Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Nietążkowie (3 grudnia – liczba uczestników: ok. 100); Szkole Podstawowej w Piłce (5 grudnia – liczba uczestników: ok. 60), Szkole Podstawowej nr 66 w Poznaniu (12 grudnia – liczba uczestników: ok. 40); Zespole Szkół Ekonomicznych w Pile (17 grudnia – liczba uczestników: ok. 100). Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Powstanie wielkopolskie 1918–1919” – wykład dla uczniów – Szkoła Podstawowa w Miałach (12 stycznia); Szkoła Podstawowa w Krzyżu Wielkopolskim (18 stycznia); Szkoła Podstawowa nr 2 w Suchym Lesie (9 lutego) – liczba uczestników: 370. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Powstańcza Warszawa a wojenny Wrocław” – szkolenia dotyczące historii powstania warszawskiego i sytuacji Wrocławia podczas II wojny światowej – dla nauczycieli (24 marca, 23 kwietnia – liczba uczestników: 15), dla przewodników miejskich w Centrum Edukacyjnym IPN Przystanku Historia IPN im. Kornela Morawieckiego we Wrocławiu (15 maja, 22 maja – liczba uczestników: 45). Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Powstańcze Anioły” – wykład otwarty pracownika OBEN Warszawa w Bibliotece Publicznej Dzielnicy Żoliborz w Warszawie (2 sierpnia); dla uczniów warszawskich szkół w Dzielnicowym Ośrodku Kultury Ursynów w Warszawie w ramach projektu „Wolontariat w obiektywie” (26 września – liczba uczestników: 28); na temat powstania warszawskiego w ramach akcji „Dni Seniora” w Centrum Aktywnego Seniora Włochy w Warszawie (27 września – liczba uczestników: 26); dla uczniów z warszawskich szkół ponadpodstawowych w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej im. Komisji Edukacji Narodowej w Warszawie (1 października – liczba uczestników: 108); dla uczniów Zespołu Szkół im. Prezydenta Ignacego Mościckiego w Zielonce (9 października – liczba uczestników: 150); dla uczniów szkół ponadpodstawowych w Mareckim Centrum Kultury (15 października – liczba uczestników: 174); dla uczniów Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego nr 3 w Warszawie (29 października – liczba uczestników: 23); dla uczniów Liceum Ogólnokształcącego im. Cypriana Kamila Norwida w Radzyminie (7 listopada – liczba uczestników: 26). Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„Pozbawione dzieciństwa. Tragiczne losy polskich dzieci w czasie II wojny światowej” – warsztaty plenerowe dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych z Lubelszczyzny; odwiedzanie miejsc w Lublinie przypominających o gehennie dzieci polskich w okresie okupacji niemieckiej i sowieckiej – 17 września – liczba uczestników: ok. 50. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Poznaj swoje korzenie” – zajęcia dla uczniów o tym, jak zacząć poszukiwania genealogiczne i gdzie można szukać informacji o swoich przodkach – Państwowa Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I i II stopnia w Zielonej Górze (19 i 21 marca), Zespół Szkół Zawodowych PBO w Zielonej Górze (22 kwietnia) – liczba uczestników: 43. Odpowiedzialne: OBEN Poznań – Punkt Zamiejscowy w Zielonej Górze.

„Poznaj znak Polski Walczącej” – zajęcia edukacyjne dla podopiecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy w Kołobrzegu – 30 lipca. Odpowiedzialna: DIPN w Koszalinie.

„Praca z kamerą i aparatem fotograficznym” – zajęcia dla uczniów Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego im. Anny Jenke w Jarosławiu; uczniowie zapoznali się z procesem przygotowania notacji historycznej – od scenariusza poprzez realizację aż po montaż. Cel: przekazanie praktycznej wiedzy na temat realizacji notacji i zachęcenie do samodzielnych prób jej tworzenia – Jarosław, 18 października. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

Praca ze źródłem historycznym – zajęcia i warsztaty dla uczniów klas szkół podstawowych i licealnych obejmujące samodzielną analizę wybranych źródeł historycznych – Zespół Szkół w Iwoniczu (4 stycznia); Gminna Biblioteka Publiczna w Pawłosiowie (23 stycznia); Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Gwalberta Pawlikowskiego w Przemyślu (5 marca); Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Gwalberta Pawlikowskiego w Przemyślu Filii w Jarosławiu (17 kwietnia); I Liceum Ogólnokształcącym w Jarosławiu Jarosław (10 września). Liczba uczestników: 100. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

Prelekcja dla młodzieży o działalności IPN – w XIX Liceum Ogólnokształcącym w Lublinie – 17 maja – liczba uczestników: ok. 25 osób. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Prelekcja dotycząca Bitwy o Monte Cassino – dla młodzieży Liceum Ogólnokształcącego nr VII we Wrocławiu – 6 czerwca – liczba uczestników: 40 osób. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

Prelekcja dotycząca powstania warszawskiego – dla uczniów kółka historycznego w Szkole Podstawowej nr 24 we Wrocławiu – 23 maja – liczba uczestników: 18 osób. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

Prelekcja na temat funkcjonowania systemu komunistycznego w Polsce – prelekcja pracownika WSdsEN wraz z pokazem przedmiotów pochodzących z PRL dla uczniów Ochotniczego Hufca Pracy w Opolu – 21 maja – liczba uczestników: 30. Odpowiedzialny: WSdsEN DIPN w Opolu.

Prelekcja dla wychowanków Salezjańskiego Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Trzcińcu – dotycząca stanu wojennego w Polsce – 13 grudnia – liczba uczestników: 50. Odpowiedzialna: DIPN w Koszalinie.

Prezentacja działalności edukacyjnej IPN – podczas posiedzenia Lubuskiej Rady Edukacji Regionalnej i Historycznej w siedzibie Nadleśnictwa Kłodawa – 9 grudnia. Odpowiedzialne: Odpowiedzialna: DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

„PRL – państwo totalitarne?” – zajęcia dla uczniów starszych klas szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych. W trakcie zajęć uczniowie, odnosząc się do definicji totalitaryzmu, pracowali w grupach z materiałami źródłowymi obrazującymi różne formy jego występowania w historii PRL, a następnie podjęli dyskusję, czy i ewentualnie w jakim okresie można określić PRL jako państwo totalitarne – Publiczne Katolickie Liceum Ogólnokształcące w Jarosławiu – 20 listopada. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Prymas Stefan Wyszyński i Warszawa jego marzeń” – zajęcia edukacyjne dla uczniów Zespołu Szkół Ekonomicznych w Gorzowie Wielkopolskim – 18 października – liczba uczestników: 60. Odpowiedzialna: DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

„Przed i po godzinie „W”. Lotnicze wsparcie dla Armii Krajowej” – wykład w związku z 80. rocznicą wybuchu powstania warszawskiego dla starszych odbiorców; omówienie zagadnień związanych z organizacją lotów do okupowanej Polski, ich głównych celów oraz sprzętu wykorzystywanego do realizacji poszczególnych zadań – 21 sierpnia – liczba uczestników: 30. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Przejęcie władzy przez komunistów” – warsztaty w Centrum Edukacyjnym IPN Przystanek Historia im. Kornela Morawieckiego we Wrocławiu dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 80 – 15 kwietnia – liczba uczestników: 22. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Przerwane marzenia. Jan Stawisiński 1960–1982” – zajęcia edukacyjne poświęcone historii Jana Stawisińskiego – Zespół Szkół Ogólnokształcących w Ustce (3 grudnia – liczba uczestników: 100); Szkoła Podstawowa w Górzycy (4 grudnia – liczba uczestników: 40); bursa szkolna w Szczecinku (9 grudnia – liczba uczestników: 40); Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Czaplinku (11 grudnia – liczba uczestników: 50); Zespół Szkół w Czaplinku (17 grudnia – liczba uczestników: 30). Ogólna liczba uczestników: 260. Odpowiedzialna: DIPN w Koszalinie.

„Przymusowe roboty w III Rzeszy” – zajęcia edukacyjne dla uczniów V Liceum Ogólnokształcącego w Białymstoku w Filii nr 7 Książnicy Podlaskiej – 11 czerwca – liczba uczestników: 30. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Przysięgam być wiernym Rzeczypospolitej Polskiej… 82. rocznica przemianowania ZWZ w AK” – zajęcia edukacyjne dla młodzieży szkolnej – Centrum Edukacyjne IPN im. Kornela Morawieckiego we Wrocławiu – 16 lutego – liczba uczestników: 50. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Przystanek 13 Grudnia” – zajęcia edukacyjne o wydarzeniach związanych ze stanem wojennym – Zespół Szkół nr 4 im. Armii Krajowej w Szczecinie (9 grudnia – liczba uczestników: ok. 30), Szkoła Podstawowa nr 61 w Szczecinie (12 grudnia – liczba uczestników: ok. 60); Zespół Szkół nr 6 w Szczecinie (17 grudnia – liczba uczestników: ok. 30); Zespół Szkół nr 4 w Szczecinie (z wykorzystaniem gier „Story cube” oraz „Taboo” – 13 marca – liczba uczestników: 35). Ogólna liczba uczestników: ok. 155. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

„Pułkownik Leopold Lis-Kula – bohater Niepodległości” – wykłady i prelekcje dla uczniów klas szkoły podstawowej i szkół ponadpodstawowych, poświęcone szlakowi bojowemu Leopolda Lisa-Kuli, legendarnego harcerza, strzelca, legionisty, peowiaka i oficera WP. Uczestnicy zajęć poznają życiorys bohatera, działalność wojskową oraz rolę w walce o niepodległość Polski – Gminna Biblioteka Publiczna w Trzebownisku (22 marca – liczba uczestników: 20); Olimpiada Solidarności w Rzeszowie (5 czerwca); Przystanek Historia IPN w Rzeszowie dla laureatów konkursu „Powstańcy Warszawscy – Pamiętamy o Was!” (11 i 16 lipca – liczba uczestników: ok. 250); Liceum Ogólnokształcące im. ks. Piotra Skargi w Sędziszowie Małopolskim (24 października); Szkoła Podstawowa im. ks. kard. Stefana Wyszyńskiego w Głogowie Małopolskim (12 listopada); Szkoła Podstawowa im. ppłk. Łukasza Cieplińskiego w Gnojnicy Woli (15 listopada); Publiczna Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Ostrowie (6 grudnia). Ogólna liczba uczestników: ok. 270. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Pułkownik Stanisław Dąbek w obronie polskiego wybrzeża” – wykład dla uczniów Zespołu Szkół nr 4 im. płk. Stanisława Dąbka w Stalowej Woli z okazji święta patrona szkoły. Cel: przybliżenie bohaterskiej sylwetki płk. Stanisława Dudka jako oficera Wojska Polskiego w wojnie 1939 r. – 9 października. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Puść mnie, matko, do powstania. Powstania śląskie 1919–1920–1921” – zajęcia edukacyjne dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych organizowane przez Centrum Edukacyjne IPN Przystanek Historia im. Henryka Sławika w Katowicach. Uczniowie zapoznają się z okresem powstań śląskich i plebiscytu, z panującymi nastrojami wśród Górnoślązaków pod koniec I wojny światowej i po jej zakończeniu, ze stosunkami narodowościowymi na tym terenie oraz przyczynami, przebiegiem i skutkami trzech powstań śląskich. Zajęcia mają formę warsztatów obejmujących pracę z materiałami edukacyjnymi (infografika, mapa, plakaty, wystawy), a w klasach starszych – arkuszem do analizy SWOT – 20 i 29 lutego, 13 marca, 3 kwietnia, 9 maja (liczba uczestników: 120) oraz 9 maja (liczba uczestników: ok. 30 osób). Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Powstańcze historie” – wykład dla słuchaczy Instytutu Trzeciego Wieku IPN o sukcesach Armii Krajowej w powstaniu warszawskim: zdobyciu przez powstańców m.in. Prudentialu, budynku PAST-y, elektrowni czy gmachu poczty głównej – Warszawa, 23 listopada. Odpowiedzialne: Centrala BEN.

„Radomski Czerwiec ’76 – geneza, przebieg i konsekwencje” – wykład dla uczniów Liceum Ogólnokształcącego im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Radomiu – 5 czerwca – liczba uczestników: ok. 60. Odpowiedzialne: RBH DIPN w Radomiu.

„Ramię krzep, Ojczyźnie służ…” – zajęcia podczas prezentacji wystawy w Muzeum II Wojny Światowej przygotowanej przez AIPN dla dwóch grup liczących 46 osób. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

„Ravensbrück. Obóz koncentracyjny dla kobiet” – warsztaty edukacyjne zapoznające uczestników się z najważniejszymi informacjami o obozie, w tym materiałami źródłowymi oraz ikonograficznymi – dla uczniów Szkoły Podstawowej w Ełku (25 września); szkół z terenu gminy Wielopole Skrzyńskie (3 października); członków Stowarzyszenia Mocni Razem w Katowicach-Zawodziu (15 października); uczestników spotkań z historią w ramach cyklu „Szara Godzina” organizowanych

przez Boguszowickie Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Ślady" w Rybniku-Boguszowicach (15 listopada). Odpowiedzialne: OBEN Białystok, OBEN Katowice.

„Rejówki", „Miś Wojtek" oraz „Zwierzęca brygada" – zajęcia dla dzieci w Oleśnicy – 3 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Represje w Polsce Ludowej" – warsztaty z historyczną edukacją immersyjną (14 lutego – liczba uczestników: 20), okres stalinizmu, poznański Czerwiec '56 (6 marca – liczba uczestników: 20), odwilż, okres gomułkowski (14 marca, liczba uczestników: 20), wydarzenia marcowe '68 (18 marca – liczba uczestników: 20), wydarzenia Grudnia '70 na Wybrzeżu (27 marca – liczba uczestników: 20) – Wrocław. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Rodzina Ulmów" – zajęcia i wykłady przybliżające przedwojenne losy Józefa i Wiktorii Ulmów, okoliczności udzielenia schronienia Żydom oraz tragiczną śmierć – Zespół Placówek Oświatowo-Wychowawczych w Stalowej Woli (17 stycznia); Liceum Ogólnokształcące im. Komisji Edukacji Narodowej w Stalowej Woli (17 stycznia); wraz z prezentacją wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej" w ramach 41. Tygodnia Kultury Chrześcijańskiej w Trzciance (23 kwietnia); Filia nr 7 Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rzeszowie (18 września); Zespół Placówek Oświatowych w Łańcucie (1 października). Odpowiedzialne: OBEN Poznań, OBEN Rzeszów.

„Rocznica wyzwolenia KL Auschwitz" – zajęcia edukacyjne dla uczniów Zespołu Szkół nr 1 w Koszalinie, Zespołu Szkół nr 7 w Koszalinie – 29 stycznia – liczba uczestników: 60. Odpowiedzialna: DIPN w Koszalinie.

„Romuald Traugutt w Polsce Ludowej" – zajęcia edukacyjne w formie wykładu dla uczniów szkół ponadpodstawowych przybliżające mówienie powstaniu styczniowym oraz postaci Romualda Traugutta w Polsce Polski Ludowej, czyli 1944–1989, w przekazie zarówno oficjalnym, jak i podziemnym – 24 maja. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Rotmistrz Witold Pilecki – bohater naszych czasów" – zajęcia edukacyjne dotyczące życia i działalności Witolda Pileckiego – Zespół Szkół Technicznych w Szczecinku (23 lutego – liczba uczestników: ok. 90); Społeczna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Edukacyjnego w Gorzowie Wlkp. (18 kwietnia – liczba uczestników: 40); Szkoła Podstawowa w Szebniach (5 września); Szkoła Podstawowa nr 15 w Kielcach, warsztaty „Rotmistrz Niezłomny" (17 grudnia – liczba uczestników: 28). Ogólna liczba uczestników: ok. 158. Odpowiedzialni: OBEN Rzeszów, DIPN w Gorzowie Wielkopolskim, REN DIPN w Kielcach, REN DIPN w Koszalinie.

„Ryszard Kaczorowski 1919–2010" – zajęcia edukacyjne w XIV Liceum Ogólnokształcącym w Białymstoku poświęcone ostatniemu prezydentowi RP na uchodźstwie – (8 października – liczba uczestników: 60). Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Sąsiedzi II RP – przyjaciele czy wrogowie" oraz „Stosunki polsko-żydowskie" – zajęcia edukacyjne przeprowadzone dla słuchaczy Akademii im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim – 19 listopada. Odpowiedzialna: DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

„Silni Polską!" – zajęcia edukacyjne w ramach ogólnopolskiego projektu dla uczniów: 27 Liceum Ogólnokształcącego im. Zesłańców Sybiru w Lublinie oraz I Liceum Ogólnokształcącego im. Bohaterów Porytowego Wzgórza w Janowie Lubelskim (16 grudnia – liczba uczestników: 44); I Liceum Ogólnokształcącego im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Garwolinie oraz Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Jeruzalu (17 grudnia – liczba uczestników: 22); Szkoły Podstawowej nr 2 im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Puławach oraz Szkoły Podstawowej im. Danuty Siedzikówny „Inki" w Borowej (18 grudnia – liczba uczestników: 22); Szkoły „Lider" w Lublinie oraz Zespołu Szkół Publicznych w Suścu (19 grudnia – liczba uczestników: 20). Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Silni Polską!" – zajęcia edukacyjne w ramach ogólnopolskiego projektu w: Przystanku Historia IPN w Szczecinie (11 grudnia – 4 grupy, liczba uczestników: 82, 14 grudnia – 3 grupy, liczba uczestników: 50, 18 grudnia – 3 grupy, liczba uczestników: 59, 19 grudnia – 3 grupy, liczba uczestników: 36); Muzeum Oręża Polskiego w Kołobrzegu (7 grudnia – liczba uczestników: 23, 14 grudnia – liczba uczestników: 22); Muzeum Woldenberczyków w Dobiegniewie (7 grudnia – liczba uczestników: 16); Centrum Edukacyjnym IPN Przystanek Historia w Kielcach dla zespołów z powiatów: jędrzejowskiego,

staszowskiego, koneckiego, skarżyskiego, sandomierskiego, opatowskiego (2 grupy) oraz Kielce miasto obejmujące warsztaty „Waleczni" i „Zwycięzcy", a także zwiedzanie Energetycznego Centrum Nauki Industria (10–13 grudnia – liczba uczestników: 84). Ogólna liczba uczestników: 372. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin, DIPN w Gorzowie Wielkopolskim, REN DIPN w Kielcach, DIPN w Koszalinie.

„Silni Polską!" – warsztaty edukacyjne w ramach ogólnopolskiego projektu dla grup konkursowych: zespołu z powiatu starogardzkiego (1 lider, liczba uczestników: 10) w warsztatach: „Niepokonani 20–40–80", „Bitwa o Monte Cassino 1944. Czy Polacy zdecydowali o zwycięstwie?", „Skutecznie rozszyfrujmy historię XX wieku" oraz „Swoim życiem wskazali NAM kierunek" – Pączewo, 10 grudnia; zespołu z powiatu iławskiego (Lubawa – 1 lider, liczba uczestników: 10) oraz zespołu z powiatu nowomiejskiego (Nowe Miasto Lubawskie – 1 lider, liczba uczestników: 8) w warsztatach: „Niepokonani 20–40–80", „Bitwa o Monte Cassino 1944. Czy Polacy zdecydowali o zwycięstwie?", „Skutecznie rozszyfrujmy historię XX wieku" oraz „Swoim życiem wskazali NAM kierunek". Uczestnicy zwiedzili Salę BHP Stoczni Gdańskiej, a po zajęciach wzięli udział w spacerze historycznym po Gdańsku – Gdańsk, 11 grudnia; zespołu z powiatu iławskiego (Iława – 1 lider, 7 uczestników) uczestniczył w warsztatach: „Niepokonani 20–40–80", „Bitwa o Monte Cassino 1944. Czy Polacy zdecydowali o zwycięstwie?". Przy okazji warsztatów uczestnicy zwiedzili Salę BHP Stoczni Gdańskiej, a po zajęciach wzięli udział w spacerze historycznym po Gdańsku – Gdańsk (Sala BHP), 11 grudnia; zespołu z powiatu kartuskiego (1 lider, liczba uczestników: 7) w warsztatach: „Niepokonani 20–40–80", „Bitwa o Monte Cassino 1944. Czy Polacy zdecydowali o zwycięstwie?". Grupa zwiedziła magazyny archiwalne IPN – Gdańsk, 17 grudnia; zespołu z powiatu braniewskiego (1 lider, liczba uczestników: 8) w warsztatach: „Niepokonani 20–40–80", „Bitwa o Monte Cassino 1944. Czy Polacy zdecydowali o zwycięstwie?", „Skutecznie rozszyfrujmy historię XX wieku" oraz „Swoim życiem wskazali NAM kierunek". Grupa zwiedziła magazyny archiwalne IPN i wzięła udział w spacerze historycznym po Gdańsku – Gdańsk, 18 grudnia; zespół z powiatu gdańskiego (1 lider, liczba uczestników: 10) w warsztatach: „Niepokonani 20–40–80", „Bitwa o Monte Cassino 1944. Czy Polacy zdecydowali o zwycięstwie?" – Kowale k. Gdańska, 19 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

„Silni Polską!" – warsztaty dla grup konkursowych w ramach ogólnopolskiego projektu edukacyjnego obejmujące tematykę związaną z historią XX w., w tym „Bitwę o Monte Cassino 1944. Czy Polacy zdecydowali o zwycięstwie?". Zajęcia odbyły się w różnych lokalizacjach, m.in. w Centrum Edukacyjnym IPN Przystanek Historia w Poznaniu dla uczniów z powiatu grodziskiego – 4 grudnia, oraz dla uczniów z powiatu obornickiego – 11 grudnia, liczba uczestników: po 11 osób. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Skuteczni" – warsztaty edukacyjne dla uczestników ogólnopolskiego projektu „Silni Polską!". Uczestnicy podczas zajęć otrzymali informacje o słynnych Polakach, którzy dokonywali niezwykłych odkryć naukowych, np. łamali kod Enigmy. Zajęcia poprowadzono dla zespołów z powiatów: bielskiego, rybnickiego, żorskiego, świętochłowickiego, dąbrowskiego, katowickiego (16 listopada), powiatów: jaworznickiego, bielskiego, dąbrowskiego, sosnowieckiego, tyskiego, bytomskiego, chorzowskiego (23 listopada) oraz mysłowickiego (18 grudnia) – liczba uczestników: 177. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Skutecznie rozszyfrujmy historię XX wieku" – zajęcia edukacyjne dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej i szkół ponadpodstawowych poświęcone historii rozszyfrowania „Enigmy" oraz innym osiągnięciom polskich naukowców, ukazujące ich determinację i skuteczność w działaniu. Spotkania odbyły się w sali konferencyjnej OIPN w Rzeszowie w ramach projektu „Silni Polską!" – 9, 10 i 11 grudnia, oraz jako pokazowe warsztaty podczas zebrania pracowników BEN i OBEN w Białowieży – 28 października. Odpowiedzialni: OBEN Rzeszów, OBEN Poznań.

Spotkanie dla seniorów – drugie z cyklu spotkanie przybliżające historię życia i śmierci błogosławionej rodziny Ulmów z Markowej – sala konferencyjna OIPN Lublin – 16 maja – liczba uczestników: ok. 30. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Spotkanie upamiętniajcie 40. rocznicę śmierci bł. Ks. Jerzego Popiełuszki, patrona NSZZ „Solidarność" – organizowane przez Region Dolny Śląsk oraz Solidarność Powiatu Oławskiego – Jelcz-Laskowice, 12 maja. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Stalinizm w Polsce" – wykład o pierwszych latach komunizmu w Polsce dla uczniów z Zespołu Szkół Mechanicznych w Kielcach – 19 marca. Odpowiedzialna: DIPN w Kielcach.

„Stan wojenny" – zajęcia edukacyjne dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych przybliżające wiedzę o okolicznościach wprowadzenia stanu wojennego, represjach, formach oporu społecznego, a także o wsparciu zagranicznym. Obejmowały wykłady, warsztaty z pracy na tekstach źródłowych i materiałach ikonograficznych oraz filmach dokumentalnych. Odbyły się w Kłodawie (26 stycznia – liczba uczestników: 100), Białymstoku (9 lutego – liczba uczestników: 56), Szczecinie (9 lutego), w Centrum Edukacyjnym IPN Przystanku Historia im. Henryka Sławika w Katowicach (16 lutego, 23 lutego, 24 kwietnia – ogólna liczba uczestników: 80), Golcowej (31 października), w Zespole Szkół Leśnych w Goraju (10 grudnia – liczba uczestników: ok. 100), Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej Filia nr 7 w Rzeszowie (11 grudnia), Zespole Szkół Ekonomicznych im. Komisji Edukacji Narodowej w Brzozowie (12 grudnia), Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Nietążkowie (13 grudnia – liczba uczestników: ok. 100), Liceum Franciszkanów w Wieliczce (13 grudnia), Liceum Ogólnokształcącym im. Sebastiana Petrycego w Pilźnie (18 grudnia). Odpowiedzialne: OBEN Białystok, OBEN Katowice, OBEN Poznań, OBEN Rzeszów, OBEN Szczecin.

„Stosunki państwo–Kościół w PRL" – warsztaty w 40. rocznicę śmierci ks. Jerzego Popiełuszki w CXIX Liceum Ogólnokształcącym im. Jacka Kuronia w Warszawie, 15 października (liczba uczestników: 60), 23 października (liczba uczestników: 60). Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„Stosunki polsko-żydowskie w czasie II wojny światowej" – zajęcia dla uczniów III Liceum Ogólnokształcącego w Kaliszu – 25 marca – liczba uczestników: 23. Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

„Stowarzyszenie Październik '81" – spotkanie informacyjne dla członków Stowarzyszenia Październik '81 na temat realizacji ustawy o działaczach opozycji i osobach represjonowanych z powodów politycznych – 8 stycznia – liczba uczestników: 10. Odpowiedzialna: DIPN w Radomiu.

„Straty wsi polskiej w powiecie częstochowskim w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945" – w ramach obchodów Dni Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej dla starszych odbiorców na temat strat materialnych w poszczególnych gminach przedwojennego powiatu częstochowskiego – 10 lipca – liczba uczestników: 30. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Sybir – z dziejów zesłań Polaków do carskiej Rosji i Związku Sowieckiego" – zajęcia edukacyjne na temat zesłań Polaków – Szkoła Podstawowa w Jaświłach (18 czerwca – liczba uczestników: 50); Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Marianowie (26 września – liczba uczestników: 40); Szkoła Podstawowa w Niecikach (1 października – liczba uczestników: 40); Zespół Szkół Rolniczych w Rudce (9 października – liczba uczestników: 70); Niepubliczna Szkoła Przysposabiająca do Pracy Aktywni w Białymstoku (27 listopada – liczba uczestników: 14). Ogólna liczba uczestników: 214. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Symbol niezłomnej wsi. Piotr Bartoszcze (1950–1984)" – wykład na temat Piotra Bartoszcze podczas wernisażu wystawy – Witkowo, 23 maja. Odpowiedzialny: REN DIPN w Bydgoszczy.

„Symbole narodowe" – zajęcia edukacyjne o polskich symbolach narodowych – Przedszkole w Siechnicach (25 kwietnia – liczba uczestników: 45); Szkoła Podstawowa nr 24 im. Pierwszej Kompanii Kadrowej w Kielcach (27 kwietnia); Zespół Szkół Specjalnych w Opolu (29 kwietnia – liczba uczestników: 60); Szkoła Podstawowa nr 11 w Kielcach (25 października, 8 listopada – 40 uczestników); Przystanku Historia IPN w Szczecinie dla: dla klasy II Szkoły Podstawowej nr 14 (15 listopada – liczba uczestników: ok. 30), klasa V Szkoły Podstawowej nr 14 (22 listopada – liczba uczestników: ok. 30); w siedzibie Sądu Rejonowego w Koszalinie (18 listopada – liczba uczestników: 7). Ogólna liczba uczestników: ok. 212. Odpowiedzialni: OBEN Wrocław, REN DIPN w Kielcach, DIPN w Koszalinie, DIPN w Opolu, OBEN Szczecin.

„Symbole naszej historii" – zajęcia dla różnych grup wiekowych poświęcone historii polskich symboli narodowych, ich znaczeniu w walce o niepodległość oraz w zmaganiach z totalitaryzmami XX w. Prelekcje o historii kształtowania się polskich symboli narodowych, prezentacje filmowe, konkursy i gry historyczne, a w wersji dla młodszych dzieci film *Polak Mały* – Bachórz (8 stycznia), Comblain-la-Tour w Belgii (8 marca), Jeżowe-Kameralne (25 marca), Lubzina (26 marca), Rakszawa (27 mar-

ca), Publiczna Szkoła Podstawowa Zakonu Pijarów w Rzeszowie (19 kwietnia), Szkoła Podstawowa nr 18 w Rzeszowie (29 kwietnia), Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna Filia nr 7 w Rzeszowie (6 i 10 maja), Przedszkole Miejskie nr 9 „Baśniowa Kraina" Mielcu (7 maja), Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Strzyżowie (15 maja), Przedszkole Samorządowe w Chorzelowie (21 maja), Przedszkole w Przyłęku (23 maja), Szkoła Polska przy Konsulacie Generalnym RP we Frankfurcie nad Menem w Kolonii (25 maja), Szkoła Podstawowa nr 1 w Kolbuszowej (28 maja), Szkoła Podstawowa w Pysznicy (7 czerwca), Rzeszowski Dom Kultury filia Staromieście w Rzeszowie (1 sierpnia), w sali konferencyjnej IPN Rzeszów dla uczestników Świetlicy Socjoterapeutyczna w Świlczy (22 sierpnia), Zespół Szkolno-Przedszkolny w Krasnem (23 października), Szkoła Języków Obcych „Germanitas" w Rzeszowie i inne lokalizacje w Rzeszowie (7, 12–13, 27 listopada), Niepubliczne Przedszkole „U Michalitek" w Jaśle (8 listopada), Szkoła Podstawowa w Strażowie (18 listopada), Szkoła Podstawowa w Małkowicach (19 listopada), Szkoła Polska przy Konsulacie Generalnym RP we Frankfurcie nad Menem z siedzibą w Kolonii (26, 27, 28 listopada), Szkoła Podstawowa w Rymanowie (13 grudnia). Ogólna liczba uczestników: 305. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Szeregowy Miś na Monte Cassino" – warsztaty dla dzieci połączone ze szkoleniem dla uczniów chcących prowadzić podobne zajęcia w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci i Młodzieży Niesłyszącej i Słabosłyszącej w Lublinie, 7 maja – liczba uczestników: ok. 30. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Szkolenie Cichociemnych" – zajęcia edukacyjne dla uczniów szkół ponadpodstawowych. Wykład przybliżał proces selekcji żołnierzy z jednostek Polskich Sił Zbrojnych, funkcjonowania ośrodków szkoleniowych w Wielkiej Brytanii, szkolenia Cichociemnych, żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych w Wielkiej Brytanii, wyznaczonych do skoków spadochronowych nad okupowanym krajem i wsparcia krajowej konspiracji, wykład uzupełniała prezentacja multimedialna stworzona z wykorzystaniem fotografii dostępnych w NAC oraz materiały IPN dostępne na stronie przystanekhistoria.pl. – 8 marca – liczba uczestników: 80. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Szkoła Niepodległości" – zajęcia edukacyjne dla uczniów szkół ponadpodstawowych w Liceum Ogólnokształcącym im. Tadeusza Kościuszki w Ropczycach. Młodzież zapoznała się z działalnością niepodległościową nauczycieli i uczniów w okresie II RP – Ropczyce, 2 września. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Szlaki Nadziei – Odyseja Wolności. Losy Polaków w czasie II wojny światowej" – zajęcia edukacyjne dla osadzonych – Zakład Karny w Nysie – 21 marca – liczba uczestników: 45. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Szlakiem września 1939 r. w regionie częstochowskim" – zajęcia edukacyjne dla uczniów szkół ponadpodstawowych o miejscach pamięci, mogiłach i szlakach historycznych związanych z walkami Wołyńskiej Brygady Kawalerii, Krakowskiej Brygady Kawalerii i 7 Dywizji Piechoty we wrześniu 1939 r. – Częstochowa (17 kwietnia – liczba uczestników: 25; 21 maja – liczba uczestników: 25). Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Szyfry wojny polsko-bolszewickiej" – zajęcia edukacyjne w Internacie X Liceum Ogólnokształcącego w Białymstoku (21 listopada – liczba uczestników: 20), Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących nr 4 w Łomży (12 grudnia – liczba uczestników: 60). Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Śladami Duchownych Niezłomnych w Lublinie" – warsztaty plenerowe dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Uczestnicy odwiedzili miejsca związane z lubelskim etapem życia Prymasa Tysiąclecia kard. Stefana Wyszyńskiego, ks. Jerzego Popiełuszki, a także bł. ks. Władysława Gorala – 10 października – liczba uczestników: ok. 40. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Śladami misia Wojtka – historia żołnierzy spod Monte Cassino" – warsztaty edukacyjne dla uczniów ze Szkoły Podstawowej nr 371 w Warszawie, 22 maja – liczba uczestników: 25. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„Śledztwo katyńskie" – warsztaty edukacyjne poświęcone zbrodni katyńskiej i kłamstwu katyńskiemu dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, słuchaczy Uniwersytetów Trzeciego Wieku oraz członków stowarzyszeń historycznych – Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodo-

wych w Mońkach (10 stycznia); XIV Liceum Ogólnokształcące w Białymstoku (15 marca); Centrum Edukacyjne IPN Przystanek Historia im. Kornela Morawieckiego we Wrocławiu (22 marca – liczba uczestników: 35); III Liceum Ogólnokształcące w Suwałkach (21 marca); Internat Zespołu Szkół Mechanicznych w Białymstoku (10 kwietnia); Liceum Klasyczne w Ostrołęce (11 kwietnia); Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących nr 4 w Łomży (12 kwietnia); Dom Kultury w Poświętnem (15 kwietnia); Zespół Szkół Technicznych w Kolnie (16 kwietnia); Izba Pamięci Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu (16–26 kwietnia); Zespół Szkół Zawodowych nr 2 w Ostrołęce (17 kwietnia); Szkoła Podstawowa nr 2 w Mońkach (22 kwietnia); Szkoła Podstawowa w Obrubnikach (23 kwietnia); I Liceum Ogólnokształcące w Łapach (24 kwietnia); Wieża Ciśnień w Olsztynku (26 kwietnia); szkoły w Jabłonowie Pomorskim (11 kwietnia – liczba uczestników: 60); Zespół Szkół Mechanicznych w Kielcach (4 kwietnia); Szkoła Podstawowa w Obrazowie (10 kwietnia); Szkoła Podstawowa nr 5 im. Stefana Artwińskiego w Kielcach (10 kwietnia); Zespół Szkół Przemysłu Spożywczego im. Danuty Siedzikówny „Inki" w Kielcach (19 kwietnia); Areszt Śledczy w Kielcach (12 kwietnia); Szkoła Podstawowa Pysznicy (7 czerwca); Centrum Edukacyjne IPN Przystanek Historia im. Henryka Sławika w Katowicach (6 i 14 czerwca – liczba uczestników: ok. 35); I Liceum Ogólnokształcące w Jarosławiu (10 września); Szkoła Podstawowa nr 6 w Jarosławiu (19 listopada); Szkoła Podstawowa nr 33 w Kielcach; Publiczna Szkoła Podstawowa w Ujeździe; Szkoła Podstawowa w Mąchocicach Kapitulnych; Szkoła Podstawowa nr 2 w Skarżysku-Kamiennej (15, 17, 22, 24 października – liczba uczestników: 98). Ogólna liczba uczestników: 1221. Odpowiedzialne: OBEN Białystok, OBEN Katowice, OBEN Warszawa, OBEN Wrocław, DIPN w Bydgoszczy, REN DIPN w Kielcach, DIPN w Olsztynie.

„Świat żydowski przed i po Zagładzie" – zajęcia edukacyjne dla uczniów starszych klas szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych przygotowujące do wizyty w Miejscu Pamięci i Muzeum Auschwitz-Birkenau, przybliżające historię Żydów w Europie i w Polsce oraz proces formowania się idei antysemickich przed wybuchem II wojny światowej oraz w jaki sposób naród żydowski podnosił się po Zagładzie – 9 stycznia – liczba uczestników: 25. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

Święto Dziękczynienia w Sanktuarium Opatrzności Bożej – lekcje edukacyjne prowadzone przez pracowników Centrali BEN o bł. rodzinie Ulmów z projekcją filmu *Co widziały drzewa* – Warszawa, 2 czerwca. Odpowiedzialna: Centrala BEN.

„Tadeusz Pietrzykowski »Teddy«" – zajęcia edukacyjne poświęcone życiu i działalności Tadeusza Pietrzykowskiego, przeznaczone dla podopiecznych Domu Pomocy Społecznej w Koszalinie (8 maja), uczniów Szkoły Podstawowej w Charzynie (10 maja – liczba uczestników: 30), uczniów Zespołu Szkół w Gościnie (11 czerwca – liczba uczestników: 120). Odpowiedzialny: REN DIPN w Koszalinie.

„Tajemnice wrześniowych losów sztandarów 7. Dywizji Piechoty" – wykład o wojennych losach sztandarów częstochowskiej 7. Dywizji Piechoty, 25. Pułku Piechoty, 27. Pułku Piechoty i 74. Górnośląskiego Pułku Piechoty oraz 7. Pułku Artylerii Lekkiej (ukrytego we wrześniu 1939 r. przed wrogiem do dziś nie odnaleziono) – 31 stycznia – liczba uczestników: 56. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

Terenowa lekcja historii – prezentacja wystawy na temat „operacji Lawina" oraz poświęcona temu zagadnieniu prelekcja zorganizowana we współpracy ze Stowarzyszeniem Miłośników Historii i Wojskowości im. rtm. Witolda Pileckiego Kryptonim T-IV – 18 maja – liczba uczestników: ok. 30. Odpowiedzialny: WSdsEN DIPN w Opolu.

„Tradycje święta Konstytucji 3 maja" – zajęcia edukacyjne dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 42 z Oddziałami Integracyjnymi im. Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego w Warszawie – 26 kwietnia. Odpowiedzialna: Centrala BEN.

„Tramwajem przez historię najnowszą. Powstanie wielkopolskie" – terenowe zajęcia edukacyjne przybliżające tematykę insurekcji wielkopolskiej z lat 1918–1919 r.; przejazd zabytkowym tramwajem – grudzień. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Turyści Sikorskiego" – prelekcja pracownika OBEN Wrocław na temat bitwy o Monte Cassino podczas prezentacji wystawy dla uczniów Ochotniczego Hufca Pracy w Opolu – 17 maja – liczba uczestników: 30. Odpowiedzialna: DIPN w Opolu.

„Twórcy niepodległości” – warsztaty edukacyjne dla uczniów upowszechniające wiedzę historyczną o odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 r. oraz sylwetki Ojców Niepodległego państwa polskiego – p Szkoła Podstawowa nr 30 w Częstochowie, 8 listopada – liczba uczestników: ok. 25. Odpowiedzialność OBEN Katowice.

„Ukradzione dzieciństwo” – wykłady i warsztaty dla uczniów CX Liceum Ogólnokształcącego w Warszawie o losach polskich dzieci podczas II wojny światowej – 11 marca – liczba uczestników: 120. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„Utworzenie armii gen. Andersa i ewakuacja ludności cywilnej ze ZSRS do tworzących się polskich osiedli cywilnych w Indiach” – zajęcia w Centrum Edukacyjnym IPN Przystanek Historia im. Kornela Morawieckiego we Wrocławiu – 29 lutego – liczba uczestników: 20. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„W czasach szarej rzeczywistości – codzienność w PRL” – zajęcia edukacyjne upowszechniające wiedzę historyczną o życiu codziennym w PRL dla uczniów Zespołu Szkół Mechaniczno-Elektrycznych im. Kazimierza Pułaskiego w Częstochowie – 4 listopada – liczba uczestników: ok. 30. Odpowiedzialność: OBEN Katowice.

„W obliczu dwóch totalitaryzmów – zbrodnie okupantów na ludności polskiej podczas II wojny światowej” – zajęcia dla uczniów dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 1 im. Komisji Edukacji Narodowej w Pruchniku przybliżające tragiczne losy ludności polskiej pod okupacją sowiecką i niemiecką, odbyły się w sali konferencyjnej OIPN Rzeszów – 19 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„W ramach obchodów Narodowego Dnia Żołnierzy Wyklętych” – wykład o Żołnierzach Wyklętych w kinach w Gostyniu (28 lutego), Rawiczu (1 marca); w Szkole Podstawowej w Ciążeniu (1 marca) – liczba uczestników: 330. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Wakacje z IPN” – projekt edukacyjny, cykl warsztatów i zajęć dla dzieci i młodzieży w trzech grupach wiekowych. Warsztaty „Historia na czterech łapach”, „Historia mojego rówieśnika” oraz „Historia w czterech ścianach” połączona z pokazem gier immersyjnych – 8 lipca – 14 sierpnia – liczba uczestników: ok. 700. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Waleczni” – warsztaty edukacyjne dla uczestników ogólnopolskiego projektu „Silni Polską!”. Uczestnicy zapoznali się z informacjami o osobach walczących o wolność podczas wojny polsko-bolszewickiej, II wojny światowej oraz stanu wojennego: Teresą Jadwigą Grodzińską, Tadeuszem Zawadzkim ps. „Zośka”, Emilem Barchańskim. Zajęcia poprowadzono dla zespołów z powiatów: bielskiego, rybnickiego, żorskiego, świętochłowickiego, dąbrowskiego, katowickiego (16 listopada); powiatów: jaworznickiego, bielskiego, dąbrowskiego, sosnowieckiego, tyskiego, bytomskiego, chorzowskiego (23 listopada) oraz mysłowickiego (18 grudnia) – liczba uczestników: 177. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Walka o dusze Górnoślązaków. Polska i niemiecka propaganda plebiscytowa” – zajęcia edukacyjne Przystanku Historia im. Henryka Sławika w Katowicach dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Wykład przybliżył okres powstań śląskich i plebiscytu na Górnym Śląsku, działalność Międzysojuszniczej Komisji Rządzącej i Plebiscytowej oraz Polskiego i Niemieckiego Komisariatu Plebiscytowego, także metody oddziaływania na Górnoślązaków za pomocą pracy czy akcji terenowych. Warsztaty: praca z tekstami źródłowymi, materiałem ikonograficznym oraz mapą – 21 lutego, 6–8 marca – liczba uczestników: 100. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Warsaw Rising – miasto bohaterów” – warsztaty edukacyjne dla uczniów I Liceum Ogólnokształcącego im. Władysława Broniewskiego w Świdniku połączone z pokazem gry „Warsaw Rising” – 8 kwietnia – liczba uczestników: 15. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Warsztaty animacji poklatkowej – dla uczniów przybliżające techniki animacji, stwarzające możliwość przygotowania własnego krótkiego filmu z wykorzystaniem różnych materiałów, w tym klocków COBI. Cel: rozwijanie kreatywności i umiejętności pracy zespołowej – Szkoła Podstawowa nr 40 w Lublinie (14 czerwca – liczba uczestników: ok. 20 osób); Szkoła Podstawowa nr 47 w Lublinie; Szkoła Podstawowa nr 3 w Świdniku (8 października, 28 listopada – liczba uczestników: ok. 50). Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Warsztaty dla nauczycieli przedmiotów humanistycznych – w Centrum Edukacyjnym IPN Przystanku Historia im. Kornela Morawieckiego we Wrocławiu połączone z wernisażem wystawy „Halina Konopacka" – 10 czerwca – liczba uczestników: 40. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Warsztaty drukarskie" – warsztaty drukarskie dla 110 osób w Centrum Edukacyjnym IPN Przystanek Historia im. Kornela Morawieckiego we Wrocławiu – 19 i 20 marca. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

Warsztaty edukacyjne dla młodzieży polonijnej – dzieci przebywające na letnim obozie zorganizowanym przez Centrum Polonijne KUL oraz Fundację Rozwoju KUL miały możliwość poznać historię Polski oraz zanurzyć się w świat kreatywności i technologii, tworząc własne filmy animowane na podstawie komiksu *Kopistka Zaza* opowiadającego o losach wilczycy, która „służyła" w jednej ze strażnic Korpusu Ochrony Pogranicza – 7 sierpnia – liczba uczestników: ok. 30. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Warsztaty edukacyjne dotyczące Romana Dmowskiego – we współpracy z Fundacją Obowiązek Polski w ramach gali finałowej XII Edycji Konkursu Wiedzy Patriotycznej o Romanie Dmowskim. Cel: przybliżenie postaci Romana Dmowskiego, jednego z Ojców Niepodległości – Aula Urzędu Marszałkowskiego w Białymstoku, 14 marca – liczba uczestników: 120. Odpowiedzialna: Centrala BEN.

Warsztaty edukacyjne w Pobierowie – zajęcia dla uczestników obozu harcerskiego zorganizowanego przez ZHP, Hufiec Łagiewniki im. Synów Pułku. Harcerze, pracując z materiałami edukacyjnymi „Mój Rówieśnik", „PPP", „Znaj Znak" oraz „Zwierzęca Brygada", poznawali losy obywateli polskich z czasów II wojny światowej oraz wcielali się w pilotów Dywizjonu 303 w grze edukacyjnej – Pobierowo, 3 lipca (liczba uczestników: 120), 11 lipca (liczba uczestników: 100), 13 sierpnia (liczba uczestników: 100). Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

Warsztaty edukacyjne w ramach wystawy „Banknoty opozycji antykomunistycznej z lat 80. XX wieku" – organizacja warsztatów dla uczniów klas ósmych szczecińskich szkół podstawowych w siedzibie Przystanku Historia IPN w Szczecinie wraz z prezentacją wystawy zawierającej eksponaty m.in. z prywatnej kolekcji Przemysława Ziemby, prezesa Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego – Szczecin, 12 grudnia (liczba uczestników: 47). Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

Warsztaty edukacyjne z wykorzystaniem gier IPN – zajęcia edukacyjne dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych z wykorzystaniem gier planszowych IPN – Zespół Szkół w Bielsku Podlaskim (5 stycznia); Szkoła Podstawowa nr 45 w Białymstoku (7 lutego); III Liceum Ogólnokształcące w Białymstoku (15 lutego); Szkoła Podstawowa nr 47 w Białymstoku (8 kwietnia); Centrum Edukacji Nauczycieli w Suwałkach (16 kwietnia); Szkoła Podstawowa w Perlejewie (5 czerwca – liczba uczestników: 36); Szkoła Podstawowa nr 2 w Czarnej Białostockiej (12 czerwca – liczba uczestników: 47); Oratorium im. św. Dominika Savio w Różanymstoku (24 lipca – liczba uczestników: 40); XIV Liceum Ogólnokształcące w Białymstoku (14 listopada – liczba uczestników: 55); Internat Zespołu Szkół Mechanicznych w Białymstoku (19 listopada – liczba uczestników: 30). Ogólna liczba uczestników: 502. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

Warsztaty historyczne z elementami edukacji cyfrowej – zajęcia edukacyjne dla uczniów szkół podstawowych łączące treści historyczne z technologiami cyfrowymi. Uczniowie poznawali wybrane wydarzenia historyczne oraz pracowali z materiałami multimedialnymi przygotowanymi przez OBEN Wrocław – Szkoła Podstawowa nr 96 we Wrocławiu (8 maja – liczba uczestników: 12), Osiedle polskich uchodźców w Indiach-Valivade (9 maja – liczba uczestników: 20), Szkoła Podstawowa nr 96 we Wrocławiu (16 maja – liczba uczestników: 12, 20 maja – liczba uczestników: 12, 29 maja – liczba uczestników: 12, 10 czerwca – liczba uczestników: 12). Ogólna liczba uczestników: 80. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

Warsztaty i lekcje – pracownicy REN DIPN w Kielcach prowadzili zajęcia: „Czym była PRL" w Zespole Szkół Przemysłu Spożywczego w Kielcach (14 maja); „Arcybiskup Antoni Baraniak" w I Liceum Ogólnokształcącym w Kielcach (17 maja); „Republika Pińczowska" w Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej w Pińczowie (10 czerwca). Odpowiedzialny: REN DIPN w Kielcach.

Warsztaty łączące zagadnienia historyczne z elementami edukacji cyfrowej – zapoznanie uczniów z historią odzyskania niepodległości, deportacji obywateli polskich do Związku Sowieckiego

w trakcie II wojny światowej, ewakuacji osób cywilnych ze Związku Sowieckiego i polskich osiedli dla dzieci i młodzieży w Indiach; narzędzia: program graficzny GIMP oraz tablety graficzne; zadanie: koloryzowanie fotografii, infografik historycznych, map; tworzenie materiałów filmowych za pomocą programu do montażu i edycji materiałów audiowizualnych MAGIX. Wykorzystano materiały audiowizualne (filmy, nagrania dźwiękowe, skany fotografii) z zasobu archiwalnego IPN – Szkoła Podstawowa nr 96 im. Leonida Teligi we Wrocławiu (maj–czerwiec). Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

Warsztaty małego księgarza w księgarni IPN – zajęcia w księgarni pl. Solnym we Wrocławiu, 12 czerwca – liczba uczestników: 25. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

Warsztaty merytoryczne dla uczestników regionalnego etapu IX Turnieju Debat Historycznych IPN – warsztaty przeprowadzone przez pracowników poznańskiego OBEN przybliżające tezy debat regionalnego etapu turnieju – 5 marca – liczba uczestników: 40. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

Warsztaty o Polakach w Wolnym Mieście Gdańsku – dla uczniów Zespołu Kształcenia i Wychowania w Bielkówku w związku z rocznicą utworzenia placówki, której patronem jest Brunon Gregorkiewicz, polski działacz w Gdańsku, zamordowany przez Niemców w obozie Stutthof – 15–18 października – liczba uczestników: 220. Odpowiedzialni: OBEN Gdańsk.

Warsztaty związane z 80. rocznicą bitwy o Monte Cassino – dla przedszkolaków i uczniów – Zespołu Szkół Mechanicznych w Kielcach (16 maja); Szkoły Podstawowej nr 11 w Kielcach (8 maja i 11 czerwca); Przedszkola nr 16 w Kielcach (25 czerwca). Odpowiedzialny: REN DIPN w Kielcach.

Warsztaty w ramach cyklu „Co by było, gdyby zwierzęta mówiły” – *Sambo* w Szkole Podstawowej Integracyjnej nr 11 im. Bohaterów Warszawy w Kielcach (10 maja); *Pies Ciapek* w Przedszkolu „Baja Patataja” (29 maja) i w Szkole Podstawowej w Bilczy k. Sandomierza (5 czerwca); *Symbole narodowe* w Szkole Podstawowej nr 11 w Kielcach (7 maja). Odpowiedzialny: REN DIPN w Kielcach.

Warsztaty wokół gry planszowej „303” – w filii Biblioteki Publicznej nr 7 w Szczecinie – 23 kwietnia – liczba uczestników: 12. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

Warsztaty z animacji poklatkowej – dla uczniów połączone z projekcjami filmów animowanych – Szkoła Podstawowa nr 3 im. Tadeusza Kościuszki w Świdniku; XXVII Liceum Ogólnokształcące w Lublinie w siedzibie OIPN Lublin (20 marca); Szkoła Podstawowa w Mętowie (7 maja – liczba uczestników: ok. 50). Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Warsztaty z edukacją immersyjną – dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 96 we Wrocławiu – 4 i 8 kwietnia – liczba uczestników: 24. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

Warsztaty ze studentami – edukatorzy zaprezentowali i omówili materiały edukacyjne powstałe w IPN, w tym m.in. teki, pakiety i gry edukacyjne. Studenci historii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie dowiedzieli się o ogólnopolskich oraz regionalnych konkursach i projektach IPN – Olsztyn, 14 i 21 listopada – liczba uczestników: 20. Odpowiedzialny: REN DIPN w Olsztynie.

Wieczór patriotyczny – wydarzenie edukacyjne w Saloniku Trzech Muz we Wrocławiu poświęcone obchodom Święta Flagi Narodowej oraz rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 maja: wykład o istocie konstytucji z 1791 r., historii flagi Rzeczypospolitej oraz znaczeniu symboli narodowych – 2 maja (liczba uczestników: 60). Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Wierzę, że wrócę i spotkamy się szczęśliwie” – zajęcia edukacyjne dla uczniów, mieszkańców z terenu Osmolic; warsztaty „Śledztwo katyńskie”, pokaz filmu *20–40–20*, prezentacja wystawy „Zbrodnia katyńska” – 17 kwietnia – liczba uczestników: 60. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Wincenty Witos – człowiek czynu i wolności” – wykład podczas uroczystości podsumowującej Rok Wincentego Witosa zorganizowany w Bibliotece Centrum Kultury w Nowym Korczynie przez tamtejszy Urząd Miasta i Gminy – 14 grudnia – liczba uczestników: 50. Odpowiedzialny: REN DIPN w Kielcach.

„Wojciech Korfanty” – zajęcia oraz warsztaty dla uczniów Zespołu Szkół Ekonomicznych im. gen. Stefana Roweckiego „Grota” w Opolu – 22 marca – liczba uczestników: 25. Odpowiedzialna: DIPN Opole.

„Wojna 39 roku w sześciu ujęciach” – zajęcia edukacyjne dla uczniów w Szkole Podstawowej nr 2 w Gorzowie Wielkopolskim poświęcone różnym aspektom kampanii wrześniowej 1939 r. – 11 września – liczba uczestników: 30. Odpowiedzialna: DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

„Wrocław szlakiem znaków pamięci o pracy przymusowej podczas II wojny światowej" – wykład w siedzibie Towarzystwa Miłośników Wrocławia – 14 maja – liczba uczestników: 20. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Wrzesień 1939" – warsztaty i zajęcia edukacyjne poświęcone kampanii wrześniowej, samotnej walce Polski przeciwko dwóm najeźdźcom oraz genezie Polskiego Państwa Podziemnego. Uczestnicy poznali przebieg wydarzeń z września 1939 r. oraz ich konsekwencje – siedziba OIPN w Białymstoku (6 września – liczba uczestników: 30); Zespół Szkół nr 1 w Koszalinie (17 września – liczba uczestników: 34); Augustowskie Centrum Edukacyjne (16 września – liczba uczestników: 50); II Liceum Ogólnokształcące w Augustowie (16 września – liczba uczestników: 50); XIV Liceum Ogólnokształcące w Białymstoku (24 września – liczba uczestników: 50); XI Liceum Ogólnokształcące w Olsztynie (27 września – liczba uczestników: 50); 16 Batalion Powietrznodesantowy w Krakowie (7 października); III Liceum Ogólnokształcące w Suwałkach (7 października – liczba uczestników: 40); Internat Zespołu Szkół Mechanicznych w Białymstoku (8 października – liczba uczestników: 30). Ogólna liczba uczestników: ponad 334. Odpowiedzialne: OBEN Białystok, OBEN Kraków, DIPN w Koszalinie, REN DIPN w Olsztynie.

„Wybory czerwcowe 1989 r." – zajęcia i wykłady dla uczniów poświęcone tematyce wyborów 4 czerwca 1989 r., przybliżające okoliczności tego przełomowego wydarzenia oraz jego znaczenie w historii Polski – Zespół Szkół Centrum Kształcenia Zawodowego im. Ignacego Łyskowskiego w Grubnie (27 maja); XIX Liceum Ogólnokształcące w Gdańsku (6–7 czerwca – liczba uczestników: ok. 95). Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk, REN DIPN w Bydgoszczy.

„Wydarzenia Zielonogórskie 1960" – cykl wykładów i zajęć edukacyjnych poświęconych obronie Domu Katolickiego w Zielonej Górze w 1960 r. Uczestnicy poznali historyczne tło wydarzeń, ich przebieg oraz społeczne i polityczne konsekwencje, a także zwiedzili wystawę o wydarzeniach zielonogórskich. Odpowiedzialne: OBEN Poznań – Punkt Zamiejscowy w Zielonej Górze.

„Wyklęci, przeklęci, zapomniani – ZSP budzi bohaterów" – zajęcia edukacyjne dla uczniów w Świeciu, prezentacja wystawy o Żołnierzach Wyklętych – 9 stycznia – liczba uczestników: 40. Odpowiedzialna: DIPN w Bydgoszczy.

Wykład z prezentacją multimedialną – dla młodzieży, dotyczący genezy i przebiegu stanu wojennego w Polsce – Zespół Szkół Technicznych w Malborku, 18 grudnia (liczba uczestników: ok. 60 osób). Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

„Wyzwolenie KL Auschwitz" – zajęcia edukacyjne dla uczniów Zespołu Szkół nr 1 w Koszalinie, Zespołu Szkół nr 7 w Koszalinie w związku z 79. rocznicą wyzwolenia KL Auschwitz – 29 stycznia – liczba uczestników: 60. Odpowiedzialna: DIPN w Koszalinie – pion edukacyjny.

„Z historią za pan brat" – warsztaty współprowadzone przez uczniów XXI Liceum Ogólnokształcącego w Lublinie dla podopiecznych Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Niesłyszącej i Słabosłyszącej w Lublinie – 10 maja – liczba uczestników: ok. 15 osób. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Z okazji Dnia Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej – wykład dla uczniów Zespołu Szkół Zawodowych PBO w Zielonej Górze – 23 kwietnia – liczba uczestników: 90. Odpowiedzialne: OBEN Poznań – Punkt Zamiejscowy w Zielonej Górze.

Z okazji Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów – wykład o Polakach ratujących Żydów w czasie II wojny światowej dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 2 w Zielonej Górze – 26 marca – liczba uczestników: 80. Odpowiedzialne: OBEN Poznań – Punkt Zamiejscowy w Zielonej Górze.

„Z powstańczej Warszawy do wojennego Wrocławia. Warszawiacy w obozach pracy przymusowej w Breslau i okolicach" – cykl prelekcji historycznych o losach wysiedlonych mieszkańców powstańczej Warszawy, deportowanych do niemieckich obozów pracy przymusowej w Breslau (dzisiejszym Wrocławiu) i okolicach – w Muzeum Dulag 121 w Pruszkowie w ramach cyklu „80. rocznica wysiedlenia powstańczej Warszawy" (20 lipca – liczba uczestników: 30); w Przejściu Dialogu prowadzonym przez Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego (30 lipca i 6 sierpnia – liczba uczestników: po 15). Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Za cenę życia – sportowcy w służbie Polski Walczącej 1939–1945” – zajęcia dla uczniów Zespołu Szkół Ponadpodstawowych nr 1 w Bełchatowie – 26 kwietnia – liczba uczestników: 44. Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

„Zabić Polaków. Operacja polska NKWD 1937–1938” – zajęcia dla uczniów starszych klas szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 1 w Przemyślu – 16 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

Zagłada Żydów – zajęcia edukacyjne i wykłady poświęcone historii Holokaustu, zorganizowane w ramach Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu oraz innych inicjatyw edukacyjnych. Uczestnicy poznają sytuację ludności żydowskiej przed II wojną światową i w jej trakcie, mechanizmy prześladowań oraz proces masowej eksterminacji w obozach zagłady. Zajęcia **„Zagłada Żydów europejskich”** dla uczniów XXIII Liceum Ogólnokształcącego w Łodzi (25 stycznia – liczba uczestników: 72). Zajęcia **„Zagłada Żydów w czasie II wojny światowej”** w Muzeum Historii Regionalnej – Pałacyk Oborskich w Mielcu (16 stycznia); Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej Filia nr 7 w Rzeszowie (25 stycznia); Muzeum – Zamku Tarnowskich w Tarnobrzegu (26 stycznia); Bibliotece Pedagogicznej w Tarnobrzegu (12 kwietnia); Bibliotece Pedagogicznej Filia w Stalowej Woli (17 kwietnia – liczba uczestników: 150). Wykład **„Zagłada Żydów”** – Staszowski Ośrodek Kultury w Staszowie (26 stycznia). Ogólna liczba uczestników: 222. Odpowiedzialne: OBEN Łódź, OBEN Rzeszów, DIPN w Kielcach.

Zajęcia dla dzieci o symbolach narodowych – zajęcia edukacyjne dla dzieci o polskich symbolach narodowych w Centrum Edukacyjnym IPN Przystanek Historia im. Kornela Morawieckiego we Wrocławiu: przybliżające historię i znaczenie polskiej flagi, godła i hymnu. Dzieci uczestniczyły w warsztatach plastycznych oraz interaktywnych grach edukacyjnych – 7, 14 i 28 maja. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

Zajęcia dla studentów filologii polskiej na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza – prezentacja oferty edukacyjnej OBEN w Poznaniu – 23 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

Zajęcia dotyczące bł. rodziny Ulmów – zajęcia edukacyjne w ramach Święta Dziękczynienia organizowanego przez Centrum Opatrzności Bożej: wyświetlono animowany film edukacyjny *Co widziały drzewa* o życiu bł. rodziny Ulmów, wyprodukowany przez Centralę BEN, edukatorzy Centrali BEN przeprowadzili dla dzieci zajęcia o wartościach, jakimi kierowali się Józef i Wiktoria Ulmowie – 2 czerwca. Odpowiedzialna: Centrala BEN.

Zajęcia dydaktyczne wraz z prezentacją aplikacji VR „Szybowcowa 87” – w Świeradowie-Zdroju, dla uczniów szkoły Podstawowej nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Świeradowie-Zdroju. Aplikacja VR „Szybowcowa 87” to wirtualna rekonstrukcja siedziby wrocławskiej Służby Bezpieczeństwa, umożliwiająca użytkownikom poznanie historii tego miejsca i metod działania aparatu bezpieczeństwa w okresie PRL. Świeradów Zdrój – 24 maja – liczba uczestników: ok. 40. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

Zajęcia edukacyjne dla dzieci – o historii Polski w Przedszkolu „Planeta Dzieci” we Wrocławiu – 6 maja – liczba uczestników: 200. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

Zajęcia edukacyjne dla uczestników obozów adaptacyjno-językowych – organizowane przez Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą; edukatorzy IPN przeprowadzili zajęcia dla uczestników obozów adaptacyjno-językowych w Bydgoszczy, Płocku i Łodzi. Edukatorzy z DIPN w Bydgoszczy zorganizowali zajęcia o bydgoskich ścieżkach pamięci, połączone z wizytą w archiwum i prezentacją najciekawszych dokumentów i rekwizytów; pracownicy OBEN Łódź podczas warsztatów w Płocku i Łodzi wykorzystali gry planszowe oraz materiały edukacyjne IPN, aby zapoznać słuchaczy z polskimi symbolami narodowymi, a także opowiedzieć o historii żołnierzy polskich biorących udział w II wojnie światowej – 15, 16 i 23 lipca. Odpowiedzialna: Centrala BEN.

Zajęcia edukacyjne dla uczniów w Izbie Pamięci Prezydentów RP na Uchodźstwie w Świątyni Opatrzności Bożej w Warszawie – zajęcia edukacyjne dla uczniów szkół podstawowych i średnich. Cel: zainteresowanie młodzieży postaciami prezydentów RP na uchodźstwie, przekazanie wiedzy o emigracji politycznej po II wojnie światowej oraz uświadomienie roli, jaką odegrali oni w zacho-

waniu ciągłości władzy państwowej od 1939 do 1990 r. – oprowadzanie po Izbie Pamięci oraz praca z materiałami edukacyjnymi – Warszawa – 9 stycznia – 30 kwietnia, maj – czerwiec, 4 października – 2 grudnia). Odpowiedzialna: Centrala BEN.

Zajęcia edukacyjne poświęcone polskim naukowcom działającym przed II wojną światową oraz zwierzętom służącym w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie – z wykorzystaniem technik pop-up (tworzenie trójwymiarowych ilustracji z papieru) w sali edukacyjno-konferencyjna im. gen. Augusta Emila Fieldorfa „Nila" w siedzibie OIPN Gdańsk, 2–5 czerwca (liczba uczestników: ok. 80). Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

Zajęcia edukacyjne w związku ze 150. rocznicą urodzin Wincentego Witosa i 77. rocznicą sfałszowanych wyborów z 1947 – zajęcia dla uczniów szkół ponadpodstawowych w ramach projektu „Klas Patronackich" (18 stycznia – liczba uczestników: ok. 100); dla uczniów braniewskich szkół ponadpodstawowych (13 lutego – liczba uczestników: ok. 250). Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

Zajęcia edukacyjne w budynku byłej siedziby PUBP – dla uczniów z regionu koszalińskiego, połączone z prezentacją umundurowania funkcjonariuszy UB i żołnierzy wyklętych oraz pokazem multimedialnym sylwetek żołnierzy wyklętych – Koszalin, 1 marca. Odpowiedzialna: DIPN w Koszalinie.

Zajęcia edukacyjne z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych – warsztaty i prelekcje pracownika OKŚZpNP dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych poświęcone historii Żołnierzy Wyklętych – Zespół Szkół w Kaliszu Pomorskim (4 marca – liczba uczestników: ok. 100); Szkoła Podstawowa w Tymieniu (5 marca – liczba uczestników: 30). Odpowiedzialna: DIPN w Koszalinie.

Zajęcia o młodzieżowej konspiracji – w Zespole Szkół w Lubomierzu, 13 czerwca – liczba uczestników: 120. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

Zajęcia poświęcone Danucie Siedzik – zajęcia edukacyjne o życiu i działalności Danuty Siedzik – Szkoła Polska przy Ambasadzie RP w Dublinie (27 kwietnia – liczba uczestników: ok. 110); Szkoła Podstawowa nr 12 w Elblągu (12 czerwca – liczba uczestników: ok. 110). Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

Zajęcia w Jelczu-Laskowicach o misiu Wojtku i bitwie o Monte Cassino – dla młodzieży szkolnej w związku z rocznicą zdobycia klasztoru na Monte Cassino – Miejsko-Gminne Centrum Kultury w Jelczu-Laskowicach – 7 czerwca – liczba uczestników: ok. 80. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

Zajęcia z grą edukacyjną „303" w ramach Przystanku Historia Irlandia – zajęcia w Szkole Polskiej w Cavan przy Ambasadzie RP w Dublinie – 26 kwietnia – liczba uczestników: 65. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

Zajęcia z grą planszową „First to Fight" i „303" – dla uczniów szkoły ponadpodstawowej w Sali Edukacyjno-Konferencyjnej im. gen. Augusta Emila Fieldorfa „Nila" w siedzibie IPN w Gdańsku – 4–5 czerwca – 7 grup, liczba uczestników: 140 osób. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

Zajęcia z grą planszową „Kolejka" – zajęcia w Centrum Integracji Społecznej w Gdańsku – liczba uczestników: 30. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

Zajęcia z mobilnego dziennikarstwa – dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 82 w Gdańsku: omówienie podstaw reportażu, realizacji nagrań oraz pracy z materiałami audiowizualnymi – 10 grudnia – liczba uczestników: 20. Odpowiedzialni: OBEN Gdańsk.

Zajęcia z pakietem „Zwierzęca Brygada" – zajęcia dla przedszkolaków w Sali Edukacyjno-Konferencyjnej im. gen. Augusta Emila Fieldorfa „Nila" w siedzibie IPN w Gdańsku – liczba uczestników: ok. 80 (4 grupy). Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

Zajęcia edukacyjne dla studentów historii Uniwersytetu Łódzkiego – na temat działalności edukacyjnej IPN – 10 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

Zajęcia edukacyjne dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 79 w Łodzi – przybliżające postać Janusza Kusocińskiego – 23 lutego – liczba uczestników: 74. Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

Zajęcia edukacyjne dla uczniów XII Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Wyspiańskiego w Łodzi – o niemieckim obozie dla polskich dzieci przy ul. Przemysłowej w Łodzi – 23 kwietnia – liczba uczestników: 61. Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

Zajęcia edukacyjne dla uczniów Zespołu Szkół Ekonomicznych w Gorzowie Wielkopolskim – o Żołnierzach Wyklętych – 1 marca – liczba uczestników: 30. Odpowiedzialna: DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

„Zakończenie II wojny światowej, ale nie w Polsce" – zbrodnie sowieckie, w tym ofiary obławy augustowskiej – zajęcia edukacyjne w Szkole Podstawowej nr 7 w Białymstoku (20 maja – liczba uczestników: 52), Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Jabłoni Kościelnej (22 maja – liczba uczestników: 50). Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Zbrodnia katyńska" – cykl zajęć edukacyjnych, warsztatów i wykładów poświęconych zbrodni katyńskiej, jej przyczynom, przebiegowi, następstwom politycznym oraz procesowi ujawnienia prawdy historycznej. Uczniowie poznali zagadnienia związane z kłamstwem katyńskim oraz uczestniczyli w warsztatach edukacyjnych „Śledztwo katyńskie" – Szkoła Podstawowa nr 2 w Sanoku (21 lutego); Publiczna Szkoła Podstawowa nr 5 w Stalowej Woli (27 lutego); Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Nietążkowie (7 marca – liczba uczestników: 150); XII Liceum Ogólnokształcące w Olsztynie (20 marca); Szkoła Podstawowa nr 2 w Rakszawie (27 marca); Szkoła Podstawowa w Niebylcu (5 kwietnia); Szkoła Podstawowa nr 10 w Olsztynie (10 kwietnia – liczba uczestników: 130); Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna Filia nr 7 w Rzeszowie (10 kwietnia); Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Przemyślu Filia w Przeworsku (11 kwietnia); Zespół Szkół Budowlanych w Bydgoszczy (11 kwietnia – liczba uczestników: 70); Centrum Edukacyjnego IPN Przystanek Historia im. Henryka Sławika w Katowicach (11 kwietnia, 14 maja – liczba uczestników: 30); IX Liceum Ogólnokształcące w Rzeszowie (12 kwietnia); Zespół Szkół Ogólnokształcących w Chełmnie (12 kwietnia – liczba uczestników: 30); Szkoła Podstawowa w Lubeni (25 kwietnia – liczba uczestników: 135); Zespół Szkół Zawodowych w Przeworsku (24 kwietnia); Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Świeciu (23 kwietnia – liczba uczestników: 50); Szkoła Podstawowa i Liceum Ogólnokształcące im. Jana Pawła II Sióstr Prezentek w Rzeszowie (18 kwietnia – liczba uczestników: 120); Zjazd Kresowej Młodzieży Szkolnej w Tykocinie (31 października – liczba uczestników: 25); w Przystanku Historia IPN w Łodzi dla Szkoły Podstawowej nr 79 w Łodzi (16 października). Ogólna liczba uczestników: 815. W ramach projektu organizowanego przez Poznańskie Archiwum Historii Mówionej odbyły się wykłady poświęcone historii zbrodni katyńskiej – w Domu Kultury w Obornikach Wielkopolskich oraz w Domu Kultury w Gostyniu (16 grudnia – liczba uczestników łącznie: ok. 300). Odpowiedzialni: OBEN Białystok, OBEN Katowice, OBEN Łódź, OBEN Poznań, OBEN Rzeszów, DIPN w Bydgoszczy, DIPN w Olsztynie.

„Zbrodnia katyńska i kłamstwo katyńskie" – zajęcia dla uczniów starszych klas szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej Filii nr 7 w Rzeszowie – Rzeszów, 11 października. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Zbrodnia katyńska" i **„Policja Państwowa 1919–1939"** – cykl zajęć edukacyjnych w siedzibie Komendy Miejskiej Policji w Gorzowie Wielkopolskim dla uczniów klas mundurowych – 13 listopada – liczba uczestników: ok. 60). Odpowiedzialna: DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

„Zbrodnia niemiecka w Piaśnicy" – wykład i prelekcje o niemieckich zbrodniach na ludności polskiej na Pomorzu w czasie II wojny światowej. We współpracy z Klubem Marynarki Wojennej „Riwiera" w Gdyni odbył się wykład dla jego członków (19 marca); temat poruszono także podczas prelekcji dla uczniów szkół – w Zespole Szkół Administracyjno-Ekonomicznych w Gdyni (29 listopada – liczba uczestników: ok. 40) oraz w Szkole Podstawowej w Darzlubiu (12 grudnia – liczba uczestników: ok. 50). Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

„Zbrodnia sowiecka w Katyniu" – wykład w I Akademickim Liceum Ogólnokształcące w Gdyni – 29 kwietnia – liczba uczestników: ok 100. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

„Zbrodnia wołyńska" – wykład na temat zbrodni wołyńskiej oraz prezentacja wystawy „Polskie ośrodki samoobrony na Wołyniu 1943–1944" w Zespole Szkół Ekonomicznych i Mundurowych im. gen. Władysława Andersa w Chełmie – 12 kwietnia – liczba uczestników: 150. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Ziemia Świętokrzyska na drodze do niepodległości 1914–1918" – wykład dla uczniów Liceum Ogólnokształcącego im. św. Jadwigi Królowej w Kielcach – 8 listopada – liczba uczestników: 85. Odpowiedzialny: REN DIPN w Kielcach.

„Znam historie polskich symboli narodowych” – wykład pracownika OBEN Wrocław podczas finału konkursu wojewódzkiego w Szkole Podstawowej nr 93 we Wrocławiu – 28 maja – liczba uczestników: 50. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„ZnajZnak” – warsztaty oparte na grze edukacyjnej „ZnajZnak” w Szkole Podstawowej w Binarowej – 5 listopada. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

„Zoo azylem dla ludzi – niezwykła historia rodziny Żabińskich” – zajęcia w związku Narodowym Dniem Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych z terenu Wielkopolski przedstawiające historię Antoniny i Jana Żabińskich ratujących Żydów podczas II wojny światowej – styczeń–kwiecień. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Zoo azylem dla ludzi – niezwykła historia Żabińskich. Jak Polacy ratowali Żydów w czasie II wojny światowej” – zajęcia pracownika OBEN Poznań dla uczniów o niezwykłej historii ratowania życia ludzkiego przez Antoninę i Jana Żabińskich w czasie II wojny światowej – Szkoła Podstawowa w Gaju Małym – 12 grudnia – liczba uczestników: ok. 30. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Zostań artystą powstania wielkopolskiego!” – warsztaty prowadzone przez pracowników OBEN Poznań podczas Pomorskiego Kongresu Pamięci Narodowej w Gdańsku, 20–21 listopada. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Zostań żołnierzem RP” – zajęcia edukacyjne w ramach wspólnego projektu OIPN Białystok oraz Wojskowego Centrum Rekrutacji w Białymstoku dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 10 w Białymstoku (19 stycznia), Szkoły Podstawowej nr 19 w Białymstoku (5 lutego), Szkoły Podstawowej nr 20 w Białymstoku (7 lutego), Zespołu Szkół w Juchnowcu (12 lutego), Szkoły Podstawowej nr 47 w Białymstoku (21 lutego), Szkoły Podstawowej nr 6 w Białymstoku (28 lutego), Szkoły Podstawowej w Choroszczy (8 marca) – liczba uczestników: 495. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Zwierzęca Brygada” – cykl warsztatów i zajęć edukacyjnych poświęconych historii zwierząt towarzyszących żołnierzom podczas II wojny światowej, takich jak miś Wojtek z 2 Korpusu Polskiego oraz pies Ciapek z 305 Dywizjonu Bombowego Ziemi Wielkopolskiej im. Józefa Piłsudskiego – ośrodek dla dzieci niepełnosprawnych w Lublinie (13 maja – liczba uczestników: 20); Przedszkole nr 2 we Wrocławiu (6 czerwca – liczba uczestników: 20); siedziba OIPN Białystok dla Zespół Szkół w Kalinówce Kościelnej (13 marca); Gminna Biblioteka Publiczna w Janowie (21 maja – liczba uczestników: 40); Szkoła Podstawowa w Jaświłach (24 maja – liczba uczestników: 50); Szkoła Podstawowa nr 50 w Białymstoku (4 czerwca – liczba uczestników: 38); Zespół Szkół w Kleosinie (10 czerwca – liczba uczestników: 50); Przedszkole Samorządowe nr 32 w Białymstoku (12 czerwca – liczba uczestników: 140); w siedzibie OIPN Białystok dla Przedszkola Na Zielonej Górce (18 czerwca – liczba uczestników: 40); Dom Kultury w Poświętnem (10 i 17 lipca – liczba uczestników: 40); Oratorium im. św. Dominika Savio w Różanymstoku (24 lipca – liczba uczestników: 40); Publiczna Szkoła Podstawowa w Studziankach (8 października – liczba uczestników: 20); Zespół Szkół Specjalnych w Siemiatyczach (9 października – liczba uczestników: 20); Szkoła Podstawowa Dolistowie Starym (29 października – liczba uczestników: 24); Szkoła Podstawowa nr 51 im. Bronisława Szwarca (7 listopada – liczba uczestników: ok. 15), Zespół Szkolno-Przedszkolny w Nowym Aleksandrowie (3 grudnia – liczba uczestników: 45); w siedzibie OIPN Białystok dla Szkoły Podstawowej nr 21 (4 grudnia – liczba uczestników: 22); Szkoła Podstawowa w Sulewie-Kownatach (9 grudnia – liczba uczestników: 10); oraz wielokrotnie w szkołach podstawowych i przedszkolach w Białymstoku, Lublinie, Poznaniu i Wrocławiu od stycznia do lipca. Ogólna liczba uczestników: ponad 783. Odpowiedzialni: OBEN Białystok, OBEN Lublin, OBEN Poznań, OBEN Wrocław, DIPN w Olsztynie.

„Związek Polaków w Niemczech” – zajęcia edukacyjne dla uczniów Zespołu Szkół Ponadpodstawowych nr 1 w Gryfinie – 15 marca – liczba uczestników: 35. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

„Związek Strzelecki” – współorganizacja XVIII Marszu Szlakiem Powstańców Styczniowych 1863 r. na trasie Szydłowiec–Mirzec – 19–21 stycznia – liczba uczestników: 40. Odpowiedzialna: DIPN w Radomiu.

„Zło dobrem zwyciężaj” – prelekcja dla wychowanków Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Czaplinku – 5 listopada – liczba uczestników: 40. Odpowiedzialna: DIPN w Koszalinie.

„Zwycięzcy” – warsztaty edukacyjne dla uczestników ogólnopolskiego projektu „Silni Polską!”. W czasie zajęć uczestnicy zapoznali się z wkładem żołnierzy polskich w zwycięstwo w bitwie o Monte Cassino. Zajęcia poprowadzono dla zespołów z powiatów: bielskiego, rybnickiego, żorskiego, świętochłowickiego, dąbrowskiego, katowickiego (16 listopada), powiatów: jaworznickiego, bielskiego, dąbrowskiego, sosnowieckiego, tyskiego, bytomskiego, chorzowskiego (23 listopada) oraz mysłowickiego (18 grudnia) – liczba uczestników: 177. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Zwycięskie powstanie wielkopolskie 1918–1919” – warsztaty pracownika OBEN Poznań w Centrum Edukacyjnym IPN Przystanek Historia w Poznaniu dla przedszkolaków i uczniów klas I–III szkół podstawowych z wykorzystaniem nowych materiałów edukacyjnych. Uczniowie stworzyli własną przypinkę z orłem – symbolem zwycięskiego powstania – 17 grudnia – liczba uczestników: ok. 50. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Żołnierze Niezłomni” – warsztaty immersyjnej edukacji historycznej dla uczniów – Szkoła Podstawowa nr 96 we Wrocławiu – 20 osób – 26 lutego. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Żołnierze Oddziału Narodowych Sił Zbrojnych VII Okręgu Śląskiego kpt. Henryka Flamego ps. »Bartek«” – wykład, dyskusja, pokaz filmu i prezentacja zdjęć na temat upamiętnienia Żołnierzy Wyklętych dla uczniów Zespołu Szkół Mechanicznych w Opolu – 11 marca – liczba uczestników: 100. Odpowiedzialna: DIPN w Opolu.

„Żołnierze Wyklęci” – cykl zajęć edukacyjnych, warsztatów i prelekcji poświęconych historii podziemia antykomunistycznego w Polsce w latach 1945–1956. Uczniowie poznają sylwetki żołnierzy podziemia niepodległościowego, ich działalność konspiracyjną oraz losy w czasach powojennych – Szkoła Mistrzostwa Sportowego Resovia w Rzeszowie (18 stycznia); Zespół Szkół Mechanicznych w Rzeszowie (13 i 28 lutego); Szkoła Podstawowa nr 1 w Złocieńcu (20 lutego – liczba uczestników: 40); Szkoła Podstawowa w Bukowsku (23 lutego); Zespół Szkół Plastycznych im. Piotra Michałowskiego w Rzeszowie (23 lutego); Szkoła Podstawowa w Pobiednie (26 lutego); Szkoła Podstawowa w Nowotańcu (26 lutego); Szkoła Podstawowa nr 16 w Białymstoku (26 lutego); Zespół Szkół Zawodowych im. kard. Stefana Wyszyńskiego w Dynowie (27 lutego); Szkoła Podstawowa nr 1 im. kard. Stefana Wyszyńskiego w Bratkowicach (29 lutego); Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka i Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 1 w Przemyślu (1 marca); Szkoła Podstawowa w Krasnem (1 marca); Zespół Szkół w Olsztynku (4, 5, 11 i 13 marca); Szkoła Podstawowa nr 7 w Białymstoku (4 marca); Zespół Szkół nr 10 w Białymstoku (8 marca); Szkoła Podstawowa nr 6 w Białymstoku (13 marca); Szkoła Podstawowa w Golcowej (5 marca); Szkoła Podstawowa w Prostkach (6 marca); Ośrodek Millenium Polskiej Macierzy Szkolnej w Comblain-la-Tour w Belgi (8 marca); Polska Szkoła Edu Gandawa w Gent (9 marca); Szkoła Polska im. gen. Elżbiety Zawackiej przy Ambasadzie RP w Brukseli (11 marca); I Liceum Ogólnokształcące w Kolnie (19 marca); Szkoła Podstawowa nr 8 w Gdańsku (19 marca); Publiczna Szkoła Podstawowa im. bł. ks. Romana Sitki w Kamionce (21 marca); Szkoła Podstawowa w Ryczowie (21 marca); Publiczna Szkoła Podstawowa im. św. Urszuli Ledóchowskiej w Jeżowem-Kameralnem (25 marca); Zespół Szkół Rolniczych w Oleszycach (4 kwietnia); Zespół Szkół Gospodarczych w Rzeszowie (15 kwietnia); Uniwersytet Rzeszowski (2 czerwca); Szkoła Podstawowa w Zagórzu (21 października); Zespół Szkół Technicznych im. Bohaterów Września w Jaśle (4 listopada). Ogólna liczba uczestników: 1401. Odpowiedzialne: OBEN Białystok, OBEN Gdańsk, OBEN Kraków, OBEN Rzeszów, OBEN Poznań – Punkt Zamiejscowy w Zielonej Górze, DIPN w Olsztynie, REN DIPN w Koszalinie.

„Żołnierze Wyklęci w regionie radomskim (1945–1956)” – wykłady i prelekcje poświęcone historii zbrojnego podziemia niepodległościowego w regionie radomskim w latach 1945–1956 – Publiczna Szkoła Podstawowa w Tczowie (29 lutego – liczba uczestników: 33); Publiczna Szkoła Podstawowa w Zakrzówku (1 marca – liczba uczestników: 21); III Liceum Ogólnokształcące im. Dionizego Czachowskiego w Radomiu (1 marca – liczba uczestników: 28); Liceum Ogólnokształcące im. Henryka Sienkiewicza w Szydłowcu (4 marca – liczba uczestników: 60); Publiczna Szkoła Podstawowa w Klwatce Królewskiej (5 marca – liczba uczestników: 25); Publiczna Szkoła Podstawowa w Mniszku (11 kwietnia – liczba uczestników: 25). Odpowiedzialna: DIPN w Radomiu.

„Życie codzienne w okupowanej Wielkopolsce” – wykłady i zajęcia prowadzone przez edukatorów OBEN, przybliżające historię Wielkopolski po wybuchu II wojny światowej, życie codzienne jej mieszkańców oraz działalność konspiracyjną. Spotkania odbyły się w Zespole Szkół nr 1 im. Powstańców Wielkopolskich w Swarzędzu (5 kwietnia – liczba uczestników: 80); II Liceum Ogólnokształcącym w Koninie w ramach Festiwalu Nauki (19 listopada – liczba uczestników: ok. 90); Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Nietążkowie (25 listopada – liczba uczestników: ok. 100). Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Życie codzienne w PRL” – warsztaty i wykłady edukacyjne poświęcone codzienności w PRL, obejmujące aspekty życia społecznego, gospodarczego i kulturowego tamtych czasów – Centrum Edukacyjne IPN Przystanek Historia im. Kornela Morawieckiego we Wrocławiu (21 lutego – 26 marca, liczba uczestników: 132); Centrum Kultury i Sztuki – Dom Kultury Oskard w Koninie (25 marca – liczba uczestników: 200). Odpowiedzialne: OBEN Poznań, OBEN Wrocław.

„Życie na kartki. Gospodarka w PRL” – zajęcia dla uczniów I Liceum Ogólnokształcącego w Ozorkowie –11 i 17 stycznia – liczba uczestników: 55. Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

„Żydzi przed i po Zagładzie” – zajęcia edukacyjne dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 19 im. Wojciecha Korfantego w Katowicach przygotowujące młodzieży do wizyty w Muzeum Auschwitz-Birkenau – 5 grudnia – liczba uczestników: 70. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Żywa lekcja historii” – we współpracy ze Stowarzyszeniem Lubelska Grupa Poszukiwaczy i Katolickim Uniwersytetem Lubelskim zorganizowano wydarzenie edukacyjne z udziałem rekonstruktorów historycznych – 21 października – liczba uczestników: ok. 100 osób. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

2.4. Wyjazdy edukacyjne, rajdy i gry miejskie

Bieg Pamięci Powstańców Warszawskich w Myślęcinku – współorganizowany z 8 Kujawsko-Pomorską Brygadą Obrony Terytorialnej im. gen. bryg. Elżbiety Zawackiej, ps. „Zo”. IPN przygotował okolicznościowe medale, koszulki i grawertony – 2 sierpnia. Odpowiedzialne: REN DIPN w Bydgoszczy.

„Klasy Patronackie IPN” – wyjazd edukacyjny dla finalistów programu edukacyjnego „Klasy Patronackie IPN” na Hel. Młodzież zapoznała się z historią obrony Helu – 12 czerwca – liczba uczestników: ok. 50. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

„Lipsko i Kamienna Stara w latach wojen” – wyjazd edukacyjny połączony z wykładem dla żołnierzy 18 Białostockiego Pułku Rozpoznawczego im. gen. bryg. Nikodema Sulika o patronie oraz fortyfikacjach sowieckich z okresu II wojny światowej i zmaganiach wojennych z lat 1914–1919 i 1939–1944 – Lipsko–Kamienna, 21 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Szlakiem 2. Korpusu Polskiego we Włoszech” – objazd edukacyjno-naukowy dla laureatów etapu regionalnego dwóch edycji konkursu IPN „Kresy – polskie ziemie wschodnie w XX wieku” (2022/2023 i 2023/2024) wraz z opiekunami z OIPN Kraków. Uczestnicy wysłuchali kilkunastu wykładów historycznych oraz odwiedzili miejsca związane z walkami 2. Korpusu Polskiego: Monte Cassino, Bolonię, Loretto i Anconę – 14–20 maja. Odpowiedzialny: OBEN Kraków.

Śladami operacji „Ostra Brama” – wyjazd edukacyjny dla uczniów i nauczycieli szkół ponadpodstawowych województwa podlaskiego, którego celem było uczczenie pamięci wileńskich żołnierzy AK oraz umożliwienie młodzieży poznania historii podziemia niepodległościowego na tych terenach. Podróż edukacyjna odbyła się szlakiem żołnierzy Armii Krajowej walczących o Wilno i okolice. Uczestnicy odwiedzili m.in. Pawłowo, Turgiele, Miedniki Królewskie, Bogusze, Krawczuny, Ponary, Kolonię Wileńską, Wilno wraz z cmentarzem Na Rossie – 26–29 maja. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

Tramwajem przez historię – poznański Czerwiec 1956 – we współpracy z Uniwersytetem Bath Spa w Wielkiej Brytanii – studenci odwiedzili OIPN Poznań, gdzie zapoznali się z jego strukturą oraz realizowanymi przez poszczególne piony zadaniai; zabytkowym tramwajem zwiedzili ważne miejsca w Poznaniu, związane z protestem robotniczym 1956 r. – Poznań, 26 marca. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Tropem Wilczym” – objęcie patronatem przez DIPN w Opolu lokalnej edycji biegu, którego celem było uczczenie pamięci Żołnierzy Wyklętych; przekazanie pakietów nagród dla zwycięzców biegu – Opole, 18 stycznia. Odpowiedzialna: DIPN w Opolu.

2.4.1. Spacery edukacyjne

„Budapeszt – Szczecin 1956 r.” – spacer edukacyjny zorganizowany w ramach międzynarodowego projektu wymiany polsko-węgierskiej „Polsko-Węgierskie Spotkanie Młodzieży – Budapeszt 1956, Szczecin 1970, 1980, 1981” w ramach grantu Grupy Wyszehradzkiej – V4. Uczestnicy projektu przeszli m.in. trasą zamieszek mających miejsce w Szczecinie 10 grudnia 1956 r.; złożyli kwiaty pod pomnikiem Chłopca z Pesztu – Szczecin, 28 kwietnia – liczba uczestników: 30. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

„Golgota praska” – spacer historyczny po warszawskiej Pradze w ramach finału projektu „Rogate Dusze” dla młodzieży z Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego nr 3 w Miedzeszynie – Warszawa, 4 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„Kaszubska 28” – zajęcia edukacyjne z cyklu „Śladami zbrodni. Miejsca szczecińskiej bezpieki” podczas spaceru mającego na celu przybliżenie historii represji w okresie stalinowskim, realizowane we współpracy z Aresztem Śledczym w Szczecinie, dla kadry oficerskiej żołnierzy 14 Zachodniopomorskiej Brygady Obrony Terytorialnej z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych (1 marca – liczba uczestników: 25), uczniów Zespołu Szkół Ponadpodstawowych w Wolinie (12 marca – liczba uczestników: 40), Technikum Organizacji i Zarządzania w Szczecinie (23 kwietnia – liczba uczestników: 26), Zespołu Szkół Ponadpodstawowych w Wolinie (28 maja – liczba uczestników: 24). Łącznie liczba uczestników: 115. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

„Łazienki Królewskie – historia i jego mieszkańcy” – spacer edukacyjny dla dzieci i młodzieży z Belgii i Kuwejtu, uczestników IV edycji Polonijnego Turnieju Gier Planszowych IPN im. Misia Wojtka – Warszawa, 13 maja. Odpowiedzialna: Centrala BEN.

„Nocny szlak kulturalny” – spacer edukacyjny przybliżający powojenną historię mniejszości narodowych w Gorzowie Wielkopolskim. Uczestnicy mieli okazję zobaczyć m.in. pomnik romskiej poetki Bronisławy Wajs „Papuszy” związanej z Gorzowem Wielkopolskim, wysłuchać prelekcji przedstawicieli Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej Gorzowa Wielkopolskiego, Muzeum Lubuskiego oraz Akademii Jakuba z Paradyża – Gorzów Wielkopolski, 14 czerwca – liczba uczestników: 35. Odpowiedzialna: DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

„Obóz dwóch totalitaryzmów. Jaworzno 1943–1956” – w ramach cyklu „Z historią na Ty” miało miejsce zwiedzanie terenu po byłym niemiecki Neu-Dachs w latach 1943–1945, Centralnym Obozie Pracy w latach 1945–1950 oraz Centralnym Więzieniu dla Młodocianych Więźniów Politycznych w latach 1951–1956. Ponadto odbyło się spotkanie Muzeum Miasta Jaworzna „Obóz śmierci Neu-Dachs 1943–1945” – Jaworzno, 13 maja – liczba uczestników: 46. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Opozycyjny Gorzów” – spacer historyczny dla delegacji rumuńskiej Polonii po Gorzowie Wielkopolskim, 19 maja – liczba uczestników:15. Odpowiedzialna: DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

„Powstańcze historie” – autorski spacer edukacyjny w rocznicę wybuchu powstania warszawskiego, zaprezentowano film *Wiara 44* – wydarzenie dla dowódców i żołnierzy Wojska Polskiego, odbył się wernisaż wystawy „Obcokrajowcy w powstaniu warszawskim” prezentowanej na dziedzińcu Zamku Królewskiego w Warszawie – 2 sierpnia. Odpowiedzialna: Centrala BEN.

„Spacer edukacyjny śladami wrocławskiego NZS” – premiera aplikacji z okazji 35. rocznicy majowych strajków Niezależnego Zrzeszenia Studentów – dyrektor OIPN Wrocław podczas spaceru spotkał się z uczniami VII Liceum Ogólnokształcącego we Wrocławiu i przedstawił aplikację działającą na platformie ActionTrack, która pozwala na samodzielne zwiedzanie miejsc związanych z historią NZS. Dzięki aplikacji można zapoznać się z archiwalnymi zdjęciami i dokumentami z lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku – Wrocław, 27 maja. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

Spacer edukacyjny związany z powstaniem warszawskim – po Cmentarzu Wojskowym na Powązkach dla członków Stowarzyszenia SAMI SWOI Niepełnosprawni w Mosinie – Warszawa, 2 sierpnia. Odpowiedzialni: Centrala BEN, OBEN Warszawa.

Spacer połączony z lekcją historii w miejscu pamięci – po Kwaterze Wojennej Ofiar Terroru Komunistycznego (1945–1956) na cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu – 13 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Szlakiem niepodległości" – spacer historyczny po Rzeszowie przybliżający miejsca pamięci narodowej i postacie związane z walką o niepodległość Polski. W pierwszej edycji uczestniczyła działaczka polonijna Joanna Trychta-Wszołek z rodziną, przybyła z kanadyjskiego St. Catharines. Na trasie znalazły się zamek Lubomirskich wRzeeszowie, kościół farny – miejsce pamięci związane z konfederacją barską, pomniki płk. Leopolda Lisa-Kuli i płk. Tadeusza Kościuszki, a także rzeszowski Rynek i ul. 3 Maja (24 maja). Kolejna edycja odbyła się z udziałem uczniów Szkoły Podstawowej w Grzegorzówce: m.in. pomniki: Józefa Piłsudskiego, Władysława Sikorskiego, Leopolda Lisa-Kuli oraz Żołnierzy Wyklętych (18 czerwca). Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Szlakiem płk. Leopolda Lisa-Kuli" – spacer historyczny po Rzeszowie dla grupy młodzieży ze Związku Strzeleckiego „Strzelec" Józefa Piłsudskiego – Rzeszów, 7 marca. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Śladami miejsc pamięci w Gdańsku" – spacer historyczny dla uczestników warsztatów Narodowego Programu Przysposobienia Wojskowego – Gdańsk, 17 kwietnia – liczba uczestników: 65. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

„Śladami Polaków w Wolnym Mieście Gdańsku" – cykl spacerów historycznych mających na celu przybliżenie historii Polaków mieszkających w Gdańsku w okresie międzywojennym. – 23 marca; 12 sierpnia (liczba uczestników: 45); 14 sierpnia (liczba uczestników: 35). Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

„**Tablice Tchorka – świadectwo martyrologii mieszkańców Woli"** – spacer edukacyjny dla słuchaczy Instytutu Trzeciego Wieku wzdłuż ul. Wolskiej w warszawskiej dzielnicy Wola (od Parku Sowińskiego do Cmentarza Powstańców Warszawy) – Warszawa, 17 kwietnia – liczba uczestników: 80. Odpowiedzialna: Centrala BEN.

„Zarażeni wolnością" – warsztaty i spacery edukacyjne po Cmentarzu Wojskowym na Powązkach dla uczestników projektu „Łączka i inne miejsca poszukiwań" – Warszawa, 8 marca. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„Zaślubiny Polski z morzem" – zajęcia terenowe w Pucku przybliżające uroczystość dokonania symbolicznych zaślubin Polski z morzem 10 lutego 1920 r. przez gen. Józef Hallera. Puck, luty–marzec – 18 grup, liczba uczestników: 380. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

„Zgrupowanie AK Kampinos" – spacer edukacyjny w ramach projektu Instytut Trzeciego Wieku. Słuchacze odwiedzili Muzeum – Miejsce Pamięci Palmiry, gdzie zostały im przybliżone losy osób zamordowanych w 1940 r., cmentarz leśny w Laskach, gdzie przybliżono historię pochowanych tam żołnierzy Zgrupowania AK „Kampinos" oraz założycielki Towarzystwa Opieki nad Ociemniałymi, Róży Czackiej – 15 maja. Odpowiedzialna: Centrala BEN.

2.4.2. Gry miejskie

„Akcja »Kośba«" – gra miejska poświęcona akcji „Kośba" i zamachowi z 25 maja 1944 r. Uczestnicy Nocy Muzeów odnajdowali zaznaczone na planie Rzeszowa miejsca upamiętnień wydarzeń i budynki związane z walką żołnierzy AK oraz wypełniali kartę pracy – Rzeszów, 18 maja. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Powstańczy quest. Akcja specjalna" – gra miejska współorganizowana z Muzeum Krakowa w ramach Dni Pamięci Ofiar Gestapo – upowszechnienie wiedzy o akcji specjalnej „Koppe" – próbie wykonania wyroku Polskiego Państwa Podziemnego na gen. Wilhelmie Koppem, wyższym dowódcy SS i policji w Generalnym Gubernatorstwie, odpowiedzialnym za masowe aresztowania i egzekucje – Kraków, 16 września. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

„Rzeszowianie w walkach o niepodległość” – gra miejska dla uczestników ogólnopolskiej konferencji Rady Stowarzyszenia Pracowników Służby BHP – gracze, korzystając z planu centrum Rzeszowa, odnajdują punkty związane z historią walk o niepodległość, analizują materiały źródłowe i rozwiązują zadania na kartach pracy. Trasy gry obejmują różne okresy historyczne: zabory i walkę o niepodległość w latach 1914–1921, okupację niemiecką i sowieckie „wyzwolenie”. Po zakończeniu gry grupy prezentują efekty swojej pracy – Rzeszów, 7 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Rzeszów w czasie II wojny światowej” – gra miejska, której uczestnicy (uczniowie) odnajdują zaznaczone na planie Rzeszowa miejsca upamiętnień wydarzeń i budynki, w których mieściły się okupacyjne instytucje oraz wypełniają kartę pracy – 8 i 11 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Śladami Danuty Siedzikówny” – gra miejska, w której uczestnicy poznają miejsca w Gdańsku związane z bohaterską sanitariuszką 5 Wileńskiej Brygady AK – Gdańsk, 15 maja. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

„Śladami »Solidarności« w Gdańsku” – gra miejska, w której uczestnicy poznają miejsca w Gdańsku związane z działalnością opozycji przedsierpniowej i z wydarzeniami Sierpnia ’80 – 20 czerwca – liczba uczestników: ok. 50. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

Upamiętnienie walk oddziału „Regina II” z 1 Batalionu „Barbara” 16 Pułku Piechoty AK – gra terenowa dla Hufca ZHP w Tarnowie, upamiętniająca uroczystości rocznicowe – we współpracy ze Światowym Związkiem Żołnierzy AK – Koło Tarnów, Starostą Tarnowskim, Wójtem Gminy Rzepiennik Strzyżewski, parafią pw. Wniebowzięcia NMP w Rzepienniku Biskupim – Rzepiennik Strzyżewski, 21 października. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

„Żołnierze Wyklęci” – gra terenowa poświęcona żołnierzom podziemia niepodległościowego – członkowie Gorzowskiej Wodnej Drużyny ZHP „Szkwał” – Gorzów Wielkopolski, 4 marca – liczba uczestników: 30. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin, DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

2.4.3. Rajdy

IV Marsz Klas Mundurowych Szlakiem 7 Dywizji Piechoty – 3 września, Częstochowa – trasa: kwatera żołnierzy Wojska Polskiego na cmentarzu Kule – polski schron bojowy z 1939 r. przy ul. Radomskiej – organizatorzy: Urząd Miasta Częstochowy, Zespół Szkół Technicznych w Częstochowie, Zespół Szkół im. Jana Kochanowskiego w Częstochowie, Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. Stefana Żeromskiego w Częstochowie, Zespół Szkół Samochodowych w Częstochowie – liczba uczestników: 200. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

VII Historyczny Rajd Rowerowy IPN „Śladami Osadników z Wołynia na Żuławach Wiślanych” – 25 maja – trasa: Malbork – Nowy Staw – Nowy Dwór Gdański – Żelichowo (liczba uczestników: 43). Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

XIV Rajd Szlakami Żołnierzy 1 Pułku Strzelców Podhalańskich AK – 14–16 czerwca – trasa: Beskid Sądecki i Beskid Niski wokół Grybowa – organizator: OBEN Kraków we współpracy ze Stowarzyszeniem Rekonstrukcji Historycznych 1 Pułku Strzelców Podhalańskich AK – odwiedzenie miejsc związanych z konspiracją AK, m.in. Kąclowej, Góry Chełm, Grybowa, Gródka, kaplicy na Podchełmiu; prelekcje o II wojnie światowej, walkach 2 Brygady Górskiej we wrześniu 1939 r., działalności obwodów ZWZ/AK Nowy Sącz i Gorlice oraz Oddziału Partyzanckiego „Żbik” – uczestnicy musieli wykazać się wiedzą historyczną, umiejętnościami harcerskimi, znajomością geografii i pierwszej pomocy. Rajd pod patronatem honorowym Burmistrza Grybowa, Wójta Gminy Grybów, Starosty Nowosądeckiego – liczba uczestników: ponad 170. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

XIX Rajd Szlakami Żołnierzy Wyklętych mjr. Józefa Kurasia „Ognia” – 11–13 października – Raba Wyżna – organizatorzy: OBEN Kraków we współpracy z Podhalańską Grupą Rekonstrukcji Historycznych „Błyskawica”, Stowarzyszeniem Nowotarska Grupa Mieszkańców „Pamięć” oraz Fundacją Podhalański Instytut Nauk Społecznych – wsparcie organizacyjne: Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Rabie Wyżnej, OSP Raba Wyżna – trasa rajdu: Raba Wyżna – Spytkowice – „Wielki Las” – Trzy Kamienie – Przełęcz nad Żeleźnicą – Kierówka – Trzy Kopce – Bucznik – Sieniawa – Raba

Wyżna; prelekcje i zajęcia terenowe poświęcone historii Zgrupowania Partyzanckiego „Błyskawica" oraz szlakowi bojowemu III Kompanii „Groźnego" – liczba uczestników: 130 (13 patroli z Wejherowa, Krakowa, Olkusza, Kasiny Wielkiej, Pobłocia i Ciękocina). Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

XXIII Rajd Historyczno-Turystyczny „Śladami III powstania śląskiego" – 22–24 maja – we współpracy ze Stowarzyszeniem Społeczno-Kulturalnym „Ślady" w Boguszowicach – trasa: Kamień Śląski – Góra św. Anny – Żyrowa. Dzień 1: rozwiązywanie po drodze zadań historycznych, wysłuchanie wykładu na temat militarnego aspektu powstania i napisanie testu z wiedzy historycznej (w Domu Pielgrzyma). Dzień 2: wykład na temat międzynarodowego aspektu powstania, konkurencje sprawnościowe, odwiedzenie mogiły zbiorowej powstańców poległych w Górze Świętej Anny, ogłoszenie wyników, wręczenie nagród i upominków. Dzień 3: zwiedzenie Muzeum Czynu Powstańczego w Górze Świętej Anny, przemierzenie szlaku do pałacu w Żyrowej. Liczba uczestników: 40. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

XXIV Rajd Historyczno-Turystyczny „Pamięci 1 Samodzielnej Brygady Spadochronowej w operacji »Market Garden«" – 25–27 września – trasa: Jaworze – Brenna – Schronisko PTTK na Błatniej – współorganizatorzy: Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Ślady" z Rybnika-Boguszowic, TKKF Tytan ze Świętochłowic – zajęcia z samoobrony, kultury obsługi broni i cyberbezpieczeństwa, prelekcja na temat operacji „Market Garden", test historyczny. Szkoły rywalizowały w konkurencjach: marsz na orientację, strzelanie z karabinka pneumatycznego, rzut granatem, bieg sprawnościowy – liczba uczestników: 77. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„80. rocznica powstania Rzeczypospolitej Partyzanckiej 1944" – 4 sierpnia – rajd rowerowy – trasa: z Proszowic przez Skalbmierz i Racławice do Karwina – cel: przybliżenie miejsc związanych z wydarzeniami sprzed 80 lat, gdy oddziały AK toczyły z Niemcami walki w ramach akcji „Burza". Przed startem wprowadzenie historyczne dla uczestników wygłosił zastępca dyrektora OIPN Kraków, podczas postoju w Skalbmierzu o pacyfikacji opowiedział pracownik OIPN w Krakowie, a na zakończenie w siedzibie Stowarzyszenia Bojowe Schrony Proszowice w Karwinie przybliżono przebieg akcji „Burza" w Inspektoracie AK „Maria". Każdy z uczestników dostał pamiątkowy medal. Odpowiedzialny: OBEN Kraków.

Niepodległościowy Rajd Rowerowy – 11 listopada – rajd we współpracy ze Szczecińskim Klubem Rowerowym Gryfus w związku z Narodowym Świętem Niepodległości. Cel: uczczenie święta wspólnym przejazdem rowerzystów ze Szczecina i z Pomorza Zachodniego przez stolicę regionu, złożeniem kwiatów i odśpiewaniem hymnu Polski przed pomnikiem marsz. Józefa Piłsudskiego. Wyjazd spod siedziby Szczecińskiego Klubu Rowerowego Gryfus (godz. 11.11), pokonanie dystans 11 km. Nagrody pamiątkowe: koszulki, medale, flagi narodowe montowane na rowerach ufundował OIPN Szczecin – liczba uczestników: ponad 300. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

„Przejdź się z historią. Szlak Partyzancki I Zgrupowania AK Obwodu Dębica" – 1 października – wędrówki młodzieży szkolnej, harcerzy i strzelców nowo otwartym szlakiem partyzanckim – prelekcja pracownika IPN „Podobwód Sędziszów Armii Krajowej oraz Walki I. Zgrupowania AK Obwodu Dębica podczas akcji »Burza« w 1944 r.". Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

Rajd Historyczny „Szlakiem Niepodległości" – 11–13 czerwca – trasa po terenach Pogórza Ciężkowickiego i Rożnowskiego – uczniowie podkarpackich szkół średnich zapoznali się z historią walk stoczonych przez 1 Pułk Piechoty Legionów Polskich podczas I wojny światowej oraz Batalionu „Barbara" AK w trakcie akcji „Burza" w 1944 r. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

Rajd strzelecki płk. Leopolda Lisa-Kuli – 9 marca – trasa: Markowa–Kosiny – organizator: Stowarzyszenia Rozwoju Lokalnego „Inicjatywa" w Kosinie, współorganizatorzy: Związek Strzelecki „Strzelec" Józefa Piłsudskiego w Rzeszowie, Hufiec ZHP Łańcut, Klub Pol-Survival PTTK Rzeszów – prelekcja pracownika IPN o płk. Leopoldzie Lisie-Kuli – żołnierzu niepodległości; edukator IPN przeprowadził konkurs historyczny dla uczestników. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Stulecie wierności Rzeczypospolitej. Patrol szlakiem służb granicznych" – 8 czerwca – trasa: Rutka–Tartak–Wiżajny – rajd pieszy zorganizowany z Podlaskim Oddziałem Straży Granicznej, ze Stowarzyszeniem Rodzina Katyńska w Białymstoku, z Nadleśnictwem Suwałki, Gminą Rutka-Tartak,

Gminą Wiżajny, Grupą Rekonstrukcyjną Centralnej Szkoły Podoficerskiej KOP w Osowcu. Cel: 28 km trasy zgodnie z oznaczeniem na mapie, odnalezienie punktów kontrolnych oraz wykonanie wyznaczonych zadań. Patrolowi towarzyszyła strefa edukacyjno-historyczna w Wiżajnach. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Szlakiem kurierów solidarności polsko-czechosłowackiej" dla upamiętnienia historii współpracy polskich i czeskich opozycjonistów – 18–19 czerwca – Góry Złote – Borówkowa – liczba uczestników: 10 uczniów. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Śladami niemieckich umocnień linii B2 z lat 1944–1945" – 26 lipca – rajd rowerowy, organizatorzy: Muzeum Miasta Jaworzna, Grupa Rowerowa „Niepokonani Jaworzno" – rozpoczął się na Rynku w Jaworznie, przejazd na cmentarz żydowski znajdujący się w mieście, następnie wzdłuż rzeki Przemszy, stanowiącej do 1918 r. granicę między zaborem austriackim i pruskim, dojazd do miejsca, gdzie odnaleziono niemiecki system umocnień linii B2 powstały i wykorzystywany w latach 1944–1945 – liczba uczestników: 104. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Śladami Żołnierzy Niezłomnych na ziemiach zachodnich" – 1 marca – rajd pojazdów historycznych, wystawa wyposażenia i pojazdów z II wojny światowej, prelekcja pracownika DIPN w Opolu „Konspiracyjne Wojsko Polskie", pokaz filmów dokumentalnych o Żołnierzach Wyklętych. Odpowiedzialna: DIPN w Opolu.

„Tropem Wilczym. Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych" (XII edycja) – w Parku Historycznym Blizna, 3 marca – organizacja biegu przez Centrum Kultury i Bibliotek Gminy Ostrów z siedzibą w Kamionce, wernisaż wystawy IPN: „Pokolenie Baczyńskiego" wraz z prelekcją edukatora OBEN Rzeszów. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Zimowy rajd pieszy szlakiem wrześniowych walk 74 Górnośląskiego Pułku Piechoty" – Częstochowa i okolice, 9 lutego – rajd dla uczniów z częstochowskich klas mundurowych – uczestnicy przeanalizowali przebieg boju, który II batalion 74 Górnośląskiego Pułku Piechoty, dowodzony przez mjr. Kazimierza Rybickiego, stoczył 3 września 1939 r. przeciwko oddziałom niemieckiej 4 Dywizji Piechoty; przypomnienie bohaterów związanych z bojem pod Dębowcem. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

2.4.4. Inne

II Turniej Piłkarski dla dzieci w Wałbrzychu – upamiętnienie porozumień wałbrzyskich – 31 sierpnia – liczba uczestników: 70. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

XIII Marsz „Śladami gen. Nila – od zmierzchu do świtu" – ekstremalne zawody biegowe upamiętniające gen. Augusta Emila Fieldorfa „Nila" oraz działania partyzanckie AK w Beskidzie Wyspowym i Beskidzie Makowskim. W wydarzeniu wzięli udział żołnierze jednostek specjalnych WP oraz cywile uprawiający biegi ekstremalne. Przed startem złożono kwiaty przy pomniku Zgrupowania AK „Kamiennik", odbyła się też inscenizacja potyczki partyzanckiej oraz pokaz umiejętności nilowców – Sucha Polana, 31 sierpnia – liczba uczestników: ok. 350. Odpowiedzialny: OBEN Kraków.

XIV Letni Festiwal Kultury Polonia Cantans 2024 – w ramach festiwalu odbył się koncert patriotyczny w wykonaniu Kapeli Turobińskiej z okazji 80. rocznicy powstania warszawskiego – Niemcza, 1 sierpnia. Organizator: Fundacja POLSKIE GNIAZDO. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

Europejska Noc Muzeów, Noc w Archiwum IPN – przy współpracy z innymi pionami zaprezentowano zasób AIPN; wystawę historyczną i dokumentację archiwalną poświęconą bł. ks. Jerzemu Popiełuszce; dokumentację o KL Ravensbrück; wernisaż rysunków Marii Hiszpańskiej-Neumann, więźniarki obozu koncentracyjnego w Ravensbrück; wykłady i prelekcje wygłosili pracownicy DIPN: „Tobie, Wando", wspomnienie o pisarce Wandzie Niedziałkowskiej-Dobaczewskiej; „Jak czytać dokumenty dyplomatyczne z okresu międzywojennego?"; „Bitwa o Monte Cassino"; „Przemoc seksualna żołnierzy Armii Czerwonej na Pomorzu i Kujawach w 1945 roku"; „Bydgoskimi śladami Mariana Rejewskiego"; „Co kryją archiwa IPN?"; „Garść uwag i spostrzeżeń o pierwszych zbiorach wierszy W. Banacha" w Bydgoszczy. Przygotowano pokój gier i zabaw dla najmłodszych – 18 maja. Odpowiedzialny: REN DIPN w Bydgoszczy.

Forum Seniora Podkarpacia – wydarzenie organizowane przez gazetę „Nowiny", skierowane do aktywnych seniorów 60+, którzy poszukują nowych inspiracji i aktywności. W programie znalazły się prelekcje dotyczące zdrowia, bezpieczeństwa, aktywności i samorozwoju, a uczestnicy mogli skorzystać z konsultacji ekspertów. Partnerem grudniowej edycji był IPN, który zaprezentował projekt „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką 1939–1945" pod hasłem „Pamięć przetrwa właśnie dzięki Tobie". W holu auli Uniwersytetu Rzeszowskiego pokazano wystawę „Z dziejów oporu społecznego w Polsce południowo-wschodniej 1956–1990. Od »ostatnich leśnych« do Solidarności". Uczestnicy mogli zapoznać się także z ofertą edukacyjną IPN, publikacjami, broszurami i grami – Rzeszów, 9 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów, OA Rzeszów, OBAG Rzeszów.

„Kolęda przetrwania" – koncert kolęd, w tym również obozowych, okupacyjnych, oraz pastorałek w wykonaniu zespołu Zagan Acoustic, odbył się w bazylice pw. św. Jakuba i św. Agnieszki w Nysie – Opole, 6 stycznia. Odpowiedzialna: DIPN w Opolu.

„Łabiszyńskie Spotkania z Historią" – prezentacja materiałów edukacyjnych REN DIPN podczas wydarzenia, na które złożył się cykl rekonstrukcji historycznych przypominających wybrane epizody z okresu II wojny światowej, w roku sprawozdawczym przypomniane zostały dokonania gen. Stanisława Maczka. Spotkania są jednym z najważniejszych wydarzeń dla miłośników historii – Łabiszyn, 1 czerwca. Odpowiedzialny: REN DIPN w Bydgoszczy.

„Miechowskie Spotkania z Historią" – I edycja wydarzenia plenerowego: spacer historyczny po Miechowie, rekonstrukcje egzekucji niemieckiego kolaboranta Kazimierza Nowaka oraz walk o Mont Ormel, piknik historyczny z prezentacją sprzętu wojskowego, uroczystość nadania sztandaru miechowskiej Drużynie Wędrowniczej „3 DSH" im. Roberta Baden-Powella – Miechów, 30–31 sierpnia. Odpowiedzialny: OBEN Kraków.

Młodzież z Wileńszczyzny w IPN – wizyta edukacyjna młodzieży z Wileńszczyzny, przebywającej na wakacjach zorganizowanych przez Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Młodzieży i Stowarzyszenie Bydgoscy Patrioci, w siedzibie DIPN w Bydgoszczy dla. Młodzież uczestniczyła w prezentacji i rozgrywkach gry edukacyjnej „Bydgoskie ścieżki pamięci", zapoznała się ze specyfiką pracy w archiwum (gromadzenie, ewidencjonowanie, opracowywanie, przechowywanie, konserwacja, udostępnianie, digitalizacja materiałów archiwalnych), otrzymała wydawnictwa oraz gry edukacyjne IPN – Bydgoszcz, 21 lipca – liczba uczestników: ok. 30. Odpowiedzialny: REN DIPN w Bydgoszczy.

Obóz patriotyczno-historyczny w Gdańsku – organizacja obozu w Gdańsku dla 45 laureatów konkursu „Poznaj i przedstaw historię osób i miejsc związanych z II wojną światową". Uczestnicy z podkarpackich szkół (11–14 lat) zapoznali się z historią Gdańska, uczestniczyli w zajęciach w ramach projektu „Drużyna »Inki«", odwiedzili groby Danuty Siedzikówny „Inki" i Feliksa Selmanowicza „Zagończyka" oraz miejsca historyczne, m.in. Stocznię Gdańską, gdzie rodziła się Solidarność – Gdańsk, 4–10 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Ostatnia Noc Muzeów na Dunajewskiego 8" – wydarzenie w ramach Krakowskiej Nocy Muzeów: przygotowano stoły z grami planszowymi o tematyce historycznej, wystawę IPN „Sztuka Okopowa", zajęcia dla najmłodszych, a w ramach nagród można było otrzymać gry edukacyjne; rekonstruktorzy prezentowali wyposażenie AK, na pamiątkę można było dostać wyrabiany na miejscu magnes na lodówkę lub firmową torbę z wybranym symbolem. Ponadto można było zakupić w korzystnych cenach komiksy i inne wydawnictwa IPN w księgarni IPN – Kraków, 17 maja. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

„Piknik Historyczno-Militarny Blizna '24" – Centrum Kultury i Bibliotek Gminy Ostrów z siedzibą w Kamionce zorganizowało w Parku Historycznym Blizna piknik, a w nim m.in. rekonstrukcję historyczną oraz ekspozycję wystawy IPN „Pokolenie Baczyńskiego", której towarzyszyła prelekcja edukatora OBEN Rzeszów – 4 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

Piknik historyczny pod wspólną nazwą: „Powrót do przeszłości" – organizowany przez IPN Wrocław i pod jego patronatem – 12 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

Pod tym znakiem zwyciężysz – pokaz filmu w Senacie RP podczas ogólnopolskiej konferencji „Odwaga młodzieży i nauczycieli oraz duchowieństwa w obronie Krzyża w Miętnem" z okazji 40-lecia obrony krzyża w Zespole Szkół Rolniczych w Miętnem – Warszawa, 20 czerwca. Odpowiedzialna: Centrala BEN.

Pokazy filmowe w ramach cyklu „Kadr z historii” – zaprezentowano poprzedzane prelekcjami historycznymi filmy: *Paszporty Paragwaju* (4 maja, Dębica); *Wiara ’44* (24 sierpnia, Dębica); *Wybraniec Bogów* (17 września, Rzeszów; 17 grudnia, Stalowa Wola); *Władа* (7 listopada, Rzeszów); *Czarny sufit* (24 listopada, Dębica; 17 grudnia, Stalowa Wola); *Matusia* (10 grudnia, Stalowa Wola); *Droga krzyżowa Janosa Esterhazego* (10 grudnia, Stalowa Wola), *Stanisław Helski. Dlatego* (17 grudnia, Stalowa Wola) – łączna liczba uczestników: ok. 140. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

Lekcje i Przysięga żołnierzy 3 Podkarpackiej Brygady Obrony Terytorialnej – stoisko edukacyjne IPN – uczestnicy mogli zapoznać się z publikacjami, grami oraz ofertą edukacyjną IPN – Rzeszów, 14 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

Replika historycznej naszywki AK – w ramach obchodów 80. rocznicy akcji „Ostra Brama” BEN wykonało repliki biało-czerwonej naszywki z kotwicą Polski Walczącej, noszonej przez żołnierzy AK na Wileńszczyźnie w 1944 r., rozdawano je uczestnikom uroczystości rocznicowych na Wileńszczyźnie – Warszawa–Wilno, 6–8 lipca. Odpowiedzialna: Centrala BEN.

Rodzinny Piknik Historyczny – wydarzenie skierowane do mieszkańców Gdańska, zaprezentowano działalność i ofertę OIPN Gdańsk – 9 czerwca – liczba uczestników: 300. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

Stoisko edukacyjne na Strzelnicy LOK w Gdańsku – prezentacja oferty edukacyjnej OBEN Gdańsk w ramach dnia otwartego strzelnicy – 14 listopada – liczba uczestników: ok. 70. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

Stoisko edukacyjne podczas Święta Lotnictwa Polskiego – organizator Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie; OIPN Kraków zorganizował stoisko edukacyjne, można było zagrać m.in. w grę wojenną „303”, związaną z bitwą o Anglię, zabrać szereg publikacji i broszur – Kraków, 25 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

Stoisko na REKON – XI Wrocławskiej Prezentacji Grup Rekonstrukcji Historycznej Pojazdów Militarnych i Służ Mundurowych – wirtualna podróż z wykorzystaniem skrzyń immersyjnych do lat osiemdziesiątych XX w., do mieszkania w bloku peerelowskim na wrocławskim Gądowie, gdzie znajdowała się tajna drukarnia „Solidarności Walczącej”,; sprzedaż publikacji w mobilnej księgarni IPN – Wrocław, 15 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności – Tobruk 1941” – Przystanek Żywej Historii na Pustyni Błędowskiej, wydarzenie plenerowe upamiętniające obronę twierdzy Tobruk (10 kwietnia – 10 grudnia 1941 r.) oraz walki Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich w rejonie Gazali podczas kampanii afrykańskiej II wojny światowej. W widowisku historycznym wzięło udział 160 rekonstruktorów odtwarzających formacje polskie, brytyjskie, australijskie, francuskie, niemieckie i włoskie walczące w Afryce Północnej oraz na śródziemnomorskim teatrze działań wojennych w latach 1940–1943. OBEN w Krakowie zapoznało publiczność z projektem „Szlak Nadziei. Odyseja Wolności”, swoje stoiska wystawiły także 11 Małopolska Brygada Obrony Terytorialnej oraz lokalne organizacje i stowarzyszenia. Wśród atrakcji znalazła się prezentacja czołgów i pojazdów wojskowych z okresu walk w Tobruku – Pustynia Błędowska, 13–14 lipca. Odpowiedzialny: OBEN Kraków.

„Szybowcowa ’87” – wykorzystanie aplikacji VR przenoszącej użytkowników do konspiracyjnej drukarni z czasów PRL, pozwalającej na immersyjne doświadczenie realiów życia w systemie komunistycznym oraz działalności opozycyjnej; uczestnicy poznali zasady funkcjonowania tajnej poligrafii wykorzystywanej przez działaczy podziemia – Wrocław, 16 maja (Dolnośląski Festiwal Karier); Świeradów-Zdrój, 24 maja – liczba uczestników: ok. 40. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

Świąteczne Targi Książki w Millenium Hall – stoisko IPN z ofertą edukacyjną: grami i publikacjami – Rzeszów, 20–21 listopada. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów, OBAG Rzeszów.

Wizyta repatriantów ze Wschodu – zajęcia edukacyjne w ramach obozu adaptacyjno-językowego dla repatriantów i członków ich rodzin, zorganizowane we współpracy z Ośrodkiem Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą. Część I: zaprezentowano grę edukacyjną „Bydgoskie ścieżki pamięci”. Część II: pracownicy WA przedstawili specyfikę pracy archiwum, w tym procesy gromadzenia, ewidencjonowania, opracowywania, przechowywania, konserwacji i digitalizacji materiałów. Uczestnicy mieli okazję zwiedzić magazyny archiwalne, kartotekę oraz samodzielnie spróbować „naprawy kartki” (sklejanie,

prasowanie urządzeniem „kauter"). Na zakończenie otrzymali publikacje, gadżety i gry – Bydgoszcz, 15 lipca – liczba uczestników: ok. 30 repatriantów z Białorusi, Gruzji, Kazachstanu, Rosji i Ukrainy. Odpowiedzialny: REN DIPN w Bydgoszczy.

Widowisko historyczne *Szarża pod Krojantami 1939* – przygotowanie scenariusza oraz organizacja i prowadzenie widowiska historycznego upamiętniającego starcie kawalerii polskiej z Wehrmachtem w pierwszych dniach II wojny światowej – Krojanty (pow. Chojnice), 1 września – liczba uczestników: 120 konnych, 50 pozostałych; liczba widzów: 25 tys. Odpowiedzialna: Centrala BEN.

„Wywózki" – rekonstrukcja historyczna w związku z obchodami 84. rocznicy masowych wywózek Polaków w głąb ZSRS, wydarzenie we współpracy ze Stowarzyszeniem Pasjonatów Historii Ziemi Podlaskiej, Kolekcjonerami Militariów „Grupa Wschód" – Brańsk (11 lutego), Niewodnica Kościelna (18 lutego). Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

Zwiedzanie Belwederu – w ramach obchodów rocznicy wprowadzenia stanu wojennego – grupy z Liceum Ogólnokształcącego im. mjr. Konstantego Mikołaja Radziwiłła w Komornicy, XLVII Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Wyspiańskiego w Warszawie, Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego Księży Orionistów w Warszawie, Koła Varsavianistycznego – Szkoły Podstawowa nr 118 im. Przyjaciół Mazowsza w Warszawie, Instytutu Trzeciego Wieku IPN oraz harcerze – grudzień. Odpowiedzialne: BEN Centrala.

2.5. Materiały edukacyjne

2.5.1. Teki edukacyjne i materiały dla nauczycieli

Bohaterowie spod Monte Cassino na rozstajach historii, Anna M. Adamus – materiał edukacyjny dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych poświęcony wojennym i powojennym losom żołnierzy 2. Korpusu Polskiego, bohaterskiej formacji zwanej Armią Andersa; zawiera wybór źródeł tekstowych i ikonograficznych wraz z gotowymi propozycjami metodycznymi dla nauczycieli. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

Co widziały drzewa – pierwszy film animowany, w którym zastosowano przystępny dla dzieci zabieg narracyjny, historia bł. rodziny Ulmów, brutalnie zamordowanej przez Niemców, jest opowiedziana przez drzewa i wiatr. To opowieść o miłości, dobroci i zwykłej, ludzkiej solidarności. Warstwę graficzną filmu zaprojektowało studio animacji Goatit, a muzykę skomponował Antoni Wojnar. Autorem scenariusza jest Zofia Żwiruk. Premiera odbyła się 23 marca na kanale IPNtv. Odpowiedzialna: Centrala BEN.

„Kubuś" – materiał edukacyjny o powstańczym pojeździe pancernym „Kubuś", którego konstruktorem był białostoczanin Walerian Bielecki ps. „Jan", przygotowany we współpracy z Polskim Radiem Białystok w związku z 80. rocznicą wybuchu powstania warszawskiego. Zawiera krótki rys historyczny pojazdu wraz z ilustracjami, kod QR do reportażu *Kubuś* oraz model kartonowy wozu do samodzielnego sklejenia. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

Portal „Opowiedziane", zakładka „Edukacja" – scenariusze lekcji dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych oparte na fragmentach relacji świadków historii nagranych przez pracowników BEN. Tematy: Monte Cassino, powstanie warszawskie, ks. Jerzy Popiełuszko we wspomnieniach, Polacy ratujący Żydów, losy Żydów pod okupacją niemiecką – na przykładzie getta warszawskiego. Scenariusze składają się z części dydaktycznej dla nauczyciela, karty pracy dla uczniów oraz fragmentów nagrań świadków historii, Odpowiedzialne: BEN Centrala.

2.5.2. Infografiki

„Galeria Bohaterów Kampanii Wrześniowej 1939 r. – gen. bryg. Mikołaj Bołtuć" – plakat z notą biograficzną poświęcony dowódcy Grupy Operacyjnej „Wschód" w Armii „Pomorze", poległemu w bitwie pod Łomiankami Górnymi, pochowanemu w Warszawie na Wojskowym Cmentarzu na Powązkach w 1939 r. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Galeria Bohaterów Kampanii Wrześniowej 1939 r. – ppłk dypl. dr Stanisław Wilimowski” – plakat z notą biograficzną doktora nauk prawnych, oficera Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, wykładowcy Wyższej Szkoły Wojennej w Warszawie, zastępcy dowódcy 74. Górnośląskiego Pułku Piechoty, poległego 4 września 1939 r. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

Kpt. dr Władysław Michejda (1896–1943) – historia działacza niepodległościowego ze Śląska Cieszyńskiego, kapitana Wojska Polskiego, uczestnika polskiego ruchu oporu w czasie okupacji niemieckiej, więźnia obozu koncentracyjnego Auschwitz. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

Mieczysław Fogg – historia przedwojennego polskiego śpiewaka, artysty zaangażowanego w ratowanie ludności żydowskiej w czasie II wojny światowej, odznaczonego tytułem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata. Odpowiedzialny: REN DIPN w Olsztynie.

Witold Rothenburg-Rościszewski – historia przedwojennego polskiego adwokata, działacza narodowego, w czasie II wojny światowej zaangażowanego w działalność polskiego podziemia i ratunek ludności żydowskiej, odznaczonego tytułem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata. Odpowiedzialny: REN DIPN w Olsztynie.

„Zofia Kossak (1889–1968), *primo voto* Szczucka, *secundo voto* Szatkowska” – historia wybitnej pisarka i działaczki konspiracyjnej, więźniarki Pawiaka i KL Auschwitz. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

2.5.3. Gry edukacyjne

2.5.3.1. Gry planszowe

W roku sprawozdawczym wykonano 22 tys. egz. dodruków gier „ZnajZnak – Monte Cassino”, „Miś Wojtek”, „303. Bitwa o Brytanię”, „7. w obronie Lwowa – Bitwa Warszawska”. Odpowiedzialna: Centrala BEN.

„Cichociemni” – poprawiona edukacyjna gra planszowa dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Odpowiedzialna: Centrala BEN.

„W drodze na Pewukę” – gra planszowa stworzonej przez pracowników OBEN Poznań, oparta na prostej mechanice, nawiązuje do Powszechnej Wystawy Krajowej, jednego z najważniejszych wydarzeń okresu międzywojennego. Cel: wędrowanie po planszy Poznania z 1929 r. i jak najszybsze dotarcie do jednego z pawilonów wystawy. Gracze poznają ciekawych ludzi i odwiedzają historyczne miejsca stolicy Wielkopolski. Premiera odbyła się podczas Wielkopolskiego Kongresu IPN w Poznaniu – 18–19 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

2.5.3.2. Gry oparte na aplikacjach mobilnych

„Burza” – rozgrywki z wykorzystanie gry mobilnej na aplikację ActionTrack dla uczniów klas V–VIII szkół podstawowych, poświęcona akcji „Burza” i powstaniu warszawskiemu. Partnerem gry był Teatr Lalki i Aktora „Kubuś” im. S. Karskiego – Kielce, 20 września, liczba uczestników: 30. Odpowiedzialny: REN DIPN w Kielcach.

„Miejsca pamięci II wojny światowej w Olsztynie” – gra mobilna na aplikację ActionTrack dla uczniów szkół średnich Olsztyna – uczestnicy odwiedzili miejsca upamiętniające wydarzenia i osoby związane z II wojną światową, m.in. cmentarz Ofiar Zbrodni Niemieckich, pomnik AK i pomnik powstania warszawskiego w Olsztynie – Olsztyn, 17 września – liczba uczestników: 50. Odpowiedzialny: REN DIPN w Olsztynie.

„Poznaj rotmistrza Pileckiego” – gra mobilna na aplikację ActionTrack pozwalająca uczestnikom na poznanie sylwetki rtm. Witolda Pileckiego i jego historii – Olsztynek – liczba uczestników: ponad 40. Odpowiedzialny: REN DIPN w Olsztynie.

„Sowieci w Olsztynie” – gra mobilna na aplikację ActionTrack – uczestnicy mogą poznać historię wkroczenia Armii Sowieckiej do Olsztyna w 1945 r.. Odpowiedzialny: REN DIPN w Olsztynie.

„Trasa edukacyjno-historyczna” – gra mobilna na aplikację ActionTrack, we współpracy z 4 Warmińsko-Mazurską Brygadą Obrony Terytorialnej, Lasami Państwowymi oraz osobami prywatnymi. Przybliża

historię Żołnierzy Wyklętych; w grze wykorzystano filmy przedstawiające zagadnienia związane z umundurowaniem i życiem Wyklętych, pierwszą pomocą oraz informacjami o lasach. Premiera odbyła się podczas Majowego Pikniku Patriotycznego w Biesalu – 24 maja. Odpowiedzialny: REN DIPN w Olsztynie.

„Warsaw Rising – miasto bohaterów" – z okazji obchodów 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego prezentacja gry komputerowej w ramach ogólnopolskiej trasy mobilnych skrzyń z zestawami do immersyjnej edukacji historycznej IPN. W trakcie gry uczestnik wciela się w rolę dowódcy oddziału biorącego udział w powstaniu – Opole, 1 sierpnia. Odpowiedzialne: DIPN w Opolu.

„Wybory '89" – gra mobilna na aplikację ActionTrack, w której uczestnicy poznali miejsca związane z NSZZ „Solidarność" oraz wyborami z 4 czerwca 1989 r. Odpowiedzialny: REN DIPN w Olsztynie.

„Żołnierze Wyklęci w Olsztynie" – gra mobilna na aplikację Action Track. Ukazuje miejsca, wydarzenia i osoby związane z powojennym podziemiem antykomunistycznym w Olsztynie. Odpowiedzialny: REN DIPN w Olsztynie.

2.5.4. Komiksy i publikacje popularnonaukowe

Admirał Józef Unrug. Dowódca i wychowawca – katalog wystawy przygotowanej w związku z ogólnopolskimi obchodami 100. rocznicy urodzin dowódcy Floty Polskiej Marynarki Wojennej adm. Józefa Unruga (wersja drukowana i elektroniczna). Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

Akcja upamiętniania powstańców wielkopolskich oraz Żołnierzy Niezłomnych – broszury: *Powstanie Wielkopolskie 1918–1919* (zawierająca materiały edukacyjne, infografiki oraz informacje o bohaterach tego zrywu) i *Konspiracja antykomunistyczna i podziemie zbrojne w Wielkopolsce w latach 1945–1956* (poświęcona konspiracji antykomunistycznej po 1945 r., zawiera liczne dokumenty i fotografie z archiwów IPN oraz zbiorów prywatnych, prezentuje dzieje antykomunistycznej konspiracji oraz oddziałów zbrojnych działających w Wielkopolsce po II wojnie światowej. DIPN w Olsztynie wraz z Oddziałem Klubu HDK Legion-Leśnik rozdawała broszury – Olsztyn (18 stycznia, 1 marca, 29 kwietnia). Odpowiedzialna: DIPN w Olsztynie.

Bitwa o Monte Cassino – katalog wystawy (wersja drukowana i elektroniczna) przygotowanej w związku z ogólnopolskimi obchodami 80. rocznicy zdobycia masywu górskiego Monte Cassino przez żołnierzy 2. Korpusu Polskiego pod dowództwem gen. Władysława Andersa; opracowanie 10 oznak rozpoznawczych formacji wojskowych wchodzących w skład 2. Korpusu Polskiego jako dodatkowego materiału edukacyjnego będącego elementem składowym wystawy. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

„Epizody z najnowszej historii Polski w komiksie" – t. 3 serii prezentującej efekty konkursu plastyczno-historycznego (pod tym samym tytułem) organizowanego przez IPN dla uczniów. Publikacja zawiera 10 komiksów laureatów edycji z roku szkolnego 2023/2024. Ze względu na przypadającą w 2024 r. 80. rocznicę bitwy o Monte Cassino nagrodzone prace przedstawiają różnorodne wydarzenia związane z tematyką Polskich Sił Zbrojnych, ze szczególnym uwzględnieniem wspomnianej bitwy, okolicznościami, w jakich do niej doszło, i jej rezultatami, ukazują także żołnierzy, którzy wzięli w niej udział. Prace poprzedzone zostały wprowadzeniem. Odpowiedzialna: Centrala BEN.

Historia jak w powieści. Alfred Jesionowski, przedwojenny inteligent, Olga Płaszczewska – broszura popularnonaukowa przybliżająca postać Alfreda Jesionowskiego, Wielkopolanina, z wyboru związanego z Górnym Śląskiem, nauczyciela, autora ponad 500 artykułów prasowych, książek, krytyka literackiego i prelegenta katowickiej rozgłośni Polskiego Radia. Okupacyjna tułaczka i praca konspiracyjna połączyły go z Krakowem. Jako członek podziemnej organizacji „Ojczyzna" i żołnierz ZWZ/AK był animatorem i uczestnikiem dywersyjnej akcji „N". Działał w Sekcji Zachodniej Departamentu Informacji Delegatury Rządu RP. Aresztowany przez Gestapo wiosną 1944 r., ostatnie miesiące życia spędził na Śląsku, w celi aresztu katowickiego przy dzisiejszej ul. Powstańców 31. Zaginął bez śladu podczas ewakuacji więzienia w styczniu 1945 r. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

Miasto ruin – miasto nadziei. Gdańsk zniszczony – Gdańsk odrodzony, Karolina Masłowska, Artur Chomicz – katalog wystawy (wersja drukowana i elektroniczna), Gdańsk, 2024. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

2.6. Wystawy i ich ekspozycje

2.6.1. Wystawy w kraju

W okresie sprawozdawczym pracownicy Biura Edukacji Narodowej i oddziałowych biur edukacji narodowej przygotowali łącznie 56 nowych wystaw. Ponadto prezentowano 195 wystaw wcześniej przygotowanych. Szczegółowe zastawienie zostało zawarte w załączniku nr 3: Wystawy IPN.

Wśród nowych wystaw na uwagę zasługują:

„Admirał Józef Unrug, dowódca i wychowawca" – wystawa prezentująca życie i działalność adm. Józefa Unruga, współtwórcy polskiej Marynarki Wojennej, dowódcy Floty i obrońcy Helu w 1939 r. Przedstawia jego rolę jako wojskowego oraz wychowawcy młodych oficerów, a także jego powojenne losy na emigracji. Plansze zawierają fotografie, dokumenty i informacje biograficzne, ukazują postawę patriotyczną Józefa Unruga oraz nieugiętość wobec reżimu komunistycznego. Pierwsza prezentacja odbyła się 15 października na pl. Zgody w Szczecinie. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

„Błogosławieni Ulmowie z Markowej" – przygotowana z okazji beatyfikacji rodziny Ulmów: Józefa, Wiktorii oraz ich siedmiorga dzieci. Wystawa towarzysząca peregrynacji relikwii bł. rodziny Ulmów. Prezentowano ją niemal we wszystkich polskich kościołach nawiedzonych przez relikwie od połowy lutego do grudnia włącznie, także poza granicami Polski. Odpowiedzialna: Centrala BEN.

„Burgweide – niemiecki obóz przejściowy i obóz pracy. Miejsce, ludzie, pamięć" – wystawa o niemieckim obozie przejściowym i pracy obozu Burgweide. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Bitwa o Monte Cassino 1944" – w 80. rocznicę jednej z największych bitew Polaków w czasie II wojny światowej na pl. Zgody w Szczecinie odbył się wernisaż wystawy składającej się z 21 plansz, na których przedstawiono bitwę i losy 2. Korpusu Polskiego dowodzonego przez gen. Władysława Andersa. Wystawa jest unikatowa, bowiem fotografie na niej zamieszczone pochodzą z wielu źródeł i nierzadko są to zdjęcia dotąd niepublikowane albo mało znane. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

„*Gaude Mater Polonia*. Jan Paweł II w Ojczyźnie. 2–10 czerwca 1979" – w 45. rocznicę pierwszej pielgrzymki papieża Jana Pawła II do Polski przygotowano wystawę składająca się z 10 ekspozytorów, 30 plansz, celem było podkreślenie wagi wydarzenia. Papież wzmacniał tożsamość narodową Polaków, dodawał sił ruchom opozycyjnym i wpływał na rozwój Solidarności. Słowa Jana Pawła II inspirowały do walki o wolność i prawa człowieka, a jego duchowe przesłanie umacniało wiarę i jedność narodu. Ekspozycja w ciągu 7 dni odwiedziła 5 miast, które blisko pół wieku temu znalazły się na szlaku wizyty papieskiej: Warszawę (2 czerwca), Gniezno (3 czerwca), Częstochowę (4–5 czerwca), Kraków (6–7 czerwca) i Nowy Targ (8 czerwca). Odpowiedzialna: Centrala BEN.

„Giganci Niepodległości z Warmii i Mazur" – ekspozycja przygotowana przez DIPN w Olsztynie, prezentowana w Centrum Kulturalno-Bibliotecznym w Gietrzwałdzie oraz Szkole Podstawowej nr 2 w Olsztynku. Odpowiedzialna: DIPN w Olsztynie.

„Ks. Michał Rapacz – kapłan, męczennik, ofiara komunizmu" – wystawa ukazująca życie i działalność ks. Michała Rapacza, zamordowanego przez bojówki komunistyczne w 1946 r.; jego pracę duszpasterską, zaangażowanie w życie społeczności oraz prześladowania, jakim był poddawany. Na 12 planszach znajdują się zdjęcia archiwalne, dokumenty oraz fragmenty wspomnień. Wystawa została przygotowana z okazji beatyfikacji ks. Michała Rapacza. Pierwsza prezentacja odbyła się 14 czerwca w dolnej bazylice Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach. Odpowiedzialna: Centrala BEN.

„Miasto ruin – miasto nadziei. Gdańsk zniszczony – Gdańsk odrodzony" – wystawa opracowana w nowoczesnej technice prezentacji – wydruk na folii lentikularnej, która daje wrażenie obrazu w trzech wymiarach. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

„Na odsiecz powstańczej Warszawie" – wystawa upamiętniająca 80. rocznicę wybuchu powstania warszawskiego, prezentująca działania mające na celu wsparcie walczącej stolicy. Otwarcie ekspozycji miało miejsce 1 sierpnia na Rynku Manufaktury w Łodzi. Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

„Podeptane konwencje. Zbrodnie Wehrmachtu na żołnierzach Wojska Polskiego w trakcie walk i po zakończeniu kampanii polskiej 1939 r." – wystawa koncentruje się na temacie zbrodni popełnionych przez Wehrmacht na jeńcach wojennych w trakcie działań wojennych jesienią 1939 r. w Polsce. Większość wykorzystanych zdjęć nie była dotąd prezentowana. Wystawa została opracowana we współpracy z BBH, prezentowana była m.in. podczas XXI Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich na Uniwersytecie w Białymstoku. Odpowiedzialne: Centrala BEN.

„Sąd nie powinien wyrzec się stosowania terroru… Sąd Marynarki Wojennej 1945–1990" – wystawa przedstawiająca działalność Sądu Marynarki Wojennej w latach 1945–1990 jako narzędzia represji wobec przeciwników systemu komunistycznego. Ukazuje sylwetki sędziów i prokuratorów orzekających w procesach politycznych oraz losy ofiar tego sądu skazanych za działalność opozycyjną. Składa się z 15 plansz zawierających zdjęcia, dokumenty i świadectwa osób represjonowanych. Pierwsza prezentacja miała miejsce 15 kwietnia na pl. Wolnej Ukrainy w Gdyni. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

„Siedem twarzy Sergiusza Piaseckiego (1899–1964)" – wystawa przybliża życie i twórczość Sergiusza Piaseckiego, pisarza i żołnierza. Ukazuje różnorodne aspekty jego działalności, od konspiracji po literaturę. Prezentowana była m.in. na Świętym Krzyżu od 17 lipca. Odpowiedzialny: OIPN Wrocław.

„Walczyć, ale czym? Jak Polacy uzbroili swoją milionową armię do wojny z sowiecką Rosją? Działalność Polskiej Wojskowej Misji Zakupów w Paryżu w latach 1919–1921" – wystawa powstała przy współpracy z Muzeum Miasta Jaworzna, przedstawia historię Polskiej Misji Zakupowej w Paryżu – samodzielnej placówki zagranicznej, której zadaniem było pozyskiwanie materiału wojennego dla Wojska Polskiego oraz organizacja jego transportu do kraju w czasie walk o kształt granic w latach 1918–1922. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Wielkopolanin na Górnym Śląsku – dr Ignacy Nowak (1887–1966)" – ekspozycja poświęcona lekarzowi, uczestnikowi powstania wielkopolskiego i szefowi sanitarnemu Grupy „Wschód" w III powstaniu śląskim. Współpracował z Wojciechem Korfantym na rzecz przyłączenia Górnego Śląska do Polski. Po 1922 r. działał jako ordynator w Chorzowie i jeden z czołowych polityków sanacyjnych regionu, współpracując z Michałem Grażyńskim i Prezydentem RP Ignacym Mościckim. Był posłem na Sejm RP (III i IV kadencji), przewodniczącym Rady Miejskiej w Chorzowie (1934–1939). Podczas II wojny światowej pomagał byłym więźniom obozów w Niemczech i organizował transporty repatriacyjne. Po powrocie do Polski w 1946 r. był inwigilowany przez UB. Pierwsza prezentacja wystawy odbyła się podczas Wielkopolskiego Kongresu Pamięci Narodowej w Poznaniu. Odpowiedzialne: OBEN Katowice**.**

„Wincenty Witos – a Polska winna trwać wiecznie" – wystawa opowiadająca o trzykrotnym premierze Rzeczypospolitej i liderze ruchu ludowego Wincentym Witosie, prezentuje najważniejsze wydarzenia z jego życia oraz działalność na rzecz odzyskania niepodległości w 1918 r. i obrony Polski przed agresją bolszewicką w 1920 r. Składa się z 8 plansz zawierających teksty, fotografie oraz cytaty z przemówień i pism Witosa, będące świadectwem jego patriotyzmu i oddania ojczyźnie. Przygotowana z okazji obchodów 150. rocznicy jego urodzin. Pierwsza prezentacja odbyła się w październiku na ogólnopolskim zjeździe szkół imienia Wincentego Witosa w Zarzeczu, następnie wystawa była prezentowana w szkołach rolniczych. Odpowiedzialna: Centrala BEN.

2.6.2. Wystawy za granicą

Wśród prezentacji zagranicznych w okresie sprawozdawczym Centrala BEN wypożyczyła anglojęzyczną wersję wystawy **„Błogosławieni Ulmowie z Markowej"** do trzech Polskich Misji Katolickich – w Niemczech, Holandii oraz we Francji. Ponadto jej wernisaże odbyły się w siedmiu polskich parafiach w Holandii – w Eindhoven, Amsterdamie, Groningen, Utrechcie, Bredzie, Meteriku i Hadze. Odpowiedzialne: Centrala BEN.

„Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" – w wersji anglojęzycznej prezentowana była w parlamencie brytyjskim (7 października), a w wersji polsko- i włoskojęzycznej – podczas uroczystości na Pie-

dimonte San Germano (17 maja). Z wystawą zapoznali się uczestniczący w uroczystościach Polacy, Włosi i wielu gości z różnych krajów. Ponieważ została wypożyczona stowarzyszeniu polonijnemu we Włoszech, jest pokazywana w różnych regionach. Odpowiedzialne: BWM, Centrala BEN, OBEN Poznań.

Prezentacji w Bibliotece Wojewódzkiej im. Ioana N. Romana w Konstancy (Rumunia) angielskiej wersji wystawy **„Zimna wojna. Krótka historia podzielonego świata /The Cold War. A Short History of a World Divided"** – zorganizowanej we współpracy z Instytutem Polskim w Bukareszcie. W uroczystym otwarciu wzięli udział liczni goście wraz z autorami wystawy dr. Pawłem Sasanką (Centrala BBH) i Sławomirem Stępniem (OBEN Warszawa). Ekspozycja miała miejsce od 4 lipca do 31 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

W Domu Polskim w Budapeszcie (Węgry) w związku z 40. rocznicą męczeńskiej śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki odbył się (10 listopada) wernisaż wystawy **„Dekalog ks. Jerzego. Wystawa o bł. ks. Jerzym Popiełuszce"**. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

2.6.3. Wystawy elementarne

Projekt „Wystawy elementarne IPN" ma na celu przygotowanie wystaw, których narracja skupiona jest na kwestiach podstawowych i ważnych dla społeczeństwa. Ekspozycje opracowane w języku polskim i angielskim są gotowe do samodzielnego pobrania ze strony internetowej IPN i wydrukowania przez zainteresowane instytucje, w tym szkoły oraz osoby fizyczne. W okresie sprawozdawczym IPN przygotował 9 nowych wystaw elementarnych – poniżej opisano wybrane.

„Eugeniusz Kaszyński »Nurt«" to wystawa poświęcona cichociemnemu, dowódcy słynnego oddziału partyzanckiego Armii Krajowej. Przygotowywana w związku z przypadającą w 2024 r. 80. rocznicą Akcji „Burza", podczas której mjr Kaszyński był dowódcą 2. Dywizji Piechoty Legionów AK. Dodatkowo. Pierwsza prezentacja wystawy odbyła się w Wąchocku, 16–30 czerwca. Odpowiedzialny: REN Delegatury IPN w Kielcach.

„Hieronim Dekutowski »Zapora«" – w związku 75. rocznicę jego śmierci przy XXIX Liceum Ogólnokształcące im. CC mjr. Hieronima Dekutowskiego ps. „Zapora", na skwerze obok pomnika bohatera odbył się wernisaż nowej wystawy przygotowanej przez OIPN Lublin z cyklu poświęconego biografiom elementarnym. Wydarzeniu towarzyszyła premiera mobilnej gry miejskiej „Miejsca pamięci Zaporczyków w Lublinie". Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Maria Skłodowska-Curie" – wystawa składa się z 17 plansz, powstała w partnerstwie z Muzeum Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie. Prezentowana była m.in. w publicznej Szkole Podstawowej im. Marii Skłodowskiej-Curie w Ujeździe (2 września). Odpowiedzialny: REN DIPN w Kielcach.

„Nikodem Sulik" – wystawa prezentuje nieznane dla większości Polaków czyny i dokonania jednego z najwybitniejszych generałów Wojska Polskiego, byłego komendanta Wileńskiego Okręgu ZWZ i dowódcy 5 Kresowej Dywizji Piechoty Polskich Sił Zbrojnych. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Pierwsza Kompania Kadrowa" – wystawa podejmująca temat walki Polaków o niepodległość na początku I wojny światowej. Prezentuje organizację strzelców w krakowskich Oleandrach, opisuje trasę przemarszu „Kadrówki" oraz jej wkroczenie 12 sierpnia 1914 r. do Kielc. Przybliża również ważne dla tej historii, choć szerzej nieznane, postacie Władysława Prażmowskiego „Beliny" i Kazimierza Piątka „Herwina". Część wystawy została poświęcona marszom szlakiem kadrówki. Przygotowana w 110. rocznicę powstania Pierwszej Kompanii Kadrowej oraz 100. rocznicę pierwszego Marszu Szlakiem I Kompanii Kadrowej. Odpowiedzialny: REN DIPN w Kielcach.

„Podziemie niepodległościowe na Lubelszczyźnie po 1944 r." – wystawa przybliżająca najważniejsze fakty z historii dramatycznych zmagań polskiego podziemia na Lubelszczyźnie ze zniewoleniem komunistycznym po 1944 r. Wydarzeniu towarzyszyła prezentacja tomiku wierszy *Ziarno. Rzecz o Niezłomnych* Marka Miszczaka (działaczem opozycji antykomunistycznej), spotkanie młodzieży z autorem, pokaz filmu dokumentalnego *Zapora*. Premiera wystawy miała miejsce 1 marca na pl. Litewskim w Lublinie. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Stanisława Leszczyńska” – wystawa przybliżająca historię położnej z Auschwitz, która pracując w dzień i w nocy, przyjmowała na świat dzieci, które starała się ocalić za wszelką cenę; prezentowana w łódzkiej Manufakturze od 11 do 24 marca. Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

2.7. Projekty multimedialne

Nagranie podcastu dla Krajowej Administracji Skarbowej – „PodKASt” o Polskiej Inspekcji Celnej w Wolnym Mieście Gdańsku. Celem projektu jest popularyzacja wiedzy o działalności polskich celników w WMG, ich roli w ochronie interesów gospodarczych II RP oraz tragicznych wydarzeniach z początku wojny. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

Nagranie do filmu Arkadiusza Gołębiewskiego *Stacyjka* o zbrodni dokonanej przez Niemców 1 września 1939 r. na polskich kolejarzach i inspektorach celnych w Szymankowie. Celem projektu jest przypomnienie tragicznych wydarzeń z 1 września 1939 r. oraz oddanie hołdu bohaterom z Szymankowa, którzy poświęcili życie, wykonując swoje obowiązki. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

Przygotowanie materiału filmowego dotyczącego życia i działalności bł. ks. Jerzego Popiełuszki. Film może posłużyć jako materiał edukacyjny i promocyjny. Dostępny na IPNtv. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

2.7.1. Notacje

Biuro Edukacji Narodowej od wielu lat koordynuje wielowymiarowy projekt notacyjny polegający na nagrywaniu relacji świadków historii. W projekcie uczestniczą niektóre z oddziałowych biur edukacji narodowej. Nagrywane wywiady są archiwizowane, zabezpieczane, opracowywane merytorycznie i udostępniane poprzez cykliczne ich umieszczanie na portalu opowiedziane.ipn.gov.pl., a fragmenty publikowane są w każdym numerze „Biuletynu IPN”. W roku sprawozdawczym zarejestrowano wspomnienia 81 świadków historii, ich spis przedstawia załączniku nr 6. W 2024 r. najwięcej rozmów było związanych z II wojną światową i podziemiem niepodległościowym.

2.8. Inne działania popularyzujące wiedzę

1 marca – Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych; 24 marca – Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką; 13 kwietnia – Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej – wielkoformatowe banery na ścianie siedziby OIPN Gdańsk popularyzujące rocznice ważnych wydarzeń historycznych oraz dni pamięci – Gdańsk, marzec–maj. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

79. rocznica kapitulacji Festung Breslau – obchody rocznicy wyzwolenia niemieckiego obozu pracy Burgweide. W ramach wydarzenia zorganizowano spacer edukacyjny z przewodnikiem po byłym obozie przejściowym i obozie pracy Burgweide przy ul. Sołtysowickiej we Wrocławiu; odsłonięto również tabliczkę z nazwą „Skwer Ofiar Obozu Burgweide” – 6 maja (liczba uczestników: ok. 250 osób). Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

81. rocznica wybuchu powstania w getcie warszawskim oraz Dzień Pamięci o Holokauście i Przeciwdziałaniu Zbrodniom Przeciwko Ludzkości – projekt edukacyjny „Ponad murem cmentarza”; prezentacja wystawy IPN „Prosimy Cię, Boże, o walkę krwawą...” – w Lublinie dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 33, Szkoły Podstawowej nr 21 im. Królowej Jadwigi, IV Liceum Ogólnokształcącego im. Stefanii Sempołowskiej. Uczestnicy wzięli także udział w spacerze edukacyjnym *Nieme świadectwa życia i Zagłady lubelskich Żydów* oraz warsztatach o systemie propagandy III Rzeszy – Lublin, 19 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

83. rocznica mordu profesorów lwowskich – uroczystości przy Pomniku Martyrologii Profesorów Lwowskich we Wrocławiu – 4 lipca. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

I Debata Historyczna – udział edukatora REN w debacie zorganizowanej przez Zespół Szkół nr 2 w Opatowie z okazji Narodowego Święta Niepodległości – 8 listopada. Odpowiedzialny: REN DIPN w Kielcach.

„II Międzynarodowy Konkurs Wiedzy o Koszalinie” – udział przedstawicieli OBEN w finale konkursu – Zespół Szkół nr 1 w Koszalinie – 24 maja. Odpowiedzialni: OBEN Szczecin, DIPN w Koszalinie.

III Regaty Żeglarskie im. gen. Mariusza Zaruskiego – w Rewie, na wodach Zatoki Puckiej upamiętniono pioniera polskiego żeglarstwa i wychowania morskiego gen. Mariusza Zaruskiego poprzez propagowanie sportów wodnych i integrację środowiska żeglarskiego – Rewa, 29 czerwca, wzięło udział 25 załóg (liczba uczestników: prawie 100 uczestników). Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

„IV Zlot Pojazdów PRL w ramach wydarzenia »Kocham swoją FSC«” – festyn edukacyjny „Lubelski Lipiec ’80”, okolicznościowa wystawa „Przed sierpniem był lipiec” (przygotowana przez Miasto Lublin i Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN”), test wiedzy, przejazd zabytkowymi autobusami MPK, gry podwórkowe i zabawy z okresu PRL – Lublin, 21 lipca – liczba uczestników: ponad 1000. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„IX edycja konferencji popularnonaukowej »Historia Skrzydłami Malowana«” – konferencja popularnonaukowa pod patronatem OIPN w Szczecinie poświęcona dziejom polskiego lotnictwa – Szczecin, 28–29 czerwca. Odpowiedzialni: OBEN Szczecin, DIPN w Koszalinie.

X Marsz Katyński w Wolsztynie – współorganizacja marszu pod patronatem prezydenta RP Andrzeja Dudy. Wydarzenie było hołdem dla blisko 22 tys. polskich obywateli zamordowanych przez Sowietów w 1940 r. w Katyniu i innych miejscach kaźni na Wschodzie – Wolsztyn, 6 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

XVII Żoliborski Bieg Rotmistrza Pileckiego i Rodzinny Piknik Rekreacyjno-Historyczny „Z historią w tle” – edukatorzy OBEN Warszawa przygotowali stoisko edukacyjne z zadaniami, zagadkami oraz quizami o powstaniu warszawskim. Dla najmłodszych uczestników biegu przygotowano nagrody – Warszawa, 12 października. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„Akcja »Burza«” – odczyt przybliżający genezę i kalendarium działań zbrojnych Armii Krajowej w ramach akcji „Burza” podczas konferencji zorganizowanej z inicjatywy Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego i ŚZŻAK Okręgu Szczecin w związku z obchodami 80. rocznicy operacji – Teatr Polski w Szczecinie, 19 lutego – liczba uczestników: ok. 120. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

„Akcja »Burza«” – wykład poświęcony mjr. Zbigniewowi Sujkowskiemu dla uczniów koszalińskich szkół ponadpodstawowych w ramach rocznicy akcji „Burza” – Szczecin, 1 lutego. Odpowiedzialny: OBEN Szczecin.

Akcja poboru krwi z „HDK Leśnik” – DIPN w Olsztynie wsparła akcje poboru krwi w regionie, udostępniając m.in. okolicznościowe materiały edukacyjne w związku z rocznicami historycznymi: wybuchu II wojny światowej, powstania Polskiego Państwa Podziemnego, powstania listopadowego oraz stanu wojennego – 27 września, 7 listopada, 3, 13 i 20 grudnia. Odpowiedzialny: REN DIPN w Olsztynie.

Bieg „Mila Pamięci Ofiar Komunizmu” – współorganizacja z Fundacją „Ruchu Solidarności Rodzin” 9. edycji biegu, rozgrywanego w ramach Lubelskiej Biegowej Triady Pamięci – Lublin, 21 września. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Być Polakiem w Wielkopolsce” – wykład pracownika OBEN Poznań w ramach projektu „Życie codzienne w okupowanej Wielkopolsce” o zbrodni w lasach Palędzie i Dąbrówka oraz warsztaty edukacyjne „Mój rówieśnik” – Dopniewo, 14 kwietnia – liczba uczestników: 300. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

Cykl warsztatów historycznych dla dzieci w Oleśnickiej Bibliotece Publicznej – warsztaty dla uczniów ze szkół podstawowych popularyzujące historię Polski – Oleśnica, lipiec–sierpień. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Cykl wykładów dla więźniów w Zakładzie Karnym w Nysie” – wykłady dla osadzonych w Zakładzie Karnym poświęcone historii Polski – Nysa, czerwiec–lipiec. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Czwartki z historią” – całoroczny cykl spotkań, który rozpoczął się w listopadzie 2024 r., w każdy trzeci czwartek miesiąca w Centrum Edukacyjnym IPN Przystanku Historia im. Henryka Sławika w Katowicach. Tematy spotkań związane są z historią Polski XX w. Odbył się wykład pracownika

OBEN Białystok „Ksiądz Jerzy Popiełuszko. Historia życia" (21 listopada) oraz dr Zofii Kusztal i Doroty Stabik „Dolina śmierci a pomarańcze. Przemyt na międzywojennym Górnym Śląsku" (19 grudnia). Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

„Czy ściganie zbrodni niemieckich w XXI wieku ma sens?" – rozmowy z udziałem prok. Tomasza Jankowskiego i dr. Dawida Kobiałki na uczelni WSB Merito – Gdańsk, 29 października, liczba uczestników: ok. 50. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

„Dlaczego w praskich piwnicach straszy?" – zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży, przygotowane z wykorzystaniem komiksu historycznego, odbyły się podczas Nocy Muzeów w Izbie Pamięci IPN w Warszawie „Strzelecka 8" – 18 maja. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

Dokumentacja fotograficzna mundurów żołnierzy 2 Korpusu w Muzeum Oręża Polskiego w Kołobrzegu – wykonanie dokumentacji fotograficznej eksponatów związanych z żołnierzami 2 Korpusu znajdujących się w zbiorach Muzeum Oręża Polskiego – Kołobrzeg, 11 lipca. Odpowiedzialni: OBEN Szczecin, DIPN w Koszalinie.

„Duchowni Niezłomni" – konferencja popularnonaukowa poświęcona księżom-męczennikom XX w. Prelekcję o ks. Franciszku Blachnickim, pasterzu młodzieży, wygłosił dyrektor OIPN Lublin, a pozostali prelegenci przedstawili sylwetki ks. Jerzego Popiełuszki, ks. Ludwika Wrodarczyka (męczennika Wołynia) oraz ks. Stanisława Zielińskiego, któremu poświęcona była wystawa towarzysząca konferencji – Lublin, 11 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Działania edukacyjne w ramach „Summer University" – współpraca z Duszpasterstwem Akademickim KUL dla anglojęzycznych uczestników międzynarodowego obozu wakacyjnego. Odbyła się projekcja filmów IPN, mobilna gra terenowa oraz dyskusja na temat polskiej historii – Lublin, 22 lipca – liczba uczestników: ok. 20. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Ekspozycja wystawy artefaktów i pamiątek po więźniach – łagiernikach obozów sowieckich – we współpracy ze Stowarzyszeniem Środowisko Borowiczan – Sybiraków odbyła się ekspozycja w związku z obchodami 80. rocznicy deportacji żołnierzy Polskiego Państwa Podziemnego do łagrów NKWD nr 270 Borowicze i nr 531 Swierdłowsk – Lublin, 17 października. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Ferie z WOT" – wykład dla kandydatów na żołnierzy 14. Zachodniopomorskiej Brygady Wojsk Obrony Terytorialnej poświęcony strukturom i działalności Polskiego Państwa Podziemnego, odbył się w ramach realizacji porozumienia zawartego z OIPN Szczecin – Trzebiatów, 15 stycznia – liczba uczestników: 75. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

„Festiwal Oręża Polskiego w Janowie Lubelskim" – strefa edukacyjna IPN podczas pikniku terenowego z okazji Święta Wojska Polskiego i 104. rocznicy Bitwy Warszawskiej. Odwiedzający mogli zapoznać się z wystawą IPN, wielkoformatową grą planszową „303. Bitwa o Anglię" oraz warsztatami artystycznymi dla dzieci – Janów, 18 sierpnia – liczba uczestników: ok. 1 tys. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Historia jednej zbrodni – pokaz filmu dokumentalnego o rodzinie Ulmów połączony z krótką prelekcją o Wiktorii i Józefie Ulmach – I Liceum Ogólnokształcące w Turku – 8 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Filmowy wtorek z IPN w Kinie Zorza w Rzeszowie" – pokaz filmów poprzedzonych prelekcjami historycznymi: *Weigl – zwyciężyć tyfus* (23 stycznia); *Raport Pileckiego* (5 marca); *Filip* (16 kwietnia); *Powstaniec 1863* (14 maja); *Czerwone maki* (11 czerwca); *Strefa interesów* (15 października); *Oppenheimer* (26 listopada) – Rzeszów – liczba uczestników: ponad 2500. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Funkcjonariusze Policji Państwowej województwa białostockiego 1919–1939. Portrety nieznane lub zapomniane" – wykład pracownika OBEN Białystok w Muzeum Historycznym w Grajewie – 20 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Galeria Plakatów Oddziału IPN w Krakowie" – projekty rocznicowe, regularnie aktualizowane, upamiętniające najważniejsze wydarzenia historyczne – m.in. plakaty: „80. rocznica zdobycia Monte Cassino" (18 maja); „76. rocznica zamordowania rtm. Witolda Pileckiego" (25 maja); „81. rocznica krwawej niedzieli na Wołyniu" (11 lipca); „Dzień Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej" (12 lipca); „80.

rocznica wybuchu powstania warszawskiego" (1 sierpnia); „Niemiecka agresja na Polskę" (1 września); „17 września 1939 – Agresja Sowietów na Rzeczpospolitą" (17 września); „27 września 1939 – 85. rocznica powstania Polskiego Państwa Podziemnego" (27 września); „11 listopada – 106. rocznica odzyskania niepodległości" (11 listopada); „13 grudnia – 13 XII 1981 Komuniści przeciw Polsce" (13 grudnia). Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

„Generał brygady Nikodem Sulik i walki 2. Korpusu Polskiego w Włoszech w latach 1944–1945" – wykład pracownika OBEN Białystok, w Klubie 18 Białostockiego Pułku Rozpoznawczego – Białystok, 21 stycznia – liczba uczestników: 131 żołnierzy służby dobrowolnej. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

„Historia harcerstwa w Lublinie podczas niemieckiej okupacji" – prelekcja i prezentacja filmu dokumentalnego *Za kratą są zielone drzewa* poświęconego losom Grażyny i Apolonii Chrostowskich oraz spacer edukacyjny „*Śladami Dusi, Marylki i Marysi*". Uczestniczki projektu, harcerki ZHR, zwiedziły dawną siedzibę lubelskiego Gestapo, a obecnie Muzeum Martyrologii „Pod Zegarem" – Lublin, 20 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Historia terroru i oporu" – spotkanie dla seniorów (piąte z cyklu) na temat terroru komunistycznego i oporu zbrojnego polskiego podziemia niepodległościowego na Lubelszczyźnie po 1944 r., obozach sowieckich dla żołnierzy AK oraz o odzyskaniu niepodległości w 1918 r. – siedziba OIPN Lublin, 25 i 27 listopada – ok. 30 osób (każdego dnia). Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Inauguracja Klubu Historycznych Gier Planszowych – pierwsze spotkanie Klubu Historycznych Gier Planszowych w siedzibie Przystanku Historia IPN w Szczecinie, uczestnicy rozegrali grę „1989 Jesień Narodów" – 24 maja – liczba uczestników: 10. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

Inscenizacja powstańczej defilady z 6 sierpnia 1944 r. – we współpracy OIPN Warszawa i Grupy Historycznej „Zgrupowanie Radosław" – licznie przybyli mieszkańcy Warszawy, goście honorowi i rekonstruktorzy oddali hołd powstańcom Warszawy, uczestnicząc we mszy św., złożeniu kwiatów pod pomnikiem Powstania Warszawskiego, inscenizacji defilady oraz w wykładach Andrzeja Kryńskiego „Na pomoc powstańczej Warszawie" i dr. Macieja Żuczkowskiego „Geneza powstania warszawskiego" – Warszawa, 10 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„Internowani na Przystanku Historia" – cykl spotkań organizowanych przez Dolnośląski Oddział Stowarzyszenia Wolnego Słowa, obejmujący prelekcje o stanie wojennym i działalności opozycji – 15 maja, 19 czerwca, 17 lipca i 21 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Kapelan Solidarności" – spotkanie dla seniorów (czwarte z cyklu) przybliżające historię życia i działalności bł. ks. Jerzego Popiełuszki – Lublin, 16 października. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Kino i teatr pod okupacją. Wojenne losy i postawy polskich filmowców 1939–1945, Bartosz Januszewski – prace nad drugim, uzupełnionym, rozszerzonym i poprawionym wydaniem publikacji w związku z pozyskaniem fotografii. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

„Kompas Jana Pawła II – wymiary miłości" – gra miejska na aplikację ActionTrack zorganizowana wspólne z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim. Uczestnicy mogli wędrować po Lublinie, odwiedzając miejsca, które symbolizują kluczowe aspekty przesłania Jana Pawła II – Lublin, 20 listopada. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Koncert patriotyczny w Ośrodku Działań Społeczno-Kulturalnych Piast" – koncert prowadzony przez Marka Gadowicza – Wrocław, 9 maja – liczba uczestników: 120. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Ksiądz Jerzy Popiełuszko. Patron współczesnej wolności" – współorganizacja przez OBEN Lublin konkursu plastycznego dla uczniów szkół podstawowych z terenu Świdnika w Miejsko-Powiatowej Bibliotece Publicznej im. Anny Kamieńskiej w Świdniku – Świdnik, 31 października. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Lekcja historii w Dolnośląskim Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Wałbrzychu – lekcja w miejscu pamięci „Kwaterze ofiar terroru komunistycznego (1945–1956)" na cmentarzu Osobowickim – 13 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Lubelscy duchowni w więziennym pasiaku. Biskupi: Marian Leon Fulman oraz Władysław Goral ofiary »Sonderaktion Lublin«" – projekcja filmu dokumentalnego *Władysław Goral – biskup*

i męczennik; prelekcja edukacyjna „Umierać za wiarę i wolności – prześladowanie lubelskiej inteligencji na przykładzie biskupów Fulmana i Gorala", spacer edukacyjny śladami ostatnich dni pobytu biskupów Fulmana i Gorala w Lublinie – Lublin, 23 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Miejska gra niepodległościowa" – współorganizowana przez OBEN Lublin i 12 Lubelską Drużynę Harcerzy „Bractwo" im. braci herbu Sulima z okazji Narodowego Święta Niepodległości – Lublin, 11 listopada. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Miękiński Turniej Taekwon-do pamięci Polskich Olimpijczyków – turniej we współpracy z lokalnymi społecznościami – Miękinia, 9 marca. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

Mobilny Przystanek Historia Przyszłości – prelekcje historyczne pracowników REN DIPN dla osób korzystających z gier i aplikacji stworzonych na urządzenia PC i VR – Pińczów, 13–14 września. Odpowiedzialny: REN DIPN w Kielcach.

„Na skrzydłach wolności" – koncert patriotyczny w Szkole Podstawowej nr 371 im. Sandro Pertiniego w Warszawie, uczniowie z klas I–III zaśpiewali polskie pieśni narodowe, pracownik IPN opowiedział uczniom o polskich drogach do niepodległości oraz przekazał okolicznościowe materiały edukacyjne – 29 listopada – liczba uczestników: 150. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

Narodowe Święto Niepodległości – uroczystości w Szkole Podstawowej nr 336 im. Jana Bytnara „Rudego" w Warszawie, pracownik IPN wziął udział w uroczystościach rocznicowych i spotkaniu z członkami AK oraz przekazał okolicznościowe materiały edukacyjne – 8 listopada – liczba uczestników: 300. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

Narodowy Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych – spotkanie w Archiwum i Muzeum Archidiecezjalnym w Białymstoku – 13 marca. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką – dla młodzieży z Lublina odbyła się lekcja historii „Pozostać człowiekiem w nieludzkich czasach…", pokaz immersyjnej etiudy o losach rodziny Ulmów *Świadectwo poMOCY*, projekcja filmu dokumentalnego *Ulmowie. Błogosławiona rodzina*, spektakl teatralny *Nie wolno* zaprezentowany przez uczniów IX Liceum Ogólnokształcącego w Lublinie oraz „Teatr Kropka Po Prostu". Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Nie opuszczę swoich owiec w Lublinie" – spotkanie edukacyjnych dla seniorów o bł. bp. Władysławie Goralu; projekcja filmu dokumentalnego Szczepana Barczyka *Władysław Goral – biskupi męczennik* połączona ze spotkaniem z reżyserem oraz z prof. KUL dr hab. Cezarym Tarachą (krewnym bł. bp. Gorala) – Lublin, 28 lutego. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Niemieckie wysiedlenia Wielkopolan do Generalnego Gubernatorstwa w latach 1939–1941" – wykład Tomasza Cieślaka oraz prowadzenie I panelu dyskusyjnego podczas VI Wielkopolskiego Forum Pamięci Narodowej „Wielkopolanie Wypędzeni" w sali LOK „Dom Żołnierza im. Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego" w Poznaniu, 5 listopada. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Niepodległa" – koncert patriotyczny współorganizowany z 27 Liceum Ogólnokształcącym im. Zesłańców Sybiru w Lublinie oraz 29 Liceum Ogólnokształcącym im. CC mjr. Hieronima Dekutowskiego z okazji 106. rocznicy odzyskania niepodległości. Utwory wykonywali uczniowie szkół lubelskich – Lublin, 11 listopada. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Obchody 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego – we współpracy OIPN Szczecin i Urzędu Miasta Koszalin w ramach obchodów przygotowano strefę edukacyjną, którą odwiedziło ok. 2 tys. osób, odbyło się widowisko historyczne zorganizowane wspólnie ze Stowarzyszeniem Projekt Koszalin, z udziałem profesjonalnej grupy rekonstruktorów, a pracownicy OBEN Szczecin byli narratorami oraz koordynatorami grup rekonstrukcyjnych – Szczecin, 1 sierpnia. Odpowiedzialni: OBEN Szczecin, DIPN w Koszalinie.

Obchody Dnia Marynarza Rzecznego we Wrocławiu – uroczystości przybliżające historię Flotylli Pińskiej i tradycje żeglugi śródlądowej – 29–30 czerwca – liczba uczestników: ok. 100. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

Obchody Narodowego Święta Niepodległości – stanowisko edukacyjne pracowników OBEN dla dzieci i dorosłych podczas miejskich uroczystości, przygotowanie aktywności poświęconych tematyce niepodległościowej – Lublin, 11 listopada. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Objazd edukacyjny dla młodzieży szkolnej – zwiedzanie Izby Pamięci IPN w Warszawie **„**Strzelecka 8", Muzeum bł. ks. Jerzego Popiełuszki na warszawskim Żoliborzu, warsztaty edukacyjne w Centralnym Przystanku Historia IPN im. Prezydenta Lech Kaczyńskiego w Warszawie – 22 października. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Ogólnopolski Zjazdu Szkół im. Wincentego Witosa w Zarzeczu – I ogólnopolski zjazd szkół noszących imię Wincentego Witosa zorganizowany przez OIPN Rzeszów i Zespół Szkół im. Wincentego Witosa w Zarzeczu. Do udziału zaproszono wszystkie szkoły z całego kraju, którym patronuje Witos, a jest ich blisko 60. W zjeździe uczestniczyli dyrektorzy i nauczyciele reprezentujący 14 szkół. Podczas dwudniowego wydarzenie odbyła się konferencja popularnonaukowa, debata o roli patron szkoły, widowisko *Trzy razy On* oraz zwiedzanie Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej i miejscowego skansenu – Zarzecze 17–18 października. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

„Operacja »Freston« – Spóźniona aliancka misja" – we współpracy z Caritas Archidiecezji Lubelskiej zaprezentowano komiks oraz nową edukacyjną grę planszową „Cichociemni. Spadochroniarze Armii Krajowej"; wydarzeniu towarzyszył koncert rodziny Pospieszalskich spokrewnionych z głównym bohaterem komiksu kpt. Antonim Pospieszalskim, cichociemnym zrzuconym do Polski w ramach operacji „Freston" w 1944 r. Jan Pospieszalski przeprowadził wywiad z autorką scenariusza komiksu i dodatku historycznego Marzeną Kumosińską (OIPN Łódź) oraz autorem gry Łukaszem Płatkiem (OIPN Kraków). Uczestnicy spotkania otrzymali komiksy o operacji „Freston" – Lublin, 18 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Operacja »Tannenberg« na Ziemi Pleszewskiej" – wykład Tomasa Cieślaka podczas IV Regionalnej Konferencji Naukowej „Pleszew w cieniu swastyki" w Muzeum Regionalnym w Pleszewie – 27 września. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

Piknik historyczno-wojskowy z okazji 80. rocznicy bitwy o Monte Cassino – stoisko edukacyjne OBEN Lublin podczas wydarzenia zorganizowanego przez Radę Dzielnicy Konstantynów. Podczas pikniku prezentowano sprzęt i uzbrojenie wojskowe, uczestniczyły grupy rekonstrukcyjne oraz dziecięce i młodzieżowe zespoły artystyczne oraz zespoły ludowe – Lublin, 18 maja – liczba uczestników: ok. 2 tys. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Piknik rodzinny z okazji Święta Narodowego Trzeciego Maja – udział edukatorów z OBEN Lublinie w pikniku rodzinnym na pl. Litewskim. Stoisko IPN odwiedziło ponad 800 osób – Lublin, 3 maja. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Piknik z okazji Dnia Dziecka i XI Turniej Piłki Siatkowej – współorganizacja pikniku przez OBEN Warszawa dla wychowanków Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii i Domów Dziecka w Warszawie. Edukatorzy przygotowali gry, quizy i łamigłówki historyczne dotyczące Monte Cassino i powstania warszawskiego – Warszawa, 5 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

Pilotaż Przystanku Historia w Świdnicy – seria zajęć edukacyjnych dla młodzieży zorganizowana przez pracowników OBEN Wrocław – Świdnica, styczeń–grudzień. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Polska Parada – naszą bronią jest piosenka" – konsultacja historyczna sztuki teatralnej BWK IPN, w reż. Jakuba Kornackiego, o artystach teatralnych w 2 Korpusie Polskim dowodzonym przez gen. Władysława Andersa. Prapremiera sztuki – Mława, 25 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

„Polskie samoobrony na Wołyniu 1943–1944" – w ramach konferencji OBBH Lublin „Akcja »Burza« w 80. rocznicę powstania 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty AK" odbył się wykład pracownika OBEN Lublin – Lublin, 26 stycznia. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Powstanie warszawskie – epilog akcji »Burza«" – wykłady w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Słubicach (11 kwietnia dla 35 osób); Zespole Szkół im. Marii Skłodowskiej-Curie w Gorzowie Wielkopolskim(11 kwietnia). Odpowiedzialne: OBEN Szczecin, DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

Poznańskie Targi Książki – sprzedaż publikacji WIPN podczas Międzynarodowych Targów Poznańskich oraz promocja gier edukacyjnych stworzonych przez IPN – Poznań, 8–10 marca. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

Prelekcja dla Okręgu Dolnośląskiego Stowarzyszenia Skauci Króla – dotycząca historii Polski, przeprowadzona przez pracownika OBEN Wrocław – Wrocław, 27 marca. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

Prelekcja w Centrum Kultury i Promocji w Kraśniku – okolicznościowa prelekcja z okazji prezentacji wystawy IPN „Sąsiedzka krew. Ludobójstwo wołyńsko-galicyjskie 1943–1945" – Kraśnik, 11 lipca – liczba uczestników: ok. 50. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Prezentacja aplikacji VR „Szybowcowa 87" podczas Dolnośląskiego Festiwalu Karier – prezentacja aplikacji VR w ramach festiwalu. W wydarzeniu wzięło udział kilkadziesiąt osób – Wrocław, 16 maja. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

Prezentacja baneru okolicznościowego w związku z 80. rocznicą wybuchu powstania warszawskiego – na budynku DIPN zaprezentowano baner okolicznościowy – Bydgoszcz, 1 sierpnia. Odpowiedzialna: DIPN w Bydgoszczy.

Prezentacja baneru okolicznościowego w związku z 85. rocznicą paktu Ribbentrop–Mołotow – na budynku DIPN zaprezentowano baner w związku 85. rocznicą podpisania paktu Ribbentrop–Mołotow. Odpowiedzialna: DIPN w Bydgoszczy.

Prezentacja billboardu – przed siedzibą DIPN w Bydgoszczy zaprezentowano billboard przedstawiający postacie o. Maksymiliana Kolbego, bł. rodziny Ulmów i rtm. Witolda Pileckiego – Bydgoszcz, sierpień–wrzesień. Odpowiedzialna: DIPN w Bydgoszczy.

Prezentacja materiałów dydaktycznych IPN podczas Festiwalu Gier Planszowych – w Centrum Nauki i Techniki EC1 w Łodzi zaprezentowano materiały dydaktyczne IPN, w tym premierę gry edukacyjnej „Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie 1939–1945" – Łódź, 20 lipca. Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

Prezentacja oferty edukacyjnej OBEN Szczecin – w Wojewódzkim Ośrodku Metodycznym w Gorzowie Wielkopolskim podczas spotkania z nauczycielami szkół podstawowych i średnich z regionu zaprezentowano ofertę edukacyjną OBEN Szczecin – Szczecin, 29 sierpnia. Odpowiedzialni: OBEN Szczecin, DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

Projekt edukacyjny „Chcę wyrwać kraty, które zamknęły mi życie. Lublinianie w piekle obozów" – w związku z Narodowym Dniem Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych i Obozów Zagłady odbyły się prelekcje, warsztaty oraz spacer edukacyjny śladami Wandy Półtawskiej „Dusi" w Lublinie, 12 czerwca – liczba uczestników: ok. 50. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Przekazanie materiałów edukacyjnych IPN w ramach popularyzacji historii najnowszej w społeczeństwie dla DPS „Dom Kombatanta" w Szczecinie (3 czerwca); Słubickiego Panteonu Pamięci Żołnierza Polskiego (12 czerwca); sołectwa Mierzyn (8 sierpnia); Polonii w Nadrenii-Palatynacie (12 sierpnia). Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

Przekazanie materiałów edukacyjnych IPN w ramach popularyzacji historii najnowszej wśród uczniów – dla Zespołu Szkół im. Ignacego Łukasiewicza w Policach (10 maja); Niepublicznego Liceum Językowego w Legionowie (17 maja); Powiatowego Zespołu Szkół nr 2 w Wejherowie (28 czerwca); Szkoły Podstawowej nr 9 w Wejherowie (28 czerwca); Zespołu Szkół w Zielonce (9 lipca). Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

„Przeszliśmy-Niepokonani" – w związku z rocznicą pierwszych deportacji Polaków na Syberię powtórna premiera mobilnej gry miejskiej, prezentacja wystawy „Polacy na Syberii", test wiedzy online opublikowany w mediach społecznościowych OIPN Lublin – Lublin, 12 lutego. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Przekazanie materiałów edukacyjnych IPN – Zespołowi Szkół nr 2 w Stargardzie, Zespołowi Szkół w Kaliszu Pomorskim, I Liceum Ogólnokształcącemu w Nowogardzie, III Liceum Ogólnokształcącemu w Szczecinie, Publicznej Szkole Podstawowej w Rumii, Szkole Podstawowej w Ulimiu, Szkole Podstawowej w Lutomiu, I Liceum Ogólnokształcącemu w Gnieźnie, Zespołowi Szkolno-Przedszkolnemu w Rudniku, Szkole Podstawowej nr 10 w Tychach, Szkole Podstawowej nr 20 w Gorzowie Wielkopolskim, Szkole Podstawowej nr 1 w Choszcznie, Zespołowi Szkół Podstawowych w Rudniku. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

Przekazanie materiałów edukacyjnych „Mój rówieśnik” – Publicznej Szkole Podstawowej Sióstr Salezjanek w Rumii, Zespołowi Szkół w Ładzyniu, Zespołowi Szkół Publicznych w Zabrańcu, Szkole Podstawowej nr 18 w Rybniku, XIX Liceum Ogólnokształcącemu w Warszawie, Szkole Podstawowej nr 2 w Czarnej Górze, Szkole Podstawowej nr 2 w Węgrowie, Szkole Podstawowej w Posadowie, Szkole Podstawowej w Luboszu, Szkole Podstawowej nr 1 we Wronkach, Szkole Podstawowej Montessori w Szczecinie, Szkole Podstawowej nr 112 w Warszawie. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

Publikacja rolek w mediach społecznościowych – materiały związane z 85. rocznicą wybuchu II wojny światowej – 1 września. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

Reprezentacja OIPN Szczecin podczas wojewódzkich obchodów Święta Policji Państwowej – udział przedstawicieli OBEN w obchodach Święta Policji Państwowej zorganizowanych na Zamku Piastowskim w Międzyrzeczu – 19 lipca. Odpowiedzialni: OBEN Szczecin, DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

Rocznica wprowadzenia stanu wojennego – pracownicy OBEN przygotowali dla uczniów ze szkół podstawowych i średnich z Lublina pakiet działań edukacyjnych i upamiętniających w związku z 43. rocznicą wprowadzenia stanu wojennego. Wydarzenia organizowane we współpracy z Urzędem Miasta Lublin, NSZZ „Solidarność” – Zarząd Regionu Środkowo-Wschodniego w Lublinie – Lublin, 13 grudnia. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Rodzinne spotkania z historią” – we współpracy z Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w związku z obchodami Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych zorganizowano stanowisko edukacyjne dla dorosłych związane z historią podziemia antykomunistycznego, możliwość wykonania okolicznościowych odznak i magnesów, promocja nowego komiksu dla młodszych czytelników „Aga, Adam i Hamlet na tropie tajemnic. Dlaczego w piwnicach praskich straszy?” – Warszawa, 2 marca. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

Rotmistrz Witold Pilecki – działania przypominające rtm. Witolda Pileckiego – redaktor Tadeusz Płużański, syn współpracownika Witolda Pileckiego, zaprezentował nowy film dokumentalny *Kryptonim »Klasztor« – Dopaść Pileckiego*, reż. Jarosław Mańka, przybliżający szerzej nieznane kulisy wielowątkowej operacji wywiadu bezpieki komunistycznej o kryptonimie „Klasztor”, która doprowadziła do aresztowania rtm. Pileckiego i jego najbliższych współpracowników; poprowadził dyskusję na temat historii przedstawionej w dokumencie – Lublin, 23 marca. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Rozgrywki gier planszowych IPN – wraz z wprowadzeniem historycznym w ramach Klubu Historycznego Gier Planszowych w siedzibie Przystanku Historia IPN w Szczecinie (10 czerwca – liczba uczestników: 10; 19 sierpnia – liczba uczestników: 15; 26 sierpnia – liczba uczestników: 15); w Miejskiej Bibliotece Publicznej nr 7 w Szczecinie (25–26 czerwca). Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

Ruch Młodzieży Niezależnej – spotkanie uczniów ze świadkiem historii Romanem Błaszczakiem, byłym członkiem RMN Gorzów Wielkopolski, połączone z wernisażem wystawy „Ruch Młodzieży Niezależnej w Gorzowie Wielkopolskim” – uczniowie z Zespołu Szkół Ekonomicznych w Gorzowie Wielkopolskim (2 lutego – liczba uczestników: ok. 80); Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Gorzowie Wielkopolskim (5 marca – liczba uczestników: 30). Odpowiedzialne: OBEN Szczecin, DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

Spotkanie autorskie z Borysem Tynką – we współpracy z Koszalińską Biblioteką Publiczną spotkanie z autorem przewodnika po Czarnobylskiej Strefie Zamkniętej oraz publikacji poświęconych katastrofie czarnobylskiej – Koszalin, 7 marca. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin, DIPN w Gorzowie Wlkp.

Spotkanie dla seniorów z okazji 40. rocznicy porozumień sierpniowych – trzecie spotkanie edukacyjne poświęcone historii zrywu z 1980 r. oraz powstaniu NSZZ „Solidarność” – Lublin, 30 sierpnia – liczba uczestników: ok. 20. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Spotkanie integracyjno-patriotyczne szkół noszących imię Antoniego Hedy-Szarego – dla uczniów szkół podstawowych z siedzibą w Kowali, Radoszycach, Kunowie i Zaborowicach – 26 września. Odpowiedzialny: REN DIPN w Kielcach.

Spotkanie z Karoliną Maczek-Skillen – wizyta wnuczki gen. broni Stanisława Maczka w województwach śląskim i świętokrzyskim. Spotkania odbyły się w Przystanku Historia IPN im. gen. Janusza Gąsiorowskiego w Częstochowie, IV Liceum Ogólnokształcącym im. gen. Stanisława Maczka

w Katowicach, uczestnicy mieli okazję poznać mniej znane fakty z życia generała (Częstochowa, Katowice, 1–2 października, liczba uczestników: ok. 115). Kolejne spotkania odbyły się ze społecznością szkół podstawowych noszących imię gen. Stanisława Maczka w Bliżynie i Kielcach – 4 października. Odpowiedzialne: OBEN Katowice, REN DIPN w Kielcach.

Strefa edukacyjna IPN – promocja wydawnictw i gier edukacyjnych podczas pikniku zorganizowanego przez Stowarzyszenie Lokalni Patrioci z okazji 80. rocznicy bitwy pod Rząbcem – Gajówka Borowiec pod Henrykowem, 7 września. Odpowiedzialny: REN DIPN w Kielcach.

Strefa edukacyjna IPN podczas Jarmarku Jakubowego w Szczecinie – przygotowanie i obsługa strefy edukacyjnej, na której promowano najnowszą historię Polski oraz materiały edukacyjne IPN – Szczecin, 24–28 lipca. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

Strefa edukacyjna IPN podczas obchodów Święta Policji Państwowej – przygotowanie i obsługa strefy edukacyjnej przez pracowników OBEN Szczecin podczas wojewódzkich obchodów Święta Policji Państwowej na Zamku Piastowskim w Międzyrzeczu. W ramach wydarzenia przedstawiono prelekcję „Historia Policji Państwowej" – 19 lipca. Odpowiedzialni: OBEN Szczecin, DIPN w Koszalinie, DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

Strefa edukacyjna podczas 18. Europejskiej Nocy Muzeów – organizacja strefy edukacyjnej poświęconej bitwie o Monte Cassino 1944 r. oraz historii 2 Korpusu Armii Andersa; odwiedzający mogli obejrzeć mundury, nakrycia głowy, wyposażenie żołnierzy, odznaki, medale oraz listy gen. Władysława Andersa, a dla najmłodszych przygotowano strefę „Misio Wojtek" z nagrodami – Szczecin, 18 maja. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

Strefa edukacyjna podczas festynu z okazji Dnia Dziecka w Gościnie – przygotowanie i obsługa strefy edukacyjnej „Poznaj znak Polski Walczącej" w ramach festynu z okazji Dnia Dziecka – Gościno, 1 czerwca – liczba uczestników: ok. 200. Odpowiedzialna: DIPN w Koszalinie.

Strefa edukacyjna podczas obchodów 5. rocznicy powołania 14 ZBWOT w Szczecinie – przygotowanie i obsługa strefy edukacyjnej podczas uroczystych obchodów 5. rocznicy powołania 14. Zachodniopomorskiej Brygady Wojsk Obrony Terytorialnej w NETTO Arenie w Szczecinie – 31 sierpnia – liczba uczestników: ok. 500. Odpowiedzialni: OBEN Szczecin, DIPN w Koszalinie.

Strefa edukacyjna podczas Wielkopolskiego Kongresu Pamięci Narodowej w Poznaniu – przygotowanie, koordynacja i obsługa strefy edukacyjnej „Poznaj znak Polski Walczącej", zwiedzający mieli okazję zapoznać się z historią symbolu Polski Walczącej, zagrać w edukacyjne gry planszowe, układać wielkoformatowe puzzle oraz zapoznać się z wystawą – Poznań, 17–18 czerwca. Odpowiedzialni: OBEN Szczecin, DIPN w Koszalinie, DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

„Słowo w walce o odzyskanie wolności. Wanda Madlerowa – nauczyciel tajnego nauczania" – projekt przybliżający wiedzę o konspiracyjnym szkolnictwie w warunkach okupacji niemieckiej: warsztaty „Pedagog w piekle obozu – Wanda Madlerowa", projekcja filmu dokumentalnego *Indeks i karabin*, podcast historyczny poświęcony bohaterce, zwiedzanie ekspozycji poświęconej martyrologii więźniów Zamku Lubelskiego zorganizowane we współpracy z Muzeum Narodowym w Lublinie – Lublin, 22 i 23 lutego. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Stoisko edukacyjne – przy pomniku Józefa Piłsudskiego w Gdańsku z okazji rocznicy wymarszu I Kompanii Kadrowej – 4 sierpnia – liczba uczestników: ok. 120. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

Stoisko edukacyjne w Piedimonte San Germano – prezentacja materiałów edukacyjnych IPN w języku polskim, angielskim i włoskim podczas Wyjazdu Pamięci – Austria, Niemcy, Włochy, 17 maja. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

Strefa edukacyjna IPN – zapoznanie z materiałami edukacyjnymi IPN, a poprzez przygotowane gry i zabawy z historią najnowszą Polski – Turniej Klas Mundurowych zorganizowany przez Zespół Szkół w Kaliszu Pomorskim na poligonie wojskowym w Drawsku Pomorskim (18 kwietnia); święto 8 Koszalińskiego Pułku Przeciwlotniczego w Koszalinie (26 kwietnia). Odpowiedzialny: OBEN Szczecin, DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

„Symbole narodowe" – wykłady w Centrum Edukacji Historycznej Skwierzyńskiego Ośrodka Kultury w Skwierzynie (30 stycznia – liczba uczestników: ok. 40); Szkole Podstawowej w Karsku

(30 stycznia – liczba uczestników: 40). Odpowiedzialne: OBEN Szczecin, DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

„Śladami Zagłady Żydów w Lublinie" – projekt edukacyjny dla uczniów Lubelskiego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Lublinie, w związku z 82. rocznicą rozpoczęcia akcji „Reinhardt": prezentacja wystawy IPN „Aktion »Reinhardt« 1942–1943", filmu dokumentalnego *Lubelskie ślady akcji Reinhardt*; warsztaty tematyczne koncentrujące się na losach społeczności żydowskiej przed wybuchem II wojny światowej i w czasie okupacji „Oni żyli kiedyś wśród nas", test wiedzy online – Lublin, 15 marca. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Śladem przemarszu żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza" – przygotowanie mapy (wraz z wersją multimedialną) z historyczną ścieżką turystyczną, we współpracy ze Stowarzyszeniem Odkrywców Ziemi Włodawskiej, z PTTK Oddział w Chełmie i ze Stowarzyszeniem Weteranów Polskich Formacji Granicznych – Lublin, 25 września. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Święty Nieugięty" – działania edukacyjne w Muzeum Solidarności przy kościele św. Piotra Apostoła w Lublinie w związku z 40. rocznicą męczeńskiej śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki – 17–18 października. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Tadeusz Pietrzykowski »Tedi« – historia i boks w praktyce" – wykład we współpracy z 14 ZBOT WOT w Trzebiatowie o historii życia słynnego polskiego boksera Tadeusza Pietrzykowskiego, połączony w warsztatami bokserskimi – Trzebiatów, 14 kwietnia – liczba uczestników – 60. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin, DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

Turniej piłki nożnej dla młodzieży szkolnej – we współpracy OIPN Lublin, Ogniska TKKF Omega Lublin, Szkoły Podstawowej nr 52 im. Marii Konopnickiej w Lublinie w ramach obchodów 100. rocznicy powołania Korpusu Ochrony Pogranicza – Lublin, 29 września. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Turniej Szachowy – współorganizacja ze Studium Wychowania Fizycznego i Sportu KUL, Klubu Szachowego Hetman Krynka w związku ze 106. rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości. Pracownicy OBEN przedstawili zarys działalności IPN oraz zachęcili uczestników do refleksji nad polską historią – Lublin, 24 listopada. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Tydzień języka polskiego i historii" – udział w finale projektu Zespołu Szkół nr 1 w Koszalinie, rozstrzygnięto konkursy historyczne. Projekt pod patronatem IPN – Koszalin, 1 lutego. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin, DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

„Ujrzałem wówczas cała sponiewieraną Polskę… Katyńska ekspedycja Ferdynanda Goetla" – referat dla uczestników kursów Centrum Kształcenia Ustawicznego przy Oddziale Zewnętrznym w Stargardzie Aresztu Śledczego w Szczecinie – 22 kwietnia – liczba uczestników: 58. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

„Ulmowie" – projekt edukacyjny dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 27 im. Marii Montessori w Lublinie poświęcony rodzinie Ulmów w związku z uroczystościami wprowadzenia relikwii do parafii Matki Bożej Królowej w Lublinie; warsztaty tematyczne „Fotografia życia rodziny Ulmów", projekcja filmu dokumentalnego *Ulmowie. Błogosławiona rodzina*, immersyjna etiuda filmowa IPN *Świadectwo poMOCY* – 19 marca. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Uroczystości 100. rocznicy powołania Korpusu Ochrony Pogranicza – działania edukacyjne w formie pikniku historycznego przygotowane przez pracownicy OBEN w ramach centralnych uroczystości w Wytycznie – 23 października. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Uroczystości pogrzebowe por. Aleksandra Kaczorowskiego, uczestnika powstania Warszawskiego – reprezentacja OIPN Szczecin podczas uroczystości pogrzebowych por. Aleksandra Kaczorowskiego, uczestnika powstania warszawskiego – Sianów, 23 sierpnia. Odpowiedzialni: OBEN Szczecin, DIPN w Koszalinie.

Uroczystości z okazji Dnia Flagi we Wrocławiu – obchody połączone z prelekcją Kamilli Jasińskiej o historii pierwszej polskiej flagi w powojennym Wrocławiu – Wrocław, 2 maja – liczba uczestników: kilkaset. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

Uroczysty apel z okazji nadania imienia Niedźwiedzia Wojtka Szkole Podstawowej w Ulimiu – wydarzenie połączono z wręczeniem nagród uczestnikom konkursu plastycznego dotyczącego historii misia Wojtka – Szczecin, 10 czerwca. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

„W służbie Ojczyźnie – Wanda Gertz i Elżbieta Zawacka" – wykład dla pracowników Ośrodka Zamiejscowego Centralnego Wojskowego Centrum Rekrutacji w Kielcach – 16 września – liczba uczestników: 50. Odpowiedzialny: REN DIPN w Kielcach.

„Warto było" – informacje na temat działań podejmowanych przez OIPN Szczecin – prezentacja podczas konferencji naukowej zorganizowanej w Gorzowie Wielkopolskim przez Archiwum Państwowe w ramach obchodów rocznicy porozumień sierpniowych – 30 sierpnia. Odpowiedzialni: OBEN Szczecin, DIPN Gorzów Wielkopolski.

„Wielka ucieczka na północ" – we współpracy z Honorowym Konsulem Wielkiej Brytanii odbył się pokaz filmu *Wielka ucieczka na północ*, reż. Andrzej Fadera, z okazji 80. rocznicy ucieczki jeńców ze Stalagu Luft III Sagan. Pokazowi towarzyszył wykład wygłoszony przez pracownika OBEN Poznań – Poznań, 11 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Wielkie Harce Majowe Skautów Europy" – gra terenowa z motywem przewodnim powstania warszawskiego – Wrocław, 4 maja – liczba uczestników: ok. 1 tys. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

Wojewódzkie uroczystości z okazji 82. rocznicy przemianowania Związku Walki Zbrojnej na Armię Krajową – przed pomnikiem Armii Krajowej „Jodła" na skwerze Stefana Żeromskiego odbyły się uroczystości (14 lutego) zorganizowane przez DIPN w Kielcach z udziałem kombatantów, przedstawicieli władz, wojska, organizacji pozarządowych oraz młodzieży szkolnej, projekcja filmu dokumentalnego *Armia Krajowa – armia inna niż wszystkie* w Centrum Edukacyjnym IPN Przystanek Historia w Kielcach (14 lutego), internetowy konkurs wiedzy o Armii Krajowej (14–16 lutego). Odpowiedzialny: REN DIPN w Kielcach.

„Wolontariat w obiektywie" – konkurs edukacyjny w Dzielnicowym Ośrodku Kultury Ursynów w Warszawie; na zakończenie konkursu pracownik IPN wygłosił wykład „Powstańcze Anioły" – Warszawa, 5 grudnia – liczba uczestników: 27. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

„Wrocławski Znicz Pamięci dla rtm. Witolda Pileckiego" – udział w ogólnopolskiej akcji upamiętniającej rtm. Witolda Pileckiego – Wrocław, 25 maja – liczba uczestników: ok. 300. Odpowiedzialne: OBEN Wrocław.

„Wrzesień 1939 w Lublinie" – prelekcje: „Niemieckie bombardowanie Lublina we wrześniu 1939 r."; „Powietrzna Brygada pościgowa w obronie Lublina i Lubelszczyzny we wrześniu 1939"; „Bombardowanie Ratusza i jego skutki 9 września 1939 r." podczas sesja popularnonaukowej oraz prezentacja aplikacji mobilnej Lublin '39 – Lublin, 9 września. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Wybory 4 czerwca 1989 r. – demokracja po gorzowsku" – udział w poświęconej wydarzeniom związanym z wyborami z 4 czerwca 1989 r. konferencji w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Gorzowie Wielkopolskim – Gorzów Wielkopolski, 12 czerwca. Odpowiedzialni: OBEN Szczecin, DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

Wybraniec Bogów – projekcja filmu w ramach obchodów 84. rocznicy zbrodni zatyńskiej i wręczenia medali „Republicae Memoriae Meritum" – Rzeszów, 22 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

Wyjazd edukacyjny dla młodzieży szkolnej do Warszawy – wycieczka edukacyjna połączona ze zwiedzaniem Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL oraz Centralnego Przystanku Historia IPN im. Prezydenta Lech Kaczyńskiego w Warszawie – 10 czerwca – liczba uczestników: ok. 40. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Wykłady tematyczne o Polskim Państwie Podziemnym – w Zespole Szkół im. Marii Skłodowskiej-Curie w Kostrzynie nad Odrą (22 maja – liczba uczestników: ok. 40); Zespole Szkół Samorządowych w Witnicy (23 maja – liczba uczestników: ok. 30). Odpowiedzialni: OBEN Szczecin, DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

„Z Kielecczyzny na Westerplatte" – wykład inauguracyjny podczas uroczystości rozpoczęcia roku szkolnego w Zespole Szkół Leśnych im. Romana Gesinga – Zagnańsk, 2 września. Odpowiedzialny: REN DIPN w Kielcach.

„Z nauką za pan brat '24" – udział pracowników OBEN Lublin w działaniach edukacyjnych podczas Naukowego Pikniku Rodzinnego na terenie Kampusu Politechniki Lubelskiej – 1 września. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

„Zagłada i Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej” – wykład dla uczniów Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Gorzowie Wielkopolskim – 29 stycznia – liczba uczestników: ok. 35. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin, DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

Zajęcia edukacyjne i projekcja VR „Kartka z powstania” – zajęcia edukacyjne połączone z pokazem filmu VR, zorganizowane przez OBEN Warszawa podczas obchodów miejskich w Otwocku – 1 sierpnia. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

Zajęcia edukacyjne z okazji Święta Wojska Polskiego – spotkanie z żołnierzami 2 Lubelskiej Brygady Obrony Terytorialnej im. mjr. Hieronima Dekutowskiego „Zapory”; prezentacja materiałów edukacyjnych, w tym przewodników oraz aplikacji mobilnej ActionTrack – Lublin, 14 sierpnia – liczba uczestników: 10. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

Zajęcia dla dzieci żołnierzy z 16 Dywizji Zmechanizowanej – zapoznanie dzieci z grami planszowymi IPN: „Miś Wojtek”, „Bitwa warszawska”, „Zwierzęca Brygada” i „Twórcy niepodległości” – Olsztyn, 24 stycznia. Odpowiedzialna: DIPN w Olsztynie.

„Zbrodnia katyńska” – wykład dla uczniów Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 16 w Gorzowie Wielkopolskim połączony ze spotkaniem z przedstawicielami Stowarzyszenia Gorzowskiej Rodziny Katyńskiej – Gorzów Wielkopolski, 20 czerwca – liczba uczestników: 50. Odpowiedzialni: OBEN Szczecin, DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

„Zbrodnia wielkopolska 1939 r. Operacja »Tannenberg« w Kostrzynie” – wykład Tomasza Cieślaka w Bibliotece im. Kazimiery Iłłakowiczównej w Kostrzynie – 18 października. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

„Zimna wojna w kosmosie” – wykład w ramach ogólnopolskiej inicjatywy Noc Bibliotek – Koszalin, 26 kwietnia. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin, DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

„Żołnierze Wyklęci – polskie podziemie antykomunistyczne po II wojnie światowej” – wykład dla uczniów Szkoły Podstawowej w Karsku – 11 stycznia – liczba uczestników: ok. 30. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin, DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

„Żołnierze Wyklęci” – wykład w siedzibie Regionalnej Izby Obrachunkowej w Witnicy – 6 marca – liczba uczestników: 20. Odpowiedzialne: OBEN Szczecin, DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

„Życie codzienne dziecka w okupowanej Wielkopolsce (1939–1945)” – referat dr Katarzyny Florczyk podczas VIII Ogólnopolskiej Konferencji Archiwistów i Historyków „*Educare necesse est…* – życie codzienne w dokumencie, historiografii i dydaktyce od średniowiecza do końca XX w.” (Warszawa, 24–25 września). Organizatorzy: Archiwum Państwowe w Warszawie, Archiwum Główne Akt Dawnych, AIPN, Wydział Historii Uniwersytetu Warszawskiego, Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie. Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

2.9. Kluby Historyczne im. gen. Stefana Roweckiego „Grota”

W krakowskim Klubie Historycznym im. gen. Stefana Roweckiego „Grota” mieszczącym się w krakowskim Przystanku Historia IPN zorganizowano wykłady: dr. Pawła Należniaka „Zbrodnia ludobójstwa popełniona w Hucie Pieniackiej” (28 lutego); Michała Masłowskiego „»Burza« w Obwodzie Olkusz AK, kryptonim »Srebro«” (5 czerwca); Huberta Bojarskiego „Warszawskie dzieci? – Nie tylko…” (2 października). Odbyła się też prezentacja filmu dokumentalnego *Droga krzyżowa Janosa Esterhazyego* połączona ze spotkaniem z reżyserem filmu Arturem Janickim oraz konsulem generalnym Węgier w Krakowie dr. Tiborem Gerencsérem (27 marca). Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

2.10. Krajowe Centra Edukacyjne IPN i Przystanki Historia

BIAŁYSTOK

W ramach Przystanku Historia IPN w Białymstoku w Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego odbyły się wykłady: Magdaleny Dzienis-Todorczuk (OBEN Białystok) „Powroty polskich dzieci – sierot z ZSRS do Polski w 1946 r.” (27 lutego) oraz Marka Gajewskiego „Kresowy Generał i Tata

Ryś – szkic biograficzny generała brygady Nikodema Sulika" (28 maja); promocje publikacji: Pawła Kornackiego *Nie tylko Ulmowie. Historie o Polakach ratujących Żydów na Podlasiu* (27 marca); *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989*, t. 5, red. J. Olaszek *et al.*, (15 kwietnia); spotkanie z dr Ewą Kowalską (BPiI IPN) i dr Ewą Dulną-Rak (WIPN) „Archiwum dr. Jana Robla – nowe ustalenia" (23 kwietnia). Odpowiedzialne: OBEN Białystok; dyskusja panelowa „Wybory 4 czerwca 1989 r. w Polsce północno-wschodniej" z udziałem dr. Marka Kietlińskiego (AP w Białymstoku), dr. Jarosława Schabieńskiego (CEN w Suwałkach), dr. hab. Krzysztofa Sychowicza (OBBH Białymstok) oraz moderatorem Marcinem Markiewiczem (OBBH Białystok) – 4 czerwca; spotkanie z dr Ewą Kowalską (BPiI) oraz dr. Łukaszem Szleszkowskim (Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu) „Polskie syberyjskie szlaki. Represje i walka o przetrwanie na Wschodzie" – 29 października; promocja publikacji IPN Bartosza Bajkowa i Diany Maksimiuk *Los człowieka*, t. 1: *Znad Berezyny nad La Platę (1900–1955)* – 19 listopada. Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

W Przystanku Historia IPN w Ełku w Oratorium św. Jana Bosko w Ełku odbył się wykład Jacka Rutkowskiego „Od śniegów Sybiru po Monte Cassino – historia bohatera spod Monte Cassino" (14 czerwca). Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

Na spotkaniu Przystanku Historia IPN w Hajnówce w Publicznej Bibliotece Miejskiej w Hajnówce wykłady wygłosiły Magdalena Dzienis-Todorczuk „Deportacje obywateli polskich w głąb ZSRS w latach 1940–1941" (9 lutego), Teresa Mlejnak-Dylewska „Zbrodnia katyńska 1940. Zagłada polskich elit" (17 kwietnia), Teresa Mlejnek-Dylewska „Przymusowe roboty w III Rzeszy" (23 października). Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

Na spotkaniu Przystanku Historia IPN w Łomży w Hali Kultury wygłosili wykłady: Magdalena Dzienis-Todorczuk „Repatriacja polskich sierot z ZSRS w 1946 r." (8 lutego); prof. Krzysztof Sychowicz „W akcji. Żołnierze podziemia antykomunistycznego na Ziemi Łomżyńskiej" (4 marca; także tego samego dnia w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Kupiskach); Teresa Mlejnek-Dylewska „Zbrodnia katyńska 1940. Zagłada polskich elit" wygłosiła w Szkole Podstawowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Wygodzie (12 kwietnia). Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

W Przystanku Historia IPN w Siemiatyczach w Siemiatyckim Ośrodku Kultury: Waldemar Tyszuk (OBBH Białystok) wygłosił wykład „Ancona – Monte Cassino – Bolonia. Z dziejów 2. Korpusu Polskiego we Włoszech" (28 maja); dr Dariusz Zdziech – wykład poświęcony historii dzieci polskich ewakuowanych z ZSRS, które znalazły schronienie w Nowej Zelandii; zaprezentowano wystawę „Kiedyś byliśmy uchodźcami" i film w reż. Marka Lechowicza *Wygrać z przeznaczeniem* (5 czerwca); pokaz filmu dokumentalnego *Mulier fortis. Kobieta mężna*, przedstawiającego życiorys słynnej powieściopisarki Zofii Kossak, spotkanie z pracownikami OIPN Katowice Angeliką Blindą i Eweliną Małachowską oraz wystawa poświęcona bohaterce (25 kwietnia). Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

W Przystanku Historia IPN w Sokółce w Powiatowym Domu Kultury w Sokółce odbyły się wykłady: Pawła Nowika „80. rocznica operacji »Ostra Brama«. Poszukiwania żołnierzy Armii Krajowej poległych pod Krawczunami" (12 marca); dr Diany Maksimiuk „Niepodległa Sokółka – 1919 r." (23 kwietnia); Katarzyny Sokół (OBL Białystok) i Jarosława Wasilewskiego (OBBH Białystok) „Granica północno-wschodniej Polski w latach 1944–1948 na terenie Sokólszczyzny" (23 maja); Stanisława Płużańskiego: wstęp do filmu *Kryptonim „Klasztor" – dopaść Pileckiego* oraz pokaz filmu (25 czerwca), Marka Gajewskiego (OBEN Białystok) „Operacja niemeńska 1920 – decydująca bitwa wojny polsko-bolszewickiej" (24 października); Michała Ostapiuka (OBBH Białystok) „Bić bolszewika! Polsko-niemiecka „współpraca" w zwalczaniu sowieckiej partyzantki. Wileńszczyzna 1944" (25 listopada). Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

Na spotkaniu Przystanku Historia w Suwałkach w Muzeum Okręgowym w Suwałkach wykłady wygłosili: Jarosław Wasilewski (OBBH Białystok) „*День Победы ale nie zwycięstwo. Suwalszczyzna w 1945 r.*" (16 maja) oraz „O Suwałkach w Paryżu. Spór o przynależność państwową południowej Suwalszczyzny w 1919 r." (11 czerwca); Marek Gajewski (OBEN Białystok) „Operacja niemeńska 20–28 IX 1920 – decydujące zwycięstwo w wojnie z bolszewikami" (15 października); dr Krzysztof Skłodowski (Muzeum Okręgowe w Suwałkach) „Polska Organizacja Wojskowa na Suwalszczyźnie 1916–1919" (10 grudnia). Odpowiedzialne: OBEN Białystok.

GDAŃSK

W Centrum Edukacyjnym IPN Przystanek Historia w Starogardzie Gdańskim odbyły się wydarzenia poświęcone promocji literatury historycznej, m.in. promocja książki dr. Mateusza Kubickiego *Okupacja niemiecka w powiecie starogardzkim 1939–1945* – 25 października. Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

W Centrum Edukacyjnym IPN Przystanek Historia w Elblągu w Ratuszu Staromiejskim zorganizowano prelekcje poświęcone Żołnierzom Wyklętym (dla ponad 200 uczniów), gry miejskie „Śladami Grudnia '70 w Elblągu" (dla ok. 200 uczniów) oraz zajęcia w ramach projektu „Drużyna »Inki«" – 28 listopada – 6 grudnia (dla ponad 800 uczestników). Odbyły się wydarzenia poświęcone promocji literatury historycznej, dyskusja o książce *Ksiądz Jerzy Popiełuszko. Historia życia* z udziałem autora Jakuba Gołębiewskiego (18 października). Odpowiedzialne: OBEN Gdańsk.

KATOWICE

Centrum Edukacyjne IPN Przystanek Historia im. Henryka Sławika w Katowicach kontynuował działalność popularyzatorską, organizując zajęcia dydaktyczne, warsztaty, wykłady, w tym dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, związane z ofertą edukacyjną OBEN Katowice oraz spotkania z autorami publikacji historycznych. W związku z obchodami Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holocaustu dr Marek Grabski wygłosił wykład „KL Auschwitz-Birkenau – ikonografia tragedii", prof. Dariusz Rozmus zaś „Prawne i badawcze wyzwania archeologii żydowskiej". Wykładom towarzyszyła prezentacja obrazów z tzw. kolekcji oświęcimskiej, będącej w posiadaniu Libiąskiego Centrum Kultury; zorganizowano spotkania promocyjne z autorami książek i dyskusje na temat wydanych publikacji. Prezentacji monografii dr. Tomasza Kurpierza *Czas przełomu. Destalinizacja, rok 1956 i koniec odwilży w województwie stalinogrodzkim/katowickim (1953–1961)*, t. 1, *Schyłek stalinizmu i początek odwilży (1953–1955)* towarzyszyła dyskusja z udziałem dr. hab. Adama Dziuby, dr. Konrada Rokickiego i dr. Pawła Sasanki; spotkania autorskie *Niezłomna zakonnica. Siostra Izabela (Zofia Łuszczkiewicz)* z udziałem autorki dr Anny Mandreli, *Szekspir i Polska. Życie Władysława Tarnawskiego (1885–1951)* z udziałem autora dr. hab. Tomasza Pudłockiego (17 maja); *Zamki i rezydencje na Ukrainie związane z Polską* Dmytro Antioniuka (27 maja).

Zorganizowano uroczysty finał regionalnego konkursu „Dzieje polskiej nauki i techniki" (14 czerwca), zajęcia dydaktyczne dla młodzieży, w tym „Immersyjne lekcje historii", tj. zajęcia edukacyjne dla uczniów szkół średnich z wykorzystaniem gry komputerowej *Lotnicy – wojna w przestworzach*, oraz warsztaty historyczne dla uczestników projektu „Silni Polską!" z Mysłowic (18 grudnia). Ponadto w ramach cyklu „Czwartki z historią" odbył się wykład dr Zofii Kusztal i Doroty Stabik „Dolina śmierci a pomarańcze. Przemyt na międzywojennym Górnym Śląsku" (19 grudnia). Nagrywano audycje radiowe i spotkania organizowane przez inne piony oddziału IPN. Przy organizacji wydarzeń współpracowano z OBBH Katowice. W wyniku powodzi, jaka miała miejsce we wrześniu 2024 r., zaplanowane aż do połowy grudnia aktywności zostały odwołane.

W okresie sprawozdawczym w przedsięwzięciach organizowanych przez PH łącznie uczestniczyło niespełna 1500 osób. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

W Przystanku Historia IPN im. gen. Janusza Gąsiorowskiego w Częstochowie kontynuowano działalność popularyzatorską, organizując zajęcia dydaktyczne, warsztaty, wykłady i spotkania z autorami publikacji historycznych. Zorganizowano prelekcje i warsztaty edukacyjne związane z obchodami Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holocaustu. W okresie sprawozdawczym odbyło się 9 kolejnych otwartych wykładów z cyklu „II wojna światowa w regionie częstochowskim". Ponadto odbyły się wykłady: w związku 45. rocznicą pielgrzymki Jana Pawła II do Polski w 1979 r. „Władze komunistyczne wobec pobytu Jana Pawła II w Częstochowie w czasie jego I pielgrzymki do Polski", w związku z 80. rocznicą wybuchu powstania warszawskiego „Przed i po godzinie „W". Lotnicze wsparcie dla Armii Krajowej". Zorganizowano spotkanie autorskie z dr Anną Mandrelą, autorką publikacji *Niezłomna zakonnica. Siostra Izabela (Zofia Łuszczkiewicz)*; zajęcia edukacyjne „Immersyjne lekcje historii" dla uczniów szkół średnich z wykorzystaniem gry komputerowej *Lotnicy – wojna w przestworzach*;

wykłady i zajęcia edukacyjne związane z obchodami Dnia Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej; pokazy filmów dokumentalnych *Dziewięć dni, które zmieniły Polskę*, *Wiara '44* oraz *Gdy Częstochowa była stolicą... Ostatnie chwile Polskiego Państwa Podziemnego*, spotkanie *z reżyserem* Janem Grabowskim (18 grudnia); spotkanie z Karoliną Maczek-Skillen, wnuczką gen. broni Stanisława Maczka (1 października). Ważnym elementem działalności PH były zajęcia dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, związane z ofertą edukacyjną OBEN Katowice. W okresie sprawozdawczym w przedsięwzięciach organizowanych przez PH łącznie uczestniczyło ponad 1050 osób. Odpowiedzialne: OBEN Katowice.

KIELCE

W Centrum Edukacyjnym IPN Przystanek Historia w Kielcach eksponowane były wystawy: „Dekalog ks. Jerzego. Wystawa o bł. ks. Jerzym Popiełuszce", „Ignacy Jan Paderewski", „Wincenty Witos", „Ryszard Kukliński", „Samarytanie z Markowej. Ulmowie – Polacy zamordowani przez Niemców za pomoc Żydom", „»Tatusiu, kiedy wrócisz?« Polskie rodziny w latach II wojny światowej". „Monte Cassino. 80. rocznica bitwy" ze zbiorów Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie, „Oczami wroga. Wrzesień '39 w fotografii niemieckiej i sowieckiej" (wrzesień–listopad), „Stalinizm w Polsce" (październik–grudzień) oraz „Prezydenci RP na Uchodźstwie 1939–1990" (grudzień). Odbył się także pokaz filmu „Kieleckie Westerplatte" (reż. Sławomir Mazur) połączony z prelekcją edukatora (19 i 24 września). Zorganizowano także szkolenia dla uczestników IX regionalnego Turnieju Debat Historycznych IPN, regionalne przesłuchania w ramach X edycji konkursu recytatorskiego „W kręgu poezji i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück"; konferencję dla nauczycieli „Polska pomoc w obliczu Zagłady – edukacja i pamięć" oraz zaprezentowano zestaw grafik na fasadzie PH, które przedstawiały założenia i realizację akcji „Burza" w 1944 r. (12 plansz z tekstami informacyjnymi i fotografiami z działań żołnierzy AK). W zajęciach edukacyjnych od maja do sierpnia (wykładach, warsztatach, pokazach filmów) uczestniczyło łącznie około 370 osób. Ponadto miała miejsce: gra miejska „Burza 1944" dla uczniów szkół podstawowych (20 września), V wojewódzki konkurs recytatorski „»… gdy nad głowami świszczą kule« poezja i proza okresu II wojny światowej" (27 września), spotkanie z cyklu „Środa w Przystanku Historia": „Totalitaryzm po polsku? Partia, procesy i propaganda" poświęcone sowietyzacji Polski po II wojnie światowej, sposobom zarządzania krajem przez partię komunistyczną, procesom pokazowym oraz destalinizacji (6 listopada). Odpowiedzialne: REN DIPN w Kielcach.

KRAKÓW

W Centrum Edukacyjnym IPN „Przystanek Historia" w Krakowie realizowane były działania edukacyjne OBEN oraz popularnonaukowe prowadzone razem z OBBH, OBUWiM, OA i WSdSPiI. W sali wykładowej odbywały się nagrania Krakowskiej Loży Historii Współczesnej, spotkania: Klubu Historycznego im. gen. Stefana Roweckiego „Grota", „Archiwalnych Śród", dla nauczycieli oraz dyskusje na temat książek historycznych, a ponadto briefingi prasowe. Na antresoli prezentowane były zbiory Muzeum 20 Pułku Piechoty, mundury z okresu II wojny światowej i z czasów walk podziemia niepodległościowego. Eksponowano również artefakty wydobyte podczas prac poszukiwawczych w Małopolsce. Ekspozycja jest stale uzupełniana. Prezentowano także wystawę „Nekropolia polskich oficerów w Charkowie-Piatichatkach w fotografiach Andrzeja Świderskiego". Odbyła się Noc Muzeów. W roku sprawozdawczym w zajęciach, spotkaniach i prelekcjach wzięło udział ponad 2 tys. osób. Odpowiedzialne: OBEN Kraków.

LUBLIN

W Przystanku Historia w Chełmie, zlokalizowanym w Nadbużańskim Oddziale Straży Granicznej w Chełmie, odbyły się warsztaty edukacyjne pod hasłem „Ferie z IPN" przeznaczone dla dzieci i młodzieży. Młodzi uczestnicy poznali historię zwierząt, które towarzyszyły polskim żołnierzom podczas II wojny światowej, a podczas zajęć plastycznych tworzyły trójwymiarowe postacie z komiksu „Ko-

pistka Zaza" oraz przypinki z jej wizerunkiem (31 stycznia); odbyły się dwie prelekcje tematyczne pracowników OBEN Lublin poświęcone Żołnierzom Wyklętym i polskim samoobronom na Wołyniu; w zajęciach w ramach projektu „Drużyna »Inki«" w Zespole Szkół Ekonomicznych i Mundurowych w Chełmie im. gen. Władysława Andersa, wzięła w nich udział grupa ponad 200 uczniów klas licealnych (11 kwietnia); w ramach współpracy z Nadbużańskim Oddziałem Straży Granicznej w Chełmie przeprowadzono warsztaty edukacyjne dla młodzieży w ramach konferencji, pod patronatem honorowym prezydenta RP, „Obrońcy polskich granic" – w 100-lecie powołania Korpusu Ochrony Pogranicza, uczestniczyło ok. 60 licealistów z Białej Podlaskiej (kilkuosobowe grup przygotowały krótkie filmy edukacyjne dla rówieśników z wykorzystaniem materiałów ze strony kop.ipn.gov.pl. 23 maja odbyły się obchody 33. rocznicy powstania Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej w Chełmie. Wydarzeniu towarzyszył piknik historyczny dla mieszkańców Chełma. Pracownicy OIPN Lublin prowadzili stoisko edukacyjne, wśród najmłodszych powodzeniem cieszyły się kolorowanki patriotyczne, zwłaszcza te z postaciami ze „Zwierzęcej Brygady", na podstawie których powstawały kolorowe przypinki; dostępne były również publikacje IPN. W wydarzeniu wzięło udział kilkaset osób. 19 lipca we współpracy z Stowarzyszeniem Ośrodek Wspierania Rodziny w Chełmie i chełmskim Oddziałem PTTK im. Kazimierza Janczykowskiego, zorganizowano zajęcia dla seniorów oraz członków klubów rowerowych; warsztaty „Polskie umysły na szlakach 2. Korpusu Polskiego. Odyseje wolności naukowców, wynalazców, artystów", test wiedzy z wykorzystaniem smartfonów, bazujący na warsztatach, zajęcia na temat Korpusu Ochrony Pogranicza, które przybliżyły dzieje tej formacji w 100-lecie jej utworzenia – liczba uczestników: ponad 20. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

W Przystanku Historia IPN w Tomaszowie Lubelskim, zlokalizowanym w Muzeum Regionalnym im. Janusza Petera w Tomaszowie Mazowieckim, w związku z okazji 85. rocznicą wybuchu II wojny światowej przygotowano dla młodzieży z tomaszowskich szkół podstawowych i średnich otwarte lekcje historii o II wojnie światowej i bitwach tomaszowskich we wrześniu 1939 r., pokazy grup rekonstrukcyjnych, prezentację gier immersyjnych BNT, a także konkurs wiedzy oparty na wystawie elementarnej „Cichociemni" (13 września). W wydarzeniu zorganizowanym przez OBEN Lublin oraz rekonstruktorów SRH Wrzesień '39 wzięło udział ponad 300 uczniów.

Ponadto w ramach Przystanku Historia IPN w Tomaszowie Lubelskim w Szkole Podstawowej im. gen. Nikodema Sulika w Lubyczy Królewskiej uczniowie obejrzeli etiudy filmowe IPN z cyklu „Żołnierze Niezłomni", wysłuchali wykładu edukacyjnego o polskim podziemiu oraz zapoznali się z dwiema najnowszymi wystawami elementarnymi przygotowanymi przez OIPN Lublin: „Podziemie niepodległościowe na Lubelszczyźnie po 1944 r." oraz „Hieronim Dekutowski »Zapora«" (9 kwietnia). Z kolei w Zespole Szkół Techniczno-Motoryzacyjnych im. Jarosława Dąbrowskiego w Tomaszowie Lubelskim przy współpracy z Muzeum Regionalnym im. dr. Janusza Petera przeprowadzono zajęcia w ramach projektu „Drużyna »Inki«" (9 kwietnia). Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

W Przystanku Historia IPN w Zamościu, zlokalizowanym w Muzeum Fortyfikacji i Broni „Arsenał", przygotowano dla dzieci i młodzieży z Zamościa bezpłatne działania edukacyjne, m.in. gry podwórkowe z PRL-u, warsztaty edukacyjne „Zwierzęca Brygada". Uczniowie z Zespołu Szkół Ponadpodstawowych nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi im. Dzieci Zamojszczyzny w Zamościu wzięli udział w projekcie edukacyjnym „Drużyna »Inki«", a finaliści XIII edycji Wojewódzkiego Konkursu Historycznego „Dzieci Zamojszczyzny. Harcerka Grażynka" – w warsztatach edukacyjnych poświęconych najmłodszym ofiarom akcji wysiedleńczo-kolonizacyjnej na Zamojszczyźnie w czasie II wojny światowej. 24 maja odbyły się adresowane do młodzieży warsztaty przybliżające historię Zamościa w okresie okupacji niemieckiej 1939–1944 oraz sylwetki osób (Stefana Sendłaka oraz Kazimiery i Jana Wodyków) zaangażowanych w akcję ratowania żydowskiej społeczności miasta – w wydarzeniu wzięło udział ok. 50 osób. 24 lipca zorganizowano spotkanie edukacyjne dla dzieci i młodzieży „Wakacje z IPN" przybliżające uczestnikom historię zmagań Polaków w wojnie polsko-bolszewickiej poprzez losy niezwykłej niedźwiedzicy Baśki Murmańskiej; „detektywistycze śledztwo", by odkryć historię rówieśnika, którego dzieciństwo przypadło na czas powstania warszawskiego. W wydarzeniu wzięło udział ok. 50 osób. Odpowiedzialne: OBEN Lublin.

ŁÓDŹ

10 września zainaugurował działalność Przystanek Historia im. ppłk. Wacława Lipińskiego w Łodzi; odbyły się liczne wydarzenia edukacyjne i szkoleniowe. W Szkole Podstawowej nr 2 w Wieluniu (15 października) przeprowadzono warsztaty edukacyjne „Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie", zajęcia edukacyjne dla młodzieży na temat ofiar Intelligenzaktion (21 października) w kontekście poszukiwań archeologicznych na poligonie wojskowym na Brusie w Łodzi w ramach akcji „Zapal Znicz Pamięci" koordynowanej przez OBEN Poznań; pracownicy Muzeum Dzieci Polskich przeszli szkolenie z gier edukacyjnych IPN oraz technologii VR, ze szczególnym uwzględnieniem Świadectwo *poMOCY* – etiudy o losach rodziny Ulmów (23 października); zorganizowano trzy przedstawienia (12 listopada) *Miś Wojtek* dla dzieci z łódzkich przedszkoli (wzięło udział 125 uczestników); przeprowadzono warsztat dla Koła Przewodników Miejskich PTTK (13 listopada) na temat działań edukacyjnych IPN w Łodzi i regionie; 20 warsztatów edukacyjnych „Drużyna »Inki«" (25–29 listopada – dla 410 uczestników); zorganizowano warsztaty edukacyjne, gry planszowe i zajęcia VR dla studentów historii sztuki z Uniwersytetu Łódzkiego (3 grudnia); nauczyciele wzięli udział w warsztatach poświęconych grze edukacyjnej „Polskie Siły Zbrojne 1939–1945" (4 grudnia); w Zespole Szkół nr 2 w Kutnie odbyły się warsztaty edukacyjne „Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie" (11 grudnia); warsztaty w ramach ogólnopolskiego konkursu „Silni Polską!" (5–19 grudnia). Odpowiedzialne: OBEN Łódź.

OLSZTYN

Przystanek Historia IPN w Olsztynie we współpracy z Archiwum Państwowym w Olsztynie zorganizował panel dyskusyjny dotyczący planów i przygotowań do powstania powszechnego KG ZWZ/AK i sztabu Naczelnego Wodza oraz poruszono też tematykę dotyczącą akcji „Burza" (jej założeń, realizacji i konsekwencjach) z udziałem dr. hab. Karola Sacewicza, dr. Waldemara Brendy. W PH miała też miejsce promocja książki dr. Krzysztofa Kierskiego (DIPN Olsztyn) *Relacje rządców diecezji warmińskiej z władzami komunistycznymi Polski w latach 1945–1989* zorganizowana we współpracy z Książnicą Polską w Olsztynie. Odpowiedzialna: DIPN w Olsztynie.

POZNAŃ

Przystanek Historia IPN w Lesznie zorganizował w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Stanisława Grochowiaka w Lesznie spotkania: zajęcia dla uczniów klas I–IV „Zwierzęca Brygada", w czasie których uczniowie mogli poznać niezwykłe przygody zwierząt, które towarzyszyły polskim żołnierzom w czasie II wojny światowej (18 stycznia); wykład o Leonie Prauzińskim, artyście, malarzu, powstańcu wielkopolskim, który uwiecznił na obrazach sceny batalistyczne z powstania wielkopolskiego, wraz z elementarną wystawą biograficzną o Leonie Prauzińskim przygotowaną przez Marcina Podemskiego z OBEN Poznań (28 lutego); z okazji Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką odbył się wykład o Antoninie i Janie Żabińskich „Zoo azylem dla ludzi – niezwykła historia rodziny Żabińskich" – uczniowie szkół ponadpodstawowych wysłuchali historii o ratowaniu ludzkiego życia podczas II wojny światowej przez rodzinę Żabińskich w warszawskim ogrodzie zoologicznym, którego dyrektorem był Jan Żabiński (4 kwietnia); w ramach obchodów Dnia Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej zaprezentowano filmu *Wybraniec Bogów* ukazujący losy wybitnego polskiego matematyka, Józefa Marcinkiewicza, zamordowanego w zbrodni katyńskiej. Prelekcję o zbrodni katyńskiej wygłosił Witold Sobócki (12 kwietnia); wykłady podczas konferencji popularnonaukowej „Zbrodnia wielkopolska 1939", które przybliżyły temat egzekucji przeprowadzonych przez niemieckie formacje policyjne i SS w lasach Palędzia i Dąbrówki oraz konferencje poświęcone zbrodniom niemieckim dokonanym w latach 1939–1940 w lasach Palędzia i Dąbrówki (11 września). Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

W Centrum Edukacyjnym IPN Przystanek Historia w Poznaniu odbyły się dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 51, Zespołu Szkół Specjalnych nr 102 zajęcia „Polacy w bitwie o Monte Cassino" przybliżające rolę Polaków w walkach na froncie włoskim, w tym informacje o formowaniu Armii Andersa w Związku Radzieckim, wojennej odysei żołnierzy 2. Korpusu Polskiego i ich udziale w bitwie o Monte Cassino oraz skomplikowanych losach żołnierzy gen. Andersa w trakcie II wojny światowej i po

jej zakończeniu (3 czerwca – uczestniczyło ok. 40 osób); wykłady podczas ogólnopolskiej konferencji naukowej „Eksterminacja obywateli polskich na terenie Wartheland w latach 1939–1945" przybliżające informacje na temat przebiegu egzekucji, roli niemieckich formacji policyjnych oraz działań mających na celu zatarcie śladów zbrodni (5 listopada). Odpowiedzialne: OBEN Poznań.

RADOM

W Przystanku Historia w Izbie Pamięci ks. Romana Kotlarza w Pelagowie-Trablicach – projekt edukacyjny „Historyczne zmagania. Wokół Czerwca' 76 i ks. Romana Kotlarza" (14 czerwca. Licznie zgromadzone dzieci i młodzież uczestniczyli w wielu aktywnościach historyczno-sportowych, zabawach ruchowych na świeżym powietrzu, mieli możliwość m.in. zwiedzić izbę pamięci ks. Romana Kotlarza, rozwiązywać quizy, własnoręcznie wykonać nieśmiertelnik. Z przedsięwzięcia skorzystało ponad 40 uczniów z powiatu radomskiego. W dniach 15–19 lipca odbyły się wakacje z IPN pod hasłem „W poszukiwaniu duchów przeszłości". Dzieci w wieku 7–11 lat zapoznały się m.in. z historią „Zwierzęcej Brygady", brały udział w warsztat twórczych, własnoręcznie wykonywały koszulki oraz przypinki, uczestniczyły w wycieczkach m.in. do Muzeum Historii Radomia. W tygodniowym wydarzeniu brało udział 25 osób. 24 września dr Krzysztof Busse (DIPN w Radomiu) wygłosił wykład dla księży przewodników pielgrzymek z całej Polski. Wykład połączony był z przejazdem edukacyjnym po miejscach pamięci w Pelagowie, Radomiu i Starej Błotnicy. Odpowiedzialne: DIPN w Radomiu.

RZESZÓW

Przystanek Historia Stalowa Wola – zorganizowanie i przeprowadzenie zajęć „Drużyna »Inki«", podczas których uczniowie z stalowowolskich szkół zapoznali się z historią Danuty Siedzikówny „Inki" i zasadami udzielania pierwszej pomocy. Udział wzięło ok. 550 uczniów – 6–7 czerwca, 5–6 listopada. Odpowiedzialne: OBEN Rzeszów.

SZCZECIN

W Przystanku Historia IPN w Szczecinie odbyły się moderowane panele dyskusyjne: „Historia fabryki benzyny syntetycznej w Policach w okresie III Rzeszy" (Rafał Semołonik –11 stycznia); „Wojsko Polskie 1981 roku" (Paweł Benken – 25 stycznia); „Witold Pilecki – bohater na nasze czasy" (Jarosław Palicki – 22 lutego); „Oflag II C Woldenberg – inaczej niż w Katyniu. Między dramatyczną przeszłością i nowoczesnym miejscem pamięci" (Jarosław Palicki – 8 marca); „Sport. Patriotyzm. Historia" (Sebastian Kaniewski – 14 marca); „Chojna. Filia KL Ravensbrück" (Sebastian Kaniewski – 11 kwietnia); „Flotylla Pińska" (Paweł Benken – 25 kwietnia); „2 Korpus Polski i bitwa o Monte Cassino" (Paweł Benken – 9 maja); „Zapomniane dzieci robotnic przymusowych" (Aneta Barcik – 23 maja); „Historia filmów rysunkowych dla dzieci w PRL. Kooperacja z Wytwórnią Hanna-Barbera" (Jakub Wojewoda – 13 czerwca); „Bunt młodych. Poznański Czerwiec" (Jakub Wojewoda – 27 czerwca); „Mieczysław Lisowski – z Polską w sercu" (Sebastian Kaniewski – 5 września); „Transformacja po polsku – perspektywa 35 lat" (Michał Siedziako – 12 września); Hardcore PRL" (Jakub Wojewoda – 26 września); „Bitwa pod Lenino" (Paweł Benken –10 października); Wokół procesu toruńskiego ks. Jerzego Popiełuszki" (Zbigniew Stanuch – 24 października); „Podgrodzie – kuźnia homo-sovieticusa w PRL. Dziecięce miasteczko na wzór sowieckiego obozu Artek" (Sebastian Kaniewski – 14 listopada); „Banknoty opozycji antykomunistycznej z lat 80-tych XX wieku" (Iwona Gacparska – 12 grudnia). Odpowiedzialne: OBEN Szczecin.

Przystanek Historia IPN w Gorzowie Wielkopolskim zorganizował panele dyskusyjne, które były moderowane przez Jarosława Palickiego: „Arthur Greiser – modelowy gauleiter ziem wcielonych do Rzeszy" (23 stycznia); „Witold Pilecki – bohater na nasze czasy" (21 lutego); „Dzieje Samodzielnej Brygady Spadochronowej w trakcie II wojny światowej" (27 lutego); „Wilhelm Stuckart – morderca zza biurka" (26 marca); „Administracja partyjno-państwowa i Kościół na ziemi lubuskiej w obliczu milenijnej rywalizacji" (12 kwietnia); „Czarnobyl i propaganda" (21 maja); „Fort VII i obóz w Żabikowie – miejsca martyrologii Wielkopolan" (2 października); „Ludwik Kalkstein – agent Gestapo w wywiadzie AK" (23 października); „W nim była wolność. 40. rocznica zamordowania ks. Jerzego Popiełuszki"

(13 listopada); „Stan wojenny w województwie gorzowskim. Nieco inaczej" (11 grudnia). Odpowiedzialne: OBEN Szczecin, DIPN w Gorzowie Wielkopolskim.

Przystanek Historia IPN w Koszalinie poprowadził panele dyskusyjne które były moderowane: „Stalag Luft IV Gross Tychow" (Jarosław Jagiełowicz – 25 stycznia); „Ziemia Gryfa – historie małej Ojczyzny" (Rafał Semołonik – 23 lutego); „Powstańcy warszawscy – historie ich życia" (Rafał Semołonik – 28 marca); „Elektrownia Żarnowiec – historia protestów społecznych w PRL przeciwko energetyce jądrowej" (Jarosław Jagiełowicz – 18 kwietnia); „Historia filmów rysunkowych dla dzieci w PRL. Kooperacja z Wytwórnią Hanna-Barbera" (Rafał Semołonik – 16 maja); „Heinrich Himmler – konstruktor machiny zagłady Trzeciej Rzeszy" (Rafał Semołonik – 6 czerwca); Wrzesień 1939 – samotna walka Polski przeciwko dwojgu najeźdźcom" (Rafał Semołonik – 19 września); „Nieprawdopodobna wręcz improwizacja. O udziale Polaków w Międzynarodowej Komisji Nadzoru i Kontroli w Wietnamie" (Paweł Benken –17 października); „Ludwik Kalkstein – agent Gestapo w wywiadzie AK" (Rafał Semołonik – 28 listopada); „Co w ziemi piszczy" (Jarosław Jagiełowicz – 12 grudnia). Odpowiedzialne: OBEN Szczecin, DIPN w Koszalinie.

Ponadto panele dyskusyjne w ramach Przystanku Historia IPN w Koszalinie zorganizowano w Brojcach „Historia zatrzymana w kadrze" (Rafał Semołonik 29 lutego), Kaliszu Pomorskim „Kalisz Pomorski filia KL Ravensbrück" (Rafał Semołonik 13 marca), Kołobrzegu „Radzieckie bazy amunicji jądrowej" (Rafał Semołonik, 23 maja). Odpowiedzialne: OBEN Szczecin, DIPN w Koszalinie.

WARSZAWA

OBEN w Warszawie prowadzi terenowe Przystanki Historia w Bibliotece Publicznej Gminy Grodzisk Mazowiecki i w Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce.

W Grodzisku Mazowieckim realizowany był cykl warsztatów dla uczniów szkół ponadpodstawowych „Młodzież Wyklęta" przybliżający historię ich rówieśników, którzy dorastali w latach 1944–1956 – okresie najbardziej krwawego terroru komunistycznego w Polsce. W związku z Narodowym Dniem Pamięci Polaków Ratujących Żydów pod Okupacją Niemiecką odbyła się projekcja filmu *Historia jednej zbrodni* oraz zajęcia dla uczniów ZSTiL nr 2. W 81. rocznicę wybuchu powstania w getcie warszawskim otwarto wystawę „Prosimy Cię, Boże, o walkę krwawą…", przygotowaną przez OIPN Warszawa, połączoną z wykładem dla młodzieży. Warsztaty upamiętniające 80. rocznicę walk o Monte Cassino z autorami komiksu IPN – Krzysztofem Wyrzykowskim i Michałem Konarskim, podczas których zaprezentowany został najnowszy komiks *Monte Cassino 1944. Bitwa dziesięciu armii*. Grodzisk Mazowiecki – 15 maja. Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

Działania w ramach Przystanku Historia w Ostrołęce koncentrowały się na pokazach filmów i zajęciach edukacyjnych. W ramach comiesięcznych spotkań odbyły się pokazy filmów: *Sumienie Hioba, rzecz o ks. Bolesławie Stefańskim*, któremu towarzyszyła dyskusja z udziałem reżysera Piotra Zarębskiego i dr. Tomasza Łabuszewskiego, oraz *Kobiety wyklęte. Represje komunistycznego aparatu bezpieczeństwa wobec kobiet – działaczek podziemia niepodległościowego* z dyskusją z udziałem reżysera Jacka Persa (pracownika OBEN Warszawa). We współpracy z muzeum odbyły się też zajęcia edukacyjne „Śledztwo katyńskie". Odpowiedzialne: OBEN Warszawa.

WROCŁAW

OBEN Wrocław prowadzi działalność edukacyjną w kilku Przystankach Historia na Dolnym Śląsku, organizując warsztaty, wykłady i wydarzenia historyczne skierowane do uczniów, nauczycieli i pasjonatów historii. Działania te obejmują szeroki wachlarz tematów, od II wojny światowej po historię powojennej Polski, a także zagadnienia związane z ruchem niepodległościowym i totalitaryzmem. Dzięki szerokiej ofercie edukacyjnej Przystanki Historia na Dolnym Śląsku to miejsca cieszące się dużym zainteresowaniem i były okazją do odkrywania historii w inspirujący sposób.

W Centrum Edukacyjnym IPN Przystanek Historia im. Kornela Morawieckiego we Wrocławiu odbyło się wiele wydarzeń edukacyjnych. W tym na przykład w marcu: dzieci uczestniczyły w zajęciach opartych na grze „Miś Wojtek", poznając losy niezwykłego niedźwiedzia-żołnierza (22 stycznia); mło-

dzież w zajęciach poświęconych utworzeniu armii gen. Władysława Andersa oraz ewakuacji ludności cywilnej ze ZSRS (29 lutego); w warsztatach drukarskich, podczas których uczestnicy poznali techniki podziemnego drukarstwa z czasów PRL (19–20 marca); nauczyciele w szkoleniu „Powstańcza Warszawa a wojenny Wrocław", przybliżającym losy stolicy i Dolnego Śląska w czasie wojny (24 marca). Kwiecień upłynął pod znakiem debat oksfordzkich (9 i 10 kwietnia) odbyło się szkolenie przygotowujące uczniów do turnieju; i warsztatów „Przejęcie władzy przez komunistów" (15 kwietnia). W maju odbywały się: zajęcia edukacyjne dla najmłodszych, dzieci uczestniczyły w zajęciach o symbolach narodowych (7, 14 i 28 maja), prelekcja i turniej gry „Miś Wojtek" (16 maja) oraz szkolenia dotyczące historii powstania warszawskiego i sytuacji Wrocławia podczas II wojny światowej dla przewodników miejskich (15 i 22 maja). W czerwcu nauczyciele wzięli udział w warsztatach połączonych z otwarciem wystawy „Halina Konopacka" oraz wysłuchali wykładu „Ku sportowej wolności – sportsmenki w okresie międzywojnia" (10 czerwca). W październiku odbyła się prelekcja poświęcona rocznicy zbrojnego buntu więźniów niemieckiego obozu zagłady w Sobiborze (17 października) oraz spotkanie autorskie poświęcone książce *Niezłomni z Osobowic* (28 października). W listopadzie odbyły się spektakle *Historia Wiktorii i Franka* (4 i 13 listopada) oraz wykład o Getcie Warszawskim (18 listopada). Rok 2024 zamknęło szkolenie „Grywalizacja w edukacji historycznej" (6–10 grudnia).

Przystanek Historia w Brzegu był miejscem licznych warsztatów i spektakli edukacyjnych. W tym na szczególną uwagę zasługują: warsztaty „Odyseja Wolności", opowiadające o polskich uchodźcach w Indiach (13 i 23 maja); „Pierwszy transport do Auschwitz" w ramach Międzynarodowego Dnia Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych i Zagłady (14 czerwca); spektakle *Historia Wiktorii i Franka* (4 spektakle – 3 października), *Historia misia Wojtka* (3 spektakle – 23 października); wykład „Ojcowie Niepodległości", ukazujący drogę Polski do wolności (22 listopada).

W Przystanku Historia IPN im. ks. Jerzego Popiełuszki w Domu Słowa w Legnicy – zajęcia edukacyjne „Miś Wojtek" dla Zespołu Szkół Muzycznych (25 marca); 4 spektakle *Historia Wiktorii i Franka* (2 października); prelekcja poświęcona II wojnie światowej (30 października); zajęcia o polityce zagranicznej II RP (26 listopada); wykład „Stan wojenny" (16 grudnia).

Przystanek Historia IPN w Świdnicy w Miejskim Centrum Wspierania Inicjatyw oficjalnie rozpoczął działalność 11 września. Odbyły się dwie prelekcje poświęcone rocznicy śmierci ks. Jerzego Popiełuszki (9 października); uczestnicy zgłębiali tajniki działalności pułkownika Kuklińskiego podczas specjalnych warsztatów (7 listopada); wykład „Wiara, nadzieja i »Solidarność«. Działania Kościoła na rzecz posierpniowej odnowy życia społecznego na dolnym śląsku" i towarzyszący prelekcji pokaz filmu *13 grudnia. Internowana młodość* (3 grudnia).

Poza stałymi lokalizacjami, OBEN Wrocław organizował wydarzenia również w innych miejscowościach. W Parku Zdrojowym Cieplice (Jelenia Góra) odbył się Mobilny Przystanek Historia (30 września – 2 października). W Brzegu, Legnicy i Świdnicy wystawiano spektakl *Przygoda Franka i Wiktorii* (we wrześniu i październiku).

PRZYSTANEK HISTORIA IPN IM. JANUSZA KURTYKI W WARSZAWIE / CENTRALNY PRZYSTANEK HISTORIA IM. PREZYDENTA LECHA KACZYŃSKIEGO

Przystanek Historia IPN im. Janusza Kurtyki w Warszawie, a od 6 maja Centralny Przystanek Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego, mieszczący się przy ul. Marszałkowskiej 107 (CPH), działający do 12 sierpnia w ramach Biura Przystanków Historia IPN, a od 12 sierpnia jako samodzielne biuro, prowadzi działalność edukacyjno-popularyzatorską dla wszystkich grup wiekowych. Jest miejscem dostępnym dla osób, które interesują się historią najnowszą. Zorganizowane grupy dzieci i młodzieży mogą uczestniczyć m.in. w warsztatach edukacyjnych, grach i spacerach oraz projektach edukacyjnych, a starsi – w otwartych dla wszystkich – dyskusjach, wykładach, promocjach książek i pokazach filmów. Działalność edukacyjna w ramach BPH jest prowadzona również przez Samodzielną Sekcję Planowania i Realizacji Projektów, w ramach której są realizowane m.in. spektakle o Misiu Wojtku czy zajęcia „Drużyna Inki".

Najważniejszym wydarzeniem w 2024 r. było otwarcie 6 maja Centralnego Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w nowej lokalizacji, przy ul. Marszałkowskiej 107. Podczas in-

auguracji dr Karol Nawrocki i prof. Andrzej Zybertowicz, doradca prezydenta RP, uroczyście odsłonili tablicę upamiętniającą patrona tego miejsca – prezydenta Lecha Kaczyńskiego. W ciągu pierwszych dwóch dni odbyły się zajęcia „#Drużyna Inki" dla uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych, immersyjne lekcje historii w Strefie Nowych Technologii, spotkania z autorami książek oraz koncert. Goście mogli również obejrzeć wystawę „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności".

Innym ważnym wydarzeniem było dotarcie do kilkunastu tysięcy odbiorców w Polsce z głównymi projektami Biura Przystanków Historia rozpoczętymi w 2022 r., czyli spektaklem *Historia Misia Wojtka* (około 7 tys. odbiorców) oraz warsztatami „#Drużyna Inki" (ponad 4 tys. odbiorców). Liczba spektakli *Historia Misia Wojtka* w wyżej wymienionym terminie I kwartału to 80, a warsztatów „#Drużyna Inki" – 167. *Historia Misia Wojtka* to spektakl dla dzieci w wieku przedszkolnym, przybliżający losy niedźwiedzia Wojtka, żołnierza 2. Korpusu Polskiego. Przedstawienie trwa około 40 min. Natomiast projekt „#Drużyna Inki" pozwala uczniom szkół podstawowych i średnich poznać losy niezłomnej sanitariuszki Danuty Siedzikówny ps. „Inka" oraz przejść teoretyczne i praktyczne szkolenie z pierwszej pomocy przedmedycznej.

Kolejnym ważnym wydarzeniem była VII edycja projektu „Łączka i inne miejsca poszukiwań", realizowanego we współpracy z Biurem Poszukiwań i Identyfikacji oraz oddziałowymi Biurami Edukacji Narodowej. Projekt jest skierowany do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych z całej Polski, zainteresowanych odkrywaniem nieznanych miejsc pochówku ofiar reżimów totalitarnych. Celem zajęć – wykładów i zwiedzania w terenie – było przybliżenie prac Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN oraz historii zaginionych bohaterów. Młodzi ludzie poznali jeden z aspektów działalności IPN – poszukiwania szczątków ofiar represji. W projekcie wzięło udział 332 uczniów.

We współpracy z Ministerstwem Edukacji i Nauki został przeprowadzony ogólnopolski konkurs „Sprawiedliwi z Markowej". Projekt był skierowany do nauczycieli szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Zadaniem uczestników było przygotowanie scenariusza 45-minutowej lekcji i poprowadzenie zajęć dla uczniów swojej szkoły. Konkurs miał udoskonalić warsztat pracy nauczycieli o kreatywne i innowacyjne metody nauczania historii. Przedmiot zajęć stanowiła opowieść o pomocy udzielanej Żydom przez Polaków w czasie II wojny światowej i relacjach polsko-żydowskich w czasie okupacji niemieckiej. Lekcje poszerzają wiedzę uczniów o Holokauście.

We wrześniu warsztaty rodzinne „Jak Polacy zmieniali świat?" (dla uczniów klas I–III oraz ich rodziców), organizowane w roku szkolnym 2023/2024, otrzymały „Nagrodę Rodziców" jako najbardziej rozwojowa inicjatywa warszawska dla dzieci w wieku 0–14 lat w kategorii „Logika" w plebiscycie „Słoneczniki", organizowanym przez portal CzasDzieci.pl. Celem zajęć było zaprezentowanie sylwetek naukowców polskich, którzy swoją pracą przyczynili się do rozwoju nauki. Uczestnicy warsztatów poznali m.in. Mieczysława Bekkera, Bronisława Piłsudskiego czy Zofię Kielan-Jaworowską.

W Przystanku Historia im. Janusza Kurtyki przy ul. Marszałkowskiej 21/25, gdzie Przemysław Gintrowski wystąpił po raz ostatni, odbyło się wydarzenie łączące poezję Zbigniewa Herberta z muzyką Przemysława Gintrowskiego. Koncert poprowadził Łukasz Sobolewski. W części muzycznej wykonano utwory, m.in. *Kołatka*, *Raport z oblężonego miasta* i *Przesłanie Pana Cogito*.

Przedsięwzięcia dla nauczycieli

- Warsztaty stacjonarne dla Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą: „Sukcesy II Rzeczpospolitej" oraz „Giganci nauki" dla nauczycieli polonijnych; zaprezentowano różne metody nauczania historii oraz przybliżono okres II Rzeczypospolitej – 12 stycznia – liczba uczestników: 40.
- „Historia nie tylko na… papierze. Literatura kobieca 20-lecia międzywojennego" – szkolenie stacjonarne przybliżające przedstawicielki literatury okresu międzywojennego: Marię Dąbrowską, Zofię Kossak-Szczucką, Marię Pawlikowską-Jasnorzewską i Magdalenę Samozwaniec, w tym ich życie zawodowe i artystyczne oraz wzajemne relacje. Zwieńczeniem spotkania była możliwość wizyty w prywatnym mieszkaniu Marii Dąbrowskiej w Warszawie – 3 lutego – liczba uczestników: 70.
- „Ravensbrück – obóz koncentracyjny dla kobiet" – szkolenie online organizowane przez OBEN Katowice we współpracy z CPH IPN, dedykowane nauczycielom przygotowującym uczniów do

konkursu recytatorskiego „W kręgu poezji i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück" oraz pedagogom, nauczycielom i wychowawcom zainteresowanym najnowszą historią Polski. Podczas seminarium prelegenci przypomnieli historię m.in. dr Wandy Półtawskiej i Marii Rutkowskiej-Kurcyusz, a także stan badań nad źródłami o historii więźniarek nazistowskiego obozu koncentracyjnego w Ravensbrück – 17 lutego – liczba uczestników: 215.

- „Jak uczyć o historii najnowszej?" – stacjonarne warsztaty metodyczne dla nauczycieli przybliżające różne metody oraz narzędzia, które można wykorzystać w pracy edukacyjnej. W ramach spotkania są prezentowane: metody projektu, edukacji rówieśniczej, idei escape room, sposoby prowadzenia dyskusji oraz wykorzystania filmu w nauczaniu historii – 24 lutego, 11 maja – liczba uczestników: 60.
- „Historia nie tylko na... płótnie. Wkład Kossaków w kulturę narodową" – uczestnicy spotkania stacjonarnego poznali malarzy z najsłynniejszej polskiej rodziny artystów, w tym najbardziej znanego przedstawiciela tej familii – Wojciecha Kossaka; podczas zajęć została podkreślone znaczenie twórczości rodziny Kossaków w budowaniu pamięci historycznej i narodowej – 20 kwietnia – liczba uczestników: 50.
- „Warszawa w ogniu wojny 1944. 80. rocznica powstania warszawskiego" – warsztaty stacjonarne dla nauczycieli. Podczas zajęć uczestnicy poznali genezę i symbolikę znaku Polski Walczącej. Eksperci opowiedzieli o fotografii drugowojennej oraz o polskiej strukturze organizacyjnej podczas powstania. Pracownicy Biura Edukacji Narodowej zaprezentowali projekt „Opowiedziane" – 5 października – Liczba uczestników: 35.
- „Jak edukować o przeszłości getta warszawskiego?" – warsztaty stacjonarne dla nauczycieli organizowane we współpracy z Muzeum Getta Warszawskiego. W trakcie zajęć uczestnicy zapoznali się z projektem „Notacje" tworzonym przez Biuro Edukacji Narodowej oraz z projektem „Otwieranie ciszy" proponowanym przez Muzeum Getta Warszawskiego. Dowiedzieli się również, jak wyglądało życie codzienne w getcie warszawskim oraz czy warto mówić o traumach historycznych w mediach – 25 listopada – liczba uczestników: 37 osób.

Projekty i konkursy dla dzieci, młodzieży i dorosłych

- „Łączka i inne miejsca poszukiwań" edycja VII (2023/2024) – projekt edukacyjny dla uczniów klas VII i VIII szkoły podstawowej oraz szkół ponadpodstawowych. Oficjalne rozpoczęcie nastąpiło 25 października 2023 r. w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie (ul. Rakowiecka 37). Spotkania z uczestnikami projektu odbywały się co miesiąc. 24 kwietnia 2024 r. na Zamku Królewskim w Warszawie zorganizowano galę finałową projektu, który był objęty honorowym patronatem prezydenta RP. Czas trwania: 25 września 2023 r. – 24 kwietnia 2024 r. Liczba uczestników: 332 (62 grupy). Odpowiedzialne: BPH, BPiI oraz OBEN.
- „Łączka i inne miejsca poszukiwań" edycja VIII (2024/2025) – projekt edukacyjny dla uczniów klas VII i VIII szkoły podstawowej oraz szkół ponadpodstawowych. Oficjalne rozpoczęcie nastąpiło 23 października 2024 r. w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie (ul. Rakowiecka 37). Spotkania z uczestnikami projektu odbywają się co miesiąc. Projekt jest objęty honorowym patronatem prezydenta RP. Liczba uczestników: 285 (47 grupy). Odpowiedzialne: CPH, BPiI oraz OBEN.
- „Historia na wakacjach" – warsztaty historyczne dla dzieci w wieku 7–11 lat w dni powszednie okresu wakacyjnego: gry i zabawy terenowe, wizyty w muzeach i miejscach historycznych, warsztaty z edukatorami Przystanku Historia IPN – 1–5 lipca w Gdańsku, 7–21 lipca w Poznaniu, 22–26 lipca w Bydgoszczy, 19–23 sierpnia oraz 26–30 sierpnia w Warszawie. Liczba uczestników: 150.

Przedsięwzięcia dla dzieci i młodzieży

- Lekcje stacjonarne (144) oraz lekcje online (62) dla przedszkolaków, uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych z zakresu historii Polski w XX w. Największym zainteresowaniem cieszyły się następujące tematy:
  – „Co by było, gdyby zwierzęta mówiły? Miś Wojtek" – dla uczniów klas I–III szkół podstawowych;

– „Ciapek. Pies, który latał” – dla uczniów klas I–III szkół podstawowych;
– „»Oświęcim to była igraszka…«. Życie Witolda Pileckiego” – warsztaty dla uczniów klas VIII szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych;
– „Symbole narodowe” – dla grup przedszkolnych oraz uczniów klas I–III szkół podstawowych;
– „Nie ma cwaniaka nad dziecko z trzepaka” – dla uczniów szkół podstawowych.

- Warsztaty specjalne (94) dla uczniów szkół podstawowych na temat pracy historyka i historii Polski w XX w. Największym zainteresowaniem cieszyły się następujące tematy:
  – „Warsztaty archeologiczne” – dla uczniów klas I–III szkół podstawowych; dzieci poznają tajniki pracy archeologa, szukają cennych przedmiotów w ziemi i je opisują;
  – „Moda XX w.” – warsztaty dla uczniów klas IV–VIII szkół podstawowych; uczniowie odkrywają cechy charakterystyczne mody przedwojennej oraz powojennej i tworzą własny strój z wybranego okresu;
  – „Warszawa nieodbudowana” – warsztaty dla uczniów klas IV–VIII szkół podstawowych; uczniowie poznają historię budynków warszawskich zniszczonych w czasie II wojny światowej; na podstawie opisów tworzą własne modele nieodbudowanych budynków.
- Spacery edukacyjne (30) dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Największym zainteresowaniem cieszyły się następujące spacery:
  – „Powązki Wojskowe” – trasa przez Cmentarz Wojskowy na Powązkach do kwatery „Ł” i Panteonu – Mauzoleum Wyklętych-Niezłomnych, kwatery Harcerskiego Batalionu AK „Zośka” oraz pomnika Gloria Victis;
  – „Szlakiem Kamieni na szaniec” – trasa przez miejsca związane z działalnością Szarych Szeregów w Warszawie;
  – „Szlakiem powstańczej Warszawy” – trasa obok budynków, na których zachowały się ślady walk, przez miejsca, gdzie stały barykady, kuchnie wojskowe i gdzie odbył się najsłynniejszy ślub powstańczy (ul. Moniuszki 11) oraz koło wejścia do kanałów w Śródmieściu;
- „Ferie zimowe z historią najnowszą” – kurs online z historii Polski XX w. dla maturzystów – 15–19 stycznia.
- „Jak Polacy zmieniali świat?” – warsztaty rodzinne dla uczniów klas I–III szkół podstawowych oraz ich rodziców; zapoznanie słuchaczy z postaciami naukowców polskich znanych lepiej na świecie niż w Polsce – 10 lutego, 16 marca, 18 maja – liczba uczestników: 120. Warsztaty otrzymały „Nagrodę Rodziców” jako najbardziej rozwojowa inicjatywa warszawska dla dzieci w wieku 0–14 lat w kategorii „Logika” w plebiscycie „Słoneczniki”.
- „Budujemy od nowa!” – warsztaty rodzinne dla uczniów klas I–III szkół podstawowych oraz ich rodziców; zapoznanie dzieci oraz rodziców z procesem odbudowy państwa polskiego po 1918 r. – 16 listopada, 14 grudnia. Liczba uczestników: 50.
- Warsztaty edukacyjne dla uczniów klas I–VIII szkół specjalnych poświęcone najnowszej historii Polski. Liczba zajęć: 6 – liczba uczestników: 140.
- „Gry bez prądu” – warsztaty, w czasie których uczestnicy otrzymują informację na temat oferty gier planszowych stworzonych przez IPN; poznają zasady gier i mogą zagrać z innymi uczestnikami – 17 października, 21 listopada, 19 grudnia. Liczba uczestników: 35.
- Pokój zagadek „Alarm dla miasta Warszawy” we współpracy z Dziecięcym Uniwersytetem Ciekawej Historii – warsztaty dla uczniów klas I–IV mówiące o okolicznościach wybuchu II wojny światowej oraz powstania warszawskiego – 2–5 grudnia. Liczba uczestników: 195.
- Strefa Nowych Technologii – przestrzeń w Centralnym Przystanku Historia, gdzie odwiedzający mogą zagrać na PC oraz VR w produkcje gamingowe IPN. Liczba odwiedzających: 5664. Odpowiedzialne: CPH, BNT.

Materiały edukacyjne

Pies Ciapek film animowany z serii „Co by było, gdyby zwierzęta mówiły” – karta pracy dla dzieci z klas I–III szkoły podstawowej; zawiera zadania, które poszerzają wiedzę o udziale Polaków w bitwie o Anglię i walce lotników polskich u boku aliantów zachodnich.

Wystawy

Centralny Przystanek Historia udostępniał swoje sale na wystawy przygotowane przez biura i oddziały IPN. W roku sprawozdawczym eksponowano wystawy: „Zofia Kossak (-Szczucka, -Szatkowska)" – OBEN w Katowicach (15 stycznia – 19 lutego), „Zagłada polskich elit. Akcja AB – Katyń" – Centrala BEN (10 kwietnia – 6 maja), „Epizody z najnowszej historii Polski w komiksie" – wystawa pokonkursowa (8–24 maja), „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" – BEN (6 maja – 30 czerwca), „Wystawa prac ogólnopolskiego konkursu plastycznego »Bohater na stówę«" – BEN (10–28 czerwca), „Siedem twarzy Sergiusza Piaseckiego (1899–1964)" – OBEN we Wrocławiu (3–26 lipca), „Powstanie Warszawskie 1944. Bitwa o Polskę" – OBEN w Warszawie (26 lipca – 30 sierpnia), „Podeptane konwencje. Zbrodnie Wehrmachtu na żołnierzach Wojska Polskiego w trakcie walk i po zakończeniu kampanii polskiej 1939 r." – BBH (2–13 września), „Walczyć, ale czym? Jak Polacy uzbroili swoją milionową armię do wojny z sowiecką Rosją? Działalność Polskiej Wojskowej Misji Zakupów w Paryżu w latach 1919–1921" – OBEN w Katowicach (19 września – 29 października), „Obraz Treblinki w oczach Samuela Willenberga" – BWM (4–29 listopada), „Barwy Niezwyciężone" we współpracy z Fundacją Znaki Pamięci (20–30 listopada w Centrum Edukacyjnym im. Janusza Kurtyki, 2 grudnia 2024 r. – 6 stycznia 2025 r.).

Centralny Przystanek Historia współorganizował wystawy, również z podmiotami zewnętrznymi: „Banknoty opozycji antykomunistycznej w Polsce z lat 80. XX w." we współpracy z Polskim Towarzystwem Numizmatycznym (12 grudnia 2023 r. – 10 stycznia 2024 r.), „Poeci pokolenia Kolumbów – brylanty, którymi strzelano do wroga. Powstanie warszawskie 1944. Bitwa o Polskę" we współpracy z Centrum Szkolenia Wojsk Lądowych w Poznaniu (21 lutego – 20 marca, 12–30 sierpnia), „Barwy Niezwyciężone" we współpracy z Fundacją Znaki Pamięci (20–30 listopada w Centrum Edukacyjnym im. Janusza Kurtyki, 2 grudnia 2024 r. – 6 stycznia 2025 r.).

Cykle spotkań otwartych

W CPH odbywają się spotkania otwarte: dyskusje, wykłady, promocje książek i pokazy filmów. W 2024 r. były prowadzone następujące cykle:

- „Kulisy historii" – Rafał Dudkiewicz – 50 dyskusji.
- „Oblicza historii" – Rafał Dudkiewicz – 10 dyskusji.
- „Portrety" – Rafał Dudkiewicz – 5 dyskusji.
- „Jak Polki zadziwiały świat" – Karolina Wanda Olszowska – 8 dyskusji.
- „Tytani sportu" – Paweł Sztama – 5 dyskusji.
- „Historia zapisana w fotografii" – Zygmunt Walkowski – 8 dyskusji.
- „Uczy i bawi. Kultura popularna i historia" – dr Adam Podlewski – 6 dyskusji.
- „Tajemnice bezpieki" – Piotr Woyciechowski – 10 dyskusji.
- „Historia toczy się dziś" – Krzysztof Świątek – 5 dyskusji.

Spotkania otwarte poza cyklami.

- Debata „Wymiar sprawiedliwości w czasach transformacji", prowadzenie: Krzysztof Świątek (24 października).
- Debata „Milicja kontra pisarze. Teczka Rymkiewicza" w ramach Festiwalu Rymkiewiczowskiego, prowadzenie: Łukasz Sobolewski (29 października).
- Debata „Czy warto dochodzić sprawiedliwości po wielu latach?", prowadzenie: Krzysztof Świątek (18 listopada).
- Debata „Weryfikacja czy mistyfikacja? Transformacja służba", prowadzenie: Krzysztof Świątek (5 grudnia).

Nagrania ze spotkań są udostępnione w portalu YouTube na kanałach IPNtv, a także zamieszczone na stronie internetowej CPH.

3. Badania naukowe

Biuro Badań Historycznych (BBH) powstało w 2016 r. po nowelizacji ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej. Podstawowym zadaniem BBH IPN stało się prowadzenie szeroko rozumianej działalności naukowo-badawczej. W skład BBH IPN wchodzą dwa wydziały: Wydział Historii Polski do 1945 r. oraz Wydział Historii Polski w latach 1945–1990. W miastach będących siedzibami oddziałów lub delegatur IPN funkcjonują odpowiednio Oddziałowe Biura Badań Historycznych (OBBH), Referaty Badań Historycznych (RBH) lub wieloosobowe stanowiska do spraw badań historycznych. Działalność ustawowa BBH IPN obejmuje badania naukowe nad porozbiorową i najnowszą historią Polski, w tym historię emigracji polskiej oraz historię polskiego dziedzictwa kulturowego na Wschodzie w latach 1917–1990.

3.1. Projekty badawcze

Ze względu na istnienie ogólnopolskiej struktury organizacyjnej IPN może prowadzić badania o charakterze przekrojowym, porównawczym, a także realizować projekty dokumentacyjne. Zadania te są wykonywane w ramach konkretnych projektów naukowych, sformalizowanych w postaci Centralnych Projektów Badawczych (CPB), a w wypadku zagadnień o charakterze regionalnym – Oddziałowych Projektów Badawczych (OPB). W roku sprawozdawczym w BBH IPN funkcjonowało 11 Centralnych Projektów Badawczych: „Uchodźstwo, emigracja niepodległościowa 1939–1990", „Polacy w Rosji i Związku Sowieckim oraz w województwach wschodnich II RP (Kresy utracone)", „Ruch komunistyczny i aparat władzy 1917–1990", „Struktury i metody działania aparatu bezpieczeństwa w Polsce 1944–1989/90", „Podziemie niepodległościowe 1944–1956 i ofiary represji zamordowane za działalność na rzecz niepodległego państwa polskiego", „»Solidarność« i opór społeczny 1956–1989", „Transformacja ustrojowa PRL", „II wojna światowa i okupacje ziem polskich 1939–1944/45", „Dzieje Żydów w Polsce i stosunki polsko-żydowskie w latach 1917–1990", „Władze komunistyczne wobec Kościołów i związków wyznaniowych w Polsce 1944–1989", „Twórcy, dziennikarze i naukowcy wobec władz komunistycznych". W ramach projektów centralnych i oddziałowych pracownicy naukowi przygotowują: syntezy, monografie, wydawnictwa źródłowe, periodyki IPN, wydawnictwa słownikowe lub encyklopedyczne, a także organizują konferencje naukowe poświęcone problematyce będącej przedmiotem prowadzonych badań.

3.1.1. Centralne Projekty Badawcze

3.1.1.1. Uchodźstwo, emigracja niepodległościowa 1939–1990

Koordynatorem Centralnego Projektu Badawczego „Uchodźstwo, emigracja niepodległościowa 1939–1990" jest dr hab. Krzysztof Kaczmarski (współpraca dr hab. Mirosław Supruniuk). W pracach uczestniczy 24 naukowców, w tym 10 spoza IPN. Zasadniczym celem CPB są badania nad dziedzictwem uchodźstwa i emigracji niepodległościowej w latach 1939–1990. Obszar badań obejmuje za-

równo dzieje polityczne polskiego uchodźstwa i historię myśli politycznej, jak i życie kulturalne oraz naukowe, a także szeroko pojętą codzienność emigracyjną.

W okresie sprawozdawczym ukazały się trzy publikacje zwarte: *Znani – nieznani. Polska emigracja niepodległościowa 1939–1990*, red. Jerzy Autuchiewicz, Diana Maksimiuk; Bartosz Bajków, Diana Maksimiuk, *Florian Czarnyszewicz. Los człowieka*, t. 1: *Znad Berezyny nad La Platę (1900–1955)*; Krzysztof Kaczmarski, *Studia i szkice z dziejów obozu narodowego*, t. 2. Ponadto opublikowano pięć artykułów naukowych.

Uczestnicy projektu ukończyli prace nad dwoma publikacjami zwartymi: *Emigracyjna prasa oraz ośrodki wydawnicze i wydawcy 1939–1990*, red. Łukasz Chrobak, Krzysztof Kaczmarski; Robert Witalec, *Komitet Mikołajczyka. Działalność Polskiego Narodowego Komitetu Demokratycznego*, a także czterema artykułami naukowymi.

W okresie sprawozdawczym kontynuowano prace nad *Atlasem dziejów harcerstwa na obczyźnie* (Marek Wierzbicki, Patryk Pleskot) oraz *Atlasem emigracji niepodległościowej 1939–1990*, t. 1: *1939–1945* (Małgorzata Ptasińska, Janusz Wróbel, Rafał Habielski).

Ponadto prowadzono prace badawcze nad historią polskich wydawnictw emigracyjnych w Wielkiej Brytanii (Małgorzata Choma-Jusińska), emigracyjnymi dziejami Stronnictwa Narodowego (Krzysztof Kaczmarski, Wojciech Muszyński) oraz środowiska Organizacji Polskiej (Rafał Sierchuła), historią Polskiego Narodowego Komitetu Demokratycznego oraz Koncentracji Demokratycznej (Robert Witalec), dziejami polskiego uchodźstwa wojennego i powojennego w Szwajcarii (Krzysztof Tochman, Małgorzata Ptasińska), losami żołnierzy Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich, którzy po wojnie wyjechali do Australii (Jerzy Kirszak), polskiej emigracji solidarnościowej w Australii (Patryk Pleskot) oraz Północno-Amerykańskiego Studium Spraw Polskich (Piotr Kardela).

3.1.1.2. Polacy w Rosji i Związku Sowieckim oraz w województwach wschodnich II RP (Kresy utracone)

Koordynatorem Centralnego Projektu Badawczego „Polacy w Rosji i Związku Sowieckim oraz w województwach wschodnich II RP (Kresy utracone)" jest dr hab. Jan Szumski. W pracach uczestniczy 16 badaczy, w tym 6 spoza IPN. Głównym celem CPB jest zbadanie rosyjskiej i sowieckiej polityki represyjnej wobec Polaków oraz ukazanie roli Polaków w życiu politycznym, społecznym, naukowym i gospodarczym Rosji Sowieckiej, a następnie Związku Sowieckiego. W 2022 r. ramy tematyczne projektu zostały rozszerzone o nowy obszar badawczy i obecnie CPB obejmuje także studia nad Kresami – ich celem jest kompleksowe badanie województw wschodnich II RP (życia społeczno-politycznego oraz kwestii bezpieczeństwa w obliczu zagrożenia ze Wschodu).

W okresie sprawozdawczym ukazała się publikacja *Sam jeden i inni. Wrocławskie odczytania twórczości Józefa Mackiewicza*, red. Małgorzata Misiak oraz 15 artykułów naukowych i 4 popularnonaukowe.

Uczestnicy projektu ukończyli prace nad dwoma publikacjami zwartymi: Paweł Libera, Mirosław Szumiło, Jan Szumski, *Polacy i Ukraińcy w XX wieku – drogi do porozumienia i współpracy*; »Z piekła ku wolności«. Losy ludności cywilnej ewakuowanej z armią gen. Władysława Andersa ze Związku Sowieckiego w 1942 r., red. Bartosz Janczak. Ponadto Dariusz Rogut sfinalizował prace nad tomem 1. publikacji pokonferencyjnej *Zwycięzcy i zwyciężeni. Jeńcy wojenni i więźniowie obozów sowieckich (1939–1956)*, Leonid Ostrowski zaś nad publikacją *Polacy na Zachodniej Syberii od końca XIX wieku do pierwszej ćwierci XX wieku.*

W ramach projektu zorganizowano dwie międzynarodowe konferencje naukowe. Pierwsza – „»Kochanek literackiej muzy«. Interdyscyplinarne studia nad życiem i twórczością Sergiusza Piaseckiego" – odbyła się w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego (21–22 marca, Wrocław, przygotowana przez OIPN Wrocław). Była poświęcona życiu i twórczości weterana wojny polsko-bolszewickiej, asa wywiadu polskiego, przemytnika, awanturnika i więźnia, żołnierza Armii Krajowej, a przede wszystkim wybitnego pisarza i gorliwego patrioty – Sergiusza Piaseckiego. W drugiej konferencji – „Zesłać na zawsze. Deportacja oraz życie na zesłaniu w Związku Sowieckim byłych żołnierzy

II Korpusu Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie i »kułaków«" (30 września, Warszawa, przygotowana przez BBH IPN) – wzięli udział naukowcy polscy i zagraniczni oraz goście z krajów doświadczonych totalitaryzmem sowieckim. Celem było zaprezentowanie i usystematyzowanie aktualnego stanu badań oraz uaktualnienie problemu dotyczącego represji wobec Polaków i byłych obywateli polskich, którzy pozostali poza Polską po 1944 r. i zostali deportowani w odległe rejony Związku Sowieckiego w latach 1951–1952. Podczas konferencji referaty wygłosiło 6 uczestników CPB.

Ponadto zorganizowano kolejne spotkania promujące wydawnictwo źródłowe *Ocaleni z ludobójstwa. Wspomnienia Polaków z Wołynia*, wprowadzenie, wybór i oprac. Joanna Karbarz-Wilińska, Bartosz Januszewski. Zagadnienia poruszane w publikacji były też przedmiotem dyskusji „Wołyń po osiemdziesięciu latach", zorganizowanej z udziałem współredaktorki podczas Pomorskiego Kongresu Pamięci Narodowej (21 listopada, Gdańsk).

W okresie sprawozdawczym kontynuowano prace nad monografią naukową Życie codzienne żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych w ZSRS w latach 1941–1942 (Bartosz Janczak), edycją wspomnień żołnierza 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty AK Józefa Wójcika (red. Joanna Karbarz-Wilińska), monografią naukową *Językowy portret gen. Andersa* (Małgorzata Misiak), publikacją pokonferencyjną *Zwycięzcy i zwyciężeni – więźniowie obozów sowieckich* (cz. 2, red. Dariusz Rogut), edycją źródłową miesięcznych sprawozdań wojewody nowogródzkiego przygotowywaną w ramach podprojektu „Sprawozdania wojewodów z województw wschodnich II RP" (Piotr Ruciński), losami żołnierzy Armii Krajowej i obywatelami polskimi w obozach NKWD-MWD (1944–1956) (Dariusz Rogut), ostatnią deportacją Polaków z lat 1951–1952 i życiem na zesłaniu (Jan Szumski, Paweł Libera).

Ponadto uczestnicy CPB opracowali liczne opinie i ekspertyzy w zakresie badanej problematyki, a także recenzje wydawnictw naukowych i edukacyjnych oraz wystaw przygotowywanych w IPN.

3.1.1.3. Ruch komunistyczny i aparat władzy 1917–1990

Koordynatorem Centralnego Projektu Badawczego „Ruch komunistyczny i aparat władzy 1917–1990" jest dr hab. Adam Dziuba (współpraca dr Bogusław Tracz). W pracach uczestniczy 37 naukowców, w tym 8 spoza IPN. Zasadniczym zamierzeniem uczestników CPB jest kontynuowanie i pogłębianie badań zmierzających do uzyskania możliwie najpełniejszej wiedzy o działalności ruchu komunistycznego w Polsce. Chodzi przede wszystkim o zwiększenie precyzji opisu celów, struktur, kadr i linii politycznej, a także zasad funkcjonowania partii komunistycznych (KPP, PPR, PZPR) i jej przybudówek, ponadto gruntowne zbadanie reguł ustanawiających PPR/PZPR w roli partii władzy i opracowanie na podstawie wyników tych badań tomów syntetycznych o PZPR i docelowo innych partiach komunistycznych na ziemiach polskich.

W okresie sprawozdawczym ukazały się cztery publikacje zwarte: tom zbiorowy *A Handbook of the Polish United Workers' Party*, red. Konrad Rokicki; monografia Mateusza Sokulskiego *Polska w polityce Jugosławii w latach 1968–1981*; monografia Andrzeja Bobolego *Martwe dusze. PZPR od czerwca 1989 do stycznia 1990*; tom zbiorowy *Dekada Jaruzelskiego. Z historii politycznej PRL 1980–1989/90*, red. Robert Spałek. Ponadto ukazał się wydawany przez IPN oraz Towarzystwo Nauki i Kultury „Libra" nr 13 rocznika naukowego „Komunizm. System – ludzie – dokumentacja", na łamach którego jest opisywane funkcjonowanie partii komunistycznej w Polsce i krajach bloku wschodniego. Opublikowano również 62 artykuły naukowe.

Uczestnicy projektu ukończyli prace nad czterema publikacjami zwartymi: Sylwia Szyc, *Dom utracony dwa razy. Północnokoreańskie sieroty wojenne w Polsce w latach 50*; *Między propagandą sukcesu a krachem gospodarczym. Polska dekady Gierka (1970–1980) w ujęciu regionalnym*, red. Jerzy Autuchiewicz, Marcin Markiewicz; Rafał Opulski, *Bestiariusz komunistów. Mitologizacja wroga w propagandzie politycznej Polski w latach 1944–1956*; *Partia i jej państwo*, t. 1, red. Adam Dziuba, Bogusław Tracz. Napisano 78 artykułów naukowych.

W ramach CPB zorganizowano trzy wydarzenia. Pierwszym była ogólnopolska konferencja naukowa „Metamorfozy polskiego komunizmu. Wokół politycznych przesileń i przełomów w latach 1944/1945–

1990" (15 marca, Warszawa, przygotowana przez BBH IPN i OBBH Katowice). Celem było przedstawienie i usystematyzowanie rezultatów badań nad przełomami i zwrotami polityczno-społecznymi w dziejach PRL oraz ich wpływem na funkcjonowanie państwa komunistycznego. Wygłoszono 18 referatów, natomiast 9 z nich, jako artykuły naukowe, opublikowano w 13 numerze rocznika „Komunizm. System – Ludzie – Dokumentacja". Drugie wydarzenie to międzynarodowa konferencja naukowa „Communist Parties in the Soviet Bloc in 1985–1989. Fall of the system. The Sixth International Conference on the Series: Revolution Accomplished. Communists in Power" (9–10 października, Warszawa, przygotowana przez BBH IPN Warszawa). Obrady skupiały się na analizie funkcjonowania partii komunistycznych w bloku sowieckim od momentu wyboru Michaiła Gorbaczowa na stanowiska I sekretarza KC KPZR do czasów transformacji ustrojowej w krajach sowieckiej strefy wpływów. Z kolei trzecie wydarzenie to Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Wojny komunistów w XX wieku. Od ideologii do zbrojnej konfrontacji" (27–28 listopada, Olsztyn, przygotowana przez Delegaturę IPN w Olsztynie). Celem było przedstawienie różnych form ofensywy ideologicznej, politycznej, gospodarczej i militarnej komunistów, organizacji komunistycznych i państw komunistycznych w XX w. przeciwko wolnemu światu.

Ponadto w okresie sprawozdawczym prowadzono prace nad następującymi monografiami: *Bolesław Drobner (1883–1968). Od PPSD do PZPR* (Sebastian Drabik); *Czas technokratów. PZPR na scenie politycznej województwa katowickiego w dekadzie lat 60.* (Adam Dziuba); *Komunistyczna Partia Niemiec na Dolnym Śląsku 1918–1933/1934* (Kamil Frączkiewicz); *Kazimierz Mijal, KPP i maoizm w PRL* (Przemysław Gasztold); *Nadzór, kontrola, propaganda i terror, czyli jak wykuwano „podstawy socjalizmu" nad Wisłą. Prawdziwa władza na prowincji stalinowskiej Polski – komitety powiatowe Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w latach 1948–1956* (Mirosław Golon); *Polska Partia Robotnicza w Wielkopolsce (1945–1948)* (Marcin Jurek); *Socjaliści w systemie rządów PRL (1948–1970): działacze – mentalność – tradycja)* (Piotr Juchowski); *Warszawscy komuniści w czasie II wojny światowej (1939–1945)* (Elżbieta Kowalczyk); *Propaganda komunistyczna w garnizonie łódzkim w II RP* (Artur Kuprianis); *Biografia Stanisława Zarakowskiego* (Arkadiusz Kutkowski); *Wyzwolenie czy zniewolenie? Armia Czerwona w województwie pomorskim w 1945 r.* (Remigiusz Ławniczak); *KW PZPR w Lublinie w latach 1956–1975* (Konrad Majchrzyk); *KW PZPR w województwie białostockim 1956–1975* (Marcin Markiewicz); *Rola PZPR w życiu społeczno-gospodarczym i politycznym województwa kieleckiego w latach 1948–1975* (Adam Massalski); *Obraz ziemiaństwa polskiego w propagandzie lat 1944–1956* (Tomasz Osiński); *Stronnictwo Demokratyczne w województwie kieleckim* (Robert Piwko); *Proces trwa* (Elżbieta Romanowska); *Śląsk w polityce międzynarodowej 1945–1956* (Mateusz Sokulski); *Fałszywie odrodzona. Kierownictwo Polskiej Partii Socjalistycznej w komunistycznym obozie władzy 1943–1948* (Robert Spałek); *Stanowisko władz Czechosłowacji wobec „polskiego kryzysu" w latach 1980–1982* (Mirosław Szumiło); *Szkoła Główna Służby Zagranicznej (1950–1961)* (Sylwia Szyc); *Dekada „sukcesu", manewru gospodarczego i zapaści ekonomicznej. PZPR na scenie politycznej województwa katowickiego w latach 70.* (Bogusław Tracz); *Struktury, ludzie i działalność PZPR na Pomorzu Gdańskim w warunkach lokalnych* (Marcin Wałdoch); *Komuniści na Białostocczyźnie 1918–1939* (Jarosław Wasilewski); *Generał Wojciech Jaruzelski – biografia polityczna* (Piotr Gontarczyk). Uczestnicy projektu kontynuowali również następujące prace badawcze: Marcin Markiewicz przy współpracy Krzysztofa Sychowicza – nad tomem zbiorowym *Pierwsi sekretarze KW PPR/PZPR w Białymstoku 1944–1975*; Michał Siedziako i Jakub Tyszkiewicz – nad tomem dokumentów *Wybory w Polsce w 1947. Perspektywa amerykańskich obserwatorów*; Elżbieta Romanowska i Piotr Romanowski – nad wyborem źródeł *„Mieliśmy prawo do związku". NSZZ „Solidarność" w prokuraturze PRL (1980–1981) na przykładzie Krakowa i Szczecina. Wybór dokumentów*; Marcin Markiewicz, Sebastian Drabik, Elżbieta Kowalczyk – nad publikacją źródłową *Edycja protokołów posiedzeń Biura Politycznego, Sekretariatu i Biura Organizacyjnego KC PZPR* (za lata 1949–1953, cz. 1); Mateusz Sokulski – nad tomami źródłowymi *Dokumenty do stosunków jugosłowiańsko-polskich 1945–1968* oraz *Dokumenty do stosunków polsko-sowieckich 1953–1964* (we współpracy z Władysławem Bułhakiem); Daniel Czerwiński – nad tomem zbiorowym *Dąbrowszczacy i wojna domowa w Hiszpanii. Kontekst międzynarodowy – późniejsze losy – spory o pamięć*; Rafał Opulski i Bogusław Tracz – nad tomem pokonferencyjnym *„Naród*

z Partią – Partia z Narodem". Święta państwowe i oficjalne uroczystości w Polsce „ludowej"; Robert Spałek – nad zbiorem referatów posesyjnych *Podporządkowanie, lojalizm i niezależność. Funkcjonowanie wybranych środowisk i partii politycznych w realiach nowej Polski* (współpraca Tomasz Krok).

3.1.1.4. Struktury i metody działania aparatu bezpieczeństwa w Polsce 1944–1989/90

Koordynatorem Centralnego Projektu Badawczego „Struktury i metody działania aparatu bezpieczeństwa w Polsce 1944–1989/90" jest dr hab. Filip Musiał. W pracach uczestniczy 32 badaczy, w tym jeden spoza IPN. Głównym celem CPB jest uzupełnienie stanu badań nad centralnymi strukturami MBP oraz urzędami wojewódzkimi i powiatowymi. To pozwoli stworzyć syntezę cywilnego komunistycznego aparatu represji w latach 1944–1956. Ponadto są prowadzone badania, które umożliwią syntetyczne ujęcie problematyki związanej z powszechnymi i wojskowymi sądami orzekającymi w sprawach uznanych za polityczne. Równolegle są realizowane zadania cząstkowe, dzięki którym jest możliwe uzupełnienie stanu badań prozopograficznych (istotnych dla celu podstawowego). Ponadto są prowadzone prace dotyczące metod, form i środków pracy operacyjnej UB/SB. W ramach projektu jest wydawany rocznik „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989".

W okresie sprawozdawczym ukazały się cztery monografie: Marcin Kasprzycki, *Tarnowska bezpieka (1957–1975). Struktura organizacyjna. Obsada personalna. Najważniejsze obszary działania*; Adam Dziurok, *Osądzenie przestępstw okresu II wojny światowej przez Specjalny Sąd Karny w Katowicach w latach 1945–1946*; Krzysztof Łagojda, *Cztery filary stalinizacji. Ziemia kłodzka w czasach systemu totalitarnego 1948–1956*; Paweł Fornal, *Urząd Bezpieczeństwa w Krośnie w latach 1944–1956*, oraz 11 artykułów naukowych.

Ukończono prace nad 22. numerem rocznika naukowego IPN „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989" oraz 4 publikacjami zwartymi: Krzysztof Łagojda, *Piąty filar. Ludzie władzy na ziemi kłodzkiej w latach 1945–1956. Słownik biograficzny*; *Miecz i tarcza »ludowej« władzy w Małopolsce. Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego/Wojewódzki Urząd ds. Bezpieczeństwa Publicznego w Krakowie 1945–1956*, red. Wojciech Frazik, Filip Musiał; Paweł Skubisz, *Obywatel Walewski*; *In the Shadow of the Cold War. International Terrorism from the Eastern and Western Perspectives*, red. Przemysław Gasztold, Thomas Wegener Friis. Ponadto sfinalizowano prace nad tomem pokonferencyjnym *Need to Know*, t. 3: *Foreign Intelligence during the Cold War. Lessons Learned*, red. Władysław Bułhak, Thomas W. Friis, Przemysław Gasztold, oraz kilkunastoma artykułami naukowymi.

W ramach CPB zorganizowano cztery wydarzenia. Odbyła się Międzynarodowa konferencja naukowa „Aparat represji – podmiot wykonawczy w systemie sowieckim – historia i perspektywy badawcze" (6–7 czerwca, Lublin, organizator OIPN Lublin), której celem było podsumowanie dotychczasowego stanu badań nad takimi kwestiami jak: policja polityczna, wojsko, sądownictwo i prokuratura, traktowanymi jako integralne elementy aparatu represji, oraz zwrócenie uwagi na obszary niedostatecznie eksplorowane przez historyków. W dniach 14–16 października w Warszawie została zorganizowana międzynarodowa konferencja naukowa z cyklu „Need to Know XIII": „IIHA Annual Conference: Intelligence in Central and Eastern Europe (Intermarium) and the Soviet (Russian) Factor" (organizator BBH IPN). W listopadzie odbyły się dwie ogólnopolskie konferencje naukowe: „Kryptonim »Barbarossa«. Komunistyczny aparat bezpieczeństwa wobec Prowincji Krakowskiej Braci Mniejszych Kapucynów" (Kraków, 14 listopada, organizator OIPN Kraków) oraz „Poza kontrolą. Nadużycia władzy funkcjonariuszy aparatu represji w Polsce »ludowej« w latach 1945–1956" (28–29 listopada, Wrocław, organizator OIPN Wrocław).

W okresie sprawozdawczym kontynuowano prace nad 18 monografiami: Sebastian Rosenbaum, *Departament Więziennictwa i Obozów MBP*; Justyna Dudek, *WUBP w Lublinie 1944–1956*; Paweł Fornal, *Służba Bezpieczeństwa w Krośnie w latach 1957–1975*, t. 1; Katarzyna Gruszka, *Struktury i kadra kierownicza aparatu bezpieczeństwa w województwie łódzkim w latach 1956–1990*; Rafał Kościański, *WUBP w Poznaniu 1944–1956*; Elżbieta Pietrzyk-Dąbrowska, *PUBP/PUdsBP w lokalnym aparacie władzy na przykładzie powiatu miechowskiego 1944–1956*; Marek Szymaniak, *Bydgoska Służba Bezpie-*

czeństwa w latach 1975–1990. Obraz ewolucji wojewódzkich struktur organizacyjnych, zakresów, form i głównych kierunków działania komunistycznego aparatu represji; Joanna Żelazko, *WUBP w Łodzi 1944–1956*; Bartosz Kapuściak, *Szpieg w Stanach Zjednoczonych. Wspomnienia Pawła Monata*; Piotr Rybarczyk, *Funkcjonariusze aparatu bezpieczeństwa publicznego w woj. bydgoskim wobec „Odwilży" (1953–1956)*; Paweł Sztama, *Pułkownik Józef Różański i kadra kierownicza pionu śledczego Resortu/Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w latach 1944–1954*; Daniel Wicenty, *Funkcjonariusze SB 1956–1990 – portret socjologiczny*; Marek Hańderek, *Wywiad PRL wobec krajów zamorskich od lat 60. do lat 80.*; Monika Komaniecka-Łyp, *Obieg dokumentacji jawnej i niejawnej w normatywach aparatu bezpieczeństwa (1945–1990)*; Łucja Marek, *„Przecieki" z SB do struktur kościelnych na przykładzie woj. katowickiego*; Grzegorz Wołk, *Departament II MSW wobec podziemia solidarnościowego w okresie „długiego stanu wojennego"*; Przemysław Piątek, *Praktyczne aspekty stosowania prawa karnego stanu wojennego w byłych województwach bielskim, częstochowskim i katowickim*; Adam Dziurok, Filip Musiał, *Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego 1945–1954*.

Ponadto Izabela Bożyk kontynuowała prace nad informatorem personalnym *Ludzie bezpieki województwa kieleckiego. Obsada stanowisk kierowniczych Urzędu Bezpieczeństwa i Służby Bezpieczeństwa w województwie kieleckim w latach 1944–1990*, natomiast Witold Bagieński i Magdalena Dźwigał – nad kolejnym, 5. tomem leksykonu bezpieki.

W ramach projektu jest przygotowywany także album dokumentacyjny: *Śladami zbrodni. Siedziby i działalność komunistycznego aparatu represji w latach 1944–1956 w województwie świętokrzyskim* opracowywany przez Marka Jończyka.

3.1.1.5. Podziemie niepodległościowe 1944–1956 i ofiary represji zamordowane za działalność na rzecz niepodległego państwa polskiego

Koordynatorem Centralnego Projektu Badawczego „Podziemie niepodległościowe 1944–1956 i ofiary represji zamordowane za działalność na rzecz niepodległego państwa polskiego" jest dr Tomasz Łabuszewski. W pracach uczestniczy 16 badaczy, w tym 3 spoza IPN. Głównym celem CPB jest opracowanie serii publikacji poświęconych polskiemu antykomunistycznemu podziemiu niepodległościowemu, m.in. monografii Zrzeszenia WiN, monografii poświęconych koncepcjom walki zbrojnej polskiego antykomunistycznego podziemia niepodległościowego, działalności propagandowej/informacyjnej oraz patologiom w szeregach polskiego antykomunistycznego podziemia niepodległościowego. Ponadto przedmiotem projektu jest sformułowanie postulatu badawczego dotyczącego policzenia żołnierzy polskiego antykomunistycznego podziemia niepodległościowego.

W okresie sprawozdawczym ukazała się publikacja autorstwa Piotra Niwińskiego, *Legalizacja Okręgu Wileńskiego Armii Krajowej* oraz 31 artykułów naukowych i 6 popularnonaukowych. Ponadto ukończono prace nad tomem studiów *W interesie obcego rządu…? Komunistyczny aparat represji wobec działalności wywiadowczej na terenie kraju (1945–1956)*, red. Tomasz Krok.

W ramach CPB zorganizowano ogólnopolskie seminarium „Blaski i cienie konspiracji antykomunistycznej" (26 września, Warszawa, organizator OIPN Warszawa).

W okresie sprawozdawczym prowadzono prace nad jedenastoma pracami zwartymi: *Konspiracja antykomunistyczna na Mazowszu (na terenie b. Obszaru Warszawskiego AK) 1944–1956* (Tomasz Łabuszewski, Kazimierz Krajewski); *Sieć podziemna na Powiślu w latach 1948–1952* (Piotr Niwiński); *Biografia Gracjana Froga „Szczerbca", Okręg XV NZW 1945–1948* (Michał Ostapiuk); *Zwalczanie bandytyzmu przez podziemie niepodległościowe po 1944 r. na przykładzie Rzeszowszczyzny* (Mirosław Surdej); *Rada i Rejon WiN Krosno* (Paweł Fornal); *Zrzeszenie WiN 1945–1947* (Michał Wenklar); *Działalność sądów doraźnych KBW* (Paweł Wąs); *Inspektorat Biała Podlaska AK-DSZ-WiN* (Mariusz Bechta); *Językowy obraz świata w memuarystyce polskich bojowników o niepodległość Ojczyzny. Język opisu rzeczywistości w dziennikach i wspomnieniach Żołnierzy Wyklętych* (Danuta Jastrzębska-Golonka); *Wina i kara – wymiar sprawiedliwości w polskiej konspiracji antykomunistycznej* (Bartłomiej Szyprowski); *Okręg Pomorski DSZ-WiN* (Alicja Paczoska-Hauke).

Uczestnicy projektu kontynuowali prace nad tomem studiów poświęconym walce zbrojnej, tomem 7. *Słownika biograficznego. Konspiracja i opór społeczny w Polsce 1944–1956* oraz tomem studiów *Ostatni głos wolnej Polski – prasa i druki ulotne polskiej konspiracji antykomunistycznej*. Ponadto wszyscy uczestnicy projektu w odniesieniu do badanych struktur regionalnych podziemia zajmowali się kwestią patologii w organizacjach konspiracji antykomunistycznej, jej genezą, walką z tym zjawiskiem oraz działaniami na rzecz utrzymania porządku publicznego.

3.1.1.6. „Solidarność" i opór społeczny 1956–1989

Koordynatorem Centralnego Projektu Badawczego „»Solidarność« i opór społeczny 1956–1989" jest dr hab. Cecylia Kuta (współpraca dr Marzena Grosicka). W pracach uczestniczy 29 badaczy. Celem CPB są badania nad opozycją i oporem społecznym w latach 1956–1989, przypominanie mniej znanych bądź marginalizowanych do tej pory bohaterów opozycji, popularyzowanie wiedzy o organizacjach opozycyjnych i wszelkich formach oporu po 1956 r., gromadzenie dokumentacji oraz relacji świadków historii. Istotnym elementem projektu są odbywające się co roku ogólnopolskie oraz regionalne konferencje naukowe, panele i sesje na temat różnych aspektów funkcjonowania opozycji, represji wobec jej działaczy oraz konkretnych wydarzeń z lat 1956–1989. Gromadzą one szerokie grono naukowców – historyków i prawników – oraz świadków i uczestników wydarzeń.

W okresie sprawozdawczym ukazały się cztery publikacje: *Ludzie „Armenii". Z dziejów podziemnej „Solidarności"*, red. Grzegorz Majchrzak, Wojciech Stawiszyński; album *Solidarni w Hucie Warszawa 1980–1989*, przygotowany przez Tadeusza Ruzikowskiego; Grzegorz Majchrzak, *Stan wojenny. Historia znana, mniej znana i nieznana*; monografia Grzegorza Wołka, *„Szaleńcy niepodległości". Historia Konfederacji Polski Niepodległej*. Opublikowano także 82 artykuły naukowe i popularnonaukowe.

Ukończono prace nad publikacjami zwartymi: *Rewolucja sierpniowa 1980–1981*, red. Piotr Abryszeński, Piotr Brzeziński; *Stan badań nad dziejami „Solidarności" i opozycji demokratycznej w latach 1980–1989*, red. Marzena Grosicka, Cecylia Kuta, Grzegorz Majchrzak; Przemysław Wójtowicz, *Opozycja przedsierpniowa i NSZZ „Solidarność" w województwie toruńskim (1976–1989)*; *Wiosna „Solidarności" 1988*, red. Andrzej Malik, Wojciech Paduchowski. Ponadto ukończono prace nad 60 artykułami naukowymi i popularnonaukowymi. Przygotowano osiem recenzji wydawniczych artykułów naukowych.

Zorganizowano ogólnopolską konferencję naukową „Zmagania o godność i wolność. Ogniwa zakładowe i sekcje branżowe NSZZ »Solidarność« 1980–1989/1990" (11–12 czerwca, Wrocław, organizator OIPN Wrocław). Celem konferencji było zaprezentowanie wyników badań dotyczących historii Solidarności w przedsiębiorstwach w 1981 r. tworzących Sieć Organizacji Zakładowych NSZZ „Solidarność" Wiodących Zakładów Pracy (KWK „Wujek" w Katowicach, HiL w Krakowie-Nowej Hucie, ZNTK w Bydgoszczy, PFW „Pafawag" we Wrocławiu, ZPM im. H. Cegielskiego w Poznaniu, Stoczni Gdańskiej) oraz współpracujących z Siecią (DZWME „Dolmel" we Wrocławiu, Zakłady Chemiczne „Organika-Zachem" w Bydgoszczy). Podczas konferencji wygłoszono też referaty przedstawiające wyniki badań dotyczących historii Solidarności w zakładach pracy (różnej wielkości i branż) w miastach wojewódzkich (Warszawa, Toruń, Lublin i woj. lubelskie, Opole, Poznań, Wrocław) i średnich ośrodkach (Opoczno, Polkowice, Tarnowskie Góry – Repty, Przemyśl, Inowrocław).

Odbyło się kilka dyskusji i debat historycznych wokół publikacji *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989*, t. 5: Przystanek Historia – Centrum Edukacyjne IPN w Katowicach im. Henryka Sławika, 18 stycznia; Przystanek Historia – Centrum Edukacyjne IPN w Krakowie, 25 stycznia; Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej w Przemyślu, 8 lutego; Muzeum Powiatowe w Nysie, 26 kwietnia.

Ponadto zorganizowano promocję książki Tomasz Kurpierza *Czas przełomu. Destalinizacja, rok 1956 i koniec odwilży w województwie stalinogrodzkim/katowickim (1953–1961)*, t. 1: *Schyłek stalinizmu i początek odwilży (1953–1955)* – Katowice, 29 lutego.

W ramach seminarium historycznego *Wczoraj i dziś Duszpasterstwa Akademickiego „Wawrzyny" we Wrocławiu*, zorganizowanego przez OIPN Wrocław wraz ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Duszpa-

sterstwa Akademickiego „Wawrzyny" we Wrocławiu, DA „Wawrzyny" i parafię pw. św. Wawrzyńca we Wrocławiu (18–21 kwietnia), Łukasz Sołtysik wygłosił referat *Ks. Stanisław Orzechowski „Orzech" jako kapelan „Solidarności"* oraz *DA „Wawrzyny" jako matecznik wolności na mapie Wrocławia* (do 1990). Zasadniczym celem seminarium było przypomnienie biografii ks. Orzechowskiego, zasłużonego duszpasterza młodzieży i kapelana NSZZ „Solidarność", oraz podkreślenie jego roli w powstaniu DA „Wawrzyny".

W związku z 35. rocznicą częściowo wolnych wyborów w Polsce (4 czerwca 1989 r.) odbyły się trzy panele dyskusyjne: „Wybory 4 czerwca 1989 r. Historyczny kompromis" z udziałem historyków i uczestników tych wydarzeń; spotkanie było połączone z promocją tomów 4. i 5. publikacji *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989* (4 czerwca, Kielce, organizator DIPN Kielce); „Kontraktowe wybory, 4 czerwca 1989 r. – panel dyskusyjny w związku z 35. rocznicą wyborów" (4 czerwca, Kraków, organizator OIPN Kraków); „Znaczenie wyborów 1989 r." z udziałem historyków i uczestników wydarzeń (9 grudnia, Przemyśl, organizator OIPN Rzeszów).

6 lipca w Gdańsku otwarto wystawę „Zło dobrem zwyciężaj. Ks. Jerzy Popiełuszko na Wybrzeżu Gdańskim" autorstwa Arkadiusza Kazańskiego. Prezentacja była jednym z punktów programu obchodów 40. rocznicy śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki. Wydarzenie zorganizowały OBBH Gdańsk i Zarząd Regionu Gdańskiego NSZZ „Solidarność". 11 grudnia w Złotoryi Łukasz Sołtysik odbył cykl wykładów dla młodzieży szkół ponadpodstawowych *Stan wojenny w województwie legnickim w latach 1981–1983* oraz wygłosił wykład na ten sam temat dla mieszkańców miasta i powiatu po seansie filmowym *Stan wojenny 1981–1983 w perspektywie złotoryjan* i dyskusji.

W okresie sprawozdawczym kontynuowano prace nad portalem internetowym encyklopedii Solidarności (encysol.pl), prowadzono też prace nad następującymi publikacjami zwartymi: *Archiwum Rustejki. Korespondencja i materiały ze zbiorów Tadeusza Świerczewskiego dotyczące historii RKS NSZZ „Solidarność" Dolny Śląsk i Solidarności Walczącej z lat 1981–1984* (Łukasz Kamiński, Łukasz Sołtysik, Grzegorz Waligóra); *Opozycja polityczna na wsi 1976–1986* (Grzegorz Waligóra); *Solidarność Walcząca w dokumentach. Dokumenty własne*, t. 2, cz. 2 (Łukasz Kamiński, Grzegorz Waligóra); *Dariusz Kobzdej 1954–1995* (Piotr Abryszeński); *Dzieje Grupy Roboczej Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność" w latach 1986–1989* (Sebastian Pilarski); *Dzieje NSZZ „Solidarność" Regionu Gdańskiego od stanu wojennego do strajków 1988 r.* (Arkadiusz Kazański); *Hutnicza „Solidarność". Działalność struktur podziemnych w Nowej Hucie (13 grudnia 1981 – 4 czerwca 1989)* (Andrzej Malik); *Internowania w województwie katowickim 1981–1982* (Tomasz Kurpierz); *Niezależny ruch studencki w Poznaniu. 1980–1989 NZS w Poznaniu* (Przemysław Zwiernik); *Uczelnie wyższe w Trójmieście w latach 1945–1970* (Piotr Abryszeński, Daniel Gucewicz); *Rok 1956* (Jarosław Neja); *Kontrakt. Wybory parlamentarne z 1989 r. w województwie bydgoskim* (Krzysztof Osiński); *Region Mazowsze NSZZ „Solidarność" 1980–1989* (Tadeusz Ruzikowski); *Postawy społeczne w okresie rządów Władysława Gomułki* (Jacek Wołoszyn); *NSZZ „Solidarność" i inne ugrupowania niezależne w województwie przemyskim w latach 1977–1990* (Artur Brożyniak); *„NSZZ »Solidarność« Oddział Kraśnik w latach 1980–1989"* (Marcin Dąbrowski); *NSZZ „Solidarność" w województwie jeleniogórskim 1980–1989* (Łukasz Sołtysik); *NSZZ „Solidarność" w województwie piotrkowskim 1980–1989* (Jakub Parol); Jerzy Kropiwnicki, *To nie był karnawał (ani bal na „Titanicu"). Wspomnienia z lat 1980–1981* (red. nauk. Jakub Parol); *Zmagania o godność i wolność. Ogniwa zakładowe i sekcje branżowe NSZZ „Solidarność" 1980–1989/1990* (Łukasz Sołtysik, Grzegorz Waligóra); *Kronika protestu głodowego w Krakowie-Bieżanowie w 1985 r.* (Monika Litwińska, Roksana Szczypta-Szczęch); *NSZZ „Solidarność" Polskiej Akademii Nauk w latach 1980–1989* (Monika Litwińska); *Przed Sierpniem. Mniej znane przykłady działalności opozycyjnej w Małopolsce z lat 1957–1980* (Cecylia Kuta); *Z dala od centrum. Sierpień 1980 r. na południu Polski w świetle działań partii i bezpieki* (Cecylia Kuta, Rafał Opulski), oraz nad publikacjami dotyczącymi Solidarności w Tarnowskiem (Wojciech Paduchowski), także dziejami Solidarności w latach 1980–1989 i genezą tego ruchu społecznego (Włodzimierz Suleja). Ponadto trwały prace zmierzające do przygotowania 18 artykułów naukowych związanych z tematyką projektu.

3.1.1.7. Transformacja ustrojowa PRL

Koordynatorem Centralnego Projektu Badawczego „Transformacja ustrojowa PRL" jest dr hab. Sławomir Cenckiewicz. W pracach uczestniczy czterech badaczy. Celem CPB jest ukazanie transformacji ustrojowej z lat 1988–1990 przez pryzmat konkretnych wydarzeń i przeobrażeń instytucjonalnych (np. negocjacje przy okrągłym stole i rozmowy w Magdalence w 1989 r., dekompozycja PZPR w 1989 r., przekształcenia organizacyjne Służby Bezpieczeństwa w 1989 r., weryfikacja funkcjonariuszy SB w 1990 r.).

W okresie sprawozdawczym wydano w przekładzie na język angielski publikację pod red. Karola Nawrockiego i Daniela Wicentego, *Shady Networks. Studies on Socialist Economy, Crime, and the Black Market in the Last Two Decades of the Polish People's Republic* (w 2018 r. wydanie polskie: *Brudne wspólnoty. Przestępczość zorganizowana w PRL w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX w.*) oraz opublikowano jeden artykuł naukowy.

W ramach CPB zorganizowano dyskusję panelową „Transformacja ustrojowa w krajach Europy Środkowo-Wschodniej – bilans doświadczeń", w której udział wzięli: dr Karol Nawrocki, prezes Instytutu Pamięci Narodowej (Polska); dr Kamil Nedvědický, zastępca dyrektora Instytutu Badań nad Reżimami Totalitarnymi (Czechy); dr Áron Máthé, zastępca przewodniczącego Komitetu Pamięci Narodowej (Węgry); dr Peter Jašek, historyk Instytutu Pamięci Narodu (Słowacja) (4 czerwca, Warszawa, organizator BBH IPN). W trakcie dyskusji poruszono zagadnienia dotyczące roli opozycji antysystemowej, modelu negocjowania pokojowej rewolucji, roli Kościoła katolickiego, zmian gospodarczych, procesu lustracji oraz wyzwań dla rodzącej się demokracji. Ponadto przygotowano konferencję międzynarodową „Czas przełomu. Polityka Stanów Zjednoczonych wobec transformacji w Polsce", która nawiązywała do dwóch wydarzeń: przypadającej w 2024 r. 35. rocznicy częściowo wolnych wyborów parlamentarnych z 4 czerwca 1989 r. oraz setnych urodzin prezydenta USA Georga H.W. Busha (5czerwca, Warszawa, organizator BBH IPN). Celem konferencji było przedstawienie wyników badań dotyczących relacji polsko-amerykańskich na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX w.

W okresie sprawozdawczym prowadzono również prace badawcze dotyczące przeobrażeń w służbach cywilnych i wojskowych PRL w latach 1989–1990.

3.1.1.8. II wojna światowa i okupacje ziem polskich 1939–1944/45

Koordynatorem Centralnego Projektu Badawczego „II wojna światowa i okupacja ziem polskich 1939–1944/45" jest dr Konrad Graczyk. W pracach uczestniczy 37 badaczy. Celem CPB są badania nad II wojną światową oraz okupacjami niemiecką i sowiecką ziem polskich, opracowywanie monografii i edycji źródłowych dotyczących m.in. polityki okupanta niemieckiego i okupacji w poszczególnych jednostkach okupacyjnego podziału administracyjnego.

W okresie sprawozdawczym ukazały się dwie publikacje: Tomasz Ceran, *Zbrodnia pomorska 1939. Początek ludobójstwa w okupowanej Polsce*; Mateusz Kubicki, *Okupacja niemiecka w powiecie starogardzkim 1939–1945*; opublikowano 25 artykułów naukowych.

Ukończono prace nad sześcioma publikacjami zwartymi: Wojciech Wichert, *Wspólnota narodowa (Volksgemeinschaft) w III Rzeszy w latach 1933–1939. Teoria i praktyka*; *Atlas Powstania Warszawskiego*, współpraca redakcyjna Paweł Kosiński, Maciej Żuczkowski; Anna Czocher, *Polki w okupowanym Krakowie 1939–1945*; Grzegorz Bębnik, Mateusz Maleszka, *Z archiwum Hansa-Albrechta Herznera*; *Rasa – historycy – wymyślona przeszłość*; *Zbrodnia katyńska. Nowe aspekty*, red. Sławomir Kalbarczyk, Witold Wasilewski.

W okresie sprawozdawczym przygotowano dwie wystawy (odpowiedzialne BBH IPN). Otwarcie pierwszej – „Sąd Wojenny Rzeszy 1936–1945. Narodowosocjalistyczne sądownictwo wojskowe i ruch oporu w Europie" – odbyło się 29 sierpnia w Halle. Wystawa została przygotowana z Fundacją Pamięci Saksonii-Anhalt i Miejsca Pamięci „Roter Ochse" w Halle nad Soławą oraz innymi partnerami zagranicznymi. Celem ekspozycji jest udokumentowanie losów ofiar Sądu Wojennego Rzeszy i ich godne upamiętnienie, ukazanie w sposób porównawczy zmagań ruchów oporu z totalitaryzmem narodowoso-

cjalistycznym w różnych krajach okupowanych przez Niemcy oraz upowszechnienie wiedzy na temat zbrodniczych działań Sądu Wojennego Rzeszy. Druga wystawa – „Podeptane konwencje. Zbrodnie Wehrmachtu na żołnierzach Wojska Polskiego w trakcie walk i po zakończeniu kampanii polskiej 1939 r." – została otwarta 3 września w Centralnym Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie i jest prezentowana w różnych miejscach w Polsce (m.in. podczas XXI Powszechnego Zjazdu Historyków w Białymstoku, w Miejsko-Powiatowej Bibliotece Publicznej im. J. Lompy w Lublińcu).

W okresie sprawozdawczym kontynuowano prace nad następującymi publikacjami zwartymi: *Terror okupacyjny na obszarze Kreishaputmannschaft Jaroslau 1939–1944* (Tomasz Bereza, Piotr Chmielowiec); *Intelligenzaktion w prowincji śląskiej 1940 r.* (Grzegorz Bębnik); *Początki ruchu oporu na Górnym Śląsku* (Grzegorz Bębnik); *Mikołów podczas II wojny światowej. Casus górnośląskiego miasta* (Grzegorz Bębnik); *Zbrodnia pomorska 1939 roku. Dokumentacja terroru niemieckiego*, t. 1–2 (Tomasz Ceran, Izabela Mazanowska, Monika Tomkiewicz); *Arystokracja i ziemiaństwo województwa lwowskiego w latach 1939–1944/45* (Łukasz Chrobak); *Pacyfikacja gminy Luborzyca 3 lipca 1943 r.* (Marcin Chorązki); *Terror i niemiecki aparat terroru w powiecie okupacyjnym Krakau-Land* (Marcin Chorązki); *Armia Krajowa w dokumentach*, t. 3 i 4 (Waldemar Grabowski); *Wydanie krytyczne Dziennika Hansa Franka* (Paweł Kosiński); *Biografia Friedricha Wilhelma Krügera* (Marcin Przegiętka); *Agentura łódzkiego Gestapo rozpracowująca w latach II wojny światowej konspiracyjne organizacje narodowe. Studium przypadku* (Patrycja Resel); *Niemiecki obóz rasowy przy ul. Spornej w Łodzi* (Patrycja Resel); *„Barka". Okręg Łódź Armii Krajowej* (Tomasz Toborek); *Polityka władz nazistowskich wobec prowincji opolskiej w latach 1933–1939* (Mirosław Węcki); *Inspektorat Kielce Armii Krajowej w latach 1939–1945* (Paweł Żołądek); *Atak III Rzeszy Niemieckiej na ZSRS w czerwcu 1941 r. i jego reperkusje dla sprawy polskiej* (Maciej Żuczkowski); *Wkład Polskiej Partii Socjalistycznej „Wolność – Równość – Niepodległość" w kształtowanie i funkcjonowanie Polskiego Państwa Podziemnego* (Maciej Żuczkowski).

3.1.1.9. Dzieje Żydów w Polsce i stosunki polsko-żydowskie w latach 1917–1990

Koordynatorem Centralnego Projektu Badawczego „Dzieje Żydów w Polsce i stosunki polsko-żydowskie w latach 1917–1990" jest dr Tomasz Domański. W pracach uczestniczy 21 badaczy, w tym 5 spoza IPN. Projekt badawczy koncentruje się na dziejach narodu żydowskiego oraz relacjach polsko-żydowskich w XX w. Główny nacisk położono na okres II wojny światowej. Działania CPB odnoszą się do czterech zakresów tematycznych. Pierwszy dotyczy badań w zakresie świadczenia pomocy i ratowania Żydów w czasie II wojny światowej przez ludność polską i szerzej chrześcijańską. Uczestnicy CPB przygotowują monografie o pomocy Żydom podczas okupacji niemieckiej w poszczególnych województwa II RP (a następnie monografie o relacjach polsko-żydowskich na ww. obszarach). Oprócz monografii wojewódzkich jest przygotowywana również praca o działaniach ratowniczych dyplomacji polskiej (w ramach serii wydawniczej zatytułowanej „Pomoc Żydom na Ziemiach Polskich pod Okupacją Niemiecką"). Drugi dotyczy badań nad wielkością strat osobowych Polaków (i szerzej chrześcijan) w związku z ratowaniem Żydów. Z racji tych zadań są przygotowywane tomy *Represji za pomoc udzielaną Żydom* oraz jest realizowany podprojekt „Indeks Polaków represjonowanych za pomoc Żydom", którym kieruje Aleksandra Namysło. Trzeci zakres obejmuje edycję kolejnych numerów polsko- i anglojęzycznego czasopisma naukowego „Polish-Jewish Studies". Dzięki zamieszczanym na łamach czasopisma tekstom badacze uczestniczą w debacie naukowej o relacjach polsko-żydowskich w XX w. Dowodzą, że możliwy jest wielogłos w tej dyskusji oraz że można w sposób rzetelny i zgodny z warsztatem historyka, czerpiąc z dziejów relacji polsko-żydowskich, badać zarówno pozytywne, jak i negatywne ich aspekty. Z kolei czwarty zakres to indywidualne badania uczestników CPB. W tej części najobszerniej są prowadzone badania z zakresu *jewish studies.*

W okresie sprawozdawczym opublikowano opracowanie wieloautorskie *Polacy ratujący Żydów w dystrykcie lubelskim 1939–1944. Oblicza pomocy*, red. Rafał Drabik, Alicja Gontarek oraz monografię autorstwa Pawła Kornackiego *Nie tylko Ulmowie. Historie o Polakach ratujących Żydów na Podlasiu*. Wydano nr 5 czasopisma naukowego „Polish-Jewish Studies" (red. prowadzący: Tomasz Do-

mański, Alicja Gontarek), opublikowano 35 artykułów naukowych i 22 popularnonaukowe. Ponadto w dodatku historycznym Delegatury IPN w Kielcach („Echo Dnia", 2 lipca) „Polacy i Żydzi 1939–1946. Fakty i interpretacje" opublikowano pięć referatów wygłoszonych przez uczestników projektu podczas konferencji „Pogromy ludności żydowskiej w różnych częściach Polski (1945–1946). Podobieństwa i różnice" (Kielce, 2 lipca), zorganizowanej przez Delegaturę IPN w Kielcach we współpracy z Instytutem Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach.

Uczestnicy projektu ukończyli prace nad czterema monografiami: Kinga Czechowska, *Pomoc Żydom na terenie województwa pomorskiego*; Paweł Kornacki, *Wokół Jedwabnego. Uwagi i reinterpretacje*; Sebastian Piątkowski, *„W płomieniach zaś ciągle odzywały się jęki…". Niemieckie zbrodnie na Polakach z Ciepielowa i okolic niosących pomoc Żydom (1942–1943)*; Wojciech Hanus, *Zbrodnia (nie) osądzona. Losy żandarmów niemieckich biorących udział w mordzie na rodzinie Ulmów i ukrywanych Żydach*, a także opracowaniem zbiorowym: *„Walczymy do ostatniego". Opór Żydów na okupowanych ziemiach polskich w latach 1939–1945*, red. Tomasz Domański, Alicja Gontarek. Ponadto uczestnicy projektu sfinalizowani prace nad 20 artykułami naukowymi.

W ramach cyklu „Relacje polsko-żydowskie w XX wieku. Badania – kontrowersje – perspektywy (Colloquium VII)" Delegatura IPN w Kielcach we współpracy z Instytutem Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach zorganizowała konferencję „Pogromy ludności żydowskiej w różnych częściach Polski (1945–1946). Podobieństwa i różnice" (2 lipca, Kielce). Ponadto odbyły się trzy panele dyskusyjne: „Wokół niemieckiej zbrodni na rodzinie Ulmów z Markowej oraz pomocy świadczonej Żydom przez Polaków. Spojrzenie z różnych perspektyw" (25 marca, Kielce); dyskusja wokół książki *Nie tylko Ulmowie. Historie o Polakach ratujących Żydów na Podlasiu* (27 marca, Białystok); „Relacje polsko-żydowskie na Kresach Wschodnich", spotkanie promujące czasopismo naukowe „Polish-Jewish Studies" (16 września, Warszawa).

W okresie sprawozdawczym kontynuowano prace nad publikacjami zwartymi: *Zagłada Żydów na terenie byłego powiatu horodeńskiego w okresie okupacji niemieckiej 1941–1944* (Tomasz Gonet); *Procesy funkcjonariuszy z policji granatowej i kryminalnej z dystryktu radomskiego w Polsce w latach 1944–1956* (Tomasz Domański); Żydzi po tzw. aryjskiej stronie w okupowanym Krakowie (Martyna Grądzka-Rejak); *Królestwo Merina. Położenie ludności żydowskiej we wschodniej rejencji katowickiej* (Aleksandra Namysło); *Relacje polsko-żydowskie w Kreis Sokolow-Wengrow* (Damian Sitkiewicz); *Pogrom Żydów w Kielcach w 1946 r.* (Ryszard Śmietanka-Kruszelnicki); *Ratowanie Żydów przez Polaków na Wileńszczyźnie w czasie okupacji niemieckiej* (Radosław Wnorowski); *Fenomen czy norma? Położenie żydowskich mieszkańców tzw. Ostoberschlesien w okresie II wojny światowej* (Aleksandra Namysło); *Akcja Reinhardt w dystrykcie krakowskim* (Martyna Grądzka-Rejak, Roman Gieroń); *Represje za pomoc Żydom na okupowanych ziemiach polskich* (Martyna Grądzka-Rejak, Aleksandra Namysło); *Pogrom Żydów w Jedwabnem* (Paweł Kornacki), oraz monografiami o pomocy udzielanej Żydom w województwach: tarnopolskim (Michał Siekierka), krakowskim (Roman Gieroń), warszawskim (Marcin Urynowicz) oraz lwowskim (Wojciech Hanus). Ponadto prowadzono prace nad tomem 6. czasopisma „Polish-Jewish Studies" (red. odpowiedzialni: Wojciech Wichert, Roman Gieroń).

Uczestnicy projektu przygotowali również liczne artykuły naukowe, sporządzili ekspertyzy, opinie i recenzje, uczestniczyli w audycjach radiowych i telewizyjnych, prowadzili wykłady i odczyty oraz udzielali konsultacji historycznych.

3.1.1.10. Władze komunistyczne wobec Kościołów i związków wyznaniowych w Polsce 1944–1989

Koordynatorem Centralnego Projekt Badawczego „Władze komunistyczne wobec Kościołów i związków wyznaniowych w Polsce 1944–1989" jest dr hab. Rafał Łatka. W pracach uczestniczy 33 badaczy, w tym 19 spoza IPN. Zasadniczym celem projektu jest dalszy rozwój badań nad historią Kościoła katolickiego i innych związków wyznaniowych w Polsce w latach 1944–1989. Z wielu powodów największy nacisk został położony na badania nad Kościołem katolickim. W zasadniczej mierze

wynika to z faktu, że siła i struktury wspomnianego Kościoła były nieporównywalne z innymi związkami wyznaniowymi. W 2024 r. kontynuowano prace w ramach rozpoczętych w 2017 r. trzech ścieżek badawczych, ukierunkowanych na działania dotychczas niepodejmowane lub podejmowane w niewystarczający sposób: „Biskupi w realiach komunistycznego państwa"; „Kościół katolicki w dokumentach"; „Urząd ds. Wyznań: struktury, działalność, ludzie". W ramach pierwszej ścieżki badawczej są prowadzone badania dotyczące hierarchii Kościoła katolickiego w Polsce. W przygotowaniu znajdują się m.in. prace na temat: kard. Stefana Wyszyńskiego, kard. Bolesława Kominka, abp. Jerzego Stroby i bp. Czesława Kaczmarka. Druga ścieżka badawcza dotyczy ważnych źródeł proweniencji zarówno kościelnej, jak i państwowej. Najważniejszym elementem tego projektu jest wydawanie dziennika *Pro memoria* kard. Stefana Wyszyńskiego. Obecnie na różnych etapach prac wydawniczych znajduje się osiem tomów obejmujących zapiski prymasa z lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych. W ramach trzeciej ścieżki badawczej są przygotowywane: monografia struktur centralnych UdsW; edycja najważniejszych dokumentów wytworzonych przez struktury centralne UdsW; monografie i edycje źródłowe poświęcone działalności wojewódzkich urzędów ds. wyznań (m.in. w Łodzi, Poznaniu, Białymstoku i Krakowie).

W okresie sprawozdawczym ukazało się jedenaście publikacji zwartych: Krzysztof Andrzej Kierski, *Relacje rządców diecezji warmińskiej z władzami komunistycznymi Polski w latach 1945–1989*; Ariel Orzełek, *Czerwoni katolicy. Polityczne i ideowe drogi Jana Frankowskiego (1912–1976) i Konstantego Łubieńskiego (1910–1977) na tle działalności ich ugrupowań*; Zbigniew Stanuch, Grzegorz Wejman, *Jan Paweł II w Szczecinie. Przygotowania do wizyty, jej przebieg i przesłanie*; *Urząd ds. Wyznań i jego struktury terenowe w województwie opolskim w latach 1950–1989. Wybór źródeł z zasobów Archiwum Państwowego w Opolu oraz Oddziałowego Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej we Wrocławiu*, wstęp, wybór i oprac. Zbigniew Bereszyński; *Urząd do spraw Wyznań. Struktury, działalność, ludzie*, t. 4: *Struktury wojewódzkie i wybrane aspekty działalności w latach 1975–1990*, red. Rafał Łatka; Konrad Białecki, Rafał Łatka, Rafał Reczek, Elżbieta Wojcieszyk, *Arcybiskup Antoni Baraniak 1904–1977*, wyd. 2 uzupełnione; Stefan Wyszyński, *Pro memoria*, t. 14: *1967*, oprac. M. Sołmieniuk, R. Kościański; Grzegorz Szczecina, *Historyczno-patriotyczne rodowody misji ks. Jerzego Popiełuszki*; *Józef Keller – ksiądz, profesor, donosiciel, apostata, marksistowski religioznawca. Przypadek tajnego współpracownika ps. „Ostrożny"/„Adam Piotrowski"*, wybór i oprac. Rafał Łatka, Patryk Pleskot; Stefan Wyszyński, *Pro memoria*, t. 10: *1963*, oprac. Albert Warso; Marcin Sanak, *Papież Pius XII w propagandzie komunistycznej w Polsce w latach 1945–1958*.

Uczestnicy projektu sfinalizowali prace nad dwunastoma publikacjami: Stefan Wyszyński, *Pro memoria*, t. 21: *1974*, oprac. Ewa Czaczkowska; Stefan Wyszyński, *Pro memoria*, t. 12: *1964*, oprac. Łucja Marek, Monika Wiśniewska; Stefan Wyszyński, *Pro memoria*, t. 22: *1975*, oprac. Ewa Czaczkowska; Stefan Wyszyński, *Pro memoria*, t. 19: *1972*, oprac. Antoni Poniński; *Urząd ds. Wyznań. Struktury – działalność – ludzie*, t. 5: *Kadry*, red. Rafał Łatka; Paweł Kostrzewski, *Boży Wojownik. Biskup Franciszek Musiel (1915–1992)*; *Korespondencja Stefana Wyszyńskiego i Władysława Rubina w latach 1959–1981*, oprac. Mariusz Leszczyński; Dominik Zamiatała, *„Między państwem a Kościołem". Zrzeszenie Katolików „Caritas" w rzeczywistości politycznej Polski „ludowej"*; Stefan Wyszyński, *Pro memoria*, t. 17: *1970*, oprac. Wojciech Kucharski; Elżbieta Wojcieszyk, *Arcybiskupi i biskupi poznańscy w rzeczywistości politycznej PRL*; Józef Marecki, *Represje wobec osób duchownych i zakonnych na terenie woj. krakowskiego. 1944–1975*, t. 3; *Kapelani i duszpasterstwo Ludowego Wojska Polskiego 1943–1990*, t. 1, red. Daniel Gucewicz.

W ramach projektu zorganizowano dwa wydarzenia. Odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa „Reminiscencje śmierci ks. Jerzego Popiełuszki" (11–12 września, Warszawa, organizator BBH IPN) koncentrująca się na zagadnieniu reperkusji mordu na kapelanie „Solidarności" zarówno w perspektywie ogólnopolskiej, jak i regionalnej. Przygotowano też międzynarodową konferencję naukową „Churches and religious associations behind the »Iron Curtain«. Part two: 1956–1968" poświęconą analizie sytuacji kościołów i wspólnot religijnych w europejskich krajach bloku wschodniego w latach 1956–1968 w szerszym kontekście, z uwzględnieniem analizy mechanizmów władzy i modyfikacji polityki

represyjnej reżimów komunistycznych w walce z Kościołami w państwach, dla których przesłanką ideologiczną była walka z religią (24–25 września, Bratysława, organizator BBH IPN).

W okresie sprawozdawczym uczestnicy projektu prowadzili także prace nad następującymi publikacjami zwartymi: dwoma tomami dziennika prymasa Stefana Wyszyńskiego, *Pro memoria*, t. 17: *1970* (oprac. Wojciech Kucharski) i t. 14: *1966* (oprac. Rafał Łatka, Paweł Skibiński); pracą zbiorową *I pielgrzymka Jana Pawła II do Polski* (red. Konrad Białecki, Łucja Marek); pracą zbiorową *Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski „ludowej"*, t. 3 (red. Rafał Łatka); pracą zbiorową *Reminiscencje śmierci ks. Jerzego Popiełuszki* (red. Rafał Łatka, Jarosław Wąsowicz); pracą zbiorową *Kapelani i duszpasterstwo Ludowego Wojska Polskiego 1943–1990*, t. 2 (red. Daniel Gucewicz); edycją źródłową *Sobór oczami komunistów*, t. 2: *Sobór Watykański II w świetle dokumentów UdsW i PZPR* (oprac. Dariusz Misiejuk, Wojciech Kucharski); edycją źródłową *Konflikt o budowę przejścia podziemnego w okolicach Jasnej Góry 1979–1980. Wybór dokumentów* (oprac. Jarosław Durka); edycją źródłową dziesięciu tomów donosów ag./inf. ps. „Krystyna" (ks. Stanisław Skorodeckiego) z czasów wspólnego pobytu w „miejscu odosobnienia" prymasa Stefana Wyszyńskiego (oprac. Józef Marecki); edycją źródłową *Zdradzona przyjaźń. Relacje abp Antoniego Baraniaka z ks. Władysławem Kulczyckim* (Rafał Łatka, Jarosław Wąsowicz); edycją źródłową *Diariusz czynności prymasa Polski arcybiskupa Stefana Wyszyńskiego 23 lutego 1949 – 31 grudnia 1951* (Antoni Baraniak SDB, wstęp i oprac. Rafał Łatka, Jarosław Wąsowicz); edycją źródłową *Kronika Ośrodka Pomocy Uwięzionym, Internowanym i Ich Rodzinom przy kościele Ojców Jezuitów w Łodzi* (wstęp i red. Ewelina Ślązak); monografią *Episkopat Polski wobec stosunków państwo–Kościół i rzeczywistości społeczno-politycznej PRL 1956–1970* (Rafał Łatka); edycją źródeł *Działalność Kościoła katolickiego oraz funkcjonowanie Wydziałów ds. Wyznań w pierwszej połowie lat osiemdziesiątych w świetle materiałów kontrolnych UdsW* (oprac. Rafał Łatka); monografią i edycją źródeł *Organizacja Urzędu do spraw Wyznań i wybrane aspekty jego działalności w latach 1950–1989* (Katarzyna Krzysztofek-Strzała, Marek Strzała, Michał Ożóg); monografią z edycją źródeł *Wydział ds. Wyznań w Gdańsku* (Daniel Gucewicz), oraz dwunastoma monografiami: *Państwowy aparat wyznaniowy w Łodzi i województwie łódzkim w latach 1945–1975* (Ewelina Ślązak); *Urząd ds. Wyznań struktury centralne* (Konrad Białecki, Bartłomiej Noszczak, Dominik Zamiatała); *Szczeciński Klub Katolików. Korzenie i działalność w latach 1980–1989* (Michał Siedziako); *„Niezłomny z Kielc". Biskup Czesław Kaczmarek w starciu z systemem komunistycznym (1945–1963)* (Ryszard Gryz); *Wydziały do spraw Wyznań w Polsce Południowo-Wschodniej w latach 1950–1989* (Bogusław Wójcik); *Walka z religią – województwo białostockie 1944–1989* (Krzysztof Sychowicz); *Polityka władz wobec Kościołów nierzymskokatolickich i związków wyznaniowych w Wielkopolsce w latach 1945–1989* (Mateusz Szłapka); *Towarzystwo Chrystusowe dla Polonii Zagranicznej w latach 1945–1989. Organizacja. Duszpasterstwo. Relacje z władzami PRL i Episkopatem Polski* (Zbigniew Stanuch); *Biografia o. Honoriusza Kowalczyka* (Leszek Zygner); *Po raz pierwszy w najgorszym możliwym czasie. Działalność ojców pijarów w diecezji chełmińskiej w XX wieku* (Leszek Molendowski); *W kręgu „Ancory". Ks. Zbigniew Bonawentura Frróg* (Mariusz Krzysztofiński); *Wydział ds. Wyznań w Białymstoku* (Krzysztof Sychowicz). Ponadto uczestnicy projektu prowadzili prace nad wspomnieniami: *Alojzy Chrobak SJ. Wspomnienia życiowe misjonarza i rekolekcjonisty* (wstęp, oprac. Daniel Gucewicz, Leszek Molendowski, Przemysław Ruchlewski) oraz publikacją słownikową *Represje wobec osób duchownych i zakonnych na terenie woj. krakowskiego. 1944–1975*, t. 4 (Józef Marecki).

3.1.1.11. Twórcy, dziennikarze i naukowcy wobec władz komunistycznych

Koordynatorem Centralnego Projektu Badawczego „Twórcy, dziennikarze i naukowcy wobec władz komunistycznych" jest dr hab. Sebastian Ligarski. W pracach uczestniczy 11 badaczy, w tym 6 spoza IPN. Głównym celem projektu jest przedstawienie struktur, mechanizmów i działalności aparatu władzy wobec twórców kultury, dziennikarzy i pracowników nauki w PRL.

W okresie sprawozdawczym ukazała się publikacja autorstwa Jana Olaszka, *Opozycyjność naukowców. Studia z dziejów Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk w PRL* oraz artykuł naukowy i 2 popularnonaukowe.

Ukończono prace nad dwoma publikacjami: Ryszard Stefanik, *W partyjnym entourage'u. Aparat władzy wobec uczelni wychowania fizycznego w Polsce w latach 1949/50–1990*; Anna Idzikowska-Czubaj, *„Rock Estrada" 1983–1984. Rock, estrada i kultura pop – krótki żywot nowego formatu magazynu muzycznego w PRL*, oraz artykułem naukowym.

W ramach projektu zorganizowano ogólnopolską konferencję naukową „Partia wśród akademików – akademicy w partii" (17–18 października, Białystok, organizator OIPN Białystok).

W okresie sprawozdawczym prowadzono prace nad ośmioma pracami zwartymi: *Polityczne funkcje filmu w PRL. Lata sześćdziesiąte* (Andrzej Boboli); *Sprawa Konrada Doberschuetza* (Piotr Grzelczak); *Rodowody społeczne i postawy polityczne inteligencji w woj. białostockim (1944–1956)* (Jerzy Autuchiewicz); *Agitator. Biograficzne studium zaangażowania Romana Zimanda w komunizm na tle losów formacji pokoleniowej* (Jan Olaszek); *Czarna księga reakcji polskiej. Historiografia partyjna u progu epoki stalinowskiej* (Tadeusz Paweł Rutkowski); *Oficjalna prasa w PRL*, t. 2 (Marta Marcinkiewicz, Sebastian Ligarski, Rafał Łatka); *Mechanizmy karier w PRL* (Sebastian Ligarski); *Organizacja i system przemysłu rozrywkowego w PRL* (Anna Idzikowska-Czubaj), oraz pięcioma artykułami naukowymi.

3.1.2. Oddziałowe Projekty Badawcze

Projekty badawcze o charakterze regionalnym są realizowane przez poszczególne OBBH IPN. Zakres merytoryczny koncentruje się najczęściej na wydzielonym terytorium, a celem jest m.in. realizacja postulatów i potrzeb różnych środowisk lokalnych zaangażowanych w pielęgnowanie historii danego obszaru. Projekty te stanowią również ważną płaszczyznę współpracy IPN z miejscowymi regionalistami i badaczami historii najnowszej.

OBBH Gdańsk kontynuowało oddziałowy projekt badawczy „Ludzie władzy w PRL – Pomorze", którego koordynatorami są dr Daniel Czerwiński i dr hab. Daniel Wicenty. Jego przedmiotem są studia nad regionalnymi elitami władzy komunistycznej, w tym analizy biograficzne, leksykograficzne i prozopograficzne oraz analizy poświęcone strukturom instytucjonalnym, normatywnym oraz mechanizmom decyzyjnym. W okresie sprawozdawczym prowadzono prace nad publikacją: *Ludzie władzy w PRL – Pomorze*, t. 1: *Pierwsi sekretarze Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Partii Robotniczej/Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Gdańsku, wojewodowie gdańscy, przewodniczący Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Gdańsku, prezydenci i przewodniczący Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Gdańsku, pierwsi sekretarze Komitetu Miejskiego PRR/PZPR w Gdańsku 1945–1989* (red. Daniel Czerwiński, Daniel Wicenty).

OBBH Katowice kontynuowało projekt oddziałowy „Powstania śląskie 1919–1921", którego koordynatorem jest dr Mirosław Węcki. W okresie sprawozdawczym opublikowano trzy artykuły naukowe i jeden popularnonaukowy. Ukończono prace nad dwoma publikacjami: Bernard Linek, *Polityzacja pamięci powstań śląskich i plebiscytu*; Bartłomiej Majchrowicz, *Taktyka walki oddziałów powstańców śląskich w latach 1919–1921.*

RBH Delegatury IPN w Kielcach prowadził projekt regionalny „Seria Świętokrzyska – Dzienniki, Wspomnienia, Pamiętniki, Listy", którego koordynatorem jest dr Izabela Bożyk. W okresie sprawozdawczym ukazała się publikacja Władysław Zwiejski, *Moje wspomnienia*, wstęp i oprac. Marzena Grosicka. Ukończono prace nad publikacjami zwartymi: *Ks. Roman Zelek. Pamiętnik proboszcza*, wstęp i oprac. Jerzy Gapys, Tomasz Gocel; *Listy z niemieckich obozów 1939–1945. Korespondencja polskich więźniów obozów jenieckich, koncentracyjnych i innych miejsc kaźni. Dystrykt radomski*, oprac. Jerzy Gapys. W ramach projektu zorganizowano dyskusję wokół książki *Władysław Zwiejski, Moje wspomnienia* (28 listopada, Kielce). Ponadto uczestnicy projektu kontynuowali prace nad dwoma publikacjami: Edward Juszczyk, *Pamiętnik*, oprac. Adam Massalski, Łukasz Ospara; Marek Jończyk, *Zapiski na marginesach. Pamiętnik internowanego Krzysztofa Kasprzyka.*

OBBH Lublin kontynuowało prace nad trzema projektami regionalnymi. W ramach pierwszego – „Dzieje Lubelszczyzny 1918–1980", którego koordynatorami są dr Tomasz Osiński i dr Małgorzata Choma-Jusińska – ukończono prace nad publikacją *Dzieje Lubelszczyzny 1956–1970. Aspekty polityczne*, red. Mariusz Mazur, Tomasz Osiński. Kolejny projekt – „Dokumenty zbrodni wołyńskiej" – ko-

ordynuje Paweł Sokołowski. W okresie sprawozdawczym ukazała się publikacja *Dokumenty zbrodni wołyńskiej*, t. 2, oprac. Edward Gigilewicz, Leon Popek, Paweł Sokołowski, Tadeusz Zych oraz opublikowano artykuł naukowy. Zorganizowano trzy spotkania promujące wydawnictwo źródłowe: 12 lipca w Chełmskiej Bibliotece im. Marii Pauliny Orsetti podczas uroczystości miejskich upamiętniających 81. rocznicę Krwawej Niedzieli na Wołyniu; 2 sierpnia w Starym Sączu podczas XIV Międzynarodowego Interdyscyplinarnego Seminarium Naukowego „Idee – Człowiek – Filozofia. Człowiek i jego świat"; 29 listopada w lubelskim oddziale IPN podczas wydarzenia „Zaduszki wołyńskie". Ponadto uczestnicy projektu prowadzili prace nad t. 3. wydawnictwa źródłowego *Dokumenty zbrodni wołyńskiej*, oprac. Leon Popek, Paweł Sokołowski, Tadeusz Zych. Trzeci projekt – „Lubelszczyzna lipiec 1944 – styczeń 1945" – koordynuje dr Tomasz Osiński. W okresie sprawozdawczym ukończono prace nad publikacją *Lubelszczyzna między lipcem 1944 a styczniem 1945. Wybrane aspekty,* red. Tomasz Osiński, Justyna Dudek, Wioletta Woś.

W roku sprawozdawczym powołano dwa nowe projekty badawcze. Pierwszy – „Zniszczenia wojenne Lublina w latach 1939–1944", którego koordynatorem został dr hab. Jacek Wołoszyn. Projekt wpisuje się w 80. rocznicę zakończenia II wojny światowej. Celem jest ustalenie skali zniszczeń wojennych w Lublinie w latach 1939–1944 oraz ich wpływu na kształt współczesnej tkanki miejskiej (budynki utracone i odbudowane) dzięki analizie zachowanych fotografii przedwojennych, wojennych i powojennych. Drugi – „Dekada »Solidarności«. Region Środkowo-Wschodni w latach 1980–1989", koordynator dr Marcin Dąbrowski. Projekt wpisuje się w 45. rocznicę powstania struktur „S". Celem jest przygotowanie wydawnictwa albumowego z komentarzami o charakterze popularnonaukowym, poświęconego najważniejszym aspektom funkcjonowania regionalnej Solidarności, i tym samym popularyzacja wiedzy o funkcjonowaniu Regionu Środkowo-Wschodniego na Lubelszczyźnie.

OBBH Łódź kontynuowało prace nad projektem „Łódź i region łódzki na tle historii Polski 1914/18–1989", którego koordynatorem jest dr Tomasz Toborek. W okresie sprawozdawczym zorganizowano cztery wydarzenia: ogólnopolską konferencję naukową „Oblicza regionu. Ziemie województwa łódzkiego w latach 1918–1944" (14–15 listopada, Łódź); panel dyskusyjny „Robotnicza Łódź a duszpasterz robotników. Życie i śmierć ks. Jerzego Popiełuszki" (24 października, Łódź); panel dyskusyjny „Rok 1989: Łódź na rozdrożu – przemysłowe miasto w cieniu transformacji ustrojowej" poświęcony przemianom, jakie nastąpiły w Łodzi w 1989 r. w wyniku transformacji ustrojowej Polski (6 grudnia, Łódź); spotkanie z przedstawicielami Rodzin Katyńskich na temat powojennych losów łódzkich rodzin oficerów „Tatusiu Kochany! Najdroższy! Czemu nie wracasz? Zbrodnia katyńska – doświadczenia rodzin" (15 kwietnia, Łódź).

OBBH Poznań kontynuowało realizację czterech projektów regionalnych. W ramach pierwszego – „Wielkopolska w latach 1945–1989", którego koordynatorem jest dr hab. Konrad Białecki – w okresie sprawozdawczym opublikowano trzy książki: *Adwokat poznańskiego Czerwca 1956. Stanisław Hejmowski 1900–1969*, red. Piotr Grzelczak; Maciej Kościuszko, *Armia Czerwona i czerwonoarmiści w Wielkopolsce w latach 1945–1946*; Tomasz Mielcarek, *Funkcjonowanie i działalność Głównej Komisji Badania Zbrodni Niemieckich/Hitlerowskich w Polsce w latach 1945–1984 ze szczególnym uwzględnieniem Oddziału w Poznaniu*, oraz 5 artykułów naukowych i 2 popularnonaukowe. Uczestnicy projektu ukończyli prace nad publikacją *Województwo poznańskie w latach 1950–1989*, red. Konrad Białecki, Rafał Reczek oraz 6 artykułami naukowymi. W ramach projektu zorganizowano konferencję naukową „Województwo poznańskie w latach 1975–1990" (29 października, Poznań). Była to trzecia z cyklu konferencja poświęcona różnym aspektom funkcjonowania województwa poznańskiego w okresie Polski Ludowej. Podczas Wielkopolskiego Kongresu Pamięci Narodowej w Poznaniu w ramach OPB odbyły się trzy debaty: „Ku Wolności. »Solidarność« w Wielkopolsce i na ziemi lubuskiej" (18 czerwca); „Formy oporu społecznego w Wielkopolsce i na ziemi lubuskiej w latach 1945–1989" (19 czerwca); „Czas przełomu 1989 roku w Wielkopolsce i na ziemi lubuskiej" (19 czerwca) oraz koncert „Bardowie »Solidarności«". Z kolei 30 października w Koninie zorganizowano sesję popularnonaukową „Społeczeństwo Konina wobec śmierci ks. Jerzego Popiełuszki i procesu jego zabójców". Ponadto przygotowano spotkania promujące dwie publikacje wydane w roku sprawozdawczym: *Armia Czer-*

wona w Wielkopolsce w latach 1945–1946 w świetle dokumentów polskiej administracji autorstwa Macieja Kościuszki (22 lutego, Poznań) oraz *Adwokat Poznańskiego Czerwca 1956. Stanisław Hejmowski 1900–1969*, red. Piotr Grzelczak (12 listopada, Poznań). Prowadzono także prace nad czterema publikacjami: *Dzieje Fundacji Zakłady Kórnickie w latach 1945–1953* (Piotr Grzelczak); *Zakłady im. Hipolita Cegielskiego w Poznaniu* (red. Marcin Jurek); *Harcerstwo w Wielkopolsce w czasach Polski „ludowej" 1945–1989* (red. Elżbieta Wojcieszyk); *Zbrodnia poznańska 1947. Sprawa zabójstwa Jana Stachowiaka i jej konsekwencje* (Marcin Jurek). Drugi projekt – „Metodologiczne i teoretyczne problemy badania najnowszej historii Polski" – koordynuje prof. dr hab. Krzysztof Brzechczyn. W okresie sprawozdawczym opublikowano dwa artykuły naukowe oraz popularnonaukowy, ukończono również prace nad kolejnym artykułem naukowym. Zorganizowano dyskusję „Rosja i komunizm w myśli Alaina Besancona" (23 kwietnia, Poznań). Prowadzono badania nad zagadnieniem zastosowania konceptu totalitaryzmu do badania historii Polski, odmianami polityki historycznej oraz jej rolą w krzewieniu patriotyzmu i świadomości narodowej. Trzeci projekt – „Wielkopolska w okresie II wojny światowej" – koordynuje dr Rafał Sierchuła. W 2024 r. opublikowano jedenaście artykułów naukowych i popularnonaukowych. W ramach projektu zorganizowano konferencję naukową „Eksterminacja obywateli polskich na terenie Wartheland w latach 1939–1945" (4–5 listopada, Poznań). W trakcie debat omówiono zarówno dotychczasowy stan badań nad poruszanym zagadnieniem, jak i przywołano liczne nowe ustalenia dotyczące kwestii eksterminacji obywateli polskich w Kraju Warty. We współpracy z Chorągwią Wielkopolską ZHP przygotowano wystawę „Wielkopolscy harcerze w powstaniu warszawskim", której wernisaż odbył się 1 sierpnia w foyer Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu. Wystawa była następnie prezentowana w Forcie VII w Poznaniu. Ponadto w ramach Wielkopolskiego Kongresu Pamięci Narodowej (18 czerwca, Poznań) zorganizowano dwie debaty. Pierwsza – „Mustergau. Okupacja w Kraju Warty" – dotyczyła aspektów prawnych, społecznych i gospodarczych okupacji oraz elementów odróżniających politykę niemiecką na terenie Wartheland od tej prowadzonej na innych ziemiach okupowanej Polski; druga – „Wielkopolanie na frontach II wojny światowej" – była poświęcona Wielkopolanom konspirującym w kraju w ramach Polskiego Państwa Podziemnego i walczącym na frontach II wojny światowej. Koordynatorem czwartego projektu – „Wielkopolska w okresie XX-lecia międzywojennego" – jest dr Piotr Grzelczak. W okresie sprawozdawczym opublikowano dziesięć artykułów popularnonaukowych. Ponadto Piotr Grzelczak kontynuował prace nad monografią *Pamięć powstania wielkopolskiego*. Podczas Wielkopolskiego Kongresu Pamięci Narodowej zorganizowano debatę „Wielkopolanie dla odradzającej się Polski" (18 czerwca, Poznań) na temat militarnego zaangażowania Wielkopolan w walkę o granice odradzającej się Polski oraz wkładu w rozwój takich obszarów jak kultura, nauka czy gospodarka.

OBBH Rzeszów kontynuowało prace nad projektem „Osobowy wykaz ofiar konfliktu polsko-ukraińskiego w latach 1939–1948", którego koordynatorem jest dr Tomasz Bereza. W okresie sprawozdawczym Tomasz Bereza pracował nad monografią *Ukraińcy w Kreis Jaroslau* dotyczącą konfliktu polsko-ukraińskiego w powiecie jarosławskim w latach 1939–1944 Ponadto prowadzono prace, których celem jest doprecyzowanie informacji o ofiarach konfliktu ukraińsko-polskiego. W ramach obchodów 80. rocznicy zbrodni OUN-UPA na polskich mieszkańcach Cieszanowa zorganizowano sesję popularnonaukową (10 maja, Cieszanów). Przygotowano także panel dyskusyjny poświęcony relacjom polsko-ukraińskim w ramach uroczystości 80. rocznicy zbrodni UPA na polskich pasażerach pociągu relacji Bełżec–Lwów (16 czerwca, Bełżec) oraz seminarium naukowe „1944. W 80. rocznicę »uciekinierki« ludności polskiej przed terrorem OUN-UPA" (12 lipca, Lubaczów).

OBBH Szczecin kontynuowało prace nad projektem regionalnym „Świat wobec Szczecina" koordynowanym przez dr. hab. Sebastiana Ligarskiego. W okresie sprawozdawczym zorganizowano promocję wydanej w 2023 r. książki Jakuba Tyszkiewicza S*zczecin widziany zza Atlantyku. Miasto w oczach dyplomacji i wywiadu USA oraz w rozważaniach amerykańskich dotyczących granicy na Odrze i Nysie* (20 marca, Szczecin). Ponadto Jacek Tebinka prowadził prace nad publikacją *Wielka Brytania wobec Szczecina*.

OBBH Warszawa kontynuowało prace nad pięcioma projektami regionalnymi. Pierwszy – „Warszawa nie?pokonana" – koordynuje dr hab. Patryk Pleskot. W okresie sprawozdawczym ukazały się trzy publikacje: *Obwód VI Praga Okręgu Warszawa AK w powstaniu warszawskim – wybór dokumentów*,

oprac. Radosław Stróżyk; Patryk Pleskot, *Przedsiębiorstwo MBP. Wybrane aspekty pozaoperacyjnej działalności Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w przestrzeni miejskiej Warszawy (1945–1954)*; Tadeusz Ruzikowski, *Między urzędem a służbą. Urząd do spraw Bezpieczeństwa Publicznego m.st. Warszawy 1954–1956*. Ponadto prowadzono prace nad jedenastoma publikacjami: *Jak obalałem Mur Berliński. Z Jackiem Czaputowiczem rozmawia Piotr Śmiłowicz* (oprac. Jacek Czaputowicz, Piotr Śmiłowicz); *Zgromadzenia publiczne o znaczeniu politycznym w Warszawie 1918–1939* (Michał Zarychta); *Gwardia Ludowa PPS w Warszawie* (Maciej Żuczkowski); *Atak III Rzeszy Niemieckiej na ZSRS w czerwcu 1941 r. i jego reperkusje dla sprawy polskiej* (oprac. Maciej Żuczkowski); *Komenda Wojewódzka MO w Warszawie 1944–1954* (Tomasz Krok); *Działalność komitetów ekshumacyjnych w Warszawie* (Bartłomiej Noszczak); *Rok 1989 w stolicy* (red. Patryk Pleskot); *Rachunki za powstanie warszawskie (1944–2024)* (red. Patryk Pleskot); *Słownik biograficzny konspiracji praskiej* (Radosław Stróżyk); *Komuniści w Warszawie 1938–1941* (Elżbieta Kowalczyk); *W cieniu Warszawy. Struktury terenowe NSZZ „Solidarność" Regionu Mazowsze 1980–1981* (Tadeusz Ruzikowski).

Drugi projekt – „Mazowsze i Podlasie w ogniu 1944–1956" – koordynuje Damian Sitkiewicz. W okresie sprawozdawczym prowadzono prace nad monografią wieloautorską *Mazowsze i Podlasie w ogniu 1944–1956. Powiat Mińsk Mazowiecki w pierwszej dekadzie rządów komunistycznych* (red. Damian Sitkiewicz) oraz publikacją źródłową *Dokumenty Armii Krajowej Obwodu Węgrów* (Damian Sitkiewicz). Ponadto zorganizowano konferencję naukową „Powiat miński w pierwszej dekadzie rządów komunistycznych 1944–1956" (12 marca, Mińsk Mazowiecki). Podczas wydarzenia badacze poruszyli szerokie spektrum problemów dotyczących instalowania władz komunistycznych oraz oporu społecznego w powiecie Mińsk Mazowiecki w pierwszych dziesięciu latach po zakończeniu II wojny światowej.

Trzeci projekt – „Dopalanie Kresów" – koordynuje dr Elżbieta Kowalczyk. W okresie sprawozdawczym opublikowano artykuł naukowy, natomiast Grzegorz Rąkowski ukończył prace nad albumem *Kresowe rezydencje*, t. 4: *Województwo wołyńskie*. Ponadto Kazimierz Krajewski i Tomasz Łabuszewski kontynuowali prace nad monografią *Zapomniane ziemie. Inspektorat Grodzieński AK*.

Czwarty projekt – „Migawki z okupowanej Warszawy" – koordynuje Monika Noszczak. W okresie sprawozdawczym ukończono prace nad publikacją *Migawki z okupowanej Warszawy. 1941* (red. Monika Noszczak) oraz prowadzono prace badawcze nad kolejnymi tomami obejmującym lata 1942–1943.

Piąty projekt – „Historia w komiksie" – koordynuje dr Tomasz Łabuszewski. W okresie sprawozdawczym ukazały się dwa komiksy: *Dlaczego w piwnicach praskich straszy?* (z. 3 serii „Aga, Adam i Hamlet na Tropie Tajemnic"), scenariusz Maciej Kur, rysunki Hubert Ronek, Agata Ronek; *Monte Cassino. Bitwa dziesięciu armii*, scenariusz Sławomir Zajączkowski, rysunki Krzysztof Wyrzykowski, oraz zeszyt ćwiczeń i łamigłówek *Bitwa pod Monte Cassino 1944 r. – Łamigłówki* (seria „Wojenna Odyseja Antka Srebrnego 1939–1946") autorstwa Huberta Ronka. Ponadto ukończono prace nad kolejnym zeszytem ćwiczeń i łamigłówek *Ucieczka z nieludzkiej ziemi – Łamigłówki* (Hubert Ronek) (seria „Wojenna Odyseja Antka Srebrnego 1939–1946"), a także prowadzono prace nad 2 komiksami: *Droga do Ostrej Bramy* (z. 12 serii „Wojenna Odyseja Antka Srebrnego 1939–1946"), scenariusz Michał Konarski, rysunki Hubert Ronek; *„Ponury" – Akcja na więzienie w Pińsku, 18 stycznia 1943 r.* (z. 7 serii „W Imieniu Polski Walczącej"), scenariusz Sławomir Zajączkowski, rysunki Krzysztof Wyrzykowski.

OBBH Wrocław kontynuowało prace nad projektem regionalnym „Polska i Europa Środkowo-Wschodnia w XX wieku", którego koordynatorem jest dr Dariusz Dąbrowski. W okresie sprawozdawczym w ramach serii wydawniczej „Polska i Europa Środkowo-Wschodnia w XX wieku" ukazała się publikacja *Wspólna historia? Pięćdziesiąt lat doświadczeń Polaków, Czechów i Słowaków w warunkach niepodległości, okupacji i reżimów totalitarnych (1918–1968)*, red. Dariusz Dąbrowski, Kamil Dworaczek. Zorganizowano trzy spotkania seminaryjne: Jiří Friedl – wykład „Plany konfederacji polsko-czechosłowackiej podczas II wojny światowej wobec koncepcji środkowoeuropejskich Pragi okresu międzywojennego" (22 lutego, Wrocław); Piotr Pałys – wykład „Polska i Czechosłowacja wobec przyszłości Łużyc po II wojnie światowej" (19 marca, Wrocław); Miklós Mitrovits – wykład „Gospodarka Czechosłowacji, Polski i Węgier a sytuacja polityczna po śmierci Józefa Stalina" (6 grudnia, Wrocław). Ponadto prowadzono prace nad kolejnymi publikacjami: *Polsko-czechosłowacka współpraca wojskowa u progu wojny w 1939* (red. Dariusz Dąbrowski); *W poszu-*

kiwaniu wroga… Aparat bezpieczeństwa w państwach Europy Środkowo-Wschodniej wobec środowisk niezależnych, przejawów oporu społecznego i postaw opozycyjnych 1956–1980 (red. Adam Szpotański, Łukasz Kamiński); *Droga do Wyszehradu. Dokumenty opozycji polskiej i czechosłowackiej 1977–1989* (red. Łukasz Kamiński, Peter Blažek, Grzegorz Majewski). Prowadzono także prace nad przekładem z języka czeskiego dwóch tomów książki Matěja Bilý, *Varšavská smlouva 1969–1985. Vrchol a cesta k zániku*, t. 1 (Praha 2016) oraz *Varšavská smlouva 1985–1991. Dezintegrace a rozpad*, t. 2 (Praha 2021).

3.2. Badania nad terrorem okupacyjnym

Zespół Pełnomocnika Prezesa IPN ds. badań nad terrorem okupacyjnym na ziemiach polskich w latach 1939–1945 został powołany w celu przeanalizowania i opisania terroru oraz represji stosowanych przez niemiecką i sowiecką administrację cywilną i wojskową podczas II wojny światowej na terenach II RP. W roku sprawozdawczym członkowie zespołu kontynuowali prace nad monografiami autorskimi i wieloautorskimi, ukazującymi sytuację okupowanego społeczeństwa w poszczególnych powiatach Generalnego Gubernatorstwa, na ziemiach polskich wcielonych do Rzeszy oraz na Kresach Wschodnich (powiat biłgorajski, wejherowski, jędrzejowski oraz województwo nowogródzkie). Rezultaty prowadzonych przez zespół badań naukowych zostaną zaprezentowane w najbliższym czasie w następujących publikacjach: Rafał Drabik, *Powiat biłgorajski w trakcie II wojny światowej*; Soraya Kuklińska, *Terror okupacyjny na obszarze byłego województwa nowogródzkiego w latach 1941–1944*; Monika Tomkiewicz, *Terror niemiecki wobec ludności narodowości polskiej na terenie powiatu wejherowskiego powiatu miejskiego Gdynia w latach 1939–1945*; Karolina Trzeskowska-Kubasik, *Terror niemiecki na terenie Kreis* Jędrzejów; Konrad Graczyk, Karolina Trzeskowska-Kubasik, Rafał Drabik, *Okupacja niemiecka w Polsce powiatowej 1939–1945.* W monografiach autorskich zostaną przedstawione struktury aparatu represji oraz omówiony będzie charakter ich działań (egzekucje, aresztowania, osadzenia w obozach koncentracyjnych i łagrach, wywózki na roboty przymusowe, wysiedlenia i przesiedlenia, konfiskaty, rabunki mienia itp.).

Tematyka terroru okupacyjnego, zbrodni, ich ofiar oraz sprawców jest również przedmiotem publikacji przygotowywanych przez członków zespołu: *Eksterminacja dzieci polskich robotnic przymusowych* (Karolina Trzeskowska-Kubasik); *A po nocy przychodzi dzień. Polska pomoc dla ludności żydowskiej na terenie Kreis Biłgoraj* (Rafał Drabik); *Niemieckie działania w czasie powstania warszawskiego* i *Oddział SS-Sonderkommando „Dirlewanger”* (Soraya Kuklińska); Węgrzy wobec niemieckiej i sowieckiej okupacji ziem polskich w latach 1939–*1945* (Maria Zima-Marjańska); *Zbrodnia w Piaśnicy 1939–1940* (Monika Tomkiewicz); *Lista ofiar obozu w Płaszowie. Egzekucje zbiorowe i zabójstwa indywidualne wraz z analizą historyczną* (Zdzisław Jurkowski). Prowadzono również prace nad publikacją *Muzea w Generalnym Gubernatorstwie w latach 1939–1945* (Piotr Majewski) na temat polityki okupanta niemieckiego wobec polskich dóbr kultury oraz okupacyjnego nadzoru nad muzeami.

W wyniku prac zespołu w 2024 r. opublikowano szesnaście artykułów naukowych i popularnonaukowych w periodykach IPN: „Polish-Jewish Studies” i „Biuletyn IPN”, oraz w czasopismach zewnętrznych: „Almanach Historyczny”, „Gdański Notatnik Historyczny”, „Niepodległość i Pamięć”, „Sztuka i Krytyka”, „Głos Polonii”, „Zeszyty Muzeum Stutthof”, „Janowskie Korzenie”, „Kronika Bydgoska”. Ponadto dziesięć artykułów ukazało się na portalach internetowych: przystanekhistoria.pl, ciekawostkihistoryczne.pl, warhist.pl i kurierlubelski.pl.

Pracownicy zespołu udzielili też licznych wywiadów w mediach oraz wzięli udział w ogólnopolskich i międzynarodowych konferencjach organizowanych przez IPN oraz inne podmioty.

3.3. Konferencje naukowe i popularnonaukowe, sympozja, debaty historyczne

Konferencje naukowe, popularnonaukowe i podobne wydarzenia to jedna z ważniejszych aktywności pionu naukowego IPN. Organizacja tego rodzaju przedsięwzięć to jedna z najważniejszych form prezentowania dorobku historyków i aktualnego stanu badań nad historią Polski w XX w. Wie-

le konferencji, sesji czy paneli dyskusyjnych o charakterze naukowym jest wynikiem długoletnich prac prowadzonych w ramach realizowanych przez IPN centralnych i regionalnych projektów badawczych. Ta forma działalności pionu naukowego stanowi płaszczyznę nawiązywania współpracy z krajowymi i zagranicznymi placówkami naukowymi, ośrodkami badawczymi, uniwersytetami, uczelniami oraz instytucjami i organizacjami polonijnymi. Liczne konferencje, sympozja czy debaty historyczne, zorganizowane przez pion naukowy we współpracy z podmiotami zewnętrznymi, zostały szczegółowo opisane w pierwszej części sprawozdania dotyczącej współpracy krajowej i międzynarodowej. Warto jednak podkreślić, że większość tego rodzaju przedsięwzięć została przygotowana samodzielnie przez BBH i OBBH. W szczególności na uwagę zasługują wymienione poniżej wydarzenia.

Centrala BBH w związku z obchodami Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu zorganizowała 24 stycznia w kinie „Atlantic" w Warszawie dyskusję ekspercką po projekcji filmu dokumentalnego *Pamiętajmy o KL Plaszow* w reżyserii Krzysztofa Brożka.

15 marca w Przystanku Historia – Centrum Edukacyjne IPN im. Janusza Kurtyki w Warszawie odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa „Metamorfozy polskiego komunizmu. Wokół politycznych przesileń i przełomów w latach 1944/1945–1990" zorganizowana przez Centralę BBH oraz OBBH Katowice w ramach CPB „Ruch komunistyczny i aparat władzy 1917–1990".

Z okazji przypadającego 13 kwietnia Dnia Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej w Centralnym Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie 11 kwietnia odbyła się dyskusja „Zbrodnia katyńska. Wołanie o prawdę i sprawiedliwość", podczas której debatowano o mordzie sowieckim, nazywanym zbrodnią katyńską, dokonanym wiosną 1940 r. na prawie 22 tys. obywateli polskich.

13 maja, w 43. rocznicę zamachu na papieża Jana Pawła II na placu Świętego Piotra w Watykanie, w Centralnym Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie odbyła się dyskusja z George'em Weigelem, autorem publikacji *Świadek nadziei. Biografia papieża Jana Pawła II*.

W ramach obchodów 35. rocznicy częściowo wolnych wyborów parlamentarnych z 4 czerwca 1989 r. w Centralnym Przystanku Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie odbyła się dyskusja panelowa „Transformacja ustrojowa w krajach Europy Środkowo-Wschodniej – bilans doświadczeń" zorganizowana w ramach CPB „Transformacja ustrojowa PRL".

5 czerwca w Centrum Bankowo-Finansowym w Warszawie odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa „Czas przełomu. Polityka Stanów Zjednoczonych wobec transformacji w Polsce" zorganizowana w ramach CPB „Transformacja ustrojowa PRL".

11–12 września w Centralnym Przystanku Historia im. Lecha Kaczyńskiego w Warszawie odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa „Reminiscencje śmierci ks. Jerzego Popiełuszki" przygotowana w ramach CPB „Władze komunistyczne wobec Kościołów i związków wyznaniowych w Polsce 1944–1989".

30 września w Centralnym Przystanku Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa „Zesłać na zawsze. Deportacja oraz życie na zesłaniu w Związku Sowieckim byłych żołnierzy II Korpusu Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie i »kułaków«" w ramach CPB „Polacy w Rosji i Związku Sowieckim oraz w województwach wschodnich II RP (Kresy utracone)".

17 grudnia w Centralnym Przystanku Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie odbyła się dyskusja panelowa „»Nie rzucim Chryste Twego Krzyża«. Protesty w obronie symboli religijnych w szkołach w ostatniej dekadzie PRL".

OBBH Białystok zorganizowało dwie ogólnopolskie konferencje naukowe: „Od »Burzy« do Epigonów. Polskie podziemie niepodległościowe w latach 1944–1949" (25–26 czerwca, Białystok) oraz „Partia wśród akademików – akademicy w partii" przygotowaną w ramach CPB „Twórcy, dziennikarze i naukowcy wobec władz komunistycznych" (17–18 października, Białystok). Ponadto 4 czerwca w Białymstoku odbyła się dyskusja panelowa „Wybory 4 czerwca 1989 r. w Polsce Północno-Wschodniej", podczas której dyskutowano o specyfice i przebiegu wyborów 4 czerwca 1989 r. w województwach białostockim, suwalskim i łomżyńskim (4 czerwca, Białystok).

RBH Delegatury IPN w Bydgoszczy zorganizował w ramach cyklu spotkań „Czwartki z Historią Najnowszą" cztery dyskusje poświęcone publikacjom wydanym przez IPN: książce Kingi Czechowskiej i Krzysztofa Kani *Zainspirować naród. Przedmowy Edwarda Raczyńskiego na obczyźnie 1939–1989* (25 stycznia, Bydgoszcz); tomowi 4. *Leksykonu bezpieki. Kadra kierownicza aparatu bezpieczeństwa 1944–1956*, red. Magdalena Dźwigał, Witold Bagieński (29 lutego, Bydgoszcz); książce Sebastiana Piątkowskiego *Relacje o pomocy udzielanej Żydom przez Polaków w latach 1939–1945*, t. 7: *Trzecia Rzesza i ziemie polskie do niej wcielone* (21 marca, Bydgoszcz); publikacji *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989*, t. 5, red. Jan Olaszek, Piotr Abryszeński, Marcin Dąbrowski, Przemysław Zwiernik (20 czerwca, Bydgoszcz).

OBBH Gdańsk zorganizowało dwie dyskusje. Pierwsza – „Najbardziej niedostępne budynki Gdańska: Okopowa 9, Nowe Ogrody 27, Kurkowa 12", poświęcona serii wydawniczej IPN Gdańsk „Niezwykła Historia Zwykłych Obiektów" – została przygotowana w ramach Nocy Muzeów (18 maja, Gdańsk); druga – „Młodzi radykalni a transformacja ustrojowa" (5 czerwca, Gdańsk).

OBBH Katowice we współpracy z OBBH Kraków przygotowało ogólnopolską konferencję naukową „Dekret sierpniowy jako narzędzie sprawiedliwych rozliczeń ze zbrodniami okresu wojny i okupacji?". Konferencja odbyła się w 80. rocznicę wejścia w życie dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 31 sierpnia 1944 r. („o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego"). Była próbą refleksji historyków, prawników i historyków prawa nad stosowaniem przepisów tego dekretu do rozliczeń ze zbrodniami okresu II wojny światowej (24–25 września, Katowice). 5 czerwca odbyła się dyskusja (w formie podcastu) „Start procesów transformacyjnych w 1989 r. w województwie katowickim" dotyczącą zagadnienia transformacji ustrojowej w Polsce. 9 listopada w ramach Targów Książki w Katowicach zorganizowano panel dyskusyjny „Nie tylko Górny Śląsk" poświęcony najnowszym publikacjom wydanym przez oddział katowicki IPN.

RBH Delegatury IPN w Kielcach przygotował debatę historyczną „O gotowości chłopów do obrony granic Polski" odnoszącą się do przemówienia Wincentego Witosa wygłoszonego w Kielcach 21 maja 1939 r. (22 stycznia, Kielce). Z kolei 25 marca w Kielcach odbył się panel dyskusyjny „Wokół niemieckiej zbrodni na rodzinie Ulmów z Markowej oraz pomocy świadczonej Żydom przez Polaków. Spojrzenie z różnych perspektyw", przygotowany w ramach CPB „Dzieje Żydów w Polsce i relacje polsko-żydowskie w latach 1917–1990". W ramach CPB „Solidarność" i opór społeczny 1956–1989" 4 czerwca w Kielcach odbył się panel dyskusyjny „Wybory 4 czerwca 1989 r. Historyczny kompromis" połączony z promocją tomów 4. i 5. publikacji *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989.* Zorganizowano również debatę historyczną „Akcja »Burza« na Kielecczyźnie", której celem było przedstawienie aspektów militarnych działań prowadzonych przez oddziały AK podczas akcji „Burza" na Kielecczyźnie (2 sierpnia, Kielce).

OBBH IPN Kraków zorganizowało trzy wydarzenia: debatę historyczną, której towarzyszyła promocja ubiegłorocznego wydawnictwa *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989*, t. 5 (25 stycznia, Kraków); panel dyskusyjny o kontraktowych wyborach 4 czerwca 1989 r. „Musimy wygrać" (4 czerwca, Kraków); dyskusję w związku z 40. rocznicą męczeńskiej śmierci ks. Jerzego Popiełuszki, poświęconą prowokacji na ul. Chmielnej (11 grudnia, Kraków).

OBBH IPN Lublin zorganizowało trzy wydarzenia. Konferencja naukowa „Akcja »Burza« na Wołyniu" odbyła się 26 stycznia w Lublinie i wiązała się z 80. rocznicą operacji podjętej przez oddziały AK, określanej mianem akcji „Burza". Celem spotkania było ukazanie genezy oraz przebiegu działań rozgrywających się na terenie Wołynia. W tym kontekście prelegenci przedstawili rolę i działalność 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty AK. Konferencji towarzyszyła wystawa edukacyjna „Polskie ośrodki samoobrony na Wołyniu 1943–1944" oraz prezentacja publikacji tematycznych wydanych zarówno przez IPN, jak i pochodzących ze zbiorów prywatnych. 6–7 czerwca w Lublinie odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa „Aparat represji – podmiot wykonawczy w systemie sowieckim – historia i perspektywy badawcze" zorganizowana w ramach CPB „Struktury i metody działania aparatu bezpieczeństwa w Polsce 1944–1989/90".

OBBH Łódź zorganizowało siedem wydarzeń. Odbyły się trzy ogólnopolskie konferencje naukowe. Pierwsza – „»Summum ius, summa iniuria«. Rola sądownictwa specjalnego w procesie utrwalania władzy komunistycznej w Polsce w latach 1944–1956" – stała się przyczynkiem do dyskusji historyków oraz prawników, co pozwoliło wyjść poza główny nurt badań skupiony na działalności wojskowych sądów rejonowych (28–29 maja, Łódź). Druga – „Bezbronni i utracone nadzieje. Ludność cywilna wobec wydarzeń wojennych 1944 r." – odbyła się 10–11 października w Przystanku Historia im. ppłk. Wacława Lipińskiego w Łodzi. Prelegenci reprezentujący różne dziedziny naukowe przedstawili najnowsze wyniki badań dotyczące losów ludności cywilnej (przykłady indywidualne i zbiorowe) w 1944 r. Trzecia – „Oblicza regionu. Ziemie województwa łódzkiego w latach 1918–1944" – odbyła się 14–15 listopada w Przystanku Historia im. ppłk. Wacława Lipińskiego w Łodzi. Podczas konferencji przedstawiono polityczną, społeczno-gospodarczą i militarną historię regionu łódzkiego z lat 1918–1944. W ramach Nocy Muzeów (18 maja) przygotowano sesję popularnonaukową tematycznie związaną z rocznicą bitwy pod Monte Cassino. Prelekcje wygłosiło trzech pracowników OBBH Łódź. Ponadto zorganizowano trzy panele dyskusyjne: 26 stycznia w Instytucie Europejskim w Łodzi odbył się panel dyskusyjny w związku z prezentacją tomu 5. publikacji *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989*; 24 października w Przystanku Historia im. ppłk. Wacława Lipińskiego w Łodzi przeprowadzono panel dyskusyjny „Robotnicza Łódź a duszpasterz robotników. Życie i śmierć ks. Jerzego Popiełuszki" przygotowany z uwagi na 40. rocznicę męczeńskiej śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki; 6 grudnia w Łodzi odbył się panel dyskusyjny w związku z 35. rocznicą częściowo wolnych wyborów „Rok 1989: Łódź na rozdrożu – przemysłowe miasto w cieniu transformacji ustrojowej".

DIPN Olsztyn zorganizowała ogólnopolską konferencję naukową „Wojny komunistów w XX wieku. Od ideologii do zbrojnej konfrontacji" w ramach CPB „Ruch komunistyczny i aparat władzy 1917–1990" (27–28 listopada, Olsztyn).

OBBH Poznań przygotowało trzy wydarzenia. Panel dyskusyjny „Czas przełomu 1989 roku w Wielkopolsce i na ziemi lubuskiej" poświęcono negocjacjom przy okrągłym stole oraz wynikom wyborów w poszczególnych województwach (19 czerwca, Poznań). 24 września w Muzeum Archidiecezjalnym w Poznaniu odbyła się dyskusja, której towarzyszyła promocja albumu *Arcybiskup Antoni Baraniak 1904–1977*. Przygotowano także konferencję naukową „Eksterminacja obywateli polskich na terenie Wartheland w latach 1939–1945" (5–6 listopad, Poznań).

OBBH Szczecin zorganizowało ogólnopolską konferencję naukową „Legiony Polskie Józefa Piłsudskiego – aspekty militarne i społeczno-polityczne". Wydarzenie było próbą oceny dorobku niepodległościowego Legionów Polskich w okresie I wojny światowej, m.in. w kontekście mitu Legionów i ich Komendanta – wytworzonego jeszcze w czasie wojny i kultywowanego w okresie II Rzeczypospolitej zjawiska społeczno-politycznego, które odegrało ważką rolę w różnych sprawach (7–8 listopada, Szczecin). 12 września odbyła się dyskusja „Transformacja po polsku. Perspektywa 35 lat", której tematem był okres przełomu – upadek PRL i narodziny III RP. Natomiast 24 października w Przystanku Historia w Szczecinie odbyła się debata historyczna poświęcona 40. rocznicy męczeńskiej śmierci ks. Jerzego Popiełuszki. Podczas spotkania zaprezentowano najciekawsze zbiory dokumentów dotyczące toruńskiego procesu morderców kapelana Solidarności.

OBBH Warszawa zorganizowało trzy wydarzenia. 12 czerwca w Warszawie przygotowano ogólnopolską konferencję naukową „Rok 1989 w stolicy, czyli początek transformacji ustrojowej w perspektywie Warszawy i jej mieszkańców. Aspekty społeczne, gospodarcze i polityczne". W ramach CPB „Podziemie niepodległościowe 1944–1956 i ofiary represji zamordowane za działalność na rzecz niepodległego państwa polskiego" zorganizowano seminarium ogólnopolskie „Blaski i cienie konspiracji antykomunistycznej" (26 września, Warszawa). W Warszawie 2–3 października odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa „Rachunki za powstanie warszawskie (1944–2024). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość". Problematykę tę potraktowano możliwie szeroko, m.in. uwzględniono problem odpowiedzialności i ścigania zbrodniarzy wojennych, zarówno nazistów niemieckich, jak i tych z formacji kolaboranckich – oraz ogólniejszą kwestię rozliczeń niemieckich za masowe mordy i niszczenie miasta.

OBBH Wrocław zorganizowało trzy wydarzenia: konferencję naukową „Zmagania o godność i wolność. Ogniwa zakładowe NSZZ »Solidarność« 1980–1989/1990" przygotowaną w ramach CPB „»Solidarność« i opór społeczny 1956–1989" (11–12 czerwca, Wrocław); konferencję naukową „Poza kontrolą. Nadużycia władzy funkcjonariuszy aparatu represji w Polsce ludowej" 1945–1956" w ramach CPB „Struktury i metody działania aparatu bezpieczeństwa w Polsce 1944–1989/90" (28–29 listopada, Wrocław), a także panel dyskusyjny „Zwycięstwo czy niewykorzystana szansa? Spór o pamięć Czerwca'89" w ramach cyklu „Polskie Rocznice" (4 czerwca, Wrocław).

3.4. Letnia Szkoła Historii Najnowszej IPN

W roku sprawozdawczym odbyła się XVIII edycja Letniej Szkoły Historii Najnowszej IPN, którą zorganizowano w dniach 2–7 września w ośrodku konferencyjnym w Palczewie koło Warki.

Letnia Szkoła Historii Najnowszej jest najdłużej organizowaną przez IPN konferencją naukową, sięgającą swoimi początkami 2007 r. Przedsięwzięcie od wielu lat cieszy się dużym zainteresowaniem. Jest skierowane do studentów ostatnich lat oraz doktorantów wydziałów politologicznych i historycznych, którzy podejmują badania nad historią najnowszą Polski.

Zajęcia w ramach szkoły mają charakter wykładów, warsztatów oraz seminariów naukowych. Uczestnicy są zobowiązani do przygotowania dwudziestominutowego wystąpienia dotyczącego prowadzonych przez siebie badań. Referaty następnie są omawiane podczas seminariów. Do prowadzenia zajęć są zapraszani specjaliści, którzy zajmują się tematyką badań podejmowaną przez uczestników. Po wydarzeniu wygłoszone referaty są publikowane w oddzielnej, recenzowanej serii wydawniczej IPN – „Studia z Historii Najnowszej Polski".

W XVIII edycji LSHN IPN wzięło udział 15 młodych naukowców reprezentujących kilka ośrodków naukowych w Polsce. Głównym celem tego wydarzenia było zapoznanie uczestników z metodologią badań historycznych nad dziejami najnowszymi, ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki źródeł archiwalnych zgromadzonych w IPN. Zrealizowane w tym roku wykłady dotyczyły m.in.: historiografii dziejów najnowszych, polityki zagranicznej II Rzeczpospolitej, zbrodni pomorskiej 1939, operacji „Ostra Brama", przygotowań muzeów polskich do wybuchu II wojny światowej oraz ich sytuacji w okresie okupacji niemieckiej, polityki zagranicznej PRL wobec Bliskiego Wschodu, funkcjonariuszy aparatu bezpieczeństwa, katastrofy czarnobylskiej i jej konsekwencji w Polsce, problemu narkotyków oraz narkomanii w PRL.

Uczestnicy wzięli udział również w warsztatach poświęconych pracy z zasobem Archiwum IPN i prowadzeniu kwerend, a także w zajęciach dotyczących warsztatu pisania tekstów naukowych oraz popularnonaukowych.

Zajęcia ze słuchaczami odbyli: dr hab. Władysław Bułhak, dr Tomasz Ceran, dr hab. Kamil Dworaczek, dr Przemysław Gasztold, prof. dr hab. Marek Kornat, dr Tomasz Kozłowski, dr hab. Piotr Majewski, dr Anna Marcinkiewicz-Kaczmarczyk, dr hab. Piotr Niwiński, dr hab. Tadeusz Paweł Rutkowski, dr Bogusław Tracz.

Wydarzenie było koordynowane przez pracowników BBH: dr. hab. Władysława Bułhaka, dr Sylwię Szyc oraz Martę Mazurkiewicz. Wydarzenie będzie kontynuowane w 2025 r.

3.5. Ekspertyzy i opinie, recenzje, konsultacje

Jednym z ważnych i zarazem najbardziej czasochłonnych zadań stawianych pracownikom pionu naukowego IPN jest sporządzanie ekspertyz i opinii historycznych dotyczących najróżniejszej tematyki, przygotowywanych dla podmiotów zewnętrznych i na użytek wewnętrzny IPN. W większości wypadków wymaga to szeroko zakrojonych kwerend archiwalnych i bibliotecznych. W roku sprawozdawczym pion naukowy IPN przygotował łącznie ponad 560 różnego rodzaju pogłębionych ekspertyz i opinii naukowych, m.in. dla Ambasady RP w Reykjaviku; Ambasady RP w Bogocie; Kancelarii Prezesa Rady Ministrów; Wojskowego Sądu Okręgowego w Warszawie; Wojsk Obrony Terytorialnej; sądów okręgowych w Warszawie, Gdańsku, Poznaniu, Zielonej Górze, Nowym Sączu, Olsztynie, Rybniku, we

Wrocławiu; Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie; urzędów miasta Wrocławia oraz Końskie; urzędów gminy Skórcz oraz Krzywcza; Urzędu do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych w Warszawie; Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy; Zespołu Szkół im. Księdza Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Karczewie; szkół podstawowych w Potoku Wielkim, Rakowie, Jasionnie, Jędrzejowie i Gliniku Zaborowskim; Polskiej Agencji Prasowej; Zarządu Okręgu Podkarpackiego Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej; Oddziału Żandarmerii Wojskowej w Elblągu; 32. Bazy Lotnictwa Taktycznego w Łasku; Związku Oficerów Rezerwy Rzeczypospolitej; Biblioteki Publicznej w Jamelniku; Muzeum Palace w Zakopanem; Stowarzyszenia Kielecka Rodzina Katyńska w Kielcach; Stowarzyszenia „Częstochowa – Nasza Przyszłość"; Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918–1919; Terenowego Koła Polskiego Związku Filatelistyki nr 29 w Piekarach Śląskich; Komisji Rabinicznej do spraw Cmentarzy; Koła Gospodyń Wiejskich „Liniaczki" w Lublinie.

Znaczną część prac tego rodzaju wykonano na zlecenia wewnętrzne pionu archiwalnego IPN związane z procedurami dotyczącymi przyznania statusu działacza opozycji antykomunistycznej lub przyznania Krzyża Wolności i Solidarności (łącznie wykonano ich ponad 300). Zwłaszcza w tym pierwszym wypadku opinie wiązały się często z decyzjami kluczowymi dla rozstrzygnięcia spraw dotyczących postępowania odszkodowawczego dla osób skazanych za czyny, które mogły mieć związek z działalnością niepodległościową. Pracownicy BBH przygotowali również ponad 200 recenzji (jako recenzenci wewnętrzni i zewnętrzni) monografii autorskich, prac zbiorowych, powieści historycznej, publikacji popularnonaukowych, artykułów do czasopism naukowych, edycji źródeł, broszur popularnonaukowych, dysertacji doktorskich, relacji i wspomnień, sztuki teatralnej, materiałów edukacyjnych o najróżniejszym charakterze (m.in. komiksu oraz wystaw i katalogów do nich).

Pracownicy BBH byli również konsultantami przy opracowywaniu wystaw, reportaży, artykułów, scenariusza koncertu, scenariusza gry internetowej, tablicy okolicznościowej, tablicy pamiątkowej, a także przy produkcji kilkunastu filmów i audycji telewizyjnych, m.in. filmów: *Dzieci Szmalcówki*, reż. Sebastian Bartkowski; *Łączy nas pamięć. Ludność żydowska w Chełmnie*, reż. Piotr Sołtysiak; *Lecz duszy zabić nie mogą*, reż. Katarzyna Pretkowska; *Testament wolności*, reż. Jakub Klebba, Piotr Piotrowski; *Gryga*, reż. Tomasz Sommer, Maciej Korwin-Dębała; *Apokryf*, reż. Dawid Kierczak; *Łupaszka*, reż. Adam Sikorski; *Marsz śmierci,* reż. Przemysław Kaweński.

3.6. Uzyskane stopnie naukowe

W okresie sprawozdawczym czterech pracowników pionu naukowego uzyskało stopień naukowy doktora habilitowanego: Joanna Lubecka z OBBH Kraków (na podstawie pracy *Niemiecki zbrodniarz przed polskim sądem. Krakowskie procesy przed Najwyższym Trybunałem Narodowym* uchwałą Rady Dyscypliny Naukowej Historia Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego); Tomasz Kurpierz z OBBH Katowice (na podstawie pracy *Henryk Sławik 1894–1944. Biografia socjalisty* uchwałą Rady Naukowej Instytutu Historii Uniwersytetu Śląskiego); Bogusław Wójcik z OBBH Rzeszów (na podstawie pracy *Być pomocnikiem partii. Towarzystwo Krzewienia Kultury Świeckiej w służbie PZPR i ideologii marksistowsko-leninowskiej (1969–1990)* uchwałą Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Śląskiego w Sosnowcu); Daniel Koreś z OBBH Wrocław (na podstawie pracy *W cieniu wyroku na miasto. Pułkownik dyplomowany Józef Szostak „Filip" (1897–1984). Biografia szefa Oddziału III i szefa operacji KG AK* uchwałą Rady Dyscypliny Historia Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie).

Ponadto stopień doktora uzyskali: Tomasz Gonet z OBBH Katowice (na podstawie pracy *Pomoc Żydom na terenie przedwojennego województwa stanisławowskiego podczas okupacji niemieckiej 1941–1944* uchwałą Rady Dyscypliny Naukowej Historia Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego); Tomasz Krok z OBBH Warszawa (na podstawie pracy *Działalność wywiadowcza majora Andrzeja Czaykowskiego (1949–1952) – studium przypadku komórki wywiadu emigracyjnego* uchwałą Rady Naukowej Instytutu Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk); Michał Zarychta z OBBH Warszawa (na podstawie pracy *Manifestacje polityczne w Warszawie (1918–1939)* uchwałą Rady Naukowej Instytutu Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk).

4. Budżet

4.1. Budżet w układzie klasyfikacji budżetowej

Budżet Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu został określony Ustawą z dnia 18 stycznia 2024 r. ustawa budżetowa na 2024 r. (Dz.U. 2024, poz. 122) w następujących wielkościach:

Tabela 1. Dochody i wydatki IPN-KŚZpNP według ustawy budżetowej na 2024 r. w tys. zł

Dochody budżetowe	**2 490**
Wydatki budżetowe	**581 583**
z tego:	
– dotacje	13 093
– świadczenia na rzecz osób fizycznych	17 768
– wydatki bieżące	487 271
– wydatki majątkowe	63 451

4.1.1. Wykonanie dochodów budżetowych

Dochody budżetowe IPN-KŚZpNP zostały zaplanowane w wysokości 2 490 tys. zł, w tym w dziale 751 – Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa w wysokości 2 481 tys. zł oraz dziale 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego w wysokości 9 tys. zł.

Wykonanie dochodów budżetowych w dziale 751 – Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa wyniosło ogółem 3 914 tys. zł, co stanowi 157,8 proc. planu, w tym:

– **rozdział 75101** Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa – 3 112 tys. zł;
– **rozdział 75112** Jednostki podległe IPN-KŚZpNP – 802 tys. zł.

Dochody budżetowe w dziale 751 dotyczyły:

– wpływów z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczonych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego (§ 0630) – 5 tys. zł;
– wpływów ze spłat oprocentowanych pożyczek udzielanych sędziom i prokuratorom na zaspokajanie ich potrzeb mieszkaniowych (§ 0700) – 221 tys. zł;
– wpływów z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze (§ 0750) – 50 tys. zł;

– wpływów z usług (§ 0830) – 266 tys. zł;
– wpływów ze sprzedaży wyrobów (§ 0840) – 1 589 tys. zł (sprzedaży publikacji i gier edukacyjnych);
– wpływów ze sprzedaży składników majątkowych (§ 0870) – 75 tys. zł;
– wpływów z pozostałych odsetek (§ 0920) – 103 tys. zł;
– wpływów z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych (§ 0940) – 796 tys. zł;
– wpływów z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów (§ 0950) – 806 tys. zł;
– wpływów z różnych dochodów (§ 0970) – 100 tys. zł;
– wpływów z różnic kursowych (§ 1510) – 3 tys. zł;
– wpływów ze zwrotów dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości (§ 2910) – -100 tys. zł.

Wykonanie dochodów budżetowych w **dziale 921** – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego wyniosło ogółem 1 tys. zł, co stanowi 11,1 proc. planu i dotyczyło **rozdziału 92128** – Działalność dotycząca miejsc pamięci narodowej oraz ochrony pamięci walk i męczeństwa realizowana przez jednostki podległe Instytutowi Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Były to dochody z wpływów z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów (§ 0950).

Tabela 2. Wykonanie dochodów budżetowych IPN-KŚZpNP na koniec w 2024 r.

Wyszczególnienie	§	2024	
		Ustawa budżetowa	Wykonanie
		w tys. zł	
Dział 751 – ogółem		**2 481**	**3 914**
Wpływ z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczonych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego	0630	0	5
Wpływy ze spłat oprocentowanych pożyczek udzielonych sędziom i prokuratorom na zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych	0700	200	221
Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	0750	159	50
Wpływy z usług	0830	137	266
Wpływy ze sprzedaży wyrobów	0840	1 600	1 589
Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	0870	8	75
Wpływy z pozostałych odsetek	0920	125	103
Wpływy z rozliczeń / zwrotów z lat ubiegłych	0940	128	796
Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów	0950	0	806
Wpływy z różnych dochodów	0970	117	100
Różnice kursowe	1510	7	3
Wpływ ze zwrotów dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	2910		-100

Dział 921 – ogółem		**9**	**1**
Wpływy z usług	0830	1	0
Wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych	0940	5	0
Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów	0950	0	1
Wpływy z różnych dochodów	0970	2	0
Różnice kursowe	1510	1	0

4.1.2. Wykonanie wydatków budżetowych

Plan wydatków IPN-KŚZpNP na 2024 r. został ustalony w ustawie budżetowej na 2024 r. w wysokości 581 583 tys. zł i został zwiększony o 13 496 tys. zł zgodnie z decyzjami w sprawie zmian w budżecie państwa na rok 2024 wydanymi na podstawie art. 154 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. 2024, poz.1530 ze zm.) oraz w związku z wnioskami prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu i uchwałą nr 157/2023 Rady Ministrów z dnia 29 sierpnia 2023 r. w sprawie zapewnienia i zagwarantowania środków na realizację wieloletniego projektu budowy Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji). Łącznie plan Instytutu w 2024 r. wyniósł 595 079 tys. zł.

W trakcie roku w związku z decyzjami prezesa IPN w sprawie blokowania planowanych na rok 2024 wydatków dokonano blokady wydatków łącznie na kwotę 7 330 tys. zł.

Wydatki w działach 751 oraz 921 dotyczą bieżącej działalności Instytutu związanej z realizacją zadań ustawowych określonych ustawą o IPN-KŚZpNP.

Wydatki w dziale 753 obejmują wypłaty uposażeń dla prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażeń rodzinnych. Uposażenia dla prokuratorów w stanie spoczynku są wypłacane prokuratorom, dla których Instytut był ostatnim miejscem zatrudnienia, a uposażenia rodzinne – uprawnionym członkom rodziny prokuratora.

Strukturę wykonania wydatków budżetowych w części 13 – IPN-KŚZpNP w poszczególnych działach i rozdziałach, według grup ekonomicznych określonych w ustawie budżetowej, przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 3. Wykonanie planu wydatków IPN-KŚZpNP w 2024 r.

Wyszczególnienie	Rok 2023	Rok 2024				
	Wykonanie	Ustawa budżetowa	Plan po zmianach	Wykonanie	5:4	5:2
	w tys. zł				proc.	
1	2	3	4	5	6	7
Część 13 – ogółem	**538 765**	**581 583**	**595 079**	**584 035**	**98,1**	**108,4**
Dotacje	10 744	13 093	12 936	12 759	98,6	118,8
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	13 833	17 768	17 722	17 093	96,5	123,6
Wydatki bieżące	451 957	487 271	492 110	489 665	99,5	108,3
Wydatki majątkowe	62 231	63 451	72 311	64 518	89,2	103,7
w tym:						
Dział 751 – Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	**486 339**	**521 660**	**521 660**	**513 547**	**98,4**	**105,6**
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	1 329	1 602	1 595	1 571	98,5	118,2

1	2	3	4	5	6	7
Wydatki bieżące	427 338	462 392	466 798	464 419	99,5	108,7
Wydatki majątkowe	57 672	57 666	53 267	47 557	89,3	82,5
w tym:						
Rozdział 75101 – Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa	**251 506**	**250 191**	**250 382**	**243 085**	**97,1**	**96,7**
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	701	821	830	820	98,8	117,0
Wydatki bieżące	196 182	197 054	201 222	199 636	99,2	101,8
Wydatki majątkowe	54 623	52 316	48 330	42 629	88,2	78,0
Rozdział 75112 – Jednostki podległe IPN-KŚZpNP	**234 833**	**271 469**	**271 278**	**270 462**	**99,7**	**115,2**
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	628	781	765	751	98,2	119,6
Wydatki bieżące	231 156	265 338	265 576	264 783	99,7	114,5
Wydatki majątkowe	3 049	5 350	4 937	4 928	99,8	161,6
Dział 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	**11 170**	**14 716**	**14 716**	**14 117**	**95,9**	**126,4**
w tym:						
Rozdział 75302 – Uposażenia prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne	**11 170**	**14 716**	**14 716**	**14 117**	**95,9**	**126,4**
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	11 170	14 716	14 645	14 046	95,9	125,7
Wydatki bieżące	0	0	71	71	100,0	
Dział 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	**41 256**	**45 207**	**58 703**	**56 371**	**96,0**	**136,6**
Dotacje	10 744	13 093	12 936	12 759	98,6	118,8
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	1 334	1 450	1 482	1 476	99,6	110,6
Wydatki bieżące	24 619	24 879	25 241	25 175	99,7	102,3
Wydatki majątkowe	4 559	5 785	19 044	16 961	89,1	372,0
w tym:						
Rozdział 92118 – Muzea	**14 836**	**13 178**	**26 674**	**26 212**	**98,3**	**176,7**
Dotacje	10 277	12 293	12 293	12 116	98,6	117,9
Wydatki majątkowe	4 559	885	14 381	14 096	98,0	309,2
Rozdział 92127 – Działalność dotycząca miejsc pamięci narodowej oraz ochrony pamięci walk i męczeństwa	**14 231**	**18 185**	**17 858**	**16 033**	**89,8**	**112,7**
Dotacje	467	800	643	643	100,0	137,7
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	1 315	1 407	1 440	1 440	100,0	109,5
Wydatki bieżące	12 449	11 078	11 112	11 085	99,8	89,0
Wydatki majątkowe	0	4 900	4 663	2 865	61,4	0
Rozdział 92128 – Działalność dotycząca miejsc pamięci narodowej oraz ochrony pamięci walk i męczeństwa realizowana przez jednostki podległe IPN-KŚZpNP	**12 189**	**13 844**	**14 171**	**14 126**	**99,7**	**115,9**
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	19	43	42	36	85,7	189,5
Wydatki bieżące	12 170	13 801	14 129	14 090	99,7	115,8

W porównaniu do 2023 r. wydatki w części 13 były w 2024 r. wyższe o 45 270 tys. zł, tj. o 8,4 proc.

4.1.2.1. Wykonanie wydatków w poszczególnych działach i grupach wydatków

4.1.2.1.1. Dział 751 – Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa

Plan wydatków na 2024 r. określony w ustawie budżetowej wynosił 521 660 tys. zł.

W trakcie roku w związku z decyzjami prezesa IPN w sprawie blokowania planowanych na rok 2024 wydatków dokonano w dziale 751 blokady wydatków łącznie na kwotę 6 468 tys. zł.

W 2024 r. wykonanie wydatków Instytutu w dziale 751 wyniosło 513 547 tys. zł, co stanowi 98,4 proc. planu. W porównaniu do 2023 r. (486 339 tys. zł) wydatki w 2024 r. były wyższe o 27 208 tys. zł, tj. o 5,6 proc.

Struktura wydatków w poszczególnych grupach ekonomicznych przedstawia się następująco:

Świadczenia na rzecz osób fizycznych

Plan po zmianach wynosił 1 595 tys. zł. Wydatki wyniosły 1 571 tys. zł, co stanowi 98,5 proc. planu po zmianach i przedstawiały się następująco:

– wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń (§ 3020) – 1 082 tys. zł;
– różne wydatki na rzecz osób fizycznych (§ 3030) – 441 tys. zł;
– nagrody o charakterze szczególnym niezaliczone do wynagrodzeń (§ 3040) – 48 tys. zł.

Wydatki dotyczyły świadczeń wynikających z przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, m.in.: zakupu środków ochrony osobistej i odzieży ochronnej dla pracowników, zwrotu kosztów zakupu okularów pracownikom zatrudnionym przy monitorach komputerowych, zakupu profilaktycznych posiłków i napojów dla pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnie uciążliwych, zakupu umundurowania dla pracowników wewnętrznej służby ochrony i wypłaty ekwiwalentu za jego czyszczenie, zwrotów kosztów podróży świadkom przesłuchiwanym w toku prowadzonych śledztw, wypłat ryczałtów za pracę zdalną, wypłat odszkodowań dla byłych pracowników z tytułu rozwiązania umowy o pracę, wypłaty odprawy wojskowej, wypłat diet członkom Kolegium Instytutu.

Ponadto wypłacono także odprawy pośmiertne.

W porównaniu do 2023 r. (1 329 tys. zł) wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych w 2024 r. były wyższe o 242 tys. zł, tj. 18,2 proc.

Wydatki bieżące

Wydatki bieżące stanowiły pozycję o największej wartości w strukturze wydatków działu 751. Dotyczyły prowadzenia działalności statutowej Instytutu, utrzymania obiektów oraz wypłaty wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń.

Plan po zmianach w tej grupie wynosił 466 798 tys. zł. Wykonanie wydatków wyniosło 464 419 tys. zł, co stanowi 99,5 proc. planu po zmianach i w porównaniu do 2023 r. (427 338 tys. zł) było wyższe o 37 081 tys. zł, tj. o 8,7 proc.

Wydatki kształtowały się jak poniżej.

Wynagrodzenia osobowe

Wykonanie wydatków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe wyniosło ogółem 281 986 tys. zł, co stanowi 100,0 proc. planu po zmianach (282 125 tys. zł) i kształtowało się następująco:

– wynagrodzenia osobowe pracowników (§ 4010) – 223 122 tys. zł;
– wynagrodzenia osobowe sędziów i prokuratorów oraz asesorów i aplikantów (§ 4030) – 41 814 tys. zł;
– dodatkowe wynagrodzenie roczne (§ 4040) – 17 050 tys. zł.

W porównaniu do 2023 r. (239 124 tys. zł) wydatki w 2024 r. były wyższe o 42 862 tys. zł, tj. o 17,9 proc.

Honoraria i wynagrodzenia bezosobowe

Wydatki na honoraria (§ 4090) zaplanowane w wysokości 889 tys. zł wyniosły 871 tys. zł, co stanowi 98,0 proc. planu. Wydatki dotyczyły działań statutowych Instytutu, przede wszystkim działalności edukacyjnej i wydawniczej. Były to głównie wynagrodzenia przekazywane autorom za korzystanie z utworów oraz opłaty dla organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi z tytułu udzielonych licencji.

W porównaniu do 2023 r. (984 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 113 tys. zł, tj. o 11,5 proc.

Wydatki na wynagrodzenia bezosobowe (§ 4170) zaplanowane w wysokości 4 261 tys. zł wyniosły 4 127 tys. zł, co stanowi 96,9 proc. planu. Dotyczyły wynagrodzeń wypłaconych na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło związanych m.in. z prowadzoną działalnością edukacyjną, wydawniczą, artystyczną.

W porównaniu do 2023 r. (4 838 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 711 tys. zł, tj. o 14,7 proc.

Pochodne od wynagrodzeń

Pochodne od wynagrodzeń zaplanowano w wysokości 45 772 tys. zł, wykonanie wyniosło 45 540 tys. zł, co stanowi 99,5 proc. planu po zmianach, w tym:

– składki na ubezpieczenia społeczne (§ 4110) – 38 730 tys. zł;
– składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy (§ 4120) – 4 915 tys. zł;
– wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający (§ 4710) – 1 895 tys. zł.

W porównaniu do 2023 r. (39 019 tys. zł) wydatki w 2024 r. były wyższe o 6 521 tys. zł, tj. o 16,7 proc.

Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych

Odpisy na Zakładowy Fundusz **Świadczeń** Socjalnych zaplanowano w wysokości 6 070 tys. zł i zrealizowano w wysokości 6 070 tys. zł, tj. 100 proc.

W porównaniu do 2023 r. (4 358 tys. zł) wydatki w 2024 r. były wyższe o 1 712 tys. zł, tj. o 39,3 proc.

Podatki i opłaty na rzecz budżetu państwa

Wydatki zaplanowano w wysokości 41 tys. zł, wykonanie wyniosło 38 tys. zł, co stanowi 92,7 proc. planu po zmianach Wydatki dotyczyły:

– cła (§ 4470) – 5 tys. zł;
– podatku od towarów i usług VAT (§ 4530) – 33 tys. zł.

W porównaniu do 2023 r. (28 tys. zł) wydatki w 2024 r. były wyższe o 10 tys. zł, tj. o 35,7 proc.

Podatki i opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Wydatki zaplanowano w wysokości 1 044 tys. zł, wykonanie wyniosło 1 043 tys. zł, co stanowi 99,9 proc. planu po zmianach i dotyczyły:

– podatku od nieruchomości (§ 4480) – 905 tys. zł;
– opłat na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego (§ 4520) – 138 tys. zł.

W porównaniu do 2023 r. (890 tys. zł) wydatki w 2024 r. były wyższe o 153 tys. zł, tj. o 17,2 proc.

Zakup towarów i usług

Pozycja obejmuje wydatki związane z prowadzeniem działalności statutowej Instytutu oraz utrzymaniem zajmowanych obiektów. Wydatki zaplanowano w wysokości 113 138 tys. zł, wykonanie wyniosło ogółem 111 878 tys. zł, co stanowi 98,9 proc. planu po zmianach.

W odniesieniu do 2023 r. (123 581 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 11 703 tys. zł, tj. o 9,5 proc.

Wykonanie wydatków obejmuje:

1) grupę wydatków bieżących jednostki (§ 4000) w wysokości 104 401 tys. zł, w tym:
   – zakup materiałów i wyposażenia (§ 4210 – 13 774 tys. zł) w związku z bieżącym funkcjonowaniem IPN oraz realizacją zadań merytorycznych, m.in.: materiałów biurowych, papierniczych i eksploatacyjnych do sprzętu biurowego, drobnego wyposażenia, komputerów stacjonarnych, laptopów, drukarek, akcesoriów komputerowych, telefonicznych, materiałów i urządzeń niezbęd-

nych do utrzymania systemów, instalacji i urządzeń technicznych, paliwa i materiałów eksploatacyjnych do samochodów służbowych, środków czystości, sprzętu AGD, niszczarek, urządzeń wielofunkcyjnych, mebli biurowych, kwiatów i wiązanek okolicznościowych, prenumeraty prasy; w porównaniu do 2023 r. (12 938 tys. zł) wydatki w 2024 r. były wyższe o 836 tys. zł, tj. o 6,5 proc.;
- zakup środków żywności (§ 4220 – 250 tys. zł); w porównaniu do 2023 r. (252 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 2 tys. zł, tj. o 0,8 proc.;
- zakup energii (§ 4260 – 12 296 tys. zł), w tym dostawy energii elektrycznej, cieplnej, gazu oraz wody; w porównaniu do 2023 r. (12 928 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 632 tys. zł, tj. o 4,9 proc.;
- zakup usług zdrowotnych (§ 4280 – 272 tys. zł) dotyczących badań okresowych i kontrolnych pracowników; w porównaniu do 2023 r. (319 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 47 tys. zł, tj. o 14,7 proc.;
- zakup usług pozostałych (§ 4300 – 59 127 tys. zł), w tym m.in.: wydatki eksploatacyjne i obsługa użytkowanych przez IPN obiektów, ochrona i monitoring, utrzymanie terenów wokół budynków i czystości pomieszczeń, usługi transportowe i parkingowe, przeglądy techniczne, usługi pocztowe i kurierskie, wynajem powierzchni reklamowych, ogłoszenia prasowe, monitoring mediów, wyrobienie pieczęci, druk dodatków prasowych, projekt broszur, kalendarza, obsługa prawna, doradztwo podatkowe, obsługa informatyczna Instytutu, w tym: transmisja danych, dostęp do sieci informatycznych, kluczy licencyjnych do programów komputerowych, zestawów kwalifikowanych z certyfikatem, usługa serwisowa systemu księgowego, opieka serwisowa systemu kancelaryjnego, usługa HELPDESK systemów, usługi asyst technicznych, usługa aplikacji portalowo-katalogowej, aktualizacja oprogramowania, dostęp do Pesel-Net, dostęp do serwisu Lex, subskrypcja oprogramowań, dostęp do serwisów internetowych, usługi serwisowe sprzętu biurowego, hosting serwisów internetowych, najem samochodów, wywóz odpadów komunalnych. Wydatki dotyczą również przedsięwzięć merytorycznych realizowanych przez Instytut w związku z prowadzoną działalnością ustawową, w tym m.in.: druk publikacji, broszur, plakatów, wystaw, organizacja wystaw, koncertów, konferencji, gali, debat, sesji naukowych, programów badawczych, kampanii informacyjno-edukacyjnych, rekonstrukcji historycznych, spektakli teatralnych, produkcja i koprodukcja filmów, konkursy edukacyjne, audycje radiowe, usługi związane z prowadzonymi pracami poszukiwawczo-ekshumacyjnymi, m.in.: transport i pochówek szczątków ludzkich, badania identyfikacyjne szczątków ludzkich odnalezionych podczas prac poszukiwawczych, przechowywanie materiału biologicznego, izolacja DNA oraz doradztwo i konsultacje w zakresie genetyki, opłaty bankowe, ogłoszenia prasowe; w porównaniu do 2023 r. (72 564 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 13 437 tys. zł, tj. o 18,5 proc.;
- opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych (§ 4360 – 841 tys. zł) dotyczą telefonii stacjonarnej, komórkowej i internetu; w porównaniu do 2023 r. (704 tys. zł) wydatki w 2024 r. były wyższe o 137 tys. zł, tj. o 19,5 proc.;
- zakup usług obejmujących tłumaczenia (§ 4380 – 666 tys. zł) dotyczących m.in.: tłumaczenia artykułów i dokumentów do publikacji i albumów wydawanych przez IPN, folderów i tekstów wystawienniczych, materiałów archiwalnych, jak również tłumaczeń konsekutywnych i symultanicznych podczas imprez edukacyjnych; w porównaniu do 2023 r. (971 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 305 tys. zł, tj. o 31,4 proc.;
- zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii (§ 4390 – 124 tys. zł); w porównaniu do 2023 r. (138 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 14 tys. zł, tj. o 10,1 proc.;
- opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe (§ 4400 – 17 051 tys. zł); w porównaniu do 2023 r. (14 976 tys. zł) wydatki w 2024 r. były wyższe o 2 075 tys. zł, tj. o 13,9 proc.;

2) zakup środków dydaktycznych i książek (§ 4240 – 35 tys. zł) na potrzeby bibliotek IPN; w porównaniu do 2023 r. (41 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 6 tys. zł, tj. o 14,6 proc.;

3) zakup usług remontowych (§ 4270 – 7 442 tys. zł), w tym m.in.: przegląd, naprawa i konserwacja urządzeń biurowych (serwerów, sprzętu komputerowego, drukarek, skanerów, faksów), konserwacja urządzeń wentylacyjnych, klimatyzacyjnych, grzewczych, dźwigów, konserwacja i serwis systemów zabezpieczeń elektronicznych, systemu alarmowego, wykrywania i sygnalizacji pożaru, sygnalizacji napadu i włamania, naprawa samochodów służbowych, remonty budynków; w porównaniu do 2023 r. (7 750 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 308 tys. zł, tj. o 4 proc.

Pozostałe wydatki

Wydatki zaplanowano w wysokości 13 458 tys. zł, wykonanie wyniosło 12 866 tys. zł, co stanowi 95,6 proc. planu po zmianach. Wydatki dotyczyły:

– wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (§ 4140 – 3 649 tys. zł); w porównaniu do 2023 r. (3 215 tys. zł) wydatki w 2024 r. były wyższe o 434 tys. zł, tj. o 13,5 proc.;
– nagród konkursowych (§ 4190 – 977 tys. zł) w konkursach edukacyjnych i historycznych organizowanych przez Instytut; w porównaniu do 2023 r. (1 052 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 75 tys. zł, tj. o 7,1 proc.;
– podróży służbowych krajowych (§ 4410 – 2 218 tys. zł); w porównaniu do 2023 r. (2 481 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 263 tys. zł, tj. o 10,6 proc.;
– podróży służbowych zagranicznych (§ 4420 – 1 973 tys. zł); w porównaniu do 2023 r. (3 329 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 1 356 tys. zł, tj. o 40,7 proc.;
– różnych opłat i składek (§ 4430 – 761 tys. zł), w tym m.in.: opłat za dozór techniczny dźwigów, opłat za RTV, ubezpieczeń majątkowych, w tym: ubezpieczenia OC i AC samochodów służbowych, budynków i sprzętu elektronicznego; w porównaniu do 2023 r. (630 tys. zł) wydatki w 2024 r. były wyższe o 131 tys. zł, tj. o 20,8 proc.;
– składek do organizacji międzynarodowych (§ 4540 – 1 tys. zł); w porównaniu do 2023 r. (1 tys. zł) wydatki w 2024 r. były na tym samym poziomie;
– pozostałych odsetek (§ 4580 – 273 tys. zł); w porównaniu do 2023 r. (29 tys. zł) wydatki w 2024 r. były wyższe o 244 tys. zł, tj. o 841,4 proc.;
– kar i odszkodowań wypłaconych na rzecz osób fizycznych (§ 4590 – 12 tys. zł); w porównaniu do 2023 r. (50 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 38 tys. zł, tj. o 76 proc.;
– kar, odszkodowań i grzywien wypłacanych na rzecz osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych fizycznych (§ 4600 – 267 tys. zł); w 2023 r. nie wypłacono kar;
– kosztów postępowania sądowego i prokuratorskiego (§ 4610 – 1 970 tys. zł), w tym m.in. zwrotów opłat i kosztów postępowania sądowego, przejazdów prokuratorów z powodu czynności w toku postępowania, doręczeń pism i wezwań oraz kosztów opinii i badań podjętych w toku postępowania prokuratorskiego; w porównaniu do 2023 r. (1 824 tys. zł) wydatki w 2024 r. były wyższe o 146 tys. zł, tj. o 8,0 proc.;
– szkoleń pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej (§ 4700 – 750 tys. zł), w tym specjalistycznych szkoleń dla prokuratorów, dla pracowników Instytutu z zakresu archiwizacji, administracji państwowej, zarządzania kadrami, finansów, zagadnień informatycznych, zamówień publicznych, prawa budowlanego, prawa pracy, ZFŚS, bhp, dla pracowników Wewnętrznej Służby Ochrony; w porównaniu do 2023 r. (1 883 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 1 133 tys. zł, tj. o 60,2 proc.;
– różnic kursowych (§ 4950 – 15 tys. zł); w porównaniu do 2023 r. (22 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 7 tys. zł, tj. o 31,8 proc.

Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe w ustawie budżetowej na rok 2024 zaplanowano w wysokości 57 666 tys. zł, w trakcie roku po przeniesieniach wydatków majątkowych na wydatki bieżące decyzjami prezesa Instytutu plan po zmianach wyniósł 53 267 tys. zł. Ponadto w związku z decyzjami prezesa IPN w sprawie blokowania planowanych na rok 2024 wydatków dokonano blokady wydatków łącznie na kwotę 5 534 tys. zł.

Wykonanie wydatków wyniosło 47 557 tys. zł, co stanowi 89,3 proc. planu po zmianach. W porównaniu do 2023 r. były niższe o 10 155 tys. zł.

Realizacja przedstawia się następująco:

– § 6050 – wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych – 28 244 tys. zł, co stanowi 91,9 proc. planu po zmianach;
– § 6060 – wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych – 19 313 tys. zł, tj. 85,7 proc. planu po zmianach.

Tabela 4. Wydatki majątkowe IPN-KŚZpNP w 2024 r. – Dział 751

Wyszczególnienie	Rok 2023	Rok 2024				
	Wykonanie	Ustawa budżetowa	Plan po zmianach	Wykonanie	5:4	5:2
	w tys. zł				proc.	
1	2	3	4	5	6	7
Wydatki majątkowe dział 751, z tego:	**57 672**	**57 666**	**53 267**	**47 557**	**89,3**	**82,5**
rozdział 75101	**54 623**	**52 316**	**48 330**	**42 629**	**88,2**	**78,0**
w tym:						
§ 6050	33 442	30 744	30 744	28 244	91,9	84,5
§ 6060	21 181	21 572	17 586	14 385	81,8	67,9
rozdział 75112	**3 049**	**5 350**	**4 937**	**4 928**	**99,8**	**161,6**
§ 6060	3 049	5 350	4 937	4 928	99,8	161,6

Realizacja wydatków inwestycyjnych jednostek budżetowych – § 6050

Tabela 5. Realizacja wydatków inwestycyjnych w 2024 r.

Nazwa inwestycji	Wydatki realizowane w 2024 roku (w tys. zł)
Inwestycje pozostałe polegające na budownictwie ujęte w §6050, w tym:	28 244
Przebudowa obiektu oraz zmiana sposobu użytkowania istniejącego budynku przy ul. Stefana Czarnieckiego 3 po Areszcie Śledczym na cele biurowe OIPN w Krakowie	6 649
Budowa nowego obiektu przy ul. Rękawka 41 w Krakowie, gdzie zlokalizowane będzie archiwum z częścią biurową oraz wystawowo-edukacyjną OIPN w Krakowie	3 882
Rozbudowa siedziby DIPN w Kielcach przy ul. Na Stadion 1	142
Przebudowa budynku oraz zagospodarowanie nieruchomości przy ul. S. Okrzei 19 / ul. H. Sienkiewicza 6A na potrzeby siedziby DIPN w Olsztynie	12 830
Przebudowa dawnych koszar przy ul. Sołtysowickiej 21D we Wrocławiu i ich adaptacja na potrzeby OA we Wrocławiu wraz z częścią biurową oraz wystawowo-edukacyjną	23
Wykonanie instalacji klimatyzacji z funkcją grzania w budynku OIPN we Wrocławiu przy ul. Sołtysowickiej 21	24
Wykonanie instalacji Stałego Urządzenia Gaśniczego na gaz obojętny INERGEN – IG 541 w budynkach: OIPN w Katowicach przy ul. Józefowskej 102 oraz AIPN przy ul. Kłobuckiej 21 w budynku B w Warszawie	2 795
Modernizacja rozdzielnicy głównej w budynku OIPN w Szczecinie ul. Klemensa Janickiego 30	156

Nazwa inwestycji	Wydatki realizowane w 2024 roku (w tys. zł)
Modernizacja instalacji elektrycznej w zakresie kompensacji mocy biernej w budynku OIPN w Szczecinie ul. Klemensa Janickiego 30	32
Wykonanie mikroinstalacji fotowoltaicznej w siedzibie OIPN w Rzeszowie przy ul. Juliusza Słowackiego 18	160
Wykonanie zabezpieczenia dachu w budynku OIPN w Rzeszowie przy ul. Juliusza Słowackiego 18	23
Modernizacja instalacji elektrycznej w zakresie kompensacji mocy biernej w budynkach OIPN w Rzeszowie przy ul. Julisza Słowackiego 18 oraz ul. Fryderyka Szopena 23	81
Modernizacja systemu nadzoru wizyjnego CCTV budynków A, B, C w siedzibie OIPN w Łodzi przy ul. Elizy Orzeszkowej 31/35	156
Opracowanie dokumentacji projektowej oraz wykonanie SSWiN oraz telewizji dozorowej CCTV w siedzibie Przystanku Historia w Łodzi przy al. marsz. Józefa Piłsudskiego 5	80
Modernizacja instalacji wentylacji mechanicznej w budynkach A i C OIPN w Łodzi przy ul. Elizy Orzeszkowej 31/35	17
Modernizacja instalacji elektrycznej w zakresie kompensacji mocy biernej w budynkach A, B, C OIPN w Łodzi przy ul. Elizy Orzeszkowej 31/35	18
Roboty modernizacyjne w budynku Centrali IPN przy ul. Janusza Kurtyki 1 w Warszawie	657
Modernizacja instalacji wentylacji części pomieszczeń biurowych OIPN w Katowicach przy ul. Józefowskej 102	220
Roboty modernizacyjne w kompleksie IPN przy ul. Kłobuckiej 21 w Warszawie	213
Wykonanie blokad wypływu energii z mikroinstalacji fotowoltaicznych w budynkach OIPN: Gdańsk (al. Grunwaldzka 216), Lublin (ul. Wodopojna 2) oraz w DIPN w Bydgoszczy (ul. W. Teskowej 1)	43
Roboty modernizacyjne w budynku Central Point przy ul. Marszałkowskiej 107 w Warszawie	10
Roboty modernizacyjne w Kompleksie Urbanistycznym Wymiaru Sprawiedliwości przy pl. Krasińskich 2/4/6 w Warszawie	8
Modernizacja instalacji klimatyzacyjnej w pomieszczeniu nr 0.07 oraz holu w budynku OIPN w Lublinie przy ul. Wodopojnej 2	18
Przebudowa czytelni w budynku Oddziału IPN w Gdańsku przy al. Grunwaldzkiej 216	7

Ważniejsze efekty rzeczowe realizowanych w 2024 r. zadań inwestycyjnych (§ 6050)

Zrealizowano I etap inwestycji mającej na celu przeniesienie wszystkich komórek OIPN w Krakowie do jednej lokalizacji, tj. do nieruchomości pozyskanych w trwały zarząd na podstawie decyzji Ministra Inwestycji i Rozwoju znak DPPiGN.2.6761.1.2018.AJ (171/1458) z dnia 30 maja 2018 r., położonych w Krakowie przy ul. Stefana Czarnieckiego 3 oraz Rękawka 41.

W ramach dotychczas zrealizowanych prac zaadaptowano na potrzeby administracyjno-biurowe OIPN w Krakowie budynek dawnego Sądu Powiatowego Miasta Podgórza, a następnie Aresztu Śledczego. Obiekt ten, wpisany do rejestru zabytków pod numerem A-1027, to szczególne miejsce. To w tych murach powstał słynny więzienny protestsong *Czarny chleb i czarna kawa* i to tutaj w czasie okupacji niemieckiej torturowano Polaków działających w ruchu oporu. Położony jest na terenie chronionego układu urbanistycznego Podgórza oraz obszaru uznanego za pomnik historii „Kraków – historyczny zespół miasta", w obrębie getta krakowskiego. Mocno zdewastowany, nienadający się do dalszego użytkowania budynek został przejęty przez IPN od Służby Więziennej. Dzięki staraniom Instytutu ten przepiękny architektonicznie obiekt został odrestaurowany i w ten sposób uratowany przed zniszczeniem.

Zrealizowana inwestycja obejmowała przebudowę, remont i zmianę sposobu użytkowania budynku o powierzchni całkowitej 4 260,10 m kw. na potrzeby nowej siedziby Oddziału IPN Kraków. Zakres robót budowlanych obejmował m.in. odrestaurowanie zabytkowych elementów, adaptację poddasza, wyposażenie budynku w dźwig osobowy oraz podnośnik towarowy, ładowarkę samochodową, serwerownię, wentylację mechaniczną, a także przebudowę i rozbudowę instalacji wewnętrznych oraz zagospodarowanie terenu. W ramach adaptacji budynku zadbano o potrzeby edukacyjne (sale edukacyjne, księgarnię, bibliotekę) i administracyjne. Dzięki tej inwestycji zapewniono stanowiska pracy kierownictwa OIPN oraz pracowników OBAG, OBUWiM, OBBH i OBEN.

OIPN w Krakowie korzystał do tej pory z wynajmowanych oraz zaadaptowanych także na potrzeby archiwum pomieszczeń budynku dawnego Pałacu Konopków w Wieliczce. Zgromadzenie struktur OIPN w jednym miejscu zapewni warunki niezbędne do realizowania celów statutowych oraz poprawi komfort obsługi interesantów.

Inwestycja rozpoczęła się w 2020 r. od prac projektowych wykonanych przez Dresler Studio Architektura i Urbanistyka sp. z o.o. sp. k. z Krakowa, a od 2022 r. do 2024 r. trwały prace budowlane realizowane przez firmę ERBUD S.A. Protokolarny odbiór końcowy robót budowlanych odbył się 27 czerwca 2024 r. Wartość tych działań wyniosła: 39 070 751,68 zł brutto, w tym w 2024 r. wydatkowano kwotę w wysokości **6 281 tys. zł**.

Prace były wykonywane pod nadzorem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, przy udziale Inwestora Zastępczego. Koszt nadzorów, w tym nadzoru inwestorskiego i autorskiego w 2024 r. wyniósł **368 tys. zł**.

Kolejnym etapem inwestycji realizowanej dla OIPN w Krakowie jest wybudowanie w bezpośrednim sąsiedztwie zaadaptowanego budynku OA z częścią wystawowo-edukacyjną. W tym celu w latach 2023–2024 opracowano program funkcjonalno-użytkowy, który stanowił opis przedmiotu zamówienia, w 2024 r. wydatkowano na to **15 tys. zł**. W czerwcu 2024 r. wyłoniono wykonawcę, który zrealizuje planowaną inwestycję w formule „zaprojektuj i wybuduj". Wykonawca realizuje inwestycję na bazie platformy wspomagającej Dalux, dzięki której inwestor ma stały dostęp do opracowywanych projektów, możliwość podglądu, wprowadzania uwag i zatwierdzania gotowych części dokumentacji. Platforma ta będzie wspomagała również proces realizacji prac. W 2024 r. na tę część inwestycji została wydana kwota w wysokości **3 867 tys. zł**. Warunki podpisanej umowy zakładają, że do czerwca 2025 r. wykonawca opracuje dokumentację projektową oraz uzyska pozwolenie na budowę, a następnie w ciągu 30 miesięcy zrealizuje prace budowlane. Ponadto prowadzone jest postępowanie przetargowe mające na celu wyłonienie inwestora zastępczego do prowadzenia stałego nadzoru oraz zarządzania realizacją i rozliczeniem inwestycji.

W 2021 r. IPN-KŚZpNP nabył nieruchomość położoną w Olsztynie przy ulicach Stefana Okrzei 19 i ul. Henryka Sienkiewicza 6A. Jest to działka gruntowa oznaczona numerem ewidencyjnym 209/2 o powierzchni 1 160,00 m kw. Głównym elementem zagospodarowania przestrzennego działki jest wpisany do gminnej ewidencji zabytków budynek biurowy o powierzchni zabudowy 466,00 m kw. i powierzchni użytkowej 1 122,18 m kw. oraz garaż o powierzchni zabudowy 59,00 m kw. i powierzchni użytkowej 51,05 m kw. Realizowana od 2023 r. inwestycja zakłada przebudowę i zmianę sposobu użytkowania istniejącego budynku w celu uzyskania optymalnych rozwiązań funkcjonalnych oraz technicznych, planuje się dostosowanie go do potrzeb archiwum z częścią biurową oraz z częścią edukacyjną i wystawienniczo-konferencyjną. Będzie to nowa siedziba DIPN w Olsztynie. Prace nad tą realizacją rozpoczęto w drugiej połowie 2022 r. od sporządzenia dokumentacji projektowej, której finalizacja nastąpiła w połowie 2023 r. Po uzgodnieniu i zatwierdzeniu przez IPN dokumentacji projektowej pod koniec 2023 r. przeprowadzono postępowania przetargowe na wyłonienie generalnego wykonawcy robót oraz inwestora zastępczego. Podpisano kontrakty na kwoty 18 491 tys. z wykonawcą robót budowlanych oraz 467 tys. zł z inwestorem zastępczym. Teren robót został przekazany w listopadzie 2023 r. Do końca 2024 r. zrealizowano ponad 50 proc. prac z zakresu objętego umową, w tym m.in.: wszystkie roboty rozbiórkowe, wykonanie szybu windowego, wzmocnienie stropów, pogłębienie piwnic, prace na dachu, montaż nowej stolarki okiennej, instalacji elektrycznych i sanitarnych. Zrealizowano prace związane z wykonaniem tynków oraz montażem ścianek działowych, budynek ocieplono od wewnątrz, a na elewacjach, wokół otworów okiennych, wykonano sztukaterie. Całość prac budowlanych w 2024 r. została

zafakturowana na łączną kwotę **12 542 tys. zł**, w tym 3 519 tys. zł to kwota udzielonej zaliczki na poczet robót realizowanych w pierwszym kwartale 2025 r. Prace przebiegają pod nadzorem inwestorskim oraz nadzorem autorskim projektanta, na co w 2024 r. wydatkowano **288 tys. zł**. Zakończenie prac budowlanych i przekazanie obiektu do użytkowania jest przewidziane w 2025 r.

W Kielcach przy ul. Na Stadion 1 rozbudowano obecną siedzibę DIPN o dodatkowy, połączony komunikacyjnie budynek, w którym zlokalizowano pomieszczenia o konferencyjno-wystawiennicze, biurowe i archiwalne oraz podziemny zbiornik przeciwpożarowy. Zmodernizowano istniejące systemy ochrony oraz wykonano instalację stałego urządzenia gaśniczego w magazynie głównym i serwerowni.

Prace budowlane prowadzono na podstawie dokumentacji projektowej sporządzonej przez Konsorcjum, którego liderem był architekt Mateusz Wejchert. Całość prac budowlanych, podzielonych na dwa etapy, zrealizowano w latach 2022–2024. Pierwszym etapem była realizacja inwestycji „Rozbudowa siedziby Delegatury IPN w Kielcach przy al. Na Stadion 1", drugim – „Przebudowa pomieszczeń magazynowych oraz modernizacja istniejących systemów ochrony w budynku biurowo-magazynowym siedziby Delegatury IPN w Kielcach przy al. Na Stadion 1", która została zrealizowana po przeniesieniu archiwaliów do nowo powstałej części obiektu. Oba etapy realizowane były przez Przedsiębiorstwo Remontowo-Budowlane „PER-MIR" Mirosław Perlak z siedzibą w Kielcach. Całość prac budowlanych odbywała się pod nadzorem inwestora zastępczego, tj. Zakładu Obsługi Inwestycji EKO INWEST Krystyna Wiorek z siedzibą w Kielcach. Przeprowadzona inwestycja zapewniła odpowiednie warunki do przechowywania i zabezpieczania, a także opracowywania oraz udostępniania materiałów archiwalnych. Powierzchnie konferencyjno-wystawiennicze są zaś zapleczem dla istniejącego w centrum Kielc Przystanku Historia IPN i pozwolą na organizowanie wystaw, konferencji, szkoleń, warsztatów oraz innych form edukacyjnych w związku z rosnącym zainteresowaniem działalnością DIPN w Kielcach. Dodatkowo rozbudowana część biurowa znacznie polepszyła warunki pracy. Zastosowanie odnawialnego źródła energii w postaci instalacji fotowoltaicznej wpłynie na obniżenie opłat za energię elektryczną. Wykonanie podziemnego zbiornika przeciwpożarowego oraz instalacji stałego urządzenia gaśniczego zapewni właściwą ochronę obiektu oraz archiwaliów będących w zasobach DIPN. Odbiór końcowy rozbudowy budynku (pierwszego etapu inwestycji) nastąpił w marcu 2024 r.

Równocześnie zrealizowano w 2024 r. prace związane z realizacją drugiego etapu tej inwestycji, tj. zmiany funkcji pomieszczeń dotychczasowego magazynu głównego oraz modernizację systemów ochrony w istniejącym budynku. Zadanie zakończono w maju 2024 r. i wydatkowano na jego finalizację środki w wysokości **142 tys. zł**, w tym na pokrycie kosztów inwestora zastępczego sprawującego nadzór nad I i II etapem realizacji. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 12 833 tys. zł.

Po przejęciu przez IPN w 2024 r. w trwały zarząd zlokalizowanego we Wrocławiu przy ul. Sołtysowickiej 21D budynku po dawnych koszarach wojskowych rozpoczęto inwestycję związaną z przebudową i przeznaczeniem na cele archiwalne, biurowe, edukacyjne i wystawienniczo-konferencyjne OIPN we Wrocławiu. Pierwszym etapem inwestycji jest opracowanie w uzgodnieniu z Miejskim Konserwatorem Zabytków we Wrocławiu programu funkcjonalno-użytkowego, który będzie zawierał zakres przyszłych prac budowlanych oraz oszacowane koszty przebudowy. Ten etap zostanie zakończony w pierwszym kwartale 2025 r. W 2024 r. wydatkowano na ten cel kwotę rzędu **23 tys. zł**.

Dodatkowo w budynku OIPN przy ul. Sołtysowickiej 21 we Wrocławiu, w celu zapewnienia właściwych warunków pracy, a w szczególności właściwych temperatur w okresie letnim, zainstalowano system klimatyzacji. Koszt wykonanego zadania to **24 tys. zł**.

W celu właściwego zabezpieczenia zasobów archiwalnych IPN, stanowiących niezwykle cenną bazę wiedzy oraz dorobek historyczny, w 2023 r. rozpoczęto sukcesywny proces doposażania pomieszczeń archiwów w system automatycznego gaszenia gazem. Stałe urządzenia gaśnicze na gaz obojętny INERGEN – IG 541 to proste pod względem konstrukcyjnym i jednocześnie najbardziej niezawodne systemy do zwalczania pożarów powierzchni zamkniętych, charakteryzujące się brakiem efektów ubocznych, pożaru takich jak zalanie czy uszkodzenia mechaniczne gaszonych elementów. W 2023 r. zlecono opracowanie dokumentacji projektowej dla pomieszczeń archiwów zlokalizowanych w Oddziałach IPN w Białymstoku, Katowicach oraz w budynku B Archiwum przy ul. Kłobuckiej 21 w Warszawie.

W 2024 r. na postawie sporządzonej dokumentacji projektowej zrealizowano roboty budowlane w budynku B Archiwum przy ul. Kłobuckiej 21 w Warszawie oraz w Archiwum w Katowicach przy u. Józefowskiej 102, na co wydatkowano łączną kwotę **2 795 tys. zł**. Roboty w kolejnych oddziałach, dla których jest już opracowana dokumentacja projektowa, będą realizowane w kolejnych latach.

W związku z ciągle rosnącymi kosztami za energię elektryczną, w celu optymalizacji kosztów IPN kontynuuje inwestycje związane z modernizacją instalacji elektrycznych w oddziałach. W budynku OIPN w Szczecinie przy ul. Klemensa Janickiego 30 w celu zwiększenia mocy przyłączeniowej z istniejących 65kW do 115kW wykonano modernizację rozdzielnicy głównej. Roboty obejmowały wykonanie nowego okablowania WLZ, dostosowanie zabezpieczeń przedlicznikowych oraz montaż kompensatorów mocy biernej. Inwestycja realizowana była na podstawie dokumentacji projektowej uzgodnionej z ENEA Operator Sp. z o.o. Łączny koszt całej inwestycji wyniósł **188 tys. zł**.

W siedzibie OIPN w Rzeszowie przy ul. Juliusza Słowackiego 18 zainstalowano 67 paneli o łącznej mocy 28,81 kWp. Środki wydatkowane na ten cel w 2024 r. to **160 tys. zł**. Ponadto w budynkach rzeszowskiego OIPN wykonano modernizację oświetlenia oraz montaż kompensatorów mocy biernej za kwotę **81 tys. zł**.

W budynkach OIPN w Łodzi (przy ul. Elizy Orzeszkowej 31/35 – budynki A, B, C, oraz w siedzibie Przystanku Historia w Łodzi przy al. marsz. Józefa Piłsudskiego 5) zmodernizowano systemy ochrony tj. SSWiN oraz CCTV. Modernizacja systemu nadzoru wizyjnego na technologię IP znacząco wpłynie na podniesienie poziomu bezpieczeństwa w obiekcie. Pozwoli to m.in. na uzyskanie wyższej jakości rejestrowania i odtwarzania ewentualnych zdarzeń występujących w granicach chronionego obszaru oraz poprawi efektywność pracy Służby Ochrony IPN. Roboty budowlane oraz opracowanie dokumentacji powykonawczej zostały w całości zrealizowane w 2024 r., a kwota, jaka została przeznaczona na ich sfinansowanie, to **236 tys. zł**. Dodatkowo budynki A, B i C przy ul. Elizy Orzeszkowej 31/35 doposażono w kompensatory mocy biernej o większej mocy, dzięki czemu zostaną zoptymalizowane wydatki w zakresie energii elektrycznej, przeznaczono na to kwotę **18 tys. zł**. Kolejnym zadaniem, którego realizację rozpoczęto w 2024 r., była modernizacja instalacji wentylacji mechanicznej w budynkach A i C w siedzibie OIPN w Łodzi – konieczna z uwagi na dużą awaryjność i niewydolność istniejącej instalacji. Opracowano program funkcjonalno-użytkowy opisujący zakres modernizacji oraz oszacowano koszt realizacji, dla potrzeb postępowania przetargowego, które zostanie przeprowadzone w 2025 r. Na pokrycie kosztów opracowania PFU w 2024 r. przeznaczono kwotę rzędu **17 tys. zł**.

W 2024 r. zmodernizowano system wentylacji pomieszczeń biurowych w starej części budynku OIPN w Katowicach przy ul. Józefowskiej 102. Wcześniej w tej części budynku wentylacja pomieszczeń biurowych odbywała się w sposób grawitacyjny, który był niewydolny. W ramach inwestycji wykonano wentylację mechaniczną nawiewno-wywiewną pomieszczeń biurowych oraz wentylację wywiewną pomieszczeń sanitarnych. W tym celu została zamontowana centrala wentylacyjna o wydajności 2600 m sześc./h, wyposażona w nagrzewnicę wodną umożliwiającą podgrzanie powietrza w okresach niskich temperatur na zewnątrz. Inwestycja pozwoliła poprawić warunki pracy, zapewniono bowiem właściwą ilość świeżego powietrza w pomieszczeniach. Przy realizacji tego zadania korzystano z usług inspektora nadzoru. Na prace budowlane oraz nadzory związane z powyższą inwestycją wydatkowano kwotę rzędu **220 tys. zł**.

W budynkach Archiwum przy ul. Kłobuckiej 21 w Warszawie zrealizowano szereg inwestycji mających na celu poprawę komfortu pracy oraz zapewnienie większego bezpieczeństwa materiałów przechowywanych w budynkach archiwów. Zrealizowano następujące zadania: wykonanie instalacji wentylacji pomieszczeń 07, 07.1, 09 znajdujących się w piwnicy oraz pomieszczenia rotomatu na parterze w budynku C – **44 tys. zł**, rozbudowę systemu sygnalizacji pożaru w budynku C – **9 tys. zł**, rozbudowę systemu kontroli dostępu poprzez instalację urządzeń SKD w drzwiach 37 na parterze budynku C – **12 tys. zł**, wykonanie modernizacji systemu powiadamiania o wystąpieniu zalania wodą w budynku C – **109 tys. zł**, wykonanie i montaż koryta osłonowego w hali budynku D – **39 tys. zł**.

W Centrali IPN przy ul. Janusza Kurtyki 1 zrealizowano szereg inwestycji mających na celu poprawę efektywności energetycznej i poprawę warunków pracy, tj.: zmodernizowano instalację grzewczą

w zakresie sterowania pracą klimakonwektorów w godzinach nocnych, przebudowano przyłącza kanalizacji sanitarnej do budynku, wydzielono dodatkowe pomieszczenie magazynowe na potrzeby Biura Lustracyjnego, zainstalowano system wideodomofonowy w sekretariatach kierownictwa IPN, zmodernizowano instalację elektryczną, rozbudowano system pożarowy i zmodernizowano system kontroli dostępu. Łącznie na te prace wydatkowano w 2024 r. kwotę rzędu **657 tys. zł**.

Na początku 2024 r. z uwagi na wymogi stosowane przez dystrybutorów energii elektrycznej zaszła konieczność doposażenia części zainstalowanych w 2023 r. mikroinstalacji fotowoltaicznych w dodatkowe komponenty, tj. blokady wypływu energii. Dotyczyło to instalacji zamontowanych na dachach budynków OIPN w Gdańsku i Lublinie oraz DIPN w Bydgoszczy. Prace zostały zakończone w lutym 2024 r., wydatkowano na nie **43 tys. zł**. Ponadto w OIPN w Lublinie została zamontowana klimatyzacja w pomieszczeniu 0.07, co wpłynie na poprawę warunków BHP. Inwestycja kosztowała **18 tys. zł**.

W Kompleksie Urbanistycznym Wymiaru Sprawiedliwości na pl. Krasińskich 2/4/6 w Warszawie, który IPN współużytkuje z Sądem Najwyższym i Sądem Apelacyjnym, zachodzi pilna potrzeba modernizacji niewydolnej i energochłonnej instalacji chłodniczej. W związku udziałem IPN stanowiącym ok. 10 proc. koszty całej inwestycji zostaną odpowiednio podzielone pomiędzy innych współzarządów obiektu. W 2024 r. został sporządzony program funkcjonalno-użytkowy, co stanowi I etap inwestycji, kolejne to opracowanie projektu oraz roboty budowlane, które są przewidziane do zrealizowania na kolejny rok budżetowy. Ponadto w 2024 r. w tym obiekcie zmodernizowano system kontroli dostępu w celu ograniczenia dostępu osób nieuprawnionych do pomieszczeń maszynowni i przejścia podziemnego z parkingu miejskiego do budynku KUWS. Łącznie na te inwestycje wydatkowano **8 tys. zł**.

Realizacja wydatków na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych § 6060 w rozdziale 75101

Wykonanie wydatków na zakupy inwestycyjne wyniosły ogółem 14 385 tys. zł, w tym:

– prawa autorskie i licencje do utworów i publikacji – kwota 1 026 tys. zł

W 2024 r. IPN w ramach wykonywania zadań edukacyjnych i wydawniczych zakupił prawa autorskie i licencje m.in. do: kontynuowanej realizacji serialu dokumentalnego „Monte Cassino – Szlak Nadziei", 11 utworów literackich, filmu dokumentalnego i scenariusza przedstawienia teatralnego, opracowania koncepcji aranżacji i wykonania wystawy poświęconej losom rodziny Moszoro.

– zakup nieruchomości – kwota 5 511 tys. zł

Zakupiono w Radomiu budynek o pow. 1 103,75 m kw. wraz z działką o powierzchni 832 m kw. Zakup realizowany zgodnie z decyzją kierownictwa IPN w porozumieniu z dyrektorem OIPN w Lublinie oraz naczelnikiem DIPN w Radomiu. Obecna siedziba nie zabezpiecza w pełni potrzeb DIPN. W szczególności brakuje sal: konferencyjnej, edukacyjnej oraz wystawowej, miejsca dla księgarni IPN. Powoduje to, że obecna lokalizacja nie jest wystarczająca dla organizowanych przedsięwzięć, a z tego wynika konieczność wynajmowania powierzchni na rynku komercyjnym. Nowa siedziba pozwoli uzyskać m.in.: miejsce na zasób archiwalny (ok. 1 km akt – około 200 m kw.), miejsce na pokoje biurowe (obecnie zatrudnionych jest 19 osób), salę konferencyjno-wystawienniczą, salę do zajęć edukacyjnych, księgarnię, magazyn na materiały edukacyjne (zestawy wystawiennicze, wystawy), kancelarię tajną, czytelnię, pokój dla interesantów / pokój przesłuchań (zatrudnionych jest 2 prokuratorów), serwerownię, zaplecze socjalne.

– sprzęt techniczny i meble – kwota 1 333 tys. zł, w tym m.in.:
  - kamera do sali konferencyjnej Yealink SmartVision 60;
  - kamera Blackmagic Studio Camera 6K Pro, Blackmagic Design Studio Converter;
  - oświetlenie sceniczne do sali konferencyjnej;
  - system audio mikrofonów sufitowych podwieszanych;
  - Blackmagic ATEM Television Studio 4K8 oraz Blackmagic Micro Converter BiDirectional SDI/HDMI 12G;
  - trzy stoły wystawiennicze zawierające biogramy poświęcone polskim ofiarom Sądu Wojennego Rzeszy, będące częścią ogólnoeuropejskiej wystawy „Sąd Wojenny Rzeszy – wymiar sprawiedliwości jako instrument zabezpieczenia działań wojennych i zwalczania europejskiego ruchu oporu 1939–1945";

- wyposażenie nowego Centralnego Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego, w tym studia multimedialnego, w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej 107;
- regały o napędzie elektrycznym, w związku z cyklicznie powtarzającymi się problemami serwisowymi wyeksploatowanych regałów oraz potrzebą zwiększenia ich powierzchni. Nowe regały cechują się intuicyjną obsługą (za pomocą jednego przycisku można przesuwać dźwignie otwierające i wskazujące docelowy korytarz otwarcia i kierunek ruchu regałów). Ponadto dzięki czujnikom odległości i systemom monitorującym wzrost prądu zapewnione jest bezpieczeństwo osób obsługujących;
- pętle indukcyjne, w celu realizacji obowiązków wynikających z Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami – zakupiono pętle indukcyjne poprawiające jakość obsługi interesantów korzystających z aparatów słuchowych. Pętle zostały zakupione do punków recepcyjnych oraz sal konferencyjnych;
- ściana wizyjna do wyświetlania bieżącego stanu cyberbezpieczeństwa, zapewni ona zintegrowany widok wszystkich danych i zdarzeń, co umożliwi lepszą koordynację działań i szybsze podejmowanie decyzji. Możliwość wyświetlania map, diagramów, statystyk i danych w czasie rzeczywistym da operatorom pełny obraz sytuacji i aktualnych zagrożeń. Wyświetlane będą także krytyczne powiadomienia wymagające natychmiastowej reakcji pracowników Sekcji Bezpieczeństwa Teleinformatycznego;
- sprzęt fotograficzny, w tym dwa profesjonalne aparaty fotograficzne i obiektyw;
- pakowarka do magazynu Wydawnictwa IPN;
- profesjonalny odkurzacz umożliwiający szybkie zebranie wody w przypadku zalania spowodowanego awarią instalacji lub systemów odwadniających;

– sprzęt informatyczny – kwota 3 333 tys. zł, w tym m.in.:
  - laptop Lenovo X1 Carbon wraz ze stacją dokującą;
  - komputery stacjonarne o podwyższonej wydajności;
  - laptop do obsługi studia nagrań;
  - zestawy komputerowe do montażu filmów i zestaw komputerowy multimedialny;
  - specjalistyczna stacja graficzna (Dell Precision 3680 Tower);
  - komputer graficzny;
  - urządzenia sieciowe wchodzące w skład infrastruktury teleinformatycznej IPN: routery, przełącznik sieciowy z funkcją POE, przełącznik sieciowy;
  - serwer do systemu TSM w konfiguracji: 2 x CPU Intel Xeon Silver min 10 rdzeni; 256GB RAM; 1 x karta 2 portowa LAN 10/25GbE SFP28; 2 x karty 2 portowe FC 32Gb; 2 x zasilacze min 1100W; Windows Server 2022, Standard; ProSupport 4HR Mission Critical Initial;
  - dodatkowe półki z dyskami twardymi w celu rozbudowania przestrzeni dyskowej na posiadanej przez IPN macierzy IBM FlashSystem 5200;
  - macierz blokowa dla środowiska pamięci masowej;
  - sprzęt do rozbudowy systemu zabezpieczeń Check Point;
  - sprzęt komputerowy do Centralnego Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego;

– wartości niematerialne i prawne w zakresie IT – kwota 3 182 tys. zł, w tym m.in.:
  - licencje: Agisoft Metashape Professional edition Node-Locked license, single, SDL Trados Studio 2022 Professional (Single-User);
  - licencje do Systemu Fidelis Network, urządzeń deszyfrujących A10 oraz Systemu Fidelis Endpoint, do wsparcia producenta dla posiadanych modułów Fidelis Network wraz z urządzeniami deszyfrującymi SSL A10 Thunder oraz Fidelis Endpoint;
  - modyfikacja systemu ESEW i systemu Wnioski IT;
  - rozwój posiadanej aplikacji Cyfrowe Archiwum;
  - zakup systemu klasy Network Packet Broker;

Realizacja wydatków na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych § 6060 w rozdziale 75112

Wykonanie wydatków na zakupy inwestycyjne wyniosło ogółem 4 928 tys. zł, w tym:

– sprzęt techniczny i biurowy – kwota 1 006 tys. zł, w tym m.in.:

klimatyzatory ścienne do serwerowni, projektor multimedialny, kserokopiarki monochromatyczne, urządzenia wielofunkcyjne, kamery wideo Panasonic AG-CX aparaty fotograficzne, monitor interaktywny, monitory wraz z playerem, meble, kotary, depozytory na klucze, systemy wystawiennicze, urządzenia do sterowania ruchem, napęd do bramy;

– środki transportu – kwota 1 475 tys. zł

zakup samochodów służbowych z powodu dużego zapotrzebowania na środki transportu: konieczność przewozu osób oraz mienia (np. paneli wystawowych) do miejsc organizacji wystaw i konferencji, których organizatorami są oddziały;

– sprzęt informatyczny – kwota 2 335 tys. zł, w tym m.in.:

stacje graficzne DELL 3660T, serwer HPE DL380G310, notebook DELL Precision 3591, biblioteki taśmowe HPE MSL3040, laptop HP zbook Studio G10 komputer Dell Latitude 5430 Rugged, projektor Instalacyjny laserowy 12.000 ANSI ultrakrótkiego rzutu KMFHD12000 z optyką UST, komputerem miniPC z oprogramowaniem w obudowie odpornej na warunki pogodowe wraz z instalacją na ścianie bocznej budynku przy al. Grunwaldzkiej 216 w Gdańsku, macierze produkcyjne, komputery przenośne, macierze bezckupowe, serwery aplikacyjne, serwer wirtualizacyjny-HPE priolant DL360, macierz dyskowa-HPE MSA 2060, serwer backup – HPE, przełącznik sieci, przełącznik SAN/FC wraz z kontrolerami, routerów i przełączników sieciowych;

– wartości niematerialne i prawne w zakresie IT – kwota 112 tys. zł, w tym m.in.:

system do zarządzania procesami wsparcia technicznego i zgłoszeniami sygnalistów, licencja na oprogramowanie do kopii zapasowych, licencja do bezpiecznego zarządzania wydrukami i konwersji plików.

4.1.2.1.2. Dział 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne

Wydatki w dziale 753 są realizowane w ramach rozdziału 75302 Uposażenia prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne. Plan wydatków na 2024 r. określony w ustawie budżetowej wynosił 14 716 tys. zł.

W trakcie roku w związku z decyzjami prezesa IPN w sprawie blokowania planowanych na rok 2024 wydatków dokonano w dziale 753 blokady wydatków łącznie na kwotę 599 tys. zł.

Tabela 6. Realizacja wydatków w dziale 753 w 2024 r.

Wyszczególnienie	Rok 2023	Rok 2024			5:4	5:2
	Wykonanie	Ustawa budżetowa	Plan po zmianach	Wykonanie		
	w tys. zł				proc.	
1	2	3	4	5	6	7
Dział 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	**11 170**	**14 716**	**14 716**	**14 117**	**95,9**	**126,4**
w tym:						
Rozdział 75302 – Uposażenia prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne	**11 170**	**14 716**	**14 716**	**14 117**	**95,9**	**126,4**
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	11 170	14 716	14 645	14 046	95,9	125,7
Wydatki bieżące	0	0	71	71	100,0	

Wykonanie wydatków wyniosło 14 117 tys. zł, co stanowi 95,9 proc. planu po zmianach. Struktura wydatków w poszczególnych grupach ekonomicznych przedstawia się jak poniżej.

Świadczenia na rzecz osób fizycznych

Uposażenia prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne wypłacane są w ramach § 3110 Świadczenia społeczne. Wykonanie wydatków wyniosło 14 046 tys. zł. Na koniec roku 2024 do 60 uposażeń były uprawnione 62 osoby, w tym 52 do uposażeń w stanie spoczynku i 10 do uposażeń rodzinnych.

Wydatki bieżące

Wydatki bieżące dotyczyły § 4580 pozostałe odsetki w wysokości 67 tys. zł i § 4610 koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego w wysokości 4 tys. zł. Wykonanie na tych paragrafach związane jest z wyrokami sądów Wydziałów Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawach o wyrównanie wynagrodzeń prokuratorom.

W porównaniu do 2023 r. (11 170 tys. zł) wydatki w dziale 753 w 2024 r. były wyższe o 2 947 tys. zł, tj. o 26,4 proc.

4.1.2.1.3. Dział 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Plan wydatków na 2024 r. określony w ustawie budżetowej wynosił 45 207 tys. zł i został zwiększony o 13 496 tys. zł zgodnie z decyzjami w sprawie zmian w budżecie państwa na rok 2024 wydanymi na podstawie art. 154 ust. 1 i 3 Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz w związku z wnioskami prezesa IPN i uchwałą nr 157/2023 Rady Ministrów z dnia 29 sierpnia 2023 r. w sprawie zapewnienia i zagwarantowania środków na realizację wieloletniego projektu budowy Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji). Łącznie plan w dziale 921 w 2024 r. wyniósł 58 703 tys. zł.

W trakcie roku w związku z decyzjami prezesa IPN w sprawie blokowania planowanych na rok 2024 wydatków dokonano w dziale 921 blokady wydatków łącznie na kwotę 263 tys. zł.

W 2024 r. wykonanie wydatków IPN-KŚZpNP w dziale 921 wyniosło 56 371 tys. zł, co stanowi 96,0 proc. planu po zmianach. W porównaniu do 2023 r. (41 256 tys. zł) wydatki w 2024 r. były wyższe o 15 115 tys. zł, tj. o 36,6 proc.

Struktura wydatków w poszczególnych grupach ekonomicznych przedstawia się jak poniżej.

Dotacje

Zgodnie z ustawą z dnia 22 listopada 2018 r. o grobach weteranów walk o Wolność i Niepodległość Polski (Dz.U. 2018, poz. 2529) Instytut może udzielać dotacji w celu sfinansowania albo dofinansowania zadań związanych z opieką nad grobami, w szczególności na pokrycie nakładów koniecznych na wykonywanie czynności związanych z budową, remontem, utrzymaniem grobów. Od kwietnia 2022 r. Instytut udziela dotacji podmiotowej z budżetu państwa dla państwowej instytucji kultury – Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji). Zgodnie z ustawą o IPN-KŚZpNP prezes Instytutu został organizatorem muzeum.

Plan po zmianach wynosił 12 936 tys. zł i został zrealizowany w wysokości 12 759 tys. zł, tj. 98,6 proc.

Wykonane wydatki obejmują:

- dotacje podmiotowe z budżetu dla państwowej jednostki kultury (§ 2550) – 12 116 tys. zł;
- dotacje celowe z budżetu dla pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 2800) – 250 tys. zł;
- dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom (§ 2810) – 16 tys. zł;
- dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom (§ 2820) – 177 tys. zł;
- dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych (§ 2830) – 200 tys. zł.

W porównaniu do 2023 r. (10 744 tys. zł) wydatki na dotacje w 2024 r. były wyższe o 2 015 tys. zł, tj. o 18,8 proc.

Świadczenia na rzecz osób fizycznych

Plan po zmianach wynosił 1 482 tys. zł i został zrealizowany w wysokości 1 476 tys. zł, tj. 99,6 proc. Wydatki przedstawiały się następująco:

– wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń (§ 3020) – 37 tys. zł;
– różne wydatki na rzecz osób fizycznych (§ 3030) – 1 439 tys. zł;

Na wydatki złożyły się zwrot kosztów zakupu okularów pracownikom zatrudnionym przy monitorach komputerowych oraz świadczenia pieniężne na pokrycie kosztów sprawowania opieki nad grobami weteranów walk o niepodległość Polski.

W porównaniu do 2023 r. (1 334 tys. zł) wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych w 2024 r. były wyższe o 142 tys. zł, tj. o 10,6 proc.

Wydatki bieżące

Wydatki bieżące dotyczyły prowadzenia działalności statutowej IPN, utrzymania obiektów oraz wypłaty wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń.

Plan po zmianach w tej grupie wynosił 25 241 tys. zł. Wydatki wyniosły 25 175 tys. zł, co stanowi 99,7 proc. planu po zmianach. W porównaniu do 2023 r. (24 619 tys. zł) były o 556 tys. zł wyższe, tj. o 2,3 proc.

Wykonanie wydatków kształtowało się jak poniżej.

Wynagrodzenia osobowe

Wydatki na wynagrodzenia osobowe wyniosły ogółem 10 181 tys. zł, co stanowi 100,0 proc. planu po zmianach i kształtowały się następująco:

– wynagrodzenia osobowe pracowników (§ 4010) – 9 617 tys. zł;
– dodatkowe wynagrodzenie roczne (§ 4040) – 564 tys. zł.

W porównaniu do 2023 r. (8 660 tys. zł) były wyższe o 1 521 tys. zł, tj. o 17,6 proc.

Honoraria i wynagrodzenia bezosobowe

Wydatki na honoraria (§ 4090) zaplanowane w wysokości 34 tys. zł zrealizowano w 100,0 proc. W porównaniu do 2023 r. (64 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 30 tys. zł, tj. o 46,9 proc.

Wydatki na wynagrodzenia bezosobowe (§ 4170) zaplanowane w wysokości 475 tys. zł zostały zrealizowane w wysokości 471 tys. zł, tj. 99,2 proc. Wydatki dotyczyły wynagrodzeń wypłaconych na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło za wykonanie upamiętnień.

W porównaniu do 2023 r. (803 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 332 tys. zł, tj. o 41,3 proc.

Pochodne od wynagrodzeń

Pochodne od wynagrodzeń zaplanowano w wysokości 1 999 tys. zł, wykonanie wyniosło 1 976 tys. zł, co stanowi 98,8 proc. planu po zmianach, w tym:

– składki na ubezpieczenia społeczne (§ 4110) – 1 664 tys. zł;
– składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy (§ 4120) – 217 tys. zł;
– wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający (§ 4710) – 95 tys. zł.

W porównaniu do 2023 r. (1 702 tys. zł) wydatki w 2024 r. były wyższe o 274 tys. zł, tj. o 16,1 proc.

Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych

Wydatki na Odpisy na Zakładowy Fundusz **Świadczeń** Socjalnych zaplanowano w wysokości 232 tys. zł, zrealizowano w wysokości 232 tys. zł, co stanowi 100,0 proc. planu po zmianach.

W porównaniu do 2023 r. (165 tys. zł) wydatki w 2024 r. były wyższe o 67 tys. zł, tj. o 40,6 proc.

Podatki i opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Wydatki zaplanowano w wysokości 19 tys. zł, wykonanie wyniosło 19 tys. zł, co stanowi 100,0 proc., i dotyczyły:

– podatku od nieruchomości (§ 4480) – 16 tys. zł;
– opłat na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego (§ 4520) – 3 tys. zł.

W porównaniu do 2023 r. (16 tys. zł) wydatki w 2024 r. były wyższe o 3 tys. zł, tj. o 18,8 proc.

Zakup towarów i usług

Pozycja obejmuje wydatki związane z prowadzeniem działalności statutowej przez pion upamiętniania walk i męczeństwa oraz utrzymaniem zajmowanych obiektów. Wydatki zaplanowano w wysokości 11 893 tys. zł, wykonanie wyniosło 11 864 tys. zł, co stanowi 99,8 proc. planu po zmianach.

W porównaniu do 2023 r. (12 776 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 912 tys. zł, tj. o 7,1 proc.

Wykonanie wydatków obejmuje:

1) grupę wydatków bieżących jednostki (§ 4000) w wysokości 10 193 tys. zł, w tym:
   – zakup materiałów i wyposażenia (§ 4210 – 441 tys. zł) w związku z bieżącym funkcjonowaniem IPN-KŚZpNP oraz realizacją zadań merytorycznych, m.in.: zniczy i wiązanek upamiętniających wydarzenia historyczne; materiałów biurowych i drobnego wyposażenia urządzeń biurowych, sprzętu IT, telefonów, paliwa do samochodów służbowych; w porównaniu do 2023 r. (480 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 39 tys. zł, tj. o 8,1 proc.;
   – zakup środków żywności (§ 4220 – 6 tys. zł); w porównaniu do 2023 r. (5 tys. zł) wydatki w 2024 r. były wyższe o 1 tys. zł, tj. o 20,0 proc.;
   – zakup energii (§ 4260 – 239 tys. zł), w tym dostawy energii elektrycznej, cieplnej, gazu oraz wody; w porównaniu do 2023 r. (738 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 499 tys. zł, tj. o 67,6 proc.;
   – zakup usług zdrowotnych (§ 4280 – 4 tys. zł) dotyczących badań okresowych i kontrolnych pracowników; w porównaniu do 2023 r. (5 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 1 tys. zł, tj. o 20 proc.;
   – zakup usług pozostałych (§ 4300 – 9 215 tys. zł), w tym m.in.: wydatki eksploatacyjne i porządkowe użytkowanych obiektów, usługi transportowe, pocztowe i kurierskie, monitoring, wykonanie tablic pamiątkowych oraz nagrobków upamiętniających weteranów walk o Wolność i Niepodległość Polski, porządkowanie polskich cmentarzy, w szczególności grobów osób zasłużonych i weteranów walk o Wolność i Niepodległość Polski, organizacja uroczystości upamiętniających ważne wydarzenia historyczne; w porównaniu do 2023 r. (7 556 tys. zł) wydatki w 2024 r. były wyższe o 1 659 tys. zł, tj. o 22,0 proc.;
   – opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych (§ 4360 – 18 tys. zł) dotyczą telefonii stacjonarnej, komórkowej i internetu; w porównaniu do 2023 r. (20 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 2 tys. zł, tj. o 10 proc.;
   – zakup usług obejmujących tłumaczenia (§ 4380 – 5 tys. zł) w porównaniu do 2023 r. (2 tys. zł) wydatki w 2024 r. były wyższe o 3 tys. zł, tj. o 150 proc.;
   – zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii (§ 4390 – 30 tys. zł), w porównaniu do 2023 r. (51 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 21 tys. zł, tj. o 41,2 proc.;
   – opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe (§ 4400 – 235 tys. zł); w porównaniu do 2023 r. (272 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 37 tys. zł, tj. o 13,6 proc.;
2) zakup środków dydaktycznych i książek (§ 4240 – 1 tys. zł); w porównaniu do 2023 r. (1 tys. zł) wydatki w 2024 r. były na tym samym poziomie;
3) zakup usług remontowych (§ 4270 – 1 670 tys. zł), w tym m.in.: prace remontowo-konserwacyjne mogił i nagrobków, prace restauratorskie pomników, tablic pamiątkowych i kwater, a także konserwacja instalacji i urządzeń biurowych; w porównaniu do 2023 r. (3 646 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 1 976 tys. zł, tj. o 54,2 proc.

Pozostałe wydatki

Wydatki zaplanowano w wysokości 406 tys. zł, wykonanie wyniosło 398 tys. zł, co stanowi 98,0 proc. planu po zmianach. Wydatki dotyczyły:

– wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (§ 4140 – 168 tys. zł); w porównaniu do 2023 r. (140 tys. zł) wydatki w 2024 r. były wyższe o 28 tys. zł, tj. o 20,0 proc.;
– nagrody konkursowe (§ 4190 – 60 tys. zł), w porównaniu do 2023 r. (105 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 45 tys. zł, tj. o 42,9 proc.;
– podróży służbowych krajowych (§ 4410 – 56 tys. zł); w porównaniu do 2023 r. (70 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 14 tys. zł, tj. o 20,0 proc.;
– podróży służbowych zagranicznych (§ 4420 – 90 tys. zł); w porównaniu do 2023 r. (66 tys. zł) wydatki w 2024 r. były wyższe o 24 tys. zł, tj. o 36,4 proc.;
– różnych opłat i składek (§ 4430 – 6 tys. zł); w porównaniu do 2023 r. (6 tys. zł) wydatki w 2024 r. były na tym samym poziomie;
– szkoleń pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej (§ 4700 – 10 tys. zł); w porównaniu do 2023 r. (46 tys. zł) wydatki w 2024 r. były niższe o 36 tys. zł, tj. o 78,3 proc.

Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe zaplanowano w wysokości 5 785 tys. zł i zostały zwiększone o 13 496 tys. zł na realizację wieloletniego projektu budowy Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji). Dodatkowo przeniesiono na wydatki bieżące kwotę 237 tys. zł. Ostatecznie plan wydatków majątkowych w dziale 921 w 2024 r. wyniósł 19 044 tys. zł.

Wykonanie wydatków wyniosło 16 961 tys. zł, co stanowi 89,1 proc. planu po zmianach; w porównaniu do 2023 r. (4 559 tys. zł) wydatki w 2024 r. były wyższe o 12 402 tys. zł, tj. o 272,0 proc.

Tabela 7. Wydatki majątkowe IPN-KŚZpNP w 2024 r.

Wyszczególnienie	Rok 2023	Rok 2024				
	Wykonanie	Ustawa budżetowa	Plan po zmianach	Wykonanie	5:4	5:2
	w tys. zł				proc.	
1	2	3	4	5	6	7
dział 921 z tego:	**4 559**	**5 785**	**19 044**	**16 961**	**89,1**	**372,0**
rozdział 92118	**4 559**	**885**	**14 381**	**14 096**	**98,0**	**309,2**
§ 6220	4 559	885	14 381	14 096	98,0	309,2
rozdział 92127		**4 900**	**4 663**	**2 865**	**61,4**	
§ 6050		4 650	4 650	2 852	61,3	
§ 6060		250	13	13	100,0	

Realizacja wydatków majątkowych przedstawia się następująco:

w rozdziale 92127

Wykonanie wydatków wyniosło ogółem 2 865 tys. zł:

§ 6050 wydatki inwestycyjne – 2 852 tys. zł w tym:
– budowa cmentarza wojennego Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych w Kamesznicy, gm. Milówka – 2 802 tys. zł;
– przebudowa Cmentarza Wojennego Ofiar Zbrodni Niemieckich w Białutach, gm. Iłowo-Osada, woj. warmińsko-mazurskie – 50 tys. zł;

§ 6060 wydatki na zakupy inwestycyjne – 13 tys. zł:
– zakup aparatu fotograficznego (body) wraz z akcesoriami;

w rozdziale 92118

§ 6220 dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych innych jednostek sektora finansów publicznych – 14 096 tys. zł, w tym:

– nakłady na rzeczowe aktywa trwałe – 600 tys. zł, w tym m.in.:
  • rozbudowa systemów zabezpieczeń na terenie Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji),
  • przyłącze do sieci energetycznej,
  • zakup regałów na potrzeby zasobów bibliotecznych i archiwalnych,
  • wyposażenie meblowe do poczekalni oraz sklepu muzealnego,
  • aparat fotograficzny Nikon Z6III wraz z akcesoriami,
  • mobilna stacja robocza,
  • profesjonalne gabloty do prezentacji broni palnej,
  • zestaw 13 skrzyń aluminiowych ewakuacyjnych,
  • odśnieżarka,
  • podesty sceniczne,
  • kamera Canon XA75 z akcesoriami,
  • urządzenie wielofunkcyjne;
– budowa i rozbudowa Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) – z rezerwy poz. 44 – 13 496 tys. zł.

4.2. Budżet Instytutu w układzie zadaniowym

W 2024 r. Instytut Pamięci Narodowej realizował zadania w ramach budżetu zadaniowego, zgodnie z następującą klasyfikacją zadaniową:

Funkcja 1. Zarządzanie państwem.

Zadanie 1.9. Działalność ustawowa Instytutu Pamięci Narodowej.

Na realizację zadania zaplanowano 521 660 tys. zł, wykonanie wydatków wyniosło 513 547 tys. zł, co stanowi 98,4 proc.

I. Cel zadania: Upowszechnianie wiedzy o najnowszej historii Polski na podstawie zgromadzonego materiału archiwalnego i ściganie zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Miernik: Liczba zrealizowanych wniosków o udostępnienie dokumentów (w szt.).

Plan miernika – 43 030 szt.; wykonanie – 44 577 szt. (103,6 proc. planu).

II. Cel zadania: Prowadzenie działalności edukacyjnej i badań naukowych oraz popularyzacja ich wyników.

Miernik: Liczba zrealizowanych przedsięwzięć (w szt.).

Plan miernika – 4 665 szt.; wykonanie – 5 462 szt. (117,1 proc. planu).

III. Cel zadania: Poszukiwanie miejsc spoczynku osób poległych w walkach o niepodległość i zjednoczenie Państwa Polskiego.

Miernik: Liczba zrealizowanych przedsięwzięć (w szt.).

Plan miernika – 101 szt.; wykonanie – 97 szt. (96,0 proc. planu).

W ramach zadania 1.9. Instytut realizował następujące podzadania:

Podzadanie 1.9.1. Gromadzenie, opracowywanie, digitalizacja i udostępnianie dokumentów z archiwum IPN.

Na realizację podzadania zaplanowano 192 005 tys. zł, wydatki wyniosły 190 168 tys. zł, co stanowi 99,0 proc. planu.

Cel podzadania: udostępnianie dokumentów w postaci cyfrowej wszystkim kategoriom wnioskodawców.

Miernik: Liczba uporządkowanych i opracowanych dokumentów udostępnianych w postaci cyfrowej wszystkim kategoriom wnioskodawców (jednostki archiwalne).

Plan miernika – 269 000 jednostek archiwalnych; wykonanie – 275 540 jednostek archiwalnych (102,4 proc. planu).

Podzadanie 1.9.2. Prowadzenie śledztw w sprawie zbrodni nazistowskich, komunistycznych oraz przeciwko ludzkości i innych.

Na realizację zadania zaplanowano 54 550 tys. zł, wydatki wyniosły 54 229 tys. zł, co stanowi 99,4 proc. planu.

Cel podzadania: Zagwarantowanie obywatelom konstytucjonalnego prawa do wszechstronnego i bez nieuzasadnionej zwłoki wyjaśnienia przez uprawniony organ wszystkich okoliczności dotyczących zbrodni nazistowskich, komunistycznych, wojennych, przeciwko ludzkości, pokojowi i innych.

Miernik: Liczba postępowań zakończonych przez prokuratorów IPN w ciągu roku kalendarzowego (w szt.).

Plan miernika – 1 010 szt.; wykonanie – 1 174 szt. (116,2 proc. planu).

Podzadanie 1.9.3. Opracowywanie i publikowanie informacji w BIP IPN oraz katalogach tematycznych, prowadzenie rejestru oświadczeń lustracyjnych i ich analiza, przygotowywanie postępowań lustracyjnych.

Na realizację zadania zaplanowano 56 432 tys. zł, wydatki wyniosły 56 061 tys. zł, co stanowi 99,3 proc. planu.

Cel podzadania: Publikacja w BIP IPN zgodnie z art. 22 ust. 1 i 2 tzw. ustawy lustracyjnej z 2006 r. oraz w katalogach z art. 52a pkt. 6, 7 i 8 ustawy o IPN z 1998 r. oraz przygotowanie postępowań lustracyjnych.

Miernik: Liczba osób, odnośnie których zebrano i ostatecznie zweryfikowano informacje (liczba całkowita).

Plan miernika – 25 830; wykonanie – 23 493 szt. (90,9 proc. planu).

Podzadanie 1.9.4. Działalność edukacyjna, wystawiennicza, badawcza, wydawnicza i dokumentacyjna.

Na realizację zadania zaplanowano 218 673 tys. zł, wydatki wyniosły 213 089 tys. zł, co stanowi 97,4 proc. planu.

I. Cel podzadania: Upowszechnianie wiedzy na temat najnowszej historii Polski.

Miernik: Liczba zrealizowanych przedsięwzięć/publikacji (w szt.).

Plan miernika – 4 133 szt.; wykonanie – 4 898 szt. (118,5 proc. planu).

II. Cel podzadania: Prowadzenie badań naukowych nad najnowszą historią Polski i ich upowszechnianie.

Miernik: Liczba publikacji naukowych (szt.).

Plan miernika – 532 szt.; wykonanie – 564 szt. (106,0 proc. planu).

III. Cel podzadania: Prowadzenie prac poszukiwawczych miejsc spoczynku osób poległych w walkach o niepodległość i zjednoczenie Państwa Polskiego i upowszechnianie ich wyników.

Miernik: Liczba zrealizowanych przedsięwzięć (szt.).

Plan miernika – 101 szt.; wykonanie – 97 szt. (96,0 proc. planu).

Funkcja 9. Kultura i dziedzictwo narodowe.

Zadanie 9.1. Ochrona i popularyzacja dziedzictwa i tożsamości narodowej w kraju i za granicą.

Podzadanie 9.1.1. Ochrona materialnego dziedzictwa kulturowego i miejsc pamięci narodowej w kraju i za granicą.

Na realizację zadania zaplanowano 58 703 tys. zł, wydatki wyniosły 56 371 tys. zł, co stanowi 96,0 proc. planu.

Cel podzadania: Utrzymanie i ochrona miejsc pamięci narodowej.

Mierniki:

1) Liczba obiektów wprowadzonych do ewidencji miejsc pamięci narodowej (szt.).

Plan miernika – 3 435 szt.; wykonanie – 4 053 szt. (118,0 proc. planu).

2) Liczba przeprowadzonych lustracji miejsc pamięci narodowej (szt.).

Plan miernika – 898 szt.; wykonanie – 749 szt. (83,4 proc. planu).

Funkcja 13. Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny.

Zadanie 13.2. Świadczenia społeczne.

Na realizację zadania zaplanowano 14 716 tys. zł, wydatki wyniosły 14 117 tys. zł, co stanowi 95,9 proc. planu.

Podzadanie 13.2.6. Uposażenia dla sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku i uposażenia rodzinne.

Odstąpiono od definiowania celu oraz miernika ze względu na kategorię wydatków.

Wykonanie wydatków w układzie zadaniowym w 2024 r. przedstawia się następująco:

Tabela 8. Wykonanie wydatków w układzie klasyfikacji zadaniowej IPN-KŚZpNP w 2024 r.

Kod klasyfikacji zadaniowej (nr funkcji/ zadania/ podzadania/ działania)	Nazwa działania	Plan (po zmianach)	Wykonanie	4:3
		w tys. zł		proc.
1.9.	Działalność ustawowa Instytutu Pamięci Narodowej	**521 660,00**	**513 547**	**98,4**
1.9.1.	Gromadzenie, opracowywanie, digitalizacja i udostępnianie dokumentów z archiwów IPN	192 005,00	190 168	99,0
1.9.1.1.	Gromadzenie, opracowywanie i digitalizacja dokumentów	95 544	94 503	98,9
1.9.1.2.	Udostępnianie dokumentów	96 461	95 665	99,2
1.9.2.	Prowadzenie śledztw w sprawie zbrodni nazistowskich, komunistycznych oraz przeciwko ludzkości i innych	54 550	54 229	99,4
1.9.2.1.	Sprawowanie nadzoru służbowego i instancyjnego, środki odwoławcze, prowadzenie postępowań skargowych, wizytacje i kontrole oraz realizacja zadań wynikających ze skontrum	8 056	7 970	98,9
1.9.2.2	Prowadzenie postępowań karnych dotyczących zbrodni komunistycznych, nazistowskich, wojennych przeciwko ludzkości i pokojowi oraz innych przewidzianych w ustawach	46 494	46 259	99,5
1.9.3.	Opracowywanie i publikowanie informacji w BIP IPN oraz katalogach tematycznych, prowadzenie rejestru oświadczeń lustracyjnych i ich analiza, przygotowywanie postępowań lustracyjnych	56 432	56 061	99,3
1.9.3.1.	Opracowywanie i publikowanie informacji w BIP IPN oraz w katalogach tematycznych	27 746	27 535	99,2
1.9.3.2.	Przygotowywanie i prowadzenie postępowań lustracyjnych	28 686	28 526	99,4
1.9.4.	Działalność edukacyjna, wystawiennicza, badawcza, wydawnicza i dokumentacyjna	218 673	213 089	97,4
1.9.4.1.	Działalność edukacyjna, wystawiennicza, badawcza, wydawnicza i dokumentacyjna	218 673	213 089	97,4
9.1	Ochrona i popularyzacja dziedzictwa i tożsamości narodowej w kraju i za granicą	**58 703**	**56 371**	**96,0**
9.1.1	Ochrona materialnego dziedzictwa kulturowego i miejsc pamięci narodowej w kraju i za granicą	58 703	56 371	96,0
9.1.1.2	Ochrona, udostępnianie, digitalizacja i popularyzacja zasobów dóbr kultury i propagowanie wiedzy o dziedzictwie kulturowym	26 674	26 212	98,3

Kod klasyfikacji zadaniowej (nr funkcji/ zadania/ podzadania/ działania)	Nazwa działania	Plan (po zmianach)	Wykonanie	4:3
		w tys. zł		proc.
9.1.1.7	Opieka nad miejscami pamięci narodowej oraz grobami i cmentarzami wojennymi	19 199	17 356	90,4
9.1.1.9	Upamiętnianie wydarzeń historycznych	12 830	12 803	99,8
13.2.	Świadczenia społeczne	**14 716**	**14 117**	**95,9**
13.2.6.	Uposażenia dla sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne	14 716	14 117	95,9
13.2.6.2.	Uposażenia dla prokuratorów w stanie spoczynku oraz dodatki do tych uposażeń	13 160	12 703	96,5
13.2.6.3.	Uposażenia rodzinne oraz dodatki do tych uposażeń	1 556	1 414	90,9
Razem 1.9.+9.1.+13.2.		**595 079**	**584 035**	**98,1**

4.3. Zatrudnienie

W 2024 r. przeciętne zatrudnienie pracowników w Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu wynosiło 2493,24 etatu.

IPN jest instytucją publiczną realizującą zadania związane z polityką pamięci Rzeczypospolitej Polskiej. Jest ona prowadzona w bardzo szerokim spektrum, zarówno w kraju, jak i poza granicami państwa. W związku z powyższym Instytut ma rozbudowaną strukturę organizacyjną. Charakter działalności i potrzeba wypełnienia przez niego misji ustawowej wymaga powiązania z sobą różnych dyscyplin naukowych i prawnych. Uzyskanie efektu synergii możliwe jest dzięki połączeniu pracy śledczej, lustracji, badań naukowych, edukacji publicznej i popularyzacji, archiwistyki, tworzenia trwałych upamiętnień, poszukiwania oraz identyfikacji bohaterów narodowych zamordowanych przez funkcjonariuszy wrogich Polsce systemów totalitarnych i wreszcie działalności wydawniczej. Wszystkie te poczynania prowadzone są w formule zaawansowanej komunikacji społecznej, w której istotną rolę odgrywają nowoczesne technologie informatyczne, istotne w publicznym dyskursie adresowanym do najmłodszych pokoleń Polaków. Ze względu na interdyscyplinarność IPN zatrudnienie w nim znaleźli przedstawiciele różnych dyscyplin naukowych i grup zawodowych. W IPN pracują prawnicy (w tym prokuratorzy), historycy, edukatorzy, archiwiści, archeolodzy, antropolodzy, genetycy, informatycy, edytorzy, redaktorzy, graficy, twórcy i animatorzy kultury. Wspiera ich zespół pracowników obsługi bieżącej z zakresu administracji, finansów, zamówień publicznych, kadr oraz ochrony. Należy zaznaczyć, że zarówno struktura organizacyjna, jak i polityka kadrowa wymagają stałej pracy nad efektywnym wykorzystaniem potencjału intelektualnego pracowników IPN.

Według stanu na 31 grudnia 2024 r. w Instytucie zatrudnionych było 2549 osób na 2496,175 etatach z czego 107 stanowiły etaty prokuratorskie (72 w pionie Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu i 35 w pionie lustracji). Podział etatów między poszczególne biura IPN przedstawiony został w poniższej tabeli uwzględniającej pracowników poszczególnych pionów Centrali i Oddziałów IPN.

Tabela 1. Zatrudnienie w IPN według stanu na 31 grudnia 2024 r.

Komórki organizacyjne IPN	Liczba etatów	Procent*
Archiwum IPN oraz oddziałowe biura	826,275	33,10
Biuro Badań Historycznych oraz biura oddziałowe	196,875	7,89
Biuro Edukacji Narodowej oraz biura oddziałowe	178,10	7,14
Biuro Poszukiwań i Identyfikacji, biuro oddziałowe oraz wieloosobowe stanowiska w oddziałach	69,20	2,77
Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa oraz biura oddziałowe	94,125	3,77
Biuro Lustracyjne oraz biura oddziałowe (łącznie z prokuratorami)	213,775 (w tym 35 prokuratorów)	8,56
Główna Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz komisje oddziałowe (łącznie z prokuratorami)	139,75 (w tym 74 prokuratorów)	5,60
Wydawnictwo IPN	58,50	2,34
Biuro Prezesa, Biuro Nowych Technologii, Biuro Rzecznika Prasowego wraz z samodzielnymi stanowiskami asystentów prasowych, Biuro Współpracy Międzynarodowej, Biuro Wydarzeń Kulturalnych, Biuro Przystanków Historia, Centralny Przystanek Historia	131,75	5,28
pozostałe komórki organizacyjne centrali oraz oddziałów (w tym pracownicy ochrony)	587,825 (w tym 167,88 pracowników ochrony)	23,55 (w tym 6,73 pracownicy ochrony)

* Procent w stosunku do zatrudnienia ogółem w etatach na 31 grudnia 2024 r.

Spośród 2549 pracowników Instytutu 2267 ma wykształcenie wyższe, co stanowi 88,94 proc. zatrudnionych, w tym 6 osób ma tytuł naukowy profesora, 54 – stopień naukowy doktora habilitowanego, i 242 – stopień naukowy doktora.

Tabela 2. Wykształcenie pracowników w IPN według stanu na 31 grudnia 2024 r.

Wykształcenie pracowników	Liczba osób	Procent*
wyższe (licencjackie, magisterskie)	2267	88,94
średnie (ogólnokształcące, średnie zawodowe, policealne)	242	9,49
inne (zasadnicze, podstawowe)	40	1,57
Tytuł lub stopień naukowy		
profesor	6	
doktor habilitowany	54	
doktor	242	

* Procent w stosunku do zatrudnienia ogółem w osobach na 31 grudnia 2024 r.

IPN zatrudnia osoby mające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności – ich przeciętne zatrudnienie w 2024 r. wynosiło 46,11 etatu. Według stanu na 31 grudnia 2024 r. zatrudnionych było 50 osób mających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności na 47,50 etatach.

Instytut oferuje możliwość zdobywania doświadczenia zawodowego w ramach staży zawodowych, praktyk studenckich i wolontariatów, dzięki czemu w 2024 r. 94 osoby niebędące pracownikami IPN wykonywały czynności w ramach staży zawodowych – 6 osób, praktyk studenckich – 56 osób, oraz wolontariatu – 32 osoby.

5. Poszukiwania i identyfikacja

Biuro Poszukiwań i Identyfikacji (BPiI) realizuje działania badawczo-historyczne, poszukiwawcze oraz identyfikacyjne w ramach ustawowych zadań poszukiwania miejsc spoczynku osób, które straciły życie wskutek walki z narzuconym systemem totalitarnym, represji totalitarnych lub czystek etnicznych od 8 listopada 1917 do 31 lipca 1990 r.

5.1. Badania historyczne

Biuro Poszukiwań i Identyfikacji IPN prowadzi badania naukowe zmierzające do ustalenia okoliczności śmierci ofiar zbrodni przeciwko narodowi polskiemu i wytypowania miejsca ich pochówku w celu przeprowadzenia prac poszukiwawczych. Badania historyczne są prowadzone na podstawie:

kwerend w zasobie archiwalnym IPN, Wojskowego Biura Historycznego, Polskiego Czerwonego Krzyża, w zbiorach archiwalnych innych podmiotów publicznych i prywatnych oraz kościelnych, w tym zagranicznych;
– gromadzonych i analizowanych relacji świadków;
– opracowanej dokumentacji historycznej.

W 2024 r. w pionie poszukiwań i identyfikacji zarejestrowano 298 nowych spraw badawczo-historycznych. Kontynuowano również kwerendy rozpoczęte w latach ubiegłych. Badania historyczne prowadzone są przez Wydział Analiz Historycznych oraz Wydział Kresowy w Centrali, a także przez pracowników pionu poszukiwań i identyfikacji w oddziałach i delegaturach IPN. Warto podkreślić, że do Biura Poszukiwań i Identyfikacji w okresie sprawozdawczym wpłynęła także liczna korespondencja wykraczająca poza zakres spraw badawczych, wymagająca podjęcia odpowiednich działań. Poniżej zostały wymienione przykładowe sprawy będące w bieżącym okresie przedmiotem prac badawczych oraz kwerend archiwalnych prowadzonych w pionie poszukiwań i identyfikacji IPN.

5.1.1. Badania historyczne dotyczące miejsc pochówku w Polsce

Wydział Analiz Historycznych

W 2024 r. w Wydziale Analiz Historycznych zarejestrowano 85 nowych spraw badawczo-historycznych. Kontynuowano także badania rozpoczęte w poprzednich latach. Wydział – oprócz prowadzenia spraw własnych – nadzoruje merytorycznie i koordynuje prace badawcze pracowników pionu w oddziałach i delegaturach. Przykłady prowadzonych spraw oraz badań:

– badania historyczne dotyczące nieznanych miejsc pochówku więźniów politycznych okresu stalinowskiego grzebanych w kwaterach komunalnych Cmentarza Wojskowego przy ul. Powązkowskiej w Warszawie – kontynuacja;
– badania historyczno-archiwalne dotyczące ustalenia krewnych osób pomordowanych przez funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa państwa komunistycznego za przynależność do ruchu ludowego i Armii Krajowej powiecie płockim i sierpeckim – kontynuacja;
– badania historyczno-archiwalne dotyczące ustalenia danych osobowych ofiar zbrodni niemieckich popełnionych w okresie okupacji niemieckiej w Palmirach i okolicach – kontynuacja;

– badania historyczne dotyczące możliwości ustalenia pochodzenia szczątków odnalezionych w trakcie robót budowlanych prowadzonych w Pyrzycach (woj. zachodniopomorskie);
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku sierż. Józefa Tusińskiego, żołnierza Wojska Polskiego, poległego 17 czerwca 1920 r. w czasie wojny polsko-bolszewickiej w okolicy miejscowości Hapanowicze;
– badania historyczne dotyczące ustalenia okoliczności śmierci i miejsca pochówku Alberta Guzego, aresztowanego przez funkcjonariuszy NKWD w Tarnowskich Górach w 1945 r.;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku Kazimierza Krupy, zamordowanego przez żołnierza Armii Czerwonej w Pruszkowie.

W Wydziale Analiz Historycznych kontynuowano także badania historyczne związane z tworzeniem bazy danych dotyczących nieupamiętnionych i ulegających zatarciu miejsc pochówku obywateli polskich na obszarze byłego ZSRS. Głównym celem projektu jest pozyskiwanie i gromadzenie dokumentacji, aby wytypować miejsca do prowadzenia prac poszukiwawczych.

Wieloosobowe Stanowisko ds. Poszukiwań i Identyfikacji Oddział IPN Białystok

W 2024 r. w pionie poszukiwań i identyfikacji Oddziału IPN Białystok zarejestrowano 31 nowych spraw badawczo-historycznych. Kontynuowano także badania rozpoczęte w poprzednich latach. Przykłady prowadzonych spraw oraz badań:
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku żołnierzy Wojska Polskiego zamordowanych przez Niemców we wrześniu 1939 r. w koszarach w Zambrowie – kontynuacja;
– badania historyczne dotyczące ustalenia lokalizacji grobów ofiar zbrodni komunistycznych potajemnie chowanych na cmentarzu wojskowym w Białymstoku – kontynuacja;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku ofiar zbrodni komunistycznych popełnionych przez funkcjonariuszy Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa w Ostrołęce;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku dziewięciu ofiar zbrodni komunistycznych zamordowanych w styczniu i lutym 1945 r. w Olsztynie;
– poszukiwanie miejsca pochówku żołnierzy Wojska Polskiego poległych w 1920 r. na terenie leśnym w miejscowości Nowa Ruś (gm. Wysokie Mazowieckie);
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku Stanisława Bieńki *vel* Cyganki ps. „Czarny", żołnierza w oddziale ppor. Czesława Zajączkowskiego „Ragnera", a następnie mjr. Zygmunta Szendzielarza „Łupaszki", zastrzelonego podczas obławy UB i KBW w 1947 r.;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku żołnierza wileńskich oddziałów AK Waldemara Butkiewicza ps. „Rolandzik", który zginął w trakcie walki w Białymstoku w maju 1945 r.;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku Adolfa Twarowskiego ps. „Rejtan", zastępcy komendanta Narodowego Zjednoczenia Wojskowego na powiat Bielsk Podlaski, zamordowanego w 1947 r.;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku Władysława Brzezińskiego, członka podziemia niepodległościowego w okresie okupacji niemieckiej, zamordowanego podczas egzekucji publicznej w Janowie (gm. Łomża).

Wieloosobowe Stanowisko ds. Poszukiwań i Identyfikacji Oddział IPN Gdańsk

W 2024 r. w pionie poszukiwań i identyfikacji Oddziału IPN Gdańsk zarejestrowano 23 nowe sprawy badawczo-historyczne. Kontynuowano także badania rozpoczęte w poprzednich latach. Przykłady prowadzonych spraw oraz badań:
– badania historyczne dotyczące domniemanego miejsca pochówku żołnierza Wojska Polskiego nad jeziorem Rzuno (gm. Dziemiany, pow. kościerski), zastrzelonego we wrześniu lub październiku 1939 r. przez niemieckiego wójta z Dziemian – kontynuacja;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku zwłok odnalezionych w 1945 r. w laboratorium niemieckiego lekarza Rudolfa Spannera w Akademii Medycznej w Gdańsku – kontynuacja;

– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku ppor. Zdzisława Badochy ps. „Żelazny” – kontynuacja;
– badania historyczne dotyczące domniemanego miejsca pochówku Eugeniusza Kusia, szesnastoletniego chłopca, który został wywieziony na roboty przymusowe do miejscowości Lasowice Wielkie na Żuławach, gdzie wskutek bestialskiego pobicia przez niemieckiego właściciela gospodarstwa zmarł 20 lutego 1941 r.;
– badania historyczne dotyczące wytypowania miejsca pochówku Jana Rudowskiego ps. „Czarny”, żołnierza Wojska Polskiego w czasie wojny polsko-bolszewickiej, posła i senatora w II Rzeczypospolitej Polskiej, działacza rolniczego, żołnierza ZWZ/AK, aresztowanego i osadzonego w 1943 r. w KL Stutthof, a następnie zastrzelonego 2 lutego 1945 r. podczas marszu śmierci;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku słowackiego jeńca wojennego Ladislava Miškei, który po stłumieniu Słowackiego Powstania Narodowego trafił do niewoli niemieckiej do obozu pracy w Gdyni, gdzie zmarł 25 lutego 1945 r.;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku polskiego jeńca wojennego Edmunda Rudolfa, który po wojnie obronnej we wrześniu 1939 r. dostał się do niewoli niemieckiej i został osadzony w Stalagu IA Stablack, a następnie pracował jako robotnik przymusowy we wsi Osetnik (gm. Orneta), gdzie 15 czerwca 1940 r. został zastrzelony przez żołnierza Wehrmachtu;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsc masowych pochówków więźniów niemieckiego obozu jenieckiego znajdującego się w czasie okupacji niemieckiej w Iławie;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku Antoniego Piastowskiego, przedwojennego kolejarza aresztowanego przez Niemców w lipcu 1939 r. i osadzonego w obozie dla cywili w Nowym Porcie w Gdańsku, gdzie zmarł lub został zamordowany 2 grudnia 1939 r.

Wieloosobowe Stanowisko ds. Poszukiwań i Identyfikacji Delegatura IPN w Bydgoszczy

W 2024 r. w pionie poszukiwań i identyfikacji Delegatury IPN w Bydgoszczy zarejestrowano 6 nowych spraw badawczo-historycznych. Kontynuowano także badania rozpoczęte w poprzednich latach. Przykłady prowadzonych spraw oraz badań:
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku przeora zakonu bonifratrów z Wilna o. Bronisława Pliszki, pochowanego w maju 1946 r. na cmentarzu parafialnym w Nakle nad Notecią – kontynuacja;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku por. Kazimierza Wróblewskiego ps. „Kruk” i szer. Ignacego Woźniaka z oddziału zbrojnego Delegatury Sił Zbrojnych kpt. Alojzego Bruskiego ps. „Grab” – kontynuacja;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku Juliana Trochy, współpracownika Policji Państwowej, straconego na mocy wyroku Sondergericht Danzig;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku ks. Stanisława Przybyłowskiego w Kuśnie (pow. Brodnica), zamordowanego przez Selbstschutz jesienią 1939 r.;
– badania historyczne dotyczące ustalenia pochodzenia szczątków odnalezionych w trakcie remontu nieruchomości położonej w Świeciu.

Wieloosobowe Stanowisko ds. Poszukiwań i Identyfikacji Oddział IPN Katowice

W 2024 r. w pionie poszukiwań i identyfikacji Oddziału IPN Katowice zarejestrowano 15 nowych spraw badawczo-historycznych. Kontynuowano także badania rozpoczęte w poprzednich latach. Przykłady prowadzonych spraw oraz badań:
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsc pochówku ofiar komunizmu pochowanych na cmentarzu komunalnym przy ul. Panewnickiej w Katowicach – kontynuacja;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsc pochówku ofiar komunizmu pochowanych na cmentarzu komunalnym w Cieszynie – kontynuacja;
– badania historyczne dotyczące domniemanego miejsca pochówku Jana Pezdy, żołnierza Narodowych Sił Zbrojnych ze Zgrupowania mjr. Henryka Flamego ps. „Bartek”, pochowanego prawdopodobnie w Szczyrku-Podmagurze – kontynuacja;

– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku czterech żołnierzy i współpracownika plutonu Konspiracyjnego Wojska Polskiego / Narodowych Sił Zbrojnych „Wędrowiec" poległych w obławie w Kiczycach 8 lipca 1946 r.;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych ze Zgrupowania mjr. Henryka Flamego ps. „Bartek", uczestników III transportu w ramach operacji „Lawina", zamordowanych we wrześniu 1946 r. w Dąbrówce-Hubertusie na Polanie Śmierci.

Wieloosobowe Stanowisko ds. Poszukiwań i Identyfikacji Oddział IPN Kraków

W 2024 r. w pionie poszukiwań i identyfikacji Oddziału IPN Kraków zarejestrowano 20 nowych spraw badawczo-historycznych. Kontynuowano także badania rozpoczęte w poprzednich latach. Przykłady prowadzonych spraw oraz badań:
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku grupy partyzantów zamordowanych w Uściu Gorlickim – kontynuacja;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku rodziny Górków, ofiar działań wojennych prowadzonych w 1945 r. w Spytkowicach (pow. wadowicki) – kontynuacja;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsc pochówku ofiar represji niemieckich i komunistycznych pochowanych na cmentarzu Rakowickim w Krakowie – kontynuacja;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku żołnierzy Wojska Polskiego poległych we wrześniu 1939 r. w Gorlicach;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku żołnierzy Wojska Polskiego poległych we wrześniu 1939 r. w Trzemeśni;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku żołnierzy Wojska Polskiego poległych we wrześniu 1939 r. w Szczyrzycu;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku ofiar zbrodni niemieckich z okresu II wojny światowej i okupacji w gminie Lipinki (pow. gorlicki);
– badania historyczne dotyczące ustalenia pochodzenia mogiły leśnej w masywie Ubocza.

Oddziałowe Biuro Poszukiwań i Identyfikacji IPN Lublin

W 2024 r. w Oddziałowym Biurze Poszukiwań i Identyfikacji IPN Lublin zarejestrowano 39 nowych spraw badawczo-historycznych. Kontynuowano także badania rozpoczęte w poprzednich latach. Przykłady prowadzonych spraw oraz badań:
– badania historyczne dotyczące ustalenia pełnej liczby osób straconych w więzieniu w Siedlcach, na terenie Siedlec (m.in. poligon i Las Sekulski) i powiatu siedleckiego oraz ustalenia miejsc ich pochówku – kontynuacja;
– badania historyczne dotyczące ustalenia indywidualnych i zbiorowych miejsc pochówku osób straconych i zmarłych w więzieniu na Zamku w Lublinie w latach 1944–1954 oraz poległych w operacjach antypartyzanckich na Lubelszczyźnie, pogrzebanych na cmentarzu rzymskokatolickim przy ul. Unickiej w Lublinie – kontynuacja;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku żołnierza Wojska Polskiego Jana Dziury (Dziwy), rannego we wrześniu 1939 r. i zmarłego jesienią tego roku prawdopodobnie w Turobinie (pow. krasnostawski) lub Radecznicy (pow. zamojski) – kontynuacja;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku żołnierzy polskiego podziemia niepodległościowego w koszarach w Hrubieszowie;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku Bogusława Brzozowskiego, straconego 29 listopada 1950 r. w więzieniu w Radomiu;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku członków rodziny Pochwatków (Józef, Bronisława, Pelagia Krystyna, Janina Czapla z d. Pochwatka), zamordowanych przez funkcjonariuszy aparatu represji III Rzeszy 5 stycznia 1943 r. za ukrywanie osób narodowości żydowskiej w Kolczynie koło Józefowa nad Wisłą;

– badania historyczne dotyczące ustalenia okoliczności śmierci oraz miejsca pochówku Alfreda (Ferdynanda) Ryndy, w czasie okupacji niemieckiej żołnierza AK, członka kompanii wartowniczej stanowiącej ochronę więzienia na Zamku w Lublinie, zaginionego po dezercji w czasie ucieczki grupy więźniów politycznych z Zamku w Lublinie w nocy z 18 na 19 lutego 1945 r.;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku Jana Leonowicza „Burty", poległego 9 lutego 1951 r. w zasadzce Milicji Obywatelskiej w Nowinach (pow. Tomaszów Lubelski);
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku Stanisława Dudy „Dziadka", straconego 31 sierpnia 1946 r. w więzieniu w Radomiu na mocy wyroku orzeczonego przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Kielcach na sesji wyjazdowej w Radomiu;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku Zygmunta Gajewskiego, sołtysa wsi Bęczyn, zaginionego w 1953 r.

Wieloosobowe Stanowisko ds. Poszukiwań i Identyfikacji Oddział IPN Łódź

W 2024 r. w pionie poszukiwań i identyfikacji Oddziału IPN Łódź zarejestrowano 14 nowych spraw badawczo-historycznych. Kontynuowano także badania rozpoczęte w poprzednich latach. Przykłady prowadzonych spraw oraz badań:
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsc pochówku oraz danych osobowych dzieci z Polen-Jugendverwahrlager der Sicherheitspolizei in Litzmannstadt (niemieckiego obozu dla dzieci i młodzieży polskiej przy ul. Przemysłowej w Łodzi); według dotychczasowych ustaleń liczba potwierdzonych ofiar śmiertelnych wynosi już 77 dzieci – kontynuacja;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku obywateli polskich pomordowanych w okresie II wojny światowej i okupacji niemieckiej na dawnym poligonie wojskowym Brus w Łodzi, gdzie po wojnie potajemnie grzebano ciała zamordowanych żołnierzy podziemia antykomunistycznego (m.in. 19 lutego 1947 r. miał tu zostać rozstrzelany Stanisław Sojczyński ps. „Warszyc" wraz z pięcioma podkomendnymi) – kontynuacja;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku żołnierza Konspiracyjnego Wojska Polskiego Tadeusza Szymańskiego, skazanego przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Łodzi na sesji wyjazdowej w Wieluniu na karę śmierci, straconego 13 września 1949 r. w więzieniu w Wieluniu;
– badania historyczne w celu weryfikacji informacji na temat potencjalnej mogiły żołnierzy Wojska Polskiego, prawdopodobnie z 29. Dywizji Piechoty Północnego Zgrupowania Armii „Prusy", poległych 8 września 1939 r. w rejonie lasu Parchowiec pod wsią Żdżary (gm. Drzewica);
– badania historyczne w celu weryfikacji informacji na temat potencjalnych dwóch mogił żołnierzy Wojska Polskiego poległych we wrześniu 1939 r. w rejonie lasu w Bujnach (pow. piotrkowski);
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku Kazimierza Kubickiego „Wrzoska", porucznika Wojska Polskiego z 55. Pułku Piechoty w Lesznie, od 1942 r. komendanta obwodu kępińsko-ostrzeszowskiego ZWZ / AK, aresztowanego w październiku 1943 r. i osadzonego w więzieniu przy ul. Sterlinga w Łodzi, gdzie został rozstrzelany 1 kwietnia 1944 r.;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku Franciszka Szymańskiego, aresztowanego przez Niemców w 1943 r. i osadzonego w więzieniu na Radogoszczu w Łodzi, gdzie miał zginąć podczas likwidacji więzienia w styczniu 1945 r.

Wieloosobowe Stanowisko ds. Poszukiwań i Identyfikacji Oddział IPN Poznań

W 2024 r. w pionie poszukiwań i identyfikacji Oddziału IPN Poznań zarejestrowano 18 nowych spraw badawczo-historycznych. Kontynuowano także badania rozpoczęte w poprzednich latach. Przykłady prowadzonych spraw oraz badań:
– badania historyczne dotyczące ustalenia lokalizacji mogił osób pomordowanych w czasie okupacji niemieckiej w Lasach Palędzko-Zakrzewskich – kontynuacja;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsc pochówku zmarłych więźniów Zakładu Karnego we Wronkach – kontynuacja;

– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsc pochówku zmarłych więźniów Aresztu Śledczego w Koninie – kontynuacja;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca spoczynku Stefana Lutomirskiego, żołnierza 2. Korpusu Polskiego, zaginionego po osiedleniu się w Poznaniu;
– badania historyczne w celu weryfikację informacji na temat rzekomego rozstrzelania grupy kolejarzy w Gębarzewie w 1942 r. i pochowania ich w miejscu egzekucji;
– badania historyczne dotyczące możliwości ustalenia miejsca spoczynku osób zabitych w bitwie pod Katarzyninem, pochowanych według relacji na cmentarzu w Wyskoci.

Wieloosobowe Stanowisko ds. Poszukiwań i Identyfikacji Oddział IPN Rzeszów

W 2024 r. w pionie poszukiwań i identyfikacji Oddziału IPN Rzeszów zarejestrowano 22 nowe sprawy badawczo-historyczne. Kontynuowano także badania rozpoczęte w poprzednich latach. Przykłady prowadzonych spraw oraz badań:
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku Józefa Witka ps. „Pancerny", zamordowanego w 1946 r. przez funkcjonariuszy PUBP w Rzeszowie – kontynuacja;
– badania historyczne dotyczące ustalenia okoliczności śmierci oraz miejsc pochówku Mariana Klisiewicza oraz Stanisława Pawlika – żołnierzy placówki AK Skołyszyn, poległych podczas akcji w 1944 r. – kontynuacja;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku ofiar zbrodni niemieckich w dawnej dzielnicy A/D/M (obecnie część 35) na cmentarzu Pobitno w Rzeszowie;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku Eugeniusza Tomaszewskiego z oddziału Tadeusza Gajdy ps. „Tarzan", skazanego na karę śmierci przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Rzeszowie 21 czerwca 1946 r.;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku Jana Huczka, żołnierza AK, działacza „Nie", Delegatury Sił Zbrojnych i Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość", skazanego przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Rzeszowie na karę śmierci i straconego 28 października 1946 r.;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku Zygmunta Cieśli, zabitego przez połączone siły UB i NKWD w trakcie obławy przeprowadzonej w Rzeszowie w lutym 1945 r.;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku członków załogi bombowca „Łoś", zestrzelonego nad miejscowością Charytany we wrześniu 1939 r.
– badania historyczne dotyczące ustalenia okoliczności śmierci i miejsca pochówku członków rodziny Jaksonów, zamordowanych przez Niemców wiosną 1943 r. w Zawadce koło Strzyżowa;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku Michała Bigusa, zamordowanego przez członków Ukraińskiej Powstańczej Armii w okolicach Mołodycza w 1946 r.;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku Jerzego Ignacego Lubomirskiego, aresztowanego przez UB w październiku 1944 r.

Wieloosobowe Stanowisko ds. Poszukiwań i Identyfikacji Oddział IPN Szczecin

W 2024 r. w pionie poszukiwań i identyfikacji Oddziału IPN w Szczecinie z powodu braku obsady etatu nie zarejestrowano nowych spraw badawczo-historycznych. Nie kontynuowano także badań rozpoczętych w poprzednich latach. Dwie nowe sprawy dotyczące nieznanych miejsc pochówku ofiar totalitaryzmów zostały zarejestrowane w Wydziale Analiz Historycznych Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN w Warszawie.

Wieloosobowe Stanowisko ds. Poszukiwań i Identyfikacji Oddział IPN Wrocław

W 2024 r. w pionie poszukiwań i identyfikacji Oddziału IPN Wrocław zarejestrowano 7 nowych spraw badawczo-historycznych. Kontynuowano także badania rozpoczęte w poprzednich latach. Przykłady prowadzonych spraw oraz badań:
– badania historyczne dotyczące typowania miejsc pochówku więźniów politycznych okresu stalinowskiego zmarłych w Centralnym Więzieniu Karnym w Strzelcach Opolskich – kontynuacja;

– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsc pochówku ofiar represji niemieckich zgilotynowanych w latach 1939–1945 na terenie więzienia przy ul. Kleczkowskiej we Wrocławiu;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku Piotra Jesienia, funkcjonariusza Policji Państwowej, żołnierza AK, zamordowanego przez funkcjonariuszy PUBP w Oleśnie;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku ofiar zbrodni komunistycznych popełnionych przez funkcjonariuszy PUBP w Koźlu;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku Jana Przewoźnika ps. „Ryś", zastępcy dowódcy Zgrupowania Partyzanckiego VII Górnośląskiego Okręgu Narodowych Sił Zbrojnych.

5.1.2. Badania historyczne dotyczące miejsc pochówku poza granicą Polski

Wydział Kresowy i Wydział Analiz Historycznych

W 2024 r. w Wydziale Kresowym zarejestrowano 18 nowych spraw badawczo-historycznych. Kontynuowano także badania rozpoczęte w poprzednich latach. Wydział prowadzi przede wszystkim sprawy dotyczące obszarów znajdujących się w obecnych granicach Republiki Litewskiej, Republiki Białorusi oraz Ukrainy. Przykłady prowadzonych spraw oraz badań:

– badania historyczne dotyczące ustalenia losów i miejsca pochówku członków rodziny Jodkowskich, deportowanych w głąb ZSRS, a następnie przebywających w Uzbekistanie;
– badania historyczne dotyczące ustalenia losów ks. Stanisława Tyborowskiego, ofiary zbrodni katyńskiej;
– badania historyczne dotyczące ustalenia losów sierż. Józefa Kaczmarka, ofiary zbrodni katyńskiej;
– badania historyczne dotyczące poszukiwań miejsc pochówków Polaków, ofiar z okresu drugiej wojny światowej poległych lub zamordowanych na Wileńszczyźnie, m.in. w miejscowościach: Posol, Wilno-Dębniaki, Wilno – Kalwaria Wileńska (Litwa);
– badania historyczne i kwerendy genealogiczne dotyczące Polaków, ofiar NKWD zamordowanych na terenie dawnego majątku Tuskulanum w Wilnie w latach 1945–1947. Badania prowadzone w związku z realizacją projektu identyfikacji szczątków Polaków ekshumowanych z grobów zbiorowych w 1994 r. (Litwa);
– kwerendy genealogiczne w celu ustalenia potomków i krewnych żołnierzy AK, których szczątki ekshumowano na Litwie: Jarosława Skrodzkiego ps. „Zeks", Mariana Kończy ps. „Głaz", Jana Podworskiego ps. „Sęp" (Litwa) – kontynuacja;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku por. Jana Borysewicza ps. „Krysia", dowódcy i komendanta Zgromadzenia Północ Okręgu Nowogródek AK, który zginął w zasadzce zorganizowanej przez NKWD 21 stycznia 1945 r. pod Kowalkami koło Dubicz (Litwa) – kontynuacja;
– badania historyczne i genealogiczne dotyczące ustalenia tożsamości trzech żołnierzy z oddziału dowodzonego przez por. Sergiusza Kościałkowskiego ps. „Fakir", poległych w lipcu 1944 r. w starciu z frontowymi jednostkami sowieckimi w miejscowości Drużyle (Litwa) – kontynuacja;
– badania historyczne i kwerendy genealogiczne dotyczące ustalenia tożsamości oraz danych krewnych żołnierzy z oddziału dowodzonego przez por. Sergiusza Kościałkowskiego ps. „Fakir", poległych w lutym 1945 r. w starciu z jednostkami sowieckimi w miejscowości Raubiszki (Litwa) – kontynuacja;
– badania historyczne dotyczące ustalenia miejsca pochówku żołnierza AK Stanisława Zapotocznego ps. „Płomień", „Bicz", „Kąkol", który zginął 18 lutego1944 r. w Wilnie (Litwa);
– badania historyczne i kwerendy genealogiczne dotyczące ustalenia krewnych żołnierzy Wojska Polskiego poległych i pochowanych w okolicach miejscowości Dobrostany i Wola Dobrostańska (pow. Gródek Jagielloński, Ukraina);
– badania historyczne związane z opracowaniem ewidencji miejsc pochówku oraz ustaleniem listy ofiar, a także żyjących krewnych Polaków zamordowanych na Wołyniu i w Małopolsce Wschodniej w latach 1939–1945, ze szczególnym uwzględnieniem zbrodni w miejscowości Huta Pieniacka (Ukraina) – kontynuacja;

– badania historyczne i kwerendy genealogiczne dotyczące ofiar zbrodni wołyńskiej w związku z zapytaniami zgłaszanymi przez krewnych ofiar, m.in. rodzinę księdza Józefa Szostaka zamordowanego w kwietniu 1943 r. w miejscowości Małe Hołoby (Ukraina);
– badania historyczne dotyczące żołnierzy AK z oddziału Tadeusza Kuncewicza ps. „Podkowa", zamordowanych w 1945 i 1946 r. w Czechosłowacji (Czechy).

5.2. Poszukiwania

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r. Biuro Poszukiwań i Identyfikacji przeprowadziło badania w 44 lokalizacjach w Polsce i na Litwie (w tym prace poszukiwawcze, nadzory archeologiczne i pobrania materiału kostnego) oraz wykonało 46 wizji lokalnych. Badania archeologiczne zostały zrealizowane przez pracowników Wydziału Archeologii. W wizjach lokalnych brali udział również pracownicy Wydziału Analiz Historycznych lub wieloosobowych stanowisk ds. poszukiwań i identyfikacji w oddziałach IPN.

5.2.1. Poszukiwania w Polsce

Grudziądz (pow. grudziądzki, woj. kujawsko-pomorskie). W styczniu, lutym i marcu prowadzono nadzór archeologiczny nad inwestycją rewitalizacji parkingu miejskiego przy ul. Sienkiewicza. W jego miejscu do lat siedemdziesiątych XX w. znajdował się ogród więzienny istniejącego do dziś Zakładu Karnego nr 1 w Grudziądzu. Zachodziło podejrzenie, że na jego terenie dokonywano potajemnych pochówków w trakcie okupacji hitlerowskiej i sowieckiej. Podczas wykonywania czynności nie odnaleziono żadnych szczątków ludzkich.

Łódź (pow. łódzki, woj. łódzkie). W pierwszej połowie kwietnia przeprowadzono trzeci etap badań archeologicznych na cmentarzu pw. św. Wojciecha przy ul. Kurczaki. Celem prac było odnalezienie szczątków dzieci – ofiar Polen-Jugendverwahrlager der Sicherheitspolizei in Litzmannstadt (niemieckiego obozu dla dzieci i młodzieży polskiej przy ul. Przemysłowej w Łodzi). W trakcie czynności ujawniono szczątki sześciu osób. Szczątki przekazano do dalszych badań antropologicznych i genetycznych. Badania będą kontynuowane. Prace zostały objęte śledztwem przez OKŚZpNP w Łodzi.

Wrocław (pow. wrocławski, woj. dolnośląskie). W pierwszej połowie kwietnia przeprowadzono kolejny etap prac poszukiwawczych na cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu. Celem badań było odnalezienie szczątków żołnierza PSZ na Zachodzie, cichociemnego, ofiary zbrodni komunistycznej. Miejsca poszukiwań wytypowano na podstawie analizy dokumentacji Zakładu Medycyny Sądowej (funkcjonującej przy prosektorium szpitala pw. Wszystkich Świętych we Wrocławiu), ksiąg cmentarnych oraz zdjęć lotniczych. Pomiędzy współczesnymi grobami, na głębokości ok. 1,0 m odnaleziono szczątki, które zostały tam złożone prawdopodobnie w wyniku pochówku więziennego z lat czterdziestych XX w. Analiza antropologiczna szkieletu wykluczyła jednak, że należał do poszukiwanej osoby.

Lublin (pow. lubelski, woj. lubelskie). W pierwszej połowie kwietnia na cmentarzu rzymskokatolickim przy ul. Unickiej kontynuowano wieloetapowe, trwające od 2017 r. prace poszukiwawcze, których celem jest odnalezienie szczątków ofiar terroru komunistycznego, straconych lub zmarłych w więzieniu na Zamku w Lublinie w latach 1944–1954. Na bazie odtworzonego na podstawie ksiąg cmentarnych pierwotnego wykazu pochówków wytypowano pięć kolejnych lokalizacji. W trzech z nich ujawniono szczątki należące prawdopodobnie do poszukiwanych osób. Podjęto je i przewieziono do Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej UM w Lublinie. Prace przeprowadzono w ramach śledztwa OKŚZpNP w Lublinie.

Warszawa (Wola, m.st. Warszawa). W kwietniu na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach prowadzono nadzór archeologiczny przy przekształcaniu grobu nr 5 znajdującego się w kwaterze F III w rzędzie nr 7. Celem nadzoru była weryfikacja obszaru pod względem występowania pochówków ofiar represji totalitarnych z lat 1944–1956. Zgodnie z analizą dokumentacji archiwalnej, w tym ksiąg

cmentarnych, miejsca spoczynku poszukiwanych osób prawdopodobnie znajdowały się w tej lokalizacji. W czasie prac nie ujawniono szczątków ludzkich.

Katowice (os. Bogucice, woj. śląskie). W połowie kwietnia na cmentarzu oo. Bonifratrów przy ul. Wróblewskiego w Katowicach przeprowadzono prace archeologiczne w celu pobrania materiału biologicznego ze szczątków siostry poszukiwanej ofiary reżimu totalitarnego. Materiał genetyczny przekazano do dalszych badań.

Poznań (os. Ławica, woj. wielkopolskie). W drugiej połowie kwietnia wykonywano przy ul. Bukowskiej nadzór archeologiczny nad prowadzoną inwestycją. Celem była weryfikacja informacji o miejscu pochówku żołnierzy zamordowanych w związku z wydarzeniami z 28 czerwca 1956 r. W trakcie czynności nie znaleziono żadnych szczątków ludzkich. Nadzór przeprowadzono w ramach śledztwa OKŚZpNP w Poznaniu.

Warszawa (Wola, m.st. Warszawa). W drugiej połowie kwietnia przeprowadzono badania archeologiczne na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w kwaterze F II, która w latach pięćdziesiątych XX w. była miejscem pochówków m.in. żołnierzy podziemia niepodległościowego. Była to kontynuacja prac realizowanych w 2022 r. W wyniku przeprowadzonych badań podjęto szczątki jednej osoby.

Rembertów (Warszawa, woj. mazowieckie). W drugiej połowie kwietnia na terenie jednostki wojskowej JW 4262 – Regionalnej Bazy Logistycznej w Rembertowie – przeprowadzono kolejny etap prac poszukiwawczych. W latach 1944–1945 znajdował się tam obóz NKWD dla jeńców wojennych, a wcześniej niemiecki obóz pracy przymusowej dla Polaków (filia Stalag 333). Odnaleziono szczątki ludzkie należące do jednej osoby, spoczywające w układzie anatomicznym, oraz skupisko kości należących do co najmniej dwóch osób. Prace zostały objęte śledztwem przez OKŚZpNP w Warszawie.

Muczne (gm. Lutowiska, pow. bieszczadzki, woj. podkarpackie). W maju na terenie dawnej leśniczówki Brenzberg przeprowadzono kolejny, piąty etap poszukiwań miejsca pochówku ponad 70 Polaków zamordowanych w sierpniu 1944 r. przez oddziały UPA. W trakcie tych badań nie odnaleziono szczątków ludzkich.

Łęg Probostwo 14 (gm. Drobin, pow. płocki, woj. mazowieckie). W drugiej połowie maja rozpoczęły się poszukiwania ofiar szwadronu śmierci – grupy wypadowej składającej się z milicjantów i funkcjonariuszy UB odpowiedzialnych za potajemne egzekucje w powiecie płockim w latach czterdziestych XX w. Na podstawie zeznań świadków i wyników kwerendy wytypowano do badań stodołę znajdującą się na terenie dawnej siedziby MO w Łęgu Probostwie. W jednym z pomieszczeń budynku, w miejscu wskazanym przez świadków odnaleziono pochówek ze szczątkami czterech osób. Podjęte szczątki przekazano do dalszych analiz antropologicznych i genetycznych. Poszukiwania kolejnych ofiar funkcjonariuszy płockich będą kontynuowane.

Łęg Probostwo 11 (gm. Drobin, pow. płocki, woj. mazowieckie). W drugiej połowie maja przeprowadzono prace poszukiwawcze w miejscu przypadkowego odkrycia szczątków ludzkich znajdujących się w pasie przydrożnym na terenie wsi. Czas zdeponowania kości wstępnie oszacowano na okres okołowojenny. W związku z tym, że zarówno Łęg, jak i inne okoliczne miejscowości powiatu płockiego były rejonem licznych zabójstw członków organizacji niepodległościowych, zaistniało przypuszczenie, że szczątki mogą należeć do ofiar funkcjonariuszy UB i MO ze szwadronu śmierci. W trakcie badań przeprowadzonych w miejscu przypadkowego odkrycia nie odnaleziono kolejnych szczątków ludzkich.

Kraków (pow. krakowski, woj. małopolskie). W pierwszej połowie czerwca przeprowadzono prace poszukiwawcze na cmentarzu Rakowickim przy ul. Prandoty. Poszukiwania dotyczyły pięciu członków podziemia niepodległościowego, na których w grudniu 1947 r. w więzieniu przy ul. Montelupich wykonano wyroki śmierci, oraz partyzanta z oddziału „Wiarusy" poległego w trakcie walki z grupą operacyjną UB, MO i KBW w Ostrowsku. Zwłoki wszystkich poszukiwanych osób trafiły do Zakładu Medycyny Sądowej lub Zakładu Anatomii Opisowej, skąd zostały wydane do pochówków. W trakcie badań ujawniono szczątki kostne należące do przynajmniej siedmiu osób. Prace przeprowadzono w ramach śledztwa OKŚZpNP w Krakowie.

Łódź (pow. łódzki, woj. łódzkie). W czerwcu na dawnym poligonie wojskowym Brus przy ul. Krańcowej nastąpił kolejny etap prac poszukiwawczych realizowanych na tym obszarze od 2021 r. Ce-

lem było odnalezienie szczątków żołnierzy Konspiracyjnego Wojska Polskiego straconych 19 lutego 1947 r. na mocy wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w Łodzi. Nowe obszary badawcze wytypowano na podstawie zdjęć lotniczych poligonu, również tych pochodzących z archiwów zagranicznych W trakcie badań znaleziono szczątki ludzkie zalegające w dwóch jamach grobowych. Przekazano je do dalszych analiz antropologicznych i genetycznych. Badania będą kontynuowane.

Malerzowice Wielkie (pow. nyski, woj. opolskie). W drugiej połowie czerwca na zalesionym terenie, położonym w pobliżu dawnego majątku Scharfenberg w Malerzowicach Wielkich, przeprowadzono poszukiwania miejsca pochówku żołnierza Zgrupowania Narodowych Sił Zbrojnych kpt. Henryka Flamego ps. „Bartek". Zbrodnia była częścią zaplanowanej operacji MBP i WUBP w Katowicach o kryptonimie „Lawina". W trakcie prac prowadzonych na dużym obszarze metodą archeologiczną nie odnaleziono szczątków ludzkich. Badania będą kontynuowane.

Kolczyn k. Józefowa nad Wisłą (gm. Józefów, pow. opolski, woj. lubelskie). Na początku lipca przeprowadzono badania domniemanego miejsca pochówku czteroosobowej rodziny. Poszukiwani zostali zastrzeleni w styczniu 1943 r. przez stacjonujących w Opolu Lubelskim Niemców za pomoc Żydom. Wbrew wydanemu zakazowi sąsiad zamordowanych pochował ciała w pobliskiej ziemiance. Według ustaleń jedna z ofiar była w dziewiątym miesiącu ciąży. W wyniku przeprowadzonych prac odnaleziono szczątki czterech osób, dodatkowo zostały ujawnione fragmenty kości płodu. Podjęte szczątki przekazano do Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej UM w Lublinie. Prace przeprowadzono w ramach śledztwa OKŚZpNP w Lublinie.

Mierzyn (woj. łódzkie, pow. piotrkowski). Na początku lipca przeprowadzono prace poszukiwawcze w celu odnalezienia domniemanej mogiły partyzanta polskiego. Zgodnie z wiedzą mieszkańców lokalnych pomiędzy Mierzynem a wsią Żerechowa w latach powojennych został pochowany nieznany partyzant, a miejsce upamiętniono dużym krzyżem wyrytym w drzewie. Zachodziło uzasadnione podejrzenie, że znajdują się tam szczątki jednego z trzech poszukiwanych członków zbrojnego podziemia niepodległościowego poległych w tej okolicy. W trakcie prac nie odnaleziono szczątków ludzkich.

Obroki (gm. Wilkołaz, pow. kraśnicki, woj. lubelskie). Na początku lipca przeprowadzono prace poszukiwawcze w celu odnalezienia miejsca pochówku zastrzelonego przez Niemców w lipcu 1944 r. nauczyciela miejscowej szkoły. Wytypowane do badań miejsce, oprócz relacji świadków, potwierdziła kwerenda dokonana w dokumentacji archiwalnej. W wyniku prac odnaleziono jeden kompletny szkielet zachowany w układzie anatomicznym, który przekazano do dalszych badań antropologicznych i genetycznych.

Sanok-Olchowce (gm. Sanok, pow. sanocki, woj. podkarpackie). W pierwszej połowie lipca przeprowadzono prace poszukiwawcze w Olchowcach – jednym z miejsc straceń osób przetrzymywanych w latach 1942–1944 w więzieniu sanockim. Na podstawie zebranych relacji świadków ustalono, że w okresie okupacji niemieckiej w rejon znajdującej się w tym miejscu starej strzelnicy przywożono osoby aresztowane przez Gestapo i żandarmerię. Ofiarami egzekucji byli członkowie konspiracji lokalnej i ich współpracownicy oraz osoby cywilne, głównie miejscowi rolnicy. W trakcie prac nie odnaleziono mogił zbiorowych ani szczątków ludzkich. Badania będą kontynuowane.

Palmiry (pow. nowodworski, woj. mazowieckie). Przeprowadzone w lipcu prace poszukiwawcze dotyczyły ustalenia lokalizacji miejsc pochówku ludności polskiej, która zginęła w egzekucjach masowych dokonanych przez Niemców w latach 1939–1941. Na podstawie analizy zdjęć lotniczych wytypowano pięć obszarów badawczych. Celem poszukiwań było sprawdzenie, czy w ich obrębie mogą znajdować się nieekshumowane groby zbiorowe. W trakcie prac nie odkryto miejsc pochówków ani nie odnaleziono szczątków ludzkich.

Unikowo (pow. bartoszycki, woj. warmińsko-mazurskie). W drugiej połowie lipca na prośbę proboszcza parafii Unikowo i Sątopy przeprowadzono prace poszukiwawcze szczątków ks. Franza Zagermanna, proboszcza parafii Unikowo. zamordowanego przez żołnierzy Armii Czerwonej w 1945 r. Miejsce pochówku wskazane przez świadków potwierdzały wyniki badań historycznych. W czasie prac odnaleziono szczątki mężczyzny (spoczywające w układzie anatomicznym) ubranego w szaty liturgiczne. Prace zostały objęte śledztwem przez OKŚZpNP w Białymstoku.

Lasy Palędzko-Zakrzewskie (gm. Dopiewo, pow. poznański, woj. wielkopolskie). W drugiej połowie lipca w okolicach wsi Zakrzewo i Palędzie przeprowadzono kolejny etap poszukiwań mogił zbiorowych ofiar egzekucji wykonywanych w ramach niemieckiej akcji likwidacji inteligencji polskiej w 1939 r. W wyniku kwerend i badań historycznych ustalono, że ofiary przewożono m.in. z terenu Fortu VII w Poznaniu. W trakcie prac nie odkryto miejsc pochówków ani nie odnaleziono szczątków ludzkich.

Łódź (pow. łódzki, woj. łódzkie). Na początku sierpnia na cmentarzu rzymskokatolickim w Łodzi przy ul. Kurczaki po działaniach związanych z nadzorem archeologicznym ujawniono szczątki jednej osoby. Wstępna ocena antropologiczna wskazuje, że należą do osobnika małoletniego. Wydobyte szczątki kostne przekazano do dalszych badań antropologicznych i genetycznych. Prace przeprowadzono w ramach śledztwa OKŚZpNP w Łodzi.

Tłubice (gm. Bielsk, pow. płocki, woj. mazowieckie). W drugiej połowie sierpnia poszukiwano kolejnych ofiar szwadronu śmierci – grupy funkcjonariuszy MO i UB odpowiedzialnych za dokonywanie zabójstw politycznych w powiecie płockim. Na podmokłych polach uprawnych w okolicach Tłubic zostały wskazane trzy stawy oraz łączący je kanał jako miejsca potajemnych pochówków. Relacje świadków i okolicznych mieszkańców potwierdzono kwerendą archiwalną, m.in. zeznaniami świadków zabójstw znajdującymi się w aktach postępowań karnych. W trakcie badań nie odnaleziono szczątków ludzkich. Poszukiwania kolejnych ofiar funkcjonariuszy płockich będą kontynuowane.

Sztum (gm. Sztum, pow. sztumski, woj. pomorskie). W drugiej połowie sierpnia przeprowadzono poszukiwania na działce znajdującej się między sztumskim cmentarzem komunalnym a miejscowym zakładem karnym. Celem prac było odnalezienie szczątków ppor. Zdzisława Badochy ps. „Żelazny", żołnierza 5. Wileńskiej Brygady AK. Kolejne miejsce wytypowano do badań na podstawie relacji świadków oraz kwerend archiwalnych. Ustalono, że nieużytki znajdujące się za ogrodzeniem cmentarnym, przylegające z drugiej strony do murów więziennych, mogły być wykorzystywane jako pole grzebalne. Prawdopodobnie chowano tam więźniów oraz inne osoby zmarłe w Sztumie w latach czterdziestych XX. W trakcie prac nie odnaleziono żadnych mogił ani szczątków ludzkich. Poszukiwania ppor. Zdzisława Badochy będą kontynuowane.

Warszawa (Wola, m.st. Warszawa). W sierpniu na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach prowadzono nadzór archeologiczny przy przekształcaniu grobu nr 27 znajdującego się w kwaterze C w rzędzie nr 10A. Celem była próba ustalenia sekwencji pochówków w rzędzie 10. Po analizie dokumentacji archiwalnej, w tym ksiąg cmentarnych, wykazano, że miejsca spoczynku poszukiwanych osób prawdopodobnie znajdowały się w tej lokalizacji. W czasie prac nie ujawniono szczątków ludzkich.

Warszawa (Praga-Północ, m.st. Warszawa). Na przełomie sierpnia i września nastąpił kolejny etap prac poszukiwawczych przy ul. Namysłowskiej, na terenie dawnego Więzienia Karno-Śledczego Warszawa III („Toledo"). Przebadano wąski pas wzdłuż muru więziennego, w którego sąsiedztwie w poprzednich latach odnaleziono szczątki ludzkie, a ponadto przeprowadzono badania na ok. 200 m kw. terenu istniejącego osiedla, na którym w przeszłości stały budynki więzienne. Nie odnaleziono szczątków ludzkich.

Lublin (pow. lubelski, woj. lubelskie). W pierwszej połowie września przeprowadzono siódmy etap poszukiwań na terenie Górek Czechowskich. Prace realizowano w centralnej części wąwozu, na południe od mogiły legionisty. Na przebadanej powierzchni ujawniono mogiłę, w której odsłonięto i ekshumowano szczątki ośmiu osób. Obok szczątków odnaleziono liczne artefakty, m.in. fragmenty odzieży i obuwia, klamry, guziki, w tym przedwojenne guziki mundurowe z orzełkiem w koronie. Szczątki podjęto i przewieziono do Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej UM w Lublinie w celu wykonania dalszych badań. Prace prowadzono w ramach śledztwa OKŚZpNP w Lublinie.

Katowice (pow. katowicki, woj. śląskie). W drugiej połowie września przeprowadzono kolejny etap badań na cmentarzu komunalnym w Katowicach-Panewnikach. Celem poszukiwań było odnalezienie szczątków członków powojennych organizacji podziemnych Bolesława Morzyka oraz Piotra Zaręby, którzy za działalność niepodległościową zostali skazani na karę śmierci przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Katowicach. W wyniku prac odnaleziono szczątki osób, których cechy antropologiczne mogą wskazywać, że należą do poszukiwanych osób. Prace zostały objęte śledztwem OKŚZpNP w Katowicach.

Łódź (pow. łódzki, woj. łódzkie). We wrześniu i październiku we współpracy z Instytutem Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego przeprowadzono kolejny etap poszukiwań na dawnym poligonie wojskowym na osiedlu Brus przy ul. Krańcowej w Łodzi. Badania były prowadzone w sąsiedztwie dawnej strzelnicy, gdzie w okresie okupacji Niemcy wykonywali egzekucje i grzebali ciała zamordowanych Polaków. Po wojnie teren ten był także wykorzystywany przez aparat terroru komunistycznego do potajemnych pochówków ciał zamordowanych żołnierzy podziemia antykomunistycznego. Podczas poszukiwań natrafiono na szczątki dziewięciu osób. Znaleziono przy nich liczne przedmioty osobiste, m.in. obuwie, pozostałości ubrań, dewocjonalia oraz guziki, w tym guziki wojskowe. Szczątki zostały podjęte i przekazane do dalszych badań antropologicznych i genetycznych.

Białystok (pow. białostocki, woj. podlaskie). W październiku przeprowadzono pierwszy etap prac poszukiwawczych na cmentarzu wojskowym przy ul. 11 Listopada. Badania miały charakter sondażowy, a celem było określenie lokalizacji oraz liczby pochówków ofiar represji komunistycznych pogrzebanych w nieoznaczonych mogiłach. Z dotychczasowych badań terenowych wynika, że we wskazanej przestrzeni na cmentarzu wojskowym znajdowały się doły śmierci skrywające szczątki ofiar z przełomu lat czterdziestych i pięćdziesiątych XX w. W trakcie poszukiwań odsłonięto ponad 20 jam grobowych, z których podjęto łącznie szczątki dziewięciu osób. Prace zostały objęte śledztwem OKŚZpNP w Białymstoku.

Cieszyn (pow. cieszyński, woj. śląskie). W drugiej połowie października przeprowadzono prace poszukiwawcze na cmentarzu komunalnym przy ul. Katowickiej. Celem było odnalezienie grobu Józefa Suchego ps. „Ryś", żołnierza AK, a następnie Narodowego Zjednoczenia Wojskowego. W rezultacie odnaleziono szczątki ludzkie, które zostały podjęte i przekazane do dalszych badań antropologicznych i genetycznych.

Gdańsk (pow. gdański, woj. pomorskie). W drugiej połowie października przeprowadzono badania archeologiczne na cmentarzu Srebrzysko w Gdańsku. Celem prac było pozyskanie materiału biologicznego ze szczątków brata poszukiwanej ofiary. Materiał został podjęty i przekazany do dalszych badań.

Gdynia (m. Gdynia, woj. pomorskie). W drugiej połowie października przeprowadzono badania archeologiczne na cmentarzu parafialnym pw. Matki Boskiej Bolesnej przy ul. Kościelnej. Celem prac było pobranie materiału biologicznego ze szczątków rodziny poszukiwanej ofiary. Pobrany materiał genetyczny przekazano do dalszych badań.

Radymno (pow. jarosławski, woj. podkarpackie). Pod koniec października przeprowadzono badania archeologiczne na cmentarzu komunalnym przy ul. Budowlanych. Celem prac było pobranie materiału biologicznego ze szczątków rodziny poszukiwanej ofiary. Materiał genetyczny przekazano do dalszych badań.

Łódź (pow. łódzki, woj. łódzkie). Na początku listopada na cmentarzu rzymskokatolickim św. Wojciecha odbył się kolejny etap badań zmierzający do odnalezienia szczątków dzieci zmarłych i zamordowanych w Polen-Jugendverwahrlager der Sicherheitspolizei in Litzmannstadt (niemieckim nazistowskim obozie prewencyjnym dla dzieci i młodzieży przy ul. Przemysłowej w Łodzi). W wyniku prac ujawniono szczątki jednej osoby małoletniej. Wstępna ocena antropologiczna pozwala przypuszczać, że należą one do poszukiwanej ofiary, która zmarła w obozie w marcu 1944 r. Szczątki podjęto i przekazano do dalszych badań antropologicznych i genetycznych. Prace zostały objęte śledztwem OKŚZpNP w Łodzi.

Lublin (pow. lubelski, woj. lubelskie). W listopadzie na cmentarzu rzymskokatolickim przy ul. Unickiej kontynuowano trwające od 2017 r. prace poszukiwawcze, których celem jest odnalezienie szczątków ofiar terroru komunistycznego straconych lub zmarłych w więzieniu na Zamku w Lublinie w latach 1944–1954. Na podstawie ksiąg cmentarnych odtworzono pierwotny wykaz pochówków, co pozwoliło obecnie wytypować kolejne lokalizacje. W trakcie wykonanych czynności ujawniono szczątki pięciu osób w układzie anatomicznym oraz przemieszane szczątki kostne, które podjęto i przewieziono do Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej UM w Lublinie. Prace częściowo przeprowadzono w ramach śledztwa OKŚZpNP w Lublinie.

Wrocław (pow. wrocławski, woj. dolnośląskie). W pierwszej połowie listopada przeprowadzono kolejny etap prac poszukiwawczych na cmentarzu Osobowickim. Celem było odnalezienie szczątków ofiar

zbrodni komunistycznej, dokonanej na grupie czterech partyzantów z oddziału Franciszka Olszówki ps. „Otto". Zostali oni zamordowani 18 lipca 1946 r. w Więzieniu nr 1 przy ul. Kleczkowskiej we Wrocławiu. Ponadto prowadzono również poszukiwania oficera Okręgu Białostockiego AK-AKO i Okręgu Wileńskiego AK, postrzelonego i aresztowanego w zasadzce zorganizowanej w lipcu 1948 r. przez wrocławski aparat bezpieczeństwa. Zmarł następnego dnia w Poliklinice WUBP we Wrocławiu. Ciało przekazano do badań akademickich prowadzonych przez studentów medycyny. Pół roku później pogrzebano je wraz z innymi szczątkami na cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu. Podczas prac odkryto szczątki ludzkie, które przekazano do dalszych badań antropologicznych i genetycznych.

Radom (pow. radomski, woj. mazowieckie). W listopadzie przeprowadzono prace poszukiwawcze na cmentarzu rzymskokatolickim przy ul. Limanowskiego w Radomiu. Celem było odnalezienie miejsca pochówku żołnierza podziemia niepodległościowego, straconego w 1946 r. w więzieniu na mocy wyroku orzeczonego przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Kielcach na sesji wyjazdowej w Radomiu. Przedmiotem eksploracji był plac ziemny znajdujący się pomiędzy współczesnymi mogiłami. W toku przeprowadzonych prac ujawniono szczątki jednej osoby, które przekazano do dalszych badań antropologicznych i genetycznych.

Białystok (pow. białostocki, woj. podlaskie). W listopadzie przeprowadzono drugi etap prac poszukiwawczych na cmentarzu wojskowym przy ul. 11 Listopada. Badania były kontynuacją rozpoczętych w październiku działań. Celem było odnalezienie kolejnych pochówków ofiar represji komunistycznych pogrzebanych w nieoznaczonych mogiłach. W wyniku przeprowadzonych czynności odkryto i podjęto szczątki jednej osoby. Prace zostały objęte śledztwem OKŚZpNP w Białymstoku.

4.2.2. Poszukiwania za granicą

Litwa

W 2024 r. zespół Biura Poszukiwań i Identyfikacji prowadził prace rekonesansowe, poszukiwawcze i ekshumacyjne na Wileńszczyźnie. Rekonesans terenowy dotyczył weryfikacji nieoznaczonych miejsc pochówku, poszukiwania świadków oraz krewnych ofiar, których szczątki zostały już ekshumowane lub których grobów BPiI nadal poszukuje. Łącznie rekonesans przeprowadzono w 19 miejscowościach, m.in. były to: Antonajcie, Chmielniki, Ejszyszki, Gudele, Kamionka, Martyszuny, Olita, Preny, Skajtaszyle, Troki, Wilno-Dębniaki, Wilno-Kalwaria Wileńska (grób przy kaplicy), Wilkińce, Wilno-Góry (Czarny Trakt). Prace poszukiwawcze i ekshumacyjne przeprowadzono w trzech lokalizacjach: Wilno-Kalwaria Wileńska, Wilno-Dębniaki i Posol. Ponadto w dniach 18–20 czerwca 2024 r. archeolog BPiI na zaproszenie Centrum Badania Ludobójstwa i Ruchu Oporu Mieszkańców Litwy uczestniczył w charakterze obserwatora w pracach poszukiwawczych miejsca pochówku superintendenta Jednoty Wileńskiej ks. Michała Jastrzębskiego, którego szczątki zostały ukryte przez Sowietów na cmentarzu Sierocym na Antokolu w Wilnie.

Wilno (Kalwaria Wileńska, rej. wileński). W maju prowadzono trzeci etap prac poszukiwawczych i ekshumacyjnych szczątków żołnierzy AK poległych w bitwie pod Krawczunami. Liczba pierwotnie pogrzebanych szacowana była od 30 do 76. W wyniku kwerendy ustalono, że w 1979 r. przeprowadzono ekshumację części szczątków i przeniesiono je do grobu na pobliskim cmentarzu parafialnym. W trakcie prac przebadano dwie mogiły zbiorowe, z których ekshumowano szczątki 15 osób. W jamie grobowej znaleziono elementy wyposażenia i oporządzenia wojskowego oraz przedmioty osobiste wskazujące na to, że należą one do żołnierzy AK. Szczątki przekazano do ekspertyzy antropologicznej w Katedrze Anatomii, Histologii i Antropologii Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Wileńskiego.

Wilno (Dębniaki, rej. wileński). We wrześniu 2024 r. zespół BPiI IPN przeprowadził badania terenowe na obszarze należącym dawniej do wsi Dębniaki (obecnie Wilno). Poszukiwano miejsca pochówku ułana polskiego, który zginął we wrześniu 1939 r. Poległy wówczas żołnierz polski został pochowany w lasku, nieopodal znajdującego się tam gospodarstwa. W wyniku przeprowadzonej kwerendy i analizy archiwalnych materiałów kartograficznych ustalono obszar prac. Wykonano 749 sondaży wiertniczych

oraz założono sześć wykopów sondażowych w miejscach, w których wystąpiły zakłócenia gruntu. Grobu nie odnaleziono. Prace będą kontynuowane.

Posol (gm. Butrymańce, rej. wileński). We wrześniu 2024 r. zespół BPiI IPN przeprowadził trzeci etap prac poszukiwawczych w lesie, w okolicy miejscowości Posol. 18 listopada 1944 r. w akcji odbijania konwojowanych przez oddział Wojsk Wewnętrznych NKWD więźniów zginęło 24 żołnierzy z oddziału Franciszka Wojciechowicza ps. „Bocian" ze Zgrupowania „Północ" Nowogródzkiego Okręgu AK dowodzonego przez Jana Borysewicza „Krysię". Szczegółowa analiza danych archiwalnych pozwoliła określić miejsca, w których rozgrywała się próba odbicia jeńców 18 listopada 1944 r. Na podstawie zebranych danych wyznaczono obszar badań, na którym poszukiwana była mogiła. W trakcie tegorocznego, trzeciego etapu, wykonano 587 sondaży wiertniczych i jeden wykop sondażowy, w miejscu wystąpienia zakłóceń gruntu. W trakcie prowadzonych prac poszukiwawczych nie natrafiono na ślady pochówku. Prace poszukiwawcze będą kontynuowane.

Czechy. W dniach 15–20 kwietnia i 2–6 czerwca 2024 r. zespół BPiI IPN prowadził prace rekonesansowe w Czechach. Celem prac była weryfikacja informacji dotyczących domniemanych miejsc pochówku żołnierzy AK z oddziału Tadeusza Kuncewicza „Podkowy", którzy w lipcu 1945 r. przedzierali się z Zamojszczyzny do 2. Korpusu Polskiego PSZ przez Czechosłowację. Grupa dotarła do strefy okupacyjnej amerykańskiej i została przekazana czechosłowackiemu urzędowi bezpieczeństwa. W trakcie podjętej próby ucieczki z konwoju (10 lipca 1945 r.) – pomiędzy wioską Liptic a miastem Duchcov – część żołnierzy została zastrzelona na miejscu, kilku kolejnych schwytano w ciągu dwóch dni, a części z nich udało się uciec. Rekonesans przeprowadzono w miejscowościach: Cieplice, Czeska Lipa, Czeska Kamienica, Duchcov, Ledvice, Liptice.

5.3. Identyfikacja

Do zadań Wydziału Identyfikacji należy w szczególności prowadzenie Bazy Materiału Genetycznego IPN, kontakt z krewnymi ofiar, pobieranie materiału biologicznego z zabezpieczonych szczątków oraz od krewnych ofiar, wykonywanie czynności przez specjalistów z zakresu antropologii sądowej i medyny sądowej podczas prowadzonych prac ekshumacyjnych, dokonywanie oględzin antropologicznych i medyczno-sądowych oraz wydawanie opinii w tym zakresie. W ramach administrowania Bazą Materiału Genetycznego wydział realizuje wnioski prokuratorów pionu śledczego IPN o wydanie w związku z prowadzonymi postępowaniami karnymi danych i informacji z bazy, w tym prób materiału porównawczego i wyników badań. Ponadto zadaniem wydziału jest planowanie, zlecanie i weryfikacja wykonania umów w zakresie badań genetycznych przez jednostki współpracujące z IPN, analiza otrzymywanych wyników badań, a także wykonywanie analiz porównawczych wyników badań genetycznych dzięki zaawansowanym funkcjonalnościom systemu Combined DNA Index System (CODIS). Pracownicy wydziału biorą udział w konferencjach naukowych oraz uczestniczą w projektach popularyzujących działalność IPN.

Głównym celem prowadzenia i zwiększania zasobu Bazy Materiału Genetycznego jest wykorzystywanie zgromadzonego materiału biologicznego i informacji genetycznej w dalszym procesie identyfikacji. Rejestracji danych w Bazie dokonuje się w sposób ciągły, co zapewnia stałe jej poszerzanie o materiał pochodzący od żyjących i nieżyjących krewnych poszukiwanych osób oraz o informacje i wyniki badań genetycznych dotyczące ekshumowanych szczątków. Od momentu ustawowego powołania Bazy Materiału Genetycznego IPN w 2016 r. do końca grudnia 2024 r. zarejestrowano łącznie 4750 prób materiału biologicznego do badań genetycznych, w tym 2425 prób materiału porównawczego pochodzącego od krewnych poszukiwanych ofiar i 2325 prób pozyskanych z ekshumowanych szczątków. W 2024 r. w Bazie Materiału Genetycznego zarejestrowano 668 prób materiału biologicznego do badań genetycznych, w tym 204 prób materiału porównawczego pochodzącego od krewnych poszukiwanych ofiar i 464 prób pozyskanych z ekshumowanych szczątków.

Gromadzenie materiału porównawczego w Bazie jest możliwe m.in. dzięki zgłoszeniom osób poszukujących swoich zaginionych krewnych. Wydział Identyfikacji prowadzi rozmowy z rodzinami ofiar

i centralnie koordynuje zarówno wszystkie pobrania materiału porównawczego od osób zgłaszających się do biura za pośrednictwem e-maila genetyka@ipn.gov.pl oraz infolinii, jak i działania inicjowane przez jednostki terenowe pionu poszukiwań i identyfikacji. W 2024 r. przyjęto łącznie 88 zgłoszeń od krewnych poszukujących swoich bliskich – ofiar reżimów totalitarnych.

Wydział Identyfikacji uczestniczy bezpośrednio w pracach poszukiwawczych, zapewniając wsparcie merytoryczne antropologów sądowych i medyków sądowych w miejscu odnalezienia szczątków. Działania BPiI podejmowane w 2024 r. doprowadziły do odnalezienia w 17 lokalizacjach szczątków kostnych należących do minimum 93 osób, z czego szczątki 49 osób ekshumowano w ramach prac objętych śledztwami Oddziałowych Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Szczątki 44 osób podjęto w wyniku prac biura nieobjętych śledztwami. Poza granicami Polski w jednej z przebadanych lokalizacji (Litwa – Kalwaria Wileńska) odnaleziono szczątki 15 osób.

Pracownicy Wydziału Identyfikacji w 2024 r. pobrali 73 próby materiału kostnego ze szczątków odnalezionych podczas prac poszukiwawczo-archeologicznych, z czego 35 prób pobrano w ramach prowadzonych postępowań karnych. Specjaliści zatrudnieni w Wydziale Identyfikacji, w tym antropolodzy, biolodzy oraz genetycy, postanowieniami prokuratorów oddziałowych komisji zostali powołani w charakterze biegłych w 7 postępowaniach karnych: OKŚZpNP w Białymstoku (sygn. akt: S 49.2024.Zk, S 32.2024.Zn), OKŚZpNP w Katowicach (sygn. akt: S 68.2024.Zk, S 19.2023.Zk, S 59.2023.Zk), OKŚZpNP w Łodzi (sygn. akt: S 36.2019.Zk, S 45.2017.Zk).

Zgromadzone w Bazie Materiału Genetycznego dane i informacje, w tym zarejestrowane dane o osobach zaginionych i ich krewnych oraz zarejestrowane informacje dotyczące prób materiału kostnego zabezpieczonych z ekshumowanych szczątków, mogą być wykorzystywane przez pion śledczy IPN. Na potrzeby prowadzonych postępowań karnych w 2024 r. na wniosek prokuratorów OKŚZpNP w Krakowie, Lublinie i Katowicach przekazano łącznie 11 prób materiału porównawczego (1 wymaz z jamy ustnej oraz 10 wyników profilowania materiału porównawczego): OKŚZpNP w Lublinie (sygn. akt S 92.2016.Zk), OKŚZpNP w Krakowie (sygn. akt: S 61.2012.Zn, S 43.2017.Zk), OKŚZpNP w Katowicach (sygn. akt S 30.2016.Zk).

Wydział Identyfikacji koordynuje proces zlecania przez BPiI badań genetycznych, dokonuje merytorycznego planowania zakresu prowadzonych badań, weryfikuje poprawność otrzymanych wyników i wykonuje analizy porównawcze uzyskanych profili. W 2024 r. zlecono badania genetyczne w celu uzyskania profili DNA łącznie 477 osób (184 próby materiału kostnego i 293 próby materiału porównawczego od krewnych ofiar). W 2024 r. w ramach obowiązujących umów ramowych Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie wykonał 10 zleceń na profilowanie łącznie 429 prób (245 prób materiału porównawczego i 184 prób materiału kostnego), natomiast Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu Collegium Medicum im. L. Rydygiera w Bydgoszczy wykonał 1 zlecenie na profilowanie 48 prób materiału porównawczego.

Zwiększenie liczby uzyskiwanych profili genetycznych bezpośrednio wpływa na zwiększenie prawdopodobieństwa kolejnych identyfikacji. W 2024 r. badania genetyczne szczątków ekshumowanych w sprawach objętych postępowaniami karnymi: OKŚZpNP w Łodzi (sygn. akt: S 36.2019.Zn, S 63.2022.Zn, S 37.2019.Zn), OKŚZpNP w Katowicach (sygn. akt: S 19.2023.Zk, S 59.2023.Zk, S 68.2024.Zk), OKŚZpNP w Warszawie (sygn. akt: S 18.2021.Zn), zostały zlecone w porozumieniu z prokuratorami właściwych oddziałowych komisji. W pozostałych wypadkach badania genetyczne ekshumowanych szczątków były zlecane przez BPiI.

Na podstawie porozumienia z Federalnym Biurem Śledczym Stanów Zjednoczonych od 2019 r. w IPN funkcjonuje system informatyczny służący m.in. do gromadzenia i automatycznego porównywania profili DNA w celu określenia pokrewieństwa: Combined DNA Index System (CODIS). Od 2020 r. trwają systematyczne prace związane z rejestracją w systemie CODIS uzyskanych przez IPN profili DNA. W zasobie systemu znajdują się profile DNA ustalone w wyniku badań genetycznych, zlecanych przez Biuro Poszukiwań i Identyfikacji IPN zewnętrznym laboratoriom genetycznym w trybie ustawy o zamówieniach publicznych, oraz profile DNA ustalone przez laboratoria w trybie postępowania karnego, przekazane do Bazy przez prokuratorów pionu śledczego IPN. CODIS jest narzędziem wspierającym

Bazę Materiału Genetycznego IPN. Umożliwia skuteczne wykorzystywanie danych zarejestrowanych w Bazie Materiału Genetycznego IPN zgodnie z celem ustawowym i zadaniami Instytutu. Pracownicy BPiI, aby zwiększyć funkcjonalność systemu na potrzeby identyfikacyjne, zarejestrowali w 2024 r. w systemie CODIS 706 profili genetycznych zarówno pochodzących od krewnych ofiar (420 profili), jak i pozyskanych ze szczątków N.N. odnalezionych w wyniku prac ekshumacyjnych (286 profili). Obecnie w systemie CODIS znajdują się łącznie 3004 profile genetyczne.

Analizy genetyczne, prowadzone w BPiI dzięki funkcjonalności systemu CODIS, mogą być z powodzeniem zlecane i wykorzystywane na potrzeby postępowań karnych prowadzonych przez prokuratorów pionu śledczego IPN, co stanowi dodatkowe narzędzie procesowe umożliwiające określenie tożsamości ofiar zbrodni. CODIS umożliwia identyfikację ofiar, których profilem DNA dysponują zewnętrzne laboratoria genetyczne. W związku z szerokimi zasobami Bazy Materiału Genetycznego w zakresie materiału porównawczego w postaci gotowych profili DNA przedłożono prokuratorom oddziałowych komisji propozycje wsparcia przez BPiI procesu identyfikacji szczątków kostnych objętych łącznie dziewięcioma postępowaniami karnymi: OKŚZpNP w Łodzi (sygn. akt: S 63.2022.Zk, S 372019.Zn), OKŚZpNP w Katowicach (sygn. akt: S 19.2023.Zk, S 59.2023.Zk, S 68.2024.Zk), OKŚZpNP w Warszawie (sygn. akt S 54.2014.Zk), OKŚZpNP w Gdańsku (sygn. akt S 45.2015.Zk). Wnioski prokuratorów oddziałowych KŚZpNP o dokonanie przez BPiI w systemie CODIS analiz uzyskanego profilu kostnego odnotowano w siedmiu sprawach: OKŚZpNP w Katowicach (sygn. akt: S 19.2023.Zk, S 59.2023.Zk, S 68.2024.Zk), OKŚZpNP w Łodzi (sygn. akt: S 36.2019.Zk, S 63.2022.Zk, S 37.2019.Zn), OKŚZpNP w Gdańsku (sygn. akt S 45.2017.Zk).

1 października 2024 r. w Belwederze odbyła się uroczystość wręczenia 17 not identyfikacyjnych rodzinom ofiar totalitaryzmów i czystek etnicznych. Zostali wówczas ogłoszeni: Jan Dzięgielewski, Antoni Gwiżdż, Władysław Januszewski, Zdzisław Kafarski, Józef Kałabun, Tadeusz Mańkowski, Józef Matusik, Maria Nazaruk, Stanisław Ochnio, Bolesław Pronobis, Ludwik Rogalski, Karol Rojczyk, Stanisław Szafranek (*vel* Stefan Pączkowski), Kazimierz Szczepański, Władysław Szpak, Edward Szwejkowski, Jakub Walczak. Wykorzystanie systemu CODIS umożliwiło identyfikację szczątków 8 spośród 17 zidentyfikowanych osób.

Wydział Identyfikacji nadzoruje zabezpieczenie oraz przechowywanie szczątków kostnych ekshumowanych podczas prac realizowanych w kraju i za granicą, w tym w ramach postępowań karnych. W 2024 r. zarejestrowano łącznie 41 protokołów przyjęcia i wydania szczątków z chłodni IPN (25 protokołów przyjęcia i 16 protokołów wydania szczątków), w tym 24 protokoły sporządzono w związku z przyjęciem lub wydaniem szczątków zabezpieczonych w ramach postępowań karnych.

5.4. Organizacja prac poszukiwawczych

Wydział Logistyki BPiI zajmuje się organizacją prac poszukiwawczych w zakresie technicznym i formalnoprawnym: procesem przygotowania projektów umów i porozumień oraz korespondencją z podmiotami zewnętrznymi w sprawach dotyczących planowanych badań.

W ramach organizowania prac poszukiwawczych przygotowano we współpracy z Biurem Prawnym 51 umów o udostępnienie (użyczenie/dzierżawę) nieruchomości w 44 lokalizacjach na terenie całego kraju:

23 umowy z osobami fizycznymi;

9 umów z jednostkami samorządu terytorialnego lub ich jednostkami organizacyjnymi;

6 umów z przedsiębiorcami;

3 umowy z jednostkami Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe;

2 umowy z instytucjami kościelnymi;

1 umowę z Robotniczą Spółdzielnią Mieszkaniową w Warszawie;

1 umowę z Państwowym Gospodarstwem Leśnym Lasy Państwowe Nadleśnictwo Drewnica w Ząbkach przy udziale administratora nieruchomości wojskowych, 26. Wojskowego Oddziału Gospodarczego.

W Wydziale Logistyki ponadto przygotowano i zawarto następujące umowy/porozumienia:

2 umowy o współpracę z 31. Wojskowym Oddziałem Gospodarczym i Jednostką Wojskową w Tomaszowie Mazowieckim w zakresie oczyszczenia terenu z przedmiotów wybuchowych i niebezpiecznych podczas prac poszukiwawczych na terenie dawnego poligonu wojskowego zlokalizowanego na osiedlu Brus w Łodzi;

2 umowy o współpracę z 26. Wojskowym Oddziałem Gospodarczym w Zegrzu i Jednostką Wojskową nr 2189 w Nowym Dworze Mazowieckim w zakresie oczyszczenia terenu z przedmiotów wybuchowych i niebezpiecznych podczas prac poszukiwawczych w Kampinoskim Parku Narodowym w Palmirach oraz w miejscowości Tłubice (woj. mazowieckie);

– porozumienie o współpracy ze Stowarzyszeniem Odra-Niemen w zakresie udziału członków Stowarzyszenia w pracach poszukiwawczych na Litwie;
– porozumienie o współpracy z Uniwersytetem Łódzkim w zakresie realizacji interdyscyplinarnych badań śladów zbrodni totalitarnych z lat 1939–1989 na osiedlu Brus w Łodzi;
– umowę z Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL dotyczącą udostępnienia eksponatów pochodzących z prac poszukiwawczych.

W trzech lokalizacjach przeprowadzono prace na podstawie:

– zgody wydanej przez Nadleśnictwo Stuposiany – prace poszukiwacze w miejscowości Muczne (woj. podkarpackie) (maj 2024 r.);
– zgody wydanej przez Nadleśnictwo Piotrków – prace poszukiwacze w miejscowości Mierzyn (woj. łódzkie) (lipiec 2024 r.);
– porozumienia zawartego w 2023 r. z Kampinoskim Parkiem Narodowym – prace poszukiwawcze w Kampinoskim Parku Narodowym (woj. mazowieckie) (lipiec 2024 r.).

Ponadto zostały zawarte 2 aneksy do wcześniej obowiązujących umów:

– aneks do umowy z przedsiębiorcą dotyczący prac w Warszawie przy ul. Namysłowskiej;
– aneks do umowy z Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce dotyczący przedłużenia okresu obowiązywania umowy w zakresie wypożyczenia eksponatów.

Badania archeologiczne na podstawie 17 decyzji administracyjnych wydanych przez właściwych wojewódzkich konserwatorów zabytków przeprowadzono w następujących lokalizacjach:

– cmentarz komunalny w Katowicach, pozwolenie wydał Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków;
– cmentarz Osobowicki we Wrocławiu, dwa pozwolenia wydał Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków.
– cmentarz parafialny w Katowicach, pozwolenie wydał Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków;
– cmentarz parafialny w Lublinie, pozwolenie wydał Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków;
– cmentarz parafialny w Radomiu, pozwolenie wydał Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków Delegatura w Radomiu;

Cmentarz Wojskowy na Powązkach w Warszawie, pozwolenie wydał Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków;

– cmentarz wojskowy w Białymstoku, pozwolenie wydał Podlaski Wojewódzki Konserwator Zabytków;
– Łódź (teren dawnego poligonu na osiedlu Brus), pozwolenie wydał Łódzki Konserwator Zabytków;
– Malerzowice Wielkie (woj. opolskie), pozwolenie wydał Opolski Wojewódzki Konserwator Zabytków;
– Muczne (woj. podkarpackie), pozwolenie wydał Podkarpacki Wojewódzki Konserwator Zabytków;
– Obroki (woj. lubelskie), pozwolenie wydał Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków;
– Sanok (woj. podkarpackie), pozwolenie wydał Podkarpacki Wojewódzki Konserwator Zabytków;
– Sztum (woj. pomorskie), pozwolenie wydał Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków;
– Tłubice (woj. mazowieckie), pozwolenie wydał Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków;
– Unikowo (woj. warmińsko-mazurskie), pozwolenie wydał Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków;

– Warszawa-Rembertów, pozwolenie wydał Mazowiecki Konserwator Zabytków;

Na podstawie 29 decyzji administracyjnych wydanych przez właściwego państwowego inspektora sanitarnego przeprowadzono prace poszukiwawcze w następujących lokalizacjach:

– cmentarz komunalny w Cieszynie, dwa pozwolenia wydał Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Cieszynie;
– cmentarz komunalny w Gdańsku, pozwolenie wydał Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdańsku;
– cmentarz komunalny w Katowicach, dwa pozwolenia wydał Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach;
– cmentarz Osobowicki we Wrocławiu, trzy pozwolenia wydał Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Wrocławiu;
– cmentarz parafialny w Gdyni, dwa pozwolenia wydał Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdyni;
– cmentarz parafialny w Lublinie, pozwolenie wydał Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Lublinie;
– cmentarz parafialny w Łodzi, szesnaście pozwoleń wydał Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łodzi;
– cmentarz parafialny w Radymnie, dwa pozwolenia wydał Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jarosławiu;

Pracownicy Wydziału Logistyki brali udział w 28 spotkaniach z krewnymi ofiar celem pobrania materiału biologicznego.

W ramach zadań realizowanych przez BPiI przygotowano 34 delegacje zagraniczne, w tym: 7 delegacji do Czech, 24 na Litwę oraz po jednej do Szkocji, Anglii i Mołdawii (delegacje dotyczyły prac poszukiwawczych, rekonesansów, kwerend archiwalnych, konferencji naukowych oraz udziału w otwarciu wystawy, działalności dydaktycznej i udziału w uroczystościach pogrzebowych).

W BPiI podpisano umowy o świadczenie wolontariatu z dwoma osobami, które pracowały podczas prac poszukiwawczych prowadzonych w Łodzi na dawnym poligonie Brus.

W 2024 r. w BPiI zarejestrowano 3556 pism korespondencji zewnętrznej (w tym 2313 przychodzących i 1243 wychodzące) oraz 1827 pism korespondencji wewnętrznej, co daje łącznie sumę 5383 jednostek korespondencyjnych.

5.5. Działalność edukacyjna i informacyjna

Samodzielna Sekcja Informacji i Sprawozdawczości jest komórką organizacyjną BPiI, do której zadań należy m.in.: opracowywanie informacji o bieżącej i programowej działalności pionu poszukiwań i identyfikacji, działalność popularyzatorska, współpraca z Biurem Prezesa i Biurem Rzecznika Prasowego, przygotowywanie komunikatów prasowych oraz kontakty z przedstawicielami mediów. W ramach współpracy z BEN, BPH i innymi komórkami sekcja podejmuje działania w zakresie przygotowywania projektów edukacyjnych.

5.5.1. Strona internetowa

Z uwagi na duże zainteresowanie społeczne pracami poszukiwawczymi Biuro Poszukiwań i Identyfikacji IPN prowadzi systematyczną działalność informacyjną za pośrednictwem strony internetowej (poszukiwania.ipn.gov.pl), która prezentuje bieżącą aktywność pionu, umożliwia także zapoznanie się z działaniami poszukiwawczymi zarówno z okresu działalności Biura (2016–2024), jak i wcześniejszych działań IPN (2003–2016). O aktywności Biura odbiorcy są również informowani za pośrednictwem profili w serwisach społecznościowych (Facebook i X). Stałym elementem edukacyjnym jest wystawa „Dowody zbrodni. Przedmioty z Łączki w Pawilonie X więzienia na Rakowieckiej" eksponowana w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie (od 1 marca 2018 r.).

5.5.2. Projekt „Łączka i inne miejsca poszukiwań”

24 kwietnia 2024 r. na Zamku Królewskim w Warszawie odbył się finał VII edycji projektu „Łączka i inne miejsca poszukiwań”. Celem projektu jest przybliżenie uczniom ostatnich klas szkół podstawowych i szkół średnich działalności IPN w zakresie poszukiwania i identyfikacji szczątków ofiar totalitaryzmów. Podczas gali finałowej zaprezentowano 15 etiud filmowych przygotowanych przez uczestników w ramach podsumowania całorocznej pracy. Etiudy przedstawiały sylwetki bohaterów polskich, a także misję poszukiwania i identyfikacji szczątków prowadzoną przez IPN. W VII edycji wystartowało łącznie 332 uczniów w 62 zespołach.

23 października 2024 r. w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie zainaugurowano VIII edycję projektu „Łączka i inne miejsca poszukiwań”. Do udziału zgłosiło się 257 uczniów w 47 zespołach. Zajęcia są realizowane w oddziałach i delegaturach IPN w Białymstoku, Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Poznaniu i Warszawie.

Projekt został objęty Patronatem Narodowym Prezydenta RP Andrzeja Dudy. Jest realizowany we współpracy Biura Poszukiwań i Identyfikacji, Biura Edukacji Narodowej i Biura Przystanków Historia.

5.5.3. Media społecznościowe

Biuro w ramach działalności informacyjnej i edukacyjnej prowadzi w serwisie Facebook stronę „Biuro Poszukiwań i Identyfikacji IPN”. Na dzień 31 grudnia 2024 r. stronę obserwowało 22 650 osób (wzrost o 6,4 proc.). Opublikowane treści zyskały zasięg ponad 687 tys. osób (wzrost o 38 proc.), filmy zaś zostały wyświetlone ok. 230 tys. razy (wzrost o 229 proc.). Najpopularniejszy post („Poszukiwania w Mucznem”) zyskał zasięg 375 000 wyświetleń. W serwisie X (dawny Twitter) konto „Poszukiwania IPN” obserwuje 16 673 osób. Treści zostały wyświetlone ponad 670 tys. razy, w tym 45 tys. wyświetleń to filmy. W okresie sprawozdawczym w kanałach społecznościowych zamieszczono łącznie ok. 500 wpisów informujących zarówno o bieżącej działalności Biura, jak i o przypadających rocznicach. Wpisy umieszczane w serwisie X są regularnie i często cytowane w materiałach prasowych w kraju i za granicą, co uzasadnia konieczność prowadzenia kampanii informacyjnych za pośrednictwem kanałów społecznościowych. Informacje zamieszczane w kanałach społecznościowych są systematycznie tłumaczone i publikowane na profilach anglojęzycznych prowadzonych przez IPN.

W ramach działalności Samodzielnej Sekcji Informacji i Sprawozdawczości jest zbierana dokumentacja fotograficzna i wideo z realizowanych prac terenowych. W 2024 r. zgromadzono w archiwum ok. 11 tys. jednostek (zdjęć i ujęć wideo). Cały zasób multimedialny Biura obejmuje ok. 98 tys. jednostek. W 2024 r. w mediach społecznościowych opublikowano kilkadziesiąt etiud filmowych informujących o działalności Biura.

Nową formą popularyzacji działalności Biura jest podcast internetowy #PowracamyPoSwoich, który jest przygotowywany zarówno w wersji wideo, jak i w formie słuchowiska. Dotychczas wyemitowano 16 odcinków wideo poświęconych historii poszukiwań szczątków ofiar totalitaryzmów, pracom poszukiwawczym na Łączce, działalności Biura na byłych Kresach Wschodnich oraz historiom i sylwetkom ofiar, których szczątki zostały odnalezione i zidentyfikowane w ramach działalności pionu poszukiwań. Zarówno przygotowanie merytoryczne, jak i realizacja multimedialna w całości są prowadzone w ramach własnych zasobów Biura.

Na stronie poszukiwania.ipn.gov.pl opublikowano ponad 70 wpisów informujących o bieżącej działalności Biura.

6. Upamiętnianie walk i męczeństwa

Zadania Instytutu Pamięci Narodowej związane z upamiętnianiem historycznych wydarzeń, miejsc i postaci w dziejach walk i męczeństwa narodu polskiego w kraju i za granicą oraz miejsc walki i męczeństwa innych narodów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od 8 listopada 1917 do 31 lipca 1990 r. polegają w szczególności na:

- inicjowaniu opieki nad miejscami walk i męczeństwa;
- trwałym upamiętnień faktów, wydarzeń i postaci związanych z miejscami walki i męczeństwa;
- ocenianiu stanu opieki nad miejscami i trwałymi obiektami pamięci narodowej, w szczególności nad grobami i cmentarzami wojennymi oraz miejscami walk narodowowyzwoleńczych i cmentarzami ofiar terroru totalitarnego;
- opiniowaniu pod względem historycznym wniosków o trwałe upamiętnienie miejsc i wydarzeń historycznych;
- współdziałaniu ze środowiskami i organizacjami emigracyjnymi i polonijnymi oraz polskimi poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w sprawowaniu opieki nad miejscami walk i męczeństwa narodu polskiego za granicą.

Ponieważ Instytut Pamięci Narodowej nie jest organem administracji rządowej w sprawach, które mogą mieć wpływ na realizację polityki państwa oraz umów międzynarodowych dotyczących miejsc pamięci narodowej, grobów i cmentarzy wojennych, podejmuje takie działania w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw kultury i dziedzictwa narodowego. Za realizację powyższych zadań, opisanych w rozdziale 6b ustawy o IPN, odpowiada powołane 1 sierpnia 2016 r. Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa, które podejmuje następujące działania:

- zajmowanie stanowiska, wydawanie opinii oraz występowanie z wnioskami w sprawach opieki nad miejscami walk i męczeństwa oraz trwałego upamiętniania związanych z tymi miejscami faktów i wydarzeń;
- sprawowanie opieki nad miejscami walk i męczeństwa narodu polskiego w Polsce i za granicą, zwłaszcza nad polskimi cmentarzami wojennymi;
- poszukiwanie i upamiętnianie miejsc męczeństwa Polaków oraz miejsc ich pochówku poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej;
- ekshumacje i przenoszenie szczątków Polaków poległych lub pomordowanych za granicą na cmentarze w Polsce;
- popieranie tworzenia lokalnych izb pamięci i muzeów walk o niepodległość;
- finansowanie i przeprowadzanie prac mających na celu trwałe upamiętnianie faktów, wydarzeń i postaci związanych z miejscami walk i męczeństwa.

Zgodnie z Ustawą z 22 listopada 2018 r. o grobach weteranów walk o Wolność i Niepodległość Polski IPN realizuje zadania związane z:

- prowadzeniem ewidencji grobów weteranów walk o Wolność i Niepodległość Polski;
- podejmowaniem działań dotyczących opieki nad grobami weteranów walk o Wolność i Niepodległość Polski, w szczególności przez dofinansowanie zadań związanych z opieką nad tymi grobami;

udzielaniem dotacji celowych oraz przyznawaniem świadczeń pieniężnych na pokrycie kosztów sprawowanej opieki nad grobami weteranów walk o Wolność i Niepodległość Polski.

Szczegółowe zestawienia upamiętnień (nowych oraz poddanych renowacji) zrealizowanych przez pion upamiętniania walk i męczeństwa IPN w 2024 r., a także grobów wojennych i grobów weteranów, na których wykonano nowe nagrobki lub wyremontowano dotychczasowe, znajdują się w załącznikach nr 9, 10 i 11.

6.1. Budowa i remonty upamiętnień

6.1.1. Wykonanie nowych upamiętnień

Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa (Centrala) zrealizowało w roku sprawozdawczym 29 nowych upamiętnień. W kraju sfinansowano lub dofinansowano 25 upamiętnień, m.in. wykonanie na ścianie elewacji świątyni rzymskokatolickiej parafii św. Stanisława Kostki w Płocku tablicy upamiętniającej Danutę Siedzikównę ps. „Inka". Ponadto w Górze Kalwarii, Łowiczu oraz Żyrardowie wykonano Macewy Pamięci upamiętniające polskich współobywateli pochodzenia żydowskiego zamordowanych przez Niemców podczas II wojny światowej w latach 1940–1943.

W Zielonej Górze na pl. Słowiańskim powstał pomnik Ofiar Zbrodni Wołyńskiej, a w Warszawie na budynku PAST-y wykonano tablicę poświęconą prof. ppłk. Wacławowi Lipińskiemu, kawalerowi Orderu Virtuti Militari.

W Ciechanowie zrealizowano pomnik upamiętniający ofiary obozu NKWD mieszkańców Pomorza, Mazowsza, Warmii i Mazur, żołnierzy Armii Krajowej i innych formacji podziemia niepodległościowego oraz wywiezionych z obozu do łagrów sowieckich w 1945 r., a na pl. Zwycięstwa w Ciepielowie pomnik upamiętniający Polaków ratujących Żydów.

Upamiętnienia realizowane przez BUWiM powstają na wniosek jednostek samorządowych i organizacji społecznych, np. w Przemyślu sfinansowano tablicę poświęconą Alicji Wnorowskiej, żołnierzowi AK, upamiętnienie umieszczono w miejscu, gdzie przed wojną stał dom, w którym mieszkała bohaterka.

W okresie sprawozdawczym BUWiM sfinansowało lub dofinansowało 4 upamiętniania poza granicami kraju, m.in. pomnik lotników amerykańskich (Columbia Heights, USA), którzy zginęli we wrześniu 1944 r., niosąc pomoc walczącej Warszawie w czasie powstania warszawskiego; pomnik upamiętniający Bohaterów Walki o Niepodległość po 1944–1945 roku i Solidarności (teren cmentarza polonijnego w Doylestown, USA) oraz tablicę upamiętniającą działania polskich pilotów z grupy Cyrk Skalskiego podczas II wojny światowej umieszczoną w Muzeum Wojny (Mareth, Tunezja).

OBUWiM Białystok zrealizowało 9 upamiętnień, w tym tablicę informacyjną upamiętniającą „babski bunt" w 1954 r. w Olendach, tablice poświęcone: płk. Janowi Kamieńskiemu, cichociemnemu w Tryczówce oraz rtm. Apoloniuszowi Ścisłowskiemu, oficerowi 1. Pułku Ułanów Krechowieckich i Korpusu Ochrony Pogranicza w Augustowie – na budynku Placówki Straży Granicznej.

OBUWiM Gdańsk wykonało 13 upamiętnień, m.in. w Słupsku na placu apelowym 7 Pomorskiej Brygady Obrony Wybrzeża pomnik patrona brygady gen. bryg. Stanisława Skotnickiego ps. „Grzmot", oficera Legionów Polskich, żołnierza wojen polsko-ukraińskiej i polsko-bolszewickiej, dowódcy Pomorskiej Brygady Kawalerii, bohatera kampanii polskiej 1939 r., poległego w bitwie nad Bzurą 19 września 1939 r.

Natomiast w Pomorskim Centrum Reumatologicznym w Sopocie zrealizowano tablicę pamięci Jadwigi Titz-Kosko, powstańca warszawskiego, żołnierza AK, wybitnej lekarki i działaczki społecznej oraz kpt. Stanisława Koski, poległego w kampanii polskiej 1939 r.

OBUWiM Katowice wykonało 7 nowych upamiętnień. W Cieszynie w kościele pw. św. Marii Magdaleny sfinansowano tablicę poświęconą pamięci księży katolickich ze Śląska Cieszyńskiego zamordowanych przez Niemców podczas II wojny światowej, a w Częstochowie tablicę upamiętniającą Mariana Federaka, założyciela klubu sportowego „Racovia", weterana Wojska Polskiego. Tablica została umieszczona przed budynkiem klubu RKS Raków Częstochowa.

OBUWiM Kraków zrealizowało 21 nowych upamiętnień, w tym tablicę poświęconą Legionistom z Brzeszcz i okolic, zamontowaną na głazie w Parku Miejskim w Brzeszczach, oraz w Jaroszowcu

tablicę upamiętniającą prezydenta Ignacego Mościckiego, który w 1919 r. uczestniczył w poświęceniu kamienia węgielnego pod budowę szpitala w tej miejscowości.

Natomiast w Zagórniku w kaplicy na Wzgórzu Miłosierdzia zamontowano płaskorzeźbę upamiętniającą trzech błogosławionych kapłanów: ks. Władysława Bukowińskiego, ks. Piotra Dańkowskiego i ks. Michała Rapacza.

OBUWiM Lublin zrealizowało 12 nowych upamiętnień, m.in. w 100. rocznicę powstania Korpusu Ochrony Pogranicza i Wojska Polskiego w Kosyniu odsłonięto tablicę upamiętniającą żołnierzy tej formacji poległych i pomordowanych w okolicy Kosynia w 1939 r., w Łachowcach upamiętniono tablicą Polaków zamordowanych przez UPA, a w Babicach wykonano pomnik poświęcony bp. Mateuszowi Siemaszce.

OBUWiM Łódź wykonało 8 tablic pamiątkowych. W Pleckiej Dąbrowej w kościele pw. Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny zamontowano dwie tablice upamiętniające: ks. Aleksandra Łukomskiego, więźnia KL Sachsenhausen i Dachau oraz kpt. Stanisława Redlińskiego, żołnierza Armii „Łódź", uczestnika walk o Monte Cassino, a w Strzegocinie na głazie przed Szkołą Podstawową im. Kornela Makuszyńskiego umieszczono tablicę upamiętniającą mjr. Stanisława Matusiaka.

OBUWiM Poznań zrealizowało 20 nowych upamiętnień**,** m.in. wykonanie na terenie Muzeum Broni Pancernej w Poznaniu pomnika poświęconego 25 oficerom broni pancernych, którzy jako jeńcy wojenni zostali zamordowani przez oprawców z NKWD wiosną 1940 r. Ponadto w Zaborówcu wykonano na nowym pomniku tablicę upamiętniającą powstańców wielkopolskich, w Poznaniu na ścianie bloku przy ul. św. Rocha 4b tablicę upamiętniającą Zofię Grodecką, weterankę Armii Krajowej, uczestniczkę powstania warszawskiego, w Lubstówku zaś sfinansowano głaz memoratywny upamiętniający st. strz. Edwarda Grabowskiego, żołnierza polskiego, który zginął w bitwie o Monte Cassino.

OBUWiM Rzeszów wykonało 15 nowych upamiętnień, w tym w Nowosielcach na murze kościoła pw. św. Marii Magdaleny tablicę upamiętniającą ks. Marcelego Zmorę, zamordowanego przez nacjonalistów ukraińskich w 1944 r., i w Kidałowicach tablicę poświęconą mieszkańcom wsi Kidałowice zamordowanym przez Niemców w czasie pacyfikacji 27 czerwca 1943 r.

OBUWiM Szczecin zrealizowało łącznie 11 upamiętnień, np. w Koszalinie z okazji obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych wykonano tablicę upamiętniającą ofiary terroru komunistycznego, które zostały zamordowane, straciły zdrowie lub były prześladowane przez zbrodniczy system za walkę o wolność ojczyzny, w Kosinie przygotowano mural upamiętniający kpt. Władysława Sierkę, a także, na terenie Placówki Straży Granicznej w Szczecinie, tablicę upamiętniającą 100. rocznicę powołania Korpusu Ochrony Pogranicza.

OBUWiM Warszawa wykonało 11 nowych upamiętnień, m.in. przy al. Prymasa Tysiąclecia 58 w Warszawie została odsłonięta tablica upamiętniająca mieszkańców kamienicy przy ul. Wolskiej 94, którzy zostali zamordowani podczas powstania warszawskiego, a także na murze okalającym klasztor Zgromadzenia Zakonnego Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu w Warszawie tablicę upamiętniającą działalność sióstr nazaretanek, które ratowały dzieci oraz dziewczęta żydowskie podczas okupacji niemieckiej. Natomiast przy ul. Bolesława Prusa w Pruszkowie umieszczono tablicę upamiętniającą Konstantego Artmana, bohatera wojny 1939 r. i żołnierza 2. Korpusu Polskiego.

OBUWiM Wrocław zrealizowało 9 upamiętnień, m.in. w Dziadowej Kłodzie wykonano obelisk wraz z tablicą poświęconą żołnierzom Armii Krajowej, działającym na ziemi sycowskiej i oleśnickiej; w Obornikach Śląskich dwie tablice poświęcone ofiarom zbrodni dokonanej przez nacjonalistów ukraińskich na ludności polskiej i ormiańskiej w Kutach, a na budynku Delegatury IPN w Opolu tablicę upamiętniającą Augustyna Kośnego, lekarza, działacza społecznego i narodowego, uczestnika III powstania śląskiego, wielokrotnie represjonowanego za swoje przekonania patriotyczne.

6.1.2. Remonty upamiętnień

Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa (Centrala) zrealizowało 7 remontów upamiętnień, w tym m.in. w Bobolicach prace renowacyjno-konserwacyjne Krzyża Pamięci i Panteonu Ofiar II Wojny Światowej oraz w Rzeszowie pomnika upamiętniającego uczniów Krajowej Niższej Szkoły Rol-

niczej w Miłocinie poległych w obronie ojczyzny w latach 1914–1920. Przeprowadzono także prace konserwacyjne pomnika upamiętniającego miejsce kaźni ofiar II wojny światowej w Grabówce.

W Miasteczku Śląskim przy ul. Śląskiej wyremontowano pomnik upamiętniający powstańców śląskich i polskich patriotów zamordowanych w obozach koncentracyjnych, a w Pruszkowie przy ul. Komorowskiej i ul. 2 Sierpnia przeprowadzono prace remontowe pomnika ofiar egzekucji mieszkańców Pruszkowa.

Na szczególną uwagę zasługuje przeprowadzenie prac renowacyjnych tablicy upamiętniającej Polaków zamordowanych w okresie terroru hitlerowskiego w obozie koncentracyjnym Mauthausen i jego podobozach, umieszczonej na „ścianie płaczu" obozu.

OBUWiM Białystok odrestaurował krzyż poświęcony bł. ks. Jerzemu Popiełuszce w Hajnówce, który odsłonięto w Narodowy Dzień Pamięci Duchownych Niezłomnych, jednocześnie uczczono 40. rocznicy zamordowania kapłana.

OBUWiM Gdańsk przeprowadziło remont pomnika Danuty Siedzikówny „Inki" w Kartuzach oraz uzupełniło go o ryngraf V Wileńskiej Brygady AK.

OBUWiM Katowice wyremontowało w Orzeszu pomnik poświęcony zamordowanym przez Niemców w 1939 r. weteranom powstań śląskich: Ludwikowi Pisarkowi, Karolowi Kubicy i Karolowi Weishelerowi.

OBUWiM Kraków we współpracy z gminą Kunów odnowiło w Nietulisku pomnik upamiętniający ofiary okupacji niemieckiej oraz pomnik ofiar pacyfikacji niemieckiej z sierpnia 1943 r. w Porębie Dzierżnej.

OBUWiM Łódź wyremontowało pomnik 25. Pułku Piechoty Armii Krajowej w Barkowicach Mokrych oraz pomnik poległych i pomordowanych członków Spółdzielni Mieszkaniowej „Lokator" w latach 1939–1945 w Łodzi.

OBUWiM Szczecin na cmentarzu Centralnym w Szczecinie wykonało prace renowacyjne polegające na oczyszczeniu i konserwacji tablic z metalu oraz wymiany masztu przy pomniku „Tym, którzy nie powrócili z morza", a także przeprowadziło wymianę znicza przy pomniku „Na chwałę Armii Krajowej" oraz prace renowacyjne polegające na oczyszczeniu i konserwacji „ryngrafu" odznaki 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty.

OBUWiM Wrocław w ramach projektu „Ocalamy" odrestaurowało we Wrocławiu pomnik nagrobny na mogile Jana Maciuka, żołnierza walczącego o Monte Cassino.

6.2. Groby wojenne – budowa i remonty, ekshumacje

W 2024 r. **Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa (Centrala)** zgodnie z art. 53l Ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, tj. „Organy właściwe w sprawach wydawania zezwoleń na wykonywanie trwałych znaków i obiektów upamiętniających walki i męczeństwo wydają zezwolenie po zasięgnięciu opinii prezesa Instytutu Pamięci Narodowej", wydało ponad 100 opinii w sprawie planowanych do wykonania prac remontowych przy mogiłach wojennych związanych z nowym urządzeniem obiektów oraz zmianą treści inskrypcji na tablicach pamiątkowych i imiennych, a także innych spraw związanych z problematyką grobownictwa wojennego.

Opinie były wydawane na wnioski Fundacji Zapomniane, która poszukuje, lokalizuje, bada i upamiętnia zapomniane groby ofiar Holokaustu, a także na wnioski urzędów wojewódzkich (Dolnośląskiego, Kujawsko-Pomorskiego, Lubuskiego, Małopolskiego, Mazowieckiego, Pomorskiego, Śląskiego, Warmińsko-Mazurskiego i Wielkopolskiego) oraz urzędów gmin.

Nadal do BUWiM (Centrala) wpływały zgłoszenia od mieszkańców i społeczników dotyczące usunięcia z cmentarzy żołnierzy Armii Czerwonej pomników centralnych, symboli „czerwonej gwiazdy", emblematów „sierpa i młota", aktualizacji treści napisów. W przypadku wspomnianych elementów infrastruktury nie obowiązuje ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu i innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki – pomniki centralne są elementem wyposażenia obiektów wojennych i nie stosuje się do nich zapisów ww. ustawy (art. 5a pkt 3 ust. 2). Po-

nadto każde działanie związane ze zmianą urządzenia cmentarza wymaga, zgodnie z ustawą o grobach i cmentarzach wojennych uzyskania zezwolenia wojewody oraz zgody MKiDN, odpowiedzialnego za realizację umowy międzyrządowej.

Podobnie jak w latach poprzednich prowadzono na wnioski rodzin działania zmierzające do ustalenia miejsc pochówku żołnierzy polskich i ofiar cywilnych poległych i zmarłych podczas II wojny światowej na terytorium Polski. Przeprowadzano również na wnioski Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge (VDK) weryfikację nazwisk żołnierzy niemieckich pochowanych na terytorium Polski.

6.2.1. Wykonywanie nowych nagrobków

Jednym z najważniejszych zadań **Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa (Centrala)** związanych z wykonywaniem nowych nagrobków była realizacja na cmentarzu parafialnym w Moszczenicy pomnika nagrobnego na mogile 25 cywilnych ofiar okupacji niemieckiej z okresu II wojny światowej oraz wykonanie na cmentarzu parafialnym w Katowicach nagrobków na pięciu mogiłach ofiar zbrodni sądowych z lat 1946–1952.

Natomiast w Chojnicach na cmentarzu Ofiar Zbrodni Hitlerowskich wykonano mogiłę zbiorową składającą się z 26 komór grobowych dla odnalezionych na terenie Doliny Śmierci w Chojnicach szczątków ofiar zbrodni niemieckich.

Ponadto na cmentarzu prawosławnym w Kuzawie wykonano nagrobek na mogile Stefana Danielewicza oraz Borysa Litwiniuka, którzy zostali rozstrzelani przez Niemców w Czeremsze 23 czerwca 1942 r. Szczątki zostały ekshumowane przez IPN z miejsca zbrodni w 2023 r.

OBUWiM Białystok wykonało nowy grób wojenny w Becejłach, w którym został pochowany nieznany żołnierz Korpusu Ochrony Pogranicza, zamordowany we wrześniu 1939 r. przez żołnierzy Armii Czerwonej, ekshumowany przez IPN w maju 2019 r. na terenie gminy Szypliszki.

OBUWiM Kraków wykonało w Mirzecu nowy nagrobek na zbiorowej mogile 3 cywilnych ofiar II wojny światowej zamordowanych przez Niemców w 1943 r.: Józefy Derlatki oraz jej córek Krystyny i Wiesławy, a w Bodzentynie na cmentarzu parafialnym nagrobek na mogile Stanisławy Domoradzkiej, zamordowanej przez Niemców 4 maja 1943 r.

OBUWiM Lublin zrealizowało na cmentarzu parafialnym w Janowie Lubelskim nagrobek na mogile zbiorowej żołnierzy WP poległych we wrześniu 1939 r. oraz na cmentarzu parafialnym w Tereszpolu-Zaorenda nagrobek na mogile zbiorowej żołnierzy WP oraz KOP poległych we wrześniu 1939 r.

OBUWiM Poznań wykonało w Bierzwiennej Długiej na cmentarzu parafialnym grób wojenny nieznanego żołnierza polskiego podziemia z okresu II wojny światowej.

OBUWiM Szczecin wykonało na cmentarzu Centralnym w Szczecinie nowy nagrobek na mogile Juliana Święcickiego (1911–1970), ofiary Grudnia ’70.

OBUWiM Warszawa wykonało na cmentarzu parafialnym w Rokitnie nowy nagrobek na mogile nieznanego żołnierza września 1939 r.

6.2.2 Remonty grobów wojennych

Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa (Centrala) sfinansowało na wniosek podmiotów zewnętrznych wykonanie prac remontowych mogił wojennych na 2 cmentarzach. Działania te były poprzedzone zaopiniowaniem zaproponowanych projektów urządzenia mogił, aktualizacją inskrypcji oraz weryfikacją nazwisk i danych ofiar.

Prace remontowe zostały wykonane na cmentarzu parafialnym w Lotyniu na nagrobku Stanisławy Zielińskiej, zamordowanej przez żołnierzy Armii Czerwonej, oraz na cmentarzu parafialnym w Rędzinach przy zbiorowej mogile 20 mieszkańców wsi Rudniki zamordowanych przez Niemców podczas II wojny światowej.

OBUWiM Gdańsk wykonało na cmentarzu farnym w Grudziądzu renowację tablicy nagrobnej z inskrypcją oraz krzyża na symbolicznej mogile ofiar Sybiru.

OBUWiM Katowice wyremontowało w Orzeszu Woszczycach grób Ludwika Pisarka, zasłużonego działacza okresu powstań śląskich oraz plebiscytu na Górnym Śląsku z 20 marca 1921 r.

OBUWiM Kraków przeprowadziło remont 2 grobów wojennych, m.in. w Krajnie na cmentarzu parafialnym odnowiono i uzupełniono inskrypcję oraz zamontowano orła wojskowego na mogile zbiorowej 17 żołnierzy WP poległych 6 września 1939 r.

OBUWiM Lublin w Kołczynie na cmentarzu parafialnym wykonało renowację grobu Józefa Dorożyńskiego, żołnierza WP, poległego w 1920 r., a w Połoskach na cmentarzu parafialnym remont mogiły zbiorowej żołnierzy Wojska Polskiego oraz funkcjonariusza Straży Granicznej zamordowanych we wrześniu 1939 r.

OBUWiM Łódź wykonało remont na cmentarzu Starym grobu Józefa Kasprzaka-Kasprzyckiego, uczestnika wojny polsko-bolszewickiej.

OBUWiM Warszawa przeprowadziło remont w Nowym Dworze Mazowieckim mogiły poległych i pomordowanych w latach 1939–1945 na terenie cmentarza parafialnego, dodano inskrypcję na płycie nagrobnej – dwa nazwiska osób cywilnych: Władysława Jancy oraz Feliksa Mańkowskiego, zamordowanych przez Niemców w sierpniu 1944 r., w Ołtarzewie zaś wyremontowano krzyże na cmentarzu Wojennym Żołnierzy Września 1939 r., poległych w bitwie pod Ożarowem i Ołtarzewem 12 i 13 września 1939.

6.2.3 Ekshumacje

W 2024 r. **Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa (Centrala)** wydało 218 decyzji ekshumacyjnych. Większość, tj. 209, została wydana na wniosek podmiotów zewnętrznych, w tym 197 dotyczących ekshumacji na wniosek VDK i 12 na wniosek innych podmiotów (organów samorządowych, fundacji, organów administracji rządowej, muzeów). IPN z urzędu wydał 9 decyzji ekshumacyjnych, m.in. Tadeusza Urbanowicza ps. „Moskito", żołnierza Armii Krajowej, którego szczątki przeniesiono z cmentarza Srebrzysko w Gdańsku do grobu wojennego na cmentarzu Garnizonowym w Gdańsku. Ponadto w związku z przygotowywaniem nowej kwatery wojennej zarządzono ekshumację szczątków spoczywających przed pomnikiem poświęconym ofiarom terroru komunistycznego 1945–1956 na cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu.

6.3. Groby weteranów walk o Wolność i Niepodległość Polski

W 2024 r. **Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa (Centrala)** kontynuowało prace związane z realizacją ustawy o grobach weteranów walk o Wolność i Niepodległość Polski, podjęto działania związane z wpisami do ewidencji grobów weteranów walk o Wolność i Niepodległość Polski znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i poza jej granicami oraz z prowadzeniem systemu wsparcia finansowego ze środków publicznych (dotacje celowe i świadczenia pieniężne) opieki sprawowanej nad grobami weteranów. Prace remontowe mogił weteranów w kraju i za granicą podejmowano również z urzędu.

6.3.1. Ewidencja grobów weteranów

W 2024 r. do prowadzonej przez **Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa (Centrala)** ewidencji grobów weteranów walk o Wolność i Niepodległość Polski wpisano 2600 mogił, tj. 37 proc. ogólnej liczby mogił wpisanych do ewidencji grobów (9800).

Wpisów dokonano po rozpatrzeniu wniosków osób prywatnych (rodzin, krewnych lub społeczników) zamieszkałych zarówno w kraju, jak i za granicą, stowarzyszeń, muzeów, parafii, jednostek administracji samorządowej, wojewódzkiej i rządowej, a także z urzędu.

Najwięcej spraw, podobnie jak w latach poprzednich, zostało opracowanych przez **OBUWiM Poznań**, które na wnioski „Genealogii Powstania Wielkopolskiego" opiniowało wpisy do ewidencji grobów uczestników powstania wielkopolskiego, a na wnioski Zarządu Okręgu Wielkopolskiego Świa-

towego Związku Żołnierzy Armii Krajowej – wpisy grobów żołnierzy AK. Oddział również z urzędu składał wnioski o wpis grobów powstańców wielkopolskich.

OBUWiM Gdańsk i **OBUWiM Warszawa** opiniowały wpisy do ewidencji grobów żołnierzy AK i uczestników powstania warszawskiego oraz żołnierzy walczących w wojnie polsko-bolszewickiej znajdujące się przede wszystkim na cmentarzu Srebrzysko w Gdańsku oraz na cmentarzach warszawskich. **OBUWiM Katowice** – wpisy grobów powstańców śląskich, **OBUWiM Lublin**, **OBUWiM Łódź**, **OBUWiM Kraków**, **OBUWiM Rzeszów** – wpisy grobów powstańców styczniowych i legionistów, **OBUWiM Białystok** – wpisy grobów żołnierzy AK i WiN, **OBUWiM Szczecin** i **OBUWiM Wrocław** – wpisy grobów żołnierzy z okresu II wojny światowej.

Realizowano również wnioski złożone przez Stowarzyszenie Grupa Historyczna „Zgrupowania Radosław" o wpisy mogił uczestników powstania warszawskiego znajdujących się na cmentarzu Powązkowskim w Warszawie oraz wnioski o wpis 37 mogił żołnierzy Batalionów Chłopskich znajdujących się na cmentarzu w Kielcach.

Nadal realizowano wnioski dotyczące grobów uczestników walk w czasie II wojny światowej znajdujących się na terenie Wielkiej Brytanii, w tym z urzędu (oraz na wniosek osoby prywatnej) kontynuowano wpisy miejsc pochówków na cmentarzu Denio w Pwllheli (Walia). W 2024 r. wpisano na powyższym cmentarzu 126 mogił, w tym m.in. mogiłę Ireny Anders, pierwszej żony gen. Władysława Andersa i kierowniczki Polskiego Czerwonego Krzyża w 2 Korpusie Polskim; Emila Stefka, majora Polish Army Medical Corpus podczas II wojny światowej i lekarza prezydenta Władysława Raczkiewicza, ppłk. dypl. Józefa Wróblewskiego, uczestnika wojny polsko-bolszewickiej, zastępcy szefa Gabinetu Ministerstwa Spraw Wojskowych, szefa Wydziału Ogólnego w Kwaterze Dowództwa Jednostek Terytorialnych na Środkowym Wschodzie.

Nadal realizowano wnioski dotyczące grobów uczestników walk podczas II wojny światowej znajdujących się na terenie Belgii, Kanady, Holandii, Szkocji.

Pracownicy Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa podczas wizji lokalnych na cmentarzach oraz w wyniku przeszukiwania stron internetowych typowali nowe mogiły, które ze względu na spoczywające w nich osoby mogłyby się kwalifikować do wpisania do ewidencji grobów weteranów walk o Wolność i Niepodległość Polski. Nadal do wnioskodawców w kraju i za granicą wysyłane były tabliczki „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski" w celu umieszczenia ich na wpisanych mogiłach. Oznaczenie to spowodowało, iż w 2024 r. wnioski zarówno do BUWiM w Centrali, jak i do OBUWiM złożyło o wiele więcej osób prywatnych, zwłaszcza z zagranicy, niż w latach poprzednich.

W 2024 r. wpisano na tę listę 8 grobów uczestników insurekcji kościuszkowskiej i wojen napoleońskich (w tym na cmentarzu muzułmańskim (mizar) w Studziance (gm. Łomazy) mogiłę Józefa Bielaka, generała majora wojsk litewskich, członka Sztabu Generalnego Wojska Wielkiego Księstwa Litewskiego w 1792 r., Tatara litewskiego, uczestnika konfederacji barskiej, wojny polsko-rosyjskiej i insurekcji kościuszkowskiej), 44 mogiły uczestników powstania listopadowego, 112 uczestników powstania styczniowego, 118 żołnierzy Legionów Polskich, 533 uczestników powstania wielkopolskiego, 24 uczestników powstań śląskich, 254 uczestników wojny polsko-bolszewickiej. Pozostałe 1507 grobów to głównie mogiły uczestników walk z okresu II wojny światowej (w tym m.in. 19 żołnierzy biorących udział w bitwie o Westerplatte w 1939 r., 193 uczestników powstania warszawskiego, 204 uczestników walk o Monte Cassino). Wśród grobów wpisanych do ewidencji znalazło się 214 mogił kobiet walczących w różnych okresach historycznych, w tym Anny Leskiej-Daab, uczestniczki wojny obronnej 1939 r., pilotki, członkini brytyjskiej służby pomocniczej Royal Air Force w czasie II wojnie światowej w Anglii; Janiny Howorki-Hrosenchik, żołnierza AK, uczestniczki powstania warszawskiego, aktorki, malarki; Marii Pajerskiej, uczestniczki wojny obronnej 1939 r., żołnierza ZWZ/AK, kurierka, organizatorki szlaków przerzutowych na Węgry; Jadwigi Człowiekowskiej, łączniczki, kurierki ZWZ/AK Oddziału Partyzanckiego OP-11, nauczycielki tajnego nauczania w czasie II wojny światowej; Jadwigi Żukowskiej-Lipkowskiej, działaczki społecznej i animatorki życia polonijnego w Izraealu, działaczki niepodległościowej w okresie II wojny światowej; Heleny Godlewskiej, odznaczonej medalem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata.

Rok 2024 został ogłoszony przez Sejm Rokiem Polskich Olimpijczyków w związku z 100. rocznicą zdobycia pierwszego medalu olimpijskiego dla Polski. W uznaniu zasług i wyjątkowego znaczenia występów naszych sportowców na igrzyskach BUWiM wpisało do ewidencji grobów weteranów mogiły: Adama Królikiewicza, jeźdźca, medalisty olimpijskiego, żołnierza Legionów Polskich, uczestnika wojny polsko-bolszewickiej, wojny obronnej 1939 r. żołnierza ZWZ; Teodora Zaczyka, szermierza, medalisty olimpijskiego, członka POW, uczestnika II i III powstania śląskiego, akcji plebiscytowej i wojny obronnej 1939 r.

Do ewidencji wpisano również miejsce spoczynku (grobowiec) Rogera Raczyńskiego, uczestnika Wiosny Ludów i członka Komitetu Narodowego podczas powstania styczniowego, Ryszarda Dembińskiego, uczestnika wojny obronnej 1939 r., żołnierza PSZ na Zachodzie oraz Edwarda Raczyńskiego, prezydenta RP na uchodźctwie, który jako minister spraw zagranicznych, korzystając z dokumentów przywiezionych przez Jana Karskiego, był twórcą noty informującej światową opinię publiczną o Holokauście. Dbając o polskie interesy, w 1943 r. zwrócił się do Międzynarodowego Czerwonego Krzyża z prośbą o wyjaśnienie zbrodni katyńskiej.

Wpisane w 2024 r. mogiły znajdują się również poza granicami Polski: w Australii, Izraelu, Kanadzie, Holandii, Wielkiej Brytanii, na Białorusi, na Litwie oraz we Francji.

6.3.2. Realizacja wniosków o udzielenie dotacji celowych i świadczeń pieniężnych

Na podstawie ustawy o grobach weteranów walk o Wolność i Niepodległość Polski udzielano świadczeń pieniężnych i dotacji celowych na pokrycie kosztów sprawowania opieki nad grobami weteranów walk o niepodległość Polski. Warunkiem uzyskania środków pieniężnych na ten cel jest wpisanie grobu, którego ma dotyczyć opieka, do ewidencji grobów weteranów walk o Wolność i Niepodległość Polski.

Wymieniona ustawa stanowi, że fundacje, stowarzyszenia, kościoły lub związki wyznaniowe, inne osoby prawne oraz jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, sprawujące opiekę nad grobami weteranów walk o Wolność i Niepodległość Polski wpisanymi do ewidencji, mogą się ubiegać o dotację celową z budżetu państwa w celu sfinansowania albo dofinansowania zadań związanych z opieką nad tymi grobami, w szczególności na pokrycie nakładów koniecznych do wykonywania czynności związanych z budową, remontem, przeniesieniem lub utrzymaniem tych grobów.

Na mocy tej ustawy również osoba fizyczna sprawująca opiekę nad wpisanym do ewidencji grobem weterana walk o wolność i niepodległość Polski może ubiegać się o przyznanie świadczenia pieniężnego na pokrycie całości lub części kosztów sprawowanej opieki, w szczególności na pokrycie nakładów koniecznych do wykonywania czynności związanych z budową, remontem, przeniesieniem lub utrzymaniem grobu.

W celu uzyskania środków finansowych należy złożyć odpowiedni wniosek do prezesa IPN. Wypłata świadczenia pieniężnego lub dotacji celowej następuje po podpisaniu odpowiedniej umowy między wnioskodawcą a IPN, która zobowiązuje pierwszego do odpowiedniego rozliczenia przyznanej kwoty.

W 2024 r. udzielono 84 świadczeń pieniężnych oraz 19 dotacji celowych.

6.3.3. Budowa i remonty grobów weteranów

Na podstawie ustawy o grobach weteranów walk o wolność i niepodległość polski IPN może z urzędu podejmować działania dotyczące opieki nad grobami weteranów walk o Wolność i Niepodległość Polski, w szczególności ponosić koszty budowy i utrzymania takich grobów, w tym ich remontów.

W okresie sprawozdawczym **Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa (Centrala)** wykonało w Krośnie nowy nagrobek na mogile weterana Wojciecha Biernata, powstańca styczniowego, oraz na cmentarzu parafialnym w miejscowości Murzynno nagrobek na mogile płk. Wincentego Sobocińskiego, żołnierza Armii Polskiej we Francji.

Na cmentarzu parafialnym w Jasieni wykonano prace konserwatorskie nagrobka na mogile Jerzego Wacława Krupskiego, a na cmentarzu przy kościele Podwyższenia Krzyża Świętego w Sobieszynie remont nagrobka na mogile ks. Pawła Szukalskiego.

Ponadto w Warszawie na cmentarzu Powązkowskim sfinansowano dodatkową tablicę inskrypcyjną na mogile Wiktora Kochanowskiego, żołnierza Wojska Polskiego. Na tej samej nekropolii w nowo wybudowanym grobie spoczęły doczesne szczątki weterana gen. Jana Kazimierza Kruszewskiego, które dzięki staraniom rodziny, Straży Granicznej i Instytutu Pamięci Narodowej zostały przeniesione spod paryskiego cmentarza do Polski. Generał Jan Kruszewski był piłsudczykiem, żołnierzem, dowódcą Korpusu Ochrony Pogranicza. W okresie wojny przebywał w obozie dla oficerów w Murnau. Po zakończeniu II wojny światowej mieszkał we Francji i tam zmarł w 1977 r.

W Wiedniu odsłonięto nowy nagrobek weterana Jana Bezarda, pułkownika armii austro-węgierskiej, geografa Wojska Polskiego podczas wojny polsko-bolszewickiej, topografa i twórcy busoli Bezarda.

14 listopada 2024 r. na cmentarzu Powązkowskim w Warszawie przy odrestaurowanym przez BUWiM grobie oddano hołd wiceadmirałowi Kazimierzowi Porębskiemu, wybitnemu dowódcy, twórcy floty handlowej i wojennej w II RP, który podczas Bitwy Warszawskiej (13–25 sierpnia 1920 r.) organizował żeglugę wojenną na Wiśle i dowodził odcinkiem frontu Zegrze-Dęby, przyczyniając się do skutecznej obrony stolicy.

Poza granicami kraju, na cmentarzu Hastings Cemetery and Crematorium (Wielka Brytania), wykonano prace konserwatorskie nagrobka na mogile Sergiusza Piaseckiego.

OBUWiM Białystok przeprowadziło 8 remontów grobów weteranów, m.in. w Kamiennej Starej został wyremontowany grób gen. bryg. Nikodema Sulika, a w Dobrzyniewie Kościelnym – pomnik ks. kpt. Wiktora Gogolińskiego ps. „Wiktor", kapelana 3. Zgrupowania Okręgu Wileńskiego AK. Ponadto na cmentarzu miejskim w Giżycku wykonano nowy nagrobek na mogile kpt. Józefa Kalecińskiego ps. „Adil", uczestnika wojny polsko-bolszewickiej, oficera AK.

OBUWiM Gdańsk poddało renowacji 3 nagrobki, m.in. na cmentarzu Garnizonowym w Gdańsku nagrobek na mogile Danuty Turowieckiej ps. „Jadwiga", kolporterki, sanitariuszki, łączniczki Szarych Szeregów, oraz na cmentarzu przy kościele pw. Bożego Ciała w Pelplinie na mogile powstańca styczniowego Anastazego Pruszaka.

OBUWiM Katowice wykonało 2 nowe nagrobki oraz przeprowadziło remonty 3 grobów, m.in. w Tarnowskich Górach na cmentarzu św. Anny wykonano nowy nagrobek na mogile dr. Józefa Potyki, powstańca śląskiego, działacza plebiscytowego i społecznego; w Radziechowach na cmentarzu parafialnym przeprowadzono remont grobu Michała Klisia, uczestnika kampanii wrześniowej, a na cmentarzu Przemienienia Pańskiego w Żywcu – remont grobu Ludwika Pantoflińskiego, pierwszego komendanta Polskiej Organizacji Wojskowej na Żywiecczyźnie.

OBUWiM Kraków wykonało 4 nowe nagrobki: na cmentarzu Rakowieckim w Krakowie na mogile phm. Władysława Mitkowskiego ps. „Żbik" (1914–1942), zastrzelonego przez Niemców 24 czerwca 1942 r., oraz na mogile Leonarda Ziółkowskiego (1895–1984), żołnierza Legionów Polskich na cmentarzu w Tarnowie-Mościcach.

OBUWiM Lublin przeprowadziło na cmentarzu parafialnym w Uchaniu remont grobów: Stefanii Weremczuk, harcerki Szarych Szeregów, oraz Ignacego Kurowskiego, uczestnika powstania styczniowego. Ponadto wykonano 2 tablice, m.in. na grobie Aleksandra Świebody, żołnierza 2. Korpusu Polskiego w Biskupicach, i 11 nowych grobów, m.in. nagrobek na mogile Stefana Olana, weterana 2. Korpusu Polskiego na cmentarzu parafialnym w Chlewisku.

OBUWiM Łódź przeprowadziło 5 remontów grobów weteranów, m.in. na cmentarzu rzymskokatolickim w Łodzi nagrobka na mogile Alojzego Draba, żołnierza AK, oraz na cmentarzu rzymskokatolickim w Chotowie nagrobka na mogile kpr. Piotra Madziary, uczestnika wojny polsko-bolszewickiej.

OBUWiM Poznań przeprowadziło prace remontowe 7 grobów, m.in. w Kłodawie na cmentarzu parafialnym remont na grobie Rocha Szurgocińskiego (1850–1938), uczestnika powstania styczniowego, a na cmentarzu komunalnym w Nowej Roli remont grobu Władysława Fowarewskiego (1892–1948), żołnierza armii gen. Hallera, weterana wojny z bolszewikami i powstańca śląskiego.

OBUWiM Rzeszów wykonał na cmentarzu komunalnym przy ul. Szczytniańskiej w Jarosławiu nagrobek gen. bryg. Wacława Scaevoli-Wieczorkiewicza, którego szczątki zostały sprowadzone z Genewy.

OBUWiM Szczecin wykonało na cmentarzu centralnym w Szczecinie nagrobek na mogile Witalisa Łukasiewicza, odznaczonego medalem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, oraz na cmentarzu komunalnym w Gorzowie Wielkopolskim nagrobek na mogile Ludwika Sarrazina, powstańca wielkopolskiego.

OBUWiM Warszawa wykonało 9 nowych nagrobków, m.in. w Konstancinie-Jeziornie na cmentarzu parafialnym przygotowano nagrobki na mogiłach 3 uczestniczek powstania warszawskiego: Janiny Kopackiej z d. Kisiel, Janiny Dewicz, Marii Leszeżanki (Łeszeżanki).

6.4. Opiniowanie upamiętnień i nazw

6.4.1. Realizacja ustawy o IPN-KŚZpNP

W związku z realizacją art. 53k pkt 1 oraz art. 53l Ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowym – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w 2024 r. BUWiM (Centrala) założyło łącznie 347 spraw, a także kontynuowało wnioski z lat poprzednich. W ramach prowadzonych spraw przygotowano **łącznie 363 opinie historyczne** dotyczące przede wszystkim projektów nowych pomników, tablic i innych trwałych upamiętnień poświęconych wydarzeniom historycznym, miejscom oraz postaciom w dziejach walk i męczeństwa narodu polskiego oraz innych narodów na terytorium Polski w okresie od 8 listopada 1917 do 31 lipca 1990 r.

Należy zauważyć, że wpływające sprawy pochodzą od różnych podmiotów: instytucji centralnych, samorządów, organizacji pozarządowych, instytucji wojskowych, osób prywatnych. Każdorazowo w odpowiedzi na wniosek przeprowadzana jest szczegółowa kwerenda biblioteczna i archiwalna w zasobach IPN (Archiwum IPN, śledztwa Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu), archiwach państwowych, urzędach stanu cywilnego czy Arolsen Archives, która w wielu wypadkach stanowi podstawę do zaproponowania korekt – w stosunku do propozycji wnioskodawców – przewidzianych napisów czy wystroju planowanych miejsc pamięci.

Przesyłane wnioski dotyczą głównie upamiętnień wydarzeń z okresu II wojny światowej oraz ofiar represji komunistycznych z lat 1944–1989. Szczególnie wiele pracy wymaga przygotowanie opinii w przypadku miejsc pamięci ofiar wojen, gdy wnioskodawcy przesyłają wykazy kilkudziesięciu lub kilkuset osób proponowanych do upamiętnienia w tylko jednej sprawie.

Wśród analizowanych spraw można wymienić:

Białystok – na wniosek Urzędu Miejskiego zaopiniowano projekt pomnika upamiętniającego Seweryna Nowakowskiego, prezydenta Miasta w latach 1934–1939, który zginął w niewyjaśnionych okolicznościach po aresztowaniu przez Sowietów w czasie II wojny światowej;

Bielsko-Biała – na wniosek Oddziału ZNP zaopiniowano tablicę poświęconą Tajnej Organizacji Nauczycielskiej pod okupacją niemiecką;

Czortowice – na wniosek Urzędu Gminy Hrubieszów zaopiniowano upamiętnienie Teresy Grodzińskiej (1899–1920), bohaterskiej sanitariuszki zamordowanej przez bolszewików;

Dąbrowa Wielka – na wniosek parafii rzymskokatolickiej pw. św. Michała Archanioła zaopiniowano projekt pomnika upamiętniającego parafian walczących o wolność ojczyzny w latach 1919–1920 i 1939–1945;

Dębica – na wniosek Urzędu Miejskiego zaopiniowano projekt pomnika Matki Sybiraczki;

Dynów – na wniosek Związku Sybiraków Oddział Rzeszów zaopiniowano projekt tablicy upamiętniającej mieszkańców deportowanych w 1945 r. przez Sowietów w głąb ZSRS;

Góra Kalwaria – na wniosek Stowarzyszenia Żołnierzy Batalionu „Pięść” zaopiniowano inicjatywę uhonorowania żołnierzy Batalionu walczących podczas II wojnie światowej;

Inowrocław – na wniosek Urzędu Miasta Inowrocławia poparto inicjatywę uhonorowania NSZZ „Solidarność" poprzez nadanie jego nazwy jednemu ze skwerów miejskich;

Komańcza – na wniosek osoby prywatnej zaopiniowano upamiętnienie dawnych mieszkańców nieistniejącej miejscowości Balnica;

Kostrzyń nad Odrą – na wniosek Urzędu Miasta zaopiniowano projekt napisu poświęconego ofiarom niemieckiego stalagu III C Alt Drewitz;

Kórnik – na wniosek Urzędu Miasta i Gminy zaopiniowano projekt miejsca pamięci poświęconego mieszkańcom z terenu gminy uczestniczącym w bitwach Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie pod Tobrukiem (1941) i Monte Cassino (1944);

Krasnystaw – na wniosek Fundacji im. Kazimierza Wielkiego zaopiniowano mural upamiętniający żołnierzy Polskiego Państwa Podziemnego pod dowództwem mjr. Stanisława Sokołowskiego, którzy we wrześniu 1943 r. przeprowadzili udaną akcję uwolnienia osób przetrzymywanych w więzieniu niemieckim;

Krzepice – na wniosek Urzędu Miejskiego zaopiniowano projekt napisu poświęconego żołnierzom Wojska Polskiego broniącym ojczyzny przed atakiem niemieckim we wrześniu 1939 r.;

Maków Mazowiecki – na wniosek Urzędu Miejskiego zaopiniowano renowację przedwojennego pomnika poświęconego poległym za ojczyznę w latach 1914–1920;

Mężenin – na wniosek Związku Narodowych Sił Zbrojnych Okręg Łomża zaopiniowano upamiętnienie dwóch żołnierzy NZW poległych 3 grudnia 1949 r. w walce z grupą operacyjną sił komunistycznych;

Nur – na wniosek Stowarzyszenia Romów w Polsce zaopiniowano miejsce pamięci poświęcone zamordowanym przez Niemców Romom w 1942 r.;

Płock – na wniosek Sądu Okręgowego w Płocku zaopiniowano remont miejsca pamięci poświęconego pracownikom wymiaru sprawiedliwości zamordowanym w latach 1939–1945;

Podanin – na wniosek Nadleśnictwa Podanin zaopiniowano miejsce pamięci poświęcone leśnikowi Eugeniszowi Kliszowi, zamordowanemu przez NKWD 18 listopada 1945 r.;

Przemyśl – na wniosek Stowarzyszenia Pamięć Kapelanów Katyńskich zaopiniowano tablicę upamiętniającą kapelanów Wojska Polskiego, ofiary zbrodni katyńskiej;

Przysucha – na wniosek Stowarzyszenia Jewish Przysucha zaopiniowano tablicę upamiętniającą społeczność żydowską eksterminowaną przez Niemców w czasie II wojny światowej;

Sandomierz – na wniosek Urzędu Miejskiego zaopiniowano tablicę upamiętniającą Żydów sandomierskich zamordowanych przez Niemców w czasie II wojny światowej;

Sobole – na wniosek Gminy Ulan-Majorat zaopiniowano tablicę upamiętniającą mieszkańców – ofiary represji sowieckich;

Szczecinek – na wniosek Starostwa Powiatowego w Szczecinku zaopiniowano projekt 5 tablic poświęconych Polakom represjonowanym przez Niemców w czasie II wojny światowej;

Tykocin – na wniosek pełnomocnika Wojewody Podlaskiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych zaopiniowano tablicę poświęconą Żydom z Tykocina zamordowanym przez Niemców w czasie II wojny światowej;

Warszawa – na wniosek Centralnego Zarządu Służby Więziennej zaopiniowano projekt tablicy na terenie Muzeum Więzienia Pawiak poświęconej funkcjonariuszom, pracownikom przedwojennej Służby Więziennej, którzy zginęli w czasie II wojnie światowej w wyniku działań Rzeszy Niemieckiej;

Warszawa – na wniosek Stołecznego Konserwatora Zabytków zaopiniowano tablicę upamiętniającą Krystynę Krahelską (1914–1944), żołnierza AK, poległą w czasie powstania warszawskiego;

Warszawa – na wniosek pracownika naukowego Uniwersytetu Warszawskiego zaopiniowano odtworzenie przedwojennej tablicy upamiętniającej pracowników i studentów Uniwersytetu Warszawskiego poległych w walkach o niepodległość Polski w latach 1918–1920;

Warszawa – na wniosek Szefa Sztabu Wojska Polskiego poparto inicjatywę powstania pomnika gen. Tadeusza Rozwadowskiego;

Zwola – na wniosek Instytutu Solidarności i Męstwa im. Witolda Pileckiego zaopiniowano upamiętnienie Józefa Sucheckiego i Jana Wolskiego, niosących pod okupacją niemiecką pomoc bliźnim żydowskim.

6.4.2. Realizacja ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. 2018, poz. 1103)

W 2024 r. zarejestrowano łącznie 111 spraw dotyczących zaopiniowania nazw oraz pomników mogących naruszać ten akt prawny, a także kontynuowano sprawy z lat poprzednich. Łącznie w okresie sprawozdawczym powstało **106 opinii**. Za ich przygotowanie odpowiada Centrala za pomocą oddziałowych biur upamiętniania walk i męczeństwa, które realizują kwerendy archiwalne oraz biblioteczne.

Podobnie jak w latach poprzednich działania IPN można podzielić na dwa segmenty:

1) opinie dotyczące nazw miejsc publicznych formułowane na wniosek wojewodów na podstawie art. 2 ustawy. Dodatkowo sformułowano szereg opinii na zapytania samorządów, które w związku planowanym nadaniem nowych nazw ulic, rond, placów zwracały się z prośbą o stanowisko: czy planowane zamierzenie nie będzie stało w sprzeczności z ustawą. Jest to bez wątpienia pozytywny efekt funkcjonowania ustawy, bowiem pozwala uniknąć sytuacji upamiętnienia osób czy organizacji, które swoją działalnością przyczyniły się do ugruntowania systemu totalitarnego oraz zniewolenia Polski;

2) opinie dotyczące pomników formułowane na wniosek wojewodów na podstawie art. 5b ustawy. Również udzielono szeregu odpowiedzi na zapytania innych podmiotów w sprawie trwałych znaków upamiętniających, mogących stać w sprzeczności z ustawą. Wnioskodawcami byli m.in.: posłowie, samorządy, instytucje publiczne, organizacje pozarządowe.

W odniesieniu do pierwszego zbioru łącznie przygotowano 73 opinie, w których przedstawiono stanowisko wobec 72 istniejących lub planowanych patronów miejsc publicznych. Na wniosek wojewodów przygotowano 13 opinii, w żadnym wypadku nie zgłoszono uwag do przesłanej kandydatury. Natomiast dla innych podmiotów sformułowano 60 opinii, przy czym za wątpliwych w kontekście ustawy uznano 9 planowanych patronów.

Wśród opiniowanych osób dominują zasłużeni dla społeczności lokalnych. W przypadku rozpatrywania kandydatur o znaczeniu ogólnokrajowym, głównie są to osoby związane z szeroko pojętą działalnością kulturalną. Przykładowo przedstawiono następujące stanowiska:

Chorzów – na wniosek Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach zaopiniowano nazwę: rondo Antoniego Sorichty;

Czyżew – na wniosek Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku zaopiniowano nazwę: ul. Dominika Czyżewskiego;

Kołobrzeg – na wniosek Urzędu Miasta przedstawiono stanowisko wobec nazwy: pl. płk. Anatola Przybylskiego;

Koziegłowy – na wniosek Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach zaopiniowano nazwę: ul. ks. Stanisława Zapałowskiego;

Rogoziniec – na wniosek Zespołu Szkół Leśnych zaopiniowano planowane nazwanie auli imieniem Tadeusza Wasylewicza;

Świebodzin – na wniosek Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim zaopiniowano nazwę: ul. dr Genowefy Abłażej.

W przypadku opinii wydanych na wniosek wojewodów zaopiniowano 10 upamiętnień (pomników, tablic), w tym za niezgodne z ustawą uznano 9 z nich. Dodatkowo w odpowiedzi na zapytania innych podmiotów sformułowano 23 opinie wobec istniejących trwałych znaków upamiętniających.

Wśród analizowanych obiektów można przywołać następujące przykłady:

Ciechanów – na wniosek Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przedstawiono opinię w sprawie pomnika „Walka–Męczeństwo–Zwycięstwo”;

Piotrków Trybunalski – na wniosek Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi zaopiniowano obiekt poświęcony bohaterom walk o Polskę i lud 1939–1945;

Sosnowiec – na wniosek Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach zaopiniowano propagandową tablicę upamiętniającą Komitet Wykonawczy Rad Delegatów Robotniczych Zagłębia Dąbrowskiego i Komendę Czerwonej Gwardii.

7. Ściganie zbrodni

Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w 2024 r. realizowała zadania ustawowe określone w Ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (t.j. Dz.U. 2023 r. poz. 102, zwanej dalej: ustawą o IPN-KŚZpNP) oraz ustawie z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (t.j. Dz.U. 2024 r. poz. 390). Głównym celem działalności Komisji pozostaje ustalanie okoliczności popełnionych zbrodni, wskazanych w art. 1 pkt 1 lit. a ustawy o IPN-KŚZpNP, ściganie sprawców występków wskazanych w art. 54 i 55 przywołanej ustawy, dopuszczających się niszczenia, ukrywania, zmiany treści i uchylania się od przekazania dokumentów archiwalnych podlegających obowiązkowemu przekazaniu do zasobu archiwalnego IPN oraz publicznego i wbrew faktom zaprzeczania zbrodniom określonym w przywołanym powyżej art. 1 pkt 1 ustawy o IPN-KŚZpNP.

Kolejnym zadaniem pionu śledczego IPN jest gromadzenie i analiza materiałów dowodowych w sprawach o wzruszanie wyroków wydanych w PRL w trybie wskazanym w Ustawie z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Realizując dyspozycję art. 45b ustawy o IPN-KŚZpNP, prokuratorzy z urzędu występują do sądów okręgowych z wnioskami o stwierdzenie nieważności wydanych w okresie państwa komunistycznego orzeczeń stanowiących represję za działalność niepodległościową oraz uczestniczą w posiedzeniach sądowych rozpoznających tego rodzaju wnioski skierowane przez prokuratorów i strony postępowania.

Zadania te realizowane są poprzez prowadzenie postępowań karnych, udział w postępowaniach sądowych w celu ustalenia okoliczności zdarzeń i ściganie sprawców zbrodni komunistycznych, zbrodni nazistowskich oraz innych przestępstw stanowiących zbrodnie przeciwko pokojowi, ludzkości lub zbrodnie wojenne. Ustalenia dowodowe czynione w toku prowadzonych śledztw są wykorzystywane również przy wielu innych zadaniach Instytutu, w tym poszerzaniu wiedzy faktograficznej, poszukiwaniu miejsc spoczynku osób, które straciły życie wskutek walki z narzuconym systemem totalitarnym, wskutek represji totalitarnych lub czystek etnicznych od 8 listopada 1917 r. do 31 lipca 1990 r. i identyfikacji odnalezionych osób, ustalaniu poniesionych przez Polskę strat wojennych w czasie II wojny światowej oraz działalności naukowej i dydaktycznej.

Dowody osobowe w postaci zabezpieczonych zeznań świadków oraz pokrzywdzonych i szeroko pojęte dowody materialne, zabezpieczane i gromadzone przez prokuratorów w toku prowadzonych śledztw stanowią nieoceniony wkład umożliwiający realizację pozostałych zadań statutowych Instytutu. Prowadzone w sprawach zbrodni nazistowskich i komunistycznych postępowania karne w sposób istotny przyczyniają się do odkrywania i dokumentowania niewyjaśnionych dotąd tragicznych losów Polaków zarówno w okresie okupacji niemieckiej, jak i dyktatury komunistycznej. Pozwalają na skuteczne działania zmierzające do unieważnienia wyroków sądowych wydanych w okresie PRL-u czy też potwierdzenia nieważności orzeczeń wydawanych przez sądownictwo III Rzeszy Niemieckiej.

W ramach tak zdefiniowanych działań Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w 2024 r. realizowała m.in. „Archiwum zbrodni" – projekt ukierunkowany na przeprowadzenie ponownej oceny i weryfikacji śledztw zakończonych w pierwszych latach działalności Instytutu Pamięci, dotyczących popełnionych w okresie obowiązywania w Polsce stanu wojennego przestępstw, których

sprawcy z różnych powodów nie zostali pociągnięci do odpowiedzialności karnej. Idea projektu jest związana z procesem systematycznego uzupełniania i opracowywania zasobu archiwalnego Instytutu Pamięci Narodowej, co umożliwia obecnie odnalezienie i skorzystanie z nieznanych wcześniej źródłowych materiałów historycznych o znaczeniu dowodowym. Prokuratorzy KŚZpNP w prowadzonych śledztwach wykorzystują również nowe możliwości, jakie stwarza nieustanny postęp naukowy oraz rozwój interdyscyplinarnych nauk i metod badawczych. Opisane działania skutkowały rozpoczęciem oraz podjęciem do dalszego prowadzenia 18 śledztw i pozwoliły m.in. na skierowanie aktu oskarżenia przeciwko 27 byłym funkcjonariuszom Służby Więziennej, którzy 14 sierpnia 1982 r. w Kwidzynie znęcali się fizycznie i psychicznie nad internowanymi osadzonymi w tamtejszym Ośrodku Odosobnienia oraz wzięli udział w pobiciu ponad 100 osób internowanych. Następstwem tych brutalnych działań był rozstrój zdrowia, a w niektórych przypadkach również ciężkie uszkodzenie ciała pokrzywdzonych. Do lekarza przyjmującego w ambulatorium Zakładu Karnego w Kwidzynie 14 sierpnia 1982 r. z poważnymi obrażeniami ciała doznanymi w następstwie pobicia przez funkcjonariuszy zgłosiło się 44 internowanych, a w kolejnych dniach jeszcze prawie 20 osób. W związku ze stwierdzonymi urazami 12 internowanych przewieziono następnie na leczenie do miejscowego szpitala.

W 2024 r. prokuratorzy w dalszym ciągu inicjowali i prowadzili postępowania karne w sprawach z okresu stanu wojennego dotyczących zbrodni sądowych polegających na stosowaniu przez funkcjonariuszy komunistycznych represji prawnych wobec osób sprzeciwiających się wprowadzeniu stanu wojennego, a popełnianych przez ówczesnych sędziów i prokuratorów. Zgromadzony materiał dowodowy pozwolił na skierowanie 14 aktów oskarżenia oraz wystąpienie z 11 wnioskami do Sądu Najwyższego o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej 11 sędziów i prokuratorów pozostających w stanie spoczynku. Zgoda jest niezbędna do przedstawienia tym osobom zarzutów popełnienia przestępstwa i w rezultacie ich oskarżenia. Na kanwie tych postępowań w 2024 r. w orzecznictwie sądów ujawniły się rozbieżności dotyczące zakresu immunitetu formalnego chroniącego sędziów i prokuratorów. Część sądów stanęła na stanowisku, że immunitet chroni wyłącznie sędziów i prokuratorów w służbie czynnej oraz pozostających w stanie spoczynku, inne sądy prezentowały natomiast pogląd, że w sytuacji, gdy przedmiotem postępowania jest czyn popełniony w okresie zajmowania stanowiska, immunitet chroni również byłych sędziów i prokuratorów, którzy zrzekli się stanowiska i obecnie nie pozostają w stosunku służbowym. Ten ostatni pogląd skutkował umorzeniem wielu postępowań w sprawach przeciwko byłym sędziom i prokuratorom ze względu na brak wymaganego przez prawo zezwolenia na ściganie. Mając na uwadze wskazane rozbieżności w orzecznictwie i ich wpływ na sposób prowadzenia postępowań przygotowawczych w takich sprawach, dyrektor Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu – zastępca Prokuratora Generalnego zwrócił się do Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego o przedstawienie Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego dotyczącego zakresu immunitetu sędziowskiego i prokuratorskiego, w celu wyeliminowania sygnalizowanych rozbieżności w orzecznictwie. Zagadnienie to Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego przedstawił do rozstrzygnięcia Izbie Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego 8 sierpnia 2024 r. Terminu posiedzenia w przedmiotowej sprawie dotychczas nie wyznaczono.

W 2024 r. były kontynuowane także intensywne działania procesowe w zakresie postępowań dotyczących zbrodni okupanta niemieckiego popełnionych w okresie II wojny światowej. W przypadku śledztw tego rodzaju ich celem z przyczyn naturalnych nie jest już w większości przypadków doprowadzenie do osądzenia sprawców tych przestępstw. Głównym zadaniem jest natomiast ustalenie przebiegu zdarzeń, zabezpieczenie relacji świadków, ustalenie, a bardzo często również odnalezienie i identyfikacja ofiar tych zbrodni. Dzięki wykorzystaniu nowatorskich, interdyscyplinarnych działań, pomocnych w ustalaniu okoliczności przestępstw, prokuratorzy OKŚZpNP w Gdańsku we współpracy z pracownikami naukowymi dwóch uniwersytetów (Łódzkiego i Rzeszowskiego) doprowadzili w ramach śledztwa prowadzonego w sprawie masowych zbrodni popełnionych przez oddziały Selbstschutzu i SS na obywatelach polskich – przedstawicielach lokalnej inteligencji (m.in. nauczycielach, duchownych, ziemianach, urzędnikach państwowych, policjantach, strażnikach granicznych, leśnikach, celnikach, listonoszach, kupcach, rzemieślnikach, rolnikach, członkach Polskiego Związku Zachodniego) – do

odnalezienia na terenie Doliny Śmierci w Chojnicach ukrytych mogił zbiorowych, w których pochowano ponad 700 osób, w tym 218 pensjonariuszy Krajowego Zakładu Opieki Społecznej w Chojnicach. Mimo upływu czasu zdołano ustalić dane ponad 120 ofiar tej zbrodni. Innym śledztwem, w którym wykorzystano osiągnięcia naukowe do zdobycia materiału dowodowego i wyjaśnienia okoliczności popełnionych zbrodni, jest postępowanie OKŚZpNP w Poznaniu. W ramach współpracy z biegłymi z zakresu archeologii, antropologii, genetyki i medycyny sądowej z Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie odnaleziono grób i przeprowadzono ekshumacje szczątków ludzkich – cywilnych ofiar zbrodni dokonanych przez funkcjonariuszy niemieckich w lutym 1940 r. i pochowanych w masowej mogile położonej na polanie leśnej w pobliżu miejscowości Tury i Dąbrowice (pow. kolski). W śledztwie tym trwają obecnie czynności zmierzające do identyfikacji odnalezionych ofiar.

Należy wskazać, że postępowania prowadzone przez prokuratorów KŚZpNP wpływają również na orzecznictwo sądowe innych krajów europejskich. Przykładem jest skazanie w 2024 r. przez Sąd Krajowy w Berlinie byłego oficera operacyjnego służby bezpieczeństwa NRD, którego uznano za winnego zabójstwa obywatela polskiego Czesława Kukuczki 29 marca 1974 r. na kolejowym przejściu granicznym pomiędzy NRD a Berlinem Zachodnim. Postępowanie to uprzednio było dwukrotnie umarzane przez prokuraturę berlińską. Ustalenia poczynione w toku śledztwa OKŚZpNP w Poznaniu bezspornie wykazały, że służba bezpieczeństwa NRD zastawiła na Czesława Kukuczkę pułapkę. Założono, że uniemożliwi się mu opuszczenie Berlina Wschodniego nawet za cenę jego życia. Śmiertelny strzał sprawca oddał bez ostrzeżenia w plecy ofiary, choć pokrzywdzony nie stanowił żadnego zagrożenia. Materiał dowodowy zgromadzony w przeprowadzonym śledztwie dał prokuratorowi podstawę do wystąpienia z wnioskiem do Sądu Okręgowego w Poznaniu o wydanie wobec podejrzanego Manfreda Naumanna, mieszkającego na terenie Niemiec, Europejskiego Nakazu Aresztowania. Sąd Okręgowy w Poznaniu uwzględnił wniosek prokuratora i wydał Europejski Nakaz Aresztowania wobec wyżej wymienionego podejrzanego. Nakaz ten został następnie przekazany stronie niemieckiej. Sąd Krajowy w Berlinie odmówił wykonania Europejskiego Nakazu Aresztowania. Argumentowano, że Manfred Naumann jest obywatelem Niemiec i sprawa popełnionego przezeń przestępstwa powinna być rozpoznana przez sąd niemiecki. Takie stanowisko sądu spowodowało, że prokuratura berlińska ponownie podjęła śledztwo. Opierając się między innymi na ustaleniach i materiałach dowodowych zgromadzonych przez prokuratora IPN, skierowała akt oskarżenia przeciwko Manfredowi Naumannowi, który ostatecznie 14 października 2024 r. został skazany na karę 10 lat więzienia.

Należy również podkreślić znaczenie postępowań prowadzonych w trybie wskazanym w Ustawie z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Postępowania te są inicjowane z urzędu przez prokuratorów na podstawie informacji gromadzonych w prowadzonych śledztwach oraz analizy dostępnych materiałów archiwalnych lub na wniosek zainteresowanych stron. Służą przywróceniu elementarnej sprawiedliwości osobom pokrzywdzonym przez sądownictwo w okresie komunistycznym. Prokuratorzy KŚZpNP po przeprowadzeniu postępowania dowodowego w 2024 r. skierowali do sądów 481 wniosków o unieważnienie orzeczeń wydanych wobec 501 osób.

Podobne działania, jednakże związane z orzeczeniami sądów niemieckich z okresu II wojny światowej, polegające na uzyskaniu potwierdzenia nieważności tych orzeczeń, są prowadzone we współpracy z prokuratorami z Centrali Ścigania Zbrodni Narodowosocjalistycznych w Ludwigsburgu. Polegają one na kierowaniu do Niemiec przez prokuratorów KŚZpNP wniosków o potwierdzenie przez właściwe organy wymiaru sprawiedliwości RFN nieważności wyroków wydanych przez sądy III Rzeszy w okresie II wojny światowej wobec obywateli polskich. Działania te znajdują swoje oparcie w przepisach niemieckiej Ustawy z dnia 25 sierpnia 1998 r. o uchyleniu narodowosocjalistycznych niesprawiedliwych wyroków sądów karnych. W 2024 r. GKŚZpNP została poinformowana o uzyskaniu 35 potwierdzeń odnoszących się do unieważnień wyroków wydanych przez niemieckie nazistowskie sądy w okresie II wojny światowej.

Prokuratorzy GKŚZpNP, podobnie jak w latach poprzednich, współpracowali z urzędami centralnymi: Sejmem RP, Senatem RP, Prokuraturą Krajową. Przedstawiali stanowiska prawne w zakresie

opracowywanych aktów ustawowych, m.in. opiniowali dwa poselskie projekty ustaw o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, projekt zmiany ustawy Prawo o prokuraturze oraz uczestniczyli w pracach zmierzających do nowelizacji Zbioru Zasad Etyki Zawodowej Prokuratorów. Tak jak w latach ubiegłych dyrektor GKŚZpNP uczestniczył w konferencjach naukowych i prasowych, podczas których przedstawiał zagadnienia związane z pracą podległych mu prokuratorów i zadaniami realizowanymi przez KŚZpNP.

Kontynuowany jest również udział KŚZpNP w realizacji programu „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945", w ramach którego tworzona jest baza danych o ofiarach zbrodni i stratach wojennych. Pracownicy pionu śledczego IPN (niebędący prokuratorami) prowadzą analizę informacji zawartych w aktach zakończonych oraz prowadzonych śledztw w celu wyselekcjonowania informacji o osobach pokrzywdzonych działaniami okupanta niemieckiego w latach 1939–1945. Działania te, oparte na przeglądzie materiałów zgromadzonych w ponad 1100 tomach akt spraw, doprowadziły w 2024 r. do przekazania kolejnych informacji o 15 404 osobach oraz okolicznościach związanych ze zbrodniami nazistowskimi popełnionymi na szkodę tych osób.

Wynikiem pracy pionu śledczego IPN w 2024 r. było również skierowanie do sądów 20 aktów oskarżenia. Dyrektor GKŚZpNP skierował w tym okresie 10 kasacji, w tym 6 kasacji związanych z postępowaniami lustracyjnymi, 3 kasacje dotyczące postępowań w sprawach zbrodni komunistycznych i 1 kasację w sprawie dotyczącej unieważnienia orzeczenia zapadłego na podstawie Ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

Szczegółowe dane, odnoszące się do działalności Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w zakresie prowadzonych śledztw, postępowań sądowych, w tym postępowań unieważnieniowych oraz działalności związanej z realizacją innych obowiązków służbowych prokuratorów, zostały przedstawione w dalszej części tego sprawozdania.

Przedstawiony powyżej zarys prac Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w 2024 r. uprawnia do wskazania, że nadal nie zrealizowała do końca swoich ustawowych zadań i z powodzeniem – mimo postępującej redukcji stanu etatowego zatrudnionych prokuratorów – kontynuuje wyznaczoną przez ustawodawcę misję w zakresie wyjaśniania zbrodni z okresu komunistycznego i czasów II wojny światowej.

7.1. Stan zatrudnienia prokuratorów w Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Struktura organizacyjna GKŚZpNP nie zmieniła się. Tworzą ją jednostka nadrzędna – Główna Komisja z siedzibą w Warszawie – oraz jedenaście oddziałowych komisji: w Białymstoku, Gdańsku, Lublinie, Łodzi, Katowicach, Krakowie, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Warszawie i we Wrocławiu. W oddziałowych komisjach w Białymstoku, Gdańsku, Krakowie, Lublinie, Szczecinie i we Wrocławiu prokuratorzy właściwych miejscowo komisji wykonują czynności służbowe w delegaturach umiejscowionych odpowiednio w Bydgoszczy, Gorzowie Wielkopolskim, Kielcach, Koszalinie, Olsztynie, Opolu i Radomiu.

W 2024 r. w GKŚZpNP i oddziałowych komisjach było zatrudnionych w styczniu 2024 r. 74 prokuratorów, w tym 7 prokuratorów GKŚZpNP wraz z dyrektorem GKŚZpNP – zastępcą Prokuratora Generalnego. W grudniu stan etatowy zmniejszył się do 72 prokuratorów i wynosił 7 prokuratorów GKŚZpNP i 65 prokuratorów oddziałowych komisji. Według stanu na koniec 2024 r. obowiązki służbowe ze względu na pozostawanie na zwolnieniach lekarskich faktycznie wykonywało 69 prokuratorów, w tym 7 prokuratorów GKŚZpNP i 62 prokuratorów oddziałowych komisji.

Stanowiska funkcyjne pełni 13 osób. Są to naczelnicy oddziałowych komisji w liczbie 11 oraz naczelnik Wydziału Nadzoru nad Śledztwami Głównej Komisji i dyrektor GKŚZpNP. Liczba stanowisk funkcyjnych nie zmieniła się. Osoby pełniące funkcje kierownicze nie mają zastępców.

Dane przedstawione w tabeli 1 wskazują, że w 2024 r. nastąpił ponowny spadek liczby prokuratorów pionu śledczego w stosunku do lat ubiegłych, gdyż w 2023 r. było zatrudnionych 75 prokuratorów, w 2022 r. – 76 prokuratorów, a w 2021 r. – 81 prokuratorów.

Tabela 1. Stan zatrudnienia od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r.

Komisja	Stan zatrudnienia na 1 I 2024 r.	Stan zatrudnienia na 31 XII 2024 r.	Liczba prokuratorów faktycznie wykonujących obowiązki na 1 I 2024 r.	Liczba prokuratorów faktycznie wykonujących obowiązki na 31 XII 2024 r.
Białystok	5	4	3	4
Gdańsk	8	8	7	7
Katowice	5	5	5	5
Kraków	5	5	5	5
Lublin	9	9	9	9
Łódź	5	5	5	5
Poznań	4	4	4	4
Rzeszów	7	7	6	7
Szczecin	5	5	5	5
Warszawa	8	7	8	7
Wrocław	6	6	6	4
Główna Komisja	7	7	7	7
Razem	74	72	70	69

7.2. Działalność śledcza Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w liczbach

Działalność śledcza prokuratorów KŚZpNP obejmuje ustalanie okoliczności popełnienia zbrodni i ściganie sprawców właściwych jej rzeczowo przestępstw, określonych w art. 1 pkt 1 lit. a ustawy o IPN-KŚZpNP, odnoszących się do zbrodni komunistycznych, zbrodni nazistowskich popełnionych przez okupanta niemieckiego w okresie II wojny światowej oraz innych przestępstw stanowiących zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciwko ludzkości popełnione od 8 listopada 1917 r. do 31 lipca 1990 r.

Prokuratorzy oddziałowych komisji w okresie sprawozdawczym prowadzili łącznie 1777 postępowań karnych, z których 1 stycznia 2024 r. niezakończonych z poprzedniego roku pozostawało 651 postępowań przygotowawczych, w tym 484 dotyczące zbrodni komunistycznych (Zk), 150 dotyczących zbrodni nazistowskich (Zn) oraz 17 w sprawach innych przestępstw stanowiących zbrodnie przeciwko pokojowi, ludzkości lub zbrodnie wojenne (Zi), w tym 10 postępowań dotyczących przestępstw z art. 54–55 ustawy o IPN-KŚZpNP.

Od stycznia do grudnia 2024 r. zarejestrowano 1126 nowych postępowań: 847 spraw dotyczących zbrodni komunistycznych, 231 spraw dotyczących zbrodni nazistowskich oraz 48 postępowań w sprawach innych przestępstw stanowiących zbrodnie przeciwko pokojowi, ludzkości lub zbrodnie wojenne, w tym 19 postępowań dotyczących przestępstw z art. 54–55 ustawy o IPN-KŚZpNP.

W ciągu całego roku zakończono 1174 postępowania, w tym 874 sprawy Zk, 246 spraw Zn oraz 54 sprawy Zi, w tym 21 z art. 54–55 ustawy o IPN-KŚZpNP. Na 31 grudnia 2024 r. odnotowano 603 niezakończone sprawy, w tym 457 spraw Zk, 135 spraw Zn i 11 spraw Zi, w tym 8 spraw z art. 54–55.

Tabela 2. Postępowania przygotowawcze prowadzone w 2024 r.

Jednostka	**Pozostało z poprzedniego okresu**	W tym			**Wpływ**	W tym			**Załatwiono**	W tym		
		Zk	Zn	Zi/Zi 54–55		Zk	Zn	Zi/Zi 54–55		Zk	Zn	Zi/Zi 54–55
Białystok	**37**	30	6	1/0	**63**	53	9	0/1	**64**	53	9	1/1
Gdańsk	**69**	48	21	0/0	**79**	58	21	0/0	**78**	53	25	0/0
Katowice	**60**	46	13	0/1	**96**	63	32	0/1	**108**	77	30	0/1
Kraków	**52**	37	12	1/2	**80**	65	12	0/3	**80**	59	17	1/3
Lublin	**115**	64	48	3/0	**103**	33	67	1/2	**115**	36	76	2/1
Łódź	**40**	34	6	0/0	**69**	65	4	0/0	**72**	69	3	0/0
Poznań	**61**	41	19	0/1	**81**	47	34	0/0	**79**	45	33	0/1
Rzeszów	**30**	22	5	2/1	**301**	253	20	28/0	**302**	250	22	29/1
Szczecin	**50**	44	6	0/0	**100**	87	12	0/1	**104**	93	11	0/0
Warszawa	**88**	72	13	0/3	**82**	57	17	0/8	**95**	68	19	0/8
Wrocław	**49**	46	1	0/2	**72**	66	3	0/3	**77**	71	1	0/5
Razem	**651**	484	150	7/10	**1126**	847	231	29/19	**1174**	874	246	33/21

Na potrzeby prowadzonych w 2024 r. postępowań przygotowawczych przesłuchano w charakterze świadków 1980 osób. Ogłoszono 17 postanowień o przedstawieniu zarzutów podejrzanym w 11 śledztwach. Skierowano 20 aktów oskarżenia wobec 59 osób. Postanowieniami o umorzeniu śledztwa zakończono 1015 postępowań, w tym 306 na podstawie art. 322 kpk, a kolejnych 709 umorzono z innych powodów (art. 17 § 1 pkt 1–11 kpk). Prokuratorzy odmówili wszczęcia śledztwa w 101 sprawach, 32 sprawy zostały zakończone w inny sposób (na przykład przez włączenie materiałów spraw do innych postępowań). Zawieszono bieg 6 śledztw i w tym samym okresie wydano postanowienia o podjęciu z zawieszenia 6 śledztw OKŚZpNP oraz 105 śledztw zainicjowanych jeszcze przez prokuratorów byłej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu i jej poprzedniczki.

Tabela 3. Sprawy zakończone w 2024 r. z uwzględnieniem sposobu zakończenia

Oddziałowa komisja	Akty oskarżenia	Umorzone art. 322 kpk, art. 17 § 1 pkt 1–11 kpk	Odmowy wszczęcia	W inny sposób	Zawieszono
Białystok	0	52	9	3	0
Gdańsk	2	49	21	5	1
Katowice	6	98	2	2	0
Kraków	4	62	11	1	2
Lublin	0	102	6	7	0
Łódź	0	66	5	1	0
Poznań	1	68	7	1	2
Rzeszów	1	296	5	0	0
Szczecin	0	83	18	3	0
Warszawa	3	78	10	4	0
Wrocław	3	61	7	5	1
Razem	20	1015	101	32	6

Tabela 4. Informacja o zawieszonych śledztwach od stycznia do grudnia 2024 r.

Oddziałowa komisja	Zawieszone postępowania stan na 1 I 2024 r.	Liczba postępowań zawieszonych w 2024 r.	Liczba postępowań podjętych z zawieszenia w 2024 r.	Zawieszone postępowania stan na 31 XII 2024 r.	Podjęte zawieszone postępowania po byłej Komisji BZpNP w 2024 r.
Białystok	1	0	0	1	7
Gdańsk	2	1	1	2	15
Katowice	2	0	0	2	1
Kraków	2	2	1	3	9
Lublin	2	0	0	2	41
Łódź	2	0	0	2	0
Poznań	0	2	0	2	0
Rzeszów	1	0	0	1	12
Szczecin	3	0	0	3	15
Warszawa	0	0	0	0	4
Wrocław	9	1	4	7	1
Razem	24	6	6	25	105

Tabela 5 zawiera informacje o liczbie postępowań umorzonych przez prokuratorów ze względu na śmierć sprawcy lub z innych powodów, które uniemożliwiły skierowanie aktu oskarżenia (art. 322). Wydane w 2024 r. postanowienia o umorzeniu śledztwa wobec stwierdzenia śmierci sprawców objęły swym zakresem 1751 wyodrębnionych czynów przestępczych. Umorzenia, których podstawę prawną stanowiło niewykrycie sprawców, dotyczyły 1764 stwierdzonych czynów przestępczych.

Tabela 5. Umorzenia na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 kpk i art. 322 § 1 kpk

Oddziałowa komisja	Umorzenia w zakresie art. 17 § 1 pkt 5 kpk		Umorzenie w zakresie art. 322 § 1 kpk	
	czyny	sprawy	czyny	sprawy
Białystok	38	20	194	26
Gdańsk	55	18	98	43
Katowice	538	78	241	64
Kraków	234	26	103	24
Lublin	21	13	153	78
Łódź	21	16	34	28
Poznań	154	47	82	45
Rzeszów	209	107	486	188
Szczecin	201	40	123	65
Warszawa	126	30	113	42
Wrocław	154	12	137	4
Razem	1751	407	1764	607

Materiał dowodowy zgromadzony w prowadzonych śledztwach oddziałowych komisji pozwolił w 2024 r. na wydanie postanowień o przedstawieniu zarzutów 14 osobom, którym zarzucono popełnienie czynów stanowiących zbrodnie komunistyczne oraz z kategorii występków z art. 54–55 ustawy o IPN-KŚZpNP. Po uwzględnieniu postanowień o przedstawieniu zarzutów wydanych jeszcze w 2023 r. zarzuty w 2024 r. ogłoszono 17 osobom podejrzanym. W przypadku 9 podejrzanych ogłoszenie zarzutów i przesłuchanie w charakterze podejrzanych nie było możliwe z uwagi na przeszkody procesowe, w tym z uwagi na stan zdrowia uniemożliwiający udział w postępowaniu karnym.

Tabela 6. Postanowienia o przedstawieniu zarzutów w 2024 r.

Oddziałowa komisja	Wydano postanowienia o przedstawieniu zarzutów		Ogłoszono postanowienia o przedstawieniu zarzutów	Nie ogłoszono postanowienia o przedstawieniu zarzutów
	Sprawy	Liczba podejrzanych		
Białystok	0	0	0	0
Gdańsk	0	0	0	2
Katowice	3	3	6	1
Kraków	0	0	2	1
Lublin	1	1	0	1
Łódź	0	0	0	0
Poznań	0	0	0	0
Rzeszów	1	1	2	1
Szczecin	0	0	0	0
Warszawa	2	5	4	1
Wrocław	4	4	3	2
Razem	11	14	17	9

Sprawy podjęte w 2024 r. z zawieszenia, w jakim pozostawały po likwidacji byłej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich i byłej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, dotyczą czynów stanowiących zbrodnie nazistowskie. Postępowania te zostały zarchiwizowane w momencie likwidacji wskazanych jednostek organizacyjnych, mimo że nie zostały procesowo zakończone decyzjami merytorycznymi. W 2024 r. zakończono z tej grupy 82 sprawy.

Tabela 7. Załatwianie spraw ujawnionych w trakcie prac skontrum

Oddziałowa komisja	Liczba spraw podjętych / do podjęcia w 2024 r.	Liczba spraw zakończonych decyzjami merytorycznymi w 2024 r.
Białystok	7/170	6
Gdańsk	15/37	14
Katowice	1/0	1
Kraków	9/304	9
Lublin	41/283	27
Łódź	0/312	1
Poznań	0/13	0
Rzeszów	12/223	9
Szczecin	15/8	12

Warszawa	4/9	2
Wrocław	1/18	1
Razem	105/1377	82

Postanowienia prokuratorów o umorzeniu śledztw lub odmowie ich wszczęcia, kończące postępowanie na etapie postępowania przygotowawczego, były w 2024 r. zaskarżone w 32 sprawach. Rozstrzygnięcia sądów rozpoznających w 2024 r. zażalenia na decyzje prokuratorów kończące postępowanie, w tym dotyczące zażaleń złożonych w 2023 r. i nierozpoznanych uprzednio, zapadły w 18 sprawach. W przypadku 15 postępowań utrzymano w mocy postanowienie prokuratora kończące postępowanie, a w 3 postępowaniach sądy uchyliły postanowienia prokuratora i przekazały sprawę do dalszego prowadzenia. Złożone zażalenie w 1 sprawie zostało uwzględnione przez referenta w trybie wskazanym w art. 463 § 1 i art. 465 §1 kpk, a w przypadku 6 zażaleń zostały one nieprzyjęte z uwagi na braki formalne. W pozostałym zakresie złożone zażalenia nie zostały rozpoznane.

Tabela 8. Zaskarżone w 2024 r. postanowienia prokuratora o zakończeniu postępowania

Oddziałowa komisja	Liczba zaskarżonych postanowień	Utrzymane w mocy postanowienia prokuratora	Uchylone	Nierozpoznane	Uwzględnione zażalenia przez prokuratora	Odmówiono przyjęcia zażalenia
Białystok	2	1	0	0	0	1
Gdańsk	2	2	0	0	0	0
Katowice	7	1	1	2	0	3
Kraków	6	2	0	3	0	1
Lublin	1	1	0	0	0	0
Łódź	1	1	0	0	0	0
Poznań	2	2	0	0	0	0
Rzeszów	3	1	1*	2	0	0
Szczecin	2	2**	1	0	0	0
Warszawa	3	1	0	1	0	1
Wrocław	3	1*	0	2	1	0
Razem	32	15	3	10	1	6

* sprawy zaskarżone w 2023 r.
** jedna sprawa zaskarżona w 2023 r.

Należy przypomnieć, że okres trwania postępowań przygotowawczych i ich długotrwałość trzeba oceniać odmiennie niż w jednostkach prokuratury powszechnej. Spowodowane jest to specyfiką śledztw prowadzonych przez prokuratorów pionu śledczego wyrażającą się w prowadzeniu postępowań jako śledztw osobistych, w których wszystkie czynności procesowe i dowodowe, z wyjątkiem czynności wymagających specjalistycznej wiedzy biegłych, są wykonywane osobiście przez prokuratorów referentów spraw. Innymi istotnymi elementami w pracy prokuratora referenta, wpływającymi na czas trwania prowadzonych postępowań, jest konieczność korzystania z szeroko pojętych źródeł archiwalnych oraz potrzeba ustalania danych wszystkich osób pokrzywdzonych, a w przypadku ich śmierci członków rodzin a także ich przesłuchanie. Uzyskanie informacji o śmierci sprawców przestępstw będących przedmiotem postępowania nie wstrzymuje dalszego biegu postępowania, które zgodnie z art. 45 ust. 3 ustawy IPN-KŚZpNP należy prowadzić do momentu wyjaśnienia okoliczności sprawy i ustalenia wszystkich osób pokrzywdzonych.

Tabela 9. Ogólna liczba spraw na 1 stycznia 2024 r., w których okres prowadzenia śledztwa w oddziałowych komisjach przekroczył 1 rok, 3 lata i 5 lat, ze wskazaniem kategorii tych spraw (Zk, Zn, Zi 54–55)

Oddziałowa komisja	Liczba spraw na 1 I 2024 r., w których okres prowadzenia śledztwa przekroczył 1 rok			Liczba spraw na 1 I 2024 r., w których okres prowadzenia śledztwa przekroczył 3 lata			Liczba spraw na 1 I 2024 r., w których okres prowadzenia śledztwa przekroczył 5 lat			Razem
	Zk	Zn	Zi/Zi 54/55	Zk	Zn	Zi/Zi 54/55	Zk	Zn	Zi/Zi 54/55	
Białystok	8	0	0/0	0	1	0/0	4	4	1/0	18
Gdańsk	5	0	0/0	2	1	0/0	7	9	0/0	25
Katowice	16	0	0/0	1	0	0/0	7	0	0/0	24
Kraków	9	1	0/0	2	0	0/0	6	3	0/0	21
Lublin	40	0	0/0	1	0	0/0	4	4	1/0	50
Łódź	8	1	0/0	3	0	0/0	0	4	0/0	16
Poznań	22	0	0/0	0	0	0/0	2	1	0/0	25
Rzeszów	2	1	0/0	1	0	0/0	7	1	1/0	12
Szczecin	1	0	0/0	0	1	0/0	2	3	0/0	7
Warszawa	14	1	0/0	3	0	0/0	9	3	0/1	31
Wrocław	6	0	0/1	1	0	0/0	2	1	0/0	11
Razem	131	4	0/1	14	3	0/0	50	33	3/1	240

Tabela 10. Ogólna liczba spraw na 31 grudnia 2024 r., w których okres prowadzenia śledztwa w oddziałowych komisjach przekroczył 1 rok, 3 lata i 5 lat, ze wskazaniem kategorii tych spraw (Zk, Zn, Zi 54–55)

Oddziałowa komisja	Liczba spraw na 31 XII 2024 r., w których okres prowadzenia śledztwa przekroczył 1 rok			Liczba spraw na 31 XII 2024 r., w których okres prowadzenia śledztwa przekroczył 3 lata			Liczba spraw na 31 XII 2024 r., w których okres prowadzenia śledztwa przekroczył 5 lat			Razem
	Zk	Zn	Zi/Zi 54/55	Zk	Zn	Zi/Zi 54/55	Zk	Zn	Zi/Zi 54/55	
Białystok	3	0	0/0	4	0	0/0	3	5	0/0	15
Gdańsk	4	1	0/0	2	1	0/0	6	9	0/0	23
Katowice	12	0	0/0	2	0	0/0	5	0	0/0	19
Kraków	7	0	0/1	2	0	0/0	6	3	0/0	19
Lublin	32	4	0/0	2	4	0/0	4	11	1/0	58
Łódź	2	1	0/0	7	0	0/0	1	3	0/0	14
Poznań	17	0	0/0	0	0	0/0	2	1	0/0	20
Rzeszów	3	0	0/0	2	1	0/0	8	0	1/0	15
Szczecin	6	1	0/0	0	1	0/0	2	3	0/0	13
Warszawa	16	3	0/1	3	0	0/0	7	4	0/0	34
Wrocław	14	0	0/0	2	0	0/0	2	1	0/0	19
Razem	116	10	0/2	26	7	0/0	46	40	2/0	249

W analizie danych dotyczących postępowań długotrwałych należy wskazać, że na koniec 2024 r. nastąpił niewielki (o 9 spraw) wzrost ogólnej liczby spraw długotrwałych. Wzrost ten dotyczy spraw prowadzonych powyżej 3 lat, przy jednoczesnym spadku liczby spraw, których czas prowadzenia przekroczył 1 rok. Należy zasygnalizować, że niezakończone postępowania w sprawach zbrodni nazistowskich, podjęte do dalszego prowadzenia po Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich, a następnie byłej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, w momencie ich podjęcia i rejestracji stają się postępowaniami, których statystyczny czas prowadzenia przekroczył 5 lat.

Kolejnym elementem wpływającym na długotrwałość i efektywność prowadzonych postępowań jest współpraca z organami państw obcych w celu uzyskania materiału dowodowego lub przeprowadzenia niezbędnych czynności procesowych poza granicami Polski. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prokuratorzy w sytuacji konieczności przeprowadzenia czynności poza granicami kraju kierują do właściwych zagranicznych organów wymiaru sprawiedliwości wnioski o udzielenie międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach karnych. Prokuratorzy na potrzeby prowadzonych w 2024 r. postępowań zwrócili się w 45 śledztwach z 57 wnioskami o udzielenie międzynarodowej pomocy prawnej do Niemiec, Wielkiej Brytanii, Francji, Ukrainy, Czech, USA, Szwecji, Litwy, Hiszpanii, Austrii i Kanady. Organy państw obcych w 2024 r. udzieliły odpowiedzi na 46 wniosków, które były sporządzone przez prokuratorów IPN w 2024 r. i w latach poprzednich. W 2024 r. ponad rok oczekiwano na odpowiedź i realizację 10 skierowanych uprzednio wniosków. W tym samym czasie o realizację czynności na terenie Polski do Komisji skierowano 2 wnioski.

Tabela 11. Międzynarodowa pomoc prawna w 2024 r.

Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu	Liczba postępowań, w których wystąpiono z wnioskami o międzynarodową pomoc prawną / liczba skierowanych wniosków	Liczba wniosków, w których wystąpiono o udzielenie międzynarodowej pomocy prawnej, ze wskazaniem państw, do których skierowano wnioski							Liczba wniosków o pomoc prawną zrealizowanych w 2024 r.
		Niemcy	Wielka Brytania	Francja	Ukraina	Czechy	USA	Inne (jakie)	
Białystok	2/2	1	0	0	0	0	0	1 Szwecja	2
Gdańsk	2/2	2	0	0	0	0	0	0	2
Katowice	2/7	2	0	0	2	0	0	1 Litwa 1 Hiszpania 1 Francja	7
Kraków	1/1	0	0	0	0	1	0	0	2
Lublin	6/7	5	0	0	1	0	0	1 Austria	6
Łódź	1/1	1	0	0	0	0	0	0	3
Poznań	3/4	3	0	0	0	0	1	0	10
Rzeszów	20/21	19	0	0	1	0	1	0	7
Szczecin	4/6	4	0	1	0	0	0	1 Kanada	1
Warszawa	4/6	2	1	0	0	0	0	3 Kanada	4
Wrocław	0/0	0	0	0	0	0	0	0	2
Główna Komisja	0/0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	45/57	39	1	1	4	1	2	9	46

Tabela 12. Realizacja międzynarodowej pomocy prawnej w 2024 r.

Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu	Liczba wniosków, których realizacja trwa powyżej 1 roku, i państw, do których skierowano te wnioski	Wnioski skierowane do Komisji w 2024 r.	Zrealizowane wnioski o pomoc prawną z zagranicy / pozostające w realizacji	
			Liczba wniosków zrealizowanych	Liczba wniosków pozostających w realizacji
Białystok	0	0	0	0
Gdańsk	1	0	0	0
Katowice	0	0	0	0
Kraków	0	0	0	0
Lublin	1	0	0	0
Łódź	2	0	0	0
Poznań	0	0	0	0
Rzeszów	0	0	0	0
Szczecin	2	0	0	0
Warszawa	0	0	0	0
Wrocław	4	0	0	0
Główna Komisja	0	1 Rosja	0	2 Rosja 1 Białoruś
Razem	10	1 Rosja	0	2 Rosja 1 Białoruś

Prokuratorzy w obecnym okresie sprawozdawczym kontynuowali zapoczątkowany w latach ubiegłych przegląd akt wszystkich zakończonych spraw sądów okręgowych, prowadzonych na podstawie Ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Działania te mają na celu ujawnienie nieznanych dotychczas okoliczności zbrodni komunistycznych, a w konsekwencji dają podstawę do wszczęcia kolejnych śledztw w sprawie zbrodni komunistycznych. W 2024 r. przeprowadzono analizę 671 postępowań sądowych i na podstawie uzyskanych informacji wszczęto 108 postępowań przygotowawczych.

Tabela 13. Analiza spraw odszkodowawczych i unieważnieniowych w 2024 r.

Oddziałowa komisja	Liczba spraw odszkodowawczych i unieważnieniowych poddanych analizie do 31 XII 2024 r.	Liczba spraw unieważnieniowych poddanych analizie w 2024 r.	Liczba postępowań zainicjowanych w wyniku przeglądu spraw dokonanych w 2024 r.
Białystok	6655	18	16
Gdańsk	4072	30	7
Katowice	3399	80	5
Kraków	3230	263	21
Lublin	1891	28	16
Łódź	0	0	20
Poznań	3275	106	22
Rzeszów	555	34	0
Szczecin	0	0	0
Warszawa	3828	48	1
Wrocław	2891	64	0
Razem	29796	671	108

Dane zawarte w tabeli 14 pozwalają na przedstawienie uśrednionego obciążenia prokuratora oddziałowej komisji prowadzonymi w 2024 r. postępowaniami karnymi. Prokurator pionu śledczego w 2024 r. prowadził 28,66 spraw. Statystycznie prokurator we wskazanym okresie zakończył decyzjami merytorycznymi 18,93 spraw.

Tabela 14. Obciążenie prokuratorów prowadzonymi postępowaniami przygotowawczymi w 2024 r.

Oddziałowa komisja	Liczba spraw prowadzonych w 2024 r.	Liczba spraw zakończonych w 2024 r.	Liczba prokuratorów faktycznie pracujących w komisji na dzień 31 XII 2024 r.	Średnie obciążenie prowadzonymi sprawami prokuratora w 2024 r.	Średnie załatwienie spraw przez prokuratora w 2024 r.
Białystok	100	64	4	25	16
Gdańsk	148	78	7	21,14	11,14
Katowice	156	108	5	31,2	21,6
Kraków	132	80	5	26,4	16
Lublin	218	115	9	24,22	12,77
Łódź	109	72	5	21,8	14,4
Poznań	142	79	4	35,5	19,75
Rzeszów	331	302	7	47,28	43,14
Szczecin	150	104	5	30	20,8
Warszawa	170	95	7	24,28	13,57
Wrocław	121	77	4	30,25	19,25
Razem	1777	1174	62	28,66	18,93

Przedstawione powyżej dane statystyczne wskazują, że w 2024 r. prokuratorzy prowadzili mimo redukcji etatów porównywalną liczbę postępowań przygotowawczych (1777) do liczby tych postępowań w 2023 r. (1776). W okresie sprawozdawczym zakończono 1174 postępowania w stosunku do 1125 postępowań zakończonych w 2023 r. Zmniejszyła się liczba postępowań niezakończonych, których na koniec 2024 r. było 603, a w 2023 r. – 651. Statystycznie wzrosło obciążenie prokuratorów zakończonymi postępowaniami z 18,1 sprawy w 2023 r. do 18,9 sprawy w 2024 r. Jednocześnie odnotowano zmniejszenie liczby nowo rejestrowanych postępowań: z 1214 w 2023 r. do 1126 w 2024 r., liczby przesłuchanych świadków: z 2078 w 2023 r. do 1980 w 2024 r., i nieznaczny wzrost postępowań długotrwałych z 240 w 2023 r. do 249 na koniec 2024 r.

7.3. Działalność Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w sprawach o unieważnienie orzeczeń w trybie wskazanym w art. 45b ustawy o IPN-KŚZpNP

Kolejnym zadaniem ustawowym, realizowanym w bieżącej działalności prokuratorów KŚZpNP, jest występowanie przed sądami w sprawach prowadzonych w trybie określonym w Ustawie z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Na podstawie dyspozycji art. 45b ustawy o IPN-KŚZpNP, działając z urzędu lub na wniosek zainteresowanych stron, prokuratorzy gromadzą materiał dowodowy uzasadniający kierowanie i popieranie przed sądami wniosków o unieważnienie orzeczeń zapadłych w okresie państwa komunistycznego, uczestniczą w tych postępowaniach sądowych oraz dokonują oceny zapadłych orzeczeń. Dyrektor GKŚZpNP jest podmiotem uprawnionym do kierowania w opisanych sprawach do Sądu Najwyższego kasacji, które należą do nadzwyczajnych środków odwoławczych.

Działania te zmierzają do wyeliminowania z obrotu prawnego zapadłych w okresie państwa komunistycznego w Polsce orzeczeń, które były wydawane wobec osób represjonowanych za działalność opozycyjną. Jest to istotne dla osób pokrzywdzonych oraz ich najbliższych, ponieważ umożliwia przywrócenie dobrego imienia osobom niesłusznie skazanym przez komunistyczne organy sądownicze oraz prowadzi do zrekompensowania wyrządzonej szkody i doznanej krzywdy, gdyż przyznaje pokrzywdzonym lub ich najbliższym uprawnienie do występowania o odszkodowanie oraz zadośćuczynienie.

Jako przykłady takiego rodzaju postępowań prowadzonych w 2024 r. można wskazać sprawę OKŚZpNP w Katowicach, gdzie skierowano do Sądu Okręgowego w Warszawie wniosek o sygn. Ns 7.2024 o stwierdzenie nieważności orzeczenia Komisji Specjalnej do Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym w Warszawie z dnia 21 września 1952 r., sygn. akt I CKS 1531/51, w sprawie Józefa K. Na mocy tego orzeczenia został on uznany za winnego popełnienia przestępstwa z art. 156 Kodeksu karnego z 1932 r., polegającego na tym, że 2 kwietnia 1951 r. na terenie kopalni „Kazimierz" w Kazimierzu (pow. Będzin) publicznie nawoływał robotników tejże kopalni do nieposłuszeństwa wobec zarządzenia ministra górnictwa dotyczącego zmiany godzin pracy w górnictwie. Józefa K. skierowano za karę do obozu pracy przymusowej na 6 miesięcy. Analiza materiału dowodowego wskazuje, że działanie Józefa K. 2 kwietnia 1951 r. na terenie kopalni „Kazimierz" w Kazimierzu było działaniem na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego w rozumieniu art. 1 ust. 1 Ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Stanowiło protest przeciwko ówczesnemu ustrojowi i działaniom władz w zakresie wydłużenia czasu pracy w górnictwie o jedną godzinę. Decyzja ówczesnych władz w sposób znaczący i negatywny dotykała pracowników kopalń węgla kamiennego. Można nawet przyjąć, że naruszała podstawowe prawa pracownicze. Wniosek oczekuje na rozpoznanie.

Innym przykładem takich postępowań jest sprawa OKŚZpNP w Krakowie, sygn. Ns 24.2024, gdzie ustalono, że Zygmunt P. mimo znacznego ryzyka poniesienia konsekwencji prowadzenia wrogiej ustrojowi komunistycznemu działalności zdecydował się wraz z innymi osobami na rozpowszechnianie w szczególnie uczęszczanych miejscach publicznych ulotek o treściach krytycznych wobec panującego w PRL ustroju. Został zatrzymany przez funkcjonariuszy MO 6 listopada 1959 r. w autobusie jadącym ze Szczekocin do Słupi, gdy posiadał przy sobie ulotki. W śledztwie Prokuratury Wojewódzkiej w Kielcach zastosowano wobec niego środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na 3 miesiące. W akcie oskarżenia treść znalezionych przy nim ulotek określono jako wybitnie wrogą i złośliwą. Wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Kielcach, wydanym 31 marca 1960 r., Zygmunt P. został uznany za winnego popełnienia zarzuconego mu przestępstwa i skazany na karę 4 lat więzienia. Z Centralnego Więzienia we Wronkach został zwolniony 6 listopada 1963 r. po odbyciu całości orzeczonej wobec niego kary. Po rozpoznaniu wniosku prokuratora Sąd Okręgowy w Kielcach 9 października 2024 r. stwierdził nieważność opisanego wyroku.

Kolejnym przykładem takiego postępowania jest sprawa sygn. Ns 40.2024, w ramach której prokurator OKŚZpNP w Szczecinie 11 lipca 2024 r. skierował do Sądu Okręgowego w Szczecinie wniosek o unieważnienie wyroku Sądu Wojewódzkiego w Szczecinie z 19 sierpnia 1954 r., skazującego rolnika indywidualnego Antoniego B. na karę 5 miesięcy aresztu za przestępstwo polegające na niewywiązaniu się z obowiązkowych dostaw zboża. Prokurator podjął te czynności na wniosek córki skazanego. Antoni B., rolnik ze wsi Młyniska, był właścicielem gospodarstwa o powierzchni 10 ha i jako taki był uważany przez władze za kułaka. Został zatrzymany, a następnie tymczasowo aresztowany 25 lipca 1953 r. przez prokuratora powiatowego w Dębnie. Antoniemu B. zarzucono złośliwe uchylanie się od obowiązkowych dostaw zboża. Wyrokiem Sądu Powiatowego w Dębnie z 23 grudnia 1953 r. skazano go na karę 1 roku więzienia, lecz po rozpoznaniu rewizji, 19 sierpnia 1954 r. karę obniżono do 5 miesięcy aresztu. Przedmiotowe aresztowanie i skazanie na karę pozbawienia wolności stanowiło w istocie represję, której celem było zmuszenie Antoniego B. do obowiązkowych dostaw płodów rolnych, których wysokość władze komunistyczne ustalały w trybie administracyjnym, niezależnie od realiów gospodarczych wsi i wydajności poszczególnych gospodarstw. Represje te miały także na celu zastraszenie innych rolników oraz zniszczenie rolnictwa indywidualnego w Polsce na rzecz forsowanych państwowych gospodarstw rolnych.

W 2024 r. prokuratorzy KŚZpNP skierowali 484 wnioski o unieważnienie wyroków wobec 504 osób. W tym samym okresie sądy wydały 456 orzeczeń dotyczących 466 osób w sprawach, w których prokuratorzy KŚZpNP składali powyższe wnioski. Wnioski prokuratorów, rozpatrywane przez sądy w 2024 r., zostały uwzględnione w 337 sprawach, a w 119 sprawach sądy ich nie uwzględniły. Zapadłe rozstrzygnięcia sądów I instancji zostały zaskarżone przez prokuratorów w 24 sprawach. Sądy odwoławcze uwzględniły złożone środki odwoławcze w 7 sprawach. W przypadku 12 spraw zaskarżone orzeczenia sądowe utrzymano w mocy. Przedstawione dane wskazują na wzrost liczby kierowanych wniosków w porównaniu do 2023 r., kiedy takich wniosków skierowano 317 wobec 318 osób, przy jednoczesnym spadku zapadłych rozstrzygnięć sądowych: z 551 w 2023 r. do 455 w 2024 r.

Tabela 15. Sprawy o uznanie za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego

Oddziałowa komisja	Sprawy wpisane do rejestru Ns w 2024 r.	Wnioski o unieważnienie skierowane do sądu / co do ilu osób	Orzeczenia sądu / co do ilu osób	Wniosek uwzględniony / nieuwzględniony	Liczba spraw, w których skierowano środek odwoławczy	Liczba spraw, w których sąd uwzględnił / nie uwzględnił środka odwoławczego
Białystok	30	26/26	29/29	24/5	0	0/0
Gdańsk	26	26/26	23/24	13/10	0	1/0
Katowice	26	24/24	20/20	15/5	1	0/0
Kraków	96	74/74	78/78	46/32	7	3/2
Lublin	44	48/49	41/42	29/12	0	0/0
Łódź	55	37/38	38/39	34/4	1	0/1
Poznań	94	82/82	80/80	61/19	4	0/4
Rzeszów	73	37/37	46/45	35/11	2	1/2
Szczecin	80	37/55	26/26	19/7	3	0/3
Warszawa	65	52/56	38/46	30/8	6	2/0
Wrocław	54	41/37	37/37	31/6	0	0/0
Razem	643	484/504	456/466	337/119	24	7/12

W informacjach dotyczących realizacji ustawowego obowiązku unieważnienia orzeczeń zapadłych w okresie państwa komunistycznego należy wspomnieć o podejmowanych działaniach niewynikających wprost z ustawy o IPN-KŚZpNP, ale służących realizacji jego misji, jaką jest zadośćuczynienie ofiarom przestępstw. W ramach tak pojętego obowiązku prokuratorzy KŚZpNP podejmują czynności zmierzające do uzyskania potwierdzenia nieważności orzeczeń z okresu II wojny światowej wydanych przez sądy III Rzeszy wobec obywateli polskich. Działania te polegają na gromadzeniu niezbędnej dokumentacji związanej z wydaniem takich orzeczeń, a następnie kierowaniu przez dyrektora GKŚZpNP do Centrali Ścigania Zbrodni Narodowosocjalistycznych w Ludwigsburgu w Niemczech wniosków o potwierdzenie przez właściwe organy wymiaru sprawiedliwości RFN nieważności wyroków wydanych przez sądy III Rzeszy na podstawie przepisów niemieckiej Ustawy z dnia 25 sierpnia 1998 r. o uchyleniu narodowosocjalistycznych niesprawiedliwych wyroków sądów karnych. Dotychczas do Zentrale Stelle w Ludwigsburgu przesłano łącznie 105 wniosków, które dotyczyły 268 osób. Natomiast z poszczególnych prokuratur niemieckich, do których finalnie wnioski te zostały przekazane, w 2024 r. do GKŚZpNP wpłynęło 35 potwierdzeń odnoszących się do unieważnień wyroków wydanych przez niemieckie nazistowskie sądy w okresie II wojny światowej.

7.4. Udział prokuratorów Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w postępowaniach sądowych w związku z realizacją zadań ustawowych

Kolejnym elementem pracy prokuratorów KŚZpNP, będącym konsekwencją podejmowanych przez nich czynności procesowych, jest udział w rozprawach i posiedzeniach sądowych w następstwie skierowania aktów oskarżenia, wniosków o stwierdzenie nieważności orzeczeń oraz wydania postanowień kończących postępowanie. Prokuratorzy w 2024 r. skierowali do sądów 20 aktów oskarżenia przeciwko 59 osobom. Akty oskarżenia zostały skierowane przez oddziałowe komisje: w Gdańsku (2 akty oskarżenia przeciwko 28 osobom), Katowicach (6 aktów oskarżenia przeciwko 9 osobom), Krakowie (4 akty oskarżenia przeciwko 13 osobom), Poznaniu (1 akt oskarżenia przeciwko 1 osobie), Rzeszowie (1 akt oskarżenia przeciwko 2 osobom), Warszawie (3 akty oskarżenia wobec 3 osób) oraz we Wrocławiu (3 akty oskarżenia przeciwko 3 osobom).

Przedmiotem 14 aktów oskarżenia, skierowanych przeciwko 26 prokuratorom i sędziom wojskowym okresu stanu wojennego, były czyny polegające na bezprawnym pozbawieniu wolności działaczy opozycji demokratycznej, którzy sprzeciwiali się polityce władz państwa komunistycznego i ograniczaniu podstawowych praw i wolności obywatelskich. W większości przypadków pokrzywdzonym (ówczesnym oskarżonym) zarzucano popełnienie przestępstwa polegającego na rozpowszechnianiu fałszywych wiadomości, które mogły wywołać niepokój publiczny lub rozruchy. Przypisanie sprawcy popełnienia takiego przestępstwa, nawet zgodnie z przepisami stanu wojennego, wymagało łącznego spełnienia następujących warunków:

1. rozpowszechniane materiały musiały zawierać wiadomości, zatem informacje o faktach, podlegające ocenie w kategoriach prawdy i fałszu;
2. wiadomości musiały być fałszywe, zatem niezgodne ze stanem faktycznym;
3. sprawca musiał mieć świadomość (albo co najmniej godzić się na to), że rozpowszechniane informacje są nieprawdziwe;
4. rozpowszechniane informacje musiały być na tyle istotne, że mogły wywołać niepokój publiczny lub rozruchy.

Brak któregokolwiek z opisanych elementów powodował, że zachowanie sprawcy nie wyczerpywało ustawowych znamion przestępstwa i brak było podstaw prawnych do wszczęcia postępowania karnego, a tym bardziej do zastosowania tymczasowego aresztowania, wniesienia aktu oskarżenia i wydania wyroku skazującego.

W rzeczywistości z ustaleń dokonanych w omawianych sprawach wynikało, że rozpowszechniane przez pokrzywdzonych materiały zawierały krytyczne oceny działań ówczesnych władz, lecz stanowiło to jedynie wyraz poglądów danych osób. W przypadku, gdy materiały zawierały wiadomości, według wiedzy autorów były one prawdziwe, i dotyczyły represji wobec działaczy opozycji, strajków w zakładach pracy, demonstracji i sprzeciwu społecznego wobec wprowadzenia stanu wojennego.

Na przykład z ustaleń w śledztwie OKŚZpNP w Katowicach wynikało, że Jarosław I. oraz Dorota J. rozpowszechniali ulotki zawierające informacje o pacyfikacji kopalni „Wujek" w Katowicach, przeprowadzonej 16 grudnia 1981 r. przy użyciu czołgów, broni palnej i oddziałów ZOMO. W rezultacie akcji śmierć poniosło 9 górników, a 21 doznało obrażeń ciała. Mimo że informacje te były prawdziwe, Andrzej R., ówczesny prokurator Prokuratury Marynarki Wojennej w Gdyni, wszczął śledztwo, zastosował wobec pokrzywdzonych tymczasowe aresztowanie i skierował akt oskarżenia do Sądu Marynarki Wojennej w Gdyni. Finalnie Sąd Marynarki Wojennej w Gdyni umorzył postępowanie przeciwko pokrzywdzonym ze względu na znikome społeczne niebezpieczeństwo zarzucanego im czynu. Izba Wojskowa Sądu Najwyższego nie uwzględniła rewizji prokuratora i zaskarżony wyrok utrzymano w mocy. Wyrokiem z 7 września 1993 r., po rozpoznaniu rewizji nadzwyczajnej Naczelnego Prokuratora Wojskowego, Sąd Najwyższy uniewinnił Jarosława I. oraz Dorotę J., przyjmując, że ich zachowanie nie stanowiło żadnego przestępstwa.

W innej sprawie OKŚZpNP w Katowicach śledztwo wykazało, że Janusz B., prokurator Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w Gliwicach, zastosował wobec Grzegorza D. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania mimo braku wymaganego zezwolenia na ściganie, gdyż pokrzywdzony pełnił w tym czasie funkcję asesora Sądu Rejonowego w Mikołowie, a zatem chronił go immunitet sędziowski. Ponadto jego działalność nie stanowiła czynu zabronionego również w świetle przepisów prawa PRL, ponieważ rozpowszechnianie oświadczeń niezawierających fałszywych treści nie wypełniało znamion przestępstwa. Sporządzone przez niego „oświadczenia" stanowiły wyłącznie wyraz sprzeciwu wobec sytuacji panującej w kraju w okresie obowiązywania stanu wojennego.

W toku śledztwa OKŚZpNP w Krakowie ustalono, że Jana M. i Wojciecha C. zatrzymano pod zarzutem gromadzenia, przechowywania i przenoszenia w celu rozpowszechniania wydawanego nielegalnie „Biuletynu Małopolskiego" i innych pism, których treść mogła wywołać niepokój publiczny lub rozruchy. Rozpowszechniane przez pokrzywdzonych materiały, w tym Biuletyn Informacyjny NSZZ „Solidarność", zawierały wyłącznie treści stanowiące wyraz sprzeciwu wobec sytuacji panującej w kraju w związku z wprowadzeniem stanu wojennego, nie zaś wiadomości, w tym zwłaszcza nieprawdziwe. Wobec pokrzywdzonych prokurator zastosował tymczasowe aresztowanie, a na rozprawie wnosił o wymierzenie im kar po 6 lat pozbawienia wolności. Sąd Warszawskiego Okręgu Wojskowego uznał Jana M. i Wojciecha C. za winnych popełnienia zarzucanego im przestępstwa i skazał ich na kary po 3 lata pozbawienia wolności.

Prokurator OKŚZpNP w Gdańsku skierował akt oskarżenia przeciwko 27 byłym funkcjonariuszom Służby Więziennej. Zarzucił im, że 14 sierpnia 1982 r. w Ośrodku Odosobnienia w Kwidzynie wzięli udział w pobiciu ponad 100 osób internowanych oraz fizycznie i psychicznie znęcali się nad nimi. Z ustaleń śledztwa wynika, że 14 sierpnia 1982 r. w Ośrodku Odosobnienia w Kwidzynie internowani przeprowadzili protest przeciwko wprowadzeniu znacznych ograniczeń w kontaktach z rodzinami. Po stłumieniu protestu, około godz. 13.00 funkcjonariusze Służby Więziennej umieścili pokrzywdzonych w zamkniętych celach w trzech pawilonach mieszkalnych. Od około godz. 14.00 wyprowadzali internowanych pojedynczo z poszczególnych cel pawilonu II na korytarz i zmuszali do przejścia przez środek szpaleru funkcjonariuszy, którzy w tym czasie bili ich pałkami szturmowymi i pięściami po całym ciele oraz kopali w podbrzusze i okolice nerek. Niektórych internowanych zmuszano do kilkakrotnego przejścia przez szpaler. W ten sposób bito internowanych przez co najmniej półtorej godziny. Następnie funkcjonariusze udali się do kolejnego pawilonu (numer I), gdzie wyprowadzili internowanych z cel, bili ich w korytarzu pałkami szturmowymi, pięściami i kopali po całym ciele. Identycznie zachowywano się wobec osób pozostawionych w celach. Analogiczne działania podjęto też wobec internowanych umieszczonych w pawilonie numer III. Trwały one do godz. 17.00. Następstwem tych brutalnych działań był rozstrój zdrowia pokrzywdzonych, a w niektórych przypadkach również ciężkie uszkodzenie ciała: obrzęki mózgu, złamania kręgów kręgosłupa, stłuczenia nerek, wstrząśnienia siatkówki oka i rozległe krwiaki o wymiarach kilkudziesięciu centymetrów. Zdarzały się także przypadki utraty przytomności przez pobite osoby. W toku śledztwa ustalono, że w wyniku tych bezprawnych działań funkcjonariuszy co najmniej 60 internowanych doznało obrażeń ciała. W związku ze stwierdzonymi urazami 12 internowanych przewieziono następnie na leczenie do miejscowego szpitala. Internowani byli też dręczeni psychicznie w sposób, który miał ich poniżyć i upokorzyć. Zmuszano ich na przykład do zdrapywania paznokciami oraz zlizywania ze ścian cel sporządzonych uprzednio napisów, niszczenia symboli religijnych, wąchania pałek szturmowych funkcjonariuszy oraz klękania i całowania ich butów. Ponadto pokrzywdzonych szczuto psem, spluwano na nich, niszczono przechowywaną w celach żywność, a następnie zmuszano do sprzątania celowo zabrudzonych pomieszczeń. Odbywało się to w atmosferze krzyków, znieważania słowami wulgarnymi i obelżywymi, grożenia pobiciem. Brutalne działania Służby Więziennej nastąpiły po opanowaniu protestu internowanych i osadzeniu ich w celach, nie miały zatem nic wspólnego z przywracaniem regulaminowego funkcjonowania Ośrodka Odosobnienia. Były aktem bezprawia, stanowiły represję i zmierzały wyłącznie do poniżenia oraz zastraszenia internowanych. W sprawie podejrzanych o udział w pobiciu internowanych i znęcanie się nad nimi dwóch kolejnych byłych funkcjonariuszy Służby Więziennej, którzy obecnie zamieszkują na stałe

poza granicami Polski, podjęto czynności zmierzające do wydania wobec nich Europejskich Nakazów Aresztowania, by też stanęli przed sądem w Polsce.

Przedmiotem jednego aktu oskarżenia, skierowanego przez prokuratora OKŚZpNP w Warszawie, był czyn ówczesnego zastępcy dyrektora Departamentu IV Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, polegający na bezprawnym pozbawieniu wolności w ośrodkach odosobnienia 13 osób przez wydanie 13 grudnia 1981 r. w Warszawie pozbawionych podstaw prawnych decyzji o internowaniu.

Przedmiotem dwóch aktów oskarżenia, skierowanych przez prokuratorów OKŚZpNP w Katowicach i we Wrocławiu, było zaprzeczanie wbrew faktom zbrodniom przeciwko narodowi polskiemu. W sprawie OKŚZpNP w Katowicach sprawca zaprzeczał zbrodniom ludobójstwa popełnionym w obozach koncentracyjnych Auschwitz-Birkenau i Majdanek, natomiast w sprawie OKŚZpNP w Warszawie sprawca zaprzeczał zbrodni katyńskiej.

Akt oskarżenia skierowany przez prokuratora OKŚZpNP w Rzeszowie przeciwko dwóm byłym funkcjonariuszom MO dotyczył bezprawnego pozbawienia wolności, fizycznego i psychicznego znęcania się nad jednym z działaczy opozycji demokratycznej oraz stosowania przemocy wobec żony i małoletnich synów pokrzywdzonego.

Przedmiotem aktu oskarżenia, skierowanego przez prokuratora OKŚZpNP w Warszawie, był czyn pracownika Ministerstwa Obrony Narodowej. Zarzucono mu ukrywanie ponad 30 wytworzonych i zgromadzonych przez wojskowe organy bezpieczeństwa państwa dokumentów, które z mocy ustawy o IPN-KŚZpNP podlegały przekazaniu do zasobu archiwalnego Instytutu Pamięci Narodowej.

Prokurator OKŚZpNP we Wrocławiu oskarżył byłego funkcjonariusza Milicji Obywatelskiej o złożenie nieprawdziwych zeznań, w których fałszywie oskarżył osobę uczestniczącą w demonstracji patriotycznej mieszkańców Lubina 31 sierpnia 1982 r., krwawo stłumionej przez siły MO, ZOMO i NOMO, o obrzucenie kamieniami funkcjonariuszy MO. Składane przez oskarżonego nieprawdziwe zeznania doprowadziły do tymczasowego aresztowania pokrzywdzonego, a następnie skazania go na karę 3 lat pozbawienia wolności.

W 2024 r. prokuratorzy uczestniczyli w 59 rozprawach przed sądami I instancji i 23 rozprawach przed sądami II instancji oraz wzięli udział w 787 posiedzeniach sądowych, w tym 714 dotyczących postępowań w sprawach o unieważnienie wyroków wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. W okresie sprawozdawczym sądy wydały 22 nieprawomocne wyroki i postanowienia kończące postępowanie oraz 17 wyroków i postanowień prawomocnych (5 wyroków i 12 postanowień).

Tabela 16. Posiedzenia, rozprawy

Oddziałowa komisja	Liczba rozpraw I instancja	Liczba rozpraw II instancja	Posiedzenia sądowe (w tym Ns)	Posiedzenia sądowe tylko Ns
Białymstoku	0	0	49	40
Gdańsku	1	2	35	30
Katowicach	4	2	39	27
Krakowie	16	9	147	141
Lublinie	1	0	83	82
Łodzi	9	1	56	45
Poznaniu	0	0	123	116
Rzeszowie	6	4	71	69
Szczecinie	6	4	50	45
Warszawie	9	0	77	69
Wrocławiu	7	1	57	50
Razem	59	23	787	714

W 2024 r. na etapie postępowania sądowego umorzono jedno postępowanie ze względu na śmierć jednego oskarżonego – byłego prokuratora Wojskowej Prokuratury Garnizonowej we Wrocławiu Janusza K. Akt oskarżenia w jego sprawie został skierowany do Wojskowego Sądu Garnizonowego we Wrocławiu 29 grudnia 2023 r. przez prokuratora tamtejszej OKŚZpNP. Januszowi K. zarzucono, że 24 sierpnia 1982 r. we Wrocławiu bezprawnie pozbawił wolności Wojciecha B. na miesiąc, utrzymując w mocy środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania pomimo oczywistego braku podstaw do jego dalszego stosowania, a następnie sporządził akt oskarżenia przeciwko Wojciechowi B. Zarzucił mu przygotowywanie, przechowywanie i kolportowanie biuletynów NSZZ „Solidarność" mających zawierać fałszywe wiadomości o „sytuacji społeczno-politycznej w kraju po wprowadzeniu stanu wojennego", co mogło wywołać „niepokój publiczny lub rozruchy". Janusz K. nakłaniał ponadto Sąd Śląskiego Okręgu Wojskowego we Wrocławiu do nieuwzględnienia wniosku o uchylenie tymczasowego aresztowania wobec Ryszarda P., któremu zarzucono sporządzenie i kolportowanie ulotek sygnowanych przez NSZZ „Solidarność", mających zawierać „fałszywe wiadomości dotyczące działania sił porządkowych i sytuacji w Polsce". W sytuacji oczywistego braku podstaw do stosowania tegoż środka zapobiegawczego bezprawnie pozbawiono wolności pokrzywdzonego na 2 miesiące. W rzeczywistości biuletyny i ulotki sporządzane i kolportowane przez pokrzywdzonego nie zawierały „fałszywych informacji mogących wzbudzić niepokój publiczny i rozruchy", a sprowadzały się do opisu realiów stanu wojennego w Polsce i prezentowały krytyczne komentarze na temat bezprawnych działań ówczesnych władz. Były zatem wyrazem sprzeciwu pokrzywdzonego wobec sytuacji panującej w tym okresie w kraju i przejawem realizacji jednego z podstawowych i niezbywalnych praw obywatelskich, jakim jest wolność słowa. Rozpowszechniając opisane materiały, pokrzywdzony nie popełnił zatem przypisanego mu przestępstwa. Tym samym pozbawienie go wolności było działaniem bezprawnym i stanowiło akt represji za głoszone poglądy. Postanowieniem z 27 czerwca 2024 r. Wojskowy Sąd Garnizonowy we Wrocławiu umorzył postępowanie wobec śmierci oskarżonego.

W 2024 r. zapadło 5 prawomocnych wyroków w sprawach zainicjowanych wniesieniem aktu oskarżenia przez prokuratorów oddziałowych komisji. W 3 sprawach oskarżeni zostali skazani, w tym w 2 przypadkach wyroki skazujące zapadły po uchyleniu orzeczenia sądu I instancji przez sąd odwoławczy i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania. W 2 sprawach sąd odwoławczy uchylił wyrok skazujący wydany przez sąd I instancji i umorzył postępowanie (w 1 sprawie z uwagi na upływ okresu przedawnienia karalności i w 1 sprawie z uwagi na brak znamion zbrodni komunistycznej).

Pierwszy wyrok skazujący dotyczył Tomasza P., w stosunku do którego prokurator OKŚZpNP w Rzeszowie skierował akt oskarżenia 30 listopada 2018 r. Tomasz P. był funkcjonariuszem KW MO w Krośnie. Od 13 grudnia 1981 r. do kwietnia 1982 r. znęcał się nad czterema zatrzymanymi działaczami NSZZ „Solidarność", przesłuchując ich o różnych porach (również nocą), krzycząc, grożąc im pozbawieniem życia, długotrwałym pozbawieniem wolności, wyrządzeniem krzywdy rodzinie zatrzymanych lub samym zatrzymanym. Jednego z zatrzymanych, po wcześniejszym „skuciu kajdankami z rękoma do tyłu", oskarżony zepchnął ze schodów, co spowodowało uszkodzenia ciała. Groził także użyciem broni palnej żonie tego pokrzywdzonego. Sąd Rejonowy w Krośnie 4 października 2019 r. uznał Tomasza P. za winnego dopuszczenia się części czynów opisanych w akcie oskarżenia i wymierzył mu karę łączną 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na 2 lata próby. Co do dwóch innych czynów opisanych w akcie oskarżenia sąd umorzył postępowanie karne na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 kpk (z powodu przedawnienia karalności) i uniewinnił oskarżonego od popełnienia jednego czynu. Zarówno prokurator, jak i obrońca oskarżonego wnieśli apelacje od powyższego wyroku. Sąd Okręgowy w Krośnie 15 lipca 2020 r. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Krośnie, który 31 stycznia 2024 r. uznał oskarżonego za winnego popełnienia wszystkich zarzucanych mu czynów i skazał go na surowszą karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na 5 lat próby. Ponadto zasądził pokrycie opłat i kosztów sądowych przez skazanego. Prokurator złożył 8 marca 2024 r. na niekorzyść oskarżonego apelację, w której zarzucił rażącą niewspółmierność kary wymierzonej skazanemu. Sąd Okręgowy w Krośnie 5 czerwca 2024 r. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Krośnie.

Drugi wyrok skazujący zapadł w sprawie Henryka M., byłego funkcjonariusza Rejonowego Urzędu Spraw Wewnętrznych w Tarnobrzegu. Akt oskarżenia przeciwko niemu skierował 20 maja 2021 r. prokurator OKŚZpNP w Rzeszowie. Henrykowi M. zarzucono przekroczenie uprawnień podczas wykonywania czynności służbowych związanych z zatrzymaniem, konwojowaniem i osadzeniem w milicyjnej izbie zatrzymań działacza Ruchu Wolność i Pokój Marcina M. Henryk M. wziął udział w pobiciu Marcina M., uczestnika demonstracji zorganizowanej w celu poparcia strajkujących robotników w Hucie Stalowa Wola. Marcin M. został zatrzymany 28 sierpnia 1988 r. i był konwojowany przez funkcjonariuszy Rejonowego Urzędu Spraw Wewnętrznych w Tarnobrzegu, wśród których znajdował się także oskarżony. Ruch Wolność i Pokój było to ugrupowanie społeczno-polityczne, opozycyjne wobec władz komunistycznych, działające w latach 1985–1992. Ruch prowadził akcje propagandowe i protestacyjne w całym kraju. Celem była obrona praw człowieka, poszerzenie swobód obywatelskich, ochrona mniejszości, zniesienie kary śmierci, działania proekologiczne i pacyfistyczne. Członkowie Ruchu działali zgodnie z zasadą biernego oporu. 28 sierpnia 1988 r. po mszy św., około godz. 13.00 w pobliżu kościoła Matki Boskiej Królowej Polski w Stalowej Woli uformowała się grupa, która z transparentami, ulotkami oraz okrzykami o treści antykomunistycznej lub popierającymi Solidarność wyruszyła w kierunku huty w Stalowej Woli. Do manifestacji spontanicznie przyłączali się mieszkańcy miasta. W okolicach przejazdu kolejowego funkcjonariusze MO, ZOMO i SB przeprowadzili interwencję wobec najaktywniejszych uczestników demonstracji. Jednym z zatrzymanych był Marcin M., który wraz z innymi demonstrantami usiadł na chodniku, stawiając bierny opór wobec agresywnie zachowujących się funkcjonariuszy. Został jednak podniesiony i siłą doprowadzony do znajdującej się w pobliżu Komendy MO w Stalowej Woli. W budynku komendy umundurowani funkcjonariusze ZOMO ustawieni w szpaler bili kolejno doprowadzane osoby. Następnie Marcin M. został przewieziony do Komendy MO w Nisku, gdzie podobny szpaler funkcjonariuszy ZOMO bił wprowadzanych uczestników demonstracji. Pokrzywdzonego bito także w jednym z pomieszczeń służbowych miejscowej komendy przez około 30 minut. Był bity po całym ciele otwartą dłonią, pięścią oraz kopany, gdy udzielane odpowiedzi nie zadowalały funkcjonariuszy lub też przesłuchiwany nie odpowiadał na zadawane pytania. Następnie Marcin M. został osadzony w izbie zatrzymań, która mieściła się w piwnicach komendy. Tam przebywał dwie doby i następnie został doprowadzony do kolegium ds. wykroczeń. Podczas rozprawy przed kolegium Marcin M. rozpoznał Henryka M. wśród funkcjonariuszy składających zeznania w charakterze świadków jako współsprawcę pobicia w jednym z pomieszczeń komendy. Fakt rozpoznania został odnotowany w protokole posiedzenia kolegium. W wyniku przeprowadzonej później w Krakowie obdukcji lekarskiej stwierdzono na ciele Marcina M. obrażenia pochodzące od uderzeń gumową pałką oraz najprawdopodobniej wstrząs mózgu. Sąd Rejonowy w Nisku 28 lutego 2024 r. uznał Henryka M. za winnego popełnienia zarzuconego mu czynu i skazał go na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na 3 lata oraz orzekł o wymierzeniu kary grzywny i zasądził od oskarżonego pokrycie całości kosztów sądowych. Sąd nakazał także podanie wyroku do publicznej wiadomości oraz zobowiązał skazanego do przeproszenia pokrzywdzonego Marcina M. Po rozpatrzeniu apelacji obrońcy skazanego Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu 18 czerwca 2024 r. umorzył postępowanie karne wobec przedawnienia karalności zbrodni komunistycznej po eliminacji z opisu czynu przypisanego Henrykowi M. zbrodni przeciwko ludzkości.

Kolejny wyrok skazujący zapadł przeciwko Leonardowi B., komendantowi Posterunku MO w Chorkówce, a więc funkcjonariuszowi państwa komunistycznego. Zarzucono mu, że w nocy z 12 na 13 grudnia 1981 r. w miejscowości Chorkówka (woj. podkarpackie), działając wspólnie i w porozumieniu z komendantem wojewódzkim MO w Krośnie, jego zastępcą ds. SB, naczelnikiem Wydziału Śledczego i nieustalonymi co do liczby i tożsamości funkcjonariuszami MO, podczas i w związku z urzędowaniem dopuścił się zbrodni komunistycznej, pozbawiając wolności Franciszka T. mimo braku podstaw prawnych i faktycznych, ze względu na podejrzenie jego przynależności do NSZZ „Solidarność". W trakcie zatrzymania Franciszek T. był wleczony za nogi po schodach, a później po podwórku aż do samochodu w niekompletnym stroju nocnym, bez butów pomimo zimowych warunków atmosferycznych. Prokurator oskarżył także Leonarda B. o użycie w trakcie tego zatrzymania chemicznych

środków obezwładniających wobec rodziny Franciszka T. – jego żony i dwóch małoletnich synów. Ponadto w okresie późniejszym, w grudniu 1981 r. w Chorkówce Leonard B. groził Januszowi T., synowi aresztowanego, odpowiedzialnością karną za uszkodzenie lampy w samochodzie milicyjnym oraz zabójstwem ojca w celu zmuszenia Janusza T. do podpisania oświadczenia, że nie widział, aby w trakcie zatrzymania Franciszka T. użyto siły wobec jego rodziny. W 1982 r. w Chorkówce Leonard B. kilkakrotnie stosował także przemoc wobec Władysława T., drugiego syna Franciszka T. Zatrzymywał go, umieszczał siłą w samochodzie oraz groził mu zatrzymaniem w areszcie i przesłuchaniami w celu zmuszenia go do informowania o działalności ojca. Sąd Rejonowy w Krośnie 7 lutego 2023 r. uznał Leonarda B. za winnego dopuszczenia się czynów zarzuconych w akcie oskarżenia i wymierzył karę 2 lat pozbawienia wolności, zawieszając jej wykonanie na 5 lat, oraz zasądził od skazanego pokrycie części kosztów sądowych. Prokurator 10 marca 2023 r. złożył do Sądu Okręgowego w Krośnie apelację od wyroku z 7 lutego 2023 r., w całości na niekorzyść skazanego. Sąd Okręgowy w Krośnie 4 października 2023 r. częściowo uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia sądowi I instancji. W pozostałym zakresie utrzymał w mocy zaskarżony wyrok. 5 marca 2024 r. Sąd Rejonowy w Krośnie – II Wydział Karny uznał Leonarda B. za winnego dopuszczenia się czynu opisanego w akcie oskarżenia, w części, w której Sąd Okręgowy w Krośnie skierował sprawę do ponownego rozpatrzenia, i skazał oskarżonego na karę 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na 4 lata oraz zasądził grzywnę w wysokości 2500 zł i zobowiązał skazanego do pokrycia kosztów i opłat sądowych.

Następny wyrok skazujący dotyczył Cezarego Ł., wobec którego 17 kwietnia 2023 r. prokurator OKŚZpNP w Szczecinie skierował do Sądu Rejonowego w Szczecinie akt oskarżenia. Cezary Ł., były pracownik Służby Bezpieczeństwa Rejonowego Urzędu Spraw Wewnętrznych w Gryfinie, od 12 sierpnia 1989 r. do 30 listopada 1989 r., działając w krótkich odstępach czasu, z góry powziętym zamiarem, jako funkcjonariusz państwa komunistycznego w celu osiągnięcia korzyści majątkowej dla innej osoby przekroczył swoje uprawnienia i poświadczył nieprawdę w dokumentacji operacyjnej dotyczącej lokalu kontaktowego o kryptonimie „Messa". W rezultacie doszło do wyłudzenia łącznej kwoty 20 tys. zł z funduszu operacyjnego. W toku śledztwa ustalono, że Cezary Ł., tworząc dokumentację operacyjną, zmierzającą do pozyskania lokalu kontaktowego dla SB, sporządził zawierające nieprawdę raporty o wyrażeniu przez właściciela zgody na przekazanie mieszkania do wykorzystania na potrzeby SB. Następnie przygotował także fikcyjną umowę korzystania z tego mieszkania oraz dwa pokwitowania odbioru gotówki w łącznej kwocie 20 tys. zł. Na dokumentach podrobiono podpisy właściciela lokalu. Poczynione ustalenia wskazują, że tego typu rozmowy z właścicielem nigdy się nie odbyły, a on sam nie wiedział o fakcie wpisania jego mieszkania do dokumentacji SB jako lokalu kontaktowego. Ponadto w uzyskanej opinii biegłego z zakresu badań pisma ręcznego ustalono w sposób niebudzący wątpliwości, że podpisy zarówno na umowie, jak i na pokwitowaniach odbioru gotówki zostały podrobione. Przestępstwo zarzucone podejrzanemu zagrożone jest karą do 10 lat pozbawienia wolności. Podejrzany nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu. 8 kwietnia 2024 r. Sąd Rejonowy w Gryfinie uznał Cezarego Ł. za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów i wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności, warunkowo zawieszając jej wykonanie na 3 lata próby. Ponadto wymierzył oskarżonemu karę grzywny w wysokości 6 tys. zł oraz orzekł o podaniu wyroku do wiadomości publicznej. Skazany został także obciążony kosztami i opłatami sądowymi. Apelację od tego wyroku wniósł obrońca skazanego. Sąd Okręgowy w Szczecinie 4 grudnia 2024 r. uchylił wyrok Sądu Rejonowego w Gryfinie z 8 kwietnia 2024 r. i umorzył postępowanie karne. Uznano, że czyn ten nie stanowi zbrodni komunistycznej w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy o IPN-KŚZpNP.

Ostatni wyrok skazujący zapadł w sprawie Bogdana Jana D. Prokurator OKŚZpNP w Warszawie 9 grudnia 2019 r. skierował przeciwko niemu do Wojskowego Sądu Okręgowego akt oskarżenia. Prokurator zarzucił Bogdanowi Janowi D., że 18 sierpnia 1952 r. jako asesor Sądu Wojsk Lotniczych w Warszawie, funkcjonariusz państwa komunistycznego, działając w strukturach państwa totalitarnego, wspólnie z sędziami Ludwikiem F. i Władysławem M. dopuścił się zbrodni komunistycznej, będącej jednocześnie zbrodnią przeciwko ludzkości. Przekroczył swoje uprawnienia, gdyż nie będąc sę-

dzią ani ławnikiem, zasiadł wbrew obowiązującym wówczas przepisom (art. 18 Dekretu PKWN z dnia 23 września 1944 r. – Prawo o ustroju Sądów Wojskowych i Prokuratury Wojskowej) w składzie orzekającym Sądu Wojsk Lotniczych w Warszawie w sprawie przeciwko Edwardowi P., który został uznany za winnego i skazany na karę śmierci, utrzymaną w mocy przez Najwyższy Sąd Wojskowy i wykonaną 29 sierpnia 1952 r. Edward P. był pilotem, instruktorem Oficerskiej Szkoły Lotniczej nr 5 w miejscowości Izbicko koło Opola. 7 sierpnia 1952 r. wyleciał z lotniska w Izbicku w lot szkoleniowy z zadaniem przeprowadzenia akrobacji nad lotniskiem. W trakcie lotu otrzymał od dowódcy klucza zezwolenie na wykonanie zadań treningowych w rejonie Odry, oddalonej około 10 km od lotniska. Wykorzystując sytuację, podjął próbę ucieczki za granicę. Opuścił wyznaczoną strefę lotu, wyłączył radio i skierował się w stronę Austrii. Gdy był już na jej terytorium, obniżył lot nad zaobserwowanym lotniskiem. Wówczas jednak zorientował się, że stacjonują na nim wojska radzieckie. Usiłował ponownie nabrać wysokości, jednakże dwa samoloty radzieckie zmusiły go do lądowania. Edward P. został zatrzymany i 8 sierpnia 1952 r. przetransportowany do Polski. W 1993 r. sprawa wyroków zapadłych w stosunku do Edwarda P. była rozpatrywana przez Sąd Warszawskiego Okręgu Wojskowego w Warszawie, który na podstawie przepisów Ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego uznał nieważność obydwu orzeczeń wydanych w 1952 r. Zdaniem Sądu nieudana próba ucieczki Edwarda P. była indywidualnym aktem protestu przeciwko totalitarnym stosunkom społeczno-politycznym narzuconym wojsku przez władze komunistyczne. W świetle art. 18 Dekretu PKWN z dnia 23 września 1944 r. – Prawo o ustroju Sądów Wojskowych i Prokuratury Wojskowej sądy wojskowe powinny orzekać w składzie przewodniczącego i dwóch sędziów lub przewodniczącego i dwóch ławników. Sąd Wojsk Lotniczych, orzekając karę śmierci w stosunku do Edward P., procedował w składzie dwóch sędziów i asesora, czyli w składzie niezgodnym z obowiązującymi wówczas przepisami prawa. Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie 19 sierpnia 2020 r. wydał postanowienie o zawieszeniu postępowania karnego. Prokurator OKŚZpNP w Warszawie złożył do Sądu Najwyższego zażalenie na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w Warszawie. Sąd Najwyższy 10 listopada 2020 r. uchylił zaskarżone postanowienie. Wyrokiem z 19 marca 2024 r. Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie uznał Bogdana Jana D. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i skazał go na karę 5 lat pozbawienia wolności oraz zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 4382,77 zł z tytułu opłaty i wydatków poniesionych przez Skarb Państwa. Sąd orzekł także wobec oskarżonego środek karny w postaci pozbawienia praw publicznych na 5 lat.

Prokuratorzy OKŚZpNP wnieśli 30 zażaleń na orzeczenia sądów I instancji, w tym 17 zażaleń na uchwały odmawiające zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziów i prokuratorów, co do których zgromadzony w sprawach materiał dowodowy uzasadniał podejrzenie popełnienia przez nich czynów polegających na bezprawnym pozbawieniu wolności w okresie stanu wojennego pokrzywdzonych, którzy sprzeciwiali się ówczesnemu systemowi społeczno-politycznemu. Z tej grupy rozpoznano dotychczas 5 zażaleń, w tym 2 zażalenia wniesione w 2023 r. Żadne nie zostało uwzględnione przez sąd odwoławczy.

Kolejnych 10 zażaleń prokuratorzy wnieśli od orzeczeń umarzających postępowanie karne z uwagi na brak wymaganego zezwolenia na ściganie. Z tej grupy rozpoznano dotychczas 5 zażaleń, w tym 1 zażalenie wniesione w 2023 r. Żadne nie zostało uwzględnione przez sąd odwoławczy. W 1 sprawie sąd umorzył postępowanie przeciwko prokuratorowi z uwagi na brak znamion czynu zabronionego. Po rozpoznaniu zażalenia prokuratora sąd odwoławczy zmienił zaskarżone orzeczenie i umorzył postępowanie z uwagi na brak wymaganego zezwolenia na ściganie. Również w 1 sprawie sąd zwrócił sprawę prokuratorowi w celu uzupełnienia istotnych braków w postępowaniu przygotowawczym. Zażalenie prokuratora na to postanowienie nie zostało uwzględnione. W 1 sprawie prokuratora wezwano do uzupełnienia braków formalnych w akcie oskarżenia. Zażalenie prokuratora na to postanowienie nie zostało uwzględnione.

Należy w tym miejscu wyjaśnić, że pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego albo prokuratora wymaga zezwolenia sądu dyscyplinarnego, czyli obecnie Sądu Najwyższego – Izby Odpowie-

dzialności Zawodowej lub Naczelnego Sądu Administracyjnego. Bez uzyskania takiego zezwolenia (uchylenia immunitetu) nie jest możliwe przedstawienie sędziemu albo prokuratorowi zarzutu popełnienia przestępstwa i skierowanie aktu oskarżenia. Dotychczasowe orzecznictwo stało na stanowisku, że immunitet chroni wyłącznie sędziów i prokuratorów w służbie czynnej oraz pozostających w stanie spoczynku, nie obejmuje natomiast osób, które w przeszłości były sędziami albo prokuratorami, jednakże zrzekły się stanowiska i obecnie wykonują inny zawód. W ostatnim czasie orzecznictwo stało się rozbieżne i część sądów stoi na stanowisku, że byli sędziowie i prokuratorzy w zakresie czynów popełnionych w okresie zajmowania stanowiska również chronieni są immunitetem, niezależnie od tego, czy czyn pozostaje w związku z pełnieniem urzędu. Z tego względu w niektórych sprawach, zainicjowanych wniesieniem przez prokuratora GKŚZpNP aktu oskarżenia przeciwko byłemu sędziemu albo prokuratorowi, sądy umarzają postępowanie karne z uwagi na brak wymaganego zezwolenia na ściganie.

W 2024 r. prokuratorzy oddziałowych komisji wnieśli 12 apelacji od wyroków sądów I instancji, w 4 sprawach z tej grupy apelacje złożyli również oskarżeni albo ich obrońcy. Sądy odwoławcze rozpoznały dotychczas 10 apelacji, z czego uwzględniono 2 apelacje prokuratora, a w 8 sprawach oddalono apelacje oskarżyciela. W sprawach, w których apelacje wnieśli równolegle prokurator i oskarżony albo jego obrońca, sądy odwoławcze uwzględniły 2 apelacje oskarżonych lub ich obrońców, oddalono zaś 1 apelację. Oskarżeni wnieśli samodzielnie apelacje w 3 sprawach, apelacje zostały uwzględnione przez sądy odwoławcze. Dotychczas nie rozpoznano apelacji w 2 sprawach, w tym w 1 sprawie, w której apelacje wnieśli prokurator i obrońca oskarżonego.

Ostatnim etapem postępowania sądowego w sprawie jest ewentualne wniesienie kasacji w danej sprawie i jej rozpoznanie przez Sąd Najwyższy. Dyrektor GKŚZpNP jest podmiotem uprawnionym do składania nadzwyczajnych środków zaskarżenia – kasacji od prawomocnych orzeczeń sądowych w sprawach należących do właściwości prokuratorów KŚZpNP, wskazanych w art. 1 pkt 1 lit. a ustawy o IPN-KŚZpNP, oraz na podstawie Zarządzenia Prokuratora Generalnego w sprawie ustalenia zakresu czynności Prokuratora Generalnego, Prokuratora Krajowego i pozostałych zastępców Prokuratora Generalnego, dyrektor GKŚZpNP w zastępstwie Prokuratora Generalnego wnosi do Sądu Najwyższego kasacje od prawomocnych orzeczeń sądowych w postępowaniach lustracyjnych i w sprawach o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

W okresie sprawozdawczym zarejestrowano 13 spraw, w których toczyło się postępowanie wskutek wniesienia kasacji przez dyrektora GKŚZpNP. Do Sądu Najwyższego skierowano ostatecznie 10 kasacji: 6 kasacji od prawomocnych orzeczeń lustracyjnych, 3 kasacje od orzeczeń wydanych w sprawach, w których akty oskarżenia skierowali prokuratorzy oddziałowych komisji, i 1 kasację w sprawie o uznanie za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

Pierwsza kasacja, skierowana w 2024 r. w sprawach prowadzonych przez prokuratorów KŚZpNP, dotyczyła zbrodni sądowej popełnionej przez Macieja H. i Mariana N., byłych sędziów Wojskowego Sądu Okręgowego we Wrocławiu, oraz Krystiana J. i Witolda K., byłych prokuratorów Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w Gliwicach, oskarżonych o bezprawne pozbawienie wolności osób kolportujących ulotki w okresie obowiązywania w Polsce stanu wojennego. Z ustaleń śledztwa OKŚZpNP w Katowicach wynikało, że po wprowadzeniu stanu wojennego Edward R., Andrzej B. i Maciej J., działający w Międzyzakładowym Komitecie Koordynacyjnym NSZZ „Solidarność" w Bytomiu, zaczęli redagować i wydawać pismo „Biuletyn Informacyjny" oraz ulotki. W kolportaż biuletynu i ulotek zaangażowali się inni członkowie Solidarności: Józef G. oraz nauczycielka Teresa Ch. wraz z młodzieżą z V Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Smolenia w Bytomiu. Rozrzucali oni biuletyn i ulotki na klatkach schodowych budynków mieszkalnych w Bytomiu. W marcu 1982 r. rozpoczęły się aresztowania członków grupy kolportującej ulotki. Następnie przeciwko nim przeprowadzono postępowanie karne, w którym zarówno prokuratorzy, jak i sędziowie uznali, że biuletyn i ulotki zawierają „fałszywe wiadomości, mogące wywołać niepokój publiczny lub rozruchy". Przypisano Edwardowi R., Andrzejowi B., Maciejowi J., Józefowi G. i Teresie Ch. popełnienie przestępstwa polegającego na kon-

tynuowaniu działalności związkowej w ramach NSZZ „Solidarność" przez redagowanie i wydawanie drukiem „Biuletynu Informacyjnego" zawierającego fałszywe wiadomości mogące wywołać niepokój publiczny. Uczniom V Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Smolenia w Bytomiu: Markowi K., Grażynie W. i Robertowi S., którzy wówczas jako jedyni z licealistów kolportujących ulotki mieli ukończone 17 lat, przypisano natomiast popełnienie przestępstwa polegającego na rozpowszechnianiu ulotek zawierających fałszywe wiadomości mogące wywołać niepokój publiczny. Po zakończeniu przewodu sądowego prokuratorzy Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w Gliwicach żądali wymierzenia oskarżonym surowych kar, od 3 do 9 lat pozbawienia wolności. Sędziowie Wojskowego Sądu Okręgowego we Wrocławiu, uznając winę oskarżonych, wymierzyli ostatecznie kary pozbawienia wolności Edwardowi R., Andrzejowi B., Maciejowi J., Józefowi G. i Teresie Ch. w wymiarze od 1 roku lat i 6 miesięcy do 5 lat pozbawienia wolności, licealistom zaś kary 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na trzyletni okres próby. Prokurator OKŚZpNP w Katowicach uznał, że działalność prowadzona przez pokrzywdzonych w okresie obowiązywania stanu wojennego w Polsce nie wyczerpała znamion zarzuconego im przestępstwa również w świetle ówcześnie obowiązujących przepisów prawa. W związku z tym zarówno zastosowanie wobec nich środków zapobiegawczych w postaci tymczasowych aresztowań, jak i wymierzenie kar pozbawienia wolności były aktami bezprawia i represji. Jeden z oskarżonych jest obecnie emerytowanym adwokatem, drugi – emerytowanym radcą prawnym, kolejni dwaj wykonują zawód radcy prawnego i adwokata. Wojskowy Sąd Okręgowy w Poznaniu 28 września 2023 r. wydał postanowienie o umorzeniu postępowania karnego wobec oskarżonych z uwagi na brak wymaganego zezwolenia na ściganie. Prokurator 4 października 2023 r. złożył zażalenie na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w Poznaniu i wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania WSO w Poznaniu. Sąd Najwyższy 7 maja 2024 r. postanowił utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie. Dyrektor GKŚZpNP skierował 17 czerwca 2024 r. kasację od powyższego postanowienia.

Druga kasacja skierowana w 2024 r. dotyczyła Włodzimierza C., któremu zarzucono, że 29 grudnia 1981 r. w Częstochowie, gdy był sędzią Sądu Rejonowego w tym mieście, bezprawnie pozbawił wolności Annę W., którą skazał na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności za popełnienie przestępstwa z art. 46 ust. 1 Dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym, polegającego na kontynuowaniu działalności związkowej w ramach NSZZ „Solidarność" przez przepisanie na maszynie ulotki. Prokurator OKŚZpNP uznał, że działalność prowadzona przez pokrzywdzoną w okresie obowiązywania stanu wojennego w Polsce nie wyczerpała znamion przestępstwa również w świetle ówcześnie obowiązujących przepisów prawa, gdyż samo przepisanie treści ulotki nie było kontynuowaniem działalności związkowej. Sporządzenie ulotki o treści zaczynającej się od słów „Częstochowianie, Rodacy!" stanowiło zaś wyłącznie wyraz sprzeciwu pokrzywdzonej wobec sytuacji panującej w kraju w okresie obowiązywania stanu wojennego. Zastosowanie zatem wobec Anny W. środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, a następnie wydanie wyroku skazującego ją na karę pozbawienia wolności były w ocenie prokuratora aktami bezprawia i represji. Sąd Rejonowy w Częstochowie 1 września 2023 r. uznał oskarżonego za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów i skazał go na karę 1 roku pozbawienia wolności w zawieszeniu na 2 lata. Prokurator 21 listopada 2023 r. złożył apelację od powyższego wyroku, gdyż zarzucił zaskarżonemu orzeczeniu obrazę przepisów prawa przez przyjęcie, że działanie oskarżonego nie stanowiło zbrodni przeciwko ludzkości, oraz rażącą niewspółmierność kary wymierzonej oskarżonemu. Sąd Okręgowy w Częstochowie 20 marca 2024 r. wskutek apelacji wniesionych zarówno przez prokuratora, jak i obrońcę oskarżonego, uchylił zaskarżony wyrok i umorzył postępowanie karne na podstawie art. 1 ust. 1 ustawy o amnestii. Z treści wyroku wynika, że w ocenie Sądu czyn nie stanowił zbrodni przeciwko ludzkości, w związku z czym z kwalifikacji prawnej wyeliminowano art. 3 ustawy o IPN-KŚZpNP. Dyrektor GKŚZpNP 6 sierpnia 2024 r. skierował do Sądu Najwyższego kasację w przedmiotowej sprawie.

Trzecia kasacja dotyczyła wiceprokuratora Wojskowej Prokuratury Garnizonowej we Wrocławiu Ryszarda S., podejrzanego o popełnienie zbrodni komunistycznej stanowiącej jednocześnie zbrodnię przeciwko ludzkości, polegającej na przekroczeniu swoich uprawnień. Mianowicie oskarżony 13 lutego

1982 r. w Świdnicy wydał postanowienie o wszczęciu śledztwa przeciwko Robertowi B., a następnie sporządził postanowienie o przedstawieniu mu zarzutów, że „w okresie od 13 grudnia 1981 r. do 12 lutego 1982 r. w Świdnicy sporządzał, przechowywał i przenosił ulotki i inne materiały zawierające fałszywe wiadomości mogące wywołać niepokój publiczny i rozruchy". Postanowienie to oskarżony ogłosił Robertowi B., przesłuchał go w charakterze podejrzanego, a następnie wydał postanowienie o tymczasowym aresztowaniu do 12 maja 1982 r. na podstawie art. 8 ust. 1 Dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o postępowaniach szczególnych w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci zabezpieczonych biuletynów, sygnowanych przez NSZZ „Solidarność" Region Dolnośląski „Wiadomości Ziemi Świdnickiej", nie zawierał w ogóle wiadomości nieprawdziwych bądź nie były to wiadomości w rozumieniu art. 48 cytowanego dekretu. Tym samym brak było podstawy do wszczęcia śledztwa wobec Roberta B., o czym prokurator dobrze wiedział. Brak było również podstawy do zastosowania wobec pokrzywdzonego przepisów dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. oraz środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania na podstawie przepisów wyżej wymienionego dekretu, co w ocenie prokuratora IPN skutkowało bezprawnym pozbawieniem wolności Roberta B. od 13 lutego 1982 r. do 31 marca 1982 r. Prokurator OKŚZpNP powyżej opisane czyny uznał za działanie na szkodę interesu prywatnego oraz za stosowanie noszących znamiona zbrodni przeciwko ludzkości represji i poważnych prześladowań ze strony Ryszarda S. jako funkcjonariusza państwa komunistycznego z powodu prowadzonej przez pokrzywdzonego działalności antykomunistycznej i głoszonych przez niego poglądów sprzecznych z ówczesną linią polityczną. Wojskowy Sąd Garnizonowy w Poznaniu 21 maja 2024 r. wydał postanowienie o umorzeniu postępowania wobec oskarżonego. Prokurator 6 czerwca 2024 r. złożył zażalenie na postanowienie Wojskowego Sądu Garnizonowego w Poznaniu. Wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania WSG w Poznaniu. Postanowieniem z 5 lipca 2024 r. Wojskowy Sąd Okręgowy w Poznaniu utrzymał w mocy postanowienie z 21 maja 2024 r. Dyrektor GKŚZpNP 16 października 2024 r. skierował kasację od powyższego postanowienia WSO w Poznaniu.

Dyrektor GKŚZpNP odmówił wniesienia kasacji w 2 sprawach: 1 sprawie z zakresu działalności KŚZpNP oraz 1 sprawie z zakresu ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. W 1 sprawie podstawy do wniesienia kasacji podlegają analizie.

W okresie sprawozdawczym Sąd Najwyższy wydał orzeczenia w 8 sprawach, w tym w 5 sprawach należących do właściwości Biura Lustracyjnego i w 3 sprawach należących do właściwości KŚZpNP, przy czym 2 z nich dotyczyły spraw unieważnieniowych.

Sprawa OKŚZpNP we Wrocławiu, w wypadku której w 2024 r. Sąd Najwyższy uwzględnił kasację i uchylił zaskarżony wyrok, dotyczyła Leonarda P. Oskarżonemu zarzucono, że od stycznia do kwietnia 1983 r. jako funkcjonariusz Wojewódzkiego Urzędu Spraw Wewnętrznych w Legnicy, a zarazem funkcjonariusz państwa komunistycznego, w celu uzyskania od pozbawionego wolności Stanisława Z. określonych wyjaśnień i informacji znęcał się nad nim przez poddawanie go wielokrotnym przesłuchaniom, w czasie których m.in. uderzał go pięściami w okolice żołądka i nerek, każąc uprzednio przyjąć pozycję klęczącą na podstawionym krześle. Bicie trwało aż do momentu upadku pokrzywdzonego na podłogę. Leonard P. zadawał także Stanisławowi Z. uderzenia pałką milicyjną po piętach, kiedy ten klęczał na krześle. Zachowanie oskarżonego stanowiło jednocześnie zbrodnię przeciwko ludzkości w związku z naruszeniem praw człowieka: prawa do zdrowia, bezpieczeństwa osobistego, godności człowieka i humanitarnego traktowania oraz było formą represji z powodu aktywnej działalności pokrzywdzonego w pozostającym w opozycji do ówczesnej władzy NSZZ „Solidarność". Sąd Rejonowy w Legnicy 5 stycznia 2022 r. uznał Leonarda P. za winnego popełnienia zarzuconych mu czynów i wymierzył karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na 2 lata. Obrońca skazanego 27 lutego 2022 r. złożył apelację od powyższego wyroku. Sąd Okręgowy w Legnicy 12 lipca 2022 r. uchylił zaskarżony wyrok i umorzył postępowanie z powodu przedawnienia karalności czynu zabronionego (art. 17 § 1 pkt 6 kpk). Dyrektor GKŚZpNP skierował 15 maja 2023 r. do Sądu Najwyższego kasację w przedmiotowej sprawie. Wniósł o uchylenie orzeczenia z 2022 r. i przekazanie sprawy

do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Legnicy. Sąd Najwyższy 11 stycznia 2024 r. uchylił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Legnicy i skierował sprawę do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Sąd Okręgowy w Legnicy 30 kwietnia 2024 r. utrzymał w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Legnicy z 5 stycznia 2022 r. skazujący Leonarda P. na karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na 2 lata próby oraz grzywnę w wysokości 10 tys. zł, a także nakazał skazanemu pokrycie kosztów sądowych w kwocie 1300 zł. Od wyroku tego obrońca skazanego wniósł kasację. Kasację przekazano Sądowi Najwyższemu do rozpoznania.

Dodatkowo można wskazać, że Sąd Najwyższy rozpatrzył w 2024 r. kasacje skierowane nie tylko w roku sprawozdawczym, lecz także kierowane do Sądu Najwyższego jeszcze w latach 2022–2023. W tym zakresie uwzględnił kasację dyrektora GKŚZpNP, uchylając zaskarżone orzeczenia i kierując sprawę do ponownego rozpatrzenia w 1 sprawie unieważnieniowej i w 1sprawie dotyczącej zbrodni komunistycznej. W 6 sprawach kasacja została oddalona: w 1 sprawie o uznanie orzeczenia za nieważne oraz w 5 sprawach należących do właściwości Biura Lustracyjnego.

7.5. Nadzór służbowy nad działalnością Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Nadzór służbowy nad czynnościami prokuratorów KŚZpNP i formy jego sprawowania są tożsame z unormowaniami obowiązującymi w prokuraturze powszechnej i zostały określone w ustawie z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze i Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 kwietnia 2016 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (t.j. Dz.U. 2023 r. poz. 1115 ze zm.). Dyrektor KŚZpNP, będący jednocześnie jednym z zastępców prokuratora generalnego, jest przełożonym służbowym wszystkich prokuratorów KŚZpNP. Prokuratorzy GKŚZpNP sprawują – w zakresie zleconym im przez dyrektora KŚZpNP – nadzór służbowy i instancyjny nad pracą prokuratorów oddziałowych komisji. Naczelnicy Oddziałowych Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu kierują pracą podległych im jednostek oraz sprawują bieżący nadzór nad prokuratorami wykonującymi czynności służbowe w poszczególnych oddziałowych komisjach. Sprawując wewnętrzny nadzór służbowy oraz zgodnie z dyspozycją art. 310 § 2 kpk, naczelnicy oddziałowych komisji przeprowadzali kontrolę prowadzonych przez podległych im prokuratorów postępowań, w których okres śledztwa przekroczył 3 miesiące. W ramach prowadzonych analiz oceniali sprawność prowadzonych postępowań i podstawy do przedłużenia trwania tych postępowań na czas nieprzekraczający roku. Prokuratorzy GKŚZpNP w zakresie zleconego im nadzoru nad poszczególnymi oddziałowymi komisjami wykonywali tożsame czynności w odniesieniu do śledztw, w których czas ich prowadzenia przekroczył rok. Analizując w 2024 r. śledztwa, których okres trwania przekroczył rok, prokuratorzy GKŚZpNP wydali – po zapoznaniu się z nadsyłanymi aktami postępowań przygotowawczych – 758 postanowień w trybie przewidzianym w art. 310 § 2 kpk o przedłużeniu trwania śledztwa na dalszy czas oznaczony powyżej roku, z czego 570 spraw dotyczyło zbrodni komunistycznych, 171 – zbrodni nazistowskich, a 17 – innych zbrodni przeciwko pokojowi, ludzkości i zbrodni wojennych. W sprawach skomplikowanych i ważkich prokuratorzy GKŚZpNP sprawują na mocy zarządzeń dyrektora GKŚZpNP zwierzchni nadzór służbowy nad wybranymi śledztwami. W styczniu 2024 r. zwierzchnim nadzorem służbowym było objętych 17 śledztw, a na koniec 2024 r. nadzór służbowy sprawowany był nad 15 śledztwami prowadzonymi przez prokuratorów oddziałowych komisji. W ciągu roku uchylono nadzór służbowy nad 2 postępowaniami, zmieniono zarządzenie dotyczące zespołu śledczego powołanego do prowadzenia śledztwa OKŚZpNP we Wrocławiu oraz uchylono zarządzenie naczelnika OKŚZpNP w Warszawie dotyczące powołania zespołu śledczego do prowadzenia śledztwa w sprawie zbrodni katyńskiej. Realizując zadania ustawowe na mocy zarządzeń dyrektora GKŚZpNP wydanych w 2024 r., prokuratorzy GKŚZpNP przeprowadzili w OKŚZpNP w Białymstoku i we Wrocławiu wizytacje, w trakcie których oceniono sposób wypełniania zadań ustawowych przez prokuratorów i pracowników sekretariatu tych jednostek oraz formę kierowania oddziałowymi komisjami przez naczelników. Przeprowadzone czynności kontrolne nie ujawniły przypadków rażącego

naruszenia przepisów prawa. Ustalenia powizytacyjne pozwoliły na pozytywną ocenę pracy kontrolowanych KŚZpNP, stanowiły również podstawę do opracowania i przekazania przez dyrektora KŚZpNP zaleceń powizytacyjnych, zawierających ocenę sposobu funkcjonowania skontrolowanych jednostek organizacyjnych oraz nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień. W ramach wewnętrznego planu pracy Wydziału Nadzoru nad Śledztwami Głównej Komisji pełniący w niej służbę prokuratorzy przeprowadzili bieżące kontrole w oddziałowych komisjach, aby ocenić podstawy uzasadniające kontynuowanie postępowań długotrwałych, skontrolować poprawność prowadzenia spraw, postępowań skargowych, sprawność i prawidłowość realizacji zadań służbowych oraz prawidłowość podziału obowiązków służbowych i pracę naczelników jako kierowników jednostek. Prokuratorzy GKŚZpNP rozpoznali 2 spory kompetencyjne wynikłe pomiędzy prokuratorami oddziałowych komisji.

Dyrektor KŚZpNP w okresie sprawozdawczym wydał jedno zarządzenie regulujące pracę GKŚZpNP (zmieniono zakres obowiązków pracowników administracyjnych) i cztery zarządzenia dotyczące zwierzchniego nadzoru służbowego nad prowadzonymi postępowaniami. Trzy kolejne zarządzenia dotyczyły przekazania sprawy do dalszego prowadzenia innej oddziałowej komisji z wyłączeniem zasad określających właściwość miejscową.

Nadzorując pracę kierowanych jednostek, naczelnicy oddziałowych komisji rozpoznali w 2024 r. 2 skargi, w tym 1 skargę z końca 2023 r., na czynności podległych im prokuratorów. Skargi zostały uznane za bezzasadne. W tym samym czasie do dyrektora GKŚZpNP, rozpoznającego skargi kierowane wobec naczelników oddziałowych komisji oraz prokuratorów GK, wpłynęło 8 skarg, w tym 3 skargi dotyczyły prokuratorów GKŚZpNP. Rozpoznano 7 skarg, w tym 6 skarg nie uwzględniono, gdyż uznano je za bezpodstawne, a 1 skargę uwzględniono częściowo i nakazano podjęcie stosownych działań w OKŚZpNP w Poznaniu. Natomiast 1 skarga pozostawała przedmiotem analizy do końca 2024 r.

Prokuratorzy w 2024 r. udzielili trzynaście odpowiedzi lub przekazali informacje zainteresowanym osobom po rozpoznaniu wniosków kierowanych w trybie przewidzianym przez Ustawę z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej. Odpowiedzi bezpośredniej udzielili w czterech sprawach, a w dwóch przekazali informacje do innych podmiotów przygotowujących taką odpowiedź. W GKŚZpNP zarejestrowano 12 wniosków o udzielenie informacji w trybie powyższej ustawy. W 6 sprawach udzielono odpowiedzi, w 5 przypadkach odmówiono udzielenia informacji ze względu na fakt, że wniosek skierowano w sprawie, która nie podlegała przepisom ustawy o dostępie do informacji publicznej. W 1 przypadku wniosek przekazano według właściwości do dyrektora OIPN w Krakowie.

Tabela 17. Wnioski o udzielenie informacji publicznej

Jednostka	Liczba spraw, w których udzielono odpowiedzi w trybie dostępu do informacji publicznej	Liczba spraw, w których udzielono informacji innemu podmiotowi na potrzeby przygotowania odpowiedzi w trybie dostępu do informacji publicznej
Białystok	0	0
Gdańsk	1	0
Katowice	0	0
Kraków	1	0
Lublin	0	1
Łódź	1	0
Poznań	0	0
Rzeszów	1	0
Szczecin	0	0
Warszawa	0	1
Wrocław	0	0
GKŚZpNP	6	1
Razem	10	3

Kolejnym zadaniem realizowanym przez prokuratorów GKŚZpNP było opiniowanie aktów prawnych na prośbę innych organów centralnych oraz uczestnictwo w prowadzonych pracach legislacyjnych. W ramach tych obowiązków prokuratorzy przedstawili stanowisko w sprawie dwóch poselskich projektów ustaw o zmianie ustawy o IPN-KŚZpNP. Pierwszy projekt obejmował zmiany dotyczące Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL. Drugi projekt dotyczył wprowadzenia do ustawy o IPN-KŚZpNP definicji pojęcia zbrodnie członków i współpracowników Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów frakcji Bandery (OUN-B) i Ukraińskiej Powstańczej Armii oraz innych ukraińskich formacji kolaborujących z Trzecią Rzeszą Niemiecką, a także nowelizacji art. 256 § 1a Kodeksu karnego przez wprowadzenie zapisu penalizującego publiczne propagowanie ideologii Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów frakcji Bandery (OUN-B) i Ukraińskiej Powstańczej Armii, która doprowadziła do ludobójstwa na Wołyniu i w sąsiednich regionach w latach 1943–1945. Przedstawiono również opinię w sprawie poselskiego projektu zmiany ustawy Prawo o prokuraturze. W związku z pracami prowadzonymi przez Krajową Radę Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym przedstawiono wspólne stanowisko prokuratorów Komisji Ścigania i prokuratorów Biura Lustracyjnego w sprawie nowelizacji Zbioru Zasad Etyki Zawodowej Prokuratorów.

W okresie sprawozdawczym GKŚZpNP współpracowała z Ministerstwem Spraw Zagranicznych. W ramach tej współpracy konsultowano z prokuratorami GKŚZpNP wystąpienie delegacji polskiej w trakcie rozprawy przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka dotyczącej skargi Ukraina przeciwko Rosji.

Rzecznik prasowy GKŚZpNP, który jest odpowiedzialny za współpracę ze środkami masowego przekazu, przekazał dziennikarzom z krajowych oraz zagranicznych redakcji radiowych, telewizyjnych i prasowych, rzecznikowi prasowemu Instytutu Pamięci Narodowej, rzecznikowi prasowemu Prokuratury Krajowej i rzecznikowi prasowemu Prokuratora Generalnego 76 informacji pisemnych z toczących się śledztw w oddziałowych komisjach oraz w kwestiach związanych z działalnością GK. Opracował ponadto 34 komunikaty prasowe opublikowane na stronie internetowej Instytutu Pamięci Narodowej, informujące o ustaleniach poczynionych w śledztwach pozostających w zainteresowaniu opinii publicznej, w tym o wniesieniu aktów oskarżenia, zapadłych wyrokach sądów, wydaniu postanowień o przedstawieniu zarzutów, zakończeniu prowadzonych postępowań. Rzecznik utrzymywał regularne kontakty ze środkami masowego przekazu, wielokrotnie udzielał dziennikarzom informacji telefonicznych w sprawach pozostających w ich zainteresowaniu. Współorganizował dwie konferencje prasowe, których przedmiotem były ustalenia poczynione w niektórych śledztwach, w tym w sprawie ekshumacji w okolicy Chojnic szczątków ponad 700 cywilnych ofiar masowych egzekucji dokonanych jesienią 1939 r. oraz w styczniu 1945 r. przez formacje Selbstschutzu oraz oddziały SS i Wehrmachtu. Innym śledztwem tego rodzaju było postępowanie zakończone wniesieniem aktu oskarżenia przeciwko 27 byłym funkcjonariuszom Służby Więziennej, których oskarżono o udział w pobiciu 14 sierpnia 1982 r. ponad 100 osób internowanych w Ośrodku Odosobnienia w Kwidzynie. W konferencjach tych wzięli udział prezes Instytutu Pamięci Narodowej Karol Nawrocki oraz dyrektor GKŚZpNP Andrzej Pozorski.

Przedstawiciel GKŚZpNP tak jak w latach ubiegłych kontynuował współpracę z Eurojust Genocide Network z siedzibą w Hadze. Instytucja ta zajmuje się koordynowaniem działań państw członkowskich Unii Europejskiej w zakresie ścigania sprawców odpowiedzialnych za popełnienie zbrodni ludobójstwa, zbrodni przeciwko ludzkości oraz zbrodni wojennych. Prokurator GKŚZpNP w 2024 r. dwukrotnie uczestniczył w spotkaniach roboczych odbywających się w Hadze. Przekazywał wówczas bieżące informacje o śledztwach prowadzonych przez prokuratorów Komisji Ścigania oraz udzielał odpowiedzi na pytania dotyczące działalności śledczej. W ramach stałych zobowiązań przekazano do Eurojust informację statystyczną na temat śledztw prowadzonych przez prokuratorów KŚZpNP, odpowiedziano na prośbę prokuratora z Rumunii będącego przedstawicielem tego kraju w Eurojust Genocide Network i przesłano kopie wybranych wyroków sądów polskich na temat zbrodni komunistycznych będących zarazem zbrodniami przeciwko ludzkości, popełnionych przez sędziów i prokuratorów w okresie PRL.

W ramach współpracy z Centrum Szymona Wiesenthala GKŚZpNP przekazała informację na temat śledztw prowadzonych przez prokuratorów IPN, a dotyczących niemieckich zbrodni nazistow-

skich popełnionych w okresie II wojny światowej. Ponadto prokurator GKŚZpNP uczestniczył w pracach Zespołu ds. Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i osób współpracujących z tym Zespołem, który funkcjonuje w MSZ na podstawie Zarządzenia nr 73 Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lipca 2007 r. w sprawie utworzenia Zespołu do spraw Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Udzielał odpowiedzi na kierowane przez MSZ zapytania, które dotyczyły kwestii związanych z działalnością KŚZpNP w zakresie przestrzegania praw człowieka, oraz brał udział w spotkaniach organizowanych w Warszawie w związku z działalnością wskazanego powyżej zespołu.

W 2024 r. była kontynuowana działalność zespołu koordynującego poszukiwanie, przetwarzanie i przekazywanie na potrzeby prowadzonych śledztw materiałów na temat zbrodni popełnionych w niemieckich obozach koncentracyjnych i obozach zagłady. Zespół zakończył opracowanie informacji dotyczącej służby członków załogi Sonderlager Stutthof w okresie do 7 stycznia 1942 r. Przygotowano bazę indeksującą zawartość śledztwa w sprawie zbrodni popełnionych na terenie KL Majdanek oraz prowadzono dalsze czynności zmierzające do ustalenia danych i weryfikacji aktualnych adresów zamieszkania potencjalnie żyjących członków załogi KL Stutthof i innych obozów koncentracyjnych, w tym zapoznano się w Niemczech z materiałami wybranych śledztw prowadzonych przez prokuratorów z Ludwigsburga.

Prokuratorzy GKŚZpNP brali udział również w spotkaniach studyjnych zorganizowanych przez IPN z przedstawicielami Korei Południowej, Japonii oraz Tajwanu, prezentując informacje na temat struktury organizacyjnej KŚZpNP, jej właściwości rzeczowej w zakresie ścigania zbrodni komunistycznych, zbrodni przeciwko ludzkości, ludobójstwa i zbrodni wojennych.

7.6. Wybrane postępowania Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu prowadzone w 2024 r. obrazujące pracę prokuratorów

S 23.2023.Zn (OKŚZpNP w Białymstoku)

Śledztwo było prowadzone w sprawie niemieckich, nazistowskich zbrodni wojennych stanowiących zbrodnie przeciwko ludzkości, polegających na „usiłowaniu zabójstwa Wincentego Celmerowskiego 21 listopada 1941 r. we wsi Czernice Borowe (pow. przasnyski, woj. mazowieckie) przez funkcjonariuszy niemieckiego aparatu okupacyjnego, stosowania przemocy fizycznej wobec małżonków Celmerowskich oraz bezprawnego skazania Wincentego Celmerowskiego w dniu 25 lutego 1942 r. przez niemiecki Sąd Rejonowy w Przasnyszu na karę 9 miesięcy obozu karnego".

W Archiwum IPN zachowały się dokumenty niemieckiego postępowania karnego, przeprowadzonego przeciwko robotnikowi drogowemu Wincentemu Celmerowskiemu, zatrzymanemu i skazanemu za usiłowanie udzielenia pomocy jeńcom sowieckim przez przekazanie im chleba. Pokrzywdzony 21 listopada 1941 r. pracował na placu budowy w Czernicach Borowych. Usiłował przekazać chleb jeńcom przewożonym na ciężarówce niemieckiej. Został zatrzymany przez funkcjonariuszy żandarmerii. Zamierzano go zastrzelić, jednak sprawcy odstąpili od tego zamiaru. Zatrzymanego osadzono w niemieckim obozie pracy przymusowej w Przasnyszu, mimo że był jedynym żywicielem rodziny.

Wincentego Celmerowskiego oskarżono o nieumyślne naruszenie przepisów niemieckich przez dostarczenie chleba jeńcom, „co rażąco narusza zdrowe poczucie narodowe". Oskarżenie skierowano do okupacyjnego Sądu Rejonowego w Przasnyszu. Wyrokiem tegoż Sądu z 25 lutego 1942 r. wymierzono oskarżonemu karę 9 miesięcy obozu karnego, którą odbył.

Ustalenia procesowe oparto na analizie odnalezionych materiałów niemieckiego postępowania karnego oraz zeznaniach trzech córek pokrzywdzonych małżonków Celmerowskich. Śledztwo zostało umorzone, gdyż sprawcy dobrowolnie porzucili zamiar zabójstwa zatrzymanego Wincentego Celmerowskiego. Nie potwierdzono informacji o możliwości stosowania przemocy przez nieokreślonych Niemców wobec małżonków Celmerowskich. Nie udało się zdobyć danych identyfikujących sędziego niemieckiego, sprawcy bezprawnego skazania Wincentego Celmerowskiego.

Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Białymstoku skierowała wniosek do strony niemieckiej o uchylenie wyroku skazującego Wincentego Celmerowskiego na pod-

stawie niemieckiej ustawy z dnia 25 sierpnia 1998 r. o uchyleniu narodowosocjalistycznych bezprawnych wyroków wydanych w postępowaniach karnych od 1 stycznia 1935 r.

S 25.2024.Zk (OKŚZpNP w Białymstoku)

Śledztwo jest prowadzone w sprawie zbrodni komunistycznej „pozbawienia życia w nocy z 6 na 7 lutego 1951 r. w Łapach, województwo podlaskie, poprzez zastrzelenie z broni palnej Edwarda Łapińskiego i Józefa Łapińskiego przez funkcjonariusza państwa komunistycznego oraz udaremnienia postępowania karnego w sprawie ich zabójstwa poprzez umyślne działanie funkcjonariuszy Komendy Wojewódzkiej MO w Białymstoku, którzy w celu ukrycia tożsamości sprawcy w maju 1951 r. umorzyli śledztwo z powodu niewykrycia sprawców".

W nocy z 6 na 7 lutego 1951 r. uczniowie szkoły zawodowej – 17-letni Edward Łapiński i 20-letni Józef Łapiński – zostali pozbawieni życia przy użyciu broni palnej. Sprawcą tego zabójstwa miał być funkcjonariusz państwa komunistycznego, wykładowca szkoły centralnej MO. Ustaleń dokonano na podstawie opisu zdarzenia przedstawionego w meldunku sytuacyjnym z 7 lutego 1951 r. przygotowanym przez naczelnika III WUBP w Białymstoku do MBP w Warszawie. Zawarto tam bowiem informację, „że w nocy z 6 na 7 lutego 1951 r. o godz. 2.00 Galant Bronisław, wykładowca Szkoły Centralnej, jadąc do Łap, w odległości około 1 km został zaskoczony przez 3 osobników. Oddając strzały do nich, ob. Galant zabił 2 uczniów szkoły zawodowej w Łapach". W sprawie ich zabójstwa postępowanie prowadził Wydział VI Komendy Wojewódzkiej MO w Białymstoku, który to wydział specjalny zajmował się sprawami wszystkich podejrzanych funkcjonariuszy MO. 22 marca 1951 r. sprawa zabójstwa została przekazana do dalszego prowadzenia do Wydziału III Komendy Wojewódzkiej MO i zakończona 10 maja 1951 r. umorzeniem śledztwa wobec niewykrycia sprawcy. Dokumentacja aktowa w sprawie zabójstwa została wybrakowana.

Złożone przez kuzynkę zabitego Edwarda Łapińskiego zeznania wskazują, że obaj uczniowie zostali zastrzeleni już po ujęciu przez funkcjonariusza. Ustalono dane wskazywanego Bronisława Galanta oraz fakt, że ten funkcjonariusz pełnił służbę w organach MO do 1989 r. i zmarł w 2009 r. Prowadzone aktualnie czynności zmierzają do uzyskania dodatkowych dowodów potwierdzających popełnienie przez niego zbrodni zabójstwa oraz poplecznictwa ze strony innych funkcjonariuszy w celu uniknięcia odpowiedzialności karnej przez sprawcę.

Ns 18.2024 (OKŚZpNP w Białymstoku)

Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Białymstoku 25 września 2024 r. skierowała do Sądu Okręgowego w Białymstoku wniosek o unieważnienie wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w Białymstoku z 6 lipca 1950 r. o sygn. Sr 506/50 w zakresie skazania Wacława Komudy na karę 5 lat więzienia za czyn opisany w art. 14 § 1 Dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. Wacław Komuda został skazany za to, że „na początku marca 1950 r. we wsi Wądołki Stare (pow. Łomża) udzielił pomocy członkowi bandy poprzez wywieszenie na jego polecenie ulotki o treści antypaństwowej na ścianie stodoły należącej do Jana Sikorskiego". Zgromadzony materiał dowodowy wskazywał na to, że Wacław Komuda otrzymał od Bronisława Krystowskiego, działacza niepodległościowego, polecenie umieszczenia ulotki na stodole Jana Sikorskiego. Wacław Komuda zostawił ulotkę we wskazanym miejscu. Był na niej apel „Podziemia" skierowany do „Młodych", aby nie zapisywali się do ZMP i nie wstępowali w szeregi komunistów. Sąd Okręgowy w Białymstoku postanowieniem z 21 października 2024 r. uwzględnił powyższy wniosek.

S 79.2020.Zn (OKŚZpNP w Gdańsku)

Prokurator OKŚZpNP w Gdańsku wraz z interdyscyplinarnym zespołem biegłych od 2021 r. do 2024 r. na północnych obrzeżach Chojnic, zwanych Doliną Śmierci, prowadził czynności procesowe zmierzające do odnalezienia zbiorowych mogił Polaków, ofiar masowych egzekucji dokonanych jesienią 1939 r. oraz w styczniu 1945 r. przez funkcjonariuszy formacji niemieckich.

Czynności podjęte w śledztwie doprowadziły do odnalezienia w 2021 r. i później na terenie Doliny Śmierci w Chojnicach zbiorowej mogiły ofiar egzekucji z 1945 r., a następnie do ekshumacji znajdują-

cych się w niej szczątków ludzkich. Z grobu wydobyto łącznie tonę ludzkich kości, tylko w kilkudziesięciu przypadkach nienoszących śladów działania wysokiej temperatury. W mogile oraz na terenie bezpośrednio doń przylegającym odnaleziono też prawie 500 łusek i pocisków do broni krótkiej, używanej przez niemieckie formacje wojskowe i policyjne. Znaleziono ponadto ponad 4 tys. artefaktów i ich elementów, należących do ofiar w chwili śmierci. Były to między innymi obrączki ślubne, w tym dwie z wygrawerowanymi inicjałami współmałżonków oraz datą ślubu, ponadto sygnety, pierścionki, medaliki z wizerunkiem Matki Bożej, krzyżyki z wizerunkiem Jezusa Chrystusa, fragmenty różańców, zegarki kieszonkowe, zegarki na rękę, okulary, elementy wiecznych piór i długopisów, fragmenty odzieży i obuwia. Badania ujawnionych szczątków ludzkich, prowadzone przez biegłych z zakresu antropologii i genetyki, pozwoliły przyjąć, że pochodzą one od prawie 500 osób. Niniejsze ustalenia potwierdza zarówno znaczna liczba łusek i pocisków odstrzelonych z broni palnej, znalezionych w miejscu ekshumacji, jak i znaczna liczba przedmiotów znajdujących się przy ofiarach.

Przeprowadzone przez prokuratora i biegłych w latach 2022–2024 czynności doprowadziły do odnalezienia czterech kolejnych masowych mogił. W jednej z nich znajdowały się ułożone warstwowo szczątki ludzkie pochodzące od co najmniej stu kilkudziesięciu osób – mężczyzn w wieku ok. 22–30 lat. Ofiary były ułożone w pozycji, na plecach, na brzuchu i na boku. Na części czaszek oraz talerzach biodrowych, mostkach, łopatkach i kościach udowych widoczne były otwory wlotowe, a w wypadku czaszek także wylotowe, po działaniu pocisków z broni palnej. Przy szczątkach odnalezionych w tej mogile, prócz guzików bieliźnianych, nie znaleziono żadnych innych przedmiotów. Mogiła ta stanowi miejsce skrytego pochówku pensjonariuszy Krajowego Zakładu Opieki Społecznej w Chojnicach, rozstrzelanych w tym miejscu przez funkcjonariuszy niemieckich pod koniec października 1939 r. Sprawcy ukryli ciała w byłych polowych umocnieniach wojskowych.

S 52.2022.Zk (OKŚZpNP w Gdańsku)

Śledztwo było prowadzone „w sprawie fizycznego i psychicznego znęcania się w latach 1951–1952 w Gdyni nad ośmioma marynarzami z okrętu podwodnego ORP »Sęp« przez funkcjonariuszy Informacji Wojskowej w toku prowadzonego przeciwko nim śledztwa celem zmuszenia ich do składania fałszywych zeznań oraz bezprawnego pozbawienia wolności w wyniku tymczasowego aresztowania przez prokuratorów Prokuratury Marynarki Wojennej i skazania przez Sąd Marynarki Wojennej w Gdyni". Pokrzywdzeni z racji komentowania ucieczki okrętu ORP „Żuraw" do Szwecji, rozpowszechniania krytycznych ocen na temat polityki władz komunistycznych i utrzymywania kontaktów z członkami załóg innych jednostek, podejrzewanych o planowanie ucieczki za granicę, poddani zostali inwigilacji. Uznano, że zorganizowali oni spisek, którego celem była ucieczka okrętem za granicę. Wszystkich marynarzy – członków rzekomej organizacji – aresztowano. W toku śledztwa stosowano wobec nich tortury, aby ich zmusić do przyznania się do popełnienia zarzucanych im przestępstw. Sąd Marynarki Wojennej w Gdyni skazał przywódcę „spisku" Mariana Kowala na karę śmierci, którą wykonano, a jego kolegów na kary długoletniego więzienia. Akta tego postępowania zniszczono, ale na podstawie zeznań pokrzywdzonych i częściowo zachowanych akt operacyjnych ujawniono część okoliczności popełnionych zbrodni. Śledztwo umorzono wobec śmierci wykrytych sprawców i niewykrycia pozostałych.

Ns 17.2023 (OKŚZpNP w Gdańsku)

Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemuw Gdańsku skierowała wniosek do Wojskowego Sądu Okręgowego w Poznaniu o unieważnienie wyroku Sądu Marynarki Wojennej w Gdyni (sygn. akt Sm 227/52) z 28 listopada 1952 r., skazującego Jana Sekułę za „przynależność do tajnego związku, mającego na celu przeciwstawienie się komunistycznej propagandzie, dokonanie dezercji i walkę zbrojną o niepodległy byt Państwa Polskiego oraz za nielegalne posiadanie amunicji" na karę 11 lat więzienia. Skazany służył w 50. Batalionie Obsługi Lotnisk w Gdyni-Babich Dołach. Do spisku miał zwerbować go kolega z jednostki. Zostali oni zdekonspirowani na podstawie donosów tajnego współpracownika Informacji Wojskowej. Wszystkich trzech członków związku aresztowano. W toku śledztwa próbowano torturami zmusić ich do przyznania się do planowania zabójstw podofice-

rów i oficerów z jednostki. Po procesie oskarżeni zostali skazani na kary długoletniego więzienia. Jedynie w wypadku Jana Sekuły nie unieważniono jeszcze dotyczącego go wyroku. Stało się tak najprawdopodobniej dlatego, że zmarł w 1989 r., a jego krewni nie podjęli jakichkolwiek działań w tym zakresie.

S 59.2024.Zk (OKŚZpNP w Katowicach)

Śledztwo było prowadzone w sprawie zbrodni komunistycznej stanowiącej także zbrodnię przeciwko ludzkości, popełnionej 16 listopada 1951 r. z przyczyn politycznych przez funkcjonariuszy państwa komunistycznego pełniących funkcję członków Komisji Specjalnej do Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym. Zbrodnia polegała na „przekroczeniu uprawnień wobec Antoniego G. w związku z prowadzoną przez niego działalnością poprzez bezprawne pozbawianie go wolności na okres powyżej 7 dni, tj. od 16 listopada 1951 r. do 19 października 1952 r., w związku z przedstawionym mu zarzutem popełnienia przestępstwa określonego w art. 22 Dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz.U. 1946 r. Nr 30, poz. 192), którego znamion w istocie nie wypełnił z uwagi na to, że nie rozpowszechniał on fałszywych informacji, poprzez zaniechanie uchylenia zastosowanego wobec niego środka w postaci tymczasowego aresztowania, a następnie skazanie go orzeczeniem z 16 listopada 1951 r. na karę 18 miesięcy obozu pracy, co stanowiło działanie na szkodę interesu publicznego i interesu prywatnego".

Przedmiotem śledztwa było orzeczenie kary pozbawienia wolności i skierowania do obozu pracy przez organ quasi-sądowy, jakim była Komisja Specjalna do Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym, powołana dekretem Rady Ministrów z 16 listopada 1945 r. na podstawie wcześniejszej decyzji Biura Politycznego KC PPR z 2 września 1945 r. Była ona wzorowana na radzieckiej Wszechrosyjskiej Nadzwyczajnej Komisji do Walki z Kontrrewolucją, Spekulacją i Sabotażem (WCzK, Czeka). W zakresie uprawnień Komisji pozostawało orzekanie grzywien, konfiskaty majątku, kierowanie ludzi do obozów pracy. Status prawny Komisji i tryb jej działania (zwłaszcza brak prawa obywatela do obrony wynikający z przepisu § 3 Rozporządzenia Rady Państwa z dnia 12 października 1950 r. w sprawie wewnętrznej organizacji, sposobu urzędowania i trybu postępowania komisji specjalnej do walki z nadużyciami i szkodnictwem gospodarczym), według którego rozpoznawanie spraw w Komisji Specjalnej i jej delegaturach odbywało się bez udziału obrońcy, a nadto Komisja mogła wydawać orzeczenia w trybie zaocznym, bez wysłuchania obwinionego, był sprzeczny z ówczesną konstytucją.

Podstawą skazania Antoniego G. był art. 22 Dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. Aby go przypisać, ówcześnie wystarczała jedynie hipotetyczna możliwość wyrządzenia szkody państwu przez rozpowszechnianie fałszywych informacji, za które uznawano takie treści, jakie w danej chwili były sprzeczne z ideologią partyjną albo które w jakikolwiek sposób mogły podważyć autorytet władzy ludowej lub ją skompromitować.

Śledztwo umorzono postanowieniem z 13 grudnia 2024 r. wobec niewykrycia bezpośrednich sprawców przestępstwa, a w wypadku sprawcy kierowniczego w osobie szefa PUBP w Gliwicach – wobec śmierci sprawcy przestępstwa.

S 4.2023.Zi54–55 (OKŚZpNP w Krakowie)

Śledztwo jest prowadzone przeciwko obywatelowi niemieckiemu narodowości perskiej. Reza B., który 3 listopada 2022 r. przebywał w Brzezince, po wykupieniu biletu wstępu i zwiedzeniu terenu byłego niemieckiego obozu koncentracyjnego Auschwitz II Birkenau ustawił się przed bramą wejściową na teren tego obozu. Następnie, wypowiadając się w języku perskim, zaprzeczał zbrodniom popełnionym przez członków załogi tego obozu na szkodę osób narodowości żydowskiej, podważał zbrodnicze stosowanie komór gazowych i krematoriów w tym obozie zagłady, a swoją wypowiedź utrwalił na filmie. Nagranie zamieścił na kanale YouTube oraz na swoim profilu Facebook, w związku z czym było dostępne dla osób korzystających z sieci internetowej. Ustalono, że Reza B. opuścił Polskę i przebywał na terenie Niemiec, gdzie mieszka. Wydano postanowienie o przedstawieniu mu zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 55 ustawy o IPN-KŚZpNP polegającego na publicznym i wbrew faktom zaprzeczaniu zbrodniom popełnionym przez członków załogi tego obozu na szkodę osób narodu żydowskiego, co

stanowiło zbrodnię przeciwko ludzkości oraz poważne prześladowanie osadzonych tam osób z powodu ich przynależności do określonej grupy narodowościowej. Skierowano do prokuratury niemieckiej europejski nakaz dochodzeniowy dotyczący ogłoszenia zarzutu sprawcy tzw. kłamstwa oświęcimskiego i przesłuchania w charakterze podejrzanego. Czynność ta została wykonana. Podejrzany odmówił udzielenia jakichkolwiek informacji w sprawie. Po wykonaniu niezbędnych czynności sprawa zostanie zakończona skierowaniem aktu oskarżenia.

S 61.2023.Zk (OKŚZpNP w Krakowie)

Śledztwo dotyczyło bezprawnego pozbawienia wolności w 1953 r. Sylwestra B. przez funkcjonariuszy PUBP w Chrzanowie. Sylwester B. był członkiem związku wyznaniowego świadków Jehowy. W związku z głoszonymi publicznie poglądami, w tym sprzeciwem wobec przemocy stosowanej przez władze komunistyczne, został aresztowany pod zarzutem uprawiania szeptanej propagandy i osadzony w więzieniu w Wadowicach. Orzeczeniem Komisji Specjalnej do Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym jego sprawa została umorzona na podstawie amnestii. Postępowanie toczące się przeciwko pokrzywdzonemu było elementem szerszej akcji prowadzonej od 1950 r. przez władze komunistyczne, wymierzonej w działalność świadków Jehowy, których uznawano za wrogów ustroju. Śledztwo w niniejszej sprawie umorzono z powodu śmierci ustalonych sprawców czynu: funkcjonariusza PUBP w Chrzanowie jako sprawcy zatrzymania i aresztowania pokrzywdzonego oraz szefa PUBP w Chrzanowie jako sprawcy kierowniczego.

S 108.2022.Zk (OKŚZpNP w Lublinie)

Śledztwo było prowadzone w sprawie zbrodni komunistycznej stanowiącej jednocześnie zbrodnię przeciwko ludzkości, polegającej na przekroczeniu uprawnień służbowych przez ustalonego z imienia i nazwiska prokuratora Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w Elblągu. Od 20 grudnia 1985 r. do 21 lutego 1986 r. bezprawnie pozbawił on wolności Kazimierza D. i zastosował wobec niego środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. Zdołano jednak ustalić, że materiał dowodowy zebrany w toku śledztwa prowadzonego przeciwko Kazimierzowi D. nie dawał żadnych podstaw do przyjęcia, że pokrzywdzony swoim zachowaniem dopuścił się popełnienia czynu polegającego na kolportowaniu na terenie województwa elbląskiego nielegalnych wydawnictw nawołujących do organizowania „wystąpień, które mogły wywołać niepokój publiczny lub rozruchy". Kazimierz D. w sierpniu 1980 r. był jednym ze współorganizatorów strajku w Przedsiębiorstwie Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Malborku oraz pełnił funkcję przewodniczącego komitetu strajkowego. Nadto został delegatem do Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego, który powstał w Stoczni Gdańskiej. Od września 1980 r. należał do NSZZ „Solidarność", od listopada 1980 r. pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność" w Przedsiębiorstwie Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Malborku.

W toku prowadzonego w OKŚZpNP w Lublinie śledztwa ustalono, że Wiesław Z., były prokurator Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w Elblągu, zmarł 5 lutego 2005 r., wobec czego śledztwo w niniejszej sprawie umorzono z powodu śmierci ustalonego sprawcy czynu.

S 45.2023.Zi (OKŚZpNP w Lublinie)

Śledztwo w sprawie zabójstw 9 kwietnia 1944 r. mieszkańców miejscowości Żulice (pow. tomaszowski): Paraskiewni P., Marcina Ł., Marianny S. i Anny S. Zbrodni ludobójstwa dopuścili się członkowie OUN-UPA oraz inne osoby z nimi współpracujące. W toku śledztwa ustalono, że wiosną 1944 r. na terenie powiatów tomaszowskiego i hrubieszowskiego działał kureń UPA Mirosława Onyszkiewicza „Oresta". Kureń dokonywał napadów na polskie i sowieckie oddziały partyzanckie oraz ludność polską. Atakował wsie: Tarnoszyn, Posadów, Podlodów, Ostrów, Chlewiska. Rozkaz ataku na miejscowość Żulice i „wyniszczenia ludności polskiej" wydał Mirosław Onyszkiewicz, komendant Ukraińskiej Narodowej Samoobrony (UNS), który został ujęty po wojnie i w latach 1948–1950 prowadzono przeciwko niemu postępowanie karne. Wyrokiem z 3 czerwca 1950 r. Wojskowy Sąd Rejonowy

w Warszawie uznał Mirosława Onyszkiewicza za winnego m.in. tego, że od połowy 1943 r. do lipca 1944 r. brał udział w dokonywaniu napadów zbrojnych na polskie i radzieckie oddziały partyzanckie oraz mordował polską ludność cywilną, palił wsie polskie, m.in. Posadów, Podlodów i majątek Żerniki. Za popełnienie tych czynów Mirosław Onyszkiewicz został skazany dziesięciokrotnie na karę śmierci i w dwóch przypadkach na karę długoletniego więzienia. W Warszawie w więzieniu nr 1 Warszawa-Mokotów 6 lipca 1950 r. wykonano prawomocny wyrok Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie i rozstrzelano Mirosława Onyszkiewicza. Prezydent RP nie skorzystał z prawa łaski. Śledztwo niniejsze 5 lutego 2024 r. zostało umorzone wobec śmierci ustalonego sprawcy oraz niewykrycia pozostałych sprawców, innych osób biorących udział w pacyfikacji wsi, o których mowa wyżej.

S 112.2004.Zn (OKŚZpNP w Lublinie)

Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Lublinie prowadzi śledztwo w sprawie popełnionych przez funkcjonariuszy SIPO i SD na obywatelach polskich zbrodni nazistowskich, do których doszło w więzieniu na Zamku w Lublinie w latach 1939–1944. Więzienie na Zamku w Lublinie pod zarządem okupanta niemieckiego zaczęło funkcjonować już w październiku 1939 r. Istniało do 22 lipca 1944 r. jako centralne więzienie w dystrykcie obejmującym obszar przedwojennego województwa lubelskiego. W kompleksie więziennym, obliczonym na pomieszczenie 706 więźniów, w okresie okupacji niemieckiej średnio było osadzonych około 2300 więźniów. Organizacyjnie więzienie na Zamku w Lublinie było podporządkowane Urzędowi Komendanta Policji Bezpieczeństwa i Służby Bezpieczeństwa. W latach 1939–1944 w Zamku było uwięzionych około 40 tys. więźniów. Na podstawie analizy materiałów archiwalnych ustalono, że w większości nieznanych miejscach dokonano 80 egzekucji, stracono co najmniej 4500 osób. W więzieniu i szpitalu więziennym zmarło nie mniej niż 1344 osoby. Do obozów koncentracyjnych (Majdanek, Sachsenhausen, Pustków, Ravensbrück, Stutthof, Gross-Rosen, Auschwitz) w około 130 transportach wysłano 17 500 więźniów. W toku śledztwa są podejmowane czynności zmierzające m.in. do ustalenia miejsc, w których okupant niemiecki przeprowadzał egzekucje więźniów. Jednym z takich obszarów są Górki Czechowskie w Lublinie. Tam od kilku lat prowadzone są prace poszukiwawcze i ekshumacyjne ofiar więzienia na Zamku w Lublinie. Ostatnie takie czynności – VI etap prac – wykonano od 2 do 13 września 2024 r. w wąwozie głównym w kierunku południowym. Stanowiło to kontynuację prac na terenie Górek Czechowskich.

Ns 25.2023 (OKŚZpNP w Lublinie)

Postępowanie, w którego toku Sąd Okręgowy w Lublinie, działając na wniosek prokuratora OKŚZpNP w Lublinie, postanowieniem z 20 czerwca 2024 r. stwierdził nieważność wyroku z 26 stycznia 1945 r. byłego Sądu Wojskowego Lubelskiego Garnizonu wydanego wobec Janiny Marii B. Kobieta ta wstąpiła do AK w 1943 r. i pełniła funkcję łączniczki. Janina Maria B. przechowywała nielegalne wydawnictwa, a także udostępniała swoje mieszkanie członkom organizacji. 13 września 1944 r. funkcjonariusze WUBP w Lublinie zlikwidowali Biuro Informacji i Propagandy AK mieszczące się w mieszkaniu Janiny Marii B. przy ul. Narutowicza w Lublinie. Za swoją działalność Janina Maria B. została skazana na karę 3 lat więzienia oraz utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 3 lata. Na wolność Janina Maria B. wyszła 21 lipca 1945 r., ale 5 lutego 1946 r. została ponownie zatrzymana przez funkcjonariuszy WUBP w Lublinie jako podejrzana o przynależność do organizacji niepodległościowej WiN. Prokurator Wojskowego Okręgu Lubelskiego 16 kwietnia 1946 r. umorzył dochodzenie prowadzone przeciwko niej z powodu braku dowodów.

S 46.2023.Zk (OKŚZpNP w Łodzi)

Śledztwo prowadzone w sprawie zbrodni komunistycznej stanowiącej jednocześnie zbrodnię przeciwko ludzkości, dokonanej od 22 lipca 1949 r. do 8 sierpnia 1950 r. w Łodzi przez funkcjonariuszy WUBP w Łodzi, polegającej na fizycznym i psychicznym znęcaniu się nad pozbawionym wolności Eugeniuszem A., byłym żołnierzem Armii Krajowej i 2. Korpusu Polskiego, trwale okaleczonym wcześniej przez Niemców (stracił trzy żebra). Eugeniusz A. został zatrzymany i pozbawiony wolności przez

ponad rok w odwecie za działalność w AK i posługiwanie się fałszywymi dokumentami (w obawie przed represjami organów bezpieczeństwa ówczesnego państwa). W trakcie śledztwa funkcjonariusze WUPB w Łodzi znęcali się nad nim w bardzo wyrafinowany sposób, brutalnie bili go w miejscu ran pozostałych po niewoli niemieckiej. Ponadto trzy razy wypuszczali go z aresztu śledczego do domu, po czym po niedługim czasie ponownie zatrzymywali. Eugeniusz A. nie został oskarżony przed sądem, a prowadzone wówczas przeciwko niemu śledztwo po ponad roku fizycznego i psychicznego znęcania się umorzono bez wskazania podstawy. Postanowieniem z 23 maja 2024 r. prokurator OKŚZpNP w Łodzi umorzył niniejsze śledztwo wobec niewykrycia sprawców przestępstwa.

S 23.2022.Zn (OKŚZpNP w Łodzi)

Śledztwo prowadzone w sprawie zbrodni nazistowskiej będącej zbrodnią wojenną i zbrodnią przeciwko ludzkości, popełnionej przez nieustalonych funkcjonariuszy niemieckich, polegającej na udziale w dokonaniu zabójstwa dziewięciu osób 17 września 1941 r. w Woli Marzeńskiej (woj. łódzkie) w odwecie za spalenie w sierpniu 1941 r. czterech stogów zboża w gospodarstwie rolnym administrowanym przez Niemca w tej wsi. 31 sierpnia 1941 r. funkcjonariusze żandarmerii niemieckiej z posterunków w powiecie łaskim zatrzymali kilkudziesięciu mieszkańców okolicznych wsi. Przewieziono ich do więzienia Radogoszcz w Łodzi. Tam ich bito i maltretowano. 17 września 1941 r. zatrzymane osoby przetransportowano w pobliże lasu w Woli Marzeńskiej, gdzie policjanci niemieccy zgromadzili okoliczną ludność. Ostatecznie aresztowanych wcześniej mieszkańców Woli Marzeńskiej i mieszkańców okolicznych wsi wypuszczono, a rozstrzelano dziewięciu innych obywateli polskich, których przywieziono na miejsce zbrodni z więzienia przy ul. Kopernika w Łodzi. Przed egzekucją osobom tym związano ręce drutem, nakazano im uklęknąć, po czym funkcjonariusze niemieccy pozbawili ich życia strzałami w tył głowy. Okrutna śmierć tych dziewięciu osób 17 września 1941 r. w Woli Marzeńskiej nie była poprzedzona żadnym procesem przed sądem. W śledztwie ustalono, że inicjatorem tej egzekucji był funkcjonariusz władzy niemieckiej Alfred Todt, starosta pow. Łask i szef okręgu NSDAP. Postanowieniem z 19 kwietnia 2024 r. śledztwo umorzono wobec śmierci sprawcy – Alfreda Todta oraz niewykrycia pozostałych sprawców.

Ns 6.2024 (OKŚZpNP w Łodzi)

Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Łodzi prowadziła postępowanie, w wyniku którego prokurator skierował do Sądu Okręgowego w Łodzi wniosek o stwierdzenie nieważności wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w Łodzi z 25 listopada 1947 r. (sygn. Sr 850/47) w zakresie skazania Ryszarda G. na karę 5 lat więzienia. Ryszard G. był pracownikiem Ministerstwa Przemysłu w Warszawie. 28 lipca 1947 r., pozostając pod wpływem alkoholu, wsiadł w Skierniewicach do pociągu jadącego do Warszawy. W obecności pasażerów: dwóch żołnierzy Wojska Polskiego i jednego funkcjonariusza MO, zaczął słowami obelżywymi w sposób ogólny krytykować ówczesne władze państwowe, m.in. za to, że w drugiej klasie pociągu „nie zapewniają miękkich siedzeń", oraz sojusz z ZSRR, twierdząc, że „wagony na wschód idą pełne, a do nas puste". Funkcjonariusze WP i MO wyprowadzili Ryszarda G. na dworcu w Kutnie, gdzie został zatrzymany przez powiadomionych o zajściu funkcjonariuszy PUBP w Kutnie. Ryszard G. został oskarżony o przygotowania do zmiany przemocą ustroju Państwa Polskiego i skazany na nieadekwatną do popełnionego czynu surową karę 5 lat więzienia. Sąd Okręgowy w Łodzi postanowieniem z 10 czerwca 2024 r. uwzględnił wniosek prokuratora OKŚZpNP w Łodzi, uznając, że czyn przypisany Ryszardowi G. był związany z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

S.39.2024.Zk (OKŚZpNP w Poznaniu)

Śledztwo prowadzone w sprawie skazania wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Poznaniu z 4 maja 1946 r. Jana Kempińskiego ps. „Błysk" na karę śmierci, a pozostałych osób działających w dowodzonym przez niego oddziale WSGO „Warta" – na kary wieloletniego więzienia.

Zmotoryzowany oddział lotny Wielkopolskiej Samodzielnej Grupy Ochotniczej „Warta" pod dowództwem kpt. Jana Kempińskiego ps. „Błysk" był jednym z najaktywniejszych oddziałów powo-

jennego podziemia niepodległościowego w Wielkopolsce. Oddział „Błyska", opierający się na nierozbitych przez gestapo w czasie wojny strukturach AK, był doskonale uzbrojony, m.in. w dwa działka i broń maszynową, jednolicie umundurowany, a żołnierze poruszali się samochodami ciężarowymi. W oddziale podtrzymywano obyczajowość żołnierską oraz zasady dyscypliny, a partyzanci cieszyli się powszechnym uznaniem społeczeństwa południowej Wielkopolski. Oddział ten odniósł wiele sukcesów, m.in. opanował miasta Dobrzyca, Sulmierzyce oraz przeprowadził liczne akcje likwidacyjne i zaczepne w terenie. Grupa została rozbita po największej bitwie partyzanckiej w Wielkopolsce 22 października 1945 r. Po wyjeździe partyzantów z opanowanego Odolanowa niespodziewanie dogoniła ich grupa operacyjna NKWD/KBW/UB. W wyniku półgodzinnej walki oddział został rozbity, a śmierć poniosło 24 partyzantów. Dowódcy udało się uciec, jednak 17 grudnia 1945 r. został aresztowany i wraz ze swoimi żołnierzami poddany wielomiesięcznemu śledztwu, zakończonemu procesem pokazowym w świetlicy KW MO w Poznaniu. W ramach prowadzonego postępowania podjęto czynności zmierzające do ustalenia sprawców opisanych wyżej zbrodni, a także pozyskania pełnych danych ofiar celem ich upamiętnienia.

S.1.2024.Zn (OKŚZpNP w Poznaniu)

Śledztwo prowadzone w sprawie zbrodni przeciwko ludzkości i zbrodni nazistowskiej polegającej na bezzasadnym skazaniu przez Reichskriegsgericht wyrokiem z 8 stycznia 1943 r. w Berlinie członków ZWZ/AK – Czesława L. i innych osób – na kary śmierci oraz wieloletniego więzienia.

Skazane powyższym wyrokiem osoby były członkami Wywiadu Ofensywnego AK kryptonim „Stragan". W ramach Referatu „Północ" na terenie Pomorza Czesław L. utworzył siatkę wywiadowczą, która pozyskiwała niezwykle cenne materiały wywiadowcze, przekazywane następnie za pośrednictwem KG ZWZ/AK w Warszawie wywiadowi angielskiemu: plany portów w Gdyni, Gdańsku i Szczecinie, informacje dotyczące produkcji na potrzeby wojenne, rozmieszczenia fabryk broni, przegrupowań wojsk itp. Jak ustalono, siatka ta została zdekonspirowana w 1942 r. na skutek wpadki jednego z agentów. Śledztwo zostało umorzone wobec śmierci ustalonych sprawców – sędziów i prokuratora Sądu Wojennego Rzeszy.

Ns 100.2023 (OKŚZpNP w Poznaniu)

Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Poznaniu prowadziła postępowanie o uznanie za nieważny wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w Poznaniu z 30 marca 1948 r. (sygn. Sr. 172/48) skazującego Franciszka G. na karę 5 lat więzienia za udzielenie pomocy „bandzie terrorystyczno-rabunkowej" pod dowództwem Czesława Lecińskiego.

Franciszek G. jako funkcjonariusz Posterunku MO w Bukowcu (pow. Nowy Tomyśl) współpracował w 1946 r. z partyzanckim oddziałem AK pod dowództwem Czesława Lecińskiego ps. „Rycerz", „Szef Czesiu", działającym na terenie pow. wolsztyńskiego, nowotomyskiego, kościańskiego i leszczyńskiego, m.in. przekazał im posiadany karabin mauzer wraz z amunicją oraz ostrzegł o nadciągającej obławie przygotowanej przez MO i UB.

Z uwagi na powyższe do Sądu Okręgowego w Poznaniu skierowano wniosek o uznanie tegoż orzeczenia za nieważne. Sąd 17 stycznia 2024 r. unieważnił przedmiotowy wyrok. W uzasadnieniu postanowienia podkreślono, że działania Franciszka G. miały na celu przeciwstawienie się ówcześnie obowiązującemu ustrojowi politycznemu oraz władzy komunistycznej i były ukierunkowane na udzielenie pomocy osobom tworzącym organizację niepodległościową i walczącym z ustrojem komunistycznym.

S 163.2024.Zn (OKŚZpNP w Rzeszowie)

Prokurator OKŚZpNP w Rzeszowie 22 listopada 2024 r. wydał postanowienie o umorzeniu śledztwa w sprawie zbrodni nazistowskich „stanowiących jednocześnie zbrodnie przeciwko ludzkości, polegających na zabójstwie w bliżej nieustalonych dniach od lata 1942 r. do lata 1944 r. w Olchowcach koło Sanoka województwa podkarpackiego 20–40 osób przez funkcjonariuszy państwa niemieckiego w celu wykonania polityki państwa, jako udział w jednym z powtarzających się zamachów skiero-

waniach przeciwko osobom narodowości polskiej". W toku śledztwa ustalono, że w czasie II wojny światowej na terenie dawnej strzelnicy w Olchowcach koło Sanoka funkcjonariusze niemieccy przeprowadzali egzekucje. Część ofiar była uprzednio osadzona w więzieniu w Sanoku, niektórzy zaś zostali rozstrzelani niedługo po zatrzymaniu. Do Olchowiec pokrzywdzeni byli przywożeni pojedynczo albo w małych grupach. Nie odnotowano tam natomiast masowych zbrodni. W konsekwencji zabitych grzebano w pojedynczych lub kilkuosobowych mogiłach. Z dokumentów i akt archiwalnych wynika, że na tamtym terenie od lata 1942 r. do wiosny–lata 1944 r. śmierć poniosło co najmniej 20–40 osób, jednak nie udało się ustalić dokładnej liczby oraz personaliów. W toku śledztwa pozyskano jedynie ogólną informację dotyczącą miejsca ich rozstrzelania oraz pochówku, gdyż przesłuchani świadkowie mówili o „wale górnym", „wale bocznym", „bagnisku" albo „pod lasem". Szczątki części ofiar po zakończeniu wojny zostały podjęte i przeniesione na cmentarz. Przeprowadzone w lipcu 2024 r. przez Biuro Poszukiwań i Identyfikacji IPN prace poszukiwawczo-archeologiczno-sondażowe na terenie górnego wału strzelnicy nie przyniosły pozytywnych ustaleń w zakresie ujawnienia kolejnych szczątków ludzkich, jednakże prace będą kontynuowane, podobnie jak czynności prokuratorskie zmierzające do wyjaśnienia okoliczności zdarzeń.

Ns 47.2024 (OKŚZpNP w Rzeszowie)

Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Rzeszowie 8 października 2024 r. skierowała wniosek o stwierdzenie nieważności wyroku byłego Wojskowego Sądu Rejonowego w Rzeszowie z 21 listopada 1949 r. (sygn. Sr. 791/49) dotyczącego Mariana Ziemiańskiego. Oskarżony został skazany za to, że od 1945 r. do 1946 r. na terenie Rozwadowa (pow. tarnobrzeski) „udzielał systematycznej pomocy członkom nielegalnej organizacji Narodowe Siły Zbrojne usiłującej przemocą zmienić ustrój Państwa Polskiego, poprzez zakwaterowanie w swoim domu i dostarczanie wyżywienia, przechowywanie bez zezwolenia broni palnej oraz przekazanie informacji umożliwiających rekwizycję środków pieniężnych w Urzędzie Pocztowym". Oskarżonego skazano na karę 6 lat pozbawienia wolności.

Na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego stwierdzono, że w okresie okupacji niemieckiej Marian Ziemiański nie był członkiem Armii Krajowej, ale jej sympatykiem. Słuchał audycji z Londynu i przekazywał społeczności Rozwadowa zasłyszane tam informacje. Po zakończeniu wojny również formalnie nie należał do żadnej organizacji. Jednak zaczął zbierać broń i amunicję pozostawione na froncie. Podjął też współpracę z członkami Narodowej Organizacji Wojskowej Tadeusza Gajdy ps. „Tarzan", który w połowie marca 1945 r. brał udział pod Rozwadowem w bitwie z formacjami sowieckimi (zginęło wówczas kilkudziesięciu enkawudzistów). Postanowieniem Sądu Okręgowego w Rzeszowie z 3 grudnia 2024 r. została stwierdzona nieważność orzeczenia skazującego Mariana Ziemiańskiego.

S 41.2023.Zk (OKŚZpNP w Szczecinie)

Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Szczecinie prowadziła śledztwo w sprawie zbrodni komunistycznej będącej zbrodnią przeciwko ludzkości, dokonanej 5 grudnia 1982 r. w Trutnowach Chodziło o spowodowanie „przez funkcjonariuszy państwa komunistycznego wypadku drogowego, w wyniku którego śmierć na miejscu poniósł ks. biskup Kazimierz Kluz, zaś obrażeń ciała (zwolnienie powyżej 7 dni) doznali kierowca Edmund W. oraz pasażer, alumn Jacek S., co stanowiło poważną represję wobec osób uważanych za przeciwników politycznych, czym działano na szkodę interesu publicznego i prywatnego pokrzywdzonych".

Śledztwo umorzono wobec stwierdzenia, że czynu zabronionego nie popełniono. Uzyskana opinia biegłych z zakresu rekonstrukcji wypadków drogowych i medycyny wypadkowej z Instytutu Ekspertyz Sądowych im. prof. dr. Jana Sehna w Krakowie wykazała, że przyczyną wypadku była bardzo poważna, nagła awaria techniczna przedniego zawieszenia w czasie ruchu pojazdu. Polegała na wypadnięciu kulowego zakończenia przegubu (sworznia) wahacza dolnego prawego (przedniego), co wynikało z jego nadmiernego zużycia. Zarówno opisane uszkodzenia, jak i fakt wystąpienia awarii tego typu

wskazują – zdaniem biegłych – na długotrwałe zaniedbania eksploatacyjne, które nie mogły być skutkiem umyślnego działania osób trzecich. Stwierdzona awaria zdarza się bardzo rzadko, jest skrajnie niebezpieczna, zaskakująca, powoduje utratę stateczności i uniemożliwia zapanowanie nad pojazdem, zarówno przez ruchy kierownicą, jak i hamowanie. Także inne czynności dowodowe nie pozwoliły na ustalenie, że w niniejszej sprawie doszło do zbrodni komunistycznej. Przebieg całego zdarzenia został precyzyjnie odtworzony.

S 9.2023.Zk (OKŚZpNP w Szczecinie)

Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Szczecinie prowadzi śledztwo w sprawie zbrodni komunistycznej – pobicia ze skutkiem śmiertelnym Wojciecha Cieślewicza przez funkcjonariuszy ZOMO 13 lutego 1982 r. w Poznaniu.

Wojciech Cieślewicz, 29-letni mieszkaniec Poznania, dziennikarz „Głosu Wielkopolski", 13 lutego 1982 r. wracał do domu z centrum Poznania, gdzie odbywała się manifestacja mieszkańców związana z rocznicą bezprawnego wprowadzenia w Polsce stanu wojennego. Dotarł do przystanku tramwajowego na moście Teatralnym i oczekiwał na tramwaj. Około godz. 17.40 na przystanek wbiegło kilku funkcjonariuszy z patrolu ZOMO, prowadzących działania – jak to wówczas oficjalnie określano – rozpraszające uczestników nielegalnej demonstracji. W istocie użyto pałek szturmowych i innych środków przymusu bezpośredniego wobec osób przebywających na ulicy, głównie wobec młodych ludzi. Funkcjonariusze podbiegli następnie do Wojciecha Cieślewicza i jeden z nich, bez powodu i ostrzeżenia, mocno uderzył pokrzywdzonego pałką szturmową w głowę. Wojciech Cieślewicz upadł na chodnik, a gdy się podnosił, otrzymał kolejne uderzenia pałką milicyjną w głowę. Po tym już nie był w stanie się podnieść, leżał w bezruchu na chodniku, z jego głowy zaś sączyła się krew. Funkcjonariusze ZOMO nie udzielili ciężko rannemu mężczyźnie pomocy i zostawili go leżącego na chodniku. Wojciechowi Cieślewiczowi pomocy udzieliły dopiero osoby przebywające na przystanku. Na prośbę pokrzywdzonego odwiozły go do domu. Po przywiezieniu do domu Wojciech Cieślewicz stracił przytomność i już jej nie odzyskał. Został wówczas przewieziony do szpitala, gdzie zmarł 2 marca 1982 r. w wyniku doznanych masywnych i rozległych obrażeń głowy.

Po śmierci Wojciecha Cieślewicza podjęto bezprawne działania, by zatrzeć ślady przestępstwa i nie dopuścić do postawienia jego sprawców przed sądem. Zniszczono dokumentację wytworzoną przez jednostki ZOMO operujące tego dnia w Poznaniu, nakłaniano świadków do składania fałszywych zeznań, ukrywano dowody oraz tworzono fałszywe. Śledztwo Prokuratury Wojsk Lotniczych w Poznaniu było swego rodzaju formalnością. Przeprowadzono je pobieżnie i dążono do jak najszybszego zakończenia postępowania.

Śledztwo w tej sprawie zostało podjęte, gdyż ujawniono nowe możliwości dowodowe, zarówno w zakresie dowodów z dokumentów, jak i zeznań świadków. To powinno doprowadzić do ustalenia faktycznego przebiegu zdarzenia i roli, jaką w nim odegrały poszczególne osoby, oraz do wykrycia sprawców przestępstwa.

Czynności w zakresie ustalenia bezpośrednich sprawców pobicia doprowadziły do zidentyfikowania dwóch nowych świadków (wcześniej nieprzesłuchanych). Oczekuje się także na realizację wniosku o międzynarodową pomoc prawną z Kanady w odniesieniu do kolejnego świadka. Dzięki śledztwu doprecyzowano wiele dotychczas sprzecznych informacji dotyczących przebiegu tego zdarzenia. Ustalono też zupełnie nowe okoliczności związane z poprzednim oskarżeniem jednego z funkcjonariuszy ZOMO (prawomocny wyrok uniewinniający). Świadek przyznał się do złożenia fałszywych zeznań, korzystnych dla ówczesnego oskarżonego. Zdołano udowodnić, że funkcjonariusze MO (zastępca komendanta KW MO w Poznaniu i naczelnik Wydziału Dochodzeniowo-Śledczego KW MO w Poznaniu) prowadzili działania, które były znane kierownictwu KG MO w Warszawie, a miały utrudnić wykrycie sprawców czynu i wyjaśnienie okoliczności wydarzenia. W tym zakresie czynności procesowe doprowadziły zarówno do odnalezienia nieznanych wcześniej dokumentów, jak i przesłuchania nowego świadka w sprawie. Poczynione ustalenia wskazują, że przypuszczalnie wpływano też na treść opinii sądowo-medycznej, gdyż odnaleziony jej rękopis różni się od wydanego później ostatecznego doku-

mentu. W szpitalu zaś, w którym leżał Wojciech Cieślewicz, złożył wizytę funkcjonariusz SB. Obecnie funkcjonariusz ten nie żyje, ale ustalono personalia jego przełożonego, którego przesłuchano.

Ujawniono również, że wbrew ówczesnym twierdzeniom komendanta KW MO w Poznaniu i części kierownictwa tej jednostki w ZOMO toczyło się wewnętrzne postępowanie wyjaśniające obejmujące to zdarzenie. Czynności śledcze wykazały, że materiały dotyczące tego postępowania zostały zniszczone. Osoby z kierownictwa MO i ZOMO dowodzące akcją pacyfikacyjną nie żyją. Trwają natomiast poszukiwania żyjących jeszcze funkcjonariuszy Wojewódzkiego Stanowiska Kierowania. W sprawie przesłuchano kilkudziesięciu funkcjonariuszy, kilkudziesięciu świadków, przeprowadzono poszukiwania dokumentów (także poza zasobem IPN), zabezpieczono i poddano oględzinom kilkadziesiąt jednostek archiwalnych oraz wykonano wiele innych czynności procesowych w poszukiwaniu dowodów, które winny przyczynić się do wyjaśnienia tej zbrodni. Nadto ustalono 153 nazwiska osób będących uczestnikami demonstracji 13 lutego 1982 r. i zweryfikowano ich wiedzę na temat zdarzenia.

S 15.2020.Zn (OKŚZpNP w Warszawie)

Prokurator OKŚZpNP w Warszawie 11 października 2024 r. wydał postanowienie o umorzeniu śledztwa w sprawie zbrodni wojennej stanowiącej jednocześnie zbrodnię ludobójstwa oraz zbrodnię nazistowską, popełnionej od 16 września 1939 r. do 29 kwietnia 1945 r. w obozie koncentracyjnym w Dachau i jego podobozach. Zakresem przedmiotowym sprawy z uwagi na treść art. 4 ust. 2 ustawy o IPN-KŚZpNP zostali objęci tylko pokrzywdzeni mający wówczas obywatelstwo polskie. W toku prowadzonego postępowania w szczególności ustalono, że w niemieckim obozie koncentracyjnym w Dachau dla grupy nie mniejszej niż 70 511 obywateli polskich funkcjonariusze państwa niemieckiego stworzyli warunki życia grożące wyniszczeniem biologicznym. Ponadto doprowadzili do zagłady co najmniej 7076 obywateli polskich. Na podstawie zebranych w sprawie materiałów opracowano liczącą ponad 30 tys. osób listę obywateli polskich będących więźniami obozu. Ponadto zostały ustalone dane 1483 funkcjonariuszy SS, którzy wykonując czynności na różnych szczeblach struktury organizacyjnej obozu koncentracyjnego w Dachau, brali udział w eksterminacji pokrzywdzonych osadzonych w obozie.

Za podstawę prawną umorzenia w odniesieniu do części sprawców, sprawców kierowniczych, podżegaczy i pomocników przyjęto art. 17 § 1 pkt 7 kpk, tj. prawomocne zakończenie zarówno postępowań karnych, które bezpośrednio po wojnie były prowadzone na terenie Niemiec, jak i postępowań przeciwko części współsprawców prowadzonych w okresie późniejszym w Polsce. Wobec pozostałych sprawców przestępstwa śledztwo zostało umorzone na podstawie z art. 322 § 1 kpk, tj. z powodu ich niewykrycia.

S 43.2023.Zk (OKŚZpNP w Warszawie)

Śledztwo prowadzone w sprawie zbrodni komunistycznej będącej jednocześnie zbrodnią przeciwko ludzkości, polegającej na przekroczeniu uprawnień od 26 grudnia 1981 r. do 25 lutego 1983 r. w Warszawie przez prokuratorów Naczelnej Prokuratury Wojskowej oraz sędziów Sądu Warszawskiego Okręgu Wojskowego w Warszawie i Sądu Najwyższego – Izby Wojskowej. Zdzisław R. został skazany na karę śmierci, która nie została wykonana z powodu jego ucieczki i azylu politycznego udzielonego mu przez rząd Stanów Zjednoczonych Ameryki.

W wyniku czynności ustalono, że postanowieniem z 26 grudnia 1981 r. prokurator Naczelnej Prokuratury Wojskowej wszczął śledztwo przeciwko Zdzisławowi R., byłemu ambasadorowi PRL w Japonii, o popełnienie zbrodni szpiegostwa. Prowadzenie śledztwa powierzył w całości Biuru Śledczemu MSW. Uzasadnieniem wszczęcia śledztwa było samowolne opuszczenie przez Zdzisława R. 23 grudnia 1981 r. zajmowanego stanowiska, zwrócenie się do rządu Stanów Zjednoczonych Ameryki o azyl polityczny oraz podejrzenie przekazania wiadomości służbom specjalnym rządu USA. Prokurator Jerzy S. 26 sierpnia 1982 r. wydał postanowienie o przedstawieniu Zdzisławowi R. zarzutu z art. 122 kk. Postanowienie nie zostało ogłoszone podejrzanemu z uwagi na jego pobyt za granicą. Prokurator Jerzy S. 16 listopada 1982 r. sporządził akt oskarżenia przeciwko Zdzisławowi R. Z tą samą datą szef Oddziału V NPW płk Bolesław K. przekazał akt oskarżenia do Sądu Warszawskiego Okręgu Wojskowego. Sprawę Zdzisława R. rozpoznawał Sąd WOW w trybie postępowania w stosunku do nieobecnych.

Wyrokiem z 16 grudnia 1982 r. Sąd WOW uznał oskarżonego Zdzisława R. za winnego przestępstwa i skazał go na karę śmierci oraz kary dodatkowe pozbawienia praw publicznych na zawsze i konfiskatę całości mienia. Obrońca złożył rewizję w części dotyczącej kary. Sąd Najwyższy – Izba Wojskowa nie uwzględnił rewizji obrońcy skazanego i utrzymał w mocy wyrok sądu I instancji. Rada Państwa uchwałą z 17 września 1983 r. nie skorzystała z prawa łaski w stosunku do Zdzisława R. Postanowieniem z 7 lutego 1984 r. Sąd WOW zawiesił postępowanie wykonawcze wobec Zdzisława R. przebywającego od 23 grudnia 1981 r. za granicą. Postanowieniem z 21 lutego 1990 r. Sąd WOW, działając na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 grudnia 1989 r. o amnestii, zamienił skazanemu Zdzisławowi R. karę śmierci na karę 25 lat pozbawienia wolności. Prokurator generalny PRL 21 maja 1990 r. złożył rewizję nadzwyczajną do Sądu Najwyższego – Izby Wojskowej w sprawie Zdzisława R. z wnioskiem o uniewinnienie od popełnienia przypisanego mu przestępstwa. Wyrokiem sygn. WRN 112/90 z 26 listopada 1990 r. Sąd Najwyższy – Izba Wojskowa uwzględnił wniesiony nadzwyczajny środek odwoławczy i uniewinnił Zdzisława R. od popełnienia przypisanego mu przestępstwa. Stanowisko swoje uzasadnił wadliwą oceną materiału dowodowego zebranego w sprawie.

Ns 14.2024 (OKŚZpNP w Warszawie)

Na wniosek prokuratora OKŚZpNP w Warszawie 14 sierpnia 2024 r. Sąd Okręgowy w Warszawie na podstawie ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. uznał za nieważne orzeczenia wydane wobec represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego oraz wyrok Sądu Najwyższego z 14 grudnia 1959 r. w sprawie przeciwko ks. dr. Romanowi Mielińskiemu, gdyż przyjęto, że zarzucony mu czyn był związany z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Orzeczenie to było końcowym aktem represji wobec byłego kapelana Armii Krajowej, który po wojnie, dysponując pieniędzmi organizacyjnymi po AK i przejętymi przez Zrzeszenie WiN, wypłacał środki represjonowanym żołnierzom tych formacji. Wcześniej ks. Roman Mieliński został skazany przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Warszawie na 10 lat więzienia za usiłowanie przemocą w latach 1947–1948 dokonania „zmiany ustroju Państwa Polskiego, utrzymując przez rozdzielanie zapomóg z nielegalnych funduszy dolarowych więzi organizacyjne [wśród] byłych członków AK i WiN, by móc w każdej chwili użyć do walki z władzami Państwa Polskiego". Po zmianach, które nastąpiły w Polsce po 1956 r., ówczesne władze nie zdecydowały się na całkowite oczyszczenie z zarzutów ks. Romana Mielińskiego, lecz mimo uchylenia zarówno wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie, jak i utrzymującego go w mocy postanowienia Najwyższego Sądu Wojskowego Sąd Najwyższy przyjął, przy zachowaniu dotychczasowego opisu czynu, że ks. Roman Mieliński dopuścił się przestępstwa z ustawy karnej dewizowej, a na podstawie ustawy o amnestii jedynie umorzył postępowanie.

S 63.2023.Zk (OKŚZpNP we Wrocławiu)

Śledztwo jest prowadzone w sprawie, która wydarzyła się 19 października 1982 r. w Legnicy. Dotyczy zbrodni komunistycznej będącej jednocześnie zbrodnią przeciwko ludzkości, polegającej na przekroczeniu uprawnień przez funkcjonariuszy państwa komunistycznego – członków składu orzekającego Sądu Wojewódzkiego w Legnicy – przez skazanie Henryka M. i innych na karę zasadniczą bezwzględnego pozbawienia wolności i pozbawienia praw publicznych za udział w zbiegowisku publicznym i czynną napaść na interweniujących funkcjonariuszy MO, co stanowiło poważną represję polityczną wobec skazanych, uznanych przez ówczesną władzę za protestujących przeciwko panującemu wówczas ustrojowi i poczynaniom ówczesnej władzy totalitarnej. Na skutek kasacji, wywiedzionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich, wyrokiem Sądu Najwyższego z 14 września 2023 r. wszyscy skazani zostali uniewinnieni od popełnienia wyżej opisanych przestępstw, uznano bowiem, że Sąd Wojewódzki w Legnicy nieprawidłowo ocenił zgromadzony materiał dowodowy, opierając się jedynie na obciążających oskarżonych zeznaniach funkcjonariuszy MO, którym trudno przyznać walor wiarygodności, a prawidłowa analiza tegoż materiału powinna prowadzić do uniewinnienia skazanych.

Dokonana interpretacja i ocena materiału dowodowego przez członków składu orzekającego Sądu Wojewódzkiego w Legnicy, prowadząca do skazania oskarżonych, rodzi uzasadnione podejrzenie,

że skazanie to miało charakter represji politycznej wobec osób wyrażających poglądy odmienne od ówczesnej władzy i przez nią narzuconych. W trakcie trwania przedmiotowego śledztwa ustalono, że powyższym wyrokiem skazano także kierowcę karetki Pogotowia Ratunkowego w Lubinie Józefa P. za rzekome transmitowanie przebiegu demonstracji przez radiotelefon znajdujący się w tejże karetce. Ponadto m.in. Henryk M. został skazany za rzekome rzucanie kamieniami w milicjantów na 3 lata bezwzględnej kary pozbawienia wolności, mimo że przesłuchane w charakterze świadków: Bronisława S. (matka Grażyny S., ówczesnej narzeczonej Henryka M.) i jej sąsiadka Krystyna S. (wówczas kierowniczka sekretariatu Wydziału II Karnego Sądu Rejonowego w Lubinie), zeznały, że Henryk M. był praktycznie cały czas u Grażyny S. w czasie trwania zajść ulicznych i w żadnym momencie nie rzucał kamieniami.

Poczynione ustalenia wskazują na wysokie prawdopodobieństwo, że sędzia orzekający dopuścił się przestępstwa wyczerpującego znamiona zbrodni komunistycznej i zbrodni przeciwko ludzkości. W związku z tym do kontynuowania postępowania konieczne będzie uzyskanie zezwolenia Sądu Najwyższego na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej (uchylenie immunitetu sędziowskiego).

Ns.8.2024 (OKŚZpNP we Wrocławiu)

1 grudnia 2023 r. Eleonora R. złożyła w Sądzie Okręgowym we Wrocławiu wniosek o stwierdzenie nieważności orzeczenia Kolegium ds. Wykroczeń przy Naczelniku Miasta i Gminy Kąty Wrocławskie wydanego w 1981 r. wobec nieżyjącego jej męża Gustawa R.

Przygotowując się do udziału w posiedzeniu, prokurator ustalił, że Gustaw R. został ukarany karą 600 zł grzywny za niedopełnienie obowiązku meldunkowego. Kwerenda przeprowadzona w zasobie archiwalnym IPN, mająca na celu ujawnienie materiałów związanych z zaangażowaniem Gustawa R. w działalność opozycyjną, dała wynik negatywny.

W konsekwencji na posiedzeniu 22 maja 2024 r. prokurator wniósł o nieuwzględnienie wniosku. Sąd podzielił to stanowisko i odmówił uznania za nieważne wskazanego wyżej orzeczenia. Decyzja Sądu została zaskarżona przez wnioskodawczynię. 31 lipca 2024 r. w postępowaniu odwoławczym toczącym się przed Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu prokurator wniósł o utrzymanie zaskarżonego postanowienia w mocy. Taką też decyzję podjął Sąd Apelacyjny.

8. Lustracja

Biuro Lustracyjne Instytutu Pamięci Narodowej (BL IPN) zajmuje się realizacją zadań określonych w Ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (tj. Dz. U. 2023, poz. 102), zwanej dalej ustawą o IPN, jak również w Ustawie z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów (tj. Dz.U. 2024, poz. 1632), zwanej dalej ustawą lustracyjną, na pięciu głównych polach:

– przyjmowanie i rejestracja oświadczeń lustracyjnych (art. 1 pkt 2c, art. 52a pkt 1 ustawy o IPN);
– sygnalizowanie odpowiednim organom o niewywiązywaniu się z obowiązków nałożonych przez ustawę (art. 52a pkt 4 ustawy o IPN); czynności te wykonuje Sekcja Ewidencji i Sygnalizowania;
– opracowanie katalogów tematycznych (art. 1 pkt 2b, art. 52a pkt 6, 7 i 8 ustawy o IPN) oraz informacji o osobach pełniących funkcje publiczne (art. 22 i 23 ustawy lustracyjnej), publikowanych w Biuletynie Informacji Publicznej IPN (BIP); czynności te wykonuje Sekcja Udostępniania i Publikacji oraz Wydział Przygotowywania i Publikowania Katalogów;
– analiza oświadczeń lustracyjnych i zbieranie materiałów niezbędnych do ich właściwej oceny, a także przygotowywanie i obsługa postępowań lustracyjnych (art. 1 pkt 2c, art. 52a pkt 2 i 3 ustawy o IPN);
– udział prokuratorów BL w charakterze oskarżycieli w postępowaniach lustracyjnych; czynności te wykonują referaty przygotowywania postępowań lustracyjnych (oddziałowe biura lustracyjne) oraz Wydział Przygotowywania i Nadzoru nad Postępowaniami Lustracyjnymi (centrala).

W roku sprawozdawczym do biura wpłynęło 27 632 nowe oświadczenia lustracyjne od osób pełniących funkcje publiczne lub kandydujących do ich objęcia.

Łącznie w zasobie biura znajduje się obecnie 537 110 zarejestrowanych oświadczeń lustracyjnych. Od początku działalności Biura Lustracyjnego zakończono 177 438 postępowań.

W trzech katalogach tematycznych opublikowano informacje dotyczące 6755 nowych osób, łącznie od momentu powołania pionu lustracyjnego w strukturach IPN zamieszczono ponad 184 tys. wpisów katalogowych.

W katalogu osób pełniących najważniejsze funkcje publiczne w 2024 r. zamieszczono dotychczas niepublikowane dane dotyczące 1697 osób.

Powyższe katalogi, zamieszczone w BIP IPN na stronie internetowej (http://katalog.bip.ipn.gov.pl), wykazują co miesiąc ponad 400 tys. odsłon, co wskazuje na niezmiennie wysoki poziom zainteresowania opinii publicznej tą częścią działalności biura.

W roku sprawozdawczym zainicjowano procedury weryfikujące prawdziwość oświadczeń lustracyjnych w 14 919 sprawach. W tym czasie zweryfikowano 14 976 oświadczeń lustracyjnych, a prokuratorzy skierowali 188 wniosków o wszczęcie postępowania lustracyjnego z uwagi na uzasadnioną wątpliwość co do prawdziwości badanego oświadczenia; przedstawili również 11 stanowisk w tzw. postępowaniach autolustracyjnych.

W 219 sprawach zapadły prawomocne orzeczenia sądowe, w tym 169 orzeczeń uznających, że kwestionowane oświadczenia lustracyjne są niezgodne z prawdą. Podkreślić należy, iż od dnia wejścia w życie ustawy lustracyjnej z 2006 r. do końca 2024 r. zapadło 2018 prawomocnych orzeczeń sądowych uznających, iż analizowane oświadczenia lustracyjne były niezgodne z prawdą w zakresie niewykazania faktu pracy, służby lub współpracy z organami bezpieczeństwa państwa komunistycznego. W tych

przypadkach osoby składające nieprawdziwe oświadczenia lustracyjne zostały mocą orzeczeń sądowych pozbawione pełnionych funkcji publicznych oraz orzekano wobec nich zakazy pełnienia takich funkcji w przyszłości na okres od 3 do 10 lat.

W 2024 r. odnotowano ponad 215 tys. sprawdzeń w udostępnionej na stronie internetowej IPN aplikacji „System informacji o złożeniu oświadczenia lustracyjnego" (https://data-oswiadczenia.ipn.gov.pl). Jest ona przeznaczona dla użytkowników zewnętrznych i umożliwia osobom, które na podstawie zapisów ustawowych były zobowiązane do złożenia oświadczenia lustracyjnego, sprawdzenie w systemie daty złożenia oświadczenia lustracyjnego, nazwy organu, któremu przedłożono oświadczenie, i funkcji publicznej. System nie udziela natomiast informacji o treści oświadczenia lustracyjnego**.**

Szczegółowe zestawienie danych dotyczących działalności BL i podległych mu oddziałowych biur lustracyjnych za 2024 r. przedstawiono poniżej.

8.1. Ewidencja oświadczeń lustracyjnych i publikacja informacji

Wydział Ewidencji Oświadczeń Lustracyjnych, Sygnalizowania i Publikacji tworzą dwie sekcje: Sekcja Ewidencji i Sygnalizowania oraz Sekcja Udostępniania i Publikacji. Wydział liczy 14 pracowników wraz z naczelnikiem i jego zastępcą.

8.1.1. Przyjmowanie oświadczeń lustracyjnych oraz informacji o ich uprzednim złożeniu (SEiS)

Podobnie jak w latach ubiegłych głównym zadaniem sekcji było przyjmowanie oświadczeń lustracyjnych oraz informacji o uprzednim złożeniu oświadczenia lustracyjnego, nadesłanych do BL przez organy wymienione w art. 8 ustawy lustracyjnej.

W roku sprawozdawczym praca SEiS koncentrowała się na realizacji zadań związanych z wyborami do samorządu terytorialnego oraz wyborami do Parlamentu Europejskiego. Kontynuowano działania wynikające z wejścia w życie Ustawy z dnia 14 kwietnia 2023 r. o zmianie ustawy o służbie cywilnej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023, poz. 1195), zwanej dalej ustawą o służbie cywilnej.

Wybory samorządowe 2024 r.

Dyrektor Biura Lustracyjnego pismem z dnia 11 stycznia 2024 r. przekazał Państwowej Komisji Wyborczej wskazówki dla komisji wyborczych dotyczące zasad przyjmowania od kandydatów oświadczeń lustracyjnych i informacji o uprzednim złożeniu oświadczenia w wyborach samorządowych. W piśmie przypomniano o obowiązujących przepisach dotyczących realizacji ustawy lustracyjnej oraz zawarto wykaz adresów i numerów kontaktowych. Ponadto zwrócono się z prośbą do PKW o przekazanie tych informacji komisarzom wyborczym.

Już od połowy lutego 2024 r. kierowane były do pionu lustracyjnego liczne zapytania, najczęściej telefoniczne, o datę złożenia oświadczenia lustracyjnego. Biuro Lustracyjne oraz oddziałowe biura lustracyjne udzielały stosownych odpowiedzi.

W wyborach do samorządu terytorialnego, które odbyły się 7 kwietnia 2024 r. (druga tura 21 kwietnia 2024 r.) wzięło udział 189 885 kandydatów na radnych, wójtów, burmistrzów oraz prezydentów miast.

Od kwietnia 2024 r. oddziałowe biura lustracyjne zaczęły przekazywać do BL oświadczenia lustracyjne (wprowadzone do aplikacji ABeL przez pracowników biur) i informacje o uprzednim złożeniu oświadczenia lustracyjnego złożone w związku ze wspomnianymi wyborami. Proces ten trwał do października 2024 r. W okresie tym oświadczenia lustracyjne zostały oznaczone numerami w aplikacji ABeL, natomiast proces rejestracji informacji o uprzednim złożeniu oświadczenia zostanie zakończony w kolejnym okresie sprawozdawczym.

Reasumując: w wyniku wyborów samorządowych przyjęto do zasobu BL 23 908 oświadczeń lustracyjnych oraz 48 289 informacji o uprzednim złożeniu oświadczenia (35 kolejnych oświadczeń zostało dołączonych do oświadczeń lustracyjnych już będących w zasobie BL).

Wybory do Parlamentu Europejskiego 2024 r.

Dyrektor Biura Lustracyjnego pismem z dnia 4 kwietnia 2024 r. przekazał Państwowej Komisji Wyborczej wskazówki dla komisji wyborczych dotyczące zasad przyjmowania od kandydatów oświadczeń lustracyjnych i informacji o uprzednim złożeniu oświadczenia w wyborach do Parlamentu Europejskiego. W piśmie przypomniano o obowiązujących przepisach dotyczących realizacji ustawy lustracyjnej oraz zawarto wykaz adresów i numerów kontaktowych. Ponadto zwrócono się z prośbą do PKW o przekazanie tych informacji komisarzom wyborczym.

Od 22 kwietnia do 10 maja 2024 r. do Biura Lustracyjnego wpłynęło 367 zapytań o treść oświadczeń lustracyjnych kandydatów na posłów do Parlamentu Europejskiego, którzy złożyli informacje o uprzednim złożeniu oświadczenia lustracyjnego.

W wyborach do Parlamentu Europejskiego, które odbyły się 9 czerwca 2024 r., wzięło udział 1019 kandydatów na posłów PE.

Państwowa Komisja Wyborcza przekazała za pismem z 5 czerwca 2024 r. do Biura Lustracyjnego 59 oświadczeń lustracyjnych oraz 339 informacji o uprzednim złożeniu oświadczenia lustracyjnego.

Niezależnie od obsługi wyborów BL było zobowiązane do kontynuacji prac związanych z realizacją zapisów art. 11 ustawy o służbie cywilnej, w związku z czym przyjęto do zasobu 31 643 oświadczenia lustracyjne (z czego 6467 zaewidencjonowano w 2023 r.) oraz 5945 informacji o uprzednim złożeniu oświadczenia lustracyjnego.

Ponadto BL, mając na uwadze opinie, w których zaprezentowano stanowisko, iż w odniesieniu do osób zatrudnionych w powiatowych, granicznych i wojewódzkich stacjach sanitarno-epidemiologicznych nie mają zastosowania przepisy art. 10–12 ustawy o służbie cywilnej, dokonało zwrotu 328 formularzy wraz z nośnikami elektronicznymi (przekazanych przez kierowników urzędów), o których mowa w art. 12 ustawy o służbie cywilnej), 4905 oświadczeń lustracyjnych i 409 informacji o uprzednim złożeniu oświadczenia lustracyjnego. Działania te były realizowane od października do końca grudnia 2024 r.

Analogicznie jak w odniesieniu do pracowników stacji sanitarno-epidemiologicznych Biuro Lustracyjne po konsultacjach prawnych podjęło decyzję o zwrocie 21 formularzy wraz z nośnikami elektronicznymi, 254 oświadczeń lustracyjnych i 17 informacji o uprzednim złożeniu oświadczenia lustracyjnego przekazanych przez sądy i prokuratury oraz 19 formularzy wraz z nośnikami elektronicznymi, 12 oświadczeń lustracyjnych, które zostały przesłane do IPN za korespondencją Żandarmerii Wojskowej.

W 2024 r. do zasobu oświadczeń lustracyjnych przyjęto łącznie 52 808[1] oświadczeń (wprowadzono je do aplikacji ABeL i nadano im numer). Ponadto odnotowano wpływ 63 770 informacji o uprzednim złożeniu oświadczenia.

Spośród wszystkich oświadczeń lustracyjnych i informacji, które wpłynęły do Biura Lustracyjnego w 2024 r., ze względu na braki formalne zwrócono organom przesyłającym 1092 dokumenty, wyjaśniając jednocześnie przyczyny zwrotu.

Tabela 1. Zwrot oświadczeń lustracyjnych[2]

Powód zwrotu	Liczba
Sprzeczne w treści	76 oświadczeń
Druk „Ściśle tajne”	25 oświadczeń
Inne (funkcje, wiek, oświadczenia niewłaściwie przekazane, brak podpisu oraz informacje o złożeniu oświadczenia na druku niekonstytucyjnym bądź z tytułu pełnienia funkcji niepodlegającej lustracji, a także na drukach innych niż przewidziane w ustawie lustracyjnej)	164 oświadczenia 134 informacje
Kolejne oświadczenie	693 oświadczenia
Suma zwrotów (oświadczeń lustracyjnych i informacji o uprzednim złożeniu oświadczenia lustracyjnego)	958 oświadczeń 134 informacje

[1] Obejmuje wpływ oświadczeń przekazanych w 2023 r. w związku z nowelizacją ustawy o służbie cywilnej, a zaewidencjonowanych w roku 2024, oświadczeń z wyborów samorządowych, do Parlamentu Europejskiego oraz wpływ bieżący.

[2] Nie obejmuje dokumentów zwróconych do Sanepid, sądów, prokuratur i Żandarmerii Wojskowej.

Ponadto Sekcja Ewidencji i Sygnalizowania prowadziła korespondencję dotyczącą potwierdzenia złożenia oświadczenia lustracyjnego, udostępnienia treści oświadczenia, oryginału bądź jego kserokopii w związku z wnioskami od uprawnionych osób prywatnych i organów. W sumie na ww. wnioski podmiotów udzielono odpowiedzi dotyczących 70 osób.

Stałym elementem pracy SEiS było wykonywanie poświadczonych za zgodność kserokopii oświadczeń lustracyjnych, co jest niezbędne przy rozpoczęciu przez oddziałowe biura lustracyjne przygotowawczego postępowania lustracyjnego (Ppl). W 2024 r. wykonano 14 296 takich kserokopii.

Tabela 2. Liczba kserokopii wykonanych dla OBL

Oddziałowe Biuro Lustracyjne	Liczba
Białystok	817
Gdańsk	1496
Katowice	1422
Kraków	1310
Lublin	1122
Łódź	1167
Poznań	1245
Rzeszów	1390
Szczecin	1233
Warszawa	1366
Wrocław	1728
Razem	14 296

Do innych czynności wykonywanych przez pracowników SEiS należało:

- wprowadzanie na bieżąco do aplikacji ABeL (stanowiącej elektroniczny zapis oświadczenia) wpływających oświadczeń lustracyjnych oraz zatwierdzanie danych;
- selekcjonowanie oświadczeń lustracyjnych pod kątem art. 22 ust. 1 ustawy lustracyjnej w związku z ustawowym obowiązkiem publikowania w BIP informacji zawartych w dokumentach organów bezpieczeństwa państwa, a dotyczących osób pełniących funkcje publiczne wymienione w art. 22 ust. 1 cyt. ustawy oraz informowanie Sekcji Udostępniania i Publikacji o wpływie oświadczeń lustracyjnych tych osób;
- udzielanie odpowiedzi (najczęściej telefonicznych) na zapytanie o datę złożenia oświadczenia lustracyjnego;
- obsługiwanie bazy „Źródło”;
- obsługiwanie systemu e-Kancelaria oraz wykonywanie wszelkich czynności kancelaryjnych związanych z ekspedycją poczty.

Reasumując, w zasobie BL znajduje się 537 110 zaewidencjonowanych oświadczeń lustracyjnych oraz 175 873 informacje o uprzednim złożeniu oświadczenia lustracyjnego – według stanu na 31 grudnia 2024 r.

Wśród oświadczeń lustracyjnych przechowywanych w zasobie BL znajduje się 3794 oświadczeń, w których osoby je wypełniające oświadczyły, że pracowały, pełniły służbę w organach bezpieczeństwa PRL bądź z nimi współpracowały.

8.1.2. Przygotowanie i publikowanie informacji o osobach pełniących funkcje publiczne wymienionych w art. 22 ust. 1 ustawy lustracyjnej (SUiP)

Sekcja Udostępniania i Publikacji w ramach realizowania zadań wynikających z ustawy lustracyjnej przygotowała 12 publikacji, które ukazały się: 22 stycznia, 28 lutego, 22 marca, 29 kwietnia, 27 maja, 26 czerwca, 22 lipca, 23 sierpnia, 25 września, 22 października, 26 listopada oraz 18 grudnia 2024 r.

W efekcie tych działań w Biuletynie Informacji Publicznej IPN, w tzw. katalogu osób pełniących funkcje publiczne, opublikowano informacje dotychczas niepublikowane dotyczące 1697 osób obejmujących funkcje publiczne wymienione w art. 22 ust. 1 ustawy lustracyjnej (szczegółowy wykaz w tabeli nr 3).

Tabela 3. Nowe wpisy w katalogu osób pełniących funkcje publiczne z art. 22 ust. 1 (dane osób wcześniej nieobjętych katalogiem)

Pkt art. 22	Funkcja publiczna	22 I 2024	28 II 2024	22 III 2024	29 IV 2024	27 V 2024	26 VI 2024	22 VII 2024	23 VIII 2024	25 IX 2024	22 X 2024	26 XI 2024	18 XII 2024	Razem
Pkt 3	Poseł Sejmu RP	1	0	0	0	2	0	16	0	0	0	0	0	19
	Senator RP	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	Poseł do Parlamentu Europejskiego	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	6
Pkt 4	Członek Rady Ministrów	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	4
Pkt 5	Sędzia Sądu Najwyższego	5	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	7
Pkt 7	Sędzia Naczelnego Sądu Administracyjnego	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	3
Pkt 8b	Rzecznik Praw Dziecka	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Pkt 8c	Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Pkt 8d	Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Pkt 9	Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Pkt 12	Prezes Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	Prezes Sądu Apelacyjnego	0	0	1	0	2	0	2	0	0	1	0	0	6
	Prezes Wojskowego Sądu Okręgowego	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Pkt 15	Prokurator Prokuratury Krajowej	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
	Prokurator Regionalny	0	5	4	0	0	0	0	0	0	0	1	0	10
	Prokurator Instytutu Pamięci Narodowej	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Pkt 17	Sekretarz stanu	4	2	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	8
	Podsekretarz stanu	17	14	1	0	0	1	1	2	0	1	0	0	37
Pkt 20	Marszałek województwa	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	Wicemarszałek województwa	0	0	2	0	0	9	1	1	0	0	1	0	14
	Członek zarządu województwa	0	0	0	0	0	11	2	1	0	0	0	0	14
	Prezydent miasta	0	0	0	5	27	0	0	0	0	0	0	0	32
	Burmistrz	0	0	0	114	224	0	0	0	0	0	1	0	339
	Wójt	0	0	0	191	235	0	0	0	2	0	1	0	429
	Starosta powiatu	0	1	1	0	0	80	4	0	0	0	0	1	87
	Wicestarosta powiatu	0	3	1	0	0	123	2	0	0	1	1	0	131
	Członek zarządu powiatu	1	7	1	0	0	490	14	4	3	4	5	6	535
Pkt 21	Członek zarządu związku metropolitalnego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
Razem		34	37	15	310	491	721	44	10	5	9	12	9	1697

Oprócz tego dokonano 3192 modyfikacji już istniejących wpisów, w trakcie tych działań uzupełniono wyniki kwerend archiwalnych, odnotowano zmiany funkcji publicznych, zaktualizowano dane osobowe oraz daty objęcia funkcji. W ramach modyfikacji 312 rekordów uzupełniono o sentencje za-

rządzeń wydanych przez prokuratorów IPN i informacje o prawomocnych orzeczeniach sądowych w zakończonych postępowaniach lustracyjnych.

W trakcie dokonywanych aktualizacji wykazu osób pełniących funkcje publiczne usunięto z BIP łącznie 1949 wpisów katalogowych dotyczących osób, które przestały pełnić funkcje publiczne wymienione w art. 22 ust. 1 ustawy lustracyjnej.

Tabela 4. Uzupełnienia i modyfikacje istniejących wpisów

Data edycji katalogu	Modyfikacje: uzupełnienia wpisów, zmiany funkcji publicznych, reelekcje, zarządzenia prokuratorów IPN, orzeczenia sądowe			Wpisy wycofane z BIP
	Liczba modyfikacji z podziałem na poszczególne publikacje	Zarządzenia prokuratorów IPN, orzeczenia sądowe (w ramach uzupełnień)	Zarządzenia prokuratorów IPN i orzeczenia sądowe dot. nowo opublikowanych osób	
22 I 2024	92	1	2	18
28 II 2024	50	8	8	30
22 III 2024	31	12	7	16
29 IV 2024	1400	0	19	331
27 V 2024	299	0	48	545
26 VI 2024	872	0	122	452
22 VII 2024	110	4	3	486
23 VIII 2024	41	29	3	13
25 IX 2024	85	77	1	2
22 X 2024	156	149	3	8
26 XI 2024	39	26	2	30
18 XII 2024	17	6	0	18
Razem	3192	312	218	1949

W 2024 r. Biuro Lustracyjne IPN zleciło pisemnie oddziałowym biurom lustracyjnym opracowanie łącznie 51 wpisów katalogowych do wykazu osób pełniących funkcje publiczne, 25 wpisów katalogowych zostało opracowanych na podstawie nowo zarządzonych kwerend archiwalnych. Pozostałe 26 opracowano na podstawie materiałów uzyskanych z wcześniej zgromadzonych i będących w posiadaniu oddziałowych biur lustracyjnych wyników kwerend archiwalnych.

Należy również zaznaczyć, że do 31 grudnia 2024 r. zostało wprowadzonych przez pracowników Sekcji Udostępniania i Publikacji 66 nowych rekordów. Pracownicy SUiP w 2024 r. przeprowadzili również kwerendy w zasobie Cyfrowego Archiwum pod kątem odnalezienia nowych informacji na temat osób opublikowanych na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej IPN w związku z art. 22 ust. 1 ustawy lustracyjnej. W rezultacie na podstawie materiałów udostępnionych przez Archiwum IPN, oddziałowe archiwa IPN oraz wspomniany zasób Cyfrowego Archiwum dokonano uzupełnienia wpisów o informacje i materiały dotychczas w nich nieujęte. Ze względu na ciągły proces opracowywania i uzupełniania wymienionego zasobu podobne działania będą kontynuowane w kolejnym okresie sprawozdawczym.

Wybory samorządowe 2024 r.

W związku z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 2024 r. w sprawie zarządzenia wyborów samorządowych aktualizacje wykazu osób pełniących funkcje publiczne przeprowadzone od kwietnia do czerwca 2024 r. w głównej mierze dotyczyły osób wybranych w trakcie pierwszej (7 kwietnia 2024 r.) i drugiej (21 kwietnia 2024 r.) tury wyborów bezpośrednich oraz w wyborach pośrednich. W ich rezultacie w Biuletynie Informacji Publicznej IPN opublikowano informacje odnoszące się do 1534 nowych osób (szczegółowy wykaz w tabelach nr 5 i 6).

Tabela 5. Dane szczegółowe – wybory samorządowe (bezpośrednie)

Nowe wpisy				
	I tura 7 IV 2024	II tura 21 IV 2024	Razem	Procentowy udział w wynikach wyborów
Prezydenci miast	5	27	32	30%
Burmistrzowie	119	219	338	37%
Wójtowie	201	225	426	29%
Razem nowe	325	471	796	32%
Reelekcje				
Prezydenci miast	40	28	68	63,5%
Burmistrzowie	419	103	522	58%
Wójtowie	888	98	986	67%
Razem reelekcje	1347	229	1576	64%
Zmiany funkcji / Przywróceni do BIP				
Prezydenci miast	2	5	7	6,50%
Burmistrzowie	21	25	46	5%
Wójtowie	33	19	52	4%
Razem zmiany funkcji/ Przywróceni do BIP	56	49	105	4%
Razem				
Prezydenci miast	47	60	107	4%
Burmistrzowie	559	347	906	36,5%
Wójtowie	1122	342	1464	59%
Wszystkie stanowiska art. 22, pkt 20 – wybory bezpośrednie	1728	749	2477	

Tabela 6. Dane szczegółowe – wybory samorządowe (pośrednie)

	Nowe osoby	Reelekcje	Zmiany funkcji	Przywróceni do BIP	Razem
Marszałkowie województw	2	9	4	1	16
Wicemarszałkowie województw	10	12	8	2	32
Członkowie zarządów województw	13	7	1	11	32
Starostowie powiatów	84	152	40	38	314
Wicestarostowie powiatów	125	96	51	42	314
Członkowie zarządów powiatów	504	234	30	121	889
Razem	738	510	134	215	1597

Wybory do Parlamentu Europejskiego 2024 r.

W związku z postanowieniem Prezydenta RP z dnia 11 marca 2024 r. w sprawie zarządzenia wyborów posłów do Parlamentu Europejskiego na 9 czerwca 2024 r. aktualizacja wykazu osób pełniących funkcje publiczne przeprowadzona 26 czerwca 2024 r. objęła m.in. osoby wybrane na posłów do Parlamentu Europejskiego. W jej rezultacie w Biuletynie Informacji Publicznej IPN opublikowano informacje odnoszące się do 6 nowych osób (szczegółowy wykaz w tabeli nr 7).

Tabela 7. Dane szczegółowe – wybory do Parlamentu Europejskiego

Nowe osoby	6
Reelekcje	17
Przywróceni do BIP	3
Zmiany funkcji	27
Razem	53

W 2024 r. pracownicy SUiP przygotowali 24 notatki sygnalne odnoszące się do osób, które złożyły oświadczenie lustracyjne, a co do których w zasobie AIPN zachowały się materiały bądź zapisy ewidencyjne podające w wątpliwość prawdziwość złożonego oświadczenia lustracyjnego.

W ramach czynności służbowych pracownicy SUiP weryfikowali wpisy katalogowe przekazywane do weryfikacji centralnej przez oddziałowe biura lustracyjne oraz utworzone w BL, sporządzali notatki służbowe z analizy materiałów archiwalnych. Opracowywali także niezbędne dane statystyczne, związane z poszczególnymi publikacjami informacji dotyczących osób wymienionych w art. 22 ust. 1 ustawy lustracyjnej, pozyskiwali dane osobowe osób pełniących funkcje publiczne, odnotowywali w trakcie kolejnych publikacji sentencje zarządzeń lustracyjnych i prawomocnych orzeczeń sądowych, monitorowali zmiany na określonych stanowiskach publicznych oraz wykonywali inne czynności służbowe – w tym monitorowali fakt rejestracji i wszczęcia procedury analizy oświadczeń lustracyjnych, a także udzielali odpowiedzi na zapytania kierowane od osób i instytucji zewnętrznych.

Ponadto wykonywali prace na rzecz SEiS w zakresie udzielania informacji telefonicznej na zapytania interesantów o datę złożenia oświadczenia lustracyjnego oraz weryfikacji danych personalnych z wykorzystaniem aplikacji „Źródło".

W celu aktualizacji wykazu osób pełniących funkcje publiczne pod kątem zmian personalnych w obrębie stanowisk wymienionych w art. 22 ust. 1 cyt. ustawy bazowano na oficjalnej korespondencji urzędowej, którą w 2024 r. przesyłały: Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Sąd Najwyższy, Biuro Kadr IPN, Archiwum IPN, oraz w zakresie pkt 20 art. 22 ust. 1 ustawy lustracyjnej, oddziałowe biura lustracyjne. W wyjątkowych sytuacjach pracownicy SUiP kontaktowali się z niektórymi instytucjami drogą telefoniczną lub mailową w celu szybkiego potwierdzenia informacji niezbędnych do publikacji danych w Biuletynie Informacji Publicznej IPN. W ramach realizacji zadań ustawowych przeprowadzano również monitoring ogólnodostępnych środków masowego przekazu, w głównej mierze prasy i internetu, regularnie dokonywano przeglądu określonych stron serwisów informacyjnych, stron internetowych: Kancelarii Prezydenta RP, Sejmu RP, Senatu RP, Parlamentu Europejskiego, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Sądu Najwyższego, Trybunału Konstytucyjnego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, Trybunału Stanu, Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, Biura Rzecznika Praw Dziecka, Urzędu Ochrony Danych Osobowych, Biura Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców, Najwyższej Izby Kontroli, Prokuratorii Generalnej RP, Narodowego Banku Polskiego, Sądów Apelacyjnych, Wojskowych Sądów Okręgowych, Wojewódzkich Sądów Administracyjnych, Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Prokuratury Krajowej, Prokuratur Regionalnych, Państwowej Komisji Wyborczej oraz poszczególnych ministerstw i organów administracji samorządowej wymienionych w pkt 20 i 21 art. 22 ust. 1 ustawy lustracyjnej.

8.2. Przygotowywanie i publikowanie katalogów w Biuletynie Informacji Publicznej IPN

Biuro Lustracyjne wraz z oddziałowymi biurami lustracyjnymi, wypełniając zadania określone zapisami w art. 1 pkt 2b, w art. 52a pkt 6, 7 i 8, w art. 52aa pkt 3 oraz w art. 52b pkt 1 i 2a ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, przygotowuje na podstawie zachowanych dokumentów archiwalnych i publikuje następujące katalogi tematyczne: pracowników, funkcjonariuszy i żołnierzy organów bezpieczeństwa państwa PRL, osób rozpracowy-

wanych przez organy bezpieczeństwa państwa PRL oraz osób zajmujących kierownicze stanowiska partyjne i państwowe w PRL. Publikacje ww. katalogów zamieszczone są na stronie internetowej http://katalog.bip.ipn.gov.pl., w ramach Biuletynu Informacji Publicznej IPN.

W całym 2024 r. Biuro Lustracyjne IPN przygotowało łącznie 12 publikacji w trzech wyżej wymienionych katalogach tematycznych, które zawierały informacje o odnalezionych materiałach archiwalnych dotyczących 7349 osób. W tej liczbie nowe publikacje obejmują informacje dotyczące 6755 osób, a modyfikacje już istniejących wpisów – 594 osoby. Modyfikacje wcześniejszych publikacji wiązały się z wprowadzaniem uzupełnień na podstawie odnalezionych w materiałach archiwalnych danych uprzednio nieznanych, z dopisaniem informacji o zarządzeniach prokuratorskich i orzeczeniach sądowych po zbadaniu zgodności z prawdą oświadczenia lustracyjnego, jak również składanych przez osoby uzupełnień, sprostowań, uaktualnień oraz dokumentów na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy o IPN.

Tabela 8. Liczba osób w katalogach tematycznych, których dane opublikowano w 2024 r.

Rodzaj katalogu	Wpisy nowe	Wpisy zmodyfikowane
Katalog funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa PRL	4232	452
Katalog osób rozpracowywanych przez organy bezpieczeństwa PRL	1241	111
Katalog osób zajmujących kierownicze stanowiska partyjne i państwowe w PRL	1282	31
Razem	6755	594

Przygotowywanie wpisów do katalogu osób rozpracowywanych przez organy bezpieczeństwa państwa PRL wymaga przeprowadzenia w zasobie archiwalnym IPN pełnej kwerendy, co ma bezpośredni wpływ na ilość danych przygotowywanych do publikacji.

W 2024 r. Biuro Lustracyjne oraz oddziałowe biura lustracyjne przeprowadziły 2080 kwerend archiwalnych celem odnalezienia materiałów źródłowych, dotyczących wytypowanych postaci do publikacji w katalogu osób rozpracowywanych.

W katalogu osób rozpracowywanych przez organy bezpieczeństwa PRL w pierwszej kolejności publikowane są informacje o osobach, które:

- otrzymały w Instytucie Pamięci Narodowej status pokrzywdzonego na podstawie art. 6 ustawy o IPN (uchylonego 15 marca 2007 r. w wyniku nowelizacji ustawy);
- złożyły do IPN wniosek o udostępnienie dokumentów (art. 30 ustawy o IPN);

  lub wobec których:
  - prowadzone było postępowanie o nadanie Krzyża Wolności i Solidarności;
  - prowadzone było postępowanie o nadanie statusu działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby rozpracowywanej z powodów politycznych;
  - Biuro Lustracyjne prowadzi sprawdzenie lustracyjne.

W dalszej kolejności publikowane są informacje o osobach wytypowanych na podstawie zachowanych akt operacyjnych i śledczych oraz zapisów w zachowanej dokumentacji ewidencyjnej, wytworzonych przez cywilne i wojskowe organy bezpieczeństwa państwa w latach 1944–1989.

W 2024 r. Biuro Lustracyjne oraz oddziałowe biura lustracyjne kontynuowały wysyłanie pism z prośbą o udzielenie zgody na publikację w katalogu osób rozpracowywanych przez organy bezpieczeństwa państwa PRL. Instytut Pamięci Narodowej zwrócił się o zgodę na publikację do 889 osób (wymóg ustawowy), w tym także do krewnych osób zmarłych (taką możliwość dopuszcza nowelizacja art. 52a pkt 7 ustawy o IPN z 18 marca 2010 r.). Zgodę na publikację danych w katalogu wyraziło 318 osób. Wprowadzona w 2016 r. nowelizacja ustawy o IPN dopuszcza możliwość publikowania danych w katalogu osób rozpracowywanych bez konieczności uzyskania zgody na publikację w przypadku, gdy od chwili śmierci wytypowanej osoby upłynęło co najmniej 20 lat, a w przypadku bezsprzecznego ustalenia braku osób uprawnionych do wyrażenia zgody umieszczenie w katalogu następuje na podstawie decyzji prezesa Instytutu Pamięci Narodowej (nowelizacja art. 52a pkt 7 ustawy o IPN z 29 kwietnia 2016 r.).

Katalog osób zajmujących kierownicze stanowiska partyjne i państwowe opracowywany jest na podstawie kwerend prowadzonych przede wszystkim poza Instytutem Pamięci Narodowej (m.in. w Archiwum Akt Nowych, Archiwum Sejmu RP, Archiwum Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, w archiwach państwowych, uniwersyteckich), natomiast wpisy do katalogu funkcjonariuszy przygotowywane są na podstawie zgromadzonych w zasobie archiwalnym IPN akt osobowych pracowników, funkcjonariuszy i żołnierzy cywilnych i wojskowych organów bezpieczeństwa państwa PRL. Ponadto wymienione wyżej dwa katalogi obecnie uzupełniane są o informacje określone w art. 52b ust. 1 pkt. 5 ustawy o IPN, które dotyczą zapisów ewidencyjnych, tj. informacji zawartych w dziennikach rejestracyjnych, dziennikach archiwalnych, kartotekach oraz dokumentach o podobnym charakterze.

Z uwagi na równoczesne wykonywanie przez Biuro Lustracyjne IPN licznych zadań nakreślonych przez ustawodawcę – prowadzenie sprawdzeń i przygotowywanie postępowań lustracyjnych oraz opracowywanie katalogów tematycznych i wykazu osób pełniących funkcje publiczne – przygotowywanie publikacji i publikowanie katalogów tematycznych nie jest jednorazowym aktem lecz procesem ciągłym i rozłożonym w czasie.

W 2024 r. Biuro Lustracyjne oraz oddziałowe biura lustracyjne wprowadziły do aplikacji Biura Lustracyjnego (ABeL) i przygotowały do publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej IPN dane dotyczące blisko 10 tys. osób w trzech katalogach tematycznych oraz w wykazie osób pełniących funkcje publiczne. Szczegółową pracę 11 oddziałowych biur lustracyjnych oraz BL w roku sprawozdawczym w zakresie przygotowywania wpisów katalogowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Zestawienie liczby wpisów przygotowywanych oraz przekazanych do publikacji w katalogach tematycznych i wykazie osób pełniących funkcje publiczne przez oddziałowe biura lustracyjne oraz Biuro Lustracyjne

Katalogi /OBL-BL	Białystok	Gdańsk	Katowice	Kraków	Lublin	Łódź	Poznań	Rzeszów	Szczecin	Warszawa	Wrocław	Biuro Lustracyjne	Razem
Katalog funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa PRL													
Liczba osób przygotowywanych do publikacji	150	5	14	44	10	120	326	64	57	20	110	116	1036
Liczba osób przekazanych do publikacji	243	89	89	314	90	62	207	175	92	283	261	447	2352
Razem	393	94	103	358	100	182	533	239	149	303	371	563	3388
Katalog rozpracowywanych przez organy bezpieczeństwa PRL													
Liczba osób przygotowywanych do publikacji	216	56	170	106	16	24	320	257	75	29	7	241	1517
Liczba osób przekazanych do publikacji	126	88	132	219	30	63	80	50	144	16	89	285	1322
Razem	342	144	302	325	46	87	400	307	219	45	96	526	2839
Katalog osób zajmujących kierownicze stanowiska partyjne i państwowe w PRL													
Liczba osób przygotowywanych do publikacji	77	49	20	97	9	190	53	149	0	25	0	11	680

Katalogi /OBL-BL	Białystok	Gdańsk	Katowice	Kraków	Lublin	Łódź	Poznań	Rzeszów	Szczecin	Warszawa	Wrocław	Biuro Lustracyjne	Razem
Liczba osób przekazanych do publikacji	84	172	106	111	53	52	80	89	16	156	68	205	1192
Razem	161	221	126	208	62	242	133	238	16	181	68	216	1872
Wykaz osób pełniących funkcje publiczne wymienione w art. 22 ustawy lustracyjnej													
Liczba osób przygotowywanych do publikacji	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba osób przekazanych do publikacji	155	225	103	165	192	182	160	111	116	59	163	66	1697
Razem	155	225	103	165	192	182	160	111	116	59	163	66	1697
Razem we wszystkich katalogach	1051	684	634	1056	400	693	1226	895	500	588	698	1371	9796

8.3. Przygotowywanie postępowań lustracyjnych

8.3.1. Sprawy zainicjowane zgodnie z treścią art. 52a pkt 2 i 3 ustawy o IPN

Na podstawie wymogów ustawowych i procedur realizowanych przez BL prokuratorzy oddziałowych biur lustracyjnych zgodnie z treścią art. 52a ust. 2 i 3 ustawy o IPN analizują oświadczenia lustracyjne, zbierają informacje niezbędne do ich prawidłowej oceny i przygotowują postępowania lustracyjne. W toku prowadzonych czynności zgodnie z treścią art. 52e ust. 3, 3a, 4 mogą żądać nadesłania akt i dokumentów (zarówno przez AIPN, jak i inne instytucje i archiwa). Analizują je, koordynują prowadzoną w sprawie kwerendę archiwalną, przesłuchują świadków – przede wszystkim funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa państwa PRL, którzy wytworzyli analizowaną dokumentację, i osoby rozpracowywane, których dotyczą wytworzone dokumenty, powołują biegłych (głównie z zakresu badania pisma ręcznego), a w razie ustalenia, że zgromadzony w ten sposób materiał dowodowy uzasadnia wątpliwość co do zgodności z prawdą badanego oświadczenia, wysyłają do osoby składającej badane oświadczenie zawiadomienie o możliwości złożenia wyjaśnień zgodnie z treścią art. 52e ust. 3 i w konsekwencji przyjmują takie wyjaśnienia.

W każdej sprawie prokurator sporządza decyzję końcową:

– wniosek o wszczęcie postępowania lustracyjnego;
– stanowisko w toku postępowania autolustracyjnego kierowane do sądu (art. 20 ust. 5 ustawy lustracyjnej);
– w przypadku braku wątpliwości co do zgodności z prawdą badanego oświadczenia – zarządzenie o pozostawieniu sprawy bez dalszego biegu.

Tak jak w poprzednich latach (2008–2023) prokuratorzy korzystają z pomocy historyków i archiwistów pracujących w BL i oddziałowych biurach lustracyjnych w wytyczaniu kierunków i zakresu poszukiwań materiałów archiwalnych, m.in. w zasobach IPN, oraz w analizie wielu materiałów, mając na uwadze specyfikę tych działań, ich zakres i obszerność.

W roku sprawozdawczym oddziałowe biura lustracyjne zainicjowały 14 919 nowych postępowań mających na celu weryfikację prawdziwości złożonych oświadczeń. Kontynuowano bieg 4405 spraw niezakończonych w 2023 r. Zakończono łącznie 14 976 spraw, w tym:

– skierowano 188 wniosków o wszczęcie postępowania lustracyjnego z uwagi na uzasadnioną wątpliwość co do prawdziwości badanych oświadczeń;
– skierowano 11 stanowisk w tzw. postępowaniach autolustracyjnych prowadzonych na podstawie art. 20 ust. 5 ustawy lustracyjnej; w 2024 r. od osób zainteresowanych wpłynęło do sądów 12 wniosków o wszczęcie postępowania autolustracyjnego w tym trybie; w 4 sprawach sąd odmówił wszczęcia postępowania;
– wydano 12 721 zarządzeń o pozostawieniu spraw bez dalszego biegu wobec braku wątpliwości co do zgodności z prawdą badanych oświadczeń;
– w 2044 sprawach wydano zarządzenie o pozostawieniu sprawy bez dalszego biegu z innych przyczyn (np. na podstawie art. 17 par. 1 pkt 5 kpk wobec śmierci osoby lustrowanej i in.);
– 12 spraw wykreślono jako załatwione w inny sposób (np. przekazano według właściwości do innego biura).

Powyższe dane obrazuje tabela.

Tabela 10. Informacje o wpływie i załatwieniu spraw przygotowujących postępowanie lustracyjne w 2024 r.

Miesiąc	Pozostałość z poprzedniego okresu	Wpływ do Ppl	Zakończono ogółem	Liczba wniosków o autolustrację od osób zainteresowanych (art. 20 ust.5)	Odmowa wszczęcia postępowania autolustracyjnego	Etap postępowania		Zakończenie				
						Sprawy, w których przeprowadzono czynności z art. 52e ust.3 ustawy o IPN	Liczba przesłuchanych świadków	Stanowisko prokuratora w sprawie autolustracji	Skierowanie wniosku o wszczęcie postępowania lustracyjnego	Zarządzenie o pozostawieniu sprawy bez biegu z uwagi na brak wątpliwości	Zarządzenie o pozostawieniu sprawy bez biegu z innych przyczyn m.in.: zgon, błąd	Załatwiono w inny sposób
Styczeń	4405	1279	1623	1	0	18	52	1	11	1532	78	1
Luty	4061	1524	1356	0	0	50	81	0	20	1210	126	0
Marzec	4229	863	812	2	0	16	63	5	9	708	90	0
Kwiecień	4280	880	1209	1	1	43	50	1	21	1067	117	3
Maj	3951	1042	1240	2	1	27	51	1	12	1147	80	0
Czerwiec	3753	1273	1172	0	1	20	41	2	20	1024	126	0
Lipiec	3854	1525	1351	0	0	24	41	0	9	973	367	2
Sierpień	4028	1279	1270	2	1	19	60	0	13	1113	143	1
Wrzesień	4037	1364	1371	1	0	37	58	0	18	1145	205	3
Październik	4030	1381	1273	2	0	35	71	0	10	1017	246	0
Listopad	4138	1356	1295	0	0	43	70	0	22	910	362	1
Grudzień	4199	1153	1004	1	0	24	41	1	23	875	104	1
Razem		14 919	14 976	12	4	356	679	11	188	12 721	2044	12

Prezentowane wyniki statystyczne uzyskano przy nieznacznie zmniejszonym stanie kadrowym prokuratorów oddziałowych biur lustracyjnych:
– w OBL w Białymstoku jeden prokurator prowadził 1091 spraw (278 spraw niezakończonych w 2023 r. i 813 spraw zarejestrowanych od stycznia do grudnia 2024 r.), tym samym średnio na prokuratora przypadało 1091 spraw rocznie (90,9 sprawy miesięcznie);

– w OBL w Gdańsku trzech prokuratorów prowadziło 1750 spraw (292 sprawy niezakończone w 2023 r. i 1458 spraw zarejestrowanych od stycznia do grudnia 2024 r.), tym samym średnio na prokuratora przypadało 583,3 sprawy rocznie (48,6 sprawy miesięcznie);
– w OBL w Katowicach czterech prokuratorów prowadziło 1981 spraw (316 spraw niezakończonych w 2023 r. i 1665 spraw zarejestrowanych od stycznia do grudnia 2024 r.), tym samym średnio na prokuratora przypadało 495,3 sprawy rocznie (41,3 sprawy miesięcznie);
– w OBL w Krakowie czterech prokuratorów prowadziło 2157 spraw (807 spraw niezakończonych w 2023 r. i 1350 spraw zarejestrowanych od stycznia do grudnia 2024 r.), tym samym średnio na prokuratora przypadało 539,3 sprawy rocznie (44,9 sprawy miesięcznie);
– w OBL w Lublinie dwóch prokuratorów prowadziło 1343 sprawy (199 spraw niezakończonych w 2023 r. i 1144 sprawy zarejestrowane od stycznia do grudnia 2024 r.), tym samym średnio na prokuratora przypadało 671,5 sprawy rocznie (56 spraw miesięcznie);
– w OBL w Łodzi trzech prokuratorów prowadziło 2353 sprawy (824 sprawy niezakończone w 2023 r. i 1529 spraw zarejestrowanych od stycznia do grudnia 2024 r.), tym samym średnio na prokuratora przypadało 784,3 sprawy rocznie (65,4 sprawy miesięcznie);
– w OBL w Poznaniu dwóch prokuratorów prowadziło 1374 sprawy (177 spraw niezakończonych w 2023 r. i 1197 spraw zarejestrowanych od stycznia do grudnia 2024 r.), tym samym średnio na prokuratora przypadało 687 spraw rocznie (57,3 sprawy miesięcznie);
– w OBL w Rzeszowie trzech prokuratorów prowadziło 1912 spraw (528 spraw niezakończonych w 2023 r. i 1384 sprawy zarejestrowane od stycznia do grudnia 2024 r.), tym samym średnio na prokuratora przypadało 637,3 sprawy rocznie (53,1 sprawy miesięcznie);
– w OBL w Szczecinie trzech prokuratorów prowadziło 1663 sprawy (311 spraw niezakończonych w 2023 r. i 1352 sprawy zarejestrowane od stycznia do grudnia 2024 r.), tym samym średnio na prokuratora przypadało 554,3 sprawy rocznie (46,2 sprawy miesięcznie);
– w OBL w Warszawie trzech prokuratorów prowadziło 1745 spraw (429 spraw niezakończonych w 2023 r. i 1316 spraw zarejestrowanych od stycznia do grudnia 2024 r.), tym samym średnio na prokuratora przypadało 581,7 sprawy rocznie (48,5 sprawy miesięcznie);
– w OBL we Wrocławiu trzech prokuratorów prowadziło 1955 spraw (244 sprawy niezakończone w 2023 r. i 1711 spraw zarejestrowanych od stycznia do grudnia 2024 r.), tym samym średnio na prokuratora przypadało 651,7 sprawy rocznie (54,3 sprawy miesięcznie).

Tabela 11. Statystyka obciążenia w 2024 r. w oddziałowych biurach lustracyjnych

Oddziałowe Biuro Lustracyjne	Liczba spraw zarejestrowanych – stan na 1 I 2024 r.	Liczba spraw zarejestrowanych w 2024 r.	Liczba postępowań prowadzonych w okresie od 1 I do 31 XII 2024 r.	Liczba spraw załatwionych w 2024 r.	Liczba prokuratorów OBL – stan faktyczny na 31 XII 2024 r.	Obciążenie jednego prokuratora d/f	Średnie załatwienie spraw przez prokuratora e/f	Liczba spraw przypadających miesięcznie na jednego prokuratora
a	b	c	d	e	f	g	h	i
Białystok	278	813	1091	783	1	1091,0	783,0	90,9
Gdańsk	292	1458	1750	1451	3	583,3	483,7	48,6
Katowice	316	1665	1981	1625	4	495,3	406,3	41,3
Kraków	807	1350	2157	1584	4	539,3	396,0	44,9
Lublin	199	1144	1343	1145	2	671,5	572,5	56,0
Łódź	824	1529	2353	1420	3	784,3	473,3	65,4
Poznań	177	1197	1374	1116	2	687,0	558,0	57,3
Rzeszów	528	1384	1912	1528	3	637,3	509,3	53,1
Szczecin	311	1352	1663	1299	3	554,3	433,0	46,2
Warszawa	429	1316	1745	1382	3	581,7	460,7	48,5
Wrocław	244	1711	1955	1643	3	651,7	547,7	54,3
Razem	4405	14 919	19 324	14 976	31	623,4	483,1	51,9

Zróżnicowanie liczby spraw przypadających na prokuratora w poszczególnych jednostkach zależy od wielu czynników. Pierwszym elementem warunkującym obciążenie danego biura sprawami są limity zapytań kwerendowych w kwerendach wstępnych, uzgadniane corocznie z AIPN.

Przydział tych limitów został jednak zróżnicowany ze względu na liczbę etatów prokuratorskich w poszczególnych biurach. Określenie limitu było każdorazowo uzależniane od stanu osobowego (kadrowego) danej jednostki i od jakości (charakteru) spraw pozostających w biegu w danym biurze, a w ostatnim okresie także obciążeniem biur liczbą postępowań lustracyjnych pozostających w prowadzeniu przez sądy.

W toku prowadzonych czynności weryfikujących prawdziwość badanych oświadczeń lustracyjnych przesłuchano łącznie 679 świadków. Należy jednak wspomnieć, że przesłuchania świadków w toku procedur lustracyjnych są związane z istotnym obciążeniem czasowym – świadkowie są bowiem w większości funkcjonariuszami organów bezpieczeństwa państwa i osobami rozpracowywanymi, których dotyczyły przekazywane informacje, będącymi obecnie w podeszłym wieku i wielokrotnie z uwagi na stan zdrowia oraz przebyte choroby nie są w stanie stawić się na przesłuchanie w siedzibie oddziałowego biura lustracyjnego. Wiąże się to zatem z koniecznością prowadzenia przesłuchań w miejscu zamieszkania świadka, na ogół odległym. Czynność przesłuchania świadka prowadzona jest bezpośrednio przez prokuratora i nie ma możliwości zlecenia jej np. Policji.

Zgodnie z treścią art. 52e ust. 3 ustawy o IPN do 356 osób, których oświadczenia analizowano, skierowano pismo informujące o możliwości złożenia wyjaśnień.

Tabela 12. Informacje o wpływie i załatwieniu spraw według oddziałów w 2024 r.

Oddziałowe Biuro Lustracyjne	Pozostałość z poprzedniego okresu	Wpływ do Ppl	Zakończono ogółem	Liczba wniosków o autolustrację od osób zainteresowanych (art. 20 ust.5)	Odmowa wszczęcia postępowania autolustracyjnego	Etap postępowania		Zakończenie				
						Sprawy, w których przeprowadzono czynności z art. 52e ust.3 ustawy o IPN	Liczba przesłuchanych świadków	Stanowisko prokuratora w sprawie autolustracji	Skierowanie wniosku o wszczęcie postępowania lustracyjnego	Zarządzenie o pozostawieniu sprawy bez biegu z uwagi na brak wątpliwości	Zarządzenie o pozostawieniu sprawy bez biegu z innych przyczyn m.in.: zgon, błąd	Załatwiono w inny sposób
Białystok	278	813	783	0	0	20	21	2	11	638	128	4
Gdańsk	292	1458	1451	2	0	42	76	2	20	1116	311	2
Katowice	316	1665	1625	1	0	21	74	0	18	1442	165	0
Kraków	807	1350	1584	0	0	45	34	0	18	1436	130	0
Lublin	199	1144	1145	1	1	38	87	1	23	950	171	0
Łódź	824	1529	1420	0	0	31	55	1	14	1184	220	1
Poznań	177	1197	1116	0	0	22	29	0	9	849	257	1
Rzeszów	528	1384	1528	0	0	30	73	1	15	1421	90	1
Szczecin	311	1352	1299	0	0	30	58	1	20	1186	92	0
Warszawa	429	1316	1382	5	1	45	109	0	16	1250	113	3
Wrocław	244	1711	1643	3	2	32	63	3	24	1249	367	0
Razem		14919	14976	12	4	356	679	11	188	12721	2044	12

Poniższa tabela pokazuje zbiorcze koszty zakończonych postępowań w 2024 r. (wezwania, zwroty kosztów dojazdu dla świadków, opinie biegłych) kształtowały się następująco.

Tabela 13. Koszty postępowań prowadzonych i zakończonych w oddziałowych biurach lustracyjnych w 2024 r.

Oddziałowe Biuro Lustracyjne	Poniesione koszty postępowań w zł
Białystok	28 983,25
Gdańsk	35 386,2
Katowice	8585,81
Kraków	43 773,25
Lublin	28 766,76
Łódź	31 862,85
Poznań	25 314,28
Rzeszów	34 693,9
Szczecin	41 006,75
Warszawa	38 399,07
Wrocław	51 541,41
Razem	368 313,50

Na uwagę zasługuje fakt, że w okresie sprawozdawczym odnotowano 219 prawomocnych orzeczeń sądowych, w tym w 169 sprawach stwierdzono niezgodność z prawdą złożonych i analizowanych przez sąd oświadczeń lustracyjnych. W 7 sprawach sąd podzielił stanowisko prokuratora BL złożone w trybie art. 20 ust. 5a ustawy lustracyjnej i orzekł o zgodności z prawdą złożonego oświadczenia (postępowanie autolustracyjne).

W 29 przypadkach sąd orzekł o zgodności z prawdą złożonych oświadczeń lustracyjnych, nie podzielając stanowiska zajmowanego przez prokuratora BL. W 13 sprawach sądy umorzyły postępowania lustracyjne z różnych przyczyn (m.in. śmierci lustrowanego, działania lustrowanych w usprawiedliwionym błędzie czy też z powodu wycofania wniosku o autolustrację).

Należy też wspomnieć, że w okresie sprawozdawczym odnotowano 4 tzw. orzeczenia reformatoryjne sądów odwoławczych, które zmieniły orzeczenia sądów I instancji.

Odnosząc się do powyższych danych w świetle podnoszonych często w mediach zarzutów dotyczących niskiej skuteczności wniosków o wszczęcie postępowania lustracyjnego, stwierdzić należy, że opinie takie są nieuzasadnione. Ostatnie siedem lat pracy BL pokazuje stale utrzymujący się wysoki poziom spraw wygranych przez prokuratorów – w roku sprawozdawczym w ponad 85 proc. orzeczeń sąd wydał orzeczenie zgodne ze stanowiskiem prokuratora. Mając na względzie szczególny charakter tych procedur i ich specyfikę, należy uznać te wyniki za bardzo dobre.

Materiał dowodowy zgromadzony w tych sprawach to dokumentacja archiwalna wytworzona w większości przez funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa państwa PRL w latach 1944–1990. Obecnie są to osoby w podeszłym wieku, często przewlekle chore, mające problemy z odtworzeniem zdarzeń sprzed wielu lat. Wielokrotnie na różnych etapach postępowania świadkowie ci składają zeznania odmienne w treści, powołując się na problemy z pamięcią. Wielu autorów badanych dokumentów nie można przesłuchać z powodu ich śmierci. Funkcjonariusze zeznający w postępowaniach lustracyjnych w charakterze świadków w celu ochrony swoich dawnych źródeł informacji, a także z innych powodów, wielokrotnie składają zeznania, z których wynika, że fałszowali dokumentację operacyjną jednoznacznie wskazującą na fakt współpracy poszczególnych osób z organami bezpieczeństwa państwa w różnych jej formach, podając w ten sposób w wątpliwość wiarygodność podstawowego materiału dowodowego, który zachował się w tych sprawach. Zeznania są składane w poczuciu bezkarności za

przestępstwo fałszerstwa dokumentów czy też poświadczania nieprawdy co do okoliczności mających znaczenie prawne w sporządzanych materiałach o charakterze operacyjnym (przedawnienie karalności czynu).

Niejednokrotnie materiał dowodowy zgromadzony na etapie przygotowywania postępowania lustracyjnego przez prokuratora jest uzupełniany także przez lustrowanego o jego wyjaśnienia, posiadane dokumenty lub dane świadków dopiero na etapie postępowania sądowego.

Sąd orzekający musi ocenić, czy dana osoba swoim działaniem wypełniła wszystkie przesłanki tajnej i świadomej współpracy w rozumieniu art. 3a ustawy lustracyjnej, dookreślone w orzecznictwie Sądu Najwyższego (II KK 160/06) i Trybunału Konstytucyjnego (K 39/97):

– współpraca musi polegać na kontaktach z organami bezpieczeństwa państwa i przekazywaniu informacji tym organom;
– musi mieć charakter świadomy;
– winna być tajna, co oznacza, że fakt nawiązania współpracy oraz jej przebieg mają pozostać tajemnicą, w szczególności wobec tych osób i środowisk, których miały dotyczyć przekazywane informacje;
– musi wiązać się z operacyjnym zdobywaniem informacji przez organy bezpieczeństwa państwa;
– nie może ograniczać się do samej deklaracji woli, lecz winna realizować się w świadomie podejmowanych konkretnych działaniach w celu urzeczywistnienia podjętej współpracy.

Wszystkie zaistniałe wątpliwości rozstrzyga się – zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 5 § 2 kpk – na korzyść lustrowanych.

Należy też podkreślić, że często ocena materiału dowodowego dokonanego przez sąd I instancji skrajnie różni się od oceny sądu odwoławczego czy nawet Sądu Najwyższego, o czym świadczą opisane powyżej przypadki zmiany orzeczenia sądu I instancji przez sąd odwoławczy lub zmiany prawomocnych orzeczeń przez Sąd Najwyższy. Procedur lustracyjnych i ich wyników nie można zatem w sposób prosty przyrównać do procedur karnych, o czym może świadczyć bardzo obszerne, chociaż niejednolite orzecznictwo, w tym orzecznictwo Sądu Najwyższego. Wniosek o wszczęcie postępowania lustracyjnego nie jest aktem oskarżenia.

Poziom skomplikowania materii w sprawach lustracyjnych również jest nieporównywalny z innymi sprawami, czemu dał wyraz ustawodawca, przekazując orzekanie w tych sprawach zawodowym składom sędziów sądu okręgowego. Prawdopodobieństwo skazania w następstwie aktu oskarżenia jest tym samym z wielu przyczyn znacznie większe aniżeli stwierdzenie nieprawdziwości oświadczenia lustracyjnego w następstwie wniosku prokuratora z przyczyn podanych powyżej.

Należy wskazać, że art. 52e ustawy o IPN zobowiązuje prokuratora BL do występowania z wnioskiem o wszczęcie postępowania lustracyjnego zawsze wtedy, gdy powstaje wątpliwość co do zgodności z prawdą badanego oświadczenia. O zasadności kierowanych do sądu w tym trybie wniosków świadczy fakt, że w roku sprawozdawczym na 188 skierowanych wniosków sąd odmówił wszczęcia postępowania tylko w 1 sprawie.

Trzeba podkreślić, że w roku sprawozdawczym zarówno wnioski o wszczęcie postępowania lustracyjnego, jak i prawomocne orzeczenia o złożeniu niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego dotyczyły osób pełniących różne funkcje publiczne z art. 4 ustawy lustracyjnej.

W tym miejscu zasadne jest odnotowanie, że w toku prowadzonych postępowań prokuratorzy wnikliwie analizują materiały archiwalne wytworzone przez organy bezpieczeństwa państwa PRL pod kątem ich wiarygodności i rzetelności. Działania te pozwalają na sformułowanie wniosku, że podnoszone wobec tych dokumentów zarzuty o ich powszechnej fikcyjności i masowym tworzeniu fałszywych rejestracji nie znajdują potwierdzenia.

Udział prokuratorów w postępowaniach lustracyjnych prowadzonych przed sądami w roku sprawozdawczym przedstawiał się następująco:

– w OBL Białystok jeden prokurator odnotował 28 dni wokandowych przed właściwymi sądami okręgowymi oraz sądami odwoławczymi;
– w OBL Gdańsk trzech prokuratorów odnotowało 67 dni wokandowych przed właściwymi sądami okręgowymi oraz sądami odwoławczymi;

– w OBL Katowice czterech prokuratorów odnotowało 77 dni wokandowych przed właściwymi sądami okręgowymi oraz sądami odwoławczymi;
– w OBL Kraków czterech prokuratorów odnotowało 67 dni wokandowych przed właściwymi sądami okręgowymi oraz sądami odwoławczymi;
– w OBL Lublin dwóch prokuratorów odnotowało 113 dni wokandowych przed właściwymi sądami okręgowymi oraz sądami odwoławczymi;
– w OBL Łódź trzech prokuratorów odnotowało 21 dni wokandowych przed właściwymi sądami okręgowymi oraz sądami odwoławczymi;
– w OBL Poznań dwóch prokuratorów odnotowało 19 dni wokandowych przed właściwymi sądami okręgowymi oraz sądami odwoławczymi;
– w OBL Rzeszów trzech prokuratorów odnotowało 37 dni wokandowych przed właściwymi sądami okręgowymi oraz sądami odwoławczymi;
– w OBL Szczecin trzech prokuratorów odnotowało 47 dni wokandowych przed właściwymi sądami okręgowymi oraz sądami odwoławczymi;
– w OBL Warszawa trzech prokuratorów odnotowało 49 dni wokandowych przed właściwymi sądami okręgowymi oraz sądami odwoławczymi;
– w OBL Wrocław trzech prokuratorów odnotowało 56 dni wokandowych przed właściwymi sądami okręgowymi oraz sądami odwoławczymi.

W okresie sprawozdawczym prokuratorzy skierowali 30 apelacji od zapadłych orzeczeń sądów I instancji o zgodności z prawdą, sądy apelacyjne jako sądy odwoławcze uwzględniły 7 apelacji, 16 apelacji nie zostało rozpoznanych do końca 2024 r., w 7 sprawach sądy odwoławcze nie uwzględniły złożonych apelacji.

Prokuratorzy złożyli także 12 zażaleń, 4 z nich zostały uwzględnione, w 3 sprawach sąd nie uwzględnił zażalenia, 5 spraw pozostaje w toku.

8.3.2. Wydział Przygotowywania i Nadzoru nad Postępowaniami Lustracyjnymi Biura Lustracyjnego

W wydziale tym obowiązki pełni obecnie sześciu prokuratorów (trzech na mocy decyzji Prokuratora Generalnego jest oddelegowanych do oddziałowych biur lustracyjnych w Krakowie i Rzeszowie, gdzie pełnią funkcję naczelników biur oraz prokuratora OBL), którzy nadzorują pracę 11 oddziałowych biur lustracyjnych. W zakresie ich obowiązków pozostaje nadzór nad postępowaniami Ppl prowadzonymi w poszczególnych oddziałach, analiza decyzji końcowych, monitorowanie postępowań prowadzonych przed sądami, a także środków odwoławczych. W ramach kompetencji prokuratorzy wydziału wizytują podległe im jednostki stacjonarnie, w roku sprawozdawczym przeprowadzili kontrole w oddziałowych biurach lustracyjnych w Łodzi, Szczecinie i we Wrocławiu. Za nadzór nad sprawozdawczością prokuratorską oraz sprawami administracyjnymi w oddziałowych biurach lustracyjnych odpowiada kierownik sekretariatu BL, który podobnie jak prokuratorzy osobiście wizytuje w tym celu poszczególne oddziały (w 2024 r. Białystok, Gdańsk, Lublin, Łódź i Poznań). Ponadto kierownik sekretariatu przeprowadził w centrali IPN szkolenie dla pracowników oddziałowych biur lustracyjnych w Lublinie i Warszawie z doskonalenia kompetencji zawodowych związanych z wykonywaniem czynności służbowych w sekretariatach.

W roku sprawozdawczym trzej prokuratorzy BL opracowali i skierowali do dyrektora Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu zastępcy Prokuratora Generalnego 8 wniosków o wniesienie kasacji w celu wystąpienia przez niego do Sądu Najwyższego zgodnie z treścią art. 21b ust. 6 ustawy lustracyjnej. Należy zaznaczyć, że dyrektor GKŚZpNP, jako zastępca Prokuratora Generalnego, ma obecnie kompetencje w zakresie kierowania w zastępstwie Prokuratora Generalnego skarg kasacyjnych również od orzeczeń zapadłych w sprawach lustracyjnych.

Dyrektor GKŚZpNP Zastępca Prokuratora Generalnego przychylił się do 5 skierowanych w 2024 r. wniosków i kasacje do Sądu Najwyższego, 2 wnioski czekają na rozpoznanie, w 1 przy-

padku Dyrektor GKŚZpNP Zastępca Prokuratora Generalnego odmówił skierowania kasacji do Sądu Najwyższego. W roku sprawozdawczym Dyrektor GKŚZpNP Zastępca Prokuratora Generalnego przychylił się również do 1 wniosku skierowanego do niego przez Biuro Lustracyjne w 2023 r. i skierował kasację do Sądu Najwyższego.

Do 31 grudnia 2024 r. Sąd Najwyższy rozpoznał 6 kasacji wniesionych przez Prokuratora Generalnego w roku sprawozdawczym i latach ubiegłych (wszystkie zostały oddalone jako oczywiście bezzasadne).

Jedną skargę nadzwyczajną wniesioną w 2022 r. Sąd Najwyższy pozostawił bez rozpoznania, pozostałe skargi nadzwyczajne wniesione do Sądu Najwyższego w latach 2021 i 2022 nadal czekają na wyznaczenie terminów wokand.

W tym samym okresie pełnomocnicy osób lustrowanych złożyli 10 kasacji od prawomocnych orzeczeń sądowych. W odniesieniu do 3 kasacji Sąd Najwyższy orzekł o ich oddaleniu jako oczywiście bezzasadnych, w pozostałych przypadkach Sąd Najwyższy nie wyznaczył jeszcze terminów wokand.

W roku sprawozdawczym prokuratorzy BL występowali przed Sądem Najwyższym w rozprawach związanych z kasacjami złożonymi przez obrońców lustrowanych (5 rozpraw) i kasacjami Zastępcy Prokuratora Generalnego (6 rozpraw).

8.4. Działania analityczno-studyjne

Sekcja Analityczno-Studyjna funkcjonuje w ramach Wydziału Przygotowywania i Nadzoru nad Postępowaniami Lustracyjnymi. W roku sprawozdawczym w sekcji pracowały trzy osoby.

Do zadań Sekcji Analityczno-Studyjnej należy:

- dokonywanie analiz akt postępowań przygotowujących postępowania lustracyjne pod kątem oceny prawidłowości i rzetelności przeprowadzonej w sprawie kwerendy archiwalnej;
- we współpracy z prokuratorami BL analiza zarządzeń prokuratorów oddziałowych biur lustracyjnych o pozostawieniu sprawy bez dalszego biegu pod kątem oceny prawidłowości i rzetelności przeprowadzonej w sprawie kwerendy archiwalnej;
- analiza dostępnych pomocy ewidencyjnych i materiałów archiwalnych z zasobu IPN oraz innych archiwów dotyczących osób, które złożyły oświadczenia lustracyjne;
- analiza materiałów archiwalnych mogących mieć znaczenie w postępowaniach Ppl;
- współpraca z prokuratorami BL (w zakresie prawidłowości prowadzenia kwerendy) przy objętych nadzorem postępowaniach przygotowujących postępowania lustracyjne;
- bieżące wsparcie merytoryczne oddziałowych biur lustracyjnych w prowadzonych postępowaniach;
- dokonywanie sprawdzeń w elektronicznej bazie „Źródło" pod kątem odnalezienia informacji o danych osobowych, miejscu zamieszkania lub zgonie osób, które złożyły oświadczenia lustracyjne, a czynności związane z weryfikacją prawdziwości ich treści nie zostały zakończone;
- obsługiwanie systemu e-Kancelaria oraz wykonywanie wszelkich czynności kancelaryjnych związanych z ekspedycją poczty.

Stałym elementem pracy Sekcji Analityczno-Studyjnej jest analiza zarządzeń wydanych przez prokuratorów oddziałowych biur lustracyjnych. We współpracy z prokuratorami BL w 2024 r. dokonano przeglądu 556 zarządzeń pod kątem ujawnienia nowych zapisów świadczących o ewentualnej współpracy lub służbie w organach bezpieczeństwa państwa PRL (nieujętych w zarządzeniach), w części przypadków podjęto się samodzielnego uzupełnienia kwerendy.

W wyniku analizy zarządzeń zamówiono i skontrolowano we współpracy z prokuratorami BL 58 postępowań Ppl. Spośród wskazanej liczby postępowań w 44 sformułowano uwagi dotyczące kwerendy, zalecono uzupełnienie bądź poprawienie kwerendy, wobec 14 nie stwierdzono uwag.

W trakcie analizowania poszczególnych akt postępowań przygotowujących postępowania lustracyjne ujawniono zapisy świadczące o możliwej współpracy lub służbie w organach bezpieczeństwa państwa PRL odnośnie 128 osób – złożyły one oświadczenia lustracyjne, w których zaprzeczyły służbie, pracy lub współpracy z organami bezpieczeństwa państwa PRL. W wyniku powyższych czynności

skierowano do oddziałowych biur lustracyjnych pisma z poleceniem wszczęcia i przeprowadzenia postępowań przygotowujących procedurę lustracyjną.

W ramach czynności służbowych dokonano sprawdzeń osób figurujących łącznie w bazie Zaopatrzenia Emerytalnego Żołnierzy Zawodowych oraz ich Rodzin (ZEZZOR, baza zapytań Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA i Biura Emerytalnego Służby Więziennej) i aplikacji Biura Lustracyjnego ABeL. Zamówiono i poddano analizie dokumenty obrazujące przebieg służby (otrzymane z ZER MSWiA) odnośnie do 95 osób. Następnie samodzielnie prowadzono kwerendę w Wojskowym Biurze Historycznym im. gen. broni Kazimierza Sosnkowskiego, Archiwum Straży Granicznej w Szczecinie oraz w komendach wojewódzkich policji w celu ustalenia, czy osoby te były funkcjonariuszami organów bezpieczeństwa państwa PRL. W wyniku powyższych czynności uchylono jedno zarządzenie o pozostawieniu sprawy bez biegu i zarejestrowano sprawę ponownie, a także ujawniono teczkę akt personalnych żołnierza, która podlegała przekazaniu do zasobu Archiwum IPN na podstawie art. 25 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o IPN.

W związku z bieżącymi pracami Sekcji dokonano ponad 20 tys. sprawdzeń w elektronicznej bazie „Źródło". W rezultacie tych działań m.in. odnaleziono informacje o zgonie 1065 osób, które złożyły oświadczenia lustracyjne, a czynności związane z weryfikacją prawdziwości ich treści nie zostały zakończone. Informacje o ww. zgonach zostały następnie przekazane do oddziałowych biur lustracyjnych.

Tabela 14. Liczba przesłanych do oddziałowych biur lustracyjnych informacji o zgonach osób, które złożyły oświadczenia lustracyjne

Oddziałowe Biura Lustracyjne	Liczba
Białystok	73
Gdańsk	195
Katowice	84
Kraków	121
Lublin	76
Łódź	174
Poznań	83
Rzeszów	43
Szczecin	24
Warszawa	122
Wrocław	70
Razem	1065

Ponadto w 2024 r. w ramach pracy sekcji:

- prokuratorzy BL we współpracy z pracownikami Sekcji dokonali analizy całości zgromadzonego materiału w 44 trwających sprawach Ppl, przesłanych do BL w ramach konsultacji. W rezultacie w 20 sprawach udzielono wskazówek w zakresie dalszego prowadzenia postępowania bądź uzupełnienia kwerendy archiwalnej;
- we współpracy z prokuratorami BL dokonano analizy 19 postępowań prowadzonych z wyłączeniem jawności;
- we współpracy z Sekcją Udostępniania i Publikacji Wydziału Ewidencji Oświadczeń Lustracyjnych, Sygnalizowania i Publikacji Biura Lustracyjnego ujawniono zapisy świadczące o możliwej współpracy z organami bezpieczeństwa państwa PRL lub służbie w nich w przypadku 24 osób – złożyły one oświadczenia lustracyjne, w których zaprzeczyły służbie, pracy lub współpracy z organami bezpieczeństwa państwa PRL.

W wyniku powyższych czynności skierowano do oddziałowych biur lustracyjnych pisma z poleceniem wszczęcia i przeprowadzenia postępowań przygotowujących procedurę lustracyjną:

– w ramach czynności służbowych pracownicy Sekcji sporządzili notatki służbowe dotyczące 95 osób, które złożyły oświadczenia lustracyjne, ale ich analiza nie zakończyła się przeprowadzeniem postępowania przygotowującego procedurę lustracyjną;
– dokonano analizy 31 jednostek archiwalnych zamówionych z Wojskowego Biura Historycznego im. gen. broni Kazimierza Sosnkowskiego, Archiwum Straży Granicznej w Szczecinie i komend wojewódzkich Policji oraz 40 w ramach IPN (dostępnych w Repozytorium Cyfrowym IPN);
– na bieżąco przekazywano pracownikom katalogów tematycznych („osoby rozpracowywane przez organy bezpieczeństwa państwa PRL", „osoby pełniące funkcje publiczne", „pracownicy, funkcjonariusze, żołnierze organów bezpieczeństwa państwa" i „osoby pełniące kierownicze stanowiska partyjne i państwowe w byłej PRL") ujawnione w toku analizy postępowań Ppl lub/i jednostek aktowych, informacje mające wpływ na kształt wpisów w aplikacji BL ABeL bądź skutkujące utworzeniem nowych rekordów.

9. Wydawnictwo IPN

9.1. Książki

Rok 2024, ósmy rok działalności Wydawnictwa IPN, był bardzo intensywny. Dwanaście ostatnich miesięcy obfitowało w liczne premiery książek naszych autorów – zarówno tych, którzy publikują u nas od dawna, jak i debiutantów – i przyniosło wiele sukcesów i satysfakcji. Profil działalności wydawniczej jest definiowany przez misję Instytutu nakreśloną w ustawie powołującej go do życia, dlatego publikacje wydawane przez Instytut obejmują przede wszystkim chronologiczny obszar wyznaczony datami 1917–1989. Wydawnictwo zapewnia kompleksową obsługę związaną z przygotowaniem do druku książek ukazujących się z logo IPN, dbając przy tym o najwyższe standardy i profesjonalizm pod względem edytorskim, redakcyjnym, graficznym i technicznym, oraz zajmuje się dystrybucją i rozpowszechnianiem publikacji.

Wydawnictwo IPN publikuje książki będące zwieńczeniem badań własnych Instytutu oraz prace napisane na uczelniach czy przygotowane przez historyków regionalistów. Co roku w ręce czytelników trafia niezwykle obszerny katalog publikacji obejmujący opracowania zarówno naukowe, jak i popularyzatorskie, monografie i studia pokonferencyjne, edycje źródeł i biografie, wspomnienia i albumy oraz czasopisma i komiksy. Celem jest nie tylko zainteresowanie czytelnika historią, ale nade wszystko przedstawienie wielowymiarowości i złożoności procesów dziejowych – to decyduje o wyjątkowości oferty wydawniczej IPN. Aktualnie publikacje Wydawnictwa IPN są dostępne w 14 księgarniach IPN w całej Polsce. Można je zakupić także w sprzedaży wysyłkowej, nie wychodząc z domu, przez księgarnię internetową ksiegarniaipn.pl oraz na międzynarodowej platformie Amazon. Odwiedzając nasz e-sklep, dostępny także w angielskiej wersji językowej, dzięki podziałowi publikacji na kategorie można bez problemu znaleźć swoją ulubioną tematykę, a w niej pełną ofertę wydawniczą.

W 2024 r. Wydawnictwo IPN opublikowało wiele wartościowych i dobrze przyjętych na rynku tytułów, wydanych w ramach zainicjowanych wcześniej, znanych i lubianych serii wydawniczych. Łącznie wydaliśmy 162 publikacje. W planie wydawniczym uwzględniliśmy wiele tytułów poświęconych obchodzonym w 2024 r. okrągłym rocznicom historycznym: 80. rocznicy bitwy pod Monte Cassino, 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego, 40. rocznicy uprowadzenia i męczeńskiej śmierci ks. Jerzego Popiełuszki, jak również publikacje dedykowane ustanowionym przez Sejm RP patronom roku 2024: Wincentemu Witosowi, abp. Antoniemu Baraniakowi, rodzinie Ulmów. Pierwsza ze wspomnianych rocznic została zaznaczona wydaniem w języku angielskim bestsellerowego albumu z serii „Szlaki Nadziei – Odyseja Wolności" autorstwa Jerzego Kirszaka, Bogusława Polaka, Michała Polaka *General Władysław Anders. Deeds and Remembrance*, włoską edycją monografii biograficznej pancerniaka mjr. Władysława Drelicharza autorstwa Marii Radożyckiej-Paoletti *„Esuli senza patria..." Dalla Polonia all'Italia: il cammino di guerra del capitano Władysław Drelicharz (1913–1944)*, publikacją Teodora Gąsiorowskiego, Anety Hoffmann, Przemysława P. Romaniuka, *Bohaterowie spod Monte Cassino na rozstajach historii. Losy żołnierzy 2 Korpusu po II wojnie światowej*, przedstawiającą losy żołnierzy 2. Korpusu po zakończeniu wojny, okolicznościowym wydaniem „Biuletynu IPN" (2024, nr 5 – *Monte Cassino*) oraz wydawnictwami skierowanymi do młodszych adeptów historii: komiksem w trzech językach (polskim, angielskim i włoskim) *Monte Cassino. Bitwa dziesięciu armii* (Krzysztof Wyrzykowski, Sławomir Zajączkowski, *Monte Cassino 1944. The Battle of 10 Armies, Montecassino*

1944. La battaglia delle dieci armate) i zeszytem łamigłówek z serii „Wojenna Odyseja Antka Srebrnego" (Hubert Ronek, *Bitwa pod Monte Cassino 1944 r. – Łamigłówki*).

80. rocznica wybuchu powstania warszawskiego została zaznaczona edycją źródeł dotyczących jednej z największych terenowych jednostek dowództwa Okręgu Warszawa AK (*Obwód VI Praga Okręgu Warszawa AK w powstaniu warszawskim – wybór dokumentów*, wstęp i oprac. Radosław Stróżyk), albumem Joanny Dardzińskiej *Warszawa nie umiera nigdy. Henryk Śmigacz – fotograf walczącej stolicy (1939, 1944)*, upamiętniającym życie, twórczość oraz spuściznę Henryka Śmigacza, zapomnianego warszawskiego fotografa i fotoreportera, publikacją wydaną w koedycji z Muzeum Powstania Warszawskiego: *Staromiejskie Zgrupowanie „Róg". Kalendarium* Juliusza Kuleszy (red. nauk. Katarzyna Utracka), okolicznościowym wydaniem „Biuletynu IPN" (2024, nr 7–8, *Warszawa '44*) oraz wieńczącym serię zeszytem komiksu paragrafowego *Powstanie warszawskie* (Witold Janik, Andrzej Pierzchała, Magdalena Gajda-Fudalej, *Powstanie warszawskie. Komiks paragrafowy*, t. 3, oprac. graficzne Maciej Czaplicki, ilustr. Roman Kucharski, IPN – Muzeum Powstania Warszawskiego).

Trzecia z rocznic – 40. rocznica uprowadzenia i męczeńskiej śmierci ks. Jerzego Popiełuszki – została upamiętniona monumentalną biografią albumową Jakuba Gołębiewskiego *Ksiądz Jerzy Popiełuszko. Historia życia,* monografią Grzegorza Szczeciny *Historyczno-patriotyczne rodowody misji ks. Jerzego Popiełuszki*, edycją źródeł *Aparat represji wobec księdza Jerzego Popiełuszki*, t. 4: *Sprawa ks. Jerzego Popiełuszki w dokumentach Ministerstwa Bezpieczeństwa Państwowego Niemieckiej Republiki Demokratycznej* (wstęp, wybór i oprac. Franciszek Dąbrowski) oraz okolicznościowym wydaniem „Biuletynu IPN" (2024, nr 10, *Czterdziesta rocznica śmierci ks. Jerzego*).

W związku z uchwałą Sejmu RP o ustanowieniu roku 2024 Rokiem Wincentego Witosa z okazji 150. rocznicy jego urodzin Wydawnictwo IPN, we współpracy z Towarzystwem Przyjaciół Muzeum Wincentego Witosa w Wierzchosławicach, podjęło się wznowienia pięciu tomów *Dzieł wybranych* tego wybitnego męża stanu (Wincenty Witos, *Dzieła wybrane*, t. 1: *Moje wspomnienia*, cz. 1: *Do 1918 roku*; t. 2: *Moje wspomnienia*, cz. 2: *Lata 1918–1933*; t. 3: *Moje wspomnienia*, cz. 3: *Tułaczka po Czechosłowacji*; t. 4: *Publicystyka. Wybór*; t. 5: *Przemówienia. Wybór*). Rok 2024 był okazją do przypomnienia i uczczenia dziedzictwa Wincentego Witosa, zarówno w aspekcie historycznym, jak i w kontekście współczesnych wartości demokratycznych, których był gorącym obrońcą. W roku patrona opublikowaliśmy także w nowej szacie graficznej bestsellerowy album Marcina Bukały, Michała Kalisza i Tomasza Berezy *Wincenty Witos 1874–1945* (wyd. 3. uzupełnione), przedstawiający życie i działalność tego ojca niepodległości, najważniejszego przedstawiciela polskiego ruchu ludowego. W związku z Rokiem Arcybiskupa Antoniego Baraniaka, jednego z najbardziej niezwykłych hierarchów polskiego Kościoła w XX w., wydaliśmy w nowej odsłonie album Konrada Białeckiego, Rafała Łatki, Rafała Reczka i Elżbiety Wojcieszyk *Arcybiskup Antoni Baraniak 1904–1977* (wyd. 2. uzupełnione).

Instytut Pamięci Narodowej ma w swoim dorobku wiele publikacji dotyczących pomocy okazywanej Żydom na ziemiach polskich, choć Podlasie pozostaje poza głównym nurtem badań. Lukę tę częściowo wypełnia wydana w Roku Rodziny Ulmów książka Pawła Kornackiego *Nie tylko Ulmowie. Historie o Polakach ratujących Żydów na Podlasiu.*

45. rocznica okrągłego stołu została zaznaczona monografią Andrzeja Bobolego, *Martwe dusze. PZPR od czerwca 1989 do stycznia 1990. Próba opisu zbiorowości*. Autor omawia ostatnie próby reanimowania PZPR oraz wydarzenia, które ostatecznie doprowadziły do likwidacji partii. Przełomowym wydarzeniom z lat 1979–1989 został poświęcony również okolicznościowy „Biuletyn IPN" (2024, nr 6, *1979–1989*).

W związku z kolejną rocznicą ludobójstwa dokonanego przez nacjonalistów ukraińskich na obywatelach II RP na Wołyniu Wydawnictwo IPN wydało drugi tom *Dokumentów zbrodni wołyńskiej* (oprac. Edward Gigilewicz, Leon Popek, Paweł Sokołowski, Tadeusz Zych, Instytut Pamięci Narodowej – Muzeum Historyczne Miasta Tarnobrzega) – źródło to można zaliczyć do najważniejszych ze wszystkich znanych dotąd pisemnych dowodów rzezi wołyńskiej.

Z kolei w kontekście 85. rocznicy wybuchu II wojny światowej warto przywołać *Kampanię polską 1939 i następne… Studia i szkice* Macieja Franza, okolicznościowe wydanie „Biuletynu IPN" (2024,

nr 9, *Zbrodnie, straty, reparacje*) oraz drugą część zainicjowanej w poprzednim roku z Polskim Radiem, udanej serii komiksowej opowiadającej historię Polskiego Radia w czasie II wojny światowej, *Halo, tu Polskie Radio Warszawa. Na froncie wojny w eterze 1939–1945* (scenariusz Izabela Matuszewska, Krzysztof Musielak, rysunki Roman Kucharski, Maciej Czaplicki, IPN – Polskie Radio).

45. rocznica powstania Konfederacji Polski Niepodległej została upamiętniona książką Grzegorza Wołka, *„Szaleńcy niepodległości". Historia Konfederacji Polski Niepodległej*, pierwszą monografią naukową poświęconą tej strukturze niepodległościowej.

70. rocznica likwidacji Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego znalazła wydźwięk w publikacjach: *Przedsiębiorstwo MBP. Wybrane aspekty pozaoperacyjnej działalności Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w przestrzeni miejskiej Warszawy (1945–1954)* Patryka Pleskota i *Między urzędem a służbą. Urząd do spraw Bezpieczeństwa Publicznego m.st. Warszawy 1954–1956* Tadeusza Ruzikowskiego, a także okolicznościowym wydaniem „Biuletynu IPN" (2024, nr 12, *Światło na bezpiekę*).

Kolejna rocznica wprowadzenia w Polsce stanu wojennego została zaznaczona publikacją Grzegorza Majchrzaka *Stan wojenny. Historia znana, mniej znana i nieznana*, wydaną w koedycji ze Śląskim Centrum Wolności i Solidarności, edycją źródeł z zasobu amerykańskiego Archiwum Hoovera *„Świeć nam, Panie Generale". Wybór prywatnej korespondencji nadsyłanej do gen. Wojciecha Jaruzelskiego w latach 1982–1989* (wstęp, wybór i oprac. Patryk Pleskot) oraz albumem Tadeusza Ruzikowskiego *Solidarni w Hucie Warszawa 1980–1989*, ukazującym różnorodną działalność hutniczej Solidarności od 1980 do 1989 r. – zarówno legalną, prowadzoną do 13 grudnia 1981 r., jak i podziemną, podjętą po wprowadzeniu stanu wojennego. Ważną postacią dla warszawskich hutników był ich kapelan ks. Jerzy Popiełuszko.

Mając na względzie realizację misji ustawowej trzeba przywołać wydane niezależnie od rocznic historycznych opracowania: polską edycję dzieła brytyjskiego sowietologa Roberta Conquesta *Wielki terror* (przekład Władysław Jeżewski, przypisy Nikołaj Iwanow), zaliczaną do najważniejszych prac o szczytowej fazie represji stalinowskich pod koniec lat trzydziestych w Związku Sowieckim, oraz monografię Piotra Olechowskiego *Agonia Polaków we Lwowie 1944–1959* opowiadającą o masowych wysiedleniach polskich mieszkańców miasta w połowie lat czterdziestych XX w. (1944–1946) i tzw. drugiej repatriacji, która zakończyła się w 1959 r.

W roku sprawozdawczym kontynuowaliśmy zainicjowaną w 2019 r. popularnonaukową serię wydawniczą „Literatura i Pamięć". Serię wzbogaciły trzy ważne monografie: Krystyny Heski-Kwaśniewicz i Zdzisławy Mokranowskiej *Ja i moje książki – to jedno. Rozważania o pisarstwie Zofii Kossak*, Iwony E. Rusek *Stanisław Wyspiański. Mit – tradycja – historia* (warto odnotować, że w 2024 r. obchodziliśmy 155. rocznicę urodzin tego wybitnego malarza i dramaturga) oraz Krzysztofa Dybciaka *Swojskość na obczyźnie. O różnorodności kultury emigracyjnej w XX wieku.*

O kolejne tomy uzupełnione zostały także inne cykle wydawnicze: *Urząd do spraw Wyznań. Struktury – działalność – ludzie*, t. 4 (red. Rafał Łatka), zapiski Prymasa Tysiąclecia *Pro memoria*, t. 14: 1967 (red. nauk. Michał Sołomieniuk, Rafał Kościański, IPN – Archidiecezja Warszawska – Archidiecezja Gnieźnieńska – Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego) i t. 10: 1963 (red. nauk. ks. Albert Warso, IPN – Archidiecezja Warszawska – Archidiecezja Gnieźnieńska – Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego), trzeci tom wydawnictwa zawierającego dokumenty sprawy obiektowej krypt. „Klan" (*Kryptonim „Klan". Służba Bezpieczeństwa wobec NSZZ „Solidarność" w Gdańsku"*, t. 3: *Październik 1981 – listopad 1983 r.*, wybór i oprac. Radosław Żydonik), długo wyczekiwany drugi tom artykułów poświęconych historii ruchu narodowego *Studia i szkice z dziejów obozu narodowego* Krzysztofa Kaczmarskiego, kolejny tom z serii „Dziennikarze – Twórcy – Naukowcy", czyli *Opozycyjność naukowców. Studia z dziejów Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk w PRL* Jana Olaszka, czy przygotowany przez pracowników Instytutu Pamięci Narodowej, Służby Bezpieczeństwa Ukrainy oraz Instytutu Badań Politycznych i Narodowościowych Narodowej Akademii Nauk Ukrainy im. I.F. Kurasa jedenasty tom serii „Polska i Ukraina w XX wieku. Nieznane dokumenty z archiwów służb specjalnych / Польща та Україна у XX столітті. Невідомі документи з архівів спеціальних служб": *Operacje deportacyjne NKWD 1940–1941 / Депортаційні операції НКВД 1940–1941* (wybór dokumentów

i red. nauk. Jarosław Antoniuk, Jerzy Bednarek, Wanda Chudzik, Joanna Karbarz-Wilińska, Andrij Kohut, Marcin Majewski, Wiktoria Okipniuk, Danyło Sałamin, Jurij Szapował, cz. 1 i 2) – zawierające dokumenty dotyczące organizacji i przebiegu operacji deportacyjnych w latach 1940–1941, za pomocą których ZSRS spacyfikował okupowane od września 1939 r. tereny dawnej II Rzeczypospolitej.

W 2024 r. kontynuowaliśmy także zainicjowany rok wcześniej cykl wydawnictw wpisujących się we flagowy projekt memoratywno-edukacyjny IPN „Szlaki Nadziei – Odyseja Wolności". Poza wspomnianymi wcześniej tytułami ukazały się dwa popularnonaukowe opracowania: Janusza Wróbla *Polacy na uchodźczych szlakach (1939–1945)* i Marcina Kruszyńskiego *Polskie lotnictwo wojskowe w czasie II wojny światowej* (obie publikacje zainicjowały nową serię „Biblioteczka Szlaków Nadziei"), monografia Anety Hoffmann *Szkolnictwo wojskowe i cywilne dla żołnierzy 2 Korpusu Polskiego 1943–1947* oraz polska edycja albumu niderlandzkich autorów Johannesa Vande Voorde i Dirka Verbeke *Zapomniani bohaterowie. Śladami polskich wyzwolicieli: z Arromanches do Wilhelmshaven* (oryg. *Vorgotten Heleden*) – hołd złożony tym polskim bohaterom, którzy z dala od swoich domów walczyli o wolność innych Europejczyków.

W tym miejscu warto zauważyć, że albumy Wydawnictwa IPN ze zdjęciami znakomitej jakości, interesującą zawartością merytoryczną i przepiękną szatą graficzną od lat cieszą się uznaniem i ogromną popularnością wśród naszych czytelników. W roku sprawozdawczym półki księgarskie wzbogaciło kilka wartościowych i edytorsko dopracowanych perełek: *Manifestacje warszawskie 1916–1936* autorstwa Michała Zarychty – album przedstawia historię masowych wystąpień publicznych, których widownią stała się stolica odrodzonej Polski; *Wojsko Polskie 1939. Organizacja i uzbrojenie* Andrzeja Konstankiewicza, Pawła Mikołaja Rozdżestwieńskiego, Krzysztofa Haładaja – ukazuje uzbrojenie polskich żołnierzy wojsk lądowych, Marynarki Wojennej oraz służb podporządkowanych podczas mobilizacji w 1939 r. w Polsce; *Polsko-węgierskie mosty przyjaźni. Biografie* (red. Krystyna Łubczyk, Miklós Mitrovits) – prezentuje 39 niezwykłych osób, które swoją postawą i dokonaniami ożywiały historię współpracy polsko-węgierskiej od wybuchu I wojny światowej przez walkę o niepodległość Polski, okres międzywojenny, II wojnę światową, rewolucję 1956 r. i kontakty środowisk opozycyjnych aż do zmian ustrojowych przełomu lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX w.; Krzysztofa Bussego *U zarania radomskich skrzydeł* (IPN – Muzeum Sił Powietrznych w Dęblinie) – prezentuje działalność Szkoły Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Sadkowie koło Radomia na tle liczących ponad sto lat lotniczych dziejów ziemi radomskiej; *Bez winy i bez przyszłości. Losy członków rodzin „zdrajców ojczyzny" represjonowanych na mocy rozkazu NKWD nr 00486* Iwana Kozłowskiego, Mariusza Kwaśniaka, Bożeny Witowicz, Pawła Zielonego – przedstawia genezę, przebieg i tragiczne konsekwencje operacji skierowanej przeciwko rodzinom „zdrajców ojczyzny", w tym w głównej mierze kobietom i ich dzieciom, bogato ilustrowany fotografiami ofiar i kopiami oryginalnych dokumentów; anglojęzyczna edycja bestsellerowego albumu Adama Pleskaczyńskiego *Time of the Beasts. Terror in Occupied Poland 1939–1945*, liczącego 1200 archiwalnych zdjęć prezentujących oblicza niemieckiego i sowieckiego terroru na okupowanych w latach II wojny światowej ziemiach polskich; długo wyczekiwana kontynuacja wydanych w 2018 r. *Jazzowych dziejów Polaków* Andrzeja Wasylewskiego *Jazzowe ballady na koniec wieku* – prezentuje kariery nadal aktywnych twórczo muzyków starszego pokolenia oraz młodsze twarze polskiego jazzu, które zdobyły w ubiegłym wieku uznanie krytyków i jazzfanów; przytoczone już wyżej nowe, zmienione wydania poświęcone patronom roku: Wincentemu Witosowi i abp. Antoniemu Baraniakowi oraz album wydany na 80. rocznicę wybuchu powstania warszawskiego *Warszawa nie umiera nigdy Henryk Śmigacz – fotograf walczącej stolicy (1939, 1944)*. Dużymi sukcesami wydawniczymi okazały się wspomniane już dwa monumentalne albumy: Jakuba Gołębiewskiego *Ksiądz Jerzy Popiełuszko. Historia życia* przedstawiający na 340 fotografiach i dokumentach wszystkie etapy życia niezłomnego księdza i jego działalność, szczególnie podczas najważniejszych wydarzeń w Polsce lat osiemdziesiątych XX w., oraz Tadeusza Ruzikowskiego *Solidarni w Hucie Warszawa 1980–1989* – hołd złożony hutnikom w uznaniu ich wkładu w polską drogę do wolności.

Wydanych zostało także kilka publikacji, które mimo regionalnej tematyki są istotne z perspektywy lokalnej polityki historycznej: *Zbrodnie sądowe w latach 1944–1989. Konformizm czy relatywizm mo-*

ralny środowisk prawniczych?, t. 3 (red. Marzena Grosicka, Dariusz Palacz); Jana Hlebowicza *Polityka na ambonie. Środowisko księży „patriotów" w województwie gdańskim w latach 1950–1956*; Krzysztofa Andrzeja Kierskiego *Relacje rządców diecezji warmińskiej z władzami komunistycznymi Polski w latach 1945–1989*, *Polacy ratujący Żydów w dystrykcie lubelskim 1939–1944 – oblicza pomocy* (red. Rafał Drabik, Alicja Gontarek), Tomasza Cerana *Zbrodnia pomorska 1939. Początek ludobójstwa niemieckiego w okupowanej Polsce*, Mateusza Kubickiego *Okupacja niemiecka w powiecie starogardzkim w latach 1939–1945*; *Polaków trzeba uczyć, kto tu jest panem! Polityka germanizacyjna niemieckich władz okupacyjnych na Pomorzu (1939–1945)* (red. Daniel Czerwiński, Mateusz Kubicki, Marcin Owsiński, IPN – Muzeum Stutthof w Sztutowie); Adama Dziuroka *Osądzenie przestępstw okresu II wojny światowej przez Specjalny Sąd Karny w Katowicach w latach 1945–1946*, Krzysztofa Łagojdy *Cztery filary stalinizacji. Ziemia kłodzka w czasach systemu totalitarnego 1948–1956*, Pawła Fornala *Urząd Bezpieczeństwa w Krośnie w latach 1944–1956*, *Urząd ds. Wyznań i jego struktury terenowe w województwie opolskim w latach 1950–1989. Wybór źródeł z zasobów Archiwum Państwowego w Opolu oraz Oddziałowego Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej we Wrocławiu* (wstęp, wybór i oprac. Zbigniew Bereszyński), Piotra Niwińskiego *Legalizacja Okręgu Wileńskiego Armii Krajowej*, Tomasza Mielcarka *Główna Komisja Badania Zbrodni Niemieckich/Hitlerowskich w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem oddziału w Poznaniu. Funkcjonowanie i działalność 1945–1984*, Marcina Kasprzyckiego *Tarnowska bezpieka (1957–1975). Struktura organizacyjna – obsada personalna – najważniejsze obszary działania*, Tomasza Balbusa i Krzysztofa Łagojdy *Niezłomni z Osobowic. Ludzie podziemia niepodległościowego pochowani w kwaterach 81A i 120 Cmentarza Osobowickiego we Wrocławiu w latach 1948–1956. Przewodnik biograficzny*, t. 1, czy Dariusza Węgrzyna „*Internirung". Deportacja mieszkańców Górnego Śląska do ZSRS na tle wywózek niemieckiej ludności cywilnej z Europy Środkowo-Wschodniej do sowieckich łagrów pod koniec II wojny światowej*.

Mając na względzie ustawową misję popularyzowania historii najnowszej Polski za granicą, Wydawnictwo IPN nieustannie rozszerza ofertę obcojęzyczną, inwestując środki budżetowe w tłumaczenia i specjalistyczne przekłady tytułów najbardziej wartościowych pod względem promocji za granicą. Powstają publikacje w językach obcych, głównie w języku angielskim, choć nie tylko. Warto wymienić choćby pozycje albumowe: Piotra Górki *Aviation art of Piotr Górka czy* wspomniane wyżej *Time of the Beasts. Terror in Occupied Poland 1939–1945* i *General Władysław Anders. Deeds and Remembrance*, a także studia *A Handbook of the Polish United Workers' Party* (red. Konrad Rokicki) – anglojęzyczne kompendium wiedzy na temat wpływu PZPR na różne dziedziny życia, *Shady Networks* (red. Karol Nawrocki, Daniel Wicenty) – anglojęzyczną edycję studiów pokonferencyjnych *Brudne wspólnoty. Przestępczość zorganizowana w PRL w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX wieku* (Gdańsk–Warszawa 2018), czy leksykon *Soviet Camps and Prisons on Polish Lands (1944–1945). A Lexicon* (red. Dariusz Iwaneczko). Na półki księgarskie trafiło też wspomniane włoskojęzyczne wydanie publikacji Marii Radożyckiej-Paoletti *„Esuli senza patria..." Dalla Polonia all'Italia: il cammino di guerra del capitano Władysław Drelicharz (1913–1944)* oraz komiksy w wersjach angielskiej i włoskiej: Krzysztof Wyrzykowski, Sławomir Zajączkowski, *Monte Cassino 1944. The Battle of 10 Armies, Montecassino 1944. La battaglia delle dieci armate*).

Ceniona i lubiana przez czytelników biografistyka w ostatnich latach także i u nas cieszy się wciąż rosnącą popularnością. Tylko w 2024 r. wydaliśmy opracowania zawierające: historię Józefa Gawliny biskupa polowego, oddanego polskiego patrioty, który mimo antyżydowskich (a nie antysemickich) poglądów uratował wielu Żydów w czasie II wojny światowej (ks. Michał Kłakus, *Biskup Gawlina wobec Żydów w czasie II wojny światowej*); opis życia i dokonań niezłomnego prawnika, lidera grupy adwokatów broniących przed sądem uczestników poznańskiego Czerwca '56 Stanisława Hejmowskiego (*Adwokat poznańskiego Czerwca 1956. Stanisław Hejmowski (1900–1969)*, red. nauk. Piotr Grzelczak); opis działalności Jana Turzynieckiego „Mogiłki" – jednego z niezłomnych żołnierzy podziemia niepodległościowego na terenie powiatu tomaszowskiego (Wojciech Hanus, *Przeciwko dwóm okupantom. Z działalności konspiracyjnej Jana Turzynieckiego „Mogiłki" i oddziału Zrzeszenia WiN Jana Leonowicza „Burty"*); biografię Floriana Czarnyszewicza, pisarza, który w 1924 r. wraz z rodziną wyemigrował

do Argentyny (Bartosz Bajków, Diana Maksimiuk, *Florian Czarnyszewicz. Los człowieka*, t. 1: *Znad Berezyny nad La Platę (1900–1955)*); tragiczne losy siedmiuset przedstawicieli środowiska polskich artystów filmowych i scenicznych w czasie okupacji niemieckiej i sowieckiej (Bartosz Januszewski, *Kino i teatr pod okupacją. Wojenne losy polskich artystów filmowych i scenicznych (1939–1945)*); sylwetki kilkudziesięciu polskich Żydów, uczestników zmagań o granice Rzeczypospolitej w latach 1918–1921, niekiedy także walk o niepodległość w Legionach i w Polskiej Organizacji Wojskowej (Marek Gałęzowski, *„Tam, gdzie największe niebezpieczeństwo, szedł pierwszy". Sylwetki Żydów – uczestników walk o niepodległość i granice Polski w latach 1914–1921*) i trzydziestu polskich oficerów, którzy polegli w wojnie z bolszewikami w latach 1919–1920 (Marek Gałęzowski, *„Pilnujcie honoru sztandaru pułkowego". Oficerowie Legionów Polskich polegli w wojnie polsko-bolszewickiej*); opis życia i działalność publiczną w II Rzeczypospolitej przez lata II wojny światowej aż po apogeum karier w Polsce Ludowej dwóch najważniejszych działaczy katolickich w dwudziestowiecznej Polsce (Ariel Orzełek, *Czerwoni katolicy. Polityczne i ideowe drogi Jana Frankowskiego (1912–1976) i Konstantego Łubieńskiego (1910–1977) na tle działalności ich ugrupowań*); historię przygotowań, przebiegu i konsekwencji pielgrzymki Jana Pawła II do Szczecina w 1987 r. (Zbigniew Stanuch, ks. Grzegorz Wejman, *Jan Paweł II w Szczecinie. Przygotowania do wizyty, jej przebieg i przesłanie*); opis wizerunku biskupa Rzymu Piusa XII w propagandzie komunistycznej w Polsce po II wojnie światowej (Marcin Sanak, *Papież Pius XII w propagandzie komunistycznej w Polsce w latach 1945–1958*); zbiór studiów i polemik historyków, literaturoznawców, teoretyków literatury i językoznawców – poszerzający wiedzę o dorobku pisarskim i publicystycznym Mackiewicza oraz podejmujący próby współczesnego odczytania jego dzieł (*Sam jeden i inni. Wrocławskie odczytania twórczości Józefa Mackiewicza,* red. Małgorzata Misiak) czy artykuły poświęcone instytucjom oraz postaciom, które poprzez swoją działalność wpisały się w dzieje polskiej emigracji niepodległościowej 1939–1990 (*Znani – nieznani. Polska emigracja niepodległościowa 1939–1990*, red. Jerzy Autuchiewicz, Diana Maksimiuk). Na uwagę zasługuje też edycja źródłowa prezentująca postać Józefa Kellera – początkowo duchownego diecezji łódzkiej, wykładowcy i profesora KUL, informatora, a następnie TW ps. „Ostrożny", „Adam Piotrowski", od 1957 r. kościelnego apostaty, pracownika naukowego Instytutu Filozofii i Socjologii PAN, a także marksistowskiego religioznawcy (*Józef Keller – ksiądz, profesor, donosiciel, apostata, marksistowski religioznawca. Przypadek tajnego współpracownika ps. „Ostrożny" / „Adam Piotrowski"*, wybór i oprac. Rafał Łatka i Patryk Pleskot) – dokumenty pokazują, w jaki sposób aparat bezpieczeństwa PRL wykorzystywał słabości moralne i charakterologiczne ludzi do realizacji działań wymierzonych w Kościół katolicki i inteligencję.

Obok biografii niesłabnącym zainteresowaniem cieszą się dzienniki, listy, relacje, wspomnienia, pamiętniki opowiadające losy znanych i mniej znanych bohaterów, dzięki którym nasza historia, tak odległa w czasie, staje się jednocześnie tak bliska. W tej kategorii warto przywołać relacje Władysława Zwiejskiego – prawnika, działacza ruchu ludowego i społecznika, w czasie okupacji niemieckiej aktywnie pracującego w strukturach konspiracyjnego Stronnictwa Ludowego „Roch", pomysłodawcy nowej nazwy organizacji zbrojnej ludowców – Batalionów Chłopskich (Marzena Grosicka, *Władysław Zwiejski. Moje wspomnienia*, IPN – Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Witolda Gombrowicza w Kielcach); edycję skrzących się dowcipem i rojących się od anegdot z epoki listów Kornela Makuszyńskiego, dzisiaj znanego przede wszystkim jako autora bestsellerowych książek dla dzieci i młodzieży (*Cudnej mimozie – wstrętna pokrzywa. Listy Kornela Makuszyńskiego do żony Janiny i teściów*, red. nauk. Justyna Staroń); wspomnienia kleryka z Wyższego Seminarium Duchownego Archidiecezji Krakowskiej, obecnie proboszcza parafii pw. św. Jadwigi Królowej Polski w Nowym Tagu, ks. Henryka Paśki, z przymusowej dwuletniej służby wojskowej w tzw. jednostce kleryckiej w Bartoszycach (JW Nr 4413) w latach 1974–1976 (ks. Henryk Paśko, *„Taki szubrawiec jak wy". 715 dni służby wojskowej kleryka w komunistycznej armii*) czy barwną, pełną anegdot i humoru opowieść byłego oficera mechanika Marynarki Wojennej, począwszy od kształcenia podchorążackiego aż po fotel dyrektora stoczni (Zygmunt Jasiński, *Raz na wodzie, raz pod wodą. Wspomnienia (1930–1961)*, wstęp, przypisy i oprac. merytoryczne Mariusz Borowiak).

W 2024 r. zadbaliśmy także, wprowadzając do obiegu nowe tytuły, o mocną stronę naszej oferty skierowanej do młodszego odbiorcy, którą od lat stanowią wydawnictwa komiksowe. Poza wspomnia-

nymi wyżej tytułami: wydanym w trzech językach okolicznościowym komiksem upamiętniającym zwycięską bitwę pod Monte Cassino (Krzysztof Wyrzykowski, Sławomir Zajączkowski, *Monte Cassino 1944. Bitwa Dziesięciu Armii*), *Halo, tu Polskie Radio Warszawa. Na froncie wojny w eterze 1939–1945* i trzecim zeszytem z serii *Powstanie warszawskie. Komiks paragrafowy*, fani serii „Aga, Adam i Hamlet na Tropie Tajemnic" doczekali się trzeciego zeszytu: *„Dlaczego w piwnicach praskich straszy?"* (scenariusz Maciej Kur, rysunki Agata Ronek, Hubert Ronek, koncepcja, wkładka historyczna i konsultacja historyczna dr Tomasz Łabuszewski), a miłośnicy kultowej serii o Antku Srebrnym wzbogacili się o kolejny zeszyt łamigłówek i zagadek rysunkowych lub matematycznych, które rozwiązując, jednocześnie utrwalają wiedzę historyczną (Hubert Ronek, *Bitwa pod Monte Cassino 1944 r. – Łamigłówki,* wkładka historyczna i konsultacja historyczna Tomasz Łabuszewski).

Dowodem na to, że wysiłki Wydawnictwa IPN są dostrzegane i doceniane nie tylko przez czytelników, ale również przez ekspertów, są laury w konkursach branżowych. Mijające 12 miesięcy obfitowało w głośne, nierzadko zaskakujące rozstrzygnięcia plebiscytów książkowych. Wiele książek wydanych nakładem Wydawnictwa IPN zostało nagrodzonych, wyróżnionych bądź otrzymało nominacje. Łącznie w 2024 r. publikacje IPN zdobyły 9 nagród głównych, 13 wyróżnień i 11 nominacji. Publikacja autorstwa Radosława Budzyńskiego *Historyk z Inflant Polskich. Gustaw Manteuffel (1832–1916)*, wydana w koedycji z Narodowym Instytutem Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą „Polonika", zdobyła najwyższe uznanie kapituły nagrody „Przeglądu Wschodniego" w kategorii „Dzieje Polaków na Wschodzie". Stowarzyszenie Wydawców Katolickich w ostatniej edycji konkursu o statuetkę Feniksa doceniło nasze publikacje, przyznając im jedną nagrodę główną i dwa wyróżnienia. Nagrodę Feniks 2024 w kategorii „Edytorstwo – Album" za publikację *Kościoły i kaplice na Wołyniu z obrazami Włodzimierza Sławosza Dębskiego* Leona Popka i Edwarda Gigilewicza, a wyróżnienia: w kategorii „Duchowość / Świadectwo" za publikację Mateusza Szpytmy *Sprawiedliwi i ich świat w fotografii Józefa Ulmy* i w kategorii „Seria wydawnicza (dzieła zebrane)" za publikację *Aparat represji wobec księdza Jerzego Popiełuszki*, t. 3: *Sprawa ks. Jerzego Popiełuszki w dokumentach wywiadu MSW* (wstęp, wybór i opracowanie Witold Bagieński). Nagrodę Katolickiego Stowarzyszenia „Civitas Christiana" im. Michała Lengowskiego otrzymał Krzysztof Andrzej Kierski za całokształt dorobku naukowego w zakresie najnowszej historii Polski i powojennej historii Warmii i Mazur oraz za publikację *Relacje rządców diecezji warmińskiej z władzami komunistycznymi Polski w latach 1945–1989*. Z kolei monografia Tomasza Cerana *Zbrodnia pomorska 1939. Początek ludobójstwa niemieckiego w okupowanej Polsce* zdobyła wyróżnienie kapituły konkursu o Nagrodę Klio a książka Tomasza Pudłockiego *Szekspir i Polska. Życie Władysława Tarnawskiego (1885–1951)* została wyróżniona przez jury konkursu im. Józefa Mackiewicza. W 32. Ogólnopolskim Przeglądzie Książki Krajoznawczej i Turystycznej Komisja Krajoznawcza Zarządu Głównego PTTK przyznała wyróżnienie publikacji autorstwa Edwarda Gigilewicza i Leona Popka *Kościoły i kaplice na Wołyniu z obrazami Włodzimierza Sławosza Dębskiego*.

W roku sprawozdawczym wiele tytułów rekomendowanych do znamienitych konkursów branżowych wprawdzie nie zdobyło nagród ani wyróżnień, ale zostało dostrzeżonych, kwalifikując się do ścisłego grona nominowanych. Warto tutaj przywołać Nagrody Historyczne tygodnika „Polityka" (w kategorii „Źródła" – Danuta Jastrzębska-Golonka, Ewa Kowalska, Ewa Dulna-Rak i Katarzyna Ziębik za *Gdy nieme groby przemawiają…*, t. 1–5), Międzynarodową Nagrodę im. Witolda Pileckiego (w kategorii „Naukowa książka historyczna" – Henryk Stroński, *Marchlewszczyzna 1925–1935. Polski rejon narodowościowy na sowieckiej Ukrainie)* czy XXIV edycję konkursu Wacława Felczaka i Henryka Wereszyckiego (w kategorii „Nagroda główna" – Piotr Olechowski, *Agonia Polaków we Lwowie 1944–1959*). Monografia Anny Bartczak *Szkolnictwo dla mniejszości narodowych na Pomorzu Zachodnim w latach 1945–1991* trafiła do ścisłej piątki nominowanych książek w konkursie o Nagrodę im. Tomasza Strzembosza. Natomiast *Bolesław Piasecki. Początki drogi (1915–1944)* Wojciecha Jerzego Muszyńskiego znalazł się na liście nominowanych w tym roku książek do Nagrody im. Józefa Mackiewicza.

W roku sprawozdawczym Wydawnictwo IPN po raz drugi przyznało nagrody w autorskim konkursie na Najlepszą Książkę Roku – Sygnety Wydawnictwa IPN. Nagroda ma na celu nie tylko docenienie

autorów, którzy publikują u nas od dawna, ale również zainspirowanie nowych, że warto publikować w Instytucie Pamięci Narodowej. Główny laur stanowi wydanie w języku obcym książki najwyżej ocenionej przez jury w danej kategorii konkursowej. Nagrodę przyznano w sześciu kategoriach: w kategorii „Monografie": Bogusław Wójcik za opracowanie *„Być pomocnikiem partii". Towarzystwo Krzewienia Kultury Świeckiej w służbie PZPR i ideologii marksistowsko-leninowskiej (1969–1990)* autorstwa Bogusława Wójcika; w kategorii „Publikacje popularnonaukowe i biografie" – Daniel Koreś za publikację *W cieniu wyroku na miasto. Pułkownik dyplomowany Józef Szostak Filip (1897–1984). Biografia szefa Oddziału III i szefa operacji KG AK*; w kategorii „Wydawnictwa źródłowe" – Witold Bagieński za publikację *Aparat represji wobec księdza Jerzego Popiełuszki*, t. 3: *Sprawa ks. Jerzego Popiełuszki w dokumentach wywiadu MSW*; w kategorii „Pamiętniki, relacje, wspomnienia" – Joanna Karbarz-Wilińska i Bartosz Januszewski za publikację *Ocaleni z ludobójstwa. Wspomnienia Polaków z Wołynia*; w dwóch kategoriach konkursowych „Wydawnictwa albumowe" i „Głosowanie internautów" triumfowali Edward Gigilewicz i Leon Popek, autorzy publikacji *Kościoły i kaplice na Wołyniu z obrazami Włodzimierza Sławosza Dębskiego*. Kapituła przyznała też osiem wyróżnień: w kategorii „Monografie" – Janusz Wróbel za książkę *W ogniu wojen i rewolucji. Polacy w Chinach 1898–1949*; w kategorii „Publikacje popularnonaukowe i biografie" – Radosław Budzyński za książkę *Historyk z Inflant Polskich. Gustaw Manteuffel (1832–1916)* oraz Tomasz Pudłocki za publikację *Szekspir i Polska. Życie Władysława Tarnawskiego (1885–1951)*, w kategorii „Wydawnictwa źródłowe" – Edward Gigilewicz, Leon Popek, Paweł Sokołowski i Tadeusz Zych za publikację *Dokumenty zbrodni wołyńskiej*, t. 1, oraz Danuta Jastrzębska-Golonka, Ewa Kowalska, Ewa Dulna-Rak i Katarzyna Ziębik za *Gdy nieme groby przemawiają…*, t. 1–5, w kategorii „Pamiętniki, relacje, wspomnienia" – *A my nie jesteśmy wybawieni*, wstęp i opracowanie Martyna Grądzka-Rejak i w kategorii „Wydawnictwa albumowe" – Paweł Kochański za publikację *17. Pułk Ułanów Wielkopolskich* oraz Adam Pleskaczyński za *Czas bestii. Terror w okupowanej Polsce 1939–1945*.

9.2. Periodyki

Instytut Pamięci Narodowej wydaje sześć periodyków naukowych: „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989", „Institute of National Remembrance Review", „Komunizm. System – Ludzie – Dokumentacja", „Pamięć i Sprawiedliwość", „Polish-Jewish Studies", „Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej" oraz dwa periodyki popularnonaukowe: „Biuletyn IPN" i „CzasyPismo. O historii Górnego Śląska".

9.2.2. Periodyki naukowe

„Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989" – punktacja Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego: 40 punktów

Rocznik naukowy, którego głównym celem jest pogłębienie, skoordynowanie oraz upowszechnienie prac badawczych dotyczących aparatu represji w PRL: Resortu Bezpieczeństwa Publicznego PKWN, Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego, Komitetu ds. Bezpieczeństwa Publicznego, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, wojskowych i granicznych służb specjalnych, służb więziennych, Milicji Obywatelskiej, sądownictwa i prokuratury oraz jednostek paramilitarnych.

„Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989" 2024, nr 22

Tematem przewodnim numeru są tzw. jednostki pomocnicze UB/SB. Działania części z nich były ukierunkowane na bezpośrednie wsparcie pionów operacyjnych bezpieki, tak aby umożliwić im sprawne wykonywanie ich zadań. Pozostałe tworzyły zaplecze socjalne resortu, z szeroką ofertą wsparcia materialnego i instytucjonalnego, m.in. w zakresie ochrony zdrowia, wczasów i wypoczynku czy kształcenia dzieci funkcjonariuszy. Co ważne, niektóre z podjętych przez autorów zagadnień były dotąd nieobecne w badaniach nad aparatem bezpieczeństwa PRL.

„Institute of National Remembrance Review” – punktacja Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego: 40 punktów

Rocznik adresowany do czytelników angielskojęzycznych. Celem czasopisma jest rzetelna prezentacja problematyki najnowszej historii Polski i Europy Środkowej pod dwoma totalitaryzmami. W przygotowaniu jest numer 6. rocznika.

„Institute of National Remembrance Review” 2023, nr 5

Numer składa się z esejów i studiów poświęconych udziałowi Związku Sowieckiego w II wojnie światowej, przede wszystkim politycznemu stosunkowi ZSRS do konfliktu europejskiego w latach 1938–1945 i jego stron, okolicznościom demontażu suwerenności państw bałtyckich, przygotowaniu sowieckich sił zbrojnych do udziału w wojnie światowej, losom jeńców sowieckich, dyskryminacji obywateli sowieckich spowodowanej ich pobytem pod okupacją niemiecką, alianckiej pomocy dla sowieckich sił zbrojnych, represjom skierowanym przeciwko ludności zamieszkującej terytoria zajmowane przez sowieckie siły zbrojne i ekonomicznej eksploatacji tych terenów. Istotnym elementem numeru jest prezentacja miejsca pamięci – Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie.

„Komunizm. System – Ludzie – Dokumentacja” – punktacja Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego: 40 punktów

Rocznik naukowy wydawany przez Instytut Pamięci Narodowej oraz Towarzystwo Nauki i Kultury „Libra” poświęcony szeroko rozumianym zagadnieniom funkcjonowania partii komunistycznej w Polsce oraz Związku Sowieckim i krajach bloku wschodniego.

„Komunizm. System – Ludzie – Dokumentacja” 2024, nr 13

Studia opublikowane w najnowszym numerze rocznika czerpią z dorobku konferencji naukowej „Metamorfozy polskiego komunizmu. Wokół politycznych przesileń i przełomów w latach 1944/1945–1990”, która odbyła się 15 marca 2024 r. w Warszawie. Zostały poświęcone przyczynom, skutkom, ale przede wszystkim mało znanym aspektom i konsekwencjom wymuszonych okolicznościami zmian systemowych zachodzących w komunistycznej Polsce od 1944 do 1990 r.

„Pamięć i Sprawiedliwość” – punktacja Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego: 100 punktów

Półrocznik poświęcony historii najnowszej przygotowywany przez Biuro Badań Historycznych we współpracy z Wydziałem Periodyków Wydawnictwa IPN. W przygotowaniu jest numer 2(44)/2024.

„Pamięć i Sprawiedliwość” 2024, nr 1 (43)

Tematem przewodnim numeru jest funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości w Polsce w stanie wojennym. Problematyki tej nie poddano dotąd szerszej analizie, choć prokuratura i sądy – oprócz wojska, milicji i SB – były jednym z filarów wprowadzonego 13 grudnia 1981 r. reżimu. Cechowały go represyjne ustawodawstwo, przejęcie części spraw przez sądownictwo wojskowe oraz czystka personalna skutkująca odwołaniem około 40 sędziów (kolejni sami złożyli dymisje) i pewnej liczby prokuratorów.

Dział „Studia” zawiera artykuły dotyczące pojęcia zbrodni sądowych, kryterium „stopnia społecznego niebezpieczeństwa czynu” w sądzeniu w trybie doraźnym, oceny stanu wojennego po 1989 r., a także represji politycznych z lat 1981–1983 dokonanych na Lubelszczyźnie, Kielecczyźnie, Górnym Śląsku, Opolszczyźnie oraz w ówczesnych województwach krakowskim i kaliskim. Omówiono także przypadki zaocznego skazania na śmierć dwóch byłych ambasadorów PRL. Większość działu „Varia” poświęcona jest młodzieży i szkołom w Polsce po 1945 r. Przedstawiono procesy członków młodzieżowych organizacji konspiracyjnych w okresie 1948–1956, obraz szkoły lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX w. we wspomnieniach uczniów oraz sposób ukazywania powstań narodowych w podręcznikach z okresu PRL. Przybliżono także opis wydarzeń Października ‘56 w wydawanym we Francji dzienniku „Narodowiec” oraz pomoc wojskową i gospodarczą Stanów Zjednoczonych dla Turcji w latach 1947–1952. W dziale „Materiały i dokumenty” umieszczono edycję protokołu oględzin czaszek pochodzących

z mogił katyńskich, przeprowadzonych w 2002 r. w Akademii Medycznej we Wrocławiu, wraz z obszernym komentarzem historycznym. Całość uzupełniają dwie recenzje oraz sprawozdanie z konferencji.

„Polish-Jewish Studies” – punktacja Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego: 20 punktów

Wydawany przez Delegaturę IPN w Kielcach we współpracy z Wydziałem Periodyków IPN dwujęzyczny (polsko-angielski) rocznik poświęcony historii społeczności żydowskiej na ziemiach polskich w XX w., utrwalaniu pamięci o polskich Żydach oraz wzajemnym i skomplikowanym relacjom polsko-żydowskim.

„Polish-Jewish Studies” 2024, nr 5

Tematem przewodnim numeru 5 czasopisma jest problematyka pomocy udzielanej ludności żydowskiej w latach II wojny światowej, zarówno na terenie okupowanych ziem polskich, jak i innych obszarów Europy. Tom zawiera teksty dotyczące konsekwencji grożących za udzielanie wsparcia Żydom w wybranych krajach okupowanych przez III Rzeszę lub z nią współpracujących, ujęć i modeli badawczych zjawiska pomocy, psychologicznych kosztów ukrywania Żydów i różnych form działań pomocowych. Ponadto znajdują się w nim artykuły poświęcone życiu osadzonych w gettach Żydów i przyjmowanych przez nich strategiach przetrwania.

„Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej” – punktacja Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego: 40 punktów

Rocznik wydawany przez Archiwum IPN od 2008 r. we współpracy z Wydziałem Periodyków Wydawnictwa IPN. Na łamach czasopisma publikowane są artykułu dotyczące szeroko rozumianej archiwistyki, teksty poświęcone historii Polski i powszechnej, edycje źródeł oraz artykuły przybliżające archiwa zagraniczne i ich zasoby.

„Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej” 2024, nr 17

Najnowszy tom został poświęcony różnym zagadnieniom dotyczącym edycji źródeł. W publikacji znalazł się m.in. artykuł Eleonory Bergman na temat edycji źródłowej Archiwum Ringelbluma, czyli Podziemnego Archiwum Getta Warszawy, tekst Kacpra Rosnera-Leszczyńskiego omawiający edycję „Breslauer Apokalypse 1945” Horsta G.W. Gleissa czy też rozważania Grzegorza Majchrzaka poświęcone edycji źródeł do dziejów NSZZ „Solidarność”. W dziale „Zasób archiwalny” m.in. Piotr Kardela omawia dokumenty archiwalne z zasobu IPN dotyczące Policji Województwa Śląskiego w II RP, natomiast Tomasz Piekarski przybliża – przechowywane w Archiwum Państwowym w Płocku – materiały poświęcone przemysłowi płockiemu w okresie Polski Ludowej. W dziale „Historia”, dla przykładu, Michał A. Piegzik opisuje prawno-historyczne zapatrywania Japonii na spór z Rosją (wcześniej z ZSRS) o Wyspy Kurylskie. Z kolei w dziale „Dokumenty” zostały zamieszczone niepublikowane dotąd materiały archiwalne, takie jak dokumenty Głównego Zarządu Politycznego Wojska Polskiego w latach 1962–1964 poświęcone duszpasterstwu wojskowemu. Tom uzupełniają recenzje i omówienia oraz kronika.

9.2.3. Periodyki popularnonaukowe

„Biuletyn IPN”

Czasopismo popularnonaukowe poświęcone dziejom Polski w latach 1917–1989, adresowane do pasjonatów historii. Na łamach „Biuletynu IPN” publikowane są rozmowy z badaczami, świadkami historii, artykuły historyków z IPN i innych ośrodków, archiwalia, wspomnienia. Periodyk dostępny w placówkach Poczty Polskiej, w sieci Empik (do września), w księgarniach IPN i w prenumeracie.

Nr 1–2 (218–219) – *Akcja „Burza”*

Numer ukazuje akcję „Burza” na obszarze Kresów Wschodnich i Polski pojałtańskiej. W 1943 r. stało się jasne, że w przypadku Polski alianci nie udzielą wsparcia planowanemu powstaniu powszechne-

mu, którego celem było wyzwolenie kraju. W listopadzie tego roku zapadła decyzja o podjęciu akcji „Burza". Miała ona zmierzać do wyzwalania ojczyzny siłami Polskiego Państwa Podziemnego i witania w roli gospodarza nadchodzących Sowietów. Numer przedstawia przebieg akcji „Burza" w większości okręgów AK.

Nr 3 (220) – *1949. Niezłomni*

Numer ukazuje trudny rok 1949. Komuniści skupili już wówczas w swych rękach pełnię władzy w Polsce. Od zajęcia polskich Kresów przez Związek Sowiecki minęło pięć lat, od kapitulacji niemieckiej III Rzeszy – cztery lata, od sfałszowanych wyborów – dwa. Nie ulega wątpliwości, że kres zorganizowanego na większą skalę oporu nastąpił w 1947 r. – po oszustwie wyborczym i ogłoszeniu amnestii, która też okazała się oszustwem. W numerze przedstawieni są epigoni walki o niepodległość na utraconych Kresach i w pojałtańskiej Polsce, a także ci, którzy ginęli w walce i byli mordowani w więzieniach.

Nr 4 (221) – K*atyń – prawda i kłamstwo*

Katyń – prawda i kłamstwo – to hasło kwietniowego numeru „Biuletynu IPN". W kwietniu i maju 1940 r. funkcjonariusze NKWD wymordowali ok. 22 tys. polskich jeńców wojennych i więźniów. Po odkryciu i ujawnieniu zbrodni przez Niemców wiosną 1943 r. Sowieckie Biuro Informacyjne ogłosiło komunikat oskarżający o ten mord Niemców, a Goebbelsa o szerzenie bredni wymierzonych przeciwko Związkowi Sowieckiemu. Do dziś wielu Rosjan wierzy w rozpowszechnione wtedy kłamstwo katyńskie.

Nr 5 (222) – *Monte Cassino*

W numerze przypomniano cztery bitwy pod Monte Cassino, a zwłaszcza tę czwartą – polską, zwycięską. Przedstawiono też wysiłek zbrojny Polaków na wielu frontach II wojny światowej. Numer podejmuje tematykę polskich dywizjonów myśliwskich w Wielkiej Brytanii, tworzenia baz przerzutowych nieopodal Brindisi w południowych Włoszech, przedstawia szlak bojowy 1. Dywizji Pancernej gen. Stanisława Maczka w Normandii. Ponadto wspomina o losie cywilów, którzy wyszli z nieludzkiej ziemi z Armią Andersa. Wśród nich trudno pominąć sporą grupę artystów, aktorów teatralnych i filmowych.

Nr 6 (223) – *1979–1989*

W czerwcowym „Biuletynie IPN" przypomniano przełomowe lata: 1979 i 1989. Komunizm nie upadł sam. Pogrążał się w absurdach politycznie sterowanej gospodarki, ale nie miał zamiaru zejść ze sceny. Do pożegnania komunizmu walnie przyczyniła się pierwsza pielgrzymka Jana Pawła II do Polski w 1979 r. To ona zapoczątkowała ostatni etap polskiej drogi do wolności, zakończony upadkiem systemu totalitarnego w krajach podległych Związkowi Sowieckiemu.

Nr 7–8 (224–225) – *Warszawa '44*

Numer jest poświęcony jednemu z najgoręcej dyskutowanych wydarzeń w polskiej historii – powstaniu warszawskiemu. Czy powstanie warszawskie miało sens? Czy jego rozpoczęcie było dobrą decyzją? Czy dowódcy wojskowi i przywódcy polityczni popełnili błąd, czy też słusznie posłali młodych żołnierzy armii ochotniczej w bój? Te i inne pytania nie przestają nurtować intelektualistów, publicystów i historyków. Powstanie warszawskie ma swoich bohaterów pierwszoplanowych – są nimi powstańcy, którzy walczyli z bronią w ręku. W dyskusjach o przyczynach wybuchu padają nazwiska gen. Tadeusza Komorowskiego „Bora" i komendanta Okręgu Warszawa Armii Krajowej płk. Antoniego Chruściela „Montera". W ich cieniu pozostają komendanci obwodów kierujący walką na terenie warszawskich dzielnic.

Nr 9 (226) – *Zbrodnie, straty, reparacje*

W numerze została przypomina napaść Niemiec i Związku Sowieckiego na Polskę w 1939 r., ogrom zbrodni dokonywanych przez najeźdźców i strat ludzkich oraz materialnych poniesionych przez Polskę. Minęło 85 lat. Spadkobiercy sprawców bestialstwa czasem zdobywają się na zdawkowe prośby o wyba-

czenie. Jednocześnie zdają się nie rozumieć, że Rzeczpospolita ma prawo do reparacji wojennych. Rany pozostają niezabliźnione. Niekiedy pojawia się ktoś, kto przypomni o losie dzieci polskich robotnic przymusowych, kto nie godzi się na niesprawiedliwość.

Nr 10 (227) – *Czterdziesta rocznica śmierci ks. Jerzego*

Ksiądz Jerzy Popiełuszko od dzieciństwa był zafascynowany ojcem Maksymilianem Marią Kolbrm i poszedł jego śladem. Kiedy go przestrzegano, że za mówienie prawdy, za obronę krzywdzonych w stanie wojennym może zostać zamordowany; kiedy mu proponowano, żeby chociaż na jakiś czas wyjechał za granicę, odparł, że musi pozostać z tymi, którzy mu zaufali. W mrocznym czasie komunizmu istota sporu o sens człowieczeństwa nie została przesądzona przez największe nawet manifestacje opozycji, naciski polityków zagranicznych. Rozstrzygająca odpowiedź padła w październiku 1984 r. Udzielił jej polski kapłan, ks. Jerzy Popiełuszko. Powtarzając: „zła się nie ulęknę, bo Ty jesteś ze mną", potwierdził prawdę swoich słów: jestem gotowy na wszystko! Udzielił odpowiedzi dowodem, którego żadna dialektyka – także marksistowska – nie jest w stanie podważyć. Październikowy numer „Biuletynu IPN" ukazuje człowieka z krwi i kości, który stawił czoła imperium zła.

Nr 11 (228) – *Patriotyzm gospodarczy*

Miesiąc związany z odzyskaniem niepodległości to dobry czas, by zastanowić się nad naszym patriotyzmem. Od 35 lat żegnamy się z komunizmem, ale tu i ówdzie nadal są jego pozostałości. Czy dobrze wykorzystaliśmy te lata? Wydaje się, że w tym okresie część środowisk politycznych i związanych z nimi mediów poświęciło wiele wysiłku na uprawianie pedagogii wstydu i zniechęcania do patriotyzmu. W opozycji do heroicznego patriotyzmu zaczęto mówić o patriotyzmie gospodarczym, rozumianym jednak jako konieczność płacenia podatków, ale już nie jako wspieranie polskiej siły ekonomicznej. Nie tak było w dwudziestoleciu międzywojennym. Po 123 latach zniewolenia dokonał się nagły zryw ku budowaniu silnej Polski. W listopadowym numerze „Biuletynu IPN" został omówiony ten fenomen dwudziestolecia.

Nr 12 (229) – *Światło na bezpiekę*

Tak zwane organy bezpieczeństwa skupione całkowicie w rękach komunistów to wspólna cecha wszystkich państw bloku sowieckiego. Przy pomocy tych organów komuniści zdobywali pełnię władzy i ją sprawowali. Na potrzeby tajnej policji politycznej kształcono funkcjonariuszy w specjalnie do tego celu powołanej szkole. Tych, którzy już wiedzieli, jak wyrywać paznokcie przesłuchiwanym, uczono tam, jak łamać ludzkie sumienia. Bezpieka zajmowała się nie tylko tropieniem, wtrącaniem do więzień czy mordowaniem przeciwników politycznych. Konsekwencje jej działań, na przykład przejmowania warszawskich mieszkań, trwają do dzisiaj. Pierwsze informacje o zbrodniczej działalności bezpieki ujawnił zbiegły na Zachód funkcjonariusz Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego Józef Światło. W numerze przypomniano też walkę o krzyże w polskich szkołach w stanie wojennym – strajki szkolne w Miętnem i we Włoszczowie.

„CzasyPismo"

Półrocznik przygotowywany przez Oddział IPN w Katowicach mający za zadanie popularyzację badań historycznych nad dwudziestowiecznymi dziejami Górnego Śląska i obszarów sąsiednich. W przygotowaniu numer 2 (26)/2024.

„CzasyPismo" 2023, nr 1–2 (23–24)

Podwójny numer 23–24 z 2023 r. zawiera serię artykułów monograficznych oraz teksty o tematyce otwartej. Tym razem myślą przewodnią numeru jest kwestia górnośląskiej kultury pamięci – tego, co stanowiło i stanowi do dziś treść kolektywnej pamięci społeczeństwa Górnego Śląska. Artykuły z tej części traktują o rozległym czasie. Zaczynają się od okresu przed I wojną światową, gdy dominowała monarchiczna, zjednoczeniowa symbolika. Następnie omówiony został okres międzywojenny, gdy w województwie

śląskim centralną rangę otrzymał kult i upamiętnienie trzech powstań śląskich. Z czasów PRL opisane zostały hucznie obchodzone w województwie katowickim rocznice rewolucji październikowej. Trzy kolejne teksty dotyczą pamięci zbiorowej okresu po transformacji ustrojowej po 1989 r. Tu omówiono m.in. mocno obecną tematykę zbrodni komunistycznych (tzw. Tragedia Górnośląska). W otwartej tematycznie części numeru zwraca uwagę artykuł poświęcony problemom z biografią uciekiniera z KL Sobibor – Tobiasza Blata. Przypomniano też mord polityczny w Potępie w powiecie gliwickim w 1932 r. – ponurą zapowiedź nadchodzących rządów nazistów. Z lżejszej tematyki uwagę zwraca artykuł wybitnego znawcy historii polskiego komiksu, Adama Ruska, poświęcony „najsłynniejszemu bezrobotnemu II RP" – niejakiemu Fronckowi, bohaterowi stripów komiksowych z korfantowskiej gazety „7 Groszy".

„CzasyPismo" 2024, nr 1 (25)

Tematem wiodącym numeru jest fenomen partii komunistycznej w realiach Górnego Śląska. U źródeł komunizmu tkwiły wezwania do zburzenia ładu kapitalistycznego i zastąpienia go utopijnym porządkiem społecznym. Wiek dojrzały systemu komunistycznego oznaczał upaństwowienie ludzi i własności oraz poddanie ich władzy wąskiej elity partyjnej.

Prezentacja czasopism naukowych IPN na Targach Książki w Katowicach.

Podczas Targów Książki w Katowicach, które trwały od 8 do 10 listopada 2024 r. w Międzynarodowym Centrum Kongresowym, po raz drugi zaprezentowano czasopisma IPN. W ramach Forum Spotkań z Nauką odbyło się 7 paneli poświęconych czasopismom naukowym IPN, a na stoisku wydawniczym pojawiła się ciesząca się zainteresowaniem czytelników bogata oferta obejmująca wszystkie wydawane tytuły.

9.3. Promocja, popularyzacja, dystrybucja i sprzedaż

Wydawnictwo IPN nie ogranicza się jedynie do przywołanej wyżej działalności edytorskiej, ale również stwarza różnorodne płaszczyzny spotkań swoich autorów i czytelników. Jesteśmy największym wydawnictwem książek historycznych, ale jednocześnie jednym z wielu wydawnictw oferujących podobne, również jakościowo, książki. Dlatego pamiętając, że dziś istotniejsze staje się nie tylko, co klient kupuje, ale również od kogo, w roku sprawozdawczym w dalszym ciągu wzmacnialiśmy aspekt atrakcyjności i spójności na poziomie dystrybucji i identyfikacji wizualnej marki Wydawnictwa IPN zarówno w sklepach stacjonarnych, księgarni internetowej, na stoiskach targowych, jak i w przeznaczonej książkom zakładce na stronie internetowej Instytutu.

Dystrybucją i sprzedażą publikacji Instytutu Pamięci Narodowej w Centrali zajmuje się Wydział Upowszechniania składający się z Sekcji Dystrybucji i Popularyzacji oraz Sekcji Magazynowo-Logistycznej. Wydawnictwo Instytutu Pamięci Narodowej dysponuje własną siecią sprzedaży w 14 lokalizacjach. W 2024 r. uroczyście zainaugurowały działalność trzy nowe księgarnie: nowoczesna księgarnia w Centralnym Przystanku Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego przy ul. Marszałkowskiej 107 w Warszawie (tym samym stolica zyskała już trzeci punkt sprzedaży publikacji IPN), równie nowoczesna księgarnia w Centrum Edukacyjnym IPN przy al. marsz. Józefa Piłsudskiego 5 w Łodzi oraz nowa księgarnia w nowej lokalizacji Oddziału IPN w Krakowie przy ul. Czarneckiego 3. Dzięki temu na koniec 2024 r. Instytut Pamięci Narodowej może pochwalić się 10 księgarniami stacjonarnymi:

– trzema zlokalizowanymi w Warszawie (przy ul. Marszałkowskiej 21/25, Marszałkowskiej 107, ul. Janusza Kurtyki 1)
– siedmioma terenowymi – w sześciu Oddziałach (ul. Grunwaldzka 216 w Gdańsku, ul. Czarneckiego 3 w Krakowie, al. marsz. Józefa Piłsudskiego 5 w Łodzi, ul. Staszica 22 w Lublinie, ul. Rolna 450 w Poznaniuy, ul. Wojska Polskiego 5 w Szczecinie, pl. Solny 8/9 we Wrocławiu) i jednej Delegaturze (ul. Teskowej 1 w Bydgoszczy).

W pozostałych czterech Oddziałach IPN (Białystok, Katowice, Poznań, Rzeszów) funkcjonują ogólnodostępne punkty sprzedaży publikacji zorganizowane w pomieszczeniach biurowych. W powyższych punk-

tach utrwalano wprowadzoną przed rokiem standaryzację dystrybucji w zakresie wyposażenia i ekspozycji asortymentu, identyfikacji wizualnej, polityki cenowej i magazynowej, komunikacji oraz obsługi klienta.

Rok sprawozdawczy to czas wzmożonej aktywności dystrybucyjnej, tej tradycyjnej, w trybie analogowym, stacjonarnym, jak też online, uwzględniającej aktualne trendy rynkowe i potrzeby grupy docelowej. Internet daje bowiem ogromne możliwości w zakresie transmisji reklamy i promocji, ale wciąż najskuteczniejszą strategią jest synergia marketingu cyfrowego i tradycyjnego. Skuteczność podjętej strategii potwierdzają satysfakcjonujące, utrzymujące niezmiennie od lat tendencję wzrostową wyniki dystrybucji. W 2024 r. IPN sprzedał 109 tys. 512 egz. publikacji o łącznej wartości 1 710 528,23 zł. W stosunku do roku poprzedniego daje to wzrost o 5 proc. wartości sprzedanych publikacji. Wartość sprzedaży w księgarniach i punktach prowadzonych przez Instytut w 2024 r. wyniosła 729 046,98 zł, co w stosunku do roku poprzedniego daje wzrost o 12 proc. Sprzedaż publikacji IPN prowadzona za pośrednictwem ogólnopolskich dystrybutorów książek wyniosła 726 635,86 zł (66 720 egz.). Wiodącymi partnerami IPN w dystrybucji pozostają: Ateneum sp. z o.o. sp. j., OSDW Azymut sp. z o.o. oraz Platon sp. z o.o. Wzrosła także sprzedaż internetowa realizowana przez firmę Dante s.j. G Baran, G. Fugiel w ramach dedykowanej strony ksiegarniaipn.pl, dzięki której do czytelników trafiło 18 873 egz. o łącznej wartości 232 414,71 zł. Ponad tysiąc produktów zostało udostępnionych za pośrednictwem platformy zakupowej Amazon.com. Tym samym niemal pełna oferta obecnie jest dostępna w Polsce, Niemczech, Holandii, Belgii, Szwecji, we Francji, Włoszech, w Hiszpanii, Wielkiej Brytanii, Stanach Zjednoczonych, Meksyku. Rozwijaliśmy także i umacnialiśmy pozycjonowanie udostępnionego przed rokiem e-sklepu także w wersji anglojęzycznej oraz poprzez konto społecznościowe na Facebooku, dostosowując się tym samym do obecnych standardów dystrybucji, budując wizerunek marki i wspierając realizację zdefiniowanych celów. Wydawnictwo IPN współpracuje bezpośrednio z kilkudziesięcioma mniejszymi podmiotami, w tym z wyspecjalizowanymi w zaopatrywaniu odbiorców instytucjonalnych, z księgarniami muzealnymi, księgarniami komiksowymi oraz z dystrybutorami prasy. Za pośrednictwem tych ostatnich do sprzedaży trafia miesięcznik popularnonaukowy „Biuletyn IPN". Czasopismo były dostępne w sieci EMPIK (do września) i w placówkach Poczty Polskiej, a jego sprzedaż kształtowała się w granicach 2–4 tys. egz. miesięcznie, nie wliczając prenumeraty realizowanej przez Wydawnictwo IPN i wynoszącej w 2024 r. 897 odbiorców.

Zysk nie jest determinantą działań promocyjnych, bo jest nią cel ustawowy, niemniej świadczy o skuteczności strategii. Realizując zadania ustawowe związane z upowszechnianiem wiedzy o najnowszej historii Polski, a także w celu promowania czytelnictwa książek historycznych Wydawnictwo IPN wdraża nowoczesne techniki promocyjne – podejmuje szereg atrakcyjnych akcji specjalnych, obejmujących wybraną ofertę lub cały asortyment. Celem tych działań jest wygenerowanie wzrostu wolumenu dystrybucji. Najczęściej wykorzystywanymi promocjami sprzedaży są: loterie promocyjne, akcje rabatowe, konkursy książkowe w mediach tradycyjnych i społecznościowych z okazji świąt narodowych lub rocznic historycznych. O akcjach specjalnych informujemy grupy docelowe na naszych profilach społecznościowych, na banerach na naszej stronie internetowej, na platformach cyfrowych wiodących branżowych serwisów internetowych oraz poprzez kampanie reklamowe outdoorowe i w czasopismach branżowych skierowanych do pasjonatów historii. Wszystkie kanały dotarcia przenoszą zaintersowanych na witrynę zakupową księgarniaipn.pl. Obserwując trendy, oprócz organizowania okolicznościowych akcji specjalnych, regularnie rozszerzaliśmy ofertę w regale „Tania książka".

Dzięki nowym technologiom kontakt z grupą docelową i z czytelnikami przez media społecznościowe, grupy facebookowe, transmisje na żywo nigdy nie był tak powszechny i różnorodny. W 2024 r. Wydawnictwo IPN intensywnie wzmacniało obecność na kanałach w mediach społecznościowych (Facebook, Instagram, LinkedIn, X). Rok zamknęliśmy z rekordowymi w historii działalności Wydawnictwa IPN wynikami:

FACEBOOK:

- Łączny zasięg postów: 2 462 293 (wzrost o 26,3 proc. względem 2023 r.)
- Łączne odwiedziny na Facebooku: 152 874 (wzrost o 48,8 proc. względem 2023 r.)
- Nowe polubienia strony na Facebooku: 11 245 (wzrost o 11 proc. względem 2023 r.)
- Łączny zasięg z reklam płatnych: 2 485 767 (wzrost o 35,31 proc. względem 2023 r.)

– Łączne płatne wyświetlenia publikacji: 9 892 971 (wzrost o 28,08 proc. względem 2023 r.)
– Liczba opublikowanych postów: 1281 (dane do 9 grudnia 2024 r.)

INSTAGRAM:
– Łączny zasięg postów: 169 753 (wzrost o 13,1 proc. względem 2023 r.)
– Wizyty w profilu na Instagramie: 2289 (spadek o 33 proc. względem 2023 r.)
– Nowe osoby obserwujące na Instagramie: 308 (aktualnie osób obserwujących na Instagramie: 1485)
– Liczba opublikowanych postów: 824

LINKEDIN:
– Łącznie 9431 wyświetleń
– 190 reakcji na zamieszczane treści

W ramach serwisów można otrzymać rekomendacje zgodne z gustem czytelniczym użytkowników, czytać recenzje i zdobywać informacje o autorach, o bieżących wydarzeniach oraz poszerzać horyzonty w zakresie historii najnowszej.

Poza sprzedażą wydawnictw prowadzoną w księgarniach IPN i punktach sprzedaży w całej Polsce oraz księgarni internetowej Instytut uczestniczył w największych wydarzeniach wystawienniczych w kraju i za granicą poświęconych literaturze oraz w wybranych imprezach związanych z tematyką historyczną lub umożliwiających dotarcie z ofertą wydawniczą do nowych odbiorców. Pod tym względem rok 2024 obrodził w szereg wydarzeń targowych, kiermaszowych, festiwalowych, jarmarków i regionalnych świąt plenerowych stanowiących ważne fora wymiany doświadczeń między przedstawicielami wydawców, miejsce spotkań i nawiązywania dobrych relacji wśród bibliotekarzy, księgarzy i czytelników. Skala tych działań jest ogromna – stoiska z wydawnictwami IPN można było odwiedzać podczas ponad 150 wydarzeń, mniejszych lub większych, odbywających się w całej Polsce. Z ważniejszych warto przywołać choćby Poznańskie Targi Książki, Targi Książki w Białymstoku, Targi BookGame w Krakowie, Targi One MORE Game we Wrocławiu, Targi Wydawców Katolickich, Targi Książki Historycznej, Międzynarodowe Targi Książki w Krakowie, Międzynarodowe Targi Gier i Komiksów w Łodzi, Gdańskie Targi Książki, Targi Książki w Katowicach połączone z Forum Spotkań z Nauką, Wrocławskie Targi Dobrej Książki, Targi Katolickie w Lublinie oraz mający nieco inny charakter, ale ważny z perspektywy misji IPN, Festiwal Filmów Dokumentalnych Niepokorni Niezłomni Wyklęci w Gdyni. Z tych o mniejszym zasięgu przypomnijmy Sądeckie Targi Książki, Festiwal Książki w Opolu, Targi Książki nad Odrą, wrocławskie Książkobranie, Jarmark Jakubowy, Piknik Militarny w Radzyminie, Święto Niepodległości w Łodzi, Świąteczne Targi Książki w Rzeszowie. W 2024 r. Wydawnictwo IPN zorganizowało 17 wydarzeń targowych obsługiwanych przez Centralę Wydawnictwa, 139 wydarzeń (w skali kraju) przy wsparciu/udziale Centrali Wydawnictwa IPN.

Poza inicjatywami krajowymi po raz drugi w historii Wydawnictwo IPN było obecne na (76.) Międzynarodowych Targach Książki we Frankfurcie nad Menem (Frankfurter Buchmesse). Możliwość zaprezentowania oferty Wydawnictwa IPN międzynarodowemu gronu czytelników podczas targów książki w Niemczech – największego takiego wydarzenia na świecie, skupiającego ponad 7 tys. wystawców ze 100 krajów – to szerokie możliwości i perspektywy rozwoju marki decydujące o potencjalnym sukcesie handlowym za granicą w przyszłości. Odbyło się 20 spotkań z potencjalnymi międzynarodowymi partnerami wydawniczymi, którzy otrzymali od IPN kompleksowo opracowaną propozycję koedycyjną. Oferta Wydawnictwa IPN wzbudzała zainteresowanie zwiedzających.

Cały rok 2024 działania dystrybucyjne Centrali i Oddziałów/Delegatur intensywnie wspierała Księgarnia Mobilna IPN, czyli zakupiony w 2023 r. książkobus. Ta niekonwencjonalna formuła dystrybucji stwarza nam nowe możliwości prezentacji i sprzedaży publikacji bez konieczności budowania stoisk czy rozkładania namiotów wystawienniczych. Taka forma jest nie tylko nowoczesna i atrakcyjna, nie tylko przyciąga zwiedzających, ale jest również korzystna ekonomicznie. W 2024 r. zrealizowaliśmy 17 wydarzeń z udziałem Mobilnej Księgarni IPN przejeżdżając ponad 10 tys. km (m.in.: Piknik archiwalny Ostra Brama 1944, Ostrołęcki Festiwal Książki, Kongres Pamięci Narodowej w Poznaniu i w Gdańsku, Plener Literacki w Gdyni czy D-Day Hel, w którym po raz pierwszy IPN uczestniczył jako

partner wydarzenia). Dzięki ekspozycji ciekawych książek oraz interesującym, licznym spotkaniom z autorami nasze stoiska targowe i plenerowe cieszyły się dużym zainteresowaniem grupy docelowej.

Warto odnotować, że w ramach Targów Książki w Katowicach po raz drugi w historii odbyła się strefa Spotkania z Nauką i blok dyskusji w ramach Forum Nauki, mających na celu promocję polskiej nauki poprzez prezentację dorobku wydawniczego polskich uczelni i instytucji naukowych, a także organizację paneli dyskusyjnych. IPN przygotował 7 paneli naukowych poświęconych tematyce przewodniej periodyków wydawanych przez Instytut. W ramach dystrybucji czasopism IPN na dedykowanym stoisku w przestrzeni Spotkań z Nauką Wydawnictwo IPN spopularyzowało wśród zaintersowanych nieodpłatnie niemal tysiąc egzemplarzy czasopism naukowych dostępnych w ofercie.

W 2024 r. Wydawnictwo IPN kontynuowało zainicjowany przed rokiem cykl spotkań dyskusyjnych o książkach pod nazwą „Książki Pełne Historii", realizowany w Centralnym Przystanku Historia IPN w Warszawie. W jego ramach zostały wypromowane 33 tytuły – wszystkie spotkania są dostępne na kanale IPN.tv na platformie YouTube. Spotkania dotyczące książek wydawanych przez IPN – dyskusje czy rozmowy z autorami, odbywały się także w oddziałach i delegaturach IPN, m.in. w ramach stałych cykli w Krakowie, ale również w Białymstoku, Gdańsku, Kielcach, Poznaniu, Szczecinie czy we Wrocławiu. Łącznie w roku sprawozdawczym stworzyliśmy możliwość ponad 150 spotkań czytelników z autorami. Nasza oferta wydawnicza nie zawsze jest znana szerszemu ogółowi, dlatego prezentacja książek na najważniejszych imprezach branżowych w Polsce jest wyjątkową okazją do poszerzenia kręgu odbiorców. Odwiedzający nasze ekspozycje oglądali z zainteresowaniem ofertę i kupowali książki z dziedziny literatury faktu, naukowej i popularnonaukowej, książki dla dzieci i młodzieży oraz albumy. Nowością w zakresie popularyzacji są reportaże z wydarzeń targowych poświęconych książce. W minionym roku udostępniliśmy online zwiedzającym 5 reportaży, wszystkie są dostępne na kanale IPN.tv na platformie YouTube.

Najważniejszym autorskim wydarzeniem popularyzującym naszą działalność wydawniczą były III Dni Wydawnictwa IPN. Pozytywny odbiór wśród czytelników, doskonałe recenzje i opinie utwierdziły nas w przekonaniu, że taka forma popularyzowania i prezentowania publikacji jest ważna i atrakcyjna dla czytelników, dlatego wydarzenie zagościło na stałe w kalendarzu naszych aktywności. W roku sprawozdawczym powróciliśmy z akcją w nieco zmienionej formule. Tegoroczne święto książki historycznej, Dni Wydawnictwa IPN, miało swoją inaugurację w sobotę 10 sierpnia i trwało przez kolejnych 21 dni. Dzięki obecności Instytutu Pamięci Narodowej w całej Polsce wydarzenie to miało charakter ogólnokrajowy i poza Warszawą równolegle odbywało się w 10 oddziałach IPN: w Białymstoku, Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie i we Wrocławiu oraz Delegaturze w Bydgoszczy. W Warszawie w nowo otwartej lokalizacji Centralnego Przystanku Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego zgromadziły się tłumy. Nic dziwnego, była to w końcu jedyna w swoim rodzaju okazja, aby poznać wnętrza i potencjał centrum oraz zakupić książki w specjalnej ofercie cenowej. Poza głównym bohaterem dnia – książką – czekały na naszych gości wystawy edukacyjne, konkursy z nagrodami, spotkania z autorami, z rysownikami naszych komiksów, strefa gamingowa Biura Nowych Technologii, kino dla dzieci i dorosłych, warsztaty i zabawy. Wszystkie oddziały IPN w Polsce przygotowały bogaty program wydarzeń towarzyszących podczas inauguracji Dni Wydawnictwa IPN. Na odwiedzających czekało aż 950 tytułów. Wiele z nich nie będzie już wznawianych, dlatego po raz kolejny była to ostatnia szansa na uzupełnienie domowej biblioteczki. Pamiętając o wzrastających trendach digitalowej rozrywki, podczas tegorocznej inauguracji Dni Wydawnictwa IPN wystartowaliśmy z nowością w ofercie – e-bookami na czytniki w sprzedaży. E-czytelnikom proponujemy nowości i bestsellerowe tytuły w e-formatach .epub i .mobi na ulubione urządzenia mobilne – bez stania w kolejce czy oczekiwania na przesyłkę. Na koniec roku sprawozdawczego w ofercie było 30 tytułów. Inauguracja w magazynie centralnym w Warszawie przyniosła efekt sprzedażowy 1476 egzemplarzy (19 585,05 zł) książek. Ogólna sprzedaż publikacji w ramach akcji prezentuje się następująco: 7074 egzemplarzy (95 489,97 zł) w sprzedaży stacjonarnej (10–24 sierpnia 2024 r.) oraz 4851 egzemplarzy (30 869,99 zł) w sprzedaży online (do 31 sierpnia 2024 r.). Dzięki tej akcji przeprowadzonej na koniec sezonu wakacyjnego zwyczajowo skromniejszy w zakresie dystrybucji czas letni lipiec–sierpień przyniósł trzeci rok z rzędu rekordowe statystyki sprzedaży: 321 152 zł i 27 368 egzemplarzy publikacji.

W roku sprawozdawczym Wydawnictwo IPN po raz drugi w historii dołączyło w randze współorganizatora – obok Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i Narodowego Centrum Kultury – do XIII edycji prestiżowego projektu, jakim jest Narodowe Czytanie. Głównym bohaterem wydarzenia były książki z popularnonaukowej serii „Literatura i Pamięć", wydawanej od 2019 r. w koedycji Instytutu Pamięci Narodowej i Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji pod patronatem honorowym prezydenta Rzeczypospolitej Andrzeja Dudy. Przypominamy wybitnych rodzimych autorów i ich dzieła, by na nowo budzić ducha polskości i umacniać naszą tożsamość narodową. W tym aspekcie nasza seria nawiązuje do charakteru Narodowego Czytania, które odwołując się do najpiękniejszego dziedzictwa polskiej literatury pięknej, powraca, skłaniając do refleksji nad znaczeniem koła historii także współcześnie. 7 września w przepięknej scenerii ogrodu Saskiego z Księgarni Mobilnej IPN, wykorzystując konwencję konkursów i zabaw literackich, rozpowszechniliśmy ponad 1200 egzemplarzy dotychczas opublikowanych tomów serii „Literatura i Pamięć".

Biorąc pod uwagę skalę wydawanych rocznie tytułów, narzędziem wspierającym promocję naszych publikacji są patroni i partnerzy medialni. W 2024 r. najczęściej byli nimi: branżowy serwis informacyjny dzieje.pl, rynek-ksiazki.pl, Histmag.org, tygodniki opinii „DoRzeczy", „wSieci", „Idziemy", miesięczniki „Nowe Książki", „Historia DoRzeczy", „Magazyn Literacki Książki", kwartalnik „Polska Zbrojna" czy „Biuletyn IPN". Dzięki różnorodnym działaniom, takim jak recenzje, wywiady, przedruki fragmentów publikacji, konkursy książkowe, posty, infografiki, fotogalerie, filmy, reportaże, krótkie audiowizualne prezentacje czy animacje, czytelnik mógł wybrać preferowaną formę spotkań z naszą książką. Podążając za trendami, kontynuowaliśmy we współpracy z portalem Histmag.org realizację cyklu podcastów w formie fragmentów czytanych przez lektora, wypuściliśmy do obiegu 24 nowe audycje. Popularności tej formy przekazu sprzyja walor poznawczy i edukacyjny, powszechność urządzeń mobilnych i zmieniające się nawyki związane z odbiorem treści. Nasz stały cykl podcastów pod nazwą „Fragmenty książek Wydawnictwa IPN" można śledzić na profilu ipn.tv w serwisie YouTube. Równolegle kontynuowaliśmy autorski program podcastowy „Ekspres Czytelniczy IPN", wyemitowaliśmy 15 audycji o naszych książkach, dostępnych na platformie Spotify i YouTube. A w ramach wieloletniego już cyklu „Nie tylko o książkach" udostępniliśmy 3 niepublikowane wcześniej wywiady z autorami publikacji historycznych i wspomnień, świadkami historii oraz pracownikami miejsc pamięci narodowej. Na podstronie Wydawnictwo na stronie internetowej IPN udostępniliśmy w wolnym dostępie kolejne e-booki (w formie plików epub lub mobi), zamykając rok 130 rekordami. Skala recenzji wydawniczych dla publikacji IPN w ogólnopolskich mediach dzięki tak wielopłaszczyznowym działaniom promocyjnym utrzymuje się niezmiennie na bardzo wysokim poziomie.

Książki IPN są bezsprzecznie widoczne i rozpoznawalne – są marką, którą warto się chwalić. W myśl zasady, że reklama jest dźwignią handlu, przygotowujemy materiały reklamowe z aktualną ofertą wydawniczą. Narzędziem służącym do popularyzacji naszej oferty są katalogi publikacji. W 2024 r. wydaliśmy i opublikowaliśmy w formie animowanej tzw. flipbook, łączący w sobie tradycyjny świat druku z najnowocześniejszą technologią, w ten sposób daliśmy odbiorcom produkt atrakcyjny w formie i treści, dwa handlowe katalogi – wiosna/lato 2024, jesień/zima 2024/2025 i jeden okolicznościowy, tematyczny: dwujęzyczny polsko-angielski katalog publikacji *Terror. Holokaust. Represje. Społeczność żydowska pod władzą niemieckiego i sowieckiego totalitaryzmu na ziemiach polskich 1939–1945.*

W roku sprawozdawczym największą popularnością wśród czytelników cieszyły się publikacje:

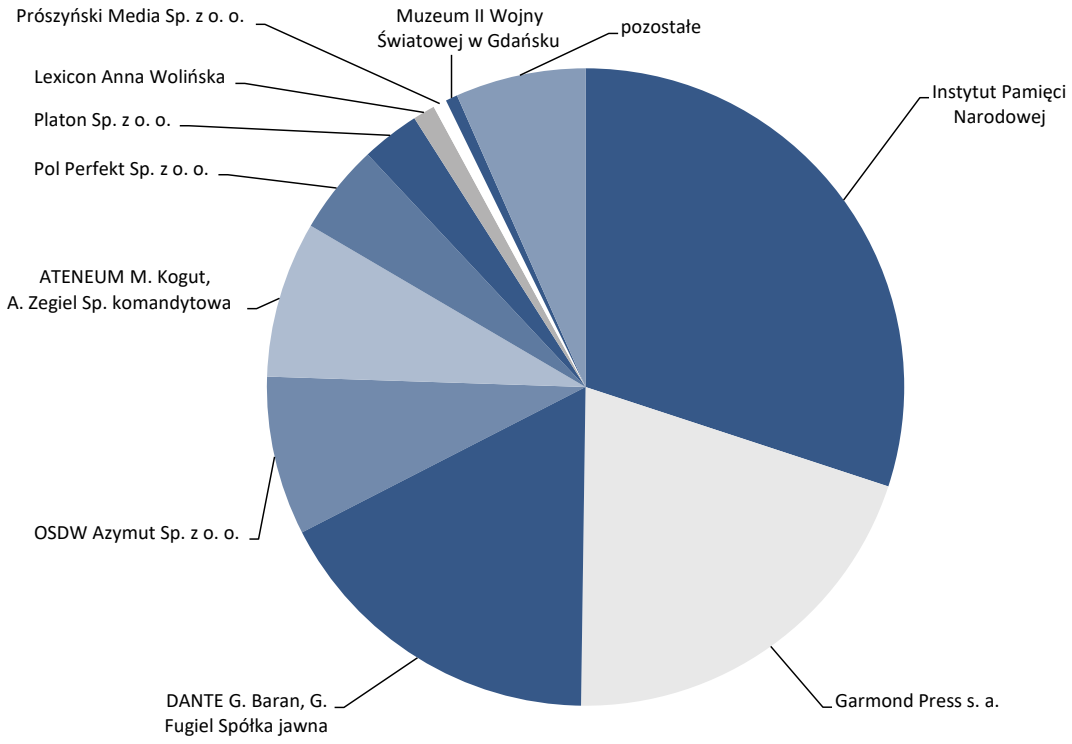
– w kategorii książki:
  - *Wojna oczami nastolatki. Wspomnienia Agaty Zofii Prabuckiej z lat 1939–1945*
  - *O życiu i legendach sześciu niezwykłych jeźdźców*
  - *Wincenty Witos, Dzieła wybrane*, t. 1–5
  - *Zbrodnia pomorska 1939*
– w kategorii albumy:
  - *Ksiądz Jerzy Popiełuszko. Historia życia*
  - *Czas bestii. Terror w okupowanej Polsce w latach 1939–1945*
  - *Aviation Art of Piotr Górka*

– w kategorii literatura dla dzieci i młodzieży:
  – komiksy historyczne:
  - *Monte Cassino 1944. Bitwa Dziesięciu Armii*
  - seria „Wojenna Odyseja Antka Srebrnego”, t. 11: *Targi Mińskie 1942 r.*
  - seria „W imieniu Polski Walczącej”, z. 6: *Zagra-lin równa się odwet. Berlin – 24 II, 10 IV 1943 r.*

Tabela 1. Wykaz publikacji IPN sprzedanych kontrahentom

Kontrahent	liczba egz.	wartość brutto	udział %
Instytut Pamięci Narodowej	32907	729046,98	30%
Garmond Press s. a.	22097	96755,35	20%
DANTE G. Baran, G. Fugiel Spółka jawna	18873	232414,71	17%
OSDW Azymut Sp. z o. o.	8828	165605,88	8%
ATENEUM M. Kogut, A. Zegiel Sp. komandytowa	8677	156118,79	8%
Pol Perfekt Sp. z o. o.	5006	18004,7	5%
Platon Sp. z o. o.	3239	57736,43	3%
Lexicon Anna Wolińska	1228	30448,95	1%
Prószyński Media Sp. z o. o.	754	7755,72	1%
Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku	663	13519,42	1%
pozostałe	7240	203121,3	7%
Razem	109512	1710528,23	100%

Wykres 1. Procentowe zestawienie liczby publikacji IPN sprzedanych kontrahentom

Realizując ustawową misję edukacyjną, Wydawnictwo IPN wspiera organizowane przez podmioty zewnętrzne w kraju i za granicą – w dużej mierze pod patronatem IPN – działania związane z edukacją historyczną: przekazujemy gry i książki w ramach nieodpłatnej dystrybucji wydawnictw. W 2024 r. przekazaliśmy zewnętrznym podmiotom ponad 200 tys. publikacji książkowych i materiałów edukacyjnych. Do największych akcji popularyzujących historię najnowszą za pośrednictwem publikacji IPN w 2024 r. należały:

- 3650 egz. publikacji komiksowych i albumowych dla uczestników Biegu Tropem Wilczym organizowanego na terenie m.st. Warszawy;
- 80 egz. broszur edukacyjnych dla ośrodka prowadzącego warsztaty terapii zajęciowej w Warszawie z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych;
- 200 egz. „Biuletynu IPN" dla uczestników Biegu Tropem Wilczym w Częstochowie;
- 308 egz. publikacji (komiksy, wydania albumowe i broszury edukacyjne) dla biblioteki Konsulatu Generalnego RP w Manchesterze;
- 614 egz. publikacji dla laureatów Olimpiady Historycznej organizowanej przez Polskie Towarzystwo Historyczne;
- 70 egz. publikacji *Ravensbrück* dla uczestników V edycji Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego „W kręgu poezji i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück" organizowanego przez Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką w Nowym Sączu;
- 1115 egz. publikacji (komiksy, „Biuletyny IPN", wydawnictnia albumowe) na nagrody dla uczestników IX edycji Konkursu Historycznego organizowanego przez Fundację Patria Nostra;
- 75 egz. publikacji o Wincentym Witosie na nagrody w konkursie historycznym „Wincenty Witos – jego życie i działalność" organizowanym przez Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Wincentego Witosa w Leśnej Podlaskiej;
- 150 egz. broszury *Powstańcy warszawscy* jako wsparcie w organizacji uroczystości Maksymilianalii w Niepokalanowie, dotyczących 80. rocznicy powstania warszawskiego, organizowanych przez Społeczny Komitet Organizacyjny „Maksymilianalia – Niepokalanów";
- 130 egz. „Biuletynu IPN" 2024, nr 7–8 dla uczestników wernisażu wystawy „Obcokrajowcy w powstaniu warszawskim" organizowanego przez Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego;
- 118 egz. publikacji na nagrody dla uczniów w konkursie „43. rocznica wprowadzenia stanu wojennego w Polsce – 13 grudnia 1981 r." organizowanym przez Zespół Szkół im. Jana Kasprowicza w Sztumie;
- 40 egz. komiksów na nagrody dla dzieci za rozwiązanie krzyżówki historycznej przy sprzedaży publikacji IPN w czasie Nocy Muzeów organizowanej przez Księgarnię IPN we Wrocławiu;
- 103 egz. publikacji jako wsparcie pikniku patriotycznego „Pokolenia dla Niepodległej" organizowanego przez Salezjański Ośrodek Młodzieżowy w Ostródzie;
- 90 egz. publikacji na nagrody w konkursach organizowanych w związku z Nocą Muzeów przez Oddziałowe Archiwum IPN we Wrocławiu;
- 230 egz. publikacji na nagrody w konkursie organizowanym przez Uniwersytet Stambulski podczas Dni Polskich;
- 120 egz. publikacji dla biblioteki w jednostce 19. Lubelskiej Brygady Zmechanizowanej;
- 500 egz. „Biuletynu IPN" dla uczestników „Tygodnia z historią" organizowanego przez Samorządową Przychodnię Zdrowia w Tuszynie;
- 95 egz. publikacji na nagrody w konkursie historycznym podczas XI Pikniku Patriotycznego w Józefowie;
- 80 egz. publikacji do zasobów bibliotecznych Office of the Commitee of National Remembrance in Hungary;
- 1600 egz. publikacji dla uczestników XXI Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich;
- 10 egz. publikacji dla Biblioteki polonijnej w Pagosa Springs, Kolorado, USA;
- 70 egz. publikacji dla Polonii we Włoszech w związku z 80. rocznicą bitwy o Monte Cassino;
- 20 egz. publikacji o zbrodni katyńskiej oraz *Przewodnika po historii Polski* (wersja polska i angielska) dla Polskiej Szkoły im. św. Królowej Jadwigi, Londyn, Wielka Brytania;
- 100 egz. „Biuletynu IPN" 2024, nr 7–8 na uroczystość związaną z 80. rocznicą powstania warszawskiego organizowaną przez Szkołę Podstawową Sióstr Niepokalanek w Warszawie;
- 300 egz. komiksów jako wsparcie konkursu młodzieżowego organizowanego przez Stowarzyszenie NSZZ Solidarność;
- 18 egz. komiksu IPN na nagrody w projekcie czytelniczym dla klas I–VIII „Przeczytane – zapamiętane" organizowanym przez Szkołę Podstawową im. Jana Brzechwy w Wicku.

Wykaz skrótów

AAN	–	Archiwum Akt Nowych
ABeL	–	Aplikacja Biura Lustracyjnego
abp	–	arcybiskup
ÁBTL	–	Archiwa Historyczne Węgierskich Służb Bezpieczeństwa Państwowego (Historical Archives of the Hungarian State Security)
ABW	–	Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego
AIDSSH	–	Autoriteti për Informimin mbi Dokumentet e ish-Sigurimit të Shtetit (Authority for Information on Former State Security Documents)
AIPN	–	Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej
AK	–	Armia Krajowa
AKO	–	Armia Krajowa Obywatelska
AL	–	Armia Ludowa
AL	–	Arbeitslager (obóz pracy)
AP	–	Archiwum Państwowe
APP	–	Archiwum Pełne Pamięci
ARiMR	–	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
BBH	–	Biuro Badań Historycznych
BCh	–	Bataliony Chłopskie
b.d.	–	brak danych
BEN	–	Biuro Edukacji Narodowej
BI	–	Biuro Informatyki
BIP	–	Biuletyn Informacji Publicznej
BL	–	Biuro Lustracyjne
bł.	–	błogosławiony
BM	–	Biskupa i Męczennika
BNT	–	Biuro Nowych Technologii
BO	–	Biuro Ochrony
BP	–	Biuro Polityczne
bp	–	biskup
BPD	–	Batalion Powietrznodesantowy
BPH	–	Biuro Przystanków Historia
BPiI	–	Biuro Poszukiwań i Identyfikacji
BRP	–	Biuro Rzecznika Prasowego
bryg.	–	brygada
BUWiM	–	Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa
BWK	–	Biuro Wydarzeń Kulturalnych
BWM	–	Biuro Współpracy Międzynarodowej
CA	–	Cyfrowe Archiwum
CAF	–	Centralna Agencja Fotograficzna
CE	–	Centrum Edukacyjne
CEJSH	–	„The Central European Journal of Social Sciences and Humanities”

ChUR – Chrześcijański Uniwersytet Robotniczy
CIA – Central Intelligence Agency (Centralna Agencja Wywiadowcza)
CKiS – Centrum Kultury i Sztuki
CDDG – Centrum Dokumentacji Deportacji Górnoślązaków do ZSRS
CM – Collegium Medicum
CMP – Cyfryzacja Miejsc Pamięci
CNRS – Centre national de la recherche scientifique (Narodowe Centrum Badań Naukowych)
CODIS – Combined DNA Index System (Połączony system Indeksu DNA)
CPB – Centralny Projekt Badawczy
CPH – Centralny Przystanek Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego
COM-DKM – Centrum Operacji Morskich – Dowództwo Komponentu Morskiego
CSR – Centralna Stacja Radiotelegraficzna
DA – Duszpasterstwo Akademickie
DIPN – Delegatura IPN
DP – dywizja piechoty
DPAA – Defense Prisoner of War / Missing in Action Accounting Agency
dr – doktor
ds. – do spraw
DSP – Dywizja Strzelców Pieszych
DSZ – Delegatura Sił Zbrojnych na Kraj
dyw. – dywizja
Dz.U. – Dziennik Ustaw
DZWME – Dolnośląskie Zakłady Wytwórcze Maszyn Elektrycznych
ECPAD – Établissement de Communication et de Production Audiovisuelle de la Défense
ECRI – European Commission against Racism and Intolerance (Europejska Komisja przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji)
ENRS – European Network Remembrance and Solidarity (Europejska Sieć Pamięć i Solidarność)
EWP – Elektroniczny Wykaz Postępowań
FB – Facebook
FBI – Federal Bureau of Investigation (Federalne Biuro Śledcze)
FOPP – Frontowy Obóz Przejściowo-Przesyłowy
FKL – Frauenkonzentrationslager (obóz koncentracyjny dla kobiet)
FPP – First Person Perspective
FRSE – Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji
GB – gigabajt
gen. – generał
gestapo – Geheime Staatspolizei (Tajna Policja Państwowa)
GG – Generalgouvernement (Generalne Gubernatorstwo)
GK – Główna Komisja
GKBZHwP – Główna Komisja Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce
GKBZpNP – Główna Komisja Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
GKŚZpNP – Główna Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
GL – Gwardia Ludowa
GRH – Grupa Rekonstrukcji Historycznej
hab. – habilitowany
HDA SBU – Hałuzewyj derżawnyj archiw Służby bezpeky Ukrajiny (Wydzielone Państwowe Archiwum Służby Bezpieczeństwa Ukrainy)

HDK – Honorowy Dawca Krwi
HiL – Huta im. Lenina
HiT – historia i teraźniejszość
HTK – Hrubieszowska Telewizja Kablowa
IAR – Informacyjna Agencja Radiowa
ICA – International Council on Archives (Międzynarodowa Rada Archiwów)
IDFI – Institute for Development of Freedom of Information (Instytut Rozwoju Wolności Informacji)
IHRA – International Holocaust Remembrance Alliance (Międzynarodowy Sojusz na rzecz Pamięci o Holocauście)
IH PAN – Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk
IHN PAN – Instytut Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk
im. – imienia
IPN – Instytut Pamięci Narodowej
IPN-KŚZpNP – Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
j.a. – jednostka archiwalna
JP II – Jan Paweł II
jr – junior
KBW – Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego
KC PZPR – Komitet Centralny Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej
KC WKP(b) – Komitet Centralny Wszechzwiązkowej Komunistycznej Partii (bolszewików)
KG AK – Komenda Główna Armii Krajowej
KGB – Komitet Bezpieczeństwa Państwowego
KGHM – Kombinat Górniczo-Hutniczy Miedzi
KGP – Komenda Główna Policji
kk – kodeks karny
kkWP – kodeks karny Wojska Polskiego
KL – Konzentrationslager (obóz koncentracyjny)
KOP – Korpus Ochrony Pogranicza
KOR – Komitet Obrony Robotników
KP PZRR – Komitet Powiatowy Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej
kpk – kodeks postępowania karnego
KPN – Konfederacja Polski Niepodległej
KPP – Komunistyczna Partia Polski
KPRM – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
KPRP – Komunistyczna Partia Robotnicza Polski
KRLD – Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna
ks. – ksiądz
KUL – Katolicki Uniwersytet Lubelski
KW MO – Komenda Wojewódzka Milicji Obywatelskiej
KW PPR – Komitet Wojewódzki Polskiej Partii Robotniczej
KW PZPR – Komitet Wojewódzki Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej
KWiS – Krzyż Wolności i Solidarności
KWK – Kopalnia Węgla Kamiennego
KWP – Komenda Wojewódzka Policji
KWP – Konspiracyjne Wojsko Polskie
LO – liceum ogólnokształcące
LWP – ludowe Wojsko Polskie

m.b. – metr bieżący
MBP – Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego
MCDN – Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli
MDK – Młodzieżowy Dom Kultury
MEiN – Ministerstwo Edukacji i Nauki
MEN – Ministerstwo Edukacji Narodowej
MIA – Missing in Action (zaginieni w akcji)
m.in. – między innymi
mjr – major
MKDiN – Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
MKZ – Międzyzakładowy Komitet Założycielski
MNiSW – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
MO – Milicja Obywatelska
MON – Ministerstwo Obrony Narodowej
MOSG – Morski Oddział Straży Granicznej
MPK – Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne
MPW – Muzeum Powstania Warszawskiego
MRiRW – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
MS – Ministerstwo Sprawiedliwości
MSCDN – Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli
MSW – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
MSWiA – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
MSZ – Ministerstwo Spraw Zagranicznych
MUBP – Miejski Urząd Bezpieczeństwa Publicznego
MŻWiWP PRL – Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL
NATO – North Atlantic Treaty Organization (Sojusz Północnoatlantycki)
NBP – Narodowy Bank Polski
NEB – Nemzeti Emlékezet Bizottsága (Komitet Pamięci Narodowej)
NIK – Najwyższa Izba Kontroli
NIPDKzGP – Narodowy Instytut Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą „Polonika”
NKGB – Narodnyj Kommisariat Gosudarstwiennoj Biezopasnosti (Ludowy Komisariat Bezpieczeństwa Państwowego ZSRS)
NN – Nurt Niepodległościowy
NOB – Narodowa Organizacja Bojowa
NOMO – Nieetatowe Oddziały Milicji Obywatelskiej
NKHR – Citizens’ Alliance for North Korean Human Rights (Obywatelski Sojusz Obrony Praw Człowieka w Korei Północnej)
NKWD – Narodnyj Komissariat Wnutriennich Dieł (Ludowy Komisariat Spraw Wewnętrznych ZSRS)
NOW – Narodowa Organizacja Wojskowa
MWD – Ministierstwo wnutriennych dieł (Ministerstwo Spraw Wewnętrznych ZSRS)
NMP – Najświętsza Maria Panna
NOSG – Nadbużański Oddział Straży Granicznej
nr – numer
NRD – Niemiecka Republika Demokratyczna
NSDAP – Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei (Narodowosocjalistyczna Niemiecka Partia Robotników)
NSZ – Narodowe Siły Zbrojne

NSZZ – Niezależny Samorządny Związek Zawodowy
nt. – na temat
NZS – Niezależne Zrzeszenie Studentów
NZW – Narodowe Zjednoczenie Wojskowe
OA – Oddziałowe Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej
OBAG – Oddziałowe Biuro Administracyjno-Gospodarcze
OBBH – Oddziałowe Biuro Badań Historycznych
OBEN – Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej
OBEP – Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej
OBL – Oddziałowe Biuro Lustracyjne
OBO – Oddziałowe Biuro Ochrony
OBPiI – Oddziałowe Biuro Poszukiwań i Identyfikacji
OBUWiM – Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa
OBWE – Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie
ODSK – Ośrodek Działań Społeczno-Kulturalnych
OHP – Ochotnicze Hufce Pracy
OIPN – Oddział Instytutu Pamięci Narodowej
OKŚZpNP – Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
ONZ – Organizacja Narodów Zjednoczonych
OP – oddział partyzancki
OPB – Oddziałowy Projekt Badawczy
ORMO – Ochotnicza Rezerwa Milicji Obywatelskiej
ORP – Okręt Rzeczypospolitej Polskiej
OW PPS – Oddziały Wojskowe Powstańczego Pogotowia Socjalistów
OUN-UPA – Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów – Ukraińska Armia Powstańcza
Ukraińska Powstańcza Armia
PAN – Polska Akademia Nauk
PAP – Polska Agencja Prasowa
PAU – Polska Akademia Umiejętności
PBOT – Podlaska Brygada Obrony Terytorialnej
PCK – Polski Czerwony Krzyż
PFŁ – Prowieroczno-filtracyonnyj łagier (Obóz Kontrolno-Filtracyjny)
PFW – Państwowa Fabryka Wagonów
PIBM – Polski Instytut Badawczy i Muzeum w Budapeszcie
PINK – Polski Instytut Naukowy w Kanadzie
PJS – „Polish-Jewish Studies”
PKP – Polskie Koleje Państwowe
PKWN – Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego
POW – Polska Organizacja Wojskowa
POW – Prisoners of War (jeńcy wojenni)
POZ – Polska Organizacja Zbrojna
Ppl – Przygotowawcze postępowanie lustracyjne
PPR – Polska Partia Robotnicza
PPS – Polska Partia Socjalistyczna
PPSD – Polska Partia Socjalno-Demokratyczna
PPS-WRN – Polska Partia Socjalistyczna – „Wolność, Równość, Niepodległość”
PRL – Polska Rzeczpospolita Ludowa
prof. – profesor
ps. – pseudonim
PSL – Polskie Stronnictwo Ludowe

PSP AK – Pułk Strzelców Podhalańskich Armii Krajowej
PSZ – Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie
pt. – pod tytułem
PTH – Polskie Towarzystwo Historyczne
PTTK – Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze
PUBP – Powiatowy Urząd Bezpieczeństwa Publicznego
PUdsBP – Powiatowy Urząd do spraw Bezpieczeństwa Publicznego
pw – portal „Powstanie Wielkopolskie”
pw. – pod wezwaniem
PZŁ – Polski Związek Łowiecki
PZPR – Polska Zjednoczona Partia Robotnicza
RBH – Referat Badań Historycznych
red. – redakcja
REN – Referat Edukacji Narodowej
reż. – reżyser
RFK – Referat Finansowo-Księgowy
RFN – Republika Federalna Niemiec
RMP – Ruch Młodej Polski
ROAK – Ruch Oporu Armii Krajowej
RODN „WOM” – Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „Wojewódzki Ośrodek Metodyczny”
ROPCiO – Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela
RP – Rzeczpospolita Polska
RPA – Republika Południowej Afryki
rtm. – rotmistrz
RUSW – Rejonowy Urząd Spraw Wewnętrznych
S.A. – Spółka Akcyjna
SB – Służba Bezpieczeństwa
SEiS – Sekcja Ewidencji i Sprawdzeń
SG – Straż Graniczna
SGGW – Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
SGH – Szkoła Główna Handlowa
SG WP – Sztab Generalny Wojska Polskiego
SKW – Służba Kontrwywiadu Wojskowego
SP – Szkoła Podstawowa
Stalag – Stammlager für kriegsgefangene Mannschaften und Unteroffiziere (podczas II wojny światowej niemiecki obóz jeniecki dla szeregowców i podoficerów)
SS – Die Schutzstaffeln der NSDAP (Oddziały Ochronne NSDAP)
SUiP – Sekcja Udostępniania i Publikacji
SUSW – Stołeczny Urząd Spraw Wewnętrznych
SW – Solidarność Walcząca
SWAP – Stowarzyszenie Weteranów Armii Polskiej w Ameryce
SZP – Służba Zwycięstwu Polski
św. – święty
ŚZpNP – Ściganie Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
ŚZŻAK – Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej
t. – tom
TOW – Tajna Organizacja Wojskowa
TRIAC – Conseil scientifique Turquie – Russie – Iran – Asie centrale – Afghanistan (Rada Naukowa Turcja – Rosja – Iran – Azja Centralna – Afganistan)

TVP – Telewizja Polska
TW – tajny współpracownik
UAM – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
UB – Urząd Bezpieczeństwa
UBP – Urząd Bezpieczeństwa Publicznego
UdSKiOR – Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych
UdsW – Urząd ds. Wyznań
UG – Uniwersytet Gdański
UIPN – Ukraiński Instytut Pamięci Narodowej
UJ – Uniwersytet Jagielloński
UKSW – Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie
UKW – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
UM – Uniwersytet Medyczny
UM – Urząd Miasta
UMCS – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
UMK – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury)
UNRRA – United Nations Relief and Rehabilitation Administration (Administracja Narodów Zjednoczonych do spraw Pomocy i Odbudowy)
UOP – Urząd Ochrony Państwa
UPA – Ukraińska Powstańcza Armia
UPJPII – Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie
ÚPN – Ústav Pamäti Národa (Słowacki Instytut Pamięci Narodu)
UR – Uniwersytet Rzeszowski
USHMM – United States Holocaust Memorial Museum (Muzeum Holokaustu w Waszyngtonie)
USA – United States of America
USHMM – United States Holocaust Memorial Museum (Muzeum Holokaustu w Waszyngtonie)
USTR – Ústav pro studium totalitních režimů (Instytut Badania Reżimów Totalitarnych w Pradze)
UŚ – Uniwersytet Śląski w Katowicach
UW – Urząd Wojewódzki
UW – Uniwersytet Warszawski
UWr – Uniwersytet Wrocławski
VDK – Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge (Niemiecka Komisja Grobów Wojennych)
VR – virtual reality (rzeczywistość wirtualna)
WA – Wydział Archiwalny
WBH – Wojskowe Biuro Historyczne
WBiEA – Wydział Badań i Edukacji Archiwalnej
WDK – Wojewódzki Dom Kultury
WiN – Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość”
WIPN – Wydawnictwo Instytutu Pamięć Narodowej
WKP(b) – Wszechzwiązkowa Komunistyczna Partia (bolszewików)
WKU – Wojskowa Komenda Uzupełnień
WNiOM – Wydział Notacji i Opracowań Multimedialnych
woj. – województwo
WoS – Wiedza o Społeczeństwie

WOT – Wojska Obrony Terytorialnej
WP – Wojsko Polskie
WRL – Węgierska Republika Ludowa
WRON – Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego
WSdsBH – Wieloosobowe Stanowisko ds. Badań Historycznych
WSdsEN – Wieloosobowe Stanowisko ds. Edukacji Narodowej
WSdsPiI – Wieloosobowe Stanowisko ds. Poszukiwań i Identyfikacji
WSO – Wewnętrzna Służba Ochrony
WSO – Wojskowy Sąd Okręgowy
WSR – Wojskowy Sąd Rejonowy
WSW – Wojskowa Służba Wewnętrzna
WUBP – Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego
WUdsBP – Wojewódzki Urząd ds. Bezpieczeństwa Publicznego
WUSW – Wojewódzki Urząd Spraw Wewnętrznych
WZZ – Wolne Związki Zawodowe
ZAL – Zwangsarbeitslager (obóz pracy przymusowej)
ZBoWiD – Związek Bojowników o Wolność i Demokrację
ZER MSWiA – Zakład Emerytalno-Rentowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji
ZEZZOR – baza Zaopatrzenia Emerytalnego Żołnierzy Zawodowych oraz ich Rodzin
ZFŚS – Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych
ZG – Zarząd Główny
ZHP – Związek Harcerstwa Polskiego
ZHPnL – Związek Harcerstwa Polskiego na Litwie
ZHR – Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej
Zi – zbrodnie inne
Zk – zbrodnie komunistyczne
Zn – zbrodnie niemieckie
ZNTK – Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego
ZOMO – Zmotoryzowane Odwody Milicji Obywatelskiej
ZPM – Zakłady Przemysłu Metalowego
ZSRR – Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich
ZSRS – Związek Socjalistycznych Republik Sowieckich
ZWZ – Związek Walki Zbrojnej
ŻOB – Żydowska Organizacja Bojowa

www.ipn.gov.pl

ISBN tom 1: 978-83-8376-344-6 (druk)
ISBN tom 1: 978-83-8376-345-3 (pdf online)

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ – KOMISJA ŚCIGANIA ZBRODNI PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU

oraz

MUZEUM ŻOŁNIERZY WYKLĘTYCH I WIĘŹNIÓW POLITYCZNYCH PRL

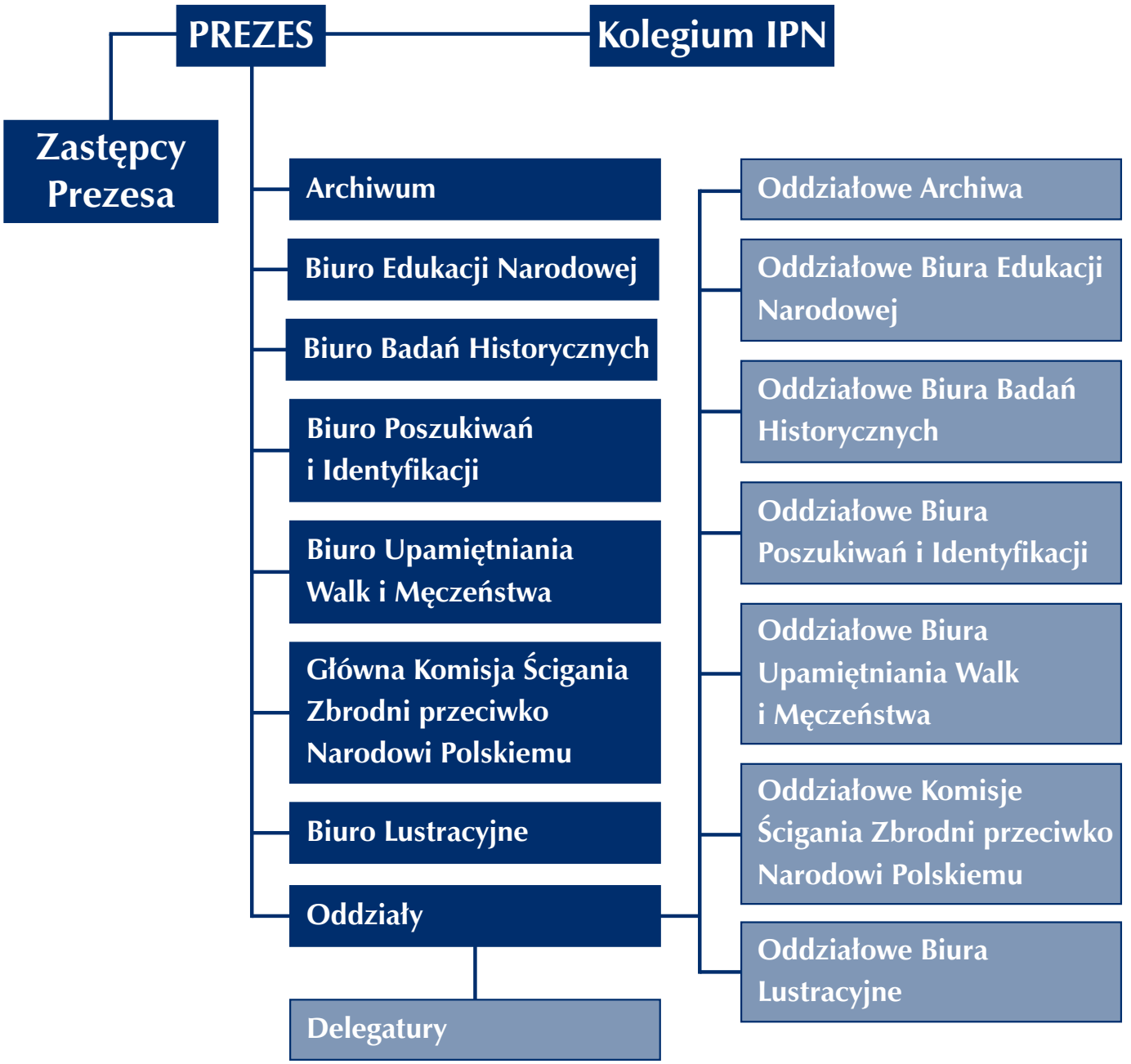
(w organizacji)

INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI 1 STYCZNIA 2024 r. – 31 GRUDNIA 2024 r.

II

Warszawa 2025

Struktura IPN

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ – KOMISJA ŚCIGANIA ZBRODNI PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU

oraz

MUZEUM ŻOŁNIERZY WYKLĘTYCH I WIĘŹNIÓW POLITYCZNYCH PRL

(w organizacji)

INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI 1 STYCZNIA 2024 r. – 31 GRUDNIA 2024 r.

II

Warszawa 2025

SPIS TREŚCI

Aneks

Załącznik nr 1: Wydawnictwa IPN 7
Załącznik nr 2: Publikacje pracowników IPN 23
Załącznik nr 3: Wystawy IPN 85
Załącznik nr 4: Wykaz konferencji oraz sesji naukowych i popularnonaukowych 95
Załącznik nr 5: Wykaz wystąpień pracowników IPN podczas międzynarodowych konferencji i sympozjów organizowanych oraz współorganizowanych przez instytucje zagraniczne (w tym online) . . . 103
Załącznik nr 6: Wykaz notacji zrealizowanych przez IPN w 2024 r. 109
Załącznik nr 7: Reprezentowanie IPN przez pracowników podczas uroczystości i wydarzeń krajowych oraz zagranicznych 119
Załącznik nr 8: Uroczystości upamiętniające wydarzenia i postacie związane z walką i męczeństwem organizowane lub współfinansowane przez pion upamiętniania walk i męczeństwa 141
Załącznik nr 9: Groby weteranów wykonane i poddane renowacji z urzędu z funduszy pionu upamiętniania walk i męczeństwa IPN; informacje o uroczystościach pogrzebowych oraz prezentacji grobów 155
Załącznik nr 10: Groby wojenne wykonane i poddane renowacji z funduszy pionu upamiętniania walk i męczeństwa IPN; informacje o uroczystościach pogrzebowych oraz prezentacji grobów 161
Załącznik nr 11: Upamiętnienia, których wykonanie lub renowacja były finansowane lub współfinansowane przez pion upamiętniania walk i męczeństwa IPN; informacje o odsłonięciu albo prezentacji upamiętnień 165
Załącznik nr 12: Wykaz spotkań poświęconych publikacjom (z informacją o transmisji dyskusji o książkach) i filmom 179
Załącznik nr 13: Nagrody i wyróżnienia. 195

Mapa oddziałów i delegatur IPN oraz Centrów Edukacyjnych i Przystanków Historia 201

Adresy biur, oddziałów i delegatur IPN 202

Krajowe Centra Edukacyjne i Przystanki Historia 203

Izby Pamięci IPN. 204

Zagraniczne Przystanki Historia 204

Wydawnictwa IPN w 2024 r. 205

Fotografie dokumentujące wybrane wydarzenia z działalności IPN w 2024 r. 213

Sprawozdanie z działalności Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) w 2024 r.

Wstęp 363

1. Informacja o działalności Rady Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) 365

2. Dział Zbiorów. 366
2.1. Pozyskiwanie zbiorów 366
2.2. Zakupy 367
2.3. Ewidencja w systemie MONA. 368
2.4. Opieka nad zbiorami w pomieszczeniach magazynowych 368
2.5. Konserwacja. 369
2.6. Książki, broszury i druki drugiego obiegu. 370
2.7. Digitalizacja 370

2.8. Współpraca z innymi działami . . . 370
2.9. Inne prace . . . 371

3. Dział Naukowy . . . 371
3.1. Seminaria, konferencje naukowe, wykłady, spotkania oraz promocje książek . . . 372
3.2. Recenzje, ekspertyzy i opinie pracowników Działu Naukowego: . . . 375
3.3. Biblioteka . . . 375

4. Dział Edukacyjny . . . 375
4.1. Działania edukacyjne i popularyzatorskie . . . 375
4.2. Uroczystości rocznicowe i wydarzenia kulturalne . . . 377
4.3. Notacje historyczne . . . 378
4.4. Wolontariat . . . 378
4.5. Współpraca z instytucjami zewnętrznymi . . . 378

5. Dział Obsługi Ekspozycji . . . 378
5.1. Oprowadzanie zwiedzających . . . 379
5.2. Zwiedzanie . . . 379

6. Wieloosobowe Stanowisko ds. Organizacji Przedsięwzięć Kulturalnych (WOPK) . . . 382
6.1. Wydarzenia zrealizowane przez WOPK: . . . 382

7. Dział Promocji i Wydarzeń Kulturalnych . . . 382
7.1. Zadania . . . 383
7.2. Działania w zakresie promocji Muzeum . . . 383
7.3. Analiza strony internetowej oraz mediów społecznościowych Muzeum: . . . 384
7.4. Organizacja wydarzeń . . . 385
7.5. Patronaty honorowe . . . 387
7.6. Pozostałe działania . . . 388

8. Dział Księgowy . . . 388
8.1. Informacja o wykorzystaniu dotacji podmiotowej za 2024 r.: . . . 389
8.2. Informacja o wykorzystaniu dotacji celowej w 2024 r. . . . 391
8.3. Informacja o wykorzystaniu rezerwy MF w 2024 r. . . . 392
8.4. Zatrudnienie . . . 392

9. Dział Inwestycji . . . 392

10. Dział Zamówień Publicznych . . . 394

11. Archiwum Zakładowe . . . 396

12. Dział Administracyjny . . . 398

13. Wieloosobowe Stanowisko ds. Sprzedaży . . . 398

14. Samodzielne Stanowisko ds. Ochrony . . . 399

15. Dział Wystaw . . . 399
15.1. Praca nad scenariuszem wystawy stałej . . . 399
15.2. Organizacja wizyt i konsultacji merytorycznych na terenie Muzeum oraz wizyt studyjnych poza nim . . . 401
15.3. Praca nad wystawami czasowymi . . . 401
15.4. Zrealizowane wystawy czasowe . . . 401
15.5. Udział pracowników Działu Wystaw w prelekcjach, seminariach i konferencjach naukowych . . . 402

16. Rzecznik Prasowy . . . 402

17. Dział Prawny . . . 403

18. Wieloosobowe Stanowisko ds. Redakcji Biuletynu „Rakowiecka 37” . . . 404
18.1. Redakcja biuletynu „Rakowiecka 37” . . . 404
18.2. Wydarzenia, prelekcje i działania promocyjne . . . 404
18.3. Współpraca z organizacjami społecznymi . . . 406

19. Publikacje pracowników . . . 407

20. Fotografie dokumentujące wybrane wydarzenia z działalności Muzeum . . . 409

ANEKS

Załącznik nr 1:
Wydawnictwa IPN

Publikacje książkowe

Seria „Monografie”

1. Boboli A., *Martwe dusze. PZPR od czerwca 1989 do stycznia 1990. Próba opisu zbiorowości*, IPN, Warszawa 2024, 320 s., ISBN 978-83-8376-027-8 (t. 184 serii).
2. Mielcarek T., *Główna Komisja Badania Zbrodni Niemieckich/Hitlerowskich w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem oddziału w Poznaniu. Funkcjonowanie i działalność 1945–1984*, IPN, Poznań–Warszawa 2024, 288 s., ISBN 978-83-8376-003-2 (t. 187 serii).
3. Olechowski P., *Agonia Polaków we Lwowie 1944–1959*, IPN, Warszawa 2024, 520 s., ISBN 978-83-8376-004-9 (t. 183 serii).
4. Sanak M., *Papież Pius XII w propagandzie komunistycznej w Polsce w latach 1945–1958*, IPN, Warszawa 2024, 320 s., ISBN 978-83-8376-033-9 (CPB „Władze komunistyczne wobec Kościołów i związków wyznaniowych w Polsce 1944–1989”; t. 185 serii).
5. Wołk G., *„Szaleńcy niepodległości”. Historia Konfederacji Polski Niepodległej*, IPN, Warszawa 2024, 632 s., ISBN 978-83-8376-075-9 (CPB „Solidarność” i opór społeczny 1956–1989”; t. 186 serii).

Seria „Biblioteka Biuletynu IPN”

1. Paśko H., *„Taki szubrawiec jak wy”. 715 dni służby wojskowej kleryka w komunistycznej armii*, IPN, Warszawa 2024, 160 s., ISBN 978-83-8229-858-1 (t. 12).

Seria „Dokumenty”

1. *Aparat represji wobec księdza Jerzego Popiełuszki*, t. 4: *Sprawa ks. Jerzego Popiełuszki w dokumentach Ministerstwa Bezpieczeństwa Państwowego Niemieckiej Republiki Demokratycznej*, wstęp, wybór i oprac. F. Dąbrowski, IPN, Warszawa 2024, 368 s., ISBN 978-83-8229-994-6 (t. 75 serii).
2. *Kryptonim „Klan”. Służba Bezpieczeństwa wobec NSZZ „Solidarność” w Gdańsku*, t. 3: *Październik 1981 – listopad 1983*, wybór, wstęp i oprac. R. Żydonik, współpraca A. Szpak, IPN, Gdańsk–Warszawa 2024, 800 s., ISBN 978-83-8376-117-6 (t. 76 serii).
3. *Urząd ds. Wyznań i jego struktury terenowe w województwie opolskim w latach 1950–1989. Wybór źródeł z zasobów Archiwum Państwowego w Opolu oraz Oddziałowego Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej we Wrocławiu*, wstęp, wybór i oprac. Z. Bereszyński, IPN, Warszawa 2024, 456 s., ISBN 978-83-8229-947-2 (CPB „Władze komunistyczne wobec Kościołów i związków wyznaniowych w Polsce 1944–1989”; t. 73 serii).

Seria „Biblioteczka Szlaków Nadziei”

1. Kruszyński M., *Polskie lotnictwo wojskowe w czasie II wojny światowej*, IPN, Warszawa 2024, 304 s., ISBN 978-83-8376-160-2 (projekt „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności”).
2. Wróbel J., *Polacy na uchodźczych szlakach (1939–1945)*, IPN, Warszawa 2024, 352 s., ISBN 978-83-8376-036-0.

Seria „Dziennikarze, Twórcy, Naukowcy”

1. Olaszek J., *Opozycyjność naukowców. Studia z dziejów Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk w PRL*, Warszawa 2024, 216 s., ISBN 978-83-8376-025-4 (CPB „Władze PRL wobec środowisk twórczych, dziennikarskich i naukowych”).

Seria „Kościół Katolicki w Dokumentach”

1. *Józef Keller – ksiądz, profesor, donosiciel, apostata, marksistowski religioznawca. Przypadek tajnego współpracownika ps. „Ostrożny”, „Adam Ostrowski”*, wstęp, wybór i oprac. R. Łatka, P. Pleskot, IPN, Warszawa 2024, 504 s., ISBN 978-83-8376-089-6 (CPB „Władze komunistyczne wobec Kościołów i związków wyznaniowych w Polsce 1944–1989”).
2. Wyszyński S., *Pro memoria*, t. 10: *1963*, red. A. Warso, IPN, Archidiecezja Warszawska, Archidiecezja Gnieźnieńska, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa 2024, 416 s., ISBN seria 978-83-8098-267-3, ISBN IPN tom 10 978-83-8376-119-0, ISBN Wydawnictwo Naukowe UKSW tom 10 978-83-8281-373-9 (CPB „Władze komunistyczne wobec Kościołów i związków wyznaniowych w Polsce 1944–1989”).

Seria „Literatura i Pamięć”

1. Dybciak K., *Swojskość na obczyźnie. O różnorodności kultury emigracyjnej w XX wieku. Eseje i rozprawy z lat 1981–2022*, IPN, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2024, 600 s., ISBN IPN 978-83-8376-062-9, ISBN FRSE 978-83-67587-26-6.
2. Heska-Kwaśniewicz K., Mokranowska Z., *Ja i moje książki – to jedno. Rozważania o pisarstwie Zofii Kossak*, IPN, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2024, 728 s., ISBN IPN 978-83-8229-983-0, ISBN FRSE 978-83-67587-25-9.
3. Rusek I.E., *Stanisław Wyspiański. Mit – tradycja – historia*, IPN, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2024, 480 s., ISBN IPN 978-83-8229-985-4, ISBN FRSE 978-83-66515-86-4.

Albumy

1. Balbus T., Łagojda K., *Niezłomni z Osobowic*, t. 1: *Ludzie podziemia niepodległościowego pochowani w kwaterach 81A i 120 cmentarza Osobowickiego we Wrocławiu w latach 1948–1956. Przewodnik biograficzny*, IPN, Wrocław–Warszawa 2024, 320 s., ISBN 978-83-8376-127-5.
2. Bereza T., Bukała M., Kalisz M., *Wincenty Witos 1874–1945*, IPN, Rzeszów–Warszawa 2024, wyd. 3 zmienione, 504 s., ISBN 978-83-8229-914-4.
3. Białecki K., Łatka R., Reczek R., Wojcieszyk E., *Arcybiskup Antoni Baraniak 1904–1977*, IPN, Konferencja Episkopatu Polski, Poznań–Warszawa 2024, wyd. 2 uzupełnione, 560 s., ISBN 978-83-8376-071-1.
4. Gołębiewski J., *Ksiądz Jerzy Popiełuszko. Historia życia*, IPN, Warszawa 2024, 440 s., ISBN 978-83-8376-014-8.
5. Górka P., *Aviation art of Piotr Górka*, tłum. W. Matusiak, wstęp S. Skalski, IPN, Warsaw 2024, 172 s., ISBN 978-83-8229-696-9.

6. Kirszak J., Polak B., Polak M., *General Władysław Anders 1892–1970. Deeds and Remembrance*, tłum. W. Szyszkiewicz, M. Dembińska, IPN, Warsaw 2024, 608 s., ISBN 978-83-8229-965-6 (projekt „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" / „Trails of Hope. The Odyssey of Freedom").
7. Konstankiewicz A., Rozdżestwieński P.M., Haładaj K., *Wojsko Polskie 1939. Organizacja i uzbrojenie*, IPN, Warszawa 2024, 332 s., ISBN 978-83-8376-152-7.
8. Pleskaczyński A., *Time of the Beasts. Terror in Occupied Poland 1939–1945*, tłum. A. Hendry, IPN, Warsaw 2024, 496 s., ISBN 978-83-8376-163-3.
9. *Polsko-węgierskie mosty przyjaźni. Biografie*, red. K. Łubczyk, M. Mitrovits, IPN, Warszawa 2024, 384 s., ISBN 978-83-8229-966-3.
10. Ruzikowski T., *Solidarni w Hucie Warszawa 1980–1989*, IPN, Warszawa 2024, 432 s., ISBN 978-83-8376-073-5 (CPB „Solidarność" i opór społeczny 1956–1989").
11. Wasylewski A., *Jazzowe ballady na koniec wieku*, IPN, Warszawa 2024, 432 s., ISBN 978-83-8376-086-5.
12. Vande Voorde J., Verbeke D., *Zapomniani bohaterowie. Śladami polskich wyzwolicieli: z Arromanches do Wilhemshaven*, tłum. I. Mączka, IPN, Warszawa 2024, 264 s., ISBN 978-83-8376-085-8 (projekt „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności").

Varia

1. Conquest R., *Wielki terror*, tłum. W. Jeżewski, IPN, Warszawa 2024, 672 s., ISBN 978-83-8376-145-9.
2. *„Cudnej mimozie – wstrętna pokrzywa". Listy Kornela Makuszyńskiego do żony Janiny i teściów*, wstęp i oprac. J. Staroń, IPN, Warszawa 2024, 440 s., ISBN 978-83-8376-078-0.
3. Dardzińska J., *Warszawa nie umiera nigdy. Henryk Śmigacz – fotograf walczącej stolicy (1939, 1944)*, IPN, Warszawa 2024, 136 s., ISBN 978-83-8376-080-3.
4. Gałęzowski M., *„Pilnujcie honoru sztandaru pułkowego". Oficerowie Legionów Polskich polegli w wojnie polsko-bolszewickiej*, IPN, Warszawa 2024, 256 s., ISBN druk 978-83-8376-015-5, ISBN pdf online 978-83-8376-016-2.
5. Gałęzowski M., *„Tam, gdzie największe niebezpieczeństwo, szedł pierwszy". Sylwetki Żydów – uczestników walk o niepodległość i granice Polski w latach 1914–1921*, IPN, Warszawa 2024, 296 s., ISBN druk 978-83-8229-121-6, ISBN pdf 978-83-8229-987-8.
6. Jasiński Z., *Raz na wodzie, raz pod wodą. Wspomnienia (1930–1961)*, wstęp, przypisy i oprac. M. Borowiak, P. Semków, Warszawa 2024, 520 s., ISBN druk 978-83-8229-975-5, ISBN pdf 978-83-8229-976-2.
7. Kozłowski I., Kwaśniak M., Witowicz B., Zielony P., *Bez winy i bez przyszłości. Losy członków rodzin „zdrajców ojczyzny" represjonowanych na mocy rozkazu NKWD nr 00486*, IPN, Warszawa 2024, 424 s., ISBN 978-83-8229-818-5.
8. Kulesza J., *Staromiejskie Zgrupowanie „Róg". Kalendarium*, red. K. Utracka, IPN, Muzeum Powstania Warszawskiego, Warszawa 2024, 96 s., ISBN 978-83-8229-927-4.
9. Majchrzak G., *Stan wojenny. Historia znana, mniej znana i nieznana*, IPN, Śląskie Centrum Wolności i Solidarności, Katowice–Warszawa 2024, 440 s., ISBN IPN 978-83-8376-149-7, ISBN ŚCWiS 978-83-966732-7-5.
10. *Naukowy charakter pracy archiwisty*, red. A. Żeglińska, M. Żuławnik, IPN, Warszawa 2024, 168 s., ISBN 978-83-8376-002-5 (seria „Symposia Archivistica", t. 8).
11. *Operacje deportacyjne NKWD 1940–1941 / Депортаційні операції НКВД 1940–1941*, cz. 1–2, wybór i red. J. Antoniuk *et al.*, IPN, Wydzielone Archiwum Państwowej Służby Bezpieczeństwa Ukrainy, Instytut Badań Politycznych i Narodowościowych Narodowej Akademii Nauk Ukrainy, Warszawa–Kijów 2024, 1384 s., ISBN 978-83-8229-977-9 (seria „Polska i Ukraina w XX wieku. Nieznane dokumenty z archiwów służb specjalnych / Польща та Україна у XX столітті. Невідомі документи з архівів спеціальних служб", t. 11, cz. 1–2).

12. Orzełek A., *Czerwoni katolicy. Polityczne i ideowe drogi Jana Frankowskiego (1912–1976) i Konstantego Łubieńskiego (1910–1977) na tle działalności ich ugrupowań*, IPN, Warszawa 2024, 848 s., ISBN druk 978-83-8229-979-3, ISBN pdf 978-83-8229-980-9 (CPB „Władze komunistyczne wobec Kościołów i związków wyznaniowych w Polsce 1944–1989").
13. Radożycka-Paoletti M., *„Esuli senza patria...". Dalla Polonia all'Italia: il cammino di guerra del capitano Władysław Drelicharz (1913–1944)*, IPN, Warszawa 2024, 552 s., ISBN 978-83-8229-988-5 (projekt „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" / „Trails of Hope. The Odyssey of Freedom").
14. *Sam jeden i inni. Wrocławskie odczytania twórczości Józefa Mackiewicza*, red. M. Misiak, IPN, Warszawa 2024, 280 s., ISBN 978-83-8229-974-8.
15. Szczecina G., *Historyczno-patriotyczne rodowody misji ks. Jerzego Popiełuszki*, IPN, Warszawa 2024, 464 s., ISBN 978-83-8376-123-7 (CPB „Władze komunistyczne wobec Kościołów i związków wyznaniowych w Polsce 1944–1989").
16. *Urząd do spraw Wyznań. Struktury, działalność, ludzie*, t. 4: *Struktury wojewódzkie i wybrane aspekty działalności w latach 1975–1990*, red. R. Łatka, IPN, Warszawa 2024, 536 s., ISBN 978-83-8376-019-3 (CPB „Władze komunistyczne wobec Kościołów i związków wyznaniowych w Polsce 1944–1989").
17. Wyszyński S., *Pro memoria*, t. 14: *1967*, red. R. Kościański, M. Sołomieniuk, IPN, Archidiecezja Warszawska, Archidiecezja Gnieźnieńska, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa 2024, s. 368, ISBN seria: 978-83-8098-267-3, ISBN IPN t. 14: 978-83-8376-088-9, ISBN Wydawnictwa Naukowego UKSW t. 14: 978-83-8281-372-2 (CPB „Władze komunistyczne wobec Kościołów i związków wyznaniowych w Polsce 1944–1989").

Komiksy

1. *Bitwa pod Monte Cassino 1944 r. Łamigłówki*, scen. i rys. H. Ronek, IPN, Warszawa 2024, 44 s., ISBN 978-83-8376-009-4 (materiał dodatkowy do komiksu *Bitwa pod Monte Cassino 1944 r.* – seria „Wojenna Odyseja Antka Srebrnego", z. 4).
2. *Dlaczego w piwnicach praskich straszy?*, scen. M. Kur, rys. A. Ronek, H. Ronek, konsultacja i wkładka hist. T. Łabuszewski, IPN, Warszawa 2024, 68 s., ISBN 978-83-8229-928-1 (seria „Aga, Adam i Hamlet na Tropie Tajemnic", z. 3).
3. *Halo, tu Polskie Radio Warszawa. Na froncie wojny w eterze 1939–1945*, scen. I. Matuszewska, K. Musielak, rys. R. Kucharski, M. Czaplicki, IPN, Polskie Radio, Warszawa 2024, 60 s., ISBN IPN 978-83-8229-998-4, ISBN PR SA 978-83-67540-35-3.
4. *Monte Cassino 1944. Bitwa dziesięciu armii*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, konsultacja i wkładka hist. K. Krajewski, T. Łabuszewski, IPN, Warszawa 2024, 88 s., ISBN 978-83-8229-999-1.
5. *Monte Cassino 1944. The battle of 10 armies*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, konsultacja i wkładka hist. K. Krajewski, T. Łabuszewski, tłum. M. Klasa, IPN, Warsaw 2024, 88 s., ISBN 978-83-8376-001-8.
6. *Montecassino 1944. La battaglia delle dieci armate*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, konsultacja i wkładka hist. K. Krajewski, T. Łabuszewski, tłum. M. Radożycka-Paoletti, IPN, Warszawa 2024, 88 s., ISBN 978-83-8376-000-1.
7. *Powstanie Warszawskie*, t. 1, scen. J. Madejski, S. Czuba, rys. R. Kucharski, oprac. graf. M. Czaplicki, wkładka hist. P. Brudek, M. Komuda, K. Mazur, IPN, Muzeum Powstania Warszawskiego, Warszawa 2024, wyd. 3, 112 s., ISBN IPN 978-83-8229-540-5, ISBN MPW 978-83-64308-44-4.
8. *Powstanie Warszawskie*, t. 3, scen. W. Janik, A. Pierzchała, M. Gajda-Fudalej, rys. R. Kucharski, oprac. graf. M. Czaplicki, IPN, Muzeum Powstania Warszawskiego, Warszawa 2024, 112 s., ISBN IPN 978-83-8376-110-7, ISBN MPW 978-83-64308-65-9.

Publikacje okolicznościowe

1. *Biuro Poszukiwań i Identyfikacji IPN. Poszukiwania za granicą*, IPN, Warszawa 2024, 40 s., ISBN 978-83-8376-069-8.
2. Kardela P., *Proces elbląski 1983 roku. Z dziejów represji stanu wojennego w Polsce w 42. rocznicę brutalnego pobicia internowanych w Kwidzynie*, Gdańsk 2024, 102 s., ISBN 978-83-8376-094-0.
3. *Paieškos ir identifikavimo skyrius. Ieško nežinomų lenkų laidojimo vietų užsienyje*, IPN, Warszawa 2024, 40 s., ISBN 978-83-8376-067-4.
4. *The Office of Search and Identification. Searches for unknown burial sites of Poles abroad*, IPN, Warsaw 2024, 40 s., ISBN 978-83-8376-068-1.

Katalogi wydawnicze

1. *Terror, Holokaust, represje. Społeczność żydowska pod władzą niemieckiego i sowieckiego totalitaryzmu na ziemiach polskich 1939–1945. Katalog publikacji 2000–2023* / *Terror, Holocaust, Persecution. The Jewish community under the rule of the German and Soviet totalitarianism in Polish territories during 1939–1945. Publications Catalogue 2000–2023*, IPN, Warszawa 2024, 208 s., ISBN druk 978-83-8229-924-3, ISBN pdf PL 978-83-8229-925-0, ISBN pdf ENG 978-83-8229-926-7.

Czasopisma

1. „Biuletyn IPN” 2024, nr 1–2.
2. „Biuletyn IPN” 2024, nr 3.
3. „Biuletyn IPN” 2024, nr 4.
4. „Biuletyn IPN” 2024, nr 5.
5. „Biuletyn IPN” 2024, nr 6.
6. „Biuletyn IPN” 2024, nr 7–8.
7. „Biuletyn IPN” 2024, nr 9.
8. „Biuletyn IPN” 2024, nr 10.
9. „Biuletyn IPN” 2024, nr 11.
10. „Biuletyn IPN” 2024, nr 12.
11. „CzasyPismo. O historii Górnego Śląska” 2023, nr 1–2.
12. „CzasyPismo. O historii Górnego Śląska” 2024, nr 1.
13. „Institute of National Remembrance Review” 2023, nr 5 (pdf).
14. „Komunizm. System – Ludzie – Dokumentacja” 2024, nr 13 (pdf).
15. „Pamięć i Sprawiedliwość” 2024, nr 1.
16. „Polish-Jewish Studies” 2024, nr 5 (wersja polska, pdf).
17. „Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej” 2024, nr 17.

Oddział IPN Białystok (wraz z Delegaturą w Olsztynie)

1. Bajków B., Maksimiuk D., *Florian Czarnyszewicz. Los człowieka*, t. 1: *Znad Berezyny nad La Platę (1900–1955)*, IPN, Białystok–Warszawa 2024, 696 s., ISBN 978-83-8376-076-6 (CPB „Uchodźstwo, emigracja niepodległościowa 1939–1990”; seria wydawnicza Oddziału IPN w Białymstoku, t. 64).
2. *Inwentarz kolekcji Zdzisława Gwozdka*, oprac. A. Chmielewska, J. Drozdowska, wstęp A. Chmielewska, J. Drozdowska, P. Niziołek, IPN, Białystok 2024, 148 s., ISBN 978-83-8229-960-1.

3. Jodczyk K., *Funkcjonariusze i pracownicy cywilni Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Augustowie 1944–1956 – informator personalny*, IPN, Białystok–Warszawa 2023, 280 s., ISBN 978-83-8229-876-5 (CPB „Struktury i metody działania aparatu bezpieczeństwa w Polsce 1944–1989/90"; seria wydawnicza Oddziału IPN w Białymstoku, t. 60).
4. Kierski K.A., *Relacje rządców diecezji warmińskiej z władzami komunistycznymi Polski w latach 1945–1989*, IPN, Olsztyn–Warszawa 2024, 1070 s., ISBN 978-83-8229-920-5 (CPB „Władze komunistyczne wobec Kościołów i związków wyznaniowych w Polsce 1944–1989"; seria wydawnicza Oddziału IPN w Białymstoku, t. 61).
5. Kornacki P., *Nie tylko Ulmowie. Historie o Polakach ratujących Żydów na Podlasiu*, IPN, Białystok–Warszawa 2024, 128 s., ISBN 978-83-8229-948-9 (CPB „Dzieje Żydów w Polsce i stosunki polsko-żydowskie w latach 1917–1990"; seria wydawnicza Oddziału IPN w Białymstoku, t. 62).
6. *Znani – nieznani. Polska emigracja niepodległościowa 1939–1990*, red. J. Autuchiewicz, D. Maksimiuk, IPN, Białystok–Warszawa 2024, 424 s., ISBN 978-83-8229-964-9 (CPB „Uchodźstwo, emigracja niepodległościowa 1939–1990"; seria wydawnicza Oddziału IPN w Białymstoku, t. 63).

Oddział IPN Gdańsk (wraz z Delegaturą w Bydgoszczy)

1. Ceran T., *Zbrodnia pomorska 1939. Początek ludobójstwa niemieckiego w okupowanej Polsce*, IPN, Bydgoszcz–Warszawa 2024, 456 s., ISBN 978-83-8229-958-8 (CPB „II wojna światowa i okupacje ziem polskich 1939–1944/45"; seria „Publikacje Delegatury IPN w Bydgoszczy", t. 2).
2. Hlebowicz J., *Polityka na ambonie. Środowisko księży „patriotów" w województwie gdańskim w latach 1950–1956*, IPN, Gdańsk–Warszawa 2024, 648 s., ISBN 978-83-8229-913-7 (seria „Publikacje Gdańskiego Oddziału IPN", t. 92).
3. Januszewski B., *Kino i teatr pod okupacją. Wojenne losy polskich artystów filmowych i scenicznych (1939–1945)*, IPN, Gdańsk–Warszawa 2024, 552 s., ISBN 978-83-8376-144-2 (CPB „II wojna światowa i okupacje ziem polskich 1939–1944/45"; seria „Publikacje Gdańskiego Oddziału IPN", t. 95).
4. Kaliszuk K., *„Nie ma sytuacji beznadziejnych". Komitet Wojewódzki PZPR w Gdańsku w latach 1956–1959*, IPN, Gdańsk–Warszawa 2024, 648 s., ISBN 978-83-8229-762-1 (seria „Publikacje Gdańskiego Oddziału IPN", t. 91).
5. Kubicki M., *Okupacja niemiecka w powiecie starogardzkim 1939–1945*, IPN, Gdańsk–Warszawa 2024, 512 s. + 32 s. wkł. zdj., ISBN 978-83-8376-095-7 (CPB „II wojna światowa i okupacje ziem polskich 1939–1944/45"; seria „Publikacje Gdańskiego Oddziału IPN", t. 94).
6. Niwiński P., *Legalizacja Okręgu Wileńskiego Armii Krajowej*, IPN, Gdańsk–Warszawa 2024, 312 s., ISBN 978-83-8376-065-0 (CPB „Podziemie niepodległościowe 1944–1956 i ofiary represji zamordowane za działalność na rzecz niepodległego państwa polskiego"; seria „Publikacje Gdańskiego Oddziału IPN", t. 93).
7. *„Polaków trzeba nauczyć, kto tu jest panem!". Polityka germanizacyjna niemieckich władz okupacyjnych na Pomorzu 1939–1945*, red. D. Czerwiński, M. Kubicki, M. Owsiński, IPN, Muzeum Stutthof w Sztutowie, [Gdańsk–Warszawa–Sztutowo 2024], 328 s., ISBN IPN 978-83-8376-143-5, ISBN Muzeum Stutthof 978-83-971636-1-4 (seria „Pomorze Gdańskie pod Okupacją Niemiecką 1939–1945", t. 2).

Oddział IPN Katowice

1. Dziurok A., *Osądzenie przestępstw okresu II wojny światowej przez Specjalny Sąd Karny w Katowicach w latach 1945–1946*, IPN, Katowice–Warszawa 2024, 440 s., ISBN 978-83-8229-996-0 (CPB „Struktury i metody działania aparatu bezpieczeństwa w Polsce 1944–1989/90"; seria wydawnicza Oddziału IPN w Katowicach).

2. Hoffmann A., *Szkolnictwo wojskowe i cywilne dla żołnierzy 2 Korpusu Polskiego (1943–1947)*, IPN, Katowice–Warszawa 2024, 368 s., ISBN 978-83-8376-026-1 (CPB „II wojna światowa i okupacje ziem polskich 1939–1944/45"; projekt „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności"; seria wydawnicza Oddziału IPN w Katowicach).
3. Kłakus M., *Biskup Gawlina wobec Żydów w czasie II wojny światowej*, IPN, Katowice–Warszawa 2024, 176 s., ISBN 978-83-8376-035-3 (CPB „Dzieje Żydów w Polsce i stosunki polsko-żydowskie w latach 1917–1990"; seria wydawnicza Oddziału IPN w Katowicach).
4. Sokulski M., *Polska w polityce Jugosławii w latach 1968–1981*, IPN, Katowice–Warszawa 2024, 560 s., ISBN 978-83-8376-010-0 (CPB „Ruch komunistyczny i aparat władzy 1917–1990"; seria wydawnicza Oddziału IPN w Katowicach).
5. Węgrzyn D., *„Internirung". Deportacja mieszkańców Górnego Śląska do ZSRS na tle wywózek niemieckiej ludności cywilnej z terenu Europy Środkowo-Wschodniej do sowieckich łagrów pod koniec II wojny światowej*, IPN, Katowice–Warszawa 2024, 632 s., ISBN 978-83-8376-189-3.

Oddział IPN Kraków (wraz z Delegaturą w Kielcach)

1. Golik D., Musiał F., Pięciak K., *Armia Czerwona w Małopolsce w 1945 roku*, IPN, Kraków 2024, 78 s., ISBN 978-83-973976-6-8.
2. Kasprzycki M., *Tarnowska bezpieka (1957–1975). Struktura organizacyjna. Obsada personalna. Najważniejsze obszary działania*, IPN, Kraków–Warszawa 2024, 480 s., ISBN 978-83-8376-084-1 (CPB „Struktury i metody działania aparatu bezpieczeństwa w Polsce 1944–1989/90").
3. *Małopolscy bohaterowie*, red. F. Musiał, M. Wenklar, IPN, Kraków 2024, 78 s., ISBN 978-83-973976-1-3.
4. Musiał F., *Ministerstwo terroru. Urząd Bezpieczeństwa i Służba Bezpieczeństwa 1944–1990*, IPN, Kraków 2024, 48 s., ISBN 978-83-973976-2-0.
5. *Zbrodnie sądowe w latach 1944–1989. Konformizm czy relatywizm moralny środowisk prawniczych?*, t. 3, red. M. Grosicka, D. Palacz, IPN, ANS Kielce, Kielce–Warszawa 2024, 272 s., ISBN 978-83-8229-921-2.
6. Zwiejski W., *Moje wspomnienia*, oprac. M. Grosicka, IPN, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Witolda Gombrowicza w Kielcach, Kielce–Warszawa 2024, 192 s., ISBN IPN 978-83-8376-124-4, ISBN WBP 978-83-60108-24-6 (Seria Świętokrzyska „Dzienniki, Wspomnienia, Pamiętniki, Listy").

Oddział IPN Lublin (łącznie z Delegaturą w Radomiu)

1. Busse K., *U zarania radomskich skrzydeł. Szkoła Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Sadkowie koło Radomia (1937–1939)*, IPN, Radom–Warszawa 2024, 144 s., ISBN 978-83-8376-092-6.
2. *Dokumenty zbrodni wołyńskiej*, t. 2, oprac. E. Gigilewicz, L. Popek, P. Sokołowski, T. Zych, IPN, Muzeum – Zamek Tarnowskich w Tarnobrzegu, Warszawa–Lublin–Tarnobrzeg 2024, 344 s., ISBN IPN 978-83-8376-024-7, ISBN MZTT 978-83-88660-96-2.
3. *Polacy ratujący Żydów w dystrykcie lubelskim 1939–1944. Oblicza pomocy*, red. R. Drabik, A. Gontarek, IPN, Lublin–Warszawa 2024, 376 s., ISBN 978-83-8229-908-3 (CPB „Dzieje Żydów w Polsce i stosunki polsko-żydowskie w latach 1917–1990").

Oddział IPN Łódź

1. *Archidiecezja łódzka w latach 1920–2020. W setną rocznicę powstania*, red. W. Gliński, E. Ślązak, IPN, Łódź–Warszawa 2023, 488 s., ISBN 978-83-8229-889-5 (CPB „Władze komunistyczne

wobec Kościołów i związków wyznaniowych w Polsce 1944–1989"; seria „Biblioteka Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Łodzi", t. 65).

Oddział IPN Poznań

1. *Adwokat poznańskiego Czerwca 1956. Stanisław Hejmowski 1900–1969*, red. P. Grzelczak, IPN, Poznań–Warszawa 2024, 288 s., ISBN 978-83-8376-028-5 (OPB „Wielkopolska w latach 1945–1989"; seria „Studia i Materiały Poznańskiego IPN", t. 55).
2. Mielcarek T., *Główna Komisja Badania Zbrodni Niemieckich/Hitlerowskich w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem oddziału w Poznaniu. Funkcjonowanie i działalność 1945–1984*, Poznań–Warszawa 2024, 288 s., ISBN 978-83-8376-003-2.

Oddział IPN Rzeszów

1. *Arystokracja i ziemiaństwo wobec odzyskania niepodległości i budowy zrębów II Rzeczypospolitej (do 1921 r.)*, red. M. Bukała, M. Krzysztofiński, T. Pudłocki, IPN, Rzeszów–Warszawa 2024, 396 s., ISBN 978-83-8376-087-2.
2. Fornal P., *Urząd Bezpieczeństwa w Krośnie w latach 1944–1956*, IPN, Rzeszów–Warszawa 2024, 1048 s. + 28 s. wkł. zdj., ISBN 978-83-8229-898-7 (CPB „Struktury i metody działania aparatu bezpieczeństwa w Polsce 1944–1989/90").
3. Hanus W., *Przeciwko dwóm okupantom. Z działalności konspiracyjnej Jana Turzynieckiego „Mogiłki" i oddziału Zrzeszenia WiN Jana Leonowicza „Burty"*, IPN, Rzeszów–Warszawa 2024, 248 s., ISBN 978-83-8376-066-7.
4. Kaczmarski K., *Studia i szkice z dziejów obozu narodowego*, t. 2, IPN, Rzeszów–Warszawa 2024, 408 s. + 24 s. wkł. zdj., ISBN 978-83-8376-023-0 (CPB „Uchodźstwo, emigracja niepodległościowa 1939–1990").
5. *Soviet Camps and Prisons on Polish Lands (1944–1945). A Lexicon*, wstęp, red. i oprac. D. Iwaneczko, IPN, Rzeszów–Warsaw 2024, 248 s. + 3 mapy, ISBN 978-83-8376-093-3.

Oddział IPN Szczecin

1. Franz M., *Kampania polska 1939 i następne... Studia i szkice*, IPN, Szczecin–Warszawa 2024, 416 s., ISBN 978-83-8376-012-4.
2. *Poszukiwania zbrodniarzy hitlerowskich przez władze Rzeczypospolitej Polskiej i Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w Ameryce Łacińskiej po 1945 r. Dokumenty dyplomatyczne*, wybór, wstęp i oprac. A. Ratke-Majewska, IPN, Szczecin–Warszawa 2024, 224 s., ISBN 978-83-8229-949-6.
3. Stanuch Z., Wejman G., *Jan Paweł II w Szczecinie. Przygotowania do wizyty, jej przebieg i przesłanie*, IPN, Szczecin–Warszawa 2024, 248 s., ISBN 978-83-8229-899-4 (CPB „Władze komunistyczne wobec Kościołów i związków wyznaniowych w Polsce 1944–1989").

Oddział IPN Warszawa

1. *A Handbook of the Polish United Workers' Party*, red. K. Rokicki, IPN, Warsaw 2024, 384 s., ISBN druk 978-83-8229-973-1, ISBN pdf 978-83-8229-974-8 (CPB „Ruch komunistyczny i aparat władzy 1917–1990").
2. *Autentyzm miejsc pamięci i jego rola w budowaniu tożsamości narodowej*, red. M. Milewska, IPN, Warszawa 2024, 254 s., ISBN 978-83-8376-063-6.

3. Gąsiorowski T., Hoffmann A., Romaniuk P.P., *Bohaterowie spod Monte Cassino na rozstajach historii. Losy żołnierzy 2 Korpusu po II wojnie światowej*, IPN, Warszawa 2024, 232 s., ISBN 978-83-8376-029-2.
4. *Manifestacje warszawskie 1916–1939*, oprac. M. Zarychta, IPN, Warszawa 2024, 224 s., ISBN 978-83-8376-146-6.
5. *Obwód VI Praga Okręgu Warszawa AK w powstaniu warszawskim – wybór dokumentów*, wstęp i oprac. R. Stróżyk, IPN, Warszawa 2024, 728 s., ISBN 978-83-8376-074-2 (seria „Warszawa Nie?pokonana", t. 32).
6. Pleskot P., *Przedsiębiorstwo MBP. Wybrane aspekty pozaoperacyjnej działalności Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w przestrzeni miejskiej Warszawy (1945–1954)*, IPN, Warszawa 2024, 352 s., ISBN 978-83-8376-064-3 (seria „Warszawa Nie?pokonana", t. 31).
7. Pleskot P., *„Świeć nam, Panie Generale". Wybór prywatnej korespondencji nadsyłanej do gen. Wojciecha Jaruzelskiego w latach 1982–1989 (z zasobów Instytutu Hoovera)*, IPN, Warszawa 2024, 744 s., ISBN 978-83-8376-155-8 (CPB „Ruch komunistyczny i aparat władzy 1917–1990").
8. Ruzikowski T., *Między urzędem a służbą. Urząd do spraw Bezpieczeństwa Publicznego m.st. Warszawy 1954–1956*, IPN, Warszawa 2024, 296 s., ISBN 978-83-8376-150-3 (seria „Warszawa Nie-?pokonana", t. 33).

Oddział IPN Wrocław (łącznie z Delegaturą w Opolu)

1. *Alianse z wyboru i przymusu. Polskie sojusze militarne w XX i XXI w. Studia przypadków*, red. J. Jędrysiak, D. Koreś, IPN, Wrocław–Warszawa 2024, 408 s., ISBN 978-83-8376-154-1 (seria „Studia z Historii Wojska Polskiego", t. 3).
2. Balbus T., Łagojda K., *Niezłomni z Osobowic. Ludzie podziemia niepodległościowego pochowani w kwaterach 81 A i 120 cmentarza Osobowickiego we Wrocławiu w latach 1948–1956. Przewodnik biograficzny*, t. 1, IPN, Wrocław–Warszawa 2024, 320 s., ISBN 978-83-8376-127-5.
3. Balbus T., Marczak M., *Siedem twarzy Sergiusza Piaseckiego. Katalog wystawy*, Wrocław 2024.
4. Łagojda K., *Cztery filary stalinizacji. Ziemia kłodzka w czasach systemu totalitarnego 1948–1956*, IPN, Wrocław–Warszawa 2024, 904 s. + 24 s. wkł. zdj., ISBN 978-83-8229-990-8 (CPB „Struktury i metody działania aparatu bezpieczeństwa w Polsce 1944–1989/90").
5. *Wspólna historia? Pięćdziesiąt lat doświadczeń Polaków, Czechów i Słowaków w warunkach niepodległości, okupacji i reżimów totalitarnych (1918–1968)*, red. D. Dąbrowski, K. Dworaczek, IPN, Wrocław–Warszawa 2024, 464 s., ISBN 978-83-8376-077-3 (seria „Polska i Europa Środkowo-Wschodnia w XX wieku").

Kalendarze

1. *Kalendarz 2025: Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności*, IPN, [Warszawa 2024], 26 s.
2. *Kalendarz nauczyciela 2024/2025. Oferta edukacyjna OBEN IPN w Białymstoku na rok szkolny 2024/2025*, red. M. Dzienis-Todorczuk, Białystok 2024, 400 s., ISBN 978-83-8376-113-8 – publikacja edukacyjna.

Katalogi wydawnicze i informacyjne

1. *Katalog wydawnictw IPN jesień–zima 1924/1925*, IPN, Warszawa 2024, 64 s., ISBN druk 978-83-8376-196-1, ISBN pdf 978-83-8376-197-8.

2. *Katalog wydawnictw IPN wiosna–lato 2024*, IPN, Warszawa 2024, 112 s., ISBN pdf 978-83-8229-991-5.
3. *Publishing Partnership Program*, IPN, [Warsaw] 2024, 56 s., ISBN druk 978-83-8376-147-3, ISBN pdf 978-83-8376-148-0.

Dodruki

1. *Akcja pod Arsenałem 26 marca 1943*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, konsultacja i wkładka hist. K. Krajewski, T. Łabuszewski, IPN, Warszawa 2015, 52 s., ISBN 978-83-7629-897-9 (seria „W Imieniu Polski Walczącej", z. 3).
2. Bereza T., Bukała M., *Wincenty Witos (1874–1945)*, IPN, Warszawa 2015, 26 s., ISBN 978-83-7629-776-7 (seria „Patroni Naszych Ulic").
3. *Bitwa pod Monte Cassino 1944 r.*, scen. T. Robaczewski, rys. H. Ronek, konsultacja i wkładka hist. T. Łabuszewski, A. Obrębska, IPN, Warszawa 2015, 44 s., ISBN 978-83-7629-839-9 (seria „Wojenna Odyseja Antka Srebrnego 1939–1946", cz. 4).
4. Kamiński Ł., Korkuć M., *A Guide to the History of Poland*, IPN, MSZ, Warsaw 2022, wyd. 3 poprawione i rozszerzone, 128 s., ISBN druk 978-83-8229-655-6, ISBN pdf 978-83-8229-656-3.
5. Kamiński Ł., Korkuć M., *Przewodnik po historii Polski*, IPN, MSZ, Warszawa 2023, wyd. 3 poprawione i rozszerzone, 128 s., ISBN druk 978-83-8229-566-5, ISBN pdf 978-83-8229-567-2.
6. Klecel M., *Pisarze Niepodległości. Szkice o ludziach i dziełach*, IPN, Warszawa 2023, 536 s., ISBN 978-83-8229-647-1 (seria „Biblioteka Biuletynu IPN", t. 11).
7. Radożycka-Paoletti M., *„Wciąż szukamy Ojczyzny zgubionej w wrześniowych chmurach...". Wojennym szlakiem majora Władysława Drelicharza (1913–1944)*, IPN, Warszawa 2022, ISBN 978-83-8376-013-1 (projekt „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności").
8. Roszkowski W., *Communist Crimes. A Legal and Historical Study*, IPN, Warsaw 2018, 328 s., ISBN 978-83-8098-441-7.
9. Schirmer M.K., *Polscy ziemianie w obronie ojczyzny podczas wojny z bolszewikami 1919–1921*, IPN, Warszawa 2022, 176 s., ISBN 978-83-8229-514-6.
10. *Wincenty Witos – premier rządu 1920*, scen. M. Jasiński, rys. J. Michalski, wkładka hist. J. Skicki, IPN, Towarzystwo Przyjaciół Muzeum W. Witosa w Wierzchosławicach, Warszawa 2022, 64 s., ISBN IPN 978-83-8229-486-6, ISBN TPMWW 978-83-64-998-50-8.
11. *„Zapora" Hieronim Dekutowski*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, konsultacja i wkładka hist. K. Krajewski, T. Łabuszewski, IPN, Warszawa 2017, 48 s., ISBN 978-83-8098-100-3 (seria „Wilcze Tropy", z. 4).
12. *„Żelazny" Zdzisław Badocha*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, konsultacja i wkładka hist. K. Krajewski, T. Łabuszewski, IPN, Warszawa 2016, 60 s., ISBN 978-83-8098-007-5 (seria „Wilcze Tropy", z. 5).

Dodruki – komiksy

1. *Akcja „Góral" 12 sierpnia 1943*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, wkładka hist. K. Krajewski, T. Łabuszewski, IPN, Warszawa 2022, 48 s., ISBN 978-83-8229-501-6 (seria „W Imieniu Polski Walczącej", z. 5).
2. *Akcja pod Arsenałem 26 marca 1943*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, wkładka hist. K. Krajewski, T. Łabuszewski, IPN, Warszawa 2015, 52 s., ISBN 978-83-7629-897-9 (seria „W Imieniu Polski Walczącej", z. 3).
3. *Bitwa pod Monte Cassino 1944 r.*, scen. T. Robaczewski, rys. H. Ronek, wkładka hist. T. Łabuszewski, A. Obrębska, IPN, Warszawa 2015, 44 s., ISBN 978-83-7629-839-9 (seria „Wojenna Odyseja Antka Srebrnego 1939–1944", z. 4).

4. *Kampinos '44*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, wkładka hist. K. Krajewski, T. Łabuszewski, IPN, Warszawa 2014, 60 s., ISBN 978-83-7629-682-1 (seria „W Imieniu Polski Walczącej", z. 2).
5. *Kierunek Wilhelmshaven 1945 r.*, scen. G. Drojewski, rys. H. Ronek, wkładka hist. T. Łabuszewski, IPN, Warszawa 2017, 40 s., ISBN 978-83-8098-103-4 (seria „Wojenna Odyseja Antka Srebrnego 1939–1944", z. 7).
6. *Kocioł Falaise 1944 r.*, scen. T. Robaczewski, rys. H. Ronek, wkładka hist. T. Łabuszewski, A. Obrębska, IPN, Warszawa 2016, 48 s., ISBN 978-83-8098-069-3 (seria „Wojenna Odyseja Antka Srebrnego 1939–1944", z. 5).
7. *„Młot" Władysław Łukasiuk*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, wkładka hist. K. Krajewski, T. Łabuszewski, IPN, Warszawa 2013, 40 s., ISBN 978-83-7629-559-6 (seria „Wilcze Tropy", z. 3).
8. *Na partyzanckich ścieżkach 1946 r.*, scen. M. Konarski, rys. H. Ronek, wkładka hist. T. Łabuszewski, IPN, Warszawa 2017, 44 s., ISBN 978-83-8098-266-6 (seria „Wojenna Odyseja Antka Srebrnego 1939–1944", z. 8).
9. *Obrona Grodna 1939 r.*, scen. T. Robaczewski, rys. H. Ronek, wkładka hist. T. Łabuszewski, A. Obrębska, IPN, Warszawa 2015, 44 s., ISBN 978-83-7629-836-8 (seria „Wojenna Odyseja Antka Srebrnego 1939–1944", z. 1).
10. *Obrona Grodna 1939 r. Łamigłówki*, scen. i rys. H. Ronek, IPN, Warszawa 2022, 36 s., ISBN 978-83-8229-531-3 (seria „Wojenna Odyseja Antka Srebrnego 1939–1944", materiał dodatkowy do z. 1).
11. *Operacja „Market Garden" 1944 r.*, scen. T. Robaczewski, rys. H. Ronek, wkładka hist. T. Łabuszewski, IPN, Warszawa 2016, 40 s., ISBN 978-83-8098-070-9 (seria „Wojenna Odyseja Antka Srebrnego 1939–1944", z. 6).
12. *„Orlik" Marian Bernaciak*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, wkładka hist. K. Krajewski, T. Łabuszewski, IPN, Warszawa 2011, 40 s., ISBN 978-83-7629-318-9 (seria „Wilcze Tropy", z. 2).
13. *Polskie Radio, wrzesień 1939*, scen. J. Madejski, S. Czuba, rys. R. Kucharski, M. Czaplicki, IPN, Polskie Radio SA, Warszawa 2022, 64 s., ISBN IPN 978-83-8229-545-0, ISBN PR SA 978-83-65542-89-2.
14. *Powstanie Warszawskie*, t. 2, scen. W. Janik, S. Czuba, rys. R. Kucharski, oprac. graf. M. Czaplicki, wkładka hist. M. Komuda, K. Mazur, M. Wójciuk, IPN, Muzeum Powstania Warszawskiego, Warszawa 2023, 112 s., ISBN IPN 978-83-8229-811-6, ISBN MPW 978-83-64308-54-3.
15. *Przemarsz przez piekło 1944 r.*, scen. M. Konarski, rys. H. Ronek, wkładka hist. T. Łabuszewski, IPN, Warszawa 2019, 48 s., ISBN 978-83-8098-691-6 (seria „Wojenna Odyseja Antka Srebrnego 1939–1944", z. 10).
16. *Starachowice 6 sierpnia 1943, Końskie 5 czerwca 1944*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, wkładka hist. K. Krajewski, T. Łabuszewski, IPN, Warszawa 2019, 40 s., ISBN 978-83-8098-753-1 (seria „W Imieniu Polski Walczącej", z. 4).
17. *„Szary" Antoni Heda*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, wkładka hist. K. Krajewski, T. Łabuszewski, IPN, Warszawa 2021, 40 s., ISBN 978-83-7629-273-2 (seria „Wilcze Tropy", z. 6).
18. *Szczury Tobruku 1941 r.*, scen. T. Robaczewski, rys. H. Ronek, wkładka hist. T. Łabuszewski, A. Obrębska, IPN, Warszawa 2015, 40 s., ISBN 978-83-7629-838-2 (seria „Wojenna Odyseja Antka Srebrnego 1939–1944", z. 3).
19. *Tajemnica podlaskiej rakiety V-2*, scen. A. Darkiewicz, rys. A. Ronek, H. Ronek, wkładka hist. T. Łabuszewski, IPN, Warszawa 2021, 56 s., ISBN 978-83-8229-309-8 (seria „Aga, Adam i Hamlet na Tropie Tajemnic", z. 1).
20. *Ucieczka z nieludzkiej ziemi 1940 r.*, scen. T. Robaczewski, rys. H. Ronek, wkładka hist. T. Łabuszewski, A. Obrębska, IPN, Warszawa 2015, 44 s., ISBN 978-83-7629-837-5 (seria „Wojenna Odyseja Antka Srebrnego 1939–1944", z. 2).
21. *W matni 1946 r.*, scen. M. Konarski, rys. H. Ronek, wkładka hist. T. Łabuszewski, IPN, Warszawa 2017, 44 s., ISBN 978-83-8098-371-7 (seria „Wojenna Odyseja Antka Srebrnego 1939–1944", z. 9).

22. *Wincenty Witos – premier rządu 1920*, scen. M. Jasiński, rys. J. Michalski, wkładka hist. J. Skicki, IPN, Towarzystwo Przyjaciół Muzeum W. Witosa w Wierzchosławicach, Warszawa 2022, 64 s., ISBN IPN 978-83-8229-486-6, ISBN TPMWW 978-83-64-998-50-8.
23. *„Zagra-Lin" równa się odwet. Berlin 24 lutego, 10 kwietnia 1943, Wrocław 23 kwietnia 1943 r.*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, wkładka hist. K. Krajewski, T. Łabuszewski, IPN, Warszawa 2023, 48 s., ISBN 978-83-8229-856-7 (seria „W Imieniu Polski Walczącej", z. 6).
24. *Zamach na Kutscherę 1 lutego 1944*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, wkładka hist. K. Krajewski, T. Łabuszewski, IPN, Warszawa 2012, 56 s., ISBN 978-83-7629-393-6 (seria „W Imieniu Polski Walczącej", z. 1).
25. *„Zapora" Hieronim Dekutowski*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, wkładka hist. K. Krajewski, T. Łabuszewski, IPN, Warszawa 2017, 48 s., ISBN 978-83-8098-100-3 (seria „Wilcze Tropy", z. 4).
26. *„Zygmunt" Zygmunt Błażejewicz*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, wkładka hist. K. Krajewski, T. Łabuszewski, IPN, Warszawa 2011, 40 s., ISBN 978-83-7629-261-8 (seria „Wilcze Tropy", z. 1).
27. *„Żelazny" Zdzisław Badocha*, scen. S. Zajączkowski, rys. K. Wyrzykowski, wkładka hist. K. Krajewski, T. Łabuszewski, IPN, Warszawa 2016, 60 s., ISBN 978-83-8098-007-5 (seria „Wilcze Tropy", z. 5).

Recenzje publikacji wydawanych przez IPN

1. Bernat B., [rec.] *Marchlewszczyzna 1925–1935. Polski rejon narodowościowy na sowieckiej Ukrainie*, „Forum Akademickie" 2024, nr 6.
2. Bochwic T., [rec.] *Pisarze Niepodległości. Szkice o ludziach i dziełach*, „Sieci" 2024, nr 45.
3. Bodakowski J., [rec.] *Armia Komendanta. Związek Strzelecki na Lubelszczyźnie w II Rzeczypospolitej*, salon24.pl, 3 IX 2024.
4. Bzura M., [rec.] *Wojenna odyseja Antka Srebrnego 1939–1944*, „Gazeta na Niedzielę" 2024, nr 35.
5. Falba T., [rec.] *Raz na wodzie, raz pod wodą. Wspomnienia (1930–1961)*, „Polska na Morzu" 2024, nr 6.
6. Gadziński M., [rec.] *Rurarz, Spasowski – żywoty równoległe. Wokół ucieczek ambasadorów PRL w grudniu 1981 r.*, histmag.org, 16 II 2024.
7. Gomułka G., [rec.] *Halo, tu Polskie Radio Warszawa. Na froncie wojny w eterze 1939–1945*, historykon.pl, 30 XI 2024.
8. Hałas R., [rec.] *Kampania polska 1939 i następne… Studia i szkice*, historykon.pl, 4 XII 2024.
9. Hałas R., [rec.] *Poszukiwania zbrodniarzy hitlerowskich przez władze Rzeczypospolitej Polskiej i Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w Ameryce Łacińskiej po 1945 r. Dokumenty dyplomatyczne*, historykon.pl, 3 XII 2024.
10. Hałas R., [rec.] *Stanisław Wyspiański. Mit – tradycja – historia*, historykon.pl, 19 IX 2024.
11. Holewiński W., [rec.] *Adwokat poznańskiego Czerwca 1956. Stanisław Hejmowski (1900–1969)*, pisarze.pl, 15 X 2024.
12. Kuberski H., [rec.] *Oskar Dirlewanger*, „Nowe Książki" 2024, nr 2.
13. Krygier P., [rec.] *Kościoły i kaplice na Wołyniu z obrazami Włodzimierza Sławosza Dębskiego*, histmag.org, 8 I 2024.
14. Krygier P., [rec.] *„Na stos rzuciliśmy nasz życia los". W rocznicę odzyskania niepodległości*, histmag.org, 2 I 2024.
15. Krygier P., [rec.] *Okupacja niemiecka w powiecie starogardzkim w latach 1939–1945*, historykon.pl, 19 XII 2024.
16. Lubczyński K., [rec.] *Bolesław Piasecki. Początki drogi 1915–1944*, pisarze.pl, 23 I 2024.
17. Majczak D., [rec.] *Arcybiskup Antoni Baraniak 1904–1977*, historykon.pl, 22 X 2024.
18. Michliński R., [rec.] *Gdy nieme groby przemawiają…*, „Polska Zbrojna Historia" 2024, nr 4.

19. Nowak S., [rec.] *Obwód VI Praga Okręgu Warszawa AK w powstaniu warszawskim – wybór dokumentów*, lubimyczytac.pl, 17 XI 2024.
20. Nowak S., [rec.] *Przeciwko dwóm okupantom. Z działalności konspiracyjnej Jana Turzynieckiego „Mogiłki" i oddziału Zrzeszenia WiN Jana Leonowicza „Burty"*, lubimyczytac.pl, 15 X 2024.
21. Olechowski P., [rec.] *Marchlewszczyzna 1925–1935. Polski rejon narodowościowy na sowieckiej Ukrainie*, „Przegląd Nauk Historycznych" 2024, nr 1.
22. Olszak G., [rec.] *Bolesław Piasecki. Początki drogi (1915–1944)*, „Nowe Książki" 2024, nr 6.
23. Olszak G., [rec.] *Do domu, ku wolności. Rola Czechosłowacji w migracji ludności polskiej w latach 1945–1948*, „Nowe Książki" 2024, nr 7–8.
24. Olszak G., [rec.] *Polityka na ambonie*, „Nowe Książki" 2024, nr 5.
25. Olszak G., [rec.] *Umysł solidarnościowy*, „Nowe Książki" 2024, nr 1.
26. Pazik P., [rec.] *Czerwoni katolicy. Polityczne i ideowe drogi Jana Frankowskiego (1912–1976) i Konstantego Łubieńskiego (1910–1977) na tle działalności ich ugrupowań*, „Nowe Książki" 2024, nr 7–8.
27. Przeperski M., [rec.], *Martwe dusze. PZPR od czerwca 1989 do stycznia 1990. Próba opisu zbiorowości*, „Nowe Książki" 2024, nr 11.
28. Przeperski M., [rec.] *Rzeczywistość równoległa. Plany dotyczące wprowadzenia w Polsce w latach 1987–1989 stanu wyjątkowego na tle rozmów rządzących z opozycją*, „Nowe Książki" 2024, nr 6.
29. Redakcja, [rec.] *Aparat represji wobec księdza Jerzego Popiełuszki, t. 4: Sprawa ks. Jerzego Popiełuszki w dokumentach Ministerstwa Bezpieczeństwa Państwowego Niemieckiej Republiki Demokratycznej*, „Idziemy" 2024, nr 34.
30. Redakcja, [rec.] *Arcybiskup Antoni Baraniak 1904–1977, wyd. II uzupełnione*, „Idziemy" 2024, nr 37.
31. Redakcja, [rec.] *Biuletyn IPN 2024*, *nr 9*, „Idziemy" 2024, nr 38.
32. Redakcja, [rec.] *Biuletyn IPN 2024*, *nr 11*, „Idziemy" 2024, nr 45.
33. Redakcja, [rec.] *Ksiądz Jerzy Popiełuszko. Historia życia*, „Idziemy" 2024, nr 41.
34. Redakcja, [rec.] *Warszawa nie umiera nigdy Henryk Śmigacz – fotograf walczącej stolicy (1939, 1944)*, „Idziemy" 2024, nr 39.
35. Ruzik K., [rec.] *Aparat represji wobec księdza Jerzego Popiełuszki, t. 3: Sprawa ks. Jerzego Popiełuszki w dokumentach wywiadu MSW*, histmag.org, 5 III 2024.
36. Ruzik K., [rec.] *„Być pomocnikiem partii". Towarzystwo Krzewienia Kultury Świeckiej w służbie PZPR i ideologii marksistowsko-leninowskiej (1969–1990)*, histmag.org, 8 II 2024.
37. Skalimowski A., [rec.] *Przedsiębiorstwo MBP. Wybrane aspekty pozaoperacyjnej działalności Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w przestrzeni miejskiej Warszawy (1945–1954)*, „Nowe Książki" 2024, nr 12.
38. Skoczek E., [rec.] *Sowiety na ławie oskarżonych. Polskie uczestnictwo w propagandowej zimnej wojnie we Francji w latach 1947–1952*, jozefczapski.pl., 3 II 2024.
39. Soroczyński R., [rec.] *Bez winy i bez przyszłości. Losy członków rodzin „zdrajców ojczyzny" represjonowanych na mocy rozkazu NKWD nr 00486*, heroldtargowka.pl, 21 VIII 2024.
40. Soroczyński R., [rec.] *Bez winy i bez przyszłości. Losy członków rodzin „zdrajców ojczyzny" represjonowanych na mocy rozkazu NKWD nr 00486*, warszawa.pl, 21 VIII 2024.
41. Soroczyński R., [rec.] *Kampania polska 1939 i następne… Studia i szkice*, heroldtargowka.pl, 1 IX 2024
42. Soroczyński R., [rec.] *Kampania polska 1939 i następne… Studia i szkice*, warszawa.pl, 1 IX 2024.
43. Soroczyński R., [rec.] *Obwód VI Praga Okręgu Warszawa AK w powstaniu warszawskim – wybór dokumentów*, heroldtargowka.pl, 3 X 2024.
44. Soroczyński R., [rec.] *Obwód VI Praga Okręgu Warszawa AK w powstaniu warszawskim – wybór dokumentów*, pisarze.pl, 1 X 2024.
45. Soroczyński R., [rec.], *Obwód VI Praga Okręgu Warszawa AK w powstaniu warszawskim – wybór dokumentów*, warszawa.pl, 3 X 2024.

46. Soroczyński R., [rec.] *Polska Walcząca na Pomorzu. Struktury i ludzie konspiracji*, pisarze.pl, 20 I 2024.
47. Soroczyński R., [rec.] *Raz na wodzie, raz pod wodą. Wspomnienia (1930–1961)*, heroldtargowka.pl, 21 VIII 2024.
48. Soroczyński R., [rec.] *Raz na wodzie, raz pod wodą. Wspomnienia (1930–1961)*, warszawa.pl, 21 VIII 2024.
49. Soroczyński R., [rec.] *SS-Sonderkommando Sobibor. Niemiecki obóz zagłady w Sobiborze 1942–1943*, pisarze.pl, 20 II 2024.
50. Soroczyński R., [rec.] *Edukacyjnie o pisarzach*, pisarze.pl, 15 X 2024.
51. Soroczyński R., [rec.] *Staromiejskie Zgrupowanie „Róg". Kalendarium*, heroldtargowka.pl, 24 VII 2024.
52. Soroczyński R., [rec.] *Staromiejskie Zgrupowanie „Róg". Kalendarium*, pisarze.pl, 20 VIII 2024.
53. Soroczyński R., [rec.] *Staromiejskie Zgrupowanie „Róg". Kalendarium*, warszawa.pl, 24 VII 2024.
54. Soroczyński R., [rec.] *„Tam, gdzie największe niebezpieczeństwo, szedł pierwszy". Sylwetki Żydów – uczestników walk o niepodległość i granice Polski w latach 1914–1921*, heroldtargowka.pl, 21 VIII 2024.
55. Soroczyński R., [rec.] *„Tam, gdzie największe niebezpieczeństwo, szedł pierwszy". Sylwetki Żydów – uczestników walk o niepodległość i granice Polski w latach 1914–1921*, warszawa.pl, 21 VIII 2024.
56. Stachnik P., [rec.] *Otwierać, milicja! O powieści kryminalnej w PRL*, „Dziennik Polski", 16 V 2024.
57. Stachnik P., [rec.] *Otwierać, milicja! O powieści kryminalnej w PRL,* „Gazeta Krakowska", 16 V 2024.
58. Stachnik P., [rec.] *Pisarze Niepodległości. Szkice o ludziach i dziełach*, *„Dziennik Polski"*, 28 XI 2024.
59. Stachnik P., [rec.] *Pisarze Niepodległości. Szkice o ludziach i dziełach*, „Gazeta Krakowska", 28 XI 2024.
60. Stachnik P., [rec.] *Wojenne peregrynacje Stanisława Bogdana Mączyńskiego*, „Dziennik Polski", 24 X 2024.
61. Stachnik P., [rec.] *Wojenne peregrynacje Stanisława Bogdana Mączyńskiego*, „Gazeta Krakowska", 24 X 2024.
62. Sylburska A., [rec.] *Zakazane kontakty. Współpraca opozycji polskiej i węgierskiej 1976–1989*, „Przegląd Nauk Historycznych" 2023, nr 1.
63. Świątkiewicz W., [rec.] *Aparat represji wobec księdza Jerzego Popiełuszki, t. 3: Sprawa ks. Jerzego Popiełuszki w dokumentach wywiadu MSW*, „Idziemy" 2024, nr 7.
64. Świątkiewicz W., [rec.] *Biuletyn IPN 2024, nr 1–2*, „Idziemy" 2024, nr 5.
65. Świątkiewicz W., [rec.] *Biuletyn IPN 2024, nr 3*, „Idziemy" 2024, nr 11.
66. Świątkiewicz W., [rec.] *Biuletyn IPN, 2024, nr 6*, „Idziemy" 2024, nr 25.
67. Świątkiewicz W., [rec.] *Biuletyn IPN, 2024, nr 7–8*, „Idziemy" 2024, nr 29.
68. Świątkiewicz W., [rec.] *Biuletyn IPN, 2024, nr 12*, „Idziemy" 2024, nr 50.
69. Świątkiewicz W., [rec.] *Czas bestii*, „Idziemy" 2024, nr 3.
70. Świątkiewicz W., [rec.] *Kościoły i kaplice na Wołyniu z obrazami Włodzimierza Sławosza Dębskiego*, „Idziemy" 2024, nr 4.
71. Świątkiewicz W., [rec.] *Niemiecki obóz przesiedleńczy w Smukale (1941–1943)*, „Idziemy" 2024, nr 21.
72. Świątkiewicz W., [rec.] *Polityka na ambonie. Środowisko księży „patriotów" w województwie gdańskim w latach 1950–1956*, „Idziemy" 2024, nr 36.
73. Świątkiewicz W., [rec.] *Rurarz, Spasowski. Żywoty równoległe*, „Idziemy" 2024, nr 8.
74. Świątkiewicz W., [rec.] *SS-Sonderkommando Sobibor*, „Idziemy" 2024, nr 9.

75. Świątkiewicz W., [rec.] *„Taki szubrawiec jak wy". 715 dni służby wojskowej kleryka w komunistycznej armii*, „Idziemy" 2024, nr 28.
76. Świątkiewicz W., [rec.] *W ogniu wojen i rewolucji. Polacy w Chinach (1898–1949)*, „Idziemy" 2024, nr 22.
77. Świątkiewicz W., [rec.] *Wincenty Witos, „Dzieła wybrane", t. I–V*, „Idziemy" 2024, nr 16.
78. Tenderenda E., [rec.] *Organizacja i wyszkolenie Armii Polskiej na Wschodzie w latach 1942–1944*, „Magazyn Literacki Książki" 2024, nr 6.
79. Tomczak A., [rec.] *Zbrodnia pomorska 1939. Początek ludobójstwa niemieckiego w okupowanej Polsce*, historykon.pl, 17 X 2024.
80. Walaszczyk M., [rec.] *Szekspir i Polska. Życie Władysława Tarnawskiego (1885–1951)*, „Sieci" 2024, nr 15, 8 IV 2024.
81. Wiśniewska A., [rec.] *Operacja „Freston". Spóźniona aliancka misja*, „Polska Zbrojna" 2024, nr 3.
82. Wołk G., [rec.] *Leksykon bezpieki. Kadra kierownicza aparatu bezpieczeństwa 1944–1956*, t. 1–4, „Nowe Książki" 2024, nr 7–8.
83. Zapert T., [rec.] *Florian Czarnyszewicz. Los człowieka*, t. 1: *Znad Berezyny nad La Platę (1900–1955)*, „Magazyn Literacki Książki" 2024, nr 12.
84. Żurek J. [rec.], *Biskup Gawlina wobec Żydów w czasie II wojny światowej*, „Polska Zbrojna Historia" 2024, nr 4.

ZAŁĄCZNIK NR 2:
PUBLIKACJE PRACOWNIKÓW IPN

Publikacje naukowe

Prace zwarte

1. *8 maja 1945 roku. Polska perspektywa*, red. T. Bereza, P. Chmielowiec, P. Fornal, Rzeszów–Warszawa 2023.
2. *Adwokat Poznańskiego Czerwca 1956. Stanisław Hejmowski 1900–1969*, red. P. Grzelczak, Poznań–Warszawa 2024.
3. *Aparat represji wobec księdza Jerzego Popiełuszki*, t. 4: *Sprawa ks. Jerzego Popiełuszki w dokumentach Ministerstwa Bezpieczeństwa Państwowego Niemieckiej Republiki Demokratycznej*, wstęp, wybór i oprac. F. Dąbrowski, Warszawa 2024.
4. *Archidiecezja łódzka w latach 1920–2020. W rocznicę powstania*, red. W. Gliński, E. Ślązak, Łódź–Warszawa 2023.
5. *Arystokracja i ziemiaństwo wobec odzyskania niepodległości i budowy zrębów II Rzeczypospolitej (do 1921 r.)*, red. M. Bukała, M. Krzysztofiński, T. Pudłocki, Rzeszów–Warszawa 2024.
6. Bajków B., Maksimiuk D., *Florian Czarnyszewicz. Los człowieka*, t. 1: *Znad Berezyny nad La Platę (1900–1955)*, Białystok–Warszawa 2024.
7. Benken P., *The Mysterious Death of Jan „Anoda" Rodowicz*, Warsaw 2023.
8. Białecki K., Łatka R., Reczek R., Wojcieszyk E., *Arcybiskup Antoni Baraniak 1904–1977*, wyd. 2. uzupełnione, Warszawa 2024.
9. Boboli A., *„Martwe dusze". Polska Zjednoczona Partia Robotnicza od czerwca 1989 do stycznia 1990*, Warszawa 2024.
10. *„Cudnej mimozie – wstrętna pokrzywa". Listy Kornela Makuszyńskiego do żony Janiny i teściów*, red. J. Staroń, Warszawa 2024.
11. Dardzińska J., *Warszawa nie umiera nigdy. Henryk Śmigacz – fotograf walczącej stolicy (1939, 1944)*, Warszawa 2024.
12. *Dokumenty zbrodni wołyńskiej*, t. 2, oprac. E. Gigilewicz, L. Popek, P. Sokołowski, T. Zych, Warszawa–Lublin–Tarnobrzeg 2024.
13. *Dzień Polski. Dziennik IV Rejonu „Obroży" wydawany w Otwocku w sierpniu 1944 r.*, oprac. M. Zarychta, Warszawa 2024.
14. Dziurok A., *Osądzenie przestępstw okresu II wojny światowej przez Specjalny Sąd Karny w Katowicach w latach 1945–1946*, Katowice–Warszawa 2024.
15. Fornal P., *Urząd Bezpieczeństwa w Krośnie w latach 1944–1956*, Rzeszów–Warszawa 2024.
16. Gałęzowski M., *„Pilnujcie honoru sztandaru pułkowego". Oficerowie Legionów Polskich polegli w wojnie polsko-bolszewickiej*, Warszawa 2024.
17. Gałęzowski M., *„Tam, gdzie największe niebezpieczeństwo, szedł pierwszy". Sylwetki Żydów – uczestników walk o niepodległość i granice Polski w latach 1914–1921*, Warszawa 2024.

18. Glatz J., Stanuch Z., *Robotnicy Boga. Duszpasterstwo Ludzi Pracy im. ks. Jerzego Popiełuszki w Szczecinie*, Szczecin 2023.
19. Głębocki H., *Jak nie dać się „strawić" Imperium? Polacy „połknięci przez Rosję" – postawy, idee, strategie (1814–1914)*, Kraków 2023 (druk 2024).
20. Grzelczak P., [red.] „Kronika Miasta Poznania" 2024, nr 4: *Junikowo i...*, red. P. Grzelczak, M. Mrugalska-Banaszak.
21. Gurbiel K., *Moja droga do Monte Cassino. Wspomnienia*, przedmowa i oprac. P. Kosiński, Warszawa 2023 (druk 2024).
22. Hanus W., *Przeciwko dwóm okupantom. Z działalności konspiracyjnej Jana Turzynieckiego „Mogiłki" i oddziału Zrzeszenia WiN Jana Leonowicza „Burty"*, Rzeszów–Warszawa 2024.
23. *Inwentarz kolekcji Zdzisława Gwozdka*, oprac. A. Chmielewska, J. Drozdowska, Białystok 2024.
24. Jodczyk K., *Funkcjonariusze i pracownicy cywilni Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Augustowie 1944–1956 – informator personalny*, Białystok–Warszawa 2023.
25. *Józef Keller – ksiądz, profesor, donosiciel, apostata, marksistowski religioznawca. Przypadek tajnego współpracownika „Ostrożny" / „Adam Piotrowski"*, oprac. R. Łatka, P. Pleskot, Warszawa 2024.
26. *Józef Piłsudski. Pisma zebrane, edycja kompletna*, t. 1, wybór, red., wstęp, wprowadzenie historyczne W. Suleja, Sulejówek 2024.
27. Kaczmarski K., *Studia i szkice z dziejów obozu narodowego*, t. 2, Rzeszów–Warszawa 2024.
28. Kasprzycki M., *Tarnowska bezpieka 1957–1975. Struktura organizacyjna, obsada personalna, najważniejsze obszary działania*, Kraków–Warszawa 2024.
29. Kierski K.A., *Relacje rządców diecezji warmińskiej z władzami komunistycznymi Polski w latach 1945–1989*, Olsztyn–Warszawa 2024.
30. Kornacki P., *Nie tylko Ulmowie. Historie o Polakach ratujących Żydów na Podlasiu*, Białystok–Warszawa 2024.
31. Kozłowski I., Kwaśniak M., Witowicz B., Zielony P., *Bez winy i bez przyszłości. Losy członków rodzin „zdrajców ojczyzny" represjonowanych na mocy rozkazu NKWD nr 00486*, Warszawa 2024.
32. Kwaśnioch A., *Czas zwykłych bohaterów. Zbąszynianie w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie*, Poznań 2024.
33. Łagojda K., *Cztery filary stalinizacji. Ziemia kłodzka w czasach systemu totalitarnego 1948–1956*, Wrocław–Warszawa 2024.
34. Majchrzak G., *Stan wojenny – historia znana, mniej znana i nieznana*, Katowice–Warszawa 2024.
35. *Maria Konopnicka w 180. rocznicę urodzin*, red. D. Jastrzębska-Golonka, A. Rypel, Bydgoszcz 2024.
36. Massalski A., *Uczone gawędy o uczonych urodzonych między Wisłą a Pilicą*, Kielce 2024.
37. *Naukowy charakter pracy archiwisty*, red. A. Żeglińska, M. Żuławnik, Warszawa 2024.
38. Olaszek J., *Opozycyjność naukowców. Studia z dziejów Instytutu Badań Literackich w PRL*, Warszawa 2024.
39. *Operacje deportacyjne NKWD 1940–1941 / Депортаційні операції НКВД 1940–1941*, wybór i red. J. Antoniuk *et al.*, t. 11, cz. 1–2, Warszawa 2024.
40. Pleskot P., *Przedsiębiorstwo MBP. Wybrane aspekty pozaoperacyjnej działalności Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w przestrzeni miejskiej Warszawy (1945–1954)*, Warszawa 2024.
41. Pleskot P., *„Świeć nam, Panie Generale". Wybór prywatnej korespondencji nadsyłanej do gen. Wojciecha Jaruzelskiego w latach 1982–1989 (z zasobów Instytutu Hoovera)*, Warszawa 2024.
42. *Polacy ratujący Żydów w dystrykcie lubelskim 1939–1944. Oblicza pomocy*, red. R. Drabik, A. Gontarek, Warszawa 2024.
43. *Politics of Memory*, red. J. Lubecka, M. Zakrzewski, Kraków 2023 (druk 2024).
44. *Polityka historyczna*, red. J. Lubecka, M. Zakrzewski, Kraków 2023 (druk 2024).

45. *Prof. Jerzy Wiśniewski – Łomżyniak „nieodżałowany rzeczy polskich badacz i miłośnik": historyk, genealog, onomasta*, red. M.K. Frąckiewicz, K. Sychowicz, Łomża 2024.
46. Ruzikowski T., *Między urzędem a służbą. Urząd do spraw Bezpieczeństwa Publicznego m.st. Warszawy 1954–1956*, Warszawa 2024.
47. *Słownik biograficzny polskiego katolicyzmu społecznego*, t. 7, red. R. Łatka, Warszawa 2024.
48. Sokulski M., *Polska w polityce Jugosławii w latach 1968–1981*, Katowice–Warszawa 2024.
49. *Soviet Camps and Prisons on Polish Lands (1944–1945). A Lexicon*, red. D. Iwaneczko, Rzeszów–Warsaw 2024.
50. *Studia z historii najnowszej Polski*, t. 6, red. S. Szyc, Warszawa 2024.
51. Tomkiewicz M., *Zbrodnia pomorska 1939 roku w powiecie kartuskim*, Kartuzy 2024.
52. *Urząd do spraw Wyznań. Struktury, działalność, ludzie*, t. 4: *Struktury wojewódzkie i wybrane aspekty działalności w latach 1975–1990*, red. R. Łatka, Warszawa 2024.
53. Waligóra G., *Przeciw monopolowi partii. Adam Pleśnar 1935–2013*, Wrocław 2024.
54. Wołk G., *„Szaleńcy niepodległości". Historia Konfederacji Polski Niepodległej*, Warszawa 2024.
55. *Wołyń bez mitów 2. Kulisy ukraińskiego ludobójstwa na Polakach*, red. P. Zdziarski, M. Siekierka, Warszawa 2024.
56. Wyszyński S., *Pro memoria*, t. 14: *1967*, red. R. Kościański, M. Sołomieniuk, Warszawa 2024.
57. *Zbrodnie niemieckie i sowieckie na północnym Mazowszu w latach 1939–1945*, red. K. Sychowicz, L. Zygner, M. Żuławnik, Białystok–Warszawa 2024.
58. *Zbrodnie sądowe w latach 1944–1989. Konformizm czy relatywizm moralny środowisk prawniczych?*, t. 3, red. M. Grosicka, D. Palacz, Kielce–Warszawa 2023.
59. *Znani – nieznani. Polska emigracja niepodległościowa 1939–1990*, red. J. Autuchiewicz, D. Maksimiuk, Białystok–Warszawa 2024.
60. Zwiejski W., *Moje wspomnienia*, wstęp i oprac. M. Grosicka, Kielce–Warszawa 2024.

Artykuły

1. Abryszeński P., *Komitety uczelniane PZPR w systemie władzy. Przykład środowiska gdańskiego (do 1980 roku)*, „Wolność i Solidarność" 2023, nr 15.
2. Albiniak E.M., *W smudze cienia czerwonej gwiazdy i brunatnej swastyki. Z Kresów południowo-wschodnich do Kraju Warty. Wojenne perypetie sióstr zakonnych pochodzących z Poznańskiego na przykładzie dwóch członkiń Zgromadzenia Sióstr Opatrzności Bożej urodzonych w Golinie pod Jarocinem* [w:] *Biografistyka w perspektywie regionalnej*, red. B. Celer, Kalisz 2023 (druk 2024).
3. Autuchiewicz J., *Bilans strat białostockiej inteligencji w II wojnie światowej* [w:] *8 maja 1945 roku. Polska perspektywa*, red. T. Bereza, P. Chmielowiec, P. Fornal, Rzeszów–Warszawa 2023.
4. Autuchiewicz J., *Działalność komunistycznego aparatu represji wobec kombatantów Komendy Okręgu Białystok AK–AKO*, „Zeszyty Naukowe Muzeum Żołnierzy Wyklętych" 2024.
5. Autuchiewicz J., *Działalność POP PZPR przy sądach i prokuraturze w Łomży w latach 1950–1956*, „Studia Łomżyńskie" 2023, t. 33.
6. Autuchiewicz J., *Okupacja sowiecka części północno-wschodniego Mazowsza w świetle relacji zgromadzonych w Instytucie Hoovera* [w:] *Zbrodnie niemieckie i sowieckie na północnym Mazowszu w latach 1939–1945*, red. K. Sychowicz, L. Zygner, M. Żuławnik, Białystok–Warszawa 2024.
7. Autuchiewicz J., *Wstęp* [w:] *Znani – nieznani. Polska emigracja niepodległościowa 1939–1990*, red. J. Autuchiewicz, D. Maksimiuk, Białystok–Warszawa 2024.
8. Bagieński W., *Współpraca służb wywiadowczych PRL i Związku Sowieckiego jako element relacji dwustronnych KGB z MSW (1956–1990)*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989" 2023 (druk 2024).
9. Bednarek J., *Ewolucja funkcji indemnizacyjnej Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej* [w:] *Toruńskie Konfrontacje Archiwalne*, t. 8: *Wolne archiwa wobec zmian*, red. M. Wiśniewska-Drewniak, A. Rosa, H. Ciechanowski, W. Chorążyczewski, Toruń 2024.

10. Benken P., *Komuniści przeciwko komunistom. Konflikt chińsko-sowiecki w propagandowym ujęciu Związku Socjalistycznych Republik Sowieckich z perspektywy polskich źródeł* [w:] *Imperium zła wczoraj i dziś. Rozważania o rosyjskim imperializmie*, red. K. Sacewicz, M. Śladecka, Lublin–Olsztyn 2023.
11. Benken P., *Krwawy test „wietnamizacji" z perspektywy wywiadu wojskowego PRL. Operacja Lam Son 719 w notatkach informacyjnych Attachatu Wojskowego przy Ambasadzie Polskiej Rzeczpospolitej Ludowej w Hanoi*, „Echa Przeszłości" 2024, nr 1.
12. Benken P., *„Niemcy bronili się uporczywie i trzeba przyznać – dzielnie". Obraz przeciwnika spod Monte Cassino w pobitewnych sprawozdaniach 5. Kresowej Dywizji Piechoty*, „Klio" 2024, nr 2.
13. Benken P., *Opór społeczny wobec stanu wojennego w województwie koszalińskim w optyce lokalnego aparatu bezpieczeństwa i władz partyjnych (wybrane aspekty)*, „Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej" 2023 (druk 2024).
14. Benken P., [rec.] *Tadeusz Głowiński, Daniel Koreś, Witold Mędykowski, Jan Wiktor Sienkiewicz, Z armii Andersa do armii Izraela. Drogi żydowskich żołnierzy Wojska Polskiego do niepodległego Izraela, Warszawa–Jerozolima 2020*, „Polish-Jewish Studies" 2024.
15. Benken P., Centek J., *„Trudno jest teraz pracować regularnie, gdyż bez przerwy są naloty". Obraz kryzysu sueskiego z 1956 r. z perspektywy Attachatu Wojskowego przy Ambasadzie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w Kairze*, „Przegląd Historyczno-Wojskowy" 2024, z. 2.
16. Bereza T., Bukała M., *Suplement do biografii Wincentego Witosa* [w:] *Wincenty Witos, samorządowiec, chłopski mąż stanu, ludowy polityk. W 150. rocznicę urodzin*, red. J. Gmitruk, M. Ratyński, Warszawa 2024.
17. Bębnik G., *Intelligenzaktion w prowincji śląskiej w 1940 r.* [w:] *Zbrodnie niemieckie na inteligencji polskiej w pierwszym okresie okupacji (1939–1940). Geneza, tło, przebieg*, red. B. Rudawski, Poznań 2023 (druk 2024).
18. Bębnik G., *Niemieckie szkolnictwo mniejszościowe w Mikołowie* [w:] *Szkice do dziejów ziemi pszczyńskiej*, t. 2, Katowice–Tychy 2024.
19. Bębnik G., *Pierwszy, drugi, trzeci? Mikołowscy komendanci Milicji Obywatelskiej w 1945 r.*, „Mikołowskie Zeszyty Historyczne" 2024, nr 7.
20. Bijak B., *Raczyński Bolesław (1888–1920)* [w:] *Radomszczański słownik biograficzny*, t. 4, red. G. Mieczyński, Radomsko 2024.
21. Bijak B., Kotecka A., *Groby weteranów walk o wolność i niepodległość Polski w ewidencji IPN – ziemia sieradzka*, „Na Sieradzkich Szlakach" 2024, nr 4.
22. Bijak B., Kotecka A., *Groby weteranów walk o wolność i niepodległość Polski z obszaru powiatu radomszczańskiego w ewidencji IPN*, „Zeszyty Radomszczańskie" 2024.
23. Boboli A., [rec.] *Zjazd Filmowy w Wiśle. Źródła, komentarze, opracowania, red. i oprac. B. Giza, A. Wyżyński, Warszawa 2024, 527 s.*, „Komunizm. System – ludzie – dokumentacja" 2024.
24. Brenda W., *Obozy NKWD w Działdowie i Ciechanowie jako przykład systemu sowieckich represji na północnym Mazowszu w 1945 roku* [w:] *Zbrodnie niemieckie i sowieckie na północnym Mazowszu w latach 1939–1945*, red. K. Sychowicz, L. Zygner, M. Żuławnik, Białystok–Warszawa 2024.
25. Brożyniak A., *Akcja H-T 1951 r. Zarys problematyki*, „Copernicus" 2023.
26. Brożyniak A., *Obrona Baligrodu przed napadami OUN i UPA 1944–1947* [w:] *Ludobójstwo OUN-UPA na Kresach Południowo-Wschodnich. Dawne Kresy Południowo-Wschodnie w optyce historycznej i współczesnej*, t. 17, red. W. Listowski, Kędzierzyn-Koźle 2023.
27. Brożyniak A., *Zbrodnie ukraińskich nacjonalistów na mieszkańcach Borownicy w latach 1939–1945* [w:] *Ludobójstwo OUN-UPA na Kresach Południowo-Wschodnich. Dawne Kresy Południowo-Wschodnie w optyce historycznej i współczesnej*, t. 17, red. W. Listowski, Kędzierzyn-Koźle 2023.
28. Brzechczyn K., *Etyka wojskowa w ujęciu Józefa Marii Bocheńskiego, O.P.* [w:] *Kulturowe konteksty wojny*, red. M. Ciesielski, P. Pawlak, S. Szykowna, Poznań–Gniezno 2023 (druk 2024).

29. Brzechczyn K., *Koncepcja patriotyzmu i świadomości narodowej w myśli Stanisława Ossowskiego*, „Sensus Historiae" 2024, nr 1.
30. Brzechczyn K., *Przebieg transformacji 1989 roku a kondycja demokracji liberalnej w Polsce* [w:] *Colloquium Opole 2023. O wolności i demokracji we współczesnej Europie z historycznej i politologicznej perspektywy*, red. M. Mazurkiewicz, A. Haas, R. Wieczorek, Opole 2024.
31. Brzechczyn K., Kowalewski J. P., *Między wyjaśnianiem a mitologizacją historii* [w:] *Człowiek twórcą historii*, t. 6: *Warsztat nowoczesnego humanisty historyka na progu XXI w.*, cz. 2, red. C. Kukło, W. Walczak, Białystok 2024.
32. Bukała M., Krzysztofiński M., Pudłocki T., *Ziemianie i arystokraci w nowym, powojennym świecie* [w:] *Arystokracja i ziemiaństwo wobec odzyskania niepodległości i budowy zrębów II Rzeczypospolitej (do 1921 r.)*, red. M. Bukała, M. Krzysztofiński, T. Pudłocki, Rzeszów–Warszawa 2024.
33. Bułhak W., *SOASINT – Socially Assisted Intelligence. The Case of Polish Intelligence in Denmark during WWII*, „Journal of Intelligence and Counteritelligence" 2024, nr 1.
34. Bułhak W., *Udział Wojska Polskiego w Układzie Warszawskim w świetle akt przechowywanych w archiwum Instytutu Pamięci Narodowej. Perspektywa operacyjna* [w:] *Alianse z wyboru i przymusu. Polskie sojusze militarne w XX i XXI w. Studia przypadków*, red. J. Jędrysiak, D. Koreś, Wrocław–Warszawa 2024.
35. Bułhak W., Olczak, M., *Jest uważany za asa wywiadu AK. Tymczasem z naszych ustaleń wynika, że Kazimierz Leski podkręcił swoją legendę. I przypisał sobie zasługi innych*, „Tygodnik Powszechny" 2024, nr 24.
36. Burczyk D., *Organizacja, działalność i obsada personalna Wojskowej Prokuratury 16. Dywizji Piechoty w Gdańsku (1945–1949)* [w:] *Zbrodnie sądowe w latach 1944–1989. Konformizm czy relatywizm moralny środowisk prawniczych?*, t. 3, red. M. Grosicka, D. Palacz, Kielce–Warszawa 2024.
37. Bury H., *Odszedł za szybko*, „Życie Podkarpackie" 2024, nr 22.
38. Busse K., *A Scarf from Prison for Zbigniew Szot* [w:] *„…Let Us Save Every Fragment of History!". The Archive Full of Remembrance*, red. T. Gallewicz-Dołowa, W. Kujawa, Warszawa 2023.
39. Busse K., *Ćwiklińska Krystyna Ewa* [w:] *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989*, t. 5, red. J. Olaszek *et al.*, Warszawa 2023.
40. Busse K., *The Personal Archive of Stanisław Małkiewicz* [w:] *„…Let Us Save Every Fragment of History!". The Archive Full of Remembrance*, red. T. Gallewicz-Dołowa, W. Kujawa, Warszawa 2023.
41. Busse K., *Związek Sybiraków Oddział Wojewódzki / Oddział w Radomiu w latach 1989–2023. Z ziemi ojców do Ziemi Radomskiej – statystyczny obraz Związku Sybiraków* [w:] *Z kresów południowo-wschodnich nas Ziemię Radomską*, red. M. Stańczuk, Radom 2024.
42. Ceran T., *Intelligenzaktion na Pomorzu. Zbrodnia pomorska 1939* [w:] *Zbrodnie niemieckie na inteligencji polskiej w pierwszym okresie okupacji (1939–1940)*, red. B. Rudawski, Poznań 2023 (druk 2024).
43. Ceran T., *Lemkin i Bauman – dwie koncepcje ludobójstwa*, „Dzieje Najnowsze" 2023, nr 4 (druk 2024).
44. Chomej D., *Międzynarodowe warsztaty dotyczące elektronicznych baz danych poświęconych ofiarom reżimów totalitarnych, Warszawa, 13–14 czerwca 2023 r.*, „Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej" 2023 (druk 2024).
45. Chomicz S., *Józef Hoffmann 1902–1961 Powstaniec Wielkopolski Żołnierz wojny polsko-bolszewickiej Powstaniec Śląski Żołnierz kampanii polskiej 1939 r.*, Gdańsk 2024.
46. Chrzanowska-Pietrzak A., *Wierni Rządowi RP na Uchodźstwie. Wyrok w sprawie ekspozytury wywiadowczej 2. Korpusu Polskiego krypt. „Liceum"*, „Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej" 2023 (druk 2024).
47. Cisłowska S., *Walczak Stanisław Teodor* [w:] *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989*, t. 5, red. J. Olaszek *et al.*, Warszawa 2023.

48. Czerwiński D., *Gdańskie lotnisko w obiektywie komunistycznych służb 1945–1974. Wybrane zagadnienia* [w:] *Historie gdańskich dzielnic*, t. 5: *Zaspa i Przymorze*, red. J. Dargacz, P. Paluchowski, Gdańsk 2024.
49. Czerwiński D., *Od redakcji*, „Pamięć i Sprawiedliwość" 2023, nr 2 (druk 2024).
50. Czerwiński D., Kubicki M., *Sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji naukowej „»Niemcy, w ręce wasze oddaję Polaków, musimy ten naród wytępić...«. Polityka germanizacyjna niemieckich władz okupacyjnych na Pomorzu Gdańskim 1939–1945", Gdańsk 25–26 października 2022 r.*, „Pamięć i Sprawiedliwość" 2024, nr 1.
51. Czocher A., *Děti ulice. Podmínky a příklady pomoci polským dětským obětem války na území Generálního gouvernementu* / Czocher A., *Dzieci ulicy. Uwarunkowania i przykłady pomocy polskim dzieciom – ofiarom wojny na terenie Generalnego Gubernatorstwa* [w:] *Děti a válka. Sborník příspěvků z mezinárodního semináře Památníku Lidice konaného 22.4.2022*, Lidice 2022 (druk 2024).
52. Czwarno S., *„Szlakiem Południa" – rejs inauguracyjny transatlantyku MS Batory w zapiskach Heleny Deskur z 1936 r.*, „Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej" 2023 (druk 2024).
53. Dąbrowski M., *Represje sądowe wobec działaczy związkowych i opozycji politycznej na obszarze Regionu Środkowo-Wschodniego NSZZ „Solidarność" w okresie stanu wojennego*, „Pamięć i Sprawiedliwość" 2024, nr 1.
54. Dąbrowski D., *W służbie armii. Czescy oficerowie byłych jednostek austro-węgierskich w Wojsku Polskim okresu międzywojennego* [w:] *Wspólna historia? Pięćdziesiąt lat doświadczeń Polaków, Czechów i Słowaków w warunkach niepodległości, okupacji i reżimów totalitarnych (1918–1968)*, red. D. Dąbrowski, K. Dworaczek, Wrocław–Warszawa 2024.
55. Domański T., *Kielecczyzna w czasie II wojny światowej – rys historyczny* [w:] *Straty w obiektach sakralnych diecezji sandomierskiej w czasie II wojny światowej*, red. P. Tylec, Kielce 2024.
56. Domański T., *Niemiecka administracja gminna w Generalnym Gubernatorstwie i jej pozostałość aktowa do badań nad relacjami polsko-żydowskimi. Przykład dystryktu radomskiego*, „Polish-Jewish Studies" 2023 (druk 2024).
57. Domański T., *Przełamując okupacyjne granice. Przewożenie Żydów między dystryktami Generalnego Gubernatorstwa* [w:] *Polacy ratujący Żydów w dystrykcie lubelskim 1939–1944 – oblicza pomocy*, red. R. Drabik, A. Gontarek, Lublin 2024.
58. Domański T., *The German Municipality-Level Administration in the General Government and Its Surviving Records for the Study of Polish-Jewish Relations. The Example of the Radom District*, „Polish-Jewish Studies" 2023 (druk 2024).
59. Drabik R., *99 ofiar. Niemiecka pacyfikacja wsi Białka pod Parczewem w dystrykcie lubelskim w odwecie za pomoc ukrywającym się Żydom i jeńcom sowieckim* [w:] *Polacy ratujący Żydów w dystrykcie lubelskim 1939–1944. Oblicza pomocy*, red. R. Drabik, A. Gontarek, Warszawa 2024.
60. Drabik R., *Archival Materials of the Polish United Workers' Party* [w:] *A Handbook of the Polish United Workers' Party*, red. K. Rokicki, Warszawa 2024.
61. Drabik R., *„Chcieliśmy pomóc Żydom prześladowanym przez Niemców". Egzekucje na mieszkańcach Majdanu Nowego w Kreis Bilgoraj za pomoc ludności żydowskiej* [w:] *Polacy ratujący Żydów w dystrykcie lubelskim 1939–1944. Oblicza pomocy*, red. R. Drabik, A. Gontarek, Warszawa 2024.
62. Drabik R., *Historia Ignacego Barskiego (1893–1963)* [w:] *Polacy ratujący Żydów w dystrykcie lubelskim 1939–1944. Oblicza pomocy*, red. R. Drabik, A. Gontarek, Warszawa 2024.
63. Drabik R., *„Iruniu, tyś mi pomagała i uratowała życie". Przypadki pomocy ludności żydowskiej w Starym Uścimowie* [w:] *Polacy ratujący Żydów w dystrykcie lubelskim 1939–1944. Oblicza pomocy*, red. R. Drabik, A. Gontarek, Warszawa 2024.
64. Drabik R., *Kenkarty i metryki na wagę życia. Fałszowanie dokumentów dla Żydów w Adamowie koło Łukowa przez Czesława Chybowskiego* [w:] *Polacy ratujący Żydów w dystrykcie lubelskim 1939–1944. Oblicza pomocy*, red. R. Drabik, A. Gontarek, Warszawa 2024.

65. Drabik R., *Ostrzegli przed niechybną śmiercią i ukrywali. Sąsiedzka pomoc rodziny Nalepów z Kamionki* [w:] *Polacy ratujący Żydów w dystrykcie lubelskim 1939–1944. Oblicza pomocy*, red. R. Drabik, A. Gontarek, Warszawa 2024.
66. Drabik R., *Rozbicie niemieckiej ekspedycji pod Ujściem 23 września 1943 r. przez oddziały NOW i NSZ*, „Janowskie Korzenie" 2024, nr 42.
67. Drabik R., *„To jest nasze dziecko!" – Marianna i Antoni Symoniukowie z Sękowa przybranymi rodzicami Marysi Gerstein* [w:] *Polacy ratujący Żydów w dystrykcie lubelskim 1939–1944. Oblicza pomocy*, red. R. Drabik, A. Gontarek, Warszawa 2024.
68. Drabik R., *Za stertą węgla i zwojami dywanów. Pomoc tymczasowa Jana i Kazimiery Wodyków z Zamościa* [w:] *Polacy ratujący Żydów w dystrykcie lubelskim 1939–1944. Oblicza pomocy*, red. R. Drabik, A. Gontarek, Warszawa 2024.
69. Dudek J., *Funkcjonariusze Milicji Obywatelskiej i aparatu bezpieczeństwa publicznego – portret zbiorowy w perspektywie porównawczej*, „Annales Universitatatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio F – Historia" 2023, nr 78.
70. Dudek J., *Rola i wpływ organizacji partyjnej PPR/PZPR na życie codzienne funkcjonariuszy aparatu bezpieczeństwa na przykładzie województwa lubelskiego w latach 1944–1956*, „Komunizm. System – ludzie – dokumentacja" 2024.
71. Dziuba A., *Dmitriew Marek* [w:] *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989*, t. 5, red. J. Olaszek *et al*., Warszawa 2023.
72. Dziuba A., *Kluk Edward* [w:] *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989*, t. 5, red. J. Olaszek *et al*., Warszawa 2023.
73. Dziuba A., *Lis Zenon* [w:] *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989*, t. 5, red. J. Olaszek *et al*., Warszawa 2023.
74. Dziuba A., *Ratuszna Alicja* [w:] *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989*, red. J. Olaszek *et al*., Warszawa 2023.
75. Dziuba A., *Zapewnić pracowników przemysłowi. Gospodarcze i demograficzne uwarunkowania masowych ruchów migracyjnych w województwie śląskim/katowickim w latach 1945–1989* [w:] *Tam i (niekiedy) z powrotem. Migracje a tożsamość na Górnym Śląsku*, red. D. Węgrzyn, Katowice 2024.
76. Dziurok A., *Relacje prokuratur powszechnych z organami bezpieczeństwa w województwie śląskim w latach 1945–1947*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989" 2023 (druk 2024).
77. Dziurok A., *Temida w służbie ideologii, narodu polskiego czy sprawiedliwości? Sądownictwo polskie wobec zbrodni na Żydach popełnionych w okresie II wojny światowej. Andrew Kornbluth, The August Trials. The Holocaust and Postwar Justice in Poland, Cambridge (MA) – London 2021*, „Polish-Jewish Studies" 2024.
78. Frączkiewicz K., *„Dostatek niedostatku" – dokumenty oraz prasa KPD w badaniach nad historią tego ugrupowania na Śląsku w latach 1919–1933*, „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka" 2024, nr 2.
79. Gańczak F., *Ludolf von Alvensleben (1901–1970). Nieukarany kat Pomorza i Kujaw* [w:] *„Polaków trzeba nauczyć, kto tu jest panem!". Polityka germanizacyjna niemieckich władz okupacyjnych na Pomorzu 1939–1945*, red. D. Czerwiński, M. Kubicki, M. Owsiński, Gdańsk–Sztutowo–Warszawa 2024.
80. Gańczak F., *Lustracja mediów („lista Wildsteina") i inne problemy transformacji w Polsce* [w:] *Leksykon terminów medialnych*, t. 2: *M–Z*, red. K. Wolny-Zmorzyński, K. Doktorowicz, P. Płaneta, R. Filas, Toruń 2024.
81. Gańczak F., *Medialny obraz trudnych relacji polsko-niemieckich (okiem dziennikarza)* [w:] *Leksykon terminów medialnych*, t. 1: *A–L*, red. K. Wolny-Zmorzyński, K. Doktorowicz, P. Płaneta, R. Filas, Toruń 2024.
82. Gasztold P., *Polish Relations with Angola, 1975–89: Transfer of Knowledge and Military Assistance with Limited Economic Outcome* [w:] *Globalizing Independence Struggles of Lusophone Africa: Anticolonial and Postcolonial Politics*, red. R. Lopes, N. Telepneva, London – New York 2024.

83. Gasztold P., *Propaganda i pomoc dla Trzeciego Świata. Działalność Polskiego Komitetu Solidarności z Narodami Azji, Afryki i Ameryki Łacińskiej, 1965–1990*, „Polska 1944/45–1989. Studia i Materiały" 2023 (druk 2024).
84. Gasztold P., *„The Sharp Tool of the Dictatorship of the Proletariat": The Communist Party and the Security Apparatus in the People's Republic of Poland* [w:] *A Handbook of the Polish United Workers' Party*, red. K. Rokicki, Warszawa 2024.
85. Gasztold P., *Warsaw and the Fedayeen: Wars in the Middle East, Secret Arms Deals and Polish Relations with the Palestine Liberation Organisation, 1967–1976*, „Cold War History" 2024, z. 2.
86. Gasztold P., Grudka P., *PRL i konflikt w Saharze Zachodniej. Dekolonizacja, ekonomia i ograniczenia socjalistycznej solidarności z ruchami wyzwoleńczymi w czasie zimnej wojny*, „Dzieje Najnowsze" 2024, nr 1.
87. Gieroń R., *Akty kolektywnej przemocy antyżydowskiej w Rzeszowie i Krakowie w 1945 roku. Próba porównania w kontekście postępowań karnych*, „Polish-Jewish Studies" 2023 (druk 2024).
88. Gieroń R., *Anti-Jewish Collective Violence in Rzeszów and Cracow in 1945: A Comparison in the Context of Criminal Prosecutions*, „Polish-Jewish Studies" 2023 (druk 2024).
89. Gieroń R., *„Lest we Forget the Victims". Report on the Activity of the Institute of National Remembrance Branch in Cracow in Connection with the Eightieth Anniversary of the Aktion Reinhardt*, „Polish-Jewish Studies" 2023 (druk 2024).
90. Gieroń R., *Losy wybranych rodzin żydowskich po „aryjskiej stronie" na prowincji dystryktu krakowskiego (1942–1945)* [w:] *Rodzina żydowska 1939–1945. Wybrane zagadnienia*, red. M. Grądzka-Rejak, K. Zieliński, Warszawa–Kraków 2024.
91. Gieroń R., *„Ofiary wołają do nas o pamięć". Sprawozdanie z działalności Oddziału IPN w Krakowie w związku z 80. rocznicą rozpoczęcia Aktion „Reinhardt"*, „Polish-Jewish Studies" 2023 (druk 2024).
92. Gieroń R., *Proces Williego Haasego przed Sądem Wojewódzkim w Krakowie w 1951 roku*, „Polish-Jewish Studies" 2023 (druk 2024).
93. Gieroń R., *The Trial of Willi Haase before the Cracow Voivodeship Court in 1951*, „Polish-Jewish Studies" 2023 (druk 2024).
94. Golik D., *„Brońmy zachodniej kultury". Próby nawiązania współpracy między policją niemiecką a Armią Krajową w Beskidach i na Podhalu w 1944 roku*, „Prace Pienińskie" 2023.
95. Gonet T., *Indywidualna pomoc Żydom przebywającym w gettach na terenie przedwojennego województwa stanisławowskiego w latach okupacji niemieckiej (1941–1943)*, „Polish-Jewish Studies" 2024.
96. Gonet T., *Zagłada społeczności żydowskiej Stanisławowa w pamięci ocalałych* [w:] *Historia zaklęta w pamięci. Stanisławów i Ziemia Stanisławowska w polskiej i ukraińskiej przestrzeni historycznej*, t. 1, red. A.A. Ostanek, Warszawa– Iwano-Frankiwsk 2021 (druk 2024).
97. Gontarczyk P., *Jan Grabowski's „Judenjagd": A Case in Point for the Study of Holocaust Distortion*, „Polish-Jewish Studies" 2023 (druk 2024).
98. Gontarczyk P., *„Judenjagd" Jana Grabowskiego. Przyczynek do badań nad zjawiskiem wypaczania historii Holokaustu („Holocaust distortion")*, „Polish-Jewish Studies" 2023 (druk 2024).
99. Gontarek A., *Działalność landsmanszaftów włodawskich w diasporze – samoorganizacja i upamiętnianie Żydów Włodawy (na podstawie Sefer zikaron Wlodawa we-ha-sewiwa Sobibor)* [w:] *Nad Bugiem we Włodawie. Historyczny i kulturowy portret miasta i mikroregionu*, red. M. Kołacz-Chmiel, R. Lesiakowska, Lublin 2024.
100. Gontarek A., *Łańcuch pomocy – Mikołaj Iwaniuk oraz jego współpracownicy ze wsi Romanów i Jakówki* [w:] *Polacy ratujący Żydów w dystrykcie lubelskim 1939–1944 – oblicza pomocy*, red. R. Drabik, A. Gontarek, Lublin 2024.
101. Gontarek A., *Sieć koleżeńskiej pomocy – solidarność bokserów w Lublinie* [w:] *Polacy ratujący Żydów w dystrykcie lubelskim 1939–1944 – oblicza pomocy*, red. R. Drabik, A. Gontarek, Lublin 2024.

102. Gontarek A., *Strategia przetrwania – strategia ratowania. Jak Szymon Nestorowicz z Jelnicy uratował Żydówkę, wywożąc ją na roboty do III Rzeszy* [w:] *Polacy ratujący Żydów w dystrykcie lubelskim 1939–1944 – oblicza pomocy*, red. R. Drabik, A. Gontarek, Lublin 2024.
103. Gontarek A., *Wśród chłopów, razem z chłopami. Okupacyjne dni w ukryciu na polskiej wsi widziane oczami żydowskiej uciekinierki z markuszowskiego getta* [w:] *Polacy ratujący Żydów w dystrykcie lubelskim 1939–1944 – oblicza pomocy*, red. R. Drabik, A. Gontarek, Lublin 2024.
104. Gontarek A. Drabik R., *Pomoc Żydom i jej uwarunkowania w dystrykcie lubelskim* [w:] *Polacy ratujący Żydów w dystrykcie lubelskim 1939–1944 – oblicza pomocy*, red. R. Drabik, A. Gontarek, Lublin 2024.
105. Grabowski W., *„Dziennik" Władysława Cholewy z lata 1944 r.*, „Studia Archiwalne" 2023 (druk 2024).
106. Grabowski W., [oprac.] Meller E., *Działalność polskiego wywiadu wojskowego w warunkach konspiracji w ramach Związku Walki Zbrojnej (1939–1942) i Armii Krajowej (1942–1945) na przykładzie służby wywiadu Odcinka I-go AK Kraków-Śródmieście* [w:] *Wywiad i kontrwywiad wojskowy II RP. Z działalności Oddziału II SG WP*, t. 13, red. T. Dubicki, Łomianki 2023 (druk 2024).
107. Grabowski W., *Nieznany rząd Rzeczypospolitej (1939–1945). „Tułacze – urzędnicy* [w:] *Znani – nieznani. Polska emigracja niepodległościowa 1939–1990*, red. J. Autuchiewicz, D. Maksimiuk, Białystok–Warszawa 2024.
108. Grabowski W., *Polskie Państwo Podziemne a 8 maja 1945 r.* [w:] *8 maja 1945 roku. Polska perspektywa*, red. T. Bereza, P. Chmielowiec, P. Fornal, Rzeszów–Warszawa 2023.
109. Grabowski W., *Razem na tajnym froncie. Sekcja czeska i polska Kierownictwa Operacji Specjalnych (SOE)* [w:] *Wspólna historia? Pięćdziesiąt lat doświadczeń Polaków, Czechów i Słowaków w warunkach niepodległości, okupacji i reżimów totalitarnych (1918–1968)*, red. D. Dąbrowski, K. Dworaczek, Wrocław–Warszawa 2024.
110. Graczyk K., *Out of the Activities of the Special Court in Lublin (1939–1944)*, „Studia Iuridica Lublinensia" 2024, nr 2.
111. Graczyk K., *Postwar Convictions of Nazi Judges and Prosecutors for Their Activities in the Occupied Polish Territories*, „Journal on European History of Law" 2024, nr 1.
112. Graczyk K., *Prawnicy tylko dla Żydów. Konsulenci z okręgu Wyższego Sądu Krajowego w Katowicach*, „Studia nad Autorytaryzmem i Totalitaryzmem" 2023, nr 1.
113. Graczyk K., *Sąd Specjalny w Stanisławowie (Sondergericht Stanislau) i jego przewodniczący. Pod znakiem eksterminacji*, „Studia nad Totalitaryzmami i Wiekiem XX" 2023.
114. Graczyk K., *„Stołeczny" Sondergericht. Niemiecki Sąd Specjalny w Krakowie (Sondergericht Krakau) 1939–1945*, „Folia Historica Cracoviensia" 2024, nr 1.
115. Graczyk K., *Stosowanie niemieckiego prawa karnego na okupowanych ziemiach polskich podczas II wojny światowej a art. 43 konwencji haskiej z 1907 roku*, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio G – Ius" 2023, nr 3.
116. Graczyk K., *Z działalności niemieckiego Sądu Specjalnego w Radomiu (1939–1945)*, „Czasopismo Prawno-Historyczne" 2023, nr 2.
117. Graczyk K., *Z działalności Sądu Specjalnego w Tarnopolu (Sondergericht Tarnopol) 1941–1944*, „Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa" 2023, z. 4.
118. Graczyk K., Mielnik H., *Zarządzenie Kurta Willego dotyczące uproszczenia wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych w Generalnym Gubernatorstwie. Tekst i komentarz*, „Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej" 2023.
119. Graczyk K., Sobotko P., *Próby restytucji ogólnego sądownictwa administracyjnego w Polsce w latach 1945–1948*, „Miscellanea Historico-Iuridica" 2023, z. 1.
120. Grądzka-Rejak M., [rec.] *Andrzej Żbikowski, O nadziei, cierpieniu, bólu. Ludność cywilna w czasie powstania w getcie warszawskim, Warszawa 2023, 216 s.*, „Polish-Jewish Studies" 2024.
121. Grądzka-Rejak M., [rec.] *Kwestia charakteru. Bojowniczki z getta warszawskiego, red. S. Chutnik, M. Sznajderman, Wołowiec–Warszawa 2023, 344 s.*, „Polish-Jewish Studies" 2024.

122. Grądzka-Rejak M., *Opisując historię ZAL/KL Plaszow. Kilka refleksji na temat publikacji Ryszarda Kotarby „Żydzi Krakowa w dobie zagłady (ZAL/KL Plaszow)”*, „Rocznik Muzeum KL Plaszow” 2024, nr 1.
123. Grądzka-Rejak M., [rec.] *Joanna Sliwa, Jewish Childhood in Kraków: A Microhistory of the Holocaust, New Brunswick: Rutgers University Press 2021, 218 s.*, „Zagłada Żydów. Studia i materiały” 2024, nr 20.
124. Grądzka-Rejak M., *„Zdobywczynie życia”. Wybrane aspekty codzienności dziewcząt i kobiet żydowskich podczas okupacji niemieckiej (1939–1942)* [w:] *Rodzina żydowska 1939–1945. Wybrane zagadnienia*, red. M. Grądzka-Rejak, K. Zieliński, Warszawa–Kraków 2024.
125. Grądzka-Rejak M., Namysło A., *Kary za pomoc udzielaną Żydom w latach 1939–1945. Typologia i zarys niemieckich przepisów na wybranych obszarach okupowanej Europy. Rekonesans badawczy*, „Polish-Jewish Studies” 2024.
126. Grosicka M., *Represje wobec mieszkańców regionu świętokrzyskiego w okresie stanu wojennego. Wybrane zagadnienia*, „Pamięć i Sprawiedliwość” 2024, nr 1.
127. Grosicka M., *Represje wobec mieszkańców województwa kieleckiego w świetle „Prawa i Bezprawia” oraz „Informacji Komisji Interwencji i Praworządności NSZZ Solidarność” (1986–1989)* [w:] *Zbrodnie sądowe w latach 1944–1989. Konformizm czy relatywizm moralny środowisk prawniczych?*, t. 3, red. M. Grosicka, D. Palacz, Kielce–Warszawa 2023.
128. Grzelczak P., *Lider. Udział mecenasa Stanisława Hejmowskiego w procesach uczestników poznańskiego Czerwca 1956* [w:] *Adwokat Poznańskiego Czerwca 1956. Stanisław Hejmowski 1900–1969*, red. P. Grzelczak, Poznań–Warszawa 2024.
129. Grzelczak P., *Wstęp* [w:] *Adwokat Poznańskiego Czerwca 1956. Stanisław Hejmowski 1900–1969*, red. P. Grzelczak, Poznań–Warszawa 2024.
130. Gucewicz D., *Diecezja gdańska niespełna rok od zakończenia II wojny światowej na podstawie sprawozdania administratora apostolskiego ks. inf. Andrzeja Wronki z kwietnia 1946 r., przygotowanego dla prymasa Polski kard. Augusta Hlonda*, „Gdański Notatnik Historyczny” 2023.
131. Gucewicz D., *Z dziejów parafii katolickich na Przymorzu i Zaspie w okresie PRL* [w:] *Historie gdańskich dzielnic*, t. 5: *Zaspa i Przymorze*, red. J. Dargacz, P. Paluchowski, Gdańsk 2024.
132. Hanus W., *„Choć nawet w ludzkim rozumieniu doznali kaźni, nadzieja ich pełna jest nieśmiertelności”. Sprawozdanie z działalności Instytutu Pamięci Narodowej w związku z uroczystą beatyfikacją rodziny Ulmów*, „Polish-Jewish Studies” 2024.
133. Hanus W., *Edmunda Łukawieckiego strategia przetrwania w lasach lubaczowskich i Puszczy Solskiej w latach wojny i okupacji* [w:] *Człowiek twórcą historii*, t. 4: *Społeczeństwo Europy Środkowo-Wschodniej w XX w.*, red. C. Kuklo, W. Walczak, Białystok 2024.
134. Hanus W., *Gen. bryg. Włodzimierz Muś (1918–1993). Modelowy przykład kariery wojskowej w pierwszym okresie Polski Ludowej*, „Rocznik Tomaszowski” 2024.
135. Hanus W., *Josef Kokott „Diabeł Łańcucki”. Żandarm niemiecki biorący udział w zbrodni na rodzinie Ulmów i ukrywanych przez nich Żydach*, „Kwartalnik Edukacyjny” 2024, nr 116–117.
136. Hańderek M., [rec.] *Ch.F. Ostermann, Between Containment and Rollback. The United States and the Cold War in Germany, Stanford University Press, Stanford 2021, 392 ss.*, „Przegląd Zachodni” 2023, nr 4.
137. Hlebowicz J., *Wskrzesić ducha „gamai”. Reaktywacja idei wychowawczych Gimnazjum Polskiego w ramach I Państwowego Gimnazjum i Liceum w Gdańsku (1945–1948)*, „Pamięć i Sprawiedliwość” 2023, nr 2 (druk 2024).
138. Hlebowicz J., Wicenty W., *Uzdrowiciele jako zjawisko społeczne w Polsce w latach 70. i 80. Próba analizy*, „Kultura i Społeczeństwo” 2023, nr 4 (druk 2024).
139. Janczak B., *25 Pułk Ułanów Wielkopolskich 2 Korpusu Polskiego (1944/1945–1947)* [w:] *In memoria Amicorum. Księga pamiątkowa ku czci prof. Zbigniewa Wawra*, red. M. Grąbczewska, M. Otmianowska, Warszawa 2024.

140. Janczak B., *Działalność naukowa płk. dr. Tadeusza Felsztyna (1894–1963) w kraju i na emigracji* [w:] *Znani – nieznani. Polska emigracja niepodległościowa 1939–1990*, red. J. Autuchiewicz, D. Maksimiuk, Białystok–Warszawa 2024.
141. Janczak B., *Podpułkownik dypl. Włodzimierz Dunin-Żuchowski (1893––1940) – oficer kawalerii, jeniec obozu specjalnego NKWD w Starobielsku, ofiara zbrodni katyńskiej*, „Łambinowicki Rocznik Muzealny" 2023 (druk 2024).
142. Janczak B., *Polscy oficerowie – byli jeńcy obozów Wehrmachtu w 2. Korpusie Polskim (1945–1947)*, „Łambinowicki Rocznik Muzealny" 2022 (druk 2024).
143. Jastrzębska-Golonka D., *Językowy obraz Ojczyzny w poezji i listach Marii Konopnickiej* [w:] *Maria Konopnicka w 180. rocznicę urodzin*, red. D. Jastrzębska-Golonka, A. Rypel, Bydgoszcz 2024.
144. Jedynak M., *80. rocznica akcji „Burza"* [w:] *Inwentarz kolekcji Zdzisława Gwozdka*, oprac. A. Chmielewska, J. Drozdowska, Białystok 2024.
145. Jedynak M., *Podpułkownik Michał Marian Mandziara „Surma", „Siwy", „Murat" (1911–1997) – działacz kombatancki Armii Krajowej na emigracji* [w:] *Znani – nieznani. Polska emigracja niepodległościowa 1939–1990*, red. J. Autuchiewicz, D. Maksimiuk, Białystok–Warszawa 2024.
146. Juchowski P., *„Agentura burżuazji" czy „lewica niepodległościowa"? Zmiana w podejściu do tradycji Polskiej Partii Socjalistycznej po 1956 roku*, „Komunizm. System – ludzie –dokumentacja" 2024.
147. Jurek M., *Nie tylko Czerwiec. Studia i działalność zawodowa Stanisława Hejmowskiego w II Rzeczypospolitej* [w:] *Adwokat poznańskiego Czerwca 1956. Stanisław Hejmowski 1900–1969*, red. P. Grzelczak, Poznań–Warszawa 2024.
148. Jurek M., *„W Poznaniu pod psem". Pierwsza wizyta Józefa Piłsudskiego w Poznaniu w listopadzie 1901 r.*, „Przegląd Archiwalno-Historyczny" 2023 (druk 2024).
149. Jurek M., Komorowski Ł. *„Bohaterskiemu Obrońcy – w dowód uznania i wdzięczności". Listy do mecenasa Stanisława Hejmowskiego z października 1956 roku* [w:] *Adwokat poznańskiego Czerwca 1956. Stanisław Hejmowski 1900–1969*, red. P. Grzelczak, Poznań–Warszawa 2024.
150. Kalbarczyk S., *Niespełniony sojusz polsko-sowiecki z 1941 r. Wokół przyczyn ewakuacji Armii Andersa z ZSRS do Iranu (uwagi na kanwie monograficznych badań nad dziejami formacji)* [w:] *Alianse z wyboru i przymusu. Polskie sojusze militarne w XX i XXI w. Studia przypadków*, red. J. Jędrysiak, D. Koreś, Wrocław–Warszawa 2024.
151. Karbarz-Wilińska J., [rec.] *Adam Rafał Kaczyński, Sowietyzacja Wołynia 1944–1956, Warszawa 2022, ss. 336*, „Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej" 2023 (druk 2024).
152. Karbarz-Wilińska J., [rec.] *Dokumenty Zbrodni Wołyńskiej, oprac. Edward Gigilewicz, Leon Popek, Paweł Sokołowski, Tadeusz Zych, t. 1, Warszawa–Lublin–Tarnobrzeg, Instytut Pamięci Narodowej, Muzeum – Zamek Tarnowskich w Tarnobrzegu, t. 1, 2023, 328 s.*, „Pamięć i Sprawiedliwość" 2023, nr 2 (druk 2024).
153. Karbarz-Wilińska J., [rec.] *Zbrodnie Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów i Ukraińskiej Powstańczej Armii na Kresach Południowo-Wschodnich II Rzeczypospolitej (1939–1945) w dokumentach. Studia i materiały, wstęp i red. Tomasz Bereza, Instytut Pamięci Narodowej Rzeszów–Warszawa 2023, 262 ss. + wkł. ilustr. 16 s.*, „Pamięć i Sprawiedliwość" 2024, nr 1.
154. Kaczmarski K., *Aniela Gliniak (1913–2000*) [w:] *Słownik biograficzny polskiego obozu narodowego*, t. 6, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024.
155. Kaczmarski K., *Edward Bednarski (1899–1948)* [w:] *Słownik biograficzny polskiego obozu narodowego*, t. 7, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024.
156. Kaczmarski K., *Instytuty imienia Romana Dmowskiego w Stanach Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii* [w:] *Encyklopedia ruchu narodowego. Organizacje, wydarzenia, pojęcia*, t. 7, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024.
157. Kaczmarski K., *Kazimierz Mirecki (1910–1999)* [w:] *Słownik biograficzny polskiego obozu narodowego*, t. 7, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024.
158. Kaczmarski K., *Maria Eleonora Mirecka-Loryś (1916–2022)* [w:] *Słownik biograficzny polskiego obozu narodowego*, t. 7, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024.

159. Kaczmarski K., *Stanisław Franciszek Bełch (1904–1989*) [w:] *Słownik biograficzny polskiego obozu narodowego*, t. 6, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024.
160. Kaczmarski K., *Stronnictwo Narodowe na wojennym wychodźstwie w latach 1939–1945* [w:] *Encyklopedia ruchu narodowego. Organizacje, wydarzenia, pojęcia*, t. 6, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024.
161. Kaczmarski K., *Władysław Bąkowski (1909–1981)* [w:] *Słownik biograficzny polskiego obozu narodowego*, t. 7, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024.
162. Kaczmarski K., *Władysław Owoc (1887–1980)* [w:] *Słownik biograficzny polskiego obozu narodowego*, t. 6, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024.
163. Kardela P., *Działania Służby Bezpieczeństwa w czasie kampanii do wyborów parlamentarnych 1989 roku (na przykładzie województwa olsztyńskiego)* [w:] *Warmia i Mazury w okresie przemian ustrojowych w Polsce (1989–1991). Wybrane zagadnienia*, t. 2, red. W. Gieszczyński, N. Kasparek, Olsztyn 2024.
164. Kardela P., *Kolejna reedycja wspomnień policyjnych Henryka Wardęskiego*, „Policja. Kwartalnik Kadry Kierowniczej Policji" 2023, nr 3 (druk 2024).
165. Kasprzycki M., *„Między nami, esbekami". Stosunki wśród funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa w Tarnowie na marginesie sprawy Czesława Gucika*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989" 2023 (druk 2024).
166. Kasprzycki M., *Problemy rynkowe i spekulacja w województwie nowosądeckim w latach osiemdziesiątych XX wieku*, „Studia Sandecjana" 2024.
167. Kasprzykowski A., *Brańka Piotr* [w:] *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989*, t. 5, red. J. Olaszek *et al.*, Warszawa 2023.
168. Kasprzykowski A., *Druki ciągłe drugiego obiegu wydawniczego z lat 1980–1990 na obszarze Regionu Podbeskidzie NSZZ „Solidarność"* [w:] *Bibliografia druków ciągłych drugiego obiegu wydawniczego z lat 1980–1990 na obszarze Regionów NSZZ „Solidarność" Śląsko-Dąbrowskiego, Podbeskidzia i Częstochowy*, red. A. Dróżdż, A. Roliński, Kraków 2024.
169. Kasprzykowski A., *Fabryka Aparatów Elektrycznych Apena w Bielsku-Białej* [w:] *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989*, t. 5, red. J. Olaszek *et al.*, Warszawa 2023.
170. Kasprzykowski A., *Gajewski Jan* [w:] *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989*, t. 5, red. J. Olaszek *et al.*, Warszawa 2023.
171. Kasprzykowski A., *Górnisiewicz Renata* [w:] *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989*, t. 5, red. J. Olaszek *et al.*, Warszawa 2023.
172. Kasprzykowski A., *Gra w rocznicę stanu wojennego. „Licealiści na tropach Solidarności"*, „Solidarność Podbeskidzia" 2024, nr 12.
173. Kasprzykowski A., *Krzyże dla solidarnych*, „Solidarność Podbeskidzia" 2024, nr 10.
174. Kasprzykowski A., *Księże Jerzy – pamiętamy!*, „Solidarność Podbeskidzia" 2024, nr 10.
175. Kasprzykowski A., *Motyka Tadeusz* [w:] *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989*, t. 5, red. J. Olaszek *et al.*, Warszawa 2023.
176. Kasprzykowski A., *Odeszli na drugą stronę*, „Solidarność Podbeskidzia" 2024, nr 10.
177. Kasprzykowski A., *Penkala Ryszard* [w:] *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989*, t. 5, red. J. Olaszek *et al.*, Warszawa 2023.
178. Kasprzykowski A., *Pierzchalski Wacław* [w:] *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989*, t. 5, red. J. Olaszek *et al.*, Warszawa 2023.
179. Kasprzykowski A., *Podbeskidzcy rzecznicy podziemnej „Solidarności"* [w:] *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989*, t. 5, red. J. Olaszek *et al.*, Warszawa 2023.
180. Kasprzykowski A., *Pomnik „Solidarności" w Żywcu*, „Solidarność Podbeskidzia" 2024, nr 9.
181. Kasprzykowski A., *Serwis Informacyjny Podbeskidzia* [w:] *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989*, t. 5, red. J. Olaszek *et al.*, Warszawa 2023.
182. Kasprzykowski A., *Smolicki Józef* [w:] *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989*, t. 5, red. J. Olaszek *et al.*, Warszawa 2023.

183. Kasprzykowski A., *„Solidarność" w wyborach do Senatu i Sejmu PRL w 1989 roku w województwie bielskim* [w:] *Senat RP. Historia i współczesność*, red. J. Okrzesik, Bielsko-Biała 2023.
184. Kasprzykowski A., *„Solidarny"* [w:] *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989*, t. 5, red. J. Olaszek *et al.*, Warszawa 2023.
185. Kasprzykowski A., *Światełka pamięci*, „Solidarność Podbeskidzia" 2024, nr 11.
186. Kasprzykowski A., *W hołdzie represjonowanym*, „Solidarność Podbeskidzia" 2024, nr 12.
187. Kasprzykowski A., *W rocznicę męczeństwa Księdza Jerzego – żoliborskie uroczystości*, „Solidarność Podbeskidzia" 2024, nr 10.
188. Kasprzykowski A., *Werpachowski Lesław* [w:] *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989*, t. 5, red. J. Olaszek *et al.*, Warszawa 2023.
189. Kasprzykowski A., *Wranik Józef* [w:] *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989*, t. 5, red. J. Olaszek *et al.*, Warszawa 2023.
190. Kasprzykowski A., *Wystawa o Patronie Solidarności*, „Solidarność Podbeskidzia" 2024, nr 10.
191. Kasprzykowski A., *Z żałobnej karty: Władysław Waluś (1953–2024)*, „Solidarność Podbeskidzia" 2024, nr 10.
192. Kawalec K., *Józef Mackiewicz – tęsknota za imperium. Kilka refleksji* [w:] *Sam jeden i inni. Wrocławskie odczytania twórczości Józefa Mackiewicza*, red. M. Misiak, Wrocław 2024.
193. Kłapeć J., *Bankowość* [w:] *Dzieje Lubelszczyzny 1918–1939. Aspekty społeczne, gospodarcze, oświatowe i kulturalne*, red. M. Kruszyński *et al.*, Lublin–Warszawa 2023.
194. Kłapeć J., *Handel* [w:] *Dzieje Lubelszczyzny 1918–1939. Aspekty społeczne, gospodarcze, oświatowe i kulturalne*, red. M. Kruszyński *et al.*, Lublin–Warszawa 2023.
195. Kłapeć J., *Przemysł* [w:] *Dzieje Lubelszczyzny 1918–1939. Aspekty społeczne, gospodarcze, oświatowe i kulturalne*, red. M. Kruszyński *et al.*, Lublin–Warszawa 2023.
196. Kłapeć J., *Przypadek Stefana Sendłaka (1899–1978)* [w:] *Polacy ratujący Żydów w dystrykcie lubelskim 1939–1944 – oblicza pomocy*, red. R. Drabik, A. Gontarek, Lublin 2024.
197. Kłapeć J., *Rolnictwo* [w:] *Dzieje Lubelszczyzny 1918–1939. Aspekty społeczne, gospodarcze, oświatowe i kulturalne*, red. M. Kruszyński *et al.*, Lublin–Warszawa 2023.
198. Kłapeć J., *Rzemiosło* [w:] *Dzieje Lubelszczyzny 1918–1939. Aspekty społeczne, gospodarcze, oświatowe i kulturalne*, red. M. Kruszyński *et al.*, Lublin–Warszawa 2023.
199. Kłapeć J., *Transport* [w:] *Dzieje Lubelszczyzny 1918–1939. Aspekty społeczne, gospodarcze, oświatowe i kulturalne*, red. M. Kruszyński *et al.*, Lublin–Warszawa 2023.
200. Kłapeć J., *Zdrowie* [w:] *Dzieje Lubelszczyzny 1918–1939. Aspekty społeczne, gospodarcze, oświatowe i kulturalne*, red. M. Kruszyński *et al.*, Lublin–Warszawa 2023.
201. Kobiałka D., Ceran T., Mazanowska I., Wysocka J., Czarnik M., Nita D., Kostyrko M., Jankowski T., *An Archaeology of the Pomeranian Crime of 1939 – the Case of Mass Crimes in the Szpęgawski Forest (Poland)*, „International Journal of Historical Archaeology" 2024.
202. Kobiałka D., Jankowski T., *Chojnice 1939–1945 – posłowie* [w:] *Chojnice 1939–1945*, red. P. Zientkowski, Chojnice 2024.
203. Kobiałka D., Jankowski T., Frymark D., *Archeologia zbrodni – niemieckie zbrodnie w chojnickiej Dolinie Śmierci*, Gdańsk 2024.
204. Koller S., *Archival Instructions from the Ministry of Security Archives of the Polish People's Republic (1956–1990): Overview of the Issues. Архивные инструкции архива Министерства безопасности Польской Народной Республики (1956–1990): обзор проблемы*, „Жаңа Архив. Ғылыми-әдістемелік журнал" 2023, nr 1 (druk 2024).
205. Koller S., *Институт национальной памяти как попытка рассчитаться с коммунистическим прошлым* [w:] *Қазіргі кезеңдегі архив ісі: мәселелер, тәжірибелер, инновациялар. Архивное дело на современном этапе: проблемы, практики, инновации. III халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция. III Международная научно-практическая конференция*, Алматы 2022 (druk 2024).

206. Koller S., *Rozwiązania organizacyjne w zakresie działalności naukowej Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej* [w:] *Naukowy charakter pracy archiwisty*, red. A. Żeglińska, M. Żuławnik, Warszawa 2024.
207. Komaniecka-Łyp M., *Współpraca Biura „B" MSW z jego odpowiednikami w służbach bezpieczeństwa bloku sowieckiego (przypadek ZSRS, NRD, CSRS i WRL). Metody pracy i „wymiana doświadczeń operacyjnych"*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989" 2023 (druk 2024).
208. Koreś D., *Blaski i cienie. XX-wieczna biografistyka wojskowa w historiografii polskiej z perspektywy trzech ostatnich dekad* [w:] *Człowiek twórcą historii*, t. 7: *Miejsce historii w edukacji humanistycznej w XXI w.*, cz. 1, red. C. Kuklo, W. Walczak, Białystok 2024.
209. Koreś D., *Gen. dyw. Aleksander Truszkowski (1860–1933)* [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. 55/2, z. 225, Kraków 2024.
210. Koreś D., *Gen. bryg. Gustaw Truskolaski (1870–1934)* [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. 55/2, z. 225, Kraków 2024.
211. Koreś D., *Gen. bryg. Mieczysław Trojanowski (1881–1945)* [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. 55/2, z. 225, Kraków 2024.
212. Koreś D., *Kpt./ppłk Stanisław Truszkowski (1900–1982)* [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. 55/2, z. 225, Kraków 2024.
213. Koreś D., *Młot na wrogów partii w armii. Główny Zarząd Informacji 1943–1957* [w:] *Człowiek twórcą historii*, t. 4: *Społeczeństwo Europy Środkowo-Wschodniej w XX w.*, red. C. Kuklo, W. Walczak, Białystok 2024.
214. Koreś D., *Niemieckie planowanie operacyjne do wojny z Polską 1938–1939 ze szczególnym uwzględnieniem roli Śląska oraz tzw. luki częstochowskiej*, „Przegląd Historyczno-Wojskowy" 2024, z. 3.
215. Koreś D., *Observation and Infiltration. The Actions of Polish Military Intelligence Towards Soldiers of Jewish Origin – Deserters from the Polish Armed Forces in the East in 1944 According to the Reports of Colonel Stanisław Gano for the Ministry of National Defense*, „Trimarium. The History and Literature of Central and Eastern European Countries" 2024, nr 1.
216. Koreś D., *Płk dypl. Zygmunt Trzaska-Durski (1890–1939)* [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. 55/3, z. 226, Kraków 2024.
217. Koreś D., *Rumunia i jej armia z perspektywy polskich oficerów 1921–1939* [w:] *Alianse z wyboru i przymusu. Polskie sojusze militarne w XX i XXI wieku. Studia przypadków*, t. 3, red. J. Jędrysiak, D. Koreś, Wrocław–Warszawa 2024.
218. Koreś D., *Sprawa gen. dyw. Aleksandra Karnickiego – czyli jak pomówienia skrzywdziły zasłużonego oficera* [w:] *Różne barwy historiografii. Księga z okazji jubileuszu 65. urodzin Profesora Jerzego Maronia*, red. J. Jędrysiak, D. Koreś, D. Wojtucki, Kraków 2024.
219. Korkuć M., *Komunista, oficer UB, „Żyd-syjonista". Józef Jungman / Jurkowski w świetle akt osobowych*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989" 2024.
220. Korkuć M., *Konspiracja, zdrada, opór. Wokół działalności żydowskich komórek Związku Ludu Pracującego Miast i Wsi (1941–1943)* [w:] *Człowiek twórcą historii*, t. 4: *Społeczeństwo Europy Środkowo-Wschodniej w XX w.*, red. C. Kuklo, W. Walczak, Białystok 2024.
221. Kornacki P., *Eksterminacja ludności żydowskiej na północno-wschodnim Mazowszu* [w:] *Zbrodnie niemieckie i sowieckie na północnym Mazowszu w latach 1939–1945*, red. K. Sychowicz, L. Zygner, M. Żuławnik, Białystok–Warszawa 2024.
222. Kornacki P., [rec.] *Holokaust bez Niemców*, *A. Bikont, Cena w poszukiwaniu żydowskich dzieci po wojnie, Wołowiec 2022*, „Polish-Jewish Studies" 2023 (druk 2024).
223. Kornacki P., *Lato 1941 r., „pogromy" na zachodniej Białostocczyźnie. Analiza porównawcza*, „Studia Łomżyńskie" 2023, t. 33.
224. Kornacki P., *Mieszkańcy przedwojennego powiatu łomżyńskiego z pomocą Żydom w okresie okupacji niemieckiej. Przyczynek do badań* [w:] *Człowiek twórcą historii*, t. 4: *Społeczeństwo Europy Środkowo-Wschodniej w XX w.*, red. C. Kuklo, W. Walczak, Białystok 2024.

225. Kościański R., *Stanisław Hejmowski jako obrońca w sprawach rozpatrywanych przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Poznaniu* [w:] *Adwokat poznańskiego Czerwca 1956. Stanisław Hejmowski (1900–1969)*, red. P. Grzelczak, Poznań–Warszawa 2024.
226. Kowalska E., *„Wyrosłam na Uzbeczkę". Przyczynki do poznania losów polskich dzieci docierających do Uzbekistanu w latach 40. XX w.* [w:] *In memoria Amicorum. Księga pamiątkowa ku czci prof. Zbigniewa Wawra*, red. M. Grąbczewska, M. Otmianowska, Warszawa 2024.
227. Krasnodębski J., *Pamięć o Juliuszu Słowackim w Stanisławowie*, „Kwartalnik Kresowy" 2024, nr 3.
228. Krasnodębski J., *Pomnik ku czci bohaterów walk o wolność narodu 1830–1920 w Tłumaczu (1931 rok)*, „Kwartalnik Kresowy" 2024, nr 1.
229. Krasnodębski J., *Stanisławów między wojnami. Ludność, architektura, gospodarka miejska*, „Textus et Studia" 2023, nr 1.
230. Krok T., *Działalność kapitana Juliusza Wilczura-Garzteckiego w Polskiej Misji Wojskowej Likwidacyjnej w Rzymie*, „Polska 1944/45–1989. Studia i Materiały" 2023 (druk 2024).
231. Krzysztofiński M., *Ks. Jerzy Popiełuszko i jego niedoszła do skutku wizyta w Stalowej Woli w 1984 r.* [w:] *Laborate sed modum tenete. Księga jubileuszowa dedykowana Księdzu Profesorowi Janowi Pietrzykowskiemu z okazji 70. rocznicy urodzin*, red. J. Wąsowicz, Kalisz 2024.
232. Kubicki M., *Funkcjonowanie zinstytucjonalizowanego zawodowego szkolnictwa rybackiego w Polsce Ludowej. Przyczynek do badań*, „Pamięć i Sprawiedliwość" 2023, nr 2 (druk 2024).
233. Kubicki M., *Niemieckie więzienia i areszty w powiecie starogardzkim jesienią 1939 r. Najnowsze ustalenia badawcze*, „Zeszyty Muzeum Stutthof" 2023, nr 11 (druk 2024).
234. Kubicki M., *Polskie kutry na Morzu Bałtyckim (1945–2001)* [w:] *Mare, Pomerania et nos. Bałtyk, Pomorze, ludzie – dawniej i współcześnie*, red. A. Tetrycz-Puzio, P. Jędrzejewska-Michalak, Słupsk 2023 (druk 2024).
235. Kubicki M., *Przedsiębiorstwo „Centrala Rybna" w latach 1945–1989. Przyczynek do badań*, „UR Journal of Humanities and Social Sciences" 2024, nr 1.
236. Kubicki M., *„Regionalny" produkt ze szprotów bałtyckich, czyli historia prezerwy rybnej „Anchovis Helskie"*, „Zapiski Puckie" 2024.
237. Kubicki M., *Więzienia i areszty w powiecie starogardzkim a niemieckie akcje eksterminacyjne pierwszych miesięcy okupacji* [w:] *Formy zniewolenia na okupowanych przez Niemcy ziemiach polskich (1939–1945). Obozy, getta, więzienia*, red. M. Panecki, Warszawa 2023 (druk 2024).
238. Kuklińska S., [rec.] *Mateusza Maleszki „Niemiecki obóz przesiedleńczy w Smukale (1941–1943)"*, „Kronika Bydgoska" 2023 (druk 2024).
239. Kuta C., *Cezary Łazarewicz, Na Szewskiej. Sprawa Stanisława Pyjasa, Czytelnik, Warszawa 2023*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989" 2023 (druk 2024).
240. Kuta C., *Franciszkańska Wspólnota Ekologiczna przy kościele pw. św. Kazimierza Królewicza (Franciszkanów Reformatów) w Krakowie w latach 1984–1989*, „Dzieje Najnowsze" 2024, nr 1.
241. Kuta C., *PAX Publishing Institute between 1949–1989 – the Largest Catholic Publishing House in Poland under the Communist Regime* [w:] *Politics and the Media in Poland from the 19th to the 21st Centuries*, red. E. Kristanova, R. Habielski, M. Such-Pyrgiel, Leiden–Boston 2024.
242. Kuta C., *Represje karne wobec działaczy drugiego obiegu wydawniczego w Krakowie w okresie stanu wojennego*, „Pamięć i Sprawiedliwość" 2024, nr 1.
243. Libera P., *Józef Wargin-Słomiński – syberyjskie wspomnienia komunisty i funkcjonariusza bezpieki* [w:] *Syberia i Polska – miejsca wspólne w literaturze i historii*, red. M. Dąbrowska *et al.*, Warszawa–Białystok 2024.
244. Libera P., *Misja wschodnia jezuitów w oczach komunistów sowieckich i polskich* [w:] *Jezuici. Nauka, kultura, duchowość*, red. W. Graczyk, J.M. Marszalska, Warszawa 2024.
245. Libera P., Szumski J., *Między ekspozyturą białego wywiadu a instytucją naukową – ośrodki badające problematykę polską w Związku Sowieckim w latach 1921–1938*, „Pamięć i Sprawiedliwość" 2023, nr 2 (druk 2024).
246. Lis K., *85. rocznica wybuchu II wojny światowej*, „Tęcza Żytomierszczyzny" 2024, nr 3.

247. Lis K., *Walka o wolność – powstanie warszawskie*, „Tęcza Żytomierszczyzny" 2024, nr 3.
248. Lubecka J., *The Strategy Used by the Defence in the Post-War Trials Set before the Supreme National Tribunal with Particular Reference to the Trials in Krakow*, „Folia Historica Cracoviensia" 2023, nr 1.
249. Lubecka J., *Wokół Polen-Denkmal. Rozbieżności w polskiej i niemieckiej pamięci o ofiarach II wojny światowej*, „Rocznik Polsko-Niemiecki" 2023 (druk 2024).
250. Lubecka J., Zakrzewski M., *Cuius regio, eius historia?* [w:] *Politics of Memory*, red. J. Lubecka, M. Zakrzewski, Kraków 2023 (druk 2024).
251. Lubecka J., Zakrzewski M., *Czyja władza, tego historia?* [w:] *Polityka historyczna*, red. J. Lubecka, M. Zakrzewski, Kraków 2023 (druk 2024).
252. Łagojda K., *Ksiądz pułkownik Antoni Łopaciński – lokalny antykomunista na usługach bezpieki*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989" 2023 (druk 2024).
253. Łagojda K., Siuta J., *Historia czaszek wydobytych podczas ekshumacji w Katyniu w 1943 r. i odnalezionych w Zakładzie Medycyny Sądowej we Wrocławiu*, „Pamięć i Sprawiedliwość" 2024, nr 1.
254. Łatka R., *A Realist and a Prophet – the Role of Card. Stefan Wyszyński for Poland during the Communist Rule* [w:] *Churches and Political Power Underground Communism in Central and Eastern Europe. Individual Biographies and Institutional Mechanism*, red. D. Ursu, Wien 2024.
255. Łatka R., *Aktywność aparatu wyznaniowego w 1983 r. w dużych miastach. Analiza sprawozdań Wydziałów ds. Wyznań w Poznaniu i w Szczecinie – przyczynek do badań nad funkcjonowaniem Urzędu ds. Wyznań w ostatniej dekadzie PRL* [w:] *Laborate sed modum tenete. Księga jubileuszowa dedykowana księdzu profesorowi Janowi Pietrzykowskiemu z okazji 70. rocznicy urodzin*, red. J. Wąsowicz, Kalisz 2024.
256. Łatka R., *Dobre chęci, emocje, brak dystansu i specjalistycznej wiedzy nie zastąpią naukowej analizy historycznej... Odpowiedź na polemiki dot. artykułu o współpracy agenturalnej ks. Tadeusza Dajczera z SB*, „Przegląd Archiwalny" 2023 (druk 2024).
257. Łatka R., *Funkcjonowanie wydziałów ds. wyznań w pierwszej połowie lat osiemdziesiątych w świetle materiałów kontrolnych Urzędu ds. Wyznań* [w:] *Urząd ds. Wyznań. Struktury, działalność, ludzie*, t. 4: *Struktury wojewódzkie i wybrane aspekty działalności w latach 1975–1990*, red. R. Łatka, Warszawa 2024.
258. Łatka R., *Inwigilacja jezuitów w okresie Polski „ludowej". Stan badań, perspektywy badawcze* [w:] *Jezuici. Nauka, kultura, duchowość*, red. W. Graczyk, J.M. Marszalska, Warszawa 2024.
259. Łatka R., *Kościół katolicki wobec spraw społeczno-politycznych w przededniu transformacji ustrojowej (1988)* [w:] *Polski rok 1988*, red. M. Przeperski, P. Ruchlewski, Gdańsk 2024.
260. Łatka R., *Prymas Stefan Wyszyński wobec kryzysów władzy w PRL (1956–1966–1968–1970–1976–1980) – próba syntetycznego spojrzenia*, „Komunizm. System – ludzie – dokumentacja" 2024.
261. Łatka R., *Prymas upomina prałata. Relacje abp./kard. Stefana Wyszyńskiego z ks. Kazimierzem Lagoszem w świetle ich korespondencji pochodzącej z Sekretariatu Prymasa Polski*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne" 2024, t. 123.
262. Łatka R., *Relacje państwo–Kościół w ostatniej dekadzie PRL (1979–1989) – zarys zagadnienia* [w:] *Karol Wojtyła/Jan Paweł II (1920–2015). Materiały źródłowe do badań w archiwach państwowych*, red. B. Berska, Warszawa 2024.
263. Łatka R., *The Situation of the Catholic Press in Poland under Communist Rule (1971–1989). An Attempt at a Comprehensive Perspective* [w:] *Communist Anti-church Policy and Resistance to it in Central and Eastern Europe. Dedicated to 50th Anniversary of the Chronicle of the Catholic Chirch in Lithuania*, red. R. Staveckaitė-Notari, Vilnus 2024.
264. Łatka R., *Urząd ds. Wyznań w świetle najnowszych badań naukowych*, „Studia z Prawa Wyznaniowego" 2024, t. 27.
265. Łatka R., *Wokół dwóch porozumień. Prymasa Stefana Wyszyńskiego koncepcja „modus vivendi" z władzami komunistycznymi (1949–1956)*, „Pamięć i Sprawiedliwość" 2023, nr 2 (druk 2024).
266. Łatka R., *Zabójstwo ks. Jerzego Popiełuszki i jego wpływ na stosunki państwo–Kościół z perspektywy Episkopatu Polski*, „Studia Włocławskie" 2024, nr 26.

267. Łatka R., *Zygmunt Choromański* [w:] *Słownik biograficzny polskiego katolicyzmu społecznego*, t. 7, red. R. Łatka, Warszawa 2024.
268. Łatka R., Wąsowicz J., *Tadeusz Isakowicz-Zaleski* [w:] *Słownik biograficzny polskiego katolicyzmu* społecznego, t. 7, red. R. Łatka, Warszawa 2024.
269. Ławniczak R., *Bilans otwarcia. Nauczyciele w województwie pomorskim w 1945 roku*, „Pamięć i Sprawiedliwość" 2023, nr 2 (druk 2024).
270. Majchrzak G., *Casus sędzi Danuty Sandomierskiej. Kulisy utraty stanowiska prezesa Sądu Wojewódzkiego w Płocku w 1983 r.*, „Notatki Płockie" 2024, nr 2.
271. Majchrzak G., *Działalność wymiaru sprawiedliwości w sprawach politycznych w stanie wojennym*, „Pamięć i Sprawiedliwość" 2024, nr 1.
272. Majchrzak G., *Niezależne obchody Powstania Warszawskiego w latach 1979–1989*, „Studia i Materiały Centralnej Biblioteki Wojskowej" 2024, nr 1.
273. Majchrzak G., *„Rząd rządzi – partia kieruje – naród głoduje", czyli marsze głodowe z 1981 roku*, „Wolność i Solidarność" 2023 (druk 2024).
274. Majchrzak G., *Zanim wprowadzono stan wojenny. Przymiarki do rozwiązania siłowego w latach 1980–1981* [w:] *Stan wojenny i stany nadzwyczajne*, red. J. Bielanowska, J. Kufel, Gdańsk 2024.
275. Majewski P., *Akcja Pruszkowska. O ratowaniu dóbr kultury po Powstaniu Warszawskim (październik 1944 – styczeń 1945)*, „Sztuka i Krytyka" 2024, nr 10.
276. Majewski M., *Emigracyjny rozdział życia Mustafy Szokaja – uwagi na marginesie edycji jego korespondencji pt. W emigracyi. Epistolarnoje nasledije Mustafy Szokaja 1919–1941, oprac. G.T. Isachan, G.K. Kokiebajewa, S.K. Szyldebaj, Ałmaty 2021, ss. 490*, „Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej" 2023 (druk 2024).
277. Majewski M., *Mirosław Filipiak (1961–2023)*, „Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej" 2023 (druk 2024).
278. Majewski P., *Muzea w II Rzeczypospolitej a przygotowania państwa polskiego na wypadek wojny*, „Muzealnictwo" 2024, nr 65.
279. Majewski P., *„Nie było tu książki czy jakiegoś innego kulturalnego zajęcia…". Kultura w realiach pracy przymusowej (Prusy Wschodnie 1939–1945) / Bücher oder andere kulturelle Betätigungen gab es hier nicht… Kultur angesichts der Lebensrealität von Zwangsarbeit (Ostpreußen 1939–1945)*, Olsztyn 2024.
280. Majewski M., *Ukraińcy w niemieckich formacjach policji i Waffen SS w powstaniu warszawskim 1944 roku*, „Przegląd Historyczno-Wojskowy" 2024, z. 4.
281. Maksimiuk D., *A History of Certain Memoirs: Stefan Szyłkiewicz, Soldier of the 13th Vilnius Cavalry Regiment* [w:] *„… Let Us Save Every Fragment of History!". The Archive Full of Remembrance*, red. T. Gallewicz-Dołowa, W. Kujawa, Warszawa 2023.
282. Maksimiuk D., *„Karzące ramię sprawiedliwości" – prokuratorzy tzw. sądów doraźnych białostockiego okręgu sądowego*, „Miscellanea Historico-Iuridica" 2023, z. 2.
283. Maksimiuk D., *Pod czujnym, okiem i uchem bezpieki – powojenne represje wobec rodziny Przybyszewskich*, „Studia Łomżyńskie" 2023, t. 33.
284. Maksimiuk D., *Szlakiem Andersa – casus Jerzego Woszczynina (przyczynek do biografii)* [w:] *Znani – nieznani. Polska emigracja niepodległościowa 1939–1990*, red. J. Autuchiewicz, D. Maksimiuk, Białystok–Warszawa 2024.
285. Maksimiuk D., *Wstęp* [w:] *Florian Czarnyszewicz. Los człowieka*, t. 1: *Znad Berezyny nad La Platę (1900–1955)*, red. B. Bajków, D. Maksimiuk, Białystok–Warszawa 2024.
286. Maksimiuk D., *Wydział Sądownictwa Wojennego a koniec II wojny światowej* [w:] *8 maja 1945 roku. Polska perspektywa*, red. T. Bereza, P. Chmielowiec, P. Fornal, Rzeszów–Warszawa 2023.
287. Marcinkiewicz M., *Sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji naukowej „Filmowcy w rzeczywistości politycznej Polski Ludowej", Szczecin, 23–24 maja 2023 r.*, „Pamięć i Sprawiedliwość" 2023, nr 2 (druk 2024).

288. Marcinkiewicz-Kaczmarczyk A., *Kobieta i służba w WP* [w:] *Educare necesse est... Kobieta w społeczeństwie od średniowiecza do końca XX wieku. Przykłady dobrych praktyk edukacyjnych*, red. V. Urbaniak, Warszawa 2024.
289. Markiewicz M., *Komitet Wojewódzki PZPR w Białymstoku 1949–1989 – członkowie, wybory, mechanizmy działania (ustalenia wstępne)*, „Studia Podlaskie" 2023.
290. Markiewicz M., *Sprawa łomżyńska w 1957 roku – przyczynek do dziejów komunistycznego aparatu władzy na szczeblu lokalnym*, „Studia Łomżyńskie" 2023, t. 33.
291. Michliński R., *Dyneburg w okresie młodości Stanisława Swianiewicza – zarys zagadnienia* [w:] *Wilnianie, świadkowie Katynia, emigranci. Stanisław Swianiewicz i Józef Mackiewicz* red. I. Lewandowska, A. Pukszto, Wilno 2024.
292. Michliński R. *Ryszard Gansiniec (1888–1958) i jego „Filomata" (1929–1939), czasopismo młodych humanistów*, „Kwartalnik Kresowy" 2024, nr 3.
293. Miedziński P., *Obraz świata w „Świecie". Fotoreportaż na łamach tygodnika (1951–1969)*, „Rocznik Historii Prasy Polskiej" 2024, nr 1.
294. Milewska M., *Działalność Związku Młodzieży Polskiej w Pułtusku w latach 1948–1956* [w:] *Pułtusk. Studia z dziejów miasta i regionu*, t. 11, red. R. Lolo, J. Szczepański, Pułtusk 2024.
295. Milewska M., *Edukacja w miejscu pamięci na przykładzie Izby Pamięci Strzelecka 8* [w:] *Ekonomia i zarządzanie. Wybrane zagadnienia teoretyczne i praktyczne*, red. K. Szymańska, R.A. Janczewski, Poznań 2024.
296. Milewska M., *Maria Macieszyna – regionalistka w cieniu męża* [w:] *Educare necesse est... Kobieta w społeczeństwie od średniowiecza do końca XX w. Przykłady dobrych praktyk edukacyjnych*, red. V. Urbaniak, Warszawa 2024.
297. Milewska M., *O kobiecych troskach w sposób żartobliwy na łamach czasopisma „Mucha"* [w:] *Życie prywatne Polaków w XIX wieku*, t. 12: *Śmiech, humor, satyra*, red. J. Kita, M. Korybut-Marciniak, Łódź 2024.
298. Milewska M., *Opieka medyczna i higiena na wsi Królestwa Polskiego w latach 1865–1914* [w:] *Chłopi polscy na przestrzeni wieków. Stan badań i perspektywy badawcze*, red. M. Wyżga, J. Załęczny, Warszawa 2023.
299. Milewska M., *Rozwijanie kompetencji kluczowych z wykorzystaniem autentyzmu miejsc pamięci na przykładzie Izby Pamięci Strzelecka 8* [w:] *Autentyzm i jego rola w budowaniu tożsamości narodowej*, red. M. Milewska, Warszawa 2024.
300. Milewska M., *Służba zdrowia w II Rzeczypospolitej – wyzwania, osiągnięcia, niepowodzenia* [w:] *II RP: cienie i blaski. Szkice do bilansu z perspektywy stulecia*, red. P. Pleskot, Warszawa 2023.
301. Milewska M., *Strzelecka 8 – areszt, którego nigdy nie było*, „Glaukopis" 2024, nr 41.
302. Misiak M., *Językowy konterfekt Marii Konopnickiej – matki w świetle korespondencji rodzinnej* [w:] *Maria Konopnicka w 180. rocznicę urodzin*, red. D. Jastrzębska-Golonka, A. Rypel, Bydgoszcz 2024.
303. Misiak M., *„Pamiętajcie, że w tych ciężkich chwilach jesteście w służbie Boga, Honoru i Ojczyzny". Językowy obraz wartości w wypowiedziach Naczelnych Wodzów Wojska Polskiego*, „Opinia" 2024, nr 47.
304. Mlejnek-Dylewska T., *Losy downarskich Sybiraków deportowanych w latach 1940–1941* [w:] *Syberia i Polska – miejsca wspólne w literaturze i historii*, red. M. Dąbrowska *et al.*, Białystok–Warszawa 2024.
305. Musiał F., *Władysław Gurgacz TJ (1914–1949)* [w:] *Słownik biograficzny polskiego katolicyzmu społecznego*, t. 6, red. R. Łatka, Warszawa 2023 (druk 2024).
306. Muszyński W.J., *Adam Macieliński* [w:] *Słownik biograficzny polskiego obozu narodowego*, t. 7, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024.
307. Muszyński W.J., *Bronisław Banasik* [w:] *Słownik biograficzny polskiego obozu narodowego*, t. 6, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024.

308. Muszyński W.J., *Brygada Świętokrzyska NSZ* [w:] *Encyklopedia ruchu narodowego. Organizacje, wydarzenia, pojęcia*, t. 4, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024.
309. Muszyński W.J., *Jan Barański* [w:] *Słownik biograficzny polskiego obozu narodowego*, t. 6, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024.
310. Muszyński W.J., *Jan Bielatowicz* [w:] *Słownik biograficzny polskiego obozu narodowego*, t. 7, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024.
311. Muszyński W.J., *Jerzy Zakulski* [w:] *Słownik biograficzny polskiego obozu narodowego*, t. 7, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024.
312. Muszyński W.J., *Myśl polska na Wschodzie* [w:] *Encyklopedia ruchu narodowego. Organizacje, wydarzenia, pojęcia*, t. 5, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024.
313. Muszyński W.J., *Narodowa Partia Radykalna* [w:] *Encyklopedia ruchu narodowego. Organizacje, wydarzenia, pojęcia*, t. 5, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024.
314. Muszyński W.J., *Polskie Oddziały Wartownicze* [w:] *Encyklopedia ruchu narodowego. Organizacje, wydarzenia, pojęcia*, t. 5, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024.
315. Muszyński W.J., *Słowo Polskie* [w:] *Encyklopedia ruchu narodowego. Organizacje, wydarzenia, pojęcia*, t. 5, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024.
316. Muszyński W.J., *Stronnictwo Narodowe krypt. „Kwadrat"* [w:] *Organizacje, wydarzenia, pojęcia*, t. 5, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024.
317. Muszyński W.J., *Witold Bayer* [w:] *Słownik biograficzny polskiego obozu narodowego*, t. 6, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024.
318. Muszyński W.J., *„Za żołnierzami szli rabusie…". Zamieszki antyżydowskie (tzw. pogrom wielkanocny) w Warszawie w marcu 1940 r.*, „Glaukopis" 2024, nr 41.
319. Nagel P., *Antykomunistyczny muszkieter. Andrzej Chilecki na celowniku bezpieki*, „Arcana" 2024, nr 179.
320. Namysło A., *Rola Centrali Żydowskich Rad Starszych Wschodniego Górnego Śląska w organizowaniu opieki społecznej, zdrowotnej i aprowizacyjnej dla rodzin żydowskich na terenie wschodniej rejencji katowickiej* [w:] *Rodzina żydowska 1939–1945. Wybrane zagadnienia*, red. M. Grądzka-Rejak, K. Zieliński, Warszawa 2024.
321. Namysło A., *Żydzi zagłębiowscy w okresie II wojny światowej* [w:] *Nie damy się wysiedlić. Bojowniczki i bojownicy żydowskiego ruchu oporu w Będzinie i Sosnowcu*, red. T. Grząślewicz, K. Jakoweńko, Będzin–Katowice 2023 (druk 2024).
322. Napierała J., *Ogródki działkowe dla bezrobotnych i osiedla dla bezdomnych. Remedium na wielki kryzys lat 30. XX wieku*, „Kronika Miasta Poznania" 2024, nr 3.
323. Neja J., *Emigracja przymusowa z województwa katowickiego po 13 grudnia 1981 roku. Kilka uwag o śląsko-dąbrowskich uwarunkowaniach, przebiegu i skutkach akcji wyjazdowej MSW* [w:] *Tam i (niekiedy) z powrotem. Migracje a tożsamość na Górnym Śląsku*, red. D. Węgrzyn, Katowice 2024.
324. Nisiobęcka A., *W duchu pracy u podstaw. Dorobek Zofii Niedziałkowskiej jako historyka, pedagoga szkolnego i działacza społecznego* [w:] *Educare necesse est… Kobieta w społeczeństwie od średniowiecza do końca XX w. Przykłady dobrych praktyk edukacyjnych*, red. V. Urbaniak, Warszawa 2024.
325. Niwiński P., *Konspiracja młodzieży szkolnej na Powiślu 1945–1950. Wybrane aspekty i postulaty badawcze*, „Pamięć i Sprawiedliwość" 2023, nr 2 (druk 2024).
326. Niziołek P., *Front-line Transit and Transfer Camp No. 45 in Białystok* [w:] *Soviet Camps and Prisons on Polish Lands (1944–1945). A Lexicon*, red. D. Iwaneczko, Rzeszów–Warsaw 2024.
327. Niziołek P., *Modus operandi niemieckich sił pacyfikujących polskie wsie w okręgu białostockim w lipcu 1943 roku* [w:] *Zbrodnie niemieckie i sowieckie na północnym Mazowszu w latach 1939–1945*, red. K. Sychowicz, L. Zygner, M. Żuławnik, Białystok–Warszawa 2024.
328. Niziołek P., *NKVD Special (Stage Point) Prison in Białystok* [w:] *Soviet Camps and Prisons on Polish Lands (1944–1945). A Lexicon*, red. D. Iwaneczko, Rzeszów–Warsaw 2024.

329. Niziołek P., *Zdzisław Janusz Gwozdek „Zięba", „Schubert" (1923–2001)* [w:] *Inwentarz kolekcji Zdzisława Gwozdka*, oprac. A. Chmielewska, J. Drozdowska, Białystok 2024.
330. Olaszek J., *Michał Głowiński i świat demokratycznej opozycji*, „Autobiografia. Literatura. Kultura. Media" 2023, nr 1 (druk 2024).
331. Olaszek J., *„Pisane przeważnie donikąd". Nieznany zbiór szkiców Romana Zimanda*, „Pamiętnik Literacki" 2024, z. 2.
332. Olbert R., *Przypadek Mariusza Dastycha. Od współpracy ze Służbą Bezpieczeństwa do skazania za szpiegostwo na rzecz CIA i wywiadu japońskiego*, „Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej" 2023 (druk 2024).
333. Olejniczak A., *Mężni wojownicy... gromadźcie się pod sztandarami Napoleona Wielkiego...". Pułk Pruski w służbie napoleońskiej i Polacy*, „Przegląd Historyczno-Wojskowy" 2024, z. 3.
334. Olejnik L., Ślązak E., *Oblicze narodowościowe i wyznaniowe* [w:] *Łódź poprzez wieki. Historia miasta*, t. 4: *Od 1945 roku*, red. K. Lesiakowski, Łódź 2024.
335. Opulski R., *Mythologizing the Enemy in Polish Communist Propaganda in the Years 1949–1954* [w:] *Politics and the Media in Poland from the 19th to the 21st Centuries: Selected Issues*, red. E. Kristanova, R. Habielski, M. Such-Pyrgiel, Boston 2024.
336. Opulski R., *The Politics of Memory and Political Propaganda* [w:] *Politics of Memory*, red. J. Lubecka, M. Zakrzewski, Kraków 2023 (druk 2024).
337. Osiński T., *„Ee... takiej szkoły jak nasze wojsko, to nie zapomina się prędko". Propagandowy obraz żołnierskiej codzienności na łamach „Żołnierza Polskiego" z lat 1949–1950* [w:] *Społeczeństwo w wojsku, wojsko w społeczeństwie w XIX–XXI wieku*, t. 1, red. T. Osiński, P. Orłowski, M. Kruszyński, Dęblin 2024.
338. Osiński T., *Program aktywizacji gospodarczej miast, miasteczek i osiedli województwa lubelskiego w okresie rządów Władysława Gomułki w świetle materiałów Wojewódzkiej Komisji Planowania Gospodarczego. Diagnozy, plany, realizacja* [w:] *Centra i peryferie Polski Ludowej*, red. T. Przerwa, M. Szajda, Wrocław 2024.
339. Ostapiuk M., *Partyzancki patrol st. strzel. Mariana Borysa „Czarnego" (18 IV 1952 r.– 12 VIII 1954 r.)*, „Studia Łomżyńskie" 2023, t. 33.
340. Paduchowski W., *Krakowski filozof Mirosław Dzielski i historyczne konteksty jego filozofii społecznej*, cz. 1, „Krzysztofory, Zeszyty Naukowe Muzeum Historycznego Miasta Krakowa" 2023.
341. Paduchowski W., *Philosophical Social Space of the Riga Trea-ty Era – Russian Perspective, Meaning*, „Logos i Ethos" 2023, nr 2.
342. Paszek M. *Show Trials in Poland during the Stalinist Period in the Film*, „History of Communism in Europe" 2024, t. 15.
343. Perzyna P., *Zbiór grypsów i listów Jerzego Ceranowskiego jako źródło do badań nad internowaniem w stanie wojennym* [w:] *Zbiory archiwalne w archiwach i poza archiwami*, red. D. Magier, Siedlce 2024.
344. Perzyna P., *Wirus w archiwum, czyli o strategii przetrwania w postpandemicznej rzeczywistości* [w:] *Toruńskie Konfrontacje Archiwalne*, t. 8: *Wolne archiwa wobec zmian*, red. M. Wiśniewska-Drewniak, A. Rosa, H. Ciechanowski, W. Chorążyczewski, Toruń 2024.
345. Piątek P., *„Szczególnie wysoki stopień społecznego niebezpieczeństwa czynu" – wyznacznik represji trybu doraźnego w procesach strajkujących w kopalniach w woj. katowickim w czasie stanu wojennego*, „Pamięć i Sprawiedliwość" 2024, nr 1.
346. Piątkowski S., *„Aryjskie papiery". Z problematyki pomocy udzielanej Żydom przez Polaków w legalizowaniu fałszywych tożsamości na obszarze Generalnego Gubernatorstwa* [w:] *Człowiek twórcą historii*, t. 4: *Społeczeństwo Europy Środkowo-Wschodniej w XX w.*, red. C. Kuklo, W. Walczak, Białystok 2024.
347. Piątkowski S., *Rodzina żydowska w okupowanym Radomiu* [w:] *Rodzina żydowska 1939–1945. Wybrane zagadnienia*, red. M. Grądzka-Rejak, K. Zieliński, Warszawa–Kraków 2024.

348. Piątkowski S., *Więźniowie z Radomia w transporcie na Majdanek* [w:] *Majdanek – prawda i pamięć*, red. A. Duszyk, Radom 2024.
349. Piekarz A., *Historia poszukiwań szczątków doczesnych Adama Stanisława Kuchciewicza „Wiktora"*, „Merkuriusz Łęczyński" 2024.
350. Pięciak K., *Pierwsze lata strażnicy WOP w Zawoi (1945–1949)* [w:] *Zawoja – dzieje i współczesność*, red. K. Słabosz-Palacz, P. Krzywda, Zawoja 2024.
351. Pięciak K., *Walki pod Wawrzką, Florynką i Kąclową we wrześniu 1939 roku*, „Magury" 2024.
352. Pięciak K., *Związani z Płazą na listach strat armii austro-węgierskiej*, „Zeszyty z Płazy" 2023.
353. Pilarski S., *Ostatnie lata PRL (1983–1989)* [w:] *Łódź poprzez wieki. Historia miasta*, t. 4: *Od 1945 roku*, red. K. Lesiakowski, Łódź 2024.
354. Pilarski S., *Procesy polityczne stanu wojennego w perspektywie lokalnej. Przypadek województwa kaliskiego*, „Pamięć i Sprawiedliwość" 2024, nr 1.
355. Pleskot P., *Ciekawość mimo nieufności. Wokół spotkań dyplomatów amerykańskich z kierownictwem Urzędu do spraw Wyznań (1975–1981)* [w:] *Urząd ds. Wyznań. Struktury, działalność, ludzie*, t. 4: *Struktury wojewódzkie i wybrane aspekty działalności w latach 1975–1990*, red. R. Łatka, Warszawa 2024.
356. Pleskot P., *„Historia oceni Pana trud". Echa społecznych reakcji na stan wojenny z perspektywy prywatnych listów nadsyłanych do Wojciecha Jaruzelskiego w latach 1982–1989 (rekonesans badawczy)*, „Komunizm. System – ludzie – dokumentacja" 2024.
357. Pleskot P., *Nieznany wymiar znanej biografii. „Polski mudżahedin" Lech Zondek w dokumentacji SB* [w:] *Znani – nieznani. Polska emigracja niepodległościowa 1939–1990*, red. J. Autuchiewicz, D. Maksimiuk, Białystok–Warszawa 2024.
358. Pleskot P., *Ocieplenie za cenę demokratyzacji. Próba spojrzenia na stosunek dyplomacji Zachodu do dwóch fal protestów w PRL z 1988 roku* [w:] *Polski rok 1988*, red. M. Przeperski, P. Ruchlewski, Gdańsk 2024.
359. Pleskot P., *Pesymizm i wyczekiwanie. Reakcje polityczne Zachodu na zniesienie stanu wojennego* [w:] *Stan wojenny i stany nadzwyczajne*, red. J. Bielanowska, J. Kufel, Gdańsk 2024.
360. Pleskot P., *„Projekt Prawda" przeciw „judaszowym srebrnikom". Ucieczki Romualda Spasowskiego i Zdzisława Rurarza w propagandzie PRL i USA – kampanie medialne w cieniu stanu wojennego*, „Komunizm. System – ludzie – dokumentacja" 2023 (druk 2024).
361. Pleskot P., *Pułapki politycznych procesów pokazowych lat osiemdziesiątych. Casus rozprawy przeciw twórcom Radia „Solidarność"* [w:] *Zbrodnie sądowe w latach 1944–1989. Konformizm czy relatywizm moralny środowisk prawniczych?*, t. 3, red. M. Grosicka, D. Palacz, Kielce–Warszawa 2023.
362. Pleskot P., *Zagadka śmierci ks. Stefana Niedzielaka – proboszcza z Powązek* [w:] *Starych Powązek głęboki cień. Materiały konferencji „230 lat historii Cmentarza Powązkowskiego". Zamek Królewski w Warszawie, 3 listopada 2022*, red. J.M. Sosnowska, Warszawa 2024.
363. Pleskot P., *Zaoczne wyroki śmierci w stanie wojennym. Casus Romualda Spasowskiego i Zdzisława Rurarza*, „Pamięć i Sprawiedliwość" 2024, nr 1.
364. Pozorski A., *Rozliczenia zbrodni sądowych w powojennej Polsce (ze szczególnym uwzględnieniem stanu wojennego)*, „Pamięć i Sprawiedliwość" 2024, nr 1.
365. Przegiętka M., *Czy Otto von Wächter był inicjatorem aresztowania profesorów w Krakowie 6 listopada 1939 r.? Nowe ustalenia w oparciu o analizę nieznanych do tej pory dokumentów*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Historyczne" 2023, z. 3 (druk 2024).
366. Ptasińska M., *Emigracyjne losy Janusza Rakowskiego na ziemi helweckiej w latach 1945–2001* [w:] *Znani – nieznani. Polska emigracja niepodległościowa 1939–1990*, red. J. Autuchiewicz, D. Maksimiuk, Białystok–Warszawa 2024.
367. Rams A., *Cmentarz przy Centralnym Obozie Pracy Jaworzno w latach 1945–1949* [w:] *Prawne i konserwatorskie aspekty zachowania i ochrony historycznych cmentarzy i cmentarzysk w Polsce*, red. A. Rogacka-Łukasik, D. Rozmus, Ł. Strzępek, Częstochowa 2023.

368. Rosenbaum S., *Przez żelazną kurtynę: migracje z Górnego Śląska do RFN 1956–1989* [w:] *Tam i (niekiedy) z powrotem. Migracje a tożsamość na Górnym Śląsku*, red. D. Węgrzyn, Katowice 2024.
369. Rosenbaum S., Tracz B., *Oberschlesien und die Binnenmigrationen in der Volksrepublik Polen (1945–1989)* [w:] *Migrationsgeschichte Oberschlesien. Von 1800 bis zur Gegenwart*, red. A. Michalczyk, D. Skrabania, Padeborn 2024.
370. *Różne barwy historiografii. Księga z okazji jubileuszu 65. urodzin Profesora Jerzego Maronia*, przedm. F. Wolański, red. J. Jędrysiak, D. Koreś, D. Wojtucki, Kraków 2024.
371. Ruciński P., *Program „dziewięciu idei-reform" Jana Kwiecińskiego – utopijna wizja naprawy Polski i świata w przededniu II wojny światowej* [w:] *Studia historyczno-społeczne. Prace dedykowane Profesorowi Zenonowi Piechowi w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, red. J. Jezierski, S. Orzoł, Kraków 2024.
372. Ruciński P., *Wybitny rolnik i lider ziemiaństwa – popularyzatorska, publicystyczna i organizacyjna działalność Jerzego Turnaua w autonomicznej Galicji* [w:] *Arystokracja i ziemiaństwo wobec odzyskania niepodległości i budowy zrębów II Rzeczypospolitej (do 1921 r.)*, red. M. Bukała, M. Krzysztofiński, T. Pudłocki, Warszawa–Rzeszów 2024.
373. Ruciński P., *Związek Kół Polskich Ziemianek – organizacja kobiet z dworu w Galicji (1906–1918)* [w:] *Życie codzienne ziemianek w XIX i XX wieku*, red. M. Antonowicz, T. Łaszkiewicz, Toruń 2024.
374. Sacewicz K., *Między fikcją a prawdą o wojnie w Wietnamie. Obraz operacji „Junction City" (22 II – 18 V 1967 r.) w opracowaniach Zarządu II Sztabu Generalnego WP*, „Glaukopis" 2024, nr 41.
375. Sasanka P., *Rewolucja odgórna? Kopalnia milionów, czyli historia sojuszu tygodnika „Po Prostu" z aparatczykami z Zakładów Wytwórczych Lamp Elektrycznych im. Róży Luksemburg w Warszawie w 1956 roku*, „Dzieje Najnowsze" 2024, nr 1.
376. Siedziako M., *A Polish Invention or a Copy of the Soviet Model? Electoral Practices during Parliamentary Elections in Poland under the Communist Rule (1944–1980)*, „Contemporary European History" 2024, nr 1.
377. Siedziako M., *„Anomalie" wyborów do Sejmu PRL* [w:] *Colloquium Opole 2023. O wolności i demokracji we współczesnej Europie z historycznej i politologicznej perspektywy*, red. M. Mazurkiewicz, A. Hass, R. Wieczorek, Opole 2024.
378. Siedziako M., *Dzieciństwo i młodość a socjalizacja polityczna Mariana Jurczyka*, „Polish Biographical Studies" 2023.
379. Siedziako M., *Szczeciński Sierpień '88 w trójkącie: władze – Kościół – opozycja* [w:] *Polski rok 1988*, red. M. Przeperski, P. Ruchlewski, Gdańsk 2024.
380. Siedziako M., *The Legitimation of Communist Rule in Poland* [w:] *A Handbook of the Polish United Workers' Party*, red. K. Rokicki, Warsaw 2024.
381. Siedziako M., *Zaangażowanie, unikanie, odmowa współpracy. Marian Jurczyk wobec Służby Bezpieczeństwa (1977–1980)*, „Kwartalnik Historyczny" 2024, z. 2.
382. Siekierka M., *80 lat po ludobójstwie dokonanym przez ukraińskich nacjonalistów w cieniu wyzwań politycznych i oczekiwań społecznych* [w:] *Ludobójstwo OUN-UPA na Kresach Południowo-Wschodnich. Dawne Kresy Południowo-Wschodnie w Optyce Historycznej i Współczesnej*, t. 17, red. W. Listowski, Kędzierzyn-Koźle 2023.
383. Siekierka M., *Archiwum Stowarzyszenia Upamiętnienia Ofiar Zbrodni Ukraińskich Nacjonalistów – trzydzieści lat gromadzenia dokumentacji związanej z Wołyniem i Małopolską Wschodnią*, „Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej" 2023 (druk 2024).
384. Siekierka M., *Ewolucja ukraińskiej państwowości. Kierunki orientacji społecznej i politycznej w latach 1991–2022* [w:] *Ludobójstwo OUN-UPA na Kresach Południowo-Wschodnich. Dawne Kresy Południowo-Wschodnie w optyce historycznej i współczesnej*, t. 18, red. W. Listowski, Kędzierzyn-Koźle 2024.
385. Siekierka M., *Sprawozdanie z cyklu promocji książki: Stan badań nad pomocą Żydom na ziemiach polskich pod okupacją niemiecką – przegląd piśmiennictwa, red. Tomasz Domański, Alicja Gontarek, Warszawa–Kielce 2022*, „Polish-Jewish Studies" 2024.

386. Sierchuła R., *Bolesław Sobociński (1906–1980)* [w:] *Słownik biograficzny polskiego obozu narodowego*, t. 7, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024.
387. Sierchuła R., *Działalność korporacji akademickich w Wyższej Szkole Handlowej – Akademii Handlowej w Poznaniu w latach 1926–1939* [w:] *Polskie korporacje akademickie w XX i XXI wieku*, red. Ł. Małkiewicz, P. Tomaszewski, B. Wróblewski, Kalisz 2024.
388. Sierchuła R., *Franciszek Błaż (1915–1992)* [w:] *Słownik biograficzny polskiego obozu narodowego*, t. 6, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024.
389. Sierchuła R., *Korporacja legionowa „Gdynia" z Poznania* [w:] *Polskie korporacje akademickie w XX i XXI wieku*, red. Ł. Małkiewicz, P. Tomaszewski, B. Wróblewski, Kalisz 2024.
390. Sierchuła R., *Okręg Poznański NSZ (1945 r.), organizacja, działalność, kadry*, „Zeszyty Naukowe Muzeum Żołnierzy Wyklętych" 2024.
391. Sierchuła R., *Organizacja Polska* [w:] *Encyklopedia ruchu narodowego*, t. 4, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024.
392. Sierchuła R., *Radosław Kochlewski (1907–1942)* [w:] *Słownik biograficzny polskiego obozu narodowego*, t. 6, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024.
393. Sierchuła R., *Tadeusz Motz (1909–1940)* [w:] *Słownik biograficzny polskiego obozu narodowego*, t. 7, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024.
394. Sierchuła R., *Władysław Dowbor (1900–1992)* [w:] *Słownik biograficzny polskiego obozu narodowego*, t. 6, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024.
395. Sierchuła R., *Zapomniany oficer – Kazimierz Antoni Falewicz*, „Glaukopis" 2024, nr 41.
396. Sitkiewicz D., *Żydzi we dworach i dworkach. Pomoc indywidualna ziemian w latach drugiej wojny światowej* [w:] *Polacy ratujący Żydów w dystrykcie lubelskim 1939–1944 – oblicza pomocy*, red. R. Drabik, A. Gontarek, Lublin 2024.
397. Słowińska K., *Szczepaniak Bronisław* [w:] *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989*, t. 5, red. J. Olaszek *et al.*, Warszawa 2023.
398. Sokołowski P., *Obraz wysiedleń ludności Zamojszczyzny w „Dzienniku z lat okupacji Zamojszczyzny (1939–1944)" Zygmunta Klukowskiego oraz na „Kartach męczeństwa Zamojszczyzny. Dziennika spisanego pod okupacją hitlerowską" Adama Mastalińskiego*, „Teka Komisji Historycznej TN KUL" 2024, nr 6 (numer specjalny).
399. Sokołowski P., *Okoliczności śmierci błogosławionego księdza Jerzego Popiełuszki – od procesu toruńskiego do procesu beatyfikacyjnego*, „Ateneum Kapłańskie" 2024, z. 3.
400. Sokołowski P., [rec.] *Paweł Szuppe, Zło dobrem zwyciężaj – bł. ks. Jerzy Popiełuszko (1947–1984). Materiały do biografii polskiej i polskojęzycznej, Kraków 2004*, „Ateneum Kapłańskie" 2024, z. 3.
401. Sokulski M., *Echa śmierci ks. Jerzego Popiełuszki na łamach serbskiego czasopisma emigracyjnego „Naša reč"*, „Komunizm. System – ludzie – dokumentacja" 2024.
402. Sokulski M., *Stany Zjednoczone wobec możliwości wykorzystania górnośląskiego węgla do odbudowy Europy po 1945 r.*, „Polska 1944/45–1989. Studia i Materiały" 2024.
403. Spałek R., *A Hostile Takeover. The Road to the Unification of the PPR and the False PPS (1946–1949)* [w:] *A Handbook of the Polish United Workers' Party*, red. K. Rokicki, Warsaw 2024.
404. Spałek R., *The Path to Authority: Remarks on the Latest Biography of Edward Gierek*, „Kwartalnik Historyczny" 2024, nr 8 (English-Language Edition).
405. Spałek R., *Władysław Gomułka i „problem niemiecki" (refleksje do biografii polityka)*, „Pamięć i Sprawiedliwość" 2023, nr 2 (druk 2024).
406. Stanuch Z., *Wybrane przykłady źródeł do dziejów Towarzystwa Salezjańskiego na Pomorzu Zachodnim w zasobie archiwalnym Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Szczecinie* [w:] *Laborate sed modum tenete. Księga jubileuszowa dedykowana prof. Janowi Pietrzykowskiemu z okazji 70. rocznicy urodzin*, red. J. Wąsowicz, Kalisz 2024.
407. Stempowski T., *Nie-do-widzenia. Fotografie polskiego aparatu represji z lat 1944–1989 i ich dalsze losy*, „Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej" 2023 (druk 2024).

408. Strzeszewska E., *„Meliniarze", wywiadowcy, łącznicy – charakterystyka i konsekwencje działań terenowej siatki współpracowników oddziałów podziemia antykomunistycznego na terenie północnego Mazowsza („Rój", „Mazurek", „Puszczyk")*, „Zeszyty Naukowe Muzeum Żołnierzy Wyklętych" 2024.
409. Suleja W., *Józef Mackiewicz antypiłsudczyk?* [w:] *Sam jeden i inni. Wrocławskie odczytania twórczości Józefa Mackiewicza*, red. M. Misiak, Warszawa 2024.
410. Suleja W., *Postyczniowa noc. Historyczny kontekst twórczości Marii Konopnickiej* [w:] *Maria Konopnicka w 180. rocznicę urodzin*, red. D. Jastrzębska-Golonka, A. Rypel, Bydgoszcz 2024.
411. Supruniuk A., Supruniuk M.A., *Wileński portret prof. Jana Pruffera. Z dziejów ikonografii akademickiej przed 1939 rokiem*, Toruń 2024.
412. Sychowicz K., *Słowo wstępne* [w:] W. Świderski, *Łomża*, Łomża 2024.
413. Sychowicz K., *W drodze do własnego kościoła* [w:] *Z prochu powstała... 50 lat Rzymskokatolickiej Parafii pw. Świętej Rodziny w Czarnej Białostockiej*, red. A. Szot, Białystok 2024.
414. Sychowicz K., *Wstęp* [w:] *Zbrodnie niemieckie i sowieckie na północnym Mazowszu w latach 1939–1945*, red. K. Sychowicz, L. Zygner, M. Żuławnik, Białystok–Warszawa 2024.
415. Sychowicz K., *Wyzwolenie bez wolności – zachodnia część województwa białostockiego i jej mieszkańcy w 1945 r.* [w:] *8 maja 1945 roku. Polska perspektywa*, red. T. Bereza, P. Chmielowiec, P. Fornal, Rzeszów–Warszawa 2023.
416. Sychowicz K., *Zbrodnie niemieckie w regionie łomżyńskim* [w:] *Zbrodnie niemieckie i sowieckie na północnym Mazowszu w latach 1939–1945*, red. K. Sychowicz, L. Zygner, M. Żuławnik, Białystok–Warszawa 2024.
417. Szłapka M., *Wydziały do spraw wyznań w Koninie i Lesznie w latach 1975–1990. Obsada osobowa i funkcjonowanie* [w:] *Urząd ds. Wyznań. Struktury, działalność, ludzie*, t. 4: *Struktury wojewódzkie i wybrane aspekty działalności w latach 1975–1990*, red. R. Łatka, Warszawa 2024.
418. Szpotański A., *Kapelani Wojska Polskiego w czasach PRL na Dolnym Śląsku. Studium przypadków* [w:] *Bezpieczeństwo personalne a bezpieczeństwo strukturalne*, t. 13: *Dylematy służby*, red. T. Grabińska, P. Szczepański, Wrocław 2023.
419. Szpotański A., *Sprawa obiektowa kryptonim „Misjonarki" żeńskie zgromadzenia zakonne w powiecie świdnickim 1947–1954*, „Perspectiva" 2023, nr 2.
420. Sztama P., *Kilka spostrzeżeń na temat książki Krzysztofa Lesiakowskiego „Ignacy Loga-Sowiński (1914–1992). Portret gomułkowca, Łódź 2022, s. 426*, „Komunizm. System – ludzie – dokumentacja" 2023 (druk 2024).
421. Szumiło M., *John Paul II and Opposition Activities in Soviet Bloc Countries*, „Annales Universitatis Apulensis. Series Historica" 2024.
422. Szumiło M., *Władze państw komunistycznych wobec papieża Jana Pawła II (1978–1981)*, „Rocznik Filozoficzny Ignatianum" 2024.
423. Szumski J., *Działalność jezuitów na Kresach Północno-Wschodnich – wybrane zagadnienia*, [w:] *Jezuici. Nauka, kultura, duchowość*, red. W. Graczyk, J.M. Marszalska, Warszawa 2024.
424. Ślązak E., *Biskup Michał Klepacz jako jeden z negocjatorów porozumienia między państwem a Kościołem katolickim z 14 kwietnia 1950 roku*, „Pamięć i Sprawiedliwość" 2023, nr 2 (druk 2024).
425. Ślązak E., *Leśniewski Apolinary* [w:] *Słownik biograficzny polskiego katolicyzmu społecznego*, t. 7, red. R. Łatka, Warszawa 2024.
426. Ślązak E., *Mędrzak Jan* [w:] *Słownik biograficzny polskiego katolicyzmu społecznego*, t. 7, red. R. Łatka, Warszawa 2024.
427. Ślązak E., *Mędrzak Stefania* [w:] *Słownik biograficzny polskiego katolicyzmu społecznego*, t. 7, red. R. Łatka, Warszawa 2024.
428. Ślązak E., *Papiernik Bogdan* [w:] *Słownik biograficzny polskiego katolicyzmu społecznego*, t. 7, red. R. Łatka, Warszawa 2024.

429. Ślązak E., *Polityka władz wyznaniowych wobec diecezji łódzkiej w latach 1957–1967. Zarys zagadnienia* [w:] *Archidiecezja łódzka w latach 1920–2020. W rocznicę powstania*, red. W. Gliński, E. Ślązak, Łódź–Warszawa 2023.
430. Ślązak E., *s. Magdalena (Irena Śmiałowska)* [w:] *Słownik biograficzny polskiego katolicyzmu społecznego*, t. 7, red. R. Łatka, Warszawa 2024.
431. Ślązak E., *Wydział do spraw Wyznań Urzędu Miasta Łodzi w latach 1975–1989/1990* [w:] *Urząd do spraw Wyznań. Struktury, działalność, ludzie*, t. 4: *Struktury wojewódzkie i wybrane aspekty działalności w latach 1975–1990*, red. R. Łatka, Warszawa 2024.
432. Śmietanka-Kruszelnicki R., [rec.] *Krzysztof Kąkolewski, Umarły cmentarz. Wstęp do studiów nad wyjaśnieniem przyczyn i przebiegu morderstwa na Żydach dnia 4 lipca 1946 roku, Warszawa 2008*, „Polish-Jewish Studies" 2023 (druk 2024).
433. Śmietanka-Kruszelnicki R., *Wstęp* [w:] P. Perchel, R. Adamczyk, *Młodzi Gniewni*, Starachowice 2024.
434. Śnieżko A., *Miejsca pamięci związane z walką podziemia niepodległościowego lat 1945–1955 na północnym Mazowszu i ich społeczna percepcja* [w:] *Autentyzm miejsc pamięci i jego rola w budowaniu tożsamości narodowej*, red. M. Milewska, Warszawa 2024.
435. Tomasik P., *„Wyprawa myślenicka"* [w:] *Encyklopedia ruchu narodowego. Organizacje, wydarzenia, pojęcia*, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024.
436. Tomkiewicz M., *„Eksperymenty" prowadzone przez prof. Rudolfa Spannera nad produkcją mydła z tłuszczu ludzkiego w Instytucie Anatomii Akademii Medycznej w Gdańsku* [w:] *Lecznictwo na prowincji. Narracje – źródła – epidemie. Wybrane problemy*, red. W. Ślusarczyk, R. Kubiak, J. Nierebiński, Lublin 2023 (druk 2024).
437. Tomkiewicz M., *Instytut Anatomiczny Akademii Medycznej w Gdańsku 1940–1945* [w:] *Encyklopedia Gdańska*, gedanopedia.pl.
438. Tomkiewicz M., *Kozlik-Wollmann Friedrich (Fritz), docent w Anatomischer Institut der medizinischen Akademie in Danzig, asystent prof. Rudolfa Marii Spannera* [w:] *Encyklopedia Gdańska*, gedanopedia.pl.
439. Tomkiewicz M., *Obóz pracy w Prawieniszkach jako miejsce odosobnienia i ludobójstwa funkcjonujące w Generalnym Komisariacie Litwy w latach 1941–1944* [w:] *Ludobójstwo. Nieludzkie zbrodnie czasu wojny i pokoju. Prawo – polityka – historia*, t. 2, red. E. Habowski, Warszawa 2023 (druk 2024).
440. Tomkiewicz M., *Pseudo-Medical Experiments at KL Stutthof during World War II*, kuryerpolski.us.
441. Tomkiewicz M., *Ściganie i karanie sprawców zbrodni popełnionych na Żydach w Ponarach i innych miejscach straceń na Wileńszczyźnie*, „Polish-Jewish Studies" 2023 (druk 2024).
442. Tomkiewicz M., *The Prosecution and Punishment of the Perpetrators of Crimes Committed against Jews in Ponary and other Execution Sites in the Vilnius Region*, „Polish-Jewish Studies" 2023 (druk 2024).
443. Tomkiewicz M., *Witold Czyż* [w:] *Kresowianie na Śląsku po 1945 roku. Leksykon*, t. 1, red. K. Kleszcz, M. Kalczyńska, Opole 2023 (druk 2024).
444. Tomkiewicz M., *Zbrodnie popełnione na działaczach politycznych i społecznych pochodzących z północnych powiatów przedwojennego województwa pomorskiego zamordowanych w ramach zbrodni pomorskiej 1939 roku (studium przypadku)*, „Zeszyty Muzeum Stutthof" 2023, nr 11 (druk 2024).
445. Tomkiewicz M., *Zygmunt Mazur, laborant i preparator Instytutu Anatomicznego Akademii Medycyny Praktycznej w Gdańsku* [w:] *Encyklopedia Gdańska*, gedanopedia.pl.
446. Tomkiewicz M., Kisiel T., *Witold Czyż (1884–1952), wiceprezydent miasta Wilna*, „Rocznik Genealogiczny PARANTELE" 2024.
447. Tracz B., *Adaptacja i integracja* [w:] *Kresowianie na Śląsku po 1945 roku. Leksykon*, t. 1, red. K. Kleszcz, M. Kalczyńska, Opole 2023 (druk 2024).

448. Tracz B., *Between 'Liberation' and Conquest. The Red Army in Upper Silesia in 1945*, „Institute of National Remembrance Review" 2023, nr 5.
449. Tracz B., *Cieliński Marek* [w:] *Kresowianie na Śląsku po 1945 roku. Leksykon*, t. 2, red. K. Kleszcz, M. Kalczyńska *et al.*, Opole 2024.
450. Tracz B., *Druga „repatriacja"* [w:] *Kresowianie na Śląsku po 1945 roku. Leksykon*, t. 2, red. K. Kleszcz, M. Kalczyńska *et al.*, Opole 2024.
451. Tracz B., *Kuczewski Wacław* [w:] *Kresowianie na Śląsku po 1945 roku. Leksykon*, t. 1, red. K. Kleszcz, M. Kalczyńska, Opole 2023 (druk 2024).
452. Tracz B., *Messner Zbigniew* [w:] *Kresowianie na Śląsku po 1945 roku. Leksykon*, t. 1, red. K. Kleszcz, M. Kalczyńska, Opole 2023 (druk 2024).
453. Tracz B., *Państwowy Urząd Repatriacyjny* [w:] *Kresowianie na Śląsku po 1945 roku. Leksykon*, t. 1, red. K. Kleszcz, M. Kalczyńska, Opole 2023 (druk 2024).
454. Tracz B., *Pszoniak Wojciech* [w:] *Kresowianie na Śląsku po 1945 roku. Leksykon*, t. 1, red. K. Kleszcz, M. Kalczyńska, Opole 2023 (druk 2024).
455. Tracz B., *Relacje Służby Bezpieczeństwa z Komitetem Wojewódzkim PZPR w Katowicach w związku z emigracją do Republiki Federalnej Niemiec w latach siedemdziesiątych XX wieku*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989" 2023 (druk 2024).
456. Tracz B., *Repatriacja, ekspatriacja, wypędzenie – problemy terminologiczne* [w:] *Kresowianie na Śląsku po 1945 roku. Leksykon*, t. 1, red. K. Kleszcz, M. Kalczyńska, Opole 2023 (druk 2024).
457. Tracz B., *Spaltenstein Wincenty* [w:] *Kresowianie na Śląsku po 1945 roku. Leksykon*, t. 1, red. K. Kleszcz, M. Kalczyńska, Opole 2023 (druk 2024).
458. Tracz B., *Wyzwolenie czy podbój? Armia Czerwona na Górnym Śląsku w roku 1945* [w:] *8 maja 1945 roku. Polska perspektywa*, red. T. Bereza, P. Chmielowiec, P. Fornal, Rzeszów–Warszawa 2023 (druk 2024).
459. Tracz B., *Z Kresów Wschodnich na Górny Śląsk. Dynamika migracji i problemy integracji* [w:] *Tam i (niekiedy) z powrotem. Migracje a tożsamość na Górnym Śląsku*, red. D. Węgrzyn, Katowice 2024.
460. Tracz B., *Zagajewski Adam* [w:] *Kresowianie na Śląsku po 1945 roku. Leksykon*, t. 1, red. K. Kleszcz, M. Kalczyńska, Opole 2023 (druk 2024).
461. Tracz B., *Życie codzienne i postawy społeczne w 1988 roku w aglomeracjach przemysłowych województwa katowickiego* [w:] *Polski rok 1988*, red. M. Przeperski, P. Ruchlewski, Gdańsk 2024.
462. Trajdos J., *Kasperkiewicz Zenon Lucjan (1908–1996)* [w:] *Radomszczański słownik biograficzny*, t. 4, red. G. Mieczyński, Radomsko 2024.
463. Trzeskowska-Kubasik K., *Działalność emigracyjna Tadeusza Żenczykowskiego-Zawadzkiego w latach 1945–1997* [w:] *Znani – nieznani. Polska emigracja niepodległościowa 1939–1990*, red. J. Autuchiewicz, D. Maksimiuk, Białystok–Warszawa 2024.
464. Trzeskowska-Kubasik K., *Działalność niemieckich obozów w latach 1939–1945 na terenie Kreishauptmannschaft Busko (dystrykt Radom)*, „Almanach Historyczny" 2023.
465. Trzeskowska-Kubasik K., *German Persecution and Repression of the Jewish Population in the Kreis Busko District between 1939 and 1942: Selected Issues*, „Polish-Jewish Studies" 2023 (druk 2024).
466. Trzeskowska-Kubasik K., *Niemieckie prześladowania i represje stosowane wobec ludności żydowskiej na terenie Kreis Busko w latach 1939–1942 – wybrane problemy*, „Polish-Jewish Studies" 2023 (druk 2024).
467. Trzeskowska-Kubasik K., *Polscy robotnicy przymusowi ofiarami eutanazji w Hadamar w latach 1944–1945*, „Niepodległość i Pamięć" 2024, nr 3.
468. Tyszuk W., *Komunistyczne „amnestie" z 1945 i 1947 r. w powiecie wysokomazowieckim. Przebieg i reakcje struktur podziemia*, „Studia Łomżyńskie" 2023, t. 33.
469. Urynowicz M. *„Sarnaki, moje żydowskie Sarnaki, któż mógłby Ciebie zapomnieć!". Dzieciństwo i lata młodości we wspomnieniach Pesacha Perlmana, Ester Grunowicz i Sary Ruwel*, „Rocznik Ziemi Sarnackiej" 2024.

470. Wardzińska A., *Wielowyznaniowość Galicji wschodniej na przykładzie inteligencji XIX-wiecznego Lwowa* [w:] *Galicja. Dziedzictwo monarchii Habsburgów w perspektywie badań genealogicznych*, red. P. Jędrzejewski, Kraków 2023 (druk 2024).
471. Wardzińska A., *Zofia Zawisza-Kernowa (1889–1971) i jej działalność publicystyczno-polityczna w okresie międzywojennym* [w:] *Historię swą piszcie same. Polityka, historiografia i muzealne narracje z perspektywy kobiet*, red. I. Dadej *et al.*, Warszawa 2023 (druk 2024).
472. Wasilewski J., *O współpracy Policji Państwowej z konfidentami w zwalczaniu ruchu komunistycznego na Białostocczyźnie w latach trzydziestych XX wieku*, „Studia Łomżyńskie" 2023, t. 33.
473. Wasilewski J., *Skuteczność polskiej Policji Państwowej w zwalczaniu ruchu komunistycznego na przykładzie działań operacyjnych prowadzonych przez Adama Półtorzeckiego w powiecie białostockim w latach 30. XX w.* [w:] *Kontrwywiad II Rzeczpospolitej*, t. 10, red. R. Majzner, Warszawa 2023.
474. Wąs P., *Ofiara dwóch totalitaryzmów – ks. Roch Łaski (1902–1949)* [w:] *Archidiecezja Łódzka w latach 1920–2020. W rocznicę powstania*, red. W Gliński, E. Ślązak, Łódź–Warszawa 2023.
475. Wąs P., *„Proces siedemnastu" w Radomsku (7 maja 1946 roku) – najtragiczniejszy epizod działalności sądów doraźnych Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989" 2023 (druk 2024).
476. Wąs P., *Sędziowie sądów doraźnych Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego (luty–czerwiec 1946) – wykonawcy represyjnej polityki karnej komunistycznego państwa* [w:] *Studia z historii najnowszej Polski*, t. 6, red. S. Szyc, Warszawa 2024.
477. Wenklar M., *Polityka historyczna Kościoła* [w:] *Polityka historyczna*, red. J. Lubecka, M. Zakrzewski, Kraków 2023 (druk 2024).
478. Węcki M., *Günther Amende – nazistowski nauczyciel w Bojszowach w czasie II wojny światowej* [w:] *Szkice do dziejów ziemi pszczyńskiej*, t. 2, Katowice–Tychy 2024.
479. Węcki M., *Kontrowersje wokół I powstania śląskiego* [w:] *Powstania narodowe. Czy można było się nie bić?*, red. D. Nawrot, Bielsko-Biała 2023 (druk 2024).
480. Węcki M., *Migracje z województwa śląskiego do rejencji opolskiej a polityka władz niemieckich wobec mniejszości polskiej w latach 1922–1939 na przykładzie Zabrza (Hindenburg O/S)* [w:] *Migracje transgraniczne na Górnym Śląsku w latach 1922–1939 a międzywojenny problem mniejszości narodowych*, red. B. Linek, Opole 2022 (druk 2024).
481. Węcki M., *„Niesłychane dokonania". Przyczynek źródłowy do relacji między gauleiterem Górnego Śląska Fritzem Brachtem a komendantem KL Auschwitz-Birkenau Rudolfem Hössem*, „Dzieje Najnowsze" 2023, nr 4 (druk 2024).
482. Węcki M., *Z Polski do Niemiec i odwrotnie. Migracje wewnątrzgórnośląskie po 1922 roku* [w:] *Tam i (niekiedy) z powrotem. Migracje a tożsamość na Górnym Śląsku*, red. D. Węgrzyn, Katowice 2024.
483. Wichert W., *Martina Broszata badania nad okupacją niemiecką w Polsce*, „Wojna i Pamięć" 2023.
484. Wichert W., *Nazistowskie spory wokół polityki germanizacyjnej w Okręgu Rzeszy Gdańsk-Prusy Zachodnie* [w:] *„Polaków trzeba nauczyć, kto tu jest panem!". Polityka germanizacyjna niemieckich władz okupacyjnych na Pomorzu (1939–1945)*, red. D. Czerwiński, M. Kubicki, M. Owsiński, Gdańsk–Sztutowo–Warszawa 2024.
485. Wichert W., *Niemiecki system okupacyjny na ziemiach polskich w latach 1939–1945. Zarys problematyki* [w:] *Człowiek twórcą historii*, t. 4: *Społeczeństwo Europy Środkowo-Wschodniej w XX w.*, red. C. Kuklo, W. Walczak, Białystok 2024.
486. Wierzbicki M., *Stan badań nad stosunkami polsko-żydowskimi na ziemiach polskich pod okupacją sowiecką w latach 1939–1941*, „Polish-Jewish Studies" 2023 (druk 2024).
487. Wierzbicki M., *The State of Resarch on Polish-Jewish Relations in Polish Lands under the Soviet Occupation between 1939 and 1941*, „Polish-Jewish Studies" 2023 (druk 2024).
488. Witowicz B., *„Operacja polska" NKWD 1937–1938 na tle represji wobec Polaków w Białoruskiej SRS. Dokumenty, red. A. Smalianczuk, A. Wialiki, M. Wyrwa, Warszawa 2022, ss. 484*, „Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej" 2023 (druk 2024).

489. Wnorowski R., *Braci O'Brien de Lacy walki o Polskę* [w:] *Arystokracja i ziemiaństwo wobec odzyskania niepodległości i budowy zrębów II Rzeczypospolitej (do 1921 r.)*, red. M. Bukała, M. Krzysztofiński, T. Pudłocki, Rzeszów–Warszawa 2024.
490. Wnorowski R., *Pamięć o Józefie Piłsudskim w latach 1935–1939 na północno-wschodnim Mazowszu*, „Studia Łomżyńskie" 2023, t. 33.
491. Wojcieszyk E., *Duszpasterstwo Środowisk Pracowniczych w Wielkopolsce 1980–1990*, cz. 3: *Województwo leszczyńskie*, „Zeszyty Historyczne Solidarności Wielkopolskiej" 2024, nr 5.
492. Wojcieszyk E., *Pierwsza peregrynacja kopii obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej w Sulęcinie 28 sierpnia 1949 r.*, „Przegląd Zachodni" 2023, nr 4.
493. Wojcieszyk E., *Poczucie obowiązku. Mecenas Stanisław Hejmowski w latach 1957–1969* [w:] *Adwokat Poznańskiego Czerwca 1956. Stanisław Hejmowski 1900–1969*, red. P. Grzelczak, Poznań–Warszawa 2024.
494. Wołk G., *Budowa nowego systemu? Plany Służby Bezpieczeństwa na rok 1988 i ich realizacja* [w:] *Polski rok 1988*, red. M. Przeperski, P. Ruchlewski, Gdańsk 2024.
495. Wołk G., *Ewolucja systemu szkolenia funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa w latach 1956–1990*, „Pamięć i Sprawiedliwość" 2023, nr 2 (druk 2024).
496. Wołk G., *„Potencjalne ognisko niezadowolenia w przypadku przyszłych kłopotów". Polska opozycja w raportach brytyjskich dyplomatów z lat 1976–1980*, „Wolność i Solidarność" 2023 (druk 2024).
497. Wołk G., *„Wymuszona" emigracja po wprowadzeniu stanu wojennego – uwarunkowania ogólnopolskie* [w:] *Tam i (niekiedy) z powrotem. Migracje a tożsamość na Górnym Śląsku*, red. D. Węgrzyn, Katowice 2024.
498. Wołoszyn J., *Funkcjonowanie organizacji wyższego użytku publicznego na szczeblu lokalnym na przykładzie Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Okręgu Lubelskiego w latach 1956–1975* [w:] *Centra i peryferie Polski Ludowej*, red. T. Przerwa, M. Szajda, Wrocław 2024.
499. Wołoszyn J., *Opposition Attitudes of the Youth in the Polish People's Republic*, „Historia i Świat" 2024.
500. Wołoszyn J., *Propagandowa rola procesów członków konspiracyjnych organizacji młodzieżowych w latach 1948–1956*, „Pamięć i Sprawiedliwość" 2024, nr 1.
501. Wójcik B., *Polish social network w Duszpasterstwie Akademickim w Londynie w latach 1974–1989* [w:] *Znani – nieznani. Polska emigracja niepodległościowa 1939–1990*, red. J. Autuchiewicz, D. Maksimiuk, Białystok–Warszawa 2024.
502. Wójcik B., *Teoria „wychowania" TW – analiza założeń*, „UR Journal of Humanities and Social Sciences" 2024, nr 1.
503. Wójcik B., *Utworzenie i działalność Wydziału do spraw Wyznań UW w Krośnie w latach 1975–1989* [w:] *Urząd do spraw Wyznań. Struktury, działalność, ludzie*, t. 4: *Struktury wojewódzkie i wybrane aspekty działalności w latach 1975–1990*, red. R. Łatka, Warszawa 2024.
504. Wójtowicz N., *Nauka o faktach masońskich*, „Masoneria XXI wieku" 2024, nr 3.
505. Wróbel J., Żelazko J., *Łódź w okresie stalinowskim (1948–1956)* [w:] *Łódź poprzez wieki. Historia miasta*, t. 4: *Od 1945 roku*, red. K. Lesiakowski, Łódź 2024.
506. Zakrzewski M., *Adolf Bocheński* [w:] *Historia filozofii politycznej*, t. 3, red. P. Nowak, Warszawa 2024.
507. Zakrzewski M., *Stanisław Piasecki i totalizm idei* [w:] S. Piasecki, *Prosto z Mostu. Wybór pism*, red. M. Zakrzewski, Kraków 2024.
508. Zwiernik P., *Niezależne organizacje rolnicze w Wielkopolsce. Zarys działalności organizacyjnej i wydawniczej w latach 1980–1981*, „Zeszyty Historyczne Solidarności Wielkopolskiej" 2024.
509. Żeglińska A., Żuławnik M., *Wstęp* [w:] *Naukowy charakter pracy archiwisty*, red. A. Żeglińska, M. Żuławnik, Warszawa 2024.
510. Żołądek P., *„Rajd śmierci" 62. plutonu zmotoryzowanego żandarmerii pod dowództwem Alberta Schustera (12–15 stycznia 1944 r.) w relacjach świadków wydarzeń*, „Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne" 2023.

511. Żuławnik M., *Słowo wstępne*, „Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej" 2023 (druk 2024).
512. Żurek D., *Niezwyczajny życiorys Juliana Codrowa*, „Zeszyty Historyczne Pilskich Dni Żołnierzy Wyklętych" 2024.
513. Żurek D., *WSGO „Warta"*, „Rakowiecka 37" 2024, nr 25.

Publikacje popularne i edukacyjne

1. Abryszeński P., *Niewinność pokonanych*, „Nowe Książki" 2024, nr 3.
2. Adamów K., *Czesław Niemen*, przystanekhistoria.pl.
3. Adamów K., *Danuta Szaflarska. Aktorka z barykady*, przystanekhistoria.pl.
4. Adamów K., *Dzieci w bydlęcych wagonach*, przystanekhistoria.pl.
5. Adamów K., *Jan Rodowicz „Anoda"*, przystanekhistoria.pl.
6. Adamów K., *Krzysztof Kolberger*, przystanekhistoria.pl.
7. Adamów K., *Roman Wilhelmi*, przystanekhistoria.pl.
8. Adamów K., *„Sonda". Tragiczny koniec telewizyjnej legendy*, przystanekhistoria.pl.
9. Adamów K., *Stan wojenny*, przystanekhistoria.pl.
10. Adamów K., *Tadeusz Ślusarski. Tyczkarz ze złotym medalem*, przystanekhistoria.pl.
11. Adamów K., *Władysław Komar*, przystanekhistoria.pl.
12. Adamów K., *Zakazane święto*, przystanekhistoria.pl.
13. Adamów K., *Zdobycie ruin. Wkroczenie do Warszawy wojsk sowieckich*, przystanekhistoria.pl.
14. Adamus A.M., *Bohaterowie spod Monte Cassino na rozstajach historii. Materiały edukacyjne dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych*, Warszawa 2024.
15. Autuchiewicz J., *Oddział partyzancki ppor. Stanisława Świętkowskiego „Zapały"* [w:] *Szlakami akcji „Burza"*, Białystok 2024.
16. Awzan K., *Wyrwane z rodzinnych domów*, przystanekhistoria.pl.
17. Badura A., *Osobliwi esesmani z Auschwitz*, „Czasypismo" 2024, nr 1.
18. Bagieński W., *Afera Witolda Mętlewicza*, przystanekhistoria.pl.
19. Bagieński W., *Andrzej Kopczyński. Od szpiega do azylanta*, przystanekhistoria.pl.
20. Bagieński W., *Justyna Sierp. Szpieg z Komunistycznej Partii Polski*, przystanekhistoria.pl.
21. Bagieński W., *Michał Goleniewski. Zbiegły szpieg*, przystanekhistoria.pl.
22. Bagieński W., *Od „Dwójki" do komunistycznego szpiega. Adam Józef Bitoński*, przystanekhistoria.pl.
23. Bagieński W., *Zdrajca w CIA. Polski wątek w sprawie Aldricha Hazena Amesa*, przystanekhistoria.pl.
24. Balbus T., *„Gryzienie stali". Kolonia Wileńska 7 lipca 1944 r.*, „Kurier Wileński" 2024, nr 26.
25. Balbus T., *Kapitan „Kirkor". Zygmunt Kearney (1908–1948)*, cz. 1, „Kurier Wileński" 2024, nr 27.
26. Balbus T., *Kapitan „Kirkor". Zygmunt Kearney (1908–1948)*, cz. 2, „Kurier Wileński" 2024, nr 29.
27. Balbus T., *Motocykliści „Szczerbca"*, „Kurier Wileński" 2024, nr 10.
28. Balbus T., *„Orkiestra rżnęła marsza…"*, „Kurier Wileński" 2024, nr 13.
29. Balbus T., *Początek Rzeczypospolitej Turgielskiej*, „Kurier Wileński" 2024, nr 1.
30. Balbus T., *Temida podziemnego Wilna*, cz. 1, „Kurier Wileński" 2024, nr 16.
31. Balbus T., *Temida podziemnego Wilna*, cz. 2, „Kurier Wileński" 2024, nr 17.
32. Balbus T., Marczak M., *Siedem twarzy Sergiusza Piaseckiego. Katalog wystawy*, Wrocław 2024.
33. Benken P., *Gorzki smak boju. Legiony Polskie w bitwie pod Konarami w maju 1915 r.*, „Kurier Historyczny IPN" 2024, nr 5.
34. Benken P., *Nie tylko walka*, „Polska Zbrojna. Historia" 2024, nr 3.
35. Benken P., *Oblężenie Warszawy we wrześniu 1939 r. w dziennikach Josepha Goebbelsa*, przystanekhistoria.pl.
36. Benken P., *Rosjanie mordują w Szczecinie*, „Rakowiecka 37" 2024, nr 25.

37. Bereza T., *Chłopice, 1 września 1939 r.*, Rzeszów 2024.
38. Bębnik G., *Demografia – powojenna statystyka*, „Gazeta Mikołowska" 2024, nr 5.
39. Bębnik G., *Egzekucja przy Sohrauerstraße*, „Gazeta Mikołowska" 2024, nr 9.
40. Bębnik G., *Egzekucja przy Sohrauerstraße*, „Gazeta Mikołowska" 2024, nr 10.
41. Bębnik G., *Milicyjny galimatias*, „Gazeta Mikołowska" 2024, nr 7.
42. Bębnik G., *Nieznane grzechy Bruna Bulowskiego*, „Gazeta Mikołowska" 2024, nr 1.
43. Bębnik G., *Niszczycielskie tornado nad miastem*, „Gazeta Mikołowska" 2024, nr 11.
44. Bębnik G., *Ostatnie tygodnie wojny w Mikołowie*, „Gazeta Mikołowska" 2024, nr 4.
45. Bębnik G., *Rejencja ciechanowska, łup Prus Wschodnich?*, „CzasyPismo" 2024, nr 1.
46. Białek S., *Habent sua fata documenta. Skorowidz więźniów bloku 13. komanda zewnętrznego Linz III, filii obozu koncentracyjnego Mauthausen*, przystanekhistoria.pl.
47. Białek S., *Prześladowanie Emilii z Maleczyńskich Trębickiej w więzieniu mokotowskim. Relacja współwięźniarki*, przystanekhistoria.pl.
48. Białek S., *Śmiech przez łzy. Polskie dowcipy polityczne w raportach informacyjnych Radia Wolna Europa z lat pięćdziesiątych*, przystanekhistoria.pl.
49. Białek S., *Zygmunt Drobner, potomek powstańców, ogrodnik we Lwowie i Drohowyżu*, „Cracovia Leopolis" 2023, nr 4 (druk 2024).
50. Białek S., *Życiorys wyznaczony historią – lekarz-więzień Janusz Oskierko-Jeznacki*, „Stolica" 2024, nr 1–2.
51. Błażejowska J., *„Czyja będzie Polska…?" i jaka ona będzie?* [w:] J. Błażejowska, M. Gawęda, *„Czyja będzie Polska…?" i jaka ona będzie? Debata Fundacji Archiwum Jana Olszewskiego. Warszawa, 25 maja 2024 roku*, wstęp P. Naimski, Warszawa 2024.
52. Błażejowska J., *O elementarną godność i prawdę. „Na spotkanie ludziom z AK"*, przystanekhistoria.pl.
53. Błażejowska J., *„Odczuwam szczególny ciężar...". Rola Jana Olszewskiego w wyjaśnianiu sprawy zabójstwa ks. Jerzego Popiełuszki*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 10.
54. Błażejowska J., *Prawdziwy przebój podziemia. Poradnik „Obywatel a służba bezpieczeństwa" Jana Olszewskiego*, przystanekhistoria.pl.
55. Błażejowska J., *Wstęp* [w:] J. Olszewski, *„… odczuwam szczególny ciężar...". Mowa końcowa w procesie toruńskim*, wstęp i oprac. J. Błażejowska, Warszawa 2004.
56. Błażewicz B., *Anonimowi bohaterowie. Polacy ratujący Żydów – ilu ich było?*, „Nasz Dziennik", 24 V 2024.
57. Boboli A. *Jan Rybkowski i Kurt Vonnegut. Żywoty przez chwilę równoległe*, przystanekhistoria.pl.
58. Boboli A., *Martwe dusze. Ostatnie miesiące PZPR*, wszystkoconajwazniejsze.pl, 30 X 2024.
59. Brenda W., *II RP. Spojrzenie na Dwudziestolecie*, „Debata" 2024, nr 11.
60. Brenda W., *Krwawa jesień `39. Niemieckie zbrodnie w czasie kampanii wrześniowej*, „Debata" 2024, nr 9.
61. Brenda W., *Męczeństwo księdza Jerzego*, „Martyria" 2024, nr 10.
62. Brenda W., *Między klęską a konspiracją. Początki Polskiego Państwa Podziemnego w świetle wspomnień*, „Debata" 2024, nr 10.
63. Brenda W., *Najnowsza biografia Józefa Becka*, „Debata" 2024, nr 7.
64. Brenda W., *O Polakach w Gruzji i Gruzinach w Polsce*, „Debata" 2024, nr 8.
65. Brenda W., *Od czerwca do sierpnia. Polacy w operacji „Overlord"*, „Debata" 2024, nr 6.
66. Brenda W., *Pamięć o Melchiorze Wańkowiczu na ziemi piskiej. Rozważania z okazji Roku Wańkowicza*, „BezKresy Niepodległej" 2024.
67. Brenda W., *Powstanie Akcji Katolickiej*, „Martyria" 2024, nr 9.
68. Brenda W., *Rok 1949. Sierpniowy dekret o komunistycznej wolności wyznania*, „Martyria" 2024, nr 7.
69. Brenda W., *Strzały na ulicy Racine`a*, „Gazeta Olsztyńska", 24–26 V 2024.

70. Brenda W., S*zesnaście warmińskich męczennic*, „Martyria" 2024, nr 12.
71. Brenda W., „*Twarzą w twarz z historią Narodu". O święceniach kapłańskich Karola Wojtyły*, Martyria" 2024, nr 11.
72. Brenda W., *Tylko terror trzymał komunistów przy władzy*, „Gazeta Olsztyńska", 11–17 VII 2024.
73. Brenda W., *Z ziemi włoskiej do Polski. Na szlaku polskich formacji wojskowych w Italii*, „Debata" 2024, nr 5.
74. Bożyk I., *Akcja „Bohater" VII DSH przy LO w Łopusznie* [w:] *Druhna Natalia Machałowa we wspomnieniach. W czterdziestą rocznicę śmierci. Druchna Natalia Machałowa, jaką pamiętamy*, red. A. Rembalski, Kielce 2024.
75. Bożyk I., *Eugenia Prauss „Squaw". „Nikt nie zwolnił mnie z przysięgi. Nic nie powiem"*, przystanekhistoria.pl.
76. Bożyk I., *Miejski Urząd Bezpieczeństwa Publicznego w Kielcach 1945–1946*, przystanekhistoria.pl.
77. Bożyk I. *Oprawcy z kieleckich urzędów bezpieczeństw*, „Echo Dnia", 7 X 2024, dodatek historyczny *Początki zniewolenia… Aparat represji na Kielecczyźnie w latach 1944–1956*.
78. Bożyk I., *Pani Dyrektor z „Kingi" – rzecz o Marii Opielińskiej, organizatorce pierwszych kompletów tajnego nauczania w Kielcach, prześladowanej przez komunistów*, przystanekhistoria.pl.
79. Brożek C., *Kawałek wolnej Polski między Krakowem a Kielcami*, artykuł z cyklu Przystanek Historia dotyczący operacji „Burza", krakow.ipn.gov.pl; „Gazeta Krakowska", 7 VI 2024.
80. Brożek C., *Obwód ZWZ-AK Olkusz*, krakow.ipn.gov.pl.
81. Brożyniak A., *Historia ks. Mirosława Romana Oleszko (Olenko)*, „Na Rubieży" 2024, nr 197.
82. Brożyniak A., *Józef Jurysta – żołnierz PPP*, „Na Rubieży" 2024, nr 197.
83. Brożyniak A., *Józef Jurysta. Żołnierz Polskiego Państwa Podziemnego i ofiara zbrodni wołyńskiej*, przystanekhistoria.pl.
84. Brożyniak A., *Na pomoc Polakom w krwawą niedzielę w Baligrodzie. Historia ks. Mirosława Romana Oleszko (Olenko)*, przystanekhistoria.pl.
85. Brożyniak A., *Pacyfikacja Dylągowej 25–26 kwietnia 1944 r.*, „Na Rubieży" 2024, nr 196.
86. Brożyniak A., *Pacyfikacja Dylągowej 25–26 kwietnia 1944 r.*, przystanekhistoria.pl.
87. Brożyniak A., *Protesty na terenie Ziemi Przemyskiej w latach 1980–1988* [w:] *Archiwum wolności Europy Karpat*, t. 2, red. M. Kuchciński *et al*., Przemyśl 2024.
88. Brożyniak A., *Próba zagłady Dylągowej przez nacjonalistów ukraińskich 25–26 kwietnia 1944 r.*, „Nasza Dylągowa", 27 IV 2024.
89. Brzechczyn K., *Klio i Dziesiąta Muza na szlakach wolności*, „Wolni i Solidarni. Między Ideą a Praktyką" 2024, nr 3.
90. Brzechczyn K., *„Literaci". Przykłady działań Służby Bezpieczeństwa wobec środowiska literackiego Poznania w latach 70. XX wieku*, „Wolni i Solidarni. Między Ideą a Praktyką" 2023, nr 4 (druk 2024).
91. Brzechczyn K., *Niepodległość – Demokracja – Socjalizm. O myśli politycznej Bolesława Limanowskiego słów kilka*, przystanekhistoria.pl.
92. Brzechczyn K., *Patriotyzm w myśli o. Józefa Bocheńskiego*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 11.
93. Bujak M., *Na trasie pamięci*, wstęp i teksty historyczne W. Suleja, Warszawa 2023 (druk 2024).
94. Bukała M., *„Na twardej drodze życia". Życie i działalność Wincentego Witosa do 1918 r.*, „Piast z zagrody Wincentego Witosa" 2024, nr 1.
95. Bukała M., *Ogólnopolski Zjazdu Szkół im. Wincentego Witosa w Zarzeczu (17–18 października 2024 r.)*, „Piast z zagrody Wincentego Witosa" 2024, nr 2.
96. Buliński R., *B jak „Barbarossa"*, przystanekhistoria.pl.
97. Buliński R., *Marian Rejewski. Człowiek, który złamał Enigmę*, przystanekhistoria.pl.
98. Buliński R., *Narodowy Związek Pracujacych. „Biali" kontra PRL*, przystanekhistoria.pl.
99. Buliński R., *Polski Biały Krzyż*, przystanekhistoria.pl.
100. Buliński R., *Powstanie styczniowe w materiałach Archiwum IPN*, przystanekhistoria.pl.

101. Buliński R., *Władysław Studnicki*, przystanekhistoria.pl.
102. Bury H., *Inicjatywa budowy „pomnika Wdzięczności Armii Radzieckiej" w Rzeszowie*, „Gazeta Rzeszowa i Okolic", 30 IX 2024; „Nowiny", 25 X 2024, dodatek historyczny IPN *Ślady komunistycznego zniewolenia Polski w Rzeszowie*.
103. Ceran T., *Wiktor Kaja – ofiara zbrodni pomorskiej 1939*, „Dziennik Polski", 30 VIII 2024; „Gazeta Krakowska", 30 VIII 2024, dodatek IPN *1939. Wrześniowe historie*.
104. Cisek A., *Lidia Ciołkosz*, przystanekhistoria.pl.
105. Cisek A., *Obrączka z żółtego metalu. Z depozytu Lucjana Minkiewicza „Wiktora"*, przystanekhistoria.pl.
106. Cisek A., *Rada Regencyjna. Aleksander Kakowski, Zdzisław Lubomirski, Józef Ostrowski*, przystanekhistoria.pl.
107. Cisek A., *Szaniec Bolesławów*, przystanekhistoria.pl.
108. Cisek A., *Wacław Kostek-Biernacki w rękach komunistów*, przystanekhistoria.pl.
109. Chmielowiec P., *Generał Wacław Scaevola-Wieczorkiewicz*, Rzeszów 2024.
110. Chmielowiec P., *Marek Święcicki 1915–1994. Korespondent wojenny u Sosaba*, przystanekhistoria.pl.
111. Choma-Jusińska M., *Czasy Gierka*, „Dziennik Wschodni", 22 VII 2024, dodatek IPN *Lubelski Lipiec 1980*.
112. Choma-Jusińska M., *Stan wojenny. Społeczeństwo stanęło przeciwko władzy*, „Kurier Lubelski", 11 XII 2024.
113. Choma-Jusińska M., *Święto Niepodległości – walka o pamięć*, „Dziennik Wschodni", 4 XI 2024, dodatek prasowy IPN *Drogi do Niepodległej*.
114. Choma-Jusińska M., *„Wielki Agitator". Centralna Wystawa Rolnicza w Lublinie w 1954 r.*, przystanekhistoria.pl.
115. Chorązki M., *Józef Stadnicki „Rydwan"* [w:] *Małopolscy bohaterowie Armii Krajowej*, red. F. Musiał, M. Wenklar, Kraków 2024.
116. Chorązki M., *Krwawe miesiące pod Monte Cassino*, „Dziennik Polski", 16 V 2024.
117. Chorązki M., *Major Edward Kleszczyński „Dzik"* [w:] *Małopolscy bohaterowie Armii Krajowej*, red. F. Musiał, M. Wenklar, Kraków 2024.
118. Chorązki M., *Mundial '74 i gierkowska propaganda*, „Dziennik Polski", 4 VII 2024.
119. Chorązki M., *Przerwany marsz Batalionu „Skała"*, „Gazeta Krakowska", 5 VII 2024.
120. Chorązki M., *Żywoty równoległe braci Żywotów*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 4.
121. [Chrobak Ł.], *Książę Andrzej Lubomirski*, wywiad, youtube.com/watch?v=icCoHMNBi4U, 23 IV 2024.
122. Chrobak Ł., *Książę adiutant gen. Andersa*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 6.
123. Chrobak Ł., *Książę Kazimierz Lubomirski – biznesmen i dyplomata*, „Życie Podkarpackie" 2024, nr 24.
124. Chrobak Ł., *Piasecki i Wedel. Królowie czekolady II Rzeczypospolitej*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 11.
125. Chrobak Ł., *Szczęśliwe ocalenie zamku łańcuckiego w 1944 r.*, przystanekhistoria.pl.
126. Chrobak Ł., *Wrzesień 1939 oczami młodej Żydówki z Przeworska*, przystanekhistoria.pl.
127. Chrobak Ł., *Wycinki z raportów Policji Państwowej z międzywojennego Krakowa*, przystanekhistoria.pl.
128. Chrzanowska-Pietrzak A., *Akcja „Ż"*, przystanekhistoria.pl.
129. Chrzanowska-Pietrzak A., *Dokumenty sieci wywiadowczej „Liceum"*, przystanekhistoria.pl.
130. Chrzanowska-Pietrzak A., *Kapitan Henryk Żuk. Szef największej ekspozytury wywiadowczej Delegatury Sił Zbrojnych na Kraj*, przystanekhistoria.pl.
131. Czocher A., *Jagiellonka w konspiracji*, przystanekhistoria.pl.
132. Czocher A., *„Jak cię widzą, tak cię piszą". Role ubioru w czasie okupacji*, przystanekhistoria.pl.

133. Czocher A., *Kapitan Janina Oszast „Janina”* [w:] *Małopolscy bohaterowie Armii Krajowej*, red. F. Musiał, M. Wenklar, Kraków 2024.
134. Czocher A., *Maria Starowieyska „Prawdzic”* [w:] *Małopolscy bohaterowie Armii Krajowej*, red. F. Musiał, M. Wenklar, Kraków 2024.
135. Czocher A., *Polska Kronika Filmowa – propagandowy fenomen*, „Dziennik Polski”, 28 XI 2024.
136. Czocher A., *Wrześniowa matnia*, „Dziennik Polski”, 30 VIII 2024; „Gazeta Krakowska”, 30 VIII 2024, dodatek IPN *1939. Wrześniowe historie*.
137. Dardzińska J., *Artysta w roli dokumentalisty. Epizod z Powstania Warszawskiego w fotografiach Henryka Śmigacza*, „Biuletyn IPN” 2024, nr 7–8.
138. Dardzińska J., *Ginąca Warszawa (1939, 1944) w obiektywie Henryka Śmigacza*, przystanekhistoria.pl.
139. Dardzińska J., *Zapomniani żołnierze. Służba Jana Korytko w polskich oddziałach wartowniczych przy armii amerykańskiej w Niemczech*, przystanekhistoria.pl.
140. Dąbrowski M., *Amerykańska organizacja pomocowa CARE w Polsce w latach 1946–1949*, przystanekhistoria.pl.
141. Dąbrowski M., *Difficult Beginnings: The First CARE Mission to Poland, 1946–1949*, wilsoncenter.org.
142. Dąbrowski M., *Lipcowa podwyżka cen w Polsce w 1980 roku*, „Dziennik Wschodni”, 22 VII 2024, dodatek IPN *Lubelski Lipiec 1980*.
143. Dąbrowski M., *Lubelski Lipiec a Sierpień 1980 na Wybrzeżu*, „Dziennik Wschodni”, 22 VII 2024, dodatek IPN *Lubelski Lipiec 1980*.
144. Dąbrowski M., *„Solidarność” a pamięć o niepodległości*, „Dziennik Wschodni”, 4 XI 2024, dodatek prasowy IPN *Drogi do Niepodległej*.
145. Dąbrowski M., *Strajk nauczycieli Lubelszczyzny w 1981 r.*, przystanekhistoria.pl.
146. Dąbrowski M., *Strajki lipcowe 1980 na Lubelszczyźnie*, „Dziennik Wschodni”, 22 VII 2024, dodatek IPN *Lubelski Lipiec 1980*.
147. Dąbrowski M., *Środkowo-wschodnia Solidarność*, „Dziennik Wschodni”, 22 VII 2024, dodatek IPN *Lubelski Lipiec 1980*.
148. Dąbrowski M., *Świdnik – pierwszy strajk w regionie*, „Dziennik Wschodni”, 22 VII 2024, dodatek IPN *Lubelski Lipiec 1980*.
149. Domański T., *„Każdy chce żyć”. Zagłada Żydów i relacje polsko-żydowskie w okresie okupacji niemieckiej*, „Echo Dnia”, 2 VII 2024, dodatek historyczny IPN *Polacy i Żydzi 1939–1946. Fakty i interpretacje*.
150. Domański T., *O pomocy Żydom w Kielcach w czasie II wojny światowej*, „Tygodnik eM” 2024, nr 7.
151. Domański T., *Przebieg pacyfikacji Michniowa w świetle nieznanych dokumentów sądowych*, przystanekhistoria.pl.
152. Domański T., *Śmierć za kromkę chleba*, „Nasz Dziennik”, 24 V 2024, dodatek historyczny IPN *Sprawiedliwi Miłosierni*.
153. Domański T., Bukowski L., *Andrzej Jankowski – sędzia z historyczną pasją*, „Echo Dnia”, 6 VI 2024, dodatek historyczny IPN *Historia i pamięć – fundamenty przyszłości*.
154. Drabik R., *Bitwa pod Ujściem okryta zmową milczenia*, „Kurier Lubelski”, 25 IX 2024; kurierlubelski.pl.
155. Drabik R., *Historia Ignacego Barskiego (1893–1963)*, przystanekhistoria.pl.
156. Drabik R., *Ignacy Józef Barski – zapomniany współzałożyciel Tymczasowego Komitetu Pomocy Żydom „Żegota”*, „Kurier Lubelski”, 30 IV 2024.
157. Drabik R., *Kampania wrześniowa na terenie pow. biłgorajskiego. Straty ludzkie i materialne,* „Biuletyn IPN” 2024, nr 9.
158. Drabik R., *Pacyfikacja Szczecyna*, „Kurier Lubelski”, 20 II 2024.
159. Drabik R., *Pacyfikacja wsi Jamy 8 marca 1944 r.*, „Kurier Lubelski”, 19 III 2024.

160. Drabik R., *Stanisław Maiński. Bohater bez peleryny*, „Kurier Lubelski", 28 V 2024; kurierlubelski.pl.
161. Drabik R., *Taki był wrzesień 1939 w powiecie biłgorajskim*, „Kurier Lubelski", 4 IX 2024; kurierlubelski.pl.
162. Dudek J., *Lubelszczyzna w okresie I wojny światowej*, „Dziennik Wschodni", 4 XI 2024, dodatek prasowy IPN Lublin *Drogi do Niepodległej.*
163. Dudek J., *Sfałszowane zwycięstwo wyborcze*, „Kurier Lubelski", 16 I 2024.
164. Dyrcz R., *Archiwum Pełne Pamięci. Dokumenty prof. Juliana Aleksandrowicza przekazane krakowskiemu IPN*, krakow.ipn.gov.pl.
165. Dyrcz R., Kurek R., *6 grudnia – Dzień Darczyńcy*, krakow.ipn.gov.pl.
166. Dziuba A., *„Jakże źle są tu ludzie ustosunkowani do repatriantów...". Relacja z Jejkowic w powiecie rybnickim z 1945 roku* (opracowanie), „CzasyPismo" 2024, nr 1.
167. Dziuba A., *Komunistyczni „technokraci" ze Śląska i z Zagłębia*, „CzasyPismo" 2024, nr 1.
168. Dziuba A., *„Nieprzemijające Wartości Wielkiego Października"? Jubileuszowe obchody bolszewickiego zamachu stanu z 1917 roku w województwie katowickim*, „CzasyPismo" 2023, nr 1–2 (druk 2024).
169. Dziuba A., *Od rozwiązania KPP do PKWN. Polscy komuniści w latach 1939–1944*, „Dziennik Polski", 19 VII 2024; „Gazeta Krakowska", 19 VII 2024, dodatek IPN *Manifest PKWN.*
170. Dziuba A., *Początek. Pierwsze lata ruchu komunistycznego na Górnym Śląsku*, „CzasyPismo" 2024, nr 1.
171. Dziuba A., *Wędrówka na szczyt „komunisty nietypowego". O monografii Mirosława Szumiły Gierek Droga do władzy*, „CzasyPismo" 2024, nr 1.
172. Dziuba A., Tracz B., *Kariera nietypowego komunisty. O nowej biografii Edwarda Gierka z Mirosławem Szumiłą rozmawiają Adam Dziuba i Bogusław Tracz*, „CzasyPismo" 2024, nr 1.
173. Dziuba A., Zawisza P., *Komuniści w województwie śląskim za sanacji 1926–1938. Z Adamem Dziubą rozmawia Paweł Zawisza*, „CzasyPismo" 2024, nr 1.
174. Dziurok A., *Tragedia Górnośląska – pamięć historii i historia pamięci*, „CzasyPismo" 2023, nr 1–2 (druk 2024).
175. Dziurok A., Kopka B., Rosenbaum S., *Gułag nad Wisłą (i Odrą). Z Bogusławem Kopką rozmawiają Adam Dziurok i Sebastian Rosenbaum*, „CzasyPismo" 2024, nr 1.
176. Dźwigał M., *„Jak, pomożecie?". Edward Gierek wobec szczecińskiego strajku z 1971 r.*, przystanekhistoria.pl.
177. Dźwigał M., *Katastrofa rządowego samolotu AN-24W pod Goleniowem*, przystanekhistoria.pl.
178. Dźwigał M., *Międzynarodowy Dzień Dziecka*, przystanekhistoria.pl.
179. Dźwigał M., *Urlop w cieniu wież strażniczych. Życie codzienne i turystyka w obszarach przygranicznych*, przystanekhistoria.pl.
180. Dźwigał M., *Wielki pożar szczecińskiej „Kaskady" 27 kwietnia 1981 r.*, przystanekhistoria.pl.
181. Florczyk K., Kwaśnioch A., Podemski M., *Traktat ryski 1921. Materiały edukacyjne do wystawy elementarnej*, Poznań 2024.
182. Fornal P., *Izydor Kielar (1898–1943). Bohater wojny polsko-bolszewickiej, konspirator, zamordowany w obozie Auschwitz-Birkenau*, przystanekhistoria.pl.
183. Fornal P., *Proces krośnieńskich działaczy Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość*, „Nowiny", 1–3 III 2024, dodatek *1 marca – Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych*.
184. Fornal P., *Tajemnica „Brzeszcza", „Bogonia"*, przystanekhistoria.pl.
185. Fornal P., „*To był lis, super lis...*", przystanekhistoria.pl.
186. Frazik W., *Cztery bitwy – jedna zwycięska*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 5.
187. Frazik W., *Jan Rodowicz „Anoda". Niewyjaśniona śmierć bohatera*, „Dziennik Polski", 11 I 2024.
188. Frazik W., *Ksiądz Béla Varga. Węgierski brat Polaków*, „Dziennik Polski", 6 VI 2024.
189. Frazik W., *„Ludowy aparat porządku i bezpieczeństwa"*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 12.
190. Frazik W., *Rozbite więzienie i śmierć generała Wehrmachtu*, „Gazeta Krakowska", 4 X 2024.

191. Frazik W., *„Wielki indywidualizm – graniczący z dziwactwem". Helena Żurowska (1905–1949)*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 3.
192. Frazik W., *Wierny Niepodległej – Wacław Felczak 1916–1993*, „Civitas Christiana" 2024, nr 4.
193. Gałęzowski M., *„Jadę z Kozielska przez Smoleńsk w nieznane"*, „Historia Do Rzeczy" 2024, nr 4.
194. Gałęzowski M., *Kultura zepchnięta w podziemie*, „Historia Do Rzeczy" 2024, nr 137.
195. Gałęzowski M., *Męstwo i cierpienie stolicy*, „Historia Do Rzeczy" 2024, nr 138.
196. Gałęzowski M., *Niemiecka polityka okupacyjna na ziemiach polskich*, przystanekhistoria.pl.
197. Gałęzowski M., *Operacja „Marszałek"*, „Historia Do Rzeczy" 2024, nr 135.
198. Gałęzowski M., *Sprawa polska – od nieistnienia do warunku pokoju europejskiego*, przystanekhistoria.pl.
199. Gałęzowski M., *Uznani za poległych*, „Historia Do Rzeczy" 2024, nr 136.
200. Gańczak F., *Morderstwo się nie przedawnia*, ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn.
201. Gasztold P., *Ataki na pomniki żołnierzy armii sowieckiej w 1981 roku. Manifestacja antysowieckiego sprzeciwu i komunistyczna prowokacja*, przystanekhistoria.pl.
202. Gasztold P., *Pomoc PRL dla rewolucji komunistycznych w Ameryce Łacińskiej*, przystanekhistoria.pl.
203. Gawkowska K., *„Dla wspomnienia wspólnie przeżytych chwil w dobie wojny'' – pamiętnik Genowefy Głogowskiej*, archiwumpamieci.pl.
204. Gawkowska K., *Historia pewnego zdjęcia*, przystanekhistoria.pl.
205. Gawkowska K., *Podrobiona kenkarta. Świadectwo losów Anny Piątkowskiej*, przystanekhistoria.pl.
206. Gąsiorowski T., Hoffmann A., Romaniuk P.P., *Bohaterowie spod Monte Cassino na rozstajach historii. Losy żołnierzy 2. Korpusu po II wojnie światowej*, Warszawa 2024.
207. Gieroń R., *Czy w żydowskich rodzinach jest niemiecka krew? Na marginesie wystawy o niemieckich „badaniach" rodzin żydowskich z Tarnowa*, facebook.com/IPNKrakow.
208. Gieroń R., *Kim był konfident Gestapo, czyli niewyjaśniona zbrodnia w Klikowej*, „Dziennik Polski", 21 III 2024.
209. Gieroń R., *Marzec '68. Procesy „komandosów"*, „Dziennik Polski", 22 II 2024.
210. Gieroń R., *Trzymali się za ręce. Rodzina Baranków (Siedliska k. Miechowa)*, przystanekhistoria.pl.
211. Gieroń R., *Ukrywanie żydowskich dzieci*, „Dziennik Polski", 19 XII 2024.
212. Gieroń R., *Zastrzelona matka ośmiorga dzieci. Rodzina Niepsuj (Klikowa k. Tarnowa)*, przystanekhistoria.pl.
213. Głuszek P., *Arthur Greiser i władze Kraju Warty wobec Powstania Warszawskiego*, „Kurier Szczeciński", 2 VIII 2024.
214. Głuszek P., *Dzieci polskie w Afryce 1944–1948*, przystanekhistoria.pl.
215. Głuszek P., *Edmund Effert. Wielkopolski bohater*, przystanekhistoria.pl.
216. Głuszek P., *Maria Kuntaras-Dittberner*, przystanekhistoria.pl.
217. Głuszek P., *Wielka niemiecka kampania przeciwko Polsce*, przystanekhistoria.pl.
218. Głuszek P., *Wyzwolenie obozu na Majdanku*, przystanekhistoria.pl.
219. Głuszek P., *Zbrodnia w Hucie Pieniackiej*, przystanekhistoria.pl.
220. Głuszek P., [rec.] *„Beria. Oprawca bez skazy" Françoise Thom, Warszawa 2016*, madreksiazki.uj.edu.pl.
221. Głuszek P., [rec.] *„Himmler. Zbrodniarz gotowy na wszystko" Roger Manvell, Heinrich Fraenkel, Warszawa 2023*, madreksiazki.uj.edu.pl.
222. Głuszek P., [rec.] *„Hitler" Brendan Simms, Warszawa 2023*, madreksiazki.uj.edu.pl.
223. Głuszek P., [rec.] *„Jerozolima. Biografia" Simon Sebag Montefiore, Kraków 2023*, madreksiazki.uj.edu.pl.
224. Głuszek P., [rec.] *„Łowcy skarbów" Dilek Zaptcioglu-Gottschlich, Jürgen Gottschlich, Kraków 2023*, madreksiazki.uj.edu.pl.

225. Głuszek P., [rec.] *„Mały Oświęcim. Dziecięcy obóz w Łodzi" Jolanta Sowińska-Gogacz, Błażej Torański, Warszawa 2020*, madreksiazki.uj.edu.pl.
226. Głuszek P., [rec.] *„Ostatnie dni Stalina"* Joshua Rubenstein, Warszawa 2017, madreksiazki.uj.edu.pl.
227. Głuszek P., [rec.] *„Powstanie w Auschwitz. Bunt żydowskiego Sonderkommando" Gideon Greif, Itamar Levin*, *Warszawa 2023*, madreksiazki.uj.edu.pl.
228. Głuszek P., [rec.] *„Prawdziwa Odessa. Jak Peron sprowadził hitlerowskich zbrodniarzy do Argentyny"* Uki Goñi, Poznań 2021, madreksiazki.uj.edu.pl.
229. Głuszek P., [rec.] *„Stalin. Dwór czerwonego cara" Simon Sebag Montefiore, Kraków 2023*, madreksiazki.uj.edu.pl.
230. Głuszek P., [rec.] *„Życie w średniowieczu" Frances Gies, Joseph Gies, Kraków 2024*, madreksiazki.uj.edu.pl.
231. Golik D., Musiał F., Pięciak K., *Armia Czerwona w Małopolsce w 1945 r.*, Kraków 2024.
232. Golik D., *Czaszka „Anioła" miała pięć dziur. On i jego bliscy zginęli w męczarniach* [rozmawiał M. Haładyj], onet.pl, 6 VII 2024.
233. Golik D., *Major Adam Stabrawa „Borowy"* [w:] *Małopolscy bohaterowie Armii Krajowej*, red. F. Musiał, M. Wenklar, Kraków 2024.
234. Golik D., *Podhalańczycy z AK*, „Gazeta Krakowska", 5 IV 2024.
235. Golik D., *Porucznik cichociemny Feliks Perekładowski „Przyjaciel"* [w:] *Małopolscy bohaterowie Armii Krajowej*, red. F. Musiał, M. Wenklar, Kraków 2024.
236. Golik D., *Porucznik Władysław Szczypka „Lech"* [w:] *Małopolscy bohaterowie Armii Krajowej*, red. F. Musiał, M. Wenklar, Kraków 2024.
237. Golik D., *Potyczka w Łęgu. W 80. rocznicę starcia żołnierzy Armii Krajowej z Niemcami 8 maja 1944*, Kraków 2024.
238. Golik D., *Prawdziwy bilans „Burzy"*, „Gazeta Krakowska", 6 XII 2024.
239. Golik D., *Rok 1949. Między partyzantką a przetrwaniem*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 3.
240. Golik D., *Swastyka z ciupagami*, „Polityka" 2024, nr 11.
241. Golik D., *Sześć karabinów u malarza z Poronina*, „Dziennik Polski", 18 I 2024.
242. Golik D., *Zrzuty nadziei*, „Gazeta Krakowska", 2 II 2024.
243. Golik D., Musiał F., Pięciak K., *Armia Czerwona w Małopolsce w 1945 roku*, Kraków 2024.
244. Golik D., Szatkowski W., *Goralenvolk. Narzędzie niemieckiej polityki wobec Podhala*, ipn.gov.pl/historia-z-ipn, 9 II 2024.
245. Gontarczyk P., *Metoda Grabowskiego*, „Do Rzeczy" 2024, nr 41.
246. Gontarczyk P., *Polski chłop jako menel i morderca Żydów*, „Do Rzeczy", 19 II 2024.
247. Gontarek A., *Wielka odwaga, wielki strach. Polscy chłopi ratowali Żydów w dystrykcie lubelskim, choć groziła im za to kara śmierci*, „Kurier Lubelski", 6 II 2024.
248. Gorajczyk-Woźniak M., *Schindler i jego fabryka*, „Dziennik Polski", 10 X 2024.
249. Graczyk K., *Sądy Specjalne w Generalnym Gubernatorstwie*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 9.
250. Grądzka-Rejak M., *„Coś wisiało w powietrzu". Zagłada Żydów ze Skawiny*, „Dziennik Polski", 29 IV 2024; plus.dziennikpolski24.pl.
251. Grądzka-Rejak M., *„Napływ chorych do szpitala był duży..." Placówki opieki medycznej i sanitarnej w getcie krakowskim*, przystanekhistoria.pl.
252. Grądzka-Rejak M., *Przez Skawinę do Bełżca. Zagłada Żydów z Myślenic*, „Dziennik Polski", 24 X 2024.
253. Grosicka M., *Ludowiec z Kielecczyzny twórcą nazwy Bataliony Chłopskie*, przystanekhistoria.pl.
254. Grosicka M., *Przede wszystkim źródła*, „Echa Dnia", 6 VI 2024, dodatek historyczny IPN *Historia i pamięć – fundamenty przyszłości*.
255. Grosicka M., *Wojenne losy ludowców z Kielecczyzny*, „Dziennik Polski", „Gazeta Krakowska", „Echo Dnia", 30 VIII 2024, dodatek historyczny IPN w 85. rocznicę ataku niemieckiego na Polskę *1939. Wrześniowe historie*.

256. Grosicka M., *„Za karę musiałem sprzątać dyżurkę oficera przy bramie". Mieszkańcy regionu świętokrzyskiego skierowani do Wojskowych Obozów Internowania w okresie stanu wojennego*, przystanekhistoria.pl.
257. Grycner K., *W hołdzie Gdańskim Orłom Instytut Pamięci Narodowej – ks. Bernard Wiecki (1884–1940)*, Gdańsk 2024.
258. Grycner K., *Weterani walk o wolność i niepodległość Polski – Powstaniec styczniowy Kazimierz Porawski (1838–1924)*, Gdańsk 2024.
259. Grzechocińska D., *„Tu była Zosia Krauzów..." Kobiece ofiary zbrodni w Pomiechówku*, przystanekhistoria.pl.
260. Grzelczak P., *Exegi monumentum*, „IKS Kulturapoznan.pl" 2024, nr 1.
261. Grzelczak P., *Fryc*, „Iks" 2024, nr 9.
262. Grzelczak P., *Gość nasz dostojny*, „Iks" 2024, nr 12.
263. Grzelczak P., *Muzeum*, „Iks" 2024, nr 10.
264. Grzelczak P., *Nie jestem Wam obcy*, „W Drodze" 2024, nr 9.
265. Grzelczak P., *Paul z Podgórnej*, „Iks Kulturapoznan.pl" 2024, nr 8.
266. Grzelczak P., *Profesor z pomnika*, „Iks Kulturapoznan.pl" 2024, nr 8.
267. Grzelczak P., *Skarbiec*, „Iks Kulturapoznan.pl" 2024, nr 5.
268. Grzelczak P., *Szablą i pędzlem*, „IKS Kulturapoznan.pl" 2024, nr 2.
269. Grzelczak P., *Wielka woda*, „IKS Kulturapoznan.pl" 2024, nr 3.
270. Grzelczak P., Wypędzeni, „Iks" 2024, nr 11.
271. Grzywacz A., *„Miłość" w służbie SB*, przystanekhistoria.pl.
272. Grzywacz A., *„Stanął w ogniu nasz wielki dom". Pożar szpitala psychiatrycznego w Górnej Grupie*, przystanekhistoria.pl.
273. Gucewicz D., *Chrześcijańskie Stowarzyszenie Społeczne. Dywersja w ruchu katolików świeckich w PRL na przykładzie Gdańska*, przystanekhistoria.pl.
274. Gucewicz D., *Symboliczny pomnik Ofiar Grudnia '70. Kościół na gdańskim Przymorzu*, przystanekhistoria.pl.
275. Gucewicz D., *„Wybić z głowy kapłaństwo". Służba alumnów w Ludowym Wojsku Polskim 1955–1980*, przystanekhistoria.pl.
276. Gustaw P., *Operacja „Reinhardt". Mechanizm zagłady i tragiczny los Żydów w Generalnym Gubernatorstwie*, „Kurier Lubelski", 18 XII 2024.
277. Gustaw P., *Pakt Ribbentrop–Mołotow. Czy wróg zawsze pozostanie wrogiem?*, „Kurier Lubelski", 27 VIII 2024.
278. Hanus W., *Społeczność żydowska miasta Tyczyna w latach wojny i okupacji niemieckiej*, przystanekhistoria.pl.
279. Hańderek M., *Szpiegowanie Amerykanów. Działalność wywiadowcza pierwszego attaché wojskowego komunistycznej Polski w Korei Północnej płk. Włodzimierza Sasima*, przystanekhistoria.pl.
280. Hańderek M., *Współpraca aparatów bezpieczeństwa PRL i Korei Północnej w latach 80. XX wieku*, przystanekhistoria.pl.
281. Hlebowicz J., *Apokalipsa '45*, „Gość Niedzielny" 2024, nr 12.
282. Hlebowicz J., *Badania, wojna i krew*, „Pielgrzym" 2024, nr 6.
283. Hlebowicz J., *Big Mac jak prezydent Bush*, „Pielgrzym" 2024, nr 14.
284. Hlebowicz J., *Haker stulecia*, „Pielgrzym" 2024, nr 4.
285. Hlebowicz J., *Ksiądz z biało-czerwoną opaską*, „Pielgrzym" 2024, nr 16.
286. Hlebowicz J., *Księża w służbie totalitaryzmów*, „Do Rzeczy" 2024, nr 26.
287. Hlebowicz J., *Manager Bałtyku*, „Gość Niedzielny" 2024, nr 35.
288. Hlebowicz J., *Maszeruj albo giń*, „Gość Niedzielny" 2024, nr 4.
289. Hlebowicz J., *Najdłuższe śledztwo PRL*, „Pielgrzym" 2024, nr 12.
290. Hlebowicz J., *Nowe fakty o niemieckiej zbrodni na Kociewiu*, „Pielgrzym" 2024, nr 3.

291. Hlebowicz J., *Pierwsza egzekucja*, „Pielgrzym" 2024, nr 2.
292. Hlebowicz J., *Pomnik króla Jana, czyli rejon zagrożenia*, „Gość Niedzielny" 2024, nr 26.
293. Hlebowicz J., *Pragmatyk i realista*, „Gość Niedzielny" 2024, nr 30.
294. Hlebowicz J., *Rejs życia i śmierci*, „Gość Niedzielny" 2024, nr 17.
295. Hlebowicz J., *Sierpień '80, czyli więcej niż kiełbasa*, „Pielgrzym" 2024, nr 17.
296. Hlebowicz J., *Święta lobbystka*, „Pielgrzym" 2024, nr 11.
297. Hlebowicz J., *Wiara wyklętych*, „Gość Niedzielny" 2024, nr 9.
298. Hlebowicz J., *Widział straszne rzeczy*, „Pielgrzym" 2024, nr 13.
299. Hlebowicz J., *Więzień specjalny*, „Pielgrzym" 2024, nr 15.
300. Hlebowicz J., [rec.] *Ślad jednostki w wielkiej historii, J. Majchrowskiego Przeciw uzbrojonym analfabetom*, „Miesięcznik Nowe Książki" 2024, nr 4.
301. Jakimek-Zapart E., *Halu przebacz proszę*, „Rakowiecka 37" 2024, nr 25.
302. Janczak B., *Bracia Plisowscy i inni. Oficerowie Wojska Polskiego w niewoli niemieckiej i sowieckiej w latach II wojny światowej*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 11.
303. Janczak B., *Tadeusz Puszczyński „Konrad Wawelberg" (1895–1939). Ojciec polskiej dywersji*, Opole 2024.
304. Janczak B., *Trzykrotny kawaler Orderu Wojennego Virtuti Militari*, „Kurier Szczeciński", 8 XI 2024, dodatek prasowy „Kurier Historyczny IPN".
305. Janczak B., *Wojskowy obóz internowania w Brzegu – ukryta forma represji PRL 5 XI 1982 – 2 II 1983*, Opole–Wrocław 2024.
306. Jankowski R., *Gen. Mieczysław Ryś-Trojanowski (1881–1945). Ofiara KL Mauthausen*, przystanekhistoria.pl.
307. Jankowski R., *Kurier z kwatery „Ł". Tadeusz Bejt (1923–1949)*, przystanekhistoria.pl.
308. Januszewski B., *Borowo, obóz dla internowanych – zbrodnia pomorska 1939 r.* [w:] *Polska Hekatomba*, ph.muzeum1939.pl.
309. Januszewski B., *Kartuzy (Wzgórze Wolności) – zbrodnia pomorska 1939 r.*, *Polska Hekatomba*, ph.muzeum1939.pl.
310. Januszewski B., *Pod znakiem Melpomeny i dziesiątej muzy. Artyści Andersa na „wielkiej drodze" ku niepodległości*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 5.
311. Januszewski B., *Twórca dwóch epok filmowych. Leonard Buczkowski (1900–1967)*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 4.
312. Jasiak K., *Ostatni komendant Konspiracyjnego Wojska Polskiego. Jan Małolepszy „Murat" (1906–1949)*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 3.
313. Jastrzębska-Golonka D., *Trauma celi śmierci. Ostatnie pożegnania skazańców komunistycznego aparatu represji*, przystanekhistoria.pl.
314. Jaworski B., *21 milionów złotych. Przełomowy transfer w polskim sporcie*, przystanekhistoria.pl.
315. Jaworski B., *Adam Słodowy (1923–2019)*, przystanekhistoria.pl.
316. Jaworski B., *Andrzej Grubba. Symbol tenisa stołowego*, przystanekhistoria.pl.
317. Jaworski B., *Eugeniusz Lokajski*, przystanekhistoria.pl.
318. Jaworski B., *Polskie zwycięstwo w IV Konkursie Chopinowskim*, przystanekhistoria.pl.
319. Jaworski B., *Teleranek*, przystanekhistoria.pl.
320. Jedynak M., *„Burza" w Okręgu Radomsko-Kieleckim Armii Krajowej*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 1–2.
321. Jedynak M., *„Burza" w Okręgu Radomsko-Kieleckim Armii Krajowej*, „Echa Dnia", 1 VIII 2024, dodatek *Akcja Burza 1944 r. na Kielecczyźnie.*
322. Jedynak M., *Mjr Marian Świderski „Dąb", „Ryś", „Dzik"*, „Wykus" 2024, nr 29.
323. Jedynak M., *Przedmowa* [w:] Z. Dutkiewicz, *Długie wakacje*, Białystok 2024.
324. Jedynak M., *Przedmowa* [w:] *Szlakami akcji „Burza"*, red. P. Niziołek, Białystok 2024.
325. Jedynak M., *Trzy krzyże nad Wilnem*, „Kurier Wileński" 2024, nr 26.
326. Jończyk M., *Bitwa pod Kajetanowem i Barczą w dniach 5–7 września 1939 r.*, „Tygodnik eM" 2024, nr 20.

327. Jończyk M., *Cmentarz Kielce-Piaski, miejsce tajnych pochówków ofiar kieleckiego UB*, przystanekhistoria.pl.
328. Jończyk M., *Kieleccy Katyńczycy z Ukraińskiej i Białoruskiej Listy Katyńskiej*, „Tygodnik eM" 2024, nr 9.
329. Jończyk M., *Kieleckie siedziby UB w latach 1944–1956*, „Echo Dnia", 7 X 2024, dodatek historyczny *Początki zniewolenia… Aparat represji na Kielecczyźnie w latach 1944–1956*.
330. Jończyk M., *Listy Katyńczyków – dowody zbrodni ludobójstwa*, portal przystanekhistoria.pl.
331. Jończyk M., *Ofiary Zbrodni Katyńskiej z Kielecczyzny*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 4.
332. Jończyk M., *Siedziby i działalność Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Kielcach*, przystanekhistoria.pl.
333. Jończyk M., *Więzienie Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Kielcach*, przystanekhistoria.pl.
334. Juchowski P., *„Domagamy się zmiany polityki kulturalnej". List 34 i jego konsekwencje*, muzhp.pl.
335. Juchowski P., *Godność czy uległość. Samokrytyka roku 1948*, przystanekhistoria.pl.
336. Juchowski P., *Prof. Józef Gierowski. Człowiek „Solidarności" na fotelu rektora UJ*, przystanekhistoria.pl.
337. Juchowski P., *„Wystartowaliśmy z wiarą, że nie sprzedamy darmo swojej skóry" – Igrzyska Olimpijskie Paryż 1924*, muzhp.pl.
338. Jurek M., *Pierwsza wizyta Józefa Piłsudskiego w Poznaniu w 1901 roku*, przystanekhistoria.pl.
339. Kaczmarowska-Hamilton B., Chojnacki P., *Londyn żywy. Niezłomni emigranci strzelający z piór. Portrety malarskie i literackie*, Kraków 2024.
340. Kaczmarski K., *Pogrom, którego nie było. Rzeszów 11–12 czerwca 1945 r.* „Echo Dnia Świętokrzyskie", 2 VII 2024, dodatek prasowy IPN *Polacy i Żydzi 1939–1946. Fakty i interpretacje.*
341. Kalbarczyk S., *Szkot na andersowskim szlaku. Podpułkownik Leslie Reginald Hulls (1892–1980)*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 5.
342. *Kalendarz na rok 2025 w ramach projektu „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności", popularyzujący sportowców i olimpijczyków II RP*, oprac. A. Zjawiński, Warszawa 2024.
343. *Kalendarz Oddziału na rok 2025*, oprac. A. Burza *et al.*, red. A. Burza, P. Czyżewski, Białystok 2024.
344. Kapusta M., *80. rocznica Akcji Specjalnej „Koppe"*, kraków.pl.
345. Kapusta M., *Akcja „Koppe". Jak niemiecki zbrodniarz uniknął kary*, krakow.ipn.gov.pl.
346. Karbarz-Wilińska J., *Kwietniowe Święta Wielkanocne 1943 r. na Wołyniu*, przystanekhistoria.pl.
347. Kasprzycki M., *„Kto zdąży strzelić pierwszy, żyje dłużej". 75. rocznica rozbicia Oddziału Partyzanckiego „Wiarusy"*, „Dziennik Polski", 25 VII 2024.
348. Kasprzycki M., *Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego – kozioł ofiarny ekipy Bieruta*, „Dziennik Polski", 5 XII 2024.
349. Kasprzycki M., *Pamięć i odpowiedzialność*, przystanekhistoria.pl.
350. Kasprzycki M., *Resort Bezpieczeństwa Publicznego – prototyp komunistycznej bezpieki*, „Dziennik Polski", 19 VII 2024; „Gazeta Krakowska", 19 VII 2024, dodatek IPN *Manifest PKWN.*
351. Kasprzycki M., *Strajki słuszne i niesłuszne*, przystanekhistoria.pl.
352. Kasprzycki M., *Wojna wybuchnie „lada chwila". Niepokoje wojenne na Sądecczyźnie po 1945 r.*, „Sądeczanin Historia" 2024, nr 2.
353. Kasprzycki M., *Wybory czerwcowe w województwie nowosądeckim*, „Dziennik Polski", 4 VI 2024; „Gazeta Krakowska", 4 VI 2024, dodatek IPN *Musimy wygrać!*
354. Kasprzykowski A., *Krzyże dla zasłużonych*, „Solidarność Podbeskidzia" 2024, nr 5.
355. Kasprzykowski A., *Krzyże dla zasłużonych*, „Solidarność Podbeskidzia" 2024, nr 6.
356. Kasprzykowski A., *Kwiaty pod strajkową tablicą*, „Solidarność Podbeskidzia" 2024, nr 2.
357. Kasprzykowski A., *Laureatki konkursu o „Solidarności"*, „Solidarność Podbeskidzia" 2024, nr 2.
358. Kasprzykowski A., *Licealiści o „Solidarności". Finał konkursu historycznego*, „Solidarność Podbeskidzia" 2024, nr 1.

359. Kasprzykowski A., *Licealiści w kolebce Solidarności*, „Solidarność Podbeskidzia" 2024, nr 4.
360. Kasprzykowski A., *Nie żyje Roman Chomicki*, „Kurier.BB" 2024, nr 6–7.
361. Kasprzykowski A., *Noworoczne spotkanie opozycjonistów*, „Solidarność Podbeskidzia" 2024, nr 1.
362. Kasprzykowski A., *Papierowa amunicja. Solidarnościowa bibuła na wystawie*, „Solidarność Podbeskidzia" 2024, nr 1.
363. Kasprzykowski A., *Początki „Solidarności" w Żywcu*, „Solidarność Podbeskidzia" 2024, nr 8.
364. Kasprzykowski A., *Postulaty, masówki, strajki. Gorące lato pod Beskidami*, „Solidarność Podbeskidzia" 2024, nr 7.
365. Kasprzykowski A., *Przy Dębie Wolności – kameralne spotkanie dawnych opozycjonistów*, „Solidarność Podbeskidzia" 2024, nr 6.
366. Kasprzykowski A., *Solidarność w oczach młodzieży – konkurs posumowany*, „Solidarność Podbeskidzia" 2024, nr 8.
367. Kasprzykowski A., *Stowarzyszenie pamięci i wsparcia*, „Informator »Z Serca«" 2024, nr 279.
368. Kasprzykowski A., *Wspomnienia przy Dębie Wolności*, „Kurier.BB" 2024, nr 5.
369. Kasprzykowski A., *Z żałobnej karty Związku – biskup Janusz Zimniak (1933–2024)*, „Solidarność Podbeskidzia" 2024, nr 6.
370. Kasprzykowski A., *Z żałobnej karty Związku – Henryk Malik (1936–2024)*, „Solidarność Podbeskidzia" 2024, nr 6.
371. Kasprzykowski A., *Z żałobnej karty. Roman Chomicki (1934–2024)*, „Solidarność Podbeskidzia" 2024, nr 7.
372. Kasza Ł., *Żwirko i Wigura. Legendy polskiego lotnictwa*, przystanekhistoria.pl.
373. *„Katyńczycy" ze Skomielnej Białej*, red. M. Komaniecka-Łyp, Kraków 2024.
374. Kierski K.A., *Nigdy nie brakowało mu odwagi*, „Nasz Dziennik", 27 XI 2024.
375. Kirszak J., *Kawalerzysta, oficer wywiadu, pisarz, obieżyświat. Generał Jerzy Grobicki*, „Polska Zbrojna. Historia" 2024, nr 3.
376. Kirszak J., *Pan na Inferno – płk dypl. Aleksander Jedziniak*, „Polska Zbrojna. Historia" 2024, nr 3.
377. Kłapeć J., *Rodzina Krusińskich z Uniszowic*, „Kurier Lubelski", 26 III 2024.
378. Kłus A., [oprac.] *Będę komiwojażerem polskiej sprawy. Relacja Bronisława Wildsteina*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 11.
379. Kłus A., [oprac.] *Grupy Oporu „Solidarni". Relacja Mieszka Zielińskiego*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 12.
380. Kłus A., *Wyjęliśmy chłopaka z „gniazda os". Relacja Zbigniewa Matysiaka*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 3.
381. Koller S., *Dokumenty zbrodni. Nakazy wykonania kary śmierci w okresie Wielkiego Terroru w Gruzji (1937–1938)*, przystanekhistoria.pl.
382. Koller S., *Sprawy śledcze Wielkiego Terroru w Gruzji (1937–1938). Sprawa Brunona Bystrzyńskiego*, przystanekhistoria.pl.
383. Koller S., *„Trójka milicyjna" w okresie Wielkiego Terroru w Gruzji (1937–1938)*, przystanekhistoria.pl.
384. Koller S., *Wanda Gieorgadze-Piłsudska. Ofiara Wielkiego Terroru w Gruzji*, przystanekhistoria.pl.
385. Komaniecka-Łyp M., *Amerykańska Komisja Maddena*, przystanekhistoria.pl.
386. Komaniecka-Łyp M., *Clandestine Surveillance – Documentation, Structures, Methods, and Activities* [w:] *European Network of Official Authorities in Charge of the Secret-Police Files*, https://securityarchives.eu/sbs/archival-holdings/covert-surveillance/10270,POLAND.html.
387. Komaniecka-Łyp M., *Kulisy pracy bezpieki (1945–1956)*, „Echo Dnia Świętokrzyskie", 7 X 2024, dodatek Delegatury IPN w Kielcach *Początki zniewolenia. Aparat represji na Kielecczyźnie w latach 1944–1956.*

388. Komaniecka-Łyp M., *Małopolanki w stanie wojennym*, „Gazeta Krakowska", 12 XII 2024.
389. Komaniecka-Łyp M., *Nekropolia polskich oficerów w Charkowie-Piatichatkach w latach 1990–1991 w fotografiach Andrzeja* Świderskiego, „Biuletyn IPN" 2024, nr 4.
390. Komaniecka-Łyp M., *Świat esbeka*, „Gazeta Krakowska", 3 X 2024.
391. Komaniecka-Łyp M., *W stronę reformy uczelni wyższych w okresie „Solidarności"*, przystanekhistoria.pl.
392. Komaniecka-Łyp M., *Zbiorowy sprzeciw wobec zmian w Konstytucji PRL w latach 1976–1976. List „59" i inne...*, „Dziennik Polski", 20 XII 2024; „Gazeta Krakowska", 20 XII 2024, dodatek IPN *Opozycja epistolarna*.
393. Kondracki A., Zawisza P., *Powracamy po swoich. Z Adamem Kondrackim rozmawia Paweł Zawisza*, „CzasyPismo" 2024, nr 1.
394. Koreś D., *Główna Baza Przerzutowa. Organizacja Głównej Bazy Przerzutowej (Bazy nr 11) „Jutrzenka" („Torment") Oddziału VI Specjalnego Sztabu Naczelnego Wodza w Latiano w latach 1943–1944*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 5.
395. Koreś D., *Kukiel, Stachiewicz, Perkowicz i Rakowski. Portret zbiorowy szefów WBH 1922–1939*, „Polska Zbrojna Historia" 2024, nr 2.
396. Korkuć M., *Jeśli raz zgodzimy się, że można rozwiązywać drogą ludobójstwa sporne kwestie, będzie to wskazówką dla przyszłych pokoleń, że to działa*, „Tygodnik Solidarność", 11 VII 2024.
397. [Korkuć M.], *O policji granatowej i dramatycznych realiach II wojny światowej. Wywiad z Maciejem Korkuciem*, „Tygodnik Sieci" 2024, nr 41.
398. Korkuć M., *Teatr Marionetek Stalina*, „Dziennik Polski", 19 VII 2024; „Gazeta Krakowska", 19 VII 2024, dodatek IPN *Manifest PKWN*.
399. Korkuć M., Marek Ł., *Ksiądz Michał Rapacz. Kapłan, męczennik, ofiara komunizmu*, Kraków 2024.
400. Kornacki P., *Jak zginął ojciec Icchaka Szamira?*, przystanekhistoria.pl.
401. Kornacki P., *Nic nie wiemy o większości ratujących. Kilka refleksji nad problematyką ratowania Żydów*, „Forum Akademickie" 2024, nr 10.
402. Kornacki P., *Ostatni Sprawiedliwi. Ratowali innych ryzykując życie swoje i bliskich*, „Kurier Poranny", 26 IV 2024.
403. Kosiewicz W., *Ogień różańcowych granatów i zapalające bomby modlitwy*, „Gazeta Olsztyńska", 1 VIII 2024, dodatek *80. rocznica Powstania Warszawskiego*".
404. Kosiewicz W., *Tu narodził się „duch Europy"*, „Kurier Szczeciński", 10 V 2024, dodatek „Kurier Historyczny IPN" *Bitwa o Monte Cassino*.
405. Kowalska E., *Przyczynek do uczłowieczenia sowieckiej buchalterii zbrodni*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 4.
406. Kowalska E., Jastrzębska-Golonka D., Dulna-Rak E., Ziębik K., *W naszej pracy zdarzają się doświadczenia mistyczne* (rozmowa), ipn.gov.pl/publikacje/nie-tylko-o-ksiazkach.
407. Krężołek E., *Praca u podstaw*, „Echo Dnia", 6 VI 2024, dodatek IPN *Historia i pamięć – fundamenty przyszłości*.
408. Krok T., *Oblicza Eryka Skowrona*, „CzasyPismo" 2024, nr 1.
409. Kruk M., Sodel A., Staroń J. *et al.*, *Droga i dziedzictwo. Dzieje rodziny Moszoro / Camino y Legado. Historia de la Familia Moszoro. Katalog wystawy*, Warszawa 2024.
410. Krzysztofik M., *Egzekucje na Rurach Jezuickich w Lublinie*, „Kurier Lubelski", 27 XI 2024.
411. Krzysztofik M., *Gehenna polskich dzieci z Zamojszczyzny*, „Kurier Lubelski", 4 XII 2024.
412. Krzysztofik M., *Generał Wilhelm Orlik-Rückemann – ostatni dowódca legendarnego Korpusu Ochrony Pogranicza*, „Kurier Lubelski", 31 VII 2024.
413. Krzysztofik M., *Nastoletni więzień komunistyczny*, „Kurier Lubelski", 2 X 2024.
414. Krzysztofik M., *O lubelskich ofiarach KL Auschwitz. „Stąd nie ma innego wyjścia jak przez komin*, „Kurier Lubelski", 18 VI 2024.
415. Krzysztofik M., *Od Krzyża Niepodległości do Krzyża Wolności i Solidarności*, „Dziennik Wschodni", 3 XI 2024.

416. Krzysztofik M., *Ofiary niemieckich zbrodni z Lubelszczyzny w bazie straty.pl*, „Kurier Lubelski", 13 XI 2024.
417. Krzysztofik M., *Ostatnia zbrodnia niemiecka w więzieniu na Zamku w Lublinie*, „Kurier Lubelski", 24 VII 2024.
418. Krzysztofik M., *Sowiecki nalot na Lublin 11 maja 1944 r.*, „Kurier Lubelski", 14 V 2024.
419. Krzysztofik M., *Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945. Baza IPN przywracająca pamięć ofiarom niemieckich zbrodni*, „Kurier Lubelski", 29 X 2024; „Dziennik Wschodni", 31 X 2024.
420. Krzysztofiński M., *Jeden z wielu… Ks. Władysław Skalny (1917–1984), kapłan diecezji przemyskiej i działacz Zrzeszenia WiN*, przystanekhistoria.pl.
421. Krzysztofiński M., *Kościół jest razem z Wami… Homilia biskupa Tokarczuka wygłoszona podczas mszy św. w intencji „Solidarności" w przemyskiej katedrze 16 listopada 1980 r.*, przystanekhistoria.pl.
422. Krzysztofiński M., *Popiełuszko groźny nie tylko za życia*, „Gazeta Polska", 16 X 2024, dodatek IPN *Kapłan niezłomny. Pamięć – rocznic śmierci ks. Jerzego Popiełuszki*.
423. Kujawa W., *Andrzej Bogucki (1904–1978)*, przystanekhistoria.pl.
424. Kujawa W., *Andrzej Zawada*, przystanekhistoria.pl.
425. Kujawa W., *Generał Michał Tokarzewski-Karaszewicz*, przystanekhistoria.pl.
426. Kujawa W., *Jacek Kaczmarski. Bard „Solidarności"*, przystanekhistoria.pl.
427. Kujawa W., *Na nieludzką ziemię*, przystanekhistoria.pl.
428. Kujawa W., *Piotr Fronczewski pod lupą SB*, przystanekhistoria.pl.
429. Kujawa W., *Powstanie w getcie warszawskim*, przystanekhistoria.pl.
430. Kujawa W., *Powszechna Organizacja „Służba Polsce"*, przystanekhistoria.pl.
431. Kuklińska S., *Niemiec, który ocalił Szpilmana*, ciekawostkihistoryczne.pl.
432. Kuklińska S., *Zbrodnia w Koniuchach*, przystanekhistoria.pl.
433. Kuklińska S., *Zbrodnie niemieckie i sowieckie na Nowogródczyźnie w latach 1942–1944*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 9.
434. Kuprianis A., *Narodowe Święto Niepodległości – dlaczego świętujemy 11 listopada?*, „Kurier Szczeciński", 8 XI 2024, dodatek „Kurier Historyczny IPN".
435. Kurpierz T., *Prowokacja i zbrodnia. Operacja „Lawina" (1946 r.)*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 12.
436. Kurpierz T., *Stalinowskie priorytety w górnictwie*, „CzasyPismo" 2024, nr 1.
437. Kurpierz T., *Śmiertelnie niebezpieczna praca. Górnictwo w czasach stalinizmu*, przystanekhistoria.pl.
438. Kurpierz T., *„Zadanie bezwarunkowo miłe Bogu". Polscy duchowni ratujący na Węgrzech ludność żydowską*, przystanekhistoria.pl.
439. Kurus A., *Historia i tajemnice kwatery wojennej z 1939 roku w Złotym Potoku*, „Gazeta Częstochowska", magazyn historyczny „Nad Wartą", 14 III 2024.
440. Kuta C., *Kuriozalny proces za KOR*, „Dziennik Polski", 11 VII 2024.
441. Kuta C., *List 34: Głos sprzeciwu polskich intelektualistów*, „Dziennik Polski", 20 XII 2024; „Gazeta Krakowska", 20 XII 2024, dodatek IPN *Opozycja epistolarna*.
442. Kuta C., *Literat przed trybunałem. Proces Melchiora Wańkowicza*, „Dziennik Polski", 7 XI 2024; „Gazeta Krakowska", 7 XI 2024.
443. Kuta C., *„Solidarność". Reaktywacja*, „Dziennik Polski", 12 IV 2024; „Gazeta Krakowska", 12 IV 2024.
444. Kuta C., *Symboliczny początek transformacji w Polsce*, „Dziennik Polski", 6 II 2024; „Gazeta Krakowska", 6 II 2024.
445. Kuta C., *Wyborczy sukces w Tarnowie*, „Dziennik Polski", 4 VI 2024; „Gazeta Krakowska", 4 VI 2024, dodatek IPN *Musimy wygrać!*
446. Kwietniewski M., *Furażerka honvenda*, „W Sieci Historii" 2024, nr 1–2.
447. Kwietniewski M., *Prawa ręka Andersa. Zygmunt Bohusz-Szyszko*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 5.

448. Lasek A., *Kapitulacja Mokotowa*, przystanekhistoria.pl.
449. Lesiakowski A., *Koniec karnawału wolności – trudna tematyka stanu wojennego*, „Dziennik Wschodni", 22 VII 2024, dodatek prasowy *Lubelski Lipiec 1980*.
450. Lesiakowski A., *Lubelski Lipiec i „Solidarność" w działalności edukacyjnej IPN Lublin*, „Dziennik Wschodni", 22 VII 2024, dodatek prasowy *Lubelski Lipiec 1980*.
451. Lesiakowski A., *Wołyńska samoobrona Polaków*, „Kurier Lubelski", 23 I 2024.
452. Leśkiewicz R., *W obronie prawdy i pamięci*, tytuły prasowe wchodzące w skład grupy medialnej „Polska Press Grupa", 9 II 2024.
453. Leśkiewicz R., Pleskot P., *Rok 1989 w stolicy, czyli początek transformacji ustrojowej w perspektywie Warszawy i jej mieszkańców. Aspekty społeczne, gospodarcze i polityczne*, przystanekhistoria.pl.
454. Lubecka J., *Co w III Rzeszy wiedziano o niemieckich zbrodniach?*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 4.
455. Lubecka J. *„Oddajcie nam naszych mężów"*, przystanekhistoria.pl.
456. Lubecka J., *Themis at Nuremberg: Between Justice and Politics*, enrs.eu, 9 XII 2024.
457. Lubecka J., *„Wojna obronna" III Rzeszy*, „Dziennik Polski", 30 VIII 2024; „Gazeta Krakowska", 30 VIII 2024, dodatek IPN *1939. Wrześniowe historie*.
458. Lubecka J., *„Wpadnę w euforię, jeśli ten plan się powiedzie". W 80. rocznicę rozpoczęcia operacji Market Garden*, „Dziennik Polski", 19 IX 2024.
459. Lubecka J., *Znaczy Kapitan. Wspomnienie o Mamercie Stankiewiczu*, „Dziennik Polski", 25 I 2024.
460. Łapiński P., *Kalendarium akcji „Burza" w Okręgu AK Białystok* [w:] *Szlakami akcji „Burza"*, red. P. Niziołek, Białystok 2024.
461. [Łatka R.], *Dokumentów nie ma, sprawcy milczą. Z dr hab. Rafałem Łatką profesorem UKSW i pracownikiem Biura Badań Historycznych IPN rozmawia Piotr Kościański*, „Idziemy" 2024, nr 47.
462. Łatka R., *Heroiczny kapłan. Arcybiskup Antoni Baraniak był kluczową postacią Episkopatu Polski w okresie PRL*, „Do Rzeczy" 2024, nr 39.
463. Łatka R., *Kręte ścieżki życia ks. Józefa Gorzelanego. Proboszcz w „mieście bez Boga"*, „Historia Do Rzeczy" 2024, nr 10.
464. Łatka R., *Myślenie spiskowe i manipulacje. Uwagi na temat książeczki „Lincz na Kardynale"*, „Do Rzeczy" 2024, nr 48.
465. Łatka R., *Przełamana układanka biograficzna – uwagi o książce Tomasza Terlikowskiego na temat abp. Jędraszewskiego* (Tomasz Terlikowski, *Kim jest arcybiskup Marek Jędraszewski,* Kraków 2024, Znak), „Nowe Książki" 2024, nr 10.
466. [Łatka R.], *Rafał Łatka rozmawia z Jarosławem Wróblewskim autorem książki „Niezniszczalny. Rozmowy o Witoldzie Pileckim*, „W Sieci Historii" 2024, nr 1–2.
467. Łatka R., *Trudne decyzje Prymasa*, „Do Rzeczy" 2024, nr 14.
468. Łatka R., *W cieniu prymasów Polski. Wpływ sekretarzy Episkopatu Polski na Kościół w PRL*, „Do Rzeczy" 2024, nr 6.
469. Łatka R., *W kręgu Klio*, „W Sieci Historii" 2024, nr 1–2.
470. Łatka R., *Zbrodnia do dzisiaj nie w pełni wyjaśniona*, „Gazeta Polska" 2024, nr 42.
471. Łatka R., Pleskot P., *Donosiciel z grona duchowieństwa*, „Historia Kościoła" 2024, nr 6.
472. Łatka R., Pleskot P., *Podwójne życie Józefa Kellera. Historia księdza, który donosił na Karola Wojtyłę*, „Historia Kościoła" 2024, nr 6.
473. Ławniczak R., *Materialne straty wojenne na Pomorzu i Kujawach (1939–1945)*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 9.
474. Ławniczak R., *O książce Stanisława Cata-Mackiewicza „Myśl w obcęgach. Studia nad psychologią społeczeństwa Sowietów"*, przystanekhistoria.pl.
475. Ławniczak R., *Polscy biolodzy w czasach łysenkizmu*, przystanekhistoria.pl.
476. Ławniczak R., *The Rapes of Polish Women by Red Army Soldiers in 1945 in the Pomeranian Voivodeship*, „Kwartalnik Historyczny" 2024, nr 8 (English-Language Edition).

477. Łeszczyński G., [oprac.] *Bitwa nad Bzurą. Relacja Jerzego Pertkiewicza*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 9.
478. Łeszczyński G., [oprac.] *Gdyby nie Prymas, to by tego kościoła nie było. Relacja ks. Czesława Sadłowskiego*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 10.
479. Majchrzak G., *1984. Niezależne obchody 40-lecia Powstania Warszawskiego*, dzieje.pl.
480. Majchrzak G., *Agencja Prasowa „Solidarność" – sól w oku komunistów*, dzieje.pl.
481. Majchrzak G., *Debata, czyli mecz do jednej bramki*, „Kombatant" 2024, nr 11.
482. Majchrzak G., *Droga do srebra – 6 lipca 1974 r. polscy piłkarze wygrali „mały finał" Mundialu*, dzieje.pl.
483. Majchrzak G., *Firma, czyli Niezależna Oficyna Wydawnicza. Skromne początki*, „Kombatant" 2024, nr 3–4.
484. Majchrzak G., *„Gadałą" w komunę*, muzhp.pl.
485. Majchrzak G., *„Gdzie jest ksiądz Popiełuszko?", czyli Zachód wobec porwania polskiego kapłana*, „Kombatant" 2024, nr 10.
486. Majchrzak G., *Grupy Oporu „Solidarni". Opozycja radykalna*, dzieje.pl.
487. Majchrzak G., *Grzebani pod okiem „smutnych panów"*, muzhp.pl.
488. Majchrzak G., *Jak Jaruzelski odbijał radio i telewizję po 13 grudnia*, „Sieci" 2024, nr 2.
489. Majchrzak G., *Jak opozycja walczyła z komuną przy pomocy „gadał"*, „Kombatant" 2024, nr 7.
490. Majchrzak G., *Kara śmierci dla Jacka Stronga*, dzieje.pl.
491. Majchrzak G., *Ksiądz Stefan Niedzielak – ostatnia ofiara Katynia?*, dzieje.pl.
492. Majchrzak G., *Kulisy powstania rządu Mazowieckiego*, „Do Rzeczy" 2024, nr 46.
493. Majchrzak G., *Kulisy srebra*, „Do Rzeczy" 2024, nr 27.
494. Majchrzak G., *Kulisy wyborów czerwcowych*, „Do Rzeczy" 2024, nr 23.
495. Majchrzak G., *Kulisy wybuchu w Rotundzie*, dzieje.pl.
496. Majchrzak G., *Legendowanie Wałęsy?* [polemika], „Do Rzeczy" 2024, nr 2.
497. Majchrzak G., *Mecz, który chcieli kupić Włosi?*, przystanekhistoria.pl.
498. Majchrzak G., *Młodzi w obronie krzyża, czyli strajk w Miętnem*, dzieje.pl.
499. Majchrzak G., *Na olimpiadę dojechała tylko SB*, „Do Rzeczy" 2024, nr 30.
500. Majchrzak G., *(Nie)chciany prezydent*, „Rzeczpospolita" („Plus Minus"), 19–20 VII 2024.
501. Majchrzak G., *Nie porażka, lecz klęska*, „Dziennik Polski", 4 VI 2024, dodatek IPN *Wybory, które dały nam wolność.*
502. Majchrzak G., *Nielegalny 17 września*, „Rzeczpospolita" („Plus Minus"), 14–15 IX 2024.
503. Majchrzak G., *Orły Górskiego na celowniku smutnych panów*, „Przegląd Sportowy" („Historia") 2024, nr 2.
504. Majchrzak G., *Palach, czyli czeski Siwiec*, dzieje.pl.
505. Majchrzak G., *Piłat. Czy Gadocha „wykiwał" kolegów z reprezentacji?*, „W Sieci Historii" 2024, nr 1–2.
506. Majchrzak G., *Pochowany, jak bohater narodowy*, „Rakowiecka 37" 2024, nr 28.
507. Majchrzak G., *Pogrudniowa dogrywka, czyli strajki i protesty z początku 1971 r.*, „Kombatant" 2024, nr 1.
508. Majchrzak G., *Polski precedens – krajowe i zagraniczne reakcje na wybór Tadeusza Mazowieckiego na premiera*, „Kombatant" 2024, nr 9.
509. Majchrzak G., *Pomarańczowa Alternatywa, czyli śmiech w walce z komuną*, „Kombatant" 2024, nr 7.
510. Majchrzak G., *Popiełuszko na ustach świata*, „Do Rzeczy" 2024, nr 42.
511. Majchrzak G., *Poznańskie procesy*, „Kombatant" 2024, nr 6.
512. Majchrzak G., *SB kontra Pan Cogito*, „Rakowiecka 37" 2024, nr 27.
513. Majchrzak G., *Sentymentalna podróż noblisty*, „Do Rzeczy" 2024, nr 37.
514. Majchrzak G., *Smutni panowie na olimpijskim szlaku*, „Rzeczpospolita" („Plus Minus"), 26–27 VII 2024.

515. Majchrzak G., *„Smutni panowie" na tropie wybuchu w Rotundzie*, „Do Rzeczy" 2024, nr 24.
516. Majchrzak G., *Solidarni z Czechami i Słowakami – głodówce w obronie Karty '77*, dzieje.pl.
517. Majchrzak G., *Solidarnościowe prawybory*, „Do Rzeczy" 2024, nr 17–18.
518. Majchrzak G., *Stan wojenny – wolne słowo w obozach internowania*, dzieje.pl.
519. Majchrzak G., *Tak handlowano piłkarzami w PRL*, „Przegląd Sportowy" („Historia") 2024, nr 3.
520. Majchrzak G., *„Twoja arka solidarności płynie dalej", czyli pogrzeb księdza Popiełuszki*, dzieje.pl.
521. Majchrzak G., *„Tych 7 posłów wybrało generała Jaruzelskiego" – zagranica wobec wyboru prezydenta w roku 1989*, dzieje.pl.
522. Majchrzak G., *Ulga Kuronia. Działacze opozycji wobec wybuchu w warszawskiej Rotundzie*, przystanekhistoria.pl.
523. Majchrzak G., *Utracone media*, „Do Rzeczy" 2024, nr 5.
524. Majchrzak G., *Walka o pamięć i prawdę – Powstanie Warszawskie w działaniach opozycji*, „Kombatant" 2024, nr 8.
525. Majchrzak G., *„Wczoraj faszyści zamordowali G[iacomo] Matteottiego, dzisiaj dyktatura komunistyczna w Polsce zdradliwie zabiła księdza Jerzego Popiełuszkę", czyli włoscy politycy wobec mordu na polskim kapłanie*, przystanekhistoria.pl.
526. Majchrzak G., *Wizyta, która była „świętem całego narodu", czyli opozycja wobec I pielgrzymki Jana Pawła II do kraju*, dzieje.pl.
527. Majchrzak G., *Włoszczowska wojna o krzyże*, dzieje.pl.
528. Majchrzak G., *„Wojna krzyżowa" w latach 80.*, „Kombatant" 2024, nr 2.
529. Majchrzak G., *Zapomniana ofiara marcowej nagonki*, dzieje.pl.
530. Majchrzak G., *Zapomniana wojna o krzyże*, „Rzeczpospolita" („Plus Minus"), 30 III – 1 IV 2024.
531. Majchrzak G., *„Żołnierzom Polski Podziemnej kontynuatorzy idei niepodległościowych", czyli niezależne obchody 35. rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego*, przystanekhistoria.pl.
532. Majewski M., *Adam Roman Keller, „Najgłośniejszy w owym czasie tropiciel komunistów"*, przystanekhistoria.pl.
533. Majewski M., *Ukraiński Legion Samoobrony w Powstaniu Warszawskim*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 11.
534. Majewski P., *Architektura i urbanistyka Warszawy w latach II wojny światowej*, przystanekhistoria.pl.
535. Majewski P., *Socrealizm w Polsce*, przystanekhistoria.pl.
536. Majewski P., *Niemieccy raubritterzy i grabież polskich dóbr kultury*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 9.
537. Majewski P., *Zniszczenie i odbudowa przestrzeni historycznej w Polsce 1918–1945*, przystanekhistoria.pl.
538. Majewski P., *Zniszczenie i odbudowa przestrzeni historycznej w Polsce po 1945*, przystanekhistoria.pl.
539. Maksimiuk D., *Listonosz z misją. Michał Olechnowicz w poszukiwaniu syna i innych ofiar Obławy Augustowskiej*, przystanekhistoria.pl.
540. Maksimiuk D., *Żołnierze Andersa w „Głosie Polskim" w Buenos Aires*, przystanekhistoria.pl.
541. Makus G., *80. rocznica operacji „Ostra Brama"*, „Kurier Lubelski", 9 VII 2024.
542. Malik A., *Frakcja stadionowa*, przystanekhistoria.pl.
543. Malik A., *Wybory kontraktowe w Nowej Hucie*, „Dziennik Polski", 4 VI 2024; „Gazeta Krakowska", 4 VI 2024, dodatek IPN *Musimy wygrać!*
544. Malik A., *Zamach na pomnik Lenina*, „Dziennik Polski", 18 IV 2024.
545. *Małopolscy bohaterowie Armii Krajowej*, red. F. Musiał, M. Wenklar, Kraków 2024.
546. Marcinkiewicz-Kaczmarczyk A., *Anna Stawicka-Kołakowska – najmłodszy więzień polityczny PRL*, przystanekhistoria.pl.
547. Marcinkiewicz-Kaczmarczyk A., *Elżbieta Zawacka. Jedyna cichociemna*, przystanekhistoria.pl.
548. Marcinkiewicz-Kaczmarczyk A., *Jan Bytnar „Rudy" we wspomnieniach Tadeusza Zawadzkiego „Zośki"*, przystanekhistoria.pl.

549. Marcinkiewicz-Kaczmarczyk A., *Janina Wehrstein*, przystanekhistoria.pl.
550. Marcinkiewicz-Kaczmarczyk A., *Kobiety w Marynarce Wojennej – Pomocnicza Morska Służba Kobiet (1943–1947)*, przystanekhistoria.pl.
551. Marcinkiewicz-Kaczmarczyk A., *Maria Leśniakowa. Komendantka Pomocniczej Służby Wojskowej Kobiet (1943–1947)*, przystanekhistoria.pl.
552. Marcinkiewicz-Kaczmarczyk A., *Oddział Dywersji i Sabotażu Kobiet „Dysk"*, przystanekhistoria.pl.
553. Marcinkiewicz-Kaczmarczyk A., *Pismo „Ochotniczka" i jego czytelniczki*, przystanekhistoria.pl.
554. Marcinkiewicz-Kaczmarczyk A., *Rekrutacja do Pomocniczej Służby Kobiet*, przystanekhistoria.pl.
555. Marcinkiewicz-Kaczmarczyk A., *Szkoły Młodszych Ochotniczek (1942–1948)*, przystanekhistoria.pl.
556. Marek Ł., *Akcja o kryptonimie „X-2". Komunistyczne obozy pracy dla sióstr zakonnych w Polsce*, „Dziennik Polski", 8 VIII 2024; „Gazeta Krakowska", 8 VIII 2024.
557. Marek Ł., *Bachowicki duszpasterz-społecznik. Ksiądz Franciszek Gołba (1862–1944)*, „Sapientia" 2024, nr 78.
558. Marek Ł., *Dni Maryjne i odpust ku czci Królowej, czyli przedmilenijny rok 1963 w Spytkowicach*, „Sapientia" 2024, nr 80.
559. Marek Ł., *Franciszek Stefczyk – chrześcijański spółdzielca. Wspomnienie w 100. rocznicę śmierci (cz. 1)*, „Sapientia" 2024, nr 80.
560. Marek Ł., *Franciszek Stefczyk – chrześcijański spółdzielca. Wspomnienie w 100. rocznicę śmierci (cz. 2)*, „Sapientia" 2024, nr 81.
561. Marek Ł., *Kazania ks. Jerzego*, „Sapientia" 2024, nr 81.
562. Marek Ł., *Ks. Franciszek Gołba (1862–1944) we wspomnieniach współpracowników i wychowanków*, przystanekhistoria.pl.
563. Marek Ł., *Ksiądz Franciszek Gołba. Organicznik spod Wadowic*, „Dziennik Polski", 15 II 2024; „Gazeta Krakowska", 15 II 2024.
564. Marek Ł., *Ksiądz Józef Stanek – jeden z wielu „Duchownych Niezłomnych"*, „Sapientia" 2024, nr 81.
565. Marek Ł., *Listy do księdza Jerzego*, „Dziennik Polski", 17 X 2024; „Gazeta Krakowska", 17 X 2024.
566. Marek Ł., *„Niestrudzony wychowawca i ofiarne serce". Ksiądz Franciszek Gołba (1862–1944)*, przystanekhistoria.pl.
567. Marek Ł., *Pamięć o „Duchownych Niezłomnych" – w 40. rocznicę męczeńskiej śmierci ks. Jerzego Popiełuszki*, radiokrakow.pl.
568. Marek Ł., *Pamięć o ks. Franciszku Paciorku*, „Sapientia" 2024, nr 79.
569. Marek Ł., *Prezydenci RP na uchodźstwie 1979–1989 (cz. 2)*, „Sapientia" 2024, nr 78.
570. Marek Ł., *Przygotowanie do natarcia. Komuniści wobec Kościoła przed 1947 r.* [w:] M. Korkuć, Ł. Marek, *Ksiądz Michał Rapacz. Kapłan, męczennik, ofiara komunizmu*, Kraków 2024.
571. Marek Ł., *Społeczne przesłanie księdza Jerzego Popiełuszki*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 10.
572. Marek Ł., *Śp. Ksiądz Tadeusz Isakowicz-Zaleski – Kustosz Pamięci Narodowej*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 1–2.
573. Marek Ł., *Zmarł ksiądz Tadeusz Isakowicz-Zaleski – Kustosz Pamięci Narodowej*, krakow.ipn.gov.pl/pl4/aktualnosci; ipn.gov.pl/pl/aktualnosci.
574. Marek Ł., *Życie pro-life. Wanda Półtawska (1921–2023)*, „Sapientia" 2024, nr 79.
575. Markiewicz M., *Bunt w Olendach 1954*, Białystok 2024.
576. Masłowski M., *Podporucznik Piotr Przemyski „Ares"* [w:] *Małopolscy bohaterowie Armii Krajowej*, red. F. Musiał, M. Wenklar, Kraków 2024.
577. Massalski A., *Moje wspomnienia krajoznawcze*, „Ziemia 2024", t. 70, cz. 1.
578. Massalski A., *Po śmierci Józefa Stalina… Wystąpienie szefa bezpieki kieleckiej na III Konferencji Statutowej KW PZPR w Kielcach 1953 r.*, „Echo Dnia", 7 X 2024, dodatek historyczny *Początki zniewolenia… Aparat represji na Kielecczyźnie w latach 1944–1956*.

579. Miedziński P., *Rebelianci szczecińskiego Grudnia '70*, „Kurier Historyczny IPN" 2024, nr 6.
580. Miedziński P., *Zagadka „Able Archer 83"*, przystanekhistoria.pl.
581. Mierzejewska K., *„Doktor Rana". Hanna Petrynowska*, przystanekhistoria.pl.
582. Mierzejewska K., *Joanna Chmielewska*, przystanekhistoria.pl.
583. Mierzejewska K., *Marek Grechuta*, przystanekhistoria.pl.
584. Mierzejewska K., *Obywatel G.C.*, przystanekhistoria.pl.
585. Mierzejewska K., *Uprzejmy milicjant*, przystanekhistoria.pl.
586. Mierzejewska K., *Wiesław Drzewicz*, przystanekhistoria.pl.
587. Mierzejewska K., Ostrowska K., *Sprawa „Zoolog". Nieudana próba werbunku Michała Sumińskiego przez SB*, przystanekhistoria.pl.
588. Morawski R., *Jan Paweł II*, przystanekhistoria.pl.
589. Mularczyk J., *Pierwsza Kompania Kadrowa – w drodze do niepodległości*, „Tygodnik eM" 2024, nr 18.
590. Musiał F., *Akt założycielski Polski „ludowej"*, „Dziennik Polski", 19 VII 2024; „Gazeta Krakowska", 19 VII 2024, dodatek IPN *Manifest PKWN*.
591. Musiał F., *Bić takiego wroga jak kler. Sowieci, „nieznani sprawcy", zabójstwa sądowe, zgony niewyjaśnione*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 10.
592. Musiał F., *Człowiek w kleszczach geopolityki*, „Dziennik Polski", 30 VIII 2024; „Gazeta Krakowska", 30 VIII 2024, dodatek IPN *1939. Wrześniowe historie*.
593. Musiał F., *Historia komunistycznej zbrodni*, „Dziennik Polski", 12 IX 2024.
594. Musiał F., *Kuźnia kadr w Legionowie*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 12.
595. Musiał F., *Ministerstwo terroru. Urząd Bezpieczeństwa i Służba Bezpieczeństwa 1944–1990*, Kraków 2024.
596. Musiał F., *Ministerstwo zbrodni*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 12.
597. Musiał F., *Morderstwo Piotra Bartoszcze. Nieznani sprawcy z SB…*, „Dziennik Polski", 9 II 2024.
598. Musiał F., *Rok 1949 – pełnia władzy komunistów*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 3.
599. Musiał F., *Sowietnicy – gwarancja podległości Moskwie*, „Dziennik Polski", 23 V 2024.
600. Musiał F., *Sprzeciw wobec dyktatury*, „Dziennik Polski", 20 XII 2024; „Gazeta Krakowska", 20 XII 2024, dodatek IPN *Opozycja epistolarna*.
601. Musiał F., *Wstęp* [w:] M. Zajda, *Przerwana historia. Losy krakowskich Żydów w czasie II wojny światowej*, Kraków 2024.
602. Musiał F., *Zaskakujące zwycięstwo*, „Dziennik Polski", 4 VI 2024; „Gazeta Krakowska", 4 VI 2024, dodatek IPN *Musimy wygrać!*
603. Musiał F., *Żołnierze Niezłomni – trudna droga do panteonu narodowego*, „Dziennik Polski", 1 III 2024.
604. Muszyński W.J., *Pułkownik Bronisław Banasik 1894–1979*, Warszawa 2024.
605. Mysiakowska-Muszyńska J., *Janusz Korczak. Ostatnia droga „Starego Doktora"*, przystanekhistoria.pl.
606. Należniak P., *Harcerze w obronie Lwowa w 1939 roku*, „Dziennik Polski", 30 VIII 2024, dodatek IPN *1939. Wrześniowe historie.*
607. Należniak P., *Lwowska i wileńska akcja „Burza"*, „Dziennik Polski", 27 VI 2024.
608. Należniak P., *Powstanie lwowskie 1944*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 1–2.
609. Nawrocki K., *Chojnicka Dolina Śmierci – godność ofiar i polskiego państwa*, wszystkoconajwazniejsze.pl, 31 VIII 2024; *Померанія пам'ятає*, wszystkoconajwazniejsze.pl, 31 VIII 2024; *La Poméranie se souvient*, wszystkoconajwazniejsze.pl, 31 VIII 2024; *Pomerania Remembers*, wszystkoconajwazniejsze.pl, 31 VIII 2024.
610. [Nawrocki K.], *Działania dyrekcji Muzeum II WŚ wpisują się w niemiecką politykę historyczną, rozmowa red. Jana Przemyłskiego z dr. K. Nawrockim, prezesem IPN*, „Gazeta Polska Codziennie", 27 VI 2024.
611. Nawrocki K., *Jego partią była Polska*, „Sieci" 2024, nr 26.

612. Nawrocki K., *Kapłan wolności*, „Wszystko co Najważniejsze" 2024, nr 67; wszystkoconajwazniejsze.pl, 17 X 2024; *The Priest of Freedom*, wszystkoconajwazniejsze.pl, 17 X 2024; *Капелан свободи*, wszystkoconajwazniejsze.pl, 17 X 2024; *Капеллан свободы*, wszystkoconajwazniejsze.pl, 17 X 2024; *Prêtre de la liberté*, wszystkoconajwazniejsze.pl, 17 X 2024; *El sacerdote de la libertad*, wszystkoconajwazniejsze.pl, 17 X 2024.
613. [Nawrocki K.], *Muzeum jest własnością Polaków, rozmowa red. Zenona Baranowskiego z dr. K. Nawrockim, prezesem IPN*, „Nasz Dziennik", 28 VI 2024.
614. Nawrocki K., *Nie ma dwóch pamięci*, „Nasz Dziennik", 1 III 2024, dodatek historyczny *Nie ma dwóch pamięci*.
615. [Nawrocki K.], *Nie mówiłem, że chcę być prezydentem*, *wywiad red. Jacka Nizinkiewicza z prezesem IPN*, „Rzeczpospolita", 14 XI 2024.
616. Nawrocki K., *Nie pierwszy raz w naszych dziejach jesteśmy tarczą Europy*, „Wszystko co Najważniejsze" 2024, nr 66.
617. [Nawrocki K.], *Nie tylko o historii, rozmowa red. Michała Ossowskiego z dr. K. Nawrockim, prezesem IPN*, „Tygodnik Solidarność" 2024, nr 36.
618. Nawrocki K., *Nigdy więcej Szoah*, tytuły prasowe wchodzące w skład grupy medialnej „Polska Press Grupa", 26 I 2024.
619. [Nawrocki K.], *Noc Muzeum II Wojny Światowej, rozmowa red. Magdaleny Łysiak i Tomasza Łysiaka z dr. K. Nawrockim, prezesem IPN*, „Gazeta Polska" 2024, nr 27.
620. [Nawrocki K.], *Oczekuję stanowczości rządu w sprawie reparacji, rozmowa red. Dariusza Pogorzelskiego z dr. K. Nawrockim, prezesem IPN*, „Nasz Dziennik", 31 VIII 2024.
621. Nawrocki K., *Pokolenia zanurzone w historii*, „Gazeta Polska" 2024, nr 24.
622. Nawrocki K., *Polska kotwica wolności*, wszystkoconajwazniejsze.pl, 7 XI 2024; *L'ancre polonaise de la liberté*, wszystkoconajwazniejsze.pl, 7 XI 2024; L'Opinion, 9 XI 2024; *El ancla polaca de la libertad*, wszystkoconajwazniejsze.pl, 7 XI 2024; *Польський якір свободи*, wszystkoconajwazniejsze.pl, 7 XI 2024; *The Polish Anchor of Freedom*, wszystkoconajwazniejsze.pl, 7 XI 2024; *Польский якорь свободы*, wszystkoconajwazniejsze.pl, 7 XI 2024.
623. Nawrocki K., *Polska silna swoją historią i tożsamością*, „Wszystko co Najważniejsze" 2024, nr 6.
624. Nawrocki K., *Powołanie IPN było przełomem w badaniach historii najnowszej*, wywiad dla PAP, 2 I 2024; tytuły prasowe wchodzące w skład grupy medialnej „Polska Press Grupa", 8 I 2024.
625. Nawrocki K., *Powstańczy bój o wolną Polskę*, „Do Rzeczy" 2024, nr 31.
626. Nawrocki K., *Przechodniu, powiedz Polsce, żeśmy polegli wierni w jej służbie*, „Rzeczpospolita" („Plus Minus"), 18–19 V 2024.
627. [Nawrocki K.], *Raport może być punktem wyjścia do negocjacji z Niemcami, rozmowa red. Norberta Nowotnika i Marcina Jabłońskiego z dr. K. Nawrockim, prezesem IPN*, „Gazeta Współczesna", 3 IX 2024.
628. [Nawrocki K.], *Reagujmy na historyczne kłamstwa, rozmowa red. Zenona Baranowskiego z dr. K. Nawrockim, prezesem IPN*, „Nasz Dziennik", 1 II 2024.
629. Nawrocki K., *Stolica po przejściach*, „Rzeczpospolita", 1 VIII 2024.
630. Nawrocki K., *Tak działa rosyjska propaganda. Kto nie z nimi, ten faszysta*, tytuły prasowe wchodzące w skład grupy medialnej „Polska Press Grupa", 16–27 II 2024.
631. [Nawrocki K.], *Tragedia Ślązaków to martyrologia Polaków po roku 1945, rozmowa red. Marcina Śliwy z dr. K. Nawrockim, prezesem IPN*, „Dziennik Zachodni", 26 I 2024.
632. Nawrocki K., *Trwałe ślady pamięci*, „Gazeta Polska" 2024, nr 43.
633. Nawrocki K., *Walczyli dla innych, umierali dla Polski*, „Wszystko co Najważniejsze" 2024, nr 64.
634. [Nawrocki K.], *Wszystko robię z myślą o Polsce, rozmowa red. Ryszarda Gromadzkiego z dr. K. Nawrockim, prezesem IPN*, „Do Rzeczy" 2024, nr 37,
635. [Nawrocki K.], *Zamach na bohaterów, rozmowa red. Marcina Wikły z dr. K. Nawrockim, prezesem IPN*, „Sieci" 2024, nr 27.

636. Nawrocki K., *Zamach na „Solidarność”*, wszystkoconajwazniejsze.pl, 12 XII 2024; *Assault on „Solidarność”*, wszystkoconajwazniejsze.pl, 12 XII 2024; *Attentat contre Solidarnosc*, wszystkoconajwazniejsze.pl, 12 XII 2024.
637. [Nawrocki K.], *Żołnierze gen. Andersa dokonali tego, czego nie zdołały osiągnąć trzy wcześniejsze alianckie natarcia, rozmowa red. Huberta Kowalskiego z dr. K. Nawrockim, prezesem IPN*, „Gazeta Polska Codziennie”, 14 V 2024.
638. Neja J., *Kongres Opozycji Antyustrojowej*, przystanekhistoria.pl.
639. Neja J., Zawisza P., *Modelarstwo. Między kulturą techniczną a historią. Z Jarosławem Neją rozmawia Paweł Zawisza*, „CzasyPismo” 2024, nr 1.
640. Nisiobęcka A., *Biuro Odbudowy Stolicy*, przystanekhistoria.pl.
641. Nisiobęcka A., *Domki fińskie na osiedlu Jazdów*, przystanekhistoria.pl.
642. Niziołek P., *„Burza”, której nie było – tło niedoszłego wyzwolenia Białegostoku przez Armię Krajową w lipcu 1944 roku* [w:] *Szlakami akcji „Burza”*, red. P. Niziołek, Białystok 2024.
643. Noszczak B., *Zwyciężając siebie*, „Tygodnik Powszechny” 2024, nr 13.
644. Olaszek J., *Andrzej Tadeusz Kijowski*, encysol.pl.
645. Olaszek J., *Od konspiracyjnego dziennikarstwa do reportażu historycznego*, przystanekhistoria.pl.
646. Opulski R., *Obchody 22 Lipca w PRL*, „Dziennik Polski”, 19 VII 2024; „Gazeta Krakowska”, 19 VII 2024, dodatek IPN *Manifest PKWN*.
647. Opulski R., *Partia listy pisze… Epistolarna twórczość propagandystów z KC*, „Dziennik Polski”, 20 XII 2024; „Gazeta Krakowska”, 20 XII 2024, dodatek IPN *Opozycja epistolarna*.
648. Opulski R., *Polityczne zabarwienie Jacka Kaczmarskiego*, „Dziennik Polski”, 23 III 2024.
649. Opulski R., *Służba Bezpieczeństwa wobec Jacka Kaczmarskiego, czyli obława na „znanego wykonawcę ballad o tematyce politycznej”*, przystanekhistoria.pl.
650. Osiński T., *„A jeśli z nas ktoś legnie wśród szaleńczych jazd”. Dęblińska Szkoła Orląt we wrześniu 1939* r., „Kurier Lubelski”, 10 IX 2024.
651. Ostapiuk M., Sychowicz K., *Jan Tabortowski „Bruzda”*, Białystok 2024.
652. Ostapiuk M., *Nieuchwytny. Sierżant Tadeusz Bogatko „Plon” (1922–1949)*, „Biuletyn IPN” 2024, nr 3.
653. Ostapiuk M., *Partyzancki tekściarz – Henryk Rasiewicz „Kim”* [w:] *Szlakami akcji „Burza”*,
654. red. P. Niziołek, Białystok 2024.
655. Ostapiuk M., *Przyczyny niepowodzenia natarcia Wileńsko-Nowogródzkiego Zgrupowania AK na Wilno*, „Kurier Wileński” 2024, nr 38; kurierwilenski.lt, 5 VII 2024.
656. Ostapiuk M., *Walka z czerwoną okupacją. Antykomunistyczne podziemie czy „druga konspiracja” na Białostocczyźnie*, „Nasz Dziennik”, 1 III 2024, dodatek historyczny *Od „Burzy” do Żołnierzy Wyklętych*.
657. Paduchowski W., *Domagamy się Panoramy Racławickiej*, „Dziennik Polski”, 4 IV 2024.
658. Paduchowski W., *Ostatni klasyk polskiej psychologii w Batalionie „Skała”*, „Dziennik Polski”, 22 VIII 2024.
659. Paduchowski W., *Podporucznik Andrzej Rozmarynowicz „Andrzej”* [w:] *Małopolscy bohaterowie Armii Krajowej*, red. F. Musiał, M. Wenklar, Kraków 2024.
660. Parol J., *Największa niemiecka zbrodnia na terenie Łodzi. Likwidacja więzienia na Radogoszczu 17/18 stycznia 1945*, przystanekhistoria.pl.
661. Parol J., *„W Służbie Narodu”. Kariera oficera Służby Bezpieczeństwa Alojzego Perliceusza (1928–2018)*, „Biuletyn IPN” 2024, nr 12.
662. Pasich D., Dyrcz R., *Wypędzeni z Warszawy do Krakowa*, krakow.ipn.gov.pl.
663. Pawluczuk K., *Członkowie Sokolstwa w armii Stanów Zjednoczonych*, przystanekhistoria.pl.
664. Pawluczuk K., *Harcerstwo w ramach Sokolstwa Polskiego w Ameryce*, przystanekhistoria.pl.
665. Pawluczuk K., *Odznaki Sokolstwa Polskiego w Ameryce*, przystanekhistoria.pl.
666. Pawluczuk K., *Pamiętnik z Afryki*, przystanekhistoria.pl.

667. Pawluczuk K., *Sokoły i „Latające Fortece”*, przystanekhistoria.pl.
668. Pawluczuk K., *Walka portfelem. Sokolstwo Polskie i obligacje wojenne USA*, przystanekhistoria.pl.
669. Peterman R., *Znienawidzona melodia*, przystanekhistoria.pl.
670. Piątek P., *O torturach śledczych stosowanych przez cywilne organy bezpieczeństwa publicznego w pierwszej dekadzie Polski Ludowej*, przystanekhistoria.pl.
671. Piątkowski S., *Getta – codzienność znaczona śmiercią*, „Mówią Wieki” 2024, nr 1.
672. Piątkowski S., *Program straty.pl pomoże zachować pamięć o ofiarach niemieckiej okupacji*, twojradom.pl.
673. Piekarz A., *Uczestnicy walk o niepodległość Polski – ofiary komunistycznego aparatu represji na Lubelszczyźnie*, „Dziennik Wschodni”, 8 XI 2024, dodatek prasowy IPN *Drogi do Niepodległej.*
674. Pietrzyk J., *Niepodległa – droga do wolności w działalności edukacyjnej IPN Lublin*, „Dziennik Wschodni”, 4 XI 2024, dodatek prasowy IPN *Drogi do Niepodległej.*
675. Pietrzyk-Dąbrowska E., *Czas obywatelskiego zbratania. Rozmowa z prof. Tomaszem Gąsowskim, działaczem opozycji antykomunistycznej w PRL, szefem kampanii wyborczej Małopolskiego Komitetu Obywatelskiego „Solidarność” dla Krakowa-Śródmieście*, „Dziennik Polski”, 4 VI 2024; „Gazeta Krakowska”, 4 VI 2024, dodatek IPN *Musimy wygrać!*
676. Pietrzyk-Dąbrowska E., *Herbewo – wojenne losy krakowskiej firmy*, „Dziennik Polski”, 9 V 2024.
677. Pietrzyk-Dąbrowska E., *Historia Herbewa – zawiłe losy krakowskiej firmy* [w:] *Na początku był Kosmos. 100 lat historii Herbewa*, red. M. Barańska, Kraków 2024.
678. Pietrzyk-Dąbrowska E., *Rząd Tadeusza Mazowieckiego*, „Dziennik Polski”, 5 IX 2024.
679. Pietrzyk-Dąbrowska E., *Uciekinier przed mikrofonem*, „Dziennik Polski”, 26 IX 2024.
680. Pietrzyk-Dąbrowska E., *Ważny jest człowiek… Działalność opiekuńcza firmy Herbewo*„Biuletyn IPN” 2024, nr 11.
681. Pietrzyk-Dąbrowska E., *Zwijki, gilzy i tutki*, „Tygodnik Powszechny” 2024, nr 37.
682. Pięciak K., *Bój pod Alwernią 4 września 1939 r.*, „Militaria” 2024, nr 4.
683. Pięciak K., *Broń i wyposażenie austro-węgierskich oddziałów szturmowych*, „Militaria” 2024, nr 3.
684. Pięciak K., *„Burza” w „Muzeum”*, „Biuletyn IPN” 2024, nr 1–2.
685. Pięciak K., *Honwedzi z Goszczy*, „Tygodnik Powszechny” 2024, nr 43.
686. Pięciak K., *Kapral Józef Kozioł „Królik”* [w:] *Małopolscy bohaterowie Armii Krajowej*, red. F. Musiał, M. Wenklar, Kraków 2024.
687. Pięciak K., *Legionowy bój pod Bydlinem i Krzywopłotami*, „Dziennik Polski”, 21 XI 2024.
688. Pięciak K., *Od Jasła do Sambora*, „Dziennik Polski”, 30 VIII 2024, dodatek prasowy w 85. rocznicę ataku niemieckiego na Polskę *1939. Wrześniowe historie.*
689. Pięciak K., *Operacja „Burza”. Dywersja czy powstanie?*, „Dziennik Polski”, 5 I 2024.
690. Pięciak K., *Pierwsze lata strażnicy WOP w Zawoi (1945–1949)* [w:] *Zawoja – dzieje i współczesność*, t. 1, red. K. Słabosz-Palacz, P. Krzywda, Zawoja 2024.
691. Pięciak K., *Polacy – oficerowie austro-węgierskich oddziałów szturmowych i Szkoła Szturmowa Dowództwa Okręgu Generalnego Kraków jako próba recepcji ich doświadczeń w Wojsku Polskim*, „Przegląd Historyczno-Wojskowy” 2024, z. 1.
692. Pięciak K., *Uzbrojenie i wyposażenie Brygad Górskich Strzelców w 1939 r.*, „Militaria” 2024, nr 1.
693. [Pilarski S.], *Badamy najnowszą historię. Z dr. Sebastianem Pilarskim, dyrektorem Biura Badań Historycznych IPN, rozmawia Kinga Hałacińska*, „Biuletyn IPN” 2024, nr 6.
694. Pilarski S., *Między Okrągłym Stołem a jego negacją. Pejzaż podziałów w opozycji*, „Biuletyn IPN” 2024, nr 6.
695. Piwko R., *Ciała obce… O propagandowej roli sowieckich upamiętnień w Polsce „ludowej”*„Tygodnik eM” 2024, nr 2.

696. Piwko R., Czyżyk I., *„Pamięć przetrwa dzięki Tobie". Program straty.pl – niematerialny pomnik ofiar represji niemieckich"*, „Tygodnik eM" 2024, nr 27.
697. Piwko R., Czyżyk I., *„Pamięć przetrwa dzięki Tobie". Program straty.pl – niematerialny pomnik ofiar represji niemieckich"*, „Magazyn w Kielcach.info", grudzień 2024.
698. Pleskot P., *Incydent czy gamechanger? Reakcje polityczne Zachodu na morderstwo ks. Jerzego Popiełuszk*i, „Historia Tygodnik Solidarność" 2024, nr 1 (wyd. specjalne).
699. Pleskot P., *Niewygodne zwycięstwo, niebezpieczna porażka*, „Dziennik Polski", 4 VI 2024; „Gazeta Krakowska", 4 VI 2024; „Echa Dnia", 4 VI 2024, dodatek *Musimy wygrać!*
700. Pleskot P., *Piotr Adamowski. Korepetytor w sowieckim sądzie*, „Nasza Historia" 2024, nr 1.
701. Pleskot P., *Przemoc mieszkaniowa. Zawłaszczanie warszawskich mieszkań przez MBP (1945–1954)*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 12.
702. Płońska A., *Anna Handerek. Życie jest służbą*, przystanekhistoria.pl.
703. Płońska A., *Podporucznik Henryk Wieliczka „Lufa"*, przystanekhistoria.pl.
704. Płońska A., *Polacy w Brazylii*, przystanekhistoria.pl.
705. Płońska A., *„Poland must be free!". Polscy uchodźcy wobec niepodległości Indii*, przystanekhistoria.pl.
706. Płońska A., *Proces młodzieżowej Polskiej Organizacji Wojskowej*, przystanekhistoria.pl.
707. Płońska A., *Przebojem iść. Rajd „Żelaznego" przeciwko aparatowi represji*, przystanekhistoria.pl.
708. Płońska A., *Rowerem przez świat. Z Polski do Indii i Afryki*, przystanekhistoria.pl.
709. Płońska A., *Wacław Beynar „Orszak"*, przystanekhistoria.pl.
710. Poboży R., *„Tata wariata", czyli koszykówka w Archiwum IPN*, przystanekhistoria.pl.
711. Popiel P., *Aleksander Żabczyński. Żołnierz ze srebrnego ekranu*, przystanekhistoria.pl.
712. Popiel P., *Kazimierz Deyna*, przystanekhistoria.pl.
713. Popiel P., *Przemysław Gintrowski (1951–2012)*, przystanekhistoria.pl.
714. Przegiętka M., *Kto podjął decyzję o przeprowadzeniu Nadzwyczajnej Akcji Pacyfikacyjnej w Generalnym Gubernatorstwie?*, przystanekhistoria.pl.
715. Przegiętka M., *Niemiecko-sowiecka wymiana uchodźców wiosną 1940 r.*, przystanekhistoria.pl.
716. Ptak J., *Ludwik Boczkaja. Ofiara zbrodni pomorskiej 1939 roku (cz. 1)*, „Gazeta Myślenicka" 2024, nr 34.
717. Ptak J., *Ludwik Boczkaja. Ofiara zbrodni pomorskiej 1939 roku (cz. 2)*, „Gazeta Myślenicka" 2024, nr 35.
718. Ptak J., *Poszukiwany Józef Fijałkowski*, „Gazeta Myślenicka" 2024, nr 37.
719. Ptak J., *SS-Sturmscharführer Vollbrecht i inni (cz. 1)*, „Gazeta Myślenicka" 2024, nr 4.
720. Ptak J., *SS-Sturmscharführer Vollbrecht i inni (cz. 2)*, „Gazeta Myślenicka" 2024, nr 5.
721. Ptak J., *W sprawie Vollbrechta raz jeszcze*, „Gazeta Myślenicka" 2024, nr 14.
722. Ptak J., *Wyplenić bandytyzm. Z działalności Franciszka Zająca ps. „Lubończyk"*, „Gazeta Myślenicka" 2024, nr 40.
723. Religa-Gola I., *Działalność Marii Skłodowskiej-Curie w czasie I wojny światowej*, „Tygodnik eM" 2024, nr 16.
724. Religa-Gola I., *Jeden dzień w szkole polonijnej Stanisława Moniuszki w Rockaway z perspektywy edukatora – pracownika IPN*, „Biały Orzeł", 29 VI 2024; bialyorzel24.com.
725. Resel P., *Władka Matuszewska i jej „Wędrowne Ptaki" z Ravensbrück*, przystanekhistoria.pl.
726. Rokicki P., *Replika historycznej oznaki Armii Krajowej*, „Kurier Wileński" 2024, nr 26.
727. Rosenbaum S., [oprac.] *„…moje nazwisko w tej historii jest już zapisane i nie wymażą go oszczerstwa sanacyjne". Ostatnie przemówienie Wojciecha Korfantego na forum Sejmu Śląskiego*, „CzasyPismo" 2024, nr 1.
728. Rosenbaum S., *„Brzydota (a może uroda?)". Kron i rewers propagandy sukcesu*, „CzasyPismo" 2024, nr 1.
729. Rosenbaum S., *Lew, Germania, Stary Fryc i Bismarck. Górnośląskie pomniki w epoce wilhelmińskiej*, „CzasyPismo" 2023, nr 1–2 (druk 2024).

730. Rosenbaum S., *Tłumacz na celowniku. Inwigilacja Jana Stachowskiego*, przystanekhistoria.pl.
731. Rosenbaum S., *Z górnośląskiej KPD na szczyty władzy w NRD*, „CzasyPismo" 2024, nr 1.
732. Rosenbaum S., Tracz B., *Myśleć otwarcie o regionie. Z Krzysztofem Karwatem o przemianach obrazu Górnego Śląska po transformacji 1989 roku rozmawiają Sebastian Rosenbaum i Bogusław Tracz*, „CzasyPismo" 2023, nr 1–2 (druk 2024).
733. Ruzikowski T., *Solidarni w Hucie Warszawa 1980–1989*, Warszawa 2024.
734. Sadowski P., Tunia K., Pięciak K., *Cmentarz wojenny z 1939 r. w Wysokiej. Studium historyczno-archeologiczne*, Kraków 2024.
735. Salbert M., *Archiwum Pełne Pamięci*, „CzasyPismo" 2024, nr 1.
736. Siedziako M., *Szczeciński Sierpień '80*, „Kurier Szczeciński" 30 VIII 2024, dodatek Kurier Historyczny IPN".
737. Siekierka M., *Andrzej Pityński sylwetka i twórczość*, „Na Rubieży" 2024, nr 195.
738. Siekierka M., *Kresowe pomniki na „ziemiach odzyskanych"*, „Na Rubieży" 2024, nr 195.
739. Siekierka M., *Niemcy–Ukraina i polski adwokat z urzędu*, „Prawda Jest Ciekawa" 2024, nr 48.
740. Siekierka M., *Ukraińskie ludobójstwo ludności polskiej w nauczaniu historii*, „Na Rubieży" 2024, nr 197.
741. Sierchuła R., *Adolf Rafał Jan hrabia Bniński*, umww.pl.
742. Sierchuła R., *Aleksandra Domalska*, umww.pl.
743. Sierchuła R., *Losy ppłk. Adama Misiaka (1900–1967)*, goniec.net.
744. Sierchuła R., *Maria Wilhelmina Günther*, umww.pl.
745. Sierchuła R., *Mjr Janusz Gunderman*, umww.pl.
746. Sierchuła R., [oprac. tekstów historycznych] *Pamiętamy. 85. rocznica powstania Polskiego Państwa Podziemnego*, Poznań 2024.
747. Sierchuła R., *Powstańcy warszawscy w dowództwie wielkopolskiej konspiracji antykomunistycznej*, przystanekhistoria.pl.
748. Sierchuła R., *Ppłk rez. art. Adam Borys*, umww.pl.
749. Sierchuła R., *Ppłk Stefan Ignaszak*, umww.pl.
750. Sierchuła R., *Ppłk WP Franciszek Rataj*, umww.pl.
751. Sierchuła R., *Sabina Malińska*, umww.pl.
752. Sierchuła R., *Wielkopolanie w powstaniu warszawskim. Biogramy IPN*, biogramy.ipn.gov.pl.
753. Sikorski T., *I nadeszła czerwona zaraza. Relacja Lecha Charewicza*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 1–2.
754. Sikorski T., *Spiżowa pamięć o Katyniu. Relacja Maksymiliana Biskupskiego*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 4.
755. Siwińska I., *Akcja „Erntefest" w obozie na Majdanku*, przystanekhistoria.pl.
756. Siwińska I., *„Antek Rozpylacz". Antoni Szczęsny Godlewski*, przystanekhistoria.pl.
757. Siwińska I., *Co łączy Macieja Aleksego Dawidowskiego „Alka" z Janem Kilińskim, bohaterem insurekcji kościuszkowskiej?*, przystanekhistoria.pl.
758. Siwińska I., *Kazimierz Brokl. Choć nie był żołnierzem, zginął na posterunku*, przystanekhistoria.pl.
759. Siwińska I., *Kazimierz Pużak*, przystanekhistoria.pl.
760. Siwińska I., *Mały kodeks karny*, przystanekhistoria.pl.
761. Siwińska I., *Odbudowa Warszawy*, przystanekhistoria.pl.
762. Siwińska I., *Odrzucona pomoc. Rezygnacja państw bloku wschodniego z udziału w planie Marshalla*, przystanekhistoria.pl.
763. Siwińska I., *Okrągły Stół*, przystanekhistoria.pl.
764. Siwińska I., *Pamiętne szopki bożonarodzeniowe z lat osiemdziesiątych XX wieku*, przystanekhistoria.pl.
765. Siwińska I., *Pogrzeb Józefa Piłsudskiego*, przystanekhistoria.pl.
766. Siwińska I., *Polskim zabytkom poświęcił życie. Stanisław Lorentz*, przystanekhistoria.pl.
767. Siwińska I., *Sierpień '80 w Stoczni Gdańskiej*, przystanekhistoria.pl.

768. Siwińska I., *Sztuka i człowieczeństwo w obozowym piekle*, przystanekhistoria.pl.
769. Siwińska I., *Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej*, przystanekhistoria.pl.
770. Siwińska I., *Władysław Szpilman*, przystanekhistoria.pl.
771. Siwińska I., *Wyścig Pokoju po katastrofie*, przystanekhistoria.pl.
772. Skubisz P., *Chciała być polską „Matą Hari”*, „Nasza Historia” 2024, nr 1.
773. Skubisz P., *Lizboński łącznik*, „W Sieci Historii” 2024, nr 1–2.
774. Skubisz P., *O więziennych perypetiach Zenona Celegrata*, „Rakowiecka 37” 2024, nr 25.
775. Sodel R., *Adam Stefan Sapieha. Książę kardynał*, przystanekhistoria.pl.
776. Sodel R., *Akcja „Polowanie”. Nieudany zamach na gubernatora dystryktu warszawskiego Ludwiga Fischera*, przystanekhistoria.pl.
777. Sodel R., *Bitwa o Narwik*, przystanekhistoria.pl.
778. Sodel R., *Bitwa pod Osuchami. Wielkie starcie w Puszczy Solskiej*, przystanekhistoria.pl.
779. Sodel R., *Bunt więźniów Sonderkommando w Auschwitz II-Birkenau*, przystanekhistoria.pl.
780. Sodel R., *Eugeniusz Gedymin Kaszyński „Zygmunt”*, przystanekhistoria.pl.
781. Sodel R., *Jan Wojciech Kiwerski. Saper, konspirator, partyzant*, przystanekhistoria.pl.
782. Sodel R., *Proces szesnastu*, przystanekhistoria.pl.
783. Sodel R., *Stanisław Jankowski „Agaton”*, przystanekhistoria.pl.
784. Sodel R., *Ucieczka ks. Augustyna Mańkowskiego*, przystanekhistoria.pl.
785. Sodel R., *Wysadzenie Pałacu Saskiego*, przystanekhistoria.pl.
786. Sokołowski P., *Jak ginęli Polacy na Wołyniu? Obraz śmierci w tomie 1. „Dokumentów zbrodni wołyńskiej”*, „Kurier Lubelski”, 16 VII 2024.
787. Sokołowski P., *Kiedy został zamordowany ks. Jerzy Popiełuszko?*, przystanekhistoria.pl.
788. Sokołowski P., *Ks. Jerzy Popiełuszko w propagandzie Jerzego Urbana*, „Kurier Lubelski”, 12 VI 2024.
789. Sokołowski P., *Ks. Józef Czemerajda – męczennik z Rożdżałowa*, „Kurier Lubelski”, 7 V 2024.
790. Sokołowski P., *O. Ludwik Wrodarczyk OMI – pierwsza błogosławiona ofiara rzezi wołyńskiej?*, „Kurier Lubelski”, 27 II 2024.
791. Sokołowski P., *Obóz jeniecki w Starobielsku w tomie 2. „Dokumentów zbrodni wołyńskiej”*, przystanekhistoria.pl.
792. Sokołowski P., *Polscy jeńcy wojenni z 1939 r. wykorzystywani na budowach NKWD*, „Kurier Lubelski”, 15 X 2024.
793. Sokołowski P., *Sługa Boży ojciec Ludwik Wrodarczyk OMI. Pierwsza błogosławiona ofiara rzezi wołyńskiej?*, przystanekhistoria.pl.
794. Sokołowski P., *Zacieranie prawdy*, „Niedziela”, 20 X 2024.
795. Stanuch Z., *Kardynał Adam Sapieha – niezłomny Książę Kościoła*, „Kurier Szczeciński”, 8 XI 2024, dodatek „Kurier Historyczny IPN”.
796. Stanuch Z., *Minione wieki, minione lata. Historia i teraźniejszość parafii pw. św. Jerzego w Goleniowie*, cz. 1: H*istoria*, „Święty Jerzy”, 24 IV 2024.
797. Stanuch Z., *Porwanie i zamordowanie ks. Jerzego Popiełuszki*, „Kurier Szczeciński”, 18 X 2024, dodatek „Kurier Historyczny IPN”.
798. Stanuch Z., *Zachować spokój. Kościół katolicki w województwie szczecińskim wobec wydarzeń z Grudnia 1970 i Stycznia 1971 r.*, „Kurier Historyczny IPN”, 13 XII 2024.
799. Staroń J., *Halina Golczowa. Poetka z Ravensbrück*, przystanekhistoria.pl.
800. Starosielec K., *Krzysztof Kamil Baczyński*, przystanekhistoria.pl.
801. Stempowski T., *Monte Cassino, Senio, Bolonia... O 3. Dywizji Strzelców Karpackich*, przystanekhistoria.pl.
802. Strzeszewska E., *Akcja w Gąsocinie*, przystanekhistoria.pl.
803. Strzeszewska E., *„Braci swych wieszać nie będę!”*, przystanekhistoria.pl.
804. Strzeszewska E., *Egzekucja w Śmiecinie*, przystanekhistoria.pl.
805. Strzeszewska E., *„Iluż kolegów świąt nie doczekało”. Ostatnia Wielkanoc Władysława Grudzińskiego „Pilota”*, przystanekhistoria.pl.

806. Strzeszewska E., *Józef Kozłowski „Las”*, przystanekhistoria.pl.
807. Strzeszewska E., *Mord w Ciechanowie*, przystanekhistoria.pl.
808. Strzeszewska E., *„Niech pani jej tam nie puszcza, bo ona już nie wróci”. Mord w lasach ościsłowskich z 20 lutego 1940 r.*, przystanekhistoria.pl.
809. Strzeszewska E., *Polska Niobe. Wanda Lurie i rzeź Woli*, przystanekhistoria.pl.
810. Strzeszewska E., *Sierżant Wiktor Stryjewski „Cacko”*, przystanekhistoria.pl.
811. Strzeszewska E., *Śmierć wśród kłosów*, przystanekhistoria.pl.
812. Strzeszewska E., *Tadeusz Suwiński „Sokół”*, przystanekhistoria.pl.
813. Strzeszewska E., *W służbie Polsce. Lucyna Janikowa*, przystanekhistoria.pl.
814. Supruniuk A., *Wstęp* [w:] J. Pietrkiewicz, *Trzeci Adam. Opowieść o mariawitach*, Warszawa 2024.
815. Surdej M., *Byli tylko numerami. Więzienie Łukiszki – niemy świadek dramatu polskiego Wilna*, „Nasz Dziennik”, 26 VII 2024.
816. Surdej M., *Cel – rozbić podziemie*, „Nasz Dziennik”, 29 XI 2024.
817. Surdej M., *Czerwona plaga*, „Nasz Dziennik”, 18 X 2024.
818. Surdej M., *Czyny rewolucyjne*, „Gazeta Rzeszowa i Okolic”, 30 IX 2024; „Nowiny”, 25 X 2024; nowiny24.pl, 29 X 2024, dodatek historyczny IPN *Czyny rewolucyjne Ślady komunistycznego zniewolenia Polski w Rzeszowie*.
819. Surdej M., *Dragan Sotirović ps. „Draża” – Serb w szeregach polskiego podziemia*, „Nowiny”, 1–3 III 2024, dodatek historyczny *1 marca – Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych*.
820. Surdej M., *Honor Polaka*, „Nasz Dziennik”, 13 IX 2024.
821. Surdej M., *Konspiracyjna sprawiedliwość*, „Nasz Dziennik”, 17 V 2024.
822. Surdej M., *Niebezpieczna misja*, „Nasz Dziennik”, 8 XI 2024.
823. Surdej M., *Obława na patriotów*, „Nasz Dziennik”, 4 X 2024.
824. Surdej M., *Plugawe praktyki*, „Nasz Dziennik”, 16 VIII 2024.
825. Surdej M., *Pociągi pod sowieckim nadzorem*, „Nasz Dziennik”, 5 VII 2024.
826. Surdej M., *Polki w piekle łagrów*, „Nasz Dziennik”, 21 VI 2024.
827. Surdej M., *Porwanie i mord Władysława Kojdera*, „Nasz Dziennik”, 30 VIII 2024.
828. Surdej M., *Schody do piekła. Więzienie i areszty komunistycznego aparatu represji w Rzeszowie*, „Nowiny”, 1–3 III 2024, dodatek historyczny *1 marca – Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych*.
829. Surdej M., *Wbrew wszelkim przeciwnościom*, „Nasz Dziennik”, 25 X 2024.
830. Surdej M., *Workuta – czarno-biały koszmar*, „Nasz Dziennik”, 8 III 2024.
831. Surdej M., *Zabity za prawdę*, „Nasz Dziennik”, 7 VI 2024.
832. Sychowicz K., *Od Czerwonego Boru do Grzęd* [w:] *Szlakami akcji „Burza”*, red. P. Niziołek, Białystok 2024.
833. Szafron T., *Decydenci. Portret zbiorowy sekretarzy KW PZPR w Katowicach w latach 1975–1990*, „CzasyPismo” 2024, nr 1.
834. Szczypta-Szczęch R., *Dowódca Polskiej Podziemnej Armii Niepodległościowców. Kapitan Stanisław Pióro (1923–1949)*, „Biuletyn IPN” 2024, nr 3.
835. Szpytma M., *Od partii ważniejsza jest Polska*, „Wszystko co Najważniejsze” 2024, nr 61.
836. Szpytma M., *Sprawiedliwi i miłosierni*, „Nasz Dziennik”, 24 V 2024.
837. [Szpytma M.], *Wincenty Witos. Premier na trudne czasy*, *rozmowa Macieja Foksa z dr. M. Szpytmą, zastępcą prezesa IPN*, „Sieci” 2024, nr 26.
838. Sztama P., *Komunistyczny egzekutor „Kucyk”*, „Polska Zbrojna Historia” 2024, nr 2.
839. Szumiło M., *Czechosłowacka Eskadra Rozpoznawcza we wrześniu 1939 r.*, przystanekhistoria.pl.
840. Szumiło M., *Polske protesti proti invázi do Československa v 1968*, „Historicka Revue” 2024, nr 1.
841. Szumiło M., *Prymas Wyszyński i pomoc dla słowackiego Kościoła*, przystanekhistoria.pl.
842. Szumiło M., *Słowacy wobec pierwszej pielgrzymki Jan Pawła II do Polski*, „Biuletyn IPN” 2024, nr 6.

843. [Szwagrzyk K.], *W Mucznem IPN poszukuje „dołów śmierci", rozmowa red. Doroty Mękarskiej z dr. hab. K. Szwagrzykiem, zastępcą prezesa IPN*, „Gazeta Krakowska. Podhale", 7 VI 2024.
844. Szyc S., *Czerwony od podszewki – Stanisław Kiryluk (1911–1997)*, przystanekhistoria.pl.
845. Szyc S., *Kim Il Sung w Polsce w 1956 r.*, przystanekhistoria.pl.
846. Szyc S., *Krwawe wesele w Sielczyku*, przystanekhistoria.pl.
847. Szyc S., *Publiczne egzekucje w Białej Podlaskiej w listopadzie 1943 r.*, przystanekhistoria.pl.
848. Szyc S., *Wacław Bojarski – śmierć w cieniu pomnika Mikołaja Kopernika*, przystanekhistoria.pl.
849. Ślązak E., *„Deklarując na każde wezwanie swoje życie (...)". Postawa polskich sportowców podczas II wojny światowej*, przystanekhistoria.pl.
850. Ślązak E., *Kaliska wojna kokosza*, przystanekhistoria.pl.
851. Ślązak E., *Ksiądz Wiktor Judycki (1905–1955) – kapelan 5. Kresowej Dywizji Piechoty*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 10.
852. Ślązak E., *Ksiądz Wiktor Judycki. Proboszcz 5. Kresowej Dywizji Piechoty, uczestnik bitwy o Monte Cassino*, przystanekhistoria.pl.
853. Ślązak E., *Odbiór społeczny zabójstwa ks. Jerzego Popiełuszki przez łodzian w październiku 1984 r.*, przystanekhistoria.pl.
854. Ślązak E., *Operacja „Zorza" – aparat bezpieczeństwa wobec drugiej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski*, przystanekhistoria.pl.
855. Ślązak E., *Proces o żłóbek o. Stefana Dzierżka w czasie stanu wojennego*, przystanekhistoria.pl.
856. Ślązak E., *Sportowcy polscy w Powstaniu Warszawskim*, przystanekhistoria.pl.
857. Ślusarski K., *Z ziemi włoskiej. Defilada 2. Korpusu Polskiego w Mediolanie*, przystanekhistoria.pl.
858. Śmietanka-Kruszelnicki R., *Ostatni „leśni" – ostatni konspiratorzy*, przystanekhistoria.pl.
859. Śmietanka-Kruszelnicki R., *Pogrom pod nadzorem. Wydarzenia antyżydowskie w Kielcach 4 lipca 1946 r.*, „Echo Dnia", 2 VII 2024, dodatek historyczny *Polacy i Żydzi 1939–1946. Fakty i interpretacje.*
860. Śmietanka-Kruszelnicki R., *Rozbicie więzienia w Kielcach w nocy z 4 na 5 sierpnia 1945 r.*, przystanekhistoria.pl.
861. Śmietanka-Kruszelnicki R., *W obronie krzyża. Protest młodzieży Zespołu Szkół Zawodowych we Włoszczowie w grudniu 1984 r.*, „Tygodnik eM" 2024, nr 27.
862. Śmietanka-Kruszelnicki R., *W walce z okupantem niemieckim i sowieckim wyzwolicielem. Wokół działalności kpt. Władysława Molendy Graba – działacza ludowego i dowódcy partyzantów*, „Tygodnik eM" 2024, nr 5.
863. Toborek T., Latocha K., *Jeden z Wyklętych. Stanisław Sojczyński „Warszyc" 1910–1947*, „Dziennik Łódzki", 1 III 2024.
864. Tomasik P., *„Babel". Klub studencki „zagraża bezpieczeństwu i porządkowi publicznemu"*, przystanekhistoria.pl.
865. Tomasik P., *Kazimierz Śliwa. Najmłodszy cichociemny*, przystanekhistoria.pl.
866. Tomasik P., *Pierwszy wiec Marca '68*, przystanekhistoria.pl.
867. Tomasik P., *Proces Adama Doboszyńskiego*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 3.
868. Tomasik P., *The Rolling Stones w Warszawie*, przystanekhistoria.pl.
869. Tomasik P., *Wykolejenie pociągu pancernego „Generał Sosnkowski"*, przystanekhistoria.pl.
870. Tomasik P., *Wyrok w Wigilię. Sprawa Franciszka Kamińskiego*, przystanekhistoria.pl.
871. Tomkiewicz M., *Bysewo* [w:] *Polska Hekatomba*, ph.muzeum1939.pl.
872. Tomkiewicz M., *Egzekucje na polskiej inteligencji dokonywane w ramach zbrodni pomorskiej 1939 roku*, muzeumgdynia.pl/2023/12.
873. Tomkiewicz M., *Leźno* [w:] *Polska Hekatomba*, ph.muzeum1939.pl.
874. Tomkiewicz M., *Odpowiedzialność karna sprawców zbrodni w Ponarach pod Wilnem – w polskim, niemieckim i rosyjskim porządku prawnym*, dlapolonii.pl.
875. Tomkiewicz M., *Odpowiedzialność karna załogi obozu KL Stutthof w polskim porządku prawnym (zarys problemu)*, dlapolonii.pl.

876. Tomkiewicz M., *Rudolf Spanner i kwestia mydła z ludzkiego tłuszczu*, dlapolonii.pl.
877. Tomkiewicz M., *Ściganie i karanie załogi przejściowego obozu pracy przymusowej w Prawieniszkach koło Kowna przez sowiecki i polski wymiar sprawiedliwości*, dlapolonii.pl.
878. Tomkiewicz M., *Witold Czyż* [w:] *Leksykon – Kresowianie na Śląsku po 1945 roku*, red. M. Kalczyńska *et al.*, leksykonkresowian.instytutslaski.pl.
879. Tomkiewicz M., *Wyniszczenie polskiej inteligencji z powiatu morskiego*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 9.
880. Tomkiewicz M., *Zbiorowa egzekucja odwetowa dokonana 25 maja 1942 r. w pobliżu Olkienik (lit. Walkininkai)*, przystanekhistoria.pl.
881. Tomkiewicz M., *Zbiorowa egzekucja odwetowa dokonana 3 czerwca 1944 r. w Pirciupie (lit. Pirciupiai)*, przystanekhistoria.pl.
882. Tomkiewicz M., *Zbrodnia w Lasach Piaśnickich – zbrodnia nieukarana i nierozliczona*, dlapolonii.pl.
883. Tracz B., [oprac.] *Fotohistoria. Partia obraduje*, „CzasyPismo" 2024, nr 1.
884. Tracz B., *„Największy kłopot to wódka". Pijaństwo i ekscesy ludzi władzy województwa śląskiego/katowickiego/stalinogrodzkiego w latach 1945–1956*, „CzasyPismo" 2024, nr 1.
885. Tracz B., *„Nie dopuścić do wyjazdu pełnowartościowych obywateli". PZPR wobec emigracji do RFN*, „CzasyPismo" 2024, nr 1.
886. Tracz B., *Nieudana operacja pod fałszywą flagą. Kulisy i przebieg prowokacji gliwickiej 31 sierpnia 1939 roku*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 9.
887. Tracz B., *„PZPR zgubą narodu". „Antypaństwowe" hasła w dokumentacji SB*, „CzasyPismo" 2023, nr 1–2 (druk 2024).
888. Tracz B., *Rok z życia górnika. O dzienniku Wiesława Złocha*, „CzasyPismo" 2024, nr 1.
889. Tracz B., *The Phenomeon of Independent Culture* [w:] *Uncensored – Polish Independent Art of the 1980s*, red. T. Boruta *et al.*, Warsaw 2023.
890. Tracz B., *Z popiołów Sobiboru do Urzędu Bezpieczeństwa. Meandry i zagadki życiorysu Thomasa Blatta*, „CzasyPismo" 2023, nr 1–2 (druk 2024).
891. Tracz B., *„Zjawisko w dziejach kultury polskiej unikalne". Kościół i kultura niezależna w latach 80.*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 10.
892. Trzeskowska-Kubasik K., *Działalność obozu położniczego i aborcyjnego w Waltrop-Holthausen w latach 1943–1945*, przystanekhistoria.pl.
893. Trzeskowska-Kubasik K., *„Zatroszczymy się, by jak najmniej dzieci dorosło". „Zakłady opieki nad dziećmi cudzoziemskimi" przy fabryce Volkswagena*, przystanekhistoria.pl.
894. Trzeskowska-Kubasik K., *Zbrodnicza działalność „przytułku dla polskich dzieci" w Cluvenhagen*, przystanekhistoria.pl.
895. Trzeskowska-Kubasik K., *Zbrodnie popełnione na dzieciach polskich robotnic przymusowych osadzonych w obozie w Słupsku i w Gogolewku*, przystanekhistoria.pl.
896. Trzeskowska-Kubasik K., *Zbrodnie Wehrmachtu w powiatach pińczowskim i stopnickim we wrześniu 1939 roku*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 9.
897. Tyszuk W., *Akcja „Burza" w świetle wspomnień żołnierzy 27. Dywizji Piechoty AK. Zarys problematyki* [w:] *Szlakami akcji „Burza"*, red. P. Niziołek, Białystok 2024.
898. Tyszuk W., *Działalność Romana Dmowskiego i Komitetu Narodowego Polskiego na konferencji pokojowej w Paryżu w 1919 r.*, przystanekhistoria.pl.
899. Tyszuk W., *Pacyfikacja wsi Roszki-Wodźki w sierpniu 1944 r. jako przykład zbrodni niemieckich na terenie Bezirk Bialystok*, przystanekhistoria.pl.
900. Tyszuk W., *Polska Marynarka Wojenna w wojnie polsko-bolszewickiej i bitwa pod Czarnobylem (1920)*, przystanekhistoria.pl.
901. Tyszuk W., *Znad Narwi do generała Kleeberga*, przystanekhistoria.pl.
902. Urynowicz M., [tłum. i oprac.] Kirman J., *Łaska cichej śmierci (dziecko, niewinna ofiara żąda rachunku)* [w:] *Chasydzka maszyna parowa i inne opowiadania*, red. K. Szymaniak, Warszawa 2024.

903. Wardzińska A., *Cecilie Jawrower. Samobójstwo w pociągu do obozu zagłady*, przystanekhistoria.pl.
904. Wardzińska A., *Doktor Kopel Schnir. Lekarz, ofiara Holokaustu*, przystanekhistoria.pl.
905. Wardzińska A., *Dr Szyja Fakler*, przystanekhistoria.pl.
906. Wardzińska A., *Jan Julian Delingowski*, przystanekhistoria.pl.
907. Wardzińska A., *Józef Tadeusz Tumiel (1915–1995)*, przystanekhistoria.pl.
908. Wardzińska A., *Lekarze żydowscy podczas „wielkiej akcji" w getcie lwowskim*, przystanekhistoria.pl.
909. Wardzińska A., *Lipa Schumer. Lekarz uratowany z Holokaustu*, przystanekhistoria.pl.
910. Wardzińska A., *Nieodebrana legitymacja. Dr Maksymilian Popper*, przystanekhistoria.pl.
911. Wardzińska A., *Wystawa „Nieukarany nazistowski wymiar sprawiedliwości"*, przystanekhistoria.pl.
912. Wasilewski J., *„Głowa do góry, nie bójcie się, ja nie wrócę, wy wrócicie i Polska będzie". Ofiara życia ks. Stanisława Maciątka*, przystanekhistoria.pl.
913. Wasilewski J., *Negocjacje polsko-litewskie w Kalwarii 16–18 września 1920 r.*, przystanekhistoria.pl.
914. Wasilewski W., *Emeryt z mazakiem kontra PRL*, przystanekhistoria.pl.
915. Wasilewski W., *Janusz Zajdel w oczach Ministerstwa Spraw Wewnętrznych*, przystanekhistoria.pl.
916. Wasilewski W., *Kłamstwo katyńskie – historia i współczesność*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 4.
917. Wasilewski W., *Nierówna kooperacja. Umowa o współpracy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i KGB z 1971 r.*, przystanekhistoria.pl.
918. Wasilewski W., *Niezależny związek w obiektywie. Zdjęcia z zebrania „Solidarności" w Zakładach Porcelany „Ćmielów"*, przystanekhistoria.pl.
919. Wasilewski W., *Ślad szpiegomanii. Plan sytuacyjny z inwigilacji British Council*, przystanekhistoria.pl.
920. Wasilewski W., *Ujawnienie pakietu zamkniętego nr 1*, przystanekhistoria.pl.
921. Wasilewski W., *W sojuszu z Kubą przeciw polskiemu społeczeństwu. Międzynarodowe powiązania Departamentu III MSW*, przystanekhistoria.pl.
922. Wąs P., *Akcja „Burza" w Okręgu Łódź Armii Krajowej*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 1–2.
923. Wąs P., *Burmistrz Łap przed sądem doraźnym KBW*, przystanekhistoria.pl.
924. Wąs P., *Harcerz w służbie kanałowej. Jerzy Szletyński (1927–2015)*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 7–8; przystanekhistoria.pl.
925. Wąs P., *Precz z rusyfikacją Polski*, przystanekhistoria.pl.
926. Wenklar M., *Antoni Trzepla „Krakus"*, Kraków 2024.
927. Wenklar M., *Bezpieka w krainie łagodności. SB a Jerzy Harasymowicz*, „Dziennik Polski", 14 XI 2024.
928. Wenklar M., *Breda. Dziękujemy wam Polacy!*, „Dziennik Polski", 31 X 2024.
929. Wenklar M., *Kapitan Dominik Ździebło „Kordian"* [w:] *Małopolscy bohaterowie Armii Krajowej*, red. F. Musiał, M. Wenklar, Kraków 2024.
930. Wenklar M., *List do partii czyli program rewolucji robotniczej*, „Dziennik Polski", 20 XII 2024; „Gazeta Krakowska", 20 XII 2024, dodatek IPN *Opozycja epistolarna*.
931. Wenklar M., *Palestyna po raz jeszcze…*, „Arcana", nr 175–176.
932. Wenklar M., *Płk Niepokólczycki – legenda AK i WiN*, „Dziennik Polski", 13 VI 2024.
933. Wenklar M., *Polskie wątki mrocznej sprawy Goldmana*, „Dziennik Polski", 18 VII 2024.
934. Wenkler M., *Porucznik Jan Gomoła „Jawor"* [w:] *Małopolscy bohaterowie Armii Krajowej*, red. F. Musiał, M. Wenklar, Kraków 2024.
935. Wenklar M., *Przemilczeć lub zakłamać. Powstanie Warszawskie w propagandzie okresu stalinowskiego*, „Dziennik Polski", 1 VIII 2024.
936. Wenklar M., *Strzały do PSL-owców*, „Rakowiecka 37" 2024, nr 26.
937. Wenklar M., *Tarnowska „Burza"*, „Gazeta Krakowska", 8 III 2024.

938. Wenklar M., *Z tej drogi zawrócić nie zdoła ich nic…*, „Dziennik Polski", 7 III 2024.
939. Węcki M., *Pomniki powstańcze w przedwojennym województwie śląskim*, „CzasyPismo" 2023, nr 1–2 (druk 2024).
940. Węgliński M., *Harcerze z „Iskry"*, „Nasz Dziennik", 19 I 2024.
941. Węgliński M., *Hasło: Kochaj ryzyko*, „Nasz Dziennik", 5 IV 2024.
942. Węgliński M., *Konspiratorzy z Wejherowa*, „Nasz Dziennik", 16 II 2024.
943. Wicenty D., *21 postulatów. Światowe dziedzictwo spisane na sklejce*, histmag.org.
944. Wicenty D., Przeperski M., *„Dziki Wschód. Transformacja po polsku 1986–1993" – recenzja i ocena*, histmag.org.
945. Wichert W., *Harry Siegmund. Ambitny pomocnik Arthura Greisera*, przystanekhistoria.pl.
946. Wichert W., *Twórca niemieckich obozów śmierci*, „Polska Zbrojna. Historia" 2024, nr 1.
947. Witalec R., *Pułkownik Jan Stefan Kotowicz – legionista, oficer, dowódca… więzień okresu stalinowskiego*, archiwumpamieci.pl.
948. Witowicz B., *Drugi pakt Ribbentrop–Mołotow*, przystanekhistoria.pl.
949. Witowicz B., *„Linia przyjaznego sąsiedztwa". Tajna umowa graniczna między PKWN a Związkiem Sowieckim*, przystanekhistoria.pl.
950. Witowicz B., *Marzec '68*, przystanekhistoria.pl.
951. Witowicz B., *Narodziny polskiego Sokolstwa*, przystanekhistoria.pl.
952. Witowicz B., *Profesor Anna Maria Cienciała*, przystanekhistoria.pl.
953. Witowicz B., *Sprawy śledcze Polaków represjonowanych w ZSRS. Sprawa Apolinarego Burkowskiego*, przystanekhistoria.pl.
954. Witowicz B., *Sprawy śledcze Polaków represjonowanych w ZSRS. Sprawa Fortunata Baczyńskiego*, przystanekhistoria.pl.
955. Witowicz B., *Sprawy śledcze Polaków represjonowanych w ZSRS. Sprawa Janiny Orłowskiej*, przystanekhistoria.pl.
956. Witowicz B., *Sprawy śledcze Polaków represjonowanych w ZSRS. Sprawa Józefa Zalewskiego*, przystanekhistoria.pl.
957. Witowicz B., *Sprawy śledcze Polaków represjonowanych w ZSRS. Sprawa Leonardy Mazurek*, przystanekhistoria.pl.
958. Witowicz B., *Zamach Stanisława Jarosa na Nikitę Chruszczowa i Władysława Gomułkę*, przystanekhistoria.pl.
959. Wnorowski R., *Powstanie Naczelnego Komitetu Uczczenia Pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego*, przystanekhistoria.pl.
960. Wojcieszyk W., *Od „Caritas" do pomocy repatriantom w 1956-1957 r.,* przystanekhistoria.pl.
961. Wołk G., *„Dom wczasowy MSW", czyli jak próbowano oszukać Służbę Bezpieczeństwa w Jeleniej Górze*, przystanekhistoria.pl.
962. Wołk G., *Kísérletek a Biztonsági Szolgálat funkcionáriusainak jogi elszámoltatására 1989 után* [w:] *Továbbélő hálózatok II*, red. P. Tőrők, Budapest 2024.
963. Wołk G., *Konfederacja Polski Niepodległej – „romantycy i szaleńcy"*, dzieje.pl.
964. Wołk G., *Leksykon nie tylko zbrodniarzy komunistycznych*, „Nowe Książki" 2024, nr 7–8.
965. Wołk G., *Łącznik z tradycjami Armii Krajowej*, „Polska Zbrojna" 2024, nr 2.
966. Wołk G., *Opozycyjne spojrzenie na okrągły stół*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 6.
967. Wołk G., *Rzeczywistość dogoniła marzenia Leszka Moczulskiego. Wywiad PAP z Grzegorzem Wołkiem*, dzieje.pl, 21 IX 2024.
968. Wołk G., *„Sowieci do domu" – wycofanie jednostek sowieckich z Polski*, dzieje.pl.
969. Wołoszyn J., *Represje wobec uczestników wydarzeń związanych z „Cudem lubelskim" w lipcu 1949 r.*, „Kurier Lubelski", 3 VII 2024.
970. Wołoszyn J., *Rok 1918 – koniec i początek zmagań o niepodległość*, „Dziennik Wschodni", 4 XI 2024, dodatek prasowy IPN *Drogi do Niepodległej*.
971. Wołoszyn J., *Sonderaktion Lublin (listopad 1939 r.)*, „Kurier Lubelski", 20 XI 2024.

972. Wołoszyn J., *Sowiecka okupacja na Lubelszczyźnie w 1939 r.*, „Kurier Lubelski", 17 IX 2024.
973. Wołoszyn J., *Stefan Kobos „Wrzos", „Michorowski" jeden z ostatnich partyzantów Lubelszczyzny*, „Kurier Lubelski", 5 III 2024.
974. Wołoszyn J., *Stefan Kobos „Wrzos". Jeden z ostatnich partyzantów Lubelszczyzny*, przystanekhistoria.pl.
975. Woś W., *Katyń – Międzynarodowa Komisja Lekarska*, „Kurier Lubelski", 16 IV 2024.
976. Woś W., *Lubelskie drogi do niepodległości. Uniwersytet Lubelski*, „Kurier Lubelski", 6 XI 2024.
977. Woś W., *Olimpijki – bohaterki Powstania Warszawskiego*, „Kurier Lubelski", 20 VIII 2024.
978. Woś W., *Prawda i kłamstwo katyńskie*, „Kurier Lubelski", 23 IV 2024.
979. Woś W., *Przyszła pora na Melchiora. List 34 do władz PRL*, „Kurier Lubelski", 12 III 2024.
980. Woś W., *Siatkarze na powstańczych barykadach*, „Kurier Lubelski", 13 VIII 2024.
981. Woś W., W*anda Madlerowa – więźniarka Na Zamku i KL Ravensbrück*, „Kurier Lubelski", 4 VI 2024.
982. Woś W., *Zbrodnia Katyńska w komunikatach i artykułach prasowych z 1943 r.*, „Kurier Lubelski", 9 IV 2024.
983. Wójcicka E., *Biało-czerwone opaski powstańcze w zbiorach Archiwum IPN*, przystanekhistoria.pl.
984. Wójcicka E., *Dzieci w Powstaniu Warszawskim*, przystanekhistoria.pl.
985. Wójcicka E., *Epidemia ospy we Wrocławiu*, przystanekhistoria.pl.
986. Wójcicka E., *Indyjski szlak nadziei*, przystanekhistoria.pl.
987. Wójcicka E., *Irena Sendlerowa. „Żałuję tylko jednej rzeczy"*, przystanekhistoria.pl.
988. Wójcicka E., *Kanały w Powstaniu Warszawskim*, przystanekhistoria.pl.
989. Wójcicka E., *Kobiety w Powstaniu Warszawskim*, przystanekhistoria.pl.
990. Wójcicka E., *Mieczysław Czechowicz*, przystanekhistoria.pl.
991. Wójcicka E., *Listy z Moabitu. Egzekucja Krystyny Wituskiej*, przystanekhistoria.pl.
992. Wójcicka E., *Powstanie warszawskie zatrzymane w kadrze*, przystanekhistoria.pl.
993. Wójcicka E., *Proces katów z Płaszowa*, przystanekhistoria.pl.
994. Wójcicka E., *„Słoniątko indyjskie". Dodatek dziecięcy do pisma „Polak w Indiach"*, przystanekhistoria.pl.
995. Wójcicka E., *Stanisław Grzesiuk. Boso, ale w ostrogach*, przystanekhistoria.pl.
996. Wójcicka E., *Stanisław Marusarz (1913–1993)*, przystanekhistoria.pl.
997. Wójcicka E., *Tadeusz Fijewski (1911–1978)*, przystanekhistoria.pl.
998. Wójcicka E., *Wojenne losy „Kamieni na szaniec"*, przystanekhistoria.pl.
999. Wójcik B., *Bracia Kuskowie z Jaźwin*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 12.
1000. Wójcik B., *Od powagi do groteski. Krótka historia obrzędowości świeckiej w PRL*, przystanekhistoria.pl.
1001. Wójcik B., *Pas transmisyjny partii – na temat książki „Być pomocnikiem partii". Towarzystwo Krzewienia Kultury Świeckiej w Służbie PZPR i ideologii marksistowsko-leninowskiej, z autorem dr. Bogusławem Wójcikiem rozmawia Tomasz Zapert*, „Magazyn Literacki Książki" 2024, nr 6.
1002. Wójcik B., *Sekularyzacja à la PRL. Towarzystwo Krzewienia Kultury Świeckiej*, „Forum Akademickie" 2024, nr 1.
1003. Wójcik B., *Zenon Pobidyński i jego „Zastęp"*, przystanekhistoria.pl.
1004. Wójtowicz P., *Powiatowe preludium. Grupy „przedsierpniowej" opozycji demokratycznej na terenie województwa toruńskiego*, przystanekhistoria.pl.
1005. Wróbel J., *Kampania wileńska 1919 r.*, przystanekhistoria.pl.
1006. Wróbel J., *Na nieludzką ziemię. Trzecia z masowych deportacji w głąb ZSRS*, przystanekhistoria.pl.
1007. Wróbel J., *Polscy uchodźcy w Afryce wschodniej*, przystanekhistoria.pl.
1008. Wróbel J., *Powstanie Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich*, przystanekhistoria.pl.
1009. Wróbel J., *„Rasowo wartościowe". Germanizacja dzieci polskich*, przystanekhistoria.pl.
1010. Wróbel J. *Skośne oczy losu. Wywiad z Januszem Wróblem*, „Do Rzeczy" 2024, nr 20.

1011. Wróbel J., *Traktat między Polską a RFN z 14 listopada 1990 r. o potwierdzeniu granicy polsko-niemieckiej*, przystanekhistoria.pl.
1012. Wróbel J., *Udział Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich w bitwie o Tobruk*, przystanekhistoria.pl.
1013. Wysocka M., *Idalia Żyłowska – niosła kaganek oświaty*, „Kurier Wileński" 2024, nr 2.
1014. Wysocka M., *Konspiratorka wileńska Danuta Janiczakówna*, „Kurier Wileński" 2024, nr 36.
1015. Wysocka M., *Wierna służba ojczyźnie Wandy Pełczyńskiej*, „Kurier Wileński" 2024, nr 8.
1016. Zajda M., *Przerwana historia. Losy krakowskich Żydów w czasie II wojny światowej / A Story Interrupted. Fate of the Kraków Jews during the World War II*, Kraków 2024.
1017. Zakrzewski M., *Autorytaryzmu, ale po co? O metodach walki politycznej w latach 30.*, „Piast z zagrody Wincentego Witosa" 2023, nr 2 (druk 2024).
1018. Zakrzewski M., *Bereza Kartuska. Profilaktyczne maltretowanie*, „Dziennik Polski", 14 III 2024.
1019. Zakrzewski M., *Manifest PKWN i sztuka manipulacji*, „Dziennik Polski", 19 VII 2024; „Gazeta Krakowska", 19 VII 2024, dodatek IPN *Manifest PKWN*.
1020. Zakrzewski M., *Od petycji do listów do partii*, „Dziennik Polski", 20 XII 2024; „Gazeta Krakowska", 20 XII 2024, dodatek IPN *Opozycja epistolarna*.
1021. Zakrzewski M., *Wojna 1920 i początek XX wieku*, „Dziennik Polski", 16 VIII 2024.
1022. Zakrzewski M., *Zmowa powszechna przeciwko PRL, czyli program polityczny KPN*, „Dziennik Polski", 29 VIII 2024.
1023. Zarychta M., *Dowódcy obwodów Okręgu AK Warszawa w powstaniu warszawskim*, Warszawa 2024.
1024. Zarychta M., *Komendanci obwodów powstańczej Warszawy*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 7–8.
1025. Zarychta M., *Manifestacje warszawskie 1916–1939*, Warszawa 2024.
1026. Zawisza M., *„Listopad 1918 r. Wokół utworzenia rządu polskiego"*, „Tygodnik eM" 2024, nr 26.
1027. Zechenter A., *17 września 1939. Rzeczpospolita rozdarta*, wszystkoconajwazniejsze.pl, 15 IX 2024.
1028. Zechenter A., *„Człowiek w ognistym deszczu". Stefan Starzyński (1893–1939)*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 12.
1029. Zechenter A., *„Kampf um Warschau" według Niemców*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 7–8.
1030. Zechenter A., *„Polski władca" Tatr. Władysław Zamoyski (1853–1924)*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 11.
1031. Zielony P., *Dzień Polonii i Polaków za Granicą,* przystanekhistoria.pl.
1032. Zielony P., *Generał dywizji Bronisław Prugar-Ketling*, przystanekhistoria.pl.
1033. Zielony P., *Kaci z Majdanka przed sądem*, przystanekhistoria.pl.
1034. Zielony P., *Krzysztof Klenczon*, przystanekhistoria.pl.
1035. Zielony P., *Piotr Majchrzak*, przystanekhistoria.pl.
1036. Zielony P., *Saturatory w przestrzeni publicznej PRL*, przystanekhistoria.pl.
1037. Zielony P., *Stanisław Bareja*, przystanekhistoria.pl.
1038. Zima-Marjańska M., *Béla Lengyel (1897–1988). Węgierski generał a Powstanie Warszawskie*, przystanekhistoria.pl.
1039. Zima-Marjańska M., *Emánuel Aladár Korompay (1890–1940). Węgier w służbie Polsce*, przystanekhistoria.pl.
1040. Zima-Marjańska M., *Reakcja Węgier na agresję III Rzeszy i ZSRS na Polskę*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 11.
1041. Zima-Marjańska M., *Węgierscy ochotnicy w Powstaniu Warszawskim*, przystanekhistoria.pl.
1042. Zima-Marjańska M., *Węgrzy w Powstaniu Warszawskim*, „Głos Polonii" 2024, nr 158.
1043. Zych-Janukowicz N., *Połączyła ich miłość, rozdzieliła wojna. Dr Jadwiga Titz-Kosko i kpt. Stanisław Kosko – bohaterowie w służbie Ojczyzny*, Gdańsk 2024.
1044. Zych-Janukowicz N., *W hołdzie nauczycielom gminy Lubichowo, ofiarom niemieckiej Zbrodni Pomorskiej 1939 r.*, Gdańsk 2024.

1045. Żelazko J., *Rozpatrzyć w trybie specjalnym*, lodz.ipn.gov.pl.
1046. Żelazko J., *Sowieckie obozy specjalne dla obywateli polskich w latach 1939–1940*, „Biuletyn IPN" 2024, nr 4; przystanekhistoria.pl.
1047. Żołądek P., *4 Pułk Piechoty Legionów Armii Krajowej w akcji „Burza"*, „Echo Dnia", 1 VIII 2024, dodatek historyczny IPN *Akcja „Burza" na Kielecczyźnie.*
1048. Żołądek P., *Duchowy przywódca. Ksiądz Bolesław Stefański to pierwszy kapłan skazany na karę śmierci przez komunistów*, „Nasz Dziennik", 19 VII 2024.
1049. Żołądek P., *Konspiracyjna produkcja broni w Suchedniowie*, przystanekhistoria.pl.
1050. Żołądek P., *Krzyk Rejtana. Ostatnie słowa Jana Stempkowskiego brzmiały: „Niech żyje wolna i niepodległa Polska – ja idę na śmierć!"*, „Nasz Dziennik", 31 V 2024.
1051. Żołądek P., *„Lin" wymknął się oprawcom. Dramatyczny finał rozbicia więzienia w Kielcach*, „Nasz Dziennik", 2 VIII 2024.
1052. Żołądek P., *Nieugięta generałowa. Stefania Broniewska „Bogucka" niezwykle dzielnie zachowała się wobec komunistycznego bezprawia*, „Nasz Dziennik", 15 III 2024.
1053. Żołądek P., *Nieugięta Polka. Rozłąka z córkami była najcięższym przeżyciem dla Wandy Jastrzębskiej-Salskiej*, „Nasz Dziennik", 28 VI 2024.
1054. Żołądek P., *Niezłomny kapelan. Ks. Henryk Peszko „Wicher" (1910–1988) był obserwowany przez służby bezpieczeństwa do końca życia*, „Nasz Dziennik", 23 VIII 2024.
1055. Żołądek P., *Oddali wszystko Polsce. Rodzina Chlondów z Kielecczyzny była prześladowana za patriotyzm*, „Nasz Dziennik", 20 IX 2024.
1056. Żołądek P., *Oddział partyzancki „Spaleni" Obwodu AK Jędrzejów*, przystanekhistoria.pl
1057. Żołądek P., *Ostatnie widzenie na Rakowieckiej. Takich ludzi jak Lech Karol Neyman komuniści szczególnie zwalczali*, „Nasz Dziennik", 12 IV 2024.
1058. Żołądek P., *Poddać się nie wolno. Generał Kazimierz Załęski „Bończa" walczył o niepodległość Ojczyzny z dwoma okupantami*, „Nasz Dziennik", 6 IX 2024.
1059. Żołądek P., *Rodzina Szczygłowskich w walce o niepodległą Polskę*, przystanekhistoria.pl.
1060. Żołądek P., *Różaniec dawał mu siłę. Włodzimierz Kołaczkiewicz „Zawisza" represjonowany za Brygadę Świętokrzyską*, „Nasz Dziennik", 14 VI 2024.
1061. Żołądek P., *Takie są Polki. Maria Kobierzycka-Maciąg nie dała się upokorzyć oprawcy Józefowi Różańskiemu*, „Nasz Dziennik", 9 II 2024.
1062. Żołądek P., *W 80. rocznicę akcji „Burza" – „Deszcz" – „Zemsta" na Kielecczyźnie. Korpus Kielecki Armii Krajowej (17 lipca – 26 sierpnia 1944 r.)*, „Wykus" 2024, nr 29.
1063. Żołądek P., *W szponach nieludzkiej władzy. Kapitan Piotr Kabata – życiorys polskiego patrioty*, „Nasz Dziennik", 11 X 2024.
1064. Żołądek P., *Zamach na Prymasa. Żeby uderzyć w ks. kard. Stefana Wyszyńskiego, Urząd Bezpieczeństwa bez wyroku więził jego brata Tadeusza*, „Nasz Dziennik", 15 XI 2024.
1065. Żołądek P., *Zerwać pęta niewoli. Mirosław Ostromęcki, czyli życie oddane idei Polski katolickiej i narodowej*, „Nasz Dziennik", 23 II 2024.

ZAŁĄCZNIK NR 3:

WYSTAWY IPN

Wystawy powstałe w 2024 r. i miejsca ich ekspozycji

1. „39/45” – OBEN Szczecin – Szczecin.
2. „Admirał Józef Unrug. Dowódca i wychowawca” – OBEN Szczecin – Szczecin, Świnoujście, Ustka.
3. „Archeologia zbrodni. Niemieckie zbrodnie w chojnickiej Dolinie Śmierci” – KŚZpNP, OBEN Gdańsk – Chojnice.
4. Banery wielkoformatowe informujące o 80. rocznicy bitwy o Monte Cassino – OBEN Rzeszów – Rzeszów.
5. „Bitwa o Monte Cassino 1944” – OBEN Szczecin – Gorzów Wlkp., Koszalin, Łukęcin, Szczecin.
6. „Błogosławieni Ulmowie z Markowej” – Centrala BEN – Allmendingen (Niemcy), Amberg (Niemcy), Amsterdam (Holandia), Augsburg (Niemcy), Augustów, Bartoszyce, Bełchatów, Białystok, Bielsk Podlaski, Bochnia, Braniewo, Brańsk, Breda (Holandia), Brodnica, Calsberg (Niemcy), Chełm, Chełmża, Ciechanowiec, Ciechanów, Czerwińsk nad Wisłą, Dębowiec, Drohiczyn, Działdowo, Eindhoven (Holandia), Freiburg (Niemcy), Gdańsk, Giżycko, Goniądz, Gorlice, Grajewo, Groningen (Holandia), Grójec, Grudziądz, Grybów, Haga (Holandia), Hrubieszów, Ingolstadt (Niemcy), Jedwabne, Józefów k. Warszawy, Juchnowiec, Kaiserslautern (Niemcy), Karlsruhe (Niemcy), Kazimierz Dolny, Kętrzyn, Kolbuszowa, Kraków, Krasnobród, Kraśnik, Kutno, Koziegłowy, Landshut (Niemcy), Limanowa, Lubaczów, Lubartów, Lublin, Ludwigsburg (Niemcy), Łęczna, Łęczyca, Łomża, Łowicz, Łódź, Łuskawiec, Maków Podhalański, Mannheim (Niemcy), Meterik (Holandia), Mielec, Mińsk Mazowiecki, Monachium (Niemcy), Myszyniec, Myślenice, Nabróż, Neu-Ulm (Niemcy), Nidzica, Niepokalanów, Norymberga (Niemcy), Nowe Miasto Lubawskie, Nowy Sącz, Nowy Targ, Oberfranken (Niemcy), Olecko, Olsztyn, Ostróda, Ostrów Mazowiecka, Pabianice, Paryż (Francja), Piaseczno, Pilzno, Piotrków Trybunalski, Pisz, Płock, Poznań, Prostyń, Przasnysz, Radzymin, Ratyzbona (Niemcy), Ravensburg (Niemcy), Rawa Mazowiecka, Ropczyce, Rosenheim (Niemcy), Rottweil (Niemcy), Rzeszów, Schwäbisch Gmünd (Niemcy), Sejny, Sędziszów Małopolski, Singen (Niemcy), Skierniewice, Sochaczew, Sokołów Podlaski, Sokółka, Strzyżów, Stuttgart (Niemcy), Suwałki, Szczytno, Świdnik, Świercze, Tarnów, Tomaszów Lubelski, Tomaszów Mazowiecki, Toruń, Trzcianka, Utrecht (Holandia), Wadowice, Wąwolnica, Węgrów, Würzburg (Niemcy), Wyszków, Zabłudów, Zakopane, Zambrów, Zamość, Zgierz, Zielonka, Żuromin, Żyrardów.
7. „Błogosławiony Ksiądz Jerzy Popiełuszko” – Olsztyn – wystawa powstała jako kompilacja prac z konkursu plastycznego.
8. „Bohater na stówkę” – Centrala BEN – Warszawa – wystawa prac laureatów konkursu.
9. „Bohaterki wśród bohaterów” – OBEN Warszawa – Marki, Warszawa.
10. „Bracia kapucyni. 300 lat w Lublinie” – OBEN Lublin – Lublin.
11. „Burgweide. Niemiecki obóz przejściowy i obóz pracy. Miejsce, ludzie, pamięć” – OBEN Wrocław – Wrocław.

12. „Cmentarz wojenny ofiar niemieckiego obozu zagłady Soldau w Białutach" – konkursowe koncepcje zagospodarowania cmentarza – OBUWiM Gdańsk, Politechnika Gdańska – Gdańsk.
13. „Cudzoziemcy w Powstaniu Warszawskim" – Centrala BEN – Warszawa.
14. „Droga i dziedzictwo. Dzieje rodziny Moszoro / Camino y Legado. Historia de la Familia Moszoro'' – Centrala AIPN, Muzeum Niepodległości w Warszawie – Warszawa.
15. „Epizody z najnowszej historii Polski w komiksie" – Centrala BEN – Warszawa – wystawa prac laureatów IV międzynarodowej edycji konkursu.
16. „Eugeniusz Kaszyński »Nurt«" – BEN Delegatury IPN w Kielcach – Ćmielów, Wąchock – biograficzna wystawa elementarna.
17. „Eugeniusz Stasiecki" – WA Delegatury IPN w Radomiu – biograficzna wystawa elementarna.
18. „Gaude Mater Polonia. Jan Paweł II w Ojczyźnie. 2–10 czerwca 1979" – Centrala BEN – Częstochowa, Gniezno, Kraków, Nowy Targ, Warszawa.
19. „Giganci Niepodległości z Warmii i Mazur" – DIPN Olsztyn – Gietrzwałd, Olsztynek.
20. „Hieronim Dekutowski »Zapora«" – OBEN Lublin – Brzeziny Bełżeckie, Lublin, Lubycza Królewska – biograficzna wystawa elementarna.
21. „Historia w artefaktach zapisana – Ewa Stolarska" – Centrala AIPN, Izba Pamięci IPN „Strzelecka 8" – Warszawa.
22. „Historia w artefaktach zapisana – gen. Stefan Dembiński" – Centrala AIPN, Izba Pamięci IPN „Strzelecka 8" – Warszawa.
23. „Historia w artefaktach zapisana – Maria Marynowska (1889–1956)" – Centrala AIPN – Pułtusk, Warszawa.
24. „Historia w artefaktach zapisana – Teofil Starzyński" – Centrala AIPN, Izba Pamięci IPN „Strzelecka 8" – Warszawa.
25. „Historia w artefaktach zapisana – Waldemar Baczak" – Centrala AIPN, Izba Pamięci IPN „Strzelecka 8" – Warszawa.
26. „Józef Czechowicz 1903–1939" – OBEN Lublin – Lublin.
27. „Korpus Ochrony Pogranicza 1924–1939 – OBEN Lublin, Fundacja Pamięci Narodów – Lublin.
28. „Ks. Michał Rapacz – kapłan, męczennik, ofiara komunizmu" – Centrala BEN – Kraków.
29. „Łódź miasto włókniarek 1945–1989" – OBEN Łódź – Łódź.
30. „Maria Skłodowska-Curie" – REN Delegatury IPN w Kielcach – Kielce, Ujazd – biograficzna wystawa elementarna.
31. „Miasto ruin – miasto nadziei. Gdańsk zniszczony – Gdańsk odrodzony" – OBEN Gdańsk – Gdańsk.
32. „Na odsiecz powstańczej Warszawie" – OBEN Warszawa – Łódź, Marki, Nowy Dwór Mazowiecki, Otwock, Ożarów Mazowiecki, Piaseczno, Zgierz.
33. „Najważniejsza była dla nich Polska... 72. pułk piechoty im. płk. Dionizego Czachowskiego" – WSdsEN Delegatury IPN w Radomiu – Radom.
34. „Nekropolia polskich oficerów w Charkowie-Piatichatkach w fotografiach Andrzeja Świderskiego" – OBBH Kraków, OBEN Kraków – Kraków.
35. „Nikodem Sulik" – OBEN Białystok – Białystok – biograficzna wystawa elementarna.
36. „Obrona krzyża w Zespole Szkół Rolniczych w Miętnem w 1984 r." – Centrala BEN – Miętne, Warszawa.
37. „ORP Orzeł" – OBEN Poznań – Gdańsk.
38. „Pierwsza Kompania Kadrowa" – BEN Delegatury IPN w Kielcach – Bydlin, Kielce, Skarżysko-Kamienna – wystawa elementarna.
39. „Podeptane konwencje. Zbrodnie Wehrmachtu na żołnierzach Wojska Polskiego w trakcie walk i po zakończeniu kampanii polskiej 1939 r." – Centrala BEN – Białystok, Lubliniec, Nowa Dęba, Radomyśl Wielki, Warszawa.
40. „Podziemie niepodległościowe na Lubelszczyźnie po 1944 r." – OBEN Lublin – Bełżeckie, Brzeziny, Lublin, Lubycza Królewska, Pliszczyn – wystawa elementarna.

41. „Polacy na letnich igrzyskach 1924–1992” – OBEN Łódź – Łódź, Warszawa.
42. „Przed Warszawą było Wilno. Okręg Armii Krajowej »Wiano« w walce z totalitaryzmami” – OBBH Białystok – Wilno (Litwa).
43. „»Sąd nie powinien wyrzec się stosowania terroru…«. Sąd Marynarki Wojennej 1945–1990” – OBEN Gdańsk – Gdynia.
44. „Sąd Wojenny Rzeszy 1936–1945. Narodowosocjalistyczne sądownictwo wojskowe i ruch oporu w Europie” – Centrala BBH, Fundacja Pamięci Saksonii-Anhalt i Miejsca Pamięci „Roter Ochse” w Halle nad Soławą, Miejsce Pamięci Narodowej Fort Breendonk (Le Mémorial national du Fort de Breendonk), Belgia; Ministerstwo Obrony Francji (Ministère des Armées) – Narodowe Biuro ds. Byłych Kombatantów i Ofiar Wojny (L’Office national des anciens combattants et victimes de guerre); Muzeum Sił Zbrojnych Norwegii (Forsvarsmuseet) i Muzeum Norweskiego Ruchu Oporu (Norges Hjemmefrontmuseum); Centralne Archiwum Wojskowe (Vojenský ústřední archiv) – Czechy – Halle (Niemcy).
45. „Siedem twarzy Sergiusza Piaseckiego (1899–1964)” – Oddział IPN Wrocław, OA Wrocław – Braniewo, Giżycko, Niemenczyn (Litwa), Nowa Słupia, Warszawa, Wilno (Litwa), Wrocław – biograficzna wystawa elementarna.
46. „Solidarni z Polakami” – Centrala BEN – Warszawa.
47. „Stanisława Leszczyńska” – OBEN Łódź – Łódź, Warszawa – biograficzna wystawa elementarna.
48. „Symbol niezłomnej wsi. Piotr Bartoszcze (1950–1984)” – REN Delegatury IPN w Bydgoszczy – Witkowo.
49. „Walczyć, ale czym? Jak Polacy uzbroili swoją milionową armię do wojny z sowiecką Rosją? Działalność Polskiej Wojskowej Misji Zakupów w Paryżu w latach 1919–1921” – OBEN Katowice, Muzeum Miasta Jaworzno – Sulejówek, Warszawa.
50. „Wielkopolanin na Górnym Śląsku – dr Ignacy Nowak (1887–1966)” – OBEN Katowice – Poznań.
51. „Wielkopolscy harcerze w Powstaniu Warszawskim” – OBBH Poznań, Komenda Chorągwi Wielkopolskiej ZHP – Drzonowo, Poznań.
52. „Wierny Polsce. Major Ryszard Małaszkiewicz” – OBBH Wrocław, OBEN Wrocław – Driel (Holandia), Wrocław.
53. „Wilno’44. Wtedy i teraz” – Centrala BEN – wystawa internetowa (www.wilno44.com).
54. „Wincenty Witos – a Polska winna trwać wiecznie” – Centrala BEN – Wierzchosławice, Zarzecze.
55. „Z piekła do piekła” – OBBH Warszawa – Warszawa.
56. „Zło dobrem zwyciężaj. Ks. Jerzy Popiełuszko na Wybrzeżu Gdańskim” – OBBH Gdańsk, OBEN Gdańsk – Dębki, Gdańsk, Łódź, Radomsko.

Wystawy powstałe przed rokiem 2024 i eksponowane w 2024 r.

1. „586 dni stanu wojennego” – Centrala BEN, OBEN Białystok, REN Delegatury IPN w Kielcach – Białystok, Chęciny.
2. „II wojna światowa na Pomorzu Gdańskim w fotografiach i dokumentach Instytutu Pamięci Narodowej” – OA Gdańsk – Słupsk.
3. „Agresja sowiecka 17 IX 1939 r. Polska północno-wschodnia” – OBEN Białystok – Białystok, Łomża.
4. „Aktion »Reinhardt« 1942–1943” – OBEN Lublin – Lublin.
5. „Anna Walentynowicz. Legenda »Solidarności« 1929–2010” – OBEN Gdańsk – Gorzów Wlkp., Międzyrzecz, Słupsk.
6. „Arcybiskup Ignacy Tokarczuk. Kościół, władza, opór społeczny” – OBEP Rzeszów – Przemyśl.
7. „Armia Krajowa” – OBEN Warszawa – Busko-Zdrój, Dęblin, Dobre, Miechów, Olsztyn, Ostrów Mazowiecka, Podzamcze Chęcińskie, Rymań, Warszawa – wystawa elementarna.
8. „Bić się do końca. Podziemie niepodległościowe w regionie radomskim w latach 1945–1950” – WSdsEN Delegatury IPN w Radomiu, WA Delegatury IPN w Radomiu – Jedlanka.

9. „Bitwa o Wolność” – OBEN Szczecin – Kostrzyn nad Odrą, Szczecin, Witnica.
10. „»Błogosławieni sprawiedliwi, albowiem…«. Opowieść o Rodzinie Ulmów” – Centrala AIPN, Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów – Markowa.
11. „Bracia niezłomni. Leon Taraszkiewicz »Jastrząb«, Edward Taraszkiewicz »Żelazny«” – OBEN Lublin – Lublin, Opole Lubelskie, Ostrów Lubelski.
12. „Bramy do Polski 1922” – OBEN Katowice – Bielsko-Biała.
13. „Bunt młodych – młodzieżowe organizacje niepodległościowe na Pomorzu Zachodnim 1945–1956” – OBEN Szczecin – Kalisz Pomorski, Koszalin.
14. „Bunt robotników. Grudzień ’70 – luty ’71” – OBEN Szczecin – Lublin.
15. „Chłopi `78” – WSdsE Delegatury IPN w Radomiu – Zbrosza Duża.
16. „Cichociemni” – OBEN Katowice – Szczecin.
17. „Cisza przed burzą… ostatnie lato II RP” – OBEP Rzeszów – Janów Lubelski, Łupków.
18. „Czesław Kaczmarek” – REN Delegatury IPN w Kielcach – Staszów – biograficzna wystawa elementarna.
19. „»Czyny świadczą o człowieku« – Polacy udzielający pomocy Żydom podczas Holokaustu na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej” – OBEN Rzeszów – Przemyśl.
20. „Daleko od KC. Opór społeczny w Bieszczadach” – OBEN Rzeszów – Łupków.
21. „Danuta Siedzikówna »Inka«” – OBEN Gdańsk – Borowa, Malbork, Nysa – biograficzna wystawa elementarna.
22. „Dekalog ks. Jerzego. Wystawa o bł. ks. Jerzym Popiełuszce” – OBEN Białystok, Ośrodek Dokumentacji Życia i Kultu bł. ks. Jerzego Popiełuszki – Białystok, Bieliny, Budapeszt (Węgry), Chicago (USA), Katowice, Kielce, Koszalin, Krajno, Kraków, Lublin, Nowy Targ, Ostrowiec Świętokrzyski, Przemyśl, Rzeszów, Staszów, Szczecin, Warszawa, Zakopane.
23. „Dla Ciebie, Polsko. W stulecie czynu legionowego” – OIPN Kraków – Żmiąca.
24. „»Domy płoną, kobiety krzyczą, zabawili się do woli«. Armia Czerwona w województwie gdańskim w 1945 roku” – OBEN Gdańsk – Słupsk.
25. „Droga na Monte Cassino 1941–1944 w fotografii Ignacego Jaworowskiego” – OBEN Białystok – Brańsk.
26. „Duchowni katoliccy z Kraju Warty w niemieckich obozach w Konstantynowie Łódzkim i KL Dachau” – OBEN Łódź – Łódź.
27. „Dzieci Zamojszczyzny. Historia i Pamięć – OBEN Lublin – Bełżec, Lublin, Zamość – wystawa elementarna.
28. „Dzieje 2. Korpusu… inaczej! Karykatury Mieczysława Kuczyńskiego” – Centrala AIPN – Wrocław.
29. „Elżbieta Zawacka” – REN Delegatury IPN w Bydgoszczy – Rzeczkowo, Toruń – biograficzna wystawa elementarna.
30. „Eugeniusz Bodo” – REN Delegatury IPN w Kielcach – Busko-Zdrój, Kielce – biograficzna wystawa elementarna.
31. „FKL Ravensbrück. Obóz koncentracyjny dla kobiet 1939–1945” – OBEN Katowice – Białystok, Katowice, Siemiatycze – wystawa elementarna.
32. „Franciszek Blachnicki” – OBEN Lublin – Bydgoszcz, Kielce, Lublin, Łomianki, Podkowa Leśna – biograficzna wystawa elementarna.
33. „From the Soviet Gulag to Monte Cassino. General Władysław Anders and the Polish II Corps / Z łagrów na Monte Cassino. Generał Władysław Anders i 2. Korpus Polski” – OBEN Łódź – Krośniewice, Warszawa.
34. „Generał Józef Dowbor-Muśnicki” – OBEN Poznań – Koło, Skwierzyna – biograficzna wystawa elementarna.
35. „Giganci nauki” – Centrala BEN – Sucha Beskidzka – infografiki.
36. „Gospodarka III Rzeszy” – Centrala BEN – Cedynia, Skwierzyna.

37. „Halina Konopacka” – OBEN Łódź – Rawa Mazowiecka – biograficzna wystawa elementarna.
38. „Hieronim Dekutowski »Zapora«” – OBEN Lublin – Matczyn – biograficzna wystawa elementarna.
39. „Historia w artefaktach zapisana – st. sierż. Mieczysław Dziemieszkiewicz ps. »Rój« (1925–1951)” – Centrala AIPN – Pułtusk.
40. „Historia w artefaktach zapisana – Tadeusz Starzyński” – Centrala AIPN – Pułtusk.
41. „Ignacy Paderewski” – OBEN Poznań – Lublin, Łęczna, Matczyn, Szczecin.
42. „Ile wyjazdów, tyle powrotów. Rzecz o Straży Pożarnej” – OBEN Białystok – Poświętne.
43. „Jan Piwnik »Ponury«” – REN Delegatury IPN w Kielcach – Bodzentyn, Ćmielów, Wąchock – biograficzna wystawa elementarna.
44. „Janusz Korczak” – OBEN Warszawa – Marki, Świercze – biograficzna wystawa elementarna.
45. „Janusz Kusociński” – OBEN Łódź – Kutno, Łódź.
46. „»Jesteśmy Polakami«. Związek Polaków w Niemczech” – OBEN Gdańsk – Cedynia, Gryfino, Pyrzyce.
47. „Józef Haller” – OBEN Gdańsk – Toruń – biograficzna wystawa elementarna.
48. „Józef Piłsudski” – Centrala BEN – Busko-Zdrój, Kielce, Lipsko, Lublin, Łódź – biograficzna wystawa elementarna.
49. „Józef Piłsudski w Lublinie” – OBEN Lublin – Janów Lubelski, Lublin.
50. „Kedyw. Miecz i Tarcza Armii Krajowej w Warszawie” – OBEN Warszawa – Otwock.
51. „Komiks w PRL, PRL w komiksie” – OBEP Rzeszów – Łańcut, Stalowa Wola.
52. „Koniec i początek. Rok 1945 na Górnym Śląsku” – OBEN Katowice – Pyskowice.
53. „Koniec odysei? Powroty do ojczyzny drogą morską Gdańsk–Gdynia 1945–1948” – OA Gdańsk – Gdańsk.
54. „Koniec PRL – rok 1989” – OBEN Gdańsk – Słupsk – wystawa elementarna.
55. „Korpus Ochrony Pogranicza 1924–1939” – OBEN Białystok, DIPN Olsztyn – Gdańsk, Olsztyn, Przemyśl.
56. „Kościoły i kaplice na Wołyniu z obrazami Włodzimierza Sławosza Dębskiego – OIPN Lublin – Lublin.
57. „Kośny – nie tylko lekarz i działacz społeczny” – DIPN Opole – Opole – wystawa elementarna.
58. „Kpt. Stanisław Łukasik (1918–1949) ps. »Ryś«. Żołnierz Niezłomny” – OBEN Lublin – Łęczna.
59. „Krok ku wolności. Protesty robotnicze w czerwcu 1976 r.” – WSdsEN Delegatury IPN w Radomiu – Radom, Skaryszew.
60. „Ks. Jan Zieja” – OBEN Łódź – Ostrów Mazowiecka.
61. „Ks. Stanisław Suchowolec 1958–1989” – OBEN Białystok – Białystok.
62. „Lech Bądkowski” – OBEN Gdańsk – Gdańsk, Grabowo Kościerskie, Pruszcz Gdański, Somonino – wystawa elementarna.
63. „Leon Prauziński” – OBEN Poznań – Leszno, Poznań – biograficzna wystawa elementarna
64. „Leopold Tyrmand – o stylu bycia w »kontrze«” – OBEN Katowice, OA Katowice – Gdańsk, Jaworzno, Katowice.
65. „Łukasz Ciepliński” – Centrala BEN, OBEN Rzeszów – Białogard, Dębica, Gryfice, Kielce, Kołowo, Koszalin – biograficzna wystawa elementarna.
66. „Miednoje – policyjny Katyń” – REN Delegatury IPN w Kielcach – Staszów.
67. „Na fali… Historia radia w II Rzeczypospolitej” – OBEN Łódź – Dzierżoniów, Praszka.
68. „Na Straży Granic” – WSdsB Delegatury IPN w Opolu – Częstochowa, Katowice, Ożarowice, Praszka.
69. „»Należy stworzyć niepodległe państwo polskie […] z wolnym dostępem do morza«. Powrót Pomorza i Kujaw do Polski 1918–1920” – OBEN Gdańsk, REN Delegatury IPN w Bydgoszczy – Bydgoszcz, Gdańsk, Grudziądz, Słupsk.
70. „Nasze zuchy… Z dziejów ZHP Chorągwi Białostockiej” – OBEN Białystok – Wasilków.
71. „Nie jesteśmy żadną bandą. My jesteśmy z miast i wiosek polskich. 5. Wileńska Brygada Armii Krajowej na Pomorzu” – OBEN Gdańsk – Czernikowo.

72. „»Nie zawsze defilada«. Jak świętowano odzyskanie niepodległości” – OBEN Rzeszów – Radymno, Rudnik nad Sanem.
73. „Niedokończone Msze Wołyńskie” – BUWiM, OIPN Lublin, Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Chistiana” – Dubienka.
74. „Niemiecka operacja »Tannenberg« w Polsce” – OBEN Poznań – Nowa Sól, Poznań – wystawa elementarna.
75. „Niemieckie obozy zagłady” – DIPN Kielce – Lublin.
76. „Nieobecni” – OBEN Łódź – Łódź.
77. „Niezłomna, wyklęta, przywrócona pamięci. Danuta Siedzikówna »Inka« 1928–1946” – OBEN Gdańsk – Biała Podlaska, Lublin, Matczyn, Orzysz, Suchy Dąb.
78. „NSZZ »Solidarność« i opozycja demokratyczna w Wielkopolsce 1980-1990” – OBEN Poznań – Koło.
79. „O wieś wolną, niezależną, samorządną – rocznica wydarzeń Bydgoskiego Marca ‘81 i rejestracji »Solidarności« rolniczej” – REN Delegatury IPN w Bydgoszczy – Bydgoszcz.
80. „Obraz Treblinki w oczach Samuela Willenberga” – Centrala IPN – Warszawa.
81. „Ocaleni z niepamięci. Żołnierze podziemia antykomunistycznego z bydgoskiej »Łączki«” – REN Delegatury IPN w Bydgoszczy – Bydgoszcz.
82. „Ocaleni. Wołanie o pomoc” – OBEN Wrocław – Jelcz-Laskowice.
83. „Ojcowie Niepodległości” – OBEN Szczecin – Bydlin, Chęciny, Grójec, Kąśna Dolna, Kielce, Kolonia (Niemcy), Kozłówka, Krzewica, Lipsko, Lublin, Łupków, Olkusz, Ostróda, Pełczyce, Pleśna, Radymno, Rzeszów (plakaty), Samsieczno, Skwierzyna, Suchy Las, Szczecin, Świercze, Warszawa, Zgorzelec.
84. „Okruchy pamięci. Poznaj historie ukryte w dokumentach Archiwum Pełnego Pamięci” – Centrala AIPN – Gdańsk, Poznań, Radzymin, Warszawa.
85. „Okupacja sowiecka na prawym brzegu Sanu w latach 1939–1941” – OBEP Rzeszów – Kalwaria Pacławska, Łańcut.
86. „Operacja polska NKWD 1937–1938” – Centrala AIPN – Gdańsk, Matczyn – wystawa elementarna.
87. „Pakt zbrodniarzy” – OBEN Warszawa – Lublin, Skwierzyna, Warszawa.
88. „Papierowa rewolucja. Prasa bezdebitowa w PRL” – OBEN Szczecin – Szczecin.
89. „Paweł Cyms” – REN Delegatury IPN w Bydgoszczy – Solec Kujawski – biograficzna wystawa elementarna.
90. „Pielgrzym nadziei. Jan Paweł II na ziemi wielkopolskiej 1979–1983–1997–1999” – OBEN Poznań – Koło.
91. „Podeptana godność. Pobór do wojska jako ukryta forma internowania 1982–1983” – OBBH Szczecin – Dobiegniew, Drawsko Pomorskie.
92. „Podkarpacki wrzesień 1939” – OBEP Rzeszów – Łupków, Rzeszów.
93. „Pokolenie Baczyńskiego” – Centrala BEN, OBEN Rzeszów – Blizna, Chełmża, Drawsko Pomorskie, Olkusz, Rzeszów.
94. „Polacy na Syberii” – OBEN Lublin – Lublin.
95. „»Polacy podczas II wojny światowej« w zbiorach Oddziałowego Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Rzeszowie” – OA Rzeszów – Iwonicz, Rzeszów.
96. „Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej” – OBEN Rzeszów – Cedynia, Choszczno, Dobra, Goleniów, Kalisz Pomorski, Kamień Pomorski, Karnice, Koszalin, Leżajsk, Lublin, Łobez, Łupków, Międzyrzecz, Nowe Warpno, Pińczów, Poznań, Solec Kujawski, Szczecin, Września – wystawa elementarna.
97. „Polacy w bitwie o Wielką Brytanię” – Centrala BEN – Łomianki, Łódź.
98. „Polacy w Wolnym Mieście Gdańsku 1920–1939” – OBEN Gdańsk – Słupsk.
99. „Policja Państwowa 1919–1939” – DIPN Olsztyn – Gorzów Wlkp., Piła.
100. „Polska Walcząca / Fighting Poland” – Centrala BEP, OBEP Rzeszów – Blizna, Kalwaria Pacławska, Kielce – wystawa elementarna.

101. „Polski gen wolności. 150 lat walk o niepodległość” – OBEN Szczecin – Camp Babilon (Irak), Szczecin, Wierzchosławice.
102. „Polski wysiłek zbrojny w I wojnie światowej 1914–1918” – OBEN Wrocław – Włoszczowa – wystawa elementarna.
103. „Polskie ośrodki samoobrony na Wołyniu 1943–1944” – OBEN Lublin – Chełm, Lublin.
104. „Polskie Państwo Podziemne” – OBEN Białystok – Drawsko Pomorskie, Gorzów Wlkp., Karsk, Kostrzyn nad Odrą, Łódź, Radzyń Podlaski, Słubice, Szczecin, Witnica, Żmiąca.
105. „Polskie Państwo Podziemne na Rzeszowszczyźnie 1939–1944/45” – OBEP Rzeszów – Bratkowice, Jarosław, Krosno, Krzemienica, Rzeszów, Tyczyn.
106. „Polskie symbole narodowe” – REN Delegatury IPN w Bydgoszczy – Bydgoszcz, Chełmno, Gorzów Wlkp., Grodzisk Mazowiecki, Lubichowo, Międzyzdroje, Starościn, Szczecin.
107. „Powstanie sejneńskie 1919” – OBEN Białystok – Sejny.
108. „Powstanie Warszawskie 1944” – OBEN Poznań – Radoszyn.
109. „Powstanie Warszawskie 1944. Bitwa o Polskę” – BEN Centrala – Budapeszt (Węgry), Bydgoszcz, Elbląg, Grzegorzew, Koło, Kramsk, Krzymów, Łódź, Matczyn, Przedecz, Warszawa, Widuchowa – wystawa elementarna.
110. „Powstanie Wielkopolskie 1918–1919” – OBEN Poznań – Dębnica k. Gniezna, Gdańsk, Lublin, Opoki, Pierań, Poznań, Rożnowo – wystawa elementarna.
111. „Prawo do poszukiwania prawdy. Piotr Bartoszcze (1950–1984)” – REN Delegatury IPN w Bydgoszczy – Bydgoszcz, Inowrocław, Toruń, Witkowo.
112. „Prosimy Cię, Boże, o walkę krwawą...” – OBEN Warszawa – Grodzisk Mazowiecki, Lublin.
113. „Przełom. Sierpień 1980 i »Solidarność«” – OBEN Gdańsk – Lublin, Słupsk – wystawa elementarna.
114. „»Ramię krzep – Ojczyźnie służ«. Historia Sokolstwa Polskiego w Ameryce” – Centrala AIPN, Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku, Muzeum Bitwy Warszawskiej 1920 r. (oddział Muzeum Niepodległości w Warszawie) – Gdańsk, Radzymin – wystawa muzealna.
115. „»Reakcyjne wpływy kleru trzeba ukrócić…«. Komuniści wobec duchowieństwa rzymskokatolickiego na Pomorzu Gdańskim w latach 1945–1956” – OBBH Gdańsk – Wocławy.
116. „Roman Dmowski” – OBEN Szczecin – Chęciny, Kielce, Stąporków – biograficzna wystawa elementarna.
117. „Rotmistrz Witold Pilecki 1901–1948” – OBEP Warszawa – Katowice, Mokra, Olsztyn, Olsztynek, Szczecinek – wystawa biograficzna.
118. „Ryszard Kukliński” – OBEN Gdańsk – Gdańsk, Gdynia, Grzegorzewo, Kielce, Kłodawa, Koło, Lubraniec, Przedecz, Radziejów, Sompolno, Włocławek – biograficzna wystawa elementarna.
119. „Samarytanie z Markowej. Ulmowie – Polacy zamordowani przez Niemców za pomoc Żydom” – Centrala BEN, OBEN Kraków, OBEN Rzeszów – Bruksela (Belgia), Ciężkowice, Karnice, Kętrzyn, Kielce, Lubartów, Lublin, Łomianki, Miechów, Pieniężno, Pińczów, Szczecin, Skarżysko-Kamienna, Wierzchosławice, Zakopane.
120. „Sąsiedzka krew. Ludobójstwo wołyńsko-galicyjskie 1943–1945” – OBEN Lublin – Gdańsk, Grubno, Lublin – wystawa elementarna.
121. „Siostry, […] matkami żydowskich dzieci. Siostry Franciszkanki Rodziny Maryi wobec zagłady Żydów w czasie II wojny światowej” – Centralna BEN, Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi – Chmielnik.
122. „Sługa Boży ks. Jerzy Popiełuszko 1947–1984” – OBEN Białystok – Bogatynia, Rawa Mazowiecka.
123. „Sowieckie piekło 1939–1956” – OBEN Poznań – Zielona Góra.
124. „Stan wojenny” – OBEN Rzeszów – Nisko.
125. „Stan wojenny 1981–1983” – OBEN Katowice, Śląskie Centrum Wolności i Solidarności – Kraków, Limanowa, Łupków, Świercze, Warszawa – wystawa elementarna.
126. „Stan wojenny 1981–1983” – OBEN Katowice – Lublin, Olsztyn.

127. „Stanisław Maczek” – OBEN Katowice – Boguchwała, Edynburg (Wielka Brytania), Glasgow (Wielka Brytania), Rzeszów – biograficzna wystawa elementarna, wystawa online (wersja polska, wersja francuskojęzyczna, wersja niderlandzka).
128. „Stanisław Sojczyński »Warszyc« i Konspiracyjne Wojsko Polskie” – OBEN Łódź – Łódź.
129. „Stanisław Sosabowski” – OBEN Wrocław – Wrocław.
130. „Stefan Rowecki »Grot«” – OBEN Łódź – Bydgoszcz, Kielce, Tomaszów Mazowiecki – biograficzna wystawa elementarna.
131. „Stefan Wyszyński” – Centrala BEN – Gdańsk, Lublin – biograficzna wystawa elementarna.
132. „Strajki ustrzycko-rzeszowskie grudzień 1980 – luty 1981” – OBEP Rzeszów – Wola Raniżowska.
133. „Symbole naszej historii. Godło, barwa, hymn” (część 1) – OBEN Rzeszów – Dęblin, Łańcut, Łupków, Sonina.
134. „Symbole naszej historii. Polska Rzeczpospolita Ludowa” (część 3) – OBEN Rzeszów – Jarosław.
135. „Szachownice nad Europą. Lotnicy Polskich Sił Powietrznych w Wielkiej Brytanii 1940–1947” – OBEN Wrocław – Wrocław.
136. „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności” – Centrala BEN – Ałmaty (Kazachstan), Breda (Holandia), Bruksela (Belgia), Doylestown (USA), Forli (Włochy), Kair (Egipt), Kolno, Londyn (Wielka Brytania), Loreto (Włochy), Los Pinos (Meksyk), Lublin, Mexico City (Meksyk), Monte Cassino (Włochy), Poznań, Tolentino (Włochy), Tunis (Tunezja), Wittes (Francja), Żmiąca.
137. „Sztuka okopowa – z kolekcji Wiktora Szymborskiego” – OBEN Kraków – Kraków, Myślenice.
138. „Śladami zbrodni komunistycznych na Rzeszowszczyźnie z lat 1944–1956” – OBEP Rzeszów – Oleszyce.
139. „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów” – OBEN Rzeszów – Baranów Sandomierski, Błędowa Zgłobieńska, Boston (USA), Budapeszt (Węgry), Bydgoszcz, Irvington (USA), Jasionka, Krzątka, Leżajsk, Łańcut, Mahwah (USA), Manchestr (USA), Manville (USA), Nowy Jork (USA), Plainfield (USA), Rzeszów, Sonina, Strasburg (Francja), Szczecin, Tuszów Narodowy, Wallington (USA), Warszawa.
140. „Św. Maksymilian Maria Kolbe” – OBEN Łódź – Łódź, Sulejów – biograficzna wystawa elementarna.
141. „Tadeusz Bór-Komorowski” – OBEN Wrocław – Kielce – biograficzna wystawa elementarna.
142. „Tajna Organizacja Wojskowa »Gryf Pomorski«” – OBEN Gdańsk – Słupsk.
143. „Triumphus Poloniae” – OBEN Wrocław – Kudowa-Zdrój.
144. „Tu rodziła się »Solidarność«” – Centrala BEN, REN Delegatury IPN w Bydgoszczy – Toruń.
145. „Ukradzione dzieciństwo” – OBEN Warszawa – Wrocław.
146. „»W godzinie próby... «. Polacy niosący pomoc Żydom w czasie okupacji niemieckiej” – WSdsEN Delegatury IPN w Radomiu – Bierwce, Przysucha.
147. „W walce o lepszą przyszłość. Wolne Związki Zawodowe 1978–1980” – OIPN Gdańsk, OA Gdańsk – Słupsk.
148. „Walka o duszę narodu. Wokół obchodów Milenium i Tysiąclecia Państwa Polskiego 1956–1966/1967” – OBEN Lublin – Lublin.
149. „Wasza Solidarność – nasza wolność. Reakcje emigracji polskiej i świata na wprowadzenie stanu wojennego” – OBEN Lublin – Szczecin.
150. „Wielkopolska w cieniu WRON-y”– OBEN Poznań – Zielona Góra
151. „Wieś polska między dwoma totalitaryzmami (1939–1945)” – OBEP Rzeszów – Kołaczyce, Mokre, Sieklówka.
152. „Wincenty Witos” – OBEN Rzeszów – Gdańsk, Jarosław, Kąśna Dolna, Kielce, Kraków, Lublin, Ostróda, Radymno, Rzeszów, Szczecin, Tarnów, Tczew, Toruń, Wierzchosławice, Żyraków – biograficzna wystawa elementarna.
153. „Witold Pilecki” – OBEN Warszawa – Bydgoszcz, Lublin, Nysa, Olsztyn, Piotrków Trybunalski, Podzamcze Chęcińskie, Radom, Świercze – biograficzna wystawa elementarna.
154. „Władysław Koba (1914–1949)” – OBEP Rzeszów – Rzeszów.

155. „Władysław Liniarski »Mścisław«" – OBEN Białystok – Dąbrowa Białostocka – biograficzna wystawa elementarna.
156. „Wojciech Korfanty" – OBEN Katowice – Dąbrowa Górnicza, Katowice, Kielce, Lublin – biograficzna wystawa elementarna.
157. „Wojna polsko-bolszewicka (1919–1920). Kierunek północno-wschodni" – OBEN Białystok – Poświętne.
158. „Wojna z bolszewikami. Bitwa Warszawska 1920 r." – OBEN Warszawa – Gołosze, Jarosław, Lubartów, Lublin, Przemyśl – wystawa elementarna.
159. „Wojsko Polskie i jego tradycje 1918–1939" – OBEN Wrocław – Olsztyn, Zagnańsk – wystawa elementarna.
160. „Wolności! Chleba! Poznański Czerwiec w fotografii" – OBEN Poznań – Poznań, Złotniki.
161. „Wołyń 1943. Wołają z grobów, których nie ma" – OBEN Szczecin – Białogard, Gorzów Wlkp., Gryfice, Skwierzyna.
162. „Wrzesień 1939. Polska wobec niemieckiej i sowieckiej agresji" – OBEN Kraków – Dziwnów, Kraków.
163. „»Wstańcie, chodźmy... «\ Pierwsza pielgrzymka Jana Pawła II do Polski" – OIPN Katowice – Bielsko-Biała.
164. „Wybory czerwcowe 1989. Bydgoszcz–Toruń–Włocławek" – REN Delegatury IPN w Bydgoszczy – Bydgoszcz, Grubno.
165. „Wydarzenia zielonogórskie 30 maja 1960 r." – OBEN Poznań – Poznań, Sulechów – wystawa elementarna.
166. „Wyszyńskiego i Wojtyły gramatyka życia" – Centrala BEN, Muzeum Jana Pawła II i Prymasa Wyszyńskiego – Kalwaria Pacławska, Przemyśl.
167. „Z dziejów oporu społecznego w Polsce południowo-wschodniej 1956–1990. Od »ostatnich leśnych« do »Solidarności«" – OBEP Rzeszów – Łupków, Rzeszów.
168. „Z miłości do sportu. Z dumy bycia Polakiem. K.S. Gedania 1922–2022" – OBUWiM Gdańsk – Gdańsk.
169. „Zaczęło się w lipcu. »Solidarność« w Regionie Środkowo-Wschodnim 1980–1989" – OBEN Lublin – Lublin.
170. „Zagłada dworów w województwie białostockim po roku 1939" – OBEN Białystok – Supraśl.
171. „Zagłada polskich elit. Akcja AB – Katyń" – Centrala BEN – Warszawa – wystawa elementarna.
172. „Zagłada żydowskich miasteczek" – OBEN Łódź – Łódź.
173. „Zagłada Żydów europejskich" – OBEN Łódź – Bydgoszcz, Drawsko Pomorskie, Gorzów Wlkp., Kalisz Pomorski, Kamień Pomorski, Koszalin, Łódź, Międzyrzecz, Szczecin – wersja plakatowa.
174. „»Zaplute karły reakcji« – polskie podziemie niepodległościowe 1944–1956" – Centrala IPN – Rawicz.
175. „Zapomniane ogniwo. Konspiracyjne organizacje młodzieżowe na ziemiach polskich w latach 1944/45–1956" – Centralna BEN, OBEN Rzeszów, REN Delegatury IPN w Bydgoszczy, REN Delegatury IPN w Kielcach – Chojnice, Kalisz Pomorski, Karsk, Mniów, Sanok.
176. „Zbrodnia nieukarana – łagry sowieckie" – OBEN Łódź – Łódź.
177. „Zbrodnia Katyńska" – OBEN Gdańsk, OBEN Kraków, OBEN Łódź – Jabłonowo Pomorskie, Katowice, Łódź, Miechów, Sosnowiec – wystawa elementarna.
178. „Zbrodnia Katyńska 1940. Zagłada polskich elit" – OBEN Kraków – Dęblin, Dzierżążno, Gdańsk, Gorzów Wlkp., Lublin, Łańcut, Malbork, Międzyrzecz, Nowy Targ, Olsztynek, Osmolice Pierwsze, Służewo, Świercze, Września – wystawa elementarna.
179. „Zbrodnia Katyńska. Wielkopolanie w dołach śmierci Katynia, Charkowa, Miednoje, Bykowni..." – OBEN Poznań – Krzycko Wielkie, Śmigiel.
180. „Zbrodnie komunistyczne w Marynarce Wojennej w okresie stalinowskim" – OBEN Gdańsk – Słupsk.
181. „Zbrodnie na Polakach 1939–1945" – Centrala BEN – Łomianki.

182. „Zbrodnie niemieckie i sowieckie na Polakach 1939–1945” – OBEN Lublin, DIPN Radom – Dębowa Kłoda, Lublin, Ostrów Mazowiecka, Paszczyna – wystawa elementarna.
183. „Zbrodnie niemieckie na ziemi łódzkiej w czasie II wojny światowej” – OBEN Łódź – Łódź.
184. „Zbrodnie (nie)osądzone. Rozliczenia z niemieckimi sprawcami zbrodni z okresu II wojny światowej” – DIPN Kielce – Poznań.
185. „Zdawałoby się im, że go unicestwili, a to on przeszedł do nieśmiertelności” – Centrala BEN, REN Delegatury IPN w Bydgoszczy – Bydgoszcz, Górsk, Ostrów Mazowiecka, Rypin, Toruń, Tuchola, Warszawa, Włocławek, Września, Zielonka.
186. „Zesłańcy – Sybiracy – Deportowani” – OBEP Rzeszów – Eschborn (Niemcy), Frankfurt nad Menem (Niemcy), Jarosław, Offenbach am Main (Niemcy), Ustrzyki Dolne, Warszawa.
187. „Ziemia Świętokrzyska. Droga do Niepodległości” – REN Delegatury IPN w Kielcach – Kielce, Mniów.
188. „Zimna wojna. Krótka historia podzielonego świata” – OBEP Warszawa – Konstanca (Rumunia).
189. „Złamanie szyfru Enigmy” – OBEN Poznań – Lublin, Poznań – wystawa elementarna.
190. „Zofia Kossak (-Szczucka, -Szatkowska)” – OBEN Katowice – Białystok, Górki Wielkie, Siemiatycze, Warszawa – wystawa elementarna.
191. „»Żegota«. Rada pomocy Żydom” – Centrala BEN – Warszawa.
192. „Żołnierz Kościoła. Ksiądz podpułkownik Józef Zator-Przytocki »Czeremosz« 1912–1978” – WSdsPiI Gdańsk – Słupsk.
193. „Żołnierze Niezłomni. Antykomunistyczne podziemie na Rzeszowszczyźnie po 1944 roku” – OBEP Rzeszów – Łańcut, Przecław, Sędziszów Małopolski.
194. „Żołnierze Wyklęci. Podziemie niepodległościowe 1944–1963” – Centrala BEN, OBEN Kraków – Chełm, Chełmża, Dęblin, Jabłoń, Kalisz Pomorski, Kowale, Lublin, Olsztyn, Piotrków Trybunalski, Podkowa Leśna, Police, Szczecin, Świecie.
195. „Życie codzienne w okupowanej Wielkopolsce” – OBEN Poznań – Koło.

ZAŁĄCZNIK NR 4:
WYKAZ KONFERENCJI ORAZ SESJI NAUKOWYCH I POPULARNONAUKOWYCH

Centrala IPN

1. „Metamorfozy polskiego komunizmu. Wokół politycznych przesileń i przełomów w latach 1944/1945–1990" – ogólnopolska konferencja naukowa, Warszawa, 15 marca. Organizatorzy: Centrala BBH, OBBH Katowice.
2. „Kochanek literackiej muzy. Interdyscyplinarne studia nad życiem i twórczością Sergiusza Piaseckiego" – międzynarodowa interdyscyplinarna konferencja naukowa, Wrocław, 21–22 marca. Organizatorzy: Centrala BBH, OIPN Wrocław, Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego.
3. „Od Paryża do Paryża. Polski sport olimpijski na tle dziejów najnowszych" – ogólnopolska konferencja naukowa, Warszawa, 6–7 maja. Organizatorzy: Centrala BBH, OBEN Łódź, Muzeum Sportu i Turystyki, Polski Komitet Olimpijski.
4. „Archiwa rodzinne i społeczne" – VI Krajowe Sympozjum Archiwalne, Lublin, 24–25 maja. Organizatorzy: IPN, Stowarzyszenie Archiwistów Polskich, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Archiwum Państwowe w Lublinie, Polska Akademia Nauk Oddział w Lublinie.
5. „Transformacja ustrojowa w krajach Europy Środkowo-Wschodniej – bilans doświadczeń" – międzynarodowa dyskusja panelowa, Warszawa, 4 czerwca. Organizator: Centrala BBH.
6. „Czas przełomu. Polityka Stanów Zjednoczonych wobec transformacji w Polsce" – międzynarodowa konferencja naukowa, Warszawa, 5 czerwca. Organizator: Centrala BBH.
7. „Archiwa aparatu bezpieczeństwa PRL – struktury, organizacja, działalność" – międzynarodowa konferencja naukowa, Warszawa, 11 czerwca. Organizator: Centrala AIPN.
8. „Odwaga młodzieży i nauczycieli oraz duchowieństwa w obronie Krzyża w Miętnem" – ogólnopolska konferencja, Warszawa, 20 czerwca. Organizator: Centrala BEN.
9. „80. rocznica akcji »Burza«" – panel dyskusyjny, Warszawa, 27 czerwca. Organizatorzy: IPN, Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej.
10. „80. rocznica utworzenia Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych – sesja popularnonaukowa, Warszawa, 9 sierpnia. Organizatorzy: Centrala BBH, Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie.
11. „XVIII Letnia Szkoła Historii Najnowszej IPN" – konferencja naukowa, Palczew, 2–7 września. Organizator: Centrala BBH.
12. „Reminiscencje śmierci ks. Jerzego Popiełuszki" – ogólnopolska konferencja naukowa, Warszawa, 11–12 września. Organizator: Centrala BBH.
13. „Churches and Religious Associations Behind the »Iron Curtain«. Part Two: 1956–1968" – międzynarodowa konferencja naukowa, Bratysława (Słowacja), 24–25 września. Organizatorzy: Centrala BBH, Instytut Pamięci Narodu (Słowacja), Komitet Pamięci Narodowej (Węgry), Instytut Badania Reżimów Totalitarnych (Czechy).
14. „*Educare necesse est*… Życie codzienne w dokumencie, historiografii i dydaktyce od średniowiecza do końca XX w." – VIII Ogólnopolska Konferencja Archiwistów i Historyków, Warszawa,

24–25 września. Organizatorzy: Centrala AIPN, Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli, Wydział Historii Uniwersytetu Warszawskiego, Archiwum Państwowe w Warszawie, Archiwum Główne Akt Dawnych.

15. „Medical Review Auschwitz: Medicine Behind the Barbed Wire" – międzynarodowa konferencja naukowa, Kraków, 23–25 września. Organizatorzy: Centrala BBH, The Polish Institute for Evidence Based Medicine.
16. „Materiały do życia i działalności abp. Antoniego Baraniaka w archiwach kościelnych i państwowych" – ogólnopolska konferencja naukowa, Warszawa, 27 września. Organizatorzy: Centrala AIPN, Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, Salezjanie – Inspektoria Polska, Stowarzyszenie Archiwistów Kościelnych.
17. „Zesłać na zawsze. Deportacja oraz życie na zesłaniu w Związku Sowieckim byłych żołnierzy II Korpusu Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie i »kułaków«" – międzynarodowa konferencja naukowa, Warszawa, 30 września. Organizator: Centrala BBH.
18. „Communist Parties in the Soviet Bloc in 1985–1989. Fall of the System. The Sixth International Conference on the Series: Revolution Accomplished. Communists in Power" – międzynarodowa konferencja naukowa, Warszawa, 9–10 października. Organizatorzy: Centrala BBH, Instytut Pamięci Narodu (Słowacja), Komitet Pamięci Narodowej (Węgry), Instytut Badania Reżimów Totalitarnych (Czechy).
19. „Need to Know XIII" and the 2024 „IIHA Annual Conference. Intelligence in Central and Eastern Europe (Intermarium) and the Soviet (Russian) Factor" – międzynarodowa konferencja naukowa, Warszawa, 14–16 października. Organizatorzy: Centrala BBH, International Intelligence History Association, University of Southern Denmark (Odense, Dania), King's Centre for the Study of Intelligence, King's College London (Wielka Brytania); International Center for Defence and Security (Tallin, Estonia), Ludwig Boltzmann Institute for the Research on Consequences of War (Austria).
20. „Wbrew zakazom. Fotografia jako forma oporu w latach 1939–1945" – XVI konferencja naukowa AIPN pod patronatem honorowym Polskiego Komitetu ds. UNESCO z okazji Światowego Dnia Dziedzictwa Audiowizualnego, Warszawa, 28 października. Organizator: Centrala AIPN.
21. „»Nie rzucim Chryste Twego Krzyża«. Protesty w obronie symboli religijnych w szkołach w ostatniej dekadzie PRL" – dyskusja panelowa, Warszawa, 17 grudnia. Organizator: Centrala BBH.

Oddział IPN Białystok (łącznie z Delegaturą w Olsztynie)

1. „Wybory 4 czerwca 1989 r. w Polsce północno-wschodniej" – dyskusja panelowa, Białystok, 4 czerwca. Organizator: OBBH Białystok.
2. „Od »Burzy« do Epigonów. Polskie podziemie niepodległościowe w latach 1944–1949" – ogólnopolska konferencja naukowa w związku z 80. rocznicą akcji „Burza", Białystok, 25–26 czerwca. Organizator: OBBH Białystok.
3. „Przed Warszawą było Wilno" – międzynarodowa konferencja naukowa w ramach 80. rocznicy operacji „Ostra Brama", Wilno, 6 lipca. Organizatorzy: OBBH Białystok, Ambasada RP w Wilnie, Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych, Związek Polaków na Litwie.
4. „Wierni Macierzy" – konferencja naukowa w związku ze 105. rocznicą powstania sejneńskiego, Sejny, 24 sierpnia. Organizatorzy: OIPN Białystok, Starostwo Powiatowe w Sejnach, Burmistrz Miasta Sejny, Muzeum Kresów Wschodnich Obojga Narodów w Sejnach.
5. „Partia wśród akademików – akademicy w partii" – ogólnopolska konferencja naukowa, Białystok, 17–18 października. Organizator: OBBH Białystok.
6. „Wojny komunistów w XX wieku. Od ideologii do zbrojnej konfrontacji" – ogólnopolska konferencja naukowa, Olsztyn, 27–28 listopada. Organizator: DIPN Olsztyn.

Oddział IPN Gdańsk (łącznie z Delegaturą w Bydgoszczy)

1. „Historiograficzne dziedzictwo i badawcza kontynuacja. Okupacja niemiecka na Pomorzu Gdańskim (1939–1945) w badaniach prof. Włodzimierza Jastrzębskiego, prof. Jana Szilinga i dr Barbary Bojarskiej" – sesja naukowa, Bydgoszcz, 4 września. Organizator: RBH DIPN Bydgoszcz.

Oddział IPN Katowice

1. „Tortury śledcze w tzw. Polsce Ludowej i współcześnie. Przejawy i przeciwdziałanie" – seminarium naukowe, Katowice, 26 czerwca. Organizatorzy: OBBH Katowice, Biuro Pełnomocnika Terenowego Rzecznika Praw Obywatelskich w Katowicach.
2. „Pamięć i tożsamość. 80. rocznica zagłady Romów" – konferencja historyczno-edukacyjna, Katowice, 6 września. Organizatorzy: OBUWiM Katowice, Śląski Urząd Wojewódzki.
3. „Dekret sierpniowy jako narzędzie sprawiedliwych rozliczeń ze zbrodniami okresu wojny i okupacji?" – konferencja naukowa, Katowice, 24–25 września. Organizatorzy: OIPN Katowice, OIPN Kraków.
4. „80. rocznica Tragedii Górnośląskiej" – konferencja edukacyjna dla nauczycieli, Katowice, 25 września. Organizatorzy: OIPN Katowice, Kuratorium Oświaty, Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM" w Katowicach.
5. „Da questa morte nacque del bene" – „Z tej śmierci narodziło się dobro" – konferencja naukowa, Rzym, 15 października. Organizatorzy: OIPN Katowice, tygodnik „Gość Niedzielny", Ośrodek Dokumentacji i Studium Pontyfikatu Jana Pawła II w Rzymie.

Oddział IPN Kraków (łącznie z Delegaturą w Kielcach)

1. „Wokół niemieckiej zbrodni na rodzinie Ulmów z Markowej oraz pomocy świadczonej Żydom przez Polaków. Spojrzenie z różnych perspektyw" – dyskusja panelowa, Kielce, 25 marca. Organizator: DIPN Kielce.
2. „Ks. Michał Rapacz. Kapłan, męczennik, ofiara komunizmu" – panel dyskusyjny z okazji beatyfikacji ks. Michała Rapacza, Kraków, 10 maja. Organizatorzy: OBBH Kraków, Archidiecezja Krakowska.
3. „Pamięć, mity, rzeczywistość. II wojna światowa i niemiecka okupacja ziem polskich" – międzynarodowa konferencja naukowa, Kraków, 17–18 maja. Organizatorzy: OBBH Kraków, Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Jagiellońskiego.
4. „Wieś polska podczas II wojny światowej" – I studencka konferencja popularnonaukowa, Michniów, 22 maja. Organizatorzy: DIPN Kielce, Muzeum Wsi Kieleckiej, Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie, Instytut Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach.
5. „Kontraktowe wybory, 4 czerwca 1989 r. – panel dyskusyjny w związku z 35. rocznicą wyborów – Kraków, 4 czerwca. Organizator: OBBH Kraków.
6. „Wybory 4 czerwca 1989 r. Historyczny kompromis" – sesja popularnonaukowa, Kielce, 4 czerwca. Organizator: DIPN Kielce.
7. „Pogromy ludności żydowskiej w różnych częściach Polski (1945–1946). Podobieństwa i różnice" – konferencja naukowa w ramach cyklu „Relacje polsko-żydowskie w XX wieku. Badania – kontrowersje – perspektywy" (Colloquium VII), Kielce, 2 lipca. Organizatorzy: DIPN Kielce, Instytut Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach.
8. „Akcja »Burza« na Kielecczyźnie" – debata historyczna, Kielce, 2 sierpnia. Organizator: DIPN Kielce.

9. „Represje niemieckie i sowieckie wobec mieszkańców Kreis Busko w latach 1939–1945" – konferencja popularnonaukowa, Busko-Zdrój, 20 września. Organizatorzy: DIPN Kielce, Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, Parafia Najświętszego Serca Pana Jezusa w Oleszkach, Buskie Samorządowe Centrum Kultury.
10. „Adolf Karl Landl. Austriacki żandarm na posterunku w dystrykcie radomskim, z polskimi partyzantami i w powojennej Austrii" (Adolf Karl Landl. Ein österreichischer Gendarm auf Posten im Distrikt Radom bei den polnischen Partisanen und in Nachkriegsösterreich) – międzynarodowe seminarium naukowe, Kraków, 8 października. Organizator: OIPN Kraków, Stowarzyszenie Pamięci „Vestigia Memoriae, Muzeum Krakowa.
11. „Wieś polska podczas II wojny światowej. Rodzina. Wojna. Pamięć" – VII ogólnopolska konferencja naukowa, Michniów, 9 października. Organizatorzy: DIPN Kielce, Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie – Oddział Muzeum Wsi Kieleckiej, Instytut Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach.
12. „Mjr Eugeniusz Kaszyński »Nurt«" – panel dyskusyjny, Kielce, 10 listopada. Organizatorzy: RBH DIPN Kielce, Kielecki Ochotniczy Szwadron Kawalerii im. 13. Pułku Ułanów Wileńskich, 10. Świętokrzyska Brygada Obrony Terytorialnej im. mjr. Eugeniusza Gedymina Kaszyńskiego „Nurta" w Kielcach.
13. „Kryptonim »Barbarossa«. Komunistyczny aparat bezpieczeństwa wobec Prowincji Krakowskiej Braci Mniejszych Kapucynów" – ogólnopolska konferencja naukowa, Kraków, 14 listopada. Organizatorzy: OIPN Kraków, Zakon Braci Mniejszych Kapucynów – Prowincja Krakowska.
14. „Symbol niezłomnej wsi – Piotr Bartoszcze" – dyskusja, Kraków, 5 grudnia. Organizator: OIPN Kraków.
15. „Prowokacja na Chłodnej" – dyskusja wokół 40. rocznicy męczeńskiej śmierci ks. Jerzego Popiełuszki" – panel dyskusyjny, Kraków, 11 grudnia. Organizator: OBBH Kraków.

Oddział IPN Lublin (łącznie z Delegaturą w Radomiu)

1. „Akcja »Burza« na Wołyniu" – konferencja popularnonaukowa, Lublin, 26 stycznia. Organizator: OBBH Lublin.
2. „Żołnierze Niezłomni – historia i przywracanie pamięci" – konferencja popularnonaukowa, Lublin, 7 marca. Organizatorzy: OA Lublin, OBPiI Lublin.
3. „Aparat represji – podmiot wykonawczy w systemie sowieckim – historia i perspektywy badawcze" – międzynarodowa konferencja naukowa, Lublin, 6–7 czerwca. Organizator: OBBH Lublin.
4. „Idee – Człowiek – Filozofia. Człowiek i jego świat" – XIV Międzynarodowe Interdyscyplinarne Seminarium Naukowe, Stary Sącz, 2 sierpnia. Organizator: OBBH Lublin.

Oddział IPN Łódź

1. „*Summum ius, summa iniuria*. Rola sądownictwa specjalnego w procesie utrwalania władzy komunistycznej w Polsce w latach 1944–1956" – ogólnopolska konferencja naukowa, Łódź, 28–29 maja. Organizator: OBBH Łódź.
2. „Bezbronni i utracone nadzieje. Ludność cywilna wobec wydarzeń wojennych 1944 r." – ogólnopolska konferencja naukowa, Łódź, 10–11 października. Organizator: OBBH Łódź.
3. „Robotnicza Łódź a duszpasterz robotników. Życie i śmierć ks. Jerzego Popiełuszki" – panel dyskusyjny, Łódź, 24 października. Organizator: OBBH Łódź.
4. „Oblicza regionu. Ziemie województwa łódzkiego w latach 1918–1944" – ogólnopolska konferencja naukowa, Łódź, 14–15 listopada. Organizator: OBBH Łódź.
5. „Rok 1989: Łódź na rozdrożu – przemysłowe miasto w cieniu transformacji ustrojowej" – panel dyskusyjny, Łódź, 6 grudnia. Organizator: OBBH Łódź.

Oddział IPN Poznań

1. „Circulations, mobilités, migrations – I`Europe en mouvement du Moyen Age à nos jours" – konferencja naukowa, Poznań, 24–25 października. Organizatorzy: OBBH Poznań, Wydział Historii Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Faculté de sciences historiques Université de Strasbourg.
2. „Województwo poznańskie w latach 1975–1990" – konferencja naukowa, Poznań, 29 października. Organizatorzy: OBBH Poznań, Wydział Historii Uniwersytetu Adama Mickiewicza.
3. „Społeczeństwo Konina wobec śmierci ks. Jerzego Popiełuszki i procesu jego zabójców" – sesja popularnonaukowa, Konin, 30 października. Organizator: OBBH Poznań.
4. „Eksterminacja obywateli polskich na terenie Wartheland w latach 1939–1945" – ogólnopolska konferencja naukowa, Poznań, 4–5 listopada. Organizator: OBBH Poznań.

Oddział IPN Rzeszów

1. „Jak uczyć o Holokauście? Treści i metody eksponowane w nauczaniu o Holokauście" –konferencja popularnonaukowa, Rzeszów, 22 stycznia. Organizatorzy: OBBH Rzeszów, Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie.
2. „Gdy życie było walką" – konferencja popularnonaukowa, Hyżne, 14 marca. Organizatorzy: OBBH Rzeszów, Wójt Gminy Hyżne.
3. „Powołanie do wojska 5 XI 1982 – 3 II 1983 jako forma represji wobec przedstawicieli »Solidarności« i opozycji politycznej na przykładzie Rzeszowa i Regionu NSZZ »Solidarność« Ziemia Sandomierska" – ogólnopolska konferencja popularnonaukowa połączona z częścią wspomnieniową, Stalowa Wola, 12 kwietnia. Organizatorzy: OBEN Rzeszów, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Internowanych w Obozach Wojskowych w latach 1982–1984, Fundacja Uniwersytecka w Stalowej Woli.
4. „80. rocznica zbrodni OUN-UPA na polskich mieszkańcach Cieszanowa" – sesja popularnonaukowa, Cieszanów, 10 maja. Organizatorzy: OIPN Rzeszów, Miasto i Gmina Cieszanów.
5. „Relacje polsko-ukraińskie" – panel dyskusyjny w związku z 80. rocznicą zbrodni UPA na polskich pasażerach pociągu relacji Bełżec–Lwów, Bełżec, 16 czerwca. Organizator: OBBH Rzeszów.
6. „1944. w 80. rocznicę »uciekinierki« ludności polskiej przed terrorem OUN-UPA" –seminarium naukowe, Lubaczów, 12 lipca. Organizator: OBBH Rzeszów.
7. „Podkarpacie 1944–1945. Trudny czas naszej historii" – konferencja historyczna, Brzozów, 27 sierpnia. Organizatorzy: OIPN Rzeszów, Muzeum Regionalne im. A. Fastnachta w Brzozowie.
8. „Kampania wrześniowa 1939 r. oraz eksploracji (archeologii wojskowej)" – sesja popularnonaukowa, Cieszanów, 13 września. Organizator: OBBH Rzeszów.
9. „85. rocznica niemieckiej agresji na Polskę" – sesja popularnonaukowa, Sanok, 20 września. Organizatorzy: OIPN Rzeszów, Zamek Królewski – Muzeum Historyczne w Sanoku.
10. „Arystokracja i ziemiaństwo w II Rzeczypospolitej oraz wobec wyzwań II wojny światowej" – konferencja naukowa, Łańcut, 10–11 października. Organizatorzy: OIPN Rzeszów, Muzeum-Zamek w Łańcucie.
11. „Wincenty Witos i jego dziedzictwo" – ogólnopolska konferencja popularnonaukowa w związku z Ogólnopolskim Zjazdem Szkół im. Wincentego Witosa, Zarzecze, 17 października. Organizator: OBEN Rzeszów.
12. „Narodowy Dzień Pamięci Duchownych Niezłomnych w 40. rocznicę męczeńskiej śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki" – konferencja popularnonaukowa, Jasło, 18 października. Organizatorzy: OIPN Rzeszów, Starosta Jasielski, Stowarzyszenie „Solidarni w Jaśle", NSZZ „Solidarność" Region Podkarpacie Oddział w Jaśle, I LO im. Króla Stanisława Leszczyńskiego w Jaśle.
13. „Ksiądz Jerzy Popiełuszko i pamięć o nim w Stalowej Woli" – sesja popularnonaukowa w ramach projektu „Przystanek Historia Stalowa Wola", Stalowa Wola, 19 października. Organizatorzy: OIPN Rzeszów, Fundacja Uniwersytecka w Stalowej Woli, NSZZ „Solidarność" Region Ziemia Sandomierska.

14. „Bł. ks. Jerzy Popiełuszko – życie, posługa, męczeństwo i pamięć” – sesja popularnonaukowa, Przemyśl, 24 października. Organizatorzy: OIPN Rzeszów, Wyższe Seminarium Duchowne w Przemyślu, Wydział Nauki Katolickiej Kurii Metropolitalnej w Przemyślu, Region Ziemia Przemyska.
15. „Bł. ks. Jerzy Popiełuszko – życie, posługa, męczeństwo i pamięć” – sesja popularnonaukowa, Rzeszów, 7 listopada. Organizatorzy: OIPN Rzeszów, Instytut Teologiczno-Pastoralny w Rzeszowie, NSZZ „Solidarność” Region Rzeszowski.
16. „1944. Rok zawiedzionych nadziei” – ogólnopolska konferencja naukowa, Przemyśl, 14 listopada. Organizatorzy: OIPN Rzeszów, Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Przemyślu.
17. „Błogosławiony ks. Jerzy Popiełuszko – męczennik naszych czasów” – sesja popularnonaukowa, Jarosław, 15 listopada. Organizatorzy: OIPN Rzeszów, Wydział Nauki Katolickiej Kurii Metropolitalnej w Przemyślu, Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie Oddział w Przemyślu, Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Królowej Polski w Jarosławiu.
18. „Poligon Waffen-SS i obozy pracy przymusowej w Pustkowie w ujęciu historycznym oraz współczesnych badań archeologicznych” – sesja popularnonaukowa, Pustków-Osiedle, 27 listopada. Organizatorzy: OIPN Rzeszów, Europejskie Centrum Pamięci i Pojednania.
19. „Znaczenie wyborów 1989 r.” – panel dyskusyjny, Przemyśl, 9 grudnia. Organizatorzy: OBBH Rzeszów, Przemyskie Towarzystwo Kulturalne.

Oddział IPN Szczecin

1. „Legiony Polskie Józefa Piłsudskiego – aspekty militarne i społeczno-polityczne” – ogólnopolska konferencja naukowa, Szczecin, 7–8 listopada. Organizator: OBBH Szczecin.

Oddział IPN Warszawa

1. „Zrzeszenie »Wolność i Niezawisłość« w służbie Niepodległej” – sesja naukowa, Warszawa, 7 marca. Organizatorzy: OBBH Warszawa, Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL.
2. „Powiat Mińsk Mazowiecki w pierwszej dekadzie rządów komunistycznych 1944–1956” – konferencja naukowa, Mińsk Mazowiecki, 12 marca. Organizatorzy: OBBH Warszawa, Muzeum Ziemi Mińskiej, Towarzystwo Przyjaciół Mińska Mazowieckiego.
3. „Rok 1989 w stolicy, czyli początek transformacji ustrojowej w perspektywie Warszawy i jej mieszkańców. Aspekty społeczne, gospodarcze i polityczne” – ogólnopolska konferencja naukowa, Warszawa, 12 czerwca. Organizator: OBBH Warszawa.
4. „Blaski i cienie konspiracji antykomunistycznej” – ogólnopolskie seminarium, Warszawa, 26 września. Organizator: OIPN Warszawa.
5. „Rachunki za Powstanie Warszawskie (1944–2024). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość” – międzynarodowa konferencja naukowa, Warszawa, 2–3 października. Organizator: OBBH Warszawa.

Oddział IPN Wrocław (łącznie z Delegaturą w Opolu)

1. „Wczoraj i dziś Duszpasterstwa Akademickiego »Wawrzyny« we Wrocławiu” – seminarium historyczne, Wrocław, 18–21 kwietnia. Organizatorzy: OIPN Wrocław, Stowarzyszenie Przyjaciół Duszpasterstwa Akademickiego „Wawrzyny” we Wrocławiu, Duszpasterstwo Akademickie „Wawrzyny”, Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wawrzyńca we Wrocławiu.
2. „Polscy pancerniacy w Bitwie o Monte Cassino. W 80 rocznicę. Historia i Pamięć” – konferencja popularnonaukowa, Opole, 10 maja. Organizatorzy: OBBH Opole, Miejska Biblioteka Publiczna w Opolu, Stowarzyszenie „Pancerny Skorpion”.

3. „Krwawa cena otwarcia drogi na Rzym. 80. rocznica bitew o Monte Cassino" – dyskusja panelowa, Wrocław, 24 maja. Organizatorzy: OBBH Wrocław, Zakład im. Ossolińskich we Wrocławiu.
4. „Handel i handlowcy na ziemiach polskich na przestrzeni wieków" – XIX edycja Wrocławskich Spotkań z Historią Gospodarczą" – konferencja naukowa, Sobótka, 24–26 maja. Organizatorzy: OBBH Wrocław, Instytut Historyczny Uniwersytetu Wrocławskiego, Muzeum Historyczne w Lubinie.
5. „Zwycięstwo czy niewykorzystana szansa? Spór o pamięć Czerwca '89" – dyskusja panelowa, Wrocław, 4 czerwca. Organizatorzy: OBBH Wrocław, Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Wrocławiu.
6. „Zmagania o godność i wolność. Ogniwa zakładowe NSZZ »Solidarność« 1980–1989/1990" – konferencja naukowa, Wrocław, 11–12 czerwca. Organizator: OBBH Wrocław.
7. „W obliczu dwóch agresji. 85. rocznica kampanii polskiej 1939 roku" – dyskusja panelowa, Wrocław, 2 września. Organizatorzy: OBBH Wrocław, Zakład im. Ossolińskich we Wrocławiu.
8. „1 września 1939 r. na pograniczu. W 85. rocznicę wybuchu II wojny światowej" – konferencja naukowa, Praszka, 27 września. Organizatorzy: WSdsBH Delegatury IPN w Opolu, Muzeum w Praszce.
9. „Agonia miasta. W 80. rocznicę Powstania Warszawskiego" – dyskusja panelowa, Wrocław, 30 września. Organizatorzy: OBBH Wrocław, Zakład im. Ossolińskich we Wrocławiu.
10. „W cieniu zbrodni – 40. rocznica morderstwa ks. Jerzego Popiełuszki" – dyskusja panelowa, Wrocław, 21 października. Organizatorzy: OBBH Wrocław, Zakład im. Ossolińskich we Wrocławiu.
11. „Jesień narodów 1989. Zaczęło się w Polsce" – dyskusja panelowa, Wrocław, 22 listopada. Organizatorzy: OBBH Wrocław, Zakład im. Ossolińskich we Wrocławiu.
12. „Poza kontrolą. Nadużycia władzy funkcjonariuszy aparatu represji w Polsce »ludowej« w latach 1945–1956" – ogólnopolska konferencja naukowa, Wrocław, 28–29 listopada. Organizator: OIPN Wrocław.

ZAŁĄCZNIK NR 5:
WYKAZ WYSTĄPIEŃ PRACOWNIKÓW IPN PODCZAS MIĘDZYNARODOWYCH KONFERENCJI I SYMPOZJÓW ORGANIZOWANYCH ORAZ WSPÓŁORGANIZOWANYCH PRZEZ INSTYTUCJE ZAGRANICZNE (W TYM ONLINE)

1. dr hab. Tomasz Balbus, *„Jestem wrogiem bolszewików". Sergiusza Piaseckiego życie i działalność* – 11 września, Londyn (Wielka Brytania), wykład podczas wieczoru poświęconego Sergiuszowi Piaseckiemu w Polskim Ośrodku Społeczno-Kulturalnym w Londynie. Organizatorzy: OIPN Wrocław, Polski Ośrodek Społeczno-Kulturalny w Londynie.
2. dr hab. Konrad Białecki, *Les émigrants politiques polonais dans la propagandę visuelle de la „Pologne populaire"* – 25 października, Poznań, konferencja naukowa „Circulations, mobilités, migrations – I`Europe en mouvement du Moyen Age à nos jours". Organizatorzy: OBBH Poznań, Wydział Historii Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Faculté des sciences historiques Université de Strasbourg.
3. dr Tomasz Borkowski, *Research Activity of the Institute of National Remembrance in the Field of Searching, Discovering and Identifying Graves and Remembrance Sites. Several Cases* – 17 maja, Pardubice (Czechy), konferencja „Archeologie v Národním památkovém ústavu". Organizator: Národní památkový ústav, generální ředitelství.
4. dr Tomasz Borkowski, *Research Activity of the Institute of National Remembrance in the Field of Searching, Discovering and Identifying Graves and Remembrance Sites. Several Cases* – 25 czerwca, Praga (Czechy), konferencja „Konference k otázkám masových chrobů Ďáblického hřbitova". Organizator: Ustav pro Studium totalitních režimů, Národní památkový ústav, generální ředitelství.
5. dr Tomasz Borkowski, *Research Activity of the Institute of National Remembrance in the Field of Searching, Discovering and Identifying Graves and Remembrance Sites. Several Cases* – 6 listopada, Avdarma (Mołdawia), konferencja „Memory and History of Soviet Terror: Research Issues, Achievements and Exchange of Experience". Organizator: Konrad Adenauer Stiftung, EU-funded Project – EU4Dialogue (Component 1) Historians' Platform Working Group on Soviet Terror, Muzeul Național de Istorie a Moldovei, Institutul de Istorie, USM Secția de Istorie Contemporană.
6. prof. dr hab. Krzysztof Brzechczyn, *Commemorating of History in the Polish Parliament's Resolutions in Years 1989–2023: An Attempt at Analysis* – 18 maja, Londyn (Wielka Brytania), referat online podczas konferencji „The Politics of History and Memory in Poland in the 20th and 21st Century – Between Continuity and Change". Organizator: Polski Uniwersytet na Obczyźnie.
7. prof. dr hab. Krzysztof Brzechczyn, *Transformation, Revolution or Adaptation. The Conceptualization of the Year of 1989 in Historical Sciences* – 22 listopada, Timisoara, (Rumunia), konferencja naukowa „1989 – The Year of European Revolution in the Collective Memory". Organizator: Stowarzyszenie „Revolution Memorial".

8. dr hab. Władysław Bułhak, *The Continuation Model versus the „Zero Option"– The Polish, Italian, and West German Experiences as a Reference Point for Reconstruction of the Special Services in Central and Eastern Europe 1989 to 1993* – 9 listopada, Greifswald (Niemcy), międzynarodowa konferencja „30 Jahre Abzug der sowjetischen Truppen aus Deutschland – Ursachen, Verlauf und Wirkungen" / „The Withdrawal of former Soviet Armed Forces from Germany – Background, Implementation and Consequences". Organizator: der Universität Greifswald.
9. Marek Dąbrowski, *IPN Archival Information Systems – Past and Present* – 3 października, Astana (Kazachstan), II Międzynarodowy Kongres Archiwistów. Organizator: Archiwum Prezydenta Republiki Kazachstanu.
10. dr hab. Adam Dziurok, *Main Directions of the Activities of the Security Apparatus against the Catholic Church in Poland 1945–1956* – 8 maja, Zagrzeb (Chorwacja), międzynarodowa konferencja naukowa „The Church and the Party-State in Communist Croatia and Poland from the end of the Second World War to the mid-1950s". Organizator: Katolicki Uniwersytet Chorwacki, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.
11. dr Przemysław Gasztold, *Chinese Influence and Information Operations in Poland* – 11 października, Zagrzeb (Chorwacja), konferencja „9th Zagreb Security Forum 2024: NATO and EU Cooperation – a Key for Resilient Future". Organizator: Hybrid Warfare Research Institute, St. George Association, Dr. Franjo Tuđman Defense and Security University.
12. dr Przemysław Gasztold, *No Longer Friends, Not Yet Enemies? The Relationship Between Polish and Soviet Military Intelligence, 1989–1990* – 14 października, Warszawa, międzynarodowa konferencja „Need to Know XIII and the 2024 IIHA Annual Conference: Intelligence in Central and Eastern Europe (Intermarium) and the Soviet (Russian) Factor". Organizatorzy: BBH, International Intelligence History Association (IIHA), Center for Cold War Studies of the University of Southern Denmark, King's Centre for the Study of Intelligence, King's College London, International Center for Defence and Security (Tallin, Estonia), Ludwig Boltzmann Institute for the Research on Consequences of War.
13. dr Przemysław Gasztold, *PUWP's Foreign Policy and the Future of Marxism. Relations with Third World Communist and Revolutionary Parties (1985–1989)* – 9 października, Warszawa, międzynarodowa konferencja „Communist Parties in the Soviet Bloc in 1985–1989. Fall of the System". Organizatorzy: BBH, Instytut Pamięci Narodu (Słowacja), Komitet Pamięci Narodowej (Węgry), Instytut Badania Reżimów Totalitarnych (Czechy).
14. dr Marek Hańderek, *Communist Poland's Military Intelligence in Canada in the 1980s: Objectives, Challenges, and Operating Methods* – 4 października, Ottawa (Kanada), konferencja „Canadian Intelligence at the Crossroads. Historical Reflections on the Occasion of CSIS' 40th Anniversary". Organizator: The Canadian War Museum.
15. dr Marek Hańderek, *The Role of Polish Intelligence in Soviet Intelligence Assessment of the Situation in People's China during the Cultural Revolution* – 15 października, Warszawa, międzynarodowa konferencja „Need to Know XIII and the 2024 IIHA Annual Conference: Intelligence in Central and Eastern Europe (Intermarium) and the Soviet (Russian) Factor": Organizatorzy: BBH, University of Southern Denmark, King's Centre for the Study of Intelligence, King's College London, International Center for Defence and Security, Ludwig Boltzmann Institute for the Research on Consequences of War.
16. dr Marek Hańderek, *The Role of the Institute of National Remembrance in Revealing the Truth about Polish History in the 20th Century* – 7 listopada, Seul (Korea Południowa), konferencja „International Forum for Sharing the Results of Uncovering the Truth in History". Organizator: Truth and Reconciliation Commission, Republic of Korea.
17. dr Marek Jedynak, *Znaki pamięci. Okręg Wileńsko-Nowogródzki Armii Krajowej w falerystyce* – 6 lipca, Wilno (Litwa), międzynarodowa konferencja naukowa w ramach 80. rocznicy operacji „Ostra Brama" „Przed Warszawą było Wilno". Organizatorzy: IPN, Ambasada RP w Wilnie, Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych, Związek Polaków na Litwie.

18. dr Stanisław Koller, *Роль Архива Института национальной памяти (IPN) в сохранении и изучении истории польского народа* – 3 października, Astana (Kazachstan), II Międzynarodowy Kongres Archiwistów. Organizator: Archiwum Prezydenta Republiki Kazachstanu.
19. dr Ewa Kowalska, *Исследование неупоминаемых захоронений поляков на Востоке (Nieupamiętnione miejsca pochówku Polaków na Wschodzie)* – 29 listopada, Astana (Kazachstan), konferencja online „Aktualne problemy historii II wojny w Kazachstanie". Organizator: Музей Вооруженных Сил Республики Казахстан (Muzeum Sił Zbrojnych Republiki Kazachstanu).
20. dr Tomasz Kozłowski, *Jaruzelski between East and West. Geopolitical Determinants of Reforms in Poland (1985–1989)* – 9 października, Warszawa, międzynarodowa konferencja naukowa „Communist Parties in the Soviet Bloc in 1985–1989. Fall of the System". Organizatorzy: BBH, Instytut Pamięci Narodu (Słowacja), Komitet Pamięci Narodowej (Węgry), Instytut Badania Reżimów Totalitarnych (Czechy).
21. dr Tomasz Kozłowski, *From Reshuffle to Coup d'État. KGB Plan to Overthrow the First Secretary of the Polish Communist Party in 1981* – 14 października, Warszawa, międzynarodowa konferencja naukowa „Need to Know XIII and the 2024 IIHA Annual Conference: Intelligence in Central and Eastern Europe (Intermarium) and the Soviet (Russian) Factor". Organizatorzy: BBH, University of Southern Denmark, King's Centre for the Study of Intelligence, King's College London, International Center for Defence and Security, Ludwig Boltzmann Institute for the Research on Consequences of War.
22. dr Tomasz Kozłowski, *The White House's Role in Shaping Democratic and Market Reforms in Poland, 1980s–1990s* – 19 września, Gainesville (USA), międzynarodowa konferencja naukowa „Central Europe at a Turning Point. Coalition Politics, Public Policy and Democratic Evolution". Organizator: Center of European Studies, University of Florida (Gainesville, USA).
23. dr Paweł Libera, *Akaki Chkhenkeli and his Contacts with Poland and Polish Diplomats* – 18–19 czerwca, Tbilisi (Gruzja), konferencja „International Scientific Conference dedicated to Akaki Chkhenkeli's 150th birth anniversary". Organizatorzy: MSZ Gruzji, Tbilisi State University.
24. dr Joanna Lubecka, *Die Bedeutung der Lemkins Theorie für die Untersuchung der deutschen Besatzung in Polen und für die Nachkriegsprozesse gegen deutsche Verbrecher* – 14–17 marca, Drezno (Niemcy), „6. Kongress Polenforschung". Organizatorzy: Deutsche Polen-Institut in Darmstadt, Technische Universität Dresden.
25. dr hab. Rafał Łatka, *The Polish Episcopate during the Political Thaw in Poland 1956–1958* – 24–25 września, Bratysława (Słowacja), konferencja „Churches and Religious Associations Behind the Iron Curtain. Part Two: 1956–1968". Organizatorzy: BBH, Instytut Pamięci Narodu (Słowacja), Komitet Pamięci Narodowej (Węgry), Instytut Badania Reżimów Totalitarnych (Czechy).
26. dr hab. Rafał Łatka, *Wojciech Jaruzelski's Strategy of Action against the Church in Poland (1985–1989)* – 10 października, Warszawa, konferencja naukowa „Communist Parties in the Soviet Bloc in 1985–1989. Fall of the System". Organizatorzy: BBH, Instytut Pamięci Narodu (Słowacja), Komitet Pamięci Narodowej (Węgry), Instytut Badania Reżimów Totalitarnych (Czechy).
27. dr Anna Marcinkiewicz-Kaczmarczyk, *The Participation of Polish Women in the Independence Fights in XX Century* – 31 maja – 2 czerwca, Kiustendił (Bułgaria), międzynarodowa konferencja naukowa „Continuity and Changes in History". Organizatorzy: Uniwersytet Sofijski im. św. Klemensa z Ochrydy, Muzeum Historii Regionalnej im. Akademika Jordana Iwanowa.
28. dr Jolanta Mysiakowska-Muszyńska, *The Empire's Fears: Ideological and Military Expansion of Soviet Russia to the West in the Eyes of the British Political Elite (1919–1920)* – 20 czerwca, Winchester (Wielka Brytania), referat online podczas międzynarodowej konferencji „Britain and the World 2024". Organizator: University of Winchester.
29. Michał Ostapiuk, *Przyczyny niepowodzenia natarcia wileńsko-nowogródzkiego zgrupowania AK na Wilno* – 6 lipca, Wilno (Litwa), międzynarodowa konferencja naukowa w ramach 80. rocznicy operacji „Ostra Brama" „Przed Warszawą było Wilno". Organizatorzy: IPN, Ambasada RP w Wilnie, Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych, Związek Polaków na Litwie.

30. dr Mateusz Sokulski, *Belgrad solidarny z „Solidarnością”* (scen. i reż. Grzegorz Czerniak, Mateusz Sokulski, prod. Śląskie Centrum Wolności i Solidarności) – 8 maja, Zagrzeb (Chorwacja), udział w dyskusji nt. filmu, Festiwal Historii Kliofest. Organizator: Croatian National Committee of Historical Scienes.
31. dr Mateusz Sokulski, *Belgrad solidarny z „Solidarnością”* (scen. i reż. Grzegorz Czerniak, Mateusz Sokulski, prod. Śląskie Centrum Wolności i Solidarności) – 14 maja, Belgrad (Serbia), udział w dyskusji nt. filmu. Organizator: Instytut Polski w Belgradzie.
32. dr Mateusz Sokulski, *Historia jednej zbrodni* (reż. Mariusz Pilis) – 6 maja, Zagrzeb (Chorwacja), udział w dyskusji nt. filmu, Festiwal Historii Kliofest. Organizator: Croatian National Committee of Historical Scienes.
33. dr hab. Mirosław Szumiło, *The Question of Constitutional and Criminal Responsibility for the Introduction of Martial Law in Poland in 1981* – 13 listopada, Praga (Czechy), międzynarodowa konferencja naukowa „(Non-) Reconciliation with the Communist Past: European Context”. Organizator: Instytut Badania Reżimów Totalitarnych (Czechy).
34. dr hab. Mirosław Szumiło, *The Leadership of the Polish United Workers' Party in 1988–1990* – 9 października, Warszawa, międzynarodowa konferencja naukowa „Communist Parties in the Soviet Bloc in 1985–1989. Fall of the System”. Organizatorzy: BBH, Instytut Pamięci Narodu (Słowacja), Komitet Pamięci Narodowej (Węgry), Instytut Badania Reżimów Totalitarnych (Czechy).
35. dr hab. Mirosław Szumiło, *The Support of the Catholic Church in Poland for the Secret Church in Czechoslovakia in 1956–1965* – 24–25 września, Bratysława (Słowacja), międzynarodowa konferencja naukowa „Churches and Religious Associations Behind the Iron Curtain. Part Two: 1956–1968”. Organizatorzy: BBH, Instytut Pamięci Narodu (Słowacja), Komitet Pamięci Narodowej (Węgry), Instytut Badania Reżimów Totalitarnych (Czechy).
36. dr hab. Jan Szumski, *Soviet Open-Source Intelligence on Poland: An Overview of the Academic Institutions Studying Polish Issues in the Soviet Union in 1921–1938* – 3–4 października, Tbilisi (Gruzja), międzynarodowa konferencja „The National Liberation and Anti-Soviet Movement in the Caucasus and East Central Europe. The international conference on the 100th anniversary of the 1924 Georgia uprising”. Organizatorzy: Uniwersytet Państwowy w Tbilisi, Centrum Mieroszewskiego, Fundacja Rustaveli.
37. Sylwia Szyc, *The North Korean Diaspora in Poland during the Cold War* – 22 kwietnia, Kraków (Polska), referat online podczas międzynarodowej konferencji „Korean Culture, History and Politics, 1st International Jagiellonian University Conference on Korean Studies”. Organizatorzy: Uniwersytet Jagielloński, The Academy of Korean Studies.
38. dr hab. Monika Tomkiewicz, *Międzynarodowa pomoc prawna między IPN Gdańsk a Prokuraturą Generalną Litwy w sprawach zbrodni w Ponarach* – 23–25 maja, Wilno (Litwa), konferencja międzynarodowa, „Miejsce Litwy i Polski w procesach integracji (dezintegracji) regionalnej i euroatlantyckiej – postępy, wyzwania, perspektywy”. Organizatorzy: Stowarzyszenie Polaków Naukowców Litwy, Ambasada RP w Wilnie.
39. prof. Maciej Trzciński, dr Tomasz Borkowski, *The Karl Denke Project – Perspectives of Using Forensic Archaeology in the Study of Old Crimes* –21 października, Praga (Czechy), konferencja „Tradiční forenzní konference Nové metody 2024 (Traditional International Conference and Workshop New Methods 2024)”. Organizator: Kriminalistický ústav Policie České Republiky.
40. dr Bogusław Wójcik, *Church-State Relations in Gomułka's Poland according to Lucjan Blit* – 24–25 września, Bratysława (Słowacja), międzynarodowa konferencja naukowa „Churches and Religious Associations Behind the Iron Curtain. Part Two: 1956–1968”. Organizatorzy: BBH, Instytut Pamięci Narodu (Słowacja), Komitet Pamięci Narodowej (Węgry), Instytut Badania Reżimów Totalitarnych (Czechy).
41. Magda Wysocka, *Sergiusz Piasecki między Wilnem, Rzymem a Londynem* – 2 grudnia, Wilno (Litwa) – prelekcja podczas otwarcia wystawy „Siedem twarzy Sergiusza Piaseckiego” w polskim

Gimnazjum im. Józefa Ignacego Kraszewskiego w Wilnie. Organizatorzy: OA Wrocław, Gimnazjum im. Józefa Ignacego Kraszewskiego w Wilnie.

42. Magda Wysocka, *Sergiusz Piasecki między Wilnem, Rzymem a Londynem* – 4 grudnia, Niemenczyn (Litwa) – prelekcja podczas otwarcia wystawy „Siedem twarzy Sergiusza Piaseckiego" w polskim Gimnazjum im. Konstantego Parczewskiego w Niemenczynie. Organizatorzy: OA Wrocław, Gimnazjum im. Konstantego Parczewskiego w Niemenczynie.
43. dr Marcin Zarzecki, *Immersyjna edukacja historyczna – w stronę nowych ścieżek edukacyjnych"*, 29 listopada – 1 grudnia, Ateny (Grecja), 6. Międzynarodowe Dni Edukacji Polonijnej w Atenach. Organizator: Polish Academy of Social Sciences and Humanities.

ZAŁĄCZNIK NR 6:
WYKAZ NOTACJI ZREALIZOWANYCH PRZEZ IPN W 2024 R.

Liczba notacji ogółem: 2734 **Liczba notacji zrealizowanych w 2024 r.: 81**

Operacja antypolska NKWD, II wojna światowa, okupacje, Polacy ratujący Żydów, zbrodnia katyńska, zbrodnia wołyńska

1. Cincio Danuta – mieszkanka Rohatyna; opowiada o codzienności podczas okupacji sowieckiej i niemieckiej w tym mieście, ekspatriacji, a także o tym, jak jej rodzina uniknęła wywózki na Sybir w 1940 r.
2. Dolęga-Semczuk Joanna – wywiad z wnuczką SS-manna Eduarda Lubuscha o jego działalności w obozie KL Auschwitz oraz powojennym losach w Polsce, w której żył jako Bronisław Żołnierowicz TW ps. „Karol".
3. Dziekoński Kazimierz – wspomina historię swojego ojca Stanisława Dziekońskiego, ofiarę zbrodni katyńskiej, oraz własną deportację w głąb Związku Sowieckiego.
4. Grocholska-Kurkowiak Barbara – honorowa Obywatelka Miasta Zakopane wspomina historie rodzinne, m.in. ojca Remigiusza Adama Grocholskiego, komendanta 5. Rejonu (Mokotów Dolny) V Obwodu „Mokotów" Okręgu Warszawskiego AK, pełniącego przez pewien czas obowiązki adiutanta Józefa Piłsudskiego, czy też matkę Barbarę, która pochodziła z książęcego rodu Czetwertyńskich. Opowiada o Warszawie podczas okupacji, powstaniu warszawskim, gdy była sanitariuszką (V Obwód Okręgu Warszawskiego AK – 1. Pułk Szwoleżerów Józefa Piłsudskiego), o nauce w szkole w Zakopanem po wojnie (ze względów zdrowotnych). Wspomina, jak w latach 1951–1974 zdobyła 25-krotnie tytuły mistrzyni Polski w biegu zjazdowym, slalomie, slalomie gigancie i kombinacji alpejskiej, o trzykrotnym zdobyciu medalu w Akademickich Mistrzostwach Świata (1951 r. Poiana: 1. zjazd, 2. slalom; 1953 r. Semmering: 3. slalom gigant), o dwukrotnym uczestniczeniu w igrzyskach olimpijskich (1952 r. Oslo; 1956 r. Cortina d'Ampezzo) oraz mistrzostwach świata (1958 r.).
5. Kowalska Bogusława – wspomina niemiecką pacyfikację wsi Palikije w marcu 1944 r.
6. Krysińska Maria – wspomina swoje dzieciństwo w trakcie II wojny światowej w Radomiu, lokalny zakład fotograficzny, w którym pracowała, i komórkę konspiracyjną, która się w nim znajdowała; przywołuje zdjęcia okupacyjne, egzekucję w Rożkach. Opowiada o swojej rodzinie, w szczególności o ojcu Władysławie Krysińskim, oficerze WP, uczestniku wojny 1920 r. oraz walk w 1939 r. Odnotowuje, że ojca z niewoli niemieckiej wydostała żona, Wanda Krysińska.
7. Krzyżanowska Teresa – wspomina życie codzienne w czasie okupacji niemieckiej podczas II wojny światowej i powstanie warszawskie, które przeżyła w Śródmieściu jako 12-letnia dziewczynka.
8. Lis Józef – właściwie Jehuda Lis, syn rodziny żydowskiej ze wsi Bagatele. Po wybuchu II wojny światowej przedostał się z rodziną na teren okupacji sowieckiej. W 1942 r. wraz z matką i siostrą

ukrywał się u gospodarzy polskich, a ojciec z bratem trafili do getta w Łomży. Po rozdzieleniu się z matką i siostrą, które znalazły schronienie u innych gospodarzy, posługiwał się nazwiskiem Józef Duda. Opowiada o pracach dorywczych (m.in. pasieniu krów), kradzieży jedzenia oraz zróżnicowanym traktowaniu przez gospodarzy, gdyż jedni zgadzali się go przechować, inni zaś przepędzali i bili.

9. Maksymowicz Janusz – opowiada o dekonspiracji i aresztowaniu przez gestapo ojca, swoim udziale w powstaniu warszawskim, walkach i ewakuacji ze Starówki do Śródmieścia.
10. Piotrowski Maciej – opowiada o okupacji i wypędzeniach ludności cywilnej z Warszawy po powstaniu warszawskim. Wydarzenia opisuje z perspektywy małego dziecka (miał wówczas kilka lat), dlatego znaczna część wspomnień jest powtórzeniem zasłyszanych relacji od osób trzecich.
11. Skórzewski Leon – opowiada, że przed wojną był harcerzem 51. Warszawskiej Drużyny Harcerzy na warszawskim Bródnie i uczęszczał do Gimnazjum im. Króla Władysława IV na warszawskiej Pradze. Wspomina, jak we wrześniu 1939 r. brał udział w Pogotowiu Wojennym Harcerzy, został komendantem Hufca Bojowych Szkół Szarych Szeregów na Bródnie. Mówi, w jakich okolicznościach został pełniącym obowiązki dowódcą 618. plutonu AK w poczcie dowódcy VI Obwodu AK Praga i jak z jego perspektywy przebiegało powstanie warszawskie na prawym brzegu Wisły.
12. Trela Edward – opowiada historię swojego ojca Władysława Treli, żołnierza Korpusu Ochrony Pogranicza, oraz krewnego Bolesława Chojnickiego, funkcjonariusza Policji Państwowej i ofiary zbrodni katyńskiej.
13. Wittstock Edmund – syn zamordowanego w 1939 r. w Lasach Szpęgawskich Brunona Wittstocka, kierownika szkoły w Lisówku; wspomina działalność swojego ojca w środowisku lokalnym przed wybuchem II wojny światowej. Przekazuje informacje na temat nauczycieli, którzy zostali rozstrzelani w okresie II wojny światowej.
14. Włodarczyk Zdzisława – więźniarka obozu koncentracyjnego Auschwitz, uczestniczka marszu śmierci; wspomina swoje dzieciństwo w czasie II wojny światowej w Warszawie, w tym powstanie warszawskie, łapanki.
15. Wołosik Paweł – mieszkaniec Księżyna; opowiada o wybuchu wojny niemiecko-sowieckiej. Wspomina potyczkę lotniczą, którą obserwował z podwórka. W jej wyniku został zestrzelony samolot niemiecki, który spadł na pobliskie bagna (pilot twierdził, że zestrzelił siedem samolotów sowieckich, ukrywał się w stodole ojca relanta; odszedł po wkroczeniu niemieckich wojsk lądowych, ale zostawił dokument, w którym napisał, że ojciec relanta mu pomagał). Przekazuje informacje o rodzinie Krysiewiczów, która została wymordowana przez Niemców z powodu ukrywania Żydów.
16. Zawistowska-Nowińska Hanna – wspomina beztroskie dzieciństwo na Kresach, gdzie jej ojciec ppłk Dezyderiusz Jan Jerzy Zawistowski był w latach 1937–1938 dowódcą 19. Pułku Ułanów Wołyńskich. Mówi o dramatycznej ucieczce przed Sowietami, zamieszkaniu na Rynku Starego Miasta w Warszawie, nauce na tajnych studiach medycznych, o powstaniu warszawskim (sanitariuszka Zgrupowania „Róg", Batalion „Bończa"), pobycie we wrześniu 1944 r. wraz z ludnością cywilną w obozie w Pruszkowie, skąd zbiegła, o swoich późniejszych losach, gdy trafiła do Krakowa, gdzie w 1951 r. uzyskała dyplom lekarza medycyny i została pediatrą.

Podziemie niepodległościowe – działalność, akcje, żołnierze wyklęci, represje

1. Kapuścińska Petronela (z d. Łazarska) – opowiada o swojej walce w AK, gdzie posługiwała się ps. „Mały", o ukrywaniu w stodole we wsi Ruda radiostacji, która ostatecznie została przeniesiona do Puszczy Augustowskiej, udziale w tajnym nauczaniu w Czerwonce. Wspomina, że była świadkiem egzekucji 12 żołnierzy i współpracowników AK (ofiary pochodziły z całej Suwalszczyzny, m.in. z Gib, Serskiego Lasu, Tartaczyska, Suchej Wsi i Puńska) zamordowanych przez Niemców 25 maja 1944 r. w Bakałarzewie (woj. podlaskie). Mówi o aresztowanym podczas obławy augustowskiej swoim ojcu Franciszku Łazarskim, któremu udało się uciec i który twierdził, że Polacy są pochowani na terenie Białorusi 8 km od granicy polskiej.

2. Kisło Halina (z d. Tokarzewska) – wspomina deportację do Związku Sowieckiego w czerwcu 1941 r., po donosie, że jej rodzina ukrywa policjanta (ojca aresztowano i osadzono w więzieniu w Łomży, a matka i dwie małe córki zostały wywiezione w okolice Omska). Opowiada o roli kobiet na zesłaniu, warunkach życia, aspektach kulturalno-religijnych, a także o trudnym powrocie do kraju w ramach repatriacji.
3. Płaza Sławomir – przedstawia działalność młodzieżowej organizacji niepodległościowej Podziemna Organizacja Wojskowa w Chobrzanach. Wspomina okoliczności swojego aresztowania, czas więzienia, represje po wyjściu na wolność oraz warunki służby wojskowej.
4. Potocka-Grych Maria Teresa – córka mjr. Mieczysława Potockiego opowiada o działalności swojego ojca w konspiracji, o jego zaangażowaniu w tworzenie podziemia niepodległościowego na Wileńszczyźnie podczas okupacji niemieckiej, bitwie stoczonej z Niemcami pod Nowosiółkami-Krawczunami, aresztowaniu przez Sowietów, a później przez funkcjonariuszy UB. Wspomina członków rodziny zamordowanych w ramach zbrodni katyńskiej. Mówi o Stefanii Potockiej-Ziembińskiej ratującej chorych ze szpitala ujazdowskiego tuż przed spaleniem budynku podczas powstania warszawskiego.
5. Sosnowska Teresa – opowiada o swoim ojcu ppor. Kazimierzu Żebrowskim ps. „Bąk", „Dziadek" oraz bracie Jerzym Żebrowskim ps. „Konar", żołnierzach Narodowego Zjednoczenia Wojskowego Okręg Białystok. Wspomina deportację rodziny na Sybir 20 czerwca 1941 r.
6. Zieliński Zbigniew – urodził się 13 lutego 1929 r. w Tadzinie, żołnierz Armii Krajowej i Konspiracyjnego Wojska Polskiego ps. „Sęk". Organizator nielegalnego duszpasterstwa kombatanckiego, w latach 80. inicjator budowy pierwszego w Polsce pomnika Stefana Grota-Roweckiego i Leopolda Okulickiego we Włoszczowie. W latach 90. inicjator budowy pomnika Armii Krajowej i Polskiego Państwa Podziemnego w Warszawie. Działacz społeczny, założyciel i pierwszy kierownik Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych oraz sekretarz stanu w rządach premierów Jana Krzysztofa Bieleckiego, Jana Olszewskiego i Waldemara Pawlaka.

PRL – młodzieżowe organizacje konspiracyjne, opozycja, stan wojenny, funkcjonariusze, cenzura, życie społeczno-ekonomiczne, działalność opozycyjna, strajki

1. Badzio Paweł – członek opozycji w PRL, działacz Niezależnego Zrzeszenia Studentów, Grupy Oporu „Solidarni" oraz Radia „Solidarność".
2. Bernaciak Marek – uczeń technikum (w latach 1983–1985) związany ze środowiskiem podziemnego pisma młodzieży „Grześ", uczestnik akcji ulotkowych, malowania napisów. Opowiada, w jaki sposób zbierał informacje ze szkół toruńskich, prowadził bibliotekę Wszechnicy Młodzieżowej. W latach 1983–1985 kolporter prasy podziemnej w środowiskach młodzieżowych, w 1984 r. organizator akcji solidarnościowej z młodzieżą protestującą w Miętnem koło Garwolina przeciwko zdejmowaniu krzyży w szkołach. Wspomina, jak w marcu i czerwcu 1984 r. został dwukrotnie pobity podczas zatrzymań. W latach 1984–1985 uczestnik Duszpasterstwa Młodzieżowego przy kościele Matki Boskiej Zwycięskiej. Mówi o swoim członkostwie w TKZ „S" oraz Ruchu Wolność i Pokój i jak zajmował się kolportowaniem prasy podziemnej w środowiskach młodzieżowych i w Towimorze. W latach 1988–1989 współzałożyciel, a następnie drukarz podziemnego pisma „Impuls"; introligator, składacz w podziemnym wydawnictwie Kwadrat, 1988–1996 współzałożyciel, następnie szef, później członek Amnesty International okręgu toruńskiego. Od kwietnia 1988 r. członek Komitetu Założycielskiego „S" w Towimorze. Wspomina, jak w sierpniu 1988 r. wspomagał strajk w Stoczni Gdańskiej im. Lenina (dostarczał żywność, podziemną prasę i wydawnictwa). 13 XII 1988 r. współorganizator manifestacji rocznicowej w Toruniu. W 1989 r. prowadził akcje sprzedaży na ulicach prasy i wydawnictw podziemnych.

3. Bieniek Stanisław – organizator strajków w okresie pierwszej Solidarności, członek Prezydium Zarządu Regionu, delegat na I Krajowy Zjazd Solidarności w Gdańsku w 1981 r. Wspomina działalność w opozycji demokratycznej, kiedy pracował w Fabryce Łożysk Tocznych „Iskra" w Kielcach. Internowany w stanie wojennym, przetrzymywany w Kielcach, Łupkowie, Rzeszowie-Załężu i Uhercach. Mówi o przymusowej emigracji do USA w 1983 r., mieszkaniu w Seattle, gdzie pracował oraz działał w Stowarzyszeniu „Solidarność", powrocie z emigracji w 2008 r.
4. Bieńko Stanisław – urodził się 5 kwietnia 1950 r. w Garwolinie; wspomina, że w 1968 r. wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego w Siedlcach, które ukończył w 1975 r. W trakcie studiów decyzją władz PRL został skierowany do Jednostki Wojskowej 4446 (tzw. kleryckiej) w Brzegu nad Odrą w celu odbycia zasadniczej służby wojskowej (1969–1971). W 1982 r. został wikariuszem w parafii pw. Przemienienia Pańskiego w Garwolinie i pełnił funkcję katechety, uczył m.in. młodzież z Zespołu Szkół Rolniczych w Miętnem, w 1984 r. zaangażowaną w obronę krzyży usuniętych z sal lekcyjnych. Za niezłomną postawę i wzorową służbę Kościołowi biskup siedlecki Zbigniew Kiernikowski w 2011 r. nadał mu tytuł kanonika gremialnego Kapituły Kolegiaty Garwolińskiej. W 2020 r. przeszedł na emeryturę.
5. Ciesiul Jerzy – urodził się w 1961 r. we Wrocławiu; opowiada o Legnicy, z którą był związany od dzieciństwa. Mówi o okresie PRL, studiach we Wrocławiu oraz zaangażowaniu w studenckie ruchy opozycyjne. Wspomina stan wojenny, działalność opozycyjną, m.in. przygotowanie i kolportaż ulotek we współpracy z NZS i Solidarnością.
6. Dałkowska Ewa – wspomina młodość w powojennym Wrocławiu, drogę do kariery aktorki i zdobyte doświadczenie w Państwowej Wyższej Szkole Teatralnej w Warszawie, pracę w teatrze, szczególnie w Teatrze Powszechnym w Warszawie, i przyjaźń z Zygmuntem Hübnerem. Mówi o członkostwie w Solidarności Artystów Teatralnych i Filmowych od 13 XII 1981 r. i swoim uczestnictwie w bojkocie mediów. Notacja koncentruje się na opozycyjnym Teatrze Domowym, który powstał po wprowadzeniu stanu wojennego, i pierwszym spektaklu w mieszkaniu relantki 1 września 1982 r.
7. Dembek Wojciech – absolwent I LO w Toruniu, jeden z twórców podziemnego pisma „Grześ" dla młodzieży. Organizator akcji solidarnościowej w 1984 r. z młodzieżą protestującą w Miętnem koło Garwolina przeciwko zdejmowaniu krzyży w szkołach. Mówi o aresztowaniu przez SB oraz zastraszaniu i poniżaniu podczas przesłuchań (po 10 dniach został zwolniony z aresztu).
8. Dembiński Andrzej – opowiada o swoim długoletnim zaangażowaniu w środowisku Polonii francuskiej w Paryżu, pomocy dla Solidarności w latach 1980–1989 oraz trudnościach związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej w Polsce po 1989 r.
9. Gelberg Andrzej – mówi o powstaniu Solidarności w Wydawnictwie Czasopism Technicznych Sigma-NOT, gdzie od 1980 r. był wiceprzewodniczącym Komitetu Założycielskiego, a następnie przewodniczącym Komisji Zakładowej. Opowiada o wybuchu stanu wojennego i ukrywaniu się, współtworzeniu podziemnego pisma „Karta", swoich publikacjach w latach 1984–1988, m.in. w „Tygodniku Wojennym" i „Tygodniku Mazowsze". Mówi, jak w latach 1985–1989 współorganizował podziemne Radio „S" Program 3 (był jego szefem). Przybliża historię Radia „Solidarność", jego rozwoju, utworzenia I, II, III Programu. Opisuje stosunek władz komunistycznych do tej działalności opozycyjnej. Wspomina uczestnictwo w strajku w 1988 r. w Stoczni Gdańskiej im. Lenina oraz udział w kampanii wyborczej w 1989 r. Przybliża obraz mediów w III RP, szczególnie przez pryzmat prasy, gdyż był redaktorem naczelnym „Tygodnika Solidarność". Mówi o swoich relacjach ze Zbigniewem Herbertem, Ryszardem Kuklińskim i Janem Olszewskim.
10. Gora Bogusława (z d. Kozar) – urodziła się 13 stycznia 1956 r. w Skierbieszowie w rodzinie rolników. Wspomina matkę, która przed wojną uczęszczała do gimnazjum Hoene-Przesmyckiej w Warszawie, ojca uczącego się zawodu masarza w Zamościu oraz dwoje rodzeństwa. Mówi o swojej nauce w szkole podstawowej w Skierbieszowie, w Liceum Ogólnokształcącym im. Mikołaja Reja w Rejowcu oraz studiach na kierunku filologia polska na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie po uzyskaniu w 1975 r. matury. Opowiada o podjętej w 1979 r. pierwszej pracy

w Zespole Szkół Rolniczych w Miętnem, gdzie początkowo była wychowawczynią w internacie oraz nauczycielką języka polskiego, historii i wychowania obywatelskiego, a następnie uczyła tylko języka polskiego. W 1980 r. była współzałożycielką Solidarności nauczycielskiej, dużo czasu poświęcała młodzieży, zakładając i prowadząc drużynę harcerską, koło turystyczne oraz organizując i prowadząc obozy letnie, zimowiska, wycieczki, rajdy piesze i pielgrzymki. Za wspieranie uczniów zespołu szkół podczas ich protestów w obronie krzyży zdjętych na polecenie dyrekcji z sal lekcyjnych i pomieszczeń wspólnych w 1984 r. została zwolniona z pracy pod fałszywym pretekstem restrukturyzacji szkoły. Pracowała następnie jako nauczycielka w Technikum Rolniczo-Łąkarskim w Radoryżu pod Łukowem. Mówi o swoim mężu Tadeuszu Gorze, o przywróceniu na stanowisko nauczycielskie w Zespole Szkół Rolniczych w Miętnem w 1985 r. po rozprawach w sądzie pracy.

11. Gora Tadeusz – urodził się 1 listopada 1954 r. w Garwolinie; opowiada, że we wrześniu 1981 r. rozpoczął pracę w Zespole Szkół Rolniczych w Miętnem, a podczas strajku szkolnego w 1984 r. był wychowawcą i nauczycielem kształcenia ogólnego oraz naocznym świadkiem wydarzeń rozgrywających się w Miętnem i Garwolinie.
12. Gosiewska Ilona – urodziła się w 1967 r. w Wałbrzychu; wspomina swoje dzieciństwo w tym mieście i rzeczywistość PRL. Mówi o działalności w NZS podczas studiów, spotkaniach i udziale w strajkach. Opowiada o Stowarzyszeniu Odra-Niemen, które założyła razem z mężem Eugeniuszem Gosiewskim zajmującym się inicjatywami polonijnymi i kresowymi.
13. Gosiewski Eugeniusz – urodził się w 1968 r. we Wrocławiu; wspomina studia na Akademii Muzycznej we Wrocławiu, gdy działał w Niezależnym Stowarzyszeniu Studentów i założył Komisję Uczelnianą. Mówi o członkostwie w Komisji Międzyuczelnianej, strajku okupacyjnym z 1989 r., zjazdach delegatów NZS, w których uczestniczył, Stowarzyszeniu Odra-Niemen, które założył z żoną Iloną Gosiewską.
14. Kluczek Violetta (z d. Sosnowska) – urodziła się 12 sierpnia 1963 r. w Siedlcach; wspomina swoją matkę, która była pielęgniarką, i ojca strażaka. Mówi o nauce w szkole podstawowej, którą ukończyła w 1979 r., i w Liceum Ogólnokształcącym im. Bolesława Prusa w Siedlcach. Opowiada o swojej pasji życiowej, którą była przyroda. Z tego powodu w 1980 r. przeniosła się do oddalonego od Siedlec o 70 km Zespołu Szkół Rolniczych w Miętnem, gdzie kontynuowała naukę w technikum hodowlanym i kilkakrotnie pełniła funkcję przewodniczącej klasy. Wspomina mieszkanie w internacie szkolnym, gdzie przez dwa kolejne lata była zastępczynią przewodniczącego internatu. Mówi o przynależności do Związku Młodzieży Wiejskiej i Związku Harcerstwa Polskiego, o lekcjach religii w kościele w Garwolinie i o tym, że w latach 1983–1984 jako jedna z liderów uczestniczyła w proteście uczniów Zespołu Szkół Rolniczych przeciwko usunięciu przez dyrekcję krzyży wiszących w salach lekcyjnych i pomieszczeniach wspólnych. Po zawieszeniu funkcjonowania szkoły przez władze oświatowe nie podpisała lojalki o świeckości szkoły i krótko przed maturą za swoją postawę (wraz z wieloma innymi uczniami) została ze szkoły relegowana, a egzaminy zawodowe i maturę uzyskała w Sokołowie Podlaskim.
15. Konieczny Ryszard – był maturzystą w 1984 r. w Zespole Szkół Rolniczych w Miętnem, uczestniczył w proteście uczniów przeciwko usunięciu przez dyrekcję krzyży wiszących w salach lekcyjnych i pomieszczeniach wspólnych. Po zawieszeniu funkcjonowania szkoły przez władze oświatowe nie podpisał lojalki o świeckości szkoły i krótko przed maturą za swoją postawę (wraz z wieloma innymi uczniami) został relegowany ze szkoły, dlatego maturę zdał w Zamościu.
16. Kropiwnicki Jerzy – opowiada o historii rodziny w czasie II wojny światowej, kreśli obraz nauki i szkolnictwa wyższego w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych, szczególnie w odniesieniu do Uniwersytetu Łódzkiego. W 1980 r. współzałożyciel struktur Solidarności na UŁ, przewodniczący Tymczasowego Zarządu Uczelnianego. Mówi o kształtowaniu się Prezydium MKZ Ziemi Łódzkiej. Planowane są kolejne notacje, podczas których relant opowie inne historie.
17. ks. Mirosław Maliński – urodził się w 1965 r. w Krotoszynie; wspomina studia na wydziale geodezji i zaangażowanie w działalność NZS. Mówi o aktywności opozycyjnej, koncentrującej się na

organizacji pikiet i manifestacji, malowaniu haseł i strajkach. Opowiada o organizacji Niezależnego Zrzeszenia Studentów na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu i znajomości z Waldemarem Fydrychem.

18. Lipiński Tadeusz – w 1984 r. maturzysta w Zespole Szkół Rolniczych w Miętnem, uczestniczył w proteście uczniów przeciwko usunięciu przez dyrekcję krzyży wiszących w salach lekcyjnych i pomieszczeniach wspólnych. Po zawieszeniu funkcjonowania szkoły przez władze oświatowe nie podpisał lojalki o świeckości szkoły i krótko przed maturą za swoją postawę (wraz z wieloma innymi uczniami) został relegowany ze szkoły, dlatego maturę zdał w Celestynowie.
19. Margueritte Bernard – urodził się w 1938 r. w Paryżu; dziennikarz i publicysta. Mówi o swojej pracy korespondenta prasowego „Le Monde" w latach 1966–1970, o zmuszeniu go przez władze PRL do opuszczenia Polski w 1971 r., powrocie w 1977 r. i pracy na stanowisku korespondenta mediów francuskich, a latach 1987–1990 komentatora programu TVP „Bliżej świata".
20. Mazur Krzysztof – działacz NSZZ „Solidarność" w Przedsiębiorstwie Konstrukcji Stalowych i Urządzeń Przemysłowych „Mostostal" w Warszawie. Wspomina działalność związkową po wprowadzeniu stanu wojennego, za co 10 maja 1982 r. został internowany i osadzony w Ośrodku Odosobnienia Warszawa-Białołęka, gdzie przebywał do 2 czerwca 1982 r. Po zwolnieniu z internowania kolportował prasę podziemną, ulotki i znaczki „Solidarności". Mówi też o zatrzymaniu 1 maja 1983 r. podczas demonstracji na Krakowskim Przedmieściu w Warszawie.
21. Mroczek Anna – w latach 1983–1984 uczestniczka protestu uczniów w Zespole Szkół Rolniczych w Miętnem przeciwko usunięciu przez dyrekcję krzyży wiszących w salach lekcyjnych i pomieszczeniach wspólnych. Po zawieszeniu funkcjonowania szkoły przez władze oświatowe nie podpisała lojalki, a po zakończeniu protestu powróciła do szkoły i zdała maturę.
22. Romaszewska Zofia – urodziła się 17 sierpnia 1940 r. w Warszawie. Wspomina, że w 1967 r. była współinicjatorką akcji zbierania podpisów pracowników naukowych w obronie Adama Michnika zawieszonego w prawach studenta UW. W latach 1969–1971 prowadziła w swoim mieszkaniu polityczne koło samokształceniowe, organizowała zbiórki pieniędzy dla represjonowanych robotników Radomia i Ursusa (od września 1976 r.). Od 1977 r. wraz z mężem Zbigniewem Romaszewskim kierowała Biurem Interwencyjnym KOR, a następnie Komitetem Samoobrony Społecznej KOR dokumentującym przypadki łamania praw człowieka. Mówi o redagowaniu działu „Praworządność" w „Biuletynie Informacyjnym" KSS KOR, kierowaniu w latach 1980–1981 pracami Komisji Interwencji i Praworządności Regionu Mazowsze NSZZ „Solidarność". Była też inicjatorką reaktywowania stowarzyszenia opieki nad więźniami Patronat. Po 13 grudnia 1981 r. się ukrywała. Od 1982 r. współorganizowała pierwsze podziemne Radio „Solidarność", w którym była spikerką. Wspomina, że została aresztowana przez władze komunistyczne 5 lipca 1982 r. i skazana 17 lutego 1983 r. na 3 lata więzienia. Z zakładu karnego wyszła po ogłoszeniu amnestii w lipcu 1983 r. Opowiada o wyjeździe w kwietniu 1985 r. do USA, gdzie stworzyła Polski Fundusz Obrony Prawnej, który stanowił podstawę materialną powołanej w 1986 r. i funkcjonującej jawnie Komisji Interwencji i Praworządności „S", w której relantka działała w latach 1986–1989.
23. Słowik Andrzej – opowiada o dzieciństwie w Łodzi i starcie w mistrzostwach Polski w kolarstwie, o uczestnictwie w strajku w MPK w dniach 26–31 VIII 1980 r., o późniejszym przewodniczeniu Solidarności MKZ Ziemia Łódzka, przewodniczeniu Zarządowi Regionu, członkostwie w Prezydium Komisji Krajowej oraz o swojej odpowiedzialności m.in. za poligrafię związkową. Wraz z Jerzym Kropiwnickim 13 XII 1981 r. wzywał z siedziby ZR do strajku generalnego w Regionie. Wspomina o aresztowaniu 30 XII 1981 r., skazaniu wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Łodzi na 4,5 roku więzienia, w wyniku rewizji prokuratorskiej SN zwiększeniu wyroku do 6 lat, przetrzymywaniu w Areszcie Śledczym w Łodzi, Warszawie (Mokotów), Zakładzie Karnym w Barczewie, gdzie prowadził głodówkę. Wspomina, że na przełomie 1985 i 1986 r. wyjechał nielegalnie na Zachód, spotykał się z działaczami międzynarodowych central związkowych, przyczynił się do afiliowania Solidarności przy Światowej Konfederacji Pracy oraz Międzynarodowej Konfederacji Wolnych Związków Zawodowych; w 1987 r. był współzałożycielem Grupy Roboczej Komisji Krajowej.

24. Sosnowska Helena – matka Violetty Kluczek, jednej z liderek protestu uczniów Zespołu Szkół Rolnych w Miętnem w 1984 r. Jako rodzic aktywnie wspierała protestujących uczniów.
25. Szeremietiew Romuald – urodził się 25 października 1945 r. w Olmontach koło Białegostoku. Mówi, jak od lat szkolnych kontestował ustrój komunistyczny, co skończyło się obławą leśną UB. Opowiada o uczestnictwie w zamieszkach marcowych w 1968 r. w Legnicy, silnym zaangażowaniu w życie studenckie we Wrocławiu. Wspomina, jak został sekretarzem Rady Uczelnianej Stronnictwa Demokratycznego na Uniwersytecie Wrocławskim i został usunięty za protest przeciwko masakrze robotników na Wybrzeżu (1970 r.). Opowiada, jak przewodniczył Oddziałowi Wojewódzkiego Stowarzyszenia PAX w Lesznie, uczestniczył w Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela w latach 1978–1979. Był współzałożycielem w 1979 r. Konfederacji Polski Niepodległej, a po aresztowaniu Leszka Moczulskiego we wrześniu 1980 r. – przewodniczącym KPN, którą kierował z ukrycia. Mówi o wydanym za nim liście gończym, aresztowaniu 23 stycznia 1981 r., najdłuższym w PRL – trwającym ponad 17 miesięcy – procesie politycznym, podczas którego był oskarżony, o skazaniu na 5 lat pozbawienia wolności, osadzeniu m.in. w Zakładzie Karnym w Barczewie, gdzie wobec więźniów stosowano liczne tortury, o kierowaniu buntem więźniów politycznych w marcu 1984 r., zwolnieniu na mocy amnestii w lipcu 1984 r., założeniu po wyjściu z więzienia wraz z najbliższymi współpracownikami 22 stycznia 1985 r. Polskiej Partii Niepodległościowej. Wspomina, jak był rozpracowywany i represjonowany przez SB (wielokrotne zatrzymania na 48 godzin). Opowiada o nawiązaniu współpracy z Solidarnością Walczącą oraz Federacją Młodzieży Walczącej, uczestnictwie w strajkach w Gdańsku w 1988 r. Podkreśla, że był przeciwnikiem obrad okrągłego stołu. Mówi, jak został wiceministrem obrony narodowej w 1992 r. i ponownie objął tę funkcję w latach 1997–2001.
26. Tomaszewska Ewa – urodziła się 14 kwietnia 1947 r. w Płocku; wspomina działalność opozycyjną, w którą zaangażowała się już pod koniec lat sześćdziesiątych. Mówi o uczestnictwie w manifestacjach w marcu 1968 r. Opowiada o działalności w NSZZ „Solidarność" (od 1980 r.), członkostwie w Zarządzie Regionu Mazowsze, represjach i wielokrotnym aresztowaniu w stanie wojennym oraz internowaniu w ośrodku dla kobiet w Gołdapi od stycznia do lipca 1982 r. Wspomina, że w latach 1980–1981 była konsultantem społecznym, mediatorem i interwentem w Zarządzie Regionu Mazowsze. Opowiada o organizowaniu trzydniowej akcji protestacyjnej w centrum Warszawy w sierpniu 1981 r., współpracy z bł. ks. Jerzym Popiełuszką, pełnieniu funkcji posła, senatora, deputowanej do Parlamentu Europejskiego.
27. Wildstein Bronisław – działacz opozycji antykomunistycznej w latach siedemdziesiątych, współzałożyciel Studenckiego Komitetu Solidarności w Krakowie (1977 r.). Wspomina, jak był współtwórcą i autorem prasy podziemnej, m.in. „Indeksu" i „Sygnału". W 1980 r. uczestniczył w zakładaniu Solidarności i Niezależnego Zrzeszenia Studentów w Krakowie, redagował biuletyn NZS-u. Mówił, jak współzakładał i w latach 1982–1987 był redaktorem naczelnym wydawanego w Paryżu miesięcznika „Kontakt". Wspomina publikacje w prasie emigracyjnej i podziemnej oraz pracę na stanowisku paryskiego korespondenta Radia Wolna Europa w latach 1987–1990, a na początku lat dziewięćdziesiątych – dyrektora Radia Kraków.

Inne

1. Adamczak Marek – wspomina pierwszą pielgrzymkę Jana Pawła II do Polski w 1979 r. Mówi o swoim zaangażowaniu i pomyśle odnalezienia oryginalnych części i odbudowaniu niepowtarzalnego auta papamobile.
2. Bocian Ryszard – przekazuje swoje wspomnienia z pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski w 1979 r. Mówi o działalności w strukturach opozycji antykomunistycznej (m.in. KPN).
3. Burzyńska Lidia – przekazuje swoje wspomnienia z pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski w 1979 r., gdy jako licealistka uczestniczyła w spotkaniu z papieżem w Częstochowie. Dzieli się refleksjami na temat skutków tej wizyty. Mówi o swojej obecnej funkcji posła na Sejm RP.

4. Cholewa Ryszard – opowiada o swoim dzieciństwie na warszawskim Powiślu w rodzinie mieszkającej w stolicy od kilku pokoleń (jego dom rodzinny został zniszczony w 1939 r., kolejne mieszkanie było na Woli), tradycjach patriotycznych przodków, swojej przedwojennej edukacji, przynależności do harcerstwa, nauce na tajnych kompletach organizowanych przez Gimnazjum im. Stanisława Staszica, w wyniku czego związał się z 16. Warszawską Drużyną Harcerzy im. Zawiszy Czarnego (jako Rój „Sulima" weszła w skład Szarych Szeregów), o przydziale do drużyny „200" oraz pełnieniu podczas powstania warszawskiego służby w Harcerskiej Poczcie Polowej.
5. Chomik Maria – urodziła się w 1940 r. w Trzcieńcu (Ukraina); opowiada o swojej pracy katechetki, przyjeździe do powojennego Wrocławia na studia medyczne oraz zamieszkaniu w duszpasterstwie „Pod Czwórką". Mówi o znajomości z ks. Aleksandrem Zienkiewiczem, duszpasterzem młodzieży akademickiej (wychowawca i opiekun), i życiu w duszpasterstwie.
6. Dobosiewicz Krystyna – opowiada o swoim dzieciństwie w przedwojennym Lwowie, życiu we Lwowie w czasie okupacji sowieckiej, niemieckiej oraz po zakończeniu działań wojennych, o przymusowym przesiedleniu z Kresów na Górny Śląsk do Opola i pierwszych dniach życia w nowym miejscu.
7. Dudzińska Elżbieta – wspomina znajomość z Grażyną Lipińską, która była sanitariuszką w walkach o Lwów w 1918 r. i podczas wojny polsko-bolszewickiej 1920 r., angażowała się w pomoc dla III powstania śląskiego, pełniła funkcję komendantki Pogotowia Społecznego w czasie obrony Grodna w 1939 r. Mówi o uczestnictwie w marszu śmierci na trasie Mińsk–Czerwień w 1941 r., pracy w wywiadzie AK, 14 latach spędzonych w więzieniach i łagrach sowieckich, przynależności do Solidarności, odznaczeniu Virtuti Militari.
8. Hołubecka-Zienica Aleksandra – urodziła się w 1937 r. na Wołyniu; wspomina wybuch i przebieg wojny oraz wpływ tych wydarzeń na losy rodziny. Mówi o emigracji do Sycowa (obecnie województwo dolnośląskie), spotkaniu z ks. Aleksandrem Zienkiewiczem, który w 1946 r. pracował jako prefekt w tamtejszej szkole podstawowej i gimnazjum. Jako badaczka społeczności lokalnej kreśli obraz powojennego Sycowa.
9. Jedynak Dionizy – emerytowany proboszcz jednej z parafii krakowskich; opowiada o bł. ks. Michale Rapaczu, jego życiu i męczeństwie, o swoich związkach z księdzem, udziale w ekshumacji szczątków kapłana w 1980 r. i pracach dokumentacyjnych związanych z procesem beatyfikacyjnym.
10. Kasparewicz Jan – przekazuje osobiste wspomnienia z pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski w 1979 r. Mówi, jak przez 50 lat pracował w Przemysłowym Instytucie Motoryzacji (PIMOT) w Warszawie, w 1979 r. należał do zespołu konstrukcyjnego pracującego nad specjalnym autem dla papieża papamobile, odpowiadał za dostarczanie różnych elementów potrzebnych do budowy pojazdu, a podczas pielgrzymki był odpowiedzialny za dozór i logistykę auta. Wspomina, jak po zakończeniu pielgrzymki, gdy wracał papamobile do Warszawy, próbowano podpalić pojazd. Opowiada o późniejszej próbie zniszczenia auta na polecenie władz komunistycznych.
11. Kasprowicz Jan – wspomina pierwszą pielgrzymkę Jana Pawła II do Polski w 1979 r.; relant był wówczas po święceniach kapłańskich. Mówi o celebrowanej przez papieża mszy świętej w Gnieźnie.
12. Kurdziel Barbara – siostra zakonna, misjonarka; opowiada o pierwszej pielgrzymce Jana Pawła II do Nowego Targu w 1979 r. Relantka uczęszczała wówczas do liceum i należała do oazy. Mówi, jak władze szkoły utrudniały młodzieży uczestnictwo w spotkaniu z papieżem. Wspomina wybór Karola Wojtyły na papieża oraz przesłanie, które pozostawił Polakom.
13. Kwaśniewska Hanna – przekazuje osobiste wspomnienia z pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski w 1979 r. Jako młoda kobieta była wówczas na mszy świętej w Gnieźnie. Przypomina, jakie słowa papieża zapamiętała mimo upływu 45 lat od spotkania z nim.
14. Kwiek Monika – przekazuje osobiste wspomnienia z pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski w 1979 r. Opowiada o przesłaniu, jakie pozostawił papież, o mszy św. na krakowskich Błoniach, spotkaniu z młodzieżą na Skałce. Wspomina swoją mamę Kazimierę Kwiek, która po wprowadzeniu stanu wojennego przekazała w akcie wdzięczności specjalny gobelin dla prezydenta USA Ronalda Reagana. Mówi o otrzymanym przez mamę po kilku miesiącach od prezydenta Reagana

specjalnym liście. Prezydent, kiedy odwiedził Doylestown w Pensylwanii w 1984 r., przekazał gobelin do Narodowego Sanktuarium Matki Bożej Częstochowskiej. List prezydenta został złożony w Archiwum Kurii Krakowskiej.

15. Leszczyński Wacław – urodził się w 1936 r. w Warszawie; wspomina powstanie warszawskie oraz Opole i Wrocław, do których trafił po powstaniu. Mówi o zaangażowaniu w manifestacje studenckie w 1956 r., znajomości z ks. Aleksandrem Zienkiewiczem i jego wykładach. Opowiada o działalności w harcerstwie.
16. Lubieniecka Maria – wspomina ks. Aleksandra Zienkiewicza, jego działalność edukacyjną, Duszpasterstwo pod Czwórką oraz wydarzenia organizowane przez duszpasterstwo i stanowisko Kościoła w świetle przemian społecznych w latach osiemdziesiątych XX w.
17. Marcinkowska Ewa – opowiada o swoim członkostwie w NSZ, pracy na stanowisku profesor biotechnologii na Uniwersytecie Wrocławskim, strajkach studenckich i organizacji NZS na Akademii Lekarskiej.
18. Markowski Kajetan – opowiada o okupacji niemieckiej i powstaniu warszawskim z perspektywy dziecka; wiele uwagi poświęca opowieści o wuju Franciszku Jabłońskim ps. „Wilk", uczestniku powstania warszawskiego.
19. Musiał Waldemar – rysownik, tworzy portrety papieża; przekazuje osobiste wspomnienia z pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski w 1979 r., był wówczas w Krakowie.
20. Semczuk Przemysław – wywiad z autorem publikacji *Cyklon*, opisującej historię wojenną i powojenną Eduarda Lubuscha oraz jego rodziny.
21. Sitkowski Janusz – wspomina, jak rodzice mieli otrzymać mieszkanie w budynku, który został zniszczony we wrześniu 1939 r.; podczas okupacji rodzina przeprowadziła się do mieszkania brata ojca w dzielnicy niemieckiej. Brat ojca był palaczem w kotłowni przedwojennej siedziby Najwyższej Izby Kontroli przy al. Szucha 23, w czasie okupacji sąsiadującej z budynkiem przy al. Szucha 25, gdzie znajdowała się siedziba gestapo. Relant przybliża realia życia w zajętej przez Niemców części Warszawy, zamach żołnierzy harcerskiego Batalionu „Parasol" na oficera niemieckiego. Opowiada, jak obserwował m.in. oficerów niemieckich jeżdżących konno na parkurze zorganizowanym w teatrze „Syrena", o swoich powojennych losach, aktywności harcerskiej i pracy zawodowej.
22. Skibiński Jerzy – urodził się w 1941 r. w Torczynie; opowiada o wysiedleniu swojej rodziny z Kresów Wschodnich II RP podczas II wojny światowej, działalności w Międzyzakładowym Komitecie Założycielskim NSZZ „Solidarność" w Krakowie, strukturach NSZZ „Solidarność" krakowskiego przedsiębiorstwa „Budostal".
23. Stefaniak Ryszard – obecnie zastępca prezydenta Częstochowy; przekazuje osobiste wspomnienia i refleksje na temat pierwszej wizyty Jana Pawła II w Cz,ęstochowie w 1979 r. Relant wówczas był uczniem ósmej klasy szkoły podstawowej.
24. Śmielecki Wojciech – przekazuje osobiste wspomnienia z pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski w 1979 r.; relant wówczas był w Gnieźnie. Prezentuje fotografie wykonane podczas wizyty papieża.
25. Wawszczak Jacek – przekazuje osobiste wspomnienia z pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski w 1979 r.; relant wówczas był w Krakowie. Opowiada, jak wyglądał Rynek krakowski przed pielgrzymką w 1979 r. oraz podczas kolejnej już pielgrzymki w 1991 r. Wspomina, że jego żona zaczęła rodzić podczas mszy św. odprawianej przez papieża.
26. Wiatr Antoni – wspomina pierwszą pielgrzymkę Jana Pawła II do Polski w 1979 r.; relant wówczas był w Krakowie i zorganizował 30-osobową grupę instruktorów harcerskich odpowiedzialnych za zabezpieczenie pielgrzymki, m.in. ołtarza na krakowskich Błoniach.
27. Witkowski Krzysztof Antoni – wspomina pierwszą pielgrzymkę Jana Pawła II do Polski i historię dwojga zakochanych ludzi, którzy po wizycie papieża postanowili radykalnie zmienić swoje plany życiowe. Opowiada o założeniu Muzeum Monet i Medali im. Jana Pawła II, które powstało jako wotum wdzięczności za uzdrowienie. Mówi o znajdujących się w kolekcji eksponatach.

28. Woś Maria – urodziła się w 1934 r. we Lwowie; opowiada o swoim dzieciństwie, czasach okupacji i przeprowadzce całej rodziny w 1946 r. do Wrocławia. Mówi o znajomości z ks. Aleksandrem Zienkiewiczem, działalności w ramach Arcybiskupiego Komitetu Charytatywnego. Wspomina swoją wieloletnią pracę dziennikarki Radia Wrocław.
29. Wójcik Igor – opowiada o swoim członkostwie w NZS, zakładaniu NZS w Państwowej Szkole Sztuk Plastycznych (gdzie był przewodniczącym), organizacji Festiwalu Niezależnej Sztuki Czechosłowackiej oraz o swojej obecnej pracy radnego Wrocławia i dyrektora Ośrodka Kultury i Sztuki we Wrocławiu.
30. Zązel Władysław – ksiądz, góral z Dębna Podhalańskiego; relację w gwarze góralskiej nagrano w Nowym Targu podczas wystawy IPN „Gaude Mater Polonia. Jan Paweł II w Ojczyźnie. 2–10 czerwca 1979". Śpiewa pieśń, którą na Wawelu wykonali górale Janowi Pawłowi II podczas jego pierwszej pielgrzymki do Polski. Wspomina przykazania patriotyczne i narodowe, które wówczas papież skierował do górali (w regionalnych strojach podhalańskich zjechali na spotkanie z nim z całego świata, m.in. z USA). Mówi o zjeździe górali pod Giewontem podczas drugiej pielgrzymki Jana Pawła II, o swoich refleksjach na temat zasług Jana Pawła II dla Polski, śpiewa w gwarze ulubioną pieśń ks. Józefa Tischnera.
31. Ziemek Lech – urodził się w 1934 r. w Skokowie; opowiada o studiach matematycznych we Wrocławiu, pracy nauczycielskiej. Mówi o zaangażowaniu w ruch Solidarności, znajomości z ks. Aleksandrem Zienkiewiczem. Wspomina wspólne wycieczki, jego wykłady i kontakty z młodzieżą.
32. Żółtek Jan – urodził się we wsi Lasek pod Nowym Targiem, mieszka od 30 lat w Chicago; relację nagrano w Nowym Targu podczas wystawy IPN „Gaude Mater Polonia. Jan Paweł II w Ojczyźnie. 2–10 czerwca 1979". Wspomina wizytę Jana Pawła II w Nowym Targu podczas pierwszej pielgrzymki papieża do Polski w 1979 r. Relant był wówczas przewodniczącym parafialnego komitetu powitalnego z Klikuszowej. Omawia przebieg uroczystości powitalnych i wizyty Ojca Świętego. Dzieli się refleksjami, jaki był wpływ Jana Pawła II na wydarzenia sierpniowe w Polsce w 1980 r. Ponadto wspomina spotkanie w swoim domu rodzinnym z kard. Karolem Wojtyłą oraz późniejsze spotkania z papieżem. Opowiada o swojej obecnej aktywności w obronie dobrego imienia Jana Pawła II.

ZAŁĄCZNIK NR 7:
REPREZENTOWANIE IPN PRZEZ PRACOWNIKÓW PODCZAS UROCZYSTOŚCI I WYDARZEŃ KRAJOWYCH ORAZ ZAGRANICZNYCH

Centrala

Archiwum IPN

1. Warszawa, 17 kwietnia – LXXXII posiedzenie Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych w siedzibie MSWiA.
2. Warszawa, 3 lipca – odsłonięcie w Świątyni Opatrzności Bożej w Warszawie tablicy upamiętniającej pomoc uchodźcom polskim z ZSRS w latach II wojny światowej – Anna Płońska.

Biuro Badań Historycznych

1. Warszawa, 25 stycznia – udział w wernisażu wystawy wyszehradzkiej, zorganizowanym przez Instytut Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka.
2. Wieluń, 14 kwietnia – udział w uroczystości 84. rocznicy zbrodni katyńskiej: upamiętnienie kpt. Stanisława Mikulskiego, komisarza Straży Granicznej, oficera wywiadu WP, zamordowanego przez NKWD w kwietniu 1940 r.
3. Konstanca (Rumunia), 4 lipca – udział w otwarciu angielskiej wersji wystawy „Zimna wojna. Krótka historia podzielonego świata" w Bibliotece Wojewódzkiej im. Ioana N. Romana w Konstancy. Wydarzenie zorganizowane we współpracy z Instytutem Polskim w Bukareszcie.

Biuro Edukacji Narodowej

1. Kraków, 1 marca – udział w obchodach Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, złożenie kwiatów pod pomnikiem. Uczestniczył dyrektor BEN.
2. Poznań, 11 kwietnia – udział w uroczystości odsłonięcia na terenie Muzeum Broni Pancernej w Poznaniu pomnika poświęconego 25 oficerom broni pancernych, którzy jako jeńcy wojenni zostali zamordowani przez oprawców z NKWD wiosną 1940 r. Uczestniczył dyrektor BEN.
3. Góra Kalwaria, 15 maja – odsłonięcie pomnika „Macewa Pamięci". Uczestniczył dyrektor BEN.
4. Michniów, 12 lipca – 81. rocznica tragicznych wydarzeń, uroczystość w Michniowie przed Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich upamiętniająca ofiary pacyfikacji tej miejscowości dokonanej przez Niemców w czasie II wojny światowej. 12 lipca to także Dzień Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej. Uczestniczył dyrektor BEN.
5. Skarszewy, 1 września – udział w obchodach 85. rocznicy wybuchu II wojny światowej. Uczestniczył dyrektor BEN.

Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa

1. Warszawa, 20 lutego – udział w uroczystości pogrzebowej Tadeusza Burchackiego, działacza społecznego.
2. Warszawa, 8 kwietnia – udział w uroczystości pogrzebowej kpt. Jerzego Mindziukiewicza ps. „Jur".

3. Warszawa, 25 kwietnia – udział w uroczystości pogrzebowej ppor. Jerzego Szaniawskiego ps. „Słoń".
4. Warszawa, 11 maja – udział w uroczystości upamiętniającej 89. rocznicę śmierci Józefa Piłsudskiego.
5. Warszawa, 25 maja – udział w wydarzeniach upamiętniających 76. rocznicę śmierci rtm. Witolda Pileckiego; złożenie kwiatów pod pomnikiem.
6. Warszawa, 26 maja – udział w uroczystości upamiętniającej symboliczną Matkę Nieznanego Żołnierza Jadwigę Zarugiewiczową.
7. Warszawa, 12 czerwca – udział w obchodach Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych i Obozów Zagłady na dziedzińcu Muzeum Więzienia Pawiak.
8. Palmiry, 21 czerwca – udział w obchodach upamiętniających 84. rocznicę egzekucji więźniów Pawiaka.
9. Suffolk (Anglia), 24 czerwca – udział w uroczystościach pogrzebowych por. Mieczysława Frąckiewicza, weterana Polskich Sił Powietrznych w Wielkiej Brytanii.
10. Sielec (Ukraina), 13–14 lipca – udział w uroczystości upamiętniającej ofiary zbrodni wołyńskiej.
11. Warszawa, 31 lipca – udział w obchodach 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego.
12. Warszawa, 1 sierpnia – uroczystości w hołdzie powstańcom warszawskim; złożenie kwiatów pod pomnikami: oficera AK Stanisława Jankowskiego „Agatona" oraz gen. Zbigniewa Ścibora-Rylskiego „Motyla".
13. Warszawa, 5 sierpnia – udział w uroczystości odsłonięcia tablicy upamiętniającej mieszkańców kamienicy przy ul. Wolskiej 94, którzy zostali zamordowani podczas powstania warszawskiego.
14. Warszawa, 12 sierpnia – udział w uroczystości ku czci ofiar operacji polskiej NKWD z lat 1937–1938.
15. Warszawa, 14 sierpnia – udział w uroczystości upamiętniającej polskich uchodźców w Indiach.
16. Ossowo, Radzymin, 15 sierpnia – udział w obchodach z okazji 104. rocznicy Bitwy Warszawskiej 1920 r.
17. Warszawa, Palmiry, 14 września – udział w uroczystości upamiętniającej 85. rocznicę wybuchu II wojny oraz ofiar egzekucji w Puszczy Kampinoskiej.
18. Warszawa, 16 września – uroczysty apel w związku z 85. rocznicą agresji sowieckiej na Polskę.
19. Szczecin, 17 września – udział w uroczystości odsłonięcia tablicy upamiętniającej setną rocznicę utworzenia Korpusu Ochrony Pogranicza.
20. Warszawa. 6 października – udział w uroczystości 60. rocznicy śmierci biskupa, żołnierza, pielgrzyma arcybiskupa generała dywizji Józefa Feliksa Gawliny, biskupa polowego Wojska Polskiego.
21. Warszawa, 18 października – udział w uroczystości z okazji 30-lecia restytucji Prawosławnego Ordynariatu Wojska Polskiego.
22. Wiedeń (Austria), 31 października – wizytacja polskich miejsc pamięci m.in. w miejscu po byłym niemieckim obozie koncentracyjnym Gusen oraz znajdującym się tam Mauthausen Memorial.
23. Wiedeń (Austria), 1 listopada – udział w obchodach upamiętniających żołnierzy polskich zmarłych podczas II wojny światowej w obozach jenieckich na terenie Austrii.

Biuro Przystanków Historia

1. Częstochowa, 19 września – udział w Centralnym Biegu Orląt (Lwowskich) w Parku Staszica. Uczestniczył pracownik BPH.
2. Ateny, 29 listopada – 1 grudnia – udział w 6. Międzynarodowych Dniach Edukacji Polonijnej. Uczestniczyli zastępca dyrektora BEN oraz pracownik BEN.
3. Madryt, 7–8 grudnia – udział w Dniach Paderewskiego towarzyszących III Międzynarodowemu Konkursowi im. Ignacego Jana Paderewskiego w Królewskim Konserwatorium Muzycznym w Madrycie. Uczestniczyli zastępca dyrektora BEN oraz pracownik BEN.

Oddział IPN Białystok

1. Białystok, 29 stycznia – uroczystość pożegnania XLIX Zmiany PKW KFOR z 18. Białostockiego Pułku Rozpoznawczego im. gen. bryg. Nikodema Sulika. Uczestniczył pracownik OA.

2. Białystok, 23 kwietnia – złożenie kwiatów pod pomnikiem bł. ks. Jerzego Popiełuszki z okazji imienin. Uczestniczył dyrektor OIPN.
3. Białystok, 11 maja – udział w organizowanych przez Koło Rodzin i Przyjaciół 10. Pułku Ułanów Litewskich uroczystościach z okazji święta 10. Pułku Ułanów Litewskich. Uczestniczył pracownik OBEN.
4. Białystok, 25 maja – uroczystość z okazji święta 1. Podlaskiej Brygady Obrony Terytorialnej im. gen. bryg. Władysława Liniarskiego „Mścisława". Uczestniczył dyrektor OIPN.
5. Białystok, 26 maja – udział w uroczystościach święta 42. Pułk Piechoty im. Generała Jana Henryka Dąbrowskiego organizowanych przez Koło Rodzin i Przyjaciół 10. Pułku Ułanów Litewskich. Uczestniczył pracownik OBEN.
6. Hajnówka, 28 maja – powiatowe obchody Dnia Strażaka oraz jubileusz 70-lecia powstania Straży Pożarnej w Hajnówce. Uczestniczył pracownik OA.
7. Białystok, 6 lipca – uroczysta przysięga wojskowa dobrowolnej zasadniczej służby wojskowej w 18. Białostockim Pułku Rozpoznawczym im. gen. Nikodema Sulika. Uczestniczył pracownik OA.
8. Białystok, 11 lipca – uroczystość przekazania obowiązków dowódcy jednostki 18. Białostockiego Pułku Rozpoznawczego im. gen. Nikodema Sulika. Uczestniczył pracownik OA.
9. Białystok, 15 lipca – uroczystość przekazania obowiązków Szefa Ośrodka Zamiejscowego Centralnego Centrum Rekrutacji w Białymstoku. Uczestniczył pracownik OA.
10. Augustów, 28 lipca – uroczystość z okazji święta 1. Pułku Ułanów Krechowieckich im. płk. Bolesława Mościckiego oraz żołnierzy AK z Obwodu Augustów. Uczestniczył dyrektor OIPN.
11. Białystok, 12 sierpnia – uroczystość powitania XLIX Zmiany PKW KFOR z 18. Białostockiego Pułku Rozpoznawczego im. gen. bryg. Nikodema Sulika. Uczestniczył pracownik OA.
12. Łomża, 14 sierpnia – święto 18. Łomżyńskiego Pułku Logistycznego w Łomży. Uczestniczył pracownik OBBH.
13. Białystok, 14 sierpnia – uroczystości pogrzebowe powstańca warszawskiego Eugeniusza Barańskiego. Uczestniczył pracownik OA.
14. Orzysz, 24 sierpnia – udział w otwarciu Izby Pamięci 15. Giżyckiej Brygady Zmechanizowanej; pracownik IPN wygłosił prelekcję poświęconą ppor. Stanisławowi Grabowskiemu „Wiarusowi". Uczestniczył pracownik OBBH.
15. Unikowo, 6 września – uroczystości pogrzebowe ks. Franciszka Zagermanna, proboszcza z Unikowa, zamordowanego w 1945 r. przez Armię Czerwoną. Uczestniczyli: dyrektor OIPN, pracownicy OIPN i DIPN w Olsztynie.
16. Lipsk, 22 września – udział w uroczystościach upamiętniających bitwę nad Niemnem i agresję sowiecką na Polskę we wrześniu 1939 r., zorganizowanych przez Urząd Miejski w Lipsku. Uczestniczył pracownik OBEN.
17. Białystok, 5 października – uroczysta inauguracja roku akademickiego 2024/2025 w Archidiecezjalnym Wyższym Seminarium Duchownym w Białymstoku. Uczestniczył pracownik OA.
18. Nur, 20 grudnia – uroczystość odsłonięcia pomnika ku czci Romów zamordowanych w listopadzie 1942 r., złożenie kwiatów w nowym miejscu pamięci. Uczestniczył pracownik OBUWiM.

Oddział IPN Gdańsk

1. Gdańsk, 13 kwietnia – udział w uroczystościach na cmentarzu Łostowickim podczas obchodów Dnia Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej oraz 84. rocznicy II masowej zsyłki Polaków na Sybir.
2. Gdynia, 13 kwietnia – udział w uroczystościach pod tablicą pamięci marynarzy polskich zamordowanych na Wschodzie (budynek Dowództwa Marynarki Wojennej) oraz w uroczystościach na cmentarzu Obrońców Wybrzeża w Gdyni-Redłowo.
3. Gdańsk, 18 maja – udział w uroczystościach UM Gdańsk „Czyn bojowy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie 1939–1945" przy pomniku gen. Stanisława Maczka.
4. Szymbark, 25 maja – udział w uroczystości 80. rocznicy rozstrzelania w Szymbarku tzw. szymbarskich zakładników.

5. Malbork, 11 lipca – udział w obchodach Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II RP, przed budynkiem dworca kolejowego, przy tablicy upamiętniającej przybycie pierwszych powojennych osadników z Wołynia oraz obok tablicy edukacyjnej „Genocidium atrox", zainstalowanej przez IPN, przybliżającej historię tego szczególnego ludobójstwa.
6. Malbork, 11 lipca – udział w uroczystości oddania hołdu bojownikom ruchu plebiscytowego, którzy w 1920 r. zabiegali o to, aby ziemia malborska po I wojnie światowej znalazła się w granicach Polski.
7. Sopot, 1 września – udział w uroczystości odsłonięcia na Pomorskim Centrum Reumatologicznym tablicy poświęconej pamięci Jadwigi Titz-Kosko, powstańca warszawskiego, żołnierza AK, wybitnej lekarki i działaczki społecznej, oraz kpt. Stanisława Koski, poległego w kampanii polskiej 1939 r.
8. Strzepcz, 24 września – udział w uroczystości odsłonięcia na cmentarzu parafialnym tablicy biograficznej Bolesława Formeli, wójta gminy Strzepcz, posła na Sejm II RP, obrońcy Twierdzy Modlin oraz komendanta naczelnego TOW „Gryf Pomorski", w 80. rocznicę śmierci bohatera.
9. Lubichowo, 2 października – udział w uroczystości upamiętniającej pomordowanych przez Niemców nauczycieli z gminy Lubichowo. Tablicę pamięci odsłonięto na budynku szkoły podstawowej.
10. Gdynia, 3 października – udział w uroczystości upamiętniającej pomordowanych przez Niemców pracowników gdyńskiego wymiaru sprawiedliwości. Tablicę odsłonięto w siedzibie Sądu Rejonowego.
11. Gdańsk, 4 października – udział w uroczystościach pogrzebowych na cmentarzu Srebrzysko, gdzie pochowano Tadeusza Urbanowicza ps. „Moskito", harcerza, żołnierza 5. Wileńskiej Brygady AK, ekshumowanego na cmentarzu Garnizonowym.
12. Gdańsk, 10 listopada – udział w uroczystości odsłonięcia na budynku Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność" tablicy pamiątkowej poświęconej Annie Walentynowicz.
13. Iłowo-Osada, 11 listopada – udział w uroczystościach odsłonięcia repliki zniszczonego przez Niemców pomnika marsz. Józefa Piłsudskiego.
14. Elbląg, 15 grudnia – udział w uroczystości odsłonięcia epitafium bł. ks. Jerzego Popiełuszki, w Katedrze św. Mikołaja.

Delegatura IPN w Bydgoszczy

1. Toruń, 10 stycznia – złożenia kwiatów na grobie gen. Elżbiety Zawackiej w rocznicę jej śmierci. Uczestniczył pracownik REN.
2. Toruń, 19 marca – złożenia kwiatów na grobie gen. Elżbiety Zawackiej w rocznicę jej urodzin. Uczestniczył pracownik RUWiM.
3. Bydgoszcz, 10 kwietnia – złożenie kwiatów na grobie kpt. Wacława Denhoffa-Czarnockiego, żołnierza I Brygady Legionów Polskich, w rocznicę jego śmierci, pracownikom DIPN towarzyszyli bydgoscy przedstawiciele piłsudczyków i uczniowie szkół branżowych I stopnia „Wektor" i „Przyszłość".
4. Potulice, 27 kwietnia – udział w uroczystościach 79. rocznicy wyzwolenia niemieckiego obozu w Potulicach. Uczestniczyła naczelnik DIPN.
5. Bydgoszcz, 8 maja – udział w uroczystościach w związku z Narodowym Dniem Zwycięstwa, upamiętniającym zakończenie II wojny światowej w 1945 r. w Europie; złożenie kwiatów z władzami miasta i województwa na cmentarzu Bohaterów na Wzgórzu Wolności oraz na Starym Rynku, pod pomnikiem Walki i Męczeństwa Ziemi Bydgoskiej. Uczestniczyła naczelnik DIPN.
6. Toruń, 11 maja – złożenie kwiatów na skwerze Solidarności, u zbiegu ulic Podgórnej i Staszica, w 43. rocznicę rejestracji NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność". Uczestniczył pracownik RBH.
7. Łasin, 18 maja – uroczystość oznaczenia tabliczką „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski" mogiły ppłk. Witolda Brockiego. Uczestniczył pracownik DIPN.
8. Toruń, 17 czerwca – uroczystości wojewódzkie zorganizowane m.in. w Urzędzie Marszałkowskim w związku z 5. rocznicą śmierci gen. Zbigniewa Nowka. Uczestniczyli pracownicy DIPN.

9. Bydgoszcz, 1 sierpnia – uroczystości rocznicowe na skwerze Inwalidów Wojennych upamiętniające wybuch powstania warszawskiego; złożenie kwiatów wraz z delegacjami władz miejskich i wojewódzkich, organizacji kombatanckich oraz służb mundurowych. Uczestniczyła naczelnik DIPN.
10. Toruń, 1 sierpnia – 80. rocznica wybuchu powstania warszawskiego. Delegacje złożyły kwiaty pod pomnikiem Józefa Piłsudskiego na pl. Mariana Rapackiego. Uczestniczył pracownik DIPN.
11. Bydgoszcz, 1 września – udział w uroczystościach zorganizowanych przez Urząd Miasta w Bydgoszczy i Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego w 85. rocznicę wybuchu II wojny światowej. Uczestniczyła naczelnik DIPN.
12. Toruń, 1 września – uroczystości organizowane przez Urząd Miasta w Toruniu w związku z 85. rocznicą wybuchu II wojny światowej. Uczestniczył pracownik DIPN.
13. Bydgoszcz, 17 września – uroczystości zorganizowane przez Związek Sybiraków i Urząd Miasta w Bydgoszczy w związku z 85. rocznicą napaści ZSRS na Polskę oraz 96. rocznicę powstania Związku Sybiraków. Uczestniczyła naczelnik DIPN.
14. Rzęczkowo, 27 września – 85. rocznica powstania Polskiego Państwa Podziemnego – uroczystość odsłonięcia tablicy poświęconej gen. Elżbiety Zawackiej ps. „Zo" w Szkole Podstawowej w Rzęczkowie, której jest patronką. Uczestniczył dyrektor OIPN Gdańsk.
15. Bydgoszcz, 11 listopada – uroczystości zorganizowane przez władze miasta Bydgoszczy w związku z Narodowym Świętem Niepodległości. Uczestniczyła naczelnik DIPN.
16. Toruń, 12 listopada – uroczystości upamiętniające strajk okupacyjny biurowca Zjednoczenia „Cukrownie Toruńskie" w Toruniu przy ul. Kraszewskiego z 12 listopada 1981 r., przygotowane przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Michała Grabiankę, prezesa Stowarzyszenia Komitetu „Solidarni – Wieś Pamięta". Uczestniczyła naczelnik DIPN.
17. Potulice, 13 grudnia – uroczystości przy tablicy poświęconej działaczom Solidarności i innych organizacji niezależnych, internowanym i więzionym przez władze PRL w Potulicach, związane z 43. rocznicą wprowadzenia stanu wojennego w Polsce. Uczestniczyła naczelnik DIPN.
18. Toruń, 13 grudnia – 43. rocznica wprowadzenia stanu wojennego w Polsce. Uczestniczył pracownik DIPN. Delegacje złożyły kwiaty pod tablicą upamiętniającą strajk okupacyjny biurowca Zjednoczenia „Cukrownie Toruńskie", a następnie pod tablicą pod siedzibą byłego aresztu śledczego przy ul. Wały gen. Sikorskiego.
19. Bydgoszcz, 27 grudnia – udział w uroczystych obchodach upamiętniających 106. rocznicę wybuchu powstania wielkopolskiego (1918–1919); msza św. w kościele garnizonowym z udziałem pocztów sztandarowych służb mundurowych, organizacji kombatanckich i szkół, kombatantów, parlamentarzystów oraz przedstawicieli władz miasta i samorządu; złożenie kwiatów i oddanie czci bohaterom pod pomnikiem Nieznanego Powstańca Wielkopolskiego przy ul. Bernardyńskiej. Uczestniczył dyrektor OIPN Gdańsku.

Oddział IPN Katowice

1. Miasteczko Śląskie, Żyglin, 13 stycznia – 84. rocznica śmierci powstańców śląskich zamordowanych przez Niemców; udział w mszy św., zapaleniu zniczy pod pomnikami poświęconymi ofiarom mordu oraz w panelu historycznym połączonym z prezentacją wystawy w Centrum Kongresowym „Koral". Uczestniczył pracownik OBUWiM.
2. Goleszów, 15 lutego – udział w wydarzeniu zorganizowanym przez Urząd Gminy w Goleszowie: odsłonięcie wyremontowanego pomnika oraz grobu Jerzego Wisełki, konspiracyjnego działacza ruchu oporu. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
3. Katowice, 5 marca – koncert Reprezentacyjnego Zespołu Artystycznego Wojska Polskiego „O wolną Polskę" towarzyszący obchodom Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, Sala Koncertowa Katowice Miasto Ogrodów – Instytucja Kultury im. Krystyny Bochenek; koncert zorganizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego. Uczestniczyli naczelnik i pracownik OBUWiM.

4. Gliwice, 23 kwietnia – złożenie hołdu więźniom KL Auschwitz-Birkenau pomordowanym na trasie marszu śmierci, przy zbiorowej mogile i pomniku upamiętniającym ofiary Marszu znajdującymi się na cmentarzu Centralnym w Gliwicach. Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
5. Mysłowice, 10 maja – odsłonięcie pomnika poświęconego weteranom powstań śląskich z osiedla Lędziny, zamordowanym przez Niemców w 1939 r. Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
6. Bytom, 18 maja – poświęcenie Memoriału Kresowej Pamięci na cmentarzu Mater Dolorosa. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
7. Łazy, 25 maja – udział w wydarzeniu zorganizowanym przez Zespół Szkół im. prof. Romana Gostkowskiego w Łazach, odsłonięcie tablicy upamiętniającej lokalizację niemieckiego obozu pracy przymusowej dla Żydów w Łazach w latach 1941–1944. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
8. Katowice, 5 czerwca – spotkanie środowisk opozycji antykomunistycznej w Sali Sejmu Śląskiego. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
9. Tarnowskie Góry, 21 sierpnia – 44. rocznica pierwszego strajku na Górnym Śląsku, mającego miejsce w Fabryce Zmechanizowanych Obudów Ścianowych FAZOS; msza św. oraz złożenie kwiatów pod tablicą NSZZ „Solidarność" przy dzwonnicy Gwarków. Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
10. Katowice, 23 sierpnia – złożenie kwiatów pod pomnikiem poświęconym Henrykowi Sławikowi, Sprawiedliwemu wśród Narodów Świata, w 80. rocznicę jego śmierci. Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
11. Ruda Śląska, 28 sierpnia – odsłonięcie tablicy upamiętniającej Pawła Kubinę, uczestnika powstań śląskich. Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
12. Glinica, 30 sierpnia – odsłonięcie pomnika Wolności upamiętniającego powstańców śląskich. Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
13. Bojków, 1 września – uroczystości upamiętniające wybuch II wojny światowej; alert na cmentarzu parafialnym przy grobach Westerplatczyków: chor. Edwarda Szewczuka i kpr. Michała Plewaka. Uczestniczył pracownik OBEN.
14. Częstochowa, 10 września – uroczysty koncert patriotyczny w Muzeum Monet i Medali Jana Pawła II poświęcony 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego. Uczestniczył pracownik OBEN.
15. Poznań, 10 września – uroczystość upamiętniająca 85. rocznicę uruchomienia pierwszego niemieckiego obozu koncentracyjnego KL Posen w Forcie VII w Poznaniu. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
16. Częstochowa, 14 września – wernisaż wystawy w Sali Rycerskiej na Jasnej Górze „Błogosławiony ksiądz Jerzy Popiełuszko. Patron i kapelan Solidarności", przygotowanej w związku z 40. rocznicą męczeńskiej śmierci kapłana. Uczestniczył pracownik OBEN.
17. Katowice, 18 września – udział w uroczystości upamiętniającej przyjęcie na Węgrzech polskich uchodźców podczas II wojny światowej. Uczestniczyli m.in. konsul generalny Węgier w Krakowie dr Tibora Gerencséra, dyrektor OIPN, pracownik OBBH.
18. Ruda Śląska, 20 września – prezentacja wyremontowanego nagrobka powstańca śląskiego Wacława Zimocha i oznaczenie znakiem „Tobie Polsko". Uczestniczył pracownik OBUWiM.
19. Katowice, 30 października – uroczystość pod pomnikiem ofiar I i II wojny światowej oraz powstań śląskich znajdującym się na skwerze im. Walentego Fojkis, upamiętniająca mieszkańców dzielnicy Katowic Wełnowiec-Józefowiec. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
20. Lubliniec, 12 listopada – odsłonięcie tablicy upamiętniającej dzieci zamordowane w latach 1942–1944 w Niemieckiej Młodzieżowej Klinice Psychiatrycznej Krajowego Zakładu Leczniczo-Psychiatrycznego w Lublińcu. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
21. Częstochowa, 4 listopada – w Bastionie św. Barbary na Jasnej Górze odbyły się Zaduszki Katyńskie „Prawda o Katyniu musi trwać". Uczestniczył pracownik OBEN.
22. Częstochowa, 9 listopada – uroczyste otwarcie w Muzeum Częstochowskim nowej wystawy stałej poświęconej dziejom miasta Częstochowy. Uczestniczył pracownik OBEN.
23. Katowice, 22 listopada – złożenie kwiatów na cmentarzu przy parafii św. Szczepana na grobie Marii Jastrzębiec-Jasińskiej, uczestniczki walk w obronie Lwowa. Uczestniczył pracownik OBUWiM.

24. Katowice, 24 listopada – udział w obchodach 106. rocznica obrony Lwowa, msza św. w kościele pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, złożenie kwiatów pod pomnikiem Orląt i Kadetów Lwowskich. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
25. Zabrze-Zaborze, 13 grudnia – udział w uroczystościach regionalnych upamiętniających opór społeczny wobec stanu wojennego. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
26. Częstochowa, 18 grudnia – uroczysty koncert kolęd *Gloria, Gloria…* w Szkole Podstawowej nr 22 im. Gabriela Narutowicza. Uczestniczył pracownik OBEN.

Oddział IPN Kraków

1. Kraków, 16 stycznia – uroczystość upamiętniająca 79 Polaków zamordowanych przez Niemców 15 stycznia 1945 r. na Dąbiu (ostatnia publiczna egzekucja niemiecka w Krakowie); msza św. w kościele pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika, złożenie kwiatów pod pomnikiem upamiętniającym ofiary zbrodni niemieckiej oraz na zbiorowej mogile na cmentarzu Rakowickim.
2. Kraków, 22 stycznia – złożenie kwiatów na grobie Ludomira Benedyktowicza na cmentarzu Rakowickim w 161. rocznicę wybuchu powstania styczniowego.
3. Wolbrom, 27 stycznia – złożenie kwiatów na cmentarzu wojennym ofiar Holokaustu z okazji Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu.
4. Koniusza, Łyszkowice, 28 stycznia – udział w uroczystościach upamiętnienia ofiar niemieckiej akcji pacyfikacyjnej z 28 stycznia 1944 r. w Łyszkowicach.
5. Zielonki, 22 marca – złożenie kwiatów na odnowionym grobie Ignacego Szulca, weterana walk o wolność i niepodległość Polski.
6. Kraków, 3 kwietnia – złożenie kwiatów pod popiersiem gen. Stanisława Maczka w parku Jordana, w rocznicę jego urodzin.
7. Jawornik, 5 kwietnia – upamiętnienie ofiar niemieckiej akcji pacyfikacyjnej z 4 na 5 kwietnia 1944 r. – złożenie wiązanki kwiatów na miejscu zbrodni i na grobie.
8. Skomielna Biała, 12 kwietnia – złożenie kwiatów pod tablicą upamiętniającą ofiary zbrodni katyńskiej (post. Józefa Łopatę, por. Andrzeja Wólczyńskiego, ppłk. Wojciecha Wójcika), zamontowaną na budynku kościoła św. Sebastiana.
9. Luborzyca, 23 kwietnia – udział w uroczystościach upamiętnienia Artura Schroedera w 90. rocznicę jego śmierci, 16 kwietnia 1934 r.
10. Miechów, 25 kwietnia – udział w uroczystościach upamiętnienia akcji rozbicia więzienia PUBP w Miechowie, 25 kwietnia 1945 r.
11. Kraków, 8 maja – upamiętnienie ofiar niemieckiej akcji w Łęgu z 8 maja 1944 r., złożenie kwiatów pod pomnikiem żołnierzy Zgrupowania AK „Żelbet" oraz cichociemnych.
12. Luborzyca, 8 maja – upamiętnienie ofiar niemieckiej akcji w Łęgu z 8 maja 1944 r., złożenie kwiatów na grobie poległych żołnierzy AK.
13. Kraków, 28 maja – udział w uroczystości upamiętniającej ofiary niemieckiej egzekucji dokonanej przy ul. Botanicznej w 80. rocznicę zbrodni.
14. Skomielna Czarna, 9 czerwca – udział w 37. Pielgrzymce Ogólnopolskiego Oddziału Kołomyjan „Pokucie", złożenie kwiatów pod tablicą upamiętniającą mieszkańców Kołomyi i Pokucia.
15. Radłów, 13 czerwca – udział w uroczystości organizowanej przez Miejskie Centrum Kultury w Radłowie, upamiętniającej 80. rocznicę Operacji „Most III", sanktuarium bł. Karoliny w Zabawie.
16. Kraków, 18 czerwca – referat na Interdyscyplinarnej Konferencji Góralskiej „W poszukiwaniu tożsamości", zorganizowanej przez Związek Podhalan, Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Góral Studies Center – Centrum Badań Góralskich, Instytut Neofilologii Uniwersytetu Ignatianum, Towarzystwo Przyjaciół Orawy im. ks. Ferdynanda Machaya.
17. Lipnica Wielka, 6 lipca – referat na sesji historycznej z okazji 100. rocznicy przyłączenia Orawy do Polski.

18. Kraków, 8 lipca – złożenie kwiatów i zapalenie zniczy na grobach żołnierzy AK – uczestników operacji „Ostra Brama", na cmentarzu Rakowickim oraz na cmentarzu Prądnik Czerwony w 80. rocznicę wydarzeń.
19. Proszowice, 28 lipca – upamiętnienie wyzwolenia Proszowic przez oddziały AK 28 lipca 1944 r., złożenie wiązanki kwiatów pod tablicami poświęconymi żołnierzom AK na kościele św. Trójcy i na cmentarzu w Proszowicach.
20. Lipnica Wielka, 4 sierpnia – udział w uroczystości upamiętniającej załogę alianckiego samolotu Halifax JP 162, w 80. rocznicę jego zestrzelenia przez Niemców.
21. Oświęcim, 14 sierpnia – upamiętnienie męczeńskiej śmierci o. Maksymiliana Marii Kolbego w KL Auschwitz, 14 sierpnia 1944 r., udział w marszu pamięci z kościoła św. Maksymiliana Marii Kolbego w Oświęcimiu do Muzeum Auschwitz-Birkenau, złożenie kwiatów pod ścianą śmierci.
22. Brzeszcze, 15 sierpnia – udział w uroczystości upamiętniającej ofiary podobozu KL Auschwitz-Jawischowitz.
23. Krzywa-Banica (gm. Sękowa), 23 sierpnia – udział w uroczystościach ku czci poległych lotników niosących pomoc walczącej Warszawie.
24. Szczawa koło Mszany Dolnej, 18 sierpnia – udział w uroczystości poświęconej pamięci żołnierzy 1. Pułku Strzelców Podhalańskich AK.
25. Kasina Wielka, 1 września – udział w uroczystości upamiętniającej 85. rocznicę wybuchu II wojny światowej.
26. Gmina Ochotnica Dolna, 1 września – udział w uroczystościach upamiętniających rocznicę wybuchu II wojny światowej; organizacja spaceru historycznego po ścieżce edukacyjnej na terenie Tylmanowej.
27. Łącko, 3 września – udział w pogrzebie Marii Urbaniec, żołnierza AK i sanitariuszki Inspektoratu AK Nowy Sącz.
28. Skomielna Biała, 3 września – udział w zorganizowanej przez Komitet Społeczny im. Świętego Sebastiana w Skomielnej Białej uroczystości w 85. rocznicę pacyfikacji z 3 września 1939 r.
29. Proszowice, 6 września – upamiętnienie bitwy o Proszowice stoczonej przez Wojsko Polskie z Wehrmachtem z 6 na 7 września 1939 r.; złożenie kwiatów na cmentarzu parafialnym w Proszowicach.
30. Radłów, 8 września – upamiętnienie bitwy pod Biskupicami Radłowskimi stoczonej przez Wojsko Polskie z Wehrmachtem z 8 września 1939 r.; złożenie kwiatów na cmentarzu parafialnym w Radłowie.
31. Kraków, 10 września – udział w uroczystości upamiętniającej ofiary egzekucji niemieckiej na terenie miasta w 85. rocznicę wydarzeń.
32. Gmina Spytkowice, 12 września – udział w uroczystościach upamiętniających rocznicę wybuchu II wojny światowej oraz walk pod Spytkowicami, Wysoką i Jordanowem we wrześniu 1939 r.
33. Góra Wicha nad Ostrowskiem, 15 września – udział w pikniku patriotycznym, współorganizowanym przez Nowotarską Grupa Mieszkańców „Pamięć", Podhalańską Grupę Rekonstrukcji Historycznych „Błyskawica" im. mjr Józefa Kurasia „Ognia", Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, oraz w uroczystym odsłonięciu pomnika poświęconego partyzantom zgrupowania „Ognia".
34. Kraków, 16 września – udział w organizacji (wspólnie z Muzeum Krakowa) gry miejskiej *Powstańczy Quest* dotyczącej działalności Polskiego Państwa Podziemnego i zamachu na SS-Obergruppenführera Wilhelma Koppego.
35. Gmina Wiśniowa, 18 września – udział w uroczystościach związanych z 80. rocznicą pacyfikacji Wiśniowej, Węglówki, Szczyrzyca i Pogorzan.
36. Jamna, 20 września – upamiętnienie bitwy o Jamną stoczonej przez oddziały AK z niemieckimi siłami policyjnymi, oraz pacyfikacji wsi 22 września 1944 r.; złożenie wiązanek kwiatów pod pomnikiem w Jamnej i na cmentarzu parafialnym w Paleśnicy.
37. Więcławice Stare, 22 września – udział w uroczystości upamiętniającej mieszkańców, ofiary zbrodni sowieckich i niemieckich.
38. Kraków, 21 października – upamiętnienie egzekucji Polaków dokonanej przez policję niemiecką 20 października 1943 r. przy ul. Mazowieckiej; złożenie kwiatów pod pomnikiem przy ul. Mazowieckiej.

39. Kraków, 21 października – upamiętnienie egzekucji Polaków dokonanej przez policję niemiecką 29 października 1943 r. przy ul. Prądnickiej, złożenie kwiatów pod pomnikiem przy ul. Prądnickiej.
40. Nowy Targ, 30 października – udział w uroczystym apelu poległych, poświęconym pamięci ofiar zbrodni katyńskiej, zorganizowanym przez I Liceum Ogólnokształcącym w Nowym Targu.
41. Gmina Dobra, 31 października – udział w uroczystościach związanych z 80. rocznicą pacyfikacji Gruszowca.
42. Młodów, 7 listopada – udział w uroczystości odsłonięcia tablicy memoratywno-informacyjnej o ofiarach egzekucji niemieckich z lat 1943 i 1944.
43. Olkusz, 11 listopada – udział w uroczystościach rocznicowych oraz mszy św. za ojczyznę zorganizowanych przez Starostwo Powiatowe w Olkuszu z okazji 106. rocznicy odzyskania niepodległości.
44. Łobzów, 12 listopada – udział w gali finałowej konkursu plastycznego „Portret Józefa Piłsudskiego", zorganizowanej przez Zespół Szkolno-Przedszkolny w Łobzowie.
45. Kraków, 20 listopada – udział w uroczystości upamiętniającej ofiary egzekucji niemieckiej na terenie Podgórza w 81. rocznicę wydarzeń.
46. Tarnów, 2 grudnia – udział w pogrzebie gen. bryg. Zdzisława Baszaka, żołnierza 16 Pułku Piechoty Wojska Polskiego, uczestnika kampanii polskiej, oficera Kedywu AK, uczestnika akcji III Most.
47. Ludźmierz, 7 grudnia – udział w uroczystości upamiętniającej 81. rocznicę śmierci Władysława Borzęckiego ps. „Mocarn".
48. Kraków, 8 grudnia – udział w uroczystości na Wawelu upamiętniającej Józefa Piłsudskiego oraz Edwarda Rydza-Śmigłego.
49. Brzesko, 13 grudnia – udział w gali finałowej Wojewódzkiego Konkursu Historycznego „Młodzi na szlaku ucieczki Witolda Pileckiego z KL Auschwitz", zorganizowanej przez Regionalne Centrum Kulturalno-Biblioteczne w Brzesku.
50. Gmina Książ Wielki, 13 grudnia – udział w uroczystościach związanych z 80. rocznicą pacyfikacji Trzonowa.
51. Niepołomice, 15 grudnia – udział w uroczystościach uczczenia pamięci Stanisława Klimeckiego, prezydenta Krakowa oraz 1000 ofiar rozstrzelanych przez funkcjonariuszy państwa niemieckiego na Kozich Górkach; złożenie kwiatów.
52. Gmina Ochotnica Dolna, 18 grudnia – udział w uroczystościach upamiętniających 80. rocznicą katastrofy samolotu B-24 „California Rocket" i uratowanie jej załogi przez AK.
53. Gmina Ochotnica Dolna, 22 grudnia – udział w uroczystościach związanych z 80. rocznicą pacyfikacji Tylmanowej i Ochotnicy Dolnej.

Oddział IPN Lublin

1. Kurów, 6 marca – udział w uroczystości 80. rocznicy egzekucji publicznej na mieszkańcach gminy. Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
2. Bełżyce, 17 marca – udział w uroczystości odsłonięcia pomnika mjr. Hieronima Dekutowskiego ps. „Zapora". Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
3. Rogóźno, 20 marca – państwowe uroczystości pogrzebowe Stanisława Marciniaka ps. „Niewinny" z udziałem m.in. p.o. zastępcy dyrektora OIPN.
4. Ostrów Lubelski, 22 marca – uroczystość odsłonięcia tablicy poświęconej aresztowanym członkom ZWZ oraz mieszkańcom gminy Ostrów Lubelski. Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
5. Lublin, 25 maja – uroczystości na Zamku Lubelskim upamiętniające rocznicę śmierci rtm. Witolda Pileckiego. Zapalenie zniczy i uczczenie pamięci rtm. Pileckiego minutą ciszy. Uczestniczył dyrektor OIPN, naczelnik OBUWiM.
6. Lublin, 11 lipca – obchody Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II Rzeczypospolitej. Uczestniczył dyrektor OIPN, naczelnik OBUWiM.

7. Chełm, 1 września – uroczystości przy grobie westerplatczyka Stanisława Kolasy na cmentarzu komunalnym w Chełmie. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
8. Tomaszów Lubelski, 13 września – obchody 85. rocznicy bitew pod Tomaszowem Lubelskim. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
9. Stoczek Węgrowski, 16 września – uroczystości upamiętniające Polaków ratujących Żydów podczas okupacji. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
10. Obrocz, 9 listopada – uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej umieszczonej przy pomniku upamiętniającym mieszkańców wsi Obrocz zamordowanych i poległych w latach 1939–1945. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
11. Rzeczyca Książęca, 11 listopada – uroczystości 106. rocznicy odzyskania niepodległości. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
12. Białka, 7 grudnia – uroczystości poświęcone Polakom zamordowanym za pomoc Żydom. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
13. Chełm, 13 grudnia – uroczystości w Bazylice Narodzenia NMP w Chełmie poświęcone upamiętnieniu ofiar stanu wojennego. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
14. Tarnogród, 15 grudnia – uroczystości upamiętniające Józefa Gizę, górnika zastrzelonego w KWK „Wujek". Uczestniczył pracownik OBUWiM.
15. Siedlce, 15 grudnia – uroczystości w kościele pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika upamiętniające rocznicę wprowadzenia stanu wojennego. Uczestniczył pracownik OBUWiM.

Delegatura IPN w Radomiu

1. Radom, 15 lutego – uroczystości upamiętniające przemianowanie ZWZ w Armię Krajową; złożenie kwiatów pod pomnikiem AK w Radomiu. Uczestniczyła naczelnik DIPN.
2. Radom, 1 marca – Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych; złożenie kwiatów i zapalenie zniczy pod pomnikiem żołnierzy WiN w Radomiu. Uczestniczyła naczelnik DIPN.
3. Radom, 19 kwietnia – 81. rocznica wybuchu powstania w getcie warszawskim; złożenie kwiatów pod pomnikiem Pamięci Żydów Radomia. Uczestniczył asystent prasowy.
4. Radom, 3 maja – rocznica uchwalenia konstytucji 3 Maja. Uczestniczyła naczelnik DIPN.
5. Radom, 26 czerwca – 48. rocznica protestów robotniczych w Radomiu. Uczestniczyli naczelnik DIPN oraz asystent prasowy.
6. Szydłowiec, 21 lipca – 70. rocznica rozpoczęcia posługi kapłańskiej ks. Romana Kotlarza oraz 48. rocznica jego śmierci; uroczystości upamiętniające kapłana w szydłowieckim kościele pw. św. Zygmunta; złożenie kwiatów pod tablicą pamiątkową, prelekcja asystenta prasowego.
7. Pelagów-Trablice, 18 sierpnia – 48. rocznica śmierci ks. Romana Kotlarza; uroczystości upamiętniające kapłana w jego ostatniej parafii, w której pełnił posługę. Uczestniczył asystent prasowy.
8. Radom, 9 września – 79. rocznica rozbicia radomskiego więzienia UB; złożenie kwiatów pod tablicą umieszczoną na byłym więzieniu oraz pod pomnikiem AK Okręgu „Jodła". Uczestniczył asystent prasowy, pracownik WA DIPN.
9. Radom, 17 września – 85. rocznica napaści ZSRS na Polskę oraz Dzień Sybiraka. Uroczystości rocznicowe pod pomnikiem Więźniów Politycznych i Sybiraków na cmentarzu parafialnym przy ul. Limanowskiego. Uczestniczył pracownik WA DIPN.
10. Radom, 27 września – 85. rocznica powstania Polskiego Państwa Podziemnego. Uroczystości pod pomnikiem AK Okręgu „Jodła" przy ul. Niedziałkowskiego. Uczestniczył asystent prasowy.
11. Radom, 9 października – 44. rocznica powstania NSZZ „Solidarność" Ziemi Radomskiej. Uroczystości pod tablicą pamiątkową znajdującą się przy ul. Jacka Malczewskiego. Uczestniczył pracownik WA DIPN.
12. Radom, 26 października – 43. rocznica rozpoczęcia strajku w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Radomiu. Uroczystości odbyły się pod tablicą pamiątkową umieszczoną na budynku rektoratu obecnej Politechniki Radomskiej. Uczestniczyła pracownica WA DIPN.

13. Żytkowice, 26 października – Uroczystości rocznicowe z okazji 110. rocznicy Bitwy pod Laskami i Anielinem. Uroczystości odbyły się przy Mauzoleum Bitwy pod Anielinem 1914 r. w Brzustowie/Żytkowicach. Uczestniczył pracownik WA DIPN
14. Radom, 11 listopada – Narodowe Święto Niepodległości. Uroczystości z okazji rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Wydarzenie miało miejsce pod pomnikiem Legionisty na radomskim Rynku. Uczestniczył pracownik WA DIPN.
15. Ciepielów, 6 grudnia – uroczystości z okazji 82. rocznicy zbrodni niemieckiej, w której zginęli ratujący Żydów Polacy z Ciepielowa i okolic. Uroczystości odbyły się na cmentarzu parafialnym w Ciepielowie przy grobie rodziny Kowalskich. Uczestniczyli zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma, dyrektor BUWiM Adam Siwek oraz naczelnik DIPN.
16. Radom, 13 grudnia – 43. rocznica wprowadzenia stanu wojennego. Uroczystości rocznicowe wprowadzenia Stanu Wojennego w Polsce. Wydarzenie miało miejsce pod pomnikiem radomskiego czerwca przy skrzyżowaniu ulic Żeromskiego i 25 czerwca. Uczestniczyła naczelnik DIPN.

Oddział IPN Łódź

1. Łódź, 8 stycznia – wręczenie nagród laureatom Wojewódzkiego Konkursu Pieśni i Piosenki Patriotycznej „Nasza radość i duma", zorganizowanego w Teatrze Muzycznym w Łodzi z okazji 82. rocznicy utworzenia AK. Nagrody wręczał zastępca dyrektora OIPN.
2. Łódź, 18 stycznia – 79. rocznicy zakończenia funkcjonowania niemieckiego obozu dla dzieci polskich w Łodzi, uroczystości pod pomnikiem Pękniętego Serca. Uczestniczył zastępca dyrektora OIPN.
3. Łódź, 19 stycznia – udział w obchodach 79. rocznicy spalenia więźniów Radogoszcza i zakończenia okupacji niemieckiej w Łodzi, Muzeum Tradycji Niepodległościowych – Oddział Martyrologii Radogoszcz. Uczestniczył zastępca dyrektora OIPN.
4. Błaszki, 21 stycznia – uroczystości w 150. rocznicę urodzin Wincentego Witosa, park im. W. Witosa. Uczestniczył zastępca dyrektora OIPN.
5. Łódź, 22 stycznia – udział w uroczystości zorganizowanej przez Towarzystwo Strzelec z okazji 161. rocznicy wybuchu powstania styczniowego; złożenie kwiatów przy krzyżu powstańczym (ul. Łagiewnicka), odsłonięcie na cmentarzu Starym dwóch nowych nagrobków weteranów powstania: Bonifacego Czerniaka i Aleksandra Cichockiego.
6. Łódź, 27 stycznia – XIV Dni Pamięci – Łódzkie Obchody Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu, Stacja Radegast w Łodzi. Uczestniczył zastępca dyrektora OIPN.
7. Łódź, 23 lutego – spotkanie z łódzkimi olimpijczykami przy otwarciu wystawy o Januszu Kusocińskim i lekcji o nim prowadzonej przez dr Aleksandrę Rybińską-Bielecką w Szkole Podstawowej nr 79. Uczestniczył zastępca dyrektora OIPN.
8. Konstantyna (gm. Rzgów), Łódź, 1 marca – złożenie kwiatów przy pomniku Żołnierzy Wyklętych w Konstantynie oraz przy pomniku Ofiar Komunizmu w Łodzi przy ul. Anstadta. Uczestniczyli dyrektor OIPN oraz jego zastępca.
9. Łódź, 8 marca – oddanie hołdu Halinie Szwarc-Kłąb w związku z Dniem Kobiet; złożenie kwiatów przez pracowników OBUWiM przy jej pomniku podczas uroczystości zorganizowanej przez Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi.
10. Łódź, 14 marca – udział w uroczystym apelu z okazji ślubowania nowo przyjętych 42 funkcjonariuszy garnizonu łódzkiego Policji oraz upamiętnienia 84. rocznicy zbrodni katyńskiej. Uczestniczył naczelnika OA.
11. Łódź, 19 marca – uroczystości zorganizowane przez Społeczny Komitet Pamięci Józefa Piłsudskiego w Łodzi w związku z imieninami marsz. Józefa Piłsudskiego; złożenie kwiatów przed pomnikiem Pierwszego Marszałka Polski u zbiegu ulic Jana Kilińskiego i Romuald Traugutta. Uczestniczył pracowników OBUWiM.
12. Zgierz, 20 marca – obchody 82. rocznicy egzekucji 100 Polaków zabitych w Lesie Lućmierskim, plac Stu Straconych w Zgierzu. Uczestniczyli dyrektor OIPN oraz jego zastępca.

13. Łódź, 22 marca – uroczystości z okazji Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką, w parku Ocalałych w Łodzi. Uczestniczył zastępca dyrektora OIPN.
14. Łódź, 12 kwietnia – 84. rocznica zbrodni katyńskiej, uroczystości z okazji Dnia Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej przy pomniku Katyńskim. Uczestniczył dyrektor OIPN oraz jego zastępca.
15. Łódź, 19 kwietnia – uroczystości rocznicowe 9. Brygady WOT w Łodzi. Uczestniczył zastępca dyrektora OIPN.
16. Łódź, 27 kwietnia – uroczysta prezentacja nagrobka Zygmunta Olejniczaka, ofiary niemieckiego obozu dla dzieci polskich przy ul. Przemysłowej w Łodzi. Uczestniczył zastępca dyrektora OIPN.
17. Anielin (powiat opoczyński), 28 kwietnia – Dzień Pamięci o mjr. Henryku Dobrzańskim ps. „Hubal". Uczestniczył zastępca dyrektora OIPN.
18. Warszawa, 6 maja – udział w otwarciu w Centrum Olimpijskim w Warszawie wystawy „Polacy na letnich igrzyskach olimpijskich 1924–1992" autorstwa dr Aleksandry Rybińskiej-Bieleckiej (OIPN Łódź).
19. Łódź, 8 maja – centralne obchody Święta Dzieci Wojny, upamiętniające najmłodsze ofiary II wojny światowej przed pomnikiem Martyrologii Dzieci „Pęknięte Serce". Uczestniczył naczelnik OBEN.
20. Łódź, 13 i 17 maja – udział w otwarciu i zamknięciu wystawy multimedialnej „Monte Cassino – Bitwa Narodów" autorstwa Artura Ossowskiego (naczelnika OBEN Łódź) w kinie Charlie, poprzedzonej projekcją filmu dokumentalnego *Monte Cassino – ostatni rozdział* oraz rozmową panelową z reż. Tomaszem Łysiakiem.
21. Łódź, 17 maja – uroczystości na Stacji Radegast w Łodzi z okazji 85. rocznicy utworzenia łódzkiego getta.
22. Konstantynów Łódzki, 18 maja – uroczystość z okazji rocznicy wyzwolenia więźniów niemieckiego obozu przesiedleńczego istniejącego w Konstantynowie Łódzkim w latach 1940–1945.
23. Bąkowa Góra, 18 maja – uroczystości 78. rocznicy zamordowania przez UB dwunastu żołnierzy Konspiracyjnego Wojska Polskiego na cmentarzu parafialnym w Bąkowej Górze (gm. Ręczno, powiat piotrkowski). Uczestniczył pracownik OBBH.
24. Tomaszów Mazowiecki, 31 maja – udział w uroczystościach odsłonięcia odnowionego pomnika pastora Leona Witolda Maya na cmentarzu Ewangelickim.
25. Łódź, 19 czerwca – uroczystość związana z udziałem w powstaniu styczniowym płk. Jana Kowalewskiego na pl. Wolności.
26. Łódź, 11 lipca – obchody rocznicy zbrodni wołyńskiej, na pl. Wolności przy kościele pw. św. Ducha.
27. Zygmuntów, 14 lipca – obchody Dnia Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej połączone z odsłonięciem pomnika upamiętniającego ofiary pacyfikacji wsi Zygmuntów (pow. Aleksandrów).
28. Łódź, 17 lipca – udział w obchodach Wojewódzkiego Święta Policji w Łodzi.
29. Barkowice Mokre, 25 lipca – udział w uroczystościach związanych z 80. rocznicą koncentracji 25. pp AK i Akcji „Burza".
30. Łódź, 15 sierpnia – udział w wojewódzkich uroczystościach Święta Wojska Polskiego przed bazyliką archikatedralną pw. św. Stanisława Kostki.
31. Łódź, 26 sierpnia – udział w uroczystościach 44. rocznicy strajku w łódzkim MPK przed tablicą pamiątkową na ul. Kraszewskiego 7/9. Uczestniczył pracownik OBBH.
32. Łódź, 31 sierpnia – udział w uroczystości 44. rocznicy powstania NSZZ „Solidarność", zorganizowanej w sanktuarium Najświętszego Imienia Jezus (oo. Jezuitów) przy ul. Sienkiewicza 60.
33. Konopnica, 3 września – uroczystości upamiętniające walki 72. Pułku Piechoty z Niemcami we wrześniu 1939 r., złożenie kwiatów pod pomnikiem.
34. Koźle, 12 września – uroczystości w rocznicę bitwy nad Bzurą, złożenie kwiatów na cmentarzu wojennym.
35. Łódź, 17 września – uroczystości Dnia Sybiraka, zapalenie znicza na grobie Józefa Tomaszewskiego, żołnierza Korpusu Ochrony Pogranicza.

36. Zgierz, 18 września – uroczystość odsłonięcia tablicy upamiętniającej funkcjonariuszy Policji Państwowej II RP – ofiary zbrodni katyńskiej.
37. Radomsko, 22 września – udział w 79. rocznicy utworzenia Konspiracyjnego Wojska, msza św. w kościele pw. NMP Królowej Polski i złożenie kwiatów pod pomnikiem Żołnierzy KWP w parku Solidarności.
38. Prusicko, 23 września – uroczystość odsłonięcia tablicy poświęconej powstańcom styczniowym, złożenie kwiatów pod tablicą na budynku tamtejszej szkoły.
39. Łódź, 26 września – udział w uroczystości nadania imienia gen. bryg. Józefa Adama Pecki placówce Straży Granicznej w Łodzi.
40. Łódź, 27 września – uroczystości 85. rocznicy powstania Służby Zwycięstwu Polsce, przed pomnikiem Armii Krajowej.
41. Wiewiec, 7 października – uroczystość odsłonięcia głazu pamiątkowego z tablicą poświęconą powstańcom styczniowym przy kościele parafialnym, złożenie kwiatów.
42. Łódź, 10 października – obchody Święta Żołnierzy Rezerwy, złożenie kwiatów na płycie Nieznanego Żołnierza.
43. Łódź, 11 października – uroczystość poświęcona ofiarom Intelligentzaktion Liztmannstadt, złożenie kwiatów pod pomnikiem ofiar terroru niemieckiego i komunistycznego przy ul. Krańcowej.
44. Warszawa, 14 października – udział w IV edycji gali Nagrody im. Grażyny Langowskiej, podczas której uhonorowana została m.in. laureatka z Łodzi – Beata Rybarczyk.
45. Łódź, 19 października – udział w zorganizowanej przez NSZZ „Solidarność" przed sanktuarium Najświętszego Imienia Jezus uroczystości upamiętniającej 40. rocznicę męczeńskiej śmierci ks. Jerzego Popiełuszki.
46. Leśmierz, 5 listopada – odsłonięcie na ścianie budynku Szkoły Podstawowej tablicy poświęconej powstańcom styczniowym, złożenie kwiatów.
47. Łódź, 11 listopada – uroczystość pod pomnikiem Józefa Piłsudskiego z okazji rocznicy odzyskania niepodległości, złożenie kwiatów.
48. Łódź, 11 listopada – zapalenie zniczy na Starym Cmentarzu przy ul. Ogrodowej na grobach poległych podczas rozbrajania Niemców.
49. Łódź, 11 listopada – uroczystości wojewódzkie z okazji Narodowego Święta Niepodległości, piknik patriotyczny w Manufakturze.
50. Gdańsk, 20–21 listopada – udział w Pomorskim Kongresie Pamięci.
51. Kobylin, 10 grudnia – uroczyste odsłonięcie głazu z tablicą pamiątkową poświęconą ks. Stanisławowi Orzechowskiemu „Orzechowi", na placu przed kościołem parafialnym.
52. Łódź, 13 grudnia – udział w uroczystości upamiętniającej rocznicę wprowadzenia stanu wojennego, przy pomniku ofiar stanu wojennego przed kościołem pw. Podwyższenia Krzyża.

Oddział IPN Poznań

1. Poznań, 17 stycznia – uroczyste przekazanie pod opiekę Korporacji Akademickiej Hermesia grobu rodziny Otto-Trąmpczyńskich (zasłużony dla społeczeństwa wielkopolskiego ród, którego członkowie: Laura oraz jej synowie Henryk i Edmund uczestniczyli w powstaniu styczniowym, a mąż weteranki i ojciec weteranów Eugeniusz Szczepan – w powstaniach listopadowym i wielkopolskim z 1848 r.).
2. Miały, 19 stycznia – uroczystość odsłonięcia tablicy upamiętniającej powstańców wielkopolskich w Miałach.
3. Łomnica, 24 stycznia – uroczystość odsłonięcia wyremontowanego pomnika ofiar egzekucji idących z obozu w Żabikowie w marszu śmierci w styczniu 1945 r.
4. Porażyn, 26 stycznia – uroczystość odsłonięcia tablicy upamiętniającej gen. Kazimierza Sosnkowskiego, pierwszego prezesa Polskiego Związku Łowieckiego.

5. Oborniki, 31 stycznia – uroczystość przekazania pod opiekę uczniów i pedagogów Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Wyspiańskiego grobu gen. Stefana Majewskiego.
6. Poznań, 16 lutego – uroczysty pochówek w powstańczym kolumbarium na cmentarzu Junikowskim ekshumowanych z zaniedbanych mogił szczątków sześciu powstańców wielkopolskich oraz małżonek dwóch z nich.
7. Poznań, 16 lutego – spacer historyczny szlakiem powstańców wielkopolskich związanych z dzielnicą Łazarz oraz zapalenie zniczy przy tablicach upamiętniających powstańców. Spacer zorganizowano dla Korporacji Akademickiej Hermesia.
8. Zaborówiec, 16 lutego – uroczystość odsłonięcia pomnika powstańców wielkopolskich.
9. Nowy Tomyśl, 1 marca – uroczystość odsłonięcia tablicy upamiętniającej żołnierzy podziemia antykomunistycznego.
10. Poznań, 11 kwietnia – uroczystość odsłonięcia pomnika upamiętniającego oficerów broni pancernych, ofiary zbrodni katyńskiej.
11. Poznań, 19 kwietnia – uroczystość odsłonięcia tablicy upamiętniającej Zalmana Kłodawskiego, więźnia niemieckiego obozu pracy przymusowej dla Żydów.
12. Zielona Góra, 11 maja – uroczystość odsłonięcia tablicy upamiętniającej żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych, 2. Korpusu Polskiego, pochowanych na lubuskich nekropoliach, w 80. rocznicę zdobycia Monte Cassino.
13. Wałcz, 24 czerwca – uroczystość pochówku żołnierzy Wojska Polskiego, poległych podczas walk o Wał Pomorski w 1945 r.
14. Rawicz, 11 lipca – uroczystość odsłonięcia tablicy upamiętniającej ofiary ukraińskiego ludobójstwa na Wołyniu i w Małopolsce Wschodniej, zainstalowanej przy pomniku Żołnierza Polskiego w Rawiczu.
15. Poznań, 1 sierpnia – uroczystość odsłonięcia tablicy upamiętniającej Zofię Grodecką weterankę AK.
16. Brońsko, 17 listopada – uroczystość odsłonięcia sfinansowanego przez IPN upamiętnienia poświęconego Janowi Noskowi, działaczowi ruchu ludowego, posłowi na Sejm RP z ramienia PSL „Piast", działaczowi Stronnictwa Ludowego, zorganizowana przez Urząd Miejski Śmigla.

Oddział IPN Rzeszów

1. Rzeszów, 5 stycznia – XVI obchody Dni Pamięci o Ofiarach Holokaustu, oddanie pamięci ludności żydowskiej, zamordowanej przez Niemców podczas II wojny światowej, spoczywającej na cmentarzu przy ul. Dołowej.
2. Przeworsk, 20 stycznia – państwowa uroczystość pogrzebowa księcia ordynata Andrzeja Lubomirskiego, Kuratora Literackiego Ossolineum, posła na Sejm Krajowy Galicji i Sejm RP, honorowego obywatela Miasta Przeworska, twórcy powiatu przeworskiego, odznaczonego Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. Uczestniczył dyrektor OIPN.
3. Łańcut, 22 stycznia – udział w obchodach rocznicy wybuchu powstania styczniowego; zapalenie zniczy pamięci na mogiłach powstańców na cmentarzu komunalnym w Łańcucie. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
4. Rzeszów, 22 stycznia – uroczystości związane z rocznicą wybuchu powstania styczniowego; zapalenie zniczy pamięci na mogiłach powstańców na starym cmentarzu przy ul. Targowej. Uczestniczyli pracownicy OBUWiM, dyrektor OIPN.
5. Rzeszów, 26 stycznia – w związku z rocznicą wyzwolenia niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego i obozu zagłady KL Auschwitz; zapalenie zniczy pamięci przy pomniku Pamięci Ofiar Niemieckich Obozów Koncentracyjnych na terenie cmentarza komunalnego Wilkowyja. Uczestniczyła delegacja OBUWiM.
6. Bruksela (Belgia), 30 stycznia – prezentacja wystawy „Samarytanie z Markowej. Ulmowie – Polacy zamordowani przez Niemców za pomoc Żydom" pracownikom i zaproszonym gościom Europejskiego Komitetu Regionów w Domu Polski Wschodniej w Brukseli. Uczestniczył dyrektor OIPN.

7. Rzeszów, 31 stycznia – wykład otwarty pracowników OBBH Rzeszów i OBEN Rzeszów „Witos i jego związki z Podkarpaciem w publikacjach: *Dzieła wybrane*, t. 1–5, oraz *Wincenty Witos 1874–1945*".
8. Rzeszów, 1 marca – obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych: złożenie kwiatów pod tablicą pamięci umieszczoną na grobowcu rodziny Cieplińskich na cmentarzu Pobitno oraz na symbolicznej mogile ofiar komunizmu na cmentarzu komunalnym Wilkowyja.
9. Dębica, 3 marca – uroczystość odsłonięcie pomnika upamiętniającego ppłk. Ludwika Marszałka, jednego z organizatorów struktur Zrzeszania „Wolność i Niezawisłość" na Rzeszowszczyźnie, oraz Żołnierzy Niezłomnych z ziemi dębickiej. Uczestniczył dyrektor OIPN.
10. Pakoszówka, 17 marca – uroczystości upamiętniające zamordowanych mieszkańców Pakoszówki i Falejówki. Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
11. Jagiełła-Niechciałki, 23 marca – Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką; zapalenie zniczy na zbiorowej mogile ofiar II wojny światowej pochowanych na cmentarzu wojennym. Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
12. Rzeszów, 23 marca – Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką; zapalenie zniczy pamięci przy tablicy upamiętniającej Michała Stasiuka, który w czasie II wojny światowej był dozorcą rzeszowskich kamienicy w Rynku, gdzie w podziemiach stworzył kryjówkę dla Żydów. Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
13. Rzeszów, Markowa, 24 marca – 80. rocznica zamordowania przez Niemców rodziny Ulmów z Markowej; uroczystości upamiętniające Polaków ratujących Żydów podczas II wojny światowej – nadanie Portowi Lotniczemu „Rzeszów-Jasionka" imienia Rodziny Ulmów. Uczestniczyli m.in. prezydent RP Andrzej Duda, zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma, dyrektor OIPN.
14. Jarosław, 27 marca – udział w uroczystości powtórnego pochówku gen. bryg. Wacława Sceavola-Wieczorkiewicza i jego małżonki na cmentarzu komunalnym.
15. Brzostek, 3 kwietnia – uroczystość odsłonięcia i poświęcenia tablicy upamiętniającej Edwarda Chwala, legionistę, uczestnika wojny polsko-bolszewickiej, sekretarza gminy Brzostek w latach 1922–1934, więźnia obozów koncentracyjnych, społecznika i patriotę. Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
16. Strzyżów, 12 kwietnia – Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej; zapalenie zniczy pamięci pod pomnikiem Pamięci Ofiar Stalinizmu oraz krzyżem katyńskim na cmentarzu św. Michała w Strzyżowie. Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
17. Niewodna, 12 kwietnia – Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej; zapalenie zniczy przy pomniku Pana Jezusa Dobrego Pasterza i tablicy poświęconej zamordowanym parafianom w latach 1944–1945 przez NKWD w Niewodnej. Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
18. Łańcut, 12 kwietnia – zapalenie zniczy pod pomnikiem ofiar II wojny światowej, żołnierzy ziemi łańcuckiej, poległych na różnych frontach, uśmierconych w obozach koncentracyjnych i innych miejscach kaźni, oraz na symbolicznych grobach ofiar zbrodni katyńskiej na cmentarzu komunalnym. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
19. Rzeszów, 12 kwietnia – Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej, złożenie kwiatów oraz zapalenie zniczy pod Krzyżem Ofiar Komunizmu w Rzeszowie oraz na symbolicznych grobach ofiar zbrodni katyńskiej na cmentarzu komunalnym Pobitno. Uczestniczyli pracownicy OBUWiM.
20. Rzeszów, 13 kwietnia – pogrzeb Leopolda Kuli, bratanka płk. Leopolda Lisa-Kuli, Honorowego Inspektora Związku Strzeleckiego „Strzelec" Józefa Piłsudskiego. Uczestniczył pracownika OBEN.
21. Rzeszów, 16 kwietnia – obchody Rzeszowskiego Dnia Katyńskiego zorganizowane przez Szkołę Podstawową nr 25 im. Prymasa Tysiąclecia w Rzeszowie. Uczestniczył pracownik OBEN.
22. Łańcut, 19 kwietnia – uroczystość odsłonięcia tablicy upamiętniającej absolwentów Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego im. Henryka Sienkiewicza w Łańcucie, ofiary zbrodni katyńskiej, oraz posadzenie Dęba Pamięci poświęconego por. Adolfowi Stachyrze. Uczestniczyli dyrektor OIPN, pracownik OBUWiM.
23. Krasiczyn, 22 kwietnia – uroczystości pogrzebowe ks. Stanisława Bartmińskiego. Uczestniczyli pracownicy OBBH.

24. Paszczyna, 24 kwietnia – uroczystości patriotyczno-religijne na Górze Śmierci w Paszczynie poświęcone ofiarom nazistów niemieckich. Uczestniczył pracownik OBEN.
25. Dylągowa, 27 kwietnia – uroczystości 80. rocznicy pacyfikacji wsi Dylągowa. Uczestniczyli pracownicy OBBH.
26. Rzeszów, 29 kwietnia – rocznica wyzwolenia niemieckich nazistowskich KL Dachau oraz KL Ravensbrück; zapalenie zniczy pamięci przy pomniku Pamięci Ofiar Niemieckich Obozów Koncentracyjnych na terenie cmentarza komunalnego Wilkowyja. Uczestniczyli pracownicy OBUWiM.
27. Krosno, 30 kwietnia – zapalenie zniczy pamięci na kwaterze żołnierzy września 1939 znajdującej się na cmentarzu komunalnym. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
28. Łężany, 30 kwietnia – złożenie kwiatów pod tablicą upamiętniającą żołnierzy AK zamordowanych przez Niemców w 1943 r. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
29. Rzeszów, 30 kwietnia – rocznica śmierci majora kawalerii Wojska Polskiego Henryka Dobrzańskiego ps. „Hubal"; złożenie kwiatów pod tablicą upamiętniającą bohatera. Uczestniczyli pracownicy OBUWiM.
30. Wielopole Skrzyńskie, 17 maja – obchody 80. rocznicy bitwy o Monte Cassino; złożenie kwiatów na grobie ks. Karola Świętonia, kapelana 2 Korpusu Polskiego. Uczestniczył pracownika OBEN.
31. Łańcut, 18 maja – rocznica zdobycia Monte Cassino; zapalenie zniczy na mogiłach uczestników walk o Monte Cassino oraz przy pomniku poświęconym bohaterom i ofiarom walk na frontach II wojny światowej na cmentarzu komunalnym.
32. Rzeszów, 18 maja – rocznica zdobycia Monte Cassino; zapalenie zniczy na mogiłach uczestników walk o Monte Cassino na cmentarzu komunalnym Pobitno.
33. Przeworsk, 22 maja – uroczystości pogrzebowe Jana Sołka na nowym cmentarzu komunalnym. Uczestniczyli pracownicy OBUWiM, dyrektor OIPN.
34. Nowa Dęba, 24 maja – uroczystości pogrzebowe Eugeniusza Lisa ps. „Bystry" na cmentarzu komunalnym. Uczestniczył pracownik OBEN.
35. Ocieka, 25 maja – obchody 80. rocznicy bitwy o Monte Cassino i pierwszej rocznicy odsłonięcia pomnika poświęconego żołnierzom z Parafii Ocieka, walczącym w 2. Korpusie Polskim, dowodzonym przez gen. Władysława Andersa. Uczestniczył pracownik OBEN.
36. Rzeszów, 1 czerwca – rocznica pacyfikacji Staroniwy; zapalenie zniczy na cmentarzu komunalnym Staroniwa, na mogile pomordowanych w 1943 r., oraz przy pomniku Pamięci Polaków rozstrzelanych przez Niemców 1 czerwca 1943 r. Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
37. Jarosław, 18 czerwca – jubileusz 14 Dywizjonu Artylerii Samobieżnej im. gen. bryg. Wacława Wieczorkiewicza na placu apelowym. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
38. Ruda Różaniecka, 23 czerwca – obchody 80. rocznicy walk partyzanckich w lasach Puszczy Solskiej na cmentarzu Partyzanckim. Uczestniczyli pracownicy OBEN.
39. Łańcut, 5 lipca – rocznica pacyfikacji Łańcuta; złożenie kwiatów pod tablicą upamiętniającą ofiary, znajdującą się na budynku I Liceum Ogólnokształcącego. Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
40. Kraśnik, 7 lipca – obchody święta 24 Pułku Ułanów w Kraśniku, złożenie kwiatów przed pomnikiem upamiętniającym ułanów. Uczestniczyli dyrektor OIPN, naczelnik OBUWiM.
41. Rzeszów, 14 lipca – obchody Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Ludobójstwa, złożenie kwiatów przed tablicą upamiętniającą Polaków pomordowanych na Kresach Wschodnich, umieszczoną na ścianie kościoła pw. Świętego Krzyża. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
42. Domostawa, 14 lipca – uroczystość odsłonięcia pomnika Rzeź Wołyńska.
43. Jawornik Ruski, 19 lipca – udział w obchodach 78. rocznicy zamordowania przez ukraińskich nacjonalistów 14 żołnierzy Wojska Polskiego w Jaworniku Ruskim. Uczestniczyli pracownicy OBUWiM i OBBH.
44. Lubatowa, 21 lipca – uroczystości upamiętniające mieszkańców Lubatowej, żołnierzy AK oraz BCh zamordowanych przez żołnierzy SS Galizien 24 lipca 1944 r. w Lesie Grabińskim koło Iwonicza; złożenie kwiatów na zbiorowej mogile. Uczestniczył pracownik OBUWiM.

45. Iwonicz, 24 lipca – uroczystości upamiętniające zbrodnię w Lesie Grabińskim koło Iwonicza, dokonaną przez żołnierzy SS Galizien; złożenie kwiatów na zbiorowej mogile ofiar na nowym cmentarzu komunalnym. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
46. Rzeszów, 26 lipca – udział w uroczystości święta 3. Podkarpackiej Brygady Obrony Terytorialnej; złożenie kwiatów przed pomnikiem upamiętniającym płk. Łukasza Cieplińskiego. Uczestniczyli dyrektor OIPN, pracownik OBUWiM.
47. Blizna, 4 sierpnia – udział w Pikniku Historyczno-Militarnym w Bliźnie zorganizowanym przez Centrum Kultury i Bibliotekę Gminy Ostrów, podczas którego uhonorowano żołnierzy AK walczących z niemiecką bronią V. Uczestniczył pracownik OBEN.
48. Ropczyce, 1 września – „Charytatywny Militarny Piknik IPA – Służby mundurowe dla społeczeństwa – Razem możemy więcej" zorganizowany przez Międzynarodowe Stowarzyszenie Policji PGW IPA – Region Ropczyce.
49. Rzeszów, 1 września – udział w uroczystości zorganizowanej przez 21 Brygadę Strzelców Podhalańskich w 85. rocznicy wybuchu II wojny światowej. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
50. Rzeszów, 2 września – w rocznicę powołania Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość" zapalenie zniczy pod pomnikiem upamiętniającym prezesa i członków IV Zarządu Zrzeszenia WiN. Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
51. Łańcut, 9 września – zapalenie zniczy na cmentarzu komunalnym w kwaterze wojennej, gdzie spoczywają żołnierze 24 Pułku Ułanów polegli w obronie Rzeszowa i Łańcuta 8 i 9 września 1939 r.
52. Turza, 15 września – udział w uroczystej mszy św. polowej przy grobach pomordowanych przez NKWD w 1944 r. w Turzy. Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
53. Wielopole Skrzyńskie, 17 września – obchody Światowego Dnia Sybiraka w parku Pamięci Zesłańców Sybiru połączone ze spektaklem plenerowym *Gdzie jesteś tamta dziewczynko…?*, zorganizowane przez: Szkołę Podstawową im. Sybiraków w Nawsiu, parafię pw. św. Andrzeja Boboli w Nawsiu oraz Gminę Wielopole Skrzyńskie. Uczestniczył pracownik OBEN.
54. Rzeszów, 17 września – współorganizacja uroczystości 85. rocznicy napaści sowieckiej na Polskę, 35. rocznicy powstania rzeszowskiego oddziału Związku Sybiraków oraz Dnia Sybiraka. Organizatorzy: OIPN, 21 Brygada Strzelców Podhalańskich, 3 Podkarpacka Brygada Obrony Terytorialnej, Zarząd Oddziału Związku Sybiraków w Rzeszowie.
55. Dukla, Zarszyn, 4 października – uroczyste obchody 80. rocznicy bitwy karpacko- dukielskiej zorganizowane przez władze Samorządu Powiatu Krośnieńskiego oraz Gmin Dukla i Zarszyn. Uczestniczyli pracownicy OBUWiM.
56. Bratkowice, 6 października – uroczystości odsłonięcia tablicy upamiętniającej żołnierzy AK pochodzących z Bratkowic, którzy zginęli podczas akcji „Burza", zorganizowane przez Gminę Świlcza, Towarzystwo Miłośników Ziemi Bratkowickiej i Stowarzyszenie Przyjaciół „Nasza Trójka" w Bratkowicach. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
57. Rzeszów, 19 października – Narodowy Dzień Pamięci Duchownych Niezłomnych, złożenie kwiatów pod pomnikiem bł. ks. Jerzego Popiełuszki przy kościele pw. Matki Bożej Saletyńskiej. Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
58. Ulanów, 26 października – uroczystości pogrzebowe Andrzeja Pityńskiego, odsłonięcie na mogile tabliczki „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski" dedykowanej ojcu rzeźbiarza – Aleksandrowi Pityńskiemu. Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
59. Rzeszów, 31 października – w związku z uroczystością Wszystkich Świętych zapalenie na cmentarzu komunalnym Wilkowyja zniczy na grobach wojennych bohaterów w kwaterze Żołnierzy Niezłomnych. Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
60. Rzeszów, 9 listopada – uroczystości upamiętniające weterana mjr. obs. Pawła Owczarskiego zorganizowane przez jego rodzinę: msza św. oraz oznakowanie na cmentarzu komunalnym Pobitno grobu tabliczką „Grób wterana walk o wolność i niepodległość Polski". Uczestniczył pracownik OBUWiM.

61. Rzeszów, 11 listopada – obchody Narodowego Święta Niepodległość współorganizowane przez Podkarpacki Urząd Wojewódzki, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Miasto Rzeszów, 21 Brygadę Strzelców Podhalańskich oraz 3 Podkarpacką Brygadę Obrony Terytorialnej. Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
62. Strzyżów, 11 listopada – w Narodowe Święto Niepodległości zapalenie zniczy przy pomniku marsz. Józefa Piłsudskiego i Walk Niepodległościowych. Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
63. Krowica Sama, 17 listopada – odsłonięcie tablicy upamiętniającej Polaków zamordowanych 27 kwietnia 1944 r. przez ukraińskich nacjonalistów z OUN-UPA we wsi Ulicko-Seredkiewicz; referat pracownika OBBH *Ludobójcza akcja OUN-UPA w powiecie rawskim w kwietniu 1944 r.* Tablica została dołożona do istniejącego już pomnika przed kościołem pw. Przemienienia Pańskiego. Uczestniczyli: naczelnik OBUWiM i pracownik OBBH.
64. Rzeszów, 26 listopada – zapalenie zniczy pamięci na symbolicznej mogile na cmentarzu komunalnym Pobitno w rocznicę urodzin płk. Łukasza Cieplińskiego. Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
65. Grzegorzówka, Hadle Szklarskie, Pantalowice, 4 grudnia – obchody 82. rocznicy zamordowania braci Deców za pomoc udzieloną Żydom, zorganizowana przez Urząd Miasta i Gminy Jawornik Polski, Urząd Miasta i Gminy Kańczuga oraz Urząd Gminy Hyżne. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
66. Rzeszów, 5 grudnia – III Wojewódzkie Międzypokoleniowe Spotkanie upamiętniające losy Zesłańców Sybiru deportowanych w latach 1940–1956 na Sybir i do Kazachstanu, zorganizowane przez Podkarpacki Urząd Wojewódzki i Oddział Związku Sybiraków w Rzeszowie. Uczestniczyli pracownik OBUWiM i pracownicy OBEN.
67. Rzeszów, 5 grudnia – rocznica urodzin Józefa Piłsudskiego – złożenie kwiatów pod pomnikiem upamiętniającym Marszałka. Uczestniczyli pracownicy OBUWiM.
68. Fréland, 7 grudnia – udział w obchodach 80. rocznicy wyzwolenia Fréland oraz rocznicy uwolnienia polskich jeńców z obozu w Ursprung, zorganizowanych przez Urząd Miasta Fréland. Uczestniczyła delegacja IPN na czele z dyrektorem OIPN.
69. Krosno, 11 grudnia – obchody 30. rocznicy śmierci gen. Stanisława Maczka zorganizowane przez Zespół Szkół Elektrycznych i Ogólnokształcących w Krośnie oraz Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
70. Pietrusza Wola, 14 grudnia – I Marsz ku pamięci mieszkańców wsi Pietrusza Wola, zamordowanych w czasie II wojny światowej, zorganizowany przez Sołectwo Pietrusza Wola, KGW Pietrusza Wola i OSP Pietrusza Wola. Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
71. Rzeszów, 18 grudnia – rocznica urodzin Jana Stefana Kotowicza ps. „Twardy", zapalenie na cmentarzu komunalnym Pobitno zniczy pamięci na mogile pułkownika. Uczestniczyli pracownicy OBUWiM.

Oddział IPN Szczecin

1. Szczecin, 28 stycznia – udział w mszy św. w kościele pw. św. Jana Chrzciciela w intencji żołnierzy i dowódców 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty Armii Krajowej – pierwszych realizatorów operacji „Burza" na ziemiach polskich w granicach sprzed 1939 r. Uczestniczył pracownik OBL.
2. Szczecin, 9 lutego – udział w uroczystościach na cmentarzu Centralnym z okazji 84. rocznicy Pierwszej Zsyłki Polaków na Sybir pod pomnikiem Sybiraków.
3. Szczecin, 9 lutego – udział w uroczystościach na cmentarzu Centralnym w związku z 5. rocznicą odsłonięcia pomnika Pamięci Ofiar nacjonalistów ukraińskich 1939–1947.
4. Szczecin, 9 lutego – udział w uroczystości upamiętniającej pierwszy masowy mord na ludności polskiej na Wołyniu dokonany 9 lutego 1943 r. przez oddział Ukraińskiej Armii Powstańczej, który w Paroślach zamordował 173 Polaków, przy pomniku Pamięci Ofiar nacjonalistów ukraińskich w latach 1939–1947 na cmentarzu Centralnym. Uczestniczył pracownik OBL.

5. Szczecin, 13 lutego – udział w obchodach 82. rocznicy przemianowania Związku Walki Zbrojnej na Armię Krajową, przy pomniku Na Chwałę Armii Krajowej na cmentarzu Centralnym.
6. Goleniów, 15 marca – udział w uroczystości odsłonięciu zrewitalizowanego miejsca pamięci na cmentarzu Przywięziennym.
7. Szczecin, 19 marca – udział w uroczystości z okazji imienin Józefa Piłsudskiego, pod pomnikiem upamiętniającym Marszałka.
8. Gorzów Wielkopolski, 13 kwietnia – uroczystości upamiętniające 84. rocznicę zbrodni katyńskiej oraz Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej, na cmentarzu komunalnym. Uczestniczył pracownik OBL.
9. Świnoujście, 29 kwietnia – udział w uroczystości z okazji 59. rocznicy utworzenia 8 Flotylli Obrony Wybrzeża w Morskim Porcie Wojennym w Świnoujściu.
10. Szczecin, 8 maja – udział w uroczystości 79. rocznicy zakończenia II wojny światowej, pod pomnikiem Pamięci Kombatantów na cmentarzu Centralnym.
11. Szczecin, 29 maja – udział w uroczystości z okazji 80. rocznicy bitwy o Monte Cassino w IX Liceum Ogólnokształcącym im. Bohaterów Monte Cassino.
12. Gdańsk, 26 czerwca – udział w uroczystości związanej ze świętem Marynarki Wojennej.
13. Szczecin, 30 sierpnia – udział w uroczystości z okazji 44. rocznicy podpisania porozumień sierpniowych w 1980 r. w Szczecinie, pod bramą Stoczni Szczecińskiej.
14. Kołczewo, 1 września – złożenie kwiatów na grobie Konstantego Żurawskiego, obrońcy Westerplatte. Uczestniczył naczelnik OBBH.
15. Szczecin, 1 września – udział w uroczystości z okazji 85. rocznicy wybuchu II wojny światowej, przed obeliskiem Bohaterom Września 1939 na cmentarzu Centralnym.
16. Szczecin, 17 września – udział w uroczystości z okazji 85. rocznicy agresji sowieckiej na Polskę, pod pomnikiem Pamięci Sybiraków na cmentarzu Centralnym.
17. Szczecin, 27 września – udział w uroczystościach na cmentarzu Centralnym związanych z rocznicą utworzenia Polskiego Państwa Podziemnego. Uczestniczył naczelnik OBBH.
18. Szczecin, 5 października – udział w inauguracji nowego roku akademickiego na Politechnice Morskiej w Szczecinie.
19. Szczecin, 26 listopada – pogrzeb por. Alicji Uczciwek ps. „Roma", łączniczki i kurierki 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty. Uczestniczył naczelnik OBBH.
20. Szczecin, 5 grudnia – udział w uroczystości 157. rocznicy urodzin Józefa Piłsudskiego pod pomnikiem na pl. Szarych Szeregów.
21. Szczecin, 27 grudnia – udział w uroczystości pod tablicą edukacyjno-pamiątkową „Powstania Wielkopolskiego 1918–1929 ku czci żołnierzy Powstania, którzy w latach czterdziestych osiedlili się na terenie Pomorza", przy bramie Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 2 z okazji 106. rocznicy wybuchu zrywu.

Oddział IPN Warszawa

1. Warszawa, 8 kwietnia – uroczyste złożenie kwiatów na grobie Janusza Kazimierza Zawodnego, Kustosza Pamięci Narodowej, w rocznicę jego śmierci. Uczestniczyli pracownicy OBUWiM.
2. Warszawa, 10 kwietnia – uroczyste złożenie kwiatów na grobach laureatów nagrody IPN Kustosz Pamięci Narodowej w rocznicę ich śmierci: Lecha Kaczyńskiego, Janusza Krupskiego, Ryszarda Kaczorowskiego, Tomasza Merty i Janusza Wasylkowskiego. Wiązanki złożono pod pomnikiem na pl. Marszałka Józefa Piłsudskiego, w Świątyni Opatrzności Bożej (Mauzoleum Prezydentów RP na Uchodźstwie), na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach oraz na cmentarzu przy ul. Poloneza. Uczestniczyli pracownicy OBUWiM.
3. Warszawa, 19 kwietnia – Marsz Modlitwy Szlakiem Pomników Getta Warszawskiego z okazji 81. rocznicy wybuchu powstania w getcie warszawskim. Uczestniczyli pracownicy OBUWiM.

4. Warszawa, 24 kwietnia – uroczyste złożenie kwiatów na grobie Władysława Bartoszewskiego, Kustosza Pamięci Narodowej, w rocznicę jego śmierci. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
5. Warszawa, 25 maja – złożenie kwiatów przy symbolicznym grobie rtm. Witolda Pileckiego w Panteonie Żołnierzy Polski Walczącej na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach oraz przy pomniku rtm. Witolda Pileckiego przy al. Wojska Polskiego na Żoliborzu.
6. Warszawa, 7 czerwca – złożenie kwiatów na grobie Romana Aftanazego, Kustosza Pamięci Narodowej, na cmentarzu Powązkowskim w Warszawie. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
7. Warszawa, 19 sierpnia – złożenie kwiatów na grobie Pawła Jasienicy-laureata, Kustosza Pamięci Narodowej, na cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.
8. Warszawa, 2 września – udział w uroczystości odsłonięcia w Szkole Podstawowej nr 263 im. Powstańców Wielkopolskich (ul. Szegedyńska 11) tablicy poświęconej pamięci uczestników powstania wielkopolskiego: gen. dyw. Filipa Stanisława Dubiskiego oraz ppłk Arnolda Szyllinga.
9. Nacpolsk, 26 września – uroczyste odsłonięcie tablicy upamiętniającej Franciszka Antczaka i Kazimierza Szkopa, zamordowanych za pomoc Żydom podczas okupacji niemieckiej, oraz złożenie kwiatów. Uczestniczył pracownik OBBH.
10. Warszawa, 8 października – udział na cmentarzu Wojskowym na Powązkach w obchodach 84. rocznicy powołania Batalionów Chłopskich. Uczestniczył zastępca dyrektora OIPN.
11. Sulejówek, 13 października – udział w obchodach 55. rocznicy śmierci Kazimierza Sosnkowskiego. Uczestniczył zastępca dyrektora OIPN.
12. Warszawa, 5 listopada – udział w obchodach 40. rocznicy śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki zorganizowanych w katedrze polowej Wojska Polskiego w Warszawie. Uczestniczył zastępca dyrektora OIPN.
13. Warszawa, 29 listopada – udział w obchodach 194. rocznicy wybuchu powstania listopadowego; zastępca dyrektora OPIN złożył kwiaty pod pomnikiem Bitwy pod Olszynką Grochowską.
14. Warszawa, Wołomin, 15 grudnia – udział w uroczystych obchodach 43. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego, poświęconych więzionym, internowanym i pomordowanym w stanie wojennym w Areszcie Śledczym Warszawa-Białołęka. Uroczystości odbyły się także w kościele pw. św. Józefa Robotnika w Wołominie. Uczestniczył zastępca dyrektora OIPN.
15. Ciechanów, 20 grudnia – udział w uroczystym odsłonięciu pomnika upamiętniającego osadzonych, zamordowanych i zmarłych w obozie NKWD mieszkańców Pomorza, Mazowsza, Warmii i Mazur, żołnierzy Armii Krajowej i innych formacji podziemia niepodległościowego oraz wywiezionych z obozu do łagrów sowieckich w 1945 r. Uczestniczył dyrektor oddziału OIPN.

Oddział IPN Wrocław

1. Grobniki, 27 stycznia – z okazji Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu udział w uroczystości odsłonięcia pomnika poświęconego ofiarom marszów śmierci z Auschwitz-Birkenau. Współorganizacja z Opolskim Urzędem Wojewódzkim.
2. Wrocław, 1 marca – obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych. Współorganizacja uroczystości z Dolnośląskim Urzędem Wojewódzkim oraz Garnizonem Wrocław na kwaterach więziennych cmentarza Osobowickiego.
3. Wrocław, 13 marca – uroczyste wręczenie medali Reipublicae Memoriae Meritum w Przystanku Historia im. Kornela Morawieckiego. Pięć osób i jedno stowarzyszenie uhonorowano medalem stopnia złotego, a jedną osobę – medalem stopnia brązowego.
4. Oborniki Śląskie, 22 kwietnia – odsłonięcie na cmentarzu parafialnym pomnika poświęconego pamięci Polaków i Ormian z Kut nad Czeremoszem pomordowanych przez nacjonalistów ukraińskich w 1944 r.
5. Wrocław, 2 i 3 maja – obchody Dnia Flagi Rzeczypospolitej Polskiej oraz Święta Narodowego Trzeciego Maja. Współorganizacja z Dolnośląskim Urzędem Wojewódzkim.
6. Kamienna Góra, 16 maja – uhonorowanie grobów Dionizego i Tadeusza Podgórskich, ojca i syna, walczących w bitwie o Monte Cassino. Organizacja wydarzenia w ramach projektu „Ocalamy”.

7. Wrocław, 23 maja – uroczystość uhonorowania siedmiu grobów żołnierzy walczących w bitwie o Monte Cassino insygnium „Ojczyzna swemu obrońcy" w ramach projektu „Ocalamy".
8. Łagiewniki, 25 maja – znicze pamięci w 76. rocznicę śmierci rtm. Witolda Pileckiego przy powstałym w 2021 r., wysiłkiem IPN i władz lokalnych, pomniku figuratywnym rtm. Pileckiego.
9. Wrocław, 26 maja – uroczystości upamiętniające przy grobie Artemiego Aroniszydzego, oficera wojsk polskich i gruzińskich, w Święto Niepodległości Gruzji.
10. Kłodzko, 3 czerwca – sympatycy motorowerów ze Swarzędza przy pomniku plutonowego Emila Czecha; uroczyste spotkanie dla uczestników motorowerowego rajdu pamięci bohaterów bitwy o Monte Cassino.
11. Wrocław, 14 czerwca – Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych i Obozów Zagłady. Utrwalenie pamięci o więźniach z pierwszego transportu Polaków skazanych na uwięzienie w niemieckim obozie koncentracyjnym Auschwitz. Uroczystość przy ich grobach.
12. Wrocław, 11 lipca – Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II RP. Współorganizacja uroczystości ze Stowarzyszeniem Upamiętnienia Ofiar Zbrodni Ukraińskich Nacjonalistów.
13. Wrocław, 1 sierpnia – wojewódzkie uroczystość poświęcone 80. rocznicy powstania warszawskiego. Współorganizacja z Prezydentem Wrocławia, Dolnośląskim Urzędem Wojewódzkim, Garnizonem Wrocław.
14. Wrocław, 5 sierpnia – marsz pamięci szlakiem grobów powstańców warszawskich pochowanych na cmentarzu św. Wawrzyńca. Realizacja projektu „Ocalamy".
15. Wrocław, 1 września – wojewódzkie obchody 85. rocznicy wtargnięcia na ziemie polskie wojsk niemieckich, zorganizowane na cmentarzu Żołnierzy Polskich. Uczestniczyli dyrektor OIPN i pracownik OBEN.
16. Wrocław, 10 września – uroczystość odsłonięcia nowego pomnika nagrobnego mjr. Ryszarda Małaszkiewicza. Uczestniczyli dyrektor OIPN i pracownicy OBUWiM, OBEN, OBBH.
17. Driel (Holandia), 16–22 września – uroczystości 80. rocznicy operacji Market Garden. Uczestniczyli pracownik OBBH i asystent prasowy.
18. Wrocław, 17 września – obchody pod Pomnikiem Zesłańców Sybiru 85. rocznicy napaści sowieckiej na Polskę. Uczestniczyli pracownicy OBEN.
19. Wrocław, 20 października – zorganizowaną przez Zarząd PKP Wrocław przy budynku PKP Wrocław Główny uroczystość upamiętniająca 44. rocznicę głodówki w świetlicy wrocławskiej Lokomotywowni. Uczestniczył dyrektor OIPN.
20. Jagoszyce, 5 listopada – uroczystości przed pomnikiem Pamięci Walczących o Niepodległą Rzeczpospolitą, wzniesionym wysiłkiem OIPN. Uczestniczyli pracownicy OBUWiM.
21. Prochowice, 11 listopada – uroczystość poświęcona pamięci Antoniego i Aldony Rymszów, weteranów walk o wolność i niepodległość Polski. Uczestniczyli pracownicy OBUWiM.
22. Wrocław, 11 listopada – wojewódzkie obchody Narodowego Święta Niepodległości na pl. Wolności. Uczestniczył dyrektor OIPN.
23. Złotoryja, 11 grudnia – spotkania w związku z rocznicą wprowadzenia stanu wojennego w Polsce zorganizowane przez Miasto Złotoryja i Złotoryjski Ośrodek Kultury. Uczestniczyli: dyrektor OIPN, pracownik OBBH i pracownik OBEN.
24. Jelenia Góra, 12 grudnia – uroczystość zorganizowana przez jeleniogórską Solidarność w przeddzień rocznicy wprowadzenia stanu wojennego w Polsce; złożono kwiaty pod tablicą upamiętniającą Solidarność. Uczestniczyli dyrektor OIPN i pracownik OBBH.
25. Wrocław, 13 grudnia – uroczystość zorganizowana przez Politechnikę Wrocławską w rocznicę wprowadzenia stanu wojennego w Polsce; obchody na skwerze Obrońców Solidarności przy ul. Norwida, pod pomnikiem Wszystkim Współtwórcom, Obrońcom i Bohaterom Solidarności. Dyrektor OIPN wraz z innymi zaproszonymi delegacjami złożyli kwiaty.

26. Wałbrzych, 13 grudnia – spotkanie w Starej Kopalni w Wałbrzychu upamiętniające 43. rocznicę wprowadzenia stanu wojennego, zorganizowane przez wałbrzyską Solidarność. Uczestniczyli dyrektor OIPN, pracownik OBEN i pracownik OBBH.
27. Wrocław, 16 grudnia – spotkanie przed tablicą upamiętniającą represjonowanych w stanie wojennym usytuowaną na murze ZK nr 1 poświęcone górnikom zamordowanym w czasie pacyfikacji KWK „Wujek". Uczestniczyli pracownicy OBUWiM.
28. Polkowice, 17 grudnia – 43. rocznica pacyfikacji w stanie wojennym strajku okupacyjnego Zakładu Górniczego Rudna, zorganizowana przez NSZZ „Solidarność" przed gmachem kopalni Rudna. Uczestniczył pracownik OBBH.

Delegatura IPN w Opolu

1. Kędzierzyn-Koźle, 19 stycznia – 79. rocznica marszu śmierci z obozu Blechhammer; złożenie kwiatów i zapalenie zniczy przy krematorium i pomniku Ofiar poległych za wolność. Uczestniczył pracownik OBWUiM.
2. Nysa, 22 października – msza pogrzebowa w intencji działacza opozycyjnego Franciszka Winiarskiego w kościele pw. św. Elżbiety oraz ceremonia pogrzebowa na cmentarzu przy ul. Szczecińskiej. Uczestniczył pracownik DIPN.

ZAŁĄCZNIK NR 8:
UROCZYSTOŚCI UPAMIĘTNIAJĄCE WYDARZENIA I POSTACIE ZWIĄZANE Z WALKĄ I MĘCZEŃSTWEM ORGANIZOWANE LUB WSPÓŁFINANSOWANE PRZEZ PION UPAMIĘTNIANIA WALK I MĘCZEŃSTWA

Centrala BUWiM

1. Malbork, 22 lutego – uroczystość odsłonięcia pomnika upamiętniającego ofiary zbrodniczych ideologii: nazizmu niemieckiego i komunizmu sowieckiego.
2. Warszawa, 15 marca – uroczystość pogrzebowa Stanisława Stankiewicza ps. „Sośniak", „Dąb", „Kornik", żołnierza niezłomnego, poległego w 1947 r., ekshumowanego przez IPN w maju 2021 r.
3. Czechowice-Dziedzice, 21 marca – uroczystość pogrzebowa Władysława Guzdka ps. „Wilk", żołnierza niezłomnego, poległego w 1946 r., ekshumowanego przez IPN we wrześniu 2017 r. W uroczystości wziął udział m.in. dyrektor OIPN Katowice.
4. Warszawa, 23 maja – udział w uroczystości pogrzebowej podporucznika Wojska Polskiego Edwarda Dziewy ps. „Ostoja", „Jeremi" na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach. Jego szczątki odnaleziono w maju 2017 r.
5. Pomiechówek, 30 lipca – udział w uroczystości upamiętniającej ofiary zbrodni niemieckich w Pomiechówku.
6. Warszawa, 11 sierpnia – udział w obchodach przy Grobie Nieznanego Żołnierza z okazji 80. rocznicy powstania Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych.
7. Warszawa, 12 sierpnia – udział w uroczystości przy Pomniku Poległym i Pomordowanym na Wschodzie upamiętniającej ofiary „operacji polskiej" NKWD.
8. Chojnice, 1–2 września – organizacja państwowej uroczystości pogrzebowej odnalezionych w wyniku prac ekshumacyjnych prowadzonych przez IPN na terenie Doliny Śmierci w Chojnicach szczątków ponad 700 ofiar zbrodni niemieckich. W uroczystości wziął udział m.in. dyrektor Głównej Komisji, dyrektor OIPN Gdańsk.
9. Szczyrk, 6 września – udział w uroczystości pogrzebowej Józefa Lewickiego żołnierza VII Śląskiego Okręgu Narodowych Sił Zbrojnych.
10. Kraków, 25 października – udział w uroczystości pogrzebowej ofiary terroru komunistycznego Tadeusza Kościółka.
11. Wiedeń (Austria), 1 listopada – udział w uroczystości odsłonięcia nowego nagrobka weterana walk o wolność i niepodległość Polski Jana Bezarda, pułkownika armii austro-węgierskiej, geografa Wojska Polskiego podczas wojny polsko-bolszewickiej.
12. Pieniężno, 7–8 listopada – udział w uroczystości pogrzebowej Wojciecha Duśki, ofiary terroru komunistycznego.
13. Warszawa, 14 listopada – udział w uroczystości upamiętniającej wiceadmirała Kazimierza Porębskiego, wybitnego dowódcy, twórcy floty handlowej i wojennej w II RP.

OBUWiM Białystok

1. Białystok, 22 stycznia – uroczystość przy odnowionym przez OBUWiM w 2023 r. nagrobku weterana powstania styczniowego i naczelnika miasta Białegostoku w czasie zrywu powstańczego Adolfa Białokoza na cmentarzu Farnym; złożenie kwiatów z okazji 161. rocznicy wybuchu powstania. Grób wpisano do ewidencji grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski. W uroczystości uczestniczyła asysta wojskowa 18. Białostockiego Pułku Rozpoznawczego.
2. Białystok, 11 kwietnia – oznakowanie na cmentarzu pw. Matki Bożej Ostrobramskiej mogiły Jana Łucejki ps. „Wilk", członka Narodowych Sił Zbrojnych tabliczką „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski".
3. Szepietowo, 16 maja – uroczystość przy miejscu pamięci ku czci osób wywiezionych w głąb ZSRS oraz do obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau. Upamiętnienie sfinansował OBUWiM w 2023 r.
4. Wilno, 8 lipca – uroczystość poświęcenia wyremontowanego staraniem BUWiM IPN grobu weterana kpr. Michała Półtoraka na cmentarzu w Kalwarii Wileńskiej.
5. Białystok, 13 sierpnia – uroczystość oznaczenia i poświęcenia wyremontowanego grobu mjr. Aleksandra Komara, dowódcy 4 kompanii 81 Pułku Strzelców Grodzieńskich oraz II batalionu tego pułku. Pomnik wyremontowany w grudniu 2023 r. przez OBUWiM.
6. Sejny, 24–25 sierpnia – uroczystość 105. rocznicy powstania sejneńskiego, podczas której wręczono rodzinom 56 weteranów walk o wolność i niepodległość Polski zaświadczenia o wpisie oraz tabliczki „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski". Podczas obchodów wręczono złote medale Reipublicae Memoriae Meritum dr Irenie Kasperowicz-Ruce i prof. dr. hab. Wiesławowi Janowi Wysockiemu, została wygłoszona prelekcja o powstaniu sejneńskim przez Marka Kawczyńskiego (OBUWiM) oraz rozprowadzono okolicznościową broszurę upamiętniającą powstańców sejneńskich.
7. Dąbrowa Białostocka, 27 września – obchody 85. rocznicy utworzenia Polskiego Państwa Podziemnego, podczas których we współpracy z Gminą Dąbrowa Białostocka zorganizowano uroczystości poświęcenia odrestaurowanego pomnika upamiętniającego żołnierzy AK.
8. Tykocin, 15 października – uroczystość poświęcenia wyremontowanego staraniem OBUWiM pomnika nagrobnego Jadwigi Świętorzeckiej ps. „Stokrotka", członkini Narodowego Zjednoczenia Wojskowego; oznaczenie grobu tabliczką „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski".

OBUWiM Gdańsk (łącznie z Delegaturą w Bydgoszczy)

1. Ślesin, 8 stycznia – odsłonięcie na budynku na rogu ulic Nakielskiej i Długiej w Ślesinie pod Bydgoszczą tablicy pamiątkowej dedykowanej kpt. Wiktorowi Rossie.
2. Gdańsk, 15 stycznia – uroczystość odsłonięcia upamiętnienia Kasy Wzajemnej Pomocy i Bractwa Oblatów, organizacji założonej przez stoczniowców dla niesienia pomocy rodzinom internowanych i aresztowanych w czasie stanu wojennego w Stoczni Remontowa Shipbuilding w Gdańsku.
3. Gdańsk, 30 stycznia – uroczyste oznakowanie tabliczkami „Grób weteranów walk o wolność i niepodległość Polski" na cmentarzu Srebrzysko mogił: Henryka Bartmańskiego (weterana kampanii wrześniowej 1939 r., podziemia niepodległościowego w czasie II wojny światowej, żołnierza NOW oraz ZWZ/AK), Pawła Janocińskiego (weterana ZWZ/AK, WiN), Danuty Jezierskiej (weterana ZWZ/AK), Mariana Krełowskiego (weterana wojny polsko-bolszewickiej), Bronisława Łakota (weterana wojny polsko-bolszewickiej), Marka Morawskiego (weterana ZWZ/AK), Pankracego Bohdana Obuchowskiego (weterana wojny polsko-bolszewickiej), Ryszarda Puzia (weterana ZWZ/AK, powojennej konspiracji niepodległościowej, więźnia okresu stalinowskiego), Danuty Walczak-Markuszewicz (weteranki ZWZ/AK, powstania warszawskiego), Romana Zacharewicza (weterana kampanii polskiej 1939 r., żołnierza polskich dywizjonów lotniczych w Anglii).
4. Inowrocław, 7 lutego – ogólnopolskie obchody 40. rocznicy śmierci Piotra Bartoszcze w Inowrocławiu: złożenie kwiatów w Radłówku, w miejscu, gdzie najprawdopodobniej zamordowano dzia-

łacza Solidarności, msza św. z udziałem przedstawicieli IPN, władz samorządowych, organizacji Solidarności oraz środowisk rolniczych.

5. Gdańsk, 14 lutego – udział w uroczystościach na cmentarzu Łostowickim w 82. rocznicę powstania Armii Krajowej.
6. Gdańsk, 21 lutego – uroczyste oznakowanie na cmentarzu Srebrzysko grobu powstańców warszawskich: Anny Knoch, Leonarda Knocha i Haliny Knoch-Kaźmierczak tabliczką „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski".
7. Gdynia, 26 lutego – uroczyste oznakowanie na cmentarzu Witomińskim grobu powstańca wielkopolskiego Stanisława Dybizbańskiego tabliczką „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski".
8. Gdynia, 27 lutego – uroczyste oznakowanie na cmentarzu Witomińskim grobu powstańca wielkopolskiego Piotra Budzyńskiego tabliczką „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski".
9. Sopot, 1 marca – uroczystość złożenia kwiatów przy zrealizowanej w 2023 r. przez OBUWiM Gdańsk tablicy pamięci sierż. Józefa Franczaka ps. „Lalek" na kamienicy przy ul. Bohaterów Monte Cassino 41.
10. Gdańsk, 1 marca – złożenie kwiatów na cmentarzu Srebrzysko na grobach Żołnierzy Wyklętych wpisanych do ewidencji grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski: Kazimierza Cerkowniaka, Władysława Czermińskiego, Anieli Doroszuk, Rajmunda Drozda, Pawła Janocińskiego, Jerzego Lejkowskiego, Mieczysława Liwy, Roberta Nakwasa-Pugaczewskiego, Stefana Pabisia, Ryszarda Puzia, Henryka Skrobunia, Leona Wajchta, Zdzisława Zielenia.
11. Lipusz, 1 marca – zapalenie zniczy na grobie Rajmunda Lemkego, Żołnierza Wyklętego, wpisanym do ewidencji grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski.
12. Gdańsk, 14 marca – uroczyste oznakowanie na cmentarzu Srebrzysko grobu powstańca warszawskiego Kazimierza Lisowskiego tabliczką „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski".
13. Gdańsk, 17 marca – uroczystość odsłonięcia w Kaplicy Królewskiej przy bazylice Mariackiej w Gdańsku epitafium pamięci zamordowanego przez Niemców ks. Bernarda Wieckiego, działacza polskiego z Wolnego Miasta Gdańska. Upamiętnienie z cyklu „Gdańskie Orły".
14. Męcikał, 22 marca – złożenie kwiatów pod upamiętnieniem w 80. rocznicę rozbicia przez Niemców bunkra partyzantów TOW „Gryf Pomorski" w lesie pod Męcikałem. W dniach 21–22 marca 1944 r. w walce Niemcami zginęło 7 partyzantów TOW „Gryf Pomorski" z oddziału „Cis".
15. Gdańsk, 4 kwietnia – uroczystość oznakowania na cmentarzu Srebrzysko grobu żołnierza Armii Krajowej Zdzisława Krawczyka tabliczką „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski".
16. Gdańsk, 6 kwietnia – uroczystość oznakowania tabliczkami „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski" mogił żołnierzy: Fidelisa Włodarskiego (oficera WP, PSZ), pochowanego na cmentarzu w Oliwie, oraz Jana Bogukalca (żołnierza kampanii wrześniowej, PSZ), pochowanego na cmentarzu Srebrzysko.
17. Słuchowo, 9 kwietnia – złożenie kwiatów pod pomnikiem pamięci lotników amerykańskich zestrzelonych 9 kwietnia 1944 r. nad lasami Choczewa.
18. Banino, 10 kwietnia – złożenie kwiatów na grobie Andrzeja Karwety, dowódcy polskiej Marynarki Wojennej, ofiary katastrofy smoleńskiej.
19. Gdynia, 23 kwietnia – uroczyste oznakowanie na cmentarzu Witomińskim mogiły Antoniego Radeckiego, powstańca wielkopolskiego tabliczką „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski".
20. Gdańsk, 24 kwietnia – uroczystość oznakowania na cmentarzu Srebrzysko mogił żołnierzy AK: Antoniego Armatyńskiego, Tadeusza Bartoszewicza, Wiktora Kierkucia, Marii Łazarewicz, Stefana Tamowicza tabliczkami „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski".
21. Gdańsk, Gdynia, 29 kwietnia – złożenie kwiatów przy 12 tablicach upamiętniających działaczy WZZ i NSZZ „Solidarność": Władysława Buszkiewicza, Andrzeja Butkiewicza, Stanisława Kowalskiego, Jana Piotra Koziatka, Henryka Lenarciaka, Macieja Miatkowskiego, Magdaleny Modzelewskiej-Rybickiej, Aliny Pienkowskiej-Borusewicz, Marii Płońskiej, Jana Samsonowicza, Alojzego Antoniego Szablewskiego, Tomasza Wojdakowskiego.

22. Gdańsk, 30 kwietnia – uroczystość oznakowania na cmentarzu Srebrzysko grobu żołnierza AK Stanisława Jankowskiego tabliczką „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski".
23. Gdańsk, 7 maja – uroczystość oznakowania na cmentarzu Srebrzysko grobu żołnierza AK Benedykta Sarneckiego tabliczką „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski".
24. Gdańsk, 18 maja – uroczystość złożenie kwiatów i zapalenia zniczy na cmentarzu komunalnym w Gdańsku-Oliwie na grobach weteranów walk o Monte Cassino: Wiktora Stoczkowskiego, dowódcy 15 batalionu (Batalion „Wilków") 5 Wileńskiej Dywizji Piechoty PSZ na Zachodzie, bohatera walk o Monte Cassino, dowodzącego 15 batalionem podczas zakończonego sukcesem szturmu na wzgórze „Widmo"; Zygmunta Odrowąża Zawadzkiego, szefa Oddziału Operacyjnego Sztabu, za bitwę pod Monte Cassino odznaczonego po raz drugi Krzyżem Walecznych, a za bitwę o Ankonę – Krzyżem Srebrnym Orderu VM.
25. Gdańsk, 21 maja – oznakowanie na cmentarzu Srebrzysko grobów żołnierzy AK Mariana Kopczyńskiego i Kazimierza Sikory tabliczką „Grób weteranów walk o wolność i niepodległość Polski".
26. Gdynia, 22 maja – oznakowanie na cmentarzu Witomińskim mogiły uczestnika powstania wielkopolskiego Stanisława Dybizbańskiego tabliczką „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski".
27. Gdańsk, 28 maja – oznakowanie na cmentarzu Srebrzysko grobu Bolesława Laskowskiego, weterana powstań wielkopolskiego i śląskiego, żołnierza wojny polsko-bolszewickiej, kampanii polskiej 1939 r. oraz AK.
28. Gdańsk, 14 czerwca – oznakowanie na cmentarzu Srebrzysko tabliczką „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski" mogiły żołnierza AK i powstańca warszawskiego Wojciecha Kozłowskiego oraz żołnierza AK Laury Kozłowskiej.
29. Gdańsk, 17 czerwca – oznakowanie na cmentarzu Srebrzysko tabliczką „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski" mogił: Alfreda Kienitza, Eugeniusza Jeśmana, Tadeusza Wysockiego, Konstantego Wasilewskiego, Kajetana Fijałkowskiego, Mieczysława Sidorskiego, Stanisława Borowskiego, Wacława i Heleny Bruździak, Metodego Wnuka, Janiny i Józefa Kałanczyńskich.
30. Ustka, 20 czerwca – 103. rocznica III powstania śląskiego, oddanie pod opiekę Młodzieżowej Radzie Miasta Ustka wyremontowanego przez OBUWiM nagrobka Józefa Hoffmana, powstańca wielkopolskiego i śląskiego, żołnierza wojny polsko-bolszewickiej i kampanii polskiej 1939 r.
31. Gdańsk, 20 czerwca – oznakowanie na cmentarzu Srebrzysko tabliczką „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski" mogiły Zygmunta Karpińskiego, żołnierza kampanii polskiej 1939 r., AK, uczestnika powstania warszawskiego.
32. Gdynia, 24 czerwca – uroczystość odsłonięcia na cmentarzu Witomińskim wyremontowanego nagrobka weterana walk o wolność i niepodległość Polski kpt. mar. Jerzego Tadeusza Błeszyńskiego. Organizatorem uroczystości było Muzeum Marynarki Wojennej, a dotacji na remont udzielił IPN.
33. Gdańsk, 28 czerwca – oznakowanie na cmentarzu Srebrzysko tabliczką „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski" mogiły Ireny Moszkowskiej oraz Jana Moszkowskiego, żołnierzy AK, uczestników powstania warszawskiego.
34. Gdańsk, 11 lipca – uroczystości przy pomniku „Wołyń", kolportaż publikacji *Wołyń 1943. Ludobójstwo Polaków na Wołyniu 1939–1945. Świadectwa.*
35. Zielonka Pasłęcka, 12 lipca – Dzień Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej, kolportaż publikacji *Wołyń 1943. Ludobójstwo Polaków na Wołyniu 1939–1945. Świadectwa.*
36. Wejherowo, 19 lipca – 103. rocznica plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu. Oddanie pod opiekę harcerzom wyremontowanego przez OBUWiM nagrobka ks. Wacława Osińskiego, działacza plebiscytowego.
37. Gdynia, 26 sierpnia – oznakowanie na cmentarzu Witomińskim oraz na cmentarzu przy ul. Spokojnej tabliczką „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski" mogił Mieczysława Rapczyńskiego, żołnierza AK, oraz Ludwika Podkomorskiego, powstańca wielkopolskiego i uczestnika kampanii polskiej 1939 r.

38. Gdańsk, 28 sierpnia – uroczyste odsłonięcie współfinansowanego przez OIPN Gdańsk symbolicznego upamiętnienia „Serce dla Inki" w kościele pw. św. Jana Bosko, Gdańsk-Orunia, w ramach obchodów 75. rocznicy śmierci Danuty Siedzikówny ps. „Inka" i Feliksa Selmanowicza ps. „Zagończyk".
39. Gdańsk–Hel, 1 września – 85. rocznica wybuchu II wojny światowej – złożenie kwiatów na cmentarzu Ofiar Zbrodni Niemieckich na Zaspie oraz pod pomnikiem Obrońców Helu i na mogile na cmentarzu na Helu, w której spoczywa 31 marynarzy, bohaterskich żołnierzy obrony Wybrzeża.
40. Gdańsk, 15 września – 102. rocznicy powstania klubu sportowego Polaków z Wolnego Miasta Gdańska KS Gedanii, msza św. w kościele pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika.
41. Gdynia, 15 września – złożenie kwiatów pod pomnikiem „W hołdzie zesłańcom Sybiru".
42. Bydgoszcz, 19 września – uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej poświęconej gen. Stanisławowi Grzmotowi-Skotnickiemu umieszczonej na kamienicy, w której mieszkał w 1397 r. wraz z rodziną. Generał Stanisław Grzmot-Skotnicki dowodził w czasie II wojny światowej Pomorską Brygadą Kawalerii i Osłonową Grupą Operacyjną „Czersk" w ramach Armii „Pomorze". Walczył w obronie Chojnic i w Borach Tucholskich. 18 września 1939 r. w bitwie z Niemcami nad Bzurą został poważnie ranny, w wyniku poniesionych obrażeń zmarł.
43. Gdańsk, 22 września – uroczystość 100-lecia pierwszej mszy św. w kościele pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika, odsłonięcie tablicy pamięci poświęconej bł. Bronisławowi Komorowskiemu, zamordowanemu przez Niemców w czasie II wojny światowej.
44. Malbork, 27 września – 85. rocznica powstania Polskiego Państwa Podziemnego, uroczystości pod pomnikiem Żołnierzy AK i kamieniem Żołnierzy Wyklętych oraz obeliskiem upamiętniającym ZHP Hufiec Malbork.
45. Bydgoszcz, 4 października – uroczyste przekazanie znajdującego się na cmentarzu Nowofarnym grobu weterana walk o wolność i niepodległość Polski ppor. Napoleona Malickiego pod opiekę Akademickiego Liceum Ogólnokształcącego w Bydgoszczy.
46. Gdynia, 16 października – uroczystość pod tablicą pamiątkową i pomnikiem Gdynian Wysiedlonych.
47. Pogórze, 26 października – uroczystości przy zrealizowanym przez OBUWiM pomniku Obrońców Wybrzeża 1939 r. oraz pomordowanych przez Niemców mieszkańców Pogórza, Obłuża i Oksywia.
48. Iłowo-Osada, 11 listopada – odsłonięcie repliki zniszczonego przez Niemców pomnika marsz. Józefa Piłsudskiego.
49. Pelplin, 15 listopada – uroczyste przekazanie znajdującego się na cmentarzu przy kościele pw. Bożego Ciała wyremontowanego nagrobka powstańca styczniowego Anastazego Pruszaka pod opiekę szkole podstawowej.

OBUWiM Katowice

1. Gliwice, Czerwionka-Leszczyny, Książenice, Rybnik, Raszczyce, Górki Śląskie, 19 stycznia – upamiętnienie męczenników oświęcimskich, przy których grobach wojennych i pomnikach delegacja z przedstawicielami OIPN Katowice, wojewody śląskiego, prezesa Oddziału w Katowicach Towarzystwa Opieki nad Oświęcimiem, Zarządu Śląskiego ŚZŻAK katowickiego Oddziału Związku Sybiraków, proboszcza parafii wojskowej w Katowicach, oraz lokalnych samorządów złożyła kwiaty i zapaliła znicze.
2. Chorzów, 7 maja – oznakowanie na cmentarzu parafii św. Marii Magdaleny przy ul. Józefa Kalusa grobu Konstantego Szampery znakiem pamięci „Tobie Polsko".
3. Lubliniec, 9 maja – oznakowanie na cmentarzu parafialnym przy ul. Plebiscytowej grobów Jana Wieczorka oraz Jana Nikodema Jaronia znakiem pamięci „Tobie Polsko".
4. Tychy, 7 czerwca – oznakowanie na cmentarzu komunalnym przy ul. Cmentarnej grobu Macieja Dedy znakiem pamięci „Tobie Polsko".
5. Gliwice, 10 czerwca – oznakowanie na cmentarzu komunalnym przy ul. Kozielskiej grobu Ignacego Budnego znakiem pamięci „Tobie Polsko".

6. Bielsko-Biała, 13 czerwca – oznakowanie na cmentarzu parafii pw. Opatrzności Bożej przy ul. Cmentarnej grobu Tadeusza Pietrzykowskiego znakiem pamięci „Tobie Polsko".
7. Siemianowice Śląskie, 14 czerwca – oznakowanie na cmentarzu parafialnym św. Antoniego z Padwy przy ul. Hermana Wróbla grobu Ferdynanda Bednarczyka znakiem pamięci „Tobie Polsko".
8. Mysłowice, 18 czerwca – oznakowanie na cmentarzu parafii św. Jacka przy ul. Granicznej grobu Piotra Korusa znakiem pamięci „Tobie Polsko".
9. Katowice, 5 lipca – oznakowanie na cmentarzu parafialnym przy ul. Francuskiej grobu Franciszka Poloczka znakiem pamięci „Tobie Polsko".
10. Ruda Śląska, 27 sierpnia – oznakowanie na cmentarzu parafialnym przy ul. Kokota grobu Stanisława Skiby znakiem pamięci „Tobie Polsko".
11. Sosnowiec, 1 września – oznakowanie na cmentarzu parafialnym tzw. Pekińskim przy ul. 11 Listopada tabliczką „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski" mogiły obrońcy Westerplatte Stanisława Bartochy. Uroczystość była współorganizowana z UM Sosnowiec.
12. Blachownia, 1 września – oznakowanie na cmentarzu parafialnym przy ul. Kościuszki tabliczką „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski" mogiły obrońcy Westerplatte Aleksego Kowalika. Uroczystość współorganizowana z UM Blachownia.
13. Gliwice, 1 września – oznakowanie na cmentarzu parafialnym w Gliwicach-Bojkowie przy ul. Plonowej tabliczką „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski" grobów obrońców Westerplatte Edwarda Szewczuka oraz Michała Plewaka. Uroczystość współorganizowana z UM Gliwice.
14. Poznań, 5 września – oznakowanie grobów: Franciszka Brauna na cmentarzu parafialnym w Naramowicach przy ul. Jasnej Roli oraz Edwarda Ochmańskiego na cmentarzu komunalnym w Junikowie przy ul. Grunwaldzkiej znakiem pamięci „Tobie Polsko". Wydarzenie współorganizowane z władzami samorządowymi, miejscowymi szkołami, parafią i organizacjami społecznymi.
15. Rybnik, 10 września – oznakowanie na cmentarzu komunalnym przy ul. Rudzkiej grobu Konrada Zimonia znakiem pamięci „Tobie Polsko".
16. Mikołów, 13 września – oznakowanie na cmentarzu parafialnym przy ul. kard. Stefana Wyszyńskiego grobu Emanuela Kaliny znakiem pamięci „Tobie Polsko".
17. Bieruń Stary, 20 września – oznakowanie na cmentarzu parafialnym przy ul. Krakowskiej grobów Jana Strzeżyka i Jakuba Kostyry znakiem pamięci „Tobie Polsko".
18. Łódź, 24 września – oznakowanie na cmentarzu prawosławnym przy ul. Ogrodowej grobu Adama Olszaka znakiem pamięci „Tobie Polsko".
19. Bobrek, 26 września – oznakowanie na cmentarzu parafialnym przy ul. Księżnej Ogińskiej grobu Michała Krawczyka znakiem pamięci „Tobie Polsko".
20. Radzionków, 30 września – oznakowanie na cmentarzu parafialnym przy ul. Cmentarnej grobu Stanisława Molika znakiem pamięci „Tobie Polsko".
21. Inowrocław, 2 października – oznakowanie na cmentarzu przy ul. Marcinkowskiego i Libelta grobu Józefa Locha znakiem pamięci „Tobie Polsko".
22. Piekary Śląskie, 4 października – oznakowanie na cmentarzu przy ul. Kalwaryjskiej grobu Antoniego Ludygi znakiem pamięci „Tobie Polsko".
23. Katowice, 9 października – oznakowanie na cmentarzu parafialnym przy ul. Francuskiej grobu Tadeusza Szumańskiego tabliczką „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski". Uroczystości w związku z obchodami 80. rocznicy bitwy pod Monte Cassino towarzyszyła prezentacja wybranych zdjęć pochodzących z Archiwum Fotograficznego Tadeusza Szumańskiego i Narodowego Archiwum Cyfrowego.
24. Jastrzębie-Zdrój, 11 października – oznakowanie na cmentarzu przy ul. Dębowej grobu Leona Serwotki znakiem pamięci „Tobie Polsko".
25. Katowice, 11 października – współorganizacja z Towarzystwem Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich Biegu Orląt Lwowskich dla uczczenia młodych obrońców Lwowa w Szkole Podstawowej nr 2 im. Jana III Sobieskiego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 5 przy al. Walentego Roździeńskiego.

26. Pszczyna, 17 października – oznakowanie na cmentarzu Wszystkich Świętych grobów Stanisława Michalika oraz Jana Szłapy znakiem pamięci „Tobie Polsko".
27. Żory, 21 października – oznakowanie na cmentarzu komunalnym przy ul. Wiosennej grobu Nikodema Wacławczyka znakiem pamięci „Tobie Polsko".
28. Katowice, 22 października – współorganizacja z Towarzystwem Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich Biegu Orląt Lwowskich w Szkole Podstawowej nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi im. Tadeusza Kościuszki przy ul. Nasypowej dla uczczenia młodych obrońców Lwowa.
29. Katowice, 25 października – oznakowanie na cmentarzu przy ul. Francuskiej grobu Wojciecha Korfantego tabliczką „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski" oraz uroczystości przy pomniku upamiętniającym Wojciecha Korfantego usytuowanym na pl. Sejmu Śląskiego, podczas której uczniowie prezentowali sztandary swoich szkół noszących imię Wojciecha Korfantego, powstańców śląskich bądź powstań śląskich.
30. Nakło Śląskie, 28 października – oznakowanie na cmentarzu przy ul. Młyńskiej grobu Jana Bramowskiego znakiem pamięci „Tobie Polsko".
31. Katowice, 26 listopada – współorganizacja z Towarzystwem Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich Biegu Orląt Lwowskich w Szkole Podstawowej nr 33 z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Stanisława Ligonia przy ul. Wincentego Witosa dla uczczenia młodych obrońców Lwowa.

OBUWiM Kraków (Delegatura IPN w Kielcach)

1. Kraków, 22 stycznia – uroczystość poświęcenia nowego nagrobka powstańca styczniowego Bronisława Kopystyńskiego na cmentarzu Rakowickim, w 161. rocznicę wybuchu powstania styczniowego.
2. Kraków, 29 lutego – uroczystość poświęcenia na cmentarzu Rakowickim nowego nagrobka Aleksandra Dellmana, żołnierza Wojska Polskiego, AK oraz komendanta Armii Polskiej w Kraju.
3. Jachówka, 2 marca – uroczystość poświęcenia na cmentarzu parafialnym nowego nagrobka Jana Sałapatka ps. „Orzeł", partyzanta AK i BCh, dowódcy oddziałów partyzanckich „Zemsta" i „Zorza".
4. Krościenko nad Dunajcem, 6 marca – uroczystość pogrzebowa z asystą wojskową Józefa Orkisza ps. „Lotny", żołnierza Zgrupowania Partyzanckiego „Błyskawica" oraz „Wiarusy", na cmentarzu komunalnym. Jego szczątki zostały odnalezione podczas prac ekshumacyjnych we wrześniu 2021.
5. Kraków, 12 kwietnia – złożenie kwiatów na cmentarzu Rakowickim, na symbolicznym nagrobku płk. Andrzeja Hałacińskiego, ofiary zbrodni katyńskiej. IPN ufundował nową tablicę inskrypcyjną.
6. Makocice, 6 maja – uroczystość odsłonięcia zamontowanej na budynku Ochotniczej Straży Pożarnej tablicy upamiętniającej zrzut czterech cichociemnych: ppor. Bronisława Kamińskiego ps. „Golf", Włodzimierza Lecha ps. „Powiślak", Jerzego Niemczyckiego ps. „Janczar" oraz Józefa Wątróbskiego ps. „Jelito", na terytorium okupowanej Polski w nocy z 14 na 15 kwietnia 1944. Tablicę sfinansował IPN.
7. Tarnów Krzyż, 22 maja – uroczystość pogrzebowa Ludwika Kawika ps. „Czujny", żołnierza AK. Na tamtejszym cmentarzu parafialnym spoczęły jego szczątki odnalezione przez BPiI.
8. Skomielna Biała, 12 czerwca – uroczystość pogrzebowa na cmentarzu parafialnym Mieczysława Adamca ps. „Ciemny", żołnierza AK oraz powojennego podziemia niepodległościowego. Na tamtejszym cmentarzu parafialnym spoczęły jego szczątki odnalezione przez BPiI.
9. Wadowice, 18 czerwca – uroczystość pogrzebowa Mariana Misiaka ps. „Anioł", partyzanta Batalionów Chłopskich oraz Armii Polskiej w Kraju. Na tamtejszym cmentarzu komunalnym spoczęły jego szczątki odnalezione przez BPiI.
10. Bliżyn, 20 czerwca – uroczystości pogrzebowe Ryszarda Chrzanowskiego, żołnierza ZWZ/AK oraz Delegatury Sił Zbrojnych; msza św. w kościele pw. św. Ludwika w Bliżynie (koło Skarżyska-Kamiennej), złożenie szczątków Ryszarda Chrzanowskiego na tamtejszym cmentarzu para-

fialnym. W uroczystościach udział wzięli: córka Elżbieta Paszkiewicz wraz z członkami rodziny, przedstawiciele IPN oraz lokalnych władz samorządowych.
11. Kraków, 22 lipca – uroczystość na terenie dawnego kamieniołomu „Liban" upamiętniająca zamordowanych robotników niemieckiego obozu pracy w 80. rocznicę zbrodni.
12. Kraków, 11 sierpnia – uroczystość upamiętniająca Polaków zamordowanych w Związku Sowieckim w latach 1937–1938 w ramach tzw. Operacji Polskiej NKWD.
13. Kraków, 18 sierpnia – uroczystość upamiętniająca żołnierzy Zgrupowania Partyzanckiego „Błyskawica" w 78. rocznicę rozbicia przez nich więzienia św. Michała i uwolnienia członków podziemia niepodległościowego.
14. Mirzec, 22 października – organizacja uroczystości poświęcenia odrestaurowanego przez OBUWiM grobu rodziny Derlatków, którzy zostali zamordowani przez Niemców w czasie II wojny światowej i pochowani na cmentarzu parafialnym w Mircu.
15. Zofiówka, 6 listopada – organizacja uroczystości pogrzebowej Tomasza Piątka, żołnierza Batalionów Chłopskich, którego szczątki zostały odnalezione w ramach prac poszukiwawczych IPN.
16. Szczeglice, 8 listopada – uroczystość oznakowania na cmentarzu parafialnym grobu st. strz. Józefa Żaka, żołnierza 2. Korpusu Polskiego gen. Władysława Andersa, uczestnika bitwy o Monte Cassino tabliczką „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski".

OBUWiM Lublin

1. Piaski, 25 marca – zapalenie znicza w Narodowy Dzień Pamięci Polaków Ratujących Żydów pod tablicą zamieszczoną na ścianie domu rodzinnego państwa Jaroszów, którzy z narażeniem życia pomagali Żydom osadzonym w getcie w Piaskach.
2. Annopol, 12 lipca – uroczystości z okazji Dnia Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej; msza św. w parafii pw. św. Andrzeja Apostoła w Borowie (gm. Annopol); prelekcja naczelnika OBUWiM; złożenie kwiatów na mogile pomordowanych. Uczestniczył dyrektor OIPN.
3. Świdnik, 1 sierpnia – 80. rocznica wybuchu powstania warszawskiego; złożenie wieńców pod Pomnikiem Nieznanego Żołnierza. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
4. Jastków, 3 sierpnia – uroczystości związane z rocznicą bitwy pod Jastkowem, polowa msza św. na cmentarzu Legionistów w intencji poległych żołnierzy; apel poległych; złożenie wieńców. Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
5. Cyców, 11 sierpnia – 104. rocznica bitwy pod Cycowem; msza św. w kościele parafialnym św. Józefa przy pomniku poległych żołnierzy 7. Pułku Ułanów Lubelskich; apel pamięci; salwa honorowa; złożenie kwiatów i zapalenie zniczy. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
6. Kosyń, 26 września – współorganizacja uroczystość odsłonięcia tablic pamiątkowych poświęconych żołnierzom Korpusu Ochrony Pogranicza. Uczestniczyli dyrektor OIPN, naczelnik OBUWiM.
7. Sosnowica, 3 października – współorganizacja uroczystości odsłonięcia tablic pamiątkowych poświęconych żołnierzom Korpusu Ochrony Pogranicza. Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
8. Połoski, 4 października – uroczyste złożenie kwiatów i zapalenie zniczy na mogile żołnierzy Wojska Polskiego oraz Straży Granicznej zamordowanych w 1939 r. Uczestniczył naczelnik OBUWiM.

OBUWiM Łódź

1. Łódź, 14 lutego – organizacja uroczystości przy pomniku Armii Krajowej na ul. Żeligowskiego w 82. rocznicę utworzenia AK.
2. Łódź, 23 lutego – zapalenie znicza pod tablicą przy ul. Próchnika 39 w przeddzień rocznicy stracenia Augusta Emila Fieldorfa ps. „Nil". Upamiętnienie generała znajduje się na fasadzie kamienicy, w której mieszkał od 1947 r. do momentu aresztowania w listopadzie 1950 r.
3. Łódź, 1 marca – zapalenie zniczy na grobach ofiar terroru komunistycznego na cmentarzu komunalnym Doły.

4. Gidle, 12 marca – uroczystości pogrzebowe ofiary terroru komunistycznego Władysława Wójcika, którego szczątki zostały ekshumowane przez IPN w kwietniu 2021 r. na terenie cmentarza Centralnego w Szczecinie przy ul. Ku Słońcu.
5. Łódź, 22 marca – uroczystość w Parku Ocalałych przy ul. Wojska Polskiego 83 z okazji Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką.
6. Łódź, 1 kwietnia – zapalenie znicza na grobie gen. Aleksandra Arkuszyńskiego, weterana walk o wolność i niepodległość Polski, dowódcy partyzanckiego oddziału „Grom" 25 pp AK, w rocznicę jego śmierci.
7. Łódź, 12 kwietnia – w przeddzień Dnia Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej oddano hołd ofiarom zbrodni katyńskiej, zapalenie zniczy na symbolicznych grobach na cmentarzu rzymskokatolickim św. Rocha.
8. Łódź, 18 kwietnia – złożenie kwiatów na grobie Olega Zakirova, Kustosza Pamięci Narodowej, byłego oficera KGB, który w latach 80. na własną rękę podjął i kontynuował śledztwo w sprawie zbrodni katyńskiej (część ewangelicka cmentarza Starego), w rocznicę jego śmierci.
9. Konstantynów Łódzki, 29 kwietnia – zapalenie znicza przed kościołem pw. Najświętszej Marii Panny, pod tablicą upamiętniającą 310 kapłanów z diecezji łódzkiej, częstochowskiej, włocławskiej i z archidiecezji poznańskiej oraz ze wspólnot zakonnych, osadzonych w 1941 r. w obozie w Konstantynowie Łódzkim, z okazji Dnia Męczeństwa Duchowieństwa Polskiego.
10. Łódź, 17 maja – zapalenie na cmentarzu św. Rocha przy ul. Zgierskiej zniczy na wybranych grobach weteranów walk o Monte Cassino, w przeddzień rocznicy zakończenia bitwy.
11. Łódź, Wieluń, 25 maja – zapalenie zniczy w godzinę śmierci rtm. Witolda Pileckiego przez Pomnikiem Ofiar Komunizmu (Łódź) oraz popiersiem bohatera (Wieluń).
12. Radomsko, 4 czerwca – pogrzeb Jana Kowalskiego, współpracownika AK, zamordowanego przez Niemców, którego szczątki ekshumował IPN.
13. Łódź, 14 czerwca – uroczystość na cmentarzu komunalnym Doły z okazji Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych i Obozów Zagłady.
14. Łódź, 12 lipca – zapalenia znicza na cmentarzu komunalnym Doły na grobie Grzegorza Palki, działacza NSZZ „Solidarność", w rocznicę jego śmierci.
15. Kalisko, 12 lipca – zapalenie znicza przy pomniku pomordowanych mieszkańców wsi w 1939 r. z okazji Dnia Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej.
16. Łódź, 1 sierpnia – uroczystości na cmentarzu Starym z okazji 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego.
17. Konstantynów Łódzki, 2 sierpnia – zapalenia znicza na grobie wojennym pomordowanych Romów na cmentarzu parafialnym, z okazji Międzynarodowego Dnia Pamięci o Zagładzie Romów.
18. Łódź, 11 sierpnia – zapalenie znicza przy pomniku Ofiar Komunizmu (ul. Anstadta) w rocznicę rozpoczęcia operacji polskiej NKWD.
19. Plecka Dąbrowa, 15 sierpnia – uroczystość odsłonięcia dwóch tablic upamiętniających: ks. Aleksandra Łukomskiego, więźnia niemieckich obozów koncentracyjnych Sachsenhausen i Dachau, oraz kpt. Stanisława Redlińskiego, żołnierza Armii „Łódź", uczestnika walk o Monte Cassino.
20. Łódź, 23 sierpnia – złożenie kwiatów na grobie Ludwika Rossowskiego, Kustosza Pamięci Narodowej, w rocznicę jego śmierci.
21. Łódź, 24 września – uroczystość na cmentarzu prawosławnym przy ul. Ogrodowej w Łodzi oznakowania grobu powstańca śląskiego Adama Olczaka znakiem pamięci „Tobie Polsko".
22. Płock, 18 października – uroczystość pogrzebowa Stanisława Samca ps. „Pasek" ekshumowanego przez IPN w listopadzie 2017 r., podczas prac prowadzonych na cmentarzu przy ul. Unickiej w Lublinie. Uroczystość odbyła się w kaplicy cmentarza komunalnego.
23. Łódź, 29 listopada – zapalanie znicza na grobie Wojciecha Feliksa Zarzyckiego, powstańca listopadowego, w rocznicę wybuchu zrywu.
24. Niedośpielin, 16 grudnia – upamiętnienie górników zamordowanych w KWK „Wujek" w 1981 r., złożenie kwiatów na grobie Andrzeja Pełki i pod pomnikiem górników.

25. Łódź, 27 grudnia – zapalenie zniczy na wybranych grobach weteranów powstania wielkopolskiego w rocznicę wybuchu zrywu.

OBUWiM Poznań

1. Poznań, 26 lutego – reprezentacja IPN podczas obchodów upamiętniających 82. rocznicę Akcji „Bollwerk".
2. Zdziechowa, 12 kwietnia – reprezentacja IPN na uroczystym otwarciu Izby Pamięci Powstania Wielkopolskiego.
3. Poznań, 17 maja – reprezentacja IPN na jubileuszu 115-lecia Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 18 w Poznaniu oraz 80. rocznicy bitwy o Monte Cassino.
4. Żabikowo, 4 czerwca – reprezentacja IPN na uroczystych obchodach 80. rocznicy zamordowania komendanta Okręgu Poznań AK gen. Henryka Kowalówki (1897–1944) w niemieckim obozie karno-śledczym w Żabikowie.
5. Poznań, 12 czerwca – reprezentacja IPN na uroczystym wykładzie Albina Margasa na temat losów członków Siatki Wywiadowczej S-VII w czasie II wojny światowej w Forcie VII.
6. Poznań, 5 września – reprezentacja IPN podczas uroczystego przytwierdzenia na grobie powstańca śląskiego Franciszka Brauna tabliczki „Tobie Polsko".
7. Poznań, 20 września – reprezentacja IPN na mszy św. w kościele pw. św. Jana Kantego w intencji ofiar zbrodni katyńskiej oraz złożenie kwiatów pod tablicą katyńską.
8. Poznań, 5 listopada – uroczystość odsłonięcia pomnika Wypędzonych Wielkopolan współorganizowana wraz ze Społecznym Komitetem Budowy Pomnika Wypędzonych w Poznaniu, Stowarzyszeniem Wspólnota Polaków Wypędzonych i Poszkodowanych przez Niemców w latach 1939–1945 oraz Miastem Poznań.
9. Witkowo, 17 października – reprezentacja IPN podczas odsłonięcia tablicy poświęconej Adamowi Borysowi ps. „Pług" – uroczystości będącej kulminacyjnym momentem IX Dni Cichociemnych w Witkowie.
10. Nowe Miasto nad Wartą, 18 grudnia – uroczystość przekazania uczniom i pedagogom Zespołu Szkół im. gen. Jana Henryka Dąbrowskiego opieki nad grobem powstańca wielkopolskiego Stanisława Szymańskiego.

OBUWiM Rzeszów

1. Rzeszów, 18 maja – stanowisko OBUWiM podczas Nocy Muzeów, na którym uczestnicy wydarzenia mogli własnoręcznie wykonać kartonale z postaciami bohaterów polskiej historii i z symbolami narodowymi.
2. Nowa Dęba, 24 maja – współorganizacja uroczystości pogrzebowej Eugeniusz Lisa ps. „Bystry", żołnierza podziemia antykomunistycznego, rozstrzelanego w 1949 r., ekshumowanego przez IPN w 2020 r. z bezimiennego grobu na cmentarzu rzymskokatolickim przy ul. Unickiej w Lublinie. Organizatorzy: OIPN Rzeszów, Gmina Nowa Dęba, Powiat Tarnobrzeski, 18 Pułk Artylerii w Nowej Dębie, Samorządowy Ośrodek Kultury w Nowej Dębie, parafia pw. Podwyższenia Krzyża w Nowej Dębie.
3. Ruda Łańcucka, 10 sierpnia – uroczystość odsłonięcia tabliczki „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski" na mogile Aliny i Antoniego Kisielów, złożenie kwiatów na mogile na cmentarzu komunalnym. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
4. Lesko, 31 sierpnia – uroczystość odsłonięcia tabliczki „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski", złożenie kwiatów na mogile Wiktora Szwagla na cmentarzu komunalnym. Uczestniczył pracownik OBUWiM.
5. Niebylec, 1 września – zapalenie zniczy i złożenie kwiatów na grobie weterana Jana Ziomka w związku z Akcją „Zapal znicz dla Westerplatczyka". Uczestniczył naczelnik OBUWiM.

6. Zarszyn, 1 września – zapalenie zniczy na grobie kpr. Stefana Zimnego, pochodzącego z Kielecczyzny, w związku z akcją „Zapal znicz dla Westerplatczyka". Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
7. Rzeszów, 17 września – współorganizacja uroczystości upamiętniających 85. rocznicę napaści sowieckiej na Polskę, 35. rocznicę powstania rzeszowskiego oddziału Związku Sybiraków oraz Dnia Sybiraka. Organizatorzy: OIPN Rzeszów, 21 Brygada Strzelców Podhalańskich, 3 Podkarpacka Brygada Obrony Terytorialnej, Zarząd Oddziału Związku Sybiraków w Rzeszowie.
8. Rzeszów, 27 września – współorganizacja uroczystości upamiętniających rocznicę powstania Polskiego Państwa Podziemnego. Organizatorzy: OIPN Rzeszów, 21 Brygada Strzelców Podhalańskich, 3 Podkarpacka Brygada Obrony Terytorialnej, Urząd Miasta Rzeszowa, Światowy Związek Żołnierzy AK Okręg Podkarpacki.
9. Rogóżno, 26 października – uroczystości upamiętniające żołnierzy Batalionu „Zośka" biorących udział w akcji „Jula" podczas odsłonięcia tablicy poświęconej uczestnikom akcji; pracownik OBUWiM złożył kwiaty przed ww. tablicą. Współorganizatorzy: Instytut Pamięci Narodowej, Społeczny Komitet Opieki nad Grobami Poległych Żołnierzy Batalionów „Zośka" i „Parasol", Wójt Gminy Łańcut.
10. Łańcut, 1 listopada – zapalenie zniczy, w związku z akcją „Zapal znicz na grobie weterana", na mogiłach powstańców styczniowych, w kwaterze wojennej oraz na mogile zbiorowej żołnierzy AK poległych w walce z najeźdźcą niemieckim w latach 1943–1944. Uczestniczyła delegacja OBUWiM.
11. Gogołów, 1 listopada – zapalenie zniczy na mogile gen. Ignacego Kruszewskiego w związku z akcją „Zapal znicz na grobie weterana". Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
12. Niebylec, 1 listopada – zapalenie znicz na mogile sierż. Jana Ziomka w związku z akcją „Zapal znicz na grobie weterana". Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
13. Niewodna, 1 listopada – zapalenie zniczy na mogiłach Tadeusza Gazdy oraz Władysława Lepaka w związku z akcją „Zapal znicz na grobie weterana". Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
14. Połomia, 1 listopada – zapalenie zniczy na mogile Stanisława Mikulskiego ps. „Żmija" w związku z akcją „Zapal znicz na grobie weterana". Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
15. Przemyśl, 1 listopada – zapalenie zniczy, w związku z akcją „Zapal znicz na grobie weterana", na mogile zbiorowej w kwaterze żołnierzy Wojska Polskiego z 1939 r. w Przemyślu, mogile Orląt Przemyskich oraz grobie bohatera spod Monte Cassino, ppor. Kazimierza Gurbiela. Uczestniczyła delegacja OBUWiM.
16. Sanok, 1 listopada – zapalenie zniczy na mogile N.N. żołnierza AK oraz kwaterze żołnierzy Wojska Polskiego oraz mogile wojennej ofiar terroru na górze Gruszka w związku z akcją „Zapal znicz na grobie weterana".
17. Strzyżów, 1 listopada – zapalenie zniczy na mogile Antoniego Jabczyńskiego w związku z akcją „Zapal znicz na grobie Weterana". Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
18. Wysoka Strzyżowska, 1 listopada – zapalenie zniczy na mogile Jana Czai w związku z akcją „Zapal znicz na grobie weterana". Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
19. Żyznów, 1 listopada – zapalanie zniczy na mogile Jakuba Nycza w związku z akcją „Zapal znicz na grobie weterana". Uczestniczył naczelnik OBUWiM.
20. Lubatowa, 2 listopada – zapalenie zniczy, w związku z akcją „Zapal znicz na grobie weterana" na mogiłach Cypriana Borka, kpr. Jana Borka oraz mogile zbiorowej pomordowanych w lesie Grabińskim. Uczestniczyła delegacja OBUWiM.
21. Krosno, 3 listopada – zapalenie zniczy na mogile Kazimierza Człowiekowskiego ps. „Niemsta" w związku z akcją „Zapal znicz na grobie weterana". Uczestniczyła delegacja OBUWiM.
22. Rzeszów, 29 listopada – organizacja uroczystości rocznicy wybuchu powstania listopadowego.
23. Rudna Wielka, Zabierzów, 27 grudnia – zapalenie zniczy na mogiłach powstańców wielkopolskich: hr. Stefana Dąmbskiego (Rudna Wielka) oraz Andrzeja Grochowego (Zabierzów) w związku z akcją „Zapal znicz na grobie powstańca wielkopolskiego".

OBUWiM Szczecin

1. Koszalin, 11 stycznia – odsłonięcie w Zespole Szkół nr 9 tablicy upamiętniającej Jana Stawisińskiego.
2. Szczecin, 21 stycznia – oddanie hołdu i zapalenie zniczy pod tablicą upamiętniającą premiera rządu II RP Wincentego Witosa w 150. rocznicę jego urodzin.
3. Szczecin, Police, 26 stycznia – oddanie pod pomnikiem Ofiar Hitlerowskich Obozów Koncentracyjnych na cmentarzu Centralnym w Szczecinie hołdu Żydom pomordowanym przez nazistowskie Niemcy podczas II wojny światowej. Znicze zapłonęły też przy pomniku Dzieciom Potulic, tablicy Pamięci Gminy Żydowską, znajdującej się w miejscu dawnej synagogi, spalonej przez Niemców w nocy 9/10 listopada 1938 r., oraz pod tablicami upamiętniającymi więźniów filii KL Stutthof w Policach-Mścięcinie.
4. Szczecin, 13 lutego – obchody przy pomniku Na Chwałę Armii Krajowej na cmentarzu Centralnym w Szczecinie z okazji 82. rocznicy przemianowania Związku Walki Zbrojnej na Armię Krajową.
5. Szczecin, 14 lutego – obchody pod tablicą „Żołnierzom Armii Krajowej przy budynku Urzędu Miejskiego w Szczecinie z okazji 82. rocznicy przemianowania Związku Walki Zbrojnej na Armię Krajową.
6. Gorzów Wielkopolski, 16 lutego – prezentacja na cmentarzu komunalnym nowego nagrobka weterana, powstańca wielkopolskiego Marcina Kalmana.
7. Szczecin, 1 marca – obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych; oddanie hołdu: ofiarom zamordowanym w celi śmierci na terenie Areszty Śledczego w Szczecinie, pod tablicą na budynku Komendy Wojewódzkiej Policji w Szczecinie upamiętniającą żołnierzy podziemia niepodległościowego, przetrzymywanych i torturowanych w budynku WUBP/WUdsBP w latach 1945–1956.
8. Koszalin, 1 marca – obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, uroczyste odsłonięcie tablicy na budynku Regionalnej Izby Obrachunkowej w Szczecinie w Zespole Zamiejscowym w Koszalinie, upamiętniającej ofiary terroru komunistycznego, które zostały zamordowane, straciły zdrowie lub były prześladowane przez zbrodniczy system za walkę o wolność ojczyzny.
9. Szczecin, 22 marca – obchody Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką; złożenie kwiatów i zapalenie zniczy na grobach Sprawiedliwych wśród Narodów Świata pochowanych na cmentarzu Centralnym w Szczecinie.
10. Szczecin, 22 marca – obchody Dnia Przyjaźni Polsko-Węgierskiej pod pomnikiem Chłopca z Pesztu.
11. Szczecin, 12 kwietnia – obchody Dnia Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej pod Krzyżem Katyńskim na cmentarzu Centralnym w Szczecinie.
12. Szczecin, 16 kwietnia – uroczystość odsłonięcia tablicy w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim upamiętniającej Polaków wywiezionych na roboty przymusowe do III Rzeszy oraz dzieci tam urodzone w latach 1939–1945.
13. Szczecin, 23 kwietnia – uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej zamieszczonej na ścianie kościoła św. Stanisława Kostki (pl. Matki Teresy 5), poświęconej Janinie Trojanowskiej.
14. Szczecin, 10 maja – obchody pod pomnikiem Młodzieży Pomordowanej w Ponarach na cmentarzu Centralnym z okazji Dnia Pamięci Polaków zamordowanych w latach 1941–1944 w Ponarach.
15. Żukowo, 28 maja – prezentacja na cmentarzu komunalnym nowego nagrobka na mogile Antoniego Polaszczyka, weterana wojennego.
16. Szczecin, 14 czerwca – obchody Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych i Obozów Zagłady, przy pomniku Ofiar Hitlerowskich Obozów Koncentracyjnych na cmentarzu Centralnym w Szczecinie.
17. Resko, 20 czerwca – prezentacja nowego nagrobka na mogile Stanisława Kostasia, weterana walk o wolność i niepodległość Polski na cmentarzu komunalnym w Resku.
18. Szczecin, 11 lipca – obchody na cmentarzu Centralnym, przy pomniku Ofiar Nacjonalistów ukraińskich w latach 1939–1947 Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II Rzeczypospolitej Polskiej.

19. Kosino, 22 sierpnia – uroczystość prezentacji na ścianie budynku muralu ukazującego kpt. Władysława Siekierkę oraz oddanie hołdu kpt. Władysławowi Siekierce przy jego grobie na cmentarzu komunalnym.
20. Szczecin, 23 sierpnia – obchody Europejskiego Dnia Pamięci Ofiar Stalinizmu i Nazizmu, oddanie hołdu pod tablicą na murze budynku Aresztu Śledczego w Szczecinie, poświęconą ofiarom terroru komunistycznego.
21. Wisełka, 29 sierpnia – odsłonięcie przy kościele parafialnym tablicy poświęconej ppor. Konstantemu Żurawskiemu, obrońcy Westerplatte.
22. Kobylanka, 21 października – obchody narodowego Dnia Pamięci Duchownych Niezłomnych – prezentacja witrażu poświęconemu abp. Antoniemu Baraniakowi w Sanktuarium Błogosławionego Kardynała Prymasa Stefana Wyszyńskiego.
23. Szczecin, 23 października – uroczysty koncert fortepianowy „Dwa narody o wolność i niepodległość" z okazji obchodów wybuchu rewolucji węgierskiej 1956 r.
24. Goleniów, 8 listopada – uroczystość Narodowego Dnia Święta Niepodległości w parku Ignacego Jana Paderewskiego pod tablicą poświęconą temu wybitnemu politykowi.

OBUWiM Warszawa

1. Warszawa, Legionowo, 1 września – złożenie kwiatów w ramach akcja „Pamiętamy o żołnierzach broniących Westerplatte" przy grobach Stefana Grodeckiego, Jana Gryczmana na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach oraz pod tablicą upamiętniającą Karola Szwedowskiego (Legionowo).

OBUWiM Wrocław

1. Dziadowa Kłoda, 4 stycznia – uroczystość odsłonięcia obelisku upamiętniającego żołnierzy AK z ziemi sycowskiej i oleśnickiej.
2. Wrocław, 9 lutego – uroczystość religijno-patriotyczną przed pomnikiem Zesłańców Sybiru związana z 84. rocznicą pierwszej masowej wywózki Polaków na Sybir.
3. Wrocław, 23 lutego – umieszczenie tablicy informacyjnej na cmentarzu Osobowickim przy kwaterach więziennych o tym, jakie groby należy szczególnie czcić. Oznaczenie tych mogił znaczkiem „Ocalamy Pamięć".
4. Oleśnica, 1 marca – uroczystość Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych na rondzie Żołnierzy Wyklętych.
5. Wrocław, 11 kwietnia – uroczyste obchody Dnia Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej zorganizowane pod pomnikiem Ofiar Zbrodni Katyńskiej w parku im. Juliusza Słowackiego.
6. Wrocław, 3 maja – uroczystość przy obelisku, który znajduje się na skwerze Kornela Morawieckiego, w związku 83. rocznicą urodzin Kornela Morawieckiego.
7. Węgry, gm. Żórawina, 12 lipca – Dzień Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej. Współorganizacja uroczystości.
8. Zgorzelec, 2 sierpnia – ceremonia poświęcona pamięci jeńców Stalagu VIIIa z udziałem młodzieży z Polski, Ukrainy, Włoch, Niemiec i Rumunii uczestniczącej w corocznym dwutygodniowym międzynarodowym projekcie „Younion", mającym na celu integrację młodzieży z Europy oraz uczenia jej wagi i znaczenia historii.
9. Rogoźnica, 1 września – uroczystości na terenie byłego niemieckiego obozu koncentracyjnego Gross-Rosen w 85. rocznicę wybuchu II wojny światowej upamiętniające ofiary konfliktu zbrojnego.
10. Wrocław, 27 września – Dzień Polskiego Państwa Podziemnego. Uroczyste spotkanie w kaplicy Polskiego Państwa Podziemnego w kościele garnizonowym. Współorganizacja z Dolnośląskim Urzędem Wojewódzkim. Uczestniczyli: dyrektor OIPN, pracownik OBUWiM.

11. Kamienna Góra, 7 listopada – uroczyste oznakowanie mogiły ppor. Kazimierza Bączkowskiego tabliczką „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski". Współorganizacja z Urzędem Miasta Kamienna Góra. Uczestniczyli pracownicy OBUWiM.
12. Wierzbna, 8 listopada – pogrzeb państwowy Wojciecha Duśki, ofiary reżimu komunistycznego, współorganizowany przez BUWiM i OBUWiM.
13. Wrocław, 22 listopada – uroczystość przy pomniku Orląt Lwowskich w 106. rocznicę oswobodzenia Lwowa.

ZAŁĄCZNIK NR 9: GROBY WETERANÓW WYKONANE I PODDANE RENOWACJI Z URZĘDU Z FUNDUSZY PIONU UPAMIĘTNIANIA WALK I MĘCZEŃSTWA IPN; INFORMACJE O UROCZYSTOŚCIACH POGRZEBOWYCH ORAZ PREZENTACJI GROBÓW

Centrala BUWiM

1. Bychawa – wykonanie na cmentarzu parafialnym prac renowacyjnych nagrobka Wincentego Jankowskiego, żołnierza Armii Krajowej, członka konspiracyjnej organizacji ziemiańskiej „Uprawa".
2. Grabownica Starzeńska – wykonanie na cmentarzu parafialnym prac remontowych nagrobka Teodora Kurza, uczestnika powstania styczniowego.
3. Hastings (Wielka Brytania) – wykonanie na cmentarzu Hastings Cemetery and Crematorium prac konserwatorskich nagrobka Sergiusza Piaseckiego, uczestnika wojny polsko-bolszewickiej, żołnierza Korpusu Ochrony Pogranicza oraz żołnierza Armii Krajowej, oficera wywiadu polskiego.
4. Jaworzno – wykonanie na cmentarzu komunalnym prac renowacyjnych nagrobka Karola Pniaka, uczestnika kampanii wrześniowej 1939 r., dowódcy 308 Krakowskiego Dywizjonu Myśliwskiego.
5. Jasień – wykonanie na cmentarzu parafialnym prac konserwatorskich nagrobka Jerzego Wacława Krupskiego, uczestnika powstania listopadowego.
6. Kalwaria (Wilno) – wykonanie na cmentarzu Na Rossie nagrobka Michała Półtoraka, żołnierza 4 Wileńskiej Brygady Armii Krajowej, członka Organizacji Wojskowej „Wilki".
7. Katowice – wykonanie na cmentarzu parafialnym nagrobka Teodora Zaczyka, uczestnika II i III powstania śląskiego oraz wojny obronnej 1939 r.
8. Konarzyny – wykonanie na cmentarzu parafialnym nagrobka Franciszka Tokarskiego, uczestnika wojny polsko-bolszewickiej, funkcjonariusza Straży Granicznej.
9. Krosno – wykonanie na cmentarzu komunalnym nowego nagrobka weterana Wojciecha Biernata, uczestnika powstania styczniowego.
10. Nietków – wykonanie na cmentarzu komunalnym nagrobka Alojzego Kłosa, uczestnika powstania wielkopolskiego i wojny polsko-ukraińskiej.
11. Murzynno (gm. Gniewkowo) – wykonanie na cmentarzu parafialnym nagrobka Wincentego Sobocińskiego, pułkownika dyplomowanego piechoty Wojska Polskiego, żołnierza Armii Polskiej we Francji (gen. Józefa Hallera).
12. Radomsko – wykonanie na cmentarzu starym prac konserwatorsko-renowacyjnych nagrobka Marcina Ziółkowskiego, uczestnika wojen napoleońskich, i Adolfa Zawadzkiego, uczestnika powstania styczniowego.
13. Rajgród – wykonanie na cmentarzu parafialnym nagrobka Jana Eliasza Mościckiego, uczestnika powstania styczniowego.
14. Rzeszów – wykonanie na starym cmentarzu prac remontowych nagrobka Antoniego Opolskiego i Jana Marcinkiewicza, uczestników powstania styczniowego.

15. Sobieszyn – remont na cmentarzu przy kościele Podwyższenia Krzyża Świętego nagrobka ks. Pawła Szukalskiego, uczestnika powstania styczniowego.
16. Warszawa – odrestaurowanie na cmentarzu Powązkowskim nagrobka Kazimierza Porębskiego, uczestnika wojny polsko-bolszewickiej, wiceadmirała polskiej Marynarki Wojennej.
17. Warszawa – wykonanie na cmentarzu Powązkowskim dodatkowej tablicy inskrypcyjnej na nagrobku Wiktora Kochanowskiego, uczestnika walki o Lwów i wojny polsko- bolszewickiej.
18. Warszawa – wykonanie na Cmentarzu Wojskowym przy ul. Powązkowskiej nowego nagrobka na mogile Janiny Lenczewskiej-Samotyi, uczestniczki powstania warszawskiego.
19. Warszawa – wykonanie na Cmentarzu Wojskowym przy ul. Powązkowskiej nowego nagrobka na mogile Jana Kazimierza Kruszewskiego, dowódcy Korpusu Ochrony Pogranicza w II RP (1930–1939). Uroczystości pogrzebowe odbyły się 12 września.
20. Warszawa – remont na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach czterech nagrobków dowódców Armii Krajowej: gen. Tadeusza Komorowskiego ps. „Bór", gen. Michała Karaszewicza Tokarzewskiego, gen. Leopolda Okulickiego i symbolicznego grobu gen. Stefana Roweckiego ps. „Grot". Uroczystość poświęcenia odbyła się 29 lipca.
21. Wilno (Litwa) – wykonanie na cmentarzu Stara Rossa prac konserwatorsko-renowacyjnych nagrobka Władysława Klubowskiego, kapitana, oficera 1 Korpusu Polskiego.
22. Żywiec – wykonanie na cmentarzu parafialnym prac remontowych nagrobka Józefa Suchońskiego, uczestnika powstania styczniowego.

OBUWiM Białystok

1. Białystok – wykonanie na cmentarzu parafialnym remontu nagrobka na mogile ks. kan. mjr. Pawła Sargiewicza, kapelana 8 Pułku Artylerii Przeciwlotniczej Ciężkiej w czasie bitwy o Monte Cassino. Mogiłę wpisano do ewidencji grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski.
2. Białystok – wykonanie na cmentarzu farnym remontu grobu weterana ks. ppłk. Mieczysława Paszkiewicza, kapelana Batalionu AK „Zaremba"-„Piorun" podczas powstania warszawskiego. Uuoczystość prezentacji pomnika odbyła się 18 października.
3. Białystok – wykonanie na cmentarzu farnym remontu grobu weterana Eugeniusza Kazimirowskiego, ochotnika w wojnie polsko-bolszewickiej. Uroczystość odsłonięcia zaplanowano w 2025 r.
4. Dobrzyniewo Kościelne – wykonanie na cmentarzu parafialnym remontu nagrobka na mogile ks. Wiktora Gogolińskiego ps. „Wiktor", honorowego dowódcy 13 Brygady Wileńskiej AK, kapelana 3 Zgrupowania AK Okręgu Wileńskiego. Grób wpisano do ewidencji grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski.
5. Giżycko – wykonanie na cmentarzu miejskim grobu weterana kpt. Józefa Kalecińskiego ps. „Adil", uczestnika wojny polsko-bolszewickiej, oficera AK. Uroczystość odsłonięcia zaplanowano w 2025 r.
6. Kamienna Stara – wykonanie remontu znajdującego się na terenie kościoła w Kamiennej Starej grobu gen. bryg. Nikodema Sulika. Mogiłę uroczyście oznakowano tabliczką „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski".
7. Lidzbark Warmiński – wykonanie na cmentarzu komunalnym remontu grobu Franciszka Junaszki, uczestnika wojny obronnej 1939 r. oraz żołnierza 2. Korpusu Polskiego. Grób wpisano do ewidencji grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski.
8. Olsztyn – wykonanie na cmentarzu komunalnym remontu grobu weterana ppłk. Wacława Wyzińskiego ps. „Wyrwa", dowódcy 72 Pułku Piechoty AK.
9. Tryczówka – wykonanie na cmentarzu parafialnym remontu grobu weterana Bronisława Domaszuka, uczestnika wojny polsko-bolszewickiej i II wojny światowej.

OBUWiM Gdańsk (łącznie z Delegaturą w Bydgoszczy)

1. Gdańsk – renowacja na cmentarzu Garnizonowym pomnika nagrobnego Danuty Turowieckiej ps. „Jadwiga", harcerki Szarych Szeregów, kolporterki, sanitariuszki, łączniczki. Grób wpisano do ewidencji grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski. Uroczystość prezentacji pomnika odbyła się 13 listopada.
2. Gdańsk – renowacja na cmentarzu Srebrzysko pomnika nagrobnego Tadeusza Chudzickiego, powstańca wielkopolskiego, działacza plebiscytowego, działacza na rzecz polskości w Wolnym Mieście Gdańsku. Uroczystość prezentacji pomnika odbyła się 29 października.
3. Pelplin – renowacja na cmentarzu przy kościele pw. Bożego Ciała nagrobka Anastazego Pruszaka, powstańca styczniowego. Uroczystość prezentacji pomnika odbyła się 2 grudnia.

OBUWiM Katowice

1. Katowice – wykonanie na cmentarzu przy ul. Sienkiewicza nowego nagrobka na mogile Teodora Zaczyka, powstańca śląskiego, działacza plebiscytowego oraz uczestnika kampanii polskiej 1939. Uroczystość prezentacji nagrobka, zorganizowana we współpracy z Komendą Wojewódzką Policji w Katowicach, odbyła się 21 listopada.
2. Radziechowy – remont na cmentarzu parafialnym grobu weterana Michała Klisia, uczestnika kampanii polskiej 1939. Uroczystość poświęcenia nagrobka odbyła się 14 października.
3. Tarnowskie Góry – wykonanie na cmentarzu św. Anny przy ul. Gliwickiej nowego nagrobka na mogile dr. Józefa Potyki, powstańca śląskiego, działacza plebiscytowego i społecznego. Uroczystość poświęcenia mogiły odbyła się 15 października.
4. Zwardoń – remont na cmentarzu komunalnym mogiły weterana Karola Zemana, uczestnika powstań śląskich oraz żołnierza armii gen. Andersa. Uroczystość poświęcenia odnowionego nagrobka oraz jego oznaczenia znakiem pamięci „Tobie Polsko" odbyła się 18 września.
5. Żywiec – remont na cmentarzu Przemienienia Pańskiego przy ul. Komonieckiego grobu weterana Ludwika Pantoflińskiego, pierwszego komendanta Polskiej Organizacji Wojskowej na Żywiecczyźnie. Uroczystość prezentacji odnowionego grobu odbyła się 21 października.

OBUWiM Kraków

1. Bliżyn – wykonanie na cmentarzu parafialnym nowego nagrobka na mogile weterana Ryszarda Chrzanowskiego, skazanego wyrokiem komunistycznego sądu w 1947 r. Pochówek odnalezionych szczątków odbył się 20 czerwca.
2. Kielce – remont na cmentarzu komunalnym nagrobka Władysława Buszkowskiego, żołnierza 4 Pułku Piechoty Legionów.
3. Kraków – kompleksowa renowacja na cmentarzu Rakowickim grobowca rodzinnego, w którym pochowany jest powstaniec styczniowy Ludomir Benedyktowicz.
4. Kraków – remont na cmentarzu Rakowickim nagrobka Jana Walczyńskiego, uczestnika wojny polsko-bolszewickiej. Nagrobek upamiętnia również jego syna Jana Walczyńskiego, który poległ w bitwie pod Falaise w sierpniu 1944 r.
5. Kraków – wykonanie na cmentarzu Rakowickim nowego nagrobka na mogile phm. Władysława Mitkowskiego ps. „Żbik" (1914–1942), zastrzelonego przez Niemców 24 czerwca 1942. Uroczystość poświęcenia nagrobka odbyła się 24 czerwca.
6. Myślenice – kompleksowa renowacja na cmentarzu komunalnym grobowca ppłk. Adama Stabrawy, dowódcy 1 Pułku Strzelców Podhalańskich AK.

7. Tarnów-Mościce – budowa nowego nagrobka na mogile weterana Leonarda Ziółkowskiego (1895–1984), żołnierza Legionów Polskich.
8. Wieliczka – wykonanie na cmentarzu komunalnym nowego nagrobka na mogile braci Eugeniusza i Józefa Hruzików, żołnierzy Legionów Polskich, Wojska Polskiego oraz wojny polsko-bolszewickiej.

OBUWiM Lublin

1. Biskupice – wykonanie na cmentarzu parafialnym tablicy na grobie weterana Aleksandra Świeboda, żołnierza 2. Korpusu Polskiego.
2. Chełm – wykonanie na cmentarzu parafialnym przy ul. Lwowskiej nowego nagrobka na mogile Bartłomieja Żółkiewskiego, weterana powstania styczniowego.
3. Chlewiska – wykonanie na cmentarzu parafialnym nowego nagrobka na mogile Stefana Olana, weterana 2. Korpusu Polskiego.
4. Chodel – wykonanie na cmentarzu parafialny pomnika na grobie weteranów Armii Krajowej.
5. Frampol – remont na cmentarzu parafialnym upamiętnienia na grobie Piotr Lugego, weterana powstania styczniowego.
6. Hrubieszów – wykonanie nowego nagrobka na cmentarzu parafialnym na mogile Bogdana Majcherskiego, weterana 2. Korpusu Polskiego.
7. Iłża – wykonanie na cmentarzu parafialnym nowego nagrobka na mogile Władysława Drożdza, żołnierza Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte.
8. Nałęczów – wykonanie tablicy memoratywnej na cmentarzu parafialnym na grobie Władysława Świtalskiego, weterana 2. Korpusu Polskiego.
9. Nielisz – wykonanie na cmentarzu parafialnym nowego nagrobka na mogile Antoniego Kormańskiego.
10. Ortel Królewski – wykonanie na cmentarzu parafialnym nowego nagrobka na mogile Tomasza Andrusiewicza, weterana 2. Korpusu Polskiego.
11. Puławy – wykonanie nowego nagrobka na cmentarzu parafialnym na mogile Jerzego Boskiego, żołnierza KOP. Współorganizowana przez IPN uroczystość odsłonięcia odbyła się 24 września.
12. Rzeczyca Ziemiańska – wykonanie nowego nagrobka na cmentarzu parafialnym na mogile Bronisława Gąciarza, weterana 2. Korpusu Polskiego.
13. Trzeszczany Pierwsze – wykonanie na cmentarzu parafialnym nowego nagrobka na mogile Jana Chmielewskiego, weterana powstania styczniowego.
14. Uchanie – wykonanie na cmentarzu parafialnym remontu na grobie Ignacego Kurowskiego, uczestnika powstania styczniowego.
15. Uchanie – wykonanie remontu na cmentarzu parafialnym na grobie Stefanii Weremczuk, harcerki Szarych Szeregów.
16. Zamch – wykonanie nowego nagrobka na cmentarzu parafialnym na mogile Piotra Gontarskiego, weterana 2. Korpusu Polskiego.

OBUWiM Łódź

1. Chotów – remont na cmentarzu rzymskokatolickim pomnika nagrobnego kpr. Piotra Madziary, uczestnika wojny polsko-bolszewickiej.
2. Łódź – remont na cmentarzu rzymskokatolickim pw. św. Anny pomnika nagrobnego Bogdana Grabowskiego, uczestnika powstania warszawskiego, jeńca obozu niemieckiego.
3. Łódź – remont na cmentarzu rzymskokatolickim pw. św. Anny pomnika nagrobnego płk. Stanisława Sobieszczaka, uczestnika wojny polsko-bolszewickiej.

4. Łódź – remont na cmentarzu rzymskokatolickim przy ul. Szczecińskiej pomnika nagrobnego Alojzego Draba, żołnierza AK.
5. Zduńska Wola – remont pomnika nagrobnego Bronisława Jankowskiego, żołnierza 2. Korpusu Polskiego, uczestnika walk o Monte Cassino.

OBUWiM Poznań

1. Jabłonna – wykonanie na cmentarzu komunalnym w Jabłonnie nowego nagrobka na mogile Józefa Krysmana, uczestnika powstania wielkopolskiego, weterana walk o wolność i niepodległość Polski.
2. Kłodawa – przeprowadzenie na cmentarzu parafialnym prac remontowych na grobie Rocha Szurgocińskiego (1850–1938), uczestnika powstania styczniowego, weterana walk o wolność i niepodległość Polski.
3. Nowa Rola – wyremontowanie na cmentarzu komunalnym grobu Władysława Fowarewskiego (1892–1948), żołnierza Armii gen. Hallera, uczestnika wojny z bolszewikami i powstańca śląskiego.
4. Nowe Miasto nad Wartą – wyczyszczenie na cmentarzu przy parafii pw. Świętej Trójcy grobu Stanisława Szymańskiego (1902–1976), weterana powstania wielkopolskiego.
5. Poznań – wykonanie na cmentarzu komunalnym nr 2 Junikowo-Poznań nowego nagrobka na mogile Bernarda Łamaszewskiego-Wolskiego, weterana powstania warszawskiego.
6. Poznań – wykonanie na cmentarzu komunalnym nr 2 Junikowo-Poznań nowego nagrobka na mogile Jana Działaka, weterana powstania wielkopolskiego.
7. Poznań – remont na cmentarzu Garnizonowym na Cytadeli w Poznaniu zabytkowego grobu Kazimierza Ferdynanda Pułaskiego (1846–1926), uczestnika powstania styczniowego, weterana walk o wolność i niepodległość Polski.
8. Poznań – remont na cmentarzu Garnizonowym na Cytadeli w Poznaniu zabytkowego grobu Jadwigi Pułaskiej (1848–1927), żony uczestnika powstania styczniowego Kazimierza Ferdynanda Pułaskiego.
9. Poznań – wykonanie na cmentarzu komunalnym nr 1 Miłostowo nowego nagrobka na mogile Tomasza Dębskiego (1896–1963), uczestnika powstania wielkopolskiego, weterana walk o wolność i niepodległość Polski.
10. Rdutów – remont na cmentarzu parafialnym w Rdutowie nagrobka na mogile Tymoteusza Niesiołowskiego (1838–1867), uczestnika powstania styczniowego, weterana walk o wolność i niepodległość Polski.
11. Świebodzin – wyremontowanie na cmentarzu komunalnym grobu Kazimierza Gindery (1897–1970), weterana powstania wielkopolskiego i wojny obronnej 1939 r.

OBUWiM Rzeszów

1. Jarosław – wykonanie na cmentarzu komunalnym przy ul. Szczytniańskiej nowego nagrobka na mogile weterana gen. bryg. Wacława Scaevoli-Wieczorkiewicza, którego szczątki zostały sprowadzone z Genewy. Współorganizowana uroczystość pogrzebowa wraz z poświęceniem nowego nagrobka odbyła się 27 marca.

OBUWiM Szczecin

1. Gorzów Wielkopolski – wykonanie na cmentarzu komunalnym nowego nagrobka na mogile Ludwika Sarrazina (1893–1963), weterana walk o wolność i niepodległość Polski, uczestnika powstania wielkopolskiego.
2. Szczecin – wykonanie na cmentarzu Centralnym nowego nagrobka na mogile Witalisa Łukasiewicza (1904–1978), odznaczonego medalem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata.

OBUWiM Warszawa

1. Konstancin-Jeziorna (Skolimów) – wykonanie na cmentarzu parafialnym nowych nagrobków na mogiłach 3 uczestniczek powstania warszawskiego: Janiny Kopackiej z d. Kisiel, Janiny Dewicz, Marii Leszeżanki (Łeszeżanki).
2. Warszawa – wykonanie na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach nowego nagrobka na mogile Jerzego Obstarczyka, działacza niepodległościowego, lekarza chirurga. 1 marca oddano mu cześć, składając na grobie kwiaty.
3. Warszawa – wykonanie na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach nowego nagrobka na mogile gen. dyw. Stanisława Wróblewskiego, uczestnika wojny polsko-bolszewickiej, dowódcy Okręgu Korpusu nr V w Krakowie, odznaczonego Krzyżem Virtuti Militari, Krzyżem Walecznych.
4. Warszawa – wykonanie na cmentarzu Północnym nowego nagrobka na mogile weterana Tadeusza Lachmana, uczestnika bitwy o Monte Cassino.
5. Warszawa – wykonanie na cmentarzu Bródnowskim nowego nagrobka na mogile weterana Bronisława Królikowskiego, wcielonego do 3. Dywizji Strzelców Karpackich, w której szeregach brał udział w kampanii włoskiej, m.in. walczył w bitwie o Monte Cassino, wzdłuż Morza Adriatyckiego i pod Bolonią.
6. Warszawa – wykonanie na cmentarzu w Warszawie-Wesołej nowego nagrobka na mogile weterana Stefana Szymańskiego, oficera uzbrojenia od 1943 r. w 3. Dywizji Strzelców Karpackich, z którą przeszedł całą kampanię włoską, uczestniczył m.in. w bitwie o Monte Cassino (podporucznik/porucznik).
7. Warszawa – wykonanie na cmentarzu Bródnowskim nowego nagrobka na mogile Klary Dolniak Nowackiej ps. „Mrówka”, żołnierza ZWZ, weteranki walk o wolność i niepodległość Polski.
8. Warszawa – wykonanie na cmentarzu Północnym nowych nagrobków na mogiłach weteranów: Zygmunta Frączkowskiego, żołnierza AK, uczestnika powstania warszawskiego; Władysława Wesołowskiego, uczestnika wojny obronnej 1939 r., żołnierza Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie; Ilony Potoręckiej, uczestniczki wojny obronnej 1939 r., żołnierza ZWZ/AK, powstania warszawskiego; Józefa Wierzchonia, uczestnika kampanii wrześniowej.
9. Warszawa – wykonanie na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach nagrobków na mogiłach weteranów: Leona Korzewnikjanc, uczestnika wojny obronnej 1939 oraz powstania warszawskiego; Karola Ciżboka, żołnierza Legionów Polskich i wojna polsko-bolszewickiej.

OBUWiM Wrocław

1. Duszniki Zdrój – wykonanie na cmentarzu komunalnym nowego pomnika nagrobnego na mogile Edwarda Wasilewskiego, żołnierza AK i antykomunistycznego podziemia niepodległościowego. Prezentacja grobu w ramach projektu „Ocalamy” odbyła się 6 grudnia.
2. Wrocław – wykonanie na cmentarzu Osobowickim nowego pomnika nagrobnego w miejscu nieistniejącej mogiły Zofii Bogackiej i Marii Jeleń z d. Wonsch, weteranek walk o wolność i niepodległość Polski. Uroczystość zorganizowana przez OBUWiM przy znacznej pomocy Hanny Jeleń-Łukowskiej, wnuczki Marii Janiny Jeleń odbyła się 5 grudnia.

ZAŁĄCZNIK NR 10: GROBY WOJENNE WYKONANE I PODDANE RENOWACJI Z FUNDUSZY PIONU UPAMIĘTNIANIA WALK I MĘCZEŃSTWA IPN; INFORMACJE O UROCZYSTOŚCIACH POGRZEBOWYCH ORAZ PREZENTACJI GROBÓW

Centrala BUWiM

1. Chojnice – wykonanie na cmentarzu Ofiar Zbrodni Hitlerowskiej mogiły zbiorowej, w której zostały pochowane szczątki 160 ofiar zbrodni niemieckich.
2. Czermno (gm. Gąbin) – wykonanie na cmentarzu parafialnym pomnika nagrobnego na mogile mieszkańców miejscowości Czermno i okolic rozstrzelanych przez Niemców w 1939 r.
3. Gdańsk – wykonanie na cmentarzu Garnizonowym nagrobka Tadeusza Urbanowicza ps. „Moskito", żołnierza 3 i 5 Wileńskiej Brygady Armii Krajowej, poległego w 1946 r. w walce z MO w Borach Tucholskich.
4. Katowice – wykonanie na cmentarzu parafialnym nowych nagrobków na 5 mogiłach ofiar zbrodni sądowych z lat 1946–1952.
5. Kuzawa – wykonanie na cmentarzu prawosławnym nagrobka na mogile Stefana Danilewicza oraz Borysa Litwiniuka, ekshumowanych w 2023 r. w Czeremszy.
6. Lotyń – remont na cmentarzu parafialnym nagrobka Stanisławy Zielińskiej zamordowanej przez żołnierzy Armii Czerwonej.
7. Rędziny – remont na cmentarzu parafialnym zbiorowej mogiły mieszkańców wsi Rudniki zamordowanych przez Niemców podczas II wojny światowej.
8. Moszczenica – wykonanie na cmentarzu parafialnym pomnika nagrobnego na mogile 25 cywilnych ofiar okupacji niemieckiej z okresu II wojny światowej.

OBUWiM Białystok

1. Becejły – wykonanie na cmentarzu parafialnym nowego grobu wojennego nieznanego żołnierza Korpusu Ochrony Pogranicza. Szczątki żołnierza zostały ekshumowane przez pracowników IPN w maju 2019 r. na terenie gminy Szypliszki. Uroczystości pogrzebowe odbyły się 16 września w asyście funkcjonariuszy Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej.

OBUWiM Gdańsk

1. Grudziądz – renowacja na cmentarzu farnym tablicy nagrobnej z inskrypcją oraz krzyża na symbolicznej mogile Ofiar Sybiru. Uroczystość poświęcenia upamiętnienia odbyła się 17 września.

OBUWiM Katowice

1. Orzesze Woszczyce – współorganizacja przez Urząd Miasta Orzesze i IPN uroczystości z okazji poświęcenia wyremontowanego nakładem IPN grobu wojennego Ludwika Pisarka, zasłużonego działacza okresu powstań śląskich oraz plebiscytu na Górnym Śląsku z 20 marca 1921 r. Uroczystość odbyła się 16 lutego.

OBUWiM Kraków

1. Bodzentyn – wykonanie na cmentarzu parafialnym nowego nagrobka na mogile Stanisławy Domoradzkiej, zamordowanej przez Niemców 4 maja 1943 r.
2. Krajno – odnowienie i uzupełnienie inskrypcji oraz montaż orła wojskowego na cmentarzu parafialnym, na mogile zbiorowej 17 żołnierzy WP poległych 6 września 1939 r.
3. Kraków – wykonanie na cmentarzu Rakowickim nowego nagrobka na mogile Zbigniewa Stefana Michnowicza, żołnierza AK i powstańca warszawskiego. Uroczystość poświęcenia nagrobka odbyła się 31 lipca.
4. Kraków – wykonanie na cmentarzu Rakowickim nowego nagrobka na mogile plut. Czesława Ostrowskiego ps. „Tadeusz”, żołnierza AK, powstańca warszawskiego. Uroczystość poświęcenia nagrobka odbyła się 31 lipca.
5. Kraków – wykonanie na cmentarzu Rakowickim nowego nagrobka na zbiorowej mogile 5 cywilów – mieszkańców Warszawy, którzy zostali wypędzeni ze stolicy po upadku powstania warszawskiego, a następnie zmarli i zostali pochowani w Krakowie. Mogiła jest symbolicznym, zbiorowym upamiętnieniem wszystkich wypędzonych warszawian, którzy zmarli w Krakowie i zostali pochowani w obrębie całego cmentarza Rakowickiego, a których indywidualne groby się nie zachowały.
6. Mirzec (woj. świętokrzyskie) – wykonanie nowego nagrobka na zbiorowej mogile 3 cywilnych ofiar II wojny światowej zamordowanych przez Niemców w 1943 r.: Józefy Derlatki oraz jej córek Krystyny i Wiesławy.
7. Szczawnica – renowacja na cmentarzu parafialnym kwatery wojennej żołnierzy AK poległych w lutym 1944 r. Wymiana trzech tablic i odlewu wizerunku Krzyża Walecznych.

OBUWiM Lublin

1. Gilów gm. Goraj – wykonanie na cmentarzu parafialnym pomnika na grobie żołnierza Wojska Polskiego 1939 r.
2. Horodło – wykonanie na cmentarzu parafialnym nowego nagrobka na grobie Kazimierza i Stanisława Sadowskich.
3. Huszlew – wykonanie na cmentarzu parafialnym nagrobka na grobie Kazimierza Szysza ps. „Jastrząb”, członka podziemia antykomunistycznego.
4. Janów Lubelski – wykonanie na cmentarzu parafialnym nagrobka na mogile zbiorowej żołnierzy WP poległych we wrześniu 1939 r.
5. Kijany – wykonanie na cmentarzu parafialnym dwóch nowych nagrobków nieznanych żołnierzy WP poległych w 1939 r. Współorganizowana uroczystość prezentacji grobów odbyła się 17 września.
6. Kołczyn – renowacja na cmentarzu parafialnym grobu Józefa Dorożyńskiego żołnierza WP poległego w 1920 r.
7. Komarów – wykonanie na cmentarzu parafialnym w Komarowie nowego nagrobka Władysława Karpińskiego, żołnierza AK.
8. Ostrówek – wykonanie na cmentarzu parafialnym nowego nagrobka nieznanego żołnierza Batalionu Chłopskiego.

9. Połoski (gm. Piszczac) – remont na cmentarzu parafialnym mogiły zbiorowej żołnierzy Wojska Polskiego oraz funkcjonariusza Straży Granicznej zamordowanych we wrześniu 1939 r.
10. Seroczyn – wykonanie na cmentarzu parafialnym dodatkowej tablicy na zbiorowej mogile wojennej żołnierzy Wojska Polskiego 1939 r.
11. Siemień – wykonanie na cmentarzu parafialnym nowych pomników na grobach 2 żołnierzy Wojska Polskiego 1939 r., Jana Bogusiewicza i Stanisława Domańskiego.
12. Solec – wykonanie na cmentarzu parafialnym nagrobka na mogile Stanisława Skrzeka, członka Batalionów Chłopskich, poległego w 1944 r.
13. Tereszpol-Zaorenda – wykonanie na cmentarzu parafialnym nowego nagrobka na mogile zbiorowej żołnierzy WP oraz KOP poległych we wrześniu 1939 r. Naczelnik OBUWiM uczestniczył we współorganizowanej uroczystości odsłonięcia nowego nagrobka na mogile żołnierzy WP poległych w 1939 r.
14. Tyszowce – wykonanie na cmentarzu parafialnym dodatkowej tablicy oraz remont upamiętnienia na mogile zbiorowej żołnierzy Wojska Polskiego 1920 r.
15. Wereszczyn – wykonanie na cmentarzu parafialnym nowego nagrobka na mogile Mieczysława Kozieradzkiego i N.N. por. ps. „Stach", żołnierzy AK-WiN.
16. Wola Wereszczyńska – wykonanie na cmentarzu parafialnym nowego nagrobka na grobie Zdzisława Koguta ps. „Ryś" oraz Stefana Milaniuka ps. „Słoń".

OBUWiM Łódź

1. Łódź – remont na cmentarzu Starym przy ul. Ogrodowej 39 grobu Józefa Kasprzaka-Kasprzyckiego, uczestnika wojny polsko-bolszewickiej.

OBUWiM Poznań

1. Bierzwienna Długa – wykonanie na cmentarzu parafialnym grobu wojennego nieznanego żołnierza polskiego podziemia okresu II wojny światowej.
2. Wałcz – pochówek na cmentarzu wojennym nieznanych żołnierzy Wojska Polskiego poległych podczas walk o Wał Pomorski w 1945 r.

OBUWiM Szczecin

1. Szczecin – wykonanie na cmentarzu Centralnym nowego nagrobka na mogile Juliana Święcickiego (1911–1970), ofiary Grudnia '70. Uroczystość osłonięcia upamiętnienia odbyła się 16 grudnia.

OBUWiM Warszawa

1. Nowy Dwór Mazowiecki – wykonanie remontu mogiły poległych i pomordowanych w latach 1939–1945 na terenie cmentarza parafialnego oraz dodanie inskrypcji na płycie nagrobnej, dwóch nazwisk osób cywilnych: Władysława Jancy oraz Feliksa Mańkowskiego, zamordowanych przez Niemców w sierpniu 1944 r.
2. Ołtarzew – wykonanie remontu krzyży na cmentarzu Wojennym Żołnierzy Września 1939 r.
3. Rokitno – wykonanie nowego nagrobka na cmentarzu parafialny na mogile nieznanego z imienia i nazwiska żołnierza września 1939 r.

ZAŁĄCZNIK NR 11: UPAMIĘTNIENIA, KTÓRYCH WYKONANIE LUB RENOWACJA BYŁY FINANSOWANE LUB WSPÓŁFINANSOWANE PRZEZ PION UPAMIĘTNIANIA WALK I MĘCZEŃSTWA IPN; INFORMACJE O ODSŁONIĘCIU ALBO PREZENTACJI UPAMIĘTNIEŃ

Centrala BUWiM

1. Bielsk Podlaski – wykonanie na cmentarzu katolickim czterech pomników nagrobnych upamiętniających funkcjonariuszy Policji Państwowej II RP poległych na służbie w latach 1920–1922.
2. Bobolice – przeprowadzenie prac renowacyjno-konserwatorskich Bobolickiego Krzyża Pamięci oraz Panteonu Ofiar II Wojny Światowej na cmentarzu komunalnym w Bobolicach.
3. Ciechanów – wykonanie pomnika upamiętniającego ofiary obozu NKWD funkcjonującego w 1945 r. w Ciechanowie. Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia odbyła się 20 grudnia.
4. Ciepielów – wykonanie na pl. Zwycięstwa pomnika upamiętniającego Polaków ratujących Żydów.
5. Columbia Heights (USA) – wykonanie w Parku Huset w Minneapolis/Saint Poul pomnika upamiętniającego lotników amerykańskich, którzy zginęli we wrześniu 1944 r., niosąc pomoc walczącej Warszawie w czasie powstania warszawskiego. Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia odbyła się 21 września.
6. Dębica-Wolica – wykonanie tablicy na mogile zbiorowej cywilnych ofiar II wojny światowej narodowości żydowskiej.
7. Doylestown (USA) – wykonanie na cmentarzu polonijnym przy Narodowym Sanktuarium Matki Bożej Częstochowskiej pomnika upamiętniającego Bohaterów Walki o Niepodległość po 1944–1945 r. i Solidarności. Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia odbyła się 22 września.
8. Gdańsk – wykonanie cokołu z elementami płaskorzeźby i inskrypcją, będącego częścią upamiętnienia Lecha Bądkowskiego w przestrzeni miejskiej Gdańska.
9. Gliwice – wykonanie odlewu czterech postaci naturalnej wielkości stanowiących zwieńczenie pomnika upamiętniającego powstania polskie, pomnik znajduje się na pl. Krakowskim.
10. Goniądz – wykonanie na budynku siedziby Ochotniczej Straży Pożarnej muralu upamiętniającego mjr. dypl. Mieczysława Potockiego „Węgielnego", dowódcy 2 Zgrupowania Partyzanckiego Armii Krajowej. Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia odbyła się 4 lipca.
11. Góra Kalwaria – wykonanie pomnika „Macewa Pamięci" upamiętniającego polskich współobywateli pochodzenia żydowskiego zamordowanych przez Niemców podczas II wojny światowej w latach 1940–1943. Pomnik znajduje się na skwerze położonym przy ul. ks. Zygmunta Sajny.
12. Grabówka – przeprowadzenie prac konserwacyjnych pomnika upamiętniającego miejsce kaźni ofiar II wojny światowej w Grabówce, gm. Supraśl.
13. Kętrzyn – wykonanie na sali upamiętniającej patrona gen. bryg. Stefana Pasławskiego Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej emblematów symbolizujących formacje graniczne z lat 1928–1939.

14. Koszalin – przeprowadzenie na terenie parafii rzymskokatolickiej pw. Niepokalanego Poczęcia NMP przy ul. Zwycięstwa prac konserwacyjno-restauratorskich pomnika ofiar bolszewizmu.
15. Krowica Sama – wykonanie na pomniku zlokalizowanym na placu przy kościele pw. Miłosierdzia Bożego tablicy upamiętniającej Polaków zamordowanych przez nacjonalistów ukraińskich z OUN-UPA.
16. Łowicz – wykonanie pomnika „Macewa Pamięci" upamiętniającego polskich współobywateli pochodzenia żydowskiego zamordowanych przez Niemców podczas II wojny światowej w latach 1940–1943. Tablicę zamontowano na ścianie budynku przy ul. Podrzecznej 18. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 21 marca.
17. Mareth (Tunezja) – wykonanie w Muzeum Wojny tablicy upamiętniającej działania polskich pilotów z grupy Cyrk Skalskiego podczas II wojny światowej. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 28 października.
18. Mauthausen (Austria) – przeprowadzenie prac renowacyjnych tablicy upamiętniającej Polaków zamordowanych w KL Mauthausen oraz jego podobozach.
19. Miasteczko Śląskie – przeprowadzenie prac remontowych pomnika upamiętniającego obrońców ojczyzny położonego przy ul. Śląskiej.
20. Olsztyn – wykonanie przed kościołem parafii bł. Stefana Wyszyńskiego upamiętnienia w formie popiersia poświęconego kard. Stefanowi Wyszyńskiemu. Uroczystość odsłonięcia i poświęcenia popiersia odbyła się 9 listopada.
21. Oudtshoorn (RPA) – wykonanie przy Muzeum CP Nel pomnika upamiętniającego polskich uchodźców.
22. Płock – wykonanie tablicy upamiętniającej Danutę Siedzikównę ps. „Inka". Tablicę zamontowano na ścianie elewacji świątyni rzymskokatolickiej parafii pw. św. Stanisława Kostki. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 27 lutego.
23. Płoki – wykonanie pomnika upamiętniającego ks. Michała Rapacza w miejscu jego zamordowania.
24. Pruszków – przeprowadzenie prac remontowych pomnika Ofiar Egzekucji Mieszkańców Pruszkowa zamordowanych 2 sierpnia 1944 r., znajdującego się przy ul. Komorowskiej i ul. 2 Sierpnia.
25. Przemyśl – wykonanie tablicy upamiętniającej Alicję Wnorowską, żołnierza AK. Tablicę zamontowano przy ul. Matejki 13, gdzie przed wojną stał dom, w którym mieszkała Alicja Wnorowska. Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia odbyła się 20 października.
26. Rogóźno – wykonanie przy Ośrodku Kultury tablicy upamiętniającej uczestników akcji „Jula".
27. Rzeszów – przeprowadzenie prac remontowo-konserwatorskich pomnika upamiętniającego uczniów Krajowej Niższej Szkoły Rolniczej w Miłocinie poległych w obronie ojczyzny w latach 1914–1920.
28. Słupsk – wykonanie w Parku Powstańców Warszawskich pomnika upamiętniającego premiera Jana Olszewskiego.
29. Stargard – wykonanie na ścianie bloku na osiedlu Pyrzyckim muralu upamiętniającego rtm. Witolda Pileckiego.
30. Tarnobrzeg – przeprowadzenie na cmentarzu wojennym prac remontowych pomnika poświęconego poległym w I oraz II wojnie światowej.
31. Warszawa – wykonanie w budynku Centralnego Przystanku Historia IPN im. prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego dwóch tablic poświęconych patronowi przystanku. Uroczystość odsłonięcia tablic odbyła się 6 maja.
32. Warszawa – wykonanie w Świątyni Opatrzności Bożej tablicy upamiętniającej działania Polskiego Rządu na Uchodźstwie w Londynie. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 3 lipca.
33. Warszawa – wykonanie na budynku PAST-y tablicy upamiętniającej prof. ppłk. Wacława Lipińskiego, kawalera Orderu Virtuti Militari. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 28 maja.
34. Warszawa – wykonanie i zamontowanie w katedrze polowej Wojska Polskiego tablicy upamiętniającej Rosę Bailly i członków towarzystwa Les Amis de la Pologne, którzy nieśli pomoc Polakom w czasie II wojny światowej. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 13 listopada.

35. Warszawa – wykonanie i umieszczenie w katedrze polowej Wojska Polskiego tablicy upamiętniającej żołnierza AK ppor. Justyna Zygmunta Ignatowicza ps. „Figa".
36. Zielona Góra – wykonanie na pl. Słowiańskim pomnika Ofiar Zbrodni Wołyńskiej. Uroczystość odsłonięcia pomnika odbyła się 24 sierpnia.
37. Żyrardów – wykonanie pomnika „Macewa Pamięci" upamiętniającego polskich współobywateli pochodzenia żydowskiego zamordowanych przez Niemców podczas II wojny światowej w latach 1940–1943. Pomnik znajduje się na skwerze u zbiegu ulic Mireckiego i 1 Maja. Uroczystość odsłonięcia pomnika odbyła się 21 lutego.

OBUWiM Białystok (łącznie z Delegaturą w Olsztynie)

1. Augustów – odsłonięcie tablicy poświęconej rtm. Apoloniuszowi Ścisłowskiemu, oficerowi 1 Pułku Ułanów Krechowieckich oraz Korpusu Ochrony Pogranicza poległemu w obronie wschodnich granic II Rzeczypospolitej, 22 września 1939 r. w bitwie pod Kodziowcami. Uroczystość odsłonięcia memoriału umieszczonego na budynku placówki Straży Granicznej w Augustowie odbyła się 22 listopada.
2. Barciany – odsłonięcie obelisku upamiętniającego żołnierzy Pułku Korpusu Ochrony Pogranicza „Sarny". Uroczystość była powiązana z nadaniem imienia Pułku Korpusu Ochrony Pogranicza „Sarny" Placówce Straży Granicznej w 100. rocznicę powstania KOP. Uroczystość odsłonięcia obelisku odbyła się 17 maja.
3. Gietrzwałd – upamiętnienie „W hołdzie Warmiakom, którzy Polskę mieli w sercu". Uroczystość odsłonięcia nowego miejsca pamięci odbyła się 11 lstopada.
4. Hajnówka – remont krzyża upamiętniającego bł. ks. Jerzego Popiełuszkę. Uroczystość współorganizowana z Zarządem Regionu Podlaskiego NSZZ „Solidarność" i parafią pw. św. Cyryla i Metodego w związku z Narodowym Dniem Pamięci Duchownych Niezłomnych oraz obchodów 40. rocznicy męczeńskiej śmierci kapłana odbyła się 19 października. Podczas wydarzenia uczestnikom wręczono okolicznościowe wpinki.
5. Kamienna Stara – wykonanie tablicy informacyjno-biograficznej poświęconej gen. bryg. Nikodemowi Sulikowi, weteranowi walk o wolność i niepodległość Polski. Uroczystość współorganizowana z Gminą Dąbrowa Białostocka w związku z obchodami 80. rocznicy walk o Monte Cassino. Uroczysta prezentacja upamiętnienia odbyła się 10 maja.
6. Lipsk – wykonanie tablicy poświęconej Annie i Stanisławowi Krzywickim – Sprawiedliwym wśród Narodów Świata. Uroczystość współorganizowana z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Kultury w Lipsku. Odsłonięcie tablicy odbyło się 24 marca.
7. Olendy – wykonanie tablicy upamiętniającej bunt przeciwko kolektywizacji rolnictwa w Olendach w 1954 r. Uroczystość współorganizowana z Gminą Rudka. Ponadto kolportowano broszurę przygotowaną przez OBUWiM, do której zdjęcia dostarczyli mieszkańcy Olend i okolic. Uroczystość odbyła się 26 kwietnia, podczas niej zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma wręczył Zbigniewowi Romaniukowi medal Reipublicae Memoriae Meritum za publikacje opisujące dzieje ziemi brańskiej.
8. Suwałki – wykonanie tablicy „W hołdzie nauczycielom Suwalszczyzny zamordowanym, więzionym, wyrzucanym z pracy i szykanowanym przez władze komunistyczne w latach 1944–1989". Uroczystość współorganizowana z Centrum Edukacji Nauczycieli w Suwałkach. Podczas uroczystości kolportowano broszury przygotowane przez OBUWiM we współpracy z pracownikami CEN. Uroczysta prezentacja upamiętnienia odbyła się 12 marca.
9. Suwałki – wykonanie odlewu tablicy poświęconej żołnierzom oddziałów Garnizonu Suwałki, tablica została umieszczona w kościele pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Suwałkach. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 15 czerwca.
10. Tryczówka – wykonanie tablicy poświęconej płk. Janowi Kamieńskiemu, cichociemnemu, weteranowi walk o wolność i niepodległość Polski. Uroczystość współorganizowana z parafią rzymskoka-

tolicką pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Tryczówce. Podczas uroczystości kolportowano ulotki przygotowane przez pracowników OBUWiM. Prezentacja upamiętnienia odbyła się 10 marca.

OBUWiM Gdańsk

1. Bydgoszcz – odsłonięcie tablicy pamiątkowej poświęconej prezydentowi Bydgoszczy Leonowi Barciszewskiemu oraz jego synowi Januszowi. Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia odbyła się 26 lutego.
2. Elbląg – wykonanie epitafium bł. ks. Jerzego Popiełuszki w katedrze św. Mikołaja. Uroczystość odsłonięcia upamiętnia odbyła się 15 grudnia.
3. Gdańsk – wykonanie w kościele Matki Bożej Częstochowskiej epitafium ks. Leona Bemkego, polskiego działacza z Wolnym Mieście Gdańsku, kapelana załogi Westerplatte i 2 Dywizji Strzelców Pieszych we Francji. Wydarzenie miało miejsce 10 listopada.
4. Gdańsk – wykonanie tablicy poświęconej Annie Walentynowicz na budynku Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność". Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia odbyła się 10 listopada.
5. Gdańsk – wykonanie tablicy pamięci prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego. Uroczystość odsłonięcia tablicy zamontowanej na budynku siedziby Oddziału IPN w Gdańsku z udziałem premiera RP Jarosława Kaczyńskiego wraz z rodziną oraz prezesa IPN dr. Karola Nawrockiego odbyła się 12 lutego.
6. Gdynia – wykonanie tablicy pamięci pomordowanych przez Niemców pracowników gdyńskiego wymiaru sprawiedliwości w Sądzie Rejonowym w Gdyni. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 3 października.
7. Iłowo-Osada – wykonanie pomnika marsz. Józefa Piłsudskiego, repliki zniszczonego przez Niemców pomnika oraz tablicy informacyjnej przy pomniku. Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia odbyła się 11 listopada.
8. Kartuzy – renowacja pomnika Danuty Siedzikówny ps. „Inka", dodanie ryngrafu z brązu 5 Wileńskiej Brygady AK w 78. rocznicę śmierci bohaterki. Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia odbyła się 3 września.
9. Kosakowo – wykonanie na cmentarzu parafialnym tablicy nagrobnej na grobie poległego w obronie Wybrzeża nieznanego żołnierza Wojska Polskiego. Współorganizowana uroczystość poświęcenia odbyła się 19 września.
10. Kościerzyna – wykonanie tablicy upamiętniającej ofiary zbrodni niemieckich popełnionych w latach 1939–1945 w byłym budynku żandarmerii niemieckiej. Odsłonięcie tablicy odbyło się 30 października.
11. Kwidzyn – wykonanie pomnika z rzeźbą umęczonego bł. ks. Jerzego Popiełuszki. Odsłonięcie upamiętnienia odbyło się 20 grudnia.
12. Lubichowo – wykonanie tablicy pamięci pomordowanych przez Niemców nauczycieli z gminy Lubichowo. Odsłonięcie tablicy w Szkole Podstawowej odbyło się 2 października.
13. Słupsk – wykonanie pomnika w formie popiersia gen. bryg. Stanisława Skotnickiego ps. „Grzmot", oficera Legionów Polskich, żołnierza wojen polsko-ukraińskiej i polsko-bolszewickiej, dowódcy Pomorskiej Brygady Kawalerii, bohatera kampanii polskiej 1939 r., poległego w bitwie nad Bzurą 19 września 1939 r. Uroczyste odsłonięcie pomnika odbyło się 26 lipca na placu apelowym 7. Pomorskiej Brygady Obrony Wybrzeża.
14. Sopot – wykonanie tablicy poświęconej Jadwidze Titz-Kosko, powstańcowi warszawskiego, żołnierzowi AK, wybitnej lekarce i działaczce społecznej, oraz kpt. Stanisława Kosce, poległemu w kampanii polskiej 1939 r. Odsłonięcie tablicy na siedzibie Pomorskiego Centrum Reumatologicznego w Sopocie miało miejsce 1 września.
15. Strzepcz – wykonanie tablicy biograficznej Bolesława Formeli, wójta gminy Strzepcz, posła na Sejm II RP, obrońcy Twierdzy Modlin oraz komendanta naczelnego TOW „Gryf Pomorski". Odsłonięcie tablicy przy nagrobku Bolesława Formeli w Strzepczu odbyło się 24 września.

OBUWiM Katowice

1. Cieszyn – wykonanie tablicy poświęconej pamięci niezłomnych księży katolickich ze Śląska Cieszyńskiego, którzy oddali życie za wiarę i ojczyznę w czasie II wojny światowej. Odsłonięcie tablicy znajdującej się w kościele parafialnym pw. św. Marii Magdaleny na pl. Dominikańskim odbyło się 19 grudnia.
2. Częstochowa – odsłonięcie tablicy upamiętniającej Mariana Federaka, umieszczonej na ścianie budynku przy ul. Limanowskiego 83, będącego siedzibą RKS Raków Częstochowa. Uroczystość, współorganizowana z Urzędem Miasta Częstochowa oraz RKS Raków Częstochowa, odbyła się 2 sierpnia.
3. Katowice – odsłonięcie tablicy upamiętniającej mec. Jerzego Kurcyusza, umieszczonej w siedzibie Zarządu Regionu Śląsko-Dąbrowskiego NSZZ „Solidarność" w Katowicach, z udziałem rodziny i zaproszonych gości. Ponadto odbył się panel dyskusyjny poprowadzony przez dyrektora Oddziału IPN Katowice dr. Andrzeja Sznajdera z udziałem: Teresy Kurcyusz-Furmanik, prof. dr. hab. Jana Żaryna oraz dr. Dariusza Węgrzyna w związku z publikacją dr. Jerzego Kurcyusza *Na przedpolu Jałty. Wspomnienia z tajnej służby w dyplomacji*, wznowioną w 2023 r. nakładem Instytutu Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego i Wydawnictwa Neriton. Uroczystość, współorganizowana z Zarządem Regionu Śląsko-Dąbrowskiego NSZZ „Solidarność", odbyła się 18 kwietnia.
4. Katowice – wykonanie pomnika poświęconego bł. ks. dr. Emilowi Szramkowi, działaczowi społecznemu i narodowemu, męczennikowi Kościoła katolickiego. Monument usytuowano na przykościelnym placu im. ks. E. Szramka. Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia, orgaznizowana wspólnie z parafią pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, odbyła się 8 grudnia.
5. Katowice – wykonanie tablicy o charakterze edukacyjno-informacyjnym upamiętniającej Piotra Urbańczyka, komisarza Policji Województwa Śląskiego, ofiarę zbrodni katyńskiej. Uroczystość odsłonięcia tablicy zamontowanej na skwerze im. Piotra Urbańczyka na Osiedlu Tysiąclecia odbyła się 29 listopada.
6. Orzesze – odsłonięcie i poświęcenie nowo wyremontowanego pomnika poświęconego zamordowanym przez Niemców w 1939 r. weteranom powstań śląskich: Ludwikowi Pisarkowi, Karolowi Kubicy i Karolowi Weishelerowi. Uroczystość współorganizowana z UM Orzesze odbyła się 3 września.
7. Sosnowiec – wykonanie upamiętnienia poświęconego rodzinie Rogozińskich oraz Pelagii Szpringer, którzy w czasie II wojny światowej ukrywali Żydów, za co zostali uhonorowani medalem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata. Uroczystość odsłonięcia ufundowanego przez OBUWiM i Urząd Miejski w Sosnowcu upamiętnienia zlokalizowanego w bliskim sąsiedztwie Technikum nr 6 Grafiki, Logistyki i Środowiska im. Legionów Polskich przy ul. Legionów, odbyła się 10 grudnia.
8. Studzionka – odsłonięcie i poświęcenie na cmentarzu parafialnym symbolicznego grobu dedykowanego ks. radcy Franciszkowi Długoszowi, więźniowi KL Dachau, zmarłemu tamże w 1940 r. Uroczystość, współorganizowana z parafią pw. Wniebowzięcia NMP w Studzionce, odbyła się 12 kwietnia.

OBUWiM Kraków

1. Brzeszcze – ufundowanie nowej tablicy poświęconej legionistom z Brzeszcz i okolic. Upamiętnienie zamontowano na głazie w Parku Miejskim. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 11 listopada.
2. Jadowniki – ufundowanie na cmentarzu parafialnym nowej tablicy nagrobnej upamiętniającej zamordowanego przez Niemców w 1944 r. Wincentego Cebulę, którego szczątki odnaleziono w 2018 r. i następnie pochowano w grobie rodzinnym.

3. Jaroszowiec – wykonanie tablicy upamiętniającej prezydenta Ignacego Mościckiego, który w 1919 r. uczestniczył w poświęceniu kamienia węgielnego pod budowę szpitala. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 24 lipca.
4. Jerzmanowice – wykonanie tablicy upamiętniającej chor. Stanisława Kućmierza, żołnierza 2 Korpusu Polskiego, uczestnika bitwy o Monte Cassino. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 12 maja.
5. Kazimierza Wielka – wykonanie tablicy upamiętniającej Leona Łubieńskiego (1861–1944). Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 11 sierpnia.
6. Kraków – uczytelnienie treści inskrypcji na tablicy upamiętniającej gen. Stanisława Rostworowskiego, znajdującej się na budynku kamienicy przy ul. św. Marka oraz uzupełnienie upamiętnienia wizerunkiem orła wojskowego. 11 sierpnia, w 80. rocznicę śmierci generała złożono kwiaty pod upamiętnieniem.
7. Kraków – ufundowanie nowej tablicy upamiętniającej absolwentów II Liceum Ogólnokształcącego – ofiary zbrodni katyńskiej z 1940 r. Tablicę zamontowano w budynku liceum.
8. Kraków – ufundowanie nowej tablicy poświęconej uczestnikom Ogólnopolskiego Komitetu Oporu Rolników z 1982 r. Upamiętnienie zamontowano na budynku kościoła pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Krakowie-Bieżanowie. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 15 grudnia.
9. Kraków – ufundowanie nowej tablicy poświęconej uczestnikom protestu głodowego w 1985 r. Upamiętnienie zamontowano na budynku kościoła pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Krakowie-Bieżanowie.
10. Kraków – uczytelnienie treści inskrypcji na kamiennym postumencie znajdującym się na ul. Grottgera, upamiętniającym 20 osób, ofiary zbrodni niemieckiej z 20 października 1943 r.
11. Lubań (szczyt w Gorcach) – ufundowanie nowej tablicy poświęconej żołnierzom AK: Ignacemu Gorczewskiemu ps. „Brzoza" i Aleksandrowi Krzystyniakowi ps. „Szarotka", zamontowanej na postumencie na górskiej polanie.
12. Makocice – wykonanie tablicy upamiętniającej zrzut czterech cichociemnych na terytorium okupowanej Polski, w nocy z 14 na 15 kwietnia 1944 r. Upamiętnienie zamontowane na budynku Ochotniczej Straży Pożarnej. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 6 maja.
13. Nietulisko – odnowienie pomnika upamiętniającego ofiary okupacji niemieckiej. Obiekt został kompleksowo wyremontowany w latach 2023–2024 wspólnymi siłami Gminy Kunów, Instytutu Pamięci Narodowej, przy udziale członków Brygady Polskich Drużyn Strzeleckich. Uroczystość odsłonięcia pomnika odbyła się 10 listopada.
14. Nowy Sącz – ufundowanie nowej tablicy poświęconej gen. Bolesławowi Wieniawie-Długoszowskiemu. Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia, zamontowanego na budynku I Liceum Ogólnokształcącego, odbyła się 18 grudnia.
15. Podegrodzie – ufundowanie nowej tablicy poświęconej Stanisławowi Berowskiemu ps. „Twardy", żołnierzowi wojny polsko-bolszewickiej, ofierze niemieckich obozów koncentracyjnych. Upamiętnienie, zrealizowane we współpracy z gminą Podegrodzie, zamontowano na kamiennym postumencie w pobliżu Muzeum Lachów Sądeckich.
16. Poręba Dzierżna – odnowienie pomnika ofiar pacyfikacji niemieckiej z sierpnia 1943 r. – umieszczenie nowej tablicy memoratywnej oraz wizerunku orła państwowego. 7 sierpnia złożono kwiaty pod upamiętnieniem.
17. Spytkowice – ufundowanie nowej tablicy poświęconej więźniom niemieckiego obozu w Spytkowicach. Upamiętnienie zamontowano na głazie posadowionym przy stacji kolejowej.
18. Sułoszowa – ufundowanie nowej tablicy upamiętniającej Mieczysława Karcza zamontowanej na grobie rodzinnym na cmentarzu parafialnym. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 11 listopada.
19. Święty Krzyż – ufundowanie nowej tablicy upamiętniającej bohaterów walk o niepodległość w czasach zaborów oraz zniewolenia niemieckiego i komunistycznego, znajdującej się na budynku klasztoru Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej.

20. Tenczyn – wykonanie upamiętnienia (głaz z tablicą) bł. ks. Michała Rapacza, ofiary zbrodni komunistycznej. Upamiętnienie, współfinansowane przez IPN, zamontowane w pobliżu miejsca, gdzie mieszkał ks. Rapacz. Uroczystość odsłonięcia pomnika odbyła się 22 czerwca.
21. Tokarnia – wykonanie tablicy na postumencie z popiersiem Katarzyny Filipek, Sprawiedliwej wśród Narodów Świata. Upamiętnienie w parku dworskim zostało sfinansowane przez IPN oraz Gminę Tokarnia. Uroczystość odsłonięcia popiersia odbyła się 10 marca.
22. Trzetrzewina – ufundowanie na cmentarzu parafialnym nowej tablicy na grobie ofiar egzekucji niemieckiej z 11 listopada 1943 r.
23. Wierzchosławice – korekta treści inskrypcji na tablicy upamiętniającej ofiary II wojny światowej, znajdującej się na budynku Gminnej Biblioteki Publicznej.
24. Zagórnik – wykonanie płaskorzeźby upamiętniającej trzech błogosławionych kapłanów: ks. Władysława Bukowińskiego, ks. Piotra Dańkowskiego i ks. Michała Rapacza. Upamiętnienie zamontowane przy Krzyżu Jubileuszowym na Wzgórzu Miłosierdzia. Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia odbyła się 22 czerwca.
25. Żeleźnikowa Wielka – wykonanie tablicy upamiętniającej mieszkańców Żeleźnikowej, Poręby Małej i Myślca zaangażowanych w działalność podziemia niepodległościowego. Tablica zamontowana na skwerze przy kościele parafialnym. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 3 marca.
26. Żeleźnikowa Wielka – ufundowanie nowej tablicy upamiętniającej mieszkańców wsi walczących o wolność ojczyzny w latach 1939–1945 oraz ofiary okupacji niemieckiej. Uroczystość odsłonięcia tablicy, zamontowanej na kamiennym postumencie na terenie przykościelnym, odbyła się 24 listopada.

OBUWiM Lublin

1. Babice – wykonanie pomnika poświęconego bp. Mateuszowi Siemaszce. Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia odbyła się 19 listopada.
2. Kosyń – wykonanie tablicy informacyjno-edukacyjnej o żołnierzach KOP oraz WP zamordowanych i poległych na terenie parafii Kosyń. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 26 września.
3. Łachowce – wykonanie tablicy na istniejącym we wsi pomniku upamiętniającym Polaków zamordowanych przez UPA w okresie okupacji.
4. Obrocz – wykonanie tablicy ku czci poległych i zamordowanych w okresie okupacji mieszkańców wsi Obrocz. Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia odbyła się 9 listopada.
5. Ostrów Lubelski – wykonanie tablicy upamiętniającej żołnierzy ZWZ/AK i mieszkańców gminy Ostrów Lubelski aresztowanych przez Niemców i wywiezionych do obozów zagłady. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 22 marca.
6. Radecznica – wykonanie tablicy pamiątkowej ku czci Ludwika Rogalskiego ps. „Kanciarz", żołnierza II Zamojskiego Inspektoratu AK-WiN.
7. Radzyń Podlaski – wykonanie na cmentarzu parafialnym tablicy pamiątkowej, poświęconej Leonowi Kostrzewi. Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia odbyła się 30 sierpnia.
8. Siedliszcze – wykonanie tablicy na budynku Ochotniczej Straży Pożarnej upamiętniającej Polaków i Ukraińców zamordowanych w czasie okupacji.
9. Sosnowica – wykonanie tablicy informacyjno-edukacyjnej opisującej rozbrojenie i rozformowanie oddziałów KOP po bitwie pod Wytycznem. Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia odbyła się 3 października.
10. Stoczek Węgrowski – wykonanie tablicy upamiętniającej Polaków ratujących Żydów z gminy Stoczek. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 16 września.
11. Tuchanie – wykonanie na budynku Ochotniczej Straży Pożarnej tablicy upamiętniającej Polaków i Ukraińców zamordowanych w czasie okupacji.
12. Zawałów Kolonia – wykonanie na pomniku poświęconym II Zamojskiemu Inspektoratowi AK-WiN tablicy pamiątkowej ku czci Ludwika Rogalskiego ps. „Kanciarz".

OBUWiM Łódź

1. Barkowice Mokre – renowacja pomnika 25 Pułku Piechoty Armii Krajowej oraz wykonanie tablicy informacyjnej zamontowanej przy pomniku.
2. Gzinka – wykonanie tablicy pamiątkowej poświęconej mieszkańcom Gzinki, Nowych Grud i Jamna zamordowanych przez Niemców we wrześniu 1939 r. Uroczystość odsłonięcia tablicy umieszczonej na głazie przed siedzibą Ochotniczej Straży Pożarnej odbyła się 15 września.
3. Łódź – wykonanie tablicy poświęconej poległym i zamordowanym członkom Spółdzielni Mieszkaniowej „Lokator" na pomniku przy ul. Lokatorskiej oraz remont dotychczasowego upamiętnienia, na którym zamontowano nową tablicę.
4. Łódź – wykonanie tablicy upamiętniającej osoby poddawane badaniom pseudonaukowym w niemieckim obozie rasowym. Tablica zostanie umieszczona na murze przed Szkołą Podstawową oo. Bernardynów w 2025 r.
5. Pieczyska – wykonanie tablicy poświęconej kpt. Leonowi Bednarkowi, zamordowanemu w Katyniu. Upamiętnienie zamieszczono we wnętrzu kościoła filialnego należącego do parafii pw. św. Stanisława w Wieruszowie.
6. Plecka Dąbrowa – wykonanie dwóch tablic upamiętniających: ks. Aleksandra Łukomskiego, więźnia niemieckich obozów koncentracyjnych Sachsenhausen i Dachau, oraz kpt. Stanisława Redlińskiego, żołnierza Armii „Łódź", uczestnika walk o Monte Cassino. Tablice zamontowano w kościele pw. Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny (pow. kutnowski, woj. łódzkie).
7. Strzegocin – wykonanie tablicy upamiętniającej mjr. Stanisława Matusiaka. Uroczystość odsłonięcia tablicy zamontowanej na głazie przed Szkołą Podstawową im. Kornela Makuszyńskiego odbyła się 15 września.
8. Tomaszów Mazowiecki – wykonanie tablicy upamiętniającej płk. Stanisława Hojnowskiego, obrońcę Tomaszowa Mazowieckiego z września 1939 r., poległego na ulicach miasta. Uroczystość odsłonięcia tablicy umieszczonej na ścianie w kaplicy Pamięci Narodowej im. św. o. Maksymiliana Kolbego w Kościele pw. NMP Królowej Polski odbyła się 6 września.

OBUWiM Poznań

1. Brońsko – wykonanie tablicy upamiętniającej posła PSL „Piast" Jana Noska, wieloletniego działacza ruchu ludowego, umieszczonej w rodzinnej wsi bohatera. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 17 listopada.
2. Goślinowo – wykonanie tablicy upamiętniającej por. Józefa Pawłowskiego, ofiarę zbrodni katyńskiej. Tablicę zawieszono na budynku szkoły, do której uczęszczał w okresie międzywojennym. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 19 kwietnia.
3. Lubstówek – wykonanie głazu memoratywnego upamiętniającej st. strz. Edwarda Grabowskiego, żołnierza polskiego, który zginął w bitwie o Monte Cassino. Uroczystość odsłonięcia głazu odbyła się 12 listopada.
4. Łomnica – tablica upamiętniająca cywilne ofiary marszu śmierci ze stycznia 1945 r., zamontowana na wyremontowanym pomniku w miejscu egzekucji. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 24 stycznia.
5. Miały – wykonanie pierwszej tablicy upamiętniającej powstańców wielkopolskich mieszkańców Miałów, Mężyka i Białej. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 19 stycznia.
6. Miały – wykonanie drugiej tablicy upamiętniającej powstańców wielkopolskich mieszkańców Miałów, Mężyka i Białej.
7. Nadleśnictwo Sława Śląska – wykonanie upamiętnienia więźniów niemieckich obozów koncentracyjnych – uczestników oraz ofiar marszów śmierci, zrealizowanego w formie macewy na grobie wojennym nieznanej więźniarki żydowskiej obozu Schlesiersee, która zginęła podczas marszu śmierci w 1945 r., listopad.

8. Nowy Tomyśl – tablica upamiętniająca żołnierzy oddziałów podziemia antykomunistycznego. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 1 marca.
9. Poznań – wykonanie tablicy upamiętniającej Wiktora Halfara, komendanta Polski Niepodległej. Tablicę umieszczono na budynku kamienicy, w której bohater mieszkał w okresie międzywojennym. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 18 stycznia.
10. Poznań – wykonanie pomnika upamiętniającego ofiary zbrodni katyńskiej – oficerów broni pancernych. Uroczystość odsłonięcia pomnika odbyła się 11 kwietnia.
11. Poznań – tablica upamiętniająca Zalmana Kłodawskiego, więźnia niemieckiego obozu pracy przymusowej dla Żydów. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 19 kwietnia.
12. Poznań – wykonanie tablicy upamiętniającej Zofię Grodecką, weterankę Armii Krajowej, uczestniczkę powstania warszawskiego, w 80. rocznicę wybuchu powstania warszawskiego. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 1 sierpnia.
13. Poznań – wykonanie tablicy informacyjnej o inż. Maksymilianie Garsteckim, działaczu niepodległościowym i powstańcu wielkopolskim, upamiętnienie umieszczono na terenie kościoła pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika. Uroczystość odsłonięcia odbyła się 11 listopada.
14. Poznań – wykonanie na cmentarzu Sołackim tabliczki upamiętniającej mjr. Witolda Boreyszę, ofiarę polskiej wojny obronnej 1939 r. Symboliczne upamiętnienie umieszczono na grobie małżonki Witolda Boreyszy – Zofii. Uroczystość odsłonięcia odbyła się 9 października.
15. Poznań – wykonania współfinansowanego pomnika Wypędzonych Wielkopolan. Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia odbyła się w 85. rocznicę pierwszych wysiedleni, 5 listopada.
16. Puszczykowo – wykonanie upamiętnienia przymusowo germanizowanych dzieci w Okręgowym Domu Dziecka Gaukinderheim Puschkau. Uroczystość odsłonięcia głazu odbyła się 15 września.
17. Rawicz – wykonanie tablicy upamiętniającej ofiary ukraińskiego ludobójstwa na Wołyniu i w Małopolsce Wschodniej, upamiętnienie, współfinansowane z Urzędem Miejskim Gminy Rawicz, zainstalowano przy pomniku Żołnierza Polskiego w Rawiczu. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 11 lipca.
18. Zaborówiec – tablica upamiętniająca powstańców wielkopolskich na nowym pomniku. Uroczystość odsłonięcia odbyła się 16 lutego.
19. Zielona Góra – wykonanie tablicy upamiętniającej żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych, 2. Korpusu Polskiego, pochowanych na lubuskich nekropoliach, w 80. rocznicę zdobycia Monte Cassino. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 11 maja.
20. Zielona Góra – wykonanie tablicy upamiętniającej strajk NZS przy Wyższej Szkole Pedagogicznej w Zielonej Górze w 1981 r. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 10 grudnia.
21. Żary – wykonanie tablicy upamiętniającej asp. Teodora Fabisiaka, ofiarę zbrodni katyńskiej. Upamiętnienie umieszczono w budynku Komendy Powiatowej Policji. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 25 kwietnia.

OBUWiM Rzeszów

1. Błażowa Dolna – współorganizacja uroczystości odsłonięcia muralu upamiętniającego ks. Michała Pilipca ps. „Ski", upamiętnienie powstało na ścianie budynku Szkoły Podstawowej im. Armii Krajowej. Wykonanie muralu sfinansował rzeszowski oddział IPN w 2023 r. Uroczystość odbyła się 15 lutego.
2. Domostawa – wykonanie tablicy informacyjnej poświęconej tematyce zbrodni wołyńskiej, upamiętnienie umieszczono w bliskiej odległości pomnika „Rzeź Wołyńska" autorstwa Andrzeja Pityńskiego. Uroczystość odsłonięcia tablicy i pomnika odbyła się 14 lipca.
3. Dynów – wykonanie tablicy poświęconej mieszkańcom Dynowa i okolic deportowanym w 1945 r. do przymusowej pracy na Syberii. Uroczystość odsłonięcia tablicy jest planowana w marcu 2025 r.

4. Góra Ropczycka – wykonanie tabliczki upamiętniającej przodownika Policji Państwowej Józefa Prokopa, zamordowanego przez Sowietów w Kijowie w 1940 r., oraz zakup „Dębu Pamięci" upamiętniającego te postać. Uroczystość odbyła się 29 czerwca w Parku Krajobrazowym „Buczyna".
5. Kidałowice – wykonanie tablicy pamiątkowej (oblader) poświęconej mieszkańcom wsi Kidałowice zamordowanym przez Niemców w czasie pacyfikacji 27 czerwca 1943 r. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 20 września.
6. Nisko – wykonanie tablicy poświęconej działaczom Solidarności internowanym podczas stanu wojennego w byłym Areszcie Śledczym w Nisku. Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia odbyła się 13 grudnia.
7. Nowa Dęba – wykonanie tablicy memoratywnej na mogile Eugeniusza Lisa, weterana walk o wolność i niepodległość Polski.
8. Nowosielce – wykonanie na murze kościoła pw. św. Marii Magdaleny tablicy upamiętniającej ks. Marcelego Zmorę, zamordowanego przez nacjonalistów ukraińskich w 1944 r. Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia odbyła się 13 października.
9. Przemyśl – wykonanie na nowo wybudowanym pomniku bł. ks. Jerzego Popiełuszki przy placu przed archikatedrą tablicy upamiętniającej kapłana. Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia odbyła się 1 grudnia.
10. Rzeszów – wykonanie muralu „Nie ma wolności bez solidarności" na ścianie budynku Zarządu NSZZ Solidarność przy ul. Matuszczaka. Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia odbyła się 30 sierpnia.
11. Rzeszów – wykonanie gabloty, w której została umieszczona łuska z 1937 r. wraz z ziemią z pól bitewnych 24. Pułku Ułanów oraz tablicy informującej o ww. ziemi. Uroczystość odsłonięcia gabloty odbyła się 9 września.
12. Rzeszów – wykonanie tablicy informacyjnej dotyczącej 24 Pułku Ułanów im. Hetmana Wielkiego Koronnego Stanisława Żółkiewskiego. Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia odbyła się 9 września.
13. Solina – prezentacja pomnika pamięci mieszkańców Soliny zamordowanych 3 października 1945 r. przez ukraińskich nacjonalistów z OUN-UPA. Tablica sfinansował rzeszowski oddział IPN w 2023 r. Uroczystość, organizowana przez gminę Solina, odbyła się 3 marca.
14. Strzyżów – wykonanie tablicy pamiątkowej poświęconej funkcjonariuszom policji związanym z powiatem strzyżowskim, walczącym o granice Polski, zamordowanym przez Sowietów w ramach zbrodni katyńskiej. Powiatowe Obchody Święta Policji, połączone z odsłonięciem tablicy pamiątkowej odbyły się 23 lipca.
15. Urzejowice – wykonanie przy pomniku Żołnierza Polski Niepodległej – Hallerczyka dwóch tablic upamiętniających: żołnierzy 2. Korpusu Polskiego oraz Stanisława Bożka, podoficera 10 Pułku Strzelców Konnych 1 Dywizji Pancernej gen. Stanisława Maczka. Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia odbyła się 10 listopada.

OBUWiM Szczecin

1. Kosino – wykonanie na ścianie budynku muralu upamiętniającego kpt. Władysława Sierkę, uczestnika bitwy warszawskiej 1920 r. i wojny obronnej w 1939 r. Uroczystość odsłonięcia muralu odbyła się 22 sierpnia.
2. Koszalin – wykonanie tablicy upamiętniającej działaczy NSZZ „Solidarność". Upamiętnienie zostanie w 2025 r. umieszczone na głazie narzutowym przy kościele parafii wojskowo-cywilnej pw. św. Marcina.
3. Koszalin – wykonie tablicy upamiętniającej ofiary terroru komunistycznego, które zostały zamordowane, straciły zdrowie lub były prześladowane przez zbrodniczy system za walkę o wolność ojczyzny. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 1 marca.
4. Krzepocin – wykonanie tablicy upamiętniającej Józefa Bosia, ostatniego żołnierza podziemia niepodległościowego na Pomorzu Zachodnim. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 19 września.

5. Szczecin – w związku z 85. rocznicą powstania Polskiego Państwa Podziemnego przeprowadzono renowację znicza pomnika „Na chwałę Armii Krajowej" na cmentarzu Centralnym oraz odnowiono ryngraf, odznaki 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty AK. Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia odbyła się 27 września.
6. Szczecin – wykonanie masztu oraz renowacja tabliczek przy pomniku „Tym, którzy nie powrócili z morza" na cmentarzu Centralnym. Prezentacja upamiętnień odbyła się 5 października, podczas inauguracji nowego roku akademickiego na Politechnice Morskiej.
7. Szczecin – wykonanie tablicy i posadzenie „Dębu Pamięci" mjr. Władysława Klucza, zamordowanego w Katyniu, upamiętnienie umieszczono na terenie Szkoły Podstawowej nr 10 im. Leonida Teligi. Uroczystość odbyła się 22 października.
8. Szczecin – wykonanie tablicy upamiętniającej 100-lecia powołania Korpusu Ochrony Pogranicza, upamiętnienie umieszczono na ścianie budynku Straży Granicznej przy ul. Żołnierskiej 4. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 17 września.
9. Szczecin – wykonanie tablicy upamiętniającej Janinę Trojanowską, działaczkę opozycji Duszpasterstwa Ludzi Pracy, żołnierza AK. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 23 kwietnia.
10. Szczecin – wykonanie tablicy upamiętniającej rtm. Witolda Pileckiego na murach Technikum Ekonomicznego im. rtm. Witolda Pileckiego. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 24 maja.
11. Wisełka – wykonanie tablicy upamiętniającej ppor. Konstantego Żurawskiego, obrońcę Westerplatte, upamiętnienie umieszczono na murach kościoła parafialnego. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 29 sierpnia.
12. Złocieniec – wykonanie tablicy upamiętniającej marsz. Józefa Piłsudskiego, patrona 2 Brygady Zmechanizowanej. Upamiętnienie umieszczono na placu apelowym jednostki na postumencie przy pomniku pierwszego marszałka Polski, Józefa Piłsudskiego.

OBUWiM Warszawa

1. Nowy Dwór Mazowiecki – wykonanie tablicy upamiętniającej Zgrupowanie Stołpecko-Nalibockie, które 25 lipca 1944 r. wkroczyło do Nowego Dworu Mazowieckiego. Odsłonięcie tablicy usytuowanej na skwerze im. abp. Dobrogosta odbyło się 29 września.
2. Osieck – wykonanie tablicy poświęconej mieszkańcom Ponurzycy rozstrzelanym przez Niemców 29 czerwca 1943 r., upamiętnienie zamontowano na budynku Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osiecku. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 1 września.
3. Otwock – wykonanie tablicy upamiętniającej nauczycielki Szkoły Powszechnej w Willach Świderskich, które podczas okupacji niemieckiej prowadziły tajne nauczanie: Antoninę Karpińską z d. Górzyńską, Marię Karpińską, Halinę Kozłowicz, Halinę Królikowską, Halinę Leśniewską, Zofię Scheibletn. Upamiętnienie umieszczono na terenie Szkoły Podstawowej nr 5 przy ul. Słowackiego 66 w Otwocku. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 24 października.
4. Otwock – wykonanie przy rondzie Żołnierzy AK IV Rejonu tablicy pamiątkowej poświęconej komendantowi IV Rejonu „Fromczyn" VII Obwodu „Obroża" AK kpt. Stanisławowi Szulcowi ps. „Kania". Odsłonięcie tablicy odbyło się 11 września.
5. Ożarów Mazowiecki – wykonanie tablicy poświęconej żołnierzom VII Rejonu „Jelsk-Jaworzyn" VII Obwodu „Obroża" Okręgu Warszawskiego AK. Upamiętnienie umieszczono na skwerze naprzeciw Centrum Inicjatyw Społecznych przy ul. Poznańskiej 292.Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 10 lipca.
6. Pruszków – wykonanie tablicy upamiętniającej Konstantego Artmana, bohatera wojny 1939 r. i żołnierza 2. Korpusu Polskiego. Upamiętnienie umieszczono przy wejściu głównym do budynku przy ul. Bolesława Prusa 66. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 15 listopada.
7. Warszawa – wykonanie tablicy poświęconej powstańcom wielkopolskim: gen. dyw. Filipowi Stanisławowi Dubiskiemu, dowódcy 1 Dywizji Strzelców Wielkopolskich i 14 Dywizji Piechoty Wielkopolskiej I Okręgu Zachodniego Wojsk Wielkopolskich, oraz Arnoldowi Szyllingowi, pod-

pułkownikowi piechoty Wojska Polskiego, dowódcy II batalionu w 4 Pułku Strzelców Polskich. Tablicę zamontowano w Szkole Podstawowej nr 263 im. Powstańców Wielkopolskich w Warszawie. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 2 września.

8. Warszawa – wykonanie tablicy poświęconej więźniom Pawiaka rozstrzelanym 16 października 1943 r. w pierwszej publicznej egzekucji wykonanej w Warszawie przez Niemców podczas okupacji. Tablicę zamontowano na budynku Klubu Dowództwa Garnizonu Warszawa przy al. Niepodległości 141. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 26 lutego.
9. Warszawa – wykonanie tablicy upamiętniającej działalność sióstr nazaretanek, które ratowały dzieci oraz dziewczęta żydowskie podczas okupacji niemieckiej. Tablicę zamontowano na murze okalającym Klasztor Zgromadzenia Zakonnego Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu w Warszawie. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 16 marca.
10. Warszawa – wykonanie tablicy upamiętniającej mieszkańców kamienicy przy ul. Wolskiej 94 w Warszawie, którzy w dniach 4–5 sierpnia 1944 r. zostali zamordowani przez Niemców w odwecie za wybuch powstania warszawskiego. Tablica zamontowana na murze przy al. Prymasa Tysiąclecia 58. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 5 sierpnia.
11. Warszawa – wykonanie w Świątyni Opatrzności Bożej tablicy upamiętniającej Żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie w 80. rocznicę bitwy o Monte Cassino. Uroczystość odsłonięcia tablicy odbyła się 18 maja.

OBUWiM Wrocław (łącznie z Delegaturą w Opolu)

1. Dziadowa Kłoda – odsłonięcie obelisku wraz z tablicą poświęconą żołnierzom Armii Krajowej, działającym na ziemi sycowskiej i oleśnickiej. Uroczystość odbyła się 4 stycznia.
2. Grobniki – wykonanie pomnika poświęconego ofiarom marszu śmierci z Auschwitz-Birkenau. Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia odbyła się 27 stycznia.
3. Jurków – wykonanie pomnika poświęconego żołnierzom walczącym w bitwie o Monte Cassino – wspólna inicjatywa wrocławskiego IPN, Krzysztofa Kilarskiego, wnuka st. strzelca Jana Majki, żołnierza 2. Korpusu Polskiego, przy wsparciu Wójta Gminy Warta. Fundatorem upamiętnienia był IPN. Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia odbyła się 27 maja w ramach obchodów 80. rocznicy zwycięskiej bitwy o Monte Cassino.
4. Kobylin – wykonanie tablicy poświęconej pamięci ks. Stanisława Orzechowskiego ps. „Orzech", kapelana NSZZ „Solidarność". Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia umieszczonego na specjalnie przygotowanym głazie odbyła się 10 grudnia.
5. Oborniki Śląskie – wykonanie dwóch tablic upamiętniających ofiary zbrodni dokonanej przez nacjonalistów ukraińskich na ludności polskiej i ormiańskiej w Kutach nad Czeremoszem w 1944 r. Uroczystość odsłonięcia upamiętnień odbyła się 22 kwietnia.
6. Opole – wykonanie tablicy upamiętniającej Augustyna Kośnego, lekarza, działacza społecznego i narodowego, uczestnika III powstania śląskiego, wielokrotnie represjonowanego za swoje przekonania patriotyczne. Uroczystość odsłonięcia tablicy na budynku DIPN w Opolu odbyła się 27 listopada.
7. Wrocław – wykonanie tablicy informacyjnej przy kwaterach więziennych na cmentarzu Osobowickim. Upamiętnienie umieszczono 23 lutego.
8. Wrocław – odsłonięcie tabliczki z nowo nadaną nazwą: skwer Ofiar Obozu Burgweide (inicjatywa i przeprowadzenie procesu nadania nazwy przez Radę Miejską Wrocławia). Uroczystość odsłonięcia tablicy zamontowanej na terenie byłego obozu Burgweide przy ul. Sołtysowickiej odbyła się 6 maja.
9. Wrocław – prezentacja na cmentarzu parafii pw. Świętej Rodziny przy ul. Smętnej nowego nagrobka płk. Ryszarda Małaszkiewicza ozdobionego gapą lotniczą. Uroczystość odbyła się 10 września.
10. Wrocław – odrestaurowanie na cmentarzu Grabiszyńskim płyty nagrobnej na mogile rodziny Dotzauer w ramach projektu „Ocalamy". Na grobie weterana walk o niepodległość Polski Juliana

Dotzauera umieszczono dodatkowo symboliczny napis *pro memoria* odnoszący się do Feliksa Dotzauera, który zaginął bez wieści we wrześniu 1939 r. i nie jest znane miejsce jego spoczynku. Uroczystość prezentacji upamiętnienia odbyła się 15 listopada.

11. Wrocław – odsłonięcie pomnika cywilnej ludności powstańczej Warszawy deportowanej do wojennego Wrocławia w trakcie i po upadku powstania warszawskiego. Uroczystość odsłonięcia upamiętnienia odbyła się 25 listopada.
12. Wrocław – odrestaurowanie pomnika nagrobnego w ramach projektu „Ocalamy" na mogile Jana Maciuka, żołnierza walczącego o Monte Cassino. Uroczystości prezentacji upamiętnienia planowane są w 2025 r.

ZAŁĄCZNIK NR 12:
WYKAZ SPOTKAŃ POŚWIĘCONYCH PUBLIKACJOM (Z INFORMACJĄ O TRANSMISJI DYSKUSJI O KSIĄŻKACH) I FILMOM

Centrala IPN

1. *„Być pomocnikiem partii". Towarzystwo Krzewienia Kultury Świeckiej w Służbie PZPR i ideologii marksistowsko-leninowskiej (1969–1990)* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Janusza Kurtyki w Warszawie, 31 stycznia. Organizatorzy: Wydawnictwo IPN, OBBH Rzeszów. Transmisja na kanale IPNtv.
2. *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989*, t. 5 – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Janusza Kurtyki w Warszawie, 31 stycznia. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
3. *Organizacja i wyszkolenie Armii Polskiej na Wschodzie w latach 1942–1944* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Janusza Kurtyki w Warszawie, 31 stycznia. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
4. Dyskusja o periodyku „Komunizm. System – Ludzie – Dokumentacja" nr 12 – Centralny Przystanek Historia IPN im. Janusza Kurtyki w Warszawie, 7 lutego. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
5. *II RP: cienie i blaski. Szkice do bilansu z perspektywy stulecia* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Janusza Kurtyki w Warszawie, 28 lutego. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
6. *Polska Walcząca na Pomorzu. Struktury i ludzie konspiracji* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Janusza Kurtyki w Warszawie, 28 lutego. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
7. *Wojna oczami nastolatki. Wspomnienia Agaty Zofii Prabuckiej z lat 1939–1945* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Janusza Kurtyki w Warszawie, 28 lutego. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
8. Sygnety Wydawnictwa IPN – gala wręczenia nagród w konkursie na Najlepszą Książkę roku 2023 – Dom Dochodowy w Warszawie, 20 marca. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
9. *O życiu i legendach sześciu niezwykłych jeźdźców* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Janusza Kurtyki w Warszawie, 27 marca. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
10. *Migawki z okupowanej Warszawy. 1940* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Janusza Kurtyki w Warszawie, 27 marca. Organizator: Wydawnictwo IPN, OBBH Warszawa. Transmisja na kanale IPNtv.

11. *Na trasie pamięci* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Janusza Kurtyki w Warszawie, 27 marca. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
12. Wincenty Witos, *Dzieła wybrane*, t. 1–5 – dyskusja z dr. Mateuszem Szpytmą, zastępcą prezesa IPN, rozmawia Maciej Foks, „Ekspres Czytelniczy IPN" – *Dlaczego Witos nie zgodził się na kolaborację?* – Warszawa, 8 kwietnia. Organizator: Wydawnictwo IPN (Podcast).
13. XXIX Targi Wydawców Katolickich – prezentacja oferty Wydawnictwa IPN i sprzedaż publikacji – Zamek Królewski w Warszawie – Arkady Kubickiego, 11–14 kwietnia. Organizator: Wydawnictwo IPN.
14. Spotkanie autorskie z dr. Witoldem Bagieńskim, autorem publikacji *Aparat represji wobec księdza Jerzego Popiełuszki*, t. 3: *Sprawa ks. Jerzego Popiełuszki w dokumentach wywiadu MSW* – XXIX Targi Wydawców Katolickich, Zamek Królewski w Warszawie – Arkady Kubickiego, 11–14 kwietnia. Organizator: Wydawnictwo IPN.
15. Spotkanie autorskie z redaktorkami publikacji dr Ewą Kowalską, dr Ewą Dulną-Rak, Katarzyną Ziębik, *Gdy nieme groby przemawiają…* 1–5 – XXIX Targi Wydawców Katolickich, Zamek Królewski w Warszawie – Arkady Kubickiego, 11–14 kwietnia. Organizator: Wydawnictwo IPN.
16. Spotkanie autorskie z dr. Krzysztofem Kierskim, autorem publikacji *Relacje rządców diecezji warmińskiej z władzami komunistycznymi Polski w latach 1945–1989* – XXIX Targi Wydawców Katolickich, Zamek Królewski w Warszawie – Arkady Kubickiego, 11–14 kwietnia. Organizator: Wydawnictwo IPN.
17. Spotkanie autorskie z dr. Bogusławem Wójcikiem, autorem publikacji *„Być pomocnikiem partii". Towarzystwo Krzewienia Kultury Świeckiej w służbie PZPR i ideologii marksistowsko-leninowskiej (1969–1990)* – XXIX Targi Wydawców Katolickich, Zamek Królewski w Warszawie – Arkady Kubickiego, 11–14 kwietnia. Organizator: Wydawnictwo IPN, OBBH Rzeszów.
18. *Czerwoni katolicy. Polityczne i ideowe drogi Jana Frankowskiego (1912–1976) i Konstantego Łubieńskiego (1910–1977) na tle działalności ich ugrupowań* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Janusza Kurtyki w Warszawie, 24 kwietnia. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
19. *Polityka na ambonie. Środowisko księży „patriotów" w województwie gdańskim w latach 1950–1956* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Janusza Kurtyki w Warszawie, 24 kwietnia. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
20. *Relacje rządców diecezji warmińskiej z władzami komunistycznymi Polski w latach 1945–1989* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Janusza Kurtyki w Warszawie, 24 kwietnia. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
21. *Aparat represji wobec księdza Jerzego Popiełuszki*, t. 3: *Sprawa ks. Jerzego Popiełuszki w dokumentach wywiadu MSW* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie, 6 maja. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
22. *„Być pomocnikiem partii". Towarzystwo Krzewienia Kultury Świeckiej w służbie PZPR i ideologii marksistowsko-leninowskiej (1969–1990)* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie, 6 maja. Organizator: Wydawnictwo IPN, OBBH Rzeszów. Transmisja na kanale IPNtv.
23. *Kościoły i kaplice na Wołyniu z obrazami Włodzimierza Sławosza Dębskiego* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie, 6 maja. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
24. *Ocaleni z ludobójstwa. Wspomnienia Polaków z Wołynia* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie, 7 maja. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
25. *W cieniu wyroku na miasto. Pułkownik dyplomowany Józef Szostak „Filip" (1897–1984). Biografia szefa Oddziału III i szefa operacji KG AK* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" –

Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie, 7 maja. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.

26. *W ogniu wojen i rewolucji. Polacy w Chinach (1898–1949)* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie, 7 maja. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
27. *Bez winy i bez przyszłości. Losy członków rodzin „zdrajców ojczyzny" represjonowanych na mocy rozkazu NKWD nr 00486* – promocja wydawnicza – Dom Spotkań z Historią w Warszawie, 8 maja. Organizator: AIPN.
28. *Którzy ogień podsycą…* – premiera filmu i dyskusja o historii powstania Krzyża Wolności i Solidarności – kino Atlantic w Warszawie, 22 maja. Organizator: AIPN.
29. *Na trasie pamięci* – dyskusja z autorem Mikołajem Bujakiem, rozmawia Maciej Foks, „Ekspres Czytelniczy IPN" – *Dokąd prowadzi polska historia?* – Warszawa, 27 maja. Organizator: Wydawnictwo IPN (Podcast).
30. *Bez winy i bez przyszłości. Losy członków rodzin zdrajców ojczyzny represjonowanych na mocy rozkazu NKWD nr 0048* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie, 29 maja. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
31. „Historia w obrazkach" – rozmowa o komiksach IPN – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie, 29 maja. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
32. *„Tam, gdzie największe niebezpieczeństwo, szedł pierwszy". Sylwetki Żydów – uczestników walk o niepodległość i granice Polski w latach 1914–1921* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie, 29 maja. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
33. *„Być pomocnikiem partii". Towarzystwo Krzewienia Kultury Świeckiej w służbie PZPR i ideologii marksistowsko-leninowskiej (1969–1990)* – dyskusja z autorem dr. Bogusławem Wójcikiem (OBBH Rzeszów), rozmawia Maciej Foks, „Ekspres Czytelniczy IPN" – *Jak krzewiono obyczaje świeckie?* – Warszawa, 24 czerwca. Organizator: Wydawnictwo IPN (Podcast).
34. *Adwokat poznańskiego Czerwca 1956. Stanisław Hejmowski 1900–1969* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie, 26 czerwca. Organizator: Wydawnictwo IPN, OBBH Poznań. Transmisja na kanale IPNtv.
35. *Jan Paweł II w Szczecinie. Przygotowania do wizyty, jej przebieg i przesłanie* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie, 26 czerwca. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
36. *Nie tylko Ulmowie. Historie o Polakach ratujących Żydów na Podlasiu* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie, 26 czerwca. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
37. *W ogniu wojen i rewolucji. Polacy w Chinach 1898–1949* – dyskusja z autorem dr. hab. Januszem Wróblem, rozmawia Maciej Foks, „Ekspres Czytelniczy IPN" – Na czym polegał fenomen polskiej diaspory imperialnej? – Warszawa, 15 lipca. Organizator: Wydawnictwo IPN (Podcast).
38. *Polska w polityce Jugosławii w latach 1968–1981* – dyskusja z autorem dr. Mateuszem Sokulskim (OBBH Katowice), rozmawia Maciej Foks, „Ekspres Czytelniczy IPN" – *Jakie były relacje Jugosławii z blokiem wschodnim?* – Warszawa, 29 lipca. Organizator: Wydawnictwo IPN (Podcast).
39. Spotkanie autorskie z dr Bożeną Witowicz i Pawłem Zielonym, autorami publikacji *Bez winy i bez przyszłości. Losy członków rodzin zdrajców ojczyzny represjonowanych na mocy rozkazu NKWD nr 0048* – Dni Wydawnictwa IPN, Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego, 10 sierpnia. Organizator: Wydawnictwo IPN.
40. Spotkanie autorskie z dr. Adamem Pleskaczyńskim, autorem publikacji *Czas bestii. Terror w okupowanej Polsce 1939–1945* – Dni Wydawnictwa IPN, Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego, 10 sierpnia. Organizator: Wydawnictwo IPN.

41. Spotkanie autorskie z dr. Witoldem Bagieńskim, autorem publikacji *Aparat represji wobec księdza Jerzego* Popiełuszki, t. 3: *Sprawa ks. Jerzego Popiełuszki w dokumentach wywiadu MSW* – Dni Wydawnictwa IPN, Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego, 10 sierpnia. Organizator: Wydawnictwo IPN.
42. Spotkanie autorskie z Mikołajem Bujakiem, autorem publikacji *Na trasie pamięci* – Dni Wydawnictwa IPN, Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego, 10 sierpnia. Organizator: Wydawnictwo IPN.
43. Spotkanie autorskie z Krzysztofem Wyrzykowskim, rysownikiem serii komiksów „W imieniu Polski Walczącej" i „Wilcze Tropy" – Dni Wydawnictwa IPN, Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego, 10 sierpnia. Organizator: Wydawnictwo IPN.
44. Spotkanie autorskie z Hubertem Ronkiem, rysownikiem, oraz z Agatą Ronek, kolorystką serii komiksów „Aga, Adam i Hamlet na Tropie Tajemnic" i „Wojenna Odyseja Antka Srebrnego 1939–1944" – Dni Wydawnictwa IPN, Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego, 10 sierpnia. Organizator: Wydawnictwo IPN.
45. *Kampania polska 1939 i następne… Studia i szkice* – dyskusja z autorem prof. dr. hab. Maciejem Franzem (UAM), rozmawia Maciej Foks, „Ekspres Czytelniczy IPN" – *Rejon Umocniony Hel. Bohaterstwo ze skazą?* – Warszawa, 26 sierpnia. Organizator: Wydawnictwo IPN (Podcast).
46. *Cztery filary stalinizacji. Ziemia kłodzka w czasach systemu totalitarnego 1948–1956* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie, 25 września. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
47. *Stanisław Wyspiański. Mit – tradycja – historia* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie, 25 września. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
48. *Martwe dusze. PZPR od czerwca 1989 do stycznia 1990. Próba opisu zbiorowości* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie, 25 września. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
49. *Ksiądz Jerzy Popiełuszko. Historia życia* – dyskusja z autorem Jakubem Gołębiewskim, rozmawia Tomasz Szturo, „Ekspres Czytelniczy IPN" – *Dlaczego komuniści bali się księdza Jerzego?* – Warszawa, 30 września. Organizator: Wydawnictwo IPN (Podcast).
50. *Aparat represji wobec księdza Jerzego Popiełuszki*, t. 4 – dyskusja o książce – Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie, 2 października. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
51. *Zapomniani bohaterowie. Śladami polskich wyzwolicieli: z Arromanches do Wilhelmshaven* – dyskusja o książce – Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego, 3 października. Organizator: Wydawnictwo IPN.
52. „Teddy – Żołnierz – Bohater – Mistrz" – spotkanie poświęcone Tadeuszowi „Teddy'emu" Pietrzykowskiemu i projekcja filmu *Mistrz* – kino „Remus" w Kościerzynie, 7 października. Organizator: BPH.
53. *Zbrodnia pomorska 1939. Początek ludobójstwa niemieckiego w okupowanej Polsce* – dyskusja z autorem dr. Tomaszem Ceranem (RBH DIPN Bydgoszcz), rozmawia Tomasz Szturo, „Ekspres Czytelniczy IPN" – Jaką tajemnicę skrywają pomorskie lasy? – Warszawa, 14 października. Organizator: Wydawnictwo IPN (Podcast).
54. Spotkanie autorskie z Jakubem Gołębiewskim, autorem publikacji, *Ksiądz Jerzy Popiełuszko. Historia życia* – Papieski Uniwersytet Gregoriański w Rzymie, 14–16 października. Organizator: Wydawnictwo IPN.
55. *Ksiądz Jerzy Popiełuszko. Historia życia* – dyskusja o książce – Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego, 17 października. Organizator: Wydawnictwo IPN.
56. *Stanisław Wyspiański. Mit – tradycja – historia* – dyskusja z autorką prof. dr. hab. Iwoną E. Rusek, rozmawia Tomasz Szturo, „Ekspres Czytelniczy IPN" – *Dlaczego listopad jest niebezpieczną porą?* – Warszawa, 28 października. Organizator: Wydawnictwo IPN (Podcast).

57. *Opozycyjność naukowców. Studia z dziejów Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk w PRL* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie, 30 października. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
58. *Historyczno-patriotyczne rodowody misji ks. Jerzego Popiełuszki* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie, 30 października. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
59. *Zbrodnia pomorska 1939. Początek ludobójstwa niemieckiego w okupowanej Polsce* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie, 30 października. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
60. Dyskusja panelowa redakcji czasopism naukowych IPN – „Totalitaryzmy oswojone i zakłamane?" – Targi Książki w Katowicach, Międzynarodowe Centrum Kongresowe w Katowicach, 8 listopada. Organizator: Wydawnictwo IPN.
61. Dyskusja panelowa o czasopiśmie naukowym IPN – „Pamięć i Sprawiedliwość" – Targi Książki w Katowicach, Międzynarodowe Centrum Kongresowe w Katowicach, 8 listopada. Organizator: Wydawnictwo IPN.
62. Dyskusja panelowa o czasopiśmie naukowym IPN – „Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej" – Targi Książki w Katowicach, Międzynarodowe Centrum Kongresowe w Katowicach, 8 listopada. Organizator: Wydawnictwo IPN.
63. Dyskusja panelowa o czasopiśmie naukowym IPN – „Institute of National Remembrance Review" – Targi Książki w Katowicach, Międzynarodowe Centrum Kongresowe w Katowicach, 8 listopada. Organizator: Wydawnictwo IPN.
64. Dyskusja panelowa o czasopiśmie naukowym IPN – „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989" – Targi Książki w Katowicach, Międzynarodowe Centrum Kongresowe w Katowicach, 8 listopada. Organizator: Wydawnictwo IPN.
65. Dyskusja panelowa o czasopiśmie naukowym IPN – „Komunizm. System – Ludzie – Dokumentacja" – Targi Książki w Katowicach, Międzynarodowe Centrum Kongresowe w Katowicach, 8 listopada. Organizator: Wydawnictwo IPN.
66. Dyskusja panelowa o czasopiśmie popularnonaukowym IPN – „CzasyPismo" – Targi Książki w Katowicach, Międzynarodowe Centrum Kongresowe w Katowicach, 9 listopada. Organizator: Wydawnictwo IPN.
67. Rola „Przeglądu Archiwalnego Instytutu Pamięci Narodowej" w popularyzacji projektów realizowanych przez pion archiwalny IPN – dyskusja o periodyku – Katowickie Targi Książki, Międzynarodowe Centrum Kongresowe w Katowicach, 9 listopada. Organizatorzy: Wydawnictwo IPN, AIPN.
68. *Szaleńcy niepodległości. Historia Konfederacji Polski Niepodległej* – dyskusja z autorem dr. Grzegorzem Wołkiem (BBH), rozmawia Maciej Foks, „Ekspres Czytelniczy IPN" – *Piłsudczycy – reaktywacja? Historia KPN* – Warszawa, 11 listopada. Organizator: Wydawnictwo IPN (Podcast).
69. *Operacje deportacyjne NKWD 1940–1941*, t. 11 serii „Polska i Ukraina w XX wieku. Nieznane dokumenty z archiwów służb specjalnych" – dyskusja o książce – Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie, 18 listopada. Organizator: AIPN.
70. *Swojskość na obczyźnie. O różnorodności kultury emigracyjnej w XX wieku* – dyskusja z autorem prof. Krzysztofem Dybciakiem, rozmawia Tomasz Szturo, „Ekspres Czytelniczy IPN" – *Co polscy pisarze dostrzegli na Zachodzie?* Cz. 1 – Warszawa, 25 listopada. Organizator: Wydawnictwo IPN (Podcast).
71. *Przedsiębiorstwo MBP. Wybrane aspekty pozaoperacyjnej działalności Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w przestrzeni miejskiej Warszawy (1945–1954)* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie, 27 listopada. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.

72. *Przeciwko dwóm okupantom. Z działalności konspiracyjnej Jana Turzynieckiego „Mogiłki" i oddziału Zrzeszenia WiN Jana Leonowicza „Burty"* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie, 27 listopada. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
73. *Florian Czarnyszewicz. Los człowieka*, t. 1: *Znad Berezyny nad La Platę (1900–1955)* – dyskusja z cyklu „Książki Pełne Historii" – Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie, 27 listopada. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
74. *Warszawa nie umiera nigdy Henryk Śmigacz – fotograf walczącej stolicy (1939, 1944)* – rozmowa o książce – Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawa, 28 listopada. Organizator: AIPN.
75. Spotkanie autorskie z Hubertem Ronkiem, rysownikiem komiksów z serii „Aga, Adam i Hamlet na Tropie Tajemnic" i „Wojenna Odyseja Antka Srebrnego 1939–1946" – XXXII Targi Książki Historycznej, Zamek Królewski w Warszawie – Arkady Kubickiego, 29 listopada. Organizator: Wydawnictwo IPN.
76. Spotkanie autorskie z Agatą Ronek, kolorystką komiksów z serii „Wojenna Odyseja Antka Srebrnego 1939–1946" – XXXII Targi Książki Historycznej, Zamek Królewski w Warszawie – Arkady Kubickiego, 29 listopada. Organizator: Wydawnictwo IPN.
77. Spotkanie autorskie z Krzysztofem Wyrzykowskim, rysownikiem komiksów z serii: „Wilcze tropy" i „W imieniu Polski Walczącej" – XXXII Targi Książki Historycznej, Zamek Królewski w Warszawie – Arkady Kubickiego, 30 listopada. Organizator: Wydawnictwo IPN.
78. Spotkanie autorskie z Tomaszem Ceranem, autorem publikacji, *Zbrodnia pomorska 1939. Początek ludobójstwa niemieckiego w okupowanej Polsce* – XXXII Targi Książki Historycznej, Zamek Królewski w Warszawie – Arkady Kubickiego, 30 listopada. Organizator: Wydawnictwo IPN.
79. Spotkanie autorskie z Tadeuszem Ruzikowskim, autorem publikacji, *Solidarni w Hucie Warszawa 1980–1989* – XXXII Targi Książki Historycznej, Zamek Królewski w Warszawie – Arkady Kubickiego, 30 listopada. Organizator: Wydawnictwo IPN.
80. Spotkanie autorskie z Iwoną E. Rusek, autorką publikacji, *Stanisław Wyspiański. Mit – tradycja – historia* – XXXII Targi Książki Historycznej, Zamek Królewski w Warszawie – Arkady Kubickiego, 30 listopada. Organizator: Wydawnictwo IPN.
81. Spotkanie autorskie z Dianą Maksimiuk, autorką publikacji, *Florian Czarnyszewicz. Los człowieka*, t. 1: *Znad Berezyny nad La Platę (1900–1955)* – XXXII Targi Książki Historycznej, Zamek Królewski w Warszawie – Arkady Kubickiego, 30 listopada. Organizator: Wydawnictwo IPN.
82. Dyskusja panelowa o książce *Solidarni w Hucie Warszawa 1980–1989* – XXXII Targi Książki Historycznej, Zamek Królewski w Warszawie – Arkady Kubickiego, 30 listopada. Organizator: Wydawnictwo IPN.
83. Dyskusja panelowa o książce *Ksiądz Jerzy Popiełuszko. Historia życia* – XXXII Targi Książki Historycznej, Zamek Królewski w Warszawie – Arkady Kubickiego, 1 grudnia. Organizator: Wydawnictwo IPN.
84. Spotkanie autorskie z Dianą Maksimiuk, autorką publikacji, *Florian Czarnyszewicz. Los człowieka*, t. 1: *Znad Berezyny nad La Platę (1900–1955)* – XXXII Targi Książki Historycznej, Zamek Królewski w Warszawie – Arkady Kubickiego, 1 grudnia. Organizator: Wydawnictwo IPN.
85. Spotkanie autorskie z Jakubem Gołębiewskim, autorem publikacji, *Ksiądz Jerzy Popiełuszko. Historia życia* – XXXII Targi Książki Historycznej, Zamek Królewski w Warszawie – Arkady Kubickiego, 1 grudnia. Organizator: Wydawnictwo IPN.
86. Spotkanie autorskie z Hubertem Ronkiem, rysownikiem komiksów z serii: „Aga, Adam i Hamlet na Tropie Tajemnic" i „Wojenna Odyseja Antka Srebrnego 1939–1946" – XXXII Targi Książki Historycznej, Zamek Królewski w Warszawie – Arkady Kubickiego, 1 grudnia. Organizator: Wydawnictwo IPN.

87. Spotkanie autorskie z Agatą Ronek, kolorystką komiksów z serii „Wojenna Odyseja Antka Srebrnego 1939–1946" – XXXII Targi Książki Historycznej – Zamek Królewski w Warszawie, Arkady Kubickiego, 1 grudnia. Organizator: Wydawnictwo IPN.
88. *Solidarni w Hucie Warszawa 1980–1989* – dyskusja z autorem dr. Tadeuszem Ruzikowskim (OBBH Warszawa), rozmawia Maciej Foks, „Ekspres Czytelniczy IPN" – *Czy Huta Warszawa to pomysł komunistów?* – Warszawa, 9 grudnia 2024. Organizator: Wydawnictwo IPN (Podcast).
89. *Stan wojenny. Historia znana, mniej znana i nieznana* – promocja książki – Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie, 12 grudnia. Organizator: Wydawnictwo IPN. Transmisja na kanale IPNtv.
90. *Swojskość na obczyźnie. O różnorodności kultury emigracyjnej w XX wieku* – dyskusja z autorem prof. Krzysztofem Dybciakiem, rozmawia Tomasz Szturo, „Ekspres Czytelniczy IPN" – *Co polscy pisarze dostrzegli na Zachodzie?* Cz. 2 – Warszawa, 30 grudnia. Organizator: Wydawnictwo IPN (Podcast).

Oddział IPN Białystok (łącznie z Delegaturą w Olsztynie)

1. *W hołdzie Niepodległej. Młodzieżowe Marsze Niepodległości w Suwałkach 1980–2021* – promocja książki – Przystanek Historia Suwałki, 20 marca. Organizatorzy: OBBH Białystok, OBEN Białystok.
2. *Matusia. Opowieść o Sprawiedliwej* – pokaz filmu z prelekcją pracownika OIPN Białystok na temat sytuacji ludności żydowskiej w okresie II wojny światowej w ramach projektu „Pamięć w Dobrym Tonie. Środowe spotkania filmowe z IPN i Fundacją w Dobrym Tonie" – Centrum Kulturalne w Dobrym Tonie w Białymstoku, 27 marca. Organizatorzy: OBEN Białystok, Fundacja w Dobrym Tonie.
3. *Nie tylko Ulmowie. Historie o Polakach ratujących Żydów na Podlasiu* – promocja książki – Przystanek Historia Białystok, 27 marca. Organizatorzy: OBBH Białystok, OBEN Białystok.
4. *Encyklopedia Solidarności*, t. 5: *Opozycja w PRL 1976–1989* – promocja książki – Przystanek Historia Białystok, 15 kwietnia. Organizatorzy: OBBH Białystok, OBEN Białystok.
5. XI Targi Książki w Białymstoku – promocja książek – Stadion Miejski w Białymstoku, 19–21 kwietnia. Organizatorzy: Fundacja Sąsiedzi, OBBH Białystok.
6. *Mulier fortis. Kobieta mężna* – pokaz filmu i rozmowa z pracownikami OIPN Katowice na temat Zofii Kossak-Szatkowskiej (*primo voto* Szczuckiej) w ramach projektu „Pamięć w Dobrym Tonie. Środowe spotkania filmowe z IPN i Fundacją w Dobrym Tonie" – Centrum Kulturalne w Dobrym Tonie w Białymstoku, 24 kwietnia. Organizatorzy: OBEN Białystok, OBEN Katowice, Fundacja w Dobrym Tonie.
7. *Syberia i Polska – miejsca wspólne w literaturze i historii* – promocja książki podczas konferencji naukowej „30-lecie Komisji Badań nad Historią Syberii Polskiej Akademii Nauk 1994–2024" – Instytut Historii PAN w Warszawie, 18 maja. Organizatorzy: Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego, Muzeum Pamięci Sybiru, Uniwersytet Warszawski.
8. *Relacje rządców diecezji warmińskiej z władzami komunistycznymi Polski w latach 1945–1989* – promocja książki – Miejska Biblioteka Publiczna „Oranżeria Kultury" w Lidzbarku Warmińskim, 3 października. Organizator: DIPN w Olsztynie.
9. *Relacje rządców diecezji warmińskiej z władzami komunistycznymi Polski w latach 1945–1989* – promocja książki – Biblioteka „Przystań z Kulturą" w Ostródzie, 7 listopada. Organizator: DIPN w Olsztynie.
10. *Legalizacja Okręgu Wileńskiego Armii Krajowej* – promocja książki – Książnica Polska w Olsztynie, 14 listopada. Organizator: DIPN Olsztyn.
11. Spotkanie autorskie z Bartoszem Bajkowem i dr Dianą Maksimiuk, autorami książki *Florian Czarnyszewicz. Los człowieka*, t. 1: *Znad Berezyny nad La Platę (1900–1955)* – Przystanek Historia Białystok w Książnicy Podlaskiej, 19 listopada. Organizator: OBEN Białystok, OBBH Białystok.

Oddział IPN Gdańsk (łącznie z Delegaturą w Bydgoszczy)

1. Spotkanie autorskie z dr Kingą Czechowską, prof. Krzysztofem Kanią (UMK Toruń), autorami książki *Zainspirować naród. Przemowy Edwarda Raczyńskiego na obczyźnie 1939–1989* – siedziba Delegatury IPN w Bydgoszczy, 25 stycznia. Organizator: RBH Delegatury IPN w Bydgoszczy.
2. *Las Zajączek 1939–1945. Niemiecka zbrodnia na Pomorzu Gdańskim z lat II wojny światowej* – promocja publikacji, Dom Kultury w Skórczu, 26 stycznia. Organizator: OBBH Gdańsk.
3. *Ocaleni z ludobójstwa. Wspomnienia Polaków z Wołynia* – promocja książki – Klub Marynarki Wojennej w Gdyni, 28 lutego. Organizatorzy: OBEN Gdańsk, OBBH Gdańsk.
4. *Ocaleni z ludobójstwa. Wspomnienia Polaków z Wołynia* – promocja książki – Oblackie Centrum Kultury i Edukacji w Gdańsku, 28 lutego. Organizatorzy: OBEN Gdańsk, OBBH Gdańsk.
5. Spotkanie z autorami książki *Leksykon bezpieki. Kadra kierownicza aparatu bezpieczeństwa 1944–1956*, t. 4 – siedziba Delegatury IPN w Bydgoszczy, 29 lutego. Organizator: RBH Delegatury IPN w Bydgoszczy.
6. *Polska Walcząca na Pomorzu. Struktury i ludzie konspiracji* – promocja książki – Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku, 7 marca. Organizator: OBBH Gdańsk.
7. *Wojna oczami nastolatki. Wspomnienia Agaty Zofii Prabuckiej z lat 1939–1945* – promocja książki – Akademia Muzyczna w Gdańsku, 15 marca. Organizator: OBBH Gdańsk.
8. *Wojna oczami nastolatki. Wspomnienia Agaty Zofii Prabuckiej z lat 1939–1945* – promocja książki – Biblioteka Miejska w Sopocie, 16 marca. Organizator: OBBH Gdańsk.
9. *Wojna oczami nastolatki. Wspomnienia Agaty Zofii Prabuckiej z lat 1939–1945* – promocja książki – Dom Kultury w Wysokiej, 17 marca. Organizator: OBBH Gdańsk.
10. *Wojna oczami nastolatki. Wspomnienia Agaty Zofii Prabuckiej z lat 1939–1945* – promocja książki – Biblioteka Miejska w Gdańsku, 19 marca. Organizator: OBBH Gdańsk.
11. Spotkanie autorskie z Wojciechem Gonerą, autorem broszury *Symbol niezłomnej wsi. Piotr Bartoszcze 1950–1984* z udziałem żony Romana Bartoszcze Alicji Bartoszcze – siedziba Delegatury IPN w Bydgoszczy, 19 marca. Organizator: REN Delegatury IPN w Bydgoszczy.
12. Spotkanie autorskie z dr. hab. Sebastianem Piątkowskim, autorem książki *Relacje o pomocy udzielanej Żydom przez Polaków w latach 1939–1945*, t. 7: *Trzecia Rzesza i ziemie polskie do niej wcielone* – siedziba Delegatury IPN w Bydgoszczy, 21 marca. Organizator: RBH Delegatury IPN w Bydgoszczy.
13. *Ocaleni z ludobójstwa. Wspomnienia Polaków z Wołynia* – prezentacja książki przez Bartosza Januszewskiego podczas sesji popularnonaukowej w 80. rocznicę zbrodni OUN i UPA na polskich mieszkańcach – Dom *Senior Plus* w Cieszanowie, 10 maja. Organizator: OBEN Gdańsk, OBBH Gdańsk.
14. *Polityka na ambonie. Środowisko księży „patriotów" w województwie gdańskim w latach 1950–1956* – rozmowa Jana Hlebowicza z Rafałem Dudkiewiczem (prowadzący) – Oblackie Centrum Edukacji i Kultury w Gdańsku, 10 maja. Organizator: OBBH Gdańsk.
15. *Niezwykła historia zwykłych obiektów* – prezentacja książki – siedziba Oddziału Gdańsk, al. Grunwaldzka 216 w Gdańsku, 18 maja. Organizator: OBBH Gdańsk.
16. Spotkanie autorskie z redaktorami dr. Janem Olaszkiem i dr. Piotrem Abryszeńskim, *Encyklopedii Solidarności*, t. 5: *Opozycja w PRL 1976–1989* – siedziba Delegatury IPN w Bydgoszczy, 20 czerwca. Organizator: RBH Delegatury IPN w Bydgoszczy.
17. Spotkanie autorskie z Mikołajem Bujakiem, autorem książki *Na trasie pamięci* oraz prof. Włodzimierzem Suleją (prowadzący) – Ratusz Staromiejski w Gdańsku, 28 czerwca. Organizator: OBBH Gdańsk.
18. Spotkanie autorskie z Joanną Karbarz-Wilińską wokół książki *Ocaleni z ludobójstwa. Wspomnienia Polaków z Wołynia* – siedziba Delegatury IPN w Bydgoszczy, 11 lipca. Organizator: RBH Delegatury IPN w Bydgoszczy.

19. Spotkanie autorskie z Joanną Karbarz-Wilińską i Bartoszem Januszewskim wokół książki *Ocaleni z ludobójstwa. Wspomnienia Polaków z Wołynia* – Bulwar Nadmorski w Gdyni, 19 lipca. Organizator: OBBH Gdańsk.
20. Spotkanie autorskie z Janem Hlebowiczem, autorem książki *Polityka na ambonie. Środowisko księży „patriotów" w województwie gdańskim w latach 1950–1956* – Plener Literacki w Gdyni, 20 lipca. Organizator: OBBH Gdańsk.
21. Spotkanie z Danielem Czerwińskim i Mateuszem Kubickim, redaktorami książki *Polska Walcząca na Pomorzu. Struktury i ludzie konspiracji* – Plener Literacki w Gdyni, 21 lipca, Organizator: OBBH Gdańsk.
22. *W cieniu wyroku na miasto. Pułkownik dyplomowany Józef Szostak „Filip" (1897–1984). Biografia szefa Oddziału III i szefa operacji KG AK* – dyskusja z udziałem dr. hab. Daniela Koresia i dr. Tomasza Cerana (prowadzący) – siedziba Delegatury IPN w Bydgoszczy, 8 sierpnia. Organizator: RBH Delegatury IPN w Bydgoszczy.
23. Spotkanie autorskie z Piotrem Kardelą, autorem książki *Proces elbląski 1983 roku. Z dziejów represji stanu wojennego w Polsce w 42. rocznicę brutalnego pobicia internowanych w Kwidzynie*, oraz Piotrem Abryszeńskim (prowadzący) – Centrum Kultury w Kwidzynie, 13 sierpnia. Organizator: OBBH Gdańsk.
24. „*Legalizacja Okręgu Wileńskiego AK* – promocja książki – rozmowa autora Piotra Niwińskiego oraz Adama Hlebowicza (prowadzący) – Hotel Scandic w Gdańsku, 18 września. Organizator: OIPN Gdańsk.
25. *Zbrodnia pomorska 1939. Początek ludobójstwa niemieckiego w okupowanej Polsce* – promocja książki – Przystanek Historia w Starogardzie Gdańskim, 3 października. Organizator: OBBH Gdańsk.
26. *Ksiądz Jerzy Popiełuszko. Historia życia* – promocja książki – rozmowa dr. Daniela Czerwińskiego z autorem Jakubem Gołębiewskim – Przystanek Historia w Elblągu, 18 października. Organizator: OBBH Gdańsk.
27. *Proces elbląski 1983 roku. Z dziejów represji stanu wojennego w Polsce w 42. rocznicę brutalnego pobicia internowanych w Kwidzynie* – promocja publikacji – Kwidzyńskie Centrum Kultury w Olsztynie, 24 października. Organizator: OBBH Gdańsk.
28. *Okupacja niemiecka w powiecie starogardzkim 1939–1945* – promocja książki – Przystanek Historia w Starogardzie Gdańskim, 26 października. Organizator: OBBH Gdańsk.
29. *Edukacja dla pamięci. Przekaz wiedzy historycznej w kontekście postaw Polaków wobec ich przeszłości* – promocja publikacji – rozmowa dr. hab. Daniela Wicentego (prowadzący) z prof. Krzysztofem Malickim – Centrum Konferencyjne Amber Expo w Gdańsku, 20 listopada. Organizator: OBBH Gdańsk.
30. Seria wydawnicza Instytutu Pamięci Narodowej i Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji „Literatura i Pamięć" – promocja publikacji – rozmowa: prof. Krzysztof Dybciak, prof. Iwona E. Rusek oraz dr Tomasza Szturo (prowadzący) – Centrum Konferencyjne Amber Expo w Gdańsku, 20 listopada. Organizator: OBBH Gdańsk.
31. *„Polaków trzeba nauczyć, kto tu jest panem!" Polityka germanizacyjna niemieckich władz okupacyjnych na Pomorzu 1939–1945* – promocja publikacji – Centrum Konferencyjne Amber Expo w Gdańsku, 21 listopada. Organizator: OBBH Gdańsk.
32. *Zbrodnia pomorska 1939. Początek ludobójstwa niemieckiego w okupowanej Polsce* – promocja książki – rozmowa dr. Piotra Abryszeńskiego z autorem dr. Tomaszem Ceranem, Centrum Konferencyjne Amber Expo w Gdańsku, 21 listopada. Organizator: OBBH Gdańsk.
33. Spotkanie autorskie z dr. Grzegorzem Wołkiem wokół książki *„Szaleńcy niepodległości". Historia Konfederacji Polski Niepodległej* – siedziba DDIPN w Bydgoszczy, 5 grudnia. Organizator: RBH DIIPN Bydgoszcz.

Oddział IPN Katowice

1. *Encyklopedia Solidarności*, t. 5: *Opozycja w PRL 1976–1989* – promocja i prezentacja publikacji – Centrum Edukacyjne IPN „Przystanek Historia" im. Henryka Sławika w Katowicach, 18 stycznia. Organizatorzy: OBBH Katowice, OBEN Katowice.
2. *Czas przełomu. Destalinizacja, rok 1956 i koniec odwilży w województwie katowickim/stalinogrodzkim (1953–1961)*, t. 1: *Schyłek stalinizmu i początek odwilży (1953–1955)* – promocja i prezentacja publikacji z udziałem autora dr. Tomasza Kurpierza oraz dr. hab. Adama Dziuby, dr. Konrada Rokickiego, dr. Pawła Sasanki – Centrum Edukacyjne IPN „Przystanek Historia" im. Henryka Sławika w Katowicach, 29 lutego. Organizatorzy: OBBH Katowice, OBEN Katowice.
3. Spotkanie autorskie z dr Anną Mandrelą, autorką książki *Niezłomna zakonnica. Siostra Izabela (Zofia Łuszczkiewicz)* – Centrum Edukacyjne IPN „Przystanek Historia" im. Henryka Sławika w Katowicach, 23 kwietnia. Organizator: OBEN Katowice.
4. Spotkanie autorskie z dr Anną Mandrelą, autorką książki *Niezłomna zakonnica. Siostra Izabela (Zofia Łuszczkiewicz)* – Przystanek Historia IPN im. gen. Janusza Gąsiorowskiego w Częstochowie, 25 kwietnia. Organizator: OBEN Katowice.
5. *Polska w polityce Jugosławii 1968–1981* – promocja i prezentacja publikacji – Targi Książki w Katowicach, 9 listopada. Organizator: OBBH Katowice.
6. *Szkolnictwo wojskowe i cywilne dla żołnierzy 2 Korpusu Polskiego 1943–1947* – promocja i prezentacja publikacji – Targi Książki w Katowicach, 9 listopada. Organizator: OBBH Katowice.
7. *Osądzenie przestępstw okresu II wojny światowej przez Specjalny Sąd Karny w Katowicach w latach 1945–1946* – promocja i prezentacja publikacji – Targi Książki w Katowicach, 9 listopada. Organizator: OBBH Katowice.
8. *Historie wybitnych i zwykłych ludzi na łamach „CzasyPisma"*– promocja i prezentacja publikacji – Targi Książki w Katowicach, 9 listopada. Organizator: OBBH Katowice.
9. *Polska w polityce Jugosławii 1968–1981* – promocja i prezentacja publikacji, Targi Dobrej Książki we Wrocławiu, 5 grudnia. Organizator: OBBH Katowice, OBBH Wrocław.
10. *Gdy Częstochowa była stolicą... Ostatnie chwile Polskiego Państwa Podziemnego* – pokaz filmu – Przystanek Historia Centrum Edukacyjne IPN im. gen. Janusza Gąsiorowskiego w Częstochowie, 18 grudnia. Organizator: OBEN Katowice.

Oddział IPN Kraków (łącznie z Delegaturą w Kielcach)

1. *Encyklopedia Solidarności*, t. 5: *Opozycja w PRL 1976–1989* – promocja publikacji podczas debaty z udziałem prof. dr. hab. Andrzeja Chwalby, Małgorzaty Flis, Stanisława Malara oraz dr. Andrzeja Malika (prowadzący) – Centrum Edukacyjne IPN „Przystanek Historia" w Krakowie, 25 stycznia. Organizator: OBBH Kraków.
2. *Polityka a media w Polsce w XX i XXI wieku* – dyskusja o książce – Centrum Edukacyjne IPN „Przystanek Historia" w Krakowie, 31 stycznia. Organizator: OBBH Kraków.
3. *Leksykon bezpieki*, t. 4: *Kadra kierownicza aparatu bezpieczeństwa 1944–1956* – dyskusja o książce – Centrum Edukacyjne IPN „Przystanek Historia" w Krakowie, 21 lutego. Organizator: OBBH Kraków.
4. *Rurarz, Spasowski – żywoty równoległe. Wokół ucieczek ambasadorów w grudniu 1981 r.* – dyskusja o książce – Centrum Edukacyjne IPN „Przystanek Historia" w Krakowie, 21 marca. Organizator: OBBH Kraków.
5. *Zbrodnie sądowe w latach 1944–1989* – dyskusja o książce – Centrum Edukacyjne IPN „Przystanek Historia" w Krakowie, 10 kwietnia. Organizator: OBBH Kraków.
6. *Rakowiecka 37. Historia więzienia i aresztu śledczego Warszawa-Mokotów* – premiera filmu dokumentalnego i dyskusja – Centrum Edukacyjne IPN „Przystanek Historia" w Krakowie, 18 kwietnia. Organizator: OBBH Kraków.

7. „Pomocnicy partii z TKKŚ" – dyskusja o książce *Być pomocnikiem partii. Towarzystwo Krzewienia Kultury Świeckiej w służbie PZPR i ideologii marksistowsko-leninowskiej (1969–1990)* z udziałem autora dr. Bogusława Wójcika, dr hab. Łucji Marek (OBBH Kraków) i Janusza Ślęzaka (IPN Kraków), Krakowska Loża Historii Współczesnej – Centrum Edukacyjne IPN „Przystanek Historia" w Krakowie, 22 maja. Organizator: OBBH Kraków.
8. *Polsko-węgierskie mosty przyjaźni. Biografie* – panel dyskusyjny o książce – Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie, 13 listopada. Organizatorzy: Oddział IPN w Krakowie, Konsulat Generalny Węgier w Krakowie, Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie.
9. „Szaleńcy niepodległości, czyli historia KPN" – panel dyskusyjny o książce – siedziba OIPN w Krakowie, 20 listopada. Organizator: OBBH Kraków.
10. „Miłosz i Polacy" – panel dyskusyjny o książce Krzysztofa Kloca *„Białorusin, który udawał Litwina". Czesław Miłosz a Polska* – siedziba OIPN w Krakowie, 19 grudnia. Organizator: OBBH Kraków.
11. Spotkanie autorskie z Marzeną Grosicka w ramach promocji publikacji Władysław Zwiejski, *Moje wspomnienia* – sala konferencyjna Delegatury IPN w Kielcach, 28 listopada. Organizator: DIPN Kielce.

Oddział IPN Lublin (łącznie z Delegaturą w Radomiu)

1. *Encyklopedia Solidarności*, t. 5: *Opozycja w PRL 1976–1989* – promocja publikacji z udziałem redaktorów dr. Jana Olaszka i dr. Grzegorza Wołka oraz świadków historii, których biogramy znalazły się w publikacji – sala konferencja OIPN Lublin, 15 lutego. Organizatorzy: OBBH Lublin.
2. *Kościoły i kaplice na Wołyniu z obrazami Włodzimierza Sławosza Dębskiego* oraz *Dokumenty zbrodni wołyńskiej*, t. 1–2 – dyskusja redaktorów publikacji Edwarda Gigilewicza, Leona Popka, Pawła Sokołowskiego oraz Tadeusza Zycha podczas miejskich uroczystości upamiętniających 81. rocznicę krwawej niedzieli na Wołyniu – Chełmska Biblioteka Publiczna w Chełmie, 12 lipca. Organizatorzy: Prezydent Miasta Chełm, OBBH Lublin.
3. *Dokumenty zbrodni wołyńskiej*, t. 1–2 – promocja publikacji i referat „[…] policzyć dokładnie, zawołać po imieniu" – Baza Ofiar Zbrodni Wołyńskiej" podczas XIV Międzynarodowego Interdyscyplinarnego Seminarium Naukowego „Idee – Człowiek – Filozofia. Człowiek i jego świat" – Dom Pielgrzyma OPOKA w Starym Sączu, 2 sierpnia. Organizatorzy: Katolicki Uniwersytet Lubelski, Fundacja Uniwersytecka Fides et Ratio, Institiut de la Philosophie Clasique w Paryżu, Akademia Zamojska, Colllegium Interrarium, Fundacja „Pomyśl o Przyszłości", Urząd Miasta i Gminy Stary Sącz, OBBH Lublin.
4. Spotkania autorskie z dr. Rafałem Drabikiem, współautorem publikacji *Polacy ratujący Żydów w dystrykcie lubelskim 1939–1944. Oblicza pomocy*, oraz dr. Marcinem Dąbrowskim, autorem monografii *Wydarzenia 26 czerwca 1959 roku w Kraśniku Fabrycznym: przyczyny – przebieg – represje* – Ogólnopolski festiwal „Noc księgarń", 4 października. Organizator: OIPN Lublin.
5. „Zaduszki wołyńskie" – promocja publikacji *Dokumenty zbrodni wołyńskiej*, t. 2 – sala konferencyjna OIPN w Lublinie, 29 listopada. Organizator: OBBH Lublin.
6. Spotkanie autorskie z redaktorami publikacji *Polacy ratujący Żydów w dystrykcie lubelskim 1939–1944. Oblicza pomocy* – XXV Targi Wydawców Katolickich w Lublinie – Katolicki Uniwersytet Lubelski, 5 grudnia. Organizator: OIPN Lublin.

Oddział IPN Łódź

1. *Operacja „Freston". Spóźniona aliancka misja* – promocja komiksu – Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi, 19 stycznia. Organizator: OBEN Łódź.
2. *Encyklopedia Solidarności*, t. 5: *Opozycja w PRL 1976–1989* – prezentacja publikacji – Instytut Europejski w Łodzi, 26 stycznia. Organizator: OBBH Łódź.

3. *Warszyc* – promocja komiksu – Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi, 19 lutego, Organizator: OBEN Łódź.
4. *4 Pułk Artylerii Ciężkiej w latach 1921–1939* – prezentacja publikacji – Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi, 22 marca. Organizatorzy: OBBH Łódź, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi.
5. *Wojskowa służba zdrowia Okręgu Wojska Polskiego nr IV Łódź w latach 1921–1939* – promocja książki – Instytut Europejski w Łodzi, 3 kwietnia. Organizator: OBEN Łódź.
6. *4 Pułk Artylerii Ciężkiej w latach 1921–1939* – prezentacja publikacji – Muzeum w Tomaszowie Mazowieckim, 5 kwietnia. Organizator: OBBH Łódź, Muzeum w Tomaszowie Mazowieckim.
7. *Encyklopedia Solidarności*, t. 5: *Opozycja w PRL 1976–1989* – prezentacja publikacji – Archiwum Państwowe w Kaliszu, 16 kwietnia. Organizator: OBBH Łódź, Archiwum Państwowe w Kaliszu.
8. *Operacja „Freston". Spóźniona aliancka misja* – promocja komiksu – Caritas Archidiecezji Lubelskiej, 18 kwietnia. Organizatorzy: OBEN Lublin, OBEN Łódź.
9. *Organizacja i wyszkolenie Armii Polskiej na Wschodzie w latach 1942–1944* – prezentacja publikacji – Muzeum im. Jerzego Dunin-Borkowskiego w Krośniewicach, 18 maja. Organizator: OBBH Łódź.
10. *Organizacja i wyszkolenie Armii Polskiej na Wschodzie w latach 1942–1944* – prezentacja publikacji – Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi, 21 maja. Organizator: OBBH Łódź.
11. *Operacja „Freston". Spóźniona aliancka misja* – promocja komiksu – Dni Wydawnictwa w nowo otwartej księgarni IPN w Łodzi, 10 sierpnia. Organizatorzy: OBEN Łódź.
12. *4 Pułk Artylerii Ciężkiej w latach 1921–1939* i *Szlakiem legionistów między Styrem a Piawą. Kolekcja fotografii profesora Stefana Macki z lat 1915–1920* – promocja książek – Łódzkie Targi Książki, Dworzec Łódź Fabryczna, 23 listopada. Organizator: OBBH Łódź.

Oddział IPN Poznań

1. „Zeszyty Historyczne Solidarności Wielkopolskiej" nr 4 – promocja rocznika – Zarząd Regionu Wielkopolska NSZZ „Solidarność" w Poznaniu, 22 stycznia. Organizatorzy: OIPN Poznań, Zarząd Regionu Wielkopolska NSZZ „Solidarność".
2. *Armia Czerwona w Wielkopolsce w latach 1945–1946 w świetle dokumentów polskiej administracji* – promocja książki – Centrum Edukacyjnie IPN „Przystanek Historia" w Poznaniu, 22 lutego. Organizator: OIPN Poznań.
3. *Armia Czerwona w Wielkopolsce w latach 1945–1946 w świetle dokumentów polskiej administracji* – promocja książki – Wojewódzka i Miejska Biblioteka im. C.K. Norwida w Zielonej Górze, 19 kwietnia. Organizator: OIPN Poznań.
4. *Autonomiczny Wydział Wschodni Solidarności Walczącej* – dyskusja online o książce – Centrum Edukacyjne IPN „Przystanek Historia" w Poznaniu, 2 lipca. Organizator: OBBH Poznań.
5. *Arcybiskup Antoni Baraniak 1904–1977* (wyd. 2) – promocja albumu – Muzeum Archidiecezjalne w Poznaniu, 24 września. Organizator: OBBH Poznań.
6. Stefan Wyszyński, *Pro memoria*, t. 14: *1967* – promocja książki – Muzeum Archidiecezjalne w Gnieźnie, 8 listopada. Organizatorzy: OIPN Poznań, Archiwum Archidiecezjalne w Gnieźnie.
7. *Adwokat Poznańskiego Czerwca 1956. Stanisław Hejmowski 1900–1969* – promocja książki – Muzeum Powstania Poznańskiego – Czerwiec 1956 w Poznaniu, 12 listopada. Organizator: OBBH Poznań.

Oddział IPN Rzeszów

1. „Sekularyzacja à la PRL" – *„Być pomocnikiem partii". Towarzystwo Krzewienia Kultury Świeckiej w służbie PZPR i ideologii marksistowsko-leninowskiej (1969–1990)* – spotkanie autorskie – siedziba IPN w Rzeszowie, 23 stycznia. Organizator: OBBH Rzeszów.

2. Wincenty Witos, *Dzieła wybrane*, t. 1–5 – prezentacja publikacji połączona z wystąpieniami (referatami) na temat życia Wincentego Witosa – Sąd Okręgowy w Rzeszowie, 31 stycznia. Organizator: OBEN Rzeszów, Towarzystwo Przyjaciół Muzeum Wincentego Witosa w Wierzchosławicach.
3. *Encyklopedia Solidarności*, t. 5: *Opozycja w PRL 1976–1989* – promocja publikacji – Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej w Przemyślu, 8 lutego. Organizatorzy: OBBH Rzeszów, OBEN Rzeszów, Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej w Przemyślu.
4. „Ex Bibliotheca" – dyskusja wokół książki *„Być pomocnikiem partii". Towarzystwo Krzewienia Kultury Świeckiej w służbie PZPR i ideologii marksistowsko-leninowskiej (1969–1990)* – Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie, 20 lutego. Organizator: Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL.
5. *Urząd Bezpieczeństwa w Krośnie w latach 1944–1956* – podcast „Historia oczami Podkarpacia" rozmowa red. Tomasza Sumary z dr. Pawłem Fornalem (OBBH Rzeszów) – portal internetowy, YouTube, 24 lipca. Organizator: Fundacja Myśli Obywatelskiej.
6. Spotkanie autorskie z dr. Paweł Fornalem, autorem książki *Urząd Bezpieczeństwa w Krośnie w latach 1944–1956* – Muzeum Podkarpackie w Krośnie, 3 października. Organizatorzy: Muzeum Podkarpackie w Krośnie, OIPN Rzeszów, Wydawnictwo IPN.
7. *Historyk i świadek historii. Księga dedykowana Profesorowi Janowi Drausowi* – prezentacja publikacji – Muzeum Regionalne im. Adama Fastnachta w Brzozowie, 15 października. Organizatorzy: OIPN Rzeszów, Muzeum Regionalne im. Adama Fastnachta w Brzozowie.
8. *Arystokracja i ziemiaństwo wobec odzyskania niepodległości i budowy zrębów II Rzeczypospolitej (do 1921 r.)* – dyskusja o książce – Sala Wielka Muzeum – Zamku Tarnowskich w Tarnobrzegu, 28 listopada. Organizatorzy: OIPN Rzeszów, Muzeum – Zamek Tarnowskich w Tarnobrzegu.
9. Spotkanie autorskie z prof. Janem Majchrowskim, autorem książki *Polidruki. Potrawa z książek i ludzi* – siedziba OIPN w Rzeszowie, 12 grudnia. Organizatorzy: OIPN Rzeszów, Klub Historyczny im. płk. Łukasza Cieplińskiego, Wydawnictwo Zysk i S-ka.

Oddział IPN Szczecin (łącznie z Delegaturą w Gorzowie Wielkopolskim)

1. *Polska dyplomacja wobec „kwestii żydowskiej" w latach 1932–1939* – promocja książki – księgarnia IPN w Szczecinie, 13 lutego. Organizator: OBBH Szczecin.
2. *Organizacja i wyszkolenie Armii Polskiej na Wschodzie w latach 1942–1944* – promocja książki – księgarnia IPN w Szczecinie, 5 marca. Organizator: OBBH Szczecin.
3. *Szczecin widziany zza Atlantyku. Miasto w oczach dyplomacji i wywiadu USA oraz w rozważaniach amerykańskich dotyczących granicy na Odrze i Nysie* – promocja książki – księgarnia IPN w Szczecinie, 20 marca. Organizator: OBBH Szczecin.
4. *Rurarz, Spasowski – żywoty równoległe. Wokół ucieczek ambasadorów PRL w Grudniu 1981 r.* – promocja książki – księgarnia IPN w Szczecinie, 22 kwietnia. Organizator: OBBH Szczecin.
5. *Szaleńcy Niepodległości. Historia Konfederacji Polski Niepodległej* – promocja książki – księgarnia IPN w Szczecinie, 5 listopada. Organizator: OBBH Szczecin.
6. *Szkolnictwo wojskowe i cywilne dla żołnierzy 2 Korpusu Polskiego (1943–1947)* – promocja książki – księgarnia IPN w Szczecinie, 10 grudnia. Organizator: OBBH Szczecin.

Oddział IPN Warszawa

1. *Sumienie Hioba. Rzecz o ks. Bolesławie Stefańskim* – projekcja filmu, wykład dr. Tomasza Łabuszewskiego – Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce, 6 marca. Organizatorzy: Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce, OBEN Warszawa.
2. *Historia jednej zbrodni* – projekcja filmu i zajęcia edukacyjne związane z Narodowym Dniem Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką – Biblioteka Publiczna Gminy Gro-

dzisk Mazowiecki, 22 marca. Organizatorzy: Biblioteka Publiczna gminy Grodzisk Mazowiecki, OBEN Warszawa.
3. *Kobiety wyklęte. Represje komunistycznego aparatu bezpieczeństwa wobec kobiet – działaczek podziemia niepodległościowego* – projekcja filmu i wykład reżysera Jacka Persy – Izba Pamięci „Strzelecka 8", 15, 20, 25 marca. Organizator: Oddział IPN Warszawa.
4. *Kobiety wyklęte. Represje komunistycznego aparatu bezpieczeństwa wobec kobiet – działaczek podziemia niepodległościowego* – projekcja filmu poprzedzona dyskusją z udziałem byłej więźniarki politycznej PRL Aliny Cybuli-Borowińskiej, reżysera filmu Jacka Persy oraz przedstawicielek Muzeum: dr Sylwii Maleszak i Lidii Ujazdowskiej – Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w ramach cyklu „Stopklatka Historii", 18 kwietnia. Organizatorzy: Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, OBEN Warszawa.
5. *Kobiety wyklęte. Represje komunistycznego aparatu bezpieczeństwa wobec kobiet – działaczek podziemia niepodległościowego* – projekcja i dyskusja nad filmem – Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce, 25 kwietnia. Organizatorzy: Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce, OBEN Warszawa.
6. Spotkanie autorskie z Bartłomiejem Noszczakiem, autorem książki *Orient zesłańców. Bliski Wschód w oczach Polaków ewakuowanych ze Związku Sowieckiego (1942–1945)*, Tykocin, 18 sierpnia. Organizator: Festiwal Kresy i Bezkresy 2024.
7. *Kobiety wyklęte. Represje komunistycznego aparatu bezpieczeństwa wobec kobiet – działaczek podziemia niepodległościowego* – projekcja filmu z udziałem reżysera Jacka Persy, „Filmowa Środa" w Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce. Organizator: Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce, 22 maja. Organizator: OBEN Warszawa.
8. *Kobiety wyklęte. Represje komunistycznego aparatu bezpieczeństwa wobec kobiet – działaczek podziemia niepodległościowego* – projekcja filmu z udziałem reżysera Jacka Persy w ramach 16. Międzynarodowego Festiwalu Filmów NNW w Gdyni, 4–7 października. Organizator: OBEN Warszawa.

Oddział IPN Wrocław (łącznie z Delegaturą w Opolu)

1. *Do domu, ku wolności. Rola Czechosłowacji w migracji ludności polskiej w latach 1945–1948* – spotkanie z autorem Jiřím Friedlem oraz recenzentem prof. Piotrem Majewskim – Zakład Narodowym im. Ossolińskich we Wrocławiu, 22 lutego. Organizatorzy: OBBH Wrocław, Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Wrocławiu.
2. *W cieniu wyroku na miasto. Pułkownik dyplomowany Józef Szostak „Filip" (1897–1984)* – dyskusja o książce z udziałem dr. Daniela Koresia (autora), prof. Mariusza Wołosa i dr. Jacka Jędrysiaka – Zakład Narodowym im. Ossolińskich we Wrocławiu, 26 kwietnia. Organizatorzy: OBBH Wrocław, Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Wrocławiu.
3. Festiwal Książki w Opolu – promocja publikacji IPN – Opole, pl. Wolności 7–9 czerwca. Organizatorzy: Fundacja Fabryka Inspiracji Pl, OBEN Wrocław.
4. Seminarium dla nauczycieli „Kobiety w historii XX wieku" – promocja publikacji IPN – Przystanek Historia IPN im. Kornela Morawieckiego we Wrocławiu, 10 czerwca Organizator: OBEN Wrocław.
5. Rekon 2024 – promocja publikacji IPN – Muzeum Wojsk Inżynieryjnych i Chemicznych we Wrocławiu, 15 czerwca. Organizatorzy stoiska: Fundacja Promocji Historii i Techniki Militarnej „Militarni Wrocław", OBEN Wrocław.
6. *Cztery filary stalinizacji. Ziemia kłodzka w czasach systemu totalitarnego 1948–1956* – spotkanie z autorem książki dr. Krzysztofem Łagojdą (OBBH Wrocław) i promocja książki – Muzeum Ziemi Kłodzkiej, 26 czerwca. Organizatorzy: OBBH Wrocław, OBEN Wrocław.
7. Promocja i sprzedaż publikacji IPN – Dni Wydawnictwa IPN, księgarnia IPN przy pl. Solnym we Wrocławiu, 10 sierpnia. Organizatorzy: OBEN Wrocław, OBBH Wrocław, OBAG Wrocław.

8. Spotkanie autorskie z dr. Krzysztofem Łagojdą, autorem publikacji *Cztery filary stalinizacji. Ziemia kłodzka w czasach systemu totalitarnego 1948–1956* – Dni Wydawnictwa IPN, księgarnia IPN przy pl. Solnym we Wrocławiu, 10 sierpnia. Organizatorzy: OBEN Wrocław, OBBH Wrocław, OBAG Wrocław.
9. Spotkanie autorskie z dr. hab. Danielem Koresiem, autorem książki *W cieniu wyroku na miasto. Pułkownik dyplomowany Józef Szostak „Filip" (1897–1984). Biografia szefa Oddziału III i szefa operacji KG AK* – Dni Wydawnictwa IPN, księgarnia IPN przy pl. Solnym we Wrocławiu, 10 sierpnia. Organizatorzy: OBEN Wrocław, OBBH Wrocław, OBAG Wrocław.
10. *Niezłomni z Osobowic. Ludzie podziemia niepodległościowego pochowani w kwaterach 81A i 120 Cmentarza Osobowickiego we Wrocławiu w latach 1948–1956. Przewodnik biograficzny*, t. 1 – promocja książki – „Przystanek Historia" im. Kornela Morawieckiego we Wrocławiu, 28 października. Organizatorzy: OA Wrocław, OBBH Wrocław, OBEN Wrocław.
11. *Niezłomni z Osobowic. Ludzie podziemia niepodległościowego pochowani w kwaterach 81A i 120 Cmentarza Osobowickiego we Wrocławiu w latach 1948–1956. Przewodnik biograficzny*, t. 1 – promocja książki – Księgarnia IPN we Wrocławiu, 12 listopada. Organizatorzy: OA Wrocław, OBBH Wrocław, OBEN Wrocław.
12. Noc Księgarń – promocja publikacji IPN – Księgarnia IPN we Wrocławiu, 4 października. Organizatorzy: Azymut, OBEN Wrocław.
13. „Babie lato". Wrocławskie Targi Dobrych Książek – promocja publikacji IPN – Centrum Kultury Anima we Wrocławiu, 18–20 października. Organizatorzy: HaloTargi, Wrocławski Klub Anima, OBEN Wrocław.
14. „W cieniu zbrodni. 40. rocznica morderstwa ks. Jerzego Popiełuszki" – promocja publikacji IPN – Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Wrocławiu 21 października. Organizatorzy: OBBH Wrocław, OBEN Wrocław.
15. Spotkanie z Krzysztofem Łagojdą, autorem książki *Cztery filary stalinizacji. Ziemia kłodzka w czasach systemu totalitarnego 1948–1956* – promocja publikacji – Muzeum Papiernictwa w Dusznikach Zdroju, 23 października. Organizatorzy: OBBH Wrocław, OBEN Wrocław.
16. Spotkanie z Tomaszem Balbusem i Krzysztofem Łagojdą, autorami książki *Niezłomni z Osobowic. Ludzie podziemia niepodległościowego pochowani w kwaterach 81A i 120 Cmentarza Osobowickiego we Wrocławiu w latach 1948–1956. Przewodnik biograficzny*, t. 1 – promocja publikacji – Przystanek Historia im. Kornela Morawieckiego we Wrocławiu, 28 października. Organizatorzy: OA Wrocław, OBEN Wrocław.
17. Spotkanie z Tomaszem Balbusem i Krzysztofem Łagojdą, autorami książki *Niezłomni z Osobowic. Ludzie podziemia niepodległościowego pochowani w kwaterach 81A i 120 Cmentarza Osobowickiego we Wrocławiu w latach 1948–1956. Przewodnik biograficzny*, t. 1 – promocja publikacji – Księgarnia IPN we Wrocławiu IPN, 12 listopada. Organizator: OBEN Wrocław.
18. *Ucieczka* – premiera filmu dokumentalnego – Dolnośląskie Centrum Filmowe we Wrocławiu, 12 listopada. Organizator: OBEN Wrocław.
19. Wrocławskie Targi Dobrych Książek – promocja publikacji IPN oraz wydarzenia towarzyszące, Hala Stulecia we Wrocławiu, 5–8 grudnia. Organizatorzy: HaloTargi, OBEN Wrocław.
20. Spotkanie z Mateuszem Sokulskim, autorem książki *Polska w polityce Jugosławii w latach 1968–1981* – promocja publikacji – Hala Stulecia we Wrocławiu, 5 grudnia. Organizatorzy: HaloTargi, OBEN Wrocław.
21. Spotkanie z Krzysztofem Łagojdą, autorem książki *Cztery filary stalinizacji. Ziemia kłodzka w czasach systemu totalitarnego 1948–1956* – promocja publikacji – Wrocławskie Targi Dobrych Książek w Hali Stulecia we Wrocławiu, 7 grudnia. Organizatorzy: HaloTargi, OBEN Wrocław.
22. Spotkanie z Joanną Dardzińską, autorką książki *Warszawa nie umiera nigdy. Henryk Śmigacz - fotograf walczącej stolicy (1939,1944)* – promocja publikacji – Wrocławskie Targi Dobrych Książek w Hali Stulecia we Wrocławiu, 8 grudnia. Organizatorzy: HaloTargi, OBEN Wrocław.

32. Spotkanie z Miklósem Mitrovicem, autorem książki *Polsko-węgierskie mosty przyjaźni. Biografie* – promocja publikacji – Wrocławskie Targi Dobrych Książek w Hali Stulecia we Wrocławiu, 8 grudnia. Organizatorzy: HaloTargi, OBEN Wrocław.
33. Spotkanie z Adamem Pleskaczyńskim, autorem książki *Czas bestii. Terror w okupowanej Polsce 1939–1945* – promocja publikacji –Wrocławskie Targi Dobrych Książek w Hali Stulecia we Wrocławiu, 8 grudnia. Organizatorzy: HaloTargi, OBEN Wrocław.

ZAŁĄCZNIK NR 13:
NAGRODY I WYRÓŻNIENIA

Publikacje IPN

Nagrody

Nagroda „Przeglądu Wschodniego”

– Nagroda w kategorii „Dzieje Polaków na Wschodzie” – Radosław Budzyński, *Historyk z Inflant Polskich. Gustaw Manteuffel (1832–1916)*, IPN, Narodowy Instytut Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą „Polonika”, Warszawa 2023.

Nagroda Stowarzyszenia Wydawców Katolickich FENIKS 2024

– Nagroda w kategorii „Edytorstwo – Album” – Edward Gigilewicz, Leon Popek, *Kościoły i kaplice na Wołyniu z obrazami Włodzimierza Sławosza Dębskiego*, IPN, Towarzystwo Przyjaciół Krzemieńca i Ziemi Wołyńsko-Podolskiej, Lublin–Warszawa 2023.

XXI Nagroda Katolickiego Stowarzyszenia „Civitas Christiana” im. Michała Lengowskiego

– nagroda w XXI edycji konkursu – Krzysztof Kierski, *Relacje rządców diecezji warmińskiej z władzami komunistycznymi Polski w latach 1945–1989*, Olsztyn–Warszawa 2024.

Konkurs na Najlepszą Książkę Roku – Sygnety Wydawnictwa IPN

– nagroda w kategorii „Monografia” – Bogusław Wójcik, *Być pomocnikiem partii. Towarzystwo Krzewienia Kultury Świeckiej w służbie PZPR i ideologii marksistowsko-leninowskiej (1969–1990)*, Rzeszów–Warszawa 2023.
– nagroda w kategorii „Wydawnictwa źródłowe” – Witold Bagieński (oprac.), *Aparat represji wobec księdza Jerzego Popiełuszki*, t. 3: *Sprawa ks. Jerzego Popiełuszki w dokumentach wywiadu MSW*, Warszawa 2023.
– nagroda w kategorii „Publikacje popularnonaukowe i biografie” – Daniel Koreś, *W cieniu wyroku na miasto. Pułkownik dyplomowany Józef Szostak „Filip” (1897–1984). Biografia szefa Oddziału III i szefa operacji KG AK*, IPN, Wojskowe Biuro Historyczne, Wrocław–Warszawa 2023.
– nagroda w kategorii „Pamiętniki, relacje, wspomnienia” – Joanna Karbarz-Wilińska, Bartosz Januszewski (oprac.), *Ocaleni z ludobójstwa. Wspomnienia Polaków z Wołynia*, Gdańsk–Warszawa 2023.
– nagroda w kategorii „Wydawnictwa albumowe” – Edward Gigilewicz, Leon Popek, *Kościoły i kaplice na Wołyniu z obrazami Włodzimierza Sławosza Dębskiego*, IPN, Towarzystwo Przyjaciół Krzemieńca i Ziemi Wołyńsko-Podolskiej, Lublin–Warszawa 2023.
– nagroda w głosowaniu internautów – Edward Gigilewicz, Leon Popek, *Kościoły i kaplice na Wołyniu z obrazami Włodzimierza Sławosza Dębskiego*, IPN, Towarzystwo Przyjaciół Krzemieńca i Ziemi Wołyńsko-Podolskiej, Lublin–Warszawa 2023.

Wyróżnienia

Nagroda Stowarzyszenia Wydawców Katolickich FENIKS 2024

– Wyróżnienie w kategorii „Duchowość/Świadectwo" – Mateusz Szpytma, *Sprawiedliwi i ich świat w fotografii Józefa Ulmy*, Warszawa 2023.
– Wyróżnienie w kategorii „Seria wydawnicza (dzieła zebrane)" – Witold Bagieński (oprac.), *Aparat represji wobec księdza Jerzego Popiełuszki*, t. 3: *Sprawa ks. Jerzego Popiełuszki w dokumentach wywiadu MSW*, Warszawa 2023.

Nagroda KLIO

– Wyróżnienie w XXX edycji konkursu w kategorii „Monografia naukowa" – Tomasz Ceran, *Zbrodnia pomorska 1939. Początek ludobójstwa niemieckiego w okupowanej Polsce*, Bydgoszcz–Warszawa 2024.

32. Ogólnopolski Przegląd Książki Krajoznawczej i Turystycznej

– Wyróżnienie – Edward Gigilewicz, Leon Popek, *Kościoły i kaplice na Wołyniu z obrazami Włodzimierza Sławosza Dębskiego*, Lublin–Warszawa 2023.

Nagroda Literacka im. Józefa Mackiewicza

– Wyróżnienie – Tomasz Pudłocki, *Szekspir i Polska. Życie Władysława Tarnawskiego (1885–1951)*, Rzeszów–Warszawa 2023.

Konkurs na Najlepszą Książkę Roku – „Sygnety Wydawnictwa IPN"

– Wyróżnienie w kategorii „Monografia" – Janusz Wróbel, *W ogniu wojen i rewolucji. Polacy w Chinach 1898–1949*, Łódź 2023.
– Wyróżnienie w kategorii „Wydawnictwa źródłowe":
  • Edward Gigilewicz, Leon Popek, Paweł Sokołowski, Tadeusz Zych (oprac.), *Dokumenty zbrodni wołyńskiej*, t. 1, IPN, Muzeum – Zamek Tarnowskich w Tarnobrzegu, Warszawa–Lublin–Tarnobrzeg 2023;
  • Danuta Jastrzębska-Golonka, Ewa Kowalska (red. nauk.), Ewa Dulna-Rak, Katarzyna Ziębik (oprac. dok.), *Gdy nieme groby przemawiają...*, t. 1–5, Warszawa 2023.
– Wyróżnienie w kategorii „Publikacje popularnonaukowe i biografie":
  • Tomasz Pudłocki, *Szekspir i Polska. Życie Władysława Tarnawskiego (1885–1951)*, Rzeszów–Warszawa 2023.
  • Radosław Budzyński, *Historyk z Inflant Polskich. Gustaw Manteuffel (1832–1916)*, IPN, Narodowy Instytut Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą „Polonika", Warszawa 2023.
  • Wyróżnienie w kategorii „Pamiętniki, relacje, wspomnienia" – Martyna Grądzka-Rejak (oprac.), *Dawid Wdowiński A my nie jesteśmy wybawieni*, Warszawa 2023.
– Wyróżnienie w kategorii „Wydawnictwa albumowe":
  • Paweł Kochański, *17. Pułk Ułanów Wielkopolskich*, Poznań–Warszawa 2023.
  • Adam Pleskaczyński, *Czas bestii. Terror w okupowanej Polsce 1939–1945*, Poznań–Warszawa 2023.

Nominacje

Nagrody Historyczne POLITYKI

– Nominacja w kategorii „Źródła" – Danuta Jastrzębska-Golonka, Ewa Kowalska (red. nauk.), Ewa Dulna-Rak, Katarzyna Ziębik (oprac. dok.), *Gdy nieme groby przemawiają...*, t. 1–5, Warszawa 2023.

Międzynarodowa Nagroda im. Witolda Pileckiego

– Nominacja w kategorii „Naukowa książka historyczna" – Henryk Stroński, *Marchlewszczyzna 1925–1935. Polski rejon narodowościowy na sowieckiej Ukrainie*, Warszawa 2023.

Nagroda im. Wacława Felczaka i Henryka Wereszyckiego

– Nominacja w XXIV edycji konkursu – Piotr Olechowski, *Agonia Polaków we Lwowie 1944–1959*, Warszawa 2024.

Konkurs o Nagrodę im. Tomasza Strzembosza

– Nominacja do finału konkursu – Anna Bartczak, *Szkolnictwo dla mniejszości narodowych na Pomorzu Zachodnim w latach 1945–1991*, Szczecin–Warszawa 2023.

Nagroda Literacka im. Józefa Mackiewicza

– Nominacja – Wojciech Muszyński, *Bolesław Piasecki. Początki drogi (1915–1944)*, Warszawa 2023.

Konkurs na Najlepszą Książkę Roku – „Sygnety Wydawnictwa IPN"

– Nominacja w kategorii „Monografia":
  • Henryk Stroński, *Marchlewszczyzna. Polski rejon narodowościowy na sowieckiej Ukrainie 1925–1935*, Warszawa 2023.
  • Paweł Sękowski, *Imigranci polscy we Francji 1939–1949*, tłumaczenie z języka francuskiego Wojciech Prażuch, Warszawa 2023.
  • Aleksandra Pietrowicz, Rafał Sierchuła, *Ku Armii Narodowej. Z dziejów konspiracji wojskowej Stronnictwa Narodowego w Wielkopolsce 1939–1942*, Poznań–Warszawa 2023.
– Nominacja w kategorii „Wydawnictwa źródłowe":
  • Monika Wiśniewska (red.), Stefan Wyszyński, *Pro memoria*, t. 18: *1971*, IPN, Archidiecezja Warszawska, Archidiecezja Gnieźnieńska, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa 2023.
– Nominacja w kategorii „Publikacje popularnonaukowe i biografie":
  • Patryk Pleskot, *Rurarz, Spasowski – żywoty równoległe. Wokół ucieczek dwóch ambasadorów PRL w grudniu 1981 r.*, t. 1: *1920–1981*, t. 2: *1981–2007*, Warszawa 2023.
  • Wojciech Muszyński, *Bolesław Piasecki. Początki drogi (1915–1944)*, IPN, Instytut Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego, Warszawa 2023.

Odznaczenia nadane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

– Prezydent Rzeczpospolitej Polskiej odznaczył za wybitne zasługi w działalności na rzecz przemian demokratycznych w Polsce Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski: Wojciecha Czaplickiego (Wydawnictwo IPN), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski: Kingę Hałacińską (Wydawnictwo IPN), Artura Kasprzykowskiego (OA Katowice) i Jana Rumana (Wydawnictwo IPN).
– Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej odznaczył za zasługi w dokumentowaniu prawdy o najnowszej historii Polski Srebrnym Krzyżem Zasługi: dr. Tomasza Cerana (RBH Delegatury IPN w Bydgoszczy), dr. Pawła Kosińskiego (BBH), dr. Marcina Przegiętkę (BBH), dr. Tomasza Sudoła (BBH).
– Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej odznaczył na wniosek Wojewody Małopolskiego za zasługi w upamiętnianiu historii Polski Brązowym Krzyżem Zasługi Andrzeja Prusa-Bugayskiego (OA Kraków).
– Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Prezesa IPN odznaczył za zasługi w działalności społecznej, za upamiętnianie historii Polski Brązowym Krzyżem Zasługi: Kamillę Jasińską (OBEN Wrocław), Krzysztofa Pięciaka (WSdsPiI Kraków).
– Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej odznaczył Krzyżem Wolności i Solidarności Kingę Hałacińską (Wydawnictwo IPN).

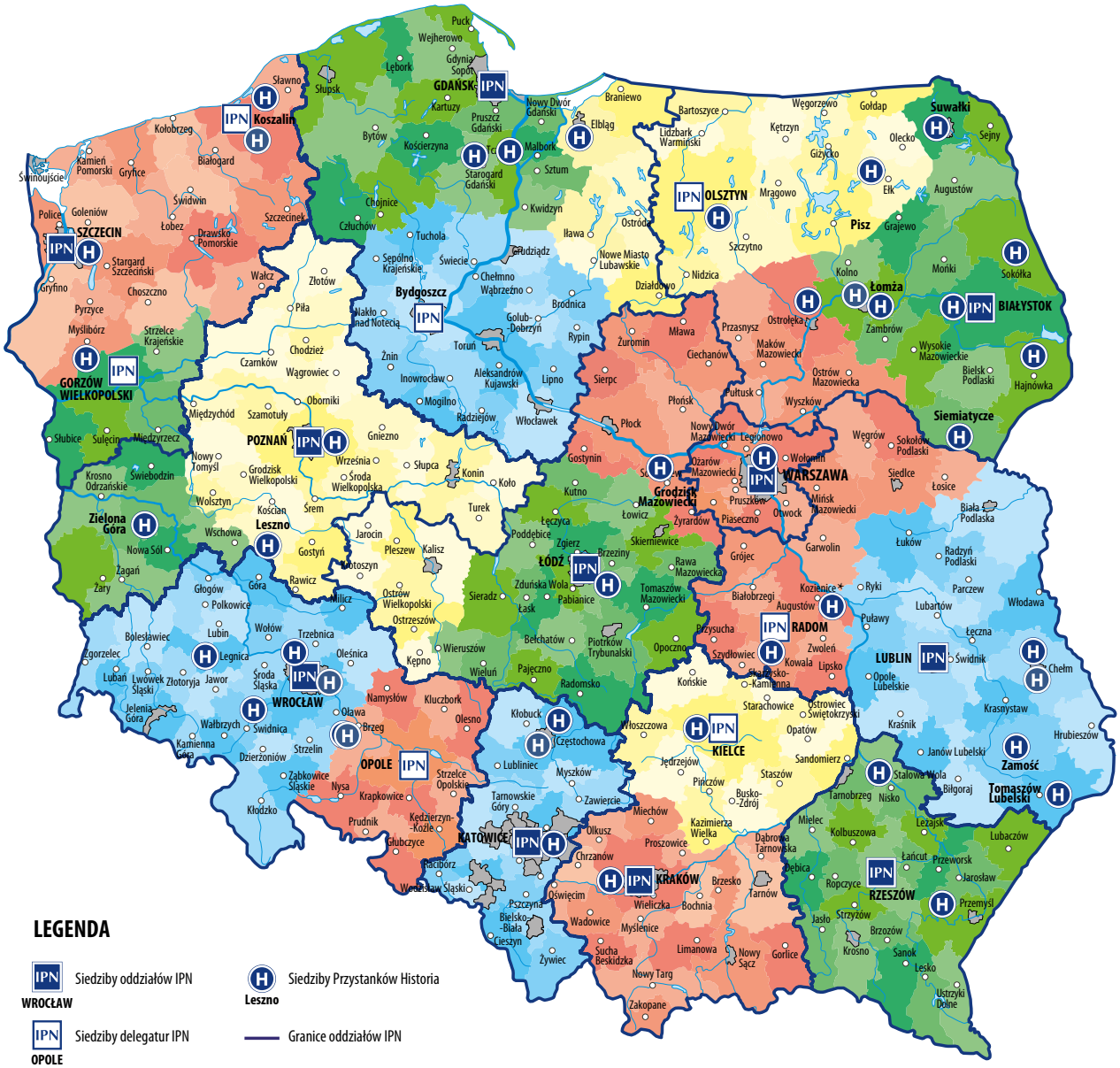
– Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek prezesa IPN odznaczył za wzorowe, wyjątkowo sumienne wykonywanie obowiązków wynikających z pracy zawodowej Medalem Złotym za Długoletnią Służbę: Bogusława Aniśkę (OBO Białystok), Bogusława Czerwińskiego (GK), Dariusza Gabrela (GK), Sławomira Kalbarczyka (BBH), Karola Maciejewskiego (BO), Ewę Muzyczuk (OA Szczecin), Artura Mysłka (OBAG Poznań), Norberta Starczewskiego (BAG), Krzysztofa Żukowskiego (OBAG Białystok).
– Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek prezesa IPN odznaczył za wzorowe, wyjątkowo sumienne wykonywanie obowiązków wynikających z pracy zawodowej Medalem Srebrnym za Długoletnią Służbę: Ingę Budweil (Biuro Prezesa), Adama Chojnowskiego (Biuro Prawne), Marcina Chorązkiego (OBEN Kraków), Sławomirę Cisłowską (OBO DIPN Radom), Dorotę Dobiesz (OBO Łódź), Anetę Dobrowolską (AIPN), Rafała Drabika (BBH), Tomasza Gajka (AIPN), Pawła Głuszka (OA Poznań), Bartosza Januszewskiego (OBEN Gdańsk), Marcina Kochanowskiego (OBAG Szczecin), Krystiana Kościelnego (OA Wrocław), Ewę Kowalską (BPiI), Katarzynę Lipińską-Zwolińską (OA Łódź), Agnieszkę Lis (Biuro Prezesa), Marię Magnowską (OBAG Wrocław), dr. Pawła Głuszka (OA Poznań), Magdalenę Małecką-Piątek (OA Poznań), Martę Mazurkiewicz (BBH), Dorotę Olech (OBAG Lublin), Grzegorza Orłowskiego (OA Kraków), Monikę Podobińską (OBEN Poznań), Pawła Rudasia (BPH), Martę Salbert (OA Katowice), Magdalenę Sierocińską (OKŚZpNP Poznań), Dominika Składanowskiego (BI), Macieja Stefanickiego (OA Wrocław), Monikę Steinberg (OBL Katowice), Piotra Szczęsnego (OA Kraków), Izabelę Święcicką (BL), Agnieszkę Wągrodzką (BI), Justynę Wiśniewską-Kusy (AIPN), Dariusza Wysockiego (WSO Szczecin), Agatę Zabrocką-Jędrzejczyk (AIPN), Piotra Zarembę (OBAG Warszawa).
– Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek prezesa IPN odznaczył za wzorowe, wyjątkowo sumienne wykonywanie obowiązków wynikających z pracy zawodowej Medalem Brązowym za Długoletnią Służbę: Piotra Abryszeńskiego (OBBH Gdańsk), Agatę Dawidowicz-Stan (AIPN), Agnieszkę Goździewską (BPiI), Joannę Jajszczak (BL), Krzysztofa Latochę (OBPiI Łódź), Ewę Liszkowską (OBUWiM Poznań), Annę Lotko (WA DIPN Kielce), Karolinę Masłowską (OBEN Gdańsk), Bartosza Mikołajczyka (OA Poznań), Agnieszkę Najdę-Czyż (OA Rzeszów), Patryka Pasierba (OA Rzeszów), Marię Rejman (OBUWiM Rzeszów), Pawła Roga (OBL Rzeszów), Agatę Rusiniak (Biuro Prawne), Klaudię Słojkowską (AIPN), Martę Superson-Haładyj (OA Rzeszów), Barbarę Szczepańską (OA Rzeszów), Elżbietą Tylińską (BL), Wojciecha Wicherta (OBBH Szczecin), Dawida Zagziła (WSdsEN DIPN Olsztyn).
– Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej odznaczył Brązowym Krzyżem Zasługi za szczególne osiągnięcia na polu naukowym dr Alicję Gontarek (OBBH Lublin) oraz dr. hab. Sebastiana Piątkowskiego (RBH Radom).

Pozostałe odznaczenia i nagrody

– Szef Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych – medal „Pro Patria" za kultywowanie pamięci o walce o niepodległość Ojczyzny i wspieraniu działań Związku Sybiraków – dr hab. Dariusz Iwaneczko (dyrektor OIPN Rzeszów).
– Sejmik Województwa Dolnośląskiego – Złota Odznaka Honorowa Zasłużony dla Województwa Dolnośląskiego – Sylwia Krzyżanowska (OBUWiM Wrocław), Wojciech Trębacz (OBUWiM Wrocław).
– Wydział Edukacji Urzędu Miasta Częstochowy – wyróżnienie za „patriotyczną postawę niesienia pomocy i zaangażowanie w działania edukacyjne upamiętniające kulturowe dziedzictwo Ojczyzny" – Adam Kurus (OBEN Katowice).
– Ordynariat Polowy Wojska Polskiego – medal „Błogosławiony Ksiądz Jerzy Popiełuszko" za pomoc i zaangażowanie w realizację misji duszpasterstwa wojskowego – Jan Kwaśniewicz (OBUWiM Katowice).
– Ordynariat Polowy Wojska Polskiego – odznaczenie „Kustosz Pamięci Kapelanów Katyńskich" – dr Ewa Kowalska (BPiI).

- Stowarzyszenie „Godność” – wyróżnienie książkowe *30 lat Stowarzyszenia „Godność”. Historia zapisana w dokumentach* – dr Karol Nawrocki (prezes IPN).
- Stowarzyszenie Dolnośląskiej Rodziny Katyńskiej – tytuł honorowego członka Stowarzyszenia – dr Krzysztof Łagojda (OBBH Wrocław).
- Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Dolnośląski – Medal „Zasłużony dla Armii Krajowej” – Jacek Cielecki (OBUWiM Wrocław), Przemysław Mandela (OBUWiM Wrocław), Renata Winiarska (OBUWiM Wrocław).
- Zamojska Rodzina Katyńska – „Medal Zamojskiej Rodziny Katyńskiej” – dr Ewa Kowalska (BPiI).
- Zarząd Wojewódzkiego NSZZ Policjantów Województwa Śląskiego – Medal za zasługi dla Zarządu Wojewódzkiego NSZZ Policjantów województwa śląskiego – Radosław Sołek (OBUWiM Rzeszów).
- Związek Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej Towarzystwo Pamięci Józefa Piłsudskiego – Złoty Medal „Zasłużony dla Związku Piłsudczyków RP TPJP” – dr hab. Monika Tomkiewicz (BBH).
- Związek Sybiraków Oddział w Rzeszowie – Honorowa odznaka za zasługi dla Związku Sybiraków oraz za współpracę i organizację wydarzeń rocznicowych i upamiętniających w regionie – dr Marcin Bukała (OBEN Rzeszów), Hubert Bury (OBUWiM Rzeszów), dr hab. Dariusz Iwaneczko (dyrektor Oddziału IPN Rzeszów), Grzegorz Leszczyński (OBUWiM Rzeszów).
- Towarzystwo Pamięci Historycznej „Memoria Restituta” – honorowa odznaka „Krzyż Pamięci Niezłomnych Żołnierzy Wyklętych 1944–1963” – dr hab. Karol Polejowski (zastępca prezesa IPN).
- Towarzystwo Opieki nad Cmentarzami Wojennymi – Polski Czarny Krzyż, odznaka za zasługi w trosce o cmentarze wojenne – Jacek Cielecki (OBUWiM Wrocław).
- Związek Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej – „Medal 100-lecia Bitwy Warszawskiej” – Kinga Hałacińska (Wydawnictwo IPN).
- Związek Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej – Złoty Krzyż Honorowy Związku Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej – Sylwia Krzyżanowska (OBUWiM Wrocław), Wojciech Trębacz (OBUWiM Wrocław).
- Lubelskie Środowisko Żołnierzy 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty Armii Krajowej – Odznaka Akcja „Burza” za wkład pracy społecznej na rzecz Światowego Związku Żołnierzy AK – dr Leon Popek (BUWiM).
- Polskie Towarzystwo Historyczne – Srebrna Odznaka Honorowa „Pro Historia” – Wojciech Fedorowicz (OA Białystok).
- Polskie Towarzystwo Historyczne – Brązowa Odznaka Honorowa „Pro Historia” – dr hab. Krzysztof Sychowicz (OBBH Białystok).
- Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Historycznego – medal pamiątkowy 50-lecia Olimpiady Historycznej za wieloletni wkład w organizację i rozwój Olimpiady Historycznej oraz za zaangażowanie i dążenie do popularyzacji wiedzy historycznej wśród młodzieży – Wojciech Fedorowicz (OA Białystok).
- Centrum Edukacyjne Nauczycieli w Białymstoku – „CENowski Anioł”, nagroda dla osób i instytucji wspierających misję edukacyjną – dr Marek Jedynak (dyrektor OIPN Białystok).
- Wszechnica Świętokrzyska w Kielcach – honorowe odznaczenie – medal „Za zasługi dla Wszechnicy Świętokrzyskiej w Kielcach” – dr Marzena Grosicka (RBH DIPN Kielce), prof. dr hab. Adam Massalski (RBH DIPN Kielce).
- Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach – Medal „Zasłużony dla Uniwersytetu” za zasługi na rzecz utworzenia w Kielcach uniwersytetu oraz wzmacniania środowiska naukowego i aktywną działalność – prof. dr hab. Adam Massalski (RBH DIPN Kielce).
- Muzeum Treblinka. Niemiecki nazistowski obóz zagłady i obóz pracy (1941–1944) – medal honorowy „Zasłużony dla Muzeum Treblinka” – prok. Krzysztof Bukowski (OKŚZpNP Szczecin).
- Portal CzasDzieci.pl – „Nagroda Rodziców” za warsztaty rodzinne „Jak Polacy zmieniali świat?” dla uczniów klas I–III oraz ich rodziców organizowane w roku szkolnym 2023/2024 jako najbardziej rozwojowej warszawskiej inicjatywy dla dzieci w wieku 0–14 lat w kategorii „Logika” w plebiscycie „Słoneczniki” – Centralny Przystanek Historia w Warszawie.

Mapa oddziałów i delegatur IPN oraz Centrów Edukacyjnych i Przystanków Historia

LEGENDA

IPN Siedziby oddziałów IPN

WROCŁAW

IPN Siedziby delegatur IPN

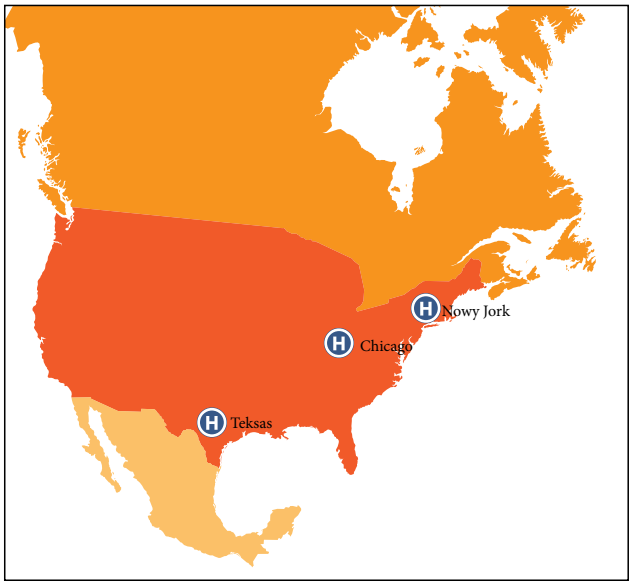
OPOLE

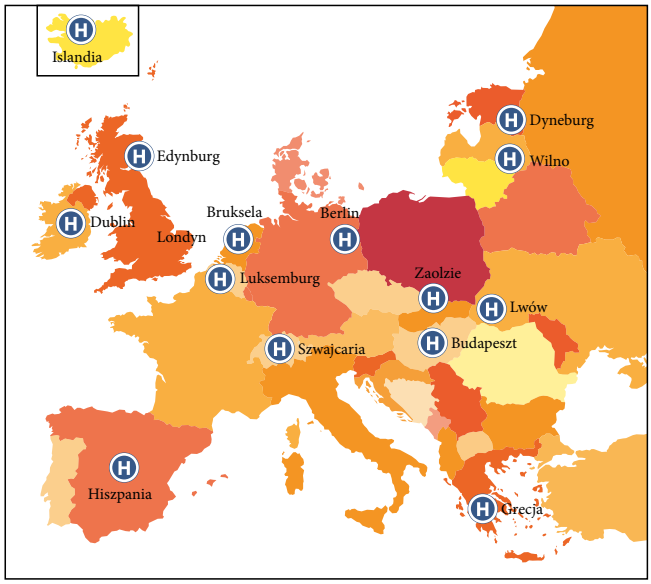
H Siedziby Przystanków Historia

Leszno

Granice oddziałów IPN

* Leśny Przystanek Historia w Puszczy Kozienickiej prowadzony wspólnie ze Związkiem Harcerstwa Rzeczypospolitej

Adresy biur, oddziałów i delegatur Instytutu Pamięci Narodowej ipn.gov.pl

Prezes IPN dr Karol Nawrocki	ul. Janusza Kurtyki 1, 02–676 Warszawa sekretariat: tel. (22) 581 85 22, fax (22) 581 85 24
Zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski	ul. Janusza Kurtyki 1, 02–676 Warszawa sekretariat: tel. (22) 581 89 34
Zastępca prezesa IPN dr hab. Krzysztof Szwagrzyk	ul. Janusza Kurtyki 1, 02–676 Warszawa sekretariat: tel. (22) 581 85 91, fax (22) 581 85 24
Zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma	ul. Janusza Kurtyki 1, 02–676 Warszawa sekretariat: tel. (22) 581 86 25, fax (22) 581 86 61
Główna Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu	pl. Krasińskich 2/4/6, 00–207 Warszawa sekretariat: tel. (22) 530 86 56, fax (22) 530 90 87
Archiwum	ul. Janusza Kurtyki 1, 02–676 Warszawa sekretariat: tel. (22) 581 89 04, fax (22) 581 86 37
Biuro Edukacji Narodowej	ul. Janusza Kurtyki 1, 02–676 Warszawa sekretariat: tel. (22) 581 88 70
Biuro Badań Historycznych	ul. Janusza Kurtyki 1, 02–676 Warszawa sekretariat: tel. (22) 581 88 71
Biuro Poszukiwań i Identyfikacji	ul. Janusza Kurtyki 1, 02–676 Warszawa sekretariat: tel. (22) 581 89 09, fax (22) 581 89 11
Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa	ul. Janusza Kurtyki 1, 02–676 Warszawa sekretariat: tel. (22) 581 89 66, fax (22) 581 89 10
Biuro Lustracyjne	ul. Janusza Kurtyki 1, 02–676 Warszawa sekretariat: tel. (22) 540 58 28, fax (22) 540 58 03
Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku	ul. Warsztatowa 1A, 15–637 Białystok sekretariat: tel. (85) 664 57 01, fax (85) 664 57 00
Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku	al. Grunwaldzka 216, 80–266 Gdańsk sekretariat: tel. (58) 660 67 00, fax (58) 660 67 01
Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach	ul. Józefowska 102, 40–145 Katowice sekretariat: tel. (32) 207 01 00, fax (32) 207 01 80
Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie	ul. Stefana Czarnieckiego 3, 30–536 Kraków sekretariat: tel. (12) 297 77 00, fax (12) 341 40 87
Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Lublinie	ul. Wodopojna 2, 20–086 Lublin sekretariat: tel. (81) 536 34 01, (81) 536 34 85
Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Łodzi	ul. Elizy Orzeszkowej 31/35, 91–479 Łódź sekretariat: tel. (42) 616 27 45, fax (42) 616 27 48
Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Poznaniu	ul. Rolna 45a, 61–487 Poznań sekretariat: tel. (61) 835 69 00, fax (61) 835 69 03
Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Rzeszowie	ul. Juliusza Słowackiego 18, 35–060 Rzeszów sekretariat: tel. (17) 860 60 18, fax (17) 860 60 39
Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Szczecinie	ul. Klemensa Janickiego 30, 71–270 Szczecin sekretariat: tel. (91) 484 98 00, fax (91) 48 49 801
Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie	ul. Stawki 2, 00–193 Warszawa sekretariat: tel. (22) 860 70 10, 860 70 11 fax (22) 860 70 13
Oddział Instytutu Pamięci Narodowej we Wrocławiu	ul. Długosza 48, 51–162 Wrocław sekretariat: tel. (71) 326 97 20, fax (71) 326 97 22
Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Bydgoszczy	ul. Wincentyny Teskowej 1, 85–130 Bydgoszcz tel. (52) 586 26 00, fax (52) 586 26 01
Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Gorzowie Wielkopolskim	ul. Jagiellończyka 4, 66–400 Gorzów Wielkopolski tel. (95) 718 28 62, (95) 718 28 54
Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach	al. Na Stadion 1, 25–127 Kielce tel. (41) 340 50 50, fax (41) 340 50 96

Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Koszalinie	ul. Zwycięstwa 115/5, 75–601 Koszalin tel. (94) 94 314 13 41
Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Olsztynie	ul. Jagiellońska 46, 10–273 Olsztyn tel. (89) 521 48 00, fax (89) 521 48 01
Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Opolu	ul. Augustyna Kośnego 62, 45–372 Opole tel. (77) 406 83 20, fax (77) 406 83 22
Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Radomiu	ul. Stefana Żeromskiego 53, 26–600 Radom tel. (48) 368 24 00, fax (48) 368 24 01

Krajowe Centra Edukacyjne i Przystanki Historia

Centralny Przystanek Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego	ul. Marszałkowska 107, 00–110 Warszawa
Przystanek Historia Centrum Edukacyjne IPN im. Janusza Kurtyki w Warszawie	ul. Marszałkowska 21/25, 00–628 Warszawa
Centrum Edukacyjne IPN Przystanek Historia w Elblągu w Ratuszu Staromiejskim	ul. Stary Rynek 25, 82–300 Elbląg
Centrum Edukacyjne IPN Przystanek Historia im. Henryka Sławika w Katowicach	ul. św. Jana 10, 40– 012 Katowice
Centrum Edukacyjne IPN Przystanek Historia w Kielcach	ul. Warszawska 5, 25–512 Kielce
Centrum Edukacyjne IPN Przystanek Historia w Krakowie	ul. J. Dunajewskiego 8, 31–133 Kraków
Centrum Edukacyjne IPN Przystanek Historia w Muzeum Zamkowym w Malborku	ul. Starościńska 1, 82–200 Malbork
Centrum Edukacyjne IPN Przystanek Historia im. Kornela Morawieckiego we Wrocławiu	ul. J. Długosza 48, 51–162 Wrocław
Przystanek Historia IPN w Białymstoku	ul. M. Skłodowskiej-Curie 14a, 15–097 Białystok
Przystanek Historia IPN w Brzegu	ul. Rynek 1, 49–300 Brzeg
Przystanek Historia IPN w Chełmie	ul. Trubakowska 2, 22–100 Chełm
Przystanek Historia IPN im. gen. Janusza Gąsiorowskiego w Częstochowie	al. Najświętszej Maryi Panny 52, 42–217 Częstochowa
Przystanek Historia IPN w Ełku	Oratorium im. św. Jana Bosko, ul. Jana Pawła II 6, 19-301 Ełk
Przystanek Historia IPN w Gorzowie Wlkp.	ul. W. Sikorskiego 107, 66–400 Gorzów Wlkp.
Przystanek Historia IPN w Grodzisku Mazowieckim	ul. 3 Maja 57, 05–825 Grodzisk Mazowiecki
Przystanek Historia IPN w Hajnówce	ul. 3 Maja 45, 17–200 Hajnówka
Przystanek Historia IPN w Koszalinie	pl. Polonii 1, 75–415 Koszalin
Przystanek Historia IPN w Lesznie w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Stanisława Grochowiaka	pl. J. Metziga 25, 64–100 Leszno
Przystanek Historia IPN im. ks. Jerzego Popiełuszki w Domu Słowa w Legnicy	ul. Jana Pawła II, 59–220 Legnica
Przystanek Historia IPN w Łomży	ul. Stary Rynek 6, 18–400 Łomża Nowe Kupiski 137, 18–400 Łomża
Przystanek Historia IPN w Łodzi	al. marsz. Józefa Piłsudskiego 5, 90–368 Łódź
Przystanek Historia IPN w budynku Archiwum Państwowego w Olsztynie	ul. Partyzantów 18, 10–521 Olsztyn
Przystanek Historia IPN w Ostrołęce	ul. R. Traugutta 19, 07–410 Ostrołęka

Przystanek Historia IPN w Poznaniu	ul. J.H. Dąbrowskiego 29, 60–840 Poznań
Przystanek Historia IPN w Muzeum Narodowym Ziemi Przemyskiej	pl. B. Joselewicza 1, 37–700 Przemyśl
Leśny Przystanek Historia IPN w Puszczy Kozienickiej	Dawna gajówka harcerska w Puszczy Kozienickiej niedaleko Augustowa
Przystanek Historia IPN w Siemiatyczach	ul. Legionów Piłsudskiego 1, 17–300 Siemiatycze
Przystanek Historia IPN w Sokółce	ul. A. Mickiewicza 11, 16–100 Sokółka
Przystanek Historia IPN w Suwałkach	ul. T. Kościuszki 81, 16–400 Suwałki
Przystanek Historia IPN w Izbie Pamięci ks. Romana Kotlarza w Trablicach-Pelagowie	Trablice 29, 26–624 Kowala
Przystanek Historia IPN w Tomaszowie Lubelskim	ul. Zamojska 2, 22–600 Tomaszów Lubelski
Przystanek Historia IPN w Stalowej Woli	ul. Ofiar Katynia 8A, 37–450 Stalowa Wola
Przystanek Historia IPN w Starogardzkim Centrum Kultury	al. Jana Pawia II nr 3, 83–200 Starogard Gdański
Przystanek Historia IPN w Świdnicy w Miejskim Centrum Wspierania Inicjatyw	Rynek 39–40, 58–100 Świdnica
Przystanek Historia IPN w Szczecinie	al. Wojska Polskiego 21, 70–470 Szczecin
Przystanek Historia IPN w Zamościu	ul. Zamkowa 2, 22–400 Zamość
Przystanek Historia IPN w Zielonej Górze w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Cypriana K. Norwida	al. Wojska Polskiego 9 65-077 Zielona Góra

Izby Pamięci IPN

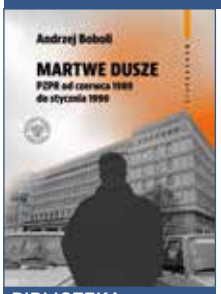
Izba Pamięci IPN w Jarosławiu	ul. J. Słowackiego 2, 37–500 Jarosław
Izba Pamięci IPN w Rzeszowie	Zamek Lubomirskich, pl. Sreniawitów 3 35–959 Rzeszów
Izba Pamięci IPN w Warszawie Strzelecka 8	ul. Strzelecka 8, 03–433 Warszawa
Izba Pamięci im. nadkomisarza Policji Państwowej Piotra Jurczaka w Komendzie Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu	ul. Podwale 31–33, 50–040 Wrocław

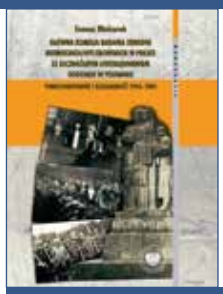
Zagraniczne Przystanki Historia

- Przystanek Historia IPN Berlin
- Przystanek Historia IPN Bruksela
- Przystanek Historia IPN Budapeszt
- Przystanek Historia IPN Chicago
- Przystanek Historia IPN Dublin
- Przystanek Historia IPN Dyneburg
- Przystanek Historia IPN Edynburg
- Przystanek Historia IPN Grecja
- Przystanek Historia IPN Hiszpania
- Przystanek Historia IPN Islandia
- Przystanek Historia IPN Londyn
- Przystanek Historia IPN Luksemburg
- Przystanek Historia IPN Lwów
- Przystanek Historia IPN Nowy Jork
- Przystanek Historia IPN Szwajcaria
- Przystanek Historia IPN Teksas
- Przystanek Historia IPN Wilno
- Przystanek Historia IPN Zaolzie

WYDAWNICTWA IPN
W 2024 r.

MONOGRAFIE

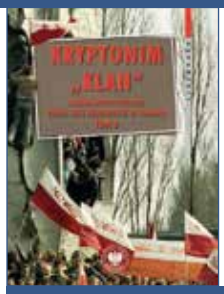

BIBLIOTEKA BIULETYNU IPN

DOKUMENTY

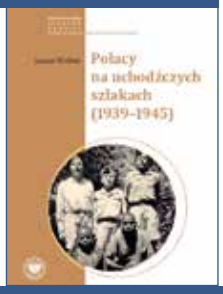

DZIENNIKARZE, TWÓRCY, NAUKOWCY

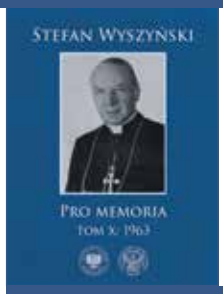
BIBLIOTECZKA SZLAKÓW NADZIEI

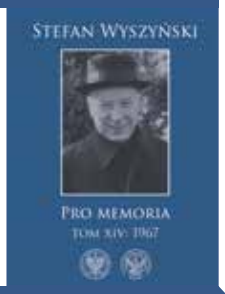

KOŚCIÓŁ KATOLICKI W DOKUMENTACH

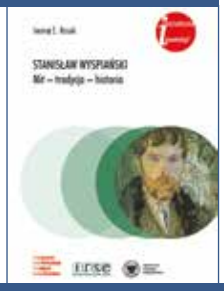

LITERATURA I PAMIĘĆ

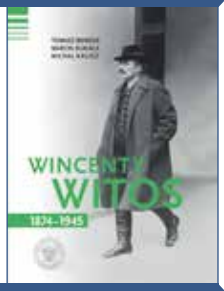

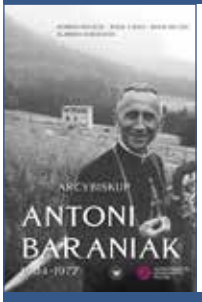

ALBUMY

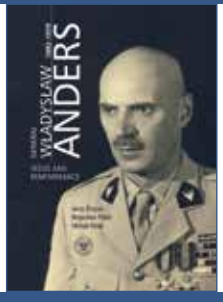

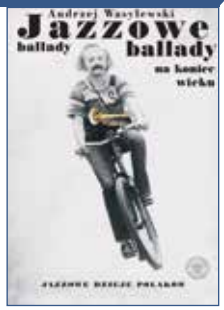

VARIA

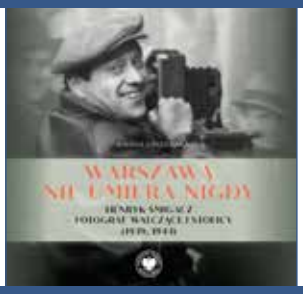

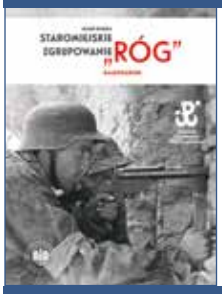

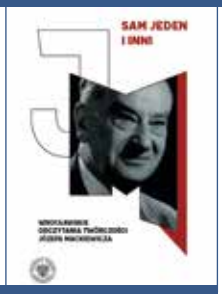

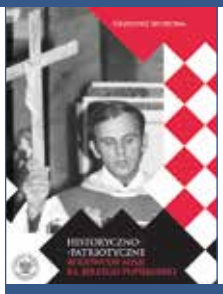

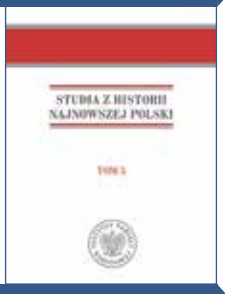

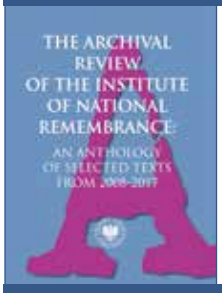

KOMIKSY

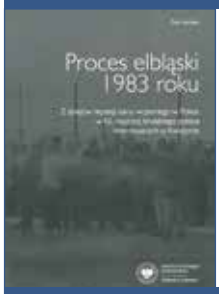

PUBLIKACJE OKOLICZNOŚCIOWE

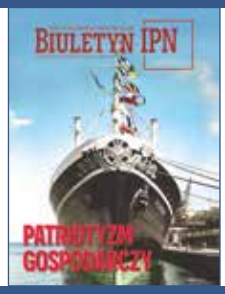

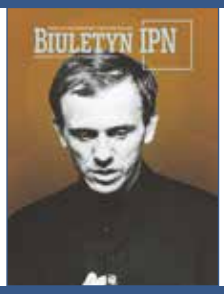

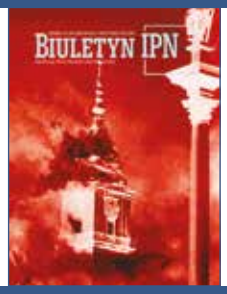

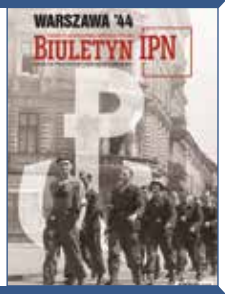
CZASOPISMA

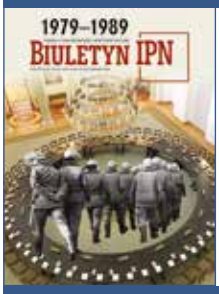

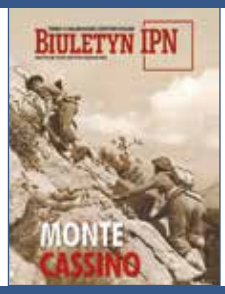

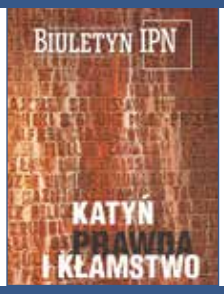

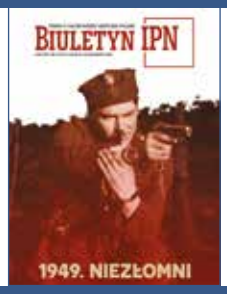

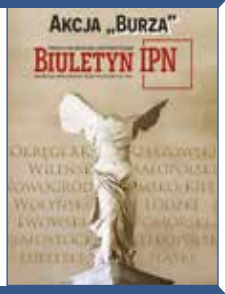

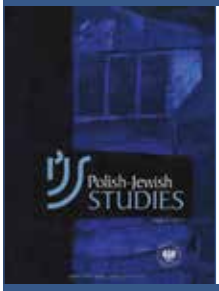

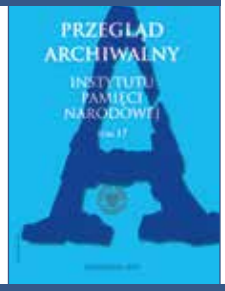

ODDZIAŁ IPN W BIAŁYMSTOKU (WRAZ Z DELEGATURĄ W OLSZTYNIE)

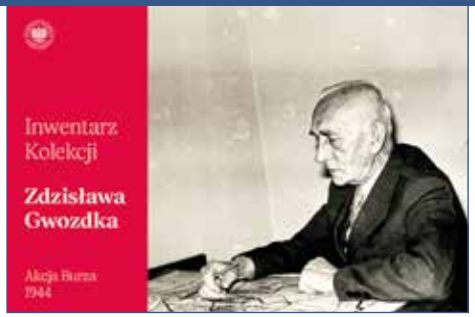

ODDZIAŁ IPN GDAŃSK (WRAZ Z DELEGATURĄ W BYDGOSZCZY)

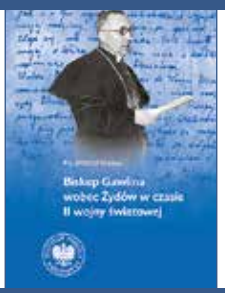

ODDZIAŁ IPN W KATOWICACH

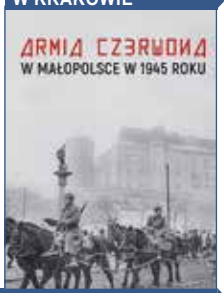

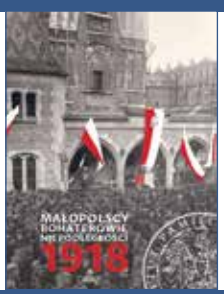

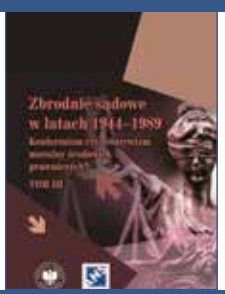

ODDZIAŁ IPN W KRAKOWIE

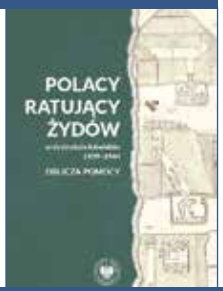

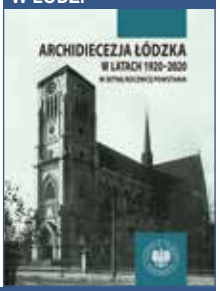
ODDZIAŁ IPN W LUBLINIE (WRAZ Z DELEGATURĄ W RADOMIU)

ODDZIAŁ IPN W ŁODZI

ODDZIAŁ IPN W POZNANIU

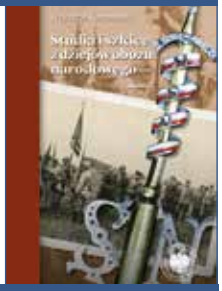

ODDZIAŁ IPN W RZESZOWIE

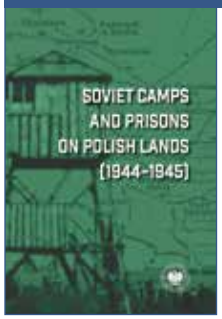

ODDZIAŁ IPN W SZCZECINIE

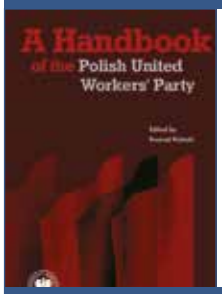

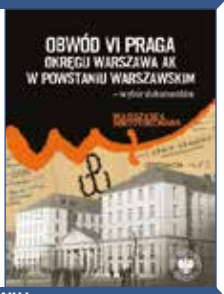
ODDZIAŁ IPN W WARSZAWIE

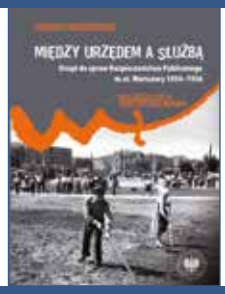

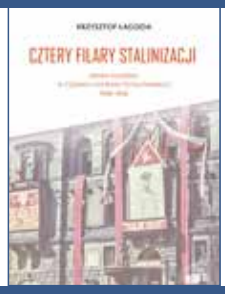

KATALOGI WYDAWNICZE I INFORMACYJNE

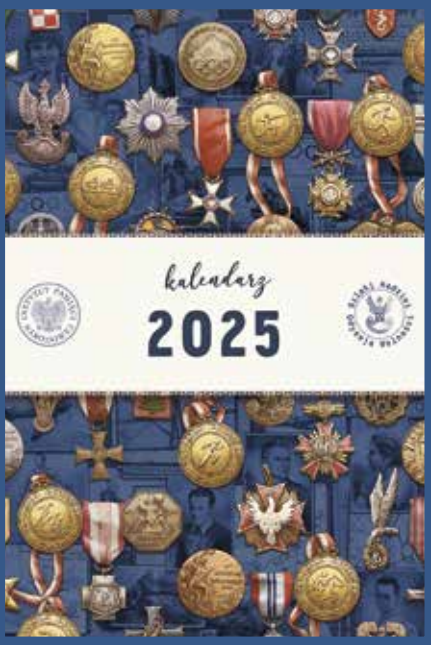

ODDZIAŁ IPN WE WROCŁAWIU (WRAZ Z DELEGATURĄ W OPOLU)

KALENDARZE

FOTOGRAFIE DOKUMENTUJĄCE WYBRANE WYDARZENIA Z DZIAŁALNOŚCI IPN W 2024 r.

4 stycznia 2024 r. w miejscowości Dziadowa Kłoda odsłonięto obelisk wraz z tablicą poświęconą żołnierzom Armii Krajowej. Upamiętnienie powstało wysiłkiem Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN we Wrocławiu, Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Dolnośląski i władz gminy Dziadowa Kłoda. Na zdjęciu żołnierze z oleśnickiego garnizonu Wojska Polskiego. Fot. Maciej Parysek/IPN

10 stycznia 2024 r. w Radomiu zainaugurowano działalność Instytutu Trzeciego Wieku, który w ramach porozumienia ITW tworzą: Delegatura IPN w Radomiu, Łaźnia – Radomski Klub Środowisk Twórczych i Galeria oraz Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu. Na zdjęciu Danuta Pawlik, naczelnik Delegatury IPN w Radomiu, oraz studenci ITW. Fot. Michał Adamczyk/IPN

15 stycznia 2024 r. w Gdańsku odbyła się uroczystość odsłonięcia upamiętnienia Kasy Wzajemnej Pomocy poprzedniczki Bractwa Oblatów św. Brygidy, organizacji założonej przez stoczniowców dla niesienia pomocy rodzinom internowanych i aresztowanych w czasie stanu wojennego. Na zdjęciu Krzysztof Żmuda, przewodniczący NSZZ Solidarność Portu w Gdańsku, Adam Ruszkowski, prezes Stoczni Remontowej oraz prezes IPN, dr Karol Nawrocki. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

16 stycznia 2024 r. w Parlamencie Europejskim odbył się wernisaż wystawy IPN „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów". Na zdjęciu m.in. europosłowie: Beata Kempa, Beata Mazurek, Elżbieta Rafalska oraz zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma. Fot. EKR

18 stycznia 2024 r. teren obozu KL Auschwitz w Oświęcimiu odbyła się V edycja Biegu Pamięci ze Światłem Pokoju na trasie Oświęcim –Gliwice. Na zdjęciu przedstawiciele władz IPN na czele z jego prezesem dr. Karolem Nawrockim oraz dr. Andrzejem Sznajderem, dyrektorem OIPN Katowice. Fot. Krzysztof Łojko/IPN

18 stycznia 2024 r. w Oświęcimiu odbyła się V edycja Biegu Pamięci ze Światłem Pokoju. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

19 stycznia 2024 r. do Archiwum IPN w Warszawie trafiły materiały ze zbiorów Sokolstwa Polskiego w Ameryce. Na zdjęciu (od lewej): Mariusz Jonczyk, zastępca naczelnika Wydziału Zarządzania Zasobem Archiwalnym AIPN, Marzena Kruk, dyrektor AIPN, oraz dr hab. Karol Polejowski, zastępca prezesa IPN. Fot. Katarzyna Adamów/IPN

19 stycznia 2024 r. na wrocławskim rynku odbyła się inauguracja wystawy poświęconej niemieckiemu obozowi przejściowemu i obozowi pracy Burgweide. Organizatorem wydarzenia był Instytut Pamięci Narodowej we Wrocławiu we współpracy z Towarzystwem Miłośników Wrocławia. Inauguracji towarzyszyła premiera książki na ten sam temat, w której zawarto niepublikowane dotąd fakty i zdjęcia. Na zdjęciu pracownicy OIPN Wrocław: Kamilla Jasińska, autorka wystawy (OBEN), oraz Maciej Parysek (asystent prasowy). Fot. Agata Ligęcka/IPN

21 stycznia 2024 r. w Wierzchosławicach odbyły się uroczystości w 150. rocznicę urodzin Wincentego Witosa. Na zdjęciu (od lewej): prawnuk Wincentego Witosa Marek Steindel, zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma, dyrektor Wydawnictwa IPN Karolina Imianowska oraz prezes Towarzystwa Przyjaciół Muzeum Wincentego Witosa Ryszard Ochwat. Fot. Sławek Kasper/IPN

24 stycznia 2024 r. pracownicy olszyńskiej Delegatury IPN wespół z 16. Dywizją Zmechanizowaną zorganizowali w jednostce wojskowej w Olsztynie spotkanie, podczas którego najmłodsi mogli zapoznać się z grami planszowymi Instytutu. Z uwagi na ferie zimowe w województwie warmińsko-mazurskim, wydarzenie stało się dodatkową okazją do promocji oferty i materiałów edukacyjnych IPN. Fot. Łukasz Czechyra/IPN

24 stycznia 2024 r. w kinie Atlantic w Warszawie odbyła się projekcja filmu dokumentalnego *Pamiętajmy o KL Plaszow* w związku z obchodami Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu. Fot. Sławek Kasper/IPN

26 stycznia 2024 r. w Skórczu odbyła się promocja książki dr. Mateusza Kubickiego *Las Zajączek 1939–1945. Niemiecka zbrodnia na Pomorzu Gdańskim z lat II wojny światowej*. Na scenie od prawej Regina Kotłowska oraz dr Mateusz Kubicki z IPN Gdańsk. Fot. Marcin Węgliński/IPN

27 stycznia 2024 r. w Grobnikach w powiecie głubczyckim w województwie opolskim odsłonięto tablicę upamiętniającą więźniów niemieckiego obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau, uczestników marszu śmierci, których zamęczono i zamordowano w gminie Głubczyce zimą 1945 r. Tablica ufundowana została przez OIPN Wrocław. Na zdjęciu (od lewej): sołtys Grobnik Paweł Buczek, dyrektor OIPN Wrocław dr hab. Kamil Dworaczek oraz wojewoda opolski Monika Jurek. Fot. Maciej Parysek/IPN

28 stycznia 2024 r. w siedzibie Ambasady RP w Reykjaviku odbyło się spotkanie poświęcone błogosławionej rodzinie Ulmów, zamordowanej za pomoc Żydom podczas II wojny światowej. Fot. Marta Golińska/IPN

31 stycznia 2024 r. na Zamku w Rzeszowie zorganizowano obchody 150. rocznicy urodzin Wincentego Witosa. Na zdjęciu prawnuk Wincentego Witosa Marek Steindel, dr Mateusz Szpytma, wiceprezes IPN, oraz dr hab. Dariusz Iwaneczko, dyrektor IPN Oddział w Rzeszowie. Fot. Katarzyna Gajda-Bator/IPN

1 lutego 2024 r. w Zielonej Górze prezes IPN dr Karol Nawrocki i dyrektor IPN w Poznaniu dr hab. Rafał Reczek oddali hołd ofiarom zbrodni wołyńskiej pod pomnikiem Ofiar Ludobójstwa OUN-UPA na Kresach Wschodnich na skwerze Kresowym. Fot. Krzysztof Mazur/IPN

Od 4 lutego 2024 r. w Archikatedrze Oliwskiej w Gdańsku odbywała się peregrynacja relikwii Ulmów. IPN zaprezentował wystawę „Błogosławieni Ulmowie z Markowej". Na zdjęciu metropolita gdański abp Tadeusz Wojda oraz zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma. Fot. Sławek Kasper/IPN

6 lutego 2024 r. w Izbie Pamięci IPN w Warszawie „Strzelecka 8" odbyło się spotkanie w ramach projektu wystawienniczo-edukacyjnego AIPN „Historia w artefaktach zapisana" poświęcone Marii Marynowskiej. Fot. Katarzyna Adamów/IPN

7 lutego 2024 r. w Warszawie przedstawiciele IPN w 5. rocznicę śmierci uczcili pamięć Jana Olszewskiego, składając kwiaty na jego grobie na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

8 lutego 2024 r. w Warszawie zastępcy prezesa IPN: dr hab. Karol Polejowski oraz dr hab. Krzysztof Szwagrzyk, upamiętnili żołnierzy niezłomnych straconych 73 lata temu. Złożyli kwiaty na symbolicznym grobie mjr. Zygmunta Szendzielarza ps. „Łupaszka" na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach. Fot. Sławek Kasper/IPN

9 lutego 2024 r. w Polskim Ośrodku Społeczno-Kulturalnym w Londynie odbył się wernisaż wystawy „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności". Słowo wstępne wygłosił naczelnik OA we Wrocławiu dr hab. Tomasz Balbus. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

12 lutego 2024 r. w Gdańsku odbyła się uroczystość odsłonięcia tablicy pamięci prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego na ścianie budynku gdańskiego Oddziału IPN z udziałem m.in. premiera RP Jarosława Kaczyńskiego, córki Lecha Kaczyńskiego Marty Kaczyńskiej-Zielińskiej oraz prezesa IPN dr. Karola Nawrockiego. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

13 lutego 2024 r. w związku z 80. rocznicą akcji „Burza" zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski podczas konferencji prasowej zapowiedział plan działania Instytutu w związku z obchodami. Na zdjęciu (od lewej): Wiesław Kaczmarczyk, naczelnik Wydziału Analiz i Opracowań Biura Rzecznika Prasowego IPN, dr Marek Jedynak, dyrektor Oddziału IPN Białystok, mjr Czesław Chociej, prezes okręgu białostockiego Światowego Związku Żołnierzy AK, dr hab. Karol Polejowski, zastępca prezesa IPN, kpt. Jan Bielenia, weteran Armii Krajowej Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość, oraz dr Konrad Graczyk, zastępca dyrektora Biura Badań Historycznych IPN. Fot. Cezary Rutkowski/IPN

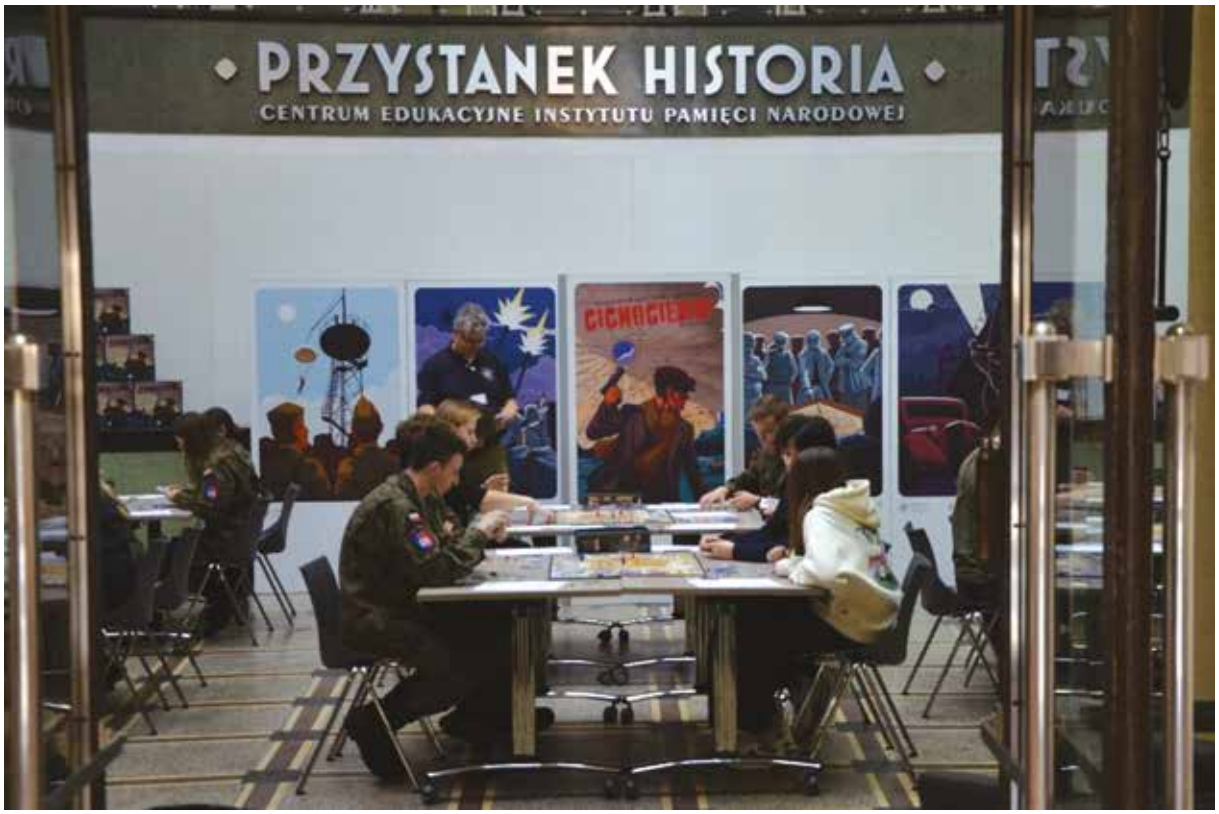
Na zdjęciu mjr Czesław Chociej, prezes okręgu białostockiego Światowego Związku Żołnierzy AK, oraz zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski podczas konferencji prasowej z okazji 80. rocznicy akcji „Burza", 13 lutego 2024 r. w Białymstoku. Fot. Sławek Kasper/IPN

14 lutego 2024 r. w Warszawie zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski reprezentował IPN podczas uroczystości z okazji 82. rocznicy przekształcenia Związku Walki Zbrojnej w Armię Krajową, składając kwiaty pod pomnikiem pierwszego komendanta głównego Armii Krajowej gen. dyw. Stefana Roweckiego „Grota" przy ul. Chopina. Fot. Sławek Kasper/IPN

14 lutego 2024 r. w siedzibie Archiwum Państwowego w Olsztynie odbył się okolicznościowy panel dyskusyjny poświęcony m.in. planom i przygotowaniom powstania powszechnego w KG ZWZ/AK. W debacie udział wzięli: dr hab. Karol Sacewicz, dr Waldemar Brenda oraz dr Krzysztof Kierski. Spotkanie zorganizowane przez olsztyńską Delegaturę IPN. Fot. Łukasz Czechyra/IPN

W 82. rocznicę przekształcenia Związku Walki Zbrojnej w Armię Krajową odbyła się premiera gry planszowej „Cichociemni. Spadochroniarze AK", a pierwsi miłośnicy planszówek rozegrali miniturniej w Centrum Edukacyjnym IPN „Przystanek Historia" w Krakowie. Fot. Żaneta Wierzgacz/IPN

14 lutego 2024 r. w Parku Miejskim w Otwocku została otwarta wystawa „Kedyw. Miecz i Tarcza Armii Krajowej" przygotowana przez Oddział IPN w Warszawie. Fot. Jacek Persa/IPN

15 lutego 2024 r. w Błażowej Dolnej odbyła się uroczystość poświęcenia i odsłonięcia muralu upamiętniającego żołnierza Armii Krajowej ks. Michała Pilipca ps. „Ski", patrona szkoły. Fot. Katarzyna Gajda-Bator/IPN

16 lutego 2024 r. w 105. rocznicę rozejmu w Trewirze uroczyście złożono trumny ze szczątkami powstańców wielkopolskich i ich bliskimi do powstańczego kolumbarium na cmentarzu komunalnym na Junikowie w Poznaniu. Fot. Marta Sankiewicz/IPN

19 lutego 2024 r. na cmentarzu w podwarszawskich Palmirach wieniec na grobie Macieja Rataja, marszałka Sejmu II RP, w 140. rocznicę jego urodzin złożył w imieniu IPN dr Mateusz Szpytma, zastępca prezesa. Fot. Sławek Kasper/IPN

19 lutego 2024 r. w Łodzi odbyła się prezentacja komiksu *Warszyc*, scenariusz i rysunki Tomasz Kleszcz, informacja historyczna Paweł Kowalski. Fot. Kornelia Zaborska/IPN

21 lutego 2024 r. w Żyrardowie odbyło się uroczyste odsłonięcie pomnika „Macewa Pamięci” upamiętniającego Żydów z Żyrardowa i okolic zamordowanych przez okupantów niemieckich w latach 1940–1943. W wydarzeniu wziął udział dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN Adam Siwek. Fot. Mateusz Niegowski/IPN

22 lutego 2024 r. w Malborku odbyła się uroczystość odsłonięcia pomnika upamiętniającego ofiary zbrodniczych ideologii, niemieckiego nazizmu i sowieckiego komunizmu. Fot. IPN

26 lutego 2024 r. w Bydgoszczy uroczyście odsłonięto ufundowaną przez IPN tablicę upamiętniającą prezydenta Bydgoszczy, Leona Barciszewskiego, oraz jego syna Janusza, zamordowanych w 1939 r. przez Niemców. Na zdjęciu: dr Marek Szymaniak, dyrektor Oddziału IPN Gdańsk, oraz Hanna Sowińska i krewny rodziny Barciszewskich. Fot. Piotr Wiejak/IPN

28 lutego 2024 r. w Pałacu Prezydenckim w Warszawie prezydent RP Andrzej Duda wręczył odznaczenia państwowe autorom i twórcom „Raportu o stratach wojennych". Wśród oznaczonych byli m.in. pracownicy IPN. Fot. Przemysław Keler/KPRP

28 lutego 2024 r. w Warszawie odbyły się obchody 80. rocznicy zbrodni na ludności polskiej w Hucie Pieniackiej. Na zdjęciu dr hab. Krzysztof Szwagrzyk, zastępca prezesa IPN. Fot. Sławek Kasper/IPN

29 lutego 2024 r. w Warszawie przed Willą Jasny Dom, dawnym aresztem Informacji Wojskowej przy ul. Świerszcza 2, odbyła się uroczystość w hołdzie ofiarom represji komunistycznych. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

1 marca 2024 r. w Starym Grodkowie odbyły się zorganizowane przez Delegaturę IPN w Opolu obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych. W uroczystościach wziął udział zastępca prezes IPN dr hab. Krzysztof Szwagrzyk oraz zastępca dyrektora Oddziału IPN Wrocław Marcin Marczak. Fot. Dominik Wojtkiewicz/IPN

1 marca 2024 r. w Warszawie odbyły się obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL. Na zdjęciu Ściana Śmierci. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

1 marca 2024 r. w Koszalinie na dawnej siedzibie bezpieki przy ul. Jedności 5 została odsłonięta tablica poświęcona żołnierzom podziemia niepodległościowego i ofiarom terroru komunistycznego. Na zdjęciu m.in. prezes IPN, dr Karol Nawrocki, Stanisław Marciniuk, żołnierz konspiracji niepodległościowej, oraz Wojciech Kasprzyk, zastępca prezydenta Koszalina. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

1 marca 2024 r. odbyły się krakowskie uroczystości z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych w katedrze na Wawelu oraz w parku im. Jordana. Na fotografii uczestnicy pochodu przechodzą przez Rynek Główny w Krakowie. Fot. Żaneta Wierzgacz/IPN

1 marca 2024 r. na placu Litewskim w Lublinie miała miejsce prezentacja wystawy elementarnej przygotowanej w lubelskim Oddziale IPN „Podziemie niepodległościowe na Lubelszczyźnie po 1944 r.”. W wydarzeniu udział wzięli dr Robert Derewenda, dyrektor Oddziału IPN Lublin, oraz dr Rafał Leśkiewicz, p.o. zastępca dyrektora OIPN Lublin. Fot. Anna Sadownik/IPN

Od 1 do 3 marca 2024 r. w Lasowicach Wielkich i Kluczborku odbył się rajd pojazdów historycznych „Śladami Żołnierzy Niezłomnych na ziemiach zachodnich”. Dwanaście zabytkowych pojazdów z II wojny światowej przejechało ok. 100 km. Po zakończonym rajdzie w SP w Lasowicach Wielkich odbyła się prelekcja dr. Ksawerego Jasiaka z Delegatury IPN w Opolu o historii konspiracyjnego Wojska Polskiego oraz pokaz filmów dokumentalnych o Żołnierzach Wyklętych. Fot. Dominik Wojtkiewicz/IPN

2 marca 2024 r. w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL odbyły się „Rodzinne spotkania z historią" z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, podczas których edukatorzy z Oddziałowego Biuro Edukacji Narodowej IPN w Warszawie prowadzili zajęcia komiksowe, wykonywali okolicznościowe przypinki i magnesy. Fot. Andrzej Kryński/IPN

3 marca 2024 r. w Filharmonii Krakowskiej odbył się organizowany już po raz 13. koncert poświęcony Żołnierzom Wyklętym. Na scenie wybrzmiały autorskie utwory poświęcone mjr. Hieronimowi Dekutowskiemu ps. „Zapora", płk. Franciszkowi Niepokólczyckiemu ps. „Teodor", Stanisławie Rachwał ps. „Zygmunt" oraz znane pieśni patriotyczne. Na zdjęciu artyści Filharmonii Krakowskiej. Fot. Żaneta Wierzgacz/IPN

7 marca 2024 r. w Oddziale Instytutu Pamięci Narodowej w Lublinie odbyła się konferencja popularnonaukowa „Żołnierze Niezłomni – historia i przywracanie pamięci”. Na zdjęciu p.o. zastępca dyrektora OIPN Lublin dr Rafał Leśkiewicz. Fot. OIPN Lublin

8 marca 2024 r. w Instytucie Europejskim w Łodzi odbyła się uroczystość wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności działaczom opozycji antykomunistycznej. Na zdjęciu Zdzisław Trusiński i zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma. Fot. Kornelia Zaborska/IPN

8 marca 2024 r. w Instytucie Historii UJK w Kielcach rozegrany został IX regionalny Turniej Debat Historycznych IPN. Wygrała drużyna z Liceum Ogólnokształcącego im. Bartosza Głowackiego w Opatowie. Na zdjęciu: zwycięska drużyna oraz dr Robert Piwko, naczelnik Delegatury IPN w Kielcach (pierwszy z prawej). Fot. Dariusz Skrzyniarz/IPN

7–9 marca 2024 w Braniewie odbył się II Ogólnopolski Kongres Środowisk Patriotycznych. Na zdjęciu zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski, dyrektor Oddziału IPN w Krakowie dr hab. Filip Musiał oraz naczelnik Oddziałowego Archiwum IPN we Wrocławiu dr hab. Tomasz Balbus. Fot. Natalia Zych-Janukowicz/IPN

11 marca 202 r. w Łodzi uroczyście otwarto biograficzną wystawę elementarną „Stanisława Leszczyńska". Na zdjęciu dyrektor Oddziału IPN w Łodzi Karol Piskorski. Fot. Marzena Kumosińska/IPN

13 marca 2024 r. w Centralnym Przystanku Historia IPN im. Janusza Kurtyki w Warszawie odbył się pokaz dokumentu *...W sercu, w ogniu, w ciszy. Historia Edmunda Malinowskiego – dowódcy Plutonu Głuchoniemych AK* i dyskusja z jego twórcą Bartłomiejem Grzegorczykiem, Adamem Hlebowiczem (IPN) oraz świadkiem historii, bratankiem Edmunda Malinowskiego – Mieczysławem. Spotkanie poprowadził dr hab. Patryk Pleskot (naczelnik OBBH Warszawa). Wśród licznych uczestników wydarzenia była młodzież niesłysząca i uczniowie warszawskich szkół integracyjnych wraz z opiekunami. Fot. Jacek Persa/IPN

14 marca 2024 r. w Białymstoku obył się finał X Regionalnej Olimpiady Historycznej Wiedzy o Armii Krajowej, jej poprzedniczkach i następczyniach. Na fotografii m.in.: uczestnicy konkursu, dr Marek Jedynak, dyrektor Oddziału IPN w Białymstoku, Urszula Gierasimiuk, naczelnik OBEN Białystok, mjr Czesław Chociej, prezes Okręgu Białystok Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, Józef Sokolik, dyrektor Centrum Kształcenia Zawodowego w Wysokiem Mazowieckiem, oraz pracownicy OIPN Białystok. Fot. Bartłomiej Gawrylczyk/IPN

15 marca 2024 r. w Krakowie otwarto muzeum KL Plaszow. Podczas uroczystości IPN reprezentowali (na zdjęciu) zastępca prezesa dr Mateusz Szpytma i dyrektor oddziału krakowskiego dr hab. Filip Musiał Fot. Janusz Ślęzak/IPN

15 marca 2024 r. w Warszawie odbyły się uroczystości pogrzebowe Stanisława Stankiewicza, którego szczątki odnaleziono w maju 2021 r., podczas prac ekshumacyjnych Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN na terenie kwatery „C" Cmentarza Wojskowego przy ul. Powązkowskiej. Na zdjęciu zastępca prezesa IPN dr hab. Krzysztof Szwagrzyk oraz syn Stanisława Stankiewicza – Tadeusz Stankiewicz. Fot. Sławek Kasper/IPN

15 marca 2024 r. na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM odbył się IX Turniej Debat Historycznych IPN, w którym rywalizowali ze sobą licealiści z Wielkopolski. Fot. Marta Sankiewicz/IPN

16 marca 2024 r. przy klasztorze Sióstr Nazaretanek przy ul. Czerniakowskiej 137 w Warszawie odsłonięto tablicę poświęconą działalności sióstr nazaretanek, które ratowały dzieci i młodzież podczas Holokaustu. Fot. Sławek Kasper/IPN

16 marca 2024 r. w Centralnym Przystanku Historia IPN im. Janusza Kurtyki odbyły warsztaty w ramach cyklu „Rodzinna sobota". Fot. Marika Lis/IPN

19 marca 2024 r. w Pałacu Staszica w Warszawie zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma wręczył działaczom opozycji niepodległościowej Krzyże Wolności i Solidarności. Fot. Sławek Kasper/IPN

Uroczystość wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności byłym działaczom opozycji niepodległościowej z lat 1956–1989. Fot. Sławek Kasper/IPN

20 marca 2024 r. w Warszawie odbyła się uroczysta gala wręczenia nagród za Najlepszą Książkę Roku 2023 „Sygnety Wydawnictwa IPN”. Fot. Sławek Kasper/IPN

20 marca 2024 r. w Toruniu odbyły się uroczystości upamiętniające Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Tablicę z nazwiskami polskich Sprawiedliwych odsłonili ambasador Izraela dr Yacov Livne (z prawej) i prezes IPN Karol Nawrocki (z lewej). Fot. Mikołaj Bujak/IPN

21 marca 2024 r. w Łowiczu odbyła się uroczystość odsłonięcia Macewy Pamięci na zdjęciu m.in. dr Mateusz Szpytma, zastępca prezesa, dyrektor Muzeum Getta Warszawskiego Albert Stankowski, burmistrz Łowicza Krzysztof Kaliński. Fot. Sławek Kasper/IPN

21 marca 2024 r. w Centralnym Przystanku Historia IPN przy ul. Marszałkowskiej 21/25 w Warszawie uczniowie sześciu mazowieckich szkół rywalizowali w regionalnym Turnieju Debat Historycznych IPN. Na zdjęciu młodzież uczestnicząca w rozgrywce, jury oraz prowadzący Kacper Barełkowski. Fot. Andrzej Kryński/IPN

21 marca 2024 r. w Czechowicach-Dziedzicach odbyła się uroczystość pogrzebowa żołnierza Władysława Guzdka ps. „Wilk”. W uroczystości wzięli udział dr hab. Krzysztof Szwagrzyk, zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, dyrektor Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN, a także Adam Siwek, dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN, dr Andrzej Sznajder, dyrektor Oddziału IPN w Katowicach, oraz Adrianna Garnik, dyrektor Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie. Fot. Krzysztof Łojko/IPN

21 marca 2024 r. we Wrocławiu została otwarta wystawa „Siedem twarzy Sergiusza Piaseckiego” przygotowana przez Marcina Marczaka, zastępcę dyrektora Oddziału IPN we Wrocławiu, i dr. hab. Tomasza Balbusa, naczelnika OA Wrocław. Między autorami wystawy stoi syn Sergiusza Piaseckiego prof. Władysław Tomaszewicz. Fot. Agata Ligęcka/IPN

24 marca 2024 r. w Narodowym Dniu Pamięci Polaków ratujących Żydów odbyła się uroczystość nadania imienia Rodziny Ulmów Portowi Lotniczemu „Rzeszów–Jasionka". Na zdjęciu m.in. dr Mateusz Szpytma, zastępca prezesa IPN, poseł RP Ewa Leniart, dyrektor rzeszowskiego Oddziału IPN dr hab. Dariusz Iwaneczko, Maria Napieracz, radna Sejmiku Województwa Podkarpackiego, Maria Kurowska, poseł na Sejm RP, Kazimierz Gołojuch, poseł na Sejm RP, Bogdan Rzońca, poseł do PE. Fot. Katarzyna Gajda-Bator/IPN

25 marca 2024 r. w Warszawie w 75. rocznicę operacji „Priboi" odbyła się uroczystość upamiętniająca ofiary zbrodni sowieckiej. W ramach deportacji, której celem było złamanie oporu mieszkańców republik sowieckich, dziesiątki tysięcy obywateli zesłano do obozów pracy na Syberii, gdzie wielu z nich zginęło. Na zdjęciu przewodniczący parlamentu Lauri Hussar, zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski oraz ambasador Republiki Estonii Miko Haljas. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

27 marca 2024 r. w Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku w ramach Przystanku Historia IPN w Białystoku odbyła się promocja publikacji *Nie tylko Ulmowie. Historie o Polakach ratujących Żydów na Podlasiu* autorstwa Pawła Kornackiego. Spotkanie poprowadził Michał Ostapiuk (OBBH Białystok). Fot. Paula Prudziłowicz/IPN

27 marca 2024 r. na cmentarzu komunalnym w Jarosławiu zorganizowano powtórny pogrzeb gen. bryg. Wacława Scaevoli-Wieczorkiewicza i jego żony Janiny. Na zdjęciu dr hab. Dariusz Iwaneczko, dyrektor Oddział IPN w Rzeszowie, przy ufundowanym przez IPN grobie. Fot. Katarzyna Gajda-Bator/IPN

W dniach 3–10 kwietnia 2024 r. zespół Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN w ramach postępowania prowadzonego przez OKŚZpNP w Lublinie przeprowadził kolejny etap prac poszukiwawczych na cmentarzu rzymskokatolickim przy ul. Unickiej w Lublinie. Ich celem było odnalezienie miejsc pochówku osób straconych w więzieniu na Zamku w Lublinie na mocy wyroków orzeczonych przez sądy wojskowe. Fot. Łukasz Pasztaleniec/IPN

4 kwietnia 2024 r. w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Międzyborzu odbyła się gala III Dolnośląskiego Konkursu Poetyckiego „W podziękowaniu za dar nauczania św. Jana Pawła II”, na przykładzie rodziny Ulmów. Fot. Agata Ligęcka/IPN

6 kwietnia 2024 r. w Drzonowie zorganizowany został przez poznański Oddział Instytutu Pamięci Narodowej oraz Stowarzyszenie Miłośników Historii Wojskowości X Marsz Katyński. Fot. Rozalia Kaczmarek

7 kwietnia 2024 r. w Hali Stulecia we Wrocławiu odbył się Wrocławski Festiwal Gier i Zajawek One More Game. Na zdjęciu (od lewej): Iwona Gajewska, OBEN Wrocław, oraz dr hab. Kamil Dworaczek, dyrektor Oddziału IPN we Wrocławiu. Fot. Agata Ligęcka/IPN

8 kwietnia 2024 r. odbyły się uroczystości pogrzebowe kpt. Jerzego Mindziukiewicza ps. „Jur" powstańca warszawskiego, żołnierza Batalionu „Miotła", wiceprezesa zarządu Związku Powstańców Warszawskich. W czasie powstania warszawskiego brał udział w walkach o Centralny Dworzec Pocztowy. Prezesa IPN reprezentował dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN Adam Siwek. Fot. Mateusz Niegowski/IPN

9 kwietnia 2024 r. w Górkach Wielkich Instytut Pamięci Narodowej upamiętnił wybitną pisarkę Zofię Kossak-Szczucką w 56. rocznicę jej śmierci. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

10 kwietnia 2024 r. w 84. rocznicę zbrodni katyńskiej odbyły się uroczystości pod pomnikiem Ofiar Katynia w Katowicach. Na zdjęciu od lewej ks. ppłk Grzegorz Bechta, proboszcz Parafii Wojskowej, ks. arcybiskup Adrian Galbas oraz dyrektor Oddziału IPN Katowice dr Andrzej Sznajder. Fot. Krzysztof Łojko/IPN

11 kwietnia 2024 r. w Warszawie Instytut Pamięci Narodowej zorganizował uroczystości upamiętniające ofiary zbrodni katyńskiej. Na zdjęciu prezes IPN dr Karol Nawrocki. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

11 kwietnia 2024 r. w Centrum Edukacyjnym Przystanek Historia IPN w Krakowie nastąpiło oficjalne przekazanie do zasobu Instytutu Pamięci Narodowej cennych archiwaliów Armii Krajowej. Na zdjęciu moment podpisania dokumentów przez darczyńcę, Krzysztofa Ostrowskiego, w obecności dr. hab. Filipa Musiała, dyrektora Oddziału IPN w Krakowie. Fot. Żaneta Wierzgacz/IPN

11 kwietnia 2024 r. miała miejsce seria zajęć pilotażowych pracowników Centrum Edukacyjnego IPN Przystanek Historia im. Kornela Morawieckiego we Wrocławiu dla młodzieży świdnickiej. W perspektywie 2024 r. planowane jest otwarcie Przystanku Historia w Świdnicy. Na zdjęciu pracownicy OIPN Wrocław (od lewej): Kamila Bałchanowska i Barbara Iwanicka. Fot. Agata Ligęcka/IPN

11 kwietnia 2024 r. na terenie Muzeum Broni Pancernej w Poznaniu odbyło się uroczyste odsłonięcie pomnika upamiętniającego oficerów broni pancernych – ofiary zbrodni katyńskiej. Fot. Marta Sankiewicz/IPN

11 kwietnia 2024 r. w Przystanku Historia im. Janusza Kurtyki w Warszawie odbyła się dyskusja „Zbrodnia Katyńska. Wołanie o prawdę i sprawiedliwość" o sowieckim mordzie dokonanym wiosną 1940 r. na blisko 22 tys. obywateli polskich. Na zdjęciu (od lewej) prof. Tadeusz Wolsza (Instytut Historii PAN/Kolegium IPN), dr hab. Sławomir Kalbarczyk (Biuro Badań Historycznych), prowadzący dr hab. Witold Wasilewski (Archiwum IPN), prok. Małgorzata Kuźniar-Plota (Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie) oraz badacz niezależny Thomas Urban. Fot. Piotr Życieński/IPN

12 kwietnia 2024 r. odbył się IX Kielecki Marsz Katyński zorganizowany w ramach upamiętnienia ofiar zbrodni katyńskiej w jej 84. rocznicę. Na zdjęciu (pierwszy rząd, od prawej): Iwona Czyżyk (WA w Kielcach), Marek Jończyk (RBH w Kielcach), Jolanta Kulińska (wiceprezes Stowarzyszenia „Kielecka Rodzina Katyńska"). Fot. Dariusz Skrzyniarz/IPN

12 kwietnia 2024 r. na cmentarzu Centralnym w Szczecinie przy pomniku Krzyża Katyńskiego odbyły się obchody 84. rocznicy mordu katyńskiego. Na zdjęciu m.in. dyrektor Oddziału IPN w Szczecinie Krzysztof Męciński. Fot. Marcin Górka/IPN

13 kwietnia 2024 r. w Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie (siedzibie partnera konkursu) rozstrzygnięto ogólnopolski konkurs „Paryż ’24. Polski wkład w historię igrzysk olimpijskich” zorganizowany przez Delegaturę IPN w Kielcach. Na zdjęciu m.in. laureaci oraz osoby wyróżnione. Fot. Dariusz Skrzyniarz/IPN

W dniach 15–23 kwietnia 2024 r. zespół Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN przeprowadził trzeci etap badań na terenie jednostki wojskowej JW. 4226 w Warszawie-Rembertowie. W latach 1944–45 znajdował się tam obóz dla jeńców wojennych NKWD, a wcześniej niemiecki obóz pracy przymusowej dla Polaków (filia Stalag 333). Podczas prac ujawniono szkielet jednej osoby oraz nieliczne kości luźne należące do kilku osób. Fot. ks. Tomasz Trzaska/IPN

16 kwietnia 2024 r. w kinie Fenomen w Kielcach zainaugurowano IX edycję Kieleckiego Przeglądu Filmów Fabularnych Historia w filmie. Na zdjęciu: dr hab. Krzysztof Szwagrzyk, zastępca prezesa IPN, oraz Marek Jończyk (RBH w Kielcach). Fot. Dariusz Skrzyniarz/IPN

18 kwietnia 2024 r. w Warszawie Instytut Pamięci Narodowej upamiętnił polskie i żydowskie ofiary II wojny światowej. Na zdjęciu dr Mateusz Szpytma, zastępca prezesa IPN, składający kwiaty na grobie bojowników Żydowskiej Organizacji Bojowej. Fot. Sławek Kasper/IPN

18 kwietnia 2024 r. odsłonięto tablicę upamiętniającą mec. Jerzego Kurcyusza w siedzibie Zarządu Regionu Śląsko-Dąbrowskiego NSZZ „Solidarność" w Katowicach. Na zdjęciu (od lewej): Mariusz Śliwiński, przewodniczący Stowarzyszenia „Solidarność Pamięci Strajkujących Górników w KWK Piast 14–28 grudnia 1981", Dominik Kolorz, przewodniczący Zarządu Regionu Śląsko-Dąbrowskiego NSZZ „Solidarność", Mateusz Morawiecki, poseł na Sejm RP, Zofia Romaszewska, doradca prezydenta RP, Teresa Kurcyusz-Furmanik, córka Mecenasa, oraz Andrzej Sznajder, dyrektor Oddziału IPN Katowice. Fot. Krzysztof Łojko/IPN

19 kwietnia 2024 r. w Warszawie delegacja IPN uczestniczyła w 81. rocznicy wybuchu powstania w getcie warszawskim. Na zdjęciu zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

19 kwietnia 2024 r. przy budynku Mediateki (ul. 3 Maja 57) w Grodzisku Mazowieckim w związku z 81. rocznicą wybuchu powstania w getcie warszawskim odbyło się uroczyste otwarcie wystawy OIPN Warszawa „Prosimy Cię, Boże, o walkę krwawą…". Wydarzeniu zorganizowanemu wspólnie z grodziską biblioteką towarzyszyły warsztaty edukacyjne z udziałem licealistów przygotowane przez Edytę Gulę, naczelnik Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej w Warszawie. Fot. Andrzej Kryński/IPN

20 kwietnia 2024 r. Studio Koncertowe Polskiego Radia Katowice odbył się Finał VIII Ogólnopolskiego Festiwalu Piosenki o Wolności. Na zdjęciu uczestnicy, Aleksandra Korol-Chudy, pomysłodawczyni konkursu, oraz Ryszard Mozgol, naczelnik OBEN Katowice. Fot. Krzysztof Łojko/IPN

22 kwietnia 2024 r. w budynku Książnicy Polskiej w Olsztynie odbyła się promocja książki dr. Krzysztofa Kierskiego *Relacje rządców diecezji warmińskiej z władzami komunistycznymi Polski w latach 1945–1989*, połączona z dyskusją. Na zdjęciu (od lewej) historycy Delegatury w Olsztynie – Wojciech Kosiewicz (prowadzący spotkanie) oraz dr Krzysztof Kierski (autor). Fot. Łukasz Czechyra/IPN

24 kwietnia 2024 r. na Zamku Królewskim odbyła się gala finałowa VII edycji projektu edukacyjnego „Łączka i inne miejsca poszukiwań", współorganizowanego przez pracowników BPH, BPiI oraz BEN. Fot. Piotr Życieński/IPN

24 kwietnia 2024 r. w Kamienicy Deskurów w Radomiu nastąpiło otwarcie wystawy „Najważniejsza była dla nich Polska... 72. pułk piechoty im. płk. Dionizego Czachowskiego". Wystawa przedstawia historię pułku, który przed wojną stacjonował w Radomiu i na zawsze wpisał się w historie miasta. Na zdjęciu znajduje się Piotr Kococik wraz z synem w mundurach żołnierzy 72. pp. Fot. Michał Adamczyk/IPN

W dniach 26–28 kwietnia 2024 r. w Akademii Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu odbyło się XXVI Forum Polonijne przebiegające pod hasłem „Ważne, by czuć się Polakiem, mieć świadomość polskich korzeni". Zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski uczestniczył w panelu dyskusyjnym „Rola IPN w budowaniu pamięci o polskiej historii najnowszej", zaznaczył, jak istotną rolę odgrywa projekt „Szlaki Nadziei – Odyseja Wolności". Fot. Katarzyna Cegielska

2 maja 2024 r. w Belwederze dr Karol Nawrocki, prezes IPN, wziął udział w uroczystościach z okazji Dnia Polonii i Polaków za Granicą oraz Dnia Flagi Rzeczypospolitej Polskiej. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

3 maja 2024 r. na Zamku Królewskim w Warszawie dr Karol Nawrocki, prezes IPN, wziął udział w Obchodach Święta Narodowego Trzeciego Maja. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

3 maja 2024 r. pod pomnikiem katyńskim w Londynie delegacja Instytutu Pamięci Narodowej, której przewodził zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski, złożyła kwiaty. Fot. Mateusz Niegowski/ IPN

6 maja 2024 r. w Warszawie dr Karol Nawrocki, prezes IPN, zainaugurował działalność Centralnego Przystanku Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego. Fot. Sławek Kasper/IPN

6 maja 2024 r. nadano skwerowi w rejonie terenu byłego niemieckiego obozu Burgweide nazwę skwer Ofiar Obozu Burgweide. Na zdjęciu (od lewej): Ewa Skrzywanek, dolnośląski kurator oświaty, Leokadia Wieczorek, prezes Stowarzyszenia Polaków Represjonowanych przez III Rzeszę, dr hab. Kamil Dworaczek, dyrektor Oddziału IPN we Wrocławiu. Fot. Maciej Parysek/IPN

W dniach 6–7 maja 2024 r. w Centrum Olimpijskim w Warszawie odbyła się konferencja naukowa „Od Paryża do Paryża. Polski sport olimpijski na tle dziejów najnowszych". Na zdjęciu od lewej: Andrzej Strejlau, dr Sebastian Pilarski, dyrektor Biura Badań Historycznych IPN, Stefan Szczepłek, Paweł Sztama (BBH). Fot. Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie

W dniach 6–24 maja 2024 r. zespół Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN przeprowadził kolejny etap prac poszukiwawczych na terenie Kalwarii Wileńskiej (Litwa). Ujawniono trzy mogiły zbiorowe, a w nich szczątki co najmniej 15 osób. Fot. Anna Szeląg/IPN

8 maja 2024 r. w Domu Spotkań z Historią w Warszawie odbyła się promocja publikacji Archiwum IPN *Bez winy i bez przyszłości. Losy członków rodzin »zdrajców ojczyzny" represjonowanych na mocy rozkazu NKWD nr 00486*. Fot. Katarzyna Adamów/IPN

10 maja 2024 r. w Kamiennej Starej miały miejsce uroczyste obchody 80. rocznicy walk o Monte Cassino, poświęcono wyremontowany grób gen. bryg. Nikodema Sulika oraz odsłonięto tablicę zawierającą rys biograficzny bohatera. Na fotografii: żołnierze 18. Białostockiego Pułku Rozpoznawczego im. gen. bryg. Nikodema Sulika. Fot. Paula Prudziłowicz/IPN

13 maja 2024 r. w Centralnym Przystanku Historia im. prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie odbyła się dyskusja z George'em Weiglem, autorem publikacji *Świadek nadziei. Biografia papieża Jana Pawła II.* Na zdjęciu (od lewej): George Weigel, Piotr Dmitrowicz, dyrektor Muzeum Jana Pawła II i Prymasa Wyszyńskiego w Warszawie, prowadzący spotkanie. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

14 maja 2024 r. w Samorządowym Ośrodku Kultury w Komprachcicach odbył się wernisaż prac artystycznych, których tematem przewodnim była historia misia Wojtka. Wydarzenie w związku z obchodami 80. rocznicy zwycięskiej bitwy o Monte Cassino, w której czynnie uczestniczył niedźwiedź Wojtek. Na zdjęciu (od lewej): Angelika Tokarska, Joanna Słodkowska-Mędrecka, dzieci, Renata Gliniorz. Fot. Denis Olejak/IPN

W dniach 17–18 maja 2024 r. we Włoszech delegacja Instytutu Pamięci Narodowej wraz z prezesem dr. Karolem Nawrockim uczestniczyła w obchodach 80. rocznicy bitwy o Monte Cassino. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

18 maja 2024 r., podczas Nocy Muzeów można było odwiedzić Izbę Pamięci „Strzelecka 8” prowadzoną przez warszawski Oddział IPN. Na zdjęciu m.in. uczestnicy tegorocznej akcji i zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski. Fot. Andrzej Kryński/IPN

18 maja 2024 r. w Świątyni Opatrzności Bożej w Warszawie dr hab. Karol Polejowski, zastępca prezesa IPN, odsłonił tablicę upamiętniającą żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie – bohaterów spod Monte Cassino, Ankony i Bolonii, którzy po powrocie na kresy II RP w 1951 r. byli represjonowani przez Sowietów. Fot. Sławek Kasper/IPN

18 maja 2024 r. Oddział Instytut Pamięci Narodowej w Łodzi wziął udział w Nocy Muzeów. Na zdjęciu uczestnicy gry „Poznaj historię naszego miasta”. Fot. Kornelia Zaborska/IPN

22 maja 2024 r. w warszawskim kinie Atlantic odbył się pokaz filmu Tomasza Łysiaka *Którzy ogień podsycą…*, będący hołdem osobom zaangażowanym w działalność antykomunistyczną i przypomnieniem historii odznaczenia Krzyż Wolności i Solidarności. Fot. Katarzyna Adamów/IPN

23 maja 2024 r. w Chojnicach odbyła się konferencja prasowa dotycząca masowych mogił Polaków na Polach Igielskich w Dolinie Śmierci w Chojnicach. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

23 maja 2024 r. w Centralnym Przystanku Historia IPN im. Lecha Kaczyńskiego w Warszawie OBEN Warszawa zorganizowało warsztaty edukacyjne dla uczniów szkół podstawowych z twórcami komiksów IPN z serii „Wojenna Odyseja Antka Srebrnego" i „Aga, Adam i Hamlet na tropie tajemnic". Na zdjęciu: Agata Ronek (kolorystka) i Hubert Ronek (rysownik). Fot. Edyta Gula/IPN

23 maja 2024 r. w Katedrze Polowej Wojska Polskiego w Warszawie odbyły się uroczystości pogrzebowe żołnierza Armii Krajowej Edwarda Dziewy ps. „Ostoja", „Jeremi". Udział w nich wzięli zastępca prezesa IPN, dyrektor Biura Poszukiwań i Identyfikacji dr hab. Krzysztof Szwagrzyk, dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN Adam Siwek oraz przedstawiciele władz państwowych i kościelnych. Fot. Paula Prudziłowicz/IPN

24 maja 2024 r. na cmentarzu w Nowej Dębie odbyły się uroczystości pogrzebowe Eugeniusza Lisa ps. „Bystry", żołnierza podziemia antykomunistycznego, który został pochowany po 75 latach od jego zamordowania przez UB. Na zdjęciu asysta honorowa zapewniona przez Zakładową Formację Obrony Cywilnej IPN Oddziału w Rzeszowie oraz 3. Podkarpacką Brygadę Obrony Terytorialnej. Fot. Katarzyna Gajda-Bator/IPN

24 maja 2024 r. w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Biesalu odbył się Piknik Patriotyczny. Wydarzenie organizowane po raz drugi przez Delegaturę IPN w Olsztynie, przy wsparciu 4. Warmińsko-Mazurskiej Brygady Obrony Terytorialnej. Gry i zabawy edukacyjne dla uczniów połączone były z rajdem rowerowym ścieżką historyczną. Fot. Łukasz Czechyra/IPN

24 maja 2024 r. w Technikum Ekonomicznym im. rtm. Witolda Pileckiego w Szczecinie odsłonięto tablicę upamiętniającą patrona szkoły w 76. rocznicę wykonania wyroku śmierci na rotmistrzu. Fot. Marcin Górka/IPN

25 maja 2024 r. w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie w 76. rocznicę śmierci rtm. Witolda Pileckiego zaprezentowano monodram Przemysława Tejkowskiego *Melduję Tobie Polsko. Rotmistrz Pilecki*. Fot. Sławek Kasper/IPN

25 maja 2024 r., w 76. rocznicę śmierci rtm. Witolda Pileckiego w parku Jordana w Krakowie zapalono znicze pamięci. Fot. Agnieszka Masłowska/IPN

27 maja 2024 r. na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w uroczystościach upamiętniających ofiary zbrodni w Ponarach wziął udział dr hab. Karol Polejowski, zastępca prezesa IPN. Fot. Sławek Kasper/IPN

29 maja 2024 r. w siedzibie lubelskiego Oddziału IPN odbył się projekt edukacyjny „IPN Młodych" skierowany do młodzieży: warsztaty „Poszukiwacze historii", tworzenie animacji poklatkowej z wykorzystaniem klocków COBI, prezentacje wystaw, stoisko edukacyjne, gry miejskie oraz *escape room*. Na zdjęciu: młodzież biorąca udział w wydarzeniu w towarzystwie dr. Roberta Derewendy, dyrektora OIPN Lublin. Fot. Szczepan Barczyk/IPN

3 czerwca 2024 r. w Gnieźnie otwarto wystawę IPN „Gaude Mater Polonia. Jan Paweł II w Ojczyźnie. 2–10 czerwca 1979”. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

4 czerwca 2024 r. w Centralnym Przystanku Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie odbyła się międzynarodowa dyskusja panelowa „Transformacja ustrojowa w krajach Europy Środkowo-Wschodniej – bilans doświadczeń”, w której udział wzięli prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki, zastępca dyrektora Instytutu Badań nad Reżimami Totalitarnymi z Czech dr Kamil Nedvědický, zastępca przewodniczącego Komitetu Pamięci Narodowej z Węgier dr Áron Máthé oraz historyk Instytutu Pamięci Narodu ze Słowacji dr Peter Jašek. Dyskusję poprowadził dr Sebastian Pilarski, dyrektor Biura Badań Historycznych IPN. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

4 czerwca 2024 r. w Warmińsko-Mazurskim Urzędzie Wojewódzkim odbyła się gala podsumowująca III edycję projektu edukacyjnego „Przez historię z Niezwyciężonymi", organizowanego przez Delegaturę IPN w Olsztynie oraz Kuratorium Oświaty w Olsztynie. Na zdjęciu nauczyciele ze szkół uczestniczących w projekcie. Fot. Łukasz Czechyra/IPN

4 czerwca 2024 r. w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL przy ul. Rakowieckiej 37 w Warszawie w imieniu prezydenta RP Andrzeja Dudy prezes IPN dr Karol Nawrocki wręczył działaczom opozycji niepodległościowej z lat 1956–1989 odznaczenia Krzyż Wolności i Solidarności. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

5 czerwca 2024 r. w Centrum Bankowo-Finansowym w Warszawie odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa „Czas przełomu. Polityka Stanów Zjednoczonych wobec transformacji w Polsce". Na zdjęciu (od lewej): prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki, zastępca Szefa Misji w Ambasadzie USA w Warszawie Daniel Lawton, prof. Jim Mazurkiewicz reprezentujący Texas A&M, prof. Robert Hutchings, prof. Thomas Simons, dr hab. Patryk Pleskot, naczelnik Oddziałowego Biura Badań Historycznych w Warszawie, dr hab. Karol Polejowski, zastępca prezesa IPN, dr Sebastian Pilarski, dyrektor Biura Badań Historycznych IPN. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

W dniach 4–5 czerwca 2024 r. w Mongolii przedstawiciele IPN odbyli serię spotkań z przedstawicielami mongolskich instytucji rządowych i naukowych. Na zdjęciu zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma oraz sekretarz Mongolskiej Komisji ds. Rehabilitacji G. Tuguldur. Fot. Sławomir Bardski/IPN

6 czerwca 2024 r. w ramach zajęć Przystanku Historia w Stalowej Woli dzieci i młodzież uczestniczyli w projekcie edukacyjnym „Drużyna »Inki«" przybliżającym sylwetkę Danuty Siedzikówny, sanitariuszki 5 Brygady Wileńskiej AK, oraz sposób udzielania pierwszej pomocy. Na zdjęciu: uczniowie, Kinga Smoleń, realizator projektu, Małgorzata Kobylarz, prezes Fundacji Uniwersyteckiej w Stalowej Woli, oraz Marcin Bukała, naczelnik OBEN Rzeszów. Fot. Katarzyna Gajda-Bator/IPN

7 czerwca 2024 r. w Małopolskim Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie odbyła się uroczystość wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności oraz medali Reipublicae Memoriae Meritum. Na zdjęciu m.in. o. Paweł Kozacki, który zabrał głos w imieniu odznaczonych. Fot. Żaneta Wierzgacz/IPN

7 czerwca 2024 r. odbyła się uroczystość otwarcia Delegatury Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach po rozbudowie. Przy al. Na Stadion 1 zaprezentowane zostały nowe przestrzenie biurowe, magazynowe i sala konferencyjna. Na zdjęciu dr hab. Filip Musiał, dyrektor krakowskiego oddział IPN, dr Karol Nawrocki, była naczelnik Delegatury IPN w Kielcach dr Dorota Koczwańska-Kalita, Anna Wasilewska, córka Wandy Madejczyk, która przekazała spuściznę po swojej matce. Fot. Dariusz Skrzyniarz/IPN

8 czerwca 2024 r. w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie dr hab. Karol Polejowski, zastępca prezesa IPN, wziął udział w obchodach 40. rocznicy powstania Federacji Młodzieży Walczącej. Fot. Mateusz Niegowski/IPN

9 czerwca 2024 r. w Gdańsku odbył się Rodzinny Piknik Historyczny, podczas którego gdański Oddział IPN zaprezentował mieszkańcom dzielnicy Nowy Port swoją ofertę edukacyjną oraz przedstawił działalność pozostałych pionów IPN. W pikniku udział wzięli także przedstawiciele służb mundurowych i stowarzyszeń współpracujących z Oddziałem IPN w Gdańsku. Na zdjęciu uczestnicy pikniku. Fot. Roman Jocher/IPN

10 czerwca 2024 r. na Zamku Królewskim w Warszawie dr Karol Nawrocki, prezes IPN, wręczył nagrody IPN „Kustosz Pamięci Narodowej”. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

11 czerwca 2024 r. w Warszawie odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa „Archiwa aparatu bezpieczeństwa PRL – struktury, organizacja, działalność”. Na zdjęciu zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski oraz dyrektor AIPN Marzena Kruk. Fot. Katarzyna Adamów/IPN

12 czerwca 2024 r. w Sejmie RP otwarto wystawę „Obrona krzyża w Zespole Szkół Rolniczych w Miętnem w 1984 r.”. Na otwarciu wystawy obecni byli bohaterowie wydarzeń sprzed 40 lat, parlamentarzyści oraz przedstawiciele Kościoła. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

W dniach 13–14 czerwca 2024 r. odbył się wspólny projekt edukacyjny białostockiego Oddziału IPN oraz 1. Podlaskiej Brygady Obrony Terytorialnej – „W służbie Ojczyźnie”. Na fotografii m.in: naczelnik OBEN Urszula Gierasimiuk, pracownik OBEN Marzena Jasińska, mjr Łukasz Wilczewski. Fot. Karolina Dobek/IPN

14 czerwca 2024 r. we Wrocławiu prof. Krzysztof Szwagrzyk, zastępca prezesa IPN, wręczył Krzyże Wolności i Solidarności działaczom opozycji niepodległościowej z lat 1956–1989. Fot. Maciej Parysek/IPN

14 czerwca 2024 r. w Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie Łagiewnikach odbył się wernisaż wystawy IPN „Ks. Michał Rapacz – kapłan, męczennik, ofiara komunizmu". Fot. Janusz Ślęzak/IPN

14 czerwca 2024 r. na cmentarzu Centralnym w Szczecinie przy pomniku Ofiar Hitlerowskich Obozów Koncentracyjnych odbyła się uroczystość z okazji Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych i Obozów Zagłady. Fot. Marcin Górka/IPN

14 czerwca 2024 r. nieopodal wzniesienia Diabla Góra odbył się rajd i konkurs wiedzy historycznej w związku z 80. rocznicą akcji „Burza” – szlakiem walk 25. Pułku Piechoty AK. Fot. Jacek Trajdos/IPN

15 czerwca 2024 r. w Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie Łagiewnikach odbyły się uroczystości beatyfikacyjne ks. Michała Rapacza, zamordowanego przez komunistów. Fot. Janusz Ślęzak/IPN

18 czerwca 2024 r. w Panteonie Niezłomnych na cmentarzu w Wadowicach odbyły się uroczystości pogrzebowe Mariana Misiaka, żołnierza wyklętego, którego szczątki odnalazł IPN na cmentarzu Rakowickim w Krakowie. Fot. Janusz Ślęzak/IPN

18 czerwca 2024 r. na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich uroczyście otwarto Wielkopolski Kongres Pamięci Narodowej. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

W dniach 18–19 czerwca 2024 r. na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich odbył się Wielkopolski Kongres Pamięci Narodowej. Na zdjęciu prezentowana wystawa „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności”. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

W dniach 18–19 czerwca 2024 r. na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich odbył się Wielkopolski Kongres Pamięci Narodowej. Na zdjęciu młodzież w strefie edukacyjnej podczas Kongresu Pamięci Narodowej. Fot. Krzysztof Łojko/IPN

19 czerwca 2024 r. podczas Wielkopolskiego Kongresu Pamięci Narodowej odbyła się debata „Edukacja dla Pamięci”. Na zdjęciu (od lewej): prof. Krzysztof Malicki (Uniwersytet Rzeszowski), Magdalena Hajduk, dyrektor Biura Nowych Technologii IPN, prof. Danuta Konieczka-Śliwińska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), Małgorzata Rogal-Dropińska (Zespół Szkolno-Przedszkolny w Dopiewie) oraz moderator dr hab. Rafał Reczek, dyrektor Oddziału IPN w Poznaniu. Fot. Krzysztof Łojko/IPN

W dniach 18–19 czerwca 2024 r. w Poznaniu odbywały się przejazdy „Tramwajem przez historię. Poznański Czerwiec 1956” w ramach Wielkopolskiego Kongresu Pamięci Narodowej. Fot. Bartosz Kochański/IPN

19 czerwca 2024 r. w Poznaniu odbył się koncert *Odyssea* w wykonaniu kompozytora Henriego Seroki, wybitnego artysty belgijskiego pochodzenia polskiego, wieńczący Wielkopolski Kongres Pamięci Narodowej. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

19 czerwca 2024 r. w Poznaniu delegacja Instytutu Pamięci Narodowej oddała hołd bohaterom Czerwca 1956 r. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

W dniach 18–19 czerwca 2024 r. grupa uczniów klasy ósmej Szkoły Podstawowej nr 96 im. Leonida Teligi we Wrocławiu wraz z opiekunami wzięła udział w Rajdzie Szlakiem Kurierów Solidarności w Górach Złotych w okolicach Lądka Zdroju i Stronia Śląskiego. Na zdjęciu, poza uczestnikami rajdu i ich opiekunami, dyrektor Oddziału IPN we Wrocławiu dr hab. Kamil Dworaczek oraz pracownicy OBEN Wrocław Artur Cieślik i Joanna Demków. Fot. Agata Ligęcka/IPN

21 czerwca 2024 r. na terenie Muzeum Więzienia Pawiak w Warszawie odbyły się obchody upamiętniające 84. rocznicę egzekucji więźniów Pawiaka rozstrzelanych przez Niemców w Palmirach w dniach 20–21 czerwca 1940 r. W wydarzeniu udział wziął Adam Siwek, dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa. Fot. Mateusz Niegowski/IPN

24 czerwca 2024 r. w Suffolk (Anglia) odbyły się uroczystości pogrzebowe Mieczysława Frąckiewicza (Michaela Johna Franklina), weterana Polskich Sił Powietrznych w Wielkiej Brytanii. W uroczystości wzięli udział bliscy por. Frąckiewicza oraz dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN Adam Siwek. Fot. Adam Siwek/IPN

27 czerwca 2024 r. w Warszawie odbyła się konferencja poświęcona operacji bojowej Armii Krajowej akcji „Burza”. Uroczystości rozpoczęły się pod budynkiem PAST-y, gdzie pod tablicami pamięci zebrani oddali hołd bohaterom Armii Krajowej i złożyli wieńce. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

2 lipca 2024 r. w Przystanku Historia Centrum Edukacyjnym im. Janusza Kurtyki w Warszawie historycy z OBEN Warszawa: Magdalena Poręba i Marcin Łaszczyński, przeprowadzili warsztaty „Kobiety w powstaniu warszawskim" dla nauczycieli w ramach XVIII Polonijnych Spotkań z Historią Najnowszą. Fot. Andrzej Kryński/IPN

3 lipca 2024 r. w Centralnym Przystanku Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego odbyło się spotkanie poświęcone Sergiuszowi Piaseckiemu. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

3 lipca 2024 r. w Centralnym Przystanku Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie w spotkaniu poświęconym życiu i twórczości Sergiusza Piaseckiego udział wzięli wnuczka pisarza Ewa Tomaszewicz (druga od lewej) i jego syn dr Władysław Tomaszewicz (trzeci od lewej). Fot. Mikołaj Bujak/IPN

4 lipca 2024 r. na cmentarzu parafialnym w Liszkach dyrektor krakowskiego Oddziału IPN dr hab. Filip Musiał oraz wójt gminy Liszki Wojciech Starowicz złożyli kwiaty przy grobach 30 ofiar pacyfikacji przeprowadzonej przez Niemców. Wartę honorową wystawiła Krakowska Drużyna Orląt im. Antosia Petrykiewicza. Fot. Żaneta Wierzgacz/IPN

4 lipca 2024 r. w Goniądzu odbyła się uroczystość odsłonięcia muralu mjr. dypl. Mieczysława Potockiego „Węgielnego", dowódcy 2. Zgrupowania Partyzanckiego Armii Krajowej, które pod Krawczunami-Nowosiółkami stoczyło zwycięską bitwę z Niemcami, wypierając wroga z Wileńszczyzny. W uroczystości udział wzięli dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa Adam Siwek oraz dyrektor Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku dr Marek Jedynak. Fot. Paula Prudziłowicz/IPN

4 lipca 2024 r. w Bibliotece Wojewódzkiej im. Ioana N. Romana w Konstancy (Rumunia) odbył się wernisaż angielskiej wersji wystawy „Zimna wojna. Krótka historia podzielonego świata" („The Cold War. A Short History of a World Divided"), przygotowanej przez OIPN Warszawa. Fot. Sławomir Stępień/IPN

4 lipca 2024 r. odbyły się wrocławskie obchody upamiętniające 83. rocznicę mordu profesorów lwowskich w lipcu 1941 r. Instytut Pamięci Narodowej reprezentował dyrektor wrocławskiego oddziału dr hab. Kamil Dworaczek oraz Kamilla Jasińska (OBEN Wrocław). Fot. Agata Ligęcka/IPN

5 lipca 2024 r. w Katowicach oznaczono grób powstańca śląskiego Franciszka Poloczka. Na zdjęciu zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski. Fot. Krzysztof Łojko/IPN

7 lipca 2023 r. na cmentarzu na Rossie w Wilnie odbyła się uroczystość w związku z 80. rocznicą operacji „Ostra Brama". Na fotografii (od lewej): dyrektora Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL Adrianna Garnik, doradca prezesa IPN dr Jan Józef Kasprzyk, dyrektor Oddziału IPN w Białymstoku dr Marek Jedynak, prezes IPN dr Karol Nawrocki oraz pracownik Delegatury IPN w Olsztynie Michał Ostapiuk. Fot. Paula Prudziłowicz/IPN

9 lipca 2024 r. w Londynie wręczono medale Reipublicae Memoriae Meritum działaczom polonijnym i otwarto wystawę „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności". Fot. Mikołaj Bujak/IPN

11 lipca 2024 r. w Warszawie dr Karol Nawrocki, prezes IPN, wziął udział w obchodach Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II Rzeczypospolitej Polskiej. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

11 lipca 2024 r. we Wrocławiu odbyły się uroczystości współorganizowane przez wrocławski oddział IPN z okazji Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II RP. Na zdjęciu m.in. (od lewej): Wojciech Trębacz, naczelnik OBUWiM Wrocław, oraz dr hab. Kamil Dworaczek, dyrektor Oddziału IPN Wrocław. Fot. Maciej Parysek/IPN

11 lipca 2024 r. na cmentarzu Centralnym w Szczecinie przy pomniku Pamięci Ofiar nacjonalistów ukraińskich w latach 1939–1947 odbyła się uroczystość z okazji Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II Rzeczypospolitej Polskiej. Fot. Piotr Romankiewicz/IPN

13 lipca 2024 r. w miejscowości Sielec (Ukraina) dr hab. Karol Polejowski, zastępca prezesa IPN, wziął udział w uroczystości odsłonięcia pomnika nagrobnego w miejscu, gdzie spoczywają polskie rodziny zamordowane latem 1943 r. Fot. Mateusz Niegowski/IPN

W dniach 15–26 lipca 2024 r. zespół Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN przeprowadził kolejny etap prac poszukiwawczych na terenie Kampinoskiego Parku Narodowego, w sąsiedztwie miejscowości Palmiry. Celem badań było odnalezienie nieznanych dotąd miejsc pochówków ofiar zbrodni niemieckich. Szczątków nie odnaleziono. Fot. Krzysztof Mikołajczyk/IPN

17 lipca 2024 r. w klasztorze Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej w Nowej Słupi zaprezentowano wystawę „Siedem twarzy Sergiusza Piaseckiego". W wernisażu wziął udział prezes IPN dr Karol Nawrocki. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

20 lipca 2024 r. w Gibach w związku z 79. rocznicą obławy augustowskiej odbyła się VII edycja Rajdu Rowerowego Śladami Ofiar Obławy Augustowskiej z Lipca 1945 r. Na fotografii: uczestnicy rajdu oraz pracownicy OBEN Białystok. Fot. Paula Prudziłowicz/IPN

21 lipca 2024 r. w Gibach uczczono ofiary obławy augustowskiej. Fot. Paula Prudziłowicz/IPN

22 lipca 2024 r. w Nowogardzie, na pl. Wolności 9 został zdemontowany jeden z ostatnich symboli propagandy sowieckiej na Pomorzu Zachodnim. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

23 lipca 2024 r. w Warszawie dr Mateusz Szpytma, zastępca prezesa IPN, uhonorował żołnierza AK sędziego Andrzeja Jankowskiego złotym medalem Reipublicae Memoriae Meritum. Fot. Janusz Ślęzak/IPN

26 lipca 2024 r. w Warszawie, w 80. rocznicę powstania warszawskiego otwarto wystawę „Bohaterki wśród bohaterów”. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

26 lipca 2024 r. na placu apelowym 7. Pomorskiej Brygady Obrony Wybrzeża w Słupsku uroczyście odsłonięto popiersie gen. bryg. Stanisława Skotnickiego ps. „Grzmot”, oficera Legionów Polskich, żołnierza wojen polsko-ukraińskiej i polsko-bolszewickiej, dowódcy Pomorskiej Brygady Kawalerii, bohatera kampanii polskiej 1939 r., poległego w bitwie nad Bzurą 19 września 1939 r. Na zdjęciu (od lewej): rodzina gen. Skotnickiego, dr Marek Szymaniak, dyrektor oddziału IPN w Gdańsku, gen. bryg. Roman Kopka. Fot. Karolina Dąbrowska/IPN

26 lipca 2024 r. na skwerze Hoovera w Warszawie uroczyście otwarto wystawę „Bohaterki wśród bohaterów” prezentującą niezwykłe historie kobiet, które walczyły o wolność podczas powstania warszawskiego. Fot. Andrzej Kryński/IPN

30 lipca 2024 r. na terenie Fortu III w Pomiechówku odbyły się uroczystości upamiętniające ofiary 80. rocznicy ostatniej masowej egzekucji, przeprowadzonej przez okupantów niemieckich na terenie Fortu na Polakach. Instytut Pamięci Narodowej reprezentował zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

31 lipca 2024 r. w Warszawie otwarto wystawę „Z piekła do piekła” z okazji 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

31 lipca 2024 r. odbyła się uroczystość poświęcenia na cmentarzu Rakowickim dwóch nowych nagrobków powstańców warszawskich: Czesława Ostrowskiego i Zbigniewa Stefana Michnowicza. Groby zostały wyremontowane przez krakowski Oddział IPN. Fot. Janusz Ślęzak/IPN

W lipcu 2024 r. w ramach śledztwa Oddziałowej Komisji ŚZpNP w Gdańsku prowadzone były prace ekshumacyjne w okolicy Chojnic. Na zdjęciu stanowisko pracy pionu śledczego Oddziału IPN Gdańsk. Fot. Daniel Frymark

1 sierpnia 2024 r. na Promenadzie Staromiejskiej we Wrocławiu odbyły się uroczystości w hołdzie powstańcom warszawskim współorganizowane przez wrocławski Oddział IPN. W obchodach wzięli udział m.in. uczestnicy legendarnego zrywu sprzed 80 lat: Stanisław Wołczaski ps. „Kazimierz" (łącznik i kolporter prasy AK) i Włodzimierz Ruśkiewicz ps. „Ryś" (harcerz Szarych Szeregów, łącznik pocztowy) oraz Adam Komorowski, syn Tadeusza „Bora" Komorowskiego, komendanta głównego Armii Krajowej, i rekonstruktorzy historyczni. Fot. Agata Ligęcka/IPN

1 sierpnia 2024 r. w domu parafialnym parafii św. Józefa w Olsztynie odbyło się zorganizowane przez Delegaturę IPN w Olsztynie spotkanie „80 lat później... Powstanie warszawskie oczami świadków" z okazji 80. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego. Podczas wydarzenia miała miejsce promocja materiałów IPN oraz prezentacja wystawy elementarnej poświęconej rtm. Witoldowi Pileckiemu. Fot. Łukasz Czechyra/IPN

1 sierpnia 2024 r. przed pomnikiem Polskiego Państwa Podziemnego na osiedlu im. Armii Krajowej w Opolu odbyły się uroczystości wojewódzkie upamiętniające 80. rocznicę wybuchu powstania warszawskiego. Wraz z mieszkańcami regionu, władzami samorządowymi i rządowymi oraz przedstawicielami organizacji kombatanckich i młodzieży oddaliśmy hołd bohaterom tamtych dni. Na zdjęciu: zastępca dyrektora OIPN Wrocław Marcin Marczak. Fot. Denis Olejak/IPN

2 sierpnia 2024 r. w Muzeum Treblinka odbyły się uroczystości w 81. rocznicę buntu więźniów obozu śmierci Treblinka II. Na zdjęciu m.in. zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski. Fot. Paula Prudziłowicz/IPN

2 sierpnia 2024 r. na Dziedzińcu Wielkim Zamku Królewskiego w Warszawie zaprezentowano wystawę „Cudzoziemcy w powstaniu warszawskim". Fot. Mikołaj Bujak/IPN

5 sierpnia 2024 r. w Warszawie odbyły się uroczystości w hołdzie ludności cywilnej Woli zamordowanej przez Niemców podczas powstania warszawskiego. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

5 sierpnia 2024 r. w Warszawie odsłonięto tablicę upamiętniającą zamordowanych przez Niemców mieszkańców kamienicy przy ul. Wolskiej 94. Fot. Mateusz Niegowski/IPN

9 sierpnia 2024 r. w Warszawie odbyła się sesja popularnonaukowa w związku z 80. rocznicą utworzenia Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

10 sierpnia 2024 r. na plaży miejskiej w Olsztynie w 80. rocznicę wybuchu powstania warszawskiego odbyła się akcja krwiodawstwa zorganizowana przez Oddział Klubu HDK Legion-Leśnik, którą wsparła olsztyńska Delegatura IPN. Podczas wydarzenia promowane były materiały edukacyjne IPN. Fot. Łukasz Czechyra/IPN

10 sierpnia 2024 r. na pl. Solnym we Wrocławiu odbyła inauguracja Dni Wydawnictwa IPN. Na zdjęciu strefa dziecięca – rekonstruktorzy wraz z uczestnikami wydarzenia. Fot. Agata Ligęcka/IPN

12 sierpnia 2024 r. na pl. Józefa Piłsudskiego w Kielcach odsłonięto wystawę Delegatury IPN w Kielcach „Pierwsza Kompania Kadrowa”, powstałą w związku z obchodami 110. rocznicy wkroczenia Kadrówki do Kielc. Fot. Michał Zawisza/IPN

14 sierpnia 2024 r. na skwerze Żołnierzy Tułaczy gen. Władysława Andersa w Warszawie odbyły się uroczystości upamiętniające polskich uchodźców z ZSRS, którzy znaleźli schronienie w Indiach. Instytut reprezentował dr hab. Karol Polejowski, zastępca prezesa IPN. Fot. Mateusz Niegowski/IPN

14 sierpnia 2024 r. w Warszawie przed pomnikiem Poległych w 1920 r. odbył się apel pamięci. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

15 sierpnia 2024 r. w Warszawie w Centralnych Obchodach Święta Wojska Polskiego wziął udział dr Karol Nawrocki, prezes IPN. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

17 sierpnia 2024 r. na Ukrainie reprezentacja IPN wzięła udział w obchodach 104. rocznicy bitwy pod Zadwórzem. Fot. Mateusz Niegowski/IPN

19 sierpnia 2024 r. na Wyspie Młyńskiej pracownicy Referatu Edukacji Narodowej Delegatury IPN w Bydgoszczy uczestniczyli w pikniku popularnonaukowym zorganizowanym przez Młyny Rothera. Fot. Katarzyna Maniewska/IPN

22 sierpnia 2024 r. w Kosinie zaprezentowano mural poświęcony kpt. Władysławowi Sierce, uczestnikowi Bitwy Warszawskiej 1920 r. oraz wojny obronnej w 1939 r. Fot. Marcin Górka/IPN

24 sierpnia 2024 r. w Zielonej Górze upamiętniono ofiary zbrodni wołyńskiej, odsłonięto sfinansowany przez IPN monument poświęcony ofiarom tego ludobójstwa. Fot. Bartosz Kochański/IPN

28 sierpnia 2024 r. na cmentarzu Garnizonowym w Gdańsku odbyły się uroczystości upamiętniające Danutę Siedzikównę „Inkę” i Feliksa Selmanowicza „Zagończyka”. W wydarzeniach uczestniczył prezes IPN dr Karol Nawrocki oraz jego zastępca dr hab. Karol Polejowski. Fot. Roman Jocher

29 sierpnia 2024 r. w Wisełce, przy kościele parafialnym pw. św. Józefa Opiekuna Rodzin odsłonięto tablicę upamiętniającą ppor. Konstantego Żurawskiego, obrońcę Westerplatte. Fot. Marcin Górka/IPN

30 sierpnia 2024 r. na budynku siedziby Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność" w Rzeszowie odsłonięto mural „Nie ma wolności bez Solidarności" jako wyraz hołdu dla ludzi, który przyczynili się do powstania i zwycięstwa Solidarności w Polsce. Mural ufundował IPN Oddział w Rzeszowie na rocznicę zawarcia porozumień sierpniowych. Na zdjęciu uczestnicy uroczystości. Fot. Łukasz Chrobak/IPN

31 sierpnia 2024 r. w sali BHP w Gdańsku odbyły się uroczyste obchody 44. rocznicy podpisania porozumień sierpniowych oraz powstania NSZZ „Solidarność". Fot. Mikołaj Bujak/IPN

1 września 2024 r. w Wieluniu podczas obchodów 85. rocznicy wybuchu II wojny światowej prezes IPN dr Karol Nawrocki reprezentował Instytut Pamięci Narodowej. Na zdjęciu m.in. prezydent Andrzej Duda, uczestnicy obchodów oraz prezes IPN. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

2 września 2024 r. Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie odwiedzili przedstawiciele rządu Republiki Chińskiej (Tajwanu). Na zdjęciu przedstawiciele delegacji, zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski wraz z naczelnik Wydziału Kontaktów Międzynarodowych Biura Współpracy Międzynarodowej Joanną Kumor. Fot. Sławomir Bardski/IPN

2 września 2024 r. w Bazylice Mniejszej pw. Ścięcia św. Jana Chrzciciela w Chojnicach odbyła się msza św. pogrzebowa szczątków ponad 700 ofiar zbrodni niemieckich, odnalezionych w wyniku prac ekshumacyjnych prowadzonych przez IPN na terenie Doliny Śmierci w Chojnicach. W uroczystości udział wzięli przedstawiciele władz państwowych oraz pracownicy IPN. Fot. Roman Jocher/IPN

2 września 2024 r. w Publicznej Szkole Podstawowej im. Marii Curie-Skłodowskiej odbyło się otwarcie nowej wystawy biograficznej Delegatury IPN w Kielcach „Maria Curie-Skłodowska". Na zdjęciu m.in.: Marek Staniek, burmistrz miasta i gminy Iwaniska (na pierwszym planie), dr Robert Piwko, naczelnik Delegatury Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach (na drugim planie). Fot. Dariusz Skrzyniarz/IPN

W dniach 2–7 września 2024 r. w ośrodku konferencyjnym w Palczewie koło Warki odbyła się 18. edycja Letniej Szkoły Historii Najnowszej. Na zdjęciu od lewej: prof. dr hab. Marek Kornat (PAN), dr hab. Władysław Bułhak (BBH) oraz uczestnicy szkoły letniej. Fot. Sylwia Szyc/IPN

W dniach 2–13 września 2024 r. na terenie Górek Czechowskich w Lublinie prokuratorzy Oddziałowej Komisji ŚZpNP w Lublinie we współpracy z Biurem Poszukiwań i Identyfikacji IPN prowadzili prace poszukiwawczo-ekshumacyjne w związku z ustaleniami śledztwa OK (sygn. S 112.2004.Zn) prowadzonego w sprawie zbrodni nazistowskich popełnionych w więzieniu na Zamku w Lublinie w latach 1939–1944. Fot. Łukasz Pasztaleniec/IPN

4 września 2024 r. w Bredzie zaprezentowano wystawę IPN „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności”. Fot. Mateusz Niegowski/IPN

4 września 2024 r. w Muzeum Niepodległości w Warszawie odbył się wernisaż wystawy „Droga i dziedzictwo. Dzieje rodziny Moszoro / Camino y Legado. Historia de la Familia Moszoro”, przygotowanej przez Archiwum IPN. Fot. Katarzyna Adamów/IPN

7 września 2024 r. w Warszawie odbyła się akcja Narodowe Czytanie 2024 współrealizowana przez Instytut Pamięci Narodowej, Kancelarię Prezydenta RP i Narodowe Centrum Kultury, podczas której można było otrzymać publikacje IPN. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

8 września 2024 r., w 78. rocznicę brutalnej zbrodni dokonanej przez funkcjonariuszy UB na żołnierzach Narodowych Sił Zbrojnych, oddziału dowodzonego przez kpt. Henryka Flamego ps. „Bartek", odbyły się uroczystości rocznicowe zorganizowane przez opolską Delegaturę IPN w Starym Grodkowie i Malerzowicach Wielkich oraz otwarcie ścieżki edukacyjnej na Polanie Śmierci w Malerzowicach Wielkich. Na zdjęciu (od lewej): Tomasz Karpiński, Alicja Reinhard-Flame, Henryka Gruszka, dr hab. Karol Polejowski, zastępca prezesa IPN. Fot. Denis Olejak/IPN

9 września 2024 r. w Centralnym Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie odbyła się dyskusja „Nie tylko o Ulmach". W rozmowie wzięli udział: zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma, doradca prezesa IPN prof. Grzegorz Berendt, pracownik białostockiego OBBH Paweł Kornacki oraz moderator, redaktor Rafał Dudkiewicz. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

9 września 2024 r. w siedzibie Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność" w Legnicy podpisano porozumienie o współpracy pomiędzy Stowarzyszeniem Opozycji Antykomunistycznej Zagłębia Miedziowego w Lubinie, reprezentowanym przez prezesa Wiesława Pawłowskiego (z lewej), Oddziałem Instytutu Pamięci Narodowej we Wrocławiu, reprezentowanym przez dyrektora dr. hab. Kamila Dworaczka (w środku), oraz Regionem Zagłębia Miedziowego NSZZ „Solidarność", reprezentowanym przez przewodniczącego Bartosza Budziaka (z prawej). Fot. Maciej Parysek/IPN

10 września 2024 r. we Wrocławiu odbyły się uroczystości z okazji 80. rocznicy operacji „Market Garden" oraz wernisaż wystawy „Wierny Polsce. Major Ryszard Małaszkiewicz". Wystawę otworzyli prezes IPN dr Karol Nawrocki oraz wnuczka majora Ewa Haliniarz. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

11 września 2024 r. w Miejskim Centrum Wspierania Inicjatyw otwarto nowy Przystanek Historia w Świdnicy. Na zdjęciu (od lewej): dyrektor OIPN Wrocław dr hab. Kamil Dworaczek, dyrektor Biura Przystanków Historia IPN Łukasz Witek, prezes IPN dr Karol Nawrocki, prezydent Świdnicy Beata Moskal-Słaniewska oraz prezes Świdnickiego Stowarzyszenia Patriotycznego Tadeusz Grabowski. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

10 września 2024 r. w Łodzi został otwarty Przystanek Historia IPN. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

12 września 2024 r. w Hastings (Wielka Brytania) w 60. rocznicę śmierci Sergiusza Piaseckiego odsłonięto odrestaurowany przez IPN nagrobek pisarza. Na zdjęciu m.in. (od lewej): dr hab. Tomasz Balbus, naczelnik Oddziałowego Archiwum IPN we Wrocławiu, syn Sergiusza Piaseckiego prof. Władysław Tomaszewicz, Maria Tomaszewicz i Marcin Marczak, zastępca dyrektora OIPN Wrocław. Fot. Magda Wysocka/IPN

W dniach 16 września – 11 października 2024 r. zespół Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN przeprowadził piąty etap prac poszukiwawczych na osiedlu Brus w Łodzi w celu odnalezienia miejsc pogrzebania szczątków ofiar terroru niemieckiego i komunistycznego. Odnaleziono kilka jam grobowych, a w nich szczątki należące do 9 osób. Fot. ze zbiorów dr. hab. Krzysztofa Szwagrzyka/IPN

W dniach 16–22 września 2024 r. w Driel (Holandia) odbyły się zorganizowane przez Fundację Driel-Polen uroczystości w 80. rocznicę operacji „Market Garden". Doktor Adam Szpotański, pracownik OBBH Wrocław, reprezentujący dyrektora OIPN Wrocław, złożył kwiaty na Cmentarzu Wojennym w Arnhem-Oosterbeek –British War Cemetery. Fot. Maciej Parysek/IPN

17 września 2024 r., w 85. rocznicę sowieckiej napaści na Polskę, pod pomnikiem Poległym i Pomordowanym na Wschodzie zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma oddał hołd obrońcom ojczyzny, którzy 17 września 1939 r. stanęli do walki z agresorem ze wschodu, oraz uczcił pamięć setek tysięcy ofiar terroru sowieckiego. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

17 września 2024 r., w Światowy Dzień Sybiraka, odbyły się uroczystości przy tablicy poświęconej dr. Józefowi Zemle, umieszczonej na ścianie frontowej budynku Sądu Okręgowego w Katowicach przy ul. Francuskiej. Wartę honorową zaciągnęli żołnierze 13 Śląskiej Brygady Obrony Terytorialnej. Fot. Krzysztof Łojko/IPN

17 września 2024 r. na ścianie budynku archiwum placówki Straży Granicznej w Szczecinie odsłonięto tablicę pamiątkową z okazji stulecia powstania Korpusu Ochrony Pogranicza. Fot. Marcin Górka/IPN

19 września 2024 r. w Kosakowie odbyły się uroczystości pogrzebowe szczątków nieznanego żołnierza Wojska Polskiego, poległego w obronie Kępy Oksywskiej. Na zdjęciu m.in. przedstawiciele władz samorządowych, delegacje szkolne, okoliczni mieszkańcy oraz zastępca prezesa IPN dr hab. Krzysztof Szwagrzyk. Fot. Roman Jocher

19 września 2024 r. odbył się w częstochowskim Parku im. Staszica Centralny Bieg Orląt Lwowskich. W wydarzeniu zorganizowanym przez Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich wziął udział pracownik BPH IPN Łukasz Zwaliński. Fot. Łukasz Zwaliński/IPN

19 września 2024 r. w Krzepocinie odsłonięto tablicę upamiętniającą Józefa Bosia ps. „Lot”, ostatniego żołnierza podziemia niepodległościowego na Pomorzu Zachodnim. Fot. Marcin Górka/IPN

22 września 2024 r. w Doylestown (Pensylwania, Stany Zjednoczone) prezes IPN dr Karol Nawrocki wziął udział w poświęceniu pomnika Bohaterów „Walki o Niepodległość po 1944–45 roku i »Solidarności«". Fot. Mikołaj Bujak/IPN

21 września 2024 r. w dzielnicy Columbia Heights na terenie Parku Huset w Minneapolis/Saint Poul w USA odsłonięto pomnik ku czci amerykańskich lotników, którzy zginęli we wrześniu 1944 r., niosąc pomoc walczącej Warszawie w czasie powstania warszawskiego. W wydarzeniu udział wzięli m.in. zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma oraz dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa Adam Siwek. Fot. Jakub Nadstawny/IPN

23 września 2024 r. zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma oraz dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN dr Adam Siwek wzięli udział w Kongresie Polonii Amerykańskiej w Chicago. Fot. Jakub Nadstawny/IPN

22 września 2024 r., w parku Kościuszki w Katowicach odbył się spacer edukacyjny zorganizowany przez IPN, zapalono też znicze w ramach XVI edycji akcji medialno-edukacyjnej IPN: „Zapal znicz pamięci". Na zdjęciu uczniowie z chorzowskich szkół biorący udział w projekcie. Fot. Krzysztof Łojko/IPN

24 września 2024 r. w Muzeum Archidiecezjalnym w Poznaniu odbyło się spotkanie z autorami wznowionego albumu IPN *Arcybiskup Antoni Baraniak 1904–1977*. Rozmowę z dr hab. Elżbietą Wojcieszyk, prof. UAM, dr. hab. Konradem Białeckim i dr. hab. Rafałem Reczkiem poprowadził dr Piotr Grzelczak. Fot. Marta Sankiewicz/IPN

25 września 2024 r. w Ponarach (Litwa) podczas uroczystości upamiętniających ofiary zbrodni ponarskiej IPN reprezentował doradca prezesa IPN Jan Józef Kasprzyk (m.in. na zdjęciu). Fot. Wioleta Wróbel/IPN

27 września 2024 r., w Dniu Polskiego Państwa Podziemnego, został oznaczony grób Józefa Korola, komendanta Okręgu Śląskiego Służby Zwycięstwu Polski, plakietą „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski" oraz znakiem pamięci „Tobie Polsko". Aktu dekoracji dokonali Jan Kwaśniewicz (naczelnik OBUWiM) oraz Krzysztof Kasztura (I zastępca burmistrza miasta Cieszyn). Fot. Krzysztof Łojko/IPN

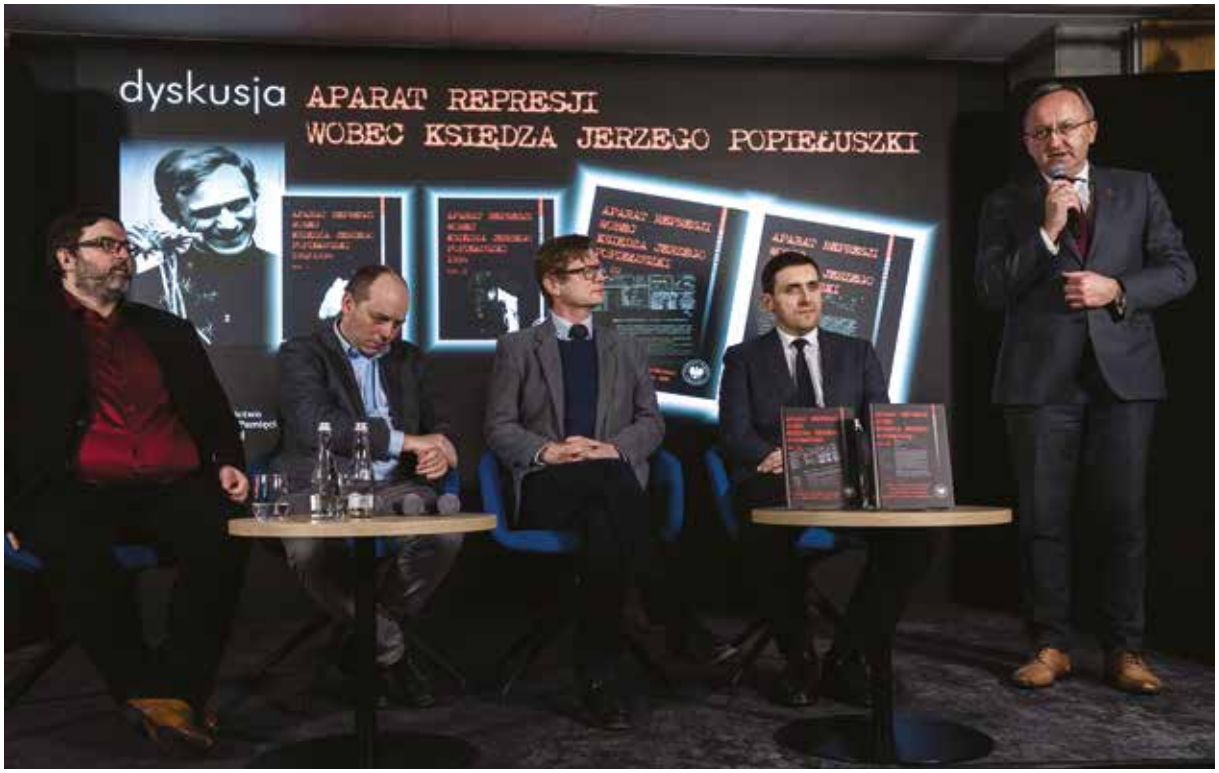
28 września 2024 r., podczas XXIII Podgórskich Dni Otwartych Drzwi, zaprezentowano nową siedzibę Oddziału IPN w Krakowie przy ul. Czarnieckiego 3, w odrestaurowanym blisko 120-letnim gmachu dawnego C.K. Sądu Powiatowego, miejsce zwiedziło ponad 200 osób. Fot. Michał Masłowski/IPN

30 września 2024 r. w Centralnym Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie odbyła się międzynarodowa konferencja „Zesłać na zawsze. Deportacja oraz życie na zesłaniu w Związku Sowieckim byłych żołnierzy II Korpusu Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie i »kułaków«". Na zdjęciu prof. dr hab. Jurij Szapował (Narodowa Akademia Nauk Ukrainy w Kijowie), dr Joanna Karbarz-Wilińska (OBBH Gdańsk), dr Paweł Libera (BBH), dr Adam Rafał Kaczyński (Muzeum Historyczne w Legionowie), dr hab. Jan Szumski (BBH). Fot. Mikołaj Bujak/IPN

1 października 2024 r. w Belwederze odbyła się uroczystość wręczenia not identyfikacyjnych rodzinom ofiar, które zginęły w wyniku działań terroru komunistycznego i zbrodni niemieckich. Ogłoszono nazwiska 17 osób, których szczątki zostały odnalezione i zidentyfikowane w ramach działań prowadzonych przez Instytut Pamięci Narodowej. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

2 października 2024 r. w Centralnym Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie odbyła się dyskusja wokół książki *Aparat represji wobec księdza Jerzego Popiełuszki*. Na zdjęciu: dr hab. Rafał Łatka (BBH IPN), prof. dr hab. Paweł Skibiński (UW), dr Franciszek Dąbrowski (Wydawnictwo IPN), dr Witold Bagieński (AIPN), dr hab. Karol Polejowski (zastępca prezesa IPN). Fot. Sławek Kasper/IPN

3 października 2024 r. w Starogardzie Gdańskim odbyła się dyskusja o książce dr. Tomasza Cerana *Zbrodnia pomorska 1939. Początek ludobójstwa niemieckiego w okupowanej Polsce*. Na zdjęciu pracownicy bydgoskiej delegatury IPN dr Tomasz Ceran w rozmowie z dr Izabelą Mazanowską Fot. Mikołaj Bujak/IPN

3 października 2024 r. w Warszawie odbyła się dyskusja wokół książki *Zapomniani bohaterowie*. Na zdjęciu (od lewej): Dirk Verbeke, Johannes Vande Voorde i Rafał Dudkiewicz. Fot. Sławek Kasper/IPN

6 października w Budapeszcie (Węgry), podczas inauguracji 30. Dni Polskiej Kultury Chrześcijańskiej, przedstawiciele IPN przypomnieli historię bł. rodziny Ulmów, zamordowanej za pomoc Żydom podczas II wojny światowej. Na zdjęciu m.in. zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma. Fot. Marcin Bukała/IPN

7 października 2024 r. w Parlamencie Brytyjskim odbyła się prezentacja wystawy IPN „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności". Na zdjęciu (od lewej): Lord Speaker John Francis McFall, Baron McFall of Alcluith, Agnieszka Jędrzak, dyrektor Biura Współpracy Międzynarodowej IPN, oraz prezes IPN dr Karol Nawrocki. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

7 października 2024 r. Biuro Przystanków Historia zorganizowało w kinie Remus w Kościerzynie spotkanie „Teddy – żołnierz – bohater – mistrz", poświęcone pięściarzowi Tadeuszowi Pietrzykowskiemu. Jednym z punktów wydarzenia była rozmowa dr Beaty Kopcińskiej (BPH) z córką bohatera – Eleonorą Szafran-Pietrzykowską oraz mistrzem Polski w boksie Kacprem Meyną. Fot. Janusz Rokiciński.

8 października 2024 r. w Warszawie, podczas obchodów 84. rocznicy powołania Batalionów Chłopskich, wieniec od Instytutu Pamięci Narodowej złożył zastępca prezesa dr Mateusz Szpytma. Fot. Mateusz Niegowski /IPN

9 października 2024 r. w Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa „Wieś polska podczas II wojny światowej – Rodzina. Wojna. Pamięć" współorganizowana przez Delegaturę IPN w Kielcach. Wyniki badań zaprezentowało 12 historyków reprezentujących różne ośrodki naukowe oraz przedstawiono nowe ustalenia dotyczące sprawców pacyfikacji Michniowa. Na zdjęciu m.in. zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma. Fot. Dariusz Skrzyniarz/IPN

W dniach 9–10 października 2024 r. w Centralnym Przystanku Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa „Communist Parties in the Soviet Bloc in 1985–1989. Fall of the system". Na zdjęciu pracownicy Biura Badań Historycznych (od lewej): dr Przemysław Gasztold, dr Tomasz Kozłowski, dr hab. Mirosław Szumiło oraz dr hab. Rafał Łatka. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

W dniach 10 i 11 października 2024 r. na Zamku w Łańcucie odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa „Arystokracja i ziemiaństwo w II Rzeczypospolitej oraz wobec wyzwań II wojny światowej". Na zdjęciu uczestnicy konferencji. Fot. Katarzyna Gajda-Bator/IPN

W dniach 11–21 października 2024 r. delegacja Biura Przystanków Historia IPN odwiedziła ośrodki polonijne w Luksemburgu, Belgii i Holandii. Głównym celem wyprawy było dotarcie z ofertą dydaktyczną Instytutu Pamięci Narodowej do polskich placówek edukacyjnych. Na zdjęciu uczniowie Szkoły Polskiej im. Joachima Lelewela przy Ambasadzie RP w Brukseli w trakcie lekcji „Co by było, gdyby zwierzęta mówiły? Pies Sambo". Fot. Paweł Rudaś/IPN

13 października 2024 r. w Chicago (USA) delegacja IPN wzięła udział w 80. rocznicy powstania Kongresu Polonii Amerykańskiej. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

W dniach 14–16 października 2024 r. w Warszawie odbyła się Międzynarodowa konferencja „Need to Know XIII and the 2024 IIHA Annual Conference: Intelligence in Central and Eastern Europe (Intermarium) and the Soviet (Russian) Factor". Na zdjęciu (od lewej): Bernd Scheafer, Thomas Friss, Władysław Bułhak, Elena Grosfeld, Barak Bouks, Mark Kramer, Thomas Sniegon. Fot. Sławek Kasper/IPN

17 października 2024 r. w Warszawie odbyła się promocja albumu *Ksiądz Jerzy Popiełuszko. Historia życia*. Na zdjęciu zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski, Jakub Gołębiewski, autor albumu, oraz ks. Jan Sikorski. Fot. Piotr Życieński/IPN

17 października 2024 r. w Przeworsku odbył się spektakl *Trzy razy ON. Rzecz o Wincentym Witosie*. Fot. Sławek Kasper/IPN

W dniach 17–18 października 2024 r. w Zarzeczu odbył się Ogólnopolski Zjazdu Szkół im. Wincentego Witosa, którego organizatorami byli rzeszowski Oddział IPN, Zespół Szkół im. Wincentego Witosa i Gmina Zarzecze. Na zdjęciu prawnuk Wincentego Witosa dr inż. Marek Steindel z żoną Barbarą, dyrektorzy i nauczyciele placówek edukacyjnych z całej Polski. Fot. Katarzyna Szarek

19 października 2024 r. w Warszawie odbył się Narodowy Marsz Papieski 2024. Fot. Sławek Kasper/IPN

23 października 2024 r. w Warszawie odbyła się gala wręczenia nagrody Instytutu Pamięci Narodowej „Ambasador Polskiej Historii". Na zdjęciu jeden z laureatów nagrody Gilbert Van Landschoot oraz zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski. Fot. Sławek Kasper/IPN

23 października 2024 r. w Centrum Edukacyjnym IPN Przystanek Historia w Kielcach odbyła się prezentacja nowej wystawy kieleckiej Delegatury IPN „Stalinizm w Polsce". Otwarcie połączone zostało z prelekcją dla młodzieży i elektronicznym quizem wiedzy z nagrodami. Fot. Dariusz Skrzyniarz/IPN

25 października 2024 r. w Tomaszowie Lubelskim prezes IPN dr Karol Nawrocki wziął udział w Międzynarodowej Konferencji Klubu Europy Karpat „Polityka historyczna państwa. W służbie informacji czy dezinformacji?". W dyskusji wzięli udział również dziennikarz Cezary Gmyz, burmistrz Tyszowiec Robert Bondyra oraz moderator Dariusz Kozłowski. Fot. Sławek Kasper/IPN

28 października 2024 r. w Przystanku Historia im. Kornela Morawieckiego we Wrocławiu odbyła się promocja książki *Niezłomni z Osobowic. Ludzie podziemia niepodległościowego pochowani w kwaterach 81A i 120 cmentarza osobowickiego we Wrocławiu w latach 1948–1956. Przewodnik biograficzny*. Na zdjęciu (od lewej): dr hab. Kamil Dworaczek, dyrektor OIPN Wrocław, prowadzący spotkanie i dyskusję, oraz autorzy książki: dr hab. Tomasz Balbus, naczelnik Oddziałowego Archiwum IPN we Wrocławiu, i dr Krzysztof Łagojda, pracownik Oddziałowego Biura Badań Historycznych IPN we Wrocławiu. Fot. Maciej Parysek/IPN

28 października 2024 r. w Sali Odczytowej Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi w Warszawie odbyła się konferencja naukowa „Wbrew zakazom. Fotografia jako forma oporu w latach 1939–1945" zorganizowana przez Archiwum IPN z okazji Światowego Dnia Dziedzictwa Audiowizualnego UNESCO. Fot. Sławek Kasper/IPN

28 października 2024 r. w Muzeum Wojny w Mareth (Tunezja) odsłonięto tablicę pamiątkową w hołdzie bohaterskim działaniom polskich pilotów z grupy Cyrk Skalskiego podczas II wojny światowej. W wydarzeniu udział wzięli m.in. zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski, zastępca dyrektora Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa Joanna Sulej-Piskorz oraz zastępca dyrektora Biura Współpracy Międzynarodowej dr Mateusz Marek. Fot. Mateusz Niegowski/IPN

29 października 2024 r. prezes IPN dr Karol Nawrocki wręczył wyróżnienia laureatom XIII edycji nagrody Świadek Historii dla województw małopolskiego i świętokrzyskiego oraz oficjalnie zainaugurował działalności krakowskiego Oddziału IPN w nowej siedzibie przy ul. Czarnieckiego 3. Na zdjęciu (od lewej): były opozycjonista i podziemny drukarz Leszek Jaranowski, który dostał nagrodę Świadka Historii, a z tyłu Tomasz Stachurski, przedstawiciel zgłaszającego tę kandydaturę szefa UdsKiOR, oraz prezes IPN dr Karol Nawrocki. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

30 października 2024 r. w Olsztynie odbyła się konferencja prasowa naczelnika Delegatury IPN dr. hab. Karola Sacewicza, podczas której zainicjowano i przedstawiono założenia ogólnopolskiego programu IPN „Straty.pl". Fot. Łukasz Czechyra/IPN

31 października 2024 r. na Westerplatte w Gdańsku z udziałem prezesa IPN dr. Karola Nawrockiego oraz dyrektor Archiwum IPN Marzeny Kruk odbyła się konferencja prasowa inaugurująca ogólnopolską kampanię informacyjną projektu „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945". Na zdjęciu prezes IPN dr Karol Nawrocki i wolontariusze biorący udział w projekcie. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

1 listopada 2024 r. w Wiedniu (Austria) odsłonięto nowy nagrobek weterana walk o wolność i niepodległość Polski Jana Bezarda, pułkownika armii austro-węgierskiej, geografa Wojska Polskiego podczas wojny polsko-bolszewickiej, topografa i twórcy busoli Bezarda. W wydarzeniu udział wzięła zastępca dyrektora Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa Joanna Sulej-Piskorz. Fot. Mateusz Niegowski/IPN

5 listopada 2024 r., w 85. rocznicę pierwszych wysiedleń z Wielkopolski, został odsłonięty współfinansowany przez IPN pomnik Wypędzonych Wielkopolan. Przy mikrofonie dyrektor poznańskiego Oddziału IPN dr hab. Rafał Reczek. Fot. Urząd Miasta Poznania

6 listopada 2024 r. w Rzeszowie odbyła się gala XIII edycji nagrody honorowej IPN Świadek Historii. Na zdjęciu Grażyna Winiarz, zastępca dyrektora Zespołu Szkół im. Wincentego Witosa w Zarzeczu, która w imieniu szkoły otrzymała tę nagrodę, zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma, dyrektor OIPN Rzeszów dr hab. Dariusz Iwaneczko. Na Fot. Sławek Kasper/IPN

11 listopada 2024 r. Biuro Przystanków Historia IPN zorganizowało spacer historyczny po cmentarzu Bródnowskim z okazji 106. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę oraz 140. rocznicy poświęcenia nekropolii. Fot. Piotr Ługowski.

12 listopada 2024 r. w Dolnośląskim Centrum Filmowym we Wrocławiu odbyła się premiera filmu *Ucieczka* w reż. Rafała Brylla. Fot. Maciej Parysek/IPN

17 grudnia 2024 r. pod bramą Stoczni Szczecińskiej i przy pomniku Anioła Wolności ku czci zamordowanych uczestników protestów odbyły się obchody 54. rocznicy rewolty grudniowej. Fot. Marcin Górka/IPN

W dniach 20–21 listopada 2024 r. w Centrum Wystawienniczym Amber Expo w Gdańsku odbył się Pomorski Kongres Pamięci Narodowej, w którym udział wzięło 5100 osób, z czego ponad 4000 osób to była młodzież szkolna. Na zdjęciu przemawiający prezes IPN dr Karol Nawrocki, obok dr Marek Szymaniak, dyrektor Oddziału IPN w Gdańsku Fot. Mikołaj Bujak/IPN

22 listopada 2024 r. w Warmińsko-Mazurskim Urzędzie Wojewódzkim w Olsztynie wręczone zostały odznaczenia państwowe działaczom opozycji demokratycznej z lat 1976–1989. Wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności dokonał zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski. Na zdjęciu odznaczeni, zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski (piąty z lewej), wojewoda warmińsko-mazurski Radosław Król (szósty z prawej). Fot. Łukasz Czechyra/IPN

25 listopada 2024 r. przedstawiciele Biura Przystanków Historia IPN odwiedzili międzynarodową szkołę British Primary School of Wilanow, w której zaprezentowane zostały anglojęzyczne lekcje „Co by było, gdyby zwierzęta mówiły? Miś Wojtek" oraz spektakl *Historia misia Wojtka*. Fot. Paweł Rudaś/IPN

27 listopada 2024 r. w Liceum Ogólnokształcącym nr 1 w Ostródzie odbył się koncert *Od niepodległości do niepodległości. Historia muzyką opowiedziana*, będący wspólnym projektem ostródzkiego liceum oraz Delegatury IPN w Olsztynie. Patriotyczne utwory wykonał chór szkolny Collegium Vocale. Fot. Łukasz Czechyra/IPN

28 listopada 2024 r. w Warszawie Wydawnictwo IPN uczestniczyło w XXXII Targach Książki Historycznej. Na zdjęciu m.in. dyrektor Wydawnictwa IPN dr Natalia Cichocka oraz zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski. Fot. Sławek Kasper/IPN

30 listopada 2024 r., podczas VI Międzynarodowych Dni Edukacji Polonijnej w Atenach, zastępca dyrektora Biura Przystanków Historia IPN dr Marcin Zarzecki wygłosił wykład „Immersyjna edukacja historyczna – w stronę nowych ścieżek edukacyjnych". Fot. Paweł Rudaś/IPN

1 grudnia 2024 r. na pl. Katedralnym w Przemyślu odsłonięto i poświęcono pomnik bł. ks. Jerzego Popiełuszki w 40. rocznicę jego męczeńskiej śmierci. Na zdjęciu: Marek Kamiński, Marek Kuchciński, Piotr Pilch, Wojciech Baku, Dariusz Iwaneczko, Anna Schmidt. Fot. Katarzyna Gajda-Bator/IPN

2 grudnia 2024 r. w Warszawie odbyła się uroczysta gala wręczenia nagród IPN „Semper Fidelis”. Na zdjęciu (od lewej) zastępcy prezesa IPN: dr hab. Krzysztof Szwagrzyk, dr hab. Karol Polejowski, oraz odbierający nagrodę w imieniu Haliny Kisłacz, prezes Fundacji Pomocy na Wschodzie Mikołaj Falkowski. Fot. Sławek Kasper/IPN

3 grudnia 2024 r. w Przystanku Historia w Szwajcarii dzieci i młodzież obejrzeli przedstawienie *Miś Wojtek*. Fot. Grzegorz Kowal/IPN

5 grudnia 2024 r. w Centralnym Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie odbyła się konferencja prasowa „Zostań wolontariuszem Pamięci Narodowej". Na zdjęciu dr hab. Karol Polejowski, zastępca prezesa IPN, Adam Stefan Lewandowski, zastępca dyrektora Biura Prezesa IPN, pomysłodawca i koordynator projektu, oraz rzecznik prasowy IPN, dyrektor Biura Rzecznika Prasowego IPN dr Rafał Leśkiewicz. Fot. Sławek Kasper/IPN

W dniach 5–8 grudnia 2024 r., podczas 32. Wrocławskich Targów Dobrych Książek dostępne było stoisko Wydawnictwa IPN. Na zdjęciu zajmujący się sprzedażą podczas targów pracownicy Księgarni IPN, Iwona Gajewska i Jacek Wojciechowski z OBEN Wrocław. Fot. Joanna Birecka/IPN

10 grudnia 2024 r., w Panteonie Górnośląskim w Katowicach odbyła się gala III edycji Nagrody Honorowej IPN „Świadek Historii". Na zdjęciu osoby nagrodzone oraz przedstawiciele władz Instytutu Pamięci Narodowej (od lewej): dr Andrzej Sznajder (dyrektor OIPN Katowice), Grzegorz Grześkowiak, Tomasz Borówka, Jan Musiał, Anna Dziadek, Krzysztof Toboła, Maria Lorens, dr hab. Krzysztof Szwagrzyk (zastępca prezesa IPN) oraz Anna Morajko-Fornal. Fot. Krzysztof Łojko/ IPN

12 grudnia 2024 r. w Poznaniu odbyła się gala XV edycji Nagrody Honorowej Prezesa IPN „Świadek Historii". Na zdjęciu Tadeusz Kieliszewski, który odebrał nagrodę Przemysława Kieliszewskiego, oraz zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski. Fot. Bartosz Kochański/IPN

13 grudnia 2024 r. w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie w imieniu prezydenta RP prezes IPN dr Karol Nawrocki wręczył odznaczenia Krzyż Wolności i Solidarności byłym działaczom opozycji niepodległościowej z lat 1956–1989. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

13 grudnia 2024 r. w Nisku na ścianie byłego aresztu śledczego (obecnie starostwa powiatowego) odsłonięto tablicę pamiątkową poświęconą działaczkom Solidarności internowanym podczas stanu wojennego w tamtejszym areszcie. Uroczyste odsłonięcie tablicy ufundowanej przez rzeszowski IPN odbyło się w 43. rocznicę wprowadzenia stanu wojennego. Na zdjęciu kobiety internowane w 1981 r. Fot. Katarzyna Gajda-Bator/IPN

13 grudnia 2024 r. w związku z przypadającą 43. rocznicą wprowadzenia stanu wojennego przy Krzyżu Papieskim na pl. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Warszawie prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda oraz prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki zapalili Światło Wolności. Mikołaj Bujak/IPN

13 grudnia 2024 r. pod tablicą Solidarności, pamięci ofiar stanu wojennego przy wrocławskiej katedrze św. Jana Chrzciciela w ramach akcji „Ofiarom Stanu Wojennego zapal światło wolności" zapalono znicze. Na zdjęciu (od lewej): pracownik OBEN Wrocław Jakub Król-Kulikowski, uczestnicy wydarzenia oraz Jacek Wojciechowski, pracownik OBEN Wrocław. Fot. Agata Ligęcka/IPN

13 grudnia 2024 r. uczniowie lubelskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych wzięli udział w zajęciach edukacyjnych przygotowanych przez OIPN Lublin z okazji Dnia Pamięci Ofiar Stanu Wojennego. W ramach wydarzenia mieli okazję podróżować dwoma historycznymi pojazdami MPK Lublin oraz wziąć udział w zajęciach: wprowadzenie historyczne, projekcja materiału wideo IPN Stan wojenny w PRL, test wiedzy z nagrodami, poczęstunek nawiązujący do potraw z okresu PRL oraz możliwość skorzystania ze skrzyni immersyjnej z aplikacją VR „Szybowcowa ’87” – tajna drukarnia Solidarności Walczącej. Fot. Dominik Borek/IPN

16 grudnia 2024 r. w Gdańsku odbyły się uroczystości upamiętniające ofiary Grudnia ’70 na Wybrzeżu, w których uczestniczyli m.in. prezes IPN dr Karol Nawrocki oraz dyrektor gdańskiego Oddziału IPN dr Marek Szymaniak. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

18 grudnia 2024 r. na budynku I Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Długosza w Nowym Sączu odsłonięto, ufundowaną przez krakowski Oddział IPN, tablicę pamięci gen. Bolesława Wieniawy-Długoszowskiego, legionisty, generała Wojska Polskiego, adiutanta Józefa Piłsudskiego, dyplomaty, absolwenta nowosądeckiej szkoły. Fot. Janusz Ślęzak/IPN

20 grudnia 2024 r. w Centrali IPN w Warszawie z rąk harcerzy ze Związku Harcerstwa Polskiego Światło Pokoju przyjęli zastępcy prezesa IPN: dr hab. Karol Polejowski, dr hab. Krzysztof Szwagrzyk oraz dr Mateusz Szpytma. Fot. Sławek Kasper/IPN

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI MUZEUM ŻOŁNIERZY WYKLĘTYCH I WIĘŹNIÓW POLITYCZNYCH PRL

(w organizacji)

w 2024 r.

Wstęp

Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie zostało utworzone na mocy zarządzenia ministra sprawiedliwości z dnia 4 kwietnia 2016 r. w sprawie utworzenia i nadania regulaminu Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. 2016, poz. 96). Muzeum nie miało osobowości prawnej i działało w strukturze organizacyjnej Służby Więziennej. Do realizacji jego zadań powołano – na podstawie Zarządzenia ministra sprawiedliwości z dnia 29 lutego 2016 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie nadania statutu Centralnemu Zarządowi Służby Więziennej (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. 2016, poz. 82) – Biuro Edukacji Historycznej – Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w ramach struktury organizacyjnej Centralnego Zarządu Służby Więziennej. 1 marca 2020 r. minister sprawiedliwości wydał Zarządzenie w sprawie przekształcenia Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w państwową instytucję kultury oraz nadania statutu Muzeum (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. 2020, poz. 83). Na podstawie tego aktu 2 marca 2020 r. Muzeum przyjęło formę państwowej instytucji kultury.

Na podstawie Ustawy z dnia 14 lutego 2022 r. o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz.U. 2022, poz. 375) organizatorem Muzeum jest prezes Instytutu Pamięci Narodowej. Na podstawie Zarządzenia prezesa Instytutu Pamięci Narodowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nr 20/22 z dnia 29 marca 2022 r. w sprawie nadania statutu Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, zmienionego Zarządzeniem nr 48/22 z dnia 6 grudnia 2022 r., Muzeum zostało wpisane do rejestru instytucji kultury prowadzonego przez prezesa IPN.

Zgodnie ze Statutem: „Do zakresu działania Muzeum należy upamiętnienie historii Polski i działalności Żołnierzy Wyklętych, a także działaczy podziemia antykomunistycznego i opozycji antykomunistycznej w Polsce w latach 1944–1990, w szczególności przez:

1) gromadzenie zbiorów i ochronę zabytków oraz upowszechnianie wiedzy z zakresu dziejów »Żołnierzy Wyklętych« i Więźniów Politycznych PRL, ze szczególnym uwzględnieniem faktu, iż wojna w obronie Niepodległości Polski w 1939 r., będąca początkiem światowego konfliktu – II wojny światowej – nie zakończyła się dla Polaków wraz z jej faktycznym zakończeniem w 1945 r., a walka o Niepodległość Polski była kontynuowana aż do upadku systemu komunistycznego i zakończenia działalności prawowitego Prezydenta i Rządu RP na uchodźstwie w 1990 r., co będzie szczególną troską edukacyjną w obszarze patriotycznego wychowania młodego pokolenia Polaków w duchu szacunku dla tradycji narodowych i niepodległościowych, a także form integracji środowisk kombatanckich, żołnierskich i dawnej opozycji antykomunistycznej – niepodległościowej;
2) dbanie o zachowanie substancji zabytkowej, utrzymanie i rewitalizację miejsc pamięci narodowej, poświęconych Żołnierzom Wyklętym i Więźniom Politycznym PRL;
3) zorganizowanie wystawy stałej;
4) upowszechnianie podstawowych wartości historii, nauki i kultury polskiej oraz światowej oraz umożliwienie korzystania ze zgromadzonych zbiorów”.

Misją Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL jest zatem zachowanie pamięci i przekazywanie wiedzy o tych, którzy przez dziesięciolecia walczyli z systemem komunistycznym i doświadczali z tego powodu represji, często tracili przy tym zdrowie, a nawet życie. Do grupy tej można

zaliczyć żołnierzy powojennego podziemia niepodległościowego, młodych uczniów i studentów zaangażowanych w konspirację, którzy buntowali się przeciwko okupacji sowieckiej, a także tych, którzy w latach 1956, 1966, 1968, 1970, 1976, w latach osiemdziesiątych XX w. i w stanie wojennym tworzyli środowiska opozycyjne, brali udział w manifestacjach i zapłacili za to latami więzienia.

Muzeum przechowuje pamięć o ponoszonych przez dziesięciolecia ofiarach, krzewi szacunek do polskiej, zwycięskiej walki o wolność, dzięki tworzeniu wystaw, zbieraniu eksponatów jako artefaktów po bohaterach, edukowaniu młodego pokolenia, organizowaniu wydarzeń, wydawaniu publikacji poświęconych tej tematyce oraz dokumentowaniu wspomnień i promowaniu ich w przestrzeni publicznej.

Samo Muzeum mieści się w przestrzeni historycznej, zajmuje bowiem dawny kompleks więzienny zbudowany jeszcze w latach 1902–1904, a więc w czasie rozbiorów. Dawne budynki więzienne przy ul. Rakowieckiej 37 w Warszawie są miejscem symbolizującym ogrom zbrodni popełnionych w latach okupacji niemieckiej, a później zniewolenia komunistycznego na obywatelach polskich.

Po 1945 r. znajdowało się tu centralne więzienie Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego i miejsce zbrodni popełnionych przez komunistów na obywatelach Rzeczypospolitej, żołnierzach Armii Krajowej, Ruchu Oporu Armii Krajowej, Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość", Narodowych Sił Zbrojnych, Narodowego Zjednoczenia Wojskowego i innych organizacji, w latach 1945–1953 uczestniczących w działaniach antykomunistycznych, których celem było odzyskanie przez Polskę niepodległości. Po 1954 r. budynki zostały podporządkowane Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, a następnie Ministerstwu Sprawiedliwości i przekształcone z czasem w areszt śledczy, ale nadal były miejscem przetrzymywania Polaków protestujących przeciwko rządom komunistycznym. W latach 1956–1989 więziono tu protestujących studentów w 1968 r., tzw. taterników, przemycających potajemnie do Polski wydawnictwa Instytutu Literackiego w Paryżu, współpracowników Radia Wolna Europa, członków organizacji „Ruch", KOR, ROPCiO, KPN oraz – po wprowadzeniu stanu wojennego – setki członków i sympatyków NSZZ „Solidarność".

W 2024 r. Muzeum, podobnie jak rok wcześniej – oprócz realizacji głównych zadań, a więc: udostępniania zwiedzającym przestrzeni historycznych, gromadzenia eksponatów i konserwacji zbiorów, prowadzenia działalności edukacyjnej, informacyjnej oraz wystawienniczej – koncentrowało się na popularyzacji swoich działań w nowych środowiskach. W tym celu na terenie przylegającym do Muzeum organizowano plenerowe przedsięwzięcia kulturalne i edukacyjne popularyzujące polską historię najnowszą – jak historyczne inscenizacje czy dioramy. Dodatkowo w sierpniu 2024 r. Dział Edukacyjny zaprezentował 5 nowych ciekawych tematów warsztatów dla szkół.

Podstawowa ścieżka zwiedzania prowadzi obecnie przez budynek główny, zwany Pawilonem Ogólnym, i obejmuje miejsca historyczne, m.in. te, gdzie wykonywano karę śmierci przez powieszenie. W dolnych częściach Pawilonu Ogólnego znajduje się także nowo otwarty sklepik muzealny i sale wystaw czasowych (dotychczas zaprezentowano m.in. wystawy dotyczące przedmiotów z bunkra kpt. Józefa Kozłowskiego „Lasa", Federacji Młodzieży Walczącej, pistoletu sierż. Józefa Franczaka „Lalusia" czy historii więzienia mokotowskiego). Następnie zwiedzający przechodzą do tzw. Pawilonu X, gdzie mieści się odnowiona wystawa czasowa „Dowody zbrodni".

Oprócz standardowej trasy zwiedzania goście mają szansę zapoznać się z innymi dostępnymi wystawami:

– „Baraniak. 145 przesłuchań na Rakowieckiej";
– wystawa poświęcona ks. Jerzemu Popiełuszce i procesowi toruńskiemu sprawców zabójstwa (stworzona przez Fundację Archiwum Jana Olszewskiego);
– „Solidarność Walcząca".

W 2024 r. liczba zwiedzających Muzeum wyniosła 15 925 osób. Największym przedsięwzięciem organizowanym przez Dział Obsługi Ekspozycji była Noc Muzeów przypadająca 18 maja. Tego dnia Muzeum zwiedziło 898 osób. Utrudnieniem dla zwiedzających były remonty pomieszczeń związany z instalacją sklepiku muzealnego, prace konserwatorskie w pomieszczeniu, gdzie wykonywano kary śmierci przez powieszenie, oraz prace konserwatorskie poszczególnych cel więziennych w Pawilonie X.

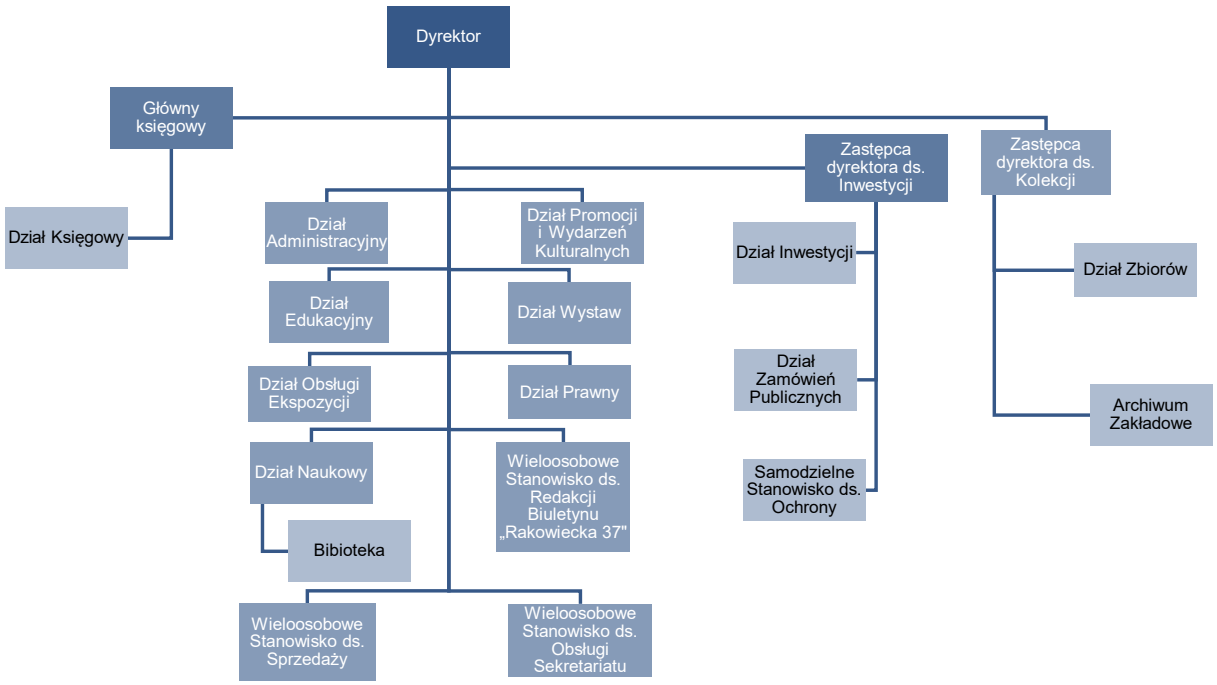
Muzeum kontynuuje działania inwestycyjne podjęte w 2023 r., z których do najważniejszych należą:

1) realizacja do 2030 r. adaptacji budynków dawnego więzienia na siedzibę muzeum;

2) zapewnienie ochrony i możliwości eksponowania przedmiotów historycznych, a także wykonanie wystawy stałej wraz z Centrum Edukacyjnym;
3) stworzenie nowoczesnego muzeum, które będzie jednym z najnowocześniejszych tego typu obiektów w Polsce, dzięki czemu stanowić będzie ważną atrakcję turystyczną dla odwiedzających z kraju i z zagranicy. Funkcjonowanie placówki wpłynie także pozytywnie na wizerunek Polski oraz na szersze poznanie i zrozumienie powojennej historii naszego kraju na świecie;
4) inwestycja będzie finansowana ze środków budżetu państwa w wysokości do 466,3 mln zł w ciągu 7 lat.

Do 1 lutego 2024 r. obowiązywała struktura organizacyjna wprowadzona Zarządzeniem nr 5/2023 dyrektora Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji). Od 1 lutego 2024 r. ze względu na kolejną zmianę regulaminu organizacyjnego wprowadzonego Zarządzeniem nr 2/2024 dyrektora Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) z 31 stycznia 2024 r. w sprawie wprowadzenia do zastosowania zmienionego Regulaminu organizacyjnego w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) powstały następujące nowe działy i stanowiska: Dział Promocji i Wydarzeń Kulturalnych, Dział Wystaw, Dział Prawny, Wieloosobowe Stanowisko Redakcji Biuletynu „Rakowiecka 37" oraz Wieloosobowe Stanowisko do spraw Sprzedaży. Zmiany organizacyjne mają na celu usprawnić realizację zadań, przed którymi stoi Muzeum w kolejnych latach.

Schemat 1. Struktura Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) wprowadzona 1 lutego 2024 r.

1. Informacja o działalności Rady Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji)

Zgodnie ze statutem Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) nadanym przez prezesa IPN Zarządzeniem nr 20/22 z marca 2022 r. i zmienionym Zarządzeniem nr 48/22 z 6 grudnia 2022 r. Rada Muzeum:

- „jest organem opiniodawczo-doradczym w zakresie wypełniania przez Muzeum jego powinności wobec zbiorów i społeczeństwa;

- ocenia, na podstawie przedłożonego przez Dyrektora Muzeum rocznego sprawozdania z działalności, działalność Muzeum oraz opiniuje przedłożony przez Dyrektora roczny plan działalności".

W roku sprawozdawczym odbyły się dwa posiedzenia Rady Muzeum:

- 16 kwietnia – w składzie: Anna Kołakowska, Piotr Mazurek, dr Maciej Korkuć, dr Marek Szymaniak, dr hab. Piotr Niwiński, Mateusz Kotecki, dr Piotr Oleńczak, dyrektor Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL Adrianna Garnik, zastępca dyrektora ds. kolekcji Jacek Pawłowicz oraz zastępca dyrektora ds. inwestycji Robert Lotycz; głosowano nad przyjęciem sprawozdania za 2023 r., przyjęciem planów na 2024 r. oraz przyjęciem wstępnego projektu koncepcji wystawy stałej;
- 7 grudnia – w składzie: Piotr Mazurek, dr Marek Szymaniak, dr hab. Piotr Niwiński, Mateusz Kotecki, Małgorzata Zwiercan, Anna Kołakowska, dyrektor Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL Adrianna Garnik, zastępca dyrektora ds. kolekcji Jacek Pawłowicz oraz zastępca dyrektora ds. inwestycji Robert Lotycz; głosowano nad przyjęciem sprawozdania za 2024 r. oraz nad przyjęciem planów na 2025 r.

2. Dział Zbiorów

2.1. Pozyskiwanie zbiorów

W roku sprawozdawczym działalność była ukierunkowana na pozyskiwanie nowych obiektów muzealnych, zarówno dzięki aktom darowizny, jak i zakupom pamiątek.

Do ksiąg inwentarzowych wpisano łącznie 1341 obiektów pod 355 numerami inwentarzowymi. Do inwentarza pomocniczego, obejmującego obiekty bez statusu muzealiów, które są wykorzystywane przy okazji wystaw muzealnych, skierowano 117 obiektów zapisanych pod 79 numerami inwentarzowymi.

Tabela 1. Szczegółowy stan wpływu eksponatów do magazynu zbiorów w 2024 r.

Nazwa księgi inwentarzowej	Liczba pozycji inwentarzowych	Liczba obiektów wpisanych do księgi inwentarzowej
Archeologia	1	1
Artystyczny	22	83
Druki	88	288
Epistolografia	11	46
Kolekcje	6	131
Meble	5	6
Militaria	28	65
Medalierstwo	18	188
Przedmioty użytkowe	29	70
Technika	10	10
Tkaniny	18	98
Zbiory analogowo-cyfrowe	36	227
Inwentarz pomocniczy	79	117
Depozyty	4	11

W związku z powyższym aktualny stan zbiorów muzealnych przedstawia się następująco:

Tabela 2. Aktualny stan zbiorów Muzeum

Nazwa inwentarza	Liczba numerów inwentarzowych	Liczba obiektów
Archeologia	63	355
Artystyczny	125	697
Druki	599	3343
Epistolografia	123	399
Kolekcje	8	749
Meble	24	32
Militaria	112	415
Medalierstwo	129	727
Przedmioty użytkowe	98	307
Technika	122	142
Tkaniny	124	289
Zbiory analogowo-cyfrowe	138	1114
Wydawnictwa bezdebitowe	950	6055
Łącznie	**2615**	**14 624**
Inwentarz pomocniczy	980	5429
Depozyty	256	693

W roku sprawozdawczym podpisano 45 umów darowizny, 7 umów depozytu, zrealizowano 3 przekazy. Komisja Pozyskiwania i Kwalifikacji podjęła 9 decyzji o wpisaniu do ksiąg łącznie 286 obiektów, które znajdowały się na terenie muzeum, a których status nie był określony. Z inwentarza depozytów wycofano 4 obiekty, figurujące pod 3 numerami inwentarzowymi.

Zamówiono usługę transportu zabytkowych szaf pancernych. Szafy uzyskano od Centralnego Biura Antykorupcyjnego w formie przekazu. Są to szafy o znacznej wartości historycznej, będące w przeszłości własnością UB.

2.2. Zakupy

Podpisano 9 umów kupna pamiątek historycznych na łączną kwotę 16 225,50 zł:

- kasety II obiegu o wartości 210 zł;
- druki ulotne z lat osiemdziesiątych XX w. o wartości 135 zł;
- rysunek M. Matochy *Prezent generała* (1988 r.), książka *O konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej*, książka *Obóz reakcji polskiej w latach 1939–45*, książka *Szklarz. Praktyczne wiadomości* ze stemplami więzienia mokotowskiego i MBP o wartości 2013 zł;
- wizytówki z podpisami Józefa Cyrankiewicza o wartości 643 zł;
- wizytówka Wacława Barcikowskiego o wartości 492,50 zł;
- gazeta konspiracyjna wydana przez Narodowe Siły Zbrojne 14 lipca 1944 r. o wartości 629 zł;
- pamiątki związane z Konstantym Skrzyńskim o wartości 6630 zł;
- gazeta „Dziennik Polski" nr 321 z 1948 r. o wartości 73 zł;
- pamiątki po dowódcy 1. Wileńskiej Brygady AK Romanie Korabie-Żebryku o wartości 5400 zł.

2.3. Ewidencja w systemie MONA

Program muzealny jest konieczny do prowadzenia inwentarza muzealnego. Muzeum korzysta z programu MONA zakupionego jesienią 2022 r.

W 2024 r. prowadzono następujące prace w systemie MONA:

- przygotowanie retrospektywne i wydruk kart obiektów do inwentarzy:
  - kolekcje – 120 pozycji,
  - depozyty – 253 pozycje,
  - epistolografia – 123 pozycji,
  - zbiory analogowo-cyfrowe – 132 pozycje,
  - druki – 595 pozycji;
- przygotowanie, wydruk bieżących kart ewidencyjnych nowo wprowadzanych obiektów do wszystkich inwentarzy;
- wprowadzanie, korekta danych ewidencyjnych o obiektach;
- przygotowanie i wydruk ksiąg za rok 2024 dla inwentarzy:
  - artystyczny – 7 pozycji inwentarzowych,
  - druki – 82 pozycje inwentarzowe,
  - epistolografia – 10 pozycji inwentarzowych,
  - medalierstwo – 4 pozycje inwentarzowe,
  - militaria – 10 pozycji inwentarzowych,
  - przedmioty użytkowe – 6 pozycji inwentarzowych,
  - technika – 11 pozycji inwentarzowych;
- zbiory analogowo-cyfrowe – 8 pozycji inwentarzowych;
- przygotowanie i wydruk księgi wpływu muzealiów za rok 2024: 168 pozycji;
- przygotowanie i wydruk księgi depozytów za rok 2024: 11 pozycji;
- wprowadzenie i na wydrukowanych kartach ewidencyjnych danych o uczestnictwie obiektów w wystawach – 46 obiektów, 6 wystaw;
- wprowadzanie pozycji bibliograficznych: w 2024 r. – 82;
- przygotowanie danych do skontrum zbiorów.

2.4. Opieka nad zbiorami w pomieszczeniach magazynowych

W związku z różnymi awariami w budynku kontrola magazynów jest zadaniem priorytetowym. Z powodu tymczasowego charakteru pomieszczeń (na czas organizacji Muzeum) funkcję magazynów pełnią pomieszczenia w przeszłości wykorzystywane jako biura. Wiąże się to z trudnością zachowania odpowiednich warunków mikroklimatycznych (duże wahania w ciągu roku temperatur i wilgotności).

- Zakupiono niezbędne materiały wykorzystywane do przechowywania zbiorów.
- Zamówiono pokrowce (5 szt. za kwotę 1652 zł) na meble w magazynie. Przechowywane w magazynie meble zakryte są obecnie jednolitymi pokrowcami dopasowanymi indywidualnie do kształtu każdego z nich.
- Dwukrotnie zamówiono usługę naprawy namiotów magazynowych (łączny koszt 2120 zł), które zabezpieczają pojazdy historyczne przed warunkami atmosferycznymi. Namioty, szczególnie po zimie lub pod wpływem opadów straciły naciąg oraz stabilność. Ich okresowa konserwacja, naprawa są niezbędne.
- Zakupiono wieszak (koszt 810 zł) w celu składowania ubrań, mundurów oraz innej odzieży znajdującej się w zbiorach. Powodem jest deficyt miejsca w szafach i pomieszczeniach.
- Zakupiono zbiorów opakowania niezbędne do odpowiedniego zabezpieczenia (50 szt. antyram oraz ich elementów, w które oprawiane są przechowywane w magazynach plakaty – koszt 2664 zł).
- Zakupiono wózek magazynowy. Ze względu na konieczność przewożenia różnego rodzaju drobnych eksponatów uzupełniono posiadany już zestaw wózków magazynowych o jedną sztukę (koszt 935 zł).

2.5. Konserwacja

W 2024 r. poddano konserwacji, zarówno wewnętrznej, jak i zewnętrznej, 19 obiektów,.

Tabela 3. Wykaz obiektów poddanych konserwacji wewnętrznej

Obiekty poddane konserwacji wewnętrznej	
Nr inwentarzowy	Nazwa obiektu
MZWWP/ARCH/29	Nożyczki z bunkra „Lasa”
MZWWP/MIL/103	Destrukt karabinu Mauser, II wojna światowa
MZWWP/TECH/123	Element szubienicy z terenu byłego aresztu śledczego w Warszawie-Mokotowie, (cztery elementy ze zbioru)
MZWWP/ARCH/63	Sprzączka od paska, Władysław Grad

Tabela 4. Wykaz obiektów poddanych konserwacji zewnętrznej

Obiekty poddane konserwacji zewnętrznej		
Nr inwentarzowy	Nazwa obiektu	Podmiot dokonujący konserwacji
IP/915	Czerwona chusta góralska	Pracownia Konserwacji Zabytków Arte Anna Drążkowska
IP/916	Biały fartuszek	Pracownia Konserwacji Zabytków Arte Anna Drążkowska
IP/917	Białe spodnie góralskie	Pracownia Konserwacji Zabytków Arte Anna Drążkowska
IP/918	Czarny kapelusz filcowy, element stroju ludowego	Pracownia Konserwacji Zabytków Arte Anna Drążkowska
IP/919	Granatowa kamizelka męska, element stroju ludowego	Pracownia Konserwacji Zabytków Arte Anna Drążkowska
IP/920	Zielony haftowany gorset damski, element stroju ludowego	Pracownia Konserwacji Zabytków Arte Anna Drążkowska
IP/921	Czarny płaszcz męski, element stroju ludowego	Pracownia Konserwacji Zabytków Arte Anna Drążkowska
IP/922	Białe skarpetki, element stroju ludowego	Pracownia Konserwacji Zabytków Arte Anna Drążkowska
IP/923	Biała koszula męska, element stroju ludowego	Pracownia Konserwacji Zabytków Arte Anna Drążkowska
MZWWP/MIL/85	Torba na maskę przeciwgazową MUA	Pracownia Konserwacji Zabytków Arte Anna Drążkowska
MZWWP/ART/117	Tabliczka nagrobna, przedwojenna	Pracownia Konserwacji Zabytków Arte Anna Drążkowska
MZWWP/ TCH/123	Element szubienicy z terenu b. aresztu śledczego w Warszawie - Mokotowie, (jeden element ze zbioru – kołowrotek)	Pracownia Konserwacji Zabytków Arte Anna Drążkowska
MZWWP/ DRU/454	Książka *O naśladowaniu Chrystusa* należąca do rtm. Witolda Pileckiego, 1936 r.	Rewars Bartosz Iwaszkiewicz
MZWWP/ TKN/112	Opaska naramienna, Wojskowa Służba Kobiet, Powstanie Warszawskie, Halina Świątecka	Pracownia Konserwacji Zabytków Arte Anna Drążkowska
MZWWP/ TKN/113	Opaska naramienna, krzyż PCK, Powstanie Warszawskie, Halina Świątecka	Pracownia Konserwacji Zabytków Arte Anna Drążkowska

Muzeum w 2024 r. prowadziło współpracę z Pracownią Konserwacji Zabytków Arte Anna Drążkowska. Firma zajmowała się doradztwem w sprawach merytorycznych oraz konserwacją obiektów muzealnych. W ramach doradztwa firma Arte Anna Drążkowska sporządziła dla Działu Inwestycji projekt potrzeb pracowni konserwatorskich, które są przewidziane w budynkach planowanej inwestycji. Koszt rocznej współpracy wyniósł: 103 320 zł brutto.

Koszt konserwacji książki Tomasza á Kempis *O Naśladowaniu Chrystusa*, należącej do rotmistrza Witolda Pileckiego, przeprowadzonej z kolei przez firmę Rewars Bartosz Iwaszkiewicz wyniósł: 3936 zł brutto.

2.6. Książki, broszury i druki drugiego obiegu

W roku sprawozdawczym przeprowadzono wymienione poniżej prace:

- selekcja materiałów bibliotecznych do zbiorów Muzeum;
- sporządzanie wykazu materiałów bibliotecznych do umów darowizny;
- wprowadzenie do zbiorów drugiego obiegu książki z 3 umów;
- przyjęcie do dalszego opracowania czasopisma z 5 umów:
  - liczba tytułów: 123.
  - liczba zeszytów: 417;
- wycena książek wprowadzanych do zbiorów: łącznie przyjęto książki o wartości 2667 zł, w tym:
  - książki: 2407 zł,
  - książki małego formatu: 260 zł;
- wprowadzanie książek do systemu informacyjno-bibliotecznego Sowa (opracowanie formalne i rzeczowe);
- wprowadzanie, aktualizacja, korekta rekordów opisu bibliograficznego;
- tworzenie/korekta opisu rzeczowego;
- tworzenie rekordów przyjmowanych egzemplarzy zawierających informacje niezbędne do ewidencji i udostępniania danego egzemplarza;
- załączanie okładek (skanowanie, edycja graficzna, podłączanie);
- sporządzanie dokumentów wpływu: łącznie sporządzono 8 dowodów wpływu, w tym:
  - dla książek: 4, dla książek małego formatu: 4;
- opracowanie techniczne: wydruk i umieszczanie naklejek ze znakami książek, pieczętowanie, nanoszenie znaków akcesji. Łącznie przyjęto do zbiorów i opracowano: 319 vol. w tym:
  - inwentarz książek: 167 vol.,
  - inwentarz książek małego formatu: 152 vol.;
- prowadzenie dokumentacji księgozbioru (księgi akcesji, inwentarze);
- porządkowanie alfabetyczne i chronologiczne czasopism, m.in. umieszczanie liczniejszych tytułów w fastykułach;
- sporządzenie listy czasopism z zasobem (tytuły i numery): 624 pozycje;
- identyfikacja artykułów, fragmentów czasopism, ustalanie tytułów, numerów, dat;
- przygotowanie czasopism na wystawę Federacji Młodzieży Walczącej.

2.7. Digitalizacja

Prowadzono na bieżąco dokumentację fotograficzną posiadanych zbiorów. Sfotografowano 280 spośród nich, dołączając ich zdjęcia do bazy inwentarzowej.

2.8. Współpraca z innymi działami

- Współpraca ze specjalistą ds. ochrony przy sporządzaniu planu bezpieczeństwa i ewakuacji zbiorów na wypadek wojny i innych zdarzeń niebezpiecznych. Na podstawie wymagań tego planu zakupiono

13 szt. skrzyń ewakuacyjnych. Zakup sfinansowano z dotacji celowej. Koszt – 12 880 zł brutto. Sporządzono bieżące kwerendy posiadanych obiektów na potrzeby tworzonej wystawy stałej.
- Przy przygotowywaniu wystaw czasowych prezentowanych obecnie w Muzeum, a także planowanych przez Dział Wystaw – m.in. o stanie wojennym – realizowano procedury związane z udostępnianiem zbiorów.
- We współpracy z Działem Wystaw przeniesiono wystawę „Baraniak. 145 przesłuchań na Rakowieckiej" do pomieszczeń w Pawilonie XI.
- Realizowano procedury związane z udostępnianiem zbiorów.
- Dla Działu Inwestycji przygotowano wymagania przyszłych pracowni konserwatorskich oraz pomieszczeń magazynowych.
- Pracownicy Działu współpracowali z Działem Promocji i Wydarzeń Kulturalnych przy okazjonalnych imprezach i uroczystościach – Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych", Noc Muzeów, rocznica śmierci rtm. Pileckiego, 40. rocznica powstania Federacji Młodzieży Walczącej.
- Na potrzeby strony internetowej sporządzono informację dotyczącą pozyskiwania zbiorów oraz przekazano zdjęcia i opisy merytoryczne obiektów zamieszczonych na stronie internetowej w zakładce „Zbiory".
- W ramach współpracy z Działem Promocji i Wydarzeń Kulturalnych dostarczano co tydzień zdjęcia i opisy obiektów ze zbiorów celem ich publikacji na profilu Muzeum.
- Pracownicy Działu Zbiorów biorą regularny udział w posiedzeniach Komisji Pozyskiwania i Kwalifikacji. Posiedzeń takich w 2024 r. było 15. Przewodniczącym Komisji jest zastępca dyrektora do spraw kolekcji Jacek Pawłowicz.
- Na terenie Muzeum swoją siedzibę ma Fundacja Archiwum Jana Olszewskiego, z którą Dział Zbiorów podjął współpracę, czego efektem ma być planowane przekazanie do zbiorów Muzeum oryginalnych mebli z sali sądowej, w której odbywał się proces toruński.

2.9. Inne prace

- Opracowano „Regulamin Skontrum". Regulamin został wprowadzony Zarządzeniem nr 26/2024 dyrektora i jest podstawą do przeprowadzenia skontrum w zbiorach muzealnych.
- Przygotowano dokument „Polityka Gromadzenia Zbiorów".
- Udział w szkoleniach pogłębiających wiedzę i doświadczenie zawodowe: Szkolenie z ewidencji zbiorów archeologicznych (Polskie Stowarzyszenie Inwentaryzatorów Muzealnych, PSIM); „Nabywanie i ewidencjonowanie zbiorów archeologicznych w muzeum" (Muzeum Warszawskiej Pragi, oddział Muzeum Warszawy/PSIM).
- Udział w webinarium „Opieka nad zbiorami cyfrowymi: praktyczne wskazówki dla muzeów", PSIM;
- Udział w konferencji naukowej „Wyzwania dla ochrony dóbr kultury w czasie konfliktu zbrojnego – 70 lecie Konwencji Haskiej", Gdynia.

3. Dział Naukowy

Dział Naukowy został powołany na mocy Zarządzenia nr 5/2023 dyrektora Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) z 30 marca 2023 r. w sprawie wprowadzenia do zastosowania zmienionego Regulaminu organizacyjnego w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji). Zarządzenie to wyłączyło z Działu Edukacyjnego Bibliotekę, która od tej pory podlega Działowi Naukowemu.

Od 1 lutego 2024 r. ze względu na kolejną zmianę regulaminu organizacyjnego wprowadzonego na mocy Zarządzenia nr 2/2024 dyrektora Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) z 31 stycznia 2024 r. w sprawie wprowadzenia do zastosowania zmienionego Regulaminu organizacyjnego w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organiza-

cji) dwóch pracowników przeszło wraz z etatem do nowo powołanego Działu Wystaw (1,5 etatu). Od 1 marca 2024 r. do Działu Naukowego dołączyła jedna osoba z Działu Obsługi Ekspozycji (przesunięcie z całym etatem), a od 1 sierpnia 2024 r. kolejna osoba, tym razem z Działu Edukacyjnego (przesunięcie także z etatem). W związku z tym Dział Naukowy liczy obecnie 6 osób (pełne etaty).

Pracownicy Działu Naukowego oprócz prowadzenia badań nad historią więzienia mokotowskiego i osób w nim osadzonych w latach 1904–1989 brali czynny udział w konferencjach i seminariach naukowych, udzielali pomocy merytorycznej Działowi Promocji i Wydarzeń Kulturalnych oraz Działowi Wystaw, opiniując i konsultując treści historyczne, kalendarium, wystawy czasowe oraz scenariusz wystawy stałej. Opracowywali również wybrane kolekcje dla Działu Zbiorów oraz materiały archiwalne do swoich badań, stworzyli instrukcję i politykę wydawniczą Muzeum, przeprowadzili liczne kwerendy w: Archiwum Akt Nowych, Archiwum Fundacji Ośrodka „Karta", Archiwum Głównym Akt Dawnych, Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, Archiwum Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Archiwum Państwowym w Warszawie oraz jego Oddziale w Milanówku, Centralnym Archiwum Wojskowym Wojskowego Biura Historycznego czy w Fundacji Generał Elżbiety Zawackiej. Dział Naukowy udzielał odpowiedzi osobom i instytucjom w sprawach dotyczących osadzonych i więzionych w latach 1904–1989, informował także o zasobie archiwalnym dotyczącym tych osób. Pracownicy Działu Naukowego wspierali merytorycznie i fizycznie wszystkie najważniejsze wydarzenia Muzeum.

W 2024 r. dr Sylwia Maleszak i dr Barbara Świtalska-Starzeńska kontynuowały organizowanie wizyt studyjnych dla członków zespołu muzealnego do innych muzeów i instytucji kultury w celu przyjrzenia się różnym formom prezentowania wystaw stałych i czasowych, m.in. do Izby Pamięci Strzelecka 8 (Oddział IPN Warszawa), Willi Jasny Dom, Cel Bezpieki (Muzeum Powstania Warszawskiego), Muzeum Więzienia Pawiak oraz Muzeum Walki i Męczeństwa Szucha.

Dział Naukowy oprócz zadań *stricte* merytorycznych przeprowadził w 2024 r. fumigację książek z biblioteki byłego Aresztu Śledczego Warszawa-Mokotów i obecnie kontynuuje skontrum tejże biblioteki.

3.1. Seminaria, konferencje naukowe, wykłady, spotkania oraz promocje książek

Dział zorganizował dwie ogólnopolskie konferencje naukowe:

- 27 września – „Materiały do życia i działalności abp. Antoniego Baraniaka w archiwach kościelnych i państwowych" (współorganizatorzy: Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, Archiwum Salezjańskie Inspektorii Pilskiej, Stowarzyszenie Archiwistów Kościelnych);
- 5–6 grudnia – „Pion śledczy i jego terenowe jednostki oraz pion więziennictwa MBP. Ludzie, struktury, metody działania", podczas której pracownicy Działu przedstawili następujące referaty: dr Barbara Świtalska-Starzeńska – *Powstańcy warszawscy skazani na śmierć i zgładzeni w więzieniu mokotowskim w Warszawie w latach 1945–1948*; Maciej Nowak-Kreyer – *Polowanie na Jana Kmiołka – działalność wywiadowcza i agenturalna bezpieki przeciwko oddziałowi Jana Kmiołka w latach 1947–1951*; dr Sylwia Maleszak – *Warunki socjalno-bytowe kobiet w więzieniu mokotowskim*; dr Bartosz Kapuściak – *Sprawa śmierci gen. Franciszka Hermana*.

Odbyły się 4 spotkania z cyklu „Z Rakowieckiej..." Seminarium naukowe z najnowszej historii Polski:

- 6 lutego – „Czy istniała jedna Solidarność?" z udziałem dr. hab. Marcina Zaremby, dr. Tomasza Kozłowskiego, prof. dr. hab. Krzysztofa Brzechczyna – prowadzenie: dr Grzegorz Wołk;
- 7 marca – „Zrzeszenie Wolność i Niezawisłość w służbie Niepodległej. 75. rocznica śmierci mjr. Hieronima Dekutowskiego »Zapory«" z udziałem dr. Wojciecha Frazika, dr. hab. Piotra Niwińskiego, prof. UG, dr. Tomasza Łabuszewskiego, dr. Macieja Żuczkowskiego – prowadzenie: dr Barbara Świtalska-Starzeńska;
- 5 czerwca – „Słowo honoru oficera? Metody przesłuchań osadzonych na przykładzie żołnierzy podziemia niepodległościowego. *Case study*" z udziałem Michała Gruszczyńskiego, Aleksandry Kaiper-Miszułowicz, Pawła Sztamy, dr Sylwii Maleszak, dr. Bartosza Kapuściaka;

- 23 lipca – „Pamiętamy! 1 sierpnia 1944 r. 80. rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego" z udziałem: prof. dr. hab. Marka Kornata, dr. hab. Andrzeja Zawistowskiego, prof. SGH/IP, Katarzyny Utrackiej, dr. Marcina Przegiętki, Norberta Bączyka, dr. Pawła Brudka, dr. Grzegorza Jasińskiego, Zygmunta Walkowskiego – prowadzenie: dr Barbara Świtalska-Starzeńska.

Dział zorganizował 6 dyskusji wokół książek z cyklu *Ex Bibliotheca*:

- 20 lutego – dr. Bogusława Wójcika *„Być pomocnikiem partii". Towarzystwo Krzewienia Kultury Świeckiej w służbie PZPR i ideologii marksistowsko-leninowskiej (1969–1990)* z udziałem autora oraz dr. hab. Rafała Łatki, prof. UKSW, dr hab. Łucji Marek, ks. dr. hab. Dominika Zamiatały, prof. UKSW – prowadzenie: dr Barbara Świtalska-Starzeńska;
- 5 marca – dr. hab. Andrzeja Zawistowskiego, prof. SGH/IP, *Koszykowa róg Stalina. Areszt Wewnętrzny Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego i Komitetu do spraw Bezpieczeństwa Publicznego 1945–1956* z udziałem autora oraz dr. Witolda Bagieńskiego – prowadzenie: dr Bartosz Kapuściak;
- 7 października – Katarzyny Kołodziejczyk-Daniłowicz *Pozostałem Niepokonany* o kpt. Leszku Zahorskim ps. „Leszek Biały" z udziałem autorki, prowadzenie: dr Sylwia Maleszak, dr Bartosz Kapuściak;
- 12 listopada – dr. Grzegorza Wołka *„Szaleńcy Niepodległości". Historia Konfederacji Polski Niepodległej* z udziałem autora i Jacka Pawłowicza – prowadzenie: dr Piotr Byszewski;
- 25 listopada – prof. dr. hab. Mariusza Mazura, *Nauka w epoce postprawdy. Warsztat naukowy historyka w kontekście prób reinterpretacji postaci Romualda Rajsa „Burego"* z udziałem autora, prowadzenie: dr Sylwia Maleszak, dr Bartosz Kapuściak;
- 5 grudnia – dr. hab. Patryka Pleskota, prof. URz, *Przedsiębiorstwo MBP. Wybrane aspekty pozaoperacyjnej działalności Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w przestrzeni miejskiej Warszawy (1945–1954)* z udziałem autora i Magdaleny Dźwigał – prowadzenie: dr Bartosz Kapuściak.

Dodatkowo Dział Naukowy zorganizował cykl 12 wykładów tematycznych z okazji Roku abp. Antoniego Baraniaka, które zostały wygłoszone przez ks. dr. hab. Jarosława Wąsowicza:

- 26 stycznia – *Lata młodości abp. Antoniego Baraniaka*,
- 26 lutego – *Formacja Antoniego Baraniaka w Zgromadzeniu Salezjańskim*,
- 26 marca – *Sekretarz prymasa Polski Augusta Hlonda 1933–1939*,
- 26 kwietnia – *Wyjazd z Polski i pobyt w Rzymie po wybuchu wojny (IX 1939 – IV 1940)*,
- 23 maja – *Ośrodek prymasowski w Lourdes (1940–1943)*,
- 26 czerwca – *Działalność publicystyczna abp. Antoniego Baraniaka*,
- 26 lipca – *Powrót do Polski i praca u boku kard. Augusta Hlonda w latach 1945–1948*,
- 26 sierpnia – *Śmierć prymasa i nominacja bp. Wyszyńskiego*,
- 26 września – *Czas męczeństwa – bp Antoni Baraniak jako sufragan gnieźnieński*,
- 26 października – *Arcybiskup Metropolita Poznański 1957–1977*,
- 26 listopada – *Udział abp. Antoniego Baraniaka w Soborze Watykańskim II*,
- 19 grudnia – *Stań badań nad życiem i działalnością abp. Antoniego Baraniaka. Podsumowanie Roku Arcybiskupa i wyzwania na przyszłość.*

Dział organizował ponadto 5 pokazów filmów:

- 8 lutego – prelekcja o mjr. Zygmuncie Szendzielarzu „Łupaszce" i pokaz filmu dokumentalnego *Pan Major Łupaszka* – reżyseria Arkadiusz Gołębiewski;
- 19 marca – premiera filmu *Rakowiecka 37. Historia więzienia i aresztu śledczego Warszawa-Mokotów* w reżyserii Pawła Woldana w świetlicy Muzeum z udziałem Czesława Bieleckiego, mec. Piotra Andrzejewskiego oraz reżysera;
- 18 kwietnia – pokaz filmu *Rakowiecka 37. Historia więzienia i aresztu śledczego Warszawa-Mokotów* w Oddziale Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie;
- 26 kwietnia – pokaz filmu *Rakowiecka 37. Historia więzienia i aresztu śledczego Warszawa-Mokotów* w Muzeum Monet i Medali Jana Pawła II w Częstochowie;
- 21 listopada – pokaz filmu *Rakowiecka 37. Historia więzienia i aresztu śledczego Warszawa-Mokotów* na Pomorskim Kongresie Pamięci IPN w Gdańsku wraz z dyskusją z udziałem: dr. hab. Karola

Polejowskiego, Adrianny Garnik, dr. hab. Piotra Niwińskiego, prof. UG – prowadzenie: dr Bartosz Kapuściak.

Przedstawiciele Działu Naukowego brali udział w spotkaniach naukowych i popularnonaukowych współorganizowanych z Działem Promocji i Wydarzeń Kulturalnych, organizowanych przez Dział Edukacyjny oraz inne instytucje:

- 7 stycznia – „Wieczór pamięci w 75. rocznicę śmierci por. Jana Rodowicza »Anody«" – koncert zespołu Piotr Rodowicz i Przyjaciele oraz dyskusja z udziałem Piotra Rodowicza i Mariusza Olczaka – prowadzenie: dr Bartosz Kapuściak;
- 19 stycznia – pokaz filmu *Usłyszcie mój krzyk* w reżyserii Macieja Drygasa oraz dyskusja „Żywe pochodnie jako forma protestu przeciwko systemowi" z udziałem dr. Petra Blažka z Instytutu Studiów nad Reżimami Totalitarnymi w Pradze (Ústav pro studium totalitních režimů) i dr. Łukasza Kamińskiego, dyrektora Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu – prowadzenie: dr Bartosz Kapuściak;
- 23 marca – dr Bartosz Kapuściak – dyskusja wokół filmu *Przesłuchanie* w reżyserii Ryszarda Bugajskiego;
- 18 kwietnia – dr Sylwia Maleszak – dyskusja wokół filmu *Kobiety wyklęte. Represje komunistycznego aparatu bezpieczeństwa wobec kobiet – działaczek podziemia niepodległościowego*;
- 26 kwietnia – dr Barbara Świtalska-Starzeńska – dyskusja wokół filmu *Katyń. Ostatni świadek* w reżyserii Piotra Szkopiaka;
- 23 maja – udział dr Barbary Świtalskiej-Starzeńskiej w międzynarodowej konferencji naukowej „Nowy początek: Rok 1944 w polityce środkowoeuropejskiej" organizowanej przez Instytut Historii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z referatem *Działania pomocowe i polityczne polskiej dyplomacji na rzecz powstańców warszawskich w sierpniu 1944 roku*;
- 25 czerwca – dr Sylwia Maleszak oraz dr Bartosz Kapuściak – dyskusja o spektaklu Teatru TV *Słowo honoru* w reżyserii Krzysztofa Zaleskiego;
- 29 lipca – udzielenie wywiadu przez dr Barbarę Świtalską-Starzeńską do czasopisma „Polska Zbrojna. Historia" na temat masakry w więzieniu mokotowskim 2 sierpnia 1944 r.;
- 19 września – dr Sylwia Maleszak – dyskusja wokół filmu *Baśka* w reżyserii Doroty Kani i Anny Zapert;
- 19 września – udział dr. Bartosza Kapuściaka w panelu dyskusyjnym „»Ludowe« Wojsko Polskie jako element aparatu represji w PRL" na Powszechnym Zjeździe Historyków w Białymstoku;
- 24 września – udział w panelu: „Słowa w (od)cieniach czerwieni. O literaturze wspomnieniowej i wojennej w czasach PRL", współorganizowanego przez Fundację im. Janusza Kurtyki z udziałem Krzysztofa Bukowskiego, dr. Jacka Jędrysiaka, dr. Bartosza Kapuściaka, prowadzenie: Michał Gruszczyński;
- 3 października – dr Barbara Świtalska-Starzeńska – dyskusja wokół filmu *Miasto'44* w reżyserii Jana Komasy;
- 28 listopada – udział dr Sylwii Maleszak w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Poza kontrolą. Nadużycia władzy funkcjonariuszy aparatu represji w Polsce »ludowej« w latach 1945–1956" zorganizowanej przez Oddział IPN Wrocław z referatem *Działalność oficera śledczego Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego Jerzego Kędziory*;
- 28 listopada – udział dr. Bartosza Kapuściaka w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Poza kontrolą. Nadużycia władzy funkcjonariuszy aparatu represji w Polsce »ludowej« w latach 1945–1956" zorganizowanej przez Oddział IPN Wrocław z referatem *Sprawa ppłk. Mateusza Frydmana, zastępcy szefa Oddziału IV (śledczego) Głównego Zarządu Informacji WP*.

Pracownicy Działu Naukowego brali również udział w oprowadzaniu po Muzeum:

- 23 maja – oprowadzenie przez dr Barbarę Świtalską-Starzeńską oraz dr. Bartosza Kapuściaka uczestników 12. Sympozjum „Pamięć Europy" w ramach partnerstwa z Muzeum Historii Polski oraz Europejską Siecią Pamięć i Solidarność;

- 6 czerwca – dr Barbara Świtalska-Starzeńska brała udział wraz z Działem Obsługi Ekspozycji w oprowadzaniu prof. Roberta Hutchingsa;
- 2 lipca – dr Barbara Świtalska-Starzeńska oprowadzała grupę przedstawicieli zagranicznych uczelni wyższych, uczestników International Erasmus w ramach współpracy z Wyższą Szkołą Ekologii i Zarządzania;
- 4 października – dr Sylwia Maleszak oprowadziła uczestników seminarium dla nauczycieli Bohateron 2024;
- 14 października – dr Barbara Świtalska-Starzeńska oprowadzała dr. Kevina Riehle i dr. Witolda Bagieńskiego;
- 5 grudnia – dr Sylwia Maleszak oprowadziła uczestników konferencji naukowej „Pion śledczy i jego terenowe jednostki oraz pion więziennictwa MBP. Ludzie, struktury, metody działania".

3.2. Recenzje, ekspertyzy i opinie pracowników Działu Naukowego:

- dr Sylwia Maleszak – recenzja wydawnicza publikacji Piotra Kwiatkowskiego *Między czerwonym a gwiaździstym niebem*;
- dr Piotr Byszewski – recenzja wydawnicza wspomnień Witolda Janowicza *Młodo–stan (pamiętnik antykomunisty)*;
- dr Barbara Świtalska Starzeńska – recenzja filmu dokumentalnego *... W sercu, w ogniu, w ciszy. Historia Edmunda Malinowskiego – dowódcy Plutonu Głuchoniemych AK* w reżyserii Bartłomieja Grzegorczyka;
- dr Bartosz Kapuściak – ekspertyza dotycząca 20. Ośrodka Szkolenia Specjalistów Radioelektroniki do sygn. Ppl/Gd 1268/23 dla Oddziału IPN Gdańsk;
- dr Bartosz Kapuściak – konsultacja historyczna filmu w reżyserii Władysława Pasikowskiego;
- dr Bartosz Kapuściak – konsultacja historyczna przedstawienia Teatru Telewizji w reżyserii Wojciecha Smarzowskiego.

3.3. Biblioteka

- liczba publikacji wprowadzonych do katalogu SOWA – 709.
- liczba wypożyczonych publikacji na kontach czytelniczych – 190.
- liczba zakupionych publikacji do księgozbioru Muzeum – 2391.
- liczba publikacji pozyskanych w darze – 582.

4. Dział Edukacyjny

4.1. Działania edukacyjne i popularyzatorskie

W roku sprawozdawczym zorganizowano:

- 46 lekcji muzealnych i warsztatów,
- 2 koncerty,
- 8 pokazów filmów historycznych,
- 8 spotkań ze świadkami historii,
- 2 gry miejskie/fabularne,
- 2 spacery edukacyjne,
- 2 webinaria dla nauczycieli,
- 7 notacji historycznych,
- 1 inscenizację historyczną.

Dział prowadził działalność edukacyjną skierowaną zarówno do młodzieży, jak i do dorosłych.

Lekcje muzealne i warsztaty – styczeń – grudzień

Prowadzenie warsztatowych lekcji muzealnych realizujących podstawę programową na temat działań i struktury polskiego podziemia antykomunistycznego po II wojnie światowej stanowi najważniejszą część pracy Działu Edukacji. Istotnym założeniem zajęć z młodzieżą jest zastosowanie zadań aktywizujących oraz wykorzystywanie ekspozycji do przedstawienia omawianej tematyki.

W sierpniu zaczęliśmy prace nad nową ofertą edukacyjną dla szkół, opartą przede wszystkim na ekspozycji muzealnej. Przygotowaliśmy i opracowaliśmy pięć nowych tematów warsztatów:

- Zakop się w historii – czyli na czym polega praca archeologów oraz w jaki sposób można dokonywać identyfikacji odnalezionych po latach ofiar sowieckiego terroru;
- „Rozmowy z katem" – historie nieoczywiste, zajęcia interdyscyplinarne odwołujące się do historii życia Kazimierza Moczarskiego oraz do jego książki i wspomnień;
- Historia prawdziwa – opowieść o jednym z więźniów Rakowieckiej, w której przez pryzmat jednostkowego życiorysu opowiadamy historię tego miejsca;
- Kobiety w przedsionku piekła – o kobiecej perspektywie więzienia przy Rakowieckiej;
- Alfabet Morse'a i nie tylko, czyli o komunikacji więziennej.

Cykl spotkań ze świadkami historii „Widzenie na Rakowieckiej" – styczeń–grudzień

Cykl, którego celem jest popularyzacja historii oraz możliwość spotkania i wysłuchania świadków minionych zdarzeń. W roku sprawozdawczym odbyło się osiem takich spotkań, rozmówcami Tadeusza Płużańskiego byli: Andrzej Kołodziej (14 stycznia); Andrzej Hulanicki, Adam Pyś i Ryszard Borowski (28 lutego); Jakub Sieradzki (8 kwietnia); prof. Wiesław Wysocki (24 maja), Andrzej Anusz (24 czerwca); Przemysław Lazarowicz (30 września); Andrzej Michałowski (11 października), Marek Głowacki (17 grudnia).

Cykl pokazów filmowych „Stopklatka Historii" – luty–grudzień

Cykl pokazów kina historycznego skierowany zarówno do dorosłej publiczności, jak i do uczniów szkół ponadpodstawowych; pokazom towarzyszą spotkania z historykami, twórcami filmowymi lub świadkami historii. W 2024 r. pokazaliśmy następujące filmy: *Generał Nil*, dyskusja: Jacek Rozenek, Paweł Sztama (24 lutego); *Przesłuchanie*, dyskusja: dr Bartosz Kapuściak, Tadeusz Płużański (25 marca); *Kobiety Wyklęte*, dyskusja: Jacek Persa (reżyser), dr Sylwia Maleszak, Alina Cybula-Borowińska (18 kwietnia); *Katyń – ostatni świadek*, dyskusja: dr Barbara Świtalska-Starzeńska, dr Witold Wasilewski (23 kwietnia); *Kryptonim Klasztor*, gość: Marek Ostrowski (25 maja); *Sprawa honoru*, dyskusja: dr Sylwia Maleszak, dr Bartosz Kapuściak (25 czerwca), *Baśka* goście: Dorota Kania, dr Wojciech Frazik (19 września). Po przerwie wakacyjnej kontynuowaliśmy cykl „Stopklatka Historii", zapraszając na projekcje szkoły. W nowej formule pokazaliśmy filmy: *Miasto '44*, goście: dr Barbara Świtalska-Starzeńska, Michał Wójciuk (3 października), *Czarny czwartek*, gość: Marek Głowacki (17 grudnia).

Gry miejskie/fabularne

Dział Edukacyjny zorganizował dwie gry fabularne, których celem było przybliżenie trudnej historii w lżejszej i bardziej przystępnej formie. Gra *Raport z Mokotowa* (26 lutego), przybliżająca historię Rakowieckiej 37, była skierowana do licealistów i realizowana w otwartej przestrzeni Muzeum oraz w XII Pawilonie.

Z okazji rocznicy wprowadzenia stanu wojennego w Polsce na terenie naszego Muzeum z wykorzystaniem ekspozycji poświęconej Solidarności Walczącej odbyła się gra *Stan wolności, stan zniewolenia* (12 grudnia). Uczestnikami byli uczniowie Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Wyspiańskiego z Warszawy.

Tabela 5. Liczba uczestników zajęć edukacyjnych w 2024 r.

Nazwa	Liczba zajęć w skali roku	Liczba uczestników w skali roku
warsztaty edukacyjne	46	1014
„Stopklatka Historii”	8	300
„Widzenie na Rakowieckiej”	8	150
spacery edukacyjne	2	50
gry miejskie/fabularne	2	160
webinarium	2	30

4.2. Uroczystości rocznicowe i wydarzenia kulturalne

Dział organizował i współorganizował uroczystości i wydarzenia kulturalne.

- **Obchody Narodowego Dnia Żołnierzy Wyklętych – 1–2 marca**

Dział opracował koncepcję oraz współkoordynował przebieg uroczystości oraz imprez towarzyszących Narodowemu Dniowi Pamięci Żołnierzy Wyklętych. Podczas obchodów trwała akcja rozdawania nasion niezapominajek z hasłem przewodnim „Niezłomni Niezapomniani”; ulotki informujące rozdawali wynajęci do tego zadania rekonstruktorzy. Wieczorem 1 marca obyło się uroczyste upamiętnienie pod Ścianą Śmierci. We współpracy z Działem Promocji i Wydarzeń Kulturalnych DE dokonał wyboru czytanych tekstów, koordynował współpracę z lektorem i rekonstruktorami. Dział przygotowywał ponadto akcję „Listy Pamięci”. DE opracował koncepcję „Rodzinnego spotkania z historią” (2 marca), których częścią były stoiska edukacyjne m.in. IPN, WBH, ZHR, WOT, sprawował opiekę nad uczestnikami Biegu Tropem Wilczym, a we współpracy z Działem Wystaw przygotował inscenizację historyczną i wieczorny koncert.

- **Noc Muzeów – 18 maja**

DE wsparł organizacyjnie Noc Muzeów.

- **Zjazd szkół im. Rotmistrza Pileckiego – 25 maja**

Dział Edukacyjny opracował i koordynował zajęcia dla uczestników zjazdu szkół im. Rotmistrza Pileckiego (25 maja). Sprawował opiekę nad uczestnikami zjazdu, przeprowadził przeszkolenia w obsłudze immersyjnych zestawów edukacyjnych VR, warsztaty dotyczące życia codziennego żołnierzy podziemia antykomunistycznego, połączone z prezentacją replik umundurowania i broni oraz zamknięty, specjalny pokaz filmu *Kryptonim Klasztor*.

- **Narodowe Święto Niepodległości – 7 listopada**

W ramach obchodów rocznicy odzyskania niepodległości DE zorganizował koncert „Drogi do Wolności” z udziałem Huberta „Kargena” Bojarskiego, uczestnicy mogli prześledzić historię polskich zmagań o niepodległość dzięki pieśniom i piosenkom; między śpiewanymi pieśniami opowiadano historię ich powstania.

- **Rocznica wprowadzenia stanu wojennego – 12–13 grudnia**

Podczas 43. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego Dział przygotował grę fabularną *Stan wolności, stan zniewolenia*, do udziału w której zaprosiliśmy uczniów jednego z warszawskich liceów. Celem gry było poznanie realiów życia lat osiemdziesiątych XX w. oraz rzeczywistości stanu wojennego łącznie z konspiracją i drukiem podziemnej prasy. Ten ostatni aspekt przedstawił uczestnikom gry Włodzimierz Domagalski – świadek historii. 13 grudnia pracownicy Działu uczestniczyli w oficjalnych uroczystościach, m.in. jako wsparcie dla pracowników Archiwum IPN w uroczystościach związanych z wręczaniem odznaczeń państwowych Krzyż Wolności i Solidarności.

- **Boże Narodzenie na Rakowieckiej – grudzień**

Z okazji świąt Bożego Narodzenia Dział przygotował warsztaty, których efektem były oryginalne pamiątki – świeczki w łupinach orzecha na wzór tych, które robiły więźniarki. Projekt edukacyjny

„Wigilijne światło z Rakowieckiej" był inspirowany wspomnieniami Ewy Ludkiewicz, która opisała wigilię 1948 r. spędzoną przez nią w celi na Rakowieckiej. Dopełnieniem akcji było wystawienie w przestrzeni sklepiku muzealnego ręcznie robionej szopki bożonarodzeniowej ze zbiorów muzeum.

30 grudnia odbył się we współpracy z IPN koncert kolęd „Kolęda przetrwania" w wykonaniu Warszawskiej Orkiestry Sentymentalnej.

4.3. Notacje historyczne

Dział kontynuował nagrywanie notacji historycznych. Zarejestrowano notacje z udziałem: „Jaworzniaków" Jerzego Pruszyńskiego i Ryszarda Jakubowskiego; Jakuba Sieradzkiego, wnuka Makarego; działaczy opozycji demokratycznej, Eugeniusza Szostaka i Cezarego Kaźmierczaka. W kolejnych miesiącach nagrane zostały notacje z Mateuszem Wyrwichem, Stanisławem Klawe i Krzysztofem Topielcem z Federacji Młodzieży Walczącej.

4.4. Wolontariat

Od listopada 2024 r. Dział opiekuje się wolontariatem muzealnym. W I półroczu 2024 r. liczba wolontariuszy wzrosła z 8 do 13. Pomagali oni przy obsłudze muzealnych wydarzeń kulturalnych oraz rocznicowych oraz w pracach Działu Naukowego i Działu Wystaw. Brali ponadto udział w robieniu świeczek w ramach akcji „Wigilijne światło z Rakowieckiej" oraz pełnili funkcję informacyjną dla zwiedzających na punktach gry fabularnej o stanie wojennym.

4.5. Współpraca z instytucjami zewnętrznymi

We współpracy z IPN Dział zorganizował i przeprowadził od kwietnia do czerwca specjalne warsztaty muzealne dla laureatów konkursu „Żołnierze Niezłomni – nigdy się nie poddamy" (7 warsztatów), zapewnił stanowiska edukacyjne IPN podczas wydarzenia „Rodzinne spotkanie z historią" (2 marca), sprowadził i obsługiwał immersyjne zestawy VR z Biura Nowych Technologii IPN jako nowoczesną formę edukacji podczas zjazdu szkół im. Rotmistrza Pileckiego (25 maja).

Dział zorganizował i przeprowadził szkolenia online w formie webinariów dla nauczycieli „Żołnierze Wyklęci – historia i dziedzictwo w województwie łódzkim" (17 kwietnia) i „Między oporem a kolaboracją" (21 października). Oba szkolenia powstały we współpracy z Karoliną Frejek z Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego.

Pracownik Działu, Tadeusz Płużański wziął udział w spotkaniu poświęconym postaci Rotmistrza Pileckiego w ursuskim Domu Kultury „Miś" (12 marca).

Pracownik DE brał udział w marcu w publicznej dyskusji na temat przekazywania wiedzy o Witoldzie Pileckim zorganizowanej w IV LO im. rtm. Witolda Pileckiego w Piasecznie.

Dział nawiązał w maju/czerwcu współpracę ze środowiskiem „Solidarności Walczącej", aby pozyskać świadków historii do notacji i prowadzenia warsztatów.

5. Dział Obsługi Ekspozycji

Dział Obsługi Ekspozycji funkcjonuje na podstawie Zarządzenia nr 2/2024 dyrektora Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) z dnia 31 stycznia 2024 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania zmienionego Regulaminu Organizacyjnego w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji). Do obowiązków działu należy m.in. organizacja zwiedzania, oprowadzanie wycieczek, sprawowanie nadzoru nad ruchem zwiedzających. Oprócz tego pracownicy Działu Obsługi Ekspozycji m.in. pomagali Działowi Edukacyjnemu w realizacji lekcji muzealnych.

5.1. Oprowadzanie zwiedzających

Zważywszy na fakt, że Muzeum obecnie znajduje się w fazie organizacji, a na jego terenie prowadzone są prace inwestycyjne, zwiedzanie odbywa się tylko i wyłącznie pod opieką przewodnika.

W 2024 r. Dział Obsługi Ekspozycji oferował:

- standardowe oprowadzanie – miejsca egzekucji, Pawilon X, podziemia Pawilonu Śledczego („Pałac Cudów");
- zwiedzanie wystaw czasowych Muzeum: „Baraniak. 145 przesłuchań na Rakowieckiej", „Solidarność Walcząca", „Pluskwy w hotelu, cień na ulicy. Tajne techniki PRL-owskiej bezpieki";
- spacer śladami por. Edmunda Bukowskiego „Zbyszka" – z reguły raz w miesiącu z wyjątkiem lipca i sierpnia. Syn Edmunda Bukowskiego przedstawia gościom losy ojca i innych członków rodziny więzionych przez reżim komunistyczny m.in. przy Rakowieckiej;
- Noc Muzeów – w tegorocznej edycji Nocy Muzeów, organizowanej i koordynowanej przez Dział Obsługi Ekspozycji, goście mogli zapoznać się z wystawą czasową z cyklu „Tajemnica przedmiotu", gdzie prezentowany był ryngraf, który rtm. Witold Pilecki podarował swojej żonie Marii, samodzielnie zwiedzić wystawę czasową „Dowody zbrodni" znajdującą się w Pawilonie X, a także obejrzeć historyczne pojazdy ze zbiorów muzealnych;
- „Spacer po Powązkach Wojskowych" – autorski pomysł Elizy Pelc (współpracownika Działu Obsługi Ekspozycji), która podczas spaceru pokazuje groby (również symboliczne) m.in. żołnierzy Armii Krajowej oraz działaczy Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość", zwłaszcza tych, którzy byli więzieni, torturowani i zabijani w więzieniu przy ul. Rakowieckiej. Z racji warunków atmosferycznych spacery odbywają się od kwietnia do października.
- zwiedzanie z inscenizacją – Dział Obsługi Ekspozycji we współpracy z Leszkiem Zduniem 1 i 2 marca zrealizował specjalne oprowadzanie połączone m.in. z inscenizacjami w Pawilonie X.

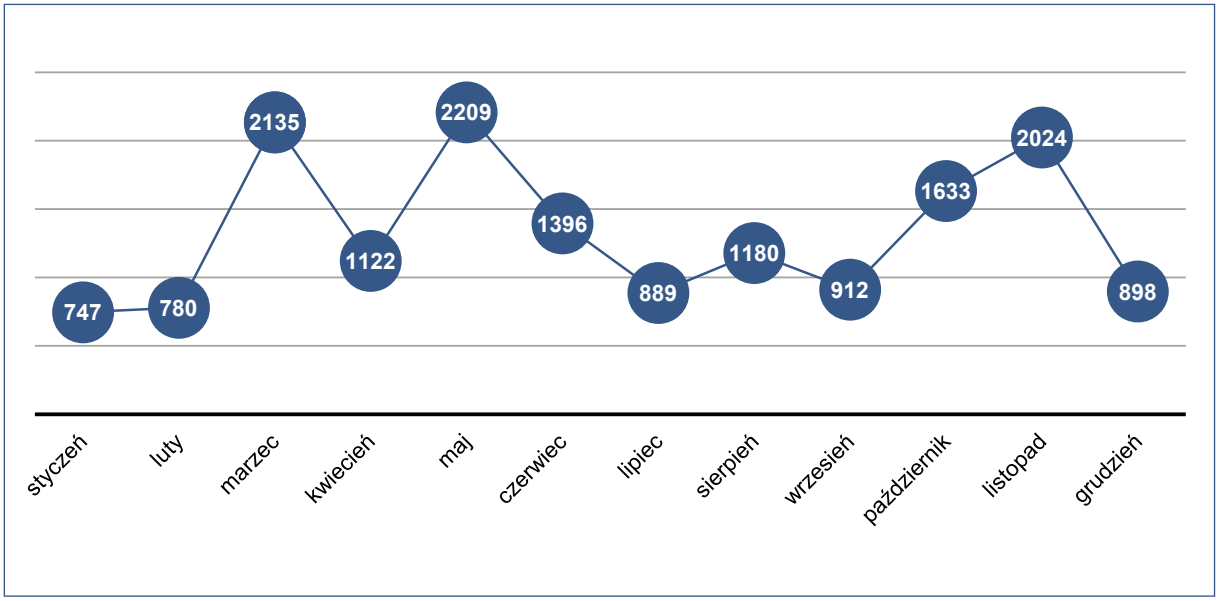
5.2. Zwiedzanie

W celu monitorowania liczby osób, które odwiedziły Muzeum lub brały udział w innych aktywnościach, Dział Obsługi Ekspozycji prowadzi również pomiary frekwencji. W ramach realizowanego w budżecie zadaniowym działania ustalono, że od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r., miernik roczny będzie wynosił 725 grup wycieczkowych. W kolejnych miesiącach realizacja miernika wyglądała następująco:

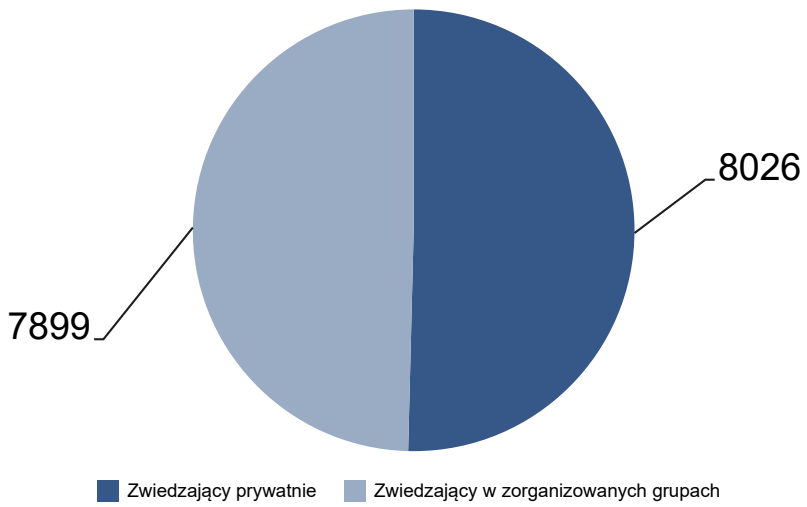
1) styczeń – **747** osób w **63** grupach;
2) luty – **780** osób w **54** grupach; w tym zrealizowane przez Dział Edukacyjny **2** lekcje muzealne, w których wzięło udział łącznie **20** osób;
3) marzec – **2135** osób w **87** grupach, w tym:
   - **9** lekcji muzealnych, w których wzięły udział łącznie **202** osoby,
   - **10** zwiedzań z inscenizacją, w których uczestniczyły **372** osoby;
4) kwiecień – **1122** osób w **65** grupach, w tym **8** lekcji muzealnych, w których łącznie wzięło udział **206** osób;
5) maj – **2209** osób w **78** grupach, w tym:
   - **5** „Spacerów po Powązkach", w których łącznie wzięło udział **36** osób,
   - Noc Muzeów, w której wzięło udział **898** osób,
   - **3** lekcje muzealne, w których łącznie wzięło **100** osób,
   - spacer śladami rtm. Witolda Pileckiego, w którym wzięło udział **25** osób.;
6) czerwiec – **1396** osób w **83** grupach, w tym:
   - „Spacery po Powązkach", w których łącznie wzięło udział **25** osób,
   - **4** lekcje muzealne, w których uczestniczyły **133** osoby;

7) lipiec – **889** osób w **83** grupach;
8) sierpień – **1180** osób w **92** grupach;
9) wrzesień – **912** osób w **72** grupach;
10) październik – **1633** osób w **98** grupach, w tym **5** lekcji muzealnych, w których łącznie wzięło udział **156** osób;
11) listopad – **2024** osób w **98** grupach, w tym **5** lekcji muzealnych, w których łącznie wzięło udział **125** osób;
12) grudzień – **898** osób w **76** grupach, w tym:
    – **1** lekcja muzealna, w której wzięło udział **15** osób,
    – **1** gra miejska dla szkół, w której wzięło udział **60** osób.
    Łącznie – **15 925** osób w **949** grupach.

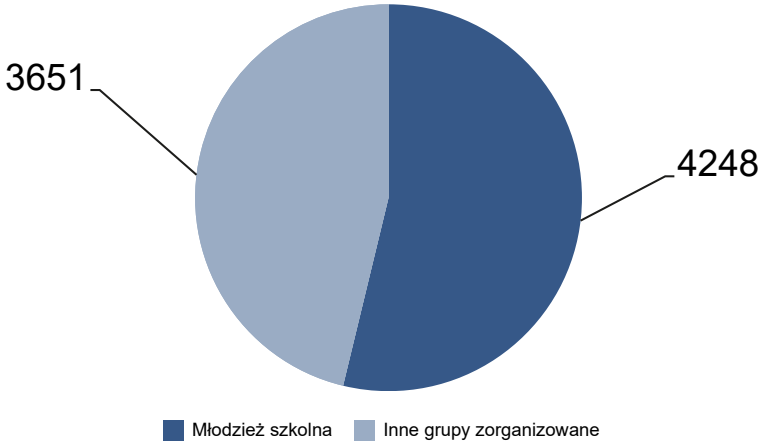
Wykres 1. Liczba zwiedzających w poszczególnych miesiącach

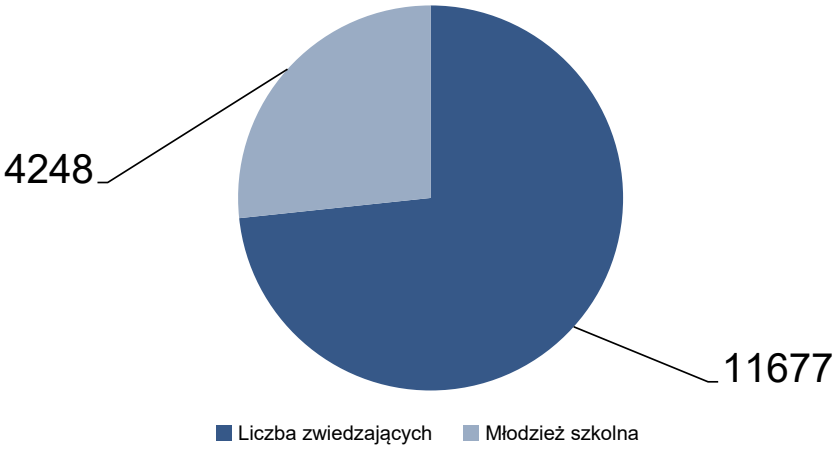
Wykres 2. Zwiedzający prywatnie i w grupach zorganizowanych

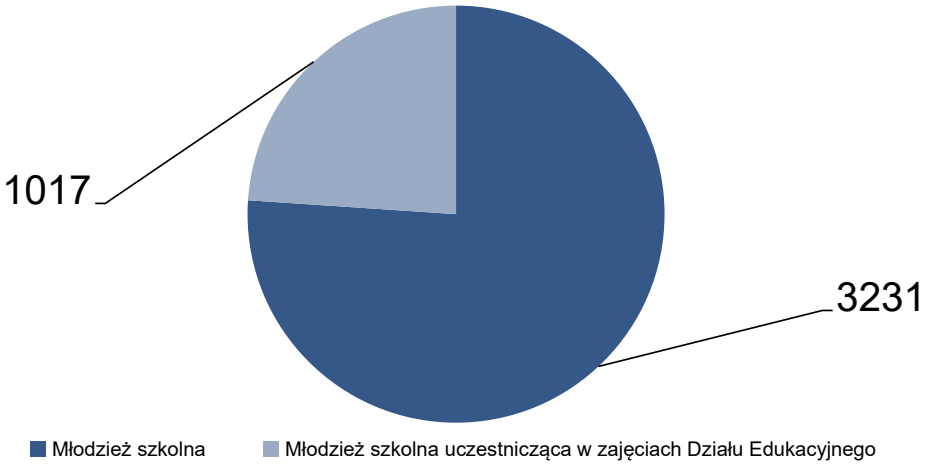
Wykres 3. Młodzież szkolna i inne grupy zorganizowane

Wykres 4. Liczba zwiedzających, w tym młodzież szkolna

Wykres 5. Młodzież szkolna uczestnicząca w zajęciach Działu Edukacyjnego

6. Wieloosobowe Stanowisko ds. Organizacji Przedsięwzięć Kulturalnych (WOPK)

Wieloosobowe Stanowisko ds. Organizacji Przedsięwzięć Kulturalnych zostało powołane Zarządzeniem nr 5/2023 Dyrektora Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) z dnia 30 marca 2023 r. i rozpoczęło działalność w czerwcu 2023 r. Zarządzenie nr 2/2024 dyrektora Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) z dnia 31 stycznia 2024 r. wprowadzające nową strukturę organizacyjną Muzeum zlikwidowało to stanowisko, a jego obowiązki przejął nowo powołany Dział Promocji i Wydarzeń Kulturalnych. W roku 2024 działalność Wieloosobowego Stanowiska ds. Organizacji Przedsięwzięć Kulturalnych prowadzona była tylko w styczniu.

Do zadań Wieloosobowego Stanowiska ds. Organizacji Przedsięwzięć Kulturalnych należały planowanie i organizacja muzealnych wydarzeń kulturalnych, okolicznościowych, związanych z rocznicami historycznymi współorganizowanych przez Muzeum. WOPK opiekowało się również wydarzeniami organizowanymi na terenie Muzeum przez podmioty zewnętrzne, wynajmujące pomieszczenia i przestrzeń.

6.1. Wydarzenia zrealizowane przez WOPK:

- **7 stycznia – wieczór poświęcony pamięci Jana Rodowicza „Anody" w 75. rocznicę jego tragicznej śmierci.**

Dzięki uprzejmości rodziny Rodowiczów zorganizowano pokaz fragmentów filmów, wspomnień, dokumentów, fotografii oraz spektakl Sceny Faktu Teatru TV *Pseudonim „Anoda"*. Wieczór uświetnił przygotowany program artystyczny złożony m.in. z kompozycji Piotra Rodowicza z płyty Piotr Rodowicz i Przyjaciele *Razem na tej ziemi* oraz piosenek skomponowanych przez Władysława Daniłowskiego czy Waldemara Zajączkowskiego do tekstów Juliana Tuwima i Jacka Bończyka. Wystąpili znakomici muzycy jazzowi: Piotr Rodowicz, Ryszard Borowski i Jacek Prokopowicz, zaśpiewała Alicja Borkowska. Część artystyczną zakończyła dyskusja o życiu i postawie Jana Rodowicza, ale też o traumie rodzinnej związanej z jego niewyjaśnioną śmiercią. W spotkaniu wzięli udział członkowie rodziny Rodowiczów oraz historyk Mariusz Olczak, dyrektor Archiwum Akt Nowych, autor książki *Jan Rodowicz „Anoda". Życie i śmierć bohatera „Kamieni na szaniec"*. Całość poprowadził kierownik Działu Naukowego, dr Bartosz Kapuściak. Wydarzeniu towarzyszyła biograficzna wystawa „Jan Rodowicz »Anoda«" przygotowana przez Biuro Edukacji Narodowej IPN.

- **19 stycznia – spotkanie „Siwiec, Palach… milczący krzyk niezgody"**

Spotkanie zorganizowane zostało we współpracy z Działem Naukowym w rocznicę śmierci Jana Palacha, który w styczniu 1969 r. na placu Wacława przed budynkiem Muzeum Narodowego w Pradze dokonał aktu samospalenia. Podczas spotkania wspomniano również postać Ryszarda Siwca, który zmarł w wyniku samospalenia podczas ogólnokrajowych dożynek na Stadionie Dziesięciolecia w proteście przeciwko agresji wojsk Układu Warszawskiego na Czechosłowację.

W dyskusji na temat „żywych pochodni" jako formy protestu przeciwko totalitarnemu systemowi wzięli udział goście: Petr Blažek z Instytutu Studiów nad Reżimami Totalitarnymi w Pradze i dr Łukasz Kamiński, dyrektor Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu. Całość poprowadził kierownik Działu Naukowego Muzeum, dr Bartosz Kapuściak. Wyświetlono film *Usłyszcie mój krzyk*, reż. Maciej Drygas. Na dziedzińcu Muzeum zaprezentowano wystawę „Nie tylko Siwiec", przygotowaną przez IPN.

7. Dział Promocji i Wydarzeń Kulturalnych

Dział Promocji i Wydarzeń Kulturalnych (DPWK) został powołany Zarządzeniem nr 2/2024 dyrektora Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) z dnia 31 stycznia 2024 i rozpoczął działalność 1 lutego 2024 r.

7.1. Zadania

Organizacja wydarzeń kulturalnych:

- planowanie, koordynacja i realizacja różnorodnych wydarzeń (koncerty, spotkania, spektakle teatralne, dyskusje, wydarzenia specjalne: rocznicowe, spotkania rodzinne itp.);
- współpraca z artystami, prelegentami, zespołami muzycznymi, konferansjerami, wojskiem i innymi podmiotami kulturalnymi;
- przygotowywanie harmonogramów, opracowywanie kalendarium dla poszczególnych wydarzeń;
- koordynacja i planowanie wydarzeń rocznicowych ściśle związanych z tematyką miejsca, w którym mieści się Muzeum, we współpracy ze wszystkimi działami Muzeum: 1 marca (Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych), 25 maja (rocznica śmierci rtm. Witolda Pileckiego), 13 grudnia (upamiętnienie ofiar systemu komunistycznego w rocznicę wprowadzenia stanu wojennego).

Promocja działalności instytucji:

- współpraca z grafikiem podczas tworzenia i projektowania materiałów promocyjnych (ulotki, plakaty, materiały elektroniczne);
- prowadzenie działań w mediach społecznościowych (Facebook, Instagram, X itp.), przygotowywanie materiałów video, relacji, obsługa fotograficzna wydarzeń;
- sporządzanie planów promocji organizowanych przez Muzeum przedsięwzięć, przygotowywanie kampanii promocyjnych dotyczących zarówno Muzeum, jak i organizowanych wydarzeń;
- administrowanie stroną internetową, współpraca z wykonawcą strony w tym zakresie. Przygotowywanie i aktualizacja treści, w tym zamieszczanie informacji o nadchodzących wydarzeniach;
- organizowanie konferencji prasowych, wydarzeń o charakterze promocyjnym;
- dbanie o identyfikację wizualną Muzeum podczas wydarzeń organizowanych zarówno w jego siedzibie, jak i poza nią;
- rozpatrywanie wniosków o udzielanie patronatów medialnych nad wydarzeniami organizowanymi przez inne podmioty;
- współpraca z innymi działami w zakresie przygotowywania treści na stronę internetową i do mediów społecznościowych, działania promocyjne dotyczące organizowanych w ramach ich kompetencji wydarzeń (o charakterze naukowym, edukacyjnym, wystawienniczym).

7.2. Działania w zakresie promocji Muzeum

- budowanie wizerunku i relacji z odbiorcami poprzez działania w Internecie, przeprowadzanie ankiet dotyczących działalności Muzeum;
- monitoring mediów;
- zaprojektowanie i wdrożenie nowej strony www. Muzeum, która została uruchomiona 1 marca 2024 r. Bieżąca modernizacja strony internetowej Muzeum, obsługa i aktualizacja treści (współpraca z Wykonawcą); w czerwcu przeprowadzono postępowanie na wybór wykonawcy do świadczenia usługi rozbudowy i rozszerzenia funkcjonalności strony internetowej;
- promocja w mediach społecznościowych wydarzeń organizowanych w Muzeum przez pozostałe działy merytoryczne: wydarzenia okolicznościowe, seminaria, stałe cykle tematyczne („Stopklatka historii", „Widzenie na Rakowieckiej", wykłady ks. dr. hab. Jarosława Wąsowicza o abp. Baraniaku, dyskusje wokół książek w cyklu „Ex Bibliotheca").
- opracowanie identyfikacji graficznej dla cyklicznych wydarzeń Muzeum: seminariów i konferencji naukowych, włącznie z koncepcją ich komunikacji w mediach społecznościowych;
- przygotowywanie harmonogramu postów (tematy, treści, formaty);
- opracowywanie scenariuszy na wideo/rolki na media społecznościowe i realizacja;
- wdrożenie cykli tematycznych na Facebooku: „Kartka z kalendarza" oraz „Pamiątki przekazane do zbiorów Muzeum";

- uruchomienie grupy społecznościowej na Facebooku, jako narzędzia komunikacyjnego z osobami, które mogłyby być zainteresowane przekazaniem rodzinnych pamiątek oraz wspomnień dotyczących więzienia na Rakowieckiej;
- rozpoczęcie analizy wydarzeń stałych (określenie: grup odbiorców, celu, sposobu mierzenia efektów z realizacji celu poszczególnych wydarzeń);
- opracowanie pierwszego narzędzia badawczego badającego bieżące opinie i profil odbiorców;
- przygotowywanie tematów podcastów oraz zarys formatu (*Dowody zbrodni, Muzealium*) – realizacja przełożona na 2025 r.;
- uzgadnianie z działami merytorycznymi cykli tematycznych na media społecznościowe: „Kaci z Mokotowa", „Historia więzienia na Rakowieckiej", „Dowody zbrodni", „Ku suwerenności. Drogi Polaków ku wolności", historyczne szorty: „5 × dlaczego", „Powstańcy warszawscy w stalinowskiej katowni na Mokotowie" – do realizacji w roku 2025;
- nawiązanie współpracy z innymi instytucjami kultury i nauki: Muzeum Domu Rodziny Pileckich (pozyskanie fotografii, propozycja wizyty studyjnej), Wyższa Szkoła Ekonomii i Zarządzania;
- przygotowanie wersji angielskiej strony internetowej Muzeum: tłumaczenie zakładek na język angielski (w tym treść „wystawy", „zbiory", „nauka", „zwiedzanie", „historia więzienia").

7.3. Analiza strony internetowej oraz mediów społecznościowych Muzeum:

- Ruch na stronie – liczba wyświetleń w jednym miesiącu ponad 2800:
  - nowi użytkownicy 2 tys.;
  - średni czas zaangażowania na stronie: 1,10 sekund;
  - największy współczynnik zaangażowania: 60 proc. odbiorców z Polski, 26,3 proc. z USA, 57,1 proc. Niemcy;
- Najczęściej odwiedzane przez użytkowników podstrony:
  - zwiedzanie;
  - nasz zespół;
  - historia więzienia;
  - nadchodzące wydarzenia;
- Aspekt techniczny:
  - strona postawiona na gotowym szablonie;
  - strona ładuje się szybko (do 3 s.);
  - strona jest responsywna;
  - strona jest dostosowana do osób ze szczególnymi potrzebami.

Tabela 6. Statystyki profilu Muzeum na Facebooku

Wyświetlenie	1 225 234	
Zasięg	1 857 145	+137,4%
Interakcje z zawartością	205 235	+34,9%
Kliknięcie linku	3072	-42,1%
Odwiedziny	267 648	+64,8%
Rozpoczęte obserwowanie	267 648	+91,5%

W związku z wydarzeniami organizowanymi z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych 1 i 2 marca materiały związane z uroczystościami osiągnęły na mediach społecznościowych zasięg 1 milion.

W wyniku działań promocyjnych wzrosła liczba obserwujących o ponad 6000. Materiały (rolki) w ponad 60 proc. docierają do nowych odbiorców.

Materiały z najlepszymi wynikami na mediach społecznościowych:

1) materiał video – zaproszenie na koncert „Bezimienni, Niezłomni, Niezapomniani":
- 200 tys. wyświetleń, 4,6 tys. polubień, ponad 200 komentarzy;

2) przygotowania „od kuchni" do wydarzeń w dniach 1 i 2 marca organizowanych w związku z obchodami Narodowego Dnia Pamięci „Żołnierzy Wyklętych":
- ponad 40 tys. wyświetleń, ponad 5 tys. interakcji odbiorców z materiałem;

3) materiał wideo: zaproszenie na inscenizację historyczną 2 marca
- 46 tys. wyświetleń, 2,6 tys. polubień, 298 komentarzy;

4) materiał wideo pokazujący akcję promocyjną „Niezłomni Niezapomniani ruszyli w miasto!". Rekonstruktorzy historyczni rozdawali w Warszawie materiały edukacyjne wraz z nasionkami niezapominajek – symbolem pamięci o niezłomnej, niezapomnianej postawie kobiet i mężczyzn walczących o niepodległość:
- ponad 85 tys. wyświetleń, prawie 3 tysiące interakcji odbiorców z materiałem;

5) rolka na rocznicę agresji ZSRS 17 września 1939 r.:
- 128 tys. wyświetleń, ponad 1100 interakcji odbiorców z materiałem;

6) 30 listopada, rolka z zaproszeniem na spektakl *Historia w listach zapisana. Listy więzienne Kazimierza i Zofii Moczarskich czytane performatywnie*:
- zasięg 97 tysięcy odbiorców, ponad 5 tysięcy reakcji

Z analizy mediów społecznościowych, wynika, że najlepszą formą docierania do nowych odbiorców są rolki oraz materiały video.

Reklama płatna na Facebook

W 2024 r. przeprowadzono 5 kampanii reklamowych na platformie Facebook, których celem było zwiększenie uczestnictwa odbiorców w wydarzeniach organizowanych przez Muzeum.

Tabela 7.Wyniki analizy efektywności kampanii według wskaźników

Kampania	Zasięg	Wyświetlenia	Reakcje na zaproszenia	Kwota
1 marca	55 100	106 456	1003	996,92 zł
2 marca	59 242	117 090	1419	974,48 zł
Noc Muzeów	25 698	51 305	324	499,99 zł
Koncert fortepianowy/ wrzesień	27 792	52 740	114	500,00 zł
Niepokorni '81.	65 558	135 944	910	983,15 zł
Łącznie	233 390	463 535	3770	3954,54 zł

7.4. Organizacja wydarzeń

- 3 lutego – spotkanie z reżyserką Pauliną Bilińską oraz pokaz filmu *Maryja z Rakowieckiej*;
- 17 lutego – koncert w cyklu „Chopin na Rakowieckiej" – recital Natalii Zaleskiej;
- 24 lutego – organizacja i koordynacja uroczystości upamiętniających generała Augusta Emila Fieldorfa „Nila" pod pomnikiem generała u zbiegu ulic Wał Miedzeszyński i Fieldorfa we współpracy z Fundacją Walczącym o Niepodległość, Wyklętych, Pokrzywdzonych, Internowanych, Więzionych;

- 28 lutego – pomoc w organizacji konferencji prasowej dotyczącej planowanych wydarzeń Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, otwarciu nowej odsłony wystawy czasowej „Dowody Zbrodni" oraz otwarcia pierwszej wystawy czasowej z cyklu „Tajemnica przedmiotu" poświęconej Józefowi Kozłowskiemu „Lasowi";
- 1–2 marca – obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych (uroczystości państwowe z asystą wojskową i składaniem wieńców, inscenizacja teatralna podczas zwiedzania w X Pawilonu, pomoc w koordynacji obsługi zwiedzających);
- 7 marca – opracowanie scenariusza, organizacja i obsługa uroczystości związanych z rocznicą śmierci mjr. Hieronima Dekutowskiego „Zapory";
- 18 maja – Noc Muzeów – pomoc w obsłudze zwiedzających i przeprowadzenie kampanii promocyjnej;
- 13 maja – organizacja otwarcia wystawy czasowej z cyklu „Tajemnica przedmiotu" poświęconej rtm. Witoldowi Pileckiemu;
- 25 maja – przygotowanie i koordynacja uroczystości w rocznicę śmierci rtm. Witolda Pileckiego (apel pamięci, uroczystość składania kwiatów, monodram „Tobie Polsko" Przemysława Tejkowskiego);
- 4 czerwca i 13 grudnia – wsparcie IPN w organizacji uroczystości wręczenia odznaczeń państwowych Krzyży Wolności i Solidarności;
- 8 czerwca – 40. rocznica powstania Federacji Młodzieży Walczącej – współpraca ze Stowarzyszeniem Federacji Młodzieży Walczącej przy organizacji wydarzenia;
- 23 lipca – seminarium naukowe „Pamiętamy! 1 sierpnia 1944 r. 80. rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego" w ramach cyklu „Z Rakowieckiej… Seminaria naukowe z najnowszej historii Polski";
  - promocja wydarzenia w mediach społecznościowych, na grupach tematycznych, mailing,
  - współpraca z patronami honorowymi i medialnymi,
  - koordynacja przygotowania projektu graficznego na potrzeby działań promocyjnych,
  - przygotowanie relacji fotograficznej i filmowej z wydarzenia;
- 2 sierpnia – wizyta amerykańskiej stacji telewizyjnej, która przeprowadziła na terenie Muzeum wywiad z powstańcem warszawskim, ppłk. Zbigniewem Wiesławem Ostoją-Rylskim;
- 6 sierpnia – wizyta w Muzeum premiera Czeczeńskiej Republiki Iczkerii na uchodźstwie – Achmieda Chalidowicza Zakajewa;
- 9 sierpnia – pomoc w organizacji sesji popularnonaukowej w związku z 80. rocznicą powstania Brygady Świętokrzyskiej NSZ;
- 28 sierpnia – wizyta przedstawicieli Ogólnopolskiego Stowarzyszenia „Rodzina Policyjna 1939 r. w 126. rocznicę urodzin mjr. Bolesława Kontryma „Żmudzina", złożenie kwiatów pod tablicą upamiętniającą niezłomnego bohatera;
- Współpraca z IPN dotycząca organizacji serii koncertów fortepianowych w ramach cyklu „Historia (nie)ocalona";
  - 21 września – recital fortepianowy Radosława Sobczaka, poświęcony ppor. Helenie Żurowskiej;
  - 19 października – recital pieśni w wykonaniu Moniki Kruk i Anny Bernackiej, poświęcony pamięci ks. Jerzego Popiełuszki;
  - 16 listopada – recital fortepianowy Joanny Różewskiej-Kulasińskiej, poświęcony pamięci Lidii Lwow-Eberle;
- 27 września – ogólnopolska konferencja naukowa „Materiały do życia i działalności abp. Antoniego Baraniaka w archiwach kościelnych i państwowych"
- 30 września – uroczystość w rocznicę śmierci Kornela Morawieckiego;
- 7 października – udział w przygotowaniu spotkania poświęconego książce Katarzyny Kołodziejczyk-Daniłowicz *Pozostałem niepokonany*;
- 19 października – otwarcie wystawy „Oskarżyciel posiłkowy – Jan Olszewski – Oskarżyciel systemu" – we współpracy z Fundacją Archiwum Jana Olszewskiego;
- 21 października – otwarcie wystawy z cyklu „Tajemnica przedmiotu", poświęconej Józefowi Franczakowi „Lalusiowi";

- 22 października – inauguracja projektu „Historia w listach zapisana. Listy więzienne Kazimierza i Zofii Moczarskich – czytanie performatywne" – warsztaty aktorskie i historyczne we współpracy z Fundacją Zatrzymać Czas;
- 23 października – inauguracja projektu „Łączka i inne miejsca poszukiwań", współpraca z organizatorem – Centralnym Przystankiem Historia IPN;
- 13 grudnia – wydarzenia upamiętniające ofiary systemu komunistycznego w 43. rocznicę wprowadzenia stanu wojennego,
  - oficjalna uroczystość na dziedzińcu Muzeum z udziałem asysty wojskowej;
  - diorama historyczna;
  - spotkanie z Chrisem Niedenthalem i dr. Grzegorzem Majchrzakiem;
  - współpraca z IPN przy organizacji koncertu „Poszedłem po słońce".

Przedstawienie teatralne *Przez ścianę* – w okresie kwiecień–listopad w ramach współpracy z Biurem Wydarzeń Kulturalnych Instytutu Pamięci Narodowej zorganizowano premierę i 33 pokazy przedstawienia *Przez ścianę*. Dział nadzorował montaż i demontaż scenografii, opiekował się aktorami i ekipą produkcyjną, pomagał przy obsłudze widzów, tworzył treści promocyjne i informacyjne na stronie i mediach społecznościowych Muzeum.

Pozostałe działania w zakresie organizacji wydarzeń:

- koordynacja komunikacji w sprawie zwiedzania Muzeum dla grup specjalnych, m.in. żołnierzy z WOT Radomia, Gwardii Królewskiej Norwegii oraz organizacja zwiedzania w ramach International Erasmus + Staff Week w ramach współpracy z Wyższą Szkołą Ekologii i Zarządzania;
- oprowadzenie ekip filmowych po Muzeum w celu rozeznania terenu przed planowanym kręceniem i podczas realizacji filmu o rodzinie Śmiechowskich, serialu *Zatoka szpiegów*, ekipy filmowej przygotowującej film edukacyjny o Mieczysławie Chojnackim „Młodziku" i koordynacja udziału dyrekcji w nagraniach;
- negocjacje z wykonawcami i podmiotami zewnętrznymi w zakresie wydarzeń kulturalnych;
- spotkania robocze z podmiotami zainteresowanymi współpracą w zakresie organizowania wydarzeń bądź wynajmem przestrzeni;
- współpraca z wojskiem, konferansjerem, fotografem, firmami realizującymi wideofilmowanie w zakresie dotyczącym organizacji wydarzeń;
- całościowa koordynacja organizacji znaczących wydarzeń rocznicowych o charakterze państwowym, odbywających się w Muzeum – opracowywanie scenariuszy, planowanie i rozdział zadań, przygotowanie i aranżacja pomieszczeń, koordynacja montaży, demontaży sprzętu i elementów scenograficznych, prowadzenie kalendarza wydarzeń;
- wsparcie Działu Wystaw w ocenie kwalifikowalności w projekcie grantowym „Culture Moves Europe" (Goethe-Institut);
- wsparcie Działu Obsługi Ekspozycji w oprowadzeniu po Muzeum gości angielskojęzycznych (Japonia);
- przystosowanie budynku dawnej „drukarni" organizacji wydarzeń, m.in. dalszej eksploatacji spektaklu *Przez ścianę* – współpraca z Działem Inwestycji i Administracji, zakup elementów wyposażenia sali;
- współpraca z Fundacją im. Janusza Kurtyki w sprawie organizacji panelu dyskusyjnego „Słowa w (od)cieniach czerwieni. O literaturze wspomnieniowej i wojennej w czasach PRL";
- współpraca promocyjna z Działem Edukacji przy promocji koncertu zaduszkowego Huberta „Kargena" Bojarskiego, akcji „Wigilijne światło z Rakowieckiej";
- współpraca z Biurem Wydarzeń Kulturalnych IPN w sprawie organizacji przestrzeni w Muzeum do nagrania koncertu „Wyśpiewać nadzieję";

7.5. Patronaty honorowe

Muzeum udzieliło w sumie 10 patronatów honorowych dla następujących podmiotów:

– Rodzinny piknik historyczny im. rtm. Witolda Pileckiego i Tadeusza „Teddy" Pietrzykowskiego – organizator: Fundacja Sztuk Krytycznych i Mariusz Kamać;

– Gra terenowa *Żołnierze Wyklęci* – 4. Sochaczewska Drużyna Harcerska ZHP „Koniczyna" im. Henryka Jerzego Chmielewskiego;
– Udział w Komitecie Honorowym XIII edycji Ogólnopolskiego Konkursu „Żołnierze Wyklęci – Bohaterowie Niezłomni" – organizator: Fundacja im. Kazimierza Wielkiego;
– III Rajd braci Taraszkiewiczów – organizator: Stowarzyszenie Zwykłe Lubelska Grupa Historyczna im. Żołnierzy Wyklętych Lubelszczyzny;
– 11. rajd mjr. „Zapory" – organizator: Grupa Historyczna Zgrupowanie Radosław;
– Impreza biegowo-historyczna „Cross z historią w tle" – organizator: Wójt Gminy Leszno;
– Rajd ścieżkami oddziału Bartka – organizator: Stowarzyszenie Fort;
– Odsłonięcie tablicy pamiątkowej poświęconej ks. Sylwestrowi Zychowi, zamordowanemu 35 lat temu w Krynicy Morskiej – organizator: Stowarzyszenie Elbląscy Patrioci;
– Uroczystość poświęcona żołnierzom oddziału partyzanckiego pod dowództwem mjr. Józefa Kurasia „Ognia" w Gorcach – organizatorzy: Nowotarska Grupa Mieszkańców „Pamięć", Podhalańska Grupa Rekonstrukcji Historycznych „Błyskawica" im. mjr. Józefa Kurasia „Ognia", Stanisław Ludzia „Orawca" oraz Starostwo Powiatowe Nowy Targ i Instytut Pamięci Narodowej Oddział Kraków;
– Uroczystości w Elblągu upamiętniające powstanie Narodowych Sił Zbrojnych – organizatorzy: Stowarzyszenie Elbląscy Patrioci, Związek Żołnierzy NSZ, Młodzież Wszechpolska – Okręg Pomorski, Stowarzyszenie Kultury Chrześcijańskiej im. ks. Piotra Skargi;
– Konkurs Wojewódzki „Dziś idę walczyć, mamo…" – organizator: Zespół Szkół Innowacyjnych w Jarosławiu;
– Konkurs recytatorski „Na znojną walkę" – organizator: DIPN Olsztyn;
– Płyta z zapisem oratorium *Tak musiało być* o rtm. Witoldzie Pileckim – wnioskujący: Fundacja Projekt Patriotyzm.

7.6. Pozostałe działania

- opracowanie i przeprowadzenie ankiety dla pracowników dotyczącej oceny organizacji wydarzeń kulturalnych w Muzeum;
- opracowanie scenariusza i przeprowadzenie warsztatów dla zespołu pracowników dotyczących zakresu działalności poszczególnych działów i wzajemnej współpracy (we współpracy z działem wystaw w związku z przygotowaniem do prac związanych z tworzeniem strategii rozwoju Muzeum);
- udział pracowników działu w pracach zespołu ds. budowania i wdrożenia strategii rozwoju i działania Muzeum;
- praca nad opracowaniem strategii marketingowo-promocyjnej Muzeum oraz polityki medialnej i komunikacyjnej (we współpracy z rzecznikiem prasowym);

8. Dział Księgowy

Do zadań Działu Księgowego w 2024 r. należało w szczególności:
- prowadzenie ksiąg rachunkowych Muzeum;
- sporządzanie projektu planu finansowego Muzeum oraz zmian w planie finansowym na przestrzeni roku obrotowego;
- potwierdzanie zgodności operacji gospodarczych z planem finansowym Muzeum;
- wykonywanie dyspozycji środkami pieniężnymi;
- dokonywanie terminowych płatności wynikających z bieżących zobowiązań;
- prowadzenie ewidencji księgowej zdarzeń gospodarczych;
- dokonywanie kontroli dowodów księgowych pod względem formalnym i rachunkowym;
- dokonywanie naliczeń odpisów amortyzacyjnych;
- sporządzanie informacji dotyczącej wykonania miernika w ramach realizowanego w budżecie działania 9.1.1.2;

- analizowanie i ustalanie prawidłowości rozliczeń z kontrahentami oraz prowadzenie windykacji należności;
- sporządzanie sprawozdania dotyczącego gospodarki finansowej, sprawozdań statystycznych, comiesięczne informacje na temat wykorzystania dotacji podmiotowej;
- sporządzanie zapotrzebowania na środki finansowe;
- rozliczanie dotacji celowych;
- sporządzenie rocznego sprawozdania finansowego;
- rozliczanie kosztów krajowych i zagranicznych wyjazdów służbowych;
- prowadzenie spraw kadrowych;
- rekrutacja nowych pracowników;
- organizowanie szkoleń BHP dla pracowników;
- sporządzanie dokumentacji płacowej;
- naliczanie składek z tytułu ubezpieczeń społecznych, ubezpieczenia zdrowotnego i Funduszu Pracy, naliczanie i pobór zaliczek na podatek dochodowy z tytułu umów o pracę, umów zlecenia, umów o dzieło, nagród, świadczeń i wydatków osobowych niezaliczanych do wynagrodzeń oraz pozostałych wydatków na rzecz osób fizycznych;
- sporządzanie i realizacja przelewów na rachunki osobiste z tytułu wynagrodzeń, umów cywilnoprawnych oraz przelewów związanych z potrąceniami wynikającymi z list płac w systemie bankowości elektronicznej;
- uzgadnianie w okresach miesięcznych kosztów i wydatków na wynagrodzenia, sporządzanie analiz i zestawień w tym zakresie;
- sporządzanie deklaracji i rozliczeń z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych oraz prowadzenie niezbędnej dokumentacji do celów podatkowych zgodnie z ustawą o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz terminowe przygotowanie deklaracji PIT-11 oraz PIT-4R;
- sporządzanie i terminowa wysyłka deklaracji ZUS;
- terminowe przygotowanie przelewów do urzędu skarbowego z tytułu zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz składek ZUS;
- ustalanie wysokości i przekazywanie odpisu na ZFŚS, realizowanie obowiązku wpłat na PPK i PFRON;
- sporządzanie i terminowa wysyłka sprawozdań GUS.

8.1. Informacja o wykorzystaniu dotacji podmiotowej za 2024 r.:

Tabela 8. Wykorzystanie dotacji podmiotowej za 2024 r.

Wykorzystanie dotacji podmiotowej	Plan 1 XII – 31 XII 2024 w zł	Wydatki na dzień 31 XII 2024 w zł (narastająco)
I. Wydatki bieżące	12 293 000,00	12 115 501,42
1. Materiały i energia:		689 370,15
Materiały do konserwacji i remontów		57 756,20
Materiały biurowe		39 865,75
Środki czystości		18 078,74
Wyposażenie		49 276,65
Książki		10 682,97
Koszty materiałów pomocniczych do wystaw		73,00
Licencje i programy komputerowe		20 947,86

Wykorzystanie dotacji podmiotowej	Plan 1 XII – 31 XII 2024 w zł	Wydatki na dzień 31 XII 2024 w zł (narastająco)
Energia elektryczna		114 331,97
Energia cieplna		240 795,94
Woda i ścieki		30 613,97
Pozostałe materiały		106 947,10
2. Usługi obce:		2 302 592,24
Usługi remontowe		0,00
Usługi związane z wydarzeniami kulturalnymi		294 066,07
Usługi transportowe		18 654,55
Usługi informatyczne		254 212,08
Usługi prawne		74 415,00
Usługi naprawy maszyn i urządzeń		56 812,83
Usługi telekomunikacyjne		43 629,19
Usługi poligraficzne/drukarskie		110 965,16
Usługi pocztowe		25 286,15
Usługi naprawy i konserwacji zabytków		65 436,00
Usługi związane z nagraniami		108 832,00
Ochrona mienia		801 061,24
Pozostałe usługi		449 221,97
3. Wynagrodzenia:	7 238 000,00	7 134 800,73
Wynagrodzenia osobowe	6 540 000,00	6 537 591,19
Wynagrodzenia bezosobowe	698 000,00	597 209,54
4. Świadczenia na rzecz osób fizycznych:		7623,56
Koszty BHP		0,00
Refundacja – okulary		6300,00
Pozostałe – ekwiwalent pracy zdalnej		1323,56
5. Składki z tego na:	1 513 000,00	1 484 069,47
Składki społeczne – pracodawcy		1 107 317,94
Fundusz Pracy		137 535,26
Pozostałe: ZFŚS , PPK i PFRON		239 216,27
6. Podatki i opłaty, w tym:		262 176,24
Podatek od nieruchomości		260 734,00
Opłaty sądowe, skarbowe, notarialne		0,00

Wykorzystanie dotacji podmiotowej	Plan 1 XII – 31 XII 2024 w zł	Wydatki na dzień 31 XII 2024 w zł (narastająco)
Pozostałe opłaty		1442,24
7. Pozostałe koszty funkcjonowania:		234 869,03
Szkolenia i podnoszenia kwalifikacji przez pracowników		30 386,00
Usługi medyczne		4104,00
Koszty reprezentacji		37 818,39
Ubezpieczenia OC i majątkowe		49 544,86
Koszty reklamy		40 209,87
Ekspertyzy, analizy i opinie		0,00
Pozostałe		72 805,91

Suma wydatków poniesionych z dotacji podmiotowej, tj. przeznaczonej na finansowanie bieżącej działalności Muzeum w roku 2024 wyniosła 12 115 501,42 zł. Wydatki poniesione w okresie sprawozdawczym wiązały się z regulowaniem następujących płatności: wypłaty wynagrodzeń dla pracowników Muzeum oraz osób współpracujących na podstawie umów cywilnoprawnych, zakupów usług obcych, zakup materiałów i energii, składek ZUS pracodawcy, świadczeń na rzecz osób fizycznych, pozostałych kosztów funkcjonowania oraz podatków i opłat. Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) terminowo regulowało zobowiązania.

8.2. Informacja o wykorzystaniu dotacji celowej w 2024 r.

Tabela 9. Informacja o wykorzystaniu dotacji celowej w 2024 r.

Wykorzystanie dotacji celowej	Plan finansowy na 2024 r. (zł)	Wydatki za okres 1 I – 31 XII 2024 w zł
Wydatki majątkowe	885 000,00 po blokadzie: 635 000,00	599 995,52

Suma wydatków poniesionych z dotacji celowej, tj. przeznaczonej na wydatki majątkowe Muzeum w roku 2024 wyniosła 599 995,52 zł.

Powyższe wydatki wiązały się z realizacją następujących zadań:

- rozbudowa systemów zabezpieczeń na terenie Muzeum;
- budowa przyłącza elektroenergetycznego do zasilania kompleksu muzealnego;
- zakup regałów na potrzeby zasobów bibliotecznych i archiwalnych;
- wyposażenie meblowe do poczekalni oraz sklepu muzealnego zgodnie z projektem;
- zakup aparatu fotograficznego Nikon Z6III wraz z akcesoriami;
- zakup mobilnej stacji roboczej;
- profesjonalna gablota do prezentacji broni palnej;
- zestaw 13 aluminiowych skrzyń ewakuacyjnych;
- odśnieżarka;
- podesty sceniczne;
- kamera Canon XA75 z akcesoriami;
- urządzenie wielofunkcyjne.

Wykorzystanie dotacji celowej wpłynęło na zwiększenie majątku Muzeum, przyczyniając się do jego aktywnego rozwoju.

8.3. Informacja o wykorzystaniu rezerwy MF w 2024 r.

Tabela 10. Informacja o wykorzystaniu rezerwy MF w 2024 r.

Wykorzystanie rezerwy MF	Kwota przyznana na 2024 r. w zł	Wydatki za okres 1 I – 31 XII 2024 r. w zł
Wydatki majątkowe	13 495 900,00	13 495 900,00 zł

8.4. Zatrudnienie

W 2024 r. przeciętne zatrudnienie w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) wynosiło 53,17 etatu.

Zatrudnienie według stanu na 31 grudnia 2024 r. w przeliczeniu na pełne etaty wyniosło 54 etaty (wyniosło 60 osób).

Tabela 11. Zatrudnienie w 2024 r.

Komórka organizacyjna	Liczba etatów	Liczba osób
Dyrekcja	3	3
Dział Księgowy	5	5
Dział Administracyjny	5	5
Dział Edukacyjny	4,75	7
Dział Inwestycji	4	4
Dział Zbiorów	4,5	5
Dział Promocji i Wydarzeń Kulturalnych	4	4
Dział Zamówień Publicznych	2	3
Dział Obsługi Ekspozycji	1,75	2
Archiwum Zakładowe	1	1
Dział Naukowy	6	6
Dział Prawny	1,5	2
Dział Wystaw	5,75	7
Samodzielne i wieloosobowe stanowiska	5,75	6
Razem	**54**	**60**

Muzeum jest instytucją kultury o specyficznym i złożonym charakterze, w której realizacja zadań statutowych wymaga zatrudnienia wysoko wykwalifikowanych pracowników posiadających odpowiednie kompetencje, wiedzę i doświadczenie zawodowe.

Ponadto Muzeum oferuje możliwość odbywania staży zawodowych, praktyk studenckich i wolontariatów.

9. Dział Inwestycji

Do zadań Działu Inwestycji należy realizacja programu inwestycji na „Budowę Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL na terenie byłego Aresztu Śledczego w Warszawie przy ul. Rakowieckiej 37", który został opracowany na początku 2023 r., następnie 14 marca 2023 r. został zaakceptowany przez dysponenta środków budżetowych – Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej.

Obecnie jest on podstawą do opracowania dalszych dokumentów, dokumentacji projektowych, procedur przetargowych, umożliwiających rozpoczęcie prac budowlanych.

W 2024 r. w ramach dotacji celowej Dział Inwestycji realizował następujące zadania inwestycyjne:

- Zgodnie z założeniami statutowymi Muzeum ma stać się nowoczesnym obiektem historycznym, w którym nie tylko będzie prowadzona działalność kulturalna, lecz także działalność na rzecz wzmocnienia aktywności państwa w dziedzinie polityki pamięci. Z tego względu konieczna jest przebudowa i dostosowanie budynków Muzeum, m.in. budynku byłego szpitala więziennego, który po przebudowie będzie pełnił funkcję administracyjną Muzeum. W tym celu w 2023 r. rozpoczęta została realizacja zadania: „Zaprojektowanie, rozbiórka, rozbudowa, przebudowa, remont, rewaloryzacja oraz zmiana sposobu użytkowania budynku szpitala na terenie dawnego Aresztu Śledczego Warszawa-Mokotów na budynek administracyjno-biurowy Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) w Warszawie wraz z zagospodarowaniem terenu i infrastrukturą techniczną", które prowadzone jest w formule „zaprojektuj i wybuduj". Po zakończeniu realizacji budynku administracyjno-biurowego możliwe będzie przeniesienie pracowników z budynku, w którym obecnie mieszczą się biura, a docelowo ma się znajdować wystawa stała. Przebudowa budynku byłego szpitala więziennego zdecydowanie poprawi warunki lokalowe i komfort pracy pracowników.
  - Wartość zadania: 21 438 900,00 zł brutto
  - Kwota rozliczona w 2023 r. – 3 299 191,55 zł
  - Kwota rozliczona w 2024 r. – 13 100 039,30 zł
  - Kwota pozostała do rozliczenia w 2025 r. – 5 039 669,15 zł.
- Kolejnym zadaniem realizowanym od 2023 r. jest świadczenie usługi Inwestora Zastępczego przy realizacji zadania wymienionego w punkcie 1. Polega ono na: zapewnieniu inspektorów nadzoru inwestorskiego wszystkich branż oraz pełnieniu przez nich obowiązków nadzoru inwestorskiego, sprawowaniu kompleksowej obsługi inwestycji wraz z jej rozliczeniem i przekazaniem obiektu do użytku.
  - Wartość zadania: 268 140,00 zł
  - Kwota rozliczona w 2023 r. – 23 000,00 zł
  - Kwota rozliczona w 2024 r. – 177 416,80 zł
  - Kwota pozostała do rozliczenia w 2025 r. – 67 723,20 zł.
- W celu stworzenia w Muzeum dwóch przestrzeni wejściowych: poczekalni oraz sklepu muzealnego w piwnicy w budynku nr 1 zostało zrealizowane zadanie polegające na „Zakupie wyposażenia meblowego dla poczekalni oraz sklepu muzealnego zgodnie z projektem aranżacji wnętrz".
  - Wartość zadania: 112 065,30 zł.
- Wykonanie ekspertyzy konserwatorskiej, badań oraz prac restauratorskich w celi egzekucyjnej w budynku nr 1 (A) oraz w celach nr 5 oraz nr 6 w budynku nr 2 (B)
  - Wartość zadania: 158 583,90 zł.

Zakres prac wymagał wykonania wielu odkrywek tynku w celu odnalezienia śladów po przebudowie oraz śladów po artefaktach dotyczących celi straceń. W ramach prowadzenia prac badawczych nad historią Pawilonu X dawnego Aresztu Śledczego przy Rakowieckiej 37 konieczne było przeprowadzenie badań konserwatorskich cel w budynku nr 2 (B) w celu zweryfikowania opisów zawartych w opracowaniach historycznych. Pracami i badaniami objęte były dwie cele na parterze – nr 5 i nr 6, liczone zgodnie z numeracją pierwotną – zachowane numery na zewnętrznych ścianach budynku, zgodne z numerami zawartymi w dokumencie wywiadu przechowywanym w Archiwum Polskiego Państwa Podziemnego w Instytucie Sikorskiego w Londynie.

- „Usługa doradcza przy postępowaniu prowadzonym w trybie dialogu konkurencyjnego o nazwie: Wykonanie koncepcji arch.-urb., zagospodarowania terenu MŻWiWP PRL w Warszawie, opracowanie kompleksowej dokumentacji projektowo-kosztorysowej wybranych budynków oraz terenu"
  - Wartość zadania: 27 060,00 zł
  - Kwota wykorzystana w 2024 r.: 22 960,00 zł
  - Kwota pozostała do rozliczenia w 2025 r.: 4100,00 zł

Usługa doradcza ma na celu wsparcie Muzeum w przeprowadzeniu postępowania w trybie dialogu konkurencyjnego i wyłonienia Wykonawcy do realizacji zadania inwestycyjnego ujętego w uzgodnionym z dysponentem programie inwestycji dotyczącym przebudowy budynków 9, 10, 15, 16, 17 oraz zagospodarowania terenu Muzeum.

- Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej stanowiącej podstawę dla zadania: „Rekonstrukcja i adaptacja historycznych cel oraz holu w Budynku B, poprzedzona badaniami architektonicznymi i konserwatorskimi". Dokumentacja projektowo-kosztorysowa będzie stanowić podstawę do rozpoczęcia prac rekonstrukcyjno-adaptacyjnych w Pawilonie X dawnego więzienia mokotowskiego. W ramach opracowania dokumentacji przewidziane są m.in. badania odkrywkowe ścian oraz posadzek, ocena wartości zabytkowej analizowanych elementów, opracowanie programu prac konserwatorskich oraz zagadnienia związane z rozpoznaniem architektoniczno-historycznym obiektu. Zwieńczeniem dokumentacji będzie część kosztorysowa o kluczowym znaczeniu dla przyszłego procesu inwestycyjnego mającego na celu przywrócenie wyglądu wnętrza pawilonu z okresu lat 1945–1955, w którym więziono żołnierzy i dowódców polskiego podziemia niepodległościowego. Zgodnie z Programem Inwestycji Budynek B będzie częścią wystawy stałej. Planuje się w nim minimalny zakres przebudowy. Będzie wykorzystywany jako świadek historii. Główne działania będą to przywrócenie pełnej sprawności instalacji wewnętrznych oraz prace konserwatorskie.
  - Wartość zadania: 159 285,00 zł
  - Kwota rozliczona w 2024 r.: 36 900,00 zł
  - Kwota do rozliczenia w 2025 r.: 122 385,00 zł

  Dział Inwestycji w ramach dotacji podmiotowej zrealizował w 2024 r. następujące zadania:
- Malowanie korytarzy i pomieszczeń w piwnicy w budynku nr 1.
  - Kwota: 22 120,00 zł
- Wykonanie inwentaryzacji architektoniczno-budowlanej budynków nr 1, 2, 3, 4 Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) niezbędnej do przygotowania i przeprowadzenia postępowań związanych z inwestycjami dotyczącymi budowy Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL.
  - Kwota: 20 295,00 zł
- Wykonanie projektu aranżacji wnętrz i wyposażenia pomieszczeń znajdujących się w piwnicy w Budynku A (strefa wejściowa) stanowiącej projektowe rozwiązanie nowej strefy wejściowej, poczekalni, szatni, sklepu oraz przestrzeni wystawienniczej w pomieszczeniach w piwnicy. Zakupu wyposażania dokonano w ramach dotacji celowej.
  - Kwota: 36 000,00 zł.
- Zakupiono sprzęt AGD w celu zapewnienia niezbędnego wyposażenia pomieszczeń socjalnych dla pracowników.
  - Kwota: 4 810,50 zł.
- Z uwagi, że Centralny Zarząd Służby więziennej podjął w 2023 r. działania zmierzające do rozłączenia wspólnych z Muzeum sieci oraz ich przebudowy i wymiany na terenie swojej działki, Muzeum 13 czerwca 2024 r. zawarło ze Stoen Operatorem Sp. z o.o. umowę o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej Muzeum w celu zapewnienia docelowego zasilania kompleksu muzealnego w energię elektryczną oraz uniezależnienie się od stacji transformatorowej znajdującej się na działce Służby Więziennej.
  - Kwota: 62 976,00 zł
  - Kwota wykorzystana w 2024 r. (I rata): 31 488,00 zł
  - Kwota pozostała do rozliczenia w 2025 r. (II rata): 3 488,00 zł.

10. Dział Zamówień Publicznych

Dział Zamówień Publicznych w głównej mierze przygotowywał i przeprowadzał postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz uregulowaniami wewnętrznymi, w celu wyboru wykonawcy i zawarcia z nim umowy. W 2024 r. Dział uczestniczył

też we wdrożeniu nowego narzędzia informatycznego do udzielania zamówień publicznych – platformy zakupowej eB2B.

W 2024 r. przeprowadzono następujące postępowania:

Tabela 12. Wykaz zamówień publicznych w trybie PZP w 2024 r.

Postępowanie	Realizacja
Rozbudowa systemów zabezpieczeń na terenie Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji)	Umowa wykonana
Usługi w zakresie utrzymania czystości terenu zewnętrznego oraz w kompleksie budynków znajdujących się w Warszawie przy ul. Rakowieckiej 37	Postępowanie unieważnione
Zakup wyposażenia meblowego dla poczekalni oraz sklepu muzealnego zgodnie z projektem aranżacji wnętrz	Umowa wykonana
Świadczenie usługi w zakresie ochrony osób i mienia na terenie Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji)	Umowa zawarta
Wykonanie koncepcji architektoniczno-urbanistycznej, opracowanie kompleksowej dokumentacji projektowo-kosztorysowej wybranych budynków oraz terenu MŻWiWP PRL	Postępowanie zakończone

Tabela 13. Wykaz zapytań ofertowych w 2024 r.

Postępowanie	Realizacja
Usługi obejmujące konsultację i doradztwo dotyczące konserwacji i prewencji obiektów znajdujących się w inwentarzu muzealnym przez okres 12 miesięcy	Umowa zawarta
Dostawa materiałów biurowych na potrzeby Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) w okresie 12 miesięcy	Umowa zawarta
Dostawa tonerów i materiałów eksploatacyjnych do urządzeń wielofunkcyjnych na potrzeby Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji)	Umowa zawarta
Wykonywanie czynności służących zapewnieniu prawidłowego funkcjonowania systemów zabezpieczeń elektronicznych w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) w Warszawie przy ul. Rakowieckiej 37 poprzez świadczenie usług przeglądów i konserwacji	Umowa zawarta
Obsługa sprzętu audiowizualnego podczas wydarzeń kulturalnych w 2024 r. w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji)	Umowa nie została zawarta – brak ofert
Dostawa środków czystościowych i artykułów gospodarczych na potrzeby Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) w okresie 12 miesięcy	Umowa zawarta
Wydruk biuletynów „Rakowiecka 37” dla Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji)	Umowa zawarta
Kompleksowa obsługa informatyczna Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) przez okres 12 miesięcy	Umowa zawarta
Ekspertyza konserwatorska, badania oraz prace restauratorskie w celi egzekucyjnej w budynku nr 1 (A) oraz w celach nr 5 oraz nr 6 w budynku nr 2 (B) realizowane w ramach zadania „Budowa Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji)” na terenie byłego Aresztu Śledczego w Warszawie przy ul. Rakowieckiej 37	Umowa zawarta
Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej stanowiącej podstawę dla zadania: „Rekonstrukcja i adaptacja historycznych cel oraz holu w budynku B, poprzedzona badaniami architektonicznymi i konserwatorskimi”. Zadanie realizowane w ramach inwestycji „Budowa Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji)” na terenie byłego Aresztu śledczego w Warszawie przy ul. Rakowieckiej 37	Umowa zawarta

Postępowanie	Realizacja
Odbiór odpadów komunalnych z terenu Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) w Warszawie przy ul. Rakowieckiej 37	Umowa zawarta
Usługi pocztowe świadczone w okresie od dnia 1 stycznia 2025 r. do dnia 31 grudnia 2025 r.	Umowa zawarta
Dostawa kwiatów ciętych, wieńców, wiązanek, bukietów okolicznościowych, ikeban, ziemi do kwiatów, stroików dla Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) na rok 2025	Umowa zawarta
Świadczenie usług w zakresie bezpieczeństwa pożarowego w 2025 r. dla Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji)	Umowa zawarta
Dostawa usług chmurowych oraz licencji dla Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) przez okres 12 miesięcy	Umowa zawarta
Zakup sceny składającej się z podestów wraz z oprzyrządowaniem dla Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji)	Umowa zawarta
Usługi obejmujące konsultację i doradztwo dotyczące konserwacji i prewencji obiektów znajdujących się w inwentarzu muzealnym przez okres 12 miesięcy	Umowa zawarta
Usługa naświetlania, druku i oprawy 4 numerów biuletynu „Rakowiecka 37" Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL „Rakowiecka 37"o numerach XXIX, XXX, XXXI, XXXII, oraz każdorazowa ich dostawa do siedziby Zamawiającego	Umowa zawarta

11. Archiwum Zakładowe

Archiwum Zakładowe, utworzone w czerwcu 2023 r., w 2024 r. realizowało kluczowe zadania związane z zarządzaniem dokumentacją, jej archiwizacją oraz wsparciem innych działów Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji). Przejmowało i porządkowało dokumentację, prowadząc jej ewidencję i rozmieszczanie w magazynie.

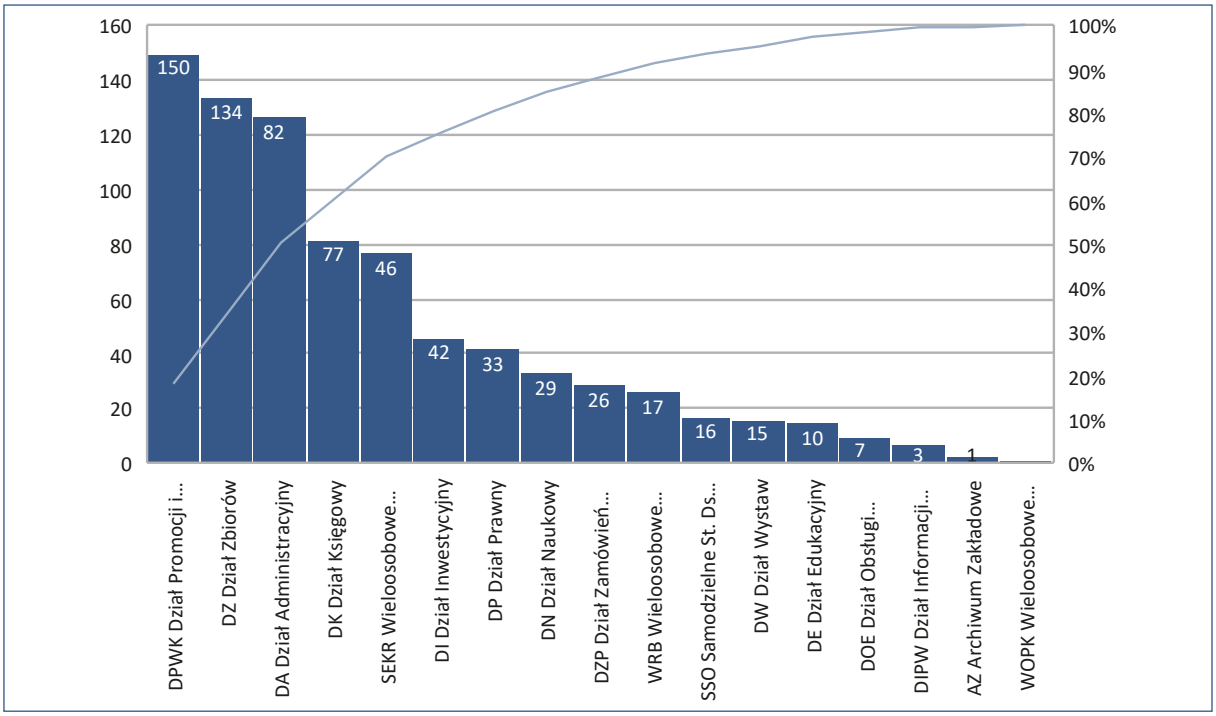
Zmodernizowano system przechowywania dzięki oznakowaniu regałów i półek, a także zainstalowano urządzenie monitorujące temperaturę i wilgotność, zapewniając optymalne warunki przechowywania dokumentów. Wspólnie z koordynatorem czynności kancelaryjnych opracowano procedury przekazywania dokumentacji do archiwum, usprawniając jej obieg. Przeprowadzono klasyfikację i kwalifikację dokumentacji, porządkując 80 proc. zasobu i identyfikując 18 teczek wymagających poprawy.

Tabela 14. Liczba jednostek przekazanych do Archiwum Zakładowego

Nazwa komórki przekazującej akta	Liczba jednostek spisu	Liczba teczek
Dział Edukacyjny	70	11
Dział Informacji, Promocji i Wydawnictw	307	44
Dział Księgowy	67	9
Dział Obsługi Ekspozycji	2	1
Samodzielne Stanowisko ds. Ochrony	4	1
Sekcja Edukacyjna	108	42
Wieloosobowe Stanowisko ds. Organizacji Przedsięwzięć Kulturalnych	17	3
Wieloosobowe Stanowisko ds. Sekretariatu	193	6
Wieloosobowe Stanowisko ds. Organizacji Przedsięwzięć Kulturalnych	19	9
Razem	**787**	**126**

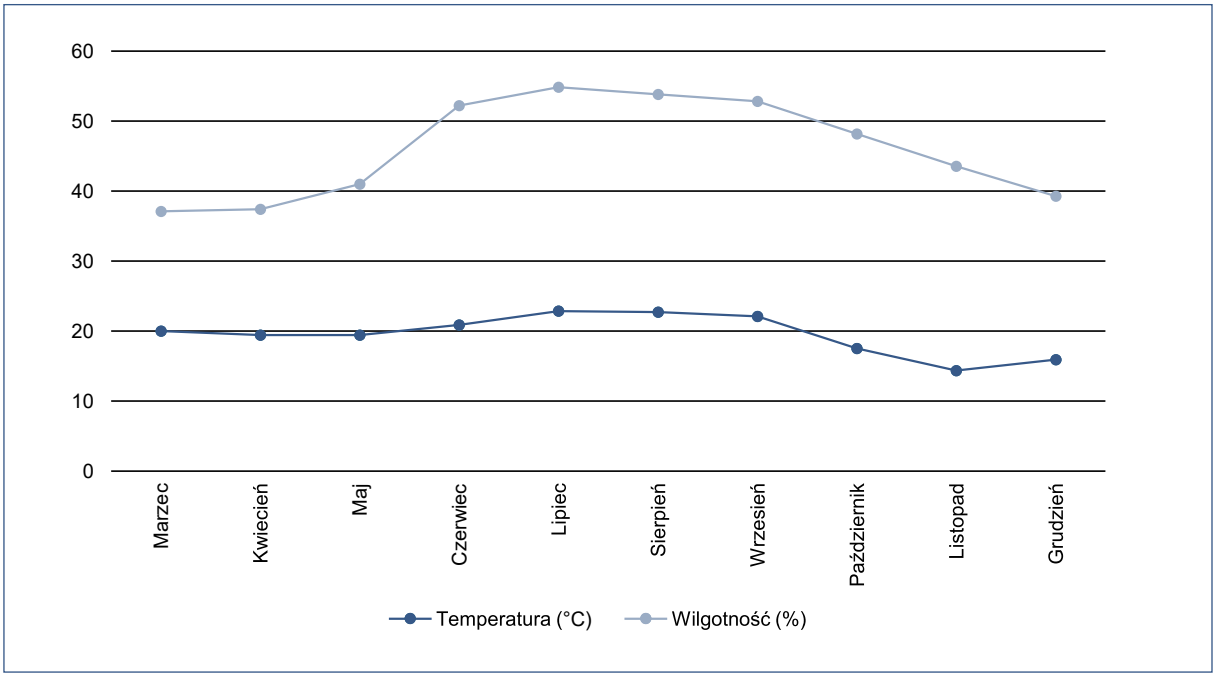
W 2024 r. przyjęto i opracowano dokumentację z 8 działów, obejmującą 126 teczek o łącznej wielkości 4,05 metra bieżącego. Zarchiwizowano 787 jednostek archiwalnych zgodnie z instrukcją kancelaryjną i archiwalną oraz dokonano przeglądu 815 spraw w systemie EZD. Współpracowano z 7 działami, udzielając konsultacji w zakresie klasyfikacji i kwalifikacji dokumentów, co usprawniło ich obieg.

Wykres 6. Sprawy prowadzone w EZD w 2024 r.

Podjęte działania przyczyniły się do poprawy organizacji archiwum oraz bezpieczeństwa przechowywanej dokumentacji. W kolejnych latach planowane jest dalsze doskonalenie procesów archiwizacji i współpracy z innymi działami Muzeum w celu optymalizacji zarządzania dokumentacją.

Wykres 7. Temperatura i wilgotność w magazynie Archiwum Zakładowego w 2024 r.

12. Dział Administracyjny

W 2024 r. Dział Administracyjny odegrał kluczową rolę w zapewnieniu sprawnego funkcjonowania Muzeum, dbając o codzienną organizację i zarządzanie procesami administracyjnymi. Poniżej przedstawiono najważniejsze obszary działalności Działu w roku sprawozdawczym.

- Zrealizował wynajmem nagłośnienia, oświetlenia oraz innych urządzeń niezbędnych do organizacji wydarzeń i uroczystości, w tym wystaw i imprez specjalnych organizowanych przez Muzeum;
- Prowadził dokładną gospodarkę materiałową, skutecznie zarządzając zakupami sprzętu, wyposażenia, materiałów biurowych oraz zapewniając sprawną obsługę administracyjno-gospodarczą. W ramach realizowanych zadań przeprowadził również zakup sprzętu komputerowego dla nowych pracowników;
- Zrealizował kontrolę zarządczą, koncentrując się na zapewnieniu zgodności działań Muzeum z obowiązującymi przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi. Monitorowano realizację wyznaczonych celów, eliminując ryzyka związane z ich realizacją. Współpracując z Głównym Księgowym i innymi komórkami organizacyjnymi, Dział przygotowywał również regularne raporty z przebiegu kontroli zarządczej;
- Dział Administracyjny wybrał nową firmę informatyczną, która zajmowała się bieżącym wsparciem technicznym, utrzymaniem sprzętu komputerowego, sieci oraz systemów informatycznych, szczególną uwagę zwracając na kwestie cyberbezpieczeństwa. Zajmowano się także zakupem oraz wdrażaniem nowych narzędzi programistycznych i aplikacji;
- Nadzorował również sprawy ubezpieczeniowe Muzeum, obejmujące ubezpieczenie zgromadzonych zbiorów, majątkowe, komunikacyjne oraz odpowiedzialności cywilnej;
- Aktywnie wspierał realizację projektów wystawienniczych oraz organizację wydarzeń rocznicowych i patriotycznych, takich jak Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych, rocznice śmierci wybitnych postaci historycznych i inne wydarzenia o charakterze upamiętniającym;
- W ramach współpracy z Warszawskim Centrum Integracji „Integracyjna Warszawa" Dział Administracyjny koordynował prace osób skazanych na karę prac społecznych, które wykonywały prace porządkowe na rzecz Muzeum;

Dział podejmował wszystkie działania zgodnie z przyjętymi planami, skutecznie i terminowo przyczyniając się do zapewnienia ciągłości i sprawności funkcjonowania Muzeum.

13. Wieloosobowe Stanowisko ds. Sprzedaży

W 2024 r. Wieloosobowe Stanowisko ds. Sprzedaży realizowało działania mające na celu przygotowanie do otwarcia sklepu stacjonarnego w strefie wejściowej Muzeum oraz uruchomienia jego działalności, co oficjalnie nastąpiło 21 października 2024 r.

W celu otwarcia sklepu stacjonarnego zrealizowano wiele kluczowych działań:

- zakup oprogramowania Comarch ERP Optima oraz udział w szkoleniu z obsługi systemu;
- zakup drukarki fiskalnej oraz terminala płatniczego, dzięki uczestnictwu w programie „Polska Bezgotówkowa" uniknięto opłat za obsługę terminala w pierwszym roku działalności;
- konsultowano koncepcję i projekt sklepu z działem inwestycji;
- zorganizowano samoobsługową kawiarnię w obszarze poczekalni i sklepu – umowa z firmą zewnętrzną;
- przygotowano formalne i prawne dokumenty niezbędne do otwarcia działalności;
- nawiązanie kontaktów z firmami zewnętrznymi w celu zaopatrzenia sklepu w asortyment.

Podjęto współpracę z wszystkimi dostawcami na podstawie umów komisowych. Przeprowadzono analizy ofert dostawców oraz dokonano wyboru produktów zgodnych z charakterem muzeum, tj.:

- **książki:** Wydawnictwo IPN, Wydawnictwo Motyle Książkowe, Wydawnictwo Marginesy;
- **pamiątki patriotyczne, historyczne oraz produkty dedykowane muzeum:** PIK Pamiątki i Kolekcje oraz Marex – Marek Łukiewski (producent maskotki harcerza Wilczka, poświęconej Tadeuszowi

Denkowskiemu, a także kubków i toreb o różnych wzorach i wielkościach), Axtom – drewniane puzzle *Mocni jak Stal* – portrety niezłomnych kapłanów i żołnierzy wycinane w metalu;
- **pamiątki z Warszawy –** F.H.U. Gedanum – magnesy, reprodukcje.

W listopadzie wprowadzono do sprzedaży produkt własny Muzeum – biuletyn „Rakowiecka 37" numer 28.

Sklep stacjonarny, zgodnie z oczekiwaniem zwiedzających, czynny jest od wtorku do niedzieli, w godzinach otwarcia Muzeum dla zwiedzających. Największym zainteresowaniem wśród klientów cieszyły się książki historyczne oraz produkty patriotyczne. Dobrze dobrana oferta oraz współpraca z dostawcami oferującymi sprzedaż komisową umożliwiły efektywne zarządzanie budżetem oraz maksymalizację zysków. Pomimo krótkiego okresu działalności wyniki finansowe oraz zainteresowanie klientów wskazują na wysoki potencjał sklepu i szanse jego dalszego rozwoju. Poza działalnością związaną bezpośrednio z przygotowaniami do otwarcia sklepu oraz samą sprzedażą, przygotowywano comiesięczne raporty i zestawienia sprzedaży, które przekazywane są dostawcom w celu wystawienia faktur za sprzedane produkty. W ciągu roku brano aktywny udział w większości wydarzeń i uroczystości organizowanych w Muzeum, zorganizowano sprzedaż w sklepie książek autorów, wokół których w Muzeum odbywały się dyskusje i prelekcje.

14. Samodzielne Stanowisko ds. Ochrony

Głównym zadaniem Samodzielnego Stanowiska ds. Ochrony jest podejmowanie działań mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa zbiorom muzealnym oraz osobom przebywającym w Muzeum. W tym celu w 2024 r. zawarto umowę na świadczenie usług w zakresie ochrony osób i mienia, umowę na świadczenie usług w zakresie bezpieczeństwa pożarowego oraz umowę na konserwację i serwis elektronicznych systemów zabezpieczenia, a ponadto zaktualizowano instrukcję bezpieczeństwa pożarowego, plan ochrony muzeum, plan ochrony zbiorów ruchomych i nieruchomych na wypadek konfliktu zbrojnego. Przeprowadzono dla pracowników szkolenia w zakresie prewencji antyterrorystycznej oraz w zakresie bezpieczeństwa pożarowego. Rozbudowano system zabezpieczeń przez objęcie telewizją dozorową dwóch pomieszczeń przeznaczonych na wystawy czasowe. W pomieszczeniach tych zainstalowano również system sygnalizacji pożarowej oraz system sygnalizacji włamania i napadu. Systemy te zainstalowano także w pomieszczeniach przeznaczonych na dokumenty archiwalne i księgozbiór Działu Naukowego. Pracownicy ochrony poza realizacją codziennych obowiązków przeprowadzili również wiele dodatkowych zabezpieczeń, głównie w czasie odbywających się w muzeum uroczystości i wydarzeń kulturalnych, zapewniając w ten sposób bezpieczeństwo osobom biorącym w nich udział. Podjęte działania w znacznym stopniu podniosły poziom bezpieczeństwa w muzeum, jednak wymagane są dalsze działania w tym zakresie, w szczególności dalsza rozbudowa elektronicznych systemów zabezpieczeń, podnoszenie świadomości pracowników w zakresie bezpieczeństwa fizycznego oraz ochrony zbiorów.

15. Dział Wystaw

15.1. Praca nad scenariuszem wystawy stałej

- Określenie najważniejszych założeń wystawy:
  – byłe więzienie przy ul. Rakowieckiej jako miejsce pamięci – maksymalne zachowanie autentyczności budynków, ze szczególnym uwzględnieniem istotnych miejsc historycznych;
  – ze względu na trwające cały czas badania wystawa ma mieć charakter modułowy (w ramach szerszej konstrukcji chronologiczno-problemowej możliwość dodawania treści, w tym przede wszystkim obiektów w miarę ich pozyskiwania);

– pokazanie zarówno ofiar systemu (osób walczących o wolną i demokratyczną Polskę), jak i samego systemu, z uwzględnieniem roli sprawców.

- Określenie struktury scenariusza – w każdym rozdziale mamy 3 poziomy opowieści:
  – historia miejsca – informacje o historii i przeznaczeniu poszczególnych pomieszczeń w różnych okresach;
  – „Ściany mówią" – relacje więźniów dotyczące konkretnych pomieszczeń (przy ścianach, w odsłuchach);
  – wystawa narracyjna.
- Rozmieszczenie ścieżek zwiedzania w przestrzeni architektonicznej kompleksu budynków, z uwzględnieniem znaczenia części historycznych, oznaczenie głównych osi znaczeniowych i punktów napięcia narracji.
- Opowieść o losach więźniów Rakowieckiej i ich rodzin.
- Przygotowywanie i porządkowanie materiału merytorycznego zgodnie z określonymi ścieżkami zwiedzania i rozdziałami problemowymi.
- Merytoryczne przygotowanie ogólnych założeń scenariusza wystawy stałej:
  – opracowywanie ksiąg więziennych więzienia na Mokotowie;
  – opracowywanie historii więźniów, weryfikacja działalności (organizacji, do której należała dana osoba), wyroku i okresu pobytu w więzieniu przy Rakowieckiej lub w innych więzieniach;
  – krytyczna analiza aktualnego stanu badań na temat osób zmarłych i straconych w więzieniu przy ul. Rakowieckiej i weryfikacyjna praca nad listami skazanych na karę śmierci i zamordowanych w więzieniu na Rakowieckiej w latach 1945–1955;
  – wytypowanie listy osób, które brały udział w wojnie obronnej 1939 r., a później były więzione przy ul. Rakowieckiej;
  – praca nad historią więźniów osadzonych na Mokotowie po roku 1956;
  – współpraca z Działem Naukowym w sprawie opracowania biogramów poszczególnych osadzonych i zamordowanych (zgodnie z listą osób, których obiekty znajdują się w zbiorach Muzeum);
  – opracowanie indeksu wspomnień więźniów Mokotowa wraz z krytyczną analizą materiału;
  – przygotowanie materiałów do opracowania merytorycznego o Józefie Kozłowskim ps. „Las";
  – opracowanie materiałów archiwalnych procesów Józefa Duszy i Adama Humera oraz pionu śledczego MBP na potrzeby scenariusza wystawy;
  – opracowanie materiałów archiwalnych sprawy Macieja i Bronisława Chajęckich do odrębnego scenariusza filmu bądź prezentacji wykorzystanych w ramach rozdziału o losach rodzin;
  – wybór cytatów ze źródeł archiwalnych (akta spraw) i wspomnień pod kątem przygotowywania linii narracyjnej „Ściany mówią" scenariusza wystawy stałej;
  – wstępne wytypowanie dokumentów i określenie zasad do prezentacji „Co nam mówi ten dokument", która będzie kontynuowana w całej przestrzeni wystawy stałej;
  – podział wystawy i zgromadzonego materiału na rozdziały;
  – praca nad kompletowaniem materiału ikonograficznego do rozdziałów;
  – badania topografii kompleksu więziennego na podstawie planów, dokumentów, zdjęć, prasy z epoki, relacji i wykonanych opracowań oraz weryfikacja dokonanych przebudów.

Kwerendy

W 2024 r. wykonano we współpracy z Działem Zbiorów kwerendy w zasobach inwentarzowych Muzeum, w celu wytypowania obiektów pod poszczególne rozdziały wystawy stałej i wystawy poświęconej wydarzeniom stanu wojennego. Przeprowadzono kwerendy w bibliotekach publicznych Warszawy i okolic. Wykonano także kwerendy archiwalne w: Archiwum Głównym Akt Dawnych, Archiwum Akt Nowych, Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, Archiwum Biura Organizacji Urzędu Miasta Warszawy, Archiwum Ministerstwa Sprawiedliwości, Archiwum Fundacji Ośrodka „Karta".

15.2. Organizacja wizyt i konsultacji merytorycznych na terenie Muzeum oraz wizyt studyjnych poza nim

– konsultacje z prof. Andrzejem Zawistowskim; prof. Krzysztofem Szwagrzykiem; mecenasem Piotrem Andrzejewskim;
– spotkanie z Jackiem Snopkiewiczem, autorem opracowania wraz ze Stanisławem Maratem publikacji *Ludzie bezpieki. Dokumentacja czasu bezprawia*;
– nawiązanie współpracy z Biurem Poszukiwań i Identyfikacji IPN (konsultacje z Markiem Nadolskim);
– nawiązanie współpracy z Muzeum – Miejsce Pamięci Palmiry (konsultację z Dominiką Pokojską);
– wizyta studyjna w Muzeum Dom Rodziny Pileckich;
– spotkanie z byłym więźniem Krzysztofem Królem;
– spotkanie z byłym więźniem Stanisławem Kotowskim, pozyskanie informacji o numeracji cel w pawilonie A (pawilon XII) w latach 1985–1986;
– nawiązanie kontaktu z wnuczką Bronisława Chajęckiego Małgorzatą Kośmicką.

15.3. Praca nad wystawami czasowymi

- Praca nad scenariuszem i projektem wystawy czasowej „Wolność jest w nas”: Dopracowywanie scenariusza poszczególnych poziomów (merytoryczne i plastyczne rozplanowanie elementów scenariuszowych, podział elementów scenariuszowych na poszczególne poziomy ekspozycji, przygotowanie tekstów, cytatów i wybór ikonografii); przygotowanie materiału do kompletnego projektu plastycznego wystawy.
- Rozpoczęcie pracy merytorycznej nad przyszłą wystawą czasową pod roboczą nazwą „Metodą katyńską” (o funkcji kata w więzieniu mokotowskim). Materiały do tej wystawy mają również stanowić rozdział w scenariuszu wystawy stałej. Przeprowadzono analizę materiałów związanych z egzekutorami w więzieniu mokotowskim; zebrano źródła do biogramów katów więzienia mokotowskiego; przeprowadzono kwerendę materiałów poświęconych straconym w więzieniu; pozyskano protokoły kar śmierci; sporządzono listę straconych przez konkretnych wykonawców kar śmierci.

15.4. Zrealizowane wystawy czasowe:

– przygotowanie nowej redakcji i aranżacji wystawy czasowej „Dowody zbrodni” w Pawilonie X, wystawa tłumaczona na język angielski;
– przygotowanie, zakup gabloty, skład i łamanie tekstów, wybór i zaprojektowanie siatek wielkoformatowych, produkcja i montaż wystawy z cyklu „Tajemnica przedmiotu” ukazująca przedmioty z bunkra Józefa Kozłowskiego „Lasa”;
– organizacja prezentacji wystaw czasowych IPN: poświęconej rtm. Witoldowi Pileckiemu, z cyklu wystaw „Tajemnice przedmiotu”, towarzyszącej prezentacji ryngrafu Witolda Pileckiego; prezentacja wystawy IPN o „TU rodziła się Solidarność” w Pawilonie XII;
– realizacja wystawy z cyklu „Tajemnica przedmiotu” „FÉG 37 M – pistolet Józefa Franczaka »Lalusia«”;
– realizacja wystawy „Historia mokotowskiego więzienia”:
– organizacja prezentacji w XI Pawilonie wystawy poświęconej procesowi toruńskiemu, współpraca z Fundacją Archiwum Jana Olszewskiego;
– montaż wystawy o powstańcach warszawskich na Mokotowie we współpracy z kuratorami wystawy i Działem Administracji (sierpień);
– przygotowanie edycji przeznaczonej do Muzeum Żołnierzy Wyklętych i montażu wystawy Federacji Młodzieży Walczącej, montaż banerów i fotografii w sali wystawowej we współpracy z Dzia-

łem Zbiorów, ustawienie gablot, włożenie obiektów do gablot, montaż sztandarów FMW, przygotowanie podpisów i kolażu zdjęć oraz demontaż.
– przeniesienie wystawy „Baraniak. 145 przesłuchań", współpraca z kuratorami wystawy, Działem Zbiorów i Działem Administracji;

15.5. Udział pracowników Działu Wystaw w prelekcjach, seminariach i konferencjach naukowych

- Ina Awgutis:
  – 5 grudnia – udział w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Pion śledczy i jego terenowe jednostki oraz pion więziennictwa MBP. Ludzie, struktury, metody działania";
- Aleksandra Kaiper-Miszułowicz:
  – 5 czerwca – udział w seminarium naukowym „Słowo honoru oficera? Metody przesłuchań osadzonych na przykładzie żołnierzy podziemia niepodległościowego. Case study" z wystąpieniem: *Przesłuchanie czy szkolenie? Przypadek śledztwa Marii Hattowskiej*;
- Michał Gruszczyński:
  – 5 czerwca – udział w seminarium naukowych „Słowo honoru oficera? Metody przesłuchań osadzonych na przykładzie żołnierzy podziemia niepodległościowego. Case study" z wystąpieniem: *Sprawa „Liceum"*;
  – wygłoszenie referatu w Oddziale IPN w Krakowie *Historia niemieckiej okupacji Warszawy w latach 1939–1944*;
  – wygłoszenie referatu o powstaniu warszawskim w Oddziale IPN w Krakowie.
- Hubert Bojarski:
  – 28 maja – udział w konferencji „Musimy pamiętać o Żołnierzach Wyklętych – naszych bohaterach!" w Radzyminie – referat o historii więzienia na Rakowieckiej;
  – wykład w Klubie Grota Roweckiego w Oddziale IPN w Krakowie *Warszawskie dzieci? Historia Powstania Warszawskiego.*
- Paweł Sztama:
  – 6 czerwca – udział w międzynarodowej konferencji naukowej „Aparat represji – podmiot wykonawczy w systemie sowieckim – historia i perspektywy badawcze" zorganizowanej przez Oddział IPN w Lublinie z referatem *Kapitan Jan Matejczuk (1923–1950) – Wachmann z SS-Ausbildungslager Lager Trawniki i funkcjonariusz pionu śledczego aparatu represji w „Polsce Ludowej"*;
  – 28–29 listopada – udział w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Poza kontrolą. Nadużycia władzy funkcjonariuszy aparatu represji w Polsce »ludowej« w latach 1945–1956" zorganizowanej przez Oddział IPN we Wrocławiu z referatem *„[...] i widziałem, co się działo u tow. Siedleckiego na V piętrze [...]". Życie i działalność szefa Biura ds. Funkcjonariuszy MBP płk. Jerzego Siedleckiego (1907–1996)*;
  – 5–6 grudnia – udział w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Pion śledczy i jego terenowe jednostki oraz pion więziennictwa MBP. Ludzie, struktury, metody działania" zorganizowanej przez nasze Muzeum z referatem *Kujbyszewiacy w pionie śledczym aparatu bezpieczeństwa Polski „ludowej". Portret zbiorowy*.

16. Rzecznik Prasowy

Powołany w 2024 r. Rzecznik Prasowy Muzeum odpowiada za kontakt z mediami oraz koordynację komunikacji zewnętrznej Muzeum, co wynika z zakresu obowiązków. Funkcję objął pracownik Działu Wystaw Hubert Bojarski, a do jego głównych zadań należy:

- Pomoc przy redakcji tekstów przemówień okolicznościowych z okazji rocznicy śmierci gen. Augusta Emila Fieldorfa i 1 marca;
- Organizacja konferencji prasowej 29 lutego – przygotowanie tekstów i przemówień, organizacja i zabezpieczenie sprzętu nagłaśniającego, kontakt z mediami;

- Kontakt z rzecznikiem Poczty Polskiej w sprawie wspólnych obchodów 75. rocznicy zamordowania Hieronima Dutkowskiego „Zapory" w kwestii promocji znaczka pocztowego;
- Udział w audycjach telewizyjnych i krótkie wypowiedzi dla TV Republika, TVP Historia, TVP Info, Polsat News;
- Przygotowanie materiałów dotyczących patronatów honorowych i medialnych na uroczystości poświęcone rtm. Witoldowi Pileckiemu;
- Przesłanie odpowiedzi na zapytania dziennikarskie dotyczące historii i planów rozwoju Muzeum;
- Udział w pracach zespołu dotyczących strategii Muzeum;
- Monitorowanie mediów;
- Kontynuacja współpracy z programem Radio Warszawa – Kalejdoskop Historyczny (red. Marcin Bąk) – nagranie kolejnych audycji: „Brygada Świętokrzyska NSZ" oraz „Historia katów polskich", „Okupowanej Warszawy dzień powszedni", „Więzienia warszawskie", „Żołnierze Wyklęci"; gawęda warszawska „Wiosna w dawnej Warszawie" oraz nagranie dla Radia WNET audycji o ppłk. Łukaszu Cieplińskim;
- konsultacja scenariusza filmu dokumentalnego poświęconego Józefowi Kozłowskiemu „Lasowi";
- udział w audycji radiowej RDC „Siostrzeństwo, które rodziło się w cieniu cel";
- koordynacja wizyt ekip dziennikarzy i filmowców w Muzeum.

17. Dział Prawny

Dział Prawny został powołany 1 lutego 2024 r. Zarządzeniem nr 2/2024 dyrektora Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji) z 31 stycznia 2024 r. w sprawie wprowadzenia do zastosowania zmienionego Regulaminu organizacyjnego w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji). W dziale tym pracuje dwóch prawników (1,5 etatu).

W 2024 r. Dział Prawny realizował następujące zadania:

- sporządzanie opinii prawych;
- udzielanie porad i konsultacji prawnych związanych z bieżącą obsługą prawną Muzeum;
- bieżące wsparcie pod względem formalnoprawnym projektów realizowanych przez inne komórki organizacyjne Muzeum;
- opiniowanie pod względem formalnoprawnym projektów wewnętrznych aktów prawnych;
- opiniowanie pod względem formalnoprawnym umów, porozumień zawieranych przez Muzeum;
- sporządzanie projektów umów, porozumień zawieranych przez Muzeum;
- sporządzanie projektów wewnętrznych aktów prawnych;
- wsparcie prawne innych jednostek organizacyjnych Muzeum w przygotowywaniu dokumentów;
- koordynacja prac Głównego Zespołu ds. Opracowania i Wdrożenia Strategii Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji);
- monitorowanie zmian regulacji prawnych;
- reprezentowanie Muzeum przed Krajową Izbą Odwoławczą w sprawie dotyczącej postępowania „Świadczenie usługi w zakresie ochrony osób i mienia na terenie Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PR";
- reprezentowanie Muzeum przed Krajową Izbą Odwoławczą w sprawach dotyczących postępowania „Wykonanie koncepcji arch.-urb., opracowanie kompleksowej dokumentacji projektowo-kosztorysowej wybranych budynków oraz terenu Muzeum Żołnierzy Wyklętych i WP PRL (w organizacji) w Warszawie";
- sporządzanie pism procesowych w sprawach toczących się przed Krajową Izbą Odwoławczą;
- prowadzenie rejestru zarządzeń dyrektora Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL;
- sporządzenie i publikowanie zarządzeń dyrektora Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji);
- sporządzenie i publikowanie decyzji dyrektora Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (w organizacji);

- opracowywanie upoważnień, pełnomocnictw;
- prowadzenie rejestru upoważnień;
- gromadzenie, udostępnianie i publikowanie wewnętrznych aktów prawnych;
- wsparcie prawne w procesie zawierania umów;
- koordynacja współpracy z zewnętrzną kancelarią prawną;
- koordynacja projektów filmowych;
- zapewnienie terminowej realizacji przez Muzeum obowiązków wynikających z przepisów prawa;
- przygotowywanie projektów pism, sprawozdań oraz innych dokumentów związanych z zadaniami wykonywanymi przez Dział Prawny;
- wykonywanie obowiązków inspektora ochrony danych osobowych;
- udział we wdrożeniu w Muzeum platformy B2B.

18. Wieloosobowe Stanowisko ds. Redakcji Biuletynu „Rakowiecka 37”

Do końca stycznia 2024 r. funkcjonował Dział Informacji, Promocji i Wydawnictw. W Dziale tym zajmowano się prowadzeniem stron internetowych i mediów społecznościowych, relacjonowaniem fotograficznym i filmowym wydarzeń, promowaniem wydarzeń na zewnątrz, kontaktem z mediami i współpracownikami Muzeum oraz wydawnictwami.

Od 1 lutego decyzją dyrektora Muzeum powstało Wieloosobowe Stanowisko ds. Redakcji Biuletynu „Rakowiecka 37”. Biuletyn zawiera popularnonaukowe artykuły świadków i badaczy historii, które pokazują szeroki aspekt walki o niepodległość w latach 1944–1989. Każdy z biuletynów powstaje jako spójna opowieść o wybranym fragmencie historii, którą staramy się ukazać z wielu stron, poszukując wraz z autorami przyczyn, okoliczności i emocji, które towarzyszyły wydarzeniom oraz osób kultywujących pamięć o bohaterach.

W związku ze zmianami organizacyjnymi nastąpił podział kompetencji, przekazanie spraw do Działu Wydarzeń Kulturalnych i Promocji. Dokonano archiwizacji wszystkich wcześniej prowadzonych spraw i przekazano do archiwum.

18.1. Redakcja biuletynu „Rakowiecka 37”

W Wieloosobowym Stanowisku ds. Redakcji Biuletynu „Rakowiecka 37” praca ogniskowała się głównie wokół wydania czterech numerów kwartalnika. Redaktorem naczelnym biuletynu jest Jarosław Wróblewski, który koordynuje działania wydawnicze. Ważne było kreatywne wyszukiwanie nowych tematów i autorów artykułów, specjalistów w swoich tematach, rozmów z nimi i dotrzymanie terminów. W zespole redakcyjnym są: Agnieszka Hałaburdzin-Rutkowska i Tomasz Maniewski oraz Ewa Stankiewicz (korekta). Wydano 4 numery (25–28), z których każdy liczył 220 stron i wszystkie zawierały 63 artykuły. Wszystkie numery drukowane są w kolorze. Kwartalnik jest wydawany w nakładzie 2 tys. egzemplarzy i jest wizytówką naszej instytucji. Ostatni numer tegoroczny, decyzją dyrektora Muzeum jest płatny, a jego cena wynosi 10 zł.

18.2. Wydarzenia, prelekcje i działania promocyjne

W ramach promocji biuletynu oraz Muzeum redaktor naczelny Jarosław Wróblewski upowszechnia wiedzę historyczną, biorąc udział w zewnętrznych prelekcjach o rtm. Witoldzie Pileckim, jako jeden z kilku biografów i badaczy życia tego bohatera, wypowiadając się również o jego fenomenie do mediów oraz promując różne wydarzenia:

- **Styczeń**
  - 13 stycznia – organizacja debaty w 100. rocznicę urodzin kpt. Henryka Kończykowskiego „Halicza”

- **Luty**
  – 20–23 lutego – w ramach współpracy z Oddziałem IPN w Szczecinie – udział w prelekcjach o rtm. Witoldzie Pileckim w Gorzowie i Szczecinie, a wcześniej wspólnie z ks. dr. hab. Jarosławem Wąsowiczem w Pile i Trzciance.
- **Marzec**
  – 17 marca – Jarosław Wróblewski i Agnieszka Hałaburdzin-Rutkowska wzięli udział w odsłonięciu pomnika mjr. Hieronima Dutkowskiego „Zapory" w Bełżycach.
- **Kwiecień**
  Spotkania o rtm. Witoldzie Pileckim z młodzieżą:
  – Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. rtm. W. Pileckiego w Piotrkowie Trybunalskim;
  – Szkoła Podstawowa Żagle w Międzylesiu;
  – Szkoła Podstawowa nr 92 w Warszawie (2 spotkania);
  – Szkoła Podstawowa nr 46 w Warszawie;
  Udział wspólnie z Przemysławem Wójcikiewiczem w 11. Rajdzie im. H. Dekutowskiego ps. „Zapora" z Bełżyc do Poniatowej.
- **Maj**
  – 10 maja – prelekcja o rtm. Witoldzie Pileckim w kościele na Tarchominie;
  – 18 maja – udział w debacie o rtm. Witoldzie Pileckim na pikniku patriotycznym w Kaczorach;
  – 20 maja – dwa spotkania o rtm. Witoldzie Pileckim z Jakubem Sieradzkim, wnukiem Makarego w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Warszawie oraz Polskiej Akademii Nauk;
- **Czerwiec**
  – 5 czerwca – udział w otwarciu wystawy „Poeci Podziemia. Słowo i czyn" w Muzeum Armii Krajowej w Krakowie;
  – 15–17 czerwca – udział wraz z Przemysławem Wójcikiewiczem w II rajdzie rowerowym śladami uciekinierów z obozu KL Auschwitz do Nowego Wiśnicza;
  – 18 czerwca – rozmowa z Grzegorzem Górnym o rtm. Pileckim dla kanału You Tube „Polska Wielki Projekt".
- **Lipiec**
  – 21 lipca – trzy prelekcje o rtm. Witoldzie Pileckim i Muzeum przy ul. Rakowieckiej podczas Międzynarodowej Pielgrzymki Pieszej Suwałki–Wilno;
  – 31 lipca – rozmowa w Polskim Radiu 24 o powstaniu warszawskim.
- **Sierpień**
  Udział w uroczystościach związanych z rocznicą powstania warszawskiego.
- **Wrzesień**
  Prelekcje o rtm. Witoldzie Pileckim:
  – 10 września – spotkanie z uczniami w dwóch szkołach średnich w Opocznie;
  – 19 września – spotkanie w Muzeum Armii Krajowej w Krakowie;
  – 30 września – udział w spotkaniach z uczniami i nauczycielami ze szkół im. rtm. W. Pileckiego w „Spotkaniu z Patronem" organizowanym przez Dom Rodziny Pileckich w Ostrowi Mazowieckiej.
- **Październik**
  Prelekcje o rtm. Witoldzie Pileckim:
  – 1–2 października – „Dni Patrona" w Muzeum Dom Rodziny Pileckich – spotkania z młodzieżą nauczycielami i prelekcja dla nauczycieli;
  – 4–7 października – Festiwal NNW w Gdyni – udział m.in. w spotkaniu wspomnieniowym o Majce Dłużewskiej oraz wręczenie przez Jarosława Wróblewskiego nagrody „Sygnetu Niepodległości" podczas gali zamknięcia dla Tadeusza Urbanowicza „Moskito" na ręce Karolowa Polejowskiego, wiceprezesa IPN;
  – 12 października – udział w Biegu rtm. Witolda Pileckiego na Żoliborzu;

– 19 października – udział w mszy św. i złożenie kwiatów od Muzeum z ks. Tomaszem Trzaską przy grobie ks. Jerzego Popiełuszki w rocznicę jego śmierci.

- **Listopad**

  Prelekcje o rtm. Witoldzie Pileckim dla uczniów szkół:
  – 4 listopada – Wyszków;
  – 20 listopada – Olsztyn;
  – 27 listopada – Stara Biała k. Płocka;
  – listopada – Dziekanów Leśny (prelekcja dla mieszkańców);
  – 19 listopada – reprezentowanie Muzeum na obchodach X-lecia bursy im. rtm. W. Pileckiego w Olsztynie.

- **Grudzień**

  – 6–7 grudnia – udział w kiermaszu świątecznym w Muzeum Archidiecezji Warszawskiej, gdzie był prezentowany najnowszy numer biuletynu „Rakowiecka 37”;
  – 12 grudnia – udział w audycji Radia Wnet poświęconej Ruchowi Młodzieży Niezależnej;
  – 13 grudnia– udział w obchodach Zlotu Fundacji Niepodległościowej oraz udział w zapaleniu Światła Wolności na placu Piłsudskiego z udziałem prezydenta, prezesa IPN i działaczy opozycji antykomunistycznej.

Dział pomaga również w przygotowaniach mszy świętych organizowanych w Muzeum. Było to 12 cyklicznych niedzielnych mszy św. w intencji więzionych, pomordowanych i walczących za niepodległą Polskę oraz msze w rocznice (1 marca, 25 maja, 5 sierpnia, 13 grudnia), które odprawiał kapelan Muzeum ks. Tomasz Trzaska. 19 marca, w Wielki Piątek odbyła się droga krzyżowa w murach muzeum, na którą przybyło ok. 200 osób.

W 2024 r. ogłoszonym przez Sejm RP Rokiem abp. Antoniego Baraniaka – tak jak w poprzednich latach, każdego 26 dnia miesiąca obywały się nabożeństwa w intencji wszczęcia beatyfikacji więzionego przy ul. Rakowieckiej, które odprawiał ks. dr hab. Jarosław Wąsowicz. Eucharystie poprzedzały wykłady o różnych etapach życia abp. Baraniaka. Modlitwa w tym miejscu buduje duchową przestrzeń Muzeum, która jest niezbędna w tych murach i należy ją z dużą wrażliwością pielęgnować.

18.3. Współpraca z organizacjami społecznymi

Wieloosobowe stanowisko jest również odpowiedzialne za nawiązywanie kontaktów i współpracy z opozycjonistami i ich rodzinami oraz organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pamięcią o osobach represjonowanych w PRL. Za te działania odpowiedzialna jest Agnieszka Hałaburdzin-Rutkowska.

W ramach spotkań z opozycjonistami przekazywano informacje o działalności Muzeum, biuletynie, „Rakowiecka 37”, o możliwości przekazywania pamiątek i podzielenia się swoimi wspomnieniami z Muzeum. Udzielano informacji o działaniu Muzeum. Inspirowano środowiska do podjęcia działań w celu upamiętniania ważnych dla lokalnej społeczności rocznic.

W 2024 r. nawiązano kontakt i podjęto współpracę z następującymi organizacjami:

- Fundacja Walczącym o Niepodległość Wyklętych, Pokrzywdzonych, Internowanych, Więzionych – we współpracy z Fundacją zorganizowano Marsz „Ślad Fieldorfa” oraz Zlot Formacji Niepodległościowej w Muzeum;
- Ogólnopolski Komitet Obrony Rolników;
- Grupy Oporu „Solidarni” ;
- Stowarzyszenie „Solidarność Walcząca”;
- Federacja Młodzieży Walczącej – przygotowania do 40. rocznicy powstania, nagranie notacji z trzema działaczami z trzech regionów Polski;
- Niezłomni Stowarzyszenie Działaczy Opozycji Antykomunistycznej oraz Osób Represjonowanych z Powodów Politycznych Dolnego Śląska – dokonano 5 nagrań oraz 7 nagrań podczas sesji wyjazdowej (Lubin, Legnica, Bolesławiec, Świdnica, Wrocław):
  – Aniela, Stanisław i Mariusz Sakwa, Lubin;

  - ks. Kazimierz Jandziszak, Świdnica;
  - Stanisław Obertaniec, Legnica;
  - Wojciech Jan Machnicki, Wrocław;
  - Bogdan Bardon, Bolesławiec;
- Internowani Białołęka – kontynuacja nagrywania wspomnień po nagraniach z Tadeuszem Markiewiczem i Waldemarem Pernachem;
- działacze z Huty Warszawa;
- Konfederacja Polski Niepodległej – przygotowania do 45. rocznicy powstania – wspomnienia Romualda Szeremietiewa i Tadeusza Stańskiego;
- Polska Partia Niepodległościowa w przygotowaniu do 40. rocznicy powstania – kolejne nagrania w 4 ośrodkach (7 nagrań w Warszawie – Tadeusz Stański, Romuald Szeremietiew, Gdańsku – Ryszard Anders, Andrzej Cybulski, Poznań – Wojciech Kurpisz, Wrocław – Stanisław Sakwa, Andrychów – Karol Gwoździewicz);
- Solidarność Rolnicza – Edward Koleja –relacja przekazana na piśmie;
- Internowani Białołęka;
- Solidarność nauczycielska – nagranie Ewy Tomaszewskiej;
- Stanisław Kotowski, Liberalno-Demokratyczna Partia „Niepodległość" – nagranie wspomnień więźnia Mokotowa;
- przygotowano procedury kontaktów z opozycjonistami:
  - przeprowadzono rozmowy z pracownikami o ich doświadczeniach w organizowaniu spotkań ze świadkami historii i ich rodzinami;
  - przygotowano ankietę dla pracowników w celu ustalenia sposobów działania;
  - przygotowano analizę sytuacji w Muzeum z punktu widzenia kontaktów z opozycjonistami;
  - rozpoczęto pracę nad przepływem informacji między działami, aby wykorzystać w należyty sposób kontakty ze świadkami historii.

19. Publikacje pracowników

1. Hubert Bojarski, *Wspomnienie brata o „Szczerbcu"*, „Rakowiecka 37" 2024, nr 25;
2. Piotr Byszewski, *Konspiracja w PRL w latach 1956–1970. Próba charakterystyki*, „Polska 1944/45–1989. Studia i Materiały" 2023, nr 21;
3. Bartosz Kapuściak, *Współpraca Zarządu II Sztabu Generalnego WP z Zarządami Wywiadowczymi Państw Sygnatariuszy Układu Warszawskiego – Zarys problemu* [w:] *Alianse z wyboru i przymusu. Polskie sojusze militarne w XX i XXI w. Studia przypadków*, red. J. Jędrysiak, D. Koreś, Warszawa–Wrocław 2024;
4. Bartosz Kapuściak, *„Wallenrod"? Praca ofensywna Wojskowej Służby Wewnętrznej i rozpracowywanie wywiadu zachodnioniemieckiego na przykładzie Kazimierza Tychoty i Edwarda Sojki* [w:] *W interesie obcego rządu? Komunistyczny aparat represji wobec działalności wywiadowczej na terenie kraju (1945–1956)*, red. T. Krok, Warszawa 2024;
5. Tomasz Maniewski, *Jan Bułhak*, „Rakowiecka 37" 2024, nr 26;
6. Tomasz Maniewski, *Tu leży żołnierz polski poległy za Ojczyznę*, „Rakowiecka 37" 2024, nr 28;
7. Tomasz Maniewski, *Ulica Rakowiecka*, „Rakowiecka 37" 2024, nr 27;
8. Maciej Nowak-Kreyer, *Bracia broni*, „Polska Zbrojna" 2024, nr 1;
9. Maciej Nowak-Kreyer, *Cześć weteranom*, „Polska Zbrojna" 2024, nr 5;
10. Maciej Nowak-Kreyer, *Dłoń honoru*, „Polska Zbrojna" 2024, nr 4;
11. Maciej Nowak-Kreyer, *Do wojska marsz!*, „Polska Zbrojna" 2024, nr 2;
12. Maciej Nowak-Kreyer, *Garstka ocalałych*, „Polska Zbrojna" 2024, nr 4;
13. Maciej Nowak-Kreyer, *Na uboczu wojny*, „Polska Zbrojna" 2024, nr 9;
14. Maciej Nowak-Kreyer, *Niebezpieczny przemysł*, „Bezpieczeństwo Pracy: Nauka i Praktyka" 2024, nr 9;

15. Maciej Nowak-Kreyer, *Pasowanie na żołnierza*, „Polska Zbrojna” 2024, nr 5;
16. Maciej Nowak-Kreyer, *Paryskie salwy*, „Polska Zbrojna” 2024, nr 8;
17. Maciej Nowak-Kreyer, *Powrót nad Bałtyk*, „Polska Zbrojna” 2024, nr 11;
18. Maciej Nowak-Kreyer, *Powstanie nie tylko warszawskie*, „Polska Zbrojna” 2024, nr 10;
19. Maciej Nowak-Kreyer, *Siła słabszych*, „Polska Zbrojna” 2024, nr 12;
20. Maciej Nowak-Kreyer, *Twarde jak Pestki*, „Polska Zbrojna” 2024, nr 3;
21. Maciej Nowak-Kreyer, *W strefie wojny*, „Polska Zbrojna” 2024, nr 7;
22. Maciej Nowak-Kreyer, *Wyścig ze śmiercią*, „Polska Zbrojna” 2024, nr 6;
23. Paweł Sztama, *Komunistyczny egzekutor „Kucyk”*, „Polska Zbrojna Historia” 2024, nr 2;
24. Barbara Świtalska-Starzeńska, *Eksterminacja osadzonych w więzieniu mokotowskim 2 sierpnia 1944 r.*, „Biuletyn IPN” 2024, nr 7–8;
25. Barbara Świtalska-Starzeńska, *Masakra więźniów 2 sierpnia 1944 r.*, „Rakowiecka 37” 2024, nr 27;
26. Barbara Świtalska-Starzeńska, *Narodowcy w KL Auschwitz* [w:] *Encyklopedia ruchu narodowego. Organizacje, wydarzenia, pojęcia*, red. K. Kawęcki, Warszawa 2024;
27. Jarosław Wróblewski, *Biało-czerwony ślad. Jan Rodowicz „Anoda” (1923–1949)*, „Biuletyn IPN” 2024, nr 1–2;
28. Jarosław Wróblewski, *Biskup, który nie dał się złamać komunistom*, „Moje Miasto” 2024, nr 1;
29. Jarosław Wróblewski, *Kapłan z karabinem, „Cofka”. Ostatni monodram Majki Dłużewskiej*, „Rakowiecka 37” 2024, nr 27;
30. Jarosław Wróblewski, *Mój wujek Zbyszek*, „Moje Miasto” 2024, nr 5;
31. Jarosław Wróblewski, *Musimy policzyć dokładnie. Rozmowa z Krzysztofem Szwagrzykiem*, „Rakowiecka 37” 2024, nr 27;
32. Jarosław Wróblewski, *Poeta Polski Walczącej*, „Moje Miasto” 2024, nr 4;
33. Jarosław Wróblewski, *Służymy Polsce. Rozmowa z Marzeną Kruk*, „Rakowiecka 37” 2024, nr 28;
34. Jarosław Wróblewski, *Witold Pilecki jest dla mnie rycerzem. Rozmowa z Wiesławem J. Wysockim*, „Rakowiecka 37” 2024, nr 26;
35. Jarosław Wróblewski, *Zawołać po imieniu*, „Herbertiada” 2024;
36. Jarosław Wróblewski, *„Ziutek” z pałacyku Michla*, „Biuletyn IPN” 2024, nr 7–8;
37. Jarosław Wróblewski, *XVII Katyński Marsz Cieni*, „Biuletyn Informacyjny Armii Krajowej” 2024, nr 5.

20. Fotografie dokumentujące wybrane wydarzenia z działalności Muzeum

7 stycznia 2024 r. – wieczór pamięci poświęcony postaci Jana Rodowicza „Anody" w 75. rocznicę jego śmierci. Fot. MŻWiWP PRL

19 stycznia 2024 r. – pokaz filmu *Usłyszcie mój krzyk* w reżyserii Macieja Drygasa, połączony z dyskusją. Wydarzenie zorganizowano w 55. rocznicę śmierci Jana Palacha. Fot. MŻWiWP PRL

28 stycznia 2024 r. – przysięga żołnierzy 18. Stołecznej Brygady Obrony Terytorialnej. Fot. MŻWiWP PRL

17 lutego 2024 r. – spacer śladami żołnierzy wyklętych i terroru komunistycznego. Fot. MŻWiWP PRL

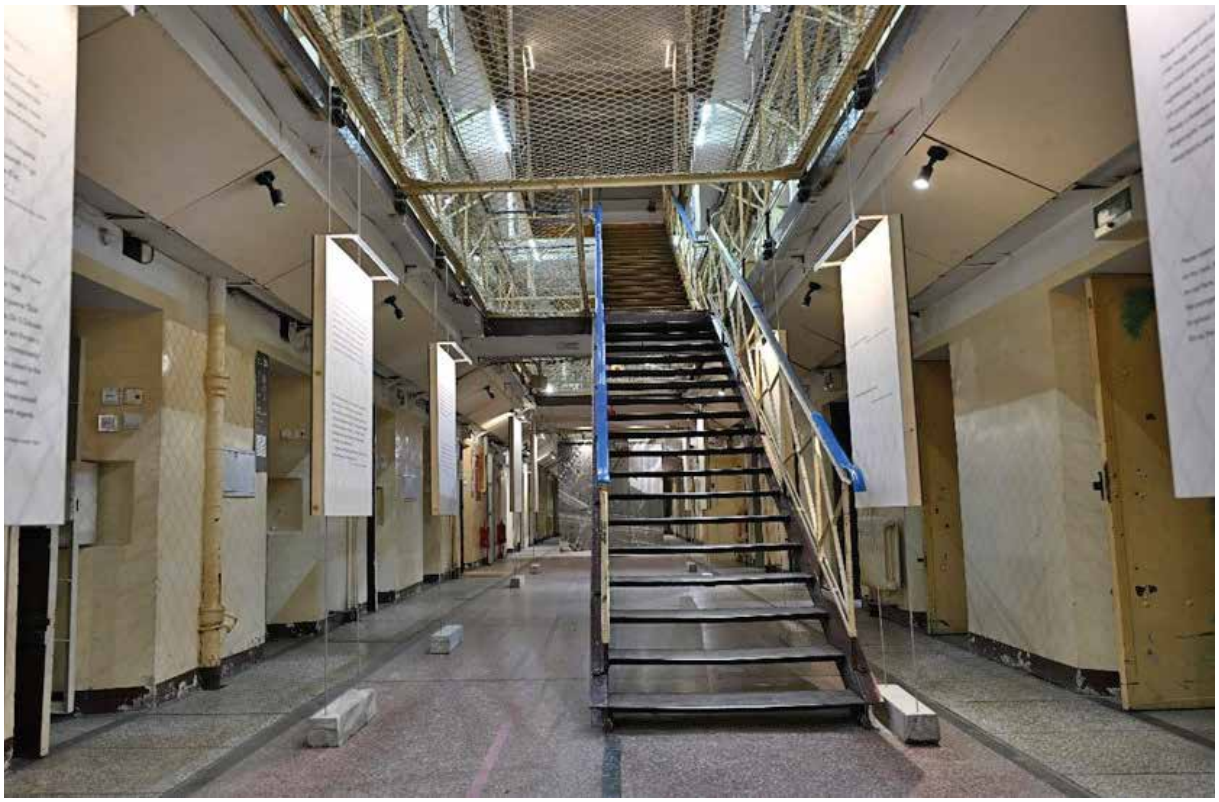
20 lutego 2024 r. – spotkania z cyklu „Ex Bibliotheca", dyskusja o książce dr. Bogusława Wójcika „*Być pomocnikiem partii" Towarzystwo Krzewienia Kultury Świeckiej w służbie PZPR i ideologii marksistowsko-leninowskiej (1969–1990)*. Fot. MŻWiWP PRL

29 lutego 2024 r. – otwarcie wystawy z cyklu „Tajemnice przedmiotu", prezentującej przedmioty z bunkra kpt. Józefa Kozłowskiego „Lasa". Fot. Paweł Ossoliński

29 lutego 2024 r. – otwarcie wystawy z cyklu „Tajemnice przedmiotu", prezentującej przedmioty kpt. Józefa Kozłowskiego „Lasa". Fot. Paweł Ossoliński

29 lutego 2024 r. – otwarcie nowej aranżacji wystawy czasowej „Dowody zbrodni" w X Pawilonie. Na zdjęciu klatka schodowa z inscenizacją. Fot. MŻWiWP PRL

29 lutego 2024 r. – otwarcie nowej aranżacji wystawy czasowej „Dowody zbrodni” w X Pawilonie. Na zdjęciu tzw. czerwona cela. Fot. Paweł Ossoliński

1 marca 2024 r. – Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”. Uroczystości na terenie Muzeum. Fot. Paweł Ossoliński

1 marca 2024 r. – Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych". Składanie wieńca przez dyrekcję Muzeum. Fot. Paweł Ossoliński

1 marca 2024 r. – Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych". Wieczorne uroczystości przy Ścianie Śmierci. Fot. Paweł Ossoliński

1 marca 2024 r. – Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych". Wieczorne uroczystości przy Ścianie Śmierci. Fot. Paweł Ossoliński

2 marca 2024 r. – „Rodzinne spotkanie z historią". Rekonstrukcja historyczna. Fot. Paweł Ossoliński

2 marca 2024 r. – „Rodzinne spotkanie z historią”. Rekonstrukcja historyczna. Fot. Paweł Ossoliński

2 marca 2024 r. – „Rodzinne spotkanie z historią”. Rekonstrukcja historyczna. Fot. Paweł Ossoliński

1–2 marca 2024 r. – zwiedzanie X Pawilonu połączone z przedstawieniem audiowizualnym odtwarzającym sceny z przesłuchań więźniów przez funkcjonariuszy byłego Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego. Fot. Paweł Ossoliński

1–2 marca 2024 r. – zwiedzanie X Pawilonu połączone z przedstawieniem audiowizualnym ukazującym życie w więzieniu w latach 1945–1954. Fot. Paweł Ossoliński

2 marca 2024 r. – „Rodzinne spotkanie z historią”. Obóz partyzancki. Fot. Paweł Ossoliński

2 marca 2024 r. – „Rodzinne spotkanie z historią”. Obóz partyzancki. Fot. Paweł Ossoliński

2 marca 2024 r. – „Rodzinne spotkanie z historią". Kurs udzielania pierwszej pomocy. Fot. Paweł Ossoliński

2 marca 2024 r. – koncert *Bezimienni, Niezłomni, Niezapomniani.* Fot. Paweł Ossoliński

7 marca 2024 r. – „Z Rakowieckiej…”. Seminarium naukowe z najnowszej historii Polski, poświęcone postaci mjr. Hieronima Dekutowskiego „Zapory”. Fot. MŻWiWP PRL

19 marca 2024 r. – premiera filmu *Rakowiecka 37. Historia więzienia i aresztu śledczego Warszawa-Mokotów* połączona z dyskusją. Fot. MŻWiWP PRL

15 kwietnia 2024 r. – „Jadę z Kozielska do Smoleńska… Losy polskich sportowców podczas II wojny światowej", spotkanie z cyklu „Tytani sportu" zorganizowane we współpracy z IPN. Fot. MŻWiWP PRL

23 kwietnia 2024 r. – spotkanie z cyklu „Stopklatka Historii", pokaz filmu *Katyń. Ostatni świadek* w reż. Piotra Szkopiaka. Fot. MŻWiWP PRL

23 kwietnia 2024 r. – pokaz medialny spektaklu *Przez ścianę* w reż. Leszka Zdunia. Fot. MŻWiWP PRL

26 kwietnia 2024 r. – cykl wykładów ks. dr. hab. Jarosława Wąsowicza poświęconych postaci arcybiskupa Antoniego Baraniaka. Fot. MŻWiWP PRL

9 maja 2024 r. – wizyta Narodowej Reprezentacji Włoch w tenisie stołowym. Fot. MŻWiWP PRL

13 maja 2024 r. – otwarcie wystawy z cyklu „Tajemnice przedmiotu" prezentującej ryngraf rtm. Witolda Pileckiego. Fot. MŻWiWP PRL

18 maja 2024 r. – 20. edycja Nocy Muzeów. Zwiedzanie Muzeum. Fot. MŻWiWP PRL

18 maja 2024 r. – 20. edycja Nocy Muzeów. Zwiedzanie Muzeum. Fot. MŻWiWP PRL

18 maja 2024 r. – 20. edycja Nocy Muzeów. Zwiedzanie Muzeum. Fot. MŻWiWP PRL

23 maja 2024 r. – wizyta uczestników 12. Sympozjum „Pamięć Europy", którego pomysłodawcą jest Europejska Sieć Pamięć i Solidarność (ENRS). Fot. MŻWiWP PRL

25 maja 2024 r. – 76. rocznica śmierci rtm. Witolda Pileckiego. Zwiedzanie Muzeum. Fot. MŻWiWP PRL

25 maja 2024 r. – 76. rocznica śmierci rtm. Witolda Pileckiego. Spotkanie młodzieży z Zofią Pilecką-Optułowicz. Fot. MŻWiWP PRL

25 maja 2024 r. – 76. rocznica śmierci rtm. Witolda Pileckiego. Msza święta. Fot. MŻWiWP PRL

6 czerwca 2024 r. – wizyta prof. Roberta Hutchingsa – byłego zastępcy dyrektora Radia Wolna Europa, emerytowanego profesora i wykładowcy Uniwersytetu Wirginia. Fot. MŻWiWP PRL

8 czerwca 2024 r. – 40. rocznica powstania Federacji Młodzieży Walczącej. Panel dyskusyjny pt. „Jedna Ojczyzna, dwa plemiona" z udziałem senatora Krzysztofa Kwiatkowskiego i dr. hab. Sławomira Cenckiewicza. Prowadzenie: Bogdan Rymanowski. Fot. MŻWiWP PRL

8 czerwca 2024 r. – 40. rocznica powstania Federacji Młodzieży Walczącej. Fot. MŻWiWP PRL

2 lipca 2024 r. – wizyta wykładowców i rektorów z Armenii, Azerbejdżanu, Brazylii, Dominikany, Gruzji, Kosowa i Ukrainy w ramach programu International Erasmus + Staff Week. Fot. MŻWiWP PRL

11 lipca 2024 r. – Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Ludobójstwa. Oficjalne uroczystości państwowe. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

23 lipca 2024 r. – seminarium naukowe „Pamiętamy! 1 sierpnia 1944 r. 80. rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego". Fot. MŻWiWP PRL

6 sierpnia 2024 r. – wizyta Achmieda Chalidowicza Zakajewa – premiera Czeczeńskiej Republiki Iczkerii na uchodźstwie. Fot. MŻWiWP PRL

9 sierpnia 2024 r. – sesja popularnonaukowa w związku z 80. rocznicą utworzenia Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

9 sierpnia 2024 r. – sesja popularnonaukowa w związku z 80. rocznicą utworzenia Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

21 września 2024 r. – koncert fortepianowy Radosława Sobczaka, upamiętniający postać ppor. Heleny Żurowskiej „Baśki", w 75. rocznicę jej śmierci. Fot. MŻWiWP PRL

24 września 2024 r. – panel dyskusyjny „Słowa w (od)cieniach czerwieni. O literaturze wspomnieniowej i wojennej w czasach PRL", przygotowany wspólnie przez Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL oraz Fundację im. Janusza Kurtyki. Fot. MŻWiWP PRL

27 września 2024 r. – ogólnopolska konferencja naukowa „Materiał do życia i działalności abp. Antoniego Baraniaka w archiwach kościelnych i państwowych" zorganizowana w 71. rocznicę aresztowania przez władze komunistyczne bp. Antoniego Baraniaka. Fot. MŻWiWP PRL

3 października 2024 r. – pokaz filmu *Miasto '44* w reż. Jana Komasy w ramach cyklu spotkań „Stopklatka Historii". Fot. MŻWiWP PRL

11 października 2024 r. – spotkanie z cyklu „Widzenie na Rakowieckiej". Rozmowa z Andrzejem Michałowskim. Fot. MŻWiWP PRL

19 października 2024 r. – otwarcie wystawy poświęconej ks. Jerzemu Popiełuszce i tzw. procesowi toruńskiemu (sprawców jego śmierci). Fot. MŻWiWP PRL

21 października 2024 r. – otwarcie wystawy „Historia mokotowskiego więzienia”. Fot. MŻWiWP PRL

21 października 2024 r. – otwarcie wystawy z cyklu „Tajemnice przedmiotu”, prezentującej pistolet produkcji węgierskiej FEG 37 należący do sierż. Józefa Franczaka „Lalusia”. Fot. MŻWiWP PRL

30 października 2024 r. – warsztaty edukacyjne „Rozmowy z katem” – uczennice LO Strumienie z Józefowa podczas zajęć. Fot. MŻWiWP PRL

7 listopada 2024 r. – obchody Święta Niepodległości, koncert „Drogi do Wolności”. Fot. MŻWiWP PRL

7 listopada 2024 r. – obchody Święta Niepodległości, koncert „Drogi do Wolności”. Fot. MŻWiWP PRL

7 listopada 2024 r. – warsztaty edukacyjne „Historia prawdziwa”. Fot. MŻWiWP PRL

12 listopada 2024 r. – spotkanie z cyklu „Ex Bibliotheca", dyskusja wokół książki *Szaleńcy Niepodległości. Historia Konfederacji Polski Niepodległej* dr. Grzegorza Wołka. Fot. MŻWiWP PRL

25 listopada 2024 r. – spotkanie z cyklu „Ex Bibliotheca", dyskusja wokół książki *Nauka w epoce postprawdy. Warsztat naukowy historyka w kontekście prób reinterpretacji postaci Romualda Rajsa „Burego"* autorstwa prof. dr. hab. Mariusza Mazura. Fot. MŻWiWP PRL

5 grudnia 2024 r. – ogólnopolska konferencja naukowa „Pion śledczy i jego terenowe jednostki oraz pion więziennictwa MBP. Ludzie, struktury, metody działania". Fot. MŻWiWP PRL

5 grudnia 2024 r. – ogólnopolska konferencja naukowa „Pion śledczy i jego terenowe jednostki oraz pion więziennictwa MBP. Ludzie, struktury, metody działania". Fot. MŻWiWP PRL

12 grudnia 2024 r. – 43. rocznica wprowadzenia stanu wojennego, odbyła się gra edukacyjna „Stan wolności". Na zdjęciu uczniowie LO im. St. Wyspiańskiego z Warszawy. Fot. MŻWiWP PRL

12 grudnia 2024 r. – 43. rocznica wprowadzenia stanu wojennego, gra edukacyjna „Stan wolności". Na zdjęciu uczniowie LO im. St. Wyspiańskiego z Warszawy. Fot. MŻWiWP PRL

13 grudnia 2024 r. – uroczystości w rocznicę wprowadzenia stanu wojennego. Fot. MŻWIWP PRL

13 grudnia 2024 r. – uroczystości w rocznicę wprowadzenia stanu wojennego. Fot. MŻWiWP PRL

13 grudnia 2024 r. – zwiedzanie muzeum. Fot. MŻWiWP PRL

13 grudnia 2024 r. – uroczystość wręczenia „Krzyży Wolności i Solidarności" byłym działaczom opozycji antykomunistycznej w rocznicę wprowadzenia stanu wojennego. Fot. Mikołaj Bujak/IPN

13 grudnia 2024 r. – spotkanie z Chrisem Niedenthalem i dr. Grzegorzem Majchrzakiem, dyskusja o książkach i o stanie wojennym. Fot. MŻWiWP PRL

13 grudnia 2024 r. – koncert „Egzamin dojrzałości". Fot. MŻWiWP PRL

30 grudnia 2024 r. – koncert „Kolęda Przetrwania" Warszawskiej Orkiestry Sentymentalnej. Fot. MŻWiWP PRL

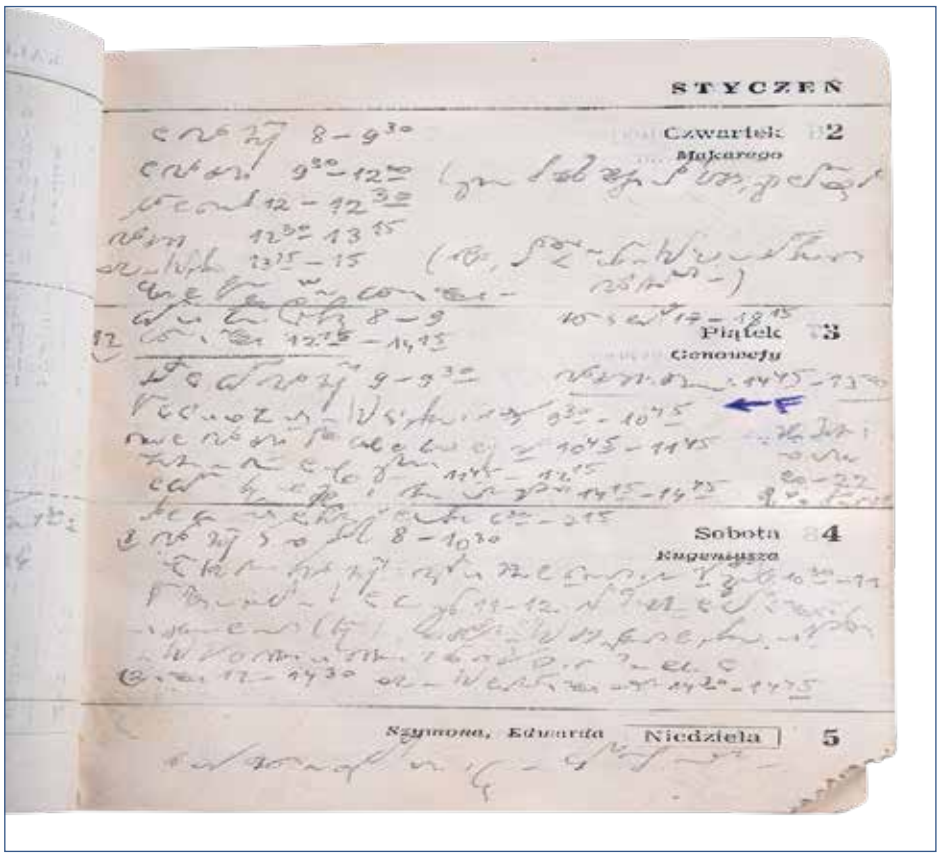
Dział Zbiorów Muzeum

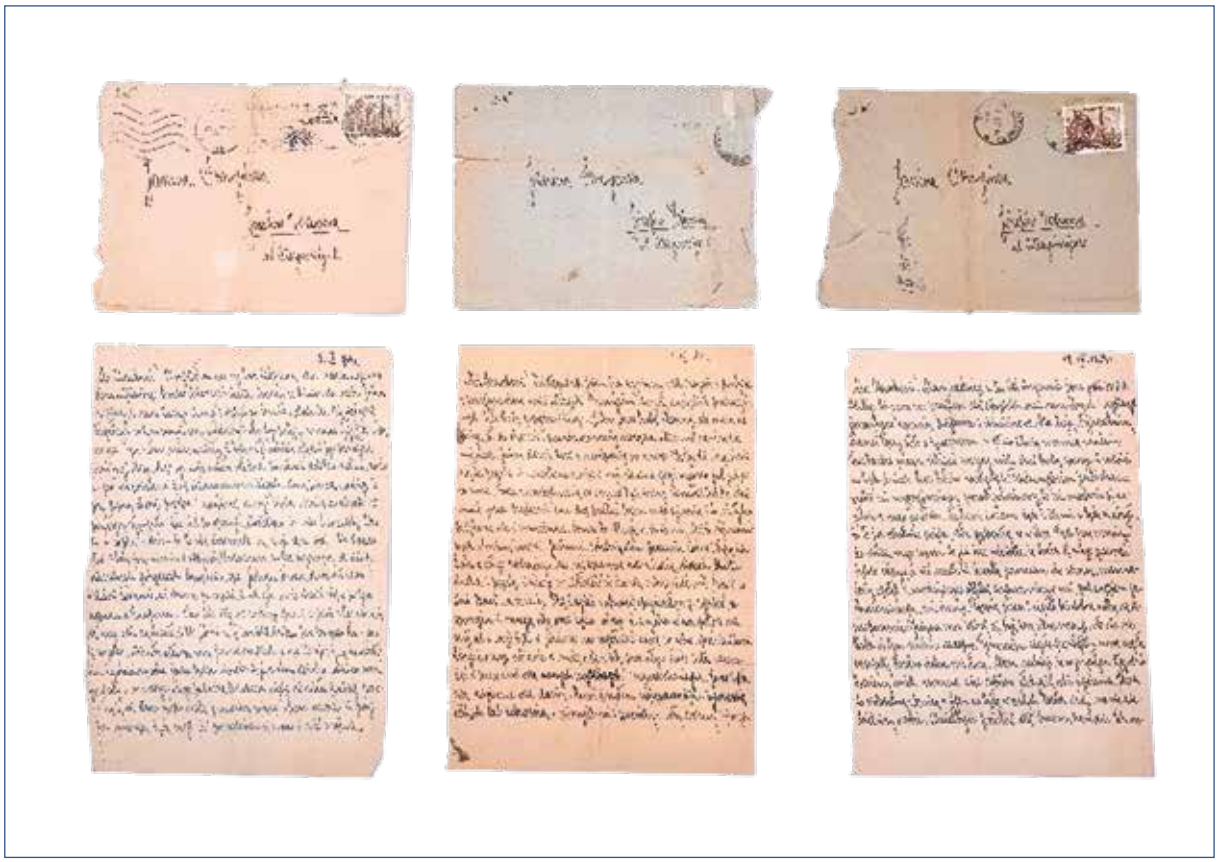
Pistolet VIS, jeden z egzemplarzy broni krótkiej przekazanej Muzeum przez KPP w Jaworznie. Fot. MŻWiWP PRL

Sztandar Polskiego Stronnictwa Ludowego ze śladami krwi. Sztandar pokrywał ciało zamordowanego w 1946 r. działacza i prezesa Koła PSL Prokocim, Józefa Hachlicy. Fot. MŻWiWP PRL

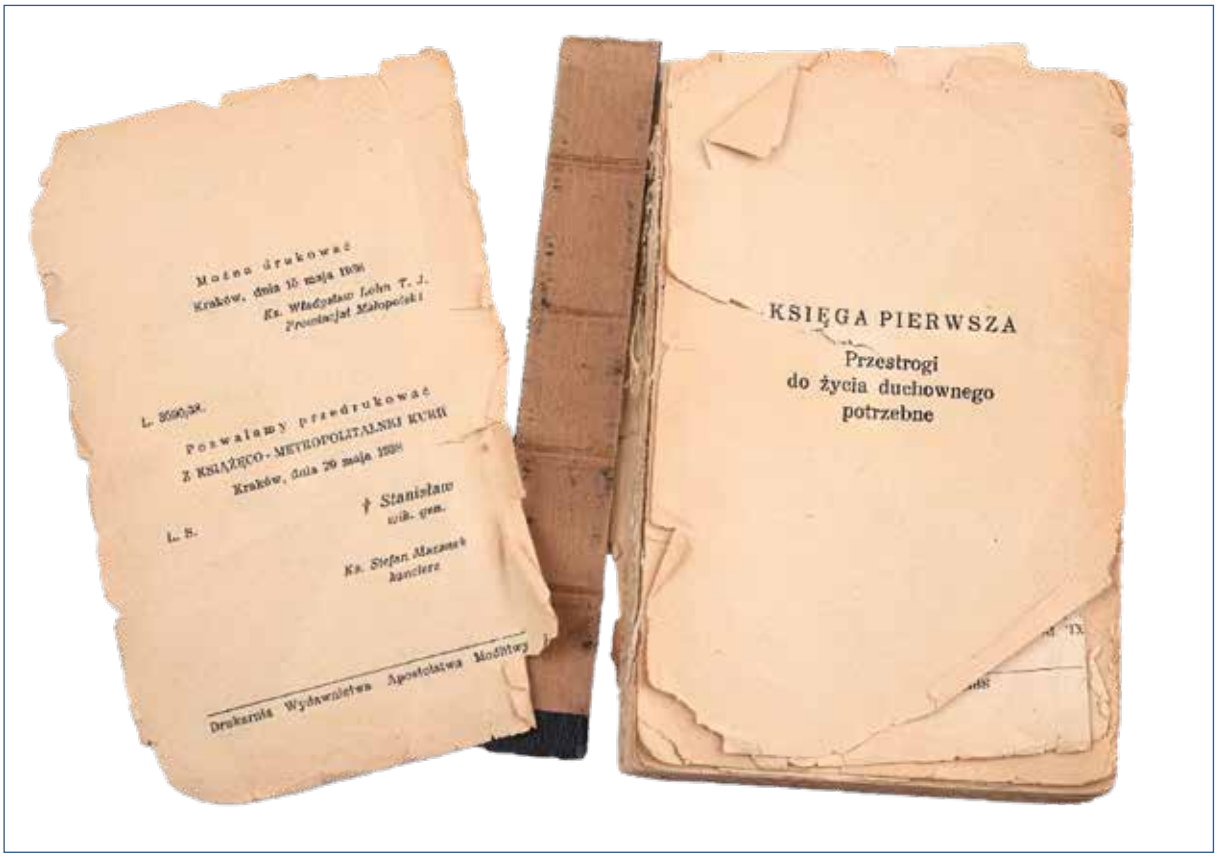
Notatki płk. Mieczysława Widaja, stalinowskiego sędziego, zastępcy przewodniczącego Najwyższego Sądu Wojskowego. Fot. MŻWiWP PRL

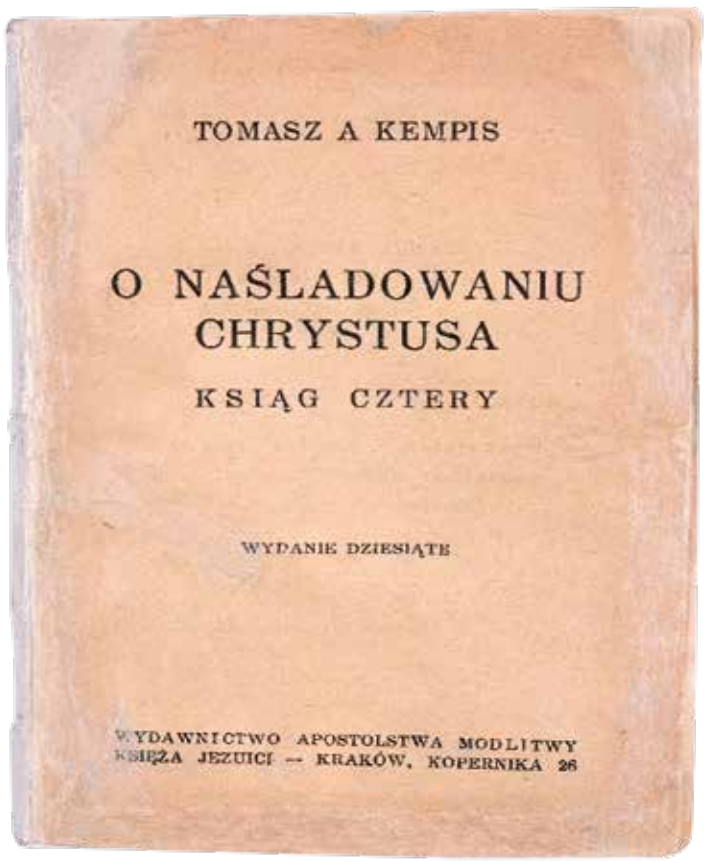
Listy z więzienia na Mokotowie. Fot. MŻWiWP PRL

Element szubienicy z terenu byłego aresztu śledczego w Warszawie-Mokotowie (element ze zbioru – kołowrotek). Stan przed i po konserwacji. Fot. MŻWiWP PRL

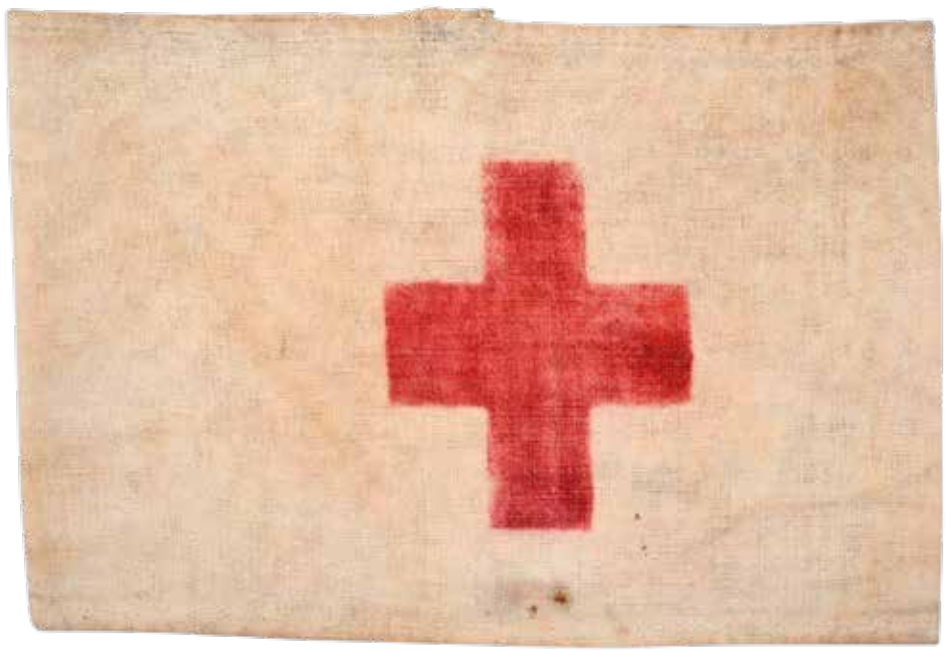
Książka *O naśladowaniu Chrystusa* należąca do rtm. Witolda Pileckiego, 1936 r. Stan przed konserwacją. Fot. MŻWiWP PRL

Książka *O naśladowaniu Chrystusa* należąca do rtm. Witolda Pileckiego, 1936 r. Stan po konserwacji. Fot. MŻWiWP PRL

Opaska naramienna z krzyżem PCK z powstania warszawskiego, (należąca do Haliny Świąteckiej. Stan przed konserwacją. Fot. MŻWiWP PRL

Opaska naramienna z krzyżem PCK z powstania warszawskiego, (należąca do Haliny Świąteckiej. Stan po konserwacji. Fot. MŻWiWP PRL

Dział Inwestycji Muzeum

Wnętrze budynku (korytarz II p.) w trakcie realizacji prac. Fot. MŻWiWP PRL

Wnętrze pomieszczenia biurowego w trakcie realizacji prac. Fot. MŻWiWP PRL

Strefa wejściowa, sklepik muzealny zrealizowany w ramach dotacji celowej w 2024 r. Fot. MŻWiWP PRL

Strefa wejściowa, poczekalnia zrealizowana w ramach dotacji celowej w 2024 r. Fot. MŻWiWP PRL

Ekspertyza konserwatorska w celi straceń. Fot. MŻWiWP PRL

Ekspertyza konserwatorska jednej z cel na parterze Pawilonu X, byłego aresztu śledczego. Fot. MŻWiWP PRL

Remont elewacji dawnego szpitala więziennego. Fot. MŻWiWP PRL

Redakcja biuletynu „Rakowiecka 37”

Cztery numery kwartalnika muzealnego „Rakowiecka 37” wydane w 2024 r. Fot. MŻWiWP PRL

www.ipn.gov.pl

ISBN tom 2: 978-83-8376-346-0 (druk)
ISBN tom 2: 978-83-8376-347-7 (pdf online)